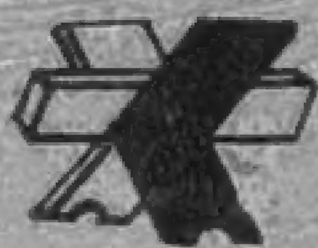
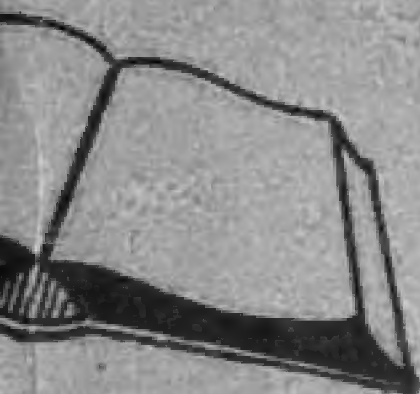
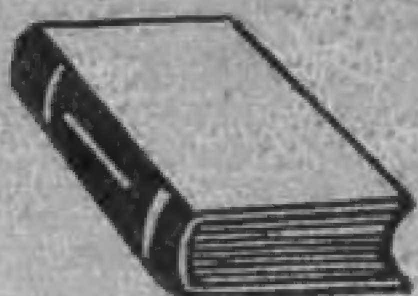
കേരള സാഹിത്യ ചരിത്രം

ഉള്ളൂർ

തിരുവിതാംകൂർ സർവ്വകലാശാലാ പ്രസിദ്ധീകരണം

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം

മൂന്നാംവാല്യമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന ഈ പുസ്തകത്തിൽ കേരളസാഹിത്യചരിത്രത്തിൻെറ നാലും അഞ്ചും ഭാഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നു. ബാക്കിയുള്ള രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ചേർന്നു നാലാം വാല്യത്തോടെ ഇതു പൂർത്തിയാകുന്നതാണു്.

സംസ്കൃതസാഹിത്യം എന്ന മുപ്പത്തിമൂന്നാമധ്യായംമുതൽ ചില ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങൾ എന്ന മുപ്പത്താറാമധ്യായംവരെ നാലാം ഭാഗവും ഭാഷാസാഹിത്യം എന്ന മുപ്പത്തേഴാമധ്യായംമുതൽ പലവകപ്പാട്ടുകളും ഗദ്യകൃതികളും എന്ന നാല്പത്തൊന്നാമധ്യായംവരെ അഞ്ചാം ഭാഗവും ആകുന്നു.

സംസ്കൃതഭാഗം തുടർച്ചയും കഥകളിപ്രസ്ഥാനവും ഭാഷാസാഹിത്യവും ചില ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളും ആണു് നാലാം ഭാഗത്തിൻെറ ഉള്ളടക്കം. മുപ്പത്തിനാലാമധ്യായം കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തെമാത്രം പരാമർശിക്കുന്നു.

അഞ്ചാംഭാഗത്തിൽ ഭാഷാസാഹിത്യം തുടർച്ചയും കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരും ഭാഷാസംസ്കൃതസാഹിത്യങ്ങളും പലവകപ്പാട്ടുകളും ഗദ്യകൃതികളും പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നു. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരെപ്പററിയുള്ള ഒരു സമഗ്രപാനമാണു് മുപ്പത്തെട്ടാമധ്യായം.

KERALA SAHITYA CHARITRAM

by

RAO SAHIB, MAHAKAVI

ULLOOR S. PARAMESWARA AIYER

Parts IV & V



ഗ്രന്ഥകർത്താവ്

Travancore University Series No. 30.

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം

മൂന്നാംഭാഗം



ഗ്രന്ഥകർത്താ:

റാവുസാഹിബ്, മഹാകവി

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ,

എം. ഏ. ബി. എൽ., എം. ആർ. ഏ. എസ്.

തിരുവിതാംകൂർ

സർവ്വകലാശാലാ പ്രസിദ്ധീകരണവകുപ്പ്



Travancore University Series No. 30.

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം

മൂന്നാംഭാഗം



ഗ്രന്ഥകർത്താ:

റാവുസാഹിബ്, മഹാകവി

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ,

എം. ഏ. ബി. എൽ., എം. ആർ. ഏ. എസ്.

തിരുവിതാംകൂർ

സർവ്വകലാശാലാ പ്രസിദ്ധീകരണവകുപ്പ്

First Impression Copies 1000.

Published by:—
The Superintendent Department of Publications,
For the University of Travancore.

1955 June. വില രൂ: 7—8—0

Printed at the Mathrubhumi Press, Kozhikode-1.

വിഷയവിവരം

(നാലാം വാല്യം)

മുപ്പത്തിമൂന്നാമദ്ധ്യായം: സംസ്കൃതസാഹിത്യം

മുപ്പത്തിനാലാമധ്യായം: കഥകളിപ്രസ്ഥാനം

മുപ്പത്തഞ്ചാമധ്യായം: ഭാഷാസാഹിത്യം

(അഞ്ചാം വാല്യം)

മുപ്പത്തേഴാമധ്യായം: ഭാഷാസാഹിത്യം

മുപ്പത്തെട്ടാമധ്യായം: കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ

ലീലാവതീവീഥി, മദനകേതുചരിതം പ്രഹസനം, സീതാരാഘവം നാടകം, രാഘവീയം മഹാകാവ്യം (ബാലപാഠ്യാസഹിതം), മുകുന്ദശതകം (രണ്ടെണ്ണം), ശിവശതകം, ഭാഗവതചമ്പു, പ്രാകൃതപ്രകാശവൃത്തി, ഉഷാനിരുദ്ധം പ്രാകൃതകാവ്യം, കംസവധം പ്രാകൃതകാവ്യം, വൃത്തവാർത്തികം (രാസക്രീഡാസഹിതം), ഗീതരാമം, അംബരനദീശസ്തവം, സൂര്യാഷ്ടകം, ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസവ്യാഖ്യ (വിലാസിനീ), ധാതുകാവ്യവ്യാഖ്യ (വിവരണം), വിഷ്ണുവിലാസം കാവ്യം (വിഷ്ണുപ്രിയാവ്യാഖ്യാനസഹിതം)—രാമനച്ചൻ—കലക്കത്തെ ചില രേഖകൾ—കൃഷ്ണൻനമ്പിയാർ—രാമപാണിവാദമുദ്രയുള്ള ഭാഷാകൃതികൾ, ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളകാവ്യം, പഞ്ചതന്ത്രം കിളിപ്പാട്ട്, രുക്മാംഗദചരിതം (ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം)കിളിപ്പാട്ട്, നളചരിതം കിളിപ്പാട്ട്, ശിവപുരാണം കിളിപ്പാട്ട്, ഭാരതം ആട്ടക്കഥ—ജനനത്തെപ്പററിയുള്ള ഐതിഹ്യം—ഗുരുനാഥൻ—രാമപാണിവാദനും കുഞ്ചൻനമ്പിയാരും ഒരാൾ തന്നെ—അനന്തരകാലത്തെ ജീവിതം—മററു ചില ഭാഷാകൃതികൾ, കുമാരപുരേശ്വരീസ്തോത്രം, കിരാതം വഞ്ചിപ്പാട്ട്, രാസക്രീഡ നാലുവൃത്തം, ദൂതവാക്യം പതിന്നാലുവൃത്തം, രുക്മിണീസ്വയംവരം പത്തുവൃത്തം, ശീലാവതി നാലുവൃത്തം, ശംബരവധം ആട്ടക്കഥ, പാലാഴിമഥനം ആട്ടക്കഥ, രാസക്രീഡ ആട്ടക്കഥ, ബാണയുദ്ധം ആട്ടക്കഥ, വിഷ്ണുഗീത ഹംസപ്പാട്ട്, ശംബരവധം ഭാഷാചമ്പു, സൌഭാഗ്യമഞ്ജരി, പാർവതീസ്വയംവരം പാന, മാത്തൂരംബികാഷ്ടകം, കോട്ടമല മഹാദേവസ്തോത്രം—മററു ചില സംസ്കൃതകൃതികൾ, പഞ്ചപദി, ഉത്തരരാമചരിതം കാവ്യം—ജീവചരിത്രത്തിലെ ചില സംഭവങ്ങൾ—വാർദ്ധക്യവും നിര്യാണവും—ഗ്രന്ഥവിമർശം, തുള്ളലും തമിഴ്സാഹിത്യവും—തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തെപ്പററിയുള്ള ഐതിഹ്യം—കൂത്തും തുള്ളലും—തുള്ളൽക്കഥകളുടെ വകഭേദങ്ങൾ—തുള്ളൽക്കഥകളുടെ നിർമ്മാണകാലം—നമ്പിയാരുടേതല്ലാത്ത തുള്ളലുകൾ—അമ്പയാററു പണിക്കർ, കൃഷ്ണാർജ്ജുനവിജയം ഓട്ടൻതുള്ളൽ—കോയിപ്പുറത്തു പണിക്കർ, ഐരാവതപൂജ തുള്ളൽ, സുന്ദരീസ്വയംവരം തുള്ളൽ—തുള്ളൽക്കഥാപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ഉദ്ദേശം—തുള്ളൽക്കഥകളിലെ ഭാഷ—പ്രതിപാദനരീതി പരിഹാസധോരണി—ഒരു ന്യൂനത—ഭാഷാകവിമധ്യ

മുപ്പത്തൊൻപതാമധ്യായം: ഭാഷാസംസ്കൃതസാഹിത്യങ്ങൾ

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം

മൂന്നും നാലും വാല്യങ്ങൾ

മുപ്പത്തിമൂന്നാമധ്യായം

സംസ്കൃതസാഹിത്യം

ക്രി. പി. 17-ാം ശതകം

കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദരാജാവ്:—(ജീവചരിത്രം) കേരളീയസംസ്കൃതകവികളുടെ ഇടയിൽ സമാരാധ്യമായ സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിക്കുന്ന ഒരു പുണ്യപുരുഷനാണ് കോഴിക്കോട്ടു മാനവേദരാജാവ്. അദ്ദേഹം കൊല്ലം എട്ടാംശതകത്തിന്റെ ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ ജനിച്ചു. തിരുവേഗപ്പുറക്കാരനായ ആനായത്തു കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുഭൂതൻ. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ കാവ്യനാടകങ്ങളിലും തർക്കശാസ്ത്രത്തിലും പ്രത്യേകിച്ചു വ്യാകരണശാസ്ത്രത്തിലും അസാമാന്യമായ വൈദുഷ്യം സമ്പാദിച്ചു. കാലാന്തരത്തിൽ യോഗശാസ്ത്രത്തിലും നിഷ്ണാതനായി. കൊല്ലം 819-ൽ പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവും 829-ൽ കൃഷ്ണഗീതിയും നിർമ്മിച്ചു. കൃഷ്ണഗീതിക്കു കൃഷ്ണനാട്ടം എന്ന പേരിലാണ് പ്രസിദ്ധി അധികം. ആ കൃതിയുടെ നിർമ്മിതിനിമിത്തം അദ്ദേഹത്തെ കൃഷ്ണനാട്ടംസാമൂതിരിപ്പാട് എന്നും വ്യപദേശിക്കാറുണ്ട്. പൂർവ്വഭാരതചമ്പു രചിച്ച കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതുലനായ ശക്തൻ മാനവിക്രമരാജാവായിരുന്നു സാമൂതിരി. ആ മാനവിക്രമൻ 824-ൽ തൃശ്ശൂർവച്ചു തീപ്പെടുകയും അനന്തരം മററൊരു മാനവിക്രമരാജാവു സാമൂതിരിസ്ഥാനത്തിൽ അവരോധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. കൃഷ്ണഗീതി നിർമ്മിക്കുന്ന കാലത്ത് അദ്ദേഹമായിരുന്നു സാമൂതിരി. ആ സാമൂതിരി 831-ൽ മരിച്ചപ്പോൾ നമ്മുടെ മഹാകവിക്കു മൂപ്പു കിട്ടി. എന്നാൽ അധികകാലത്തേക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഴ്ച നീണ്ടുനിന്നില്ല. ക്രി. പി. 1658-ാം വർഷം ഫെബ്രുവരി 15-ാംനു-ക്കു തുല്യമായ കൊല്ലം 833-ൽ അദ്ദേഹവും പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. കോഴിക്കോട്ടു ഗ്രന്ഥവരിയിൽ കാണുന്നതു മാനവേദൻ തൃശ്ശൂർവച്ചു തീപ്പെട്ടു എന്നാണെങ്കിലും ആ സംഭവം ഗുരുവായൂർവച്ചാണ് നടന്നതെന്നു ചില പുരാവിത്തുകൾ ഊഹിക്കുന്നു. ഗുരുവായൂർക്ഷേത്രത്തിന്റെ തെക്കുവശത്തുള്ള സാമൂതിരി കോവിലകത്തു തെക്കേ വളപ്പിലായി മാനവേദരാജാവിനെ സംസ്കരിച്ചതാണെന്നു ജനങ്ങൾ പൊതുവേ വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥലം ഇന്നും കാണ്മാനുണ്ട്. അവിടെ ദിവസേന വൈകുന്നേരം വിളക്കു വയ്ക്കാറുണ്ടെന്നും കൃഷ്ണനാട്ടം കളിക്കാർ ഗുരുവായൂർക്കു ചെന്നിട്ട് ആ സ്ഥലത്തെ കളി എല്ലാം കഴിഞ്ഞാൽ അവിടത്തെ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തുകൂടി ഒരു ദിവസം നിർബ്ബന്ധമായി കളിക്കണമെന്നും അതു ഗ്രന്ഥകാരനെ സംസ്കരിച്ച സ്ഥലത്തേയ്ക്കു നോക്കീട്ടുവേണമെന്നും അറിയുന്നു. അങ്ങനെ

തെക്കോട്ടയ്ക്കു തിരിഞ്ഞു കൃഷ്ണനാട്ടം മറ്റൊരിടത്തും കളിക്കാറുമില്ല. ഇതിൽനിന്നെല്ലാം മാനവേദന്റെ മരണം തൃശ്ശൂർവച്ചായിരുന്നിരിക്കാമെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൃതശരീരം സംസ്കരിച്ചതു ഗുരുവായൂർ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തായിരുന്നു എന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്. അദ്ദേഹം ഗുരുവായൂർ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഭക്തന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുതയും പ്രകൃതത്തിൽ സ്മർത്തവ്യമാണു്.

കവിയുടെ കൃതികളിൽനിന്നും മററും ലഭിക്കുന്ന അറിവു്:—മാനവേദന്റെ കൃതികളായി പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവും കൃഷ്ണഗീതിയും മാത്രമേ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. കൃഷ്ണാഷ്ടകം എന്ന പേരിൽ മൂന്നാമതൊരു കൃതികൂടിയുണ്ടെന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല. കൃഷ്ണഗീതി (1) അവതാരം (2) കാളിയമർദ്ദനം (3) രാസക്രീഡ (4) കംസവധം (5) സ്വയംവരം (6) ബാണയുദ്ധം (7) വിവിദവധം (8) സ്വർഗ്ഗാരോഹണം എന്നു് എട്ടു കഥകളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അതിനുതന്നെ കൃഷ്ണാഷ്ടകം എന്നൊരു നാമാന്തരവും പ്രചരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഒന്നാമതായി പൂർവ്വഭാരതചമ്പുവിൽ കവിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശത്തേയും മററും പററി കാണുന്ന നിർദ്ദേശങ്ങളെ ഉദ്ധരിക്കാം. മാനവേദൻ ആദ്യമായി മഹാഭാരതവേധസ്സായ വേദവ്യാസനേയും, പിന്നീടു ഗണപതി, സരസ്വതി എന്നീ ദേവതകളേയും വന്ദിക്കുന്നു. അടിയിൽ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും അവയ്ക്കപ്പുറമുള്ളവയാണു്.

"കേളീലോലമുദാരനാദമുരളീനാളീനിലീനാധരം
ധൂളീധൂമളകാന്തകുന്തളഭരവ്യാസങ്ഗി പിഞ്ഛാഞ്ചലം
നാളീകായതലോചനം നവഘനശ്യാമം കണൽകിങ്കിണീ-
പാളീദന്തുരപിങ്ഗളാംബരധരം ഗോപാലബാലം ഭജേ." 1

"അഘവിഹതികരാണാം കൃഷ്ണനാമ്നാം ഗുണാനാ-
മനവരതമപാങ്ഗപ്രാവൃഷേണ്യാംബുവാഹഃ
പ്രവിസരദനുകമ്പാവാരിസംഭാരസാന്ദ്രോ
മമ ഹൃദയമയൂരം നർത്തയേദാത്തമോദം." 2

"ഉദാരചൂഡാധ്യതസൽകലാപാ
സർവ്വാങ്ഗരങ്ഗദ്വിലസൽകലാപാ
സ്ഥലീനിലീനാ കുലദേവതാ മേ
മലീമസം മാനസമാപുനാതു." 3

"കാലപ്രധ്വംസിഫാലപ്രവിലസിതദൃശാ-
സംഭവേ സ്വംഭമാഥ-
പ്രോച്ചണ്ഡേ ചണ്ഡമുണ്ഡാർദ്ദിനി വിശദതരാ-
രാളദംഷ്ട്രാകരാളേ

വിശ്വേശിനുംബ ശശ്വദ്ദലയനിലയവാ–
സേ നവാംഭോദവർണ്ണേ
പാദാംഭോജാനതം മാമനുദിനമനുക–
മ്പാലയേ പാലയേഥാഃ.'' 4

''കോദണ്ഡം സശരം ഭുജേന ഭുജഗേന്ദ്രാഭോഗഭാജാ വഹൻ
വാമേന ച്ഛുരികാം വിപക്ഷദലനേ ദക്ഷേണ ദക്ഷേണ ച
കാന്ത്യാ നിർജിതനീരദഃ പുരഭിദഃ ക്രീഡാകിരാതാകൃതേഃ
പുത്രോസ്മാകമനല്പനിർമലയശാ നിർമ്മാതു ശർമ്മാനിശം.'' 5

''നീലാപഗാനിലയവര്യവിരാജമാനേ
കാലോല്ലസൽകുവലയാവലികേളികാരേ
നാഥേ സമസ്തജഗതാം രമതാം മനോ മേ
രാമേ സദൈവ രമണീയഗുണാഭിരാമേ.'' 6

''അത്യന്തോല്ലസിതം വിഭൂഷണഗണൈരത്യല്പാഘതോല്ലാസകം
ദീനാനാം ഗുരുമാരുതാലയഗതം ത്രൈലോക്യഭാഗ്യാങ്കുരം
നിന്ദന്നിർമ്മലകാന്തികന്ദളഭരൈരിന്ദീവരാനിന്ദിരാ–
ലീലാമന്ദിരമിന്ദുസുന്ദരമുഖം വന്ദേ പരം ദൈവതം.'' 7

''രാജ്ഞാമേകാവലംബേ ജ്വലനകലഭുവാം
ശാരദാംഭോദവർണ്ണേ
സവ്യേ ഭാഗേ തുഷാരാചലസുകൃതപരീ–
പാകദേദീപ്യമാനേ
ലക്ഷ്മീഗ്രാമാധിവാസേ ഭജനപരനൃണാം
ശശ്വദക്ഷീണലക്ഷ്മീ–
ദാനോന്നിദ്രേ ദയാർദ്രേ രതിരുദയതു മേ
കാമദേ വാമദേവേ.'' 8

''ഏതാമാശു കൃതിം മമ പ്രഥയതാദമ്ബാ സിതാബ്ജപ്രഭം
ഗാഢാശ്ലിഷ്ടഗളം ശ്രിയാ പരിലസച്ചന്ദ്രാവതംസോജ്ജ്വലം
നിത്യം സംഭൃതഭൂതി ദന്തിദമനം നിശ്ശേഷഭൂതാനതം
ശശ്വൽസംസ്തുതസർവ്വമങ്ഗലമശോകാവാസസംസ്ഥം മഹഃ.'' 9

''ലക്ഷ്മീമക്ഷീണരൂപാമനിശമനുഭവൻ
ഭൂമിജാം ഭൂരിമോദം
തന്വന്നാസ്ഥാം സുമന്ത്രേ ഭുവി ച തിലകയ–
ന്നന്വയം ചിത്രഭാനോഃ
വിശ്വാമിത്രാധികാനന്ദവിപുലഭുജാ–
വിക്രമോ വിക്രമാഖ്യോ
രാജാ രാമാഭിരാമോ ജഗദവനകലാ–
ലാലസീ ലാലസീതി.'' 10

"തന്വാനോ ധർമ്മജാതസ്ഥിതിമജിതസ്പൃഹൽ
പ്രോല്ലസദ്ഭീമസേനോ
ബദ്ധാസംഗോ യമാഭ്യാം സരസതരഗവാ
കർണ്ണസമ്മോദദാതാ
ശശ്വദ്ദ്വൈകലോലോ ഭൃശമഹിതബല-
ധ്വംസനോദിതസ്വാത്മാ
സോയം വിശ്വൈകവീരോ വിജയ ഇവ വിജേ-
ജീയതേ ഭൂരിതേജാഃ." 11

"യസ്സഞ്ചിതം ഗുണഗണം ഭുവനേഷു സഞ്ചി-
ഖ്യാസേദസാവവിചികിത്സിതമേവ മിത്സേൽ
ആധായ സാധു കളധൗതഗിരിം തുലായാം
വാരാന്നിധാവഹഹ! ബാഹുകതാം ച വാഞ്ഛേൽ." 12

"ക്ഷാമോ ധർമ്മഃ ക്ഷമായാമയമഖിലനയാം-
ഭോനിധേരസ്യ രക്ഷാ-
ശിക്ഷാദാക്ഷ്യാദയാദ്യുത്സമഗത സകലഃ
പൂർണ്ണതാവേന തൂർണ്ണം
തസ്മാന്ന്യേ ജാതഭീതിഃ ക്വചന ക്വനാസം-
വൃതാത്മാ നിലില്യേ
പാപോദ്യല്ലാലസോയം കലിരിഹ
കലിജേതാരമേനം വിദാവ്യ." 13

"സ്വസ്രീയോസ്യ ഖലു ക്ഷമാവലരിപോശ്ശ്രീമാനവേദാഭിധഃ
സുശ്രാവ്യം ചരിതം സുധാകരകലക്ഷോണീഭുജാം പാവനം
വിദ്വത്സമ്മതചമ്പൂഭാരതനിബന്ധസ്യാത്ഭുതാർത്ഥാവലീ-
സിന്ധോഃ പൂർവ്വതയാദ്യ വർണ്ണയതി തൽ സന്തോ ലഭന്താം മുദം." 14

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും പ്രകൃതോപയുക്തങ്ങളായ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്.

"ശ്രീമൽകൃഷ്ണാഭിധഗുരുകൃപാസാരമാധ്വീരസാർദ്രൈർ-
ഹൃദ്യൈരുദ്യൽപരിമളഭരൈരുദ്യപദ്യാഭിധാനൈഃ
കാലോദ്ബുദ്ധൈഃ സ്തബകലസിതൈർവിശ്വവര്യാ സപര്യാ
പുഷ്പവ്രാതൈരിഹ വിരചിതാ നന്ദസൂനോർമ്മയൈഷാ." 15

"സാനന്ദാനന്തഭോഗിപ്രവരപരിലസ-
ത്തുംഗലോത്തുംഗമൂർത്തി-
ശ്ശ്രീമദ്വത്സം ദധാനോ മഹിതതരവൃഷ-
സ്കന്ധദേദീപ്യമാനഃ

വാസം തന്വാന്നശോകോപപദപുരവരേ
സർവദോമാധവോ മേ
പാദാംഭോജന്മരാജസ്സപദി വിതനുതാ-
മുത്തമാം മുക്തിലക്ഷ്മീം.'' 16

ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം ബാലകൃഷ്ണനേയും ഏഴാമത്തേതു ഗുരുവായൂരപ്പനേയും പരാമർശിക്കുന്നു. 'കേളീലോലം' എന്ന ശ്ലോകം കൃഷ്ണഗീതിയുടെ അവസാനത്തിലും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ഓരോ കഥ കളിക്കുന്ന ദിവസവും കൃഷ്ണനാട്ടത്തിലെ പാട്ടുകാർ അതു് ഒടുവിൽ ചൊല്ലണമെന്നു് ഒരു വയ്പുമുണ്ടു്. രണ്ടാമത്തേയും പതിനഞ്ചാമത്തേയും ശ്ലോകങ്ങളിൽ കവി തന്റെ ഗുരുനാഥനായ ആനായത്തു കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയെ വന്ദിക്കുന്നു. മൂന്നാമത്തേതു തളിയിൽ ശിവനേയും നാലാമത്തേതു തിരുവളയക്കാട്ടു ഭദ്രകാളിയേയും അഞ്ചാമത്തേതു വാലിശ്ശേരി വേട്ടക്കൊരുമകനേയും ആറാമത്തേതു കരിമ്പുഴ ശ്രീരാമനേയും എട്ടാമത്തേതു പെരിഞ്ചെല്ലൂർ ശിവനേയും ഒൻപതാമത്തേതും പതിനാറാമത്തേതും അശോകപുരത്തെ തിരുവേഗപ്പുറ ശിവനേയും വിഷ്ണുവിനേയും സ്മരിക്കുന്നു. ഈ മൂർത്തികളെല്ലാം സാമൂതിരിരാജവംശത്തിലെ കുലദേവതകളാണു്. പണ്ടു് ഒരു സാമൂതിരിപ്പാടു പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ശിവന്റെ സായൂജ്യം പ്രാപിച്ചു എന്നും അന്നുമുതൽ ആ ദേവനു മഹാരാജത്വം സിദ്ധിച്ചു എന്നും അതിൽ പിന്നീടു സാമൂതിരിമാർ തീപ്പെട്ടാൽ ദേവൻ പുലകൊള്ളുന്നു എന്നും ഒരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. പതിനൊന്നുമുതൽ പതിന്നാലുവരെയുള്ള പദ്യങ്ങളിൽ കവി തന്റെ മാതുലനും സാമൂതിരിയുമായ ശക്തൻ മാനവിക്രമരാജാവിന്റെ അപദാനങ്ങളെ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു. ''തിലകയന്നനാചയം ചിത്രഭാനോഃ'' എന്ന പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു സാമൂതിരിപ്പാടന്മാരുടെ കുടുംബം അഗ്നിവംശജമാണെന്നു കാണാവുന്നതാണു്. 'പാപോദ്യല്ലാലസോയം' എന്നതു കലിവാക്യമാകുന്നു.

കൃഷ്ണഗീതിയിൽ ഈ വിസ്തരമൊന്നുമില്ല. ആദ്യമായി ഒരു ഗോപാലകൃഷ്ണസ്തുതിയും പിന്നീടു ഗുരുവന്ദനവും അതിനപ്പുറം ഗുരുവായുപുരേശസ്തുതിയും മാത്രമേ ഇവിടെ സ്മരിക്കേണ്ടതായുള്ളൂ. അവയിൽ ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും സാമൂതിരിയും കവിയുമായുള്ള ബന്ധത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതും ഒടുവിൽ കലിദിനസൂചകമായ വാക്യം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ മററു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും പകർത്താം.

''പ്രേമ്ണാലം ലാള്യമാനസ്സദയമിഹ സദാ
നന്ദസംജ്ഞേന പിത്രാ
രാമേണ ജ്യായസാ വാ വിവശമതിയശോ-
ദാഖ്യയാ വാ ജനന്യാ

ആദീവ്യൻ ദിവ്യഗവ്യാ വിബുധപരിവൃഢോ-
രിഷ്ടദാതാഘമോക്ഷം
പൃഷ്ണൻ കൃഷ്ണോ ഗുരുർമ്മേ പരമതമമതോ-
ഌസകോ ബോധവീതു. 1

സൗവർണ്ണാദ്ഭുതഭൂഷണോജ്ജ്വലവപുഃ സംവീതപീതാംബരോ
നീലാംഭോദനിഭോ ഭുജൈർദ്ധൃതഗദാശംഖാരിപങ്കേരുഹൈഃ
ഭ്രാജിഷ്ണുർഗ്ഗുരുവായുമന്ദിരവിരോചിഷ്ണുസ്സ വിഷ്ണുസ്സ്വയം
ധൃഷ്ണുർവ്വിശ്വജനോപതാപഹരണേ കാവ്യം മമാപ്യായയേൽ. 2

വിക്രാന്ത്യാക്രാന്തവിശ്വാദ്വിഷത ഇഹ ഗുരോ-
ർവ്വിക്രമാഖ്യസ്യ രാജ്ഞഃ
സ്വസ്രീയോ മാനവേദോ മുരമഥനകഥാ-
വർണ്ണനാലോലനുന്നഃ
വിഷ്ണോർവൃഷ്ണീശ്വരസ്യ പ്രഥയതി പദത്രു-
പേണ കിഞ്ചിൽ കഥാം താം
കാന്താം വിശ്വവ്യഥാന്താമിഹ വിബുധജനാ-
സ്സന്തു സന്തോഷവന്തഃ. 3

സ്വായത്ഭക്തിഭരേണ നന്നമനസാ ശ്രീമാനവേദാഭിധ-
ക്ഷോണീന്ദ്രേണ കൃതാ നിരാകൃതകലിർഗ്രാഹ്യാ സ്തുതിഗ്ഗാഥകൈഃ
ലക്ഷ്മീവല്ലഭ കൃഷ്ണഗീതിരിതി വിഖ്യാതാ തവാനുഗ്രഹാ-
ദേഷാ പുഷ്കരലോചനേപി ഭജതാം പുഷ്ണാതു മോക്ഷശ്രിയം." 4

തന്റെ ഗുരുവായ പിഷാരടിയുടെമേൽ കവിക്കുണ്ടായിരുന്ന ഭക്തിപാരവശ്യത്തിനു 'പ്രേമ്ണാ' ഇത്യാദി ശ്ലോകവും സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. 'ഗ്രാഹ്യാ സ്തുതിഗ്ഗാഥകൈഃ' എന്നതാണ് പ്രകൃതത്തിൽ കലിവാക്യം.

മാനവേദന്റെ കവനശൈലി:—മാനവേദന്റെ കവിത പ്രാസപ്രയോഗജടിലവും വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യോൽഘോഷകവുമാണെങ്കിലും വിരസമോ ദുർഗ്രഹാത്മമോ അല്ല; പ്രത്യുത അതു ബഹുധാ സഹൃദയഹൃദയാവർജ്ജകമായി പരിസ്ഫുരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പദഘടനയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പാടവം അസാധാരണമാകുന്നു. കൊല്ലം 821 വരെയെങ്കിലും ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കാവുന്ന മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയെ പലപ്പോഴും കാണുന്നതിനും അദ്ദേഹവുമായി സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതിനുമുള്ള അവസരം അദ്ദേഹത്തിനു ധാരാളമായി ലഭിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. രണ്ടുപേരും ഗുരുവായൂർ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഭക്തന്മാരായിരുന്നുവല്ലോ. കവനവിഷയത്തിൽ ഭട്ടതിരിതന്നെയായിരുന്നു തമ്പുരാന്റെ പരമപ്രധാനനായ മാർഗ്ഗദർശി. സുകുമാരന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസം, ശങ്കരകവിയുടെ ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം, ജയദേവന്റെ ഗീതഗോവിന്ദം, അഗസ്ത്യഭട്ടന്റെ ബാലഭാരതം, അനന്തഭട്ടന്റെ ഭാരതചമ്പു ഇത്യാദി

ഗ്രന്ഥങ്ങളേയും അദ്ദേഹം ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശബ്ദാഡംബരംപോലെ തന്നെ അർത്ഥസൗഭാഗ്യം അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാധീനമായിരുന്നു എന്നു തോന്നുന്നില്ല. തമ്പുരാന്റെ കല്പനകളിൽ ഏറിയകൂറും ശ്ലേഷാനുപ്രാണിതങ്ങളോ അല്ലെങ്കിൽ അനന്തകവിയെ അനുകരിക്കുന്നവയോ ആണ്. ദുശ്ശ്രവമായ യതിഭംഗവും അങ്ങിങ്ങു കാണുന്നുണ്ട്. 'വ്യത്യസ്താംഘ്രി സവിഭ്രമോന്നമിതവാമഭ്രൂലതം തേ സ്ഥിതം' എന്നും മററും പ്രയോഗിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു മടിയും കാണുന്നില്ല. പക്ഷേ ആ വൈകല്യസമുച്ചയം ചന്ദ്രബിംബത്തിലെ കളങ്കശകലമെന്നേ കരുതേണ്ടതുള്ളു.

പൂർവ്വഭാരതചമ്പു:—കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയോടു വ്യാകരണം അഭ്യസിച്ചതിനുമേൽ ആ ശാസ്ത്രത്തിൽ തനിക്കു സിദ്ധിച്ച ആശ്ചര്യജനകമായ അവഗാഹം ഗുരുനാഥനെ ബോധപ്പെടുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി കവി യൗവനാരംഭത്തിൽ രചിച്ച ഒരു കാവ്യമാണ് പ്രസ്തുതചമ്പുവെന്നും ഓരോ ദിവസവും ഓരോ സ്തബകം വീതം ഉണ്ടാക്കി അദ്ദേഹം ഗുരുവിനു കാഴ്ചവച്ചു എന്നും അങ്ങനെ പന്ത്രണ്ടു ദിവസംകൊണ്ടു ചമ്പൂനിർമ്മിതി സമാപ്തമായി എന്നും ചില പഴമക്കാർ പറയുന്നു. സ്തബകങ്ങളുടെ ദൈർഘ്യവും അവയിൽ ആപാദചൂഡം പരിലസിക്കുന്ന രചനയുടെ നിഷ്കർഷവും നോക്കിയാൽ ആ ഐതിഹ്യത്തിൽ അനല്പമായ അതിശയോക്തിയുടെ കലർപ്പുണ്ടെന്ന് അനുമാനിച്ചേ കഴിയൂ.

"ഉന്മീലദംബുജകദംബകസൗരഭീണാ-
മുന്നമ്രദീർഘികടീതടിനീസഖീനാം
ആചാന്തവൈരിയശസാമമൃതോർമ്മിളാനാം
വാചാമനന്തസുകവേർവ്വസുധൈവ മൂല്യം"

എന്നു തൽക്കർത്താവുതന്നെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുള്ള ഭാരതചമ്പുവിന്റെ അചുംബിതോല്ലേഖപ്രഭൃതികളായ ഗുണഗണങ്ങളാൽ ആകൃഷ്ടനാകുക നിമിത്തമാണ് താൻ പൂർവ്വഭാരതചമ്പു രചിച്ചതെന്നു 'സ്വസ്രീയോസ്യ' ഇത്യാദി പദ്യത്തിൽനിന്നു വ്യഞ്ജിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അനന്തഭട്ടന്റേതിലെന്നപോലെ തമ്പുരാന്റെ ചമ്പുവിലും പന്ത്രണ്ടു സ്തബകങ്ങളാണ് ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. അനന്തകവി തന്റെ കാവ്യം ഹസ്തിനാപുരത്തിന്റെ വർണ്ണനത്തോടുകൂടി ആരംഭിച്ച് അവിടെ പാണ്ഡുമഹാരാജാവിന്റെ രാജ്യഭാരത്തെ വർണ്ണിച്ചുകൊണ്ടു പുരോഗമിക്കുകയും ഒടുവിലത്തെ സ്തബകത്തിൽ യുധിഷ്ഠിരചക്രവർത്തിയുടെ അശ്വമേധാനന്തരമുള്ള രാജ്യഭാരമാഹാത്മ്യത്തെ ദിങ്മാത്രമായി നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടു തൂലികയെ വിരമിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആശ്രമവാസപർവ്വംമുതൽക്കുള്ള ഇതിവൃത്തം അദ്ദേഹം സ്പർശിച്ചിട്ടില്ല. അനന്തഭട്ടൻ ആദിപർവ്വത്തിൽ ഏവിടംതൊട്ടു തുടങ്ങുന്നുവോ അതിനുമുമ്പുള്ള മഹാഭാരതകഥകളാണ് തമ്പുരാന്റെ കാവ്യത്തിനു വിഷയീഭവിക്കുന്നത്. ബാലഭാരതത്തിലെ 'അസ്ത്യുത്രിനേത്രപ്രഭവഃ' എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തെ അനുകരിച്ച് അദ്ദേഹവും

"ശ്രീമാൻ സീമാതിഗാമിപ്രസൃമരമഹിമാ
ചന്ദ്രമാസ്സാന്ദ്രമോദം
സേവ്യൈരാസാദ്യമാനസ്സകലസുരഗണൈ
രോഹിണീപ്രാണനാഥഃ
നേത്രാദത്രേഃ പുരാഭൂൽ പ്രഭവ ഉരുഭുജാ–
വിക്രമാക്രാന്തവിശ്വ–
ക്ഷോണീചക്രാന്തരാണാം ഭരതകുലഭുവാം
ഭൂഭുജാം മാനഭാജാം"

എന്നിങ്ങനെ വസ്തുനിർദ്ദേശത്തിനു് ഉപക്രമിക്കുന്നു. തന്റെ വൈയാകരണത്വം ഗുരുനാഥനും പണ്ഡിതലോകവും അറിയണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു പ്രസ്തുതചമ്പു രചിക്കുന്ന കാലത്തു് അത്യന്തം അഭിനിവേശം ഉണ്ടായിരുന്നതായി ഊഹിക്കാം. 'ബലാൽകാരേണ' എന്നതിനുപകരം 'ആരുഹലം' എന്നുപോലും അദ്ദേഹം പ്രയോഗിക്കും. യങന്തങ്ങളും യങ്ലുഗന്തങ്ങളുമായ പദങ്ങൾ സുലഭങ്ങളാണു്. 'നന്നമ്യമാനാവനിപാലമൗലിനേനിജ്യമാനാമലപാദപീഠഃ' ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക. ഏതാദൃശമായ ഭ്രമം പത്തു വർഷംകൂടി കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം നിർമ്മിച്ച കൃഷ്ണഗീതിയിൽ അത്രതന്നെ കാണുന്നില്ല. യയാതിചരിതം, തപതീചരിതം, ദുഷ്ഷന്തചരിതം, ശന്തനുചരിതം, അംബാചരിതം മുതലായ രസകരങ്ങളായ കഥകൾ കവി വളരെ വിസ്തരിച്ചാണു് പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. കവിതയുടെ രീതി താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യഗദ്യങ്ങളിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണു്.

പുരൂരവസ്സ്:

"യോസാവിളാപതിരിളാതനയോപി ചിത്രം
സ്ത്രീമാതൃകോപി ഖലു പൂരുഷമാതൃകശ്ച
വാണീവിരാജിവദനാംബുരുഹോപി ചിത്രം
വാണീവിദൂരതര ഏവ വരീവൃതീതി."

യയാതി: (ഗദ്യം) "..................ആശാവശാദാശാവലയാദാഗത്യ ഭൂതേഷു സകലഭൂതേഷു, ഗവ്യുതോ ജനാൻ ഗവ്യുതയാ, ഗ്രാമീയതോ ഗ്രാമതയാ, കേദാരീയതഃ കേദാരികേണ, ഭിക്ഷീയതോ ഭൈക്ഷേണ ച, യഥാമനോരഥം സർവ്വദാ സംപ്രദാനീകുർവ്വൻ, പുരുഹൂത ഇവ ഭൂൽകലാധിനേതാ, വൈശ്വാനര ഇവാശ്രിതാശാപൂരണമനാഃ, കൃതാന്ത ഇവ ക്രൂരദണ്ഡധാരണദത്തചിത്തഃ, നിരൃതിരിവ പുണ്യജനപരിശോഭിതപാർശ്വഭാഗഃ, വരുണ ഇവ ഭൃശമഹിതപാശോല്ലസത്താ, സമീരണ ഇവ സദാഗമലോലഃ, കുബേര ഇവ ഗുഹ്യകാര്യഃ, വൃഷാകപിരിവ വൃഷാഭിരക്ഷീ, വൃഷാകപായീവ ഹാരോജ്ജ്വലാംഗകാന്തിഃ, മൂർത്തിത്രയീവ സത്യാലീനമനാഃ, ഇന്ദ്രാവരുണാവിവ വിതതഗോരാജീ, വിനതവിമതനൃപതിവിതതിവികടമകടഘടിതമണിഘടാമരീചിവീചിവിരാജിതപദ

പല്ലവഃ, സതതസന്തന്യമാനദാനമ്പംഭജ്യമാനദിവ്യപാദപോƒയമദേ ദീപ്യത.''

കചന്റെ ഗുരുകുലവാസം:

''പ്രസന്നം സദ്വൃത്തം സ ഖലു സദലങ്കാരമമലം
ഗുണാനാമാവാസം സഹൃദയജനാജ്ഞേയഹൃദയം
മഹാശയ്യാവിഷ്ടം സുമഹിതപദം ഹൃദ്യചരിതം
സദാസേവ്യം കാവ്യം സ്ഫുടരസമസേവിഷ്ട ച കചഃ.''

പൂമ: (ഗദ്യം) ''............രാഹൗ ദ്വിജവരോപപ്ലവരുചിഃ, വാരിപ്രഭാവേ സേതുഭംഗഃ, പദ്മായാം പരപുരുഷസംഗഃ, മന്ദശ്രുകേ ദ്വിജിഹ്വതാ, പയോനിധൗ പോതസംസ്ഥിതിഃ, വനിതാവിലഗ്നേ ക്ഷീണതാ, ഗ്രഹേഷു വക്രഗതിഃ, ഓഷധീശേ ദോഷോപസങ്ഗഃ, വൃഷധ്വജേ വിഷാദിതാ, വൃക്ഷജനേഷു ദണ്ഡധാരണം, രതൗ വൈപരീത്യം, വാരണവിഗ്രഹേഷ്വവഗ്രഹഃ, കാമിനീകുചകലശയോരുദഗ്രത്തതാ ച കേവലമാസീൽ.''

സംവരണൻ തപതിയെക്കണ്ടിട്ട്:

''വാപീ കാപ്യപ്യുഷ്ഠവാഹാ ശിവ ശിവ സുഷമാ-
പൂരപീയൂഷയൂഷ-
സ്യന്ദിന്യസ്യാം നിമഗ്നം സരസിജമുപരി
ശ്ലിഷ്ടശൈവാലജാലം
കിഞ്ചാസ്മിന്നഞ്ചിതാഭാ കുവലയയുഗളീ
ദൃശ്യതേ വിശ്വരമ്യാ
ചിത്രം ചിത്രം ബതൈവം ക്വഹചിദപി ച നോ
വിഷ്ടപേ ദൃഷ്ടപൂർവ്വം.''

മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ വിവിധാപദാനങ്ങളെ അനുകീർത്തനംചെയ്യുന്ന ദശമസ്തബകമാണ് പൂർവ്വഭാരതമാലയുടെ നായകമണിയെന്നു നിസ്സംശയമായി സ്ഥാപിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്. 'ഹോത്രവാഹനൻ' എന്ന രാജാവു് അംബയുടെ സങ്കടപരിഹാരത്തിന് ആ കുമാരി പരശുരാമനോട്ട് അഭ്യർത്ഥിക്കണമെന്നു് ഉപദേശിക്കുന്നതാണ് കഥാഘട്ടം.

''ആസ്തേ മഹേന്ദ്രമുഖദേവനുതോ മുനീന്ദ്രൈ-
ർവ്യാപ്തേ മഹേന്ദ്രശിഖരേ സ ഹി ജാമദഗ്ന്യഃ
ലക്ഷ്മീപതേരവികലൈവ കലാ കിലായം
ഷഷ്ഠീ മഹിഷ്ഠമഹിഭാരനിരാസനിഷ്ഠാ.

തം താവദേവ ശരണം വ്രജ വിശ്വബന്ധും
സന്താപസിന്ധുപതിതാമയമുദ്ധരേൽ ത്വാം
തത്താദൃശാനി ചരിതാനി ന കാനി കാനി
ഭക്താഭിരക്ഷണപരാണി കൃതാനി തേന?''

എന്നിങ്ങനെയുള്ള പീഠികയോടുകൂടിയാണ് ആ ഭഗവന്മഹിമാനുവർണ്ണനം ആരംഭിക്കുന്നത്.

ധൃതരാഷ്ട്രൻ, പാണ്ഡു, വിദുരൻ ഇവരുടെ ജനനം കഴിഞ്ഞു്:

"ഇത്ഥം തേ ഖലു ജാതകർമ്മകൃതസംസ്കാരാഃ കുമാരാസ്ത്രയ-
സ്തസ്മിൻ ഹസ്തിനനാമ്നി പത്തനവരേ വിഭ്രാജിരേ നിർഭരം
ശശ്വൽസംശ്രിതഭൂരിതായനപരാസ്സംഭാവനീയാസ്സതാം
മദ്ധ്യേവേദി സമിത്സമിദ്ധമഹസസ്ത്രേതാഗ്നയസ്തേ യഥാ.

ഏവം ദേവോപമേഷു ത്രിഷു സപദി കുമാ-
രേഷു ജാതേഷു തേഷു
വ്യാസാൽ സാ വാസവീ സോപി ച സുരതടിനീ-
നന്ദനസ്തേ ച ദേവ്യൗ
നാനന്ദാമാസുരാസ്വാദിതഹൃദയരുജഃ
പൂർണ്ണകാമാഃ കിമുക്തൈർ-
ഭൂയോഭി,ർമ്മോദഭാരോ നിഖിലതനുഭൃതാം
മേദുരഃ പ്രാദുരാസീൽ."

എന്ന പദ്യങ്ങളോടുകൂടി ഇതിവൃത്തം സമാപിക്കുന്നു.

കൃഷ്ണഗീതി—ചില ഐതിഹ്യങ്ങൾ:—കൃഷ്ണഗീതിയിൽ തമ്പുരാൻെറ കവനകലാകുശലതയ്ക്കും ശ്രീകൃഷ്ണനിലുള്ള അവ്യഭിചാരിയായ രതിഭാവത്തിനും പുറമേ സംഗീതശാസ്ത്രത്തിലുള്ള പാടവത്തിനും തെളിവുണ്ടു്. പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ രചനയെപ്പററി ഒരൈതിഹ്യം കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ പ്രത്യക്ഷദർശനം സിദ്ധിച്ച ഒരു വില്വമംഗലത്തു സ്വാമിയാർ മാനവേദൻെറ കാലത്തും ജീവിച്ചിരുന്നു. ആ സിദ്ധനോടു രാജാവു ഭക്തിപൂർവ്വം പ്രാർത്ഥിച്ചതിനാൽ, അദ്ദേഹം ഒരിക്കൽ ഉണ്ണിക്കൃഷ്ണനെ കാണിച്ചുകൊടുത്തു എന്നും രാജാവു ദേവനെ വാരിയെടുക്കുവാൻ ഭാവിച്ചു എന്നും അപ്പോൾ 'അതു വില്വമംഗലം പറഞ്ഞിട്ടില്ല' എന്നരുളിച്ചെയ്തു ഭഗവാൻ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു എന്നും രാജാവു ഭഗവാനെ കടന്നു പിടിച്ചപ്പോൾ രണ്ടു കണ്ണുള്ള ഒരൊററ മയിൽപ്പീലിമാത്രം അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടി എന്നുമാണു് ആ കിംവദന്തി. പിന്നീടു സ്വാമിയാരുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു കൃഷ്ണഗീതി രചിക്കുകയും ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ വേഷം കെട്ടുന്ന നടൻ ധരിക്കേണ്ടു മുടിയിൽ ആ മയിൽപ്പീലികൂടി ചേർത്തുവയ്ക്കുകയും ആ മുടി ആരു കൃഷ്ണവേഷം ധരിച്ചുവോ അവർക്കെല്ലാം ഒന്നുപോലെ പാകമായിരിക്കുകയും ചെയ്തുവത്രേ. രാജാവു സാമൂതിരിപ്പാടന്മാരുടെ ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ ദർശനത്തിനായി ചെന്ന അവസരത്തിൽ ഒരു കൊന്നമരത്തിൻെറ ചുവട്ടിൽ പുഷ്പങ്ങൾ ശേഖരിച്ചു കളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന രൂപത്തിലാണു് വില്വമംഗലം അദ്ദേഹത്തിനു ബാലകൃഷ്ണനെ പ്രത്യക്ഷീഭവിപ്പിച്ചതു് എന്നു ചിലരും, അല്ല ഭക്തനായ കവിതന്നെ ഗോപാലമന്ത്രം ജപിച്ചു സിദ്ധിവരുത്തി ബാലകൃഷ്ണനെ ഒരു ഇലഞ്ഞിമര

ത്തിൻെറ ചുവട്ടിൽ നേരിൽ കണ്ടതാണെന്നു മററു ചിലരും പറയുന്നു. ശില്പവിദ്യയിലും വിദഗ്ധനായിരുന്ന തമ്പുരാൻ ഉടൻ ആ ഇലഞ്ഞിമരത്തിൻെറ കൊമ്പുകൊണ്ടു് ഒരു വേണുഗോപാലവിഗ്രഹം ഉണ്ടാക്കി. അതു തൻെറ കാലത്തു സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തു് ഉണ്ടായിരുന്നതായി കടത്തനാട്ടു് ഉദയവൎമ്മ ഇളയതമ്പുരാൻ കവികലാപത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ വേഷം കെട്ടി അഭിനയിക്കുന്നതിനു് ഉണ്ടാക്കിയ മുടിയിൽ താൻ പിടിച്ചെടുത്ത മയിൽപ്പീലിയും തിരുകിയത്രേ. ആ മുടിവച്ചാൽ നടനു ഭാവപ്പകൎച്ചയുണ്ടാകുക പതിവായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ കൃഷ്ണനാട്ടക്കാർ തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ ചെന്നപ്പോൾ അന്നത്തെ കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാൻ അതിലെ കംസവധം കഥ അഭിനയിക്കണമെന്നു് ആജ്ഞാപിച്ചു് ഒരു കൊമ്പനാനയെ അരങ്ങത്തു നിറുത്തിയെന്നും കൃഷ്ണവേഷം കെട്ടിയ നടൻ ആനയെ കൊമ്പിൽ പിടിച്ചു മലർത്തിക്കിടത്തി കൊന്നതിൻെറശേഷം തമ്പുരാൻെറനേൎക്കു പായുകയും അദ്ദേഹം ഓടി എവിടെയോ രക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്തു എന്നും അതിൽപ്പിന്നീടു കൃഷ്ണനാട്ടക്കാർ തെക്കോട്ടു പോയിട്ടില്ലെന്നും ഒരു ഉപകഥയുമുണ്ടു്. അത്രമാത്രം മഹിമയുള്ള നിദാനീഭൂതമായ ആ തിരുമുടി സാമൂതിരി ഒരിക്കൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർക്കോട്ടയിൽ താമസിച്ചിരുന്ന സമയം ഡച്ചുകാരുടെ ആക്രമത്തിൽ ദഹിച്ചുപോയി എന്നും, അങ്ങനെയല്ല അതു സാമൂതിരിക്കോവിലകം ഉദ്ദേശം 100 കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുൻപു് അഗ്നിക്കിരയായപ്പോൾ നശിച്ചതാണെന്നും പഴമക്കാർ ഓരോവിധത്തിൽ പറയുന്നു. ഏതായാലും മാനവേദൻരാജാവു ശ്രീകൃഷ്ണനെ അനുസന്ധാനദ്വാരാ പരോക്ഷമായിട്ടെങ്കിലും ദൎശിച്ചിരുന്നിരിക്കണമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിനു് അനിൎവചനീയമായ ഒരു ദിവ്യത്വം അതിൻെറ ആവിൎഭാവകാലംമുതൽ ആസ്തികന്മാർ ആരോപിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതും നിസ്തൎക്കമാണു്. ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിൽ ഭഗവത്സന്നിധാനത്തിൽ പൂൎവോക്തമായ ദാരുവിഗ്രഹത്തെ മുന്നിൽവച്ചുകൊണ്ടാണത്രേ കവി കൃഷ്ണഗീതി രചിച്ചതു്.

ഇതിവൃത്തം:—ക്രി. പി. 12-ാം ശതകത്തിൽ വങ്ഗദേശത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്ന മഹാകവി ജയദേവൻെറ ഗീതഗോവിന്ദത്തിനു് ഒരുകാലത്തു കേരളത്തിൽ സൎവതോമുഖമായ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നും പല ക്ഷേത്രങ്ങളിലും കൊട്ടിപ്പാടിസ്സേവയ്ക്കു് ഉപയോഗിക്കുന്നതു മധുരകോമളകാന്തപദാവലിയായ ആ 'ജയദേവസരസ്വതി'യെത്തന്നെയാണല്ലോ. അഷ്ടപദിയിലെ വിഷയം ഗോപികാഗീതിയാകുന്നു. അതിൽ ശ്ലോകങ്ങളും ഗീതങ്ങളുമുണ്ടു്. സംഭാഷണം മുഴുവൻ ഗീതത്തിലാണു്. പ്രസ്തുതകൃതിക്കു് അഷ്ടപദി എന്നു പേർ സിദ്ധിച്ചതു് ഓരോ ഗീതത്തിലും പ്രായേണ എട്ടെട്ടു ചരണങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുള്ളതുകൊണ്ടാകുന്നു. ഗീതഗോവിന്ദം കവി പന്ത്രണ്ടു സൎഗ്ഗങ്ങളിലാണു് രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഒരു സൎഗ്ഗത്തിൽ ഒന്നോ അതിലധികമോ ഗീതങ്ങൾ ഉണ്ടായിരിക്കും. ഒന്നാം സൎഗ്ഗത്തിലും നാലാം സൎഗ്ഗത്തിലും നാലു് അഷ്ടപദികൾ (ഗീതങ്ങൾ)

വിതമുണ്ട്. ആകെയുള്ള അഷ്ടപദികളുടെ സംഖ്യ 24 ആണ്. കൃഷ്ണ ഗീതിയിലെ വിഷയം ശ്രീമദ്ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധത്തിലെ കഥാസമുച്ചയ മാകുന്നു. നാരായണീയത്തിൽ മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയെന്ന പോലെ മഹാവിഷ്ണുവിനെ അഭിസംബോധനംചെയ്തുകൊണ്ടാണ് കവി ശ്ലോകങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഓരോ ഗീതത്തിലും എട്ടു ചരണങ്ങൾ വേണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമില്ല. ആവശ്യവും ഔചിത്യവും അനുസരിച്ച് അവ കുറഞ്ഞും കൂടിയും ഇരിക്കും.

"ലക്ഷ്മീനാഥ പുരാ സുരാസുരമൃധേ യേ കാലനേമ്യാദയ–
സ്ത്വൽപിഷ്ടാ അപി ശിഷ്ടകർമ്മബലതോ ദൈത്യാ ന മുക്തിം ഗതാഃ
തേഷാം ഭൂരിഭരേണ ഭൂതലജുഷാം സാ ഭൂതധാത്രീ വ്യഥാ–
പാത്രീ വേധസമേത്യ വേഗത ഇതി പ്രോവാച ദേവാമൃതം"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ഭൂദേവിയുടെ ബ്രഹ്മോപസർപ്പണത്തോടുകൂടി ആരംഭി ക്കുന്ന കഥ,

"സംയോജ്യാത്മാനമാത്മന്യതിവിശദധിയാം
ധ്യാനഗമ്യാം രമായാഃ
കാമ്യാം വിശൈകരമ്യാം ത്രിഭുവനജനതാ–
ഗീതകീർത്തിസ്സ്വമൂർത്തിം
ആദായാഗാസ്സ്വധാമ പ്രകടനിജവിഭൂ–
ത്യാ മഹത്യാ ച ഭൂത്യാ
ക്ഷിത്യാ യുക്തസ്സതോഷേ മൃദുതളിമവിശേ–
ഷേ ച ശേഷേ സ്മ ശേഷേ."

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ സ്വർഗ്ഗാരോഹണത്തോടുകൂടി അവസാ നിക്കുന്നു. കൃഷ്ണഗീതിക്ക് അവതാരം തുടങ്ങി എട്ടു വിഭാഗങ്ങളുണ്ടെന്നു് മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവയുടെ പേരുകൾ എളുപ്പത്തിൽ ഓർമ്മിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ഓരോ പേരിൻേറയും പ്രഥമാക്ഷരംമാത്രമെടുത്തു് "അകാരാകസ്വബാവിസ്വ" എന്നു സൂത്രരൂപത്തിൽ ഒരു വാചകം പ്രചരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഒരു ദിവസത്തെ കഥ ഏതു് ഇതിവൃത്തംകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്നുവോ അതിനു് ആ സംജ്ഞ നല്കിയിരിക്കുന്നുവെന്നല്ലാതെ ആ ഇതിവൃത്തംമാത്രമല്ല അതിലെ വിഷയം. ഉദാഹരണമായി വിവിദവധം തന്നെ പരിശോധിക്കാം. അതിൽ വിവിദവധത്തിനുപുറമേ സാംബോ ദ്വാഹം, സമന്തപഞ്ചകസ്നാനം, ജരാസന്ധവധം, യുധിഷ്ഠിരരാജ സൂയം, ശിശുപാലവധം, സാല്വവധം, ദ്രൗപദീപരിത്രാണം, ദൂത കൃത്യം, ഗീതോപദേശം, ഭാരതയുദ്ധം, കുചേലവൃത്തം എന്നീ കഥകളും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണനാട്ടം എട്ടു ദിവസംകൊണ്ടുമാത്രം അഭിന യിച്ചു സ്വർഗ്ഗാരോഹണത്തോടുകൂടി അവസാനിപ്പിക്കരുതെന്നും ഒൻപതാം ദിവസം അവതാരകഥ ഒന്നുകൂടി കളിച്ചുവേണം കലാശിപ്പിക്കുവാൻ എന്നും നിയമമുണ്ടു്. അവതാരത്തിലെ പൂച്ചുററലും കാളിയമർദ്ദനത്തിലെ

നർത്തനവും രാസക്രീഡയിലെ ശൃംഗാരലീലയും കംസവധത്തിലെ മല്ലൻ മറിച്ചിലും സ്വയംവരത്തിലെ ജാംബവാന്റെ ഭക്തിപ്രകടനവും ബാണ യുദ്ധത്തിലെ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ പുറപ്പാടും വിവിദവധത്തിലെ ബല ഭദ്രന്റെ മദ്യപാനവും സ്വർഗ്ഗാരോഹണത്തിലെ അനന്തശയനവും കാണേണ്ട കാഴ്ചകളെന്നാണ് അഭിജ്ഞന്മാരുടെ മതം.

കവിതാരീതി:—അത്യന്തം മനോഹരമായ ഒരു കാവ്യംതന്നെയാണ് കൃഷ്ണഗീതി. ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും ഒന്നുപോലെ സമാസ്വാദ്യങ്ങളാകുന്നു. കവി മേല്പുത്തൂരിന്റെ നാരായണീയത്തെ അല്പമൊന്നുമല്ല അനുകരിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ആ സ്തോത്രത്തിലെന്നപോലെ കാളിയമർദ്ദനത്തിൽ തോടകവൃത്തവും, രാസക്രീഡാഘട്ടത്തിൽ കുസുമമഞ്ജരീവൃത്തവും കൂടി പ്രയോഗിക്കുന്നുണ്ടു്.

"അഹിസാരമസാരമസാരമതിം
തരസാ സരസാദപസാരയിതും
ഉരുസാരരസാദഥ സാന്ദ്രഃരം
മനസാ വ്യവസായമസാവകൃഥാഃ" എന്നും

"കേശവേശ ഘനചേശലേ രുചിനിവേശനേ രുചിരഗാത്രികാം
കേശവേശ ഇഹ കാമവേശവിവശാ നിബധ്യ മണിപാത്രികാം
മാലതീകുസുമമാലികാമപി പയോധരാധികമനോഹരേ
ബാലികാസ്തു പശുപാലികാ സരസമാപ കാപി വിപിനം ഹരേ"

എന്നുമുള്ള ഗീതിപദ്യങ്ങൾ നോക്കുക. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗീതത്തിലെ ഏതാനും അംശവും ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"ലോലംബാവലിലോഭനീയസുഷമം ലോലം വിഹാരേ വധൂ-
ജാലം വ്യാകുലയന്തമസ്ഫുടഗിരം വ്യാലംബികാഞ്ചീഗുണം
ആലംബം ജഗതാം മുഖാംബുജഗളല്ലാലം ഗളാന്തോല്ലസദ്-
ബാലം ത്വാം ഹരിദംബരം മമ മനോ ബാലം ബതാലംബതേ."
(അവതാരം)

"അധരസീധുനാ തേധുനാതുലം
വിജഹി നോ വിഭോ മന്മഥാനലം
ശ്രവണമേകയാപീശ നോ ഗിരാ
ശിശിരയാചിരാത്ത്വം സുധാകിരാ." (രാസക്രീഡ)

"ലക്ഷ്മീകാന്തം നിതാന്തം മുദമിഹ ഭജതാമാവഹന്തം വഹന്തം
കാരുണ്യം കാന്തിമന്തം ജഗദവനകലാലോഭവന്തം ഭവന്തം
അശ്രാന്തം യേ ഭജന്തേ പശുപകുലവധൂവല്ലഭന്തേ ലഭന്തേ
ശാന്തിം കിഞ്ചാപ്തവന്തഃ പദമപി പരമം തേ രമന്തേ/രമന്തേ."
(വിവിദവധം)

ഗീതം:— കാമോദരി—പഞ്ചാരി

കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ കൃഷ്ണ രാമ
കൃഷ്ണ രാമ തവ തു നടനമധികമോഹനം (കൃഷ്ണ)
പാദകമലകലിതകനകപാദകടകനിനദവലയ–
വാദകമനപാണികമലതാളമോഹനം (കൃഷ്ണ)
ചാരുനിഹിതചരണനളിനതാളസദൃശമഖിലവിബുധ–
ജാലമധികകൗതുകമകൃത വാദ്യവാദനം (കൃഷ്ണ)
....
ശ്രാന്തബന്ധഗളിതലളിതകുന്തളാന്തലസിതചലിത–
പിഞ്ഛകാന്തമധികതരളമകരകുണ്ഡലം (കൃഷ്ണ)
ശർമ്മകാരിഘുസൃണതിലകകർമ്മഹാരിനിടിലനിലയ–
ഘർമ്മവാരിമിളിതലളിതനിർമ്മലാളകം (കൃഷ്ണ)
കഞ്ജകദനകൃദ്വദനമഞ്ജുവിസൃതനന്ദദമിത–
കുന്ദസദൃശമന്ദഹസിതകന്ദലാളിതം (കൃഷ്ണ)
തരളതരളധന്യഹാരമിളനലളിതവന്യദാമ–
വഹനന്ദ്യബഹുമന്യമാനബാഹുവിവരകം (കൃഷ്ണ)
സ്ഥാനചലിതകമനകനകസാരസനകനികരരുചിര–
സാരകപിശവദനമുദിതകിങ്കിണീരുതം. (കൃഷ്ണ)
(കാളിയമർദ്ദനം)

മണിപ്രവാളചമ്പുക്കളിൽ കാണുന്ന മാതിരിയിൽ ഇടയ്ക്കു രണ്ടു ദണ്ഡകങ്ങളും മഹാകവി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ആദ്യത്തേതിൽ നിന്നു് ഒരു ഭാഗംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

'നദ്ധാ കലാപതതിരദ്ധാ സഖീഭിരഥ
ബദ്ധാദരം ചികരജാലേ,
നവരുചിജടാലേ—നനു വിമലഫാലേ—
നമദമരവരനികരരുചിരതരമപി തിലകമരചി തവ
ഭസേളകലലസദളകമാലേ 1

താരം മനോജ്ഞരുചിധാരം ഭവാനുരസി
ഹാരം ദധൗ ഭുവനസാരം,
തരുണരുചിഭാരം—തതജ്വലനഭാരം—
തരുണതരതരണികരമദവിസരഹരണചരകപിശതര–
വസനവരലസിതമകൃതാരം 2

ഇത്രയുംകൊണ്ടു മാനവേദൻരാജാവു കേരളീയസംസ്കൃതകവികളുടെ ഇടയിൽ എത്രമാത്രം സംപൂജനീയമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിലാണു് ഉപവിഷ്ടനായിരിക്കുന്നതു് എന്നു വിദ്വാന്മാരായ വിമർശകന്മാർക്കു നിരീക്ഷിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂർവ്വഭാരതചമ്പു ഇനിയും സമഗ്രമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ളതിൽ നാം അത്യധികമായി ലജ്ജിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ:—മാനവേദചമ്പൂവിനും കൃഷ്ണഗീതിക്കും ഓരോ വ്യാഖ്യാനം നമുക്ക ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ ആദ്യത്തേതു കൃഷ്ണീയമെന്ന ടിപ്പണവും രണ്ടാമത്തേതു ഫ്ലാദിനിയുമാണ്. കൃഷ്ണീയം കവിയുടെ ഗുരുവായ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിതന്നെ രചിച്ചതാണെന്നു് ഐതിഹ്യമുണ്ട്. 'ധ്യായം ധ്യായമിഭാനനം ഹരി മുദാ ശ്രീമാനവേദാഭിധക്ഷോണീഭൃൽകൃതചമ്പുഭാരത............കൃഷ്ണീയം ഖലു ടിപ്പണാഖ്യമിതി തദ്വ്യാഖ്യാനമാലോക്യ ഹി' എന്നാണു് അതിലെ പ്രഥമശ്ലോകം. താഴെക്കാണുന്ന മങ്ഗളശ്ലോകങ്ങളും സ്മർത്തവ്യങ്ങളാണ്.

"അശോകനിലയാവാസി തേജോ മൂർത്തിത്രയാത്മകം
സച്ചിദാനന്ദമദ്വൈതം ചിത്തസീമനി ഭാവയേ.
സ്ഥലീശൗ സദാ ഭദ്രവിക്രമൗ ഭക്തരിഷ്ടദൗ
നിർവിഘ്നം തത്സദേശസ്ഥവിഘ്നേശഞ്ച സമാശ്രയേ.
ശിഷ്ടാന്ധ്യമാരീചനിരാസകർമ്മ-
വിജ്ഞാതവിസ്മാപനഗോപ്രകാണ്ഡഃ
രാമോ ഗുരുർമ്മേ ഹരിസേവകഃ സ്യാൽ
സലക്ഷ്മണസ്സാധുപദോപദേഷ്ടാ.
ചമ്പൂഭാരതസൂക്ഷ്മാർത്ഥദർപ്പണം ബാലതർപ്പണം
ടിപ്പണം രാമശിഷ്യോ ഹി കൃഷ്ണോ വിലിഖതി ക്രമാൽ."

അശോകനിലയം തിരുവേഗപ്പുറയാണ്. തിരുവേഗപ്പുറയിലാണല്ലോ ആനായത്തു പിഷാരം. കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയുടെ ഗുരു രാമനെന്നൊരു പണ്ഡിതനാണെന്നും ടിപ്പണം രചിക്കമ്പോൾ ഒരു മാനവിക്രമനാണു് സാമൂതിരിയായിരുന്നതു് എന്നുംകൂടി മേലുദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയും. ടിപ്പണം ചെറുതാണെങ്കിലും ദുർവിജ്ഞേയങ്ങളായ നിരവധി വ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങളെപ്പററി അതിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. ഫ്ലാദിനി വിസ്തൃതമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണ്. അതിൻെറ കർത്താവു് അനന്തനാരായണസംജ്ഞനായ ഒരു ശാസ്ത്രിയും കാരയിതാവു് കൊല്ലം 991—1000 വരെ സാമൂതിരിപ്പാടായിരുന്ന പടിഞ്ഞാറേക്കോവിലകത്തു മാനവിക്രമൻതമ്പുരാനുമാകുന്നു. അദ്ദേഹം ബ്രഹ്മചര്യാനുഷ്ഠാനംനിമിത്തം ബ്രഹ്മചാരി എന്ന ബിരുദനാമത്താൽ ഇന്നും അറിയപ്പെടുന്നു. ഫ്ലാദിനിയിൽനിന്നാണു് താഴെക്കാണുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു്.

"ആസീൽ കേരളഭൂപതിഷ്വധിപതിഃ ശ്രീമാനവേദാഹ്വയോ
രാജാ ഭൂധരസാഗരേന്ധനൃപമഃ ശ്രീകീർത്തിവിദ്യാനിധിഃ
രൂപേ/പഞ്ചശരൻ കിലാസവിതരൻ തേജസ്യുഭോജൻ കൃതൗ
ധർമ്മേ/ധർമ്മഭവൻ സ ശത്രുവിജയേ/ഗാണ്ഡീവഭൃത്തൻ കൃതീ.

മുകുന്ദഭക്തൗ മുചുകുന്ദതാ ച
രാജ്ഞാമുനാ ഭക്തിരസപ്രധാനാ
ശ്രീകൃഷ്ണലീലാഭിരലങ്കൃതേയം
കൃതിർവ്വിചിത്രാർത്ഥപദാ നിബദ്ധാ.

രാജ്ഞസ്തസ്യാനവദ്യം നിജശ്രുതജനുഷാ
സാധ്വലംകുർവ്വതാഭി-
ഖ്യാതേന ബ്രഹ്മചര്യാദ്യുതിമഹിതഗുണൈ-
ർവ്വിക്രമാഖ്യേന രാജ്ഞാ
നാമ്നാസ്യാഃ കൃഷ്ണഗീതേഃ കുരു വിവൃതിമിതി
പ്രേരിതഃ പ്രക്രമേഹം
യാവൽപ്രജ്ഞാവികാസം സഹൃദയസുഗമാം
ഹ്ലാദിനീം നാമ ടീകാം.''

അഥ ഖലു സ ശ്രീമാൻ സകലകേരളക്ഷിതിപാലകോടീരകോടിഘടിത മഹാർഹമാണിക്യനികരനിരുൽപ്രഭാമണ്ഡലീനീരാജിതഹേമപാദുകായുഗളസ്സമസ്തവിദ്വജ്ജനമൗലിലാളിതമാനപ്രജ്ഞാവിശേഷോ മഹാപുരുഷലക്ഷണോ മാനവേദോ നാമ മഹാരാജഃ പരമേശ്വരപ്രസാദാസാദിതകവനസൗരഭാമോദിതദിഗന്തഃ ശ്രീമദ്ഗുരുപവനപുരീകൃതസന്നിധാനശ്രീകൃഷ്ണചരണനളിനനിഷേവാരസനിമഗ്നാന്തഃകരണഃ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതഗാനനാടനപ്രയോഗേണ പൃഥഗ്ജനാനാമപി ഭഗവദ്ഭക്തിപ്രവണതാം സമ്പാദയിതുകാമസ്തദനുഗുണം ഭക്തിരസവ്യഞ്ജകശബ്ദാർത്ഥചിത്രപ്രചുരം പദപദ്യാത്മകം ശ്രീകൃഷ്ണലീലാശ്രയം കാവ്യം പ്രാരിപ്സുഃ''

ഹ്ലാദിനിയിലെ ഈ പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു മാനവേദനു മററു മേന്മകൾക്കു പുറമേ ശരീരസൗഭാഗ്യവുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ശ്രീപരമേശ്വരൻെറ വരപ്രസാദംനിമിത്തമാണു് അദ്ദേഹത്തിനു മഹാകവിത്വം സിദ്ധിച്ചതെന്നും ഊഹിക്കാം. അതിൽ എത്ര പരമാർത്ഥമുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയമില്ല. എന്നാൽ ചമ്പുവിലും ഗീതിയിലും നിന്നു വിഷ്ണുവിലെന്നപോലെ ശിവനിലും അദ്ദേഹത്തിനു് അചഞ്ചലമായ ഭക്തിഭാവം ഉണ്ടായിരുന്നതായി വെളിവാകുന്നുണ്ടു്.

ചമ്പൂസംക്ഷേപം:—മാനവേദചമ്പുവിലെ ഓരോ സ്തബകത്തെയും ഓരോ സർഗ്ഗമാക്കി പന്ത്രണ്ടു സർഗ്ഗങ്ങളിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കാവ്യമാണു് ചമ്പൂസംക്ഷേപം. പ്രണേതാവു് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ഗ്രന്ഥകാരൻെറ സമകാലികനും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആശ്രിതനുമായ ഒരു കവിയായിരിക്കാം. പ്രതിപാദനം സരളമാണു്. സംക്ഷേപത്തിലെ പ്രഥമശ്ലോകം താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''ശബ്ദാഗമാംഭോനിധിപാരദൃശ്വാ-
ശ്രീമാനവേദാഭിധഭൂമിപേന
ഗ്രന്ഥഃ കൃതോ ഭാരതചമ്പൂസംജ്ഞ-
സ്തസ്യാദ്യ സംക്ഷേപമുദാഹരാമി.''

അടിയിൽക്കാണുന്നതു് അഞ്ചാം സൎഗ്ഗത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള ശ്ലോകങ്ങളാണു്.

''പാരത്രികേഽഥാവസിതേ വിധാനേ
ഭ്രാതുര്യഥാവിധ്യമരോപമേന
ഭീഷ്മേണ സംസ്ഥാപ്യ വിചിത്രവീര്യോ
ഭദ്രാസനേ രത്നമയേഽഭിഷിക്തഃ.

തസ്മിൻ മഹീം ശാസതി മാനവേന്ദ്രേ
വിചിത്രവീര്യേ മഹിതപ്രഭാവേ
പരാൎത്ഥദാരേഷു രതിജ്ജനാനാ-
മഭൂന്ന ദാനാദ്യനുരഞ്ജിതാനാം.

രാജാസൗ മഹനീയകീൎത്തിരഖിലക്ഷോണീന്ദ്രമൗലിസ്ഫുരൽ-
പാദാംഭോജയുഗഃ ക്ഷരന്മധുഗിരാ ചേഷ്ടാൎത്ഥദാനേന ച
ഭൂദേവാൻ സകലാൻ പ്രജാശ്ച സകലാഃ സമ്മോദയൻ പാലയൻ
ഭൂമിം സാഗരമേഖലാമനുദിനം പുര്യാമതിഷ്ഠൽ സ്വയം.''

മാനവേദന്റെ സമകാലികന്മാർ

നാരായണപണ്ഡിതർ—ജീവചരിത്രം:—രഘുവംശത്തിനു പദാൎത്ഥദീപികയെന്നും കമാരസംഭവത്തിനു വിവരണമെന്നുമുള്ള പേരുകളിൽ രണ്ടു സൎവ്വസ്പൎശികളും സന്ദേഹച്ഛേദികളുമായ സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനങ്ങൾ നിൎമ്മിച്ച നാരായണൻനമ്പൂരി മല്ലിനാഥകല്പനായ ഒരു മഹാപണ്ഡിതനാകുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വകൃതികളിൽ തന്നെപ്പററി ചില വിവരങ്ങൾ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രഘുവംശവ്യാഖ്യയുടെ ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴെച്ചേൎക്കുന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നു.

''ധീസ്ഥക സൽകാവ്യസ്പൃഷ്ടാവിതി കലിദിവസേ
സോമതൽപുത്രസൎപ്പൈ-
സ്സാദ്ധം ഷഷ്ഠേ തുലാസ്ഥേ സതി ദിവസകരേ
വൃശ്ചികസ്ഥേ തു ഭൗമേ
ദേവാചാൎയ്യേ വിലഗ്നേ വൃഷജുഷി ദനുജാ-
നാം ഗുരൗ സിംഹലീനേ
മീനേ ലീനേഽൎക്കപുത്രേ സതി ച വിവരണ-
സ്യാസ്യ ജാതഃ പ്രണേതാ.''

ഈ ജാതകശ്ലോകത്തിൽനിന്നു നമ്പൂരിയുടെ ജനനം കൊല്ലം 761-ാമാണ്ടു തുലാമാസത്തിലാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. പദാൎത്ഥദീപികയിലും വിവരണത്തിലും

'ഷട്പദമുഖരിതഗണ്ഡം കോടീരഭരാവബദ്ധശശിഖണ്ഡം
പ്രണമത വാരണതുണ്ഡം പദകമലപ്രണതസകലസുരഷണ്ഡം'

എന്ന പ്രാരംഭത്തിൽ വിനായകവന്ദനപരമായ ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടു്. അതു കഴിഞ്ഞു ദീപികയിൽ

"പാതു വോ നരസിംഹസ്യ നഖാ ബാലേന്ദുകോമളാഃ
ദൈത്യവർഗ്ഗതമസ്തോമവിദാരണസുദാരുണാഃ"

എന്നും വിവരണത്തിൽ

"സുരാരാതേർവ്വക്ഷഃകുഹരരുധിരക്ഷോദകപിശൈഃ
സപത്രഃ ശോചതൈസ്സന്ധ്യാകപിശശശിഖണ്ഡാംശുസദൃശൈഃ
നഖദ്യോതൈർഭക്തപ്രകരഹൃദയധ്വാന്തഭിദുരാ
ദയാ കാചിദ്ദിവ്യാ വിലസതി പുരശ്രേണിവിപിനേ"

എന്നും 'പുരശ്രേണിവിപിന'ത്തിലെ നരസിംഹമൂർത്തിയെ വന്ദിക്കുന്ന ഓരോ ശ്ലോകവുമുണ്ടു്. അതിനുമുമ്പു വിവരണത്തിൽ

"അപാരകരുണാപൂരതരംഗിതദൃഗഞ്ചലം
കലായകോമളച്ഛായം ജാനകീനായകം ഭജേ"

എന്നു ശ്രീരാമപരമായും ഓരോ വന്ദനശ്ലോകം കാണുന്നു. നരസിംഹസ്മരണത്തിനുമേൽ കവി ബ്രഹ്മകുളത്തെ ശിവനെ സ്തുതിക്കുന്നു.

"ഭാതി ബ്രഹ്മഖലേ കാചിൽ കരുണാ ശരണാർത്ഥിനാം
ഭവനാശകരീ ഗൗരീകുചകുംകുമപങ്കിലാ." (പദാർത്ഥദീപിക)

"ലോകാനാമുദയസ്ഥിതിക്ഷയകരീ വന്ദാരുവൃന്ദാരക-
ശ്രേണീമൗലിമണിപ്രഭാരവികരപ്രോദ്യൽപദാംഭോരുഹാ
ഭാതി ബ്രഹ്മഖലാലയേ ശശികലാശുംഭജ്ജടാവല്ലരീ
ഭക്താഭീഷ്ടവിധാനകല്പലതികാ കാചിൽ കൃപാവല്ലരീ."
(വിവരണം)

പിന്നീടു ചെറമന്നത്തു ശിവനെപ്പററി വിവരണത്തിൽമാത്രം ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടു്.

"അങ്ഗേ തുങ്ഗശശാങ്കശംഖധവളം കോടീരഭാരേ പരേ
ബാലാദിത്യകരാംകുരപ്രതിഭടം കണ്ഠേ ഘനശ്യാമളം
സത്വാദീനപി ബിഭ്രതം ത്രിജഗതാം രക്ഷാദിസിദ്ധ്യൈ ഗുണാ-
നാബദ്ധാഞ്ജലി ബാലമന്ദനിലയം മാരാരിമാരാധയേ."

ചെറമന്നത്തുക്ഷേത്രം കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ങലത്തുനിന്നു രണ്ടു നാഴിക വടക്കു മാറി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങളിലും ഒന്നുപോലെ ബ്രഹ്മകുളത്തെ സ്മരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു മലബാറിൽ പൊന്നാനിത്താലൂക്കിൽപ്പെട്ട ആ സ്ഥലമാണു് പ്രസ്തുതപണ്ഡിതന്റെ ജന്മഭൂമി എന്നു ചിലർ ഊഹിക്കുന്നു. അനന്തരം നാരായണൻ തന്റെ സാഹിത്യദേശികനായ ആനായത്തു കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിയെ രണ്ടു വ്യാഖ്യകളിലും ചുവടേ ചേർക്കുന്ന പദ്യത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നു.

"കൃഷ്ണോ വിബുധാധിപതിർന്നിഷ്ണാതോ വിതരണേഷു വിദ്യായാഃ
ധൃഷ്ണാതു ഹൃദയതിമിരം പുഷ്ണാതു ച മംഗലാനി സകലാനി."

ഓരോ സർഗ്ഗാന്തത്തിലും 'ശ്രീകൃഷ്ണപ്രിയശിഷ്യസ്യ നാരായണസ്യ കൃതൗ' എന്നൊരു കുറിപ്പും കാണ്മാനുണ്ട്.

വിവരണം കാളിദാസകൃതമായ കുമാരസംഭവത്തിലെ ആദ്യത്തെ എട്ടു സർഗ്ഗങ്ങൾക്കുമാത്രമേ രചിച്ചിട്ടുള്ളു. 'സർഗ്ഗോയം ചരമോ ഗ്രന്ഥേ രചരമഃ' എന്നു നാരായണൻതന്നെ ആ വസ്തുത പ്രഖ്യാപനംചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഒടുവിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾ അനുവാചകന്മാരുടെ ശ്രദ്ധയെ സവിശേഷം ആകർഷിക്കുന്നവയാണ്.

"കാളീ ച നീലകണ്ഠശ്ച തൽപരൗ യൽപ്രിയേ സദാ
തേനേയം രചിതാ വ്യാഖ്യാ തത്ര കോ നാമ വിസ്മയഃ?"

"മാതാ കാളീ പിതാ വാ പദനതവിബുധോ
നീലകണ്ഠശ്ച യസ്യ
ഭ്രാതാ തു ശ്രീകുമാരഃ സ ഖലു നിഖിലമ-
പ്യുത്ഥിതം വിഘ്നജാലം
നിഘ്നൻ വിഘ്നേശകല്പഃ കൃതവിവൃതിതരി-
ർദ്ദുസ്തരം കാളിദാസാ-
ദുദ്ഭൂതം കാവ്യരത്നാകരമിദമകരോദ്
ബാലലീലാനുകൂലം.

സമസ്തലോകോപകൃതൗ കൃതോദ്യമോ
യ ഏവമാലക്ഷിതസാലക്ഷണഃ
സ്ഫുടം സമാചഷ്ട കുമാരസംഭവം
നമാമി തം ദേശികവര്യമാദരാൽ.

ശ്വേതഗ്രാമവനാഹ്വയേ മുരരിപോരാരാമഭൂതേ വരേ
ഗ്രാമേ യഃ പുരുഷോത്തമസ്സമുദഭൂൽ ഖ്യാതഃ കവീനാം പദേ
പുത്ര്യാസ്തസ്യ സുതഃ സ്വമാതുലമുഖാദാപീതകൗമാരത-
ന്ത്രാംഭോധിപ്രഭവാമൃതോ രചിതവാനേതൽ സ നാരായണഃ."

മാനമേയോദയം എന്ന മീമാംസാഗ്രന്ഥത്തിലെ മേയപരിച്ഛേദത്തിന്റെ രചയിതാവും പ്രസ്തുതപണ്ഡിതൻതന്നെ. അതിന്റെ അവസാനത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

"യൽകീർത്തിർന്ന ഹി മാതി ഹന്ത മഹതി ബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡോദരേ
യസ്യാജ്ഞാം പ്രണതൈശ്ശിരോഭിരനിശം ധത്തേ നൃപാണാം ഗണഃ
സോയം നാടകതർക്കകാവ്യനിപുണഃ പ്രജ്ഞാതപാതഞ്ജലോ
ക്ഷേത്രശ്ചക്രിണി മാനവേദനൃപതിർജ്ജാഗർത്തി ധാത്രീതലേ.

പൃഥ്വീവൃത്തജിതാ നിതാന്തമഹിതേനൈതേന സഞ്ചോദിതൈ-
രസ്മാഭിഃ കുശശേമുഷീവിലസിതൈരഭ്യാസഹീനൈരപി
പ്രാങ്നാരായണസൂരിണാഽഽരചിതം തന്മാനമേയോദയം
മോഹാൽ പൂരയിതും കൃതാ മതിരിയം; സന്തഃ പ്രസീദന്തു നഃ.

യഃ ഖ്യാതഃ പുരുഷോത്തമസ്സ്വിജഗതി പ്രജ്ഞാകവിതാദിഭിഃ
പുത്ര്യാസ്തസ്യ സുതസ്തദീയതനയാൽ കൗമാരതന്ത്രാംബുധേഃ
സുബ്രഹ്മണ്യ ഇതി ത്രിലോകവിദിതാദാപീതശാസ്ത്രാമൃതഃ
സോഹം പൂരിതവാനിദം പ്രകരണം നാമ്നാ സ നാരായണഃ.''

പിന്നീടു ''കൃഷ്ണോ വിബുധാധിപതിഃ'' എന്ന ശ്ലോകമാണു് കാണുന്നതു്. അതു കഴിഞ്ഞു താഴെച്ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

''കുമാരിലവചോജാലപയോധിശരദിന്ദവേ
ശിഷ്യസന്താനസന്താനതരവേ ഗുരവേ നമഃ.

സുബ്രഹ്മണ്യാദധീതാഃ ക്ഷിതിവിബുധപതേഃ
കാശികാതർക്കമാർഗ്ഗാ
രാമാചാര്യാച്ച പശ്ചാൽ സകലമധിഗതം
യേന കൗമാരതന്ത്രം
കൃഷ്ണാൽ കാവ്യാർത്ഥമീമാംസകപരിവൃഢതഃ
കാവ്യമാർഗ്ഗാവഗന്താ
സോയം നാരായണാഖ്യോ വ്യലിഖദഖിലലോ-
കാപഹാസാസ്പദമേതൽ.

വേലാലംഘിപയഃപയോധിവിസരൽകല്ലോലതുല്യോദയൈ-
രാലാപാവിഷയൈര്യശോഭിരഖിലം ലോകം പരിപ്ലാവ്യതേ
ലീലാനിർജ്ജിതശാത്രവായ ച വയം തുഭ്യം കിമാശാസ്മഹേ?
ശൈലാബ്ധീശ്വര മാനവേദനൃപതേ ജീയാസ്സഹസ്രം സമാഃ.

സ്ഫീതം കീർത്തിപയസ്തഥാപി മഹതാ ചിത്രം പ്രതാപാഗ്നിനാ
തപ്താദണ്ഡകടാഹതോപി പരിതഃ പ്രോത്സിച്യമാനം മുഹുഃ
നൈവായാതി വിശാംപതേ വിരളതാം നൈവോഷ്ണഭാവം കദാ-
പ്യാദത്തേ നരവര്യ കിഞ്ച നിതരാം മാധുര്യമാലംബതേ.

മാനവേദ ഇതി മിശ്രിതം പദം
പ്രീതിമൂലമിതി വാചകം കഥം
കീദൃശഞ്ച തദമിത്രമൂർജ്ജിതം
ജായതേ കഥയ സംഗ്യഗാജിരേ?''

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു നാരായണന്റെ പിതാവു നീലകണ്ഠനും മാതാവു കാളിയും ആയിരുന്നുവെന്നും കാളിയുടെ അച്ഛൻ വെള്ളക്കാട്ടു (ശ്വേതഗ്രാമവനം) പുരുഷോത്തമൻനമ്പൂരി പ്രജ്ഞകൊണ്ടും കവിതാ

കൊണ്ടും പ്രഖ്യാതനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുത്രനായ സുബ്രഹ്മണ്യൻനമ്പൂരി ഭാട്ടമീമാംസയിൽ പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു കാശികയും തക്കൊഗ്ഗങ്ങളും മീമാംസയും അഭ്യസിച്ചു എന്നും തുപ്പരി രാമൻ എന്ന മറെറാരു ഗുരുനാഥൻെറ അന്തേവാസിത്വംകൂടി മീമാംസാവിഷയത്തിൽ സ്വീകരിച്ചു എന്നും സഹൃദയധുരീണനായ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടി പഠിപ്പിച്ചതു സാഹിത്യവിദ്യയാണെന്നും വെളിപ്പെടുന്നു. ഈ കാശിക കുമാരിലഭട്ടൻെറ ശ്ലോകവാൎത്തികത്തിനു സുചരിതമിശ്രൻ രചിച്ച വ്യാഖ്യയാകുന്നു. നാരായണനു ശ്രീകുമാരൻനമ്പൂരി എന്നൊരു സഹോദരനുമുണ്ടായിരുന്നു. മാനവേദരാജാവിൻെറ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നതിനുപുറമേ മേയപരിച്ഛേദം രചിച്ചതു് ആ രാജാവിൻെറ ആജ്ഞ നിമിത്തമായിരുന്നു എന്നും കാണുന്നു. തൻെറ സ്വാമിക്കു നാടകം, കാവ്യം, തക്കശാസ്ത്രം, യോഗശാസ്ത്രം ഇവയിലുണ്ടായിരുന്ന നൈപുണ്യത്തേയും ശ്രീകൃഷ്ണഭക്തിയേയും പററി അദ്ദേഹം 'യൽകീൎത്തിൎന്ന ഹി മാതി' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പ്രകടമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. മാനവേദനു മുൻപു് അദ്ദേഹം സ്വൎഗ്ഗതനായിരിക്കണം.

കൃതികൾ:—മൂന്നു കൃതികളെപ്പററി സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഇവകൂടാതെ വിവരണത്തിൽ കാണുന്ന (1) ഗോവിന്ദാങ്ഗഗുണൗഘവൎണ്ണനവിധൗ ദക്ഷസ്യ (2) ശ്രീമാസോത്സവചമ്പൂകാവ്യരചനാദക്ഷസ്യ (3) ആശ്ലേഷാശതകാദിപദ്യരചനാദക്ഷസ്യ (4) ശ്രീമദ്ഭാഗവതപ്രബന്ധരചനാദക്ഷസ്യ (5) ഊഢാഭോഗനൃസിംഹചമ്പൂരചനാദക്ഷസ്യ (6) വൈദേഹീനവസങ്ഗചമ്പൂരചനാദക്ഷസ്യ (7) ശൎവ്വാണീചരിതസ്തുതിപ്രണയനേ ദക്ഷസ്യ എന്നീ പ്രസ്താവനകളിൽനിന്നു നാരായണൻ കുറഞ്ഞപക്ഷം ഗോവിന്ദാങ്ഗവൎണ്ണനം, മാസോത്സവചമ്പു, ആശ്ലേഷാശതകം, ഭാഗവതചമ്പു, നൃസിംഹചമ്പു, വൈദേഹീനവസങ്ഗചമ്പു, ശൎവ്വാണീചരിതസ്തുതി എന്നീ കൃതികൾകൂടിയെങ്കിലും നിൎമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. ഇവയിൽ ആശ്ലേഷാശതകംമാത്രമേ കിട്ടിയിട്ടുള്ളു.

വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ:—ഈ വ്യാഖ്യാതാവിനു വേദവേദാങ്ഗങ്ങളിലും സ്മൃതികളിലും ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളിലും വ്യാകരണം, അലങ്കാരം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും കോശങ്ങളിലും കാവ്യനാടകാദിവിവിധവാങ്മയങ്ങളിലുമുള്ള വിസ്മയനീയമായ അവഗാഹം ദീപികയിലും വിവരണത്തിലും ഒന്നുപോലെ സന്ദൎശിക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും വിവരണമാണു് ഒന്നുകൂടി സഹൃദയശ്ലാഘയെ അൎഹിക്കുന്നതു്. ദീപികയിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന സൂചന കാണുന്നു.

"രഘുവംശമഹാകാവ്യേ പദാൎത്ഥാന്വയശാലിനീ
വാക്യാൎത്ഥാലംക്രിയോപേതാ മിതാ വ്യാഖ്യാ വിലിഖ്യതേ.
വിദ്വാംസോ ഹി വിമത്സരാ നൃപതയഃ കാൎയ്യേഷു പൎയ്യാകുലാ
മൂഢാഃ പ്രൗഢതമഃപ്രരോഹമലിനാഃ കിന്തൈരലം ചിന്തയാ

ഏഷാ സ്യാൽ ഫലശാലിനീ ന രചനാ നൂനം തഥാപ്യത്ര യേ
സന്തസ്സന്തി പരോപകാരനിരതാശ്ശൃണ്വന്തു തേ മേ ഗിരം.''

ഈ സൂചനയിൽനിന്നു് ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൻെറ ഉദ്ദേശം പരിമിതമാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. വിവരണത്തിൻെറ സ്ഥിതി അതല്ല.

''പ്രാചീനാചാര്യകൃതാഃ സുവിചാര്യ കുമാരസംഭവവ്യാഖ്യാഃ
ബാലപ്രബോധനാൎത്ഥം ലളിതം കരവാണി വിവരണം തസ്യ.

പ്രാചീനസൂരിവിഹിതേ മഹതി പ്രഭൂത-
വ്യാഖ്യാന്തരേ വിഫല ഏഷ പരിശ്രമോ മേ
വാതി പ്രകാമസുഭഗേ മലയാദ്രിജാതേ
വാതേ ഫലം കിമു കരോതി മുഖാനിലോയം?

വ്യാഖ്യൈഷാ തു തഥാപി പ്രദൎശിതാന്വയപദാൎത്ഥവാക്യാൎത്ഥാ
വിവൃതസമാസാ പഠതാം ഗുരുതരമുപകാരമാരചയേൽ.''

എന്നും മററും പ്രാരംഭത്തിൽ ഔദ്ധത്യപരിഹാരത്തിനായി ചിലതെല്ലാം ഉപന്യസിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും, 'കുമാരസംഭവപദാൎത്ഥാലോചനപ്രക്രിയാനിഷ്ണാത'മാണു് തൻെറ വ്യാഖ്യാനമെന്നു് അദ്ദേഹം പ്രതിസൎഗ്ഗം പ്രഖ്യാപിക്കുന്നുണ്ടു്. അതു് അയഥാൎത്ഥവുമല്ല. വിവരണത്തിനുമേലാണു് ദീപിക രചിച്ചതു് എന്നു വ്യാഖ്യാതാവു രഘുവംശം ഏകാദശസൎഗ്ഗത്തിലെ 'യാവദാദിശതി പാൎത്ഥിവസ്തയോഃ' എന്ന ശ്ലോകം വ്യാഖ്യാനിക്കുമ്പോൾ 'അസ്യോപപത്തിരസ്മാഭിരേവ യാവദ് ഗിരഃ ഖേ മരുതാം ചരന്തീത്യത്ര' എന്ന പംക്തിയിൽ കാണിച്ചുതരുന്നുണ്ടു്. വിവരണത്തിൽ എല്ലാ സൎഗ്ഗങ്ങളുടേയും അവസാനത്തിൽ ആ സൎഗ്ഗത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായ കഥകൂടി സംക്ഷേപിച്ചു് ഓരോ ശ്ലോകത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു

''സൎഗ്ഗോയം പ്രഥമോ ഗുണൈശ്ച ഗിരിജാലാവണ്യസാരം പരം
യസ്മിൻ വൎണ്ണയതി സ്മ കൎണ്ണമധുരൈൎവൎണ്ണൈഃ കവിഗ്രാമണീഃ''

''സൎഗ്ഗഃ പഞ്ചമ ഏഷ വഞ്ചനപടോൎമ്മായാവടോശ്ചേഷ്ടിതൈ-
രുന്മീലൽകമനീയകോമളരസോ ലോകോത്തരാൎത്ഥോദയഃ''

എന്നും മററുമുള്ള പ്രസ്താവനകൾ പരിശോധിക്കുക. അണ്ണാമലയുടെ വ്യാഖ്യാനം അനുസരിച്ചാണു് താൻ വിവരണം നിൎമ്മിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു് എന്നു നാരായണൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതിനു തെളിവായി 'വ്യാഖ്യാന്തരേഷു ദൃഷ്ടേഷു' എന്ന ശ്ലോകം മറെറാരു ഘട്ടത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കാളിദാസനെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിനുള്ള ബഹുമാനം അന്യാദൃശമായിരുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം ദീപികയുടെ ഒടുവിൽ ഉള്ളതാണു്.

"ഗംഭീരാപി പ്രസന്നാ മൃദുരപി ച വിമ-
ർദ്ദക്ഷമാ ലേശതോപി
സ്പൃഷ്ടാ ദോഷൈർന്ന കിഞ്ചിൽ സകലഗുണഗണാ-
ലംക്രിയാവാസഭൂമിഃ
വ്യംഗ്യൈർവ്യക്ത്യൈർവിധുഭാഭിഃ പ്രതികലമമൃത-
സ്യന്ദിനീ സന്ദ്രഹാനാ
ചിത്താനന്ദം ബുധാനാം ജഗതി വിജയതേ
കാളിദാസസ്യ വാണീ."

മാനമേയോദയത്തിലെ മേയപരിച്ഛേദം:—മേയ(പ്രമേയ)പരിച്ഛേദത്തിന്റെ കർത്താവു താനാണെന്നു നാരായണൻ വിവരണത്തിൽ 'മീമാംസോചിതമാനമേയഘടനാദക്ഷസ്യ' എന്ന പദഭാരാ സ്പഷ്ടമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. കുമാരിലമതാനുഗനായ അദ്ദേഹം ദ്രവ്യം, ജാതി, ഗുണം, ക്രിയ, അഭാവം എന്നിങ്ങനെ അഞ്ചു പ്രമേയങ്ങളെ മാത്രമേ അംഗീകരിക്കുന്നുള്ളു.

"പ്രമേയം ബഹുധാ ലോകേ പ്രാഹുഃ പ്രാഭാകരാദയഃ
പ്രമാണാഭാസവിശ്വാസവ്യാകലീകൃതചേതസഃ.
ആചാര്യമതപീയൂഷപാരാവാരവിഹാരിണഃ
വയം താവൽ പ്രമേയം തു ദ്രവ്യജാതിഗുണക്രിയാഃ
അഭാവശ്ചേതി പഞ്ചൈതാൻ പദാർത്ഥാനാദ്രിയാമഹേ"

എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിജ്ഞ. തനിക്കു പല കാര്യങ്ങളിലും മാർഗ്ഗദർശകനായിരുന്ന മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം നാരായണൻ ഈവിധത്തിൽ അത്യന്തം പ്രാഗല്ഭ്യത്തോടുകൂടി പൂരിപ്പിച്ചു. ഭട്ടതിരിക്കു മാനവേദനും ഇഷ്ടദേവതയായ മഹാവിഷ്ണുവിനെ അദ്ദേഹം വർണ്ണിക്കുന്ന രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഒടുവിൽ കാണുന്നു. അവയിൽ ഒന്നു താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

"ഭോ ഭോ ദുഷ്കർമ്മവർഗ്ഗാഃ പരിഹരത മദീ
യാമിമാമംഗവല്ലീം
ബ്രഹ്മസ്വാഹാർദ്ദയോഗാൽ പരിചയജനിതാ-
ന്നാന്യഥാ യാത ശങ്കാം
ഹന്താ യുഷ്മൽകുലാനാം ദലിതകുവലയ-
ശ്യാമളൈഃ കോമളൈസ്തൈ-
ർഗ്ഗാത്രൈർന്നേത്രോത്സവം നോ വിതരതി ഭഗവാൻ
ഭാർഗ്ഗവീഭാഗ്യഭൂമാ."

ആശ്ലേഷാശതകം:—നാരായണൻനമ്പൂരി തന്റെ പ്രേമഭാജനമായ ആശ്ലേഷയുടെ ചരമത്തെ അധികരിച്ചു രചിച്ച മനോഹരമായ ഒരു വിലാപകാവ്യമാണ് ആശ്ലേഷാശതകം. സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ വിലാപകൃതികൾ വിരളങ്ങളാകയാൽ ആശ്ലേഷാശതകത്തിനു ഗണ്യമായ

ഒരു സ്ഥാനം നല്കേണ്ടതുണ്ട്. നായികയ്ക്കു് ആശ്ലേഷ എന്നു പേർ വന്നതു് ആയില്യം നക്ഷത്രത്തിൽ ജനിക്കകനിമിത്തമാണു്. ആ സ്ത്രീരത്നം സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ ഒരു രാജ്ഞിയെന്നാണു് ഐതിഹ്യം. യഥാർത്ഥമായ നാമധേയം 'ഗംഗ' എന്നായിരുന്നു എന്നു "ഗംഗേതി പ്രഥിതാ കരോഷി സതതം സന്താപമത്യദ്ഭുതം" എന്നും "ഗംഗാം സംപ്രാപ്യ കാന്താം" എന്നുമുള്ള വചനങ്ങളിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്നു മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"ആശ്ലേഷാ വിമലാ ദ്വിജൈഃ പരിവൃതാ സന്മാർഗ്ഗസഞ്ചാരിണീ
നക്ഷത്രേഷ്വപി ദൃശ്യതേ ദ്യുതിമതീ ക്ഷത്രേഷു ചാത്യുന്നതാ
സാമ്യേ സത്യപി ച ദ്വയോഃ പ്രഥിതയോരാദ്യാ വിനിന്ദ്യാ ബുധൈഃ
ശ്ലാഘ്യാന്യാദ്ഭുതമേതദീയമധികം ഗന്ധാന്തമാഹാത്മ്യഭം."

"കാന്തേ കല്പലതേ കദാചിദപി തേ മാധ്വീരസാസ്വാദനാ-
ദന്യാസ്വാദപരാങ്മുഖഃ പരഭൃതോ ഹാഹന്ത ദീനാം ദശാം
സംപ്രാപ്തോ ലുഠതി ശ്രമേണ ധരണൗ ത്വത്തു സ്ഥിതാ നാകിനാ-
മാരാമേ കചനാപി ദുർഗ്ഗമതമേ കഷ്ടം വിധേശ്ചേഷ്ടിതം."

ഹേ കാന്തേ ഭാവകമ്മപ്രകൃതിസുമധുരൈഃ
പ്രത്യയൈരത്യുദാരാ
പുംവദ്ഭാവാഭിരാമാ ബഹുലഗുണഗണൈ-
രദ്ഭുതൈരഭ്യുപേതാ
സ്വാഭ്യാസാലുപ്തവർണ്ണപ്രസൃതപദദശാ-
സൂചിതാശേഷഭാവാ
സോൽകഷാ പാണിനീയാ സരണിരിവ രതി-
ശ്ലോദതേ താവകീനാ."

അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു പ്രസ്തുതകാവ്യത്തെപ്പററിയുള്ള പ്രശസ്തിയാണു്.

"അസൂയാമുന്മൂല്യ പ്രണയിജനദാക്ഷിണ്യപദവീ-
മുപാദായ പ്രീതിപ്രവണമുരരീകൃത്യ ച മനഃ
പിബന്തു സ്വച്ഛന്ദം സരസസരസാ ഹന്ത രസികാ-
ശ്ശതശ്ലോകീമേനാമതിലളിതശൃങ്ഗാരമധുരാം."

ഒരു മഹാനായ പണ്ഡിതൻ, സർവതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായ വ്യാഖ്യാതാവു്, വാസനാപൂർണ്ണനായ കവി എന്നിങ്ങനെ പല നിലകളിൽ നാരായണൻനമ്പൂരി നമ്മുടെ സമഗ്രമായ ബഹുമാനത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുന്നു.

ദിവാകരകവി—ചരിത്രം:—കോഴിക്കോട്ടെ ഏതോ ഒരു മാനവേദൻരാജാവിൻെറ മറെറാരു ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായിരുന്നു ചോളദേശീയനായ ദിവാകരകവി. കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിൽ ശക്തൻ മാനവിക്രമൻതമ്പുരാനു് ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ എങ്ങനെയോ അതുപോലെ

ആ മാനവേദന്റെ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭൂതനായിരുന്നു പ്രസ്തുതകവി. താഴെക്കാണുന്ന പ്രസ്താവനകരം രണ്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയായ ലക്ഷ്മീമാനവേദം നാടകത്തിലുള്ളതും അവയിൽ ആദ്യത്തേതു തന്നെയും രണ്ടാമത്തേതു തന്റെ സ്വാമിയേയും പരാമർശിക്കുന്നതുമാകുന്നു.

''അസ്തി ഖലു മന്ദമാരുതാന്ദോളിതപൂഗപാളീമധൂളീബഹുളപരിമള ഭ്രാന്തഭ്രമരകലതധങ്കാരവാചാലിതദിക്ചക്രവാളേഷു ചോളേഷു രാജ്ഞാ ശ്രീവല്ലഭേന സ്ഥാപിതോ മഹാനഗ്രഹാരഃ, തത്ര വസതാം സോമപാം പക്ഷീലശങ്കരശബരപതഞ്ജലിരചിതഭാഷ്യൈദമ്പര്യപര്യാലോചനാവി ശിഷ്ടശേമുഷീവിശേഷാണാം ബ്രാഹ്മണാനാമതിശയേന പ്രശസ്യസ്യ ഉദ്ബാഹുസുന്ദരസ്യാങ്ഗഭൂത ആയുഷ്യായണോ വിശ്വവിഖ്യാതകീർത്തിർമ്മ ഹാപ്രൗഢഭാവിതസകലസുമനസ്തോമഃ സുഗൃഹീതനാമാ വിജയതേ ദിവാ കരോ നാമ, തേന ച ധീരോദാത്തസ്യ മാനവേദസ്യ മഹീപതേശ്ചരിത മുപാദായ

അചുംബിതമവദ്യതോ ഗുണവിഭാസിവക്രോക്തിമൽ
കരംബിതരസോദരം കലിതചാരുഭൂഷാശതം
കളത്രമിവ മോഹനം രസികചേതസാം രീതിഭിഃ
കൃതം കിമപി നാടകം ഭരതഭാഗ്യനാഡിന്ധമം.''

ഇതിൽനിന്നു കവി ചോളദേശത്തിലെ ശ്രീവല്ലഭാഗ്രഹാരത്തിൽ ഉദ്ബാ ഹുസുന്ദരൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠന്റെ പുത്രനായി ജനിച്ചു എന്നും ലക്ഷ്മീമാനവേദമെന്ന നാടകം രചിക്കുന്ന കാലത്തിനുമുമ്പുതന്നെ ധാരാള മായി യശസ്സു സമ്പാദിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നും വിശദമാകുന്നു. അടുത്ത ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ദിവാകരന്റെ ഗദ്യരചനാപാടവവും ഗ്രഹി ക്കാവുന്നതാണ്.

''ആദിഷ്ടോസ്മി സകലരാജന്യകോടീരമാണിക്യമയൂഖമഞ്ജരീനീരാ ജിതചരണയുഗളസ്യ അദഭ്രദഭ്രനിജഭുജാപദാനഗ്രീഷ്മോഷ്മാതിരേകശോ ഷിതവിമതനരപതികലമഹാനദീസഹസ്രകൂലങ്കഷാവലേപപ്രവാഹസ്യ, അശേഷദിഗന്തികടതടാസ്ഫാലനപ്രതിസ്ഖലനോജ്ജൃംഭമാണോദ്വേലവി ലയശഃക്ഷീരപാരാവാരപൂരലഹരീപരമ്പരാപൂരിതബ്രഹ്മാണ്ഡോദരകുഹ രസ്യ, ജലധരജലനിധിമിഹിരസുതസുരഭിസുരതരുചിന്താമണിപ്രമുഖ വിതരണധൗരേയപ്രഭാവപരിഭാവപണ്ഡിതപാണിപങ്കേരുഹസ്യ, ഷോ ഡശമഹാദാനസവനദീക്ഷാദീക്ഷിതസ്യ, അപരിമേയഗാംഭീര്യാവധൂത പാഥഃപരിവൃഢസ്യ, അമന്ദതരധൈര്യാടോപാധരിതമഹാമേരോഃ, വി ശേഷാത്തീർണ്ണപരാക്രമപ്രക്രിയാപരാചീനസവ്യസാചിദോർവൈഭവസ്യ, ദാശരഥികർമ്മകഥനനിഖിലഭുവനവിഖ്യാതധീരോദാത്തഗുണഗണചമൽ കൃതനികൃതികൃതവൈമുഖ്യസ്യ, ചണ്ഡകരതേജഃപ്രാചണ്ഡ്യഖണ്ഡനവൈ ഭവസ്യ, സുധാകരകാന്തികന്ദളപരിണതിപാടച്ചരവദനസൗഭാഗ്യസ്യ, ആജ്ഞാവജ്ഞാതസുഗ്രീവസ്യ, പ്രതിജ്ഞാനുകൃതപരശുരാമസ്യ, നിര ന്തരവിഹരമാണകമലാകരകമലകിഞ്ജല്കപുഞ്ജരഞ്ജിതദോരന്തരസ്യ, മന്ദ മാന്ധാതൃരഘുനന്ദനനളനഹുഷനാഭാഗഭരതഭഗീരഥദിലീപദശരഥശിബി

ജീമൂതവാഹനഹരിശ്ചന്ദ്രപ്രമുഖപൂർവ്വതനരാജനുമണ്ഡലപ്രവർത്തിതാധ്വാധ്വനീനസ്യ, വീതിഹോത്രഗോത്രവാരാകരപാരിജാതസ്യ, ഹനുമദമിദ്രിതകേതോഃ, ആത്മശരാസനാങ്കിതശങ്കരശരാസനസ്യ, ശൈലാബ്ധിവചക്രവർത്തിനശ്ചരണായുധക്രോഡപുരീപുരന്ദരസ്യ, കേരളേശ്വരസ്യ, മഹാരാജസ്യ, മാനവേദസ്യ ചരണസരോരുഹോപജീവിനാ മന്ത്രിമണ്ഡലേന യഥാ—

'വാതാപൂരിതകഞ്ജരോദരഗുഹാഭാങ്കാരഭേരീരവേ
ഗൃധ്രക്രേങ്കൃതിഗീതിശാലിനി ശിവാവക്ത്രോല്ക്കയാ ദീപിതേ
യദ്യുദ്ധക്ഷിതിരങ്ഗമണ്ഡപതലേ നൃത്തം കബന്ധൈഃ കൃതം
പശ്യന്ത്യുദ്ഭടഹർഷമഗ്നമനസോ വേതാളസാമാജികാഃ,

തസ്യ ദിഗ്വിജയധാടീഭൂർല്ലളിതതുരഗഖുരപുടനടനദലിതധരണിതലോച്ചലിതധൂളീപാളീപുരസ്സരധൂമോദ്ഗമപിശുനിതപ്രതാപാനലജ്വാലാജാലോജ്ജൃംഭണജനിതഭയാവനതസമസ്തപരിപന്ഥിസാമന്തമണ്ഡലസ്യ സ്വാമിനോ മഹാരാജാധിരാജപരമേശ്വരസ്യ ചരിതാനുബന്ധി കിമപി രൂപകം അനേനൈവ സവിശേഷദർശിതയാ ഭക്ത്യാ അപരമിവ കൈലാസമാരചിതവതാ അവിരതമാരാധ്യമാനസ്യ, താമ്രചൂഡക്രോഡനഗരീനികേതനസ്യ സകലസുരാസുരമൗലിമന്ദാരമഞ്ജരീമകരന്ദവിന്ദുസന്ദോഹനിഷ്യന്ദിതചരണാരവിന്ദസ്യ, സ്ഥലീശ്വരാഭിധാനസ്യ, ഭഗവതശ്ചന്ദ്രശേഖരസ്യ സന്നിധൗ.''

ഈ മാനവേദൻ തളിയിൽ ക്ഷേത്രം നവീകരണം ചെയ്യതായി ദിവാകരൻ പറയുന്നു. തൻെറ സ്വാമിയുടെ വീരുവിജയങ്ങളേയും പരാക്രമപ്രഭാവങ്ങളേയും മററും പററി വാവദൂകത പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന കവി അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിത്വത്തേയും പാണ്ഡിത്യത്തേയും കൃഷ്ണഭക്തിയേയും പററി മൗനം ഭജിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കൃഷ്ണഗീതികാരനാണോ അദ്ദേഹം ആശ്രയിച്ച മാനവേദൻ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും ഏഴാം ശതകത്തിൻെറ പൂർവാർദ്ധത്തിനുമേൽ ഒൻപതാം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിനുമുൻപുള്ള ഒരു കാലഘട്ടത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതമെന്നുമാത്രം സ്ഥൂലമായി പറയാം. അത്രമാത്രം പഴയ ആദർശഗ്രന്ഥങ്ങളാം കിട്ടീട്ടുണ്ട്. ഒരാദർശഗ്രന്ഥത്തിൽ ''മാനവിക്രമസ്യാനുജന്മനോ നീലാപഗാപുരീമഹാരാജസ്യ മാനവേദസ്യ'' എന്നു കാണുന്നു. ആ പാഠം അബദ്ധമാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ പ്രസ്തുതമാനവേദൻ മാനവിക്രമനാമധേയനായ ഒരു സാമൂതിരിപ്പാടിൻെറ അനുജനും കരിമ്പുഴക്കോയിക്കൽ താമസിച്ചിരുന്ന ഏറാംകൂറാട്ടമാണെന്നു വരുന്നു.

ലക്ഷ്മീമാനവേദം:—ലക്ഷ്മീമാനവേദം അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള ഒരു വിശിഷ്ടനാടകമാകുന്നു. സമുദ്രരാജാവിൻെറ പുത്രിയായ രാജ്യലക്ഷ്മിയെ മാനവേദമഹാരാജാവു ഭാർഗ്ഗവരാമൻെറ പൗരോഹിത്യത്തിൽ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുന്നതാണ് ഇതിവൃത്തം. വിവാഹമണ്ഡപത്തിൽ സമുദ്രരാജാവും

നിളാനദീദേവി(ഭാരതപ്പുഴ)യും പ്രവേശിക്കുന്നുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം പരശുരാമന്റെ വർണ്ണനമാകുന്നു.

''ഷഷ്ഠോവതാരഃ പ്രഥമസ്യ പുംസഃ
സബ്രഹ്മചാരീ ശശിമൗലിസൂനോഃ
വിഹാരശൈലസ്തനുതേ മുദം നോ
മുനിസ്തപോവിക്രമവൈഭവാനാം.''

മററു ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

നാന്ദി:

''ക്വചിൽ പദനമന്നഹി, ക്വചന മന്ദപാദക്രമം,
ക്വചിജ്ജയിജടാഭ്രമി, ക്വചന കമ്പമാനാളകം,
ക്വചിൽ സഫണിഫൂൽകൃതി, ക്വചന കങ്കണക്വാണവൽ,
കരോതു ശിവയോസ്സുഖം നടനകർമ്മ തത്താദൃശം.''

കാവ്യം:

''വിപഞ്ചീം പ്രക്വാണഃ, കുസുമകലികാം സൗരഭഗുണോ,
മധുശ്രീരുദ്യാനം, മദസമുദയോ യൗവനദശാം,
വധൂം വ്രീളാമുദ്രാ, ഹിമകരകലാം കാന്തിലഹരീ,
പ്രദോ രത്നം, ശ്രദ്ധാ തിലകയതി കാവ്യഞ്ച ഘടനാ.''

കവി തന്നെപ്പററി:

''യേ ഗവ്ന്തി നിവേശനേഷു വചസാം, യേ തത്സമുല്ലാസനേ-
ഷ്വത്സിച്ഛന്ത്യഭയാനിമാൻ ഗണയിതും ജിഹ്രേതി ജിഹ്വാ പരം;
യസ്തത്രൈവ ചയധർമ്മപദവീസാഹിത്യസൗഹിത്യവി-
ത്തസ്യൈവ നാമ ദൃഢം ദിവാകരകവിസ്തിഷ്ഠേത സംഖ്യാവതേ.''

കവി തന്റെ നാടകത്തെപ്പററി:

''ഹൃദയാലുഃ കവിരേഷാ പരിഷത്ത്ഭുത്തമതദർശിതോന്മേഷാ
നേതാ തു മാനവേദഃ പ്രാപ്തമതോ നഃ പചേളിമം സുകൃതം.''

സൂര്യവന്ദനം:

''ആദിമസ്യ പുരുഷസ്യ ചക്ഷുഷേ,
സാക്ഷിണേ സകലലോകകർമ്മണാം,
വിശ്വബോധകലനാപടീയസേ
തേജസേ ദിവസഹേതവേ നമഃ.''

വനം:

''ഉദ്ദാമപോത്രിഗണമുന്മദഹസ്തിവൃന്ദ-
മുദ്രീക്ഷതഖഡ്ഗിചയമുല്ലളദേണയൂഥം
ഉഡ്ഡീനബർഹികലമുൽപതദൃക്ഷസംഘ-
മാലോകായമമമീരാമമരണ്യമധ്യം.''

വൃക്ഷവിവാഹം:

"അനലഃ പല്ലവമാജ്യം മകരന്ദം കമലകേസരാ ദർഭാഃ
ലാജാഃ പ്രസൂനകലികാസ്സ്രുക്ഷമാരോയം വിവാഹസൽകാരഃ."

ഭരതവാക്യം:

"വിശ്വസ്യാസ്തു ശുഭം; സദാ വസുമതീ സസ്യോത്തരാ ജായതാം;
സ്വാം വർണ്ണാശ്രമവൃത്തിമാദരയുതാഃ കുർവ്വന്തു സർവ്വാഃ പ്രജാഃ;
ആവിർഭാവമുപൈതു ച ശ്രമവതാം സാരസ്വതം ലോചനം
കർമ്മബ്രഹ്മ ച മാമകീ പുനരയം മീമാംസതാം ശേമുഷീ."

ദേശമങ്ഗലത്തു് ഉഴത്തിരവാരിയർ (രണ്ടാമൻ)—

ചരിത്രം:—ദേശമംഗലത്തു് ഉഴത്തിരവാരിയർ (രുദ്രദാസൻ) 'ചന്ദ്രലേഖാ' അഥവാ 'മാനവേദചരിതം' എന്ന പേരിൽ ഒരു സട്ടകം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സട്ടകം എന്നതു പതിനെട്ടു മാതിരിയിലുള്ള ഉപരൂപകങ്ങളിലൊന്നും പ്രാകൃതഭാഷയിൽ നാലു യവനികകളോടുകൂടി രചിക്കപ്പെടുന്നതുമാണു്. നാടകത്തിലെ അങ്കത്തിന്റെ സ്ഥാനം സട്ടകത്തിലെ യവനിക കൈക്കൊള്ളുന്നു. പ്രവേശകവും വിഷ്കംഭവും പാടില്ല. കവി പ്രസ്താവനയിൽ തന്നേയും തന്റെ പുരസ്കർത്താവിനേയും പററി ചിലതെല്ലാം ഉപന്യസിക്കുന്നുണ്ടു്. ആ ഭാഗം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"സൂത്രധാരഃ—*കസ്യ നർത്തനമാരഭ്യതേ യുഷ്മാഭിഃ?
പാരിപാർശ്വികഃ—സട്ടകോ നർത്തിതവ്യഃ.

സൂത്രധാരഃ—(സഹർഷം) അയമവസരോസ്മാകം പ്രയോഗവിജ്ഞാനം ദർശയിതും; നികഷഃ ഖലു സട്ടകോ നർത്തകാനാം കവീനാം ച വിദഗ്ദ്ധതായാഃ. (വിചിന്ത്യ)

സ സട്ടകഃ സഹചരഃ കില നാടികായാ-
സ്തസ്യാശ്ചതുർജ്ജവനികാന്തരബന്ധുരാങ്ഗഃ
ചിത്രാർത്ഥസൂക്തിതരസഃ പരമേകഭാഷോ
വിഷ്കംഭകാദിരഹിതഃ കഥിതോ ബുധൈഃ.

കസ്യ പുനസ്സരസ്വതീനിഷ്യന്ദസട്ടകോ നർത്തിതവ്യഃ?

പാരിപാർശ്വികഃ—കിമപ്യാശ്ചര്യം ശൃണോതു ഭാവഃ. വായസവദനോൽ പദ്മരാഗ ഉദഞ്ചതി, നിംബവിടപാൽ മോചമുൽപദ്യതേ, കാരസ്കരഫലാൽ പീയൂഷരസഃ പ്രസരതി, യദ്ദേവമന്ദിരബാഹ്യാളിന്ദസമ്മാർജ്ജനാദിവ്യാപാരമാത്രപരായണാൽ പാരശവപാശോഃ സാന്ധ്യാസമയസംഫുല്ലമല്ലികാമധുരമകരന്ദനിഷ്യന്ദഗർഭഃ സന്ദർഭഃ പ്രവഹതി.

സൂത്രധാരഃ—മൈവം. ന ഖലു നിന്ദനീയാസ്തത്രഭവന്തഃ പാരശവാഃ. യതഃ

---

* അനുവാചകന്മാരുടെ സൗകര്യത്തെ ഉദ്ദേശിച്ച പ്രാകൃതത്തിനു പകരം ഛായയാണു് ചേർക്കുന്നതു്.

യേഷാം ബ്രാഹ്മണലോകപാദയുഗളീശുശ്രൂഷണം ഭൂഷണം
യേഷാം നിമ്മലകാവ്യചവ്വണകഥാസംശീലനം ക്രീഡനം
വംശേ യേഷാം ച ശുദ്ധവൃത്തസുഗുണസ്സ രുദ്രമുക്താമണി–
ജ്ജാതസ്തേഷാം സ്തുതിഷു കസ്യ ഭുവനേ ജിഹ്വാ നിരീഹാ ഭവേൽ?

പാരി:—തസ്യ രുദ്രസ്യ ശ്രീകണ്ഠസ്യ ച ശിഷ്യോ രുദ്രദാസാഭിധേയഃ കില തസ്യ കവിഃ.

സൂ:ധാ:—തദുപപദ്യതേ. തരണികിരണജാലനിരസ്തതന്ദ്രാദേവാരവിന്ദാന്മധുകരാനന്ദകന്ദഃ പ്രസരതി മകരന്ദനിഷ്യന്ദഃ.

പാരി:—കിം താദൃശസ്തയോഃ രുദ്രശ്രീകണ്ഠയോശ്ശിക്ഷാവിശേഷഃ?

സൂ:ധാ:—കിം ഭണ്യതേ?

വടതലഗതോപി രുദ്രോ വ്യാഖ്യാനം തയോഃ ശ്രുത്വാ ശിരഃകമ്പം
മന്ദാന്ദോളിതചന്ദ്രം സ്പന്ദമാനഫണീന്ദ്രകുണ്ഡലം ധത്തേ.

പാരി:—നമോ മഹാത്മഭ്യാം. തേനാവജ്ജിതാസ്സജ്ജനാഃ.

സൂ:ധാ:—കഥം?

പാരി:—

പ്രത്യുദ്വ്രജതി പുളകോ ഹൃദയമുപനയത്യാസനം സുഭഗം
ഉപഹരത്യഗ്ഘ്യമക്ഷി സജ്ജനകണ്ണാതിഥീനാം സൂക്തീനാം.

കാവ്യനിബന്ധേ കവേശ്ശമ്മജലമപഹരന്തി മുഖലഗ്നം
ആനന്ദബാഷ്പശിശിരാഃ ശിരഃകമ്പസമീരണാഃ ഖലു സൂക്തീനാം.

അഭ്യൎത്ഥിതം ചാനേന, യഥാ

അഗണയിത്വാ നവേതി ദോഷമനിരൂപ്യ നികടതാകൃതാം നിന്ദാം
വിസ്മൃത്യ താമസൂയാം രസികാ അവതംസയന്തു കൃതിമേനാം.

സൂ:ധാ:—കിമന്യൽ? പ്രാകൃതബന്ധ ഏവ രസികാനാമാനന്ദം കന്ദളയതി. യതഃ

യഥാ ഭവത്യപരമാലാ മാലതീമാലാ ച മധുപാനാം
തഥാ ഭവത്യന്യഭാഷാ പ്രാകൃതഭാഷാ ച രസികാനാം.

പാരി:—നനു തേനൈവ ഭണിതം,

ഭാഷാ ഖലു പ്രാകൃതമയീ വിഷയഃ ശ്രീമാനവേദചരിതശ്രീഃ
രസഗങ്ഗഃ സന്ദങ്ഗഃ സജ്ജനപ്രീതീനാം യൗവനമേതൽ.

സൂ:ധാ:—കേന നിയുക്താഃ പുനഃ പ്രവൎത്തധ്വേ സട്ടകനൎത്തനേ?

പാ:—തസ്യൈവ നിരന്തരാവനമച്ഛ്രീമത്സാമന്തകലമുകുടാന്തനിപതന്മാണിക്യമണിസമൂഹമയൂഖലേഖാപല്ലവിതപാദപീഠസ്യ, ഖണ്ഡപരശുശിഖണ്ഡശശിഖണ്ഡപാണ്ഡുരസൎവ്വതഃപ്രസരന്മഹിതയശഃപൂരകൎപ്പൂരനികരപൎവ്വതായമാനഭുവനാന്തരാളസ്യ, അതിധവളഹൃദയസ്ഫടികപ്രതിഫലിതപരമേശ്വരപാദപല്ലവസ്യ, സമരമുഖബലാൽകാരഗൃഹീതജയലക്ഷ്മീധമ്മില്ലപരുസ്തമല്ലികാമാല്യബഹളപരിമളാസംഗഭൃംഗശ്രേണീ

സംശയിതലോലോത്തണ്ഡമണ്ഡലാഗ്രമണ്ഡിതപ്രചണ്ഡഭുജദണ്ഡസ്യ, രിപുബലശലഭലേഹിചടുലജ്വാലാജാലജാജ്വല്യമാനപ്രതാപപാവകപ്രാകാരപരിരക്ഷിതസകലഭുവനതലസ്യ, അച്ഛിന്നദത്തസുവർണ്ണരത്നസമൃദ്ധിസമൃദ്ധമണിമന്ദിരവളഭീജാലാക്രീഡൽസകലദരിദ്രലോകസ്യ, സർവ്വഭൂതാനുകമ്പിനസ്സാംപ്രതം കൃതകരണീയതയാ യൗവനസുഖമനുഭവതോ രാജാധിരാജപരമേശ്വരസ്യ ശ്രീമാനവേദസ്യ ആസ്ഥാനമണ്ഡപമണ്ഡനേന പണ്ഡിതമണ്ഡലേന. കിഞ്ച

അസ്മിൻ ഖലു സട്ടകവരേ നിജഭർതൃകസ്വ–
ചക്രേശ്വരത്വകരാണാം ഗുണാനാം സ്ഥാനം
ചാരും സമുദ്വഹതി താം കില ചന്ദ്രലേഖാ–
മംഗേശ്വരസ്യ തനയാം ശ്രീമാനവേദഃ.''

സട്ടകകാരൻ രുദ്രന്റേയും ശ്രീകണ്ഠന്റേയും ശിഷ്യനായ ഒരു വാരിയരായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരസ്കർത്താവു മാനവേദനാമധേയനായ കോഴിക്കോട്ടെ ഒരു തമ്പുരാനായിരുന്നു എന്നും ഇത്രയുംകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കാം. മാഘകാവ്യത്തിനു ബാലബോധിക എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച ദേശമംഗലത്തെ ഉഴുത്തിരവാരിയർ തന്റെ കുടുംബത്തിൽ സാഹിത്യവിദ്യാപാരീണന്മാരായി ഒരു രുദ്രനും രണ്ടു ശ്രീകണ്ഠന്മാരും ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അവരിൽ രണ്ടാമത്തെ ശ്രീകണ്ഠന്റെ പുത്രനാണ് താനെന്നും പറയുന്നു. ആ രുദ്രനും പ്രഥമശ്രീകണ്ഠനും സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാതാക്കന്മാരായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹം നമ്മെ വ്യംഗ്യമായി ധരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. അവർ രണ്ടുപേരും ദേശമംഗലത്തു വാരിയന്മാർതന്നെയായിരിക്കണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ സട്ടകകാരൻ സ്മരിക്കുന്ന ശ്രീകണ്ഠൻ അഭിരാമനാണെന്നു കരുതാവുന്നതാണ്. സട്ടകത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽ കവി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ശാലീനത വാരിയന്മാർ അതിനു മുമ്പു ദൃശ്യകാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിക്കാത്തതുനിമിത്തമാണെന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നു. പ്രാകൃതഭാഷയെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ മതിപ്പാണുണ്ടായിരുന്നതെന്നു കാണാവുന്നതാണല്ലോ. പ്രാകൃതത്തിൽ കവനംചെയ്യുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള സാമർത്ഥ്യവും അദ്വിതീയമാണ്. അതിനുമുമ്പു കേരളത്തിൽ ആ ഭാഷയിൽ അത്ഭുതാവഹമായ ഗൗരീചരിതം എന്ന യമകകാവ്യം നിർമ്മിച്ചതും ശ്രീകണ്ഠനെന്ന മററൊരു വാരിയരായിരുന്നുവല്ലോ. ദിവാകരകവിയും സട്ടകകാരനും ആശ്രയിച്ചത് ഒരേ രാജാവിനെത്തന്നെയായിരുന്നു.

കവിതാരീതി:—രുദ്രദാസന്റെ കവിതാരീതി പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു മുമ്പ് ഉദ്ധരിച്ച പദ്യഗദ്യങ്ങൾമുഖേനതന്നെ സുഗ്രഹമാണ്. എങ്കിലും ചില ഉദാഹരണങ്ങൾകൂടി കാണിക്കാം.

വസന്തം:

"താരുണ്യേന രമണീവ സുരൂപരമ്യാ
ജ്യോത്സ്നാരസേന രജനീവ സ്ഫുരച്ചന്ദ്രാ

ഹല്ലോൽഫുമേന ലതികേവ പ്രവാളപൂർണ്ണാ
രാജതേ ഹന്ത നഗരീ മധുസംഗമേന."

മന്ദവായു:

"ഏതേ മൂഷിതചോളബാലമഹിളാഫാലേന്ദുസേദാഗമാഃ
പീയമാനാ ജനനാസികാഭിന്നളിനീനാളീകകേളീകരാഃ
ലീലാലാളിതകേരളീചികുരകാ ആനന്ദനിഷ്യന്ദിനോ
രോമാഞ്ചോൽഗമനാനുമേയചലനാഃ ക്രീഡന്തി വാതാംകുരാഃ."

ഭരതവാക്യം:

"കവ്യന്തു കുമുദപ്രഭാം ത്രിഭുവനേ കീർത്തിം നൃപാ
ജാനന്തചിതരേതരൂപകൃതീം ഭേനാ മാനുഷാഃ
ശൃണ്വന്തു ഗതമത്സരാസ്സഹൃദയാഃ കവീനാം കൃതിം
ജയന്തു കവയശ്ചിരം വഹതു ഭാരതീ മംഗലം."

ആനായത്തു കരുണാകരപ്പിഷാരടി (ഭോജചമ്പൂവ്യാഖ്യാകാരൻ):—കോഴിക്കോട്ടു മാനവിക്രമരാജാവിന്റെ നിദേശമനുസരിച്ചു ഭോജചമ്പൂവിനു് ഒരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച പണ്ഡിതനാകുന്നു കരുണാകരപ്പിഷാരടി. അദ്ദേഹം തനിക്കു് അച്യുതനെന്നും കൃഷ്ണനെന്നും പേരുകളിൽ രണ്ടു ഗുരുക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായി പറയുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും അനുവാചകന്മാർ ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

"യദ്വൈദുഷീകലിതസങ്ഗമശാസ്ത്രസാര-
സംഭൃതസൂക്തിവരഭാഗവതാന്തരാത്മാ
വിദ്വജ്ജനോഽനവരതോജ്ജ്വലമത്ര മോദം
ധത്തേഽച്യുതോയമിഹ മേ ഗുരുരാവിരസ്തു.

ഹരിഹരഗിരിനാഥപാദകല്പ-
ദ്രുമതലസേവനഗന്ധചിത്തവൃത്തിഃ
മമ ഹൃദയസരോജസമ്പുടസ്ഥഃ
സ്ഫുടയതു സദ്ഗുരുരീപ്സിതാനി കൃഷ്ണഃ.

ശ്രീകർക്കടക്രോഡമഹീമഹേന്ദ്രഃ
ശ്രീകേരളോർവീതലപൂർണ്ണചന്ദ്രഃ
ഭൂലോകപാലസ്സ്വഗുണൈരുപേന്ദ്രഃ
ശ്രീവിക്രമോ ദീപ്യതി കീർത്തിസാന്ദ്രഃ.

....

സോഽയം രാജശിഖാമണിർന്നിജയശസ്സങ്കീർത്തനപ്രൗഢതാ-
ജിജ്ഞാസാകുലമാനസശ്ശ്രുതവിദേ സ്വാമാത്യവര്യൈസ്സഹ
ശ്രീമദ്വൈദുഷ്യവിലോകമണ്ഡനമണിസ്സംഭാവയൻ വാഞ്ഛിതൈ-
സ്സംപൂർണ്ണൈഃ കരുണാകരം നിജഗുരും കിഞ്ചിദചോഽവോചത.

ശ്രീകാളിദാസകവിശേഖരവാക്സുധാബ്ധി–
സദ്ഭോജരാജകൃതചമ്പൂരസായനസ്യ
ആവാസഭൂമിരധുനാ രസനാം മദീയാ–
മുത്തേജയാഖിലരസാസ്വാദനാനുഭൂത്യൈ.

ഇത്ഥം നരേന്ദ്രവചനാമൃതപാനതൃപ്ത–
ചിത്തോ ഭവന്നഹമിഹാദരീ(?)യശീലഃ
ശ്രീഭോജരാജകൃതചമ്പൂമഹാപ്രബന്ധ–
ഭാവപ്രബോധനകൃതേ സുചിരം യതേയ.

....

ശൃംഗാരാദിരസാസ്വാദപരമാനന്ദഭോജനം
ധിയാദ്രിയേഽഹം രസനാം ഭോജചമ്പൂപ്രകാശികാം.

....

ഹരിഹരഗിരിലീനാൽ പാർവ്വതീപ്രാണനാഥാൽ
സതതഭജനതുഷ്ടാൽ പ്രാപ്തവിദ്യോദയോ യഃ
അകൃത സുകൃതശാലീ ചമ്പുരാമായണേസ്മിൻ
വിവൃതിമതിമനോജ്ഞാം വൈഷ്ണവഃ കൃഷ്ണശിഷ്യഃ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു് അച്യുതൻ സംഗമശാസ്ത്രസാരകാരനും ഭാഗവതനുമാണെന്നും ഹരിഹരഗിരിയിലെ ശിവന്റെ ഭക്തനാണെന്നും ഗ്രഹിക്കാം. സംഗമശാസ്ത്രം ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രമാണെങ്കിൽ കരുണാകരൻ തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ശിഷ്യനാണെന്നു വരുന്നു. ഹരിഹരഗിരി ഏതെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. കരുണാകരനും ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ശിവനെ ഭജിച്ചിരുന്നതായി വെളിപ്പെടുന്നു. മാനവിക്രമരാജാവു തന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. "ഇഹ ഖലു രാജാധിരാജപരമേശ്വരഃ ശ്രീഭോജഃ കവിവീരശേഖരേണ ശ്രീകാളിദാസേന സഹ ചരമകാലാവശ്യചിന്തനീയം പരമപുരുഷാർത്ഥപ്രധാനമേകവിംശതിവാരാവർത്താസൂത്ഥിതൈകവിംശതിരൂപാദിപ്രായസുഭഗം ശ്രീമദ്രാമായണം ലോകോപകാരാർത്ഥം സംക്ഷിപ്യ സകലവ്യാകരണസൂക്ഷ്മതസാരാംശസുന്ദരസ്വനിർമ്മിതസരസ്വതീകണ്ഠാഭരണനിർണ്ണീതസാധുശബ്ദോദാഹരണതയാ ഗദ്യപദ്യാത്മകചമ്പൂരൂപേണ കമപി പ്രബന്ധം ചികീർഷുഃ" എന്ന പംക്തിയിൽനിന്നു ഭോജരാജാവു തന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായ (ഒരു) കാളിദാസനോടുകൂടി രാമായണം ഇരുപത്തൊന്നാവൃത്തി വായിച്ചു് ഇരുപത്തൊന്നുവിധത്തിൽ അർത്ഥഗ്രഹണംചെയ്തു ലോകോപകാരാർത്ഥം അതു രാമായണചമ്പുവായി സംക്ഷേപിച്ചു എന്നും ആ ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതിയുടെ ഒരു ഉദ്ദേശം സരസ്വതീകണ്ഠാഭരണത്തിൽ അദ്ദേഹം നിർണ്ണയിച്ചിട്ടുള്ള ചില സുശബ്ദങ്ങളെ ഉദാഹരിക്കുക എന്നുള്ളതാണെന്നും വ്യാഖ്യാതാവു വിശ്വസിച്ചിരുന്നതായി കാണാം. സരസ്വതീകണ്ഠാഭരണത്തിനു കേരളത്തിൽ പുനഃപ്രതിഷ്ഠാപനം സിദ്ധിച്ചതു മേല്പുത്തൂരിന്റെ പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വരചനയോടുകൂടിയാകുന്നു. അതിനാൽ വേറേ

തെളിവു കിട്ടുന്നതുവരെ കരുണാകരൻ കൃഷ്ണഗീതിപ്രണേതാവിൻെറ പൂർവ്വ ഗന്മാരായ രണ്ടു മാനവിക്രമന്മാരിൽ ഒരാളുടെ ആജ്ഞാനുവർത്തിയായിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാം. കവിചിന്താമണികാരനായ കരുണാകരപ്പിഷാരടിയും ശക്തൻ മാനവിക്രമരാജാവിൻെറ ഗുരുനാഥനായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദേഹം ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ തൻെറ ആചാര്യന്മാരെപ്പററി ഒന്നും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാലും മററും രണ്ടു കരുണാകരന്മാരും അഭിന്നന്മാരാണെന്നു പറയുവാൻ എനിക്കു ധൈര്യം തോന്നുന്നില്ല. ചമ്പൂരാമായണവ്യാഖ്യ സമ്പൂർണ്ണമായി ലഭിച്ചിട്ടില്ല. മാനവേദരാജാവു ഭോജചമ്പുവിനു് ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു പ്രമാദജന്യമാണു്.

രവിവർമ്മമഹാരാജാവു് (തിരുവിതാംകൂർ)—**ജീവചരിത്രം:**—കൊല്ലം 859 മുതൽ 893 വരെ തിരുവിതാംകൂർരാജ്യം ഭരിച്ച കാർത്തിക തിരുനാൾ രവിവർമ്മമഹാരാജാവു് ഒരു കവിയും പണ്ഡിതപക്ഷപാതിയും ദാനശൗണ്ഡനും വേദാന്തശാസ്ത്രജ്ഞനുമായിരുന്നു. അശ്വതി തിരുനാൾ ഉമയമ്മറാണിയുടെ പുത്രനാണു് അദ്ദേഹം. ആദിത്യവർമ്മ മഹാരാജാവു് 852–ൽ നാടുനീങ്ങിയപ്പോൾ രവിവർമ്മാവിനു ബാല്യമായിരുന്നതിനാൽ ഉമയമ്മറാണി അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രതിനിധി എന്ന നിലയിൽ 860 വരെ രാജ്യരക്ഷചെയ്തു. പതിനാറാമത്തെ വയസ്സിൽ അദ്ദേഹം സിംഹാസനാരൂഢനായി. വടക്കുനിന്നു പെണ്ണെക്കൊടുക്കു് അർത്ഥാർത്ഥിയായിവന്ന ഒരു നമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടു തനിക്കു പത്തു കുമാരിമാർ അവിവാഹിതകളായി ഉണ്ടെന്നും അവരിൽ ഒരു പെൺകിടാവിനെ വേളികഴിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ 1000 ഉറുപ്പിക കിട്ടണമെന്നും അപേക്ഷിക്കവേ അദ്ദേഹം പത്തു കിടാങ്ങളുടേയും വിവാഹത്തിനായി 10000 ഉറുപ്പിക ആ സാധുവിനു സമ്മാനിച്ചു എന്നൊരൈതിഹ്യമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബാല്യകാലത്തിൽ പ്രസിദ്ധയോദ്ധാവായ കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനെ ഉമയമ്മറാണി തിരുവിതാംകൂർ ഇളയരാജാവായി ദത്തെടുക്കുകയും 872–ൽ അദ്ദേഹം മരിക്കുന്നതുവരെ രവിവർമ്മമഹാരാജാവിനു് ആ വിശിഷ്ടസാഹിത്യകാരനുമായി സഹവാസം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സൗകര്യം ലഭിക്കുകയും ചെയ്തു. രവിവർമ്മമഹാരാജാവു ദേശിങ്ങനാട്ടു ശാഖയുടേയും മൂപ്പനായിരുന്നു.

രാമായണസങ്ഗ്രഹം:—രാമായണസംഗ്രഹം എന്നു പുരാണച്ഛായയിൽ ഒരു കാവ്യം രവിവർമ്മമഹാരാജാവു രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽനിന്നാണു് താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു്.

"ലക്ഷ്മീവക്ഷോജരാജദ്ഘുസൃണസുരഭിതോ–
രഃസ്ഥലം പദ്മനാഭം
ലോകാനാമേകനാഥം യദുകുലമഹിത–
ക്ഷ്മാപതീനാം ശരണ്യം

വന്ദേ വൃന്ദാരകേഡ്യം വിഭുമഖിലജഗൽ
പാലനേ ജാഗരൂകം
സ്യാനന്ദൂരാഭിധാനപ്രഥിതപുരവരേ
ഭോഗിഭോഗേ ശയാനം.

നമോസ്തു രാമായ സലക്ഷ്മണായ
സീതാസഹായായ ജഗൽപ്രിയായ
ദുർവൃത്തരക്ഷോധിപനാശനായ
സദാമൃതാനന്ദദൃശേ നമോസ്തു.

ക്വാഹം മന്ദമതിഃ ക്വ വാ രഘുപതിശ്രേയഃകഥാ വിസ്തൃതാ
വാല്മീകിപ്രമുഖൈഃ പ്രബന്ധൃഭിരപി പ്രത്യഗ്ദൃശാ ദർശിതാ?
കിന്ത്വാമ്നാതുമനാസ്സമാഹൃതിമിഷാദ്ഭക്ത്യാ ഹരേഃ പാദയോഃ
സന്തസ്തത്ര യതേ പ്രസാദ്യ ഭവതഃ ക്ഷാമ്യന്തു തച്ചാപലം.

ശ്രീപത്മനാഭപദപങ്കജഭക്തിഭൂമ-
പ്രാദുർഭവൽപ്രചുരസമ്പദമാതനൂജഃ
രാജാ കഥാം രഘുപതേ രവിവർമ്മനാമാ
തൽ സഞ്ജിഘൃക്ഷതി സതാം മുദമാദധാതു.''

ശ്രീപത്മനാഭപാദഭക്തനാണ് ഗ്രന്ഥകാരനായ രവിവർമ്മാവെന്ന് ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. പിന്നീടു കഥയുടെ ആരംഭമായി.

''ഏകദാ ശൗനകസ്സൂതം വ്യാസശിഷ്യം മഹാമതിം
രാമസ്യ ചരിതം പുണ്യം പപ്രച്ഛ വിജിതേന്ദ്രിയഃ.

തച്ഛ്രുത്വാ മുദിതസ്സൂതോ ധ്യാത്വാ വിഷ്ണും സനാതനം
വ്യാസം പ്രണമ്യ സാഗ്രഹം ശൗനകം പുനരബ്രവീൽ.

ശൃണു വിപ്രേന്ദ്ര വക്ഷ്യാമി രാഘവസ്യ മഹാത്മനഃ
ചരിതം സർവ്വപാപഘ്നം മനശ്ശ്രുതിസുഖാവഹം.''

ഇങ്ങനെ സൂതശൗനകസംവാദരൂപത്തിലാണ് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചന. ആകെ 51 സർഗ്ഗങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യത്തെ രണ്ടു സർഗ്ഗം ബാലകാണ്ഡത്തിനും, അതിൽപ്പിന്നീടുള്ള ഇരുപത്തിനാലു സർഗ്ഗം അയോദ്ധ്യാകാണ്ഡത്തിനുമായി വിനിയോഗിക്കുന്നു. ഒടുവിലത്തെ ഭാഗത്തിന് അദ്ധ്യാത്മപ്രകരണമെന്നു പേർ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു. അതിൽ ശ്രീരാമൻ ഹനൂമാനു വിസ്തരിച്ചു ജ്ഞാനോപദേശം ചെയ്യുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസം മുതലായ ഇതരകാവ്യങ്ങളിൽനിന്നു കവി 'ഏലാപരിഷ്വങ്ഗലസത്തമാലം' തുടങ്ങിയ പല ശ്ലോകങ്ങളും യഥാവസരം എടുത്തു ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ചുവടേ പകർത്തുന്നതു് ഇരുപത്താറാം സർഗ്ഗത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ള ശ്ലോകമാണ്.

"ഇതീഹ തൈഃ പ്രാഞ്ജലിഭിസ്തപസ്വിഭി-
ർദ്വിജൈഃ കൃതസ്വസ്ത്യയനസ്സുരാരിഹാ
വനം സഭാര്യഃ പ്രവിവേശ രാഘവഃ
സലക്ഷ്മണസ്സൂര്യ ഇവാഭ്രമണ്ഡലം."

ഒടുവിൽ

"രാഘവഃ പരമോദാരശ്ശശാസ പരയാ മുദാ
ഭ്രാതൃഭിസ്സഹിതഃ പ്രീതോ രാജ്യം നിഹതകണ്ടകം.

യ ഇദമനുശൃണോതി യോഽഭിധത്തേ
രഘുപതിഭാഷിതമാത്മയോഗഗുഹ്യം
ഭഗവതി കൃതധീസ്സുപൎണ്ണകേതാ-
വുപലഭതേ ഭഗവൽപദാരവിന്ദം."

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളാം കാണുന്നു. ഭാഷാവാല്മീകിരാമായണവും വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയവും രചിച്ച കോട്ടയത്തു കേരളവൎമ്മതമ്പുരാനുമായുള്ള സാഹചര്യം രവിവൎമ്മാവിനെ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിൎമ്മിതിക്കു പ്രേരിപ്പിച്ചിരിക്കണമെന്നു ന്യായമായി ഊഹിക്കാവുന്നതാണു്.

അനന്തദാസൻ:—രാജശേഖരമഹാകവിയുടെ കർപ്പൂരമഞ്ജരീസട്ടകത്തിനു സമുദ്രബന്ധയജ്വാവിന്റെ പുത്രനായ സിംഹരാജന്റെ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുള്ളതായി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിനുംപുറമേ മററാരു കേരളീയവ്യാഖ്യാനവും നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു വടക്കൻ കോട്ടയത്തു രാജകുടുംബത്തിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്ന അനന്തദാസൻ എന്ന പണ്ഡിതന്റെ പദാൎത്ഥദീപികയാകുന്നു. പ്രസ്തുതസട്ടകത്തിലെ നാലു ജവനികാന്തരങ്ങളും ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഉാംപ്പെടുന്നു. അനന്തദാസന്റെ ഗുരുവായ കൃഷ്ണശങ്കരനെപ്പററി ഒരറിവുമില്ല. കൃഷ്ണന്റെ പുത്രനായ ശങ്കരനെന്നും ആ ശബ്ദത്തിനു് അൎത്ഥം കല്പിക്കാം. കാലം ഒൻപതാം ശതകമാണെന്നു തോന്നുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളാം പദാൎത്ഥദീപികയുടെ ആരംഭത്തിലുള്ളവയാണു്.

"സേവാമഹേ തുഹിനഭൂധരജന്മഭൂമിം
ദിവ്യൗഷധിം നിഖിലദോഷഹരാനുഭാവാം
സേവാബലേന മഹതാം പുരളീശ്വരാണാ-
മത്യാദരാൽ കൃതഭൂദംഗധരാധിവാസാം.

ശബ്ദാൎത്ഥജ്ഞാനസിദ്ധ്യൎത്ഥം ശബ്ദാൎത്ഥൈകസ്വരൂപിണൗ
ഉമാമഹേശ്വരൗ വന്ദേ വാങ്മയീതീരവാസിനൗ.

ചെല്ലൂരീശ നമസ്തേഽസ്തു ദേവദേവ! ദയാനിധേ!
അസ്മദീയഹൃദംഭോജേ സദാ സന്നിഹിതോ ഭവേഃ.

രാജശേഖരകവീന്ദ്രനിൎമ്മിതം സട്ടകം വിബുധവൃന്ദവന്ദിതം
വ്യാകരോമി തദുദാരമാനസാഃ ശോധയന്തു വിബുധാഃ കൃതാദരാഃ.

ശ്രീകൃഷ്ണശങ്കരഗുരൂത്തമപാദയുഗ്മ-
സ്വർല്ലോകവൃക്ഷമകരന്ദമധുവ്രതസ്യ
ശ്രീരാജശേഖരഗഭീരവചോമധൂളീ-
പാനേ ബതാദ്യ ഖലു ലോലതരം മനോ മേ.

രാജശേഖരകവേഃ ക്വ ഭാരതീ? ക്വാഹമല്പമതിരല്പവാഗപി?
ആനിനീഷുരഹമസ്മി കാഞ്ചനക്ഷ്മാധരം നിജഗൃഹം ഭുജാബലാൽ.

തഥാപി ഗുരുഭക്ത്യാ ച പ്രസാദേന ച ധീമതാം
പൂർവ്വവ്യാഖ്യാനുസാരേണ വ്യാഖ്യാ കാപി വിലിഖ്യതേ.

പൂർവ്വവ്യാഖ്യാഭിരേതസ്യാ ന സ്യാദനുപയോഗിതാ
വിശേഷോസ്യ യതഃ സ്പഷ്ടസ്സ്ഫുടകാർത്ഥാവധാരണേ.''

ഈശാനുഭൂതിയതി:—ദേവദേവേശാനുഭൂതി എന്നാണ്ʼ ഈശാനുഭൂതിയതിയുടെ പൂർണ്ണമായ നാമധേയം. തൃശ്ശൂരിൽ ഏതോ ഒരു മഠത്തിലെ സ്വാമിയാരാണെന്നു തോന്നുന്നു. ബ്രഹ്മാനുഭൂതി എന്നാണ്ʼ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗുരുവിൻെറ പേരുʼ. ആ ഗുരുവിനു ബ്രഹ്മേന്ദ്രതീർത്ഥനൊന്നും പേർ കാണുന്നു. ഈശാനുഭൂതിയുടെ കൃതികളായി (1) രാമായണാമൃതം (2) രാമശതകം (3) കൃഷ്ണശതകം (4) വാസുദേവശതകം (5) പത്മനാഭസ്തുതി (6) ഭാരതസംക്ഷേപം (7, 8) കൃഷ്ണസ്തുതികറം ഇങ്ങനെ പല ഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടുʼ. പത്മനാഭസ്തുതി വായിച്ചാൽ ഗുരുവും ശിഷ്യനും തിരുവനന്തപുരത്തു മതിലകത്തെ പുഷ്പാഞ്ജലിസ്വാമിയാരന്മാരായിരുന്നുവോ എന്നും സംശയം തോന്നാവുന്നതാണ്ʼ.

രാമായണാമൃതം:—താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം രാമായണാമൃതത്തിൻെറ ആരംഭത്തിലുള്ളതാണ്ʼ.

''ജാംബവദങ്ഗദഹനുമൽസുഗ്രീവവിഭീഷണപ്രിയാവരജൈഃ
യുതമമൃതപുണ്യചരിത്രം ദാശരഥിം രാമമാശ്രയേ വിഷ്ണും.''

പിന്നീടു കവി ശ്രീകൃഷ്ണൻ, ശിവൻ, സരസ്വതി, ഗണപതി ഇവരെ വന്ദിക്കുന്നു. തദനന്തരം,

''ജാതം പരാശരാൽ ഖലു വാസവ്യാം ശ്രുതിശതാബ്ʼജമാർത്താണ്ഡം
നാരായണമേവ സതാം പരായണം ബാദരായണം വന്ദേ.

സമ്യക്പൗർവ്വാപര്യം പര്യാലോച്യാവധാര്യ താൽപര്യം
ശ്രുത്യാദിവ്യാഖ്യാതാ ജയതി യതീന്ദ്രസ്സ ശങ്കരാചാര്യഃ.

ബ്രഹ്മാനുഭൂതിസംജ്ഞാം യത്ര ബ്രഹ്മേന്ദ്രതീർത്ഥസംജ്ഞാം ച
സമവേതാം പ്രാഹുസ്താനഹമസ്മദ്ഗുരൂൻ സദാ വന്ദേ.

ഈശാനുഭൂതിശേഖരി യസ്യ യതേർന്നാമ ദേവദേവേതി
സോഹം ശ്രദ്ധാമാത്രാദ്രാമകഥാമാർഭേതരാമമൃതം.

രാമായണാമൃതാഖ്യാ കൃതിരിയമാരൈന്നിഷേവ്യതാമാര്യാ
സ്ഖലനൈകഖേലനരതൈർവിശൃംഖലൈഃ ഖലു ഖലൈഃ കിമതി—
ശോച്യൈഃ''

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു. വ്യാസനെപ്പററി കവിക്കു വലിയ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നതായി മററു ഗ്രന്ഥങ്ങളും വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. ശങ്കരഭഗവൽപാദരെ തദനയായിയായ രാമായണാമൃതകാരനു പ്രത്യേകമായി വന്ദിക്കേണ്ട കടമയുണ്ടല്ലോ. രാമായണകഥ പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ ലളിതമായി സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകമാണു്.

''തസ്മൈ ഭൂയോപി നമോ രാമായ സലക്ഷ്മണായ ഭരതായ
ശത്രുഘ്നായ ച ദേവ്യൈ സീതായൈ ബ്രഹ്മണേ ച രാമോഹം.''

രാമശതകം:—''തസ്മൈ ഭൂയോപി നമോ'' എന്ന ശ്ലോകം ഇതിലും കാണുന്നുണ്ടു്.

''ആര്യാ യഃ പാതീമാസ്തസ്യ സ രാമോഹമിതി മതിം ദദ്യാൽ
ബന്ധാനുബന്ധഹന്ത്രീമപ്രതിബന്ധാം ച യഃ സ രാമോഹം.''

''ശ്രീരാമശതകമേതദ്രചിതം ബ്രഹ്മാനുഭൂതിശിഷ്യേണ
ഈശാനുഭൂതിശേഖരി യസ്യ യതേന്നാമ ദേവദേവേതി.''

കൃഷ്ണശതകം:—'ആര്യാ യഃ പാതീമാഃ' എന്ന ശ്ലോകം 'സ കൃഷ്ണോഹം' എന്നു ദ്വിതീയപാദത്തിലും ചതുർത്ഥപാദത്തിലും അല്പം ഭേദത്തോടുകൂടി ഇതിലും ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്. രാമായണകഥാപ്രതിപാദകമായ രാമശതകത്തിനു രാമാഹംഭാവനയെന്നും ഭാഗവതകഥാപ്രതിപാദകമായ കൃഷ്ണശതകത്തിനു കൃഷ്ണാഹംഭാവന എന്നുംകൂടി പേരുണ്ടു്. ആദ്യത്തേതിൽ 'സ രാമോഹം' എന്നും രണ്ടാമത്തേതിൽ 'സ കൃഷ്ണോഹം' എന്നും അവസാനിക്കുന്നതിനാലാണു് അവയ്ക്കു് ഈ സംജ്ഞകൾ യഥാക്രമം ലഭിച്ചതു്.

വാസുദേവശതകം:—ഇതിനുമുൻപു നിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ കൃതികളിലെന്നപോലെ ഗീതിയിലല്ല മാലിനീവൃത്തത്തിലാണു് ഈ ശതകത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. മഹാഭാരതത്തിന്റെ സാരസംക്ഷേപമാണു് വിഷയം. 'വാസുദേവോസ്മി സോഹം' എന്നു് ഓരോ ശ്ലോകവും അവസാനിക്കുന്നു.

''അജനി സ ധൃതരാഷ്ട്രോ വ്യാസതസ്സോപി പാണ്ഡു–
വ്വിദുര ഇഹ യദീയജ്ഞാനശക്ത്യൈതദാത്മഃ(?)
കൃതിഹൃദി ജഗദാന്ധ്യവ്യാസരൂപേണ തിഷ്ഠൻ
ജഗതി സുഗതിദാതാ വാസുദേവോസ്മി സോഹം.''

പദ്മനാഭസ്തുതി:—ഇതും മാലിനീവൃത്തത്തിൽ ഗ്രഥിതമായ ഒരു സ്തോത്രമാണ്. 'സ്മരത മരതകാഭം സദ്ഗുരും പദ്മനാഭം' എന്ന് ഓരോ ശ്ലോകവും അവസാനിക്കുന്നു.

"ത്വമഹമഹമഹോ ത്വം നാത്ര സന്ദേഹലേശോ-
പ്യഥ ച ജഗദഹം ത്വം ചേതി ഭേദഭ്രമം മേ
പരിഹര ദുരിതൗഘം ഭിന്ധി ഭൂയോ നമസ്തേ
കിമിഹ ബഹുഭിരുക്തൈഃ പാഹി മാം പദ്മനാഭ."

"മമ ഗുരുമിഹ വിത്ത ബ്രഹ്മപൂർവാനുഭൂതിം
സ്തുതിരപി രചിതേയം തൽപ്രസാദാന്ന ശക്ത്യാ
ഗുരുവദപി ച ഭക്ത്യാ പദ്മനാഭേ ƒനുഭൂതി-
ധ്വനിരപി മമ സംജ്ഞാ ദേവദേവേശപൂർവ്വഃ."

കൃഷ്ണസ്തുതി:—

"ബ്രഹ്മൈവായം കൃഷ്ണസ്തൽസ്മരണാദേവ പരമപുരുഷാർത്ഥഃ
ഇതി വാദം സാധൂനാം കൃഷ്ണം ബ സ്മരത മരതകശ്യാമം."

മറെറാരു കൃഷ്ണസ്തുതി:—

"സുന്ദരമതീവ ദേവൈർമ്മന്ദാരാദ്യാത്തവൈഃ സ്തവൈശ്ചോഷ്ണം
മന്ദിരമപീന്ദിരായാ മന്ദരധരമാശ്രയേ ഹരിം കൃഷ്ണം.
മരകതമുകുരകപോലം തദ്ബിംബിതമകരകുണ്ഡലാഭോഗം
അഖിലപ്രപഞ്ചകന്ദം കന്ദസ്മിതമാശ്രയേ മുകുന്ദമഹം."

ഭാരതസംക്ഷേപം:—ഇതു മഹാഭാരതകഥയുടെ സംഗ്രഹം തന്നെ. 'മരകതമുകുര' മുതലായ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഇതിലും കാണുന്നു.

"യദനുഗ്രഹതോ രാജാ യുധിഷ്ഠിരോ ലബ്ധവാൻ മഹദ്രാജ്യം
അഭവച്ച സാർവഭൗമഃ പുണ്യശ്ലോകാഗ്രണീസ്സ കൃഷ്ണോഹം."

ഈശാനുഭൂതിയുടെ സകലകൃതികളിലും അദ്വൈതവേദാന്തപരിമളം പ്രസരിക്കുന്നുണ്ട്.

കൃഷ്ണാനുഭൂതിയതി:—ശാസ്ത്രസംഗ്രഹകർത്താവായ കൃഷ്ണാനുഭൂതിയതിയുടെ കാലമേതെന്നു വ്യക്തമാകുന്നില്ല. അദ്ദേഹവും തൃശ്ശൂരിലെ ഏതോ ഒരു മഠത്തിലെ സ്വാമിയാരായിരുന്നു. വിബുധേന്ദ്രതീർത്ഥൻ എന്നൊരു നാമാന്തരം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതായി കാണുന്നു.

"ശ്രീരാജരാജരവിവർമ്മമഹീശ്വരാഭ്യാം
രാജന്വതീ വസുമതീ സകലാപി യാഭ്യാം
സംശാസതോരപി സതോസ്സ തയോർദ്ധരിത്രീം
കൃഷ്ണാനുഭൂതിഭിരയം രചിതോ നിബന്ധഃ"

എന്നു ഗ്രന്ഥാന്തത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകത്തിൽനിന്ന് അന്നത്തെ കൊച്ചി ഇളയതമ്പുരാന്റെ പേർ രവിവൎമ്മാവെന്നായിരുന്നു എന്നുമാത്രം അറിയുവാൻ കഴിയുന്നു. 'രാജരാജൻ' എന്നതു നാടുവാഴുന്ന കൊച്ചിമഹാരാജാക്കന്മാൎക്കു പൊതുവേയുള്ള ബിരുദനാമമെന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. ആ പേർ അവൎക്കു നാമകരണമുഹൂൎത്തത്തിൽ നല്കാറില്ല. ശാസ്ത്രസംഗ്രഹത്തിനു ശാരീരകമീമാംസാസംഗ്രഹമെന്നും പേരുണ്ട്. ആനന്ദാനുഭൂതിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരു. ശങ്കരഭഗവൽപാദരുടെ ശാരീരകമീമാംസാസൂത്രഭാഷ്യത്തെ സ്വാമിയാർ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ പദ്യഗദ്യരൂപേണ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗീൎവ്വാണേന്ദ്രസരസ്വതിയുടെ ശിഷ്യനായ ഒരു ശ്രീധരന്റെ ആവശ്യമനുസരിച്ചാണ് അദ്ദേഹം ഈ കൃതി നിൎമ്മിച്ചതെന്നും സൂചനയുണ്ട്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും പ്രകൃതോപയോഗികളാണ്.

"ഗീൎവ്വാണേന്ദ്രസരസ്വത്യാഃ പദാബ്ജം ഹൃദി ബിഭ്രതഃ
ശ്രീധരസ്യ മുദേ ഭൂയാൽ സൂത്രഭാഷ്യാൎത്ഥസംഗ്രഹഃ.

ഹേരംബം ച സദാശിവം വടഗതം വാഗീശ്വരീം ശാശ്വതീം
വ്യാസം ശങ്കരനാമധേയഗുരുമപ്യസ്മദ്ഗുരും ഷൺമുഖം
ഗോവിന്ദഞ്ച ജഗദ്ഗുരും ശമനിധിം വിദ്യാനിധിം ഗോപതിം
വന്ദേ സൎവ്വനിദാനമേകമമലം ബ്രഹ്മാപി സച്ചിൽസുഖം.

കൃഷ്ണാനുഭൂതിയതിഭിഃ ക്രിയതേ ശാസ്ത്രസംഗ്രഹഃ
നിൎമ്മത്സരൈൎജ്ജനൈൎന്നിത്യം ക്രിയതാമസ്യ സംഗ്രഹഃ.

അസ്പഷ്ടസംഗതിപദാൎത്ഥമിദം ഹി സൂത്രം
വൈയാസികം തദഹമദ്യ നിരീക്ഷ്യ ഭാഷ്യം
വിസ്പഷ്ടസംഗതിപദാൎത്ഥയുതം വിധാസ്യേ
പദ്യത്രയാനുഗതഗദ്യമയൈൎവ്വചോഭിഃ.

ഭാഷ്യാൎത്ഥമാത്രമിദമദ്യ ന കോപി ഭേദഃ
സംഗൃഹ്യ കിഞ്ചിദുദിതം കിമനേകപദ്യൈഃ?
ഇത്യേവമാദി യദി ദൂഷയതീഹ കശ്ചി-
ദന്താധുനാഭിലഷിതം ഫലിതം മദീയം."

ഗീൎവ്വാണേന്ദ്രസരസ്വതി:—കൃഷ്ണാനുഭൂതി സ്മരിക്കുന്ന ഗീൎവ്വാണേന്ദ്രസരസ്വതി പ്രപഞ്ചസാരസംഗ്രഹം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം നിൎമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു ഗീൎവ്വാണേന്ദ്രയതിയുടെ ശിഷ്യനായി അമരേന്ദ്രസരസ്വതി എന്നൊരു സ്വാമിയാരുണ്ടായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായ വിശ്വേശ്വരസരസ്വതിയുടെ പ്രിയശിഷ്യനാണ് താനെന്നും അദ്ദേഹം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രഖ്യാപിക്കുന്നു.

"ശങ്കരശ്ചാമരേന്ദ്രശ്ച വിശ്വേശ്വര ഇതി ത്രയഃ
പുനന്തു മാം കീടബുദ്ധിമാചാര്യാഃ കൃപയാ മുദാ.

അമരേന്ദ്രയതിശ്ശിഷ്യോ ഗീർവാണേന്ദ്രസ്യ യോഗിനഃ
തസ്യ വിശേശ്വരശ്ശിഷ്യോ ഗീർവാണേന്ദ്രോഹമസ്യ തു
ശിഷ്യഃ പ്രപഞ്ചസാരസ്യ വ്യദധാം സാരസംഗ്രഹം.

ഗീർവാണയോഗിനി ഭുവം പരിതഃ പ്രതീതേ
ഗീർവാണമാപ ഗുരുഭൂതഗണപ്രചാരഃ
സർവാപരാധകൃതമപ്യവനീതലേസ്മിൻ
സർവാഹിനീസദൃശമാകലയേ കടാക്ഷൈഃ."

ഗോവിന്ദാമൃതയതി:—ഗോവിന്ദാമൃതപൂജ്യപാദൻ കേരളീയനും തൃശ്ശൂരിലെ സ്വാമിയാരന്മാരിൽ അന്യതമനുമാണെന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. ഗോവിന്ദാമൃതന്റെ വകയായി രണ്ടു കൃതികൾ ലഭിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നു ശബരസ്വാമിയുടെ മീമാംസാസൂത്രഭാഷ്യത്തിനു കൗമാരിലമതമനുസരിച്ചു രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ധർമ്മമീമാംസാഭാഷ്യവിവരണവ്യാഖ്യാനമാണു്. അതിൽ വ്യാഖ്യാതാവു തനിക്കു ദേവേന്ദ്രസരസ്വതിയെന്നുകൂടി പേരുണ്ടെന്നും തന്റെ ഗുരു നാരായണപൂജ്യപാദനാണെന്നും പറയുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ളവയാണു്.

"യസ്മാദാവിരഭൂദ്വിശ്വം യത്ര ച പ്രവിലീയതേ
തൽ സ്വതസ്സച്ചിദാനന്ദം നമസ്യാമഃ പരം മഹഃ.
പ്രണമാമി ഗണേശാനം ദേവീം വാചം തഥാ ഗുരൂൻ
യൽകൃപാലോകനാദേവ മനോ മേ ശുദ്ധതാമഗാൽ.
ശ്രീമച്ഛാബരഭാഷ്യസ്യ മയാ ശിഷ്യഹിതൈഷിണാ
കുമാരിലോക്തഭാവസ്യ ക്രിയതേ വിവൃതിർമ്മിതാ."

മററൊരു കൃതി കൃഷ്ണമിശ്രമഹാകവിയുടെ പ്രബോധചന്ദ്രോദയമെന്ന രൂപകത്തിനു് അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള സർവങ്കഷവും വിശിഷ്ടഅദ്വൈതരഹസ്യപ്രകാശകവുമായ നാടകാഭരണം എന്ന വ്യാഖ്യാനമാകുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ "ശ്രീമൽപരമഹംസപരിവ്രാജകശ്രീമൽപ്രകാശതീർത്ഥഭഗവൽപൂജ്യപാദശിഷ്യേണ ഗോവിന്ദാമൃതഭഗവതാ" എന്നൊരു കുറിപ്പാണു് കാണുന്നതു്. ധർമ്മമീമാംസാഭാഷ്യവിവരണത്തിൽ തന്നെ മുനിയെന്നും നാടകാഭരണത്തിൽ ഭഗവാനെന്നുമാണു് ഗ്രന്ഥകാരൻ വ്യപദേശിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിനു പക്ഷേ പ്രകാശതീർത്ഥഭഗവാൻ പിന്നീടു സംപ്രദായഗുരുവായിത്തീർന്നിരിക്കാം. നാടകാഭരണം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

"യാ കണ്ഠനാളകബളീകൃതകാളകൂട-
ച്ഛായേവ വിസ്ഫുരതി വക്ഷസി ചന്ദ്രമൗലേഃ
സാ മേ സമസ്തദുരിതാനി കടാക്ഷമാലാ
ഉച്ഛീകരോതു തുഹിനാചലകന്യകായാഃ.

യദജ്ഞാനാദ്വിശ്വം ഭവതി ഫണിവദ്രജ്ജുശകലേ
നിലീനം യജ്ജ്ഞാനാജ്ഝടിതി സനിദാനം ത്രിഭുവനം
യദദ്വൈതാത്മാനമവിശദമവഗമ്യം മുനിജനൈ-
സ്തദേതദ്ബ്രഹ്മാഹം സഹജപരമാനന്ദമധുരം.

നത്വാ ഗൗരീഗുരും ഗൗരീം മാധവം മാം ഗുരും തഥാ
നാടകാഭരണം നാമ ടിപ്പണം ക്രിയതേ മയാ.''

ക്രി. പി. പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന കൃഷ്ണമിശ്രനെപ്പററി ഗോവിന്ദാമൃതനുള്ള ബഹുമാനം നിസ്സീമമായിരുന്നു.

''അതിലളിതപദകദംബകമതിഗംഭീരാർത്ഥമഖിലരസപുഷ്ടം
ആഖ്യാനമേതദതുലം വ്യാഖ്യാതും ഗ്രന്ഥകോടയോ നാലം.''

എന്നാണ് അദ്ദേഹം പറയുന്നത്. നാടകാഭരണം കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ പകർത്തിയെഴുതീട്ടുള്ളതിനു രേഖയുണ്ട്.

ഈശ്വരശർമ്മാ (ശൃങ്ഗാരസുന്ദരകാരൻ):—ശൃങ്ഗാരസുന്ദരമെന്ന ഭാണത്തിന്റെ പ്രണേതാവാണ് ഈശ്വരകവി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജാതിയെന്തെന്നു വെളിവാകുന്നില്ല. ബ്രാഹ്മണനായിരിക്കാം. മീനച്ചലാററിന്റെ തീരത്തിലായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹം. താൻ 'ബിംബലീദേശവാസ്തവ്യ'നാണെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. വടക്കുംകൂറായിരിക്കണം അദ്ദേഹം നിർദ്ദേശിക്കുന്ന ബിംബലി. അന്നത്തെ കൊച്ചിമഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു ആ കവിയെന്നു പ്രസ്തുത കൃതിയിൽനിന്ന് അനുമാനിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗം കാണുന്നു. വൈക്കത്ത് ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരു. താഴെക്കാണുന്ന ഭാഗങ്ങളും വായനക്കാർ ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണ്.

ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്നെപ്പററി:

''വ്യാഘ്രവേശ്മനിവാസസ്യ ദ്വിജരാജശിരോമണേഃ
സദ്ഗുരോരുഃ കൃപാലേശാൽ സാധ്വീം ശക്തിമവാപ്തവാൻ,
ബിംബലീവാസിനസ്തസ്യ കൃതിരീശ്വരശർമ്മണഃ
ഭവതാ നാടനീയോദ്യ ഭാണശ്ശൃംഗാരസുന്ദരഃ.''

''തേന താവദ്ബിംബലീഭാഗാദാഗതഃ കവിസ്വഹൃന്മമ മാതുഃഷ്വസേയോ നീലകണ്ഠനാമാ നടവരസ്തം നാടയത്വിതി''. അഭിരാമനെന്നാണ് വിടന്റെ പേർ.

''മധുരൗജ്ജ്വല്യസമേതസ്സുമനഃപല്ലവകപുഷ്കലശ്രീമാൻ
വിലസത്യയമഭിരാമസ്സരസം ഘടയന്നയോഗിനോ യൂനഃ.''

കൊച്ചിവർണ്ണനം: ''അതിരമണീയലക്ഷ്മീവിലാസോത്തരാ ഗോശ്രീന്നാമ കേരളരാജാനാം രാജധാനീ. അസ്യാം ഹി,

ശോഭന്തേ മണിപുഞ്ജദീപ്ത്യവിരതപ്രദ്യോതിഗർഭാ ഗൃഹാഃ
പ്രാസാദാ അപി താരകാകുലകലാവേലാക്ഷമാഗ്രസ്ഥലാഃ
കിഞ്ച ധ്വാന്തനിരന്തരോദരലതാഃഗഹ്വരാസ്തഥാ നിഷ്കുടാഃ
കാസാരാശ്ച സുവർണ്ണവാരിജവനീരക്സംഗപിംഗാംഭസഃ.

അപിച

സമുല്പന്നാ യസ്യാൽ സകലജനതാസമ്മദകരീ
സദാ സാ ശ്രീരസ്യാം കലയതി നിവാസം സ്ഥിരതയാ
ഇതി പ്രേമ്ണാ നൂനം സകലഗുണസമ്പജ്ജനിഭുവഃ
പരിത്രാണായാസ്യാ വഹതി പരിഖാത്വം ജലനിധിഃ.

കിഞ്ച

ഇന്ദുർദ്യുമാർഗ്ഗഗമനശ്രമനുത്തയേഽസ്യാ—
സ്സദ്യോ വികീർണ്ണഘനലേപനശീതളാസു
സൗധാഗ്രഭൂമിഷു പുനഃ പുനരാസനേഷു
സംക്രാന്തയാർദ്രസുധയാ കില പാണ്ഡുരോഭൂൽ.

സ്വർഗ്ഗാൽ കിന്ന്വമരാവതീഹ പതിതാ കിം ഭോഗവത്യുത്ഥിതാ
പാതാളാദഥവാ ത്രികൂടകടകാല്ലങ്കാ കിമഭ്യാഗതാ
ആയാതാ കിമുതാളകാ ഹരഗിരേഃ, കിം ഭൂരിഭിർവ്വർണ്ണനൈ—
രദ്യാന്യാത്ര ജഗത്ത്രയേ ന നഗരീ ഭൂതിം ബിഭർത്തീദൃശീം."

അവിടത്തെ കനകാകരം എന്ന അങ്ങാടിയിൽ രത്നങ്ങൾ നെന്മണികൾപോലെ കിടന്നിരുന്നുവത്രേ.

"വീഥീഷു വിച്യുതാകീർണ്ണാൻ വ്രീഹീനിവ ബഹൂൻ മണീൻ
ഉപാദദാന ഉഞ്ഛാർത്ഥീ ജനോ വിത്തേശ്വരായതേ."

ചില സരസോക്തികൾ—മനുഷ്യപശു:

"ഉഭയോശ്ശൃംഗമന്യോന്യം വദതോര്യോ നരോന്തികം
വിനാ കാരണമഭ്യേതി തം ദ്വിപാദം വിദുഃ പശും."

മനുഷ്യഗർദ്ദഭം:

"പരസ്മിൻ നിർഭരം രക്താം സ്വേച്ഛ വിരക്താഞ്ച യോഷിതം
യോ നരോ യാതി നിർബ്ബന്ധാൽ സ ദ്വിപാദ്ഗർദ്ദഭോ ധ്രുവം."

കവണാററിൻകരയിലെ കരിമ്പിൻതോട്ടങ്ങൾ:

"സ്ത്രീപുംസാനാം ത്രിജഗതി കഠോരാണി ചിത്താനി ഭേത്തും
ഭൂയോ ഭൂയഃ കുസുമവിശിഖാനിക്ഷുധന്വാ വിമുഞ്ചൻ
ഭഗ്നേ ഭഗ്നേ ധനുഷി സപദി പ്രഗൃഹീത്വം തതോന്യദ്
ഗൗണീകൂലേ കില വിചരതി സ്ഫീതനീലേക്ഷുജാലേ."

മാടരാജപ്രശസ്തി:

"വീരാഗ്രേസര ലോകേസ്മിൻ പ്രതാപേ തേ പ്രസർപ്പതി
ചിത്രം ശിശിരകാലേപി പ്രജാശ്ശീതം ന ബാധതേ."

ഒരു യുവതി വെള്ളം കോരുന്നതു്:

"വിലോലകബരീപതൽകുസുമജാലലോലഭ്രമ-
ദ്ദ്വിരേഫനികരാകുലാ കലശരജ്ജുകർഷക്രമാൽ
സ്വനൽകനകകങ്കണാ വിനമദുന്നമദ്ദോർല്ലതാ
ജനസ്യ മനസാ സമം ഹരതി കൂപികായാഃ പയഃ."

ഒരു യുവതിയുടെ നെല്ലുകുത്തു്:

"അസ്യാഃ പാണിർമ്മുഖരവലയശ്രേണിരത്യൈക ഏവ
പ്രായേണോച്ചൈർഭ്രമതി മുസലക്ഷേപണാവർത്തനേന
അന്യോ ധന്യഃ കനകരശനാം സ്രംസനേ സ്രംസനേ ദ്രാക്
പ്രത്യാബധ്നൻ പൃഥുനി ജഘനേ ക്രീഡതി സൈ്വരചാരീ."

മറെറാരു ഭാണം:—ഈ ഭാണത്തിൻെറ ആദ്യവസാനഭാഗങ്ങൾ കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ലാത്തതിനാൽ ഇതിൻെറ പേരെന്തെന്നോ കവി ആരെന്നോ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലമേതെന്നോ അറിയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. തൃശ്ശൂരിനു സമീപമാണു് ജന്മഭൂമിയെന്നുമാത്രം ഊഹിക്കാം. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക.

"മദ്ധ്യേകേരളമിദ്ധസർവ്വവിഭവൈഃ സദ്ധാമഭിർമ്മണ്ഡിതം
ശുദ്ധാന്തഃകരണൈരൃചാം നിപാഠനേ ശ്രദ്ധാലുഭിശ്ച ദ്വിജൈഃ
യദ്ധാമ സ്മരവൈരിണശ്ശിവപുരീത്യുദ്ധാ പ്രസിദ്ധാ ഗുണൈഃ
സ്വദ്ധാലു ത്രിദിവേന തൽപരിസരേ ബദ്ധാധിവാസാ വയം."

കവിതയ്ക്കു സാരള്യവും മാധുര്യവുമുണ്ടു്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി പകർത്തുന്നു.

മഹത്ത്വം:

"വിനയാദിഗുണഗ്രാമദർശനപ്രീതചേതസാം
അനുഗ്രഹേണ സാധൂനാം മഹത്ത്വം യാതി മാനവഃ."

സൂര്യോദയം:

"ആരൂഢൈരുദയാചലം ദിനപതേരുസ്രൈസ്സമിസ്രാപഹൈ-
രാരക്തം പുനരന്യതശ്ച വിപുലധ്വാന്തോപലീമേചകം
ഏതദ്ദിഗ്വലയം വിഭാതി വലഭിന്നീലാശ്മഭിർന്നിർമ്മിതം
ദാമേവോജ്ജ്വലപത്മരാഗഘടിതശ്രീമന്മഹാനായകം."

ദേശമംഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ:—മാഘകാവ്യത്തിനു ബാലബോധിക എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച ദേശമംഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയരെപ്പററി പ്രാസംഗികമായി അന്യത്ര പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 'പാരേദക്ഷിണഗംഗം' ഇത്യാദ്യുപക്രമപദ്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം തൻെറ പൂർവ്വന്മാരായ ഒരു രുദ്രനേയും രണ്ടു ശ്രീകണ്ഠന്മാരേയുംപററി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അവരിൽ ആദ്യത്തെ ശ്രീകണ്ഠനെയാണു് മാന

വേദസട്ടകകാരൻ സ്മരിക്കുന്നതെങ്കിൽ രണ്ടാമത്തെ ശ്രീകണ്ഠന്റെ പുത്രനായ മാഘവ്യാഖ്യാതാവു ക്രി. പി. ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാം. ബാലബോധിക വിശിഷ്ടമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനംതന്നെ. അതു പൂർത്തിയായിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്നതു വന്ദനശ്ലോകമാണ്.

"ആനന്ദകന്ദലിതമഗ്ദളഭൃഗ്ഗമാലാ_
ഗാനാമൃതസ്മൃതമനോഹരമാധുരീകം
ഏനോനികൃന്തനനിരന്തരസൌരഭം വോ
വൈനായകം മദജലം കുശലം തനോതു."

മാഘനെപ്പററി തനിക്കുള്ള ബഹുമാനം ശ്രീകണ്ഠൻ "പ്രാഗ്ജന്മസഹസ്രസതതസമുപാസിതസകലവിദ്യാതത്ത്വവിഭൂതിഃ സ്വയംപ്രഭൂതസമീചീനവാസനാവൈഭവവൈദുഷീവിശേഷവിഭൂഷിതശേമുഷീസമുന്മേഷഃ പരമഭാഗവതഃ കവികുലപരമേശ്വരഃ പരമേശ്വരചരിതചാതുരീവിലസിതകലാസർവ്വസ്വനിലയഭൂതം ശിശുപാലവധാഭിധാനം കമപി പ്രബന്ധം നിബന്ധും പ്രക്രമമാണഃ" എന്ന പങ്ക്തികളിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ചില മാതൃകകളിൽ 'ശ്രീകണ്ഠാചാര്യശിഷ്യേണ' എന്നു കാണുന്നതിൽനിന്നു് അച്ഛൻതന്നെയായിരുന്നു ഗുരുനാഥൻ എന്നു് ഊഹിക്കാം. "മനസ്സരാംബുജസ്ഥാസ്നുഗുരുഭൂതനിയോഗതഃ" എന്ന ഭാഗത്തിൽ മറെറാരു ഗുരുവിനേയും അദ്ദേഹം പരാമർശിക്കുന്നു. അതാരെന്നറിയുന്നില്ല. "ചതുഷ്ടയാദിഗ്രന്ഥാനാം വ്യാഖ്യാ ബഹ്വ്യഃ കൃതാ മയാ" എന്നുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം ചതുഷ്ടയം മുതലായ പല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അതിനു മുമ്പുതന്നെ വ്യാഖ്യാനിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നും വെളിപ്പെടുന്നു. അതു് ഏതു ചതുഷ്ടയമെന്നു വ്യക്തമാകുന്നില്ല.

സീതാരാമകവി— ചരിത്രം:—സീതാരാമകവി ചോളദേശീയനാണ്. അദ്ദേഹം കേരളത്തിൽ വന്നു വടക്കുംകൂർ രാജധാനിയിലെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായിത്തീർന്നു. ജാനകീപരിണയാദിവിവിധകൃതികളുടെ പ്രണേതാവും കവികുലമൂർദ്ധന്യനുമായ രാമഭദ്രദീക്ഷിതരുടെ ശിഷ്യനാണു് താനെന്നു് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം ഉദ്ദേശം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിലാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാം. തഞ്ചാവൂരിലെ ശാഹജിമഹാരാജാവു രാമഭദ്രദീക്ഷിതർക്കു ഭൂമിദാനം ചെയ്തതു കൊല്ലം 868_ലാണല്ലോ. ബാലരാമവിജയം എന്ന പേരിൽ രണ്ടു സ്തബകങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു ചമ്പൂകാവ്യംമാത്രമേ സീതാരാമന്റെ കൃതിയായി നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ആ ചമ്പുവിനെ സ്പർശിക്കുന്നതിനുമുമ്പു് അതിൽത്തന്നെയുള്ളതും കവിയുടെ ചരിത്രത്തെ പരാമർശിക്കുന്നതുമായ താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അനുവാചകന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിക്കു വിഷയീഭവിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

"യദീയവാഗൈഭവലാഭലോഭാൽ
പാന്തി ശാസ്ത്രാണ്യധുനാപി സന്തഃ
പാതഞ്ജലോക്ത്യാ പരിപൂതകീർത്തിഃ
ശ്രീരാമഭദ്രാഖ്യമഖീ ഗുരുർന്നഃ.

ഗൃഹീത്വാ പുഷ്പേഭ്യോ മധു മധുകരാസ്സന്തതമമീ
മധൂളീം കുർവാണാ അപി ന വിരമന്തി പ്രതിദിനം
തുലാം വോഢും നിത്യം ഭണിതിസുധയാ യസ്യ സ ഗുരു-
ശ്ചിരം ജീയാദവ്യാദമുമപി ച നാരായണബുധഃ.

നാരായണാഹ്വയപിതൃവ്യമുഖേന്ദുബിംബ-
മധ്യാദ്വിനിർഗ്ഗളദനർഗ്ഗളവാക്സുധാഭിഃ
ആപ്യായിതോ വിരചയാമി കവീന്ദ്രഹൃദ്യം
കാവ്യം സുഗദ്യനവപദ്യരസാനവദ്യം.

ശ്രീവൈദ്യനാഥമഖിവര്യസുതേന സീതാ-
രാമേണ സർവ്വബുധമാനസഹംസഭൂതം
ശ്രീബാലരാമവിജയാഹ്വയചമ്പുകാവ്യം
സന്തന്യതേ കവിവരാൻ വിബുധാൻ പ്രണമ്യ."

"പാതഞ്ജലോക്ത്യാ പരിപൂതകീർത്തിഃ" എന്നു രാമഭദ്രദീക്ഷിതരെ കവി വർണ്ണിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹം പരിഭാഷാവൃത്തിയുടെ കർത്താവായതുകൊണ്ടാണു്. ദീക്ഷിതരുടെ ശിഷ്യന്മാരിൽ അന്യതമനായ ശ്രീനിവാസയജ്വാവു സ്വരസിദ്ധാന്തചന്ദ്രികയിൽ

"വ്യാകൃതിനിർമ്മാണചണാൻ പ്രണമാമി ത്രീൻ മുനീൻ ജഗദ്വന്ദ്യാൻ
ഗുരുമപി സമഷ്ടിമേഷാം വന്ദേ ശ്രീരാമഭദ്രയജ്വാനം"

എന്നും മററും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശബ്ദശാസ്ത്രനിഷ്ണാതതയെ പ്രശംസിക്കുന്നുണ്ടു്. സീതാരാമൻെറ പിതാവു വൈദ്യനാഥദീക്ഷിതരും പിതൃവ്യൻ നാരായണനുമായിരുന്നു എന്നും ആ നാരായണനായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ സാഹിത്യദേശികനെന്നും മുൻപു് ഉദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു നാം ധരിക്കുന്നു.

ഇതിവൃത്തം:—ബാലരാമവിജയം മലയപർവ്വതത്തിൻെറ വർണ്ണനംകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്നു. അനന്തരം

"അധിത്യകായാസ്സുരസോവതീർണ്ണാ
സരിദ്വരാ പശ്ചിമവാഹിനീ സാ
ഗൃണന്തി താമുത്തരവാഹിനീതി
രസോത്തരത്വേന സമസ്തലോകാഃ.

....

ഗൗരീം ചിരായ പരിഭൂയ ശിരോധിരൂഢാ
ഫാലേക്ഷണസ്യ തടിനീ നിജദോഷശാന്ത്യൈ

ശ്രീവല്ലലേശമചലാത്മജയാ സമേതം
സേയം പ്രദക്ഷിണമനുക്ഷണമാതനോതി''

എന്നു് ഒരു നദിയെ പ്രശംസിക്കുന്നു. ആ നദി മൂവാററുപുഴയാറും വല്ല ലേശൻ വൈക്കത്തപ്പനുമാണെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. അതിനെ ത്തുടർന്നു വടക്കുംകൂർരാജ്യത്തെപ്പററി കവി ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ഗദ്യം:—''തതസ്തന്മാതൃകഃ, നിഖിലമനുജകുലപരിപോഷകഃ, കടി ലഖലജാലവിദ്രാവകഃ, വികസിതാരവിന്ദപരിശോഭിതകനകദീർഘികഃ, പരഭടഹൃദയകവാടവിദലനപടുപടഹാരാവപരിമണ്ഡിതനിജബിരുദാ ക്രാന്തമഹീമണ്ഡലമണ്ഡനായമാനനാനാഭരണഭൂഷിതശോഷിതരിപുബല നിജസേനാലങ്കരണമദകരടിസ്കന്ധാധിരൂഢസാമന്തരാജന്യകുലപരിബൃം ഹിതഃ, വരഗജവാജിവിക്രേതൃമൃഗമദപ്രമുഖസുരഭിവസ്തുനവരത്നവാണിജ്യ നിപുണവണിഗ്വരപരിപൂരിതപണ്യവീഥികാസമൃദ്ധിപരിഹസിതാളകാ– പുരീവിഭവഃ, തുംബുരുനാരദഗീയമാനനിജാപദാനോ ബിംബലോ നാമ ദേശഃ പ്രാദുരസ്തി.''

അതിനുമേൽ വടക്കുംകൂർ രാജാക്കന്മാരുടെ അക്കാലത്തെ രാജധാനി യായ ഏററുമാനൂരിനെ സ്തുതിക്കുന്നു.

''ദാനാത്തകീർത്ത്യാശ്രിതസത്സമുദ്രാ
ഗാനേഷു സർവ്വൈരപി ഗീയമാനാ
സേനാനിവേശൈഃ പരിശോഭമാനാ
മാനാസ്പദാഖ്യാ നഗരീ ചകാസ്തി.''

''കചചിൽ സവ്യാപസവ്യഭ്രമണരണരണദയഃഫലകാനിശഘട്ടനക്ഷുണ്ണ ഹരിന്മണിമയാട്ടസുതഥിതധൂളീശ്യാമായമാനാശാവകാശാ ജാതുശച സംഭൃതമന്ദുരാസമലംകൃതാ'' എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു ദീർഘഗദ്യവും ആ പ്രകരണത്തിലുണ്ടു്. പിന്നീടു് •

''സാമന്തഭൂപാലകരാപനീത–
ധനൗഘസമ്പാദിതപുണ്യശീലാഃ
അധീതശാസ്ത്രാ വിനയാനചിതാശ്ച
ഭൂപാ ബഭൂവുർഭുവനൈകവീരാഃ''

എന്നു് അവിടത്തെ പൂർവ്വന്മാരായ രാജാക്കന്മാരെപ്പററി ഉപന്യസിച്ച തിനുമേൽ അന്നത്തെ രാജാവായ രാമവർമ്മാവിനെയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ സഹോദരിയായ മംഗലാംബികയേയും സ്മരിക്കുന്നു. മംഗലാംബികയെ വർണ്ണിക്കുന്നതാണു് ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഗദ്യം.

''നളിന്യാ ഇവ പ്രാഭാതികാ ഭാനുമാലാ, കുമുദിന്യാ ഇവ നവ്യ സുധാമയൂഖരേഖാ, ദീർഘികായാ ഇവ മരാളീ, ഉദന്യായാ ഇവ അനഭ്രാ സുധാവൃഷ്ടിഃ, നിർദ്ധനസ്യേവാക്ഷയനിധിഃ, നിദാഘനിഷ്ടപ്തസ്യേവ ശീതളപ്രപാപ്രാപ്തിഃ, സകലലോകാനന്ദകരവൃത്തിഃ............പരിചിതജഗ ദംബികാമൂകാംബികാചരണയുഗളഭക്തിഃ............ശ്രീനീലകണ്ഠാനുകമ്പാ

സംപ്രാപ്തസകലപുരുഷാർത്ഥസിദ്ധിഃ............ബിംബലകുലമങ്ഗലദീപികാ സമഭ്യന്മങ്ഗലാംബികാ.'' മൂകാംബിക വടക്കുംകൂർരാജവംശത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവതയാണെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ആ രാജ്ഞിക്കു ഇളങ്കാവിൽ ഭഗവതിയുടെ കാരുണ്യംനിമിത്തം ബാലരാമവർമ്മാ എന്നൊരു കുമാരൻ അവതരിച്ചു.

''ബാലാടവീഭഗവതീകരുണാകടാക്ഷാൽ
ശൈലേന്ദ്രധൈര്യസഹിതോ മഹിതസ്സുധീഭിഃ
ലീലാതിജയ്യരിപുരാശ്രിതപാലനശ്ച
ശ്രീബാലരാമനൃപതിസ്സമജായതാസ്യാം.''

ആ ബാലരാമനു അത്ഭുതപാർവ്വതി എന്നൊരു സഹോദരിയും ആ രാജകുമാരിക്കു ആദിത്യവർമ്മാ എന്നൊരു പുത്രനും ജനിച്ചു. ഒന്നരലക്ഷം ഭടന്മാക്കു അധിപനായ ദക്ഷിണദേശത്തെ രാജാവിനെ മണികണ്ഠൻ എന്ന തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനോടും വിക്രമാദിത്യസന്നിഭനായ മുമ്പു നിർദ്ദേശിച്ച ആദിത്യവർമ്മകുമാരനോടുംകൂടി യുദ്ധത്തിൽ ജയിക്കണമെന്നു ബാലരാമനോടു രാമവർമ്മരാജാവു ആജ്ഞാപിച്ചു. മണികണ്ഠൻ അന്നത്തെ തെക്കുംകൂർ രാജാവായിരിക്കണം. ബാലരാമൻ ആ ആജ്ഞയെ ശിരസാവഹിച്ചു. സാമന്തപ്രഭുക്കന്മാർ അറിവാൻ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വിളംബരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി.

''ഭോ ഭോ വീരയൂഥപാലാഃ, താഡ്യന്താം സമന്തതോ വിജയഭേര്യഃ, ആഹന്യന്താം പടഹാഃ, ആധ്മായന്താം ധവളശംഖാഃ, ആഘോഷ്യന്താം കാഹളുഃ, ആരുഹ്യന്താം തുരങ്ഗമാഃ, സമാമുച്യന്താം വർമ്മാണി വക്ഷഃസ്ഥലേ, അവമുച്യന്താമാളാനികാൽ കരവിധൃതായസശൃംഖലാഃ കരിവരാഃ, ഉന്മാദ്യന്താം പരവാടികാപ്രാകാരതോരണഭേദനപടവഃ കരടിനഃ, സന്നഹ്യന്താമയശ്ശകടോപരി കഠോരവഹ്നിയന്ത്രാഃ, ആപൂര്യന്താമൗഷധൈർന്നളികാഃ, ആരോപ്യന്താം കാർമ്മുകേഷു ജ്യാഗുണാഃ, സന്ധീയന്താം ശരാശ്ശരാസനേഷു, സമവസ്ഥാപ്യന്താം സൈനികാസ്തത്ര തത്ര, ആലോക്യന്താം രിപുമർമ്മാണി, സംരക്ഷ്യന്താം സ്വകാവീരലോകാഃ, സത്വരം നിർഗ്ഗമ്യന്താം ദക്ഷിണദേശഭൂപാലൈരഭിയോക്തും.''

അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേനാസന്നിവേശം അടിയിൽ വിവരിക്കുന്ന വിധത്തിലായിരുന്നു. ''അഗ്രേ നളികധരാഃ, തദനു ബദ്ധതൂണീരാരോപിതശരശരാസനാ ധന്വിനഃ, തദനു നിശിതകുന്തായുധാഃ, തദനു തുരങ്ഗസാദിനഃ, തദനു കരധൃതായസശൃംഖലാ മദദന്താവളാഃ, തദനു പരിതശ്ശകടോപരിപരികല്പിതകഠോരവഹ്നിയന്ത്രകാഃ, അന്തരാന്തരാ രഥിനഃ.''

യുദ്ധത്തിൽ ദക്ഷിണേശൻ, തന്റെ പുത്രൻ മരിക്കുകയാൽ ഹതാശനായി, ബാലരാമനെത്തന്നെ യുവരാജാവായി അംഗീകരിക്കുകയും വടക്കുംകൂറിലെ ഗോദവർമ്മാദിരാജാക്കന്മാർ ആ ജേതാവിനെ അഭിനന്ദി

ക്കകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനാപ്പുറം പാവ്വതി എന്ന ആ നാട്ടിലെ ഒരു യുവതിയെ അദ്ദേഹം വിവാഹംചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

''ലോലംബമാലാലളിതാളകേയം
ബന്ധൂകനിന്ദാപരദന്തചേലാ
ലവങ്ഗബാലച്ഛദചാരുജിഹ്വാ
ചില്ലീജിതാനങ്ഗശരാസവല്ലീ''

എന്നും മററമാണ് ആ സുന്ദരിയെ കവി വണ്ണിക്കുന്നതു്. ''ശ്രീമാൻ ബാലരാമഃ സുഖേന സൎവാമപി മേദിനീം, സൎവാനപി വിബുധാൻ, സൎവാനപി ബന്ധൂൻ, സൎവാനപി കവീന്ദ്രാൻ രഞ്ജയിത്വാ രാജതേ വിജയതേ ച'' എന്നു് ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം തൻെറ സ്വാമിയുടെ അപദാനങ്ങളെ അനുകീത്തനം ചെയ്യുന്നു. ദക്ഷിണേശൻ ആരെന്നു വ്യക്തമാകുന്നില്ല; അക്കാലത്തെ യുദ്ധരീതിയെപ്പററി പല വിവരങ്ങളും നമുക്കു് ഈ ചമ്പുവിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമായി ഗ്രഹിക്കാമെന്നുള്ളതാണു് ഇതിൻെറ വിശേഷം. കവിതയും ചേതസ്സമാകഷകംതന്നെ.

അരുണഗിരികവി:—ഗോദവമ്മയശോഭൂഷണം എന്ന അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിൻെറ പ്രണേതാവാണു് അരുണഗിരികവി. അദ്ദേഹവും സീതാരാമകവിയെപ്പോലെ ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു. ഗോദവമ്മാ വടക്കംകൂറിലെ ഒരു രാജാവാണെന്നുമാത്രം അറിയാം. പ്രസ്തുത നാമധേയത്തിൽ പല രാജാക്കന്മാരേയും നാം ആ വംശത്തെ അലങ്കരിച്ചവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ കാണുന്നതിനാൽ അവരിൽ ഏതു ഗോദവമ്മാവാണു് അരുണഗിരിയുടെ പുരസ്കത്താവു് എന്നു നിണ്ണയിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. ഏകാവലി, പ്രതാപരുദ്രീയം തുടങ്ങിയ കൃതികളെപ്പോലെ രാജപ്രശസ്തിപരങ്ങളായ പദ്യങ്ങാംമാത്രമാണു് കവി ഉദാഹരണരൂപത്തിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അത്ഥാലങ്കാരപ്രകരണത്തെമാത്രമേ അദ്ദേഹം പരാമശിക്കുന്നുള്ളു. ഉപമയിൽ ആരംഭിച്ചു് ഉദാത്തത്തിൽ ആ അലങ്കാരങ്ങാം അവസാനിക്കുന്നു. വിശ്വനാഥകവിരാജൻെറ സുപ്രസിദ്ധമായ സാഹിത്യദപ്പണത്തിലും ആ പരിപാടിതന്നെയാണല്ലോ അങ്ഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അരുണഗിരി ഗ്രന്ഥമധ്യത്തിൽ താൻ ഗൗരീശതകം എന്നൊരു കാവ്യംകൂടി നിമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി പ്രസ്താവിക്കുകയും അതിൽനിന്നു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

''കടിലാളീകലസന്തീം കരുവിന്ദലലന്തികാം തവാദ്രിസുതേ!
അധിധനരശോകമസ്സൃം മദനവ്യത്യാസസംഹിതം മന്യേ.''

ബിന്ദ്വലങ്കാരം എന്നൊരു പൂവനിബന്ധത്തേയും കവി സ്മരിക്കുന്നു. അജ്ഞാതകത്തൃകമായ ആ ഗ്രന്ഥം 14-ാം ശതകത്തിൽ ഏകാവലീകാരനായ വിദ്യാധരനാലും സ്മരിക്കപ്പെട്ടുകാണുന്നു. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിലുള്ളതാണു് അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകം.

"വാണീപാണിസരോജശോണനഖരശ്രീകോണവീണാരവ-
ശ്രേണീനിർഭരമാധുരീരസലസദ്വേണീകിരാ യദ്ഗിരഃ
സോഹം സൽകവിസമ്മതോരുണഗിരിഃ ശ്രീഗോദവർമ്മപ്രഭോ-
രത്ഥാലങ്കൃതിമദ്ഭുതാം വിതനുതേ ഹൃദ്യാം യശോഭൂഷണം."

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ "ഇതി ശ്രീമതോ വേങ്കടാദ്രിഗുരുകൃപാവാപ്തവിദ്യസ്യ, കൗണ്ഡിന്യകുലസാഗരോദിതസ്യ, ശേഷാദ്രിസൂനോരരുണഗിരികവേഃ കൃതിഃ" എന്നൊരു കുറിപ്പുണ്ട്. ഈ കുറിപ്പിൽനിന്നു് അരുണഗിരി കൗണ്ഡിന്യഗോത്രജനും, ശേഷാദ്രിയുടെ പുത്രനും, വേങ്കടാദ്രിയുടെ ശിഷ്യനുമാണെന്നു തെളിയുന്നു. അരുണഗിരിഭിഷക് എന്ന കവിയുടെ ശൃംഗാരസപ്തശതി എന്നൊരു കൃതി കാണ്മാനുണ്ട്. അതു കൊല്ലം 802-ാമാണ്ടിനുമുമ്പു രചിച്ചതാണ്. കേരളവുമായി അതിനു ബന്ധമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ലാത്തതിനാൽ ആ അരുണഗിരി അന്യനായിരിക്കുവാനേ തരമുള്ളു.

ഗോദവർമ്മയശോഭൂഷണം:—ഗുണഭൂയിഷ്ഠമായ ഒരു ഗ്രന്ഥം തന്നെയാണ് ഗോദവർമ്മയശോഭൂഷണം. അതിലെ കാരികകളും അരുണഗിരിതന്നെ രചിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ഹൃദ്യം സാധർമ്മ്യമുഭയോരേകദാ യത്ര വർണ്ണ്യതേ
മിഥസ്തത്രോപമാ പ്രോക്താ സൂരിഭിഃ സൂക്ഷ്മവേദിഭിഃ"

എന്നാകുന്നു ഉപമയെപ്പററിയുള്ള നിർവ്വചനം. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"ഗണ്ഡാഭ്യാമഗളന്മദസ്രുതിഭരൈർഗ്ഗന്ധദ്വിപാനാം ഗണൈഃ
പ്രാഗേവേഹ പരിഷ്കൃതാനി ഭവനദ്വാരാണി സംഖ്യാവതാം
പ്രായഃഫുല്ലസരോരുഹോദരഗതശ്രീസോദരാ മേദുരാഃ
പശ്ചാത്തേഷു പതന്തി ബിംബജലപതേഃ സ്ഫാരാഃ കടാക്ഷാങ്കുരാഃ."
(അതിശയോക്തി)

"ജിഷ്ണുർവ്വൈരിവിലുണ്ഠനേ ജനകഭൂസംരക്ഷണേ സേതുകൃദ്
ഭീമോ ഭൂരിഭുജപ്രതാപവഹനോ ഭീഷ്മസ്സ്വസംരക്ഷണേ
രാമഃ കേളിഷു യോഷിതാം ഗുരുരസൗ ബുധൈർവ്വിലാസേഷ്വിതി
ശ്രീമന്നുത്തരബിംബലക്ഷിതിപതേ ത്വം കീർത്ത്യസേ സൂരിഭിഃ."
(ഉല്ലേഖം)

"നടന്മൃഡജടാടവീനികടഭൂല്യജജാഹ്നവീ-
വിനിഹ്നുതിപടുച്ഛവിപ്രസരദച്ഛകീർത്തിച്ഛടാ
വഹത്യവനിവജ്രിണഃ പ്രഥമഭൂധരോദിതത്വര-
പ്രസൃത്വരരുചിസ്ഥിരപ്രചുരപൂർണ്ണചന്ദ്രശ്രിയം."
(നിദർശന)

"വീര്യൗദാര്യപരാക്രമൈർവ്വിമഥിതപ്രത്യർത്ഥിപൃഥ്വീപതിം
ശ്ലാഘാകമ്പ്രശിരസ്കഭൂപതികുലം ശ്ലാഘ്യൈർഗ്ഗുണൈരാത്മനഃ

വീരശ്രീന്ന ജഹാതി ജാതുചിദപി ശ്രീഗോദവൎമ്മപ്രഭും
കാംക്ഷന്തേ ഗുണശാലിനം യുവതയഃ കാന്തം നിതാന്തോജ്ജ്വലം.''
(അൎത്ഥാന്തരന്യാസം)

''നാകേ രാകേശബിംബദ്യുതിരേതി നട-
ജ്ജഡ്ജടേശത്തമാംഗേ
ഗാംഗേയോദ്യല്ലാലപൂരത്യുരരപതിപുരീ-
വാരനാരീകചേഷു
ഫല്ഗുന്മല്ലീപ്രസൂനാത്യുമരതരുകലേ
സ്വച്ഛഗുച്ഛത്യുജസ്രം
കീൎത്തിസ്തേ ഗോദവൎമ്മക്ഷിതിരമണമണേ
ബിംബലക്ഷോണിപാല!''
(സമുച്ചയം)

''മേരും ദൂരലസന്മണിദ്യുതിഭരൈരാലീഢദിങ്മണ്ഡലൈഃ
ശൃംഗൈരങ്കിതനാകദേശമഭിതഃ ശ്രീഗോദവൎമ്മപ്രഭോ!
ഖേലന്തീ തവ കീൎത്തിസമ്പദനിശം പ്രായസ്സമുജ്ജൃംഭതേ
നായം ശാരദചന്ദ്രകാന്തിലഹരീസാമസ്ത്യസൌവസ്തികീ.''
(അതദ്ഗുണം)

ഉത്തരചമ്പു:—മനോഹരങ്ങളായ ഉത്തരചമ്പു, നയനിദൎശനം എന്നീ രണ്ടു കാവ്യങ്ങളുടെയും പ്രണേതാവു് ഏതോ ഒരു ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവിന്റെ ആശ്രിതവൎഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട കുമാരനല്ലൂർക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂരിയാണു്. ആ രാജാവു് ആരെന്നു നയനിദൎശനത്തിൽനിന്നു് അവധാരണംചെയ്യാൻ സൗകര്യമുണ്ടു്. കൂപ്പ് റൗൻ ന്യൂഹോഫ് എന്ന ലന്തക്കാരനായ ഒരു സേനാനി ക്രി. പി. 1662-ൽ (കൊല്ലം 837) കുടമാളൂർ സന്ദൎശിച്ച അവസരത്തിൽ അന്നത്തെ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു് അപ്പോൾ അവിടെയാണു് സന്നിധാനം ചെയ്തിരുന്നതു് എന്നും രാജകുടുംബത്തിന്റെ മൂലസ്ഥാനമായ കുടമാളൂർക്കോവിലകത്തിന്റെ നവീകരണം ആരംഭിച്ചു് അന്നേയ്ക്കു് ഇരുപതു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നും ആ പുതിയ കോവിലകം അത്യന്തം രമണീയമായിരുന്നു എന്നും രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. അന്നു് ആ രാജാവിനു മുപ്പതു വയസ്സു പ്രായമായിരുന്നതായും ആ ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നു. നയനിദൎശനത്തിൽ ഈ കോവിലകംപണിയുടെ ആരംഭത്തെപ്പററി വിശദമായ പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു ന്യൂഹോഫ് സന്ദൎശിച്ച രാജാവിന്റെ കാലത്തല്ല അതാരംഭിച്ചതെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂൎവന്റെ കാലത്താണെന്നും അനുമാനിക്കാം. മേല്പ്പത്തൂരിന്റെ പുരസ്കൎത്താവായ പൂരാടംതിരുനാൾ തമ്പുരാൻ മരിച്ചതു് 798-ാമാണ്ടാണെന്നു മുമ്പു നിൎദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹത്തെ പിൻതുടൎന്നു നാടുവാണ രാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു നമ്പൂരി എന്നു് ഏകദേശം തീൎച്ചപ്പെടുത്താം. ആ രാജാവിന്റെ അനന്തരഗാമിയെയായിരിക്കണം ന്യൂഹോഫ്

സന്ദർശിച്ചതു്. ഉത്തരചമ്പുവിനുശേഷമാണ് നയനിമർനം കവി രചിച്ചതു് എന്നു രണ്ടാമത്തെ കൃതിയിൽ അദ്ദേഹംതന്നെ അനുവാചകന്മാരോടു വിജ്ഞാപനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. ഏവംച കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലമെന്നു് ഒരുവിധം തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്.

ഉത്തരചമ്പുവിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു.

''ശ്രേയസേ നിഖിലദേഹിനാം പരം
സ്ഥേയസേഽംബരനദീവരൗകസേ
പ്രേയസേ മഹിതഗോപയോഷിതാം
ശ്ലാഘതാം ഝടിതി മാമകം മനഃ.

നാനാധർമ്മാമലാനാം സദസി സുമനസാ-
മുജ്ജ്വലാഃ പുണ്യഭാജാം
ഷട്സിദ്ധാന്തോദയാദ്രീശ്വരവിഹൃതഹൃതാ-
നേഹസഃ പ്രൗഢഗാവഃ
ലോകാന്തർദ്ധ്വാന്തനിർമ്മൂലനചതുരതരാ
വന്ദ്യമാനാ ബുധൗഘൈ-
ശ്ചിത്താംഭോജം മദീയം ഗുരുരവിചരണാ-
സ്സൂക്ഷ്മമുദ്ബോധയന്തു.

അസ്തി ഗ്രാമവരസ്സമസ്തമഹിമോദാരഃ കമാരാഭിധഃ
ക്ഷത്രവ്യാളഖഗേശ്വരോ ബഹുബുധോ യദ്വാസിനീ ചേശ്വരീ
സംഖ്യാവാനപി യത്ര കീർത്തിവിമലച്ഛത്രാന്തരാവർജ്ജിത-
ത്രൈലോക്യാ ജയതി ദ്വിജേശ്വരപദേ ശ്രീദേവനാരായണഃ.

തത്രാസ്തി സത്യധനദേശികവാങ്മതല്ലീ-
പീയൂഷവിന്ദുഭിരുദഞ്ചിതബോധചന്ദ്രഃ
പ്രൗഢാമനന്തപദവീമഹമുൽപതിഷ്ണു-
ർജ്ജാതോ ദ്വിജോഽത്ര ന ച മേ വിനിപാതഹേതുഃ.

പ്രേമാവശാ ഹി ജനതാ വഹിതേ സപക്ഷേ
സന്മാർഗ്ഗഗാമിനി ജനേ കതമേ വിപക്ഷാഃ
ഗൗരീകടാക്ഷശരണേ മയി വീരദേവ-
നാരായണാത്മഭുതകേ സകലാസ്സപക്ഷാഃ.

ബ്രാഹ്മം ക്ഷാത്രഞ്ച തേജോ ദധദമലഹൃദം-
ഭോജലീലാവിലോല-
ശ്രീകൃഷ്ണാലിസ്ത്രയീസാഗരമഥനമഹാ-
മന്ദരീഭൂതചേതാഃ

ആസ്യന്ദമാനവാണീമധുരതരസുധാ–
 പ്രീതനാനാബുധൗഘോ
യത്സവ്യസാചം വിഭാതി സ്വയമമലയശാ
 ദേവനാരായണോഽയം.

സോഽയം മഹാബുധവരൈർമ്മഹിതേ കുമാര–
ഗ്രാമേ സദാ കൃതനിവാസരുചിസ്സമുദഃ
ബുഭുക്ഷാലസശ്ച സുതരാം വികലഃ ശ്രുതേനാ–
പ്യൂനോ രസൈശ്ച ചപലശ്ച തഥാവിധോഽപി,

ശൃംഗാരവീരകരുണാദിരസാർദ്രദേവ–
നാരായണാദരനിദർശിതകാവ്യമാർഗ്ഗഃ
തുംഗാനുരാഗജനപാണികൃതാവലംബ–
മന്ദാനുയായിവികലാന്ധദശാം ദധാനഃ,

മോദാൽ കുമാരനഗരീഗിരികന്യകായാഃ
കിം വാ നിസർഗ്ഗകൃപയാർദ്രദൃശാം ഗുരൂണാം
കാവ്യം തനോതി പുനരുത്തരചമ്പൂനാമ
ശ്രാവ്യം രഘൂത്തമകഥാസുധയൈവ തൽ സ്യാൽ.''

പുരോഭാഗികളുടെ വിക്രിയകൾ കവിയുടെ കഠിനമായ വിമർശനത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുന്നുണ്ടു്.

''യേ നിന്ദന്തി യമേഷ നൂനമകളങ്കശ്ചേത്തതസ്തേ ഹതാ
നോ ചേദസ്യ ഹി ദുഷ്കൃതക്ഷയമമീ കുർവ്വന്തി നിന്ദാമിഷാൽ
പക്ഷൗ ദ്വാവപി തദ്ഗുണായ വിപരീതായേതരേഷാം മതൗ
തസ്മാൽ കേ ഭുവി ബാന്ധവാസ്തനുമതാം ഹിതാ ഹി നിന്ദാപരാൽ?''

എന്നും മററുമാണു് ആ ഉപാലംഭം. അതിനപ്പുറം വീണ്ടും പദ്യങ്ങൾ ദേവനാരായണപ്രശസ്തിപരങ്ങളായിക്കാണുന്നു.

ഉത്തരചമ്പൂ എന്നാണു് കാവ്യത്തിന്റെ പേരെങ്കിലും ചുരുക്കത്തിൽ സുന്ദരകാണ്ഡത്തിലെ കഥകൂടി കവി പീഠികാരൂപത്തിൽ സ്പർശിക്കുന്നുണ്ടു്. അഗ്നിപ്രവേശവും മററും വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ശ്രീരാമന്റെ വിലാപഘട്ടത്തിലുള്ളവയാണു്.

''അദ്യ സ്മരാമി ദയിതേ നവസംഗമേ തേ
ഹസ്തഭ്രമൽകുവലയദ്യുതിസുന്ദരാണി
പ്രേമാർദ്രഭാവമധുരാണി മനോഹരാണി
ലജ്ജാവശാന്നുകളിതാനി വിലോകിതാനി.

ഹന്ത! സ്മരാമി ദയിതേ പരിവർത്തിതാസ്യാ–
ന്യന്തർന്നിഗൂഢരതിരാഗവിജൃംഭണാനി
ഉദ്വൃത്തപാതരളിതാന്യുരുവിഭ്രമാണി
തല്പൈകദേശസുകൃതാനി തവാസിതാനി.

ഹന്ത! സ്മരാമി വിഗളൽകബരീപ്രസൂനാ-
ന്യാലോലകണ്ഡലയുഗാനി ചലൽകചാനി
അവ്യക്തവർണ്ണവചനാനി വിലോലദൃഷ്ടീ-
ന്യുദ്യൽസ്മിതാനി തവ താനി വിചേഷ്ടിതാനി.''

കവിയുടെ കലാകൗശലം ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ഗദ്യ ങ്ങറ പദ്യങ്ങളെക്കാറ ആകർഷകങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. വിസ്തരഭീതികൊണ്ട് അവയുടെ മാതൃക കാണിക്കുന്നില്ല.

ശ്രീരാമന്റെ സ്വർഗ്ഗാരോഹണത്തോടുകൂടി കാവ്യം സമാപ്തമാകുന്നു. ചുവടെ കുറിക്കുന്നതു് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകമാണ്.

''ഏവം സംസ്തുവതാമഭീഷ്ടകരണായാത്മീയരൂപം ജഗ-
ന്നേത്രാണാം പരമോത്സവം രഘുപതിർവൈകുണ്ഠനാമാനമിതം
തസ്മിന്നേവ പുരേ നിധായ ഝടിതി പ്രാപ്തഃ പ്രശാന്തം പദം
സത്യാനന്ദചിദാത്മകം സ ഭഗവാൻ ഭൂയാന്മുദേ നസ്സദാ.''

വലിയകൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിലുള്ള പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിന്റെ മാതൃകയു ടേയും നയനിദർശനത്തിന്റേയും പടികളിൽ 'ദേവനാരായണ' എന്നു പേർ കൊത്തിയിട്ടുണ്ട്. അത്തരത്തിലുള്ള പല ഗ്രന്ഥങ്ങളും ചെമ്പക ശ്ശേരിരാജ്യം തിരുവിതാംകൂർ കീഴടക്കിയപ്പോറ അന്നു് ഇളയരാജാവായി രുന്ന കാർത്തികതിരുനാറ തമ്പുരാൻ അവിടത്തെ കോവിലകത്തുനിന്നു സമ്പാദിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തു കൊണ്ടുവരികയുണ്ടായി എന്നു മേൽ പ്രസ്താവിക്കാം.

നയനിദർശനം:— ഈ നമ്പൂരിയുടെ കൃതിതന്നെയാണ് നയ നിദർശനവും. അതിൽനിന്നു് അടിയിൽ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങറ ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''ശ്രീദേവനാരായണരാജവീര-
പ്രസാദസംപ്രാപ്തസമസ്തകാമഃ
ശ്രീമൽകുമാരീപുരസന്നിധാനേ
സ കോപി ജാതോ ധരണീസുരേന്ദ്രഃ.

സോയം കരോതി കവിരുത്തരചമ്പുകർത്താ
കാവ്യം പുനർന്നയനിദർശനനാമധേയം
ഉദ്യോഗപർവ്വഗതപദ്യഗണാൻ വിവൃണ്വ-
ന്നേഷാമമും നൃപമുദാഹരണം വിതന്വൻ.

രാജ്ഞാം ഗുണവതാം ഹൃദ്യം കാവ്യം നയനിദർശനം
അന്യേഷാമപഹാസോസ്തു തേനൈതദ്ഗുരുവാദ്ഭവേൽ.''

രണ്ടാമത്തെ പദ്യത്തിൽ താൻ ഉത്തരചമ്പുവിന്റെ കർത്താവാണെന്നു കവി പ്രകടമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. നയനിദർശനത്തിൽ അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശി

ക്കുന്നതു വിദുരോപദേശത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങരം വ്യാഖ്യാനിച്ച് ആ ശ്ലോകങ്ങളിൽ വ്യാസഭഗവാൻ വിവരിച്ചിട്ടുള്ള രാജഗുണങ്ങളെല്ലാം തന്റെ പുരസ്കർത്താവായ ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാനിൽ പ്രകാശിക്കുന്നു എന്നു കാണിക്കുവാനാണ്. ആ ഉദ്ദേശം അദ്ദേഹം സമർത്ഥമായ രീതിയിൽ നിർവ്വഹിച്ചുമിരിക്കുന്നു. കഥാവസ്തു ആരംഭിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്.

"അസ്തി ഖലു സുകൃതിജനഭാഗൈകഭോഗ്യേഷു കേരളേഷു ഗൗണ്യാ സരിദ്വരതീരവീരുൽകുസുമമാധ്വീരസ(ജ്ഞ)മത്തഭൃംഗീസംഗീതസരസമന്ദമാരുതാനന്ദിതകാമിനീകാന്തവൃന്ദവിഹരണമധുരസൗധപരമ്പരാച്ഛാദിതനക്ഷത്രമാർഗ്ഗാ ശ്രീകുമാരീപുരസന്നിധാനേ ധൃതാതപത്രാഭിധാനാ രാജനഗരീ.

ബ്രാഹ്മം ക്ഷാത്രമപി ജ്യോതിർദ്ധ്യാനാസ്തത്ര ഭൂഭുജഃ
ആസന്നനന്യസാമാന്യരാജ്യലക്ഷ്മീസമന്വിതാഃ.

പൂർവ്വം കേരളഭാഷോക്ത്യാ ചോറ്റൂരാഭിഹിതേ സ്ഥിതിഃ
ഗ്രാമേ തത്ര്യഭൂപാനാം വിപ്രാഗ്ര്യമകുടശ്രിയാം.

മദ്ധ്യേ തദ്വൈഷാം ദേശേ ഹി വസതിർവേദനാമകേ
സാ ഹി സംസൂതോ ലബ്ധ്വാ പ്രാക്തനീ തു നിസർഗ്ഗതഃ.

അസ്ത്യന്യാ രാജധാനീ നിരവധിമഹിമാ
പശ്ചിമാംഭോധിതീരേ
നാനോദ്യാനാഭിഹൃദ്യാ ഗഗനസരിദിതി
ഭാരവത്യാ സമാനാ
യസ്യാം ഗോപാലബാലോ വിഹരതി കരുണാ-
പാത്രനേത്രാന്തപാതൈഃ
സചീയാനാം ഭൂപതീനാം പദകമലജുഷാ-
മാർത്തിഹന്താ നിതാന്തം.

സർവ്വസ്മാദപ്യുന്നതാ വാസഭൂമി-
ര്യാ സാ ഗ്രാമേ ശ്രീകുമാരാഭിധാനേ
തത്ര ക്ഷാത്രം പ്രാദുരാസീദമീഷാം
തേജോ ബ്രഹ്മണ്യൈകൃതശ്ശ്ലാഘമാനം,

തത്രസ്ഥാനാം നാസ്തി താപഃ പ്രജാനാം
തേനൈഷാസീദാതപത്രാഭിധാനാ
യന്നാഥാനാം ശ്രീകുമാരീപുരസ്ഥാ
ഗൗരീ താവൽ സർവ്വസമ്പൽപ്രദാത്രീ."

'ആതപത്രാഭിധാനാ' എന്നതു കുടമാളൂരും 'ഗഗനസരിൽ' എന്നതു് അമ്പലപ്പുഴയുമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അനന്തരം കവി തന്റെ പരിപോഷ്ടാവിനെപ്പററി പ്രശംസിക്കുന്നു. ആ രാജാവ് ഒരിക്കൽ കുടമാളൂർ 'നീലോപലമയി'യാക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു.

"തത്സേവകോ ഗണിതശില്പകലാപ്രവീണ–
സ്തക്കാടിതി ക്ഷിതിസുരോഽജനി കേരളോക്ത്യാ
സഞ്ചിന്ത്യ തേന സഹ തൽപ്രലക്ഷണാനി
പാഷാണശില്പിനമുപാനയതി സ്മ രാജാ."

അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവകനും തച്ചുശാസ്ത്രത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധനുമായ തക്കാട്ടു നമ്പൂരിയോട്ട് ആലോചിച്ചു കൽത്തച്ചനെ വരുത്തി. ആ ശില്പി ഒരു പാണ്ടിത്തച്ചനായിരുന്നു. അയാളോട് ഒരു ഉത്തുംഗമായ രാജസൗധം പണിയുന്നതിനുവേണ്ട ശില അന്വേഷിക്കുവാൻ (അത്യുന്നതക്ഷിതിപ പത്തനകല്പനാർത്ഥമന്വിഷ്യതാമിഹ ശിലേതി സമാദിദേശ) തമ്പുരാൻ അരുളിച്ചെയ്തു. ചാത്തനൂർ പാറയിൽ അതിനു പററിയ ശിലയുണ്ടെന്ന് ആ തച്ചൻ അറിയിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് അതു് ആനയിക്കുവാൻ കല്പിക്കുകയും അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആജ്ഞാകരനായ നമ്പൂരി ജ്വരബാധിതനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. രണ്ടുമൂന്നു ദിവസം കഴിഞ്ഞ് ഒരു ദിവസം ആ നമ്പൂരി ഉറങ്ങുന്ന അവസരത്തിൽ ഒരു ഗന്ധർവൻ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു താൻ ചാത്തനൂർ പാറയ്ക്ക് അടിയിൽ സന്നിധാനം ചെയ്യുന്ന ഗന്ധർവനാണെന്നും ആ പാറയുടെ പുറം ഒരു കാലത്തു ഭിന്നമാകുമെങ്കിലും തന്റെ വസതിക്ക് അതുകൊണ്ട് ഉപദ്രവം ഉണ്ടാകുകയില്ലെന്നു തന്നോടു മഹാവിഷ്ണു അരുളിച്ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹത്തെ ഉൽബോധിപ്പിച്ചു. അങ്ങനെ പാറ പിളക്കാൻപോകുന്നതാരാണെന്നു ഭഗവാനോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ

"ജീവഃ കശ്ചന ഭക്തിമാൻ മയി ചിരം ദിവ്യോപലേ വർത്തതേ
തത്രാനേകചതുര്യുഗേഷു നിവസൻ പ്രാരബ്ധനാശേ പുനഃ
ബ്രഹ്മക്ഷത്രമഹീതലേ കലിയുഗേ ശ്രീദേവനാരായണോ
നാമ്നാ സോഽത്ര ജനിഷ്യതേ പുരവരേ തത്രാതപത്രാമിധേ"

എന്നും ആ ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവാണ് അതിനുദ്യമിക്കുന്നതെന്നും അവിടുന്ന് അരുളിച്ചെയ്തു. വീണ്ടും ഗന്ധർവന്റെ ഒരു പ്രശ്നത്തിനു് ഉത്തരമായി ഭഗവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുന്നു. തമ്പുരാനെ തന്റെ കിങ്കിണീനാദം പലപ്പോഴും കേൾപ്പിക്കുമെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേവകനായ ഇടനാട്ടു നമ്പൂരിക്കു മണ്ഡപത്തിൽവച്ചു തന്റെ ബാലവിഗ്രഹം പ്രദർശിപ്പിച്ചു തമ്പുരാനു സന്താനാദി സകല സൗഭാഗ്യങ്ങളും സിദ്ധിക്കുമെന്ന് അവിടെ ഒരു തപസ്വിയെക്കൊണ്ടു പറയിക്കുമെന്നും പുന്നശ്ശേരി നമ്പൂരി തമ്പുരാനോടു കുമാരനല്ലൂർ ഭഗവതിയെ സേവിച്ചാലുള്ള ഫലമെന്തെന്നു ചോദിക്കുമ്പോൾ താൻ തന്റെ ബാലപാദങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷീകരിച്ച് ആ ഫലം പരമപദപ്രാപ്തിയാണെന്നു വ്യക്തമായി ഉദീരണം ചെയ്യുമെന്നും സ്വപ്നത്തിൽ ആ ഭഗവതിയുടെ രൂപത്തിൽ തമ്പുരാന്റെ മുന്നിൽ ആവിർഭവിച്ചു സന്താനലാഭമുണ്ടാകുമോ എന്നു വീണ്ടും ശങ്കിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തോട് ഉണ്ടാകും എന്നു പ്രവചിക്കുമെന്നും ഇതെല്ലാം ശിലാഭേദനത്തിനുമുമ്പു സംഭവിക്കുന്നതാണെന്നും

പിന്നീടും തനിക്കു് അദ്ദേഹത്തെ പല ആശ്ചര്യങ്ങളും പ്രദശിപ്പിക്കേണ്ടതായുണ്ടെന്നും വീണ്ടും അരുളപ്പാടുണ്ടാകുന്നു.

''ഏവംവിധൈരതിശയൈരനേന തുല്യാ ഹി ദുർല്ലഭാ മനുജാഃ
ദ്വാപരയുഗാന്തഭാവിനമജാതശത്രും തു മന്മഹേ സദൃശം.

വിദുരോ യദുത്തദ്ഗുണജാതം പ്രോവാച തത്തദേവാസ്മിൻ
ഹന്ത! ഭവിഷ്യതി തസ്മാത്തദ്ഭാവി ഇഹോച്യതേ സദൃഷ്ടാന്തം.''

ഉദ്യോഗപവ്വത്തിലെ പ്രജാഗരപവ്വത്തിലുള്ള വിദുരവാക്യത്തെ കവി തമ്പുരാനിൽ യോജിപ്പിക്കുന്നതു മഹാവിഷ്ണുവിനാൽ കഥിതമായ കഥ ഗന്ധർവൻ ഇടനാട്ടു നമ്പൂരിയോടു സ്വപ്നത്തിൽ പറയുന്നമാതിരിയിലാണു്. ഒടുവിൽ കാണുന്നവയാണു് ചുവടേ പകർത്തുന്ന പദ്യങ്ങൾ.

''ഇതി സ്വപ്നം ദൃഷ്ട്വാ പുനരപി വിബുദ്ധഃ ക്ഷിതിസുരോ
വ്യഥായാം ശാന്തായാമവദദഖിലം ഭൂമിപതയേ
സ ച ശ്രുത്വോദന്തം ഹരിഗിരിസുതാപ്രേമപിശുനം
പരീവാരൈസ്സാകം കമപി പരമാനന്ദമഭജൽ.

സവ്വജ്ഞാദ്ദേവനാരായണനൃപതിലകാജ്ജ്–
ഞാതനീതിപ്രഭേദഃ
സംഗൃഹ്യോദ്യോഗപവ്വണ്യഥ വിദുരഗിരാ
വണ്ണിതേഭ്യോ നയേഭ്യഃ
കാംശ്ചിത്താൻ ധമ്മജേസ്മിന്നപി നൃപതിമണൗ
ചാശ്രിതാൻ കോപി വിപ്ര–
ശ്ചക്രേ കാവ്യം കുമാരീപുരഗിരിതനയാ–
പാദപദ്മൈകസേവീ.''

ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു തമ്പുരാന്റെ കാലത്തിൽ നടന്ന പല കഥകളെപ്പററിയും കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു് ഈ കാവ്യത്തിന്റെ ഒരു വിശേഷമാകുന്നു.

ഗോദവമ്മരാജാവു് (വാസവീശാന്തനവം):—വാസവീശാന്തനവം എന്നൊരു നാടകം ഗോദവമ്മനാമധേയനായ ഒരു രാജാവു രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇതിവൃത്തം ശന്തനു സത്യവതിയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുന്നതാകുന്നു. കേരളത്തിലെ നാടകരചനാപരിപാടിയനുസരിച്ചു് ഈ നാടകവും ''നാന്ദ്യന്തേ തതഃ പ്രവിശതി സൂത്രധാരഃ'' എന്നിങ്ങനെ സൂത്രധാരകൃതാരംഭമായി കാണുന്നു. പ്രസ്താവനയ്ക്കുള്ള സംജ്ഞയും സ്ഥാപനയെന്നുതന്നെ. വാസവീശാന്തനവം ആറങ്കത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. കവി തന്നെപ്പററി ''ആജ്ഞാപിതോസ്മി സദൈര്യഥാ ശ്രീരാമരാജേന്ദ്രകുലശേഖരഗുരുകരുണാപരിപൂരിതവിദ്യേന ജയതുങ്ഗഭൂജാ ശതഭിഷഗുൽപന്നേന ഗോദവമ്മണാ വിരചിതം വാസവീശാന്തനവം നാമ നൂതനം നാടകം കേരളാശ്രയപുരാധീശസ്യ ഭഗവതോ ദേവയാത്രാകുതൂഹലേസ്മിന്നഭിനയൈരലംകുവ്വിതി'' എന്ന

പംക്തിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഈ വാക്യത്തിൽനിന്നു കുലശേഖരബിരുദാലംകൃതനായ രാമവർമ്മരാജാവിന്റെ വലുതായ കാരുണ്യംനിമിത്തം പരിപൂരിതവിദ്യനായ ഗോദവർമ്മാവാണ് പ്രസ്തുതനാടകത്തിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും അദ്ദേഹം ചതയംനാളിൽ ജനിച്ച ദേശിങ്ങനാട്ടു രാജവംശത്തിലെ ഒരു അംഗമാണെന്നും വിശദമാകുന്നു. 'രാമവർമ്മാ' എന്ന പേരിൽ പല കുലശേഖരന്മാരും കൊല്ലത്തും വേണാട്ടിലും ജീവിച്ചിരുന്നതിനാൽ അവരിൽ ആരാണ് കവിയുടെ പുരസ്കർത്താവെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. കേരളാശ്രയപുരം കേരളാതിച്ചപുരമായിരിക്കാം; അതു തിരുവനന്തപുരത്തിനു സമീപമുള്ള ഒരു ക്ഷേത്രമാണ്.

"സൗന്ദര്യാതിശയേന കേരളദിശാം ഭൂപേന ബന്ദീകൃതാം
ശൈലൂഷീം ദയിതാം നിജാം ഗുണവതീം സ്തുത്വാധുനാ മാരിഷഃ
ന ജ്ഞാതാ നൃപനിശ്ചിതം തദിതരാം ജായാമമൂഷ്യൈ നടീം
ദാതും ദിവ്യനദീവിയോഗവിധുരസ്സോയം യഥാ ശന്തനുഃ"

എന്നു കഥാവതാരകമായ ഒരു ശ്ലോകം സ്ഥാപനയിലുണ്ട്. കേരളരാജാവ് ഏതു യുവതിയെയാണ് ബന്ദീകരിച്ചതെന്നും അറിയുന്നില്ല.

കവിതയിൽ യതിഭംഗാദിദോഷങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും ആസ്വാദ്യതയ്ക്കു കുറവില്ല. വിദൂഷകാദിപാത്രങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിൽ സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നു എന്നുള്ളതു് ഈ നാടകത്തിന്റെ വിശേഷങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

വനചരൻ:

"അദ്യാത്യുഗ്രതരക്ഷുരപ്രവിദലദ്വക്ഷസ്ഥലപ്രക്ഷര-
ന്നദ്യോൽക്ഷതജാഭിഷിക്തവപുഷം കുർവേ പടും പൗരവം
നോ ചേദ്ദൈരവദൈവതം ന നമിതം നോച്ചൈശ്രവാ മൽപ്രഭു-
ർമ്മായാ സാ ഖലു ശാംബരീ ന പഠിതാ നാഖേടചഞ്ചുസ്തഥാഹം."

വിരഹതാപം:

"അരുണജലരുഹാന്തഃപത്രതുല്യേ ച നേത്രേ
മുഹുരിഹ പരിവാരൈരശ്രുമാധ്വീകലേശൈഃ
ഉപരി ചലതി ചേയം ഭ്രൂലതാഷാംപദാളീ
മുഖസരസിജമേതൽ കാമകാലാനലാസ്രം."

മദ്ധ്യാഹ്നം:

"പ്രാഭാതികാം ഗതവതീമപി രാഗപൂർണ്ണാം
സന്ധ്യാം വിഹായ ഭഗവാനയമംശുമാലീ
പശ്ചാദിമാം കമലിനീം രസവാസഭൂമിം
രക്താം കരാഗ്രസുഖിതാമുപഗൃഹ്യ ഭാതി."

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ളതാണ് താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം.

"ഇതി ഖലു വസുപത്ര്യാശ്ശന്തനോഃ പ്രാപ്തിരൂപാം
പാ നടപടുലോക താം കഥാം ചാദിനേതും

യദ്ഗദിതരസമാധ്വീം കല്പയാത്മാർത്ഥസിദ്ധ്യൈ
രസികജനഗുരൂണാം പ്രാഭൃതം സജ്ജനാനാം.''

കൂടല്ലൂർ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാട് I (വിഷ്ണുസഹസ്രനാമലഘുവിവരണം):—കൂടല്ലൂർ ബ്രഹ്മദത്തൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പുത്രൻ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാട് ശ്രീവിഷ്ണുസഹസ്രനാമത്തിനു ലഘുവിവരണമെന്ന പേരിൽ വിപുലവും വിശിഷ്ടവുമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. മേല്പത്തൂർഭട്ടതിരിയുടെ പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വത്തെ വ്യാഖ്യാതാവു സ്മരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിനുമുൻപല്ലെന്നു തെളിയുന്നു. അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉള്ളവയാണ്.

''സഹസ്രനാമവ്യാഖ്യാകൃദ്ഭഗവൽപാദപൂർവകാൻ
നത്വാ നാമസഹസ്രസ്യ കുർവേ വിവരണം ലഘു.

ശങ്കരഭഗവദ്ഭാഷ്യേ പദ്യവ്യാഖ്യാചതുഷ്കലഘുവൃത്ത്യോഃ
നാമ്നാമർത്ഥാ ഗദിതാ നോക്താ ശബ്ദസ്വരൂപനിർണ്ണീതിഃ.

വ്യാഖ്യാസ്താഃ പ്രേക്ഷ്യാഥ ക്രിയതേ തന്നിർണ്ണയാർത്ഥമിഹ യത്നഃ
ന സ്യാൽ പാഠവിശുദ്ധിർന്നാമ്നാം ഖലു ശബ്ദനിർണ്ണയാഭാവേ.

വ്യാഖ്യാസ്വനേകധാ നാമ്നാം യേഷാമർത്ഥാസ്സമീരിതാഃ
തേഷാം ഭാഷ്യോക്തരീത്യൈവ പ്രായോ വ്യുൽപത്തിരുച്യതേ.

അന്യവ്യാഖ്യാപി ഹൃദ്യാ ചേൽ തദ്രീത്യാപി കദാചിദ്ബ്രുവേ
വ്യുൽപത്തിമന്യാസക്താർത്ഥോക്താ രീത്യാസ്യ ച കദാചിൽ.

നാനാവ്യാഖ്യാസു ചേന്നാമ്നാം ശബ്ദരൂപഭിദാ കദാചിൽ
തദാശ്രിതാം ച വ്യുൽപത്തിം വക്ഷ്യേ നോ ചേദുദാസ്യതേ.

യേഷാമുണാദിസൂത്രാണാം പാഠഭേദസമുദ്ഭവഃ
ലിഖ്യന്തേ പ്രക്രിയാസർവസ്വോക്തരീത്യാത്ര താനി തു.

പൃഷോദരാദ്യുണാദീനാം കൃതാംശബഹുലത്വതഃ
വ്യുൽപാദ്യശബ്ദാ യാ വ്യാഖ്യാസ്താസ്വദാസ്യേഽന്യസംഭവേ.

ബ്രഹ്മേത്യുക്താഃ പാഠഭേദാ നാമ്നാം കേഷാഞ്ചിദത്ര യേ
അപ്രസിദ്ധത്വതസ്തേഷാം വ്യുൽപത്താവപി നോ യതേ.''

''ഭാരതഭാഷ്യാദിഗിരാം ഭാവാജ്ഞാനാച്ച ശബ്ദശാസ്ത്രാദൗ
അപരിചിതേരപി ജാതം സ്ഖലിതം കരുണാകരോ ഹരിഃ ക്ഷമതാം.

ജജ്ഞേ യജ്ഞേശപരഃ പ്രാഗുപനിളമധിപോ
യജ്വനാമാഹിതാഗ്നി–
സ്തദ്വംശോദ്ഭൂതനാരായണബുധവരജാദ്
ഗോത്രജാദ് ഗാഥിസൂനോഃ

നാഗശ്രേണ്യാഖ്യദേശോൽഭവജനനനജുഷോ
ബ്രഹ്മദത്തദ്വിജേന്ദ്രാ-
ജ്ജാതോ നാമ്നാം സഹസ്രം വ്യവൃണുത ഗുരുകാ-
രുണ്യതോ നീലകണ്ഠഃ.''

യജ്ഞേശ്വരനെന്നപേരിൽ അവതരിച്ച മേഴത്താാം അഗ്നിഹോത്രിയുടെ കുടുംബമാണ് കൂടല്ലൂർമന എന്നും അതു നാഗശ്രേണി (നാറേരി) എന്ന ദേശത്തിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതെന്നും ആ കുടുംബത്തിൽ നാരായണ പണ്ഡിതന്റെ പൗത്രനും ബ്രഹ്മദത്തന്റെ പുത്രനുമായി താൻ ജനിച്ചു എന്നും അനവധി വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ പരിശോധിച്ചതിനുമേലാണ് താൻ ലഘുവിവരണം നിർമ്മിച്ചതെന്നും ഉണാദിസൂത്രങ്ങളനുസരിച്ചു പാഠഭേദങ്ങൾക്കു ടിപ്പണി എഴുതേണ്ടിവരുമ്പോൾ താൻ പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വത്തെയാണ് അവലംബിക്കുന്നതെന്നും നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാട് ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യാകരണപാരീണത ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ എങ്ങും പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ട്.

കൂടല്ലൂർ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാട് II (കമലിനീകളഹംസം നാടകം):—കമലിനീകളഹംസം ആറങ്കത്തിലുള്ള ഒരു നാടകമാണ്. അതിന്റെ പ്രണേതാവു കൂടല്ലൂർ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ തൃതീയപുത്രനായ നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാടാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവാണോ സഹസ്രനാമഭാഷ്യകാരൻ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ചന്ദ്രവർമ്മരാജാവിന്റെ പുത്രിയായ കമലിനിയെ കളഹംസൻ എന്ന രാജകുമാരൻ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുന്നതാണ് ഇതിവൃത്തം. ഈ നാടകം രാജചൂഡാമണിദീക്ഷിതരുടെ കമലിനീകളഹംസത്തിൽനിന്നു ഭിന്നമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു താഴെക്കാണുന്ന ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

സൂത്രധാരൻ:

''മന്ദം മന്ദമമന്ദവിഭ്രമവതാ മന്ദാക്ഷവീക്ഷാജുഷാ
പദ്മാക്ഷേണ ചലാംഗുലൗ കരതലേ ചേലാഞ്ചലാസഞ്ജിതേ
ഹ്രീമത്യാഃ പുളകോദ്ഗമാങ്കിതതനോർലക്ഷ്മ്യാ നവേ സങ്ഗമേ
ചേതസ്തോഷസമുദ്ഗതം പ്രദിശതാൽ ശ്രേയാംസി വഃ സീൽകൃതം.

(പരിക്രമ്യാവലോക്യ) അയേ, അന്തസ്സംഭൃതമഹൽകരുണാംകുരായമാണകടാക്ഷവീക്ഷണക്ഷപിതസകലജനാംഹസഃ, നിഖിലഭക്തലോകസുഖസേവനായാർച്ചോപാധിമധിഷ്ഠിതസ്യ, അനന്താസനവരമലംകുർവ്വാണസ്യ ഭഗവതോ ലക്ഷ്മീപതേര്യാത്രാപ്രസംഗേന സമാസാദിതസർവ്വശാസ്ത്രപവിത്രീകൃതാന്തഃകരണാഃ, അനിർവ്യൂഢഗർവ്വഗന്ധലേശാഃ, സർവ്വദിഗന്തേഭ്യശ്ചോർവ്വീദേവാസ്സമാപതിതാഃ.''

"അസ്തി കേരളേഷു സംഗമം നാമ ഗ്രഹം.

അഭവൻ ഗാഥികലജാഃ കുശലാസ്സ്വകർമ്മസു
ദ്വിജാ ഹരിപദാംഭോജസ്മരണാഹതകില്ബിഷാഃ.

ആസീന്മഹത്തരസ്തേഷാം നീലകണ്ഠ ഇതി ശ്രുതഃ
തൃതീയസ്തസ്യ തനയോ നീലകണ്ഠഃ കവിസ്ത്വിഹ."

പ്രസ്തുതനാടകം ആദ്യമായി അഭിനയിച്ചതു് അനന്താസനാധിഷ്ഠിതമായ തൃപ്പൂണിത്തുറ ക്ഷേത്രത്തിൽവെച്ചാണെന്നു് ഇതിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. താഴെക്കാണുന്നതു ഭരതവാക്യമാണു്.

"പുത്രാൻ പ്രാപ്യ മഹാഗുണാൻ കൃശതയാ ഹീനൗ യുവാം മോദതം
ഭൂയാസ്സ്തഃ പിതരസ്സുരാശ്ച യുവയോഃ പ്രീതിക്ഷമാഃ കർമ്മഭിഃ
ധ്യാനക്ഷാളിതകല്മഷേ മനസി മേ ഭക്തപ്രസാദോത്സുകോ
വാസം വാസവപൂർവ്വദേവവിനുതോ നിത്യം വിധത്താം ഹരിഃ."

ഇടയിൽനിന്നു് ഒരു ശ്ലോകംകൂടി പകർത്താം. നായകൻ നായികയോടു്:

"സുധാവർഷഃ കിംസ്വിൽ? തുഹിനസലിലക്ഷാളനമുത?
പ്രകൃഷ്ടസ്സ്യാലേപോ മലയജരസസ്യാതിനിബിഡഃ?
ഉതാഹോ സംസ്പർശസ്സുഖയതിതരാം ദക്ഷമരുതഃ?
സമാശ്ലേഷഃ കിം വാ തവ സുതനു പീനസ്തനകൃതഃ?"

ശ്രീരാമൻ (സുബാലാവജ്രതുണ്ഡം നാടകം):—സുബാലാവജ്രതുണ്ഡം അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള ഒരു ചെറിയ നാടകമാകുന്നു. ആ നാടകത്തിന്റെ പ്രണേതാവു പ്രസ്താവനയിൽ തന്നെപ്പററി 'ശ്രീരാമനാമ്നാ നൃപഭുവാ' എന്നു പറയുന്നു. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹം ക്ഷത്രിയനോ രാജപുത്രനായ അനുജാതീയനോ ആയിരിക്കാമെന്നേ ഊഹിക്കുവാൻ നിവൃത്തി കാണുന്നുള്ളു. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കാലദേശങ്ങളെപ്പററിയും യാതൊരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇഷ്ടദേവത ശ്രീപരമേശ്വരനാണെന്നു മാത്രം അറിയാം. ഇതിവൃത്തം വളരെ രസകരമാണു്. വജ്രതുണ്ഡൻ എന്ന മൂഷികൻ സുബാല എന്ന മൂഷികസ്ത്രീയെ കാമിക്കുന്നു. അവർക്കു് അന്യോന്യാനുരാഗം പ്രവൃദ്ധമാകുന്ന അവസരത്തിൽ രക്താംഗൻ എന്നൊരു പാമ്പു സുബാലയെ ആമിഷീകരിക്കുന്നതിനായി അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നു. അതറിഞ്ഞപ്പോൾ വജ്രതുണ്ഡൻ ഒരു വലിയ മൂഷികസേനയെ സജ്ജീകരിച്ചു് അതിന്റെ സാഹായ്യത്തോടുകൂടി തന്റെ പ്രിയതമയെ വിമുക്തയാക്കുന്നു. ഒടുവിൽ വിഘ്നേശ്വരന്റെ വാഹനമായ മഹാമൂഷികൻ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു ദമ്പതിമാരെ അനുഗ്രഹിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ഇതിവൃത്തഘടനത്തിൽ പ്രണേതാവിനു് എന്തു് ഉദ്ദേശമാണുണ്ടായിരുന്നതെന്നു വിശദമാകുന്നില്ല. പൊതുവേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തെ നാടകകർത്താക്കന്മാരെ അവഹേളനം ചെയ്യുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. കവിതയ്ക്കു ഗണനീയമായ ശബ്ദാർത്ഥചമൽക്കാരമുണ്ടു്. ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

സൂത്രധാരൻ:

"ശ്രീകണ്ഠസ്യ ലലാടലോചനപുടാദുദ്ഭ്രാന്തസപ്താർച്ചിഷാ
സാകം പുഷ്പശരൈസ്സഹേക്ഷുധനുഷാ ദഗ്ദ്ധേ മനോജന്മനി
യാ സ്വോന്മുക്തകടാക്ഷസായകവരേണാദത്ത ദേഹാർദ്ധകം
പത്യുസ്സാ തുഹിനാചലപ്രിയസുതാ ഭൂയാൽ പ്രമോദായ വഃ."

വഞ്ചുളുണ്ഡൻ:

"അസ്യാസ്സഖേ! പൃഥുനിതംബപയോധരായാഃ
പീത്വാധരാമൃതമലഭ്യമപി പ്രിയായാഃ
ആശ്ലേഷസൗഖ്യമനുഭൂയ രതാവസാനേ
ശേതേ സുഖം ജഗതി യസ്സകൃതീ സ ഏവ."

'ഗൃഹമൂഷികകലാലങ്കാരഭൂത'യായ സുബാലയുടെ സൗന്ദര്യവർണ്ണനമാണ് ഇതു്.

സൂര്യോദയം:

"പ്രിയായാഃ പത്മിന്യാ വിരഹപരിതാപേന വിഗത-
പ്രതാപോയം രാഗീ രവിരുദയശൈലോപരിഗതഃ
നിജാലോകോൽഫുല്ലാം ശശികരകൃതാതങ്കരഹിതാം
സഹസ്രൈർഭ്രോൽസ്നാം താം ദ്രുതമുപജുഗൂഹ പ്രണയിനീം."

വഞ്ചുളുണ്ഡൻ മഹാമൂഷികനോട്:

"അഭിമതദയിതാപി ജീവിതാ
മമ ഭഗവൻ! ഭവതഃ പ്രസാദതഃ
യുധി രിപുരപി നിർജ്ജിതോ ബലീ
പ്രിയതരമന്യദതോ ന വിദ്യതേ."

ഭരതവാക്യം:

"ഇഷ്ടം ഭൂയാജ്ജനാനാമഭിമതകലനാശാലിനീം ഭൂതധാത്രീം
കൃത്സ്നാം കവ്വന്തു കല്പാവധി സലിലധരാഃ കാലവൃഷ്ട്യാ നിതാന്തം
ഏവം യുഷ്മൽപ്രസാദാദ്ദിനമനു ഭവിതാ ശ്രേയസേ മാമകീനാ
ഭക്തിർവിശേഷപാദാംബുജയുഗളഗതാപ്യസ്തു ജന്മാന്തരേപി."

ശങ്കരൻനമ്പൂരി (യദുവീരോദയം നാടകം):—ചിത്രഭാനുവിന്റെ പൗത്രനും ഗൗതമഗോത്രജനും ഹരിദാസാചാരനാമധേയനുമായ ശങ്കരൻനമ്പൂരിയുടെ യദുവീരോദയം നാടകത്തെപ്പററി മുൻപു പ്രാസംഗികമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ നാടകത്തിന്റെ ആരംഭവും അവസാനവും കണ്ടുകിട്ടിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ ഇതു് ഏത്ര അങ്കത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതാണെന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. നാടകം സാമാന്യം വലുതാണ്. കംസവധം, രുക്മിണീസ്വയംവരം, സ്യമന്തകം, ബാണയുദ്ധം മുതലായ കഥകൾ അടങ്ങീട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കവിത വിശിഷ്ടമാണ്. കവി പ്രസ്താവനയിൽ "മഹർഷിണാ പാരാശര്യേണ പര്യാപ്തഭാഗ്യേന ഭഗവതാ മഹാത്മനാ മഹാഭാരതപ്രബ

ന്ധാദർശതലദർശിതനിഖിലനിഗമാർത്ഥസാരശരീരേണ ഭക്തിയോഗപ്രാധാന്യേന ചിത്തപ്രസക്തം ഭൂയോപി ഭാഗവതം നാമ ശ്രീമൽപുരാണരത്നം നിരമായി'' എന്നു ഭാഗവതപുരാണത്തേയും

''യേന വ്യഭാജി സമയേ നിഗമശ്ചതുർദ്ധാ
ധാതുർവ്വ്യധായി സഫലാ ചതുരാസ്യതാ ച
ജാനൻ കരാമലകവൽ സകലാൻ പദാർത്ഥാൻ
സോയം മുനിർജ്ജയതി സത്യവതീതനൂജഃ''

എന്നും മററും വേദവ്യാസനേയും പ്രശംസിക്കുന്നു. തൻെറ നിബന്ധത്തെപ്പററി കവിക്കുള്ള ആശംസയാണു് അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകത്തിൽ സ്ഫുരിക്കുന്നതു്.

''ഗുണദോഷഭിദാവിദാമിദാനീം
വിദുഷാം പ്രീതിരിഹാസ്തി ചേൽ പ്രയത്നഃ
സകലസ്സഫലോ ഭവേദവശ്യം
ഭണിതിസ്സ്യാൽ ഭവസിന്ധുവേന്യനൗകാ.''

ഒന്നുരണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം. അക്രൂരൻ നന്ദനെപ്പററി:

''കലാഭിസ്സ്വാഭിർമ്മധുരിമധുരം ബിഭ്രദനിശം
കളങ്കേനാസ്പൃഷ്ടം വപുരബഹുലോപപ്ലവമസൌ
സുവൃത്തഃ ശ്രീന്യസ്യാശ്രയനിശദധാമാ വിമലധീ–
രപൂർവ്വേന്ദുർന്നന്ദഃ കിമപി ഹൃദയം നന്ദയതി മേ.''

ക്രോധാവിഷ്ടനായ രുക്മി:

''ഗാഢപ്രേരിതഗന്ധസിന്ധുരഘടാഘണ്ടാരവാഡംബര–
പ്രാരബ്ധപ്രതിശബ്ദഭൂധരദരീനിരുദ്ധമൃഗാധീശ്വരം
സാടോപാങ്ഘ്രിനിപാതകമ്പിതധരാചക്രം ബലീയാൻ ബലം
നേദിഷ്ഠം നിദധൽ പ്രകോപഹൃതഭൂഗ്ഗഭോ വിദർഭേശ്വരഃ.''

ചില ചമ്പുക്കൾ

മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയെ അനുകരിച്ചു പല ചമ്പൂപ്രബന്ധങ്ങളും ചാക്യാന്മാരുടേയും പാഠകന്മാരുടേയും ഉപയോഗത്തിനായി പില്ക്കാലത്തുള്ള കവികൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവരിൽ അനേകം പേർ അജ്ഞാതനാമാക്കളാണു്. ആ കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ട ചിലരുടെ ചമ്പുക്കളെപ്പററി കുറഞ്ഞൊന്നു് ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം.

കാമദേവദഹനം:—ഇതു കുമാരസംഭവം ഒന്നുമുതൽ മൂന്നുവരെ സർഗ്ഗങ്ങളിലുള്ള ഇതിവൃത്തത്തെ വിഷയീകരിച്ചും ആ കാവ്യത്തെ ആമൂലാഗ്രം അനേകവിധത്തിൽ ഉപജീവിച്ചും രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രബന്ധമാകുന്നു. കവിത ഗുണഭൂയിഷ്ഠമാണു്. ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ശിവൻെറ തപസ്സ്:

"ശ്രീമത്യാം ദക്ഷപുത്ര്യാം പിതരി കമിതുനി-
    ന്ദാതിരുക്ഷേ പ്രകോപാ-
ദുദ്ദീപ്ത യോഗവഹ്നൗ ഹുതവപുഷി രുഷാ
    പ്രസ്ഫുരന്മുക്തരൂജാഃ
ഭീതൈർജ്ജാതാനുതാപൈസ്സപദി സുരഗണൈ-
    സ്സാന്ത്വിതശ്ശാന്തമന്യുഃ
കുർവൻ ദുർവീം തപസ്യാമകൃത ഹിമഗിരൗ
    കൃത്തിവാസാ നിവാസം."

ഗദ്യം: "തത്ര ച സകലധരണീധരസാധാരണേതരസുരധോരണീ ധാരണമഹിമഗർവിതസ്യ ഹിമപർവതസ്യ, ബഹുവിധതരുനികരശിഖര പരിഗളിതസുരഭിപരിമണ്ഡലസ്യ.........കസ്യചന മഹീയസോ ദേവദാരുമഹീരുഹസ്യ സുഭഗഭിത്തിഭാഗാം അക്ഷതരുചിരരക്ഷുചർമ്മപരിഷ്കൃതാം വിതർദ്ദികാം പ്രസാധയന്തം, ദൃഢഘടിതപര്യങ്കബന്ധബന്ധുരസാവഷ്ടംഭ സമവസ്ഥാനസുസ്ഥിരീകൃതാപവക്രപൂർവകായം.........അന്തശ്ചരമരുദുപരോധനിശ്ചലനിഷ്പന്ദം, നിവാതനിഹിതമിവ ദീപാംകുരം, അനുത്തരംഗമിവ തരംഗമാലിനം, അമരുദാടോപമിവ ശരദംബുവാഹമവനതജനക്ഷേമകരമഹിതജനാഭയങ്കരമംഗീകൃതതപോദീക്ഷം വിരൂപാക്ഷമദ്രാക്ഷീൽ."

"തഥാഭൂതം ദൃഷ്ട്വാ പുരഹരമുപാന്തേ ചകിതധീഃ
സ്മരോ ഭേജേ മോഹം കരഗളിതബാണാസനശരഃ
മധുർമ്ലാനച്ഛായസ്സമജനി രതിർഭീതിവിധുരാ
സമാസന്നം മേനേ നിജഗളവിഭൂഷാവിദളനം."

"സംരംഭം ജഗദീശചാപസ്യ ഭസിതീഭാവഞ്ച ചേതോഭുവഃ
പശ്യന്തീ സഗണസ്യ തസ്യ ച തിരോധാനം പുരാണാമരേഃ
കോപത്രാസകൃതാവമാനമദനവ്യാമിശ്രഭാവോദയാ
ശൈലാധീശസുതാ സകാശമഗമൽ പിത്രോസ്സഖീഭ്യാം സമം."

കാളിദാസൻെറ പല ആശയങ്ങളും അനുസ്യൂതമായി അപഹരിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ പ്രബന്ധത്തിൻെറ പ്രണേതാവു മേല്പത്തൂരല്ലെന്നു ഖണ്ഡിതമായിത്തന്നെ പറയാവുന്നതാണ്.

ഉഷാപരിണയം:—ഇതും ഏതോ കേരളീയൻ രചിച്ച ഒരു ചമ്പുവാണെന്നു പറയാമെന്നല്ലാതെ മററൊന്നും നിർണ്ണയിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. കവിത കാമദേവദഹനത്തെക്കാൾ ഉൽകൃഷ്ടമാണ്. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ കുറേ ഭാഗങ്ങൾ ചുവടേ ചേർക്കാം.

ഗദ്യം—ബാണൻ: "സ ച സകലദനുജകുലകലശജലധിശിശിരകരഃ, പരതരവരവിതരണചതുരപുരമഥനചരണകമലപരിചരണതൽപരഃ, സുരനരമുഖനിഖിലജനനിഷേവ്യമാണപ്രശസ്തതരപ്രദോഷതാണ്ഡവ

കണ്ഡലീഗണമണ്ഡിതഖണ്ഡപരശുപരിസരപരിലസിതവരമൃദംഗസന്താഡനജനിതഘനനിനദസന്താനനിഗമനതോഷ്യമാണസുരാസുരസിദ്ധവിദ്യാധരഗന്ധർവ്വതമാത്രുകനിഖിലപുരരിപുപാഷദാനനഗളിതവചനലാളിതയതനാനികരഃ, വരപ്രതിഗ്രഹപ്രചോദനകരപുരരിപുകാരിതനിജപുരഗോപുരപരിപാലനാനന്ദ്യോശീകൃതാതിബലരിപുനികരദരഃ, സന്തതഗണ്ഡതലവാന്തമദജലാസിക്തധരാന്തരാളദിഗന്തദന്താവളദന്തകന്തപരീക്ഷിതബലനിരതിശയശയപ്രകരഃ, ഹരവരപ്രാപ്തിപ്രവൃദ്ധഗവാരഗർവ്വഃ, വിമാനചാരിണോ വിമാനയൻ, പുരന്ദരസ്യാപി പുരം ദാരയൻ, യമമപി നിയമയൻ, പ്രചേതസമപി വിചേതസം കുർവ്വൻ, സമീരണസ്യാപി ഭീരണതാമാരചയൻ, മനുഷ്യധർമ്മാണമനുജന്ധിതസ്വനാമാർത്ഥം സമർത്ഥയൻ, പുരമഥനമപി പുരപാലമാകലയൻ, സഹസ്രകരമപി സ്വകരസഹസ്രൈന്നിരസ്താസ്രനികരം വിരചയൻ, അതിപ്രവൃദ്ധപ്രബലതരഭുജമണ്ഡലകണ്ഡൂയനാസഹതയാ ഗിരിവരാനപി കരനിഹതിഭിസ്സംചൂർണ്ണയൻ, കദാചന കമതിതതിശേഖരഃ കുടിലശശികലാശേഖരം നിടിലനയനദഹനനിർദ്ദഗ്ദ്ധപുരത്രിതയം ത്രിലോചനമാസാദ്യ............"

അനിരുദ്ധൻ:

"മേഘശ്യാമളകോമളാംഗലതികം ദ്രാഘിഷ്ഠബാഹായുഗം
രാകാചൂർണ്ണശശാങ്കസുന്ദരവദനം രാജീവതുല്യേക്ഷണം
വീരം ദേവനകർമ്മലോലമനസം ലോകാഭിരാമം സ തം
കാന്താലിംഗനകുങ്കമാങ്കിതതനും ദൃഷ്ട്വാഭവദ്വിസ്മിതഃ."

പാർവ്വതീസ്വയംവരം:— ഇതു കുമാരസംഭവം അഞ്ചുമുതൽ ഏഴുവരെ സർഗ്ഗങ്ങളിൽ അടങ്ങീട്ടുള്ള കഥയെ ആസ്പദമാക്കി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു. ഇതിലും കാമദേവദഹനം ചമ്പുവിലെന്നപോലെ കാളിദാസൻെറ ആശയങ്ങൾ പലതും പകന്നിട്ടുണ്ട്. രണ്ടും ഒരു കവിയുടെ കൃതികളായിരിക്കാം.

"തസ്മിൻ പഞ്ചശരേ ഹരേണ പുരതോ തദ്ദേഹേനാ ഭസ്മീകൃതേ
ഭഗ്നാനല്പമനോരഥാ ഗിരിസുതാ ജാതാവമാനാ ഭൃശം
ചാതുര്യം വപുഷോ നിജസ്യ മനസാ ദീനാ നിനിന്ദ സ്വയം
സൗഭാഗ്യൈകഫലം ഹി വല്ലഭജനേ സൗന്ദര്യമേണീദൃശാം."

എന്ന ശ്ലോകംതന്നെ അത്തരത്തിലുള്ള സാഹിത്യോപജീവിതത്വത്തിനു മകുടോദാഹരണമാണ്.

"ലാജാഞ്ജലിർഗ്ഗിരിജയാ പരിമുച്യമാനോ
ഭേജേ രുചിം സ നിപതൻ ജ്വലിതേ കൃശാനൗ
വേഗോത്തരേ രതിരണേ ദലിതച്യുതാനാം
സ്വാഹാകുചാന്തധൃതഹാരലതാമണീനാം."

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ഭാഷാനൈഷധചമ്പുവിലെ "ലോഹിതദ്യുതി കലൻ മേവിന കുടന്നകൊണ്ടു ദമയന്തിയാൽ" എന്ന ശ്ലോകത്തിൻെറ പ്രത്യക്ഷ

മായ അനുകരണം കാണുന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ചില ഭാഗങ്ങളും തട്ടിക്കഴിച്ചുനോക്കിയാൽ കവിത ആസ്വാദ്യമാണെന്നുതന്നെ പറയണം. നോക്കുക.

വടുരൂപിയായ ശിവൻ തപസ്വിനിയായ പാർവ്വതീദേവിയോട്:

''ചിതാഭസ്മാലേപോ ഭവതു പരിധാനേപി ച ദിശഃ
കരോടീമാലാനാം തതിഭിരപി വാ മണ്ഡനവിധിഃ
വിഭാഗം സംബിഭ്യു ക്ഷിതിധരകലോത്തംസകലികേ!
വിഷാഹാരേ ചേതശ്ശിവശിവ! വിഷാദം ഭജതി മേ.

ആത്തുംഗശൃംഗജരദംഗവൃഷാധിരൂഢാം
മാതംഗചർമ്മവസനാം ഭസിതാംഗരാഗാം
ആസംഗിനീം സ്മരഹരേ ഭവതീം നിരീക്ഷ്യ
ഹാസം കരിഷ്യതി പരഃ പ്രമദാസമാജഃ.''

ഗദ്യം: ''ക്രമേണ ച സമായാതി മുഹൂർത്തദിവസേ, സമാഗച്ഛദപരശിഖരിനികരനിവേദ്യമാനനിജനിജസാനുസുലഭപദാർത്ഥജാതപരിപൂർണ്ണമാണഭവനോദരഃ, സതതവിധീയമാനഗതാഗതജനകദംബസംബാധപിഷ്ടകടകപട്ടനികരപരിഗളിതകനകധൂളീധൂസരീക്രിയമാണചത്വരഭൂമിഃ, ചിത്തനിഹിതവസ്തുജാതസമധികാപ്തിമുദിതഹൃദയവസുധാദേവജാലജോഘുഷ്യമാണവിവിധാശീർവ്വചനഃ, സമാഹിതപുരോഹിതസമാരബ്ധശാന്തികപൗഷ്ടികഃ, മാഗധകലഗീയമാനമംഗലസ്തോത്രപഞ്ചികാപ്രപഞ്ചഃ, കഠിനാനകകോണഘട്ടസമാഹന്യമാനപടഹപടഹമുരവഢക്കാദിവിവിധവാദ്യനിധ്വാനനിർവ്വിവരീകൃതഹരിദന്തരാളഃ, പുരന്ദരപുരസുന്ദരീവൃന്ദനിർവ്വർത്ത്യമാനമംഗലനൃത്തഃ, ജേഗീയമാനകിന്നരഃ, മോമുദ്യമാനവിദ്യാധരഃ, പാപച്യമാനപരമാന്നഃ, ബോഭുജ്യമാനാതിഥിഃ, പോപുഷ്യമാണകോലാഹലഃ, സർവ്വമംഗളാവിവാഹോത്സവസമാരംഭസംഭ്രമോ ജരീജൃംഭതി സ്മ.''

ഗൗരീപ്രസാധനം:

''പയോധരേ പാണ്ഡുനി കാചിദന്യാ
മനോഹരാങ്ഗ്യാ മകരീം ലിലേഖ
നിവേദയന്തീവ പദം പുരസ്താ-
ദാഗാമിനാം കാന്തനഖക്ഷതാനാം.

കാചിന്നിതംബഫലകേ വിപുലേ തദീയേ
കാഞ്ചീലതാം പ്രിയസഖീ കലയാഞ്ചകാര
ഈശാനചിത്തഹരിണഗ്രഹണായ ഗൂഢം
തന്മാൻമ്മസീമ്നി ഘടിതാമിവ പാശവല്ലീം.''

വിവാഹവേഷധരനായ ശിവൻ:

''സർവ്വാങ്ഗാർപ്പിതചാരുഭൂഷണഗണപ്രത്യുപ്തനാനാമണി-
ശ്രേണീനിർമ്മലകാന്തിപൂരലഹരീവിദ്യോതമാനാകൃതിഃ

സംവീതാമലദിവ്യനവ്യവസനസ്സോയം പ്രസൂനായുധം
ഗാത്രേണാപ്യുപനീതദപ്പമകരോന്നേത്രേണ നോ കേവലം.''

മറെറാരു ഭാരതചമ്പു:—

''അത്രേരീക്ഷണശുക്തിമൗക്തികമണേർദ്ദേവാൽ സുധാദീധിതേ-
സ്താരായാമഭവൽ പുരാ വിബുധവൃന്ദാനന്ദദാതാ ബുധഃ
മാസാന്തക്രമനഷ്ടദുഷ്ടമഹിളാദേഹാദിളാദാത്മജോ
ജാതസ്തസ്യ പുരൂരവാസ്സുരവധൂനേത്രാന്തകാന്താകൃതിഃ''

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു ഭാരതചമ്പുവിൻെറ ആദ്യത്തെ ഏതാനും ഭാഗങ്ങൾ കോച്ചാമ്പിള്ളിമാത്തിൽ രാമൻനമ്പിയാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു കഥാപ്രവചനത്തിനുവേണ്ടി മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി രചിച്ചതെന്നാണു് ഐതിഹ്യം. അതുകൂടാതെ പശ്ചാൽകാലികനായ ഏതോ ഒരു കവി തൻെറയും ഇതരകവികളുടേയും പദ്യഗദ്യങ്ങളെ സങ്കലനം ചെയ്തു നിർമ്മിച്ച മറെറാരു ഭാരതചമ്പുകൂടി കാണുന്നുണ്ടു്. ആ ചമ്പുവിലെ ആദ്യത്തെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാണു് അടിയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതു്.

''ലോകാനന്ദൈകഹേതുസ്സ്വയമജനി പുരാ
ചന്ദ്ര ഏവാദ്ഭുതശ്രീ-
രാസേവ്യോ നിർജ്ജരാണാം സുഹൃദഖിലമനോ-
മാഥിനോ മന്മഥസ്യ
പുത്രസ്സാക്ഷാദവിധാതുശ്ശ്രുതിനുതമഹിമാ
മാനസോ ദാനവാരേ-
ർദ്ദേവസ്യാദക്ഷിണം ലോചനമചലസുതാ-
ഭർത്തുരുത്തംസരത്നം.

നിശ്ശേഷഗ്രഹസത്തമസ്ത്രിജഗതീനേത്രാഭിരാമാകൃതി-
സ്താരായാം ബുധസംസദാമചരമസ്തസ്മാൽ പ്രജജ്ഞേ ബുധഃ
ഗൗരീശാപബലാലാപപന്നവനിതാരൂപേ നൃപേ*f*ദ്ഭുദിളേ
പുത്രസ്തസ്യ പുരൂരവാ വസുമതീഭർത്താധിഹർത്താ നൃണാം.''

രണ്ടു ചമ്പുക്കളും ചന്ദ്രവംശോൽപത്തിമുതല്ക്കാണു് ആരംഭിക്കുന്നതു് എന്നു മേലുദ്ധരിച്ച ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ദൂതവാക്യം മുതലായ ഘട്ടങ്ങളിൽ ഭട്ടതിരിയുടെ വാങ്മയംമാത്രമേ ഉദ്ധരിച്ചു കാണുന്നുള്ളു എങ്കിലും മററു ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ വേറേ ശ്ലോകങ്ങളാണു് രചിച്ചുചേർത്തിരിക്കുന്നതു്. ''ഭോ ഭോ ഭൂപാലവീരാശ്ശൃണുത മമ ഗിരം കാമമേതേ ഭവന്തഃ'' എന്ന ഭട്ടതിരിയുടെ പാഞ്ചാലീസ്വയംവരത്തിലെ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നവാക്യരൂപമായ ശ്ലോകത്തിനുപകരം

"ഭോ ഭോ വിഖ്യാതവീരാശ്ശൃണുത നൃപതയോ
വാക്യമേതന്മദീയം
യോ യുഷ്മാസു സ്വശക്ത്യാ ധനുരിദമധുനൈ–
വാതതജ്യം വിധായ
എന്തൈശ്ശാതൈഃ പൃഷൽകൈർഗ്ഗഗനഗതമലം
ച്ഛേത്തുമേതച്ഛരവ്യം
തസ്മൈ വീരായ ദത്താ നിഖിലഗുണഗണസ്യാ–
കരസ്സോദരീ മേ"

എന്ന ശ്ലോകം ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

വൃകാസുരവധം:— അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു കവിയുടെ കൃതിയാണ് വൃകാസുരവധം ചമ്പു. മററ് അനേകം ചമ്പുക്കൾപോലെ ഇതും മധുരമായിട്ടുണ്ട്.

നാരദൻ വൃകനോട്:

"ഭോഗീശഭോഗശയനീയതലേ ശയാലും
മാ വിശ്വസീരസുര! വിശ്വപതിം മുരാരിം
സമ്മീലദക്ഷിയുഗളസ്സ ഹി ശശ്വദാസ്തേ
യുഷ്മൽകലോന്മഥനകർമ്മണി ജാഗരൂകഃ.

ഏനം വിരിഞ്ചമപി കിഞ്ചന മാ ഭജേഥാ
ദീനം ജഗത്ത്രിതയജന്മവിധാനവൃത്ത്യാ
അസ്ത്യസ്യ വിശ്രുതമവദ്യമസത്യവദ്യം
തത്ര പ്രമാ ഭവതി തദ്ഗജടാകരോടീ."

വൃകന്റെ ശിവസ്തുതി: "ഹര ഹരാഹരഹരാഗതം രാഗതന്തുസന്തതം സന്തതം മമതാം മമ താണ്ഡവോത്തുംഗകോടീരകോടീരഭസവിസരഭരഗങ്ഗാതരങ്ഗാളിസംക്ഷാളിതാമൃതകരബാലക! കരവാളകളായകജ്ജളകാളകണ്ഠ! കാളകണ്ഠസമുദഞ്ചിതപഞ്ചമസ്വരസുമധുരസ്വരസമധുരന്തിവചന മുഖരമുഖരചിതാഞ്ജലിബന്ധന" ഇത്യാദി. ഇതൊരു വിശിഷ്ടമായ ശൃംഖലാഗദ്യമാണ്.

വടുരൂപിയായ വിഷ്ണു വൃകനോട്:

"യദ്യേവമേവ ദനുജാധിപതേ! സമസ്തം
ന ശ്രദ്ദധീമഹി വയം പുനരസ്യ വാചം
യോ ദക്ഷശാപഗരിമക്ഷപിതാനുഭാവോ
ഭേജേ ശ്മശാനനടനേന പിശാചഭൂയം.

കിഞ്ചായമീശ ഇതി കേവലനാമധാരീ
ദാരിദ്ര്യഭാജനതയാ നനു ഭൈക്ഷഭോജീ
സർവ്വസ്വമസ്യ ഗിരിശസ്യ തരക്ഷുചർമ്മ–
വൃദ്ധോക്ഷപന്നഗചിതാഭസിതാസ്ഥിരൂപം.

ഏവംവിധസ്യ വചനം കഥമീശ്വരസ്യ
കഃ ശ്രദ്ദധീത ശിതധീസുരാധിരാജ?
ഹസ്തം നിധേഹി തവ മസ്തകസീമനി ത്വം
മിഥ്യാഗിരം പുനരമും ജഹി കിം ജഡോസി?''

നാരദമോഹനം:—നാരദമോഹനം ചമ്പുവിന്റെ പ്രണേതാവും ആരെന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. പതിനാറായിരത്തെട്ട സുന്ദരിമാരുടെ ഭർത്താവായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ എങ്ങനെ ദ്വാരകയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു എന്നു പരീക്ഷിക്കുവാൻ ചെന്ന നാരദമഹർഷിയെ സ്നാനംചെയ്യുമ്പോൾ ഒരു കന്യകയാക്കി സിന്ധുരാജാവിനെക്കൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്യിച്ച് ആ ദാമ്പത്യത്തിന്റെ ഫലമായി പല സന്താനങ്ങൾക്കും മാതാവാക്കി ഒടുവിൽ ഒരു വനചരനെക്കൊണ്ട് ആ രാജാവിനെ വധിപ്പിച്ചു വൈധവ്യം വന്ന ആ യുവതിയെ ജേതാവിനെക്കൊണ്ടു പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യിക്കുമെന്നുള്ള ഘട്ടംവരെ എത്തിച്ചു തന്റെ മായയെ അതിന്റെ സമഗ്രമായ രൂപത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതാണ് നാരദമോഹനത്തിലെ കഥ. ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ അവഗാഹമുള്ള ഒരു കവിയാണ് ഈ കൃതി രചിച്ചതെന്നുമാത്രം പറയാം. ഭട്ടതിരിയുടേതാണെന്നു പറയത്തക്കവണ്ണമുള്ള ഗുണം കവിതയ്ക്കില്ല. പ്രസ്തുതചമ്പു ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

''ശ്രീകൃഷ്ണം ബഹുദാരമീക്ഷിതുമനാഃ ശ്രീനാരദസ്ത്വേകദാ
പ്രാപ്യ ദ്വാരവതീം നിരീക്ഷ്യ മഹിതേ ഭൈമീഗൃഹേ തം പുനഃ
ഭാമാഗേഹഗതം വിലോക്യ ച തതോ ഗത്വാ ദശാഖിലൈർ—
വൃഷ്ണീന്ദ്രൈസ്സഹ കാര്യചിന്തനരതം ഭാന്തം സഭാന്തേ ഹരിം.''

മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവുംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

''ശ്രുത്വാ തദ്വചനം പ്രണമ്യ ജഗതാം നാഥം ബഭാഷേ മുനി—
സ്മാ മാ മോഹയ മാം ജനാർദ്ദന വിഭോ ദുർവ്വാരമായാമയ
ജാനേ ത്വാമഖിലേശ്വരം വികൃതിഭിർജ്ജന്മാദിഭിർവ്വർജ്ജിതം
സാന്ദ്രാനന്ദചിദാത്മകം യദുപതിം മായാപടീസംവൃതം.''

ബ്രഹ്മാവു നാരദനോട്:

''സോപ്യൂചേ ന ഹി ചിത്രമേതദഖിലാശ്ചര്യാത്മകേ കേശവേ
ഹേ വത്സേശ്വരമാനിനോ വയമഹോ യന്മായയാ മോഹിതാഃ
ന ത്വം വേത്സി ന വേദ്മി ശംഭുരപി നോ വേത്താ തദീഹാം പുനഃ
കിം വാന്യേ തദമും ഭജാഖിലഗുരും മായാനിവൃത്ത്യൈ സദാ.''

ജ്ഞാതജ്ഞേയനായ നാരദൻ:

''ഗായം ഗായം തദനു സ മുനിർന്നാമധേയാനി ശൗരേഃ
സ്മാരം സ്മാരം സജലജലദശ്യാമളം കോമളാംഗം
പായം പായം ഭവഭയഹരം തസ്യ ചിത്രം ചരിത്രം
ലാഭം ലാഭം പ്രമദമമിതം വിഷ്ടപേ സഞ്ചചാര.''

ഗദ്യം: "തതശ്ച തൽപരീക്ഷാകാംക്ഷീ സ ഖലു പാരികാംക്ഷീ വിവിധമണീകൃതവിശേഷാൽകൃഷ്ടരാമണീയകം വിശങ്കനിരതിശയകര ചാതുരീനികഷോപലരീതിസ്വീകിവാണം രുക്മിണീവനം പ്രവിശ്യ, തത്ര ച മൗലീകൃതകാളമേഘപാളീലാളിത്യാഭിമാനകാന്തിസന്ദോഹനികുരംബിതദിശാകദംബകം, ഭാസ്വരതരപരാർദ്ധ്യമണിഗണഘടിതമകുടകടക കടിസൂത്രാദിമണ്ഡനപ്രകാണ്ഡമണ്ഡനായമാനസമസ്താവയവം, കന്ദളവളിമമന്ദതപാവഹലളിതഹസിതകന്ദളീമിളിതൈഃ പുണ്ഡരീകാക്ഷിതൈരീക്ഷിതൈഃ ശിശിരീകൃതഭക്തലോകഹൃദയം, പ്രദ്യുമ്നാദിഭിരാത്മനോ ന്തചരമാണൈരാത്മജൈസ്സഹ വിഹരമാണമനിതരസാധാരണനിഖിലഗുണഗണധാമാനം ദാമോദരമാമോദഭരാകുലമതിരാലോകയതി സ്മ."

ലക്ഷണാസ്വയംവരം:—ഈ പ്രബന്ധം ചില ഭാഷാചമ്പുക്കാംപോലെ കവി വയസ്യനെ ആഹ്വാനംചെയ്തുകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്ന ഒന്നാണു്.

"സമാഗതം ത്വാം സരസം സഭായാം
സമീക്ഷ്യ ചേതോ മമ മോദമീതി
സഭാര്യസാംബാനുഗമഭ്യുപേതം
നീലാംബരം വീക്ഷ്യ യഥാ മുരാരേഃ"

എന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങാംമാത്രം ചുവടേ ചേക്കുന്നു.

"ദൃഷ്ട്വാ പന്നഗകേതനസ്യ തനയാം പത്മേക്ഷണാം ലക്ഷണാം
തിഷ്ഠന്തീം വരമാല്യഭാസുരകരാം രംഗസ്ഥലേ കന്യകാം
ഹംസേഷ്വത്സുകധീഷു തേഷു പരിതസ്തിഷ്ഠത്സു പാഥോജിനീം
പക്ഷീവാശു ജഹാര രാജസു മിളത്സ്വേനാം സ കൃഷ്ണാത്മജഃ."

"സാംബം സാദ്യൈവ മോക്തും കുരുഷു ബഹു കൃതേ
സ്നേഹഭാരാൽ പ്രയത്നേ
നൈഷ്ഫല്യം പ്രാപിതേസ്മിന്നതിജളമതിഭി-
സ്സൗബലദ്യൈഹസദ്ഭിഃ
ആത്മാനം വൃഷ്ണിവീരാനപി സുഭൃശമഹോ
തജ്ജയദ്ഭിസ്സഗർവ്വം
ക്രുദ്ധോസൗ സീരപാണിസ്സപദി കുരുകുല-
ധ്വംസനായോച്ചചാല."

ഭാഷാചമ്പുക്കളെ അനുസരിച്ചു "തദനന്തരമിഹ കുരുപുരവീരാഃ കന്ദർപ്പപ്രതിഭടമന്ദസ്മിതരുചിസുന്ദരഹലധരവദനസരോരുഹനിസ്സരദുരുതര കരുണാസാഗരകല്ലോലായിതവാണീമേനാം" എന്നിങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു ഗദ്യവും കവി പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

സുദർശനമോക്ഷം:—ശ്രീകൃഷ്ണൻ സുദർശനത്തെ പ്രേക്ഷിപ്പിച്ചു സർപ്പഗ്രസ്തനായ നന്ദഗോപനെ മോചിപ്പിക്കുന്നതാണു് ഈ ചമ്പുവിലെ

വിഷയം. ഇതിലും അംബരീഷചരിതത്തിലും തൃണാവർത്തവധത്തിലും ലക്ഷണാസ്വയംവരത്തിലെന്നപോലെ ഭാഷയിലെ തരങ്ങിണീച്ഛന്ദസ്സിലുള്ള ഗദ്യം കാണ്മാനുണ്ടു്.

''തതോ ഗോപാലാനാം കരകലിതഘോരോല്മുകചയൈ-
ർഹതോപ്യേനം ഭോഗീ സുദൃഢബലവീര്യോ ന മുമുചേ
തദാ തത്രൈത്യാസൗ നിജപിതൃഭുജം സപ്പമചിരാൽ
പദാ പസ്പർശാമും ഭവജലധിപോതേന ഭഗവാൻ''

എന്ന ഒരു ശ്ലോകംമാത്രം ഇതിൽനിന്നുദ്ധരിക്കുന്നു.

അംബരീഷചരിതം:— അംബരീഷചരിതത്തിന്റെ മാതൃകയും കാണേണ്ടതാണല്ലോ.

''ശ്രീമാൻ ഭാഗവതോത്തമോ ഭയനമദ്ഭൂപാലമൗലിസ്ഥലീ-
ശുംഭദ്രത്നനിലീയമാനചരണവ്യാഖ്യാതഭോശ്ചണ്ഡിമാ
നാഭാഗസ്യ ഗുണാദ്ഭുതസ്യ സമഭൂൽ പുത്രോംബരീഷാഭിധോ
രാജാ സപ്തസമുദ്രമുദ്രിതപരിഖം രക്ഷൻ ധരാമണ്ഡലം.''

''ജലൈരിവ ഹി കല്പിതൈസ്തദനു കല്പിതേ പാരണേ
വ്രതസ്യ പരിപൂർണ്ണതാ ഭവതി തത്ര നോ സംശയഃ
നിജാവമതിശങ്കയാ സ ച മുനിഃ പ്രകപ്യേദ്യദി
സ്വയം ഹരികൃപാബലാദഥ പുനർധ്രുവം ശാമ്യതി.''

ഈ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും ആ ചമ്പുവിൽ ഉൾപ്പെട്ടവയാണു്.

തൃണാവർത്തവധം:—സാമാന്യം നല്ല ഒരു ചമ്പുവാണു് തൃണാവർത്തവധം. ഇതിൽ ''അനന്തരം ച കംസവചനശ്രവണമുദിതസ്വാന്തഃ സ്വാന്തായ തായമാനരോഷാവേശകലുഷിതേക്ഷണഃ ക്ഷണാദുദ്ഭൂതഘോരതരചക്രവാതാകൃതിഃ കൃതസകലസൽപഥവിനാശനായാശനായാകലിതനിഹതമനുജകലഃ'' എന്നിങ്ങനെ ശൃംഖലാരൂപത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു മനോഹരമായ ഗദ്യമുണ്ടു്. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും ഈ ചമ്പുവിൽ ഉള്ളവതന്നെ.

''ഇത്ഥം ഹൃതേ മുരഹരേ ദനുജാധമേന
ഖേദാദിവ ക്ഷിതിരമും സഹസാന്വഗച്ഛൽ
അത്യുൽകടസ്വനമുദീർണ്ണരജശ്ചലേന
തം മാധവം സകരുണം ദദതീ വിഷണ്ണാ.''

''ഹാ കഷ്ടം മന്ദഭാഗ്യാഃ ഖലു വയമധുനാ
തം വിനാ നന്ദസൂനും
ജീവാമസ്തൃക്തഖേദാഃ കഥമിവ കരുണാം
ഹേ വിധേ! ത്വം വിധേഹി

ബാലം തം ദശ്യാരാൽ കൃതമൃദുഹസിതം
ലോദനീയാങ്ഗമസ്യാ–
നിദ്ധം ഗോപീജനൗഘേ രുദതി സകരുണം
ദീനദീനേ ഭയാർത്തേ.''

കൂർമ്മാവതാരം: —അത്യന്തം ചമൽക്കാരപൂർണ്ണമായ ഒരു ചമ്പുവാണ് കൂർമ്മാവതാരം. ഈ ചമ്പു മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രബന്ധങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആരും ഉൾപ്പെടുത്തിക്കണ്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണോ എന്നു സഹൃദയന്മാർ സംശയിക്കാവുന്നവിധത്തിലുള്ള കവനകലാകൗശലവും വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യപ്രകർഷവും ഇതിൽ ആപാദചൂഡം അനുസ്യൂതമായി കളിയാടുന്നു. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

ഗദ്യം: ''തസ്മിന്നവസരേ സുരാസുരാണാം പരസ്പരപ്രഹരണസംഘട്ടിതസ്ഫുടിതകരാളകരവാളജാതജാതവേദഃസ്ഫുലിങ്ഗപൂരതാരകിതവിയദന്തരേഷു, ദന്തകന്തപ്രോതപ്രഭൃതദനുജഭടോന്മദാമസന്ദർശിതകൃതാന്തനഗരതോരണമാലാവിലാസവലമാനവലമാധിമാതംഗേഷു, തുങ്ഗതരധരണിധരശൃങ്ഗനിസ്സംഗനിരിതചരധാതുരസധോരണീസാധാരണീകരണധുരന്ധരകബന്ധഗളരന്ധ്രനിരന്തരചരിഗളിതശോണിതവേണീശോണീകൃതസുരതരങ്ഗിണീപ്രവാഹേഷു, ഹാടകമഹീധരകന്ദരപ്രസ്തരനിരുപദ്രവനിദ്രായമാണഹരിണാരിഗണനിദ്രാവിദ്രാവണവിദ്യാപടുതമപടഹപടലപടപടായിതപാടിതബ്രഹ്മാണ്ഡഭാണ്ഡോദരേഷു, പ്രതിദിനം പ്രതായമാനേഷു പ്രധനേഷു......................ദിവസകരമിവ കമലാകരമർദ്ദനപ്രബുദ്ധം, സുകവിപ്രബന്ധമിവ രസോപലാളിതപദം, വ്യാകരണപ്രകരണമിവാഗമവാചനപ്രത്യയകാരകപ്രകൃതിമഹിതരൂപാവതാരം, മധുദേചഷിണമപി സേവിതപ്രസന്നം, ഭുജഗേശയാനമപി പതഗേശയാനം, ദീനശരണമപി നദീനശരണം, ചരണനളിനനതജനതാപരിതാപഹരണൈകപരായണം നാരായണം ശരണമയാസിൽ.''

''ആപാതാളം വിഭിദ്യ ക്ഷിതിതലമതുല–
സ്തോമകദ്ദാലജാലൈ–
രുൽകൃത്യോൽകൃത്യ ഭൂയഃ പരശുഭിരഭിത–
സ്സന്ധിബന്ധം സമന്താൽ
പശ്ചാദുച്ചാല്യ നീരൈരവനിധരമധോ
ദാരുഖണ്ഡൈരഖണ്ഡൈ–
രുച്ചൈരുച്ചാരയന്തഃ കളകളമഥ തേ
നിന്യുരേനം പയോധിം.''

''കല്ലോലാഃ കേചിദുല്ലോളിതലളിതവിമാ–
നാവലീകേതുമാലാ–
തുല്യാഭോഗാ ബഭൂവുർന്നസീ വിസ്മരാ
ദുഗ്ധസിന്ധോസ്സമന്താൽ

തേ ചാമീ ചാരുചാമീകരശിഖരിശിരഃ—
ശൃങ്ഗസംക്രീഡമാനാ—
സ്വൎണ്ണസ്ത്രൈണസ്ഥലവക്ഷോരുഹഭുവി ദധിരേ
ഹാരശോഭാം വിശീൎണ്ണാഃ."

സീമന്തിനീചരിതം:—ഈ ചമ്പുവിലെ വിഷയം സോമവാരവ്രതമാഹാത്മ്യമാണു്. കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ ശിവപുരാണത്തിനു പ്രചാരം സിദ്ധിച്ചതിനുമേലായിരിക്കുമോ ഇതിന്റെ നിൎമ്മിതി എന്നു സംശയിക്കുന്നു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ഇതു കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാൎദ്ധത്തിൽ ആവിൎഭവിച്ചതായി സങ്കല്പിക്കാം. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

"ആൎയ്യാവൎത്താധിനാഥസ്സമഭവദതുല—
ശ്ചിത്രവൎമ്മാ മഹാത്മാ
തൽപുത്രീ ചാരുഗാത്രീ സമജനി ദേയ—
ന്തീവ സീമന്തിനീതി
സാ വാമാ കേളിലോലാ ലളിതതരഗതീ
രാജഹംസസ്യ തസ്യാം
സന്തോഷം കുൎവ്വതീ ച പ്രചുരമനുഗതാ
മന്ദമന്ദം നഗൎയ്യാം."

മറെറാരു ശ്ലോകംകൂടി ചേൎക്കാം.

"സൗധേ സ്ഥിതാഥ നാൎയ്യോ നയനകുവലയൈർ—
ദൃഷ്ടിമസ്മിൻ നികാമം
കൃത്വാ ഹൃഷ്ടാസ്തദാനീം കിമപി ച കുതുകം
പ്രാപ സീമന്തിനീ സാ
നേത്രാഭ്യാമാശു പീത്വാ നിജരമണമഹോ
പുണ്യലബ്ധം സ്വരൂപം
ശൎവ്വേ ദേവേ പ്രസന്നേ കിമിഹ നഹി ഭവേൽ
സൎവ്വലോകാധിനാഥേ?"

കവിതയ്ക്കു പറയത്തക്ക ചമൽക്കാരമില്ല.

മറെറാരു സ്യമന്തകം:—മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സ്യമന്തകപ്രബന്ധം പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൽ മറെറാരു ചെറിയ ചമ്പുകൂടി അതേ വിഷയത്തെ അധികരിച്ചു് ആരോ രചിച്ചതായിക്കാണുന്നു. അതിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"സത്രാജിത്സഹജഃ കദാചന ഹയാരൂഢോ മൃഗവ്യാകുലഃ
സത്രാ കണ്ഠധൃതേന തേന മണിനാ പ്രാപ പ്രസേനോ വനം
മാംസഭ്രാന്തിവശാന്മണേൎമ്മഹസി തം സിംഹോ നിജഗ്രാഹ; തം
ഹത്വാദായ മണിം ജഗാമ ച ഗുഹാം ജാല്മേതരോ ജാംബവാൻ,"

"അജ്ഞാനതാനാമഭയപ്രദം ത്വാ-
മജാനതാ നാഥ കൃതം മയാഗഃ;
സഹസ്വ ദാസ്യേ മണിനാ കമാരീം
സഹ സ്വദാസ്യേ സൃജനാർത്തിഹാരിൻ."

സന്താനഗോപാലം:—സന്താനഗോപാലകഥയെ ആസ്പദമാക്കി രചിച്ചിട്ടുള്ള കേരളീയസംസ്കൃതചമ്പൂക്കളിൽ അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാന്റെ പ്രബന്ധത്തിനാണ് അഭ്യർഹിതത്വം എന്നുള്ളതിനെപ്പററി പക്ഷാന്തരമില്ല. എന്നാൽ അതു കൂടാതെ അതേ പേരിൽ മററൊരു ചെറിയ പ്രബന്ധവും കാണ്മാനുണ്ടു്. അതാണ് കഥാപ്രവചനത്തിനു ചാക്കിയാന്മാരും മററും ഉപയോഗിക്കുന്നതു്. ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ രീതിയിൽ ഒരു ലോകോക്തിയും അതിന്റെ സമർത്ഥനവുംകൊണ്ടാകുന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമം.

"കാരുണ്യമസ്തി യദി കിഞ്ചന കംസഹന്തുർ-
ദുർല്ലഭ്യമദ്യ ഭുവനേ കിമു യോഗഭാജാം?
പാർത്ഥഃ പുരാ ഖലു മുകുന്ദകൃപാബലേന
പ്രാദാന്ന കിം ദശകമഗ്രഭുജേ സുതാനാം?"

ഏഴു ശ്ലോകങ്ങൾമാത്രമേ ഈ പ്രബന്ധത്തിലുള്ളു. ഗദ്യമില്ല. ഒരു ശ്ലോകംകൂടി പകർത്താം.

"മദ്ബാണൈർദ്ദക്ഷഹന്താ രണശിരസി മുഹു-
സ്താഡിതഃ കിം ന ഖേലാരൈഃ?
കിന്ന പ്രായോ വിനാശം കരുകുലമഖിലം
നീതവാൻ വീതശങ്കഃ?
ആസ്താം തൽ, കോപി പുത്രസ്സമജനി യദി തേ
പ്രേതനാഥഞ്ച ജിത്വാ
രക്ഷിഷ്യേ വിപ്ര! നോ ചേൽ കരകലിതധനു-
സ്സന്നിവേക്ഷ്യേ ഹുതാശം."

കവിത, സംഗ്രഹണംനിമിത്തമായിരിക്കാം, ആകർഷകമായി കാണുന്നില്ല.

ഹനൂമദപദാനം:—ഹനൂമദപദാനം എന്ന പേരിൽ സാമാന്യം ദീർഘമായ ഒരു ചമ്പുവുണ്ടു്. ഒരു കേരളീയനായിരിക്കാം അതിന്റെ കർത്താവെന്നു് ഊഹിക്കുവാനല്ലാതെ ഉറപ്പിച്ചുപറയുവാൻ വേണ്ട തെളിവില്ല. ഹനൂമാന്റെ ജനനംമുതല്ക്കുള്ള സകലസംഭവങ്ങളും പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കൗമാരവിലസിതം, നയവിലസിതം, സീതാന്വേഷാദിവിലസിതം എന്നിങ്ങിനെ മൂന്നു വിലസിതങ്ങളായി ഗ്രന്ഥം വിഭക്തമായിരിക്കുന്നു. കവിതയ്ക്കു നല്ല ഓജസ്സും പ്രസാദവുമുണ്ടു്.

''ക്ഷമന്ത ഏവ സന്തോത്ര സർവ്വവിദ്യാബ്ധിപാരഗാഃ
അന്യേ ഹസന്തു കിം ഛിന്നം ഭക്താസ്സംഭാവകാ മമ''

എന്ന ശ്ലോകം ആരംഭത്തിലുള്ളതാണു്. ഒരു ഗദ്യത്തിൽ ചില പങ്ക്തികളും രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും ഉദ്ധരിക്കാം.

രാവണൻ:

''പ്രാദുർഭൂത ഏവ തസ്മിൻ ജഗദാവിതരി സവിതരീവാപരേ പ്രതിഹതിരഹിതപ്രതാപപ്രസരണസരണിനിരസ്തനിഖിലഭുവനാവിമതസന്തമസേ വിംശദ്ഭുജാവാലേപദലിതേന കലിശേന തദ്ഭുജസമസമാഘാതസമുചിതാഭംഗുരസ്ഥാനസംസ്ഥാപിതാനാമിവ നിജാംഗാനാം രുചിരകരചരണാന്തഖചേ്തരാണാം ഖരാണാം നഖരാണാം മയൂഖജാലേന അദരിദ്രവിദ്രുമച്ഛേദസച്ഛായലളിതലപനവിലസദതിരുചിരമരീചിമാലയാക്ഷേമാംകുരവീരപ്രരോഹപരിതുഷ്ടസുരനരവർഗ്ഗവിതീർണ്ണയോന്നിജകമ്പളാംശയോജൈജ്ജവാതൃകശകലയോരിവ....................''

വായു:

''ഭൂതേഷു പഞ്ചസ്വപി യോസ്ത്യധീശോ
സർവ്വേഷു ദേഹേഷ്വപി നായകോ യഃ
ജീവന്തി ദേവാശ്ച യദാശ്രയേണ,
തസ്യ പ്രകോപേ ക്വ ന ഭദ്രമസ്തി?''

രാക്ഷസയുവതികൾ:

''ഉപഗതരമണാങ്കമങ്കപാളീ-
മിളിതമൃദുസ്മിതസാദരാ ലസന്ത്യഃ
അവിദിതവിരഹാഃ പരസ്പരോദ്യൽ-
പ്രണയരതോത്സവനിർവൃതാശ്ച കാശ്ചിൽ.''

ഹനൂമാനെപ്പററി ജനങ്ങൾ:

''ക്വാസൌ വലീമുഖബലാധിപബാലിഭീത-
സുഗ്രീവസമ്പദുദയേ ഘടകോ ഹനൂമാൻ?
ക്വാസൌ രഘുപ്രവരചിത്തസരോജഭാനു-
സ്സീതാമനഃകുമുദശീതകരോ ഹനൂമാൻ?''

വത്സരാജപ്രബന്ധം:—സുപ്രസിദ്ധമായ ഉദയനചരിതത്തെ വിഷയീകരിച്ചു് വത്സരാജപ്രബന്ധം എന്നൊരു ചമ്പുവും വായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അങ്കം എന്ന പേരിൽ അതു പല ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭക്തമായിരിക്കുന്നു. എട്ടാമങ്കത്തിൻെറ ആരംഭംവരെ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. കേരളീയമാണു് കൃതിയെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രണേതാവിനെപ്പററി യാതൊന്നും അറിയുന്നില്ല. മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"അസ്തി സ്വസ്തികരീ സമസ്തജഗതാമസ്താരിവിസ്താരിതാ
സാലാസ്തംഭിതചാരുകാസരമണിപ്രാസാദലംബാംബുദാ
കൗബേരീവ മഹദ്ധികാ ശശികലക്ഷോണീഭൃതാമാസ്പദം
കൗശാംബീതി പുരാ കുശാംബരചിതാ കൗശാംബുപൂരാ പുരീ."

"വിവിധമണിസമുജ്ജ്വലേ വിമാനേ
പതതി സലജ്ജമിവാക്ക്രരശ്മിജാലം
കനകമയവിശാലസാലഭഞ്ജ്യാ
വിലസതി ഗായതി നൃത്യതീവ വാസഃ."

"ശ്രുത്വാദ്യ വൃത്താന്തമിമം സ്മരാത്തോ
ഹർഷം പരം യാസ്യതി വത്സരാജഃ,
പ്രാവൃണ്മഹാംഭോധരമന്ദ്രനാദം
ഘർമ്മാഭിതപ്തഃ ശ്രുതവാൻ ശിഖീവ."

മറ്റൊരു കാർത്തവീര്യവിജയം ചമ്പു:—അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാൻെറ കാർത്തവീര്യവിജയത്തിനുപുറമേ മറ്റൊരു കാർത്തവീര്യവിജയം ചമ്പുകൂടി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അതും കേരളീയമാണെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രണേതാവിനെപ്പറ്റി ഒന്നും അറിവില്ല. പ്രസ്തുതകൃതി ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

"കല്യാണാനി ചരീകരീതു മുരളീവിന്യസ്തബിംബാധരം
ചഞ്ചൽകാഞ്ചനമേഖലാഞ്ചിതനിതംബാലംബിപീതാംബരം
നന്ദാനന്ദനമിന്ദിരാകുചതടീപാടീരപങ്കാങ്കിതം
യജ്ജ്യോതിഃ പരിചക്ക്രരീതി നികഷാ ഘോഷം തടം യാമുനം."

"ചന്ദ്രാന്വവായജനുഷാം ഖലു ഹൈഹയാനാം
മാഹിഷ്മതീതി വിദിതാ കുലരാജധാനീ,
തസ്യാമഭൂന്നൃപതിരജ്ജുനനാമധേയഃ
പുത്രോ വിശാമധിപതേഃ കൃതവീര്യനാമ്നഃ."

രാവണൻെറ വീരവാദം:

"പ്രാഗുച്ചൈശ്ശിരസം ഗണൈസ്സഹ ശിരസ്യധ്യാസിതം സ്ഥാണുനാ
കൈലാസം രജതാചലം കരതലൈരുഃ ക്ഷിപ്തവാനംബരേ
തസ്മിൻ ജാഗ്രതി മയൂരാതിപൃതനാതുലപ്രചണ്ഡാനിലേ
വീരമ്മന്യ ഇഹാസ്തി ചേന്നരപശുഃ കശ്ചിദ്ധിഗസ്മദ്ഭുജാൻ."

വളരെ വിശിഷ്ടമാണ് ഈ കവിത.

കാർത്തവീര്യാപദാനം:—ഇതു് അതേ വിഷയത്തെത്തന്നെ അധികരിച്ചുള്ള മറ്റൊരു ചമ്പുവാണ്. ഈ ചമ്പുവും കേരളീയമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. ഇതും വിശിഷ്ടമായ ഒരു പ്രബന്ധംതന്നെ. മൂന്നു സ്തബകങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

"ശ്രീകാന്തവീരുനൃപതേരുപനീതദാനാ-
പ്രത്യുക്ഷതോ ഗുണഗണാനനുബോധയന്തഃ
ഉത്സാദ എവ കവികർമ്മണി മാദൃശാനാം
സഞ്ചോദയത്യഹഹ! കാചിദലജ്ജതാ മാം.

ഗംഭീരശാസ്ത്രാർത്ഥവിദഃ കവീന്ദ്രാ
അപി പ്രമാദ്യന്തി കൃതൗ കൃതിജ്ഞാഃ
അതോത്ര കാവ്യേ പരിശോധനായ
തിഷ്ഠേ ഗരിഷ്ഠേഷു ബുധോത്തമേഷു."

ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം:—ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം ഒരു ചെറിയ ചമ്പുവാണ്.

"ഇന്ദ്രദ്യുമ്നഃ പാണ്ഡ്യരാജോ മഹാത്മാ
വിഷ്ണോർഭക്തശ്ചന്ദനാദ്രൗ കദാചിൽ
തത്ഭേവായാം മഗ്നധീരാലുലോകേ
നൈവാഗസ്ത്യം പ്രാപ്തമാതിഥ്യകാമം."

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ പ്രബന്ധം ആരംഭിക്കുന്നത്. ത്രികൂടവർണ്ണന പരമായ ഒരു പദ്യംകൂടെ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

"തസ്മിൻ സർത്തുയോഗാൽ സകലവിടപിനഃ
സ്സർവ്വദാ സർവ്വപുഷ്പൈ-
ന്ദ്രാഃ കന്ദൈഃ ഫലൌഘൈർല്ലളിതകിസലയൈ-
സ്സന്തി സന്താപശാന്ത്യൈ
തസ്മിന്നപൃന്നതോസാവജവിഹിതതരു-
ച്ഛായയാ പാദപാനാ-
മാർച്ഛന്മൂർച്ഛാ നിദാഘാതപഗരിമകൃതാം
ഗ്ലാനിമമ്ലാനദാനഃ."

ചെല്ലൂരപുരേശസ്തോത്രം:—അത്യന്തം മനോഹരമായ ഈ സ്തോത്രം ആര് ഏതു കാലത്തുണ്ടാക്കിയതാണെന്ന് അറിയുന്നില്ല. ഭട്ടതിരിയെ അപേക്ഷിച്ച് അർവാചീനനാണ് കവി എന്നു തോന്നുന്നു.

"പ്രാദുഷ്യന്തു പുരഃ പുരത്രയവധൂബിംബോകസമ്പദ്ദ്രുഹഃ
ശ്രീചെല്ലൂരപുരീനിവാസരസികാസ്തേജോവിലാസാ മമ
യേഷു ധ്യാനപഥം ഗതേഷു ഭവിതാ നൄണാം ഫണീ ഭൂഷണം
വാമാങ്ഗം വനിതാ ദിശശ്ച വസനം ഭാഗീരഥീ മാലികാ."

"ഉൽകൂലപ്രണയാതിരേകമുദയദ്രോമാഞ്ചപുഞ്ജം മുഹുഃ
പ്രത്യാഖ്യാനപരൈകഭാഗവചനം ചെല്ലൂരപുര്യാമഹോ
നീവീസ്പർശവിലോലദക്ഷിണകരവ്യാപാരരോധക്രിയാ-
വൈയഗ്ര്യാകലവാമപാണി ശിവയോരൈക്യം പരിക്രീഡതേ."

"യാചേ കിഞ്ചിദിദം കൃതാഞ്ജലിപുടം ചെല്ലൂരപുര്യാഃ പതേ!
സ്വാമിൻ വാരയ ചന്ദ്രശേഖര കൃപാവാരാന്നിധേ! മാമകീം
ദാരിദ്ര്യഗ്രാമടികാധിപത്യകലിതാഹംഭാവശുംഭന്മതി–
ക്ഷുദ്രക്ഷ്മാധവചാടുകോടിഘടനാദൈന്യസ്യ ഭോഗ്ശ്രീം ദശാം."

"കണ്ഠഗ്രാഹികഫേ സ്ഖലദ്ഗിരി ചലദ്ബോധേ ഗളന്മാരുതേ
മീലച്ചക്ഷുഷി വേപമാനഹൃദയേ കാലേ സതി പ്രസ്തുതേ
ആരുഹ്യ ദ്രുതമദ്രിരാജസുതയാ സാകം മഹാശാകചരം
സ്വാമിൻ ശങ്കര സന്നിധേഹി കൃപയാ ചെല്ലൂരഭൂഷാമണേ!"

തെക്കേപ്പാട്ടു ജാതവേദൻനമ്പൂരിപ്പാട്:—വിശ്വാമിത്ര ഗോത്രജനായ തെക്കേപ്പാട്ടു ജാതവേദൻനമ്പൂരിപ്പാടു പ്രബോധചന്ദ്രോദയത്തിൻെറ വഴിപിടിച്ചു പൂർണ്ണപുരുഷാർത്ഥചന്ദ്രോദയം എന്നൊരു നാടകം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദശാശ്വൻ എന്ന രാജാവു് ആനന്ദചകവല്ലിയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണ് വിഷയം. ദശാശ്വൻ എന്നാൽ 'ജീവാത്മാവു്' എന്നർത്ഥം. കവിയുടെ ജീവിതകാലമേതെന്നു് അറിയുന്നില്ല. 'ശ്രീമദ്വേന്നനാടഗ്രാമബിസിനീസംഭവേഷു പ്രഥിതാഷ്ടഗൃഹാബ്ജേഷു' എന്നും മററും അദ്ദേഹം സ്വകുലത്തെപ്പററി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. അഷ്ടഗൃഹത്തിൽ ആഢ്യന്മാരുടെ കുടുംബങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് തെക്കേപ്പാട്ടുമന. അതു തിരുവേഗപ്പുറയിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതു്.

"ദക്ഷിണാശാഗൃഹസ്സോഥ ജാതവേദാ ഹി നാമതഃ
സോമയാഗം കൃതവതസ്തസ്യ ജായാ ച പാർവ്വതീ
തദ്ഭവാദാനദേഹസ്യ പരമേശകനീയസഃ
തുര്യാശ്രമപ്രവിഷ്ടസ്യ കൃതിരേഷാ യഥാബലം"

എന്നുകൂടി തന്നെപ്പററിയും അദ്ദേഹം ചില വിവരങ്ങൾ നമുക്കു നല്കുന്നുണ്ട്. കവി ചോമാതിരിയായിരുന്നു എന്നും പാർവ്വതി എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ പത്നിയുടെ പേരെന്നും പരമേശ്വരൻ എന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു ജ്യേഷ്ഠൻ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും ജാതവേദൻ ഒടുവിൽ സന്യാസാശ്രമം സ്വീകരിച്ചു എന്നും നാം തദ്ദ്വാരാ ധരിക്കുന്നു.

വാസുദേവചരിതം:—വാസുദേവചരിതം എന്ന പേരിൽ കേരളീയകൃതമായ ഒരു മഹാകാവ്യത്തിൻെറ ദശമസർഗ്ഗാന്തംവരെയുള്ള ഭാഗം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. കവിയുടെ കാലവും പേരും അറിയുന്നില്ല.

"ശ്രീകുമാരപുരാവാസാം ശ്രീകണ്ഠപ്രിയവല്ലഭാം
ശ്രീശാദിപ്രണതാം ദേവീം ശ്രിയൈ നിത്യമുപാസ്മഹേ"

എന്ന വന്ദനശ്ലോകത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം കുമാരനല്ലൂർക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നുമാത്രം ഊഹിക്കാം. ഭൂമിദേവി ബ്രഹ്മാവിനോടു തൻെറ സങ്കടം നിവേദനം ചെയ്യുന്നതുമുതൽ രുക്മിവധംവരെയുള്ള

കഥ ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധത്തെ അനുസരിച്ചു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. കാവ്യം ഏററവും മനോഹരമാണ്. പ്രഥമസർഗ്ഗത്തിൽ ലബ്ധമായ ഭാഗത്തിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"കളായകോമളരുചാ വിരോചിതദിഗന്തരം
കാന്തിപീയൂഷനിഷ്യന്ദരത്നപ്രതികൃതിപ്രഭം

കോടിസൂര്യസ്ഫുരദ്രത്നകിരീടമകുടോജ്ജ്വലം
ആനീലകുടിലസ്നിഗ്ദ്ധശ്ലക്ഷ്ണസ്നിഗ്ദ്ധാളകമണ്ഡലം

ഉജ്ജ്വലപുണ്ഡ്രലസൽഫാലകലിതാർദ്ധേന്ദുവിഭ്രമം
ആനനാബ്ജോപരിഭ്രാന്തഭ്രമരഭ്രമദാളകം

കരുണാമൃതകല്ലോലചില്ലീലാവിഭ്രമഭ്രൂവം
ശ്രവണ(ദ്വയവി)ശ്രാന്തവിശാലകമലേക്ഷണം
....

മഞ്ജുശിഞ്ജിതമഞ്ജീരമനോജ്ഞഘടികാദ്വയം
നഖേന്ദുദഗണഭ്രാജൽപാദാങ്ഗുഷ്ഠാങ്ഗുലീദലം

പദപങ്കജലാവണ്യജിതസന്താനപല്ലവം
ആപാദകേശമധുരം സ്മരതാം മങ്ഗലപ്രദം."

കൃഷ്ണാവതാരഘട്ടത്തിലെ കേശാദിപാദവർണ്ണനമാണിതു്. പൂതനാമോക്ഷസന്ദർഭത്തിലുള്ള ഒരു ശ്ലോകം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"പപാത സാ പാതിതപാദപൌഘാ
യദാ തദോൽപാതശതാതിഭീതഃ
വ്രജം വ്രജേശഃ പ്രവിവേശ തസ്യാ
വക്ഷഃസ്ഥലസ്ഥാർഭകഹാസഭാസാ."

സപ്തമസർഗ്ഗത്തിലെ ദ്വാരകാവർണ്ണനത്തിൽനിന്നുകൂടി രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്താം.

"വിക്രേതൃഭിഃ ക്രയികചക്രവിലോഭനാർത്ഥം
ക്രയ്യം കൃതം വിപണിപംക്തിഷു രത്നജാതം
യസ്യാം പ്രസാരിതമഹോർമ്മികരഃ പ്രദ്യുമ്നൻ
രത്നാകരോ ഭവതി നൂനമയം പയോധിഃ."

"യൽസുഭ്രുവഃ പരിഹസന്തി തരങ്ഗഭങ്ഗീ-
ശ്ചില്ലീവിലാസകലയാ ശഫരീശ്ച നേത്രൈഃ
ഹാസേന ഫേനമപി യൽപരിഘാപയോധേ-
ർന്നൃത്യദ്ദച്ഛവിനിരാകൃതവിദ്രുമൌഘാഃ."

കൃഷ്ണീയസ്തോത്രം:—നാരായണീയത്തെ അനുകരിച്ചു ഗുരുവായൂരപ്പനെ അഭിസംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് ഏതോ ഒരു കവി നാനൂററിൽ ചില്വാനം ശ്ലോകങ്ങളിൽ സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു

ഭാഗവതസങ്ഗ്രഹസ്തോത്രമാണ് കൃഷ്ണീയം. ഒടുവിൽ വസന്തതിലകത്തിൽ ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തിന്റെ പാരമ്യത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനായി കുറേ ശ്ലോകങ്ങളും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. കൃഷ്ണീയമെന്നുള്ള പേർ ഗ്രന്ഥത്തിനു നല്കാനുള്ള കാരണം അദ്ദേഹംതന്നെ

"കൃഷ്ണാവതാരപ്രാധാന്യാൽ കൃഷ്ണീയമിതി വിശ്രുതം
കൃഷ്ണസ്തോത്രം തദൈവൈതൽ പുഷ്ണീയാജ്ജപതാം സുഖം"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വിശദീകരിക്കുന്നു.

"സച്ചിൽസന്തോഷപൂർണ്ണാത്മകമഖിലപരി-
വ്യാപ്തമാദ്യന്തഹീനം
നിർദ്വന്ദ്വം വിശ്വകന്ദം പരമസുഖദമ-
ന്വിഷ്യമാണം ത്രയീഭിഃ
ശുദ്ധം ദേഹേന്ദ്രിയാദ്യൈർവ്വിരഹിതമപി യ-
ത്തൽ പരം ബ്രഹ്മ താവദ്
ഭക്താനാം മൂർത്തിമദ്ഭാതുഹഹ ഗുരുമരുൽ-
പത്തനേനുഗ്രഹാർത്ഥം"

എന്നതാണ് ആദ്യത്തെ പദ്യം. അതിനും നാരായണീയത്തിലെ "സാന്ദ്രാനന്ദാവബോധാത്മകം" എന്ന പദ്യത്തിനും തമ്മിലുള്ള ജന്യജനകഭാവം പ്രത്യക്ഷമാണല്ലോ. ആ പരമാർത്ഥം അദ്ദേഹം

"നാരായണാഖ്യകവിരാജകൃതാതിരമ്യ-
നാരായണീയമുഖനത്യനസാരതോയം
നാരായണസ്യ കരുണാം തവ ലബ്ധുകാമോ
മൂഢോപ്യഹം നുതിമകാഷമിമാം ക്ഷമേഥാഃ"

എന്ന പദ്യത്തിൽ സമ്മതിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. ഇടയ്ക്കുനിന്ന് ഒരു ശ്ലോകംകൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"ശ്രുത്വാ വേണുധ്വനിം തേ പശുപയുവതയോ
വേണുഭുക്താവശേഷം
ലബ്ധും ബിംബാധരാപൂരിതമമൃതരസം
സൂരപുത്രീം സമേത്യ
തത്തീരേ സൈകതീനാം ഹിമഗിരിതനയാ-
മാർച്ചിഷുസ്തദ്വ്രതാന്തേ
വസ്ത്രാണ്യാധായ തീരേ ജലവിഹൃതിരസാ-
സക്തചിത്താ ബഭൂവുഃ."

കവിതയ്ക്കു വലിയ മെച്ചമൊന്നുമില്ല.

രുക്മാംഗദചരിതം കാവ്യം:—ഈ കാവ്യം രണ്ടു സർഗ്ഗത്തോളമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. പ്രണേതാവിനെയോ പ്രാദുർഭാവകാലത്തെയോ പററി യാതൊന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ. കവിതയ്ക്കു സ്വാരസ്യമുണ്ട്.

"ശ്രീയം ദിശതു തത്തേജോ മമ വാചാമഗോചരം
യസ്യൈകസ്യ നമസ്കാരേ നമോ ഭവതി ഹി ദ്വയോഃ.

ആസീദ്വത്സാങ്ഗദോ നാമ രാജാ മിഹിരവംശജഃ
നാരായണപദധ്യാനനിർദ്ധൂതാശേഷകല്മഷഃ." (പ്രഥമസർഗ്ഗം)

"അനേകരത്നാവലിഭിന്നവർണ്ണാ
മഹാപ്രതിധ്വാനവിഭിന്നശബ്ദാഃ
അദൃഷ്ടപൂർവ്വാ ഇവ യാം പ്രവിഷ്ടാ
മിഥോ ന ജാനന്തി ജനാഃ കഥഞ്ചിൽ.

കഡ്യേഷു യത്ര പ്രതിബിംബിതാനാം
സമാനചേഷ്ടാലപനൈർജ്ജനൗഘാഃ
ഛായാത്മമാജ്ഞായ സുഖാനുയോഗാൻ
ന പൂരയന്ത്യുൽകൃതാൻ സലജ്ജാഃ.

മഹീവലാരിപ്രതിബിംബലഗ്നാം
ഛായാം പരസ്യേവ നിരീക്ഷ്യ കശ്ചിൽ
നൃപാംഗസംഗാദചിരമാശു മൂഢഃ!
ത്വമിത്യുപാലഭ്യ തതോ ലലജ്ജേ." (ദ്വിതീയസർഗ്ഗം)

രത്നാവലീകഥാസാരം:—ഇതു ഹർഷദേവൻെറ പ്രസിദ്ധമായ രത്നാവലീനാടികയിലെ ഇതിവൃത്തം സംക്ഷേപിച്ച് ബ്രഹ്മദത്തൻ എന്ന നമ്പൂരി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കാവ്യമാണ്. കവിയെയോ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലത്തെയോ പററി യാതൊരറിവുമില്ല.

"അരുണാധരവിന്യസ്തമുരളീതരളാംഗുലി
നന്നമീമി ചിദാനന്ദമിന്ദിരാകാമുകം മഹഃ.

ശ്രീമദാചാര്യരൂപം തം പ്രണമ്യ ബ്രഹ്മ സാദരം
രത്നാവല്യാഃ കഥാസാരം ബ്രഹ്മദത്തേന തന്യതേ.

അസ്തി പ്രസ്തീമസംഭൃതിപരിഭൂതാമരാവതീ
കൗശാംബീ നാമ നഗരീ കുശാംബേന വിനിർമ്മിതാ.

യുവാനോ യത്ര സൗധാഗ്രേ വസന്തോ വനിതാസഖാഃ
മുഖേന്ദോഃ പാർവ്വണേന്ദോശ്ച സമീക്ഷന്തേ തുലാം മിഥഃ."

(പ്രഥമസർഗ്ഗം)

"അഥ പ്രമോദം പ്രമദാസഖാനാം
വിജൃംഭയംശ്ചേതസി സർവ്വനാം
അമോഘമസ്ത്രം ഹരിണാങ്കബന്ധോ–
ര്യതുർവ്വസന്തോ ധരണീം പ്രപേദേ.

ആമൂലചൂഡോല്ലസിതൈസ്തദാനീം
ദ്രുമാ വിരേജുർന്നവകോരകൗഘൈഃ

ഋതുപ്രധാനസ്യ സമാഗമേന
പ്രഹൃഷ്ടരോമാഞ്ചമിവോദ്വഹന്തഃ.

(തൃതീയസർഗ്ഗം)

വളരെ നല്ല ഒരു കാവ്യമാണ്. മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല.

സേതുദീപം:—പ്രവരസേനന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ സേതുബന്ധം അഥവാ രാവണവധം എന്ന പ്രാകൃതകാവ്യത്തിനു ദീപം എന്ന പേരിൽ കേരളീയമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ട്. അതു സുബ്രഹ്മണ്യൻ എന്നുകൂടി പേരുള്ള ദേവരാതൻ എന്ന ഒരു നമ്പൂരിയുടെ കൃതിയാണ്. അദ്ദേഹം ഏതോ ഒരു കൊച്ചിമഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കുവാൻ വഴിയുണ്ട്. എന്തെന്നാൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ രവിപുരഗ്രാമത്തിന്റെ നാഥനും അനന്താസനനായ തൃപ്പൂണിത്തുറയപ്പന്റെ ദാസനുമായ ഒരു മഹാനുഭാവനാണ് അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ട് ആ വ്യാഖ്യാനം രചിപ്പിച്ചതെന്നു പറയുന്നു.

''സ്നേഹാദേശനിബന്ധനാ രവിപുരഗ്രാമേശശേഷാസന-
ശ്രീദാസസ്യ തു സേതുദീപരചനാനാഭ്യർത്ഥാ ച യസ്യാഭിധാ
സുബ്രഹ്മണ്യ ഇതി സ്വയം ഗിരിസുതാനാഥൈകദാസാശ്രിതാ
സാശ്വാസം പ്രഥമം, തദേവമുദിതാ സാ ദേവരാതാദിതി.''

വ്യാഖ്യാനം സർവ്വങ്കഷവും വ്യാഖ്യാതാവിനു പ്രാകൃതഭാഷയിലുള്ള പാണ്ഡിത്യത്തിനു മകുടോദാഹരണവുമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. മുദ്രിതമായ സേതുബന്ധത്തോടു ചേർത്തു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതു ജയപുരദേശീയനായ രാമദാസഭൂപതിയുടെ പ്രദീപമെന്ന വ്യാഖ്യാനമാണ്. ഇതു കൂടാതെ മാധവയജ്വാവിന്റെ താൽപര്യദീപിക, ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ വിവരണം മുതലായി വേറെയും അനേകം വിദേശീയവ്യാഖ്യകൾ പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിനു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. മുദ്രിതപുസ്തകത്തിൽ പതിനഞ്ച് ആശ്വാസങ്ങളേ അടങ്ങീട്ടുള്ളു എങ്കിലും കാവ്യത്തിൽ പതിനാറാശ്വാസങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുണ്ടെന്നാണ് ദക്ഷിണാപഥത്തിലെ ഐതിഹ്യം. ഔത്തരാഹപാഠമനുസരിച്ചുള്ള പതിമ്മൂന്നാമത്തെ ആശ്വാസത്തിൽ പതിമ്മൂന്നും പതിന്നാലും ആശ്വാസങ്ങൾ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ് ഈ ഗണനാഭേദത്തിനു കാരണം. സേതുദീപത്തിൽ പതിനാറദ്ധ്യായങ്ങൾക്കും വ്യാഖ്യാനം കാണുന്നു.

ശ്രീരാമകർണ്ണാമൃതം:—ശ്രീരാമകർണ്ണാമൃതം എന്നൊരു സ്തോത്രം സംസ്കൃതത്തിൽ നൂററിൽച്ചില്വാനം ശ്ലോകങ്ങളിൽ അവിജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു കേരളീയകവി നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. കവിത മോശമാണെന്നുമാത്രമല്ല 'ഏതൗ തൗ ദശകണ്ഠകണ്ഠ' എന്ന മഹാനാടകശ്ലോകവും മററും സ്വകീയമെന്നതുപോലെ അങ്ങിങ്ങു ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. വില്വമംഗലത്തിന്റെ വിശ്വോത്തരമായ ശ്രീകൃഷ്ണകർണ്ണാമൃതം വായിച്ചു ശരിക്ക് ആസ്വദിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള ഒരു സഹൃദയൻ ആ ധാർഷ്ട്യത്തിന് ഒരിക്കലും ഒരുമ്പെടുന്നതല്ല.

ഈ സൂരിമ്മന്യന്റെ കാലാദേശങ്ങളെക്കുറിച്ച് യാതൊരറിവും സിദ്ധിക്കുന്നില്ലല്ലോ എന്ന് ആരും പരിതപിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സാമാന്യം ഭേദപ്പെട്ട ഒന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ വളരെ ക്ലേശിച്ചു തിരഞ്ഞെടുത്തതാണ് ഞാൻ പ്രകൃതത്തിൽ പകർത്തുന്നതു്.

''ശ്രീരാമസ്സകലേശ്വരോ മമ പിതാ മാതാ ച സീതാ മമ
ഭ്രാതാ ബ്രഹ്മസുഖഃ പ്രഭഞ്ജനസുതഃ പത്നീ വിരക്തിഃ പ്രിയാ
വിശ്വാമിത്രവിഭീഷണാദിവശഗാ മിത്രാണി ബോധസ്സുതോ
ഭക്തിഃ ശ്രീഹരിസങ്ഗതാ രതിസുഖം വൈകുണ്ഠമസ്മൽപദം.''

''അഗ്രേ പ്രാഞ്ജലിമാഞ്ജനേയമസിതം വീരഞ്ച താരാസുതം
പാർശ്വേ പംക്തിമുഖാനുജം പരിസരേ സുഗ്രീവമഗ്രാസനേ
പശ്ചാല്ലക്ഷ്മണമന്തികേ ജനകജാം മധ്യേ സ്ഥിതം രാഘവം
ചിന്താതൂലികയാ ലിഖന്തി സുധിയശ്ചിത്തേഷു പീതാംബരം.''

ശ്രീരാമോദന്തം:—സമീപകാലംവരെ കേരളത്തിൽ ബാലന്മാരെ സംസ്കൃതഭാഷ അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിനു് ഉപയോഗപ്പെട്ടുതിവന്ന അത്യന്തം ലഘുവായ ഒരു കാവ്യമാണ് ശ്രീരാമോദന്തം.

''ശ്രീപതിം പ്രണിപത്യാഹം ശ്രീവത്സാങ്കിതവക്ഷസം
ശ്രീരാമോദന്തമാഖ്യാസ്യേ ശ്രീവാല്മീകിപ്രകീർത്തിതം''

എന്നു തുടങ്ങി

''യസ്യ ദാശരഥിർഭൃത്വാ രണേ ഹത്വാ ച രാവണം
ररക്ഷ ലോകാൻ വൈകുണ്ഠസ്സ മാം രക്ഷതു ചിന്മയഃ''

എന്നവസാനിക്കുന്നതും ആകെ 153 അനുഷ്ടുപ്ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുള്ളതുമായ ഈ കാവ്യത്തിൽ വാല്മീകിരാമായണത്തിലെ സപ്തകാണ്ഡങ്ങളിലും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കഥ സമർത്ഥമായി സങ്ഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പിപഠിഷുക്കൾക്കു സുബന്തങ്ങളും തിങന്തങ്ങളുമായ കുറേ പദങ്ങളുമായി പരിചയം സിദ്ധിക്കണം എന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു ഗ്രന്ഥകാരനു് ഉദ്ദേശമൊന്നുമില്ല. ആ ഉദ്ദേശം ഒരുവിധം സഫലമായിട്ടുമുണ്ടു്. അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു കൃതിയിൽ കാവ്യത്വമുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിക്കുന്നതു് അസംഗതമാണല്ലോ. കുറേ പഴക്കം ഈ കാവ്യത്തിനുണ്ടു്. എത്രയാണെന്നു പരിച്ഛേദിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഇതിനെ അനുകരിച്ചു ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം എന്നൊരു കാവ്യം കൊല്ലം 1025-ൽ ആവിർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

കേരളദേശധർമ്മം:—കേരളത്തിൽ പ്രചലിക്കുന്ന ധർമ്മങ്ങളുടെ പ്രാമാണികതയെപ്പററി നിഷ്കൃഷ്ടമായി നിരൂപണം ചെയ്തു് അവ സ്മൃതിവിരുദ്ധങ്ങളല്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാനാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉദ്യമിച്ചി

ട്ടുള്ളതു്. ഗ്രന്ഥകാരൻ വിശ്വാമിത്രഗോത്രജനും നാരായണപണ്ഡിതന്റെയും ശ്രീദേവിയുടെയും പുത്രനുമാണെന്നുമാത്രം അറിയാം.

"നാരായണസ്യാഖിലധർമ്മശാസ്ത്ര–
ഗൂഢാർത്ഥവിജ്ഞാനവിശുദ്ധബുദ്ധേഃ
താതസ്യ കാരുണ്യലവാദ്ഗ്രഥിഷ്യേ
സംക്ഷേപതഃ കേരളദേശധർമ്മം"

"അഥ ഖലു ശ്രീദേവീഗർഭസംഭവേന വിശ്വാമിത്രകുലോത്ഭവേന മഹീസുരേണ കേരളീയാചാരേഷു പ്രമാണമുച്യതേ" എന്നീ വാക്യങ്ങളും നോക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്തെപ്പററി ഒരറിവുമില്ല. വാല്മീകി രാമായണവ്യാഖ്യാതാവായ ഗോവിന്ദരാജനെ ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ടു്. സ്മൃതികളിലും മഹാഭാരതത്തിലും മാർക്കണ്ഡേയാദിപുരാണങ്ങളിലും അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹം കാണുന്നുണ്ടു്. ധർമ്മാധർമ്മവിചാരഖണ്ഡം തുടങ്ങി പല ഖണ്ഡങ്ങളായി പ്രസ്തുതനിബന്ധം വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. "രജസ്വലാപ്രദാനകസ്യ തൽപരിണേതുശ്ച ന കോപി ദോഷഃ" എന്നും മററും കേരളത്തിലെ അനാചാരങ്ങളിൽ പലതിന്റേയും ശാസ്ത്രാനുസാരിത്വത്തെ സമഞ്ജസമായി സമർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ഭവത്രാതനും ജയന്തനും:—മാരഗോത്രജനും സാമഗനുമായ ഭവത്രാതൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട ജൈമിനീയസൂത്രവൃത്തിയെന്നൊരു മഹനീയമായ പൂർവ്വമീമാംസാഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ മാതൃദത്തനും മാതാമഹൻ ബ്രഹ്മദത്തനുമായിരുന്നു. ബ്രഹ്മദത്തൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട വിശ്വാമിത്രഗോത്രജനായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ പറയുന്നു. അദ്ദേഹമായിരുന്നു ഭവത്രാതന്റെ ഗുരു എന്നും ഗുരുവിന്റെ ഉപദേശത്തിനു വിധേയനായാണു് അദ്ദേഹം ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണം ചെയ്തതെന്നും കാണുന്നുണ്ടു്. ഗ്രന്ഥം മുഴുമിക്കാതെ ഭവത്രാതൻ മരിച്ചുപോയതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനും ജാമാതാവും ഭാഗിനേയനുമായ ജയന്തൻ നമ്പൂരിപ്പാടു് അതു പൂരിപ്പിച്ചു. ജയന്തന്റെ ഗോത്രം ഭാരദ്വാജമാണു്. ഭവത്രാതന്റെ കാലവും ജന്മഗൃഹവും ഏതാണെന്നു് അറിവില്ല. അടിയിൽ കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉള്ളവയാണു്. ആ ശാസ്ത്രകാരൻ നല്ല ഒരു കവിയുമായിരുന്നു എന്നു പ്രസ്തുതശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാകുന്നു.

"നമസ്ത്രിനേത്രായ ജിതാത്മജന്മനേ
വിജന്മനേ ജന്മനിവൃത്തിഹേതവേ
നഭസ്വദാകാശകൃശാനുമേദിനീ–
ജലേന്ദുഭാസ്വദ്യജമാനമൂർത്തയേ.

ജിഗായ ദേവാനപി യസ്സ്വതേജസാ
വിവേദ ച വ്യാസ്ഥ ച വേദസാഗരം

പരാവരജ്ഞസ്സ്യ പരാശരാത്മജോ
മയാ മഹാത്മാ പ്രണിപത്യതേ മുനിഃ.

വേദാർത്ഥതത്വാമലദർപ്പണം യ-
ശ്ചകാര ലോകേ തതകീർത്തി ശാസ്ത്രം
ജ്ഞാനൈകധാമ്നേ വിദധാമി തസ്മൈ
കൃതാഞ്ജലിർജ്ജൈമിനയേ നമസ്യാം.

ധ്യാനേനാരമയത്തരാം ത്രിനയനം സോമേന യോ വാസവം
വിപ്രാൻ വേദതദംഗതത്വവചനൈർവ്വിത്തേന വിദ്വജ്ജനം
വന്ദേ ബ്രഹ്മവിദം ദ്വിജന്മതിലകം തം ബ്രഹ്മദത്താഹ്വയം
തൽപാദാംബുജസേവനോപജനിതപ്രജ്ഞാലവഃ പ്രാഞ്ജലിഃ.

"യദധീനാം ശിവപ്രാപ്തിരിഹാമുത്ര ച ദേഹിനാം
തസ്മൈ വിദ്വൽസമിതയേ നമഃ ക്ഷപിതപാപ്മനേ."
"മുനേർബ്രഹ്മനിധേസ്തസ്യ കാശ്യപസ്യ മഹാത്മനഃ
ബഹവഃ പ്രഥിതാ വംശാ വിവസ്വത ഇവാംശവഃ.

തേഷു യസ്യാഭവദ്വൃഷിർമ്മാരോ മണ്ഡനം പരം
മധ്യസ്സംവത്സരസ്യേവ മണിഃ ഫണിപതേരിവ.
അസ്മിൻ സംജജ്ഞിരേ വംശേ സാമഗാ ഗുണശാലിനഃ
തസ്യ പുത്രോ ബുധസമഃ സാമഗ്ര്യജുഷു പാരഗഃ.

അവനീന്ദ്രൈരവന്ധ്യാജ്ഞൈഃ ശിരസാ ധൃതശാസനഃ
ശ്രുതിസ്മൃത്യർത്ഥതത്വജ്ഞോ ധർമ്മകർമ്മസു ദക്ഷിണഃ
ദ്വിജന്മഹിതലാഭായ ദ്വിജന്മഭിരുപാശ്രിതഃ
ആസീദനവമോത്സാഹസ്സർവ്വേഷു ഖലു ജന്തുഷു.

മാതൃതുല്യദയോ നാമ മാതൃദത്ത ഇതി ശ്രുതഃ
പരാം കാഷ്ഠാം ഗതവതഃ സസുതാംസോമകർമ്മണോഃ.
വിശ്വാമിത്രജഭൂഖ്യസ്യ ബ്രഹ്മദത്തസ്യ ലബ്ധവാൻ.
തസ്യ ജന്മനി യസ്തേന സ ഭവത്രാത ഇത്യഭൂൽ
സ സ്വവാഗന്തസ്സത്യൈവ വ്യാകരോത്യധ്വരാഗമം."

ജയന്തൻ ഒടുവിൽ തനിക്ക പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥനിർമ്മിതിയിലുള്ള ഭാഗഭാഗിത്വത്തെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു.

"അഗ്നിഷ്ടോമാദ്യനേകശ്രുതിമപി വിധിവ-
ജ്ജൈമിനേരുജ്ഞതന്ത്രം
വ്യാഖ്യാവല്പശേഷം മാരകുലപതിഃ
ശ്രീഭവത്രാതനാമാ

ജാമാതാ ഭാഗിനേയഃ പ്രതിവിതതയശാ-
സ്തസ്യ ശിഷ്യോന്നകൂലോ
ഭാരദ്വാജോ ജയന്തോപുരചയമനയാ
വ്യാഖ്യയോക്തതാവശേഷം.

സൂത്രം ഗൃഹ്യം വൈകൃതം സ്തോമസംജ്ഞം
പര്യാധ്യായാദ്യാന്നവാകത്രയഞ്ച
പഥ്യാദന്യാം വിസ്തതീനാഞ്ച ക്ലൃപ്തി-
ർഭാവത്രാതീ ഭൂഷയാമാസ വൃത്തിഃ.

പൂർവ്വാധ്യായാവശേഷം യദാഷ്ടേയം പ്രകൃതഞ്ച യൽ
പരിഹാരവിധിര്യശ്ച ജായന്തീ തത്ര വർദ്ധിതാ.''

ചിലാന്തോടം ആര്യൻമൂസ്സത്:—ചിലാന്തോടം ആര്യൻ മൂസ്സത് (ആര്യശർമ്മ) സദാചാരവൃത്തിവർത്തനം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ പതിനേഴധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആത്മസ്വരൂപകഥനം, അനാത്മനിരസനം, നാനാത്മഭാവപ്രതിഷേധവും ഏകാത്മയോഗകഥനവും, പ്രത്യക്ഷാത്മപ്രബോധകഥനം, അസന്നിരസനം, ജീവപ്രബോധകഥനം മുതലായ വേദാന്തവിഷയങ്ങളോടുകൂടി അഷ്ടാംഗഹൃദയനാമനിർവ്വചനം, വൈദ്യസ്വരൂപപ്രശംസ എന്നിങ്ങനെ ചില വൈദ്യവിഷയങ്ങളേയും യോജിപ്പിച്ചാണ് പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഗതി. ഗ്രന്ഥകാരൻ തന്നെപ്പററി ഇങ്ങനെ പറയുന്നു.

''ശ്രീകേരളാഖ്യവിഷയേ ഭവതി സ്രവന്തീ
ബാലാഭിധാ വിമലശീതപയഃപ്രവാഹാ
സ്വർല്ലോകവാരവനിതാനയനാഭിരാമ-
മീനാവലീനടനമംഗലരംഗദേശാ.

അസ്തി തത്തീരനികടേ പനസാന്ദോളികാഹ്വയാ
വൈദ്യവേശ്മാര്യശർമ്മേതി വിശ്രുതസ്തദ്ഗൃഹേശ്വരഃ.

തസ്യ പുത്രോതിതേജസ്വീ നാരായണ ഇതി ശ്രുതഃ
നാമാർത്ഥമേവ കുർവ്വാണഃ പരേച്ഛാവൃത്തിവർത്മഗഃ

ധർമ്മായാർത്ഥഞ്ച കാമഞ്ച കുർവ്വാണോ ലൌകികം സ്മരൻ
നാരായണമഹാദേവൗ മായാ യസ്യ ഹൃദാശ്രിതാഃ

തസ്യ സീമന്തപുത്രോഹം സർവ്വജ്ഞോ വൈദ്യസത്തമഃ
സന്മാർഗ്ഗദർശീ ച സുഖീ ദുഃഖമാർഗ്ഗവിവർജ്ജിതഃ

പിതാമഹശിഖായാം തു ആത്മപുച്ഛേന മേളിതഃ
നാമ്നാ പിതാമഹസ്സാക്ഷാന്മാതാമഹമതവ്രതഃ.

മാതാമഹോ മേ മധുസൂദനപ്രിയോ
നാരായണേത്യുച്ചതരം ബ്രുവാണഃ

സംസാരദുഃഖാനി ന വിന്ദതേസൗ
ത്രസന്തി യന്നാമരവേണ രോഗാഃ.

തസ്യ പുത്രാദധീതോഹം വൈദ്യശാസ്ത്രസമുച്ചയം
പിതുരാജ്ഞാം പുരസ്കൃത്യ ബ്രഹ്മചര്യവ്രതേ സ്ഥിതഃ.''

പിലാന്തോടം ആര്യശർമ്മാവിൻെറ പുത്രനായ നാരായണൻെറ സീമന്തപുത്രനാണ് താനെന്നും മററൊരു നാരായണൻെറ മകനായ തൻെറ അമ്മാവനോടാണ് വൈദ്യശാസ്ത്രം അഭ്യസിച്ചതെന്നും ബ്രഹ്മചര്യമാണ് ഗ്രന്ഥരചനാകാലത്തും തൻെറ ആശ്രമമെന്നും കവി ഈ ശ്ലോകത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

''കാണാദം പാണിനീയം ച മീമാംസാം ദ്വൈതഖണ്ഡനം
വേദാന്തം യോഗസാംഖ്യാദി ചാലോക്യ ഹി കൃതന്ത്വിദം''

എന്നു പറയുന്നതിൽനിന്നു സകലശാസ്ത്രങ്ങളും നോക്കീട്ടാണ് അദ്ദേഹം സദാചാരവൃത്തിവർത്തനം നിർമ്മിച്ചതെന്നും നാം ഗ്രഹിക്കുന്നു. സദാചാരപരനായ വൈദ്യൻെറ നിലയെപ്പററി അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ ബഹുമാനമാണുള്ളതു്.

''അദൃഷ്ടം പരമാത്മത്വം ഹംസാസ്തത്ര ചരന്തി ഹി
വൈദ്യസ്തു തൽപരം യാതി വിനതാസംഭവാസ്പദം.

വൈദ്യഃ പരമഹംസാനാം മാർഗ്ഗാദുപരി വർത്തതേ
സദാചാരപ്രവൃത്തശ്ചേദന്യഥാന്ധം തമോ വ്രജേൽ.

യഥാർത്ഥനാമാര്യശർമ്മാ സദാചാരപ്രകാശനാൽ
യാഥാർത്ഥ്യാദ്വൈദ്യസംജ്ഞായാ ഉത്തമം പദമാവിശൽ.''

എന്നീ പദ്യങ്ങൾ നോക്കുക.

സാമുദ്രസാരം:—സാമുദ്രികശാസ്ത്രമാകുന്നു ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം. സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ ആശ്രിതനായ മുക്കോലെ ശങ്കരൻ നമ്പൂരി എന്ന ഒരു ദൈവജ്ഞനാണ് പ്രണേതാവു്. അദ്ദേഹം താൻ നാരായണൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻെറ ശിഷ്യനാണെന്നു പറയുന്നു.

''മുക്തിസ്ഥലാലയഗിരീന്ദ്രസുതാപ്രസാദ-
ലേശാപ്തവാക്പ്രസരവൈഭവലബ്ധകീർത്തിഃ
സാമുദ്രസാരമമുനാ തനുതേ പഥാസൗ
ശ്രീശങ്കരോദ്രിജലധീശ്വരപാദസേവീ.

ആയുഃപ്രശ്നേ ജീവിതം ച മുമൂർഷൂണാം ച ലക്ഷണം
തല്ലാഞ്ഛനഞ്ച വക്ഷ്യാമി പ്രവിവിച്യ യഥാശ്രുതം.''

''ഉക്താന്യേവം ലക്ഷണാനി ലാഞ്ഛനൈസ്സഹ കാനിചിൽ
നാരായണഗുരോവ്ക്ത്രാന്മുമൂർഷൂണാം യഥാശ്രുതം.''

"അഥ സന്താനസംസിദ്ധിലക്ഷണം തു സലാഞ്ഛനം
വക്ഷ്യേ നാരായണഗുരോരനുസൃത്യ മനീഷിതം."

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക. നാരായണനാമാവായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരു ആരെന്നറിയുന്നില്ല.

പനക്കാട്ടു നമ്പൂരി (പ്രശ്നമാർഗ്ഗകാരൻ):— കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ പ്രശ്നമാർഗ്ഗം എന്ന പേരിൽ മഹനീയമായ ഒരു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം പനക്കാട്ടു നമ്പൂരി രചിച്ചു. വടക്കേ മലയാളത്തിൽ ഇടക്കാട്ടു തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനു ഒരു നാഴിക വടക്കായി ഒരു വിഷ്ണുക്ഷേത്രമുണ്ടു. ആ ക്ഷേത്രത്തിന്റെ അഗ്നികോണത്തിലായി മൂന്നുനാലു ഫർലോംഗു അകലെ പനക്കാട്ടു എന്നു സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരു നമ്പൂരിയില്ലം കുറേക്കാലംമുൻപുവരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അതിന്റെ നഷ്ടശിഷ്ടങ്ങളേ കാണ്മാനുള്ളു. ആ ഇല്ലം അന്യംനിന്നപ്പോൾ മേല്പടി വിഷ്ണുക്ഷേത്രത്തിന്റെ സമീപത്തുള്ള മുല്ലപ്പള്ളിയില്ലത്തിൽ ലയിച്ചു. പനക്കാട്ടു നമ്പൂരിയെ ദേശനാമത്തെ പുരസ്കരിച്ചു ഇടക്കാട്ടു നമ്പൂരി എന്നും പറയാറുണ്ടു. പ്രസ്തുതക്ഷേത്രത്തിൽ പനക്കാടിനുണ്ടായിരുന്ന ഊരാണ്മസ്ഥാനത്തിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ അവകാശി മുല്ലപ്പള്ളി നമ്പൂരിയാണു. ആ ഇല്ലത്തേക്കു അതുകൂടാതെ അവിടെ സ്വന്തം നിലയിലും ഒരു ഊരാണ്മസ്ഥാനമുണ്ടു. പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിൽ കാണുന്ന ഉപക്രമത്തിൽ,

"മധ്യാടവ്യധിപം ദുഗ്ധസിന്ധുകന്യാധവം ധിയാ
ധ്യായാമി സാധ്വഹം ബുദ്ധേശ്ശുദ്ധ്യൈ വൃദ്ധ്യൈ ച സിദ്ധയേ."

"നമഃ ശ്രീമങ്ഗലശ്രേണീനിവാസായ മഹാത്മനേ
സർവ്വം ജാനന്തി ദൈവജ്ഞാ യത്ഭക്താശ്രുതിചക്ഷുഷഃ.

ചെല്ലൂരീശ്വരമാനമ്യ ശൈലജാവല്ലഭം മയാ
ശിഷ്യായ ദേശികാവാപ്തം പ്രശ്നവർത്മോപദിശ്യതേ"

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ഇടക്കാട്ടു അമ്പലത്തിലെ മഹാവിഷ്ണു ഗ്രന്ഥകാരന്റെ കുലദൈവമാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രഗുരു മങ്ഗലശ്ശേരി നമ്പൂരിയായിരുന്നു എന്നും പെരുഞ്ചെല്ലൂർഗ്രാമത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു ഗൃഹമായിരുന്നു പനക്കാട്ടു എന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു. ആചാര്യന്റെ പേരെന്തെന്നു അറിവില്ലെങ്കിലും,

"യഃ ശ്രീമഹാദേവസുതോ മുരാരേർ-
ല്ലബ്ധോദയോ മദ്ധ്യവനാധിനാഥാൽ
സ പ്രശ്നമാർഗ്ഗാഖ്യമകാഷ്മേത-
ച്ഛാസ്ത്രം സുഖം ബോധയിതും സ്വശിഷ്യാൻ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവു ശ്രീയും പിതാവു മഹാദേവനുമായിരുന്നു എന്നു നാം ധരിക്കുന്നു.

പ്രശ്നമാർഗ്ഗം:—പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിൽ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലെ ''ജാതകഗോളനിമിത്തപ്രശ്നമുഹൂർത്താഖ്യഗണിതനാമാനി'', അതായതു ജാതകം, ഗോളം, നിമിത്തം, പ്രശ്നം, മുഹൂർത്തം, ഗണിതം എന്നീ ഷഡംഗങ്ങളിൽ നാലാമത്തേതായ പ്രശ്നത്തെപ്പററിമാത്രമേ പരാമർശിക്കുന്നുള്ളു എങ്കിലും അതു സമഗ്രവും സർവങ്കഷവുമായ രീതിയിലാകുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥം പൂർവാർദ്ധമെന്നും ഉത്തരാർദ്ധമെന്നും രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഓരോ അർദ്ധത്തിലും പതിനാറദ്ധ്യായങ്ങൾവീതം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. വരാഹമിഹിരന്റെ ബൃഹജ്ജാതകം, അതിനു ഭട്ടോല്പലന്റെ വിവൃതി മുതലായ വ്യാഖ്യാനങ്ങൾ തലക്കുളത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ ദശാധ്യായി, കൃഷ്ണീയം എന്നീ പൂർവസൂരികളുടെ വാങ്മയങ്ങളിൽ തനിക്കുള്ള വിശേഷാദരത്തെ പനക്കാട്ടു നമ്പൂരി സ്പഷ്ടമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്. രത്നദീപിക, മാധവീയം, വിദ്വജ്ജനവല്ലഭ, ആര്യാസപ്തതി, ഷട്പഞ്ചാശിക, പരാശരഹോര, മുഹൂർത്തരത്നം പ്രശ്നസംഗ്രഹം തുടങ്ങിയ ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളേയും അദ്ദേഹം അങ്ങിങ്ങു സ്മരിക്കുന്നു. കോലത്തുനാട്ടിലെ കളരിയങ്കത്തെപ്പററിയും ഇരുപത്തിനാലാമധ്യായത്തിൽ ''കോലക്ഷ്മാപതിരാഷ്ട്രേസ്തി സംപ്രഹാരോങ്കസംജ്ഞിതഃ'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

> ''കോലംബേ മുരഹാസംഖ്യേ ചന്ദ്രേ വീരയുതിമ്മതാ
> സുംഭാബ്ദേഷ്വഥ യാതേഷു സംയോജ്യൈകൈകലിപ്തികാ''

എന്നു് ഒരു ശ്ലോകം പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിൽ കാണുന്നു. അതിൽനിന്നു കൊല്ലം 825-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചനയെന്നു് അനുമാനിക്കാം. പ്രശ്നമാർഗ്ഗം നിർമ്മിക്കുമ്പോൾ കവി അനതീതയൗവനനായിരുന്നു എന്നു് ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയായി ഒരു ഗണിതഗ്രന്ഥംകൂടിയുണ്ടെന്നും അതിലെ ''മധ്യാരണ്യപ്രഭവമയനേ സോമജായാസമാനേ'' എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു് അതിന്റെ നിർമ്മിതി 851-ലാണെന്നു കാണാമെന്നും ചില പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥം ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ആകെക്കൂടി പനക്കാട്ടു നമ്പൂരി കൊല്ലം 800-നും 870-നും ഇടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്നതായി വിചാരിക്കാവുന്നതാണു്. പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധം ചോളദേശീയനായ ഈശ്വരദീക്ഷിതർ എന്നൊരു പ്രാശ്നികൻ വായിച്ചപ്പോൾ അതിൽ ചില ദോഷങ്ങൾ ഉത്ഭാവനം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. അതിനെപ്പററി നമ്പൂരി ഉത്തരഭാഗത്തിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

> ''ദ്വന്ദ്വം ഗൃഹീത്വേശ്വരപക്ഷപാതം
> ജനോ യഥാ നിന്ദതി വിഷ്ണുഭക്താൻ
> തഥൈവ യേ മൽകൃതിനിന്ദകാസ്സ്യു-
> സ്തേഷാമസൗ തിഷ്ഠതു ദൂരദൂരേ.

സ്വകല്പിതഃ കശ്ചിദപീഹ നാർത്ഥോ
ഗ്രന്ഥാന്തരേ ക്വാപി വിനാത്മദൃഷ്ടം
വിശ്വസ്യ ശിഷ്യാഃ പ്രയതധ്വമസ്മിൻ
ഭവന്തു സത്യാസ്സകലാ ഗിരോ വഃ.''

ഈശ്വരജ്യോത്സ്യരുടെ പക്ഷത്തെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു് ആരും തന്റെ ഗ്രന്ഥത്തെ സമീപിക്കാതെയിരിക്കട്ടെ എന്നും ഗ്രന്ഥാന്തരങ്ങളിൽനിന്നു താൻ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്ന അർത്ഥമല്ലാതെ സ്വകല്പിതമായി യാതൊന്നും അതിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കുവാൻ ഉദ്യമിച്ചിട്ടില്ലെന്നുമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉൽബോധനം. പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങറം ഉദ്ധരിക്കാം.

ദൈവജ്ഞലക്ഷണം:

''ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവിദശേഷോ ഗണിതപടുർവൃത്തവാംശ്ച സത്യവചാഃ
വിനയീ വേദാധ്യായീ ഗ്രഹയജനപടുശ്ച ഭവതു ദൈവജ്ഞഃ.''

ദൈവജ്ഞന്റെ നിത്യാനുഷ്ഠാനം:

''ഉത്ഥായോഷസി ദേവതാം ഹൃദി നിജാം ധ്യാത്വാ വപുശ്ശോധനം
കൃത്വാ സ്നാനപുരസ്സരം സലിലവിക്ഷേപാദി കർമ്മാഖിലം
കൃത്വാ മന്ത്രജപാദികം ച വിധിവൽ പഞ്ചാംഗവീക്ഷാം തഥാ
ഖേടാനാം ഗണനാഞ്ച ദൈവവിദഥ സ്വസ്ഥാന്തരാത്മാ ഭവേൽ.''

പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തെപ്പോലെ പ്രശ്നവിഷയത്തെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ജ്യൗതിഷികന്മാരുടെ ഇടയിൽ പ്രമാണീഭൂതമായി കേരളത്തിൽ ഇക്കാലത്തും മറെറാരു ഗ്രന്ഥവുമില്ലെന്നുള്ളതുതന്നെ അതിന്റെ അഭ്യർഹിതത്വത്തിനു വിനിഗമകമാണു്.

വ്യാഖ്യാനങ്ങറം:—പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിനു് അതിന്റെ പ്രണേതാവുതന്നെ ഗൂഢാർത്ഥപ്രകാശിനി എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു് അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശിഷ്യനാണു് കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പ്രസിദ്ധനായ മച്ചാട്ടു നാരായണ നിളയതു്. ഇളയതിന്റെ ശിഷ്യൻ എഴുഴിക്കര നാരായണൻമൂസ്സതു് ഒരു ഗരിഷ്ഠനായ സംസ്കൃതപണ്ഡിതനും ജ്യൗതിഷികനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയനും, ശിഷ്യനായ കേരളവർമ്മനുണിത്തിരിയുടെ അന്തേവാസിയുമായ മഹാവിദ്വാൻ പുന്നശ്ശേരി നമ്പി നീലകണ്ഠശർമ്മാ പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിനു് ''ഉപരത്നശിഖാ'' എന്നൊരു വിശിഷ്ടമായ ഭാഷാ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പൂർവ്വാർദ്ധത്തിനു രത്നശിഖാ എന്ന പേരിൽ സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായിരുന്ന കൈക്കുളങ്ങര രാമവാരിയരുടെ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവും പ്രകാശിതമായിട്ടുണ്ടു്.

ബാലബോധിനീ (ജാതകപദ്ധതിവ്യാഖ്യാ):—വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ ജാതകപദ്ധതിക്കു ''ബാലബോധിനീ'' എന്നൊരു

വ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. വ്യാഖ്യാതാവു കൈലാസപുരത്തു ഗോവിന്ദ വാരിയരുടെ ശിഷ്യനും വൈക്കത്തു പെരുംതൃക്കോവിലപ്പന്റെ ഭക്തനുമായ ഒരു പണ്ഡിതനാണ്. കാലമേതെന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ല. വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു.

"വ്യാഘ്രഗ്രാമേശ! നേത്രാണ്യുഡുഗണശശധരാ–
ങ്ഗാരകൈഃ കല്പിതാനീ–
ത്യേതൽ സൗമ്യാകൃതേസ്തേ ƒഖിലഭുവനഗുരോ–
ർഭാർഗ്ഗവാചാര്യവൃത്തേഃ
ഉദ്യന്മന്ദസ്മിതസ്യ പ്രകടിതബുജഗാ–
ലംകൃതേർദ്ദേവ ഭദ്രം
തുഭ്യം സർവ്വഗ്രഹാത്മൻ! വരദവര! നമഃ
പാർവ്വതീവല്ലഭായ.

വിദ്യാദമപ്യവിദ്യാദം ചിത്രം ജ്യോതിർജ്ജഗദ്ഗുരും
കൈലാസപുരഗേഹസ്ഥം വന്ദേ ഗോവിന്ദനാമകം.

വടശ്രേണീതി ലോകേസ്മിൻ പ്രസിദ്ധസ്യ ദ്വിജന്മനഃ
കൃതിര്യാ ലിഖ്യതേ വ്യാഖ്യാ സ്വല്പാ ജാതകപദ്ധതേഃ.

ബാലപ്രബോധിനീസംജ്ഞാം സന്തസ്സംശോധയന്ത്വിമാം
യദ്യപ്യപകൃതിഃ സ്വല്പാപ്യനയാ വിനയാന്വിതാ."

ഇവിടെ ശ്ലേഷഘടനയാൽ സൂചിതനായ ഭാർഗ്ഗവാചാര്യൻ ഭാർഗ്ഗവഗോത്രജനായ മൂലഗ്രന്ഥകാരനാകുന്നു.

സന്താനദീപിക:—സന്തതിഭാവത്തെപ്പററി നിഷ്കൃഷ്ടമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാകുന്നു സന്താനദീപിക. പ്രണേതാവിന്റെ ഗുരു വാസുദേവൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു എന്നല്ലാതെ മററൊന്നും അദ്ദേഹത്തെപ്പററി അറിഞ്ഞുകൂടാ. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആരംഭത്തിൽ കാണുന്നു.

"ഗുരുനാഥം നമസ്കൃത്യ ഗണനാഥം പ്രണമ്യ ച
വാഗ്ദേവീവന്ദനം കൃത്വാ സ്തുത്വാ തം കമലോത്ഭവം

ശങ്കരം വിഷ്ണുമഭ്യർച്ച്യ സമ്പൂജ്യ ച നവഗ്രഹാൻ
വാസുദേവം ഗുരും ധ്യാത്വാ വക്ഷ്യേ സന്താനദീപികാം.

അജ്ഞാനാമല്പബുദ്ധീനാം ഹിതാർത്ഥേ വക്ഷ്യതേ മയാ
സന്താനദീപികാശാസ്ത്രമുപദേശാർത്ഥദർശനം.

നരാണാഞ്ചാനപത്യത്വം ദത്തപുത്രാദിലക്ഷണം
പുത്രശോകാല്പപുത്രത്വം ബഹുപുത്രത്വമുച്യതേ."

ആകെ നൂററിരുപത്തൊന്നു പദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ആശൗചചിന്താമണി:—മഴമങ്ങലത്തു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ ആശൗചദീപകത്തിൻെറ സാരസംഗ്രഹമാണ് ആശൗചചിന്താമണി. പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്.

"ഗണേശവാണീഗുരുദക്ഷിണേശാൻ
വന്ദേ ദയാബ്ധീൻ വരദാനശീലാൻ
ജന്മാദിമൂലാനി നിരസ്യ ചാഘാ-
ന്യമീ ദിശന്ത്വാശു മമാത്മശുദ്ധിം."

എന്ന ശ്ലോകംകൊണ്ട് ഈ കൃതി ആരംഭിക്കുന്നു.

"രാത്ര്യന്ത്യത്ര്യംശഭാക് സ്യാൽ പരദിനമഘപൂ-
ർവ്വാഗമേഘോദിതേക്കേ
ശുദ്ധിസ്സ്യാൽ പുഷ്പിണീ സാ ത്വിഹ ചരമദശാ-
ത്ര്യംഭാഗേപി കൃച്ഛ്രേ
ഹേതുഃ സ്പൃഷ്ട്വാന്ത്യലേശാദിനമപി ഫലതഃ
പൂർണ്ണതാമേതി ചാദ്യം
ശ്രുത്വാ ചേദ്ദൈകദേശം സമമഘമവശി-
ഷ്ടേന ശുദ്ധ്യന്തി സർവ്വേ"

എന്നതു മറെറാരു ശ്ലോകമാണ്. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിനു വിസ്തൃതമായ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവും കാണ്മാനുണ്ട്. വ്യാഖ്യാതാവു 'നിലയക്രോഡ' ത്തിലെ ശിവനേയും കൊടിക്കുന്നത്തു ഭഗവതിയേയും വന്ദിക്കുന്നു.

"നമാമി നിലയക്രോഡനിലയം നീലലോഹിതം
അംബാഗിരീന്ദ്രനിലയാമംബികാമപി സാദരം"

എന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക. വ്യാഖ്യാനം പത്താം ശതകത്തിലെ കൃതിയാണെന്നു തോന്നുന്നു.

സാളഗ്രാമലക്ഷണം:—സാളഗ്രാമങ്ങളുടെ വർണ്ണം, ഗുണം, പൂജ, ഫലം, ഗ്രാഹ്യാഗ്രാഹ്യത, തദന്തർഗ്ഗതങ്ങളായ മൂർത്തിഭേദങ്ങളുടെ ലക്ഷണം മുതലായവയെപ്പററി നിഷ്കൃഷ്ടമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് സാളഗ്രാമലക്ഷണം. തിരുവിതാംകൂറിൽപ്പെട്ട ചെങ്കോട്ട താലൂക്കിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പത്മനാഭശാസ്ത്രി എന്നൊരു പണ്ഡിതനാണ് ഇതിൻെറ പ്രണേതാവ്.

"ബ്രഹ്മാദിഷു പുരാണേഷു വ്യാസേനോക്തം മഹാത്മനാ
ഏകത്ര സുഖബോധാർത്ഥം മയാ സംഗൃഹ്യതേഽധുനാ.
ശെങ്കോട്ടസംജ്ഞനഗരവാസീ ബഹ്വൃചദേശികഃ
പത്മനാഭസ്സ്വബോധാർത്ഥമകരോച്ഛാസ്ത്രസംഗ്രഹം"

എന്നു ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണുന്ന പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു സാളഗ്രാമലക്ഷണം വ്യാസോക്തങ്ങളായ ബ്രഹ്മാദിപുരാണങ്ങളിൽനിന്നു് ഏകത്ര സമാവേശിപ്പിക്കുന്നതാണു് ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യമെന്നും ആചാര്യൻ ഋഗ്വേദികളുടെ ഉപാധ്യായനായിരുന്നു എന്നും ധരിക്കാവുന്നതാണു്. കാലത്തെപ്പററി ഒരറിവുമില്ല.

''ഗണ്ഡക്യാശ്ചോത്തരേ തീരേ ഗിരിരാജസ്യ ദക്ഷിണേ
ക്ഷേത്രം വൈ വിഷ്ണുസാന്നിധ്യാൽ സർവ്വക്ഷേത്രോത്തമോത്തമം.

യോജനദ്വാദശമിതം ബഹുതീർത്ഥസമാകുലം
തത്ര ചക്രനദീനാമ തീർത്ഥം ബ്രഹ്മവിനിർമ്മിതം
തസ്യോത്തരേ മഹാശൃങ്ഗം മമ പ്രീതികരം സദാ''

എന്നിങ്ങനെ മഹാവിഷ്ണു സാളഗ്രാമം വിളയുന്ന ദേശമേതെന്നു ഗരുഡനും ബ്രഹ്മാവിനും നാരദനും ഉപദേശിക്കുന്നതായി പത്മനാഭശാസ്ത്രി വർണ്ണിക്കുന്നു.

മുപ്പത്തിനാലാമധ്യായം

ഭാഷാസാഹിത്യം

കഥകളിപ്രസ്ഥാനം

പീഠിക—വിദ്യകളും കലകളും:—കഥകളിയെന്നും ആട്ടക്കഥയെന്നുമുള്ള സംജ്ഞകളിൽ ഇന്നു ലോകമൊട്ടുക്ക് അറിയപ്പെടുന്ന ദൃശ്യകലാപ്രസ്ഥാനം കേരളത്തിൻെറ അത്യുൽകൃഷ്ടങ്ങളായ അഭിമാനസ്തംഭങ്ങളിൽ ഒന്നാകയാൽ അതിനെപ്പററി ഈ പുസ്തകത്തിൽ അല്പം വിസ്തൃതമായ പ്രതിപാദനത്തിൻെറ ആവശ്യകത നേരിടുന്നു. പ്രാചീനാചാര്യന്മാർ സാമാന്യേന വിദ്യകൾ പതിന്നാലെന്നും കലകൾ അറുപത്തിനാലെന്നും പരിഗണനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നാലു വേദങ്ങൾ, ആറു വേദാങ്ഗങ്ങൾ, മീമാംസ, ന്യായശാസ്ത്രം, ധർമ്മശാസ്ത്രം, പുരാണം ഇവയാണ് പതിന്നാലു വിദ്യകൾ. ഇവ കൂടാതെ ആയുർവേദം, ധനുർവേദം, ഗാന്ധർവം (സാമവേദസങ്ഗീതം), അർത്ഥശാസ്ത്രം എന്നിവയെക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തി അവയുടെ എണ്ണം പതിനെട്ടാണെന്നു കണക്കാക്കുന്നവരുമുണ്ട്. നൈഷധീയചരിതത്തിൽ ശ്രീഹർഷൻ "അമുഷ്യ വിദ്യാ രസനാഗ്രനർത്തകീ..........അഗാഹതാഷ്ടാദശതാം" എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ അഷ്ടാദശസംഖ്യയെയാണ് അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. വിദ്യകൾ സാമാന്യേന വിജ്ഞാനപ്രധാനങ്ങളാകുന്നു. അവ ആനന്ദപ്രധാനങ്ങളാണെന്നു വാദിക്കുന്നവർപോലും തജ്ജന്യമായ ആനന്ദം പാരലൌകികമാണെന്നു സമ്മതിക്കാതെ തരമില്ല. നേരേ മറിച്ചു കലകളുടെ മുഖ്യോദ്ദേശ്യം ഐഹികമായ ആനന്ദദാനമാണ്. (1) ഗീതം, (2) വാദ്യം, (3) നൃത്യം, (4) ആലേഖ്യം, (5) നാടകാഖ്യായികാദർശനം, (6) കാവ്യസമസ്യാപൂരണം, (7) കാവ്യക്രിയ മുതലായവ ചതുഃഷഷ്ടികലകളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ശിരോമണി പി. കൃഷ്ണൻനായർ ചതുഃഷഷ്ടിസംഖ്യയിൽ അന്തർഭവിക്കുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ എല്ലാ കലകളേയും (1) സരസകല, (2) ശില്പകല, (3) കായികകല, (4) മായികകല എന്നിങ്ങനെ നാലിനങ്ങളായി വിഭജിക്കുകയും ഗീതം സാഹിത്യം അഭിനയം ആലേഖ്യം ഇവയെ ഒന്നാമത്തേയും, പ്രതിമാനിർമ്മാണം ഭവനനിർമ്മാണം കൊത്തുപണി കരിമരുന്നുവേല പൂവിടൽ മാലകെട്ടൽ മുതലായവയെ രണ്ടാമത്തേയും, വാദ്യം നൃത്തം കയ്യാങ്കളി കളരിപ്പയററു തുടങ്ങിയവയെ മൂന്നാമത്തേയും, ചെപ്പടിവിദ്യയേയും മററും നാലാമത്തേയും വിഭാഗത്തിൽ ചേർക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നാട്യവും നൃത്യനൃത്തങ്ങളും:—നാട്യം, നൃത്യം, നൃത്തം ഈ മൂന്നു നടനകലാപ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള ഭേദം ദശരൂപകത്തിൽ ധനഞ്ജയൻ

"അവസ്ഥാനുകൃതിർന്നാട്യം രൂപം ദൃശ്യതയോച്യതേ
രൂപകം തത്സമാരോപാദ്ദശധൈവ രസാശ്രയം.
....
അന്യദ്ഭാവാശ്രയം നൃത്യം നൃത്തം താളലയാശ്രയം
ആദ്യം പദാർത്ഥാഭിനയോ മാർഗ്ഗോ ദേശീ തഥാപരം.

മധുരോദ്ധതഭേദേന തദ്ദ്വയം ദ്വിവിധം പുനഃ
ലാസ്യതാണ്ഡവഭേദേന നാടകാദ്യുപകാരകം."

എന്നീ കാരികകളിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. നാലുവിധത്തിലുള്ള അഭിനയംകൊണ്ടു ധീരോദാത്താദ്യവസ്ഥകളെ അനുകരിച്ച് അവയുടെ താദാത്മ്യത്തെ ജനിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതാണ് നാട്യത്തിന്റെ ലക്ഷണമെന്നും, ദൃശ്യമാനതാനിമിത്തം അതിനെ രൂപമെന്നു വ്യപദേശിക്കുന്നു എന്നും, നടനിൽ രാമാദ്യവസ്ഥയുടെ ആരോപണം സംഭവിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അതു രൂപകം എന്ന സംജ്ഞയ്ക്ക് അർഹമായിത്തീരുന്നു എന്നും, രൂപകത്തിനു നാടകം പ്രകരണം ഭാണം പ്രഹസനം തുടങ്ങി പത്തു പ്രഭേദങ്ങളുണ്ടെന്നും ഉപന്യസിച്ചതിനുമേൽ ആ ആചാര്യൻ നൃത്യത്തിന്റെ സ്വരൂപം നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. ദശരൂപകവ്യാഖ്യാകാരനായ ധനികൻ "നൃതി" എന്ന ധാതുവിനു ഗാത്രവിക്ഷേപമെന്നാണർത്ഥമെന്നും, ആങ്ഗികാഭിനയബാഹുല്യംനിമിത്തമാണ് നൃത്യത്തിന് ആ പേർ സിദ്ധിച്ചതെന്നും, നൃത്യം പദാർത്ഥാഭിനയാത്മകവും ഭാവാശ്രയവുമാണെന്നും, പ്രകൃത നാട്യം വാക്യാർത്ഥാഭിനയാത്മകവും രസാശ്രയവുമാണെന്നും, താളത്തേയും ലയത്തേയും മാത്രം അപേക്ഷിച്ചുള്ള അങ്ഗവിക്ഷേപമാണ് നൃത്തമെന്നും, നൃത്യത്തിനു മധുരമെന്നും ഉദ്ധതമെന്നും രണ്ടു വിഭാഗങ്ങളുണ്ടെന്നും, മധുരത്തിനു ലാസ്യമെന്നും ഉദ്ധതത്തിനു താണ്ഡവമെന്നും പേർ പറയുന്നു എന്നും മൂലാർത്ഥത്തെ വിസ്തരിക്കുന്നു. നൃത്തംകൊണ്ടും നൃത്യംകൊണ്ടും രൂപകങ്ങൾക്ക് ഉപയോഗമുണ്ടെന്നു മേൽ ഉദ്ധരിച്ച കാരികകളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നുണ്ടല്ലോ. നൃത്തത്തിനു താളമേളങ്ങൾക്കൊപ്പിച്ചുള്ള കരചരണവിക്ഷേപമല്ലാതെ അഭിനയം ആവശ്യമില്ല.

"ആങ്ഗികോ വാചികശ്ചൈവ ഹ്യാഹാര്യസ്സാത്വികസ്തഥാ
ചത്വാരോഽഭിനയാ ഹ്യേതേ യേഷു നാട്യം പ്രതിഷ്ഠിതം"

എന്ന ഭരതമുനിയുടെ വചനമനുസരിച്ച് ആങ്ഗികം വാചികം ആഹാര്യം സാത്വികം എന്ന് അഭിനയത്തിനു നാലു വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്.

"ചതുർദ്ധാഭിനയസ്തത്ര ആങ്ഗികോങ്ഗൈർന്നിദർശിതഃ,
വാചാ വിരചിതഃ കാവ്യനാടകാദിഷു വാചികഃ,
ആഹാര്യോ ഹാരകേയൂരവേഷാദിഭിരലംകൃതിഃ,
സാത്വികസ്സാത്വികൈർഭാവൈർഭാവജ്ഞേന വിഭാവിതഃ"

എന്നീ കാരികകളും ഇവിടെ അനുസന്ധേയങ്ങളാണ്. ആങ്ഗികത്തെപ്പററി മേൽ പ്രതിപാദിക്കാം. വാക്കുകളെക്കൊണ്ടുള്ള അഭിനയം വാചി

കവും, വേഷഭൂഷാദിരൂപത്തിലുള്ളതു് ആഹാര്യവും, സ്വേദം സ്തംഭം മുതലായി എട്ടുവിധത്തിലുള്ള നാട്യശാസ്ത്രപ്രസിദ്ധങ്ങളായ സാത്വികഭാവങ്ങൾ അതായതു മനോജന്യങ്ങളായ വികാരങ്ങളോടുകൂടിയതു സാത്വികവുമാകുന്നു. ഈ നാലുമാതിരിയിലുള്ള അഭിനയങ്ങളുടേയും സമഞ്ജസമായ സമ്മേളനം സമഗ്രമായ രസസ്ഫുരണത്തിനു് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണു്. നാട്യത്തിൽ പൂർവ്വാചാര്യന്മാർ വാചികത്തെ സർവ്വപ്രധാനമായി കരുതുന്നു. അവർ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന നൃത്യത്തിനു പൂർവ്വകാലങ്ങളിൽ ആഹാര്യാഭിനയമില്ലായിരുന്നു. കഥകളിയിൽ വാചികാഭിനയമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു് അതിനെ നൃത്യകോടിയിലാണു് ഉൾപ്പെടുത്തേണ്ടതെന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണു്. അതുതന്നെ പ്രായേണ താണ്ഡവപ്രധാനമാണെന്നു ധരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. കഥകളി പദാർത്ഥാഭിനയംമാത്രമാകയാൽ അതിൽ വിഭക്ത്യർത്ഥങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാറില്ല. ഭാവാശ്രയമാണെങ്കിലും അതിൽ പാര്യന്തികമായ രസപ്രതീതി പ്രേക്ഷകന്മാർക്കു ജനിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അതു വഴിക്കാണു്

"ഭാവാഭിനയഹീനന്തു നൃത്തമിത്യഭിധീയതേ
രസഭാവവ്യഞ്ജനാദിയുക്തം നൃത്യമിതീര്യതേ."

എന്ന അഭിനയദർപ്പണകാരികയിലെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിനു ഗതി കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്.

"നൃത്യനൃത്തവിഭാഗാശ്ച ബഹുഭിർബഹുധാ കൃതഃ."

എന്നു ശാരദാതനയൻ ഭാവപ്രകരണത്തിൽ ഉപന്യസിച്ച നൃത്യഭേദങ്ങൾ "പ്രായേണ സംഖ്യയാ വിംശതിർമ്മതാഃ" എന്നു് ഇരുപതായി പരിഗണിച്ചു് അവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഗോഷ്ഠീ, ശ്രീഗദിതം, ഡോംബീ മുതലായ ഉപരൂപകങ്ങളെയും അന്തർഭവിപ്പിക്കുന്നു. തദനുരോധേന വാചികാംശം അഭിനയത്തിൽ വർജ്ജ്യമാണെന്നുവച്ചുമാത്രം കഥകളിക്കു നൃത്യത്വമില്ലെന്നു പറയാവുന്നതല്ല. "കുർവ്വേ നാടകമത്ര സാധു കവയസ്സുഷ്യന്തു ബദ്ധാദരം" എന്നു കംസവധം കഥകളിയിൽ കിളിമാനൂർ രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനും "കേനാപി തൽപദജ്ഞുഷാ കില ദക്ഷയാഗനാട്യപ്രബന്ധമുദിതം" എന്നു ദക്ഷയാഗം കഥകളിയിൽ ഇരയിമ്മൻ തമ്പിയും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു നാട്യനൃത്യങ്ങൾക്കു് അഭിന്നത്വം കല്പിച്ചുകൊണ്ടാണെന്നു കരുതിയാൽ മതിയാകുന്നതാണു്. നാട്യത്തിലും നൃത്യത്തിലും ലോകധർമ്മിയെന്നും നാട്യധർമ്മിയെന്നും രണ്ടു പ്രകാരഭേദങ്ങളുണ്ടു്. ഇവയ്ക്കു യഥാക്രമം തൊല്കാപ്പിയത്തിൽ ഉലകവഴക്കെന്നും, നാടകവഴക്കെന്നും പേർ പറഞ്ഞുകാണുന്നു. വാക്യാഭിനയത്തിൽ കേവലവാക്യോച്ചാരണം ലോകധർമ്മിയും രാഗയുക്തവാക്യോച്ചാരണം നാട്യധർമ്മിയും അതുപോലെ സാത്വികാഭിനയത്തിൽ നടൻ ഭാവനംചെയ്തു യഥാസ്വരൂപം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന സ്തംഭാദികൾ ലോകധർമ്മിയും ഹസ്താഭിനയംകൊണ്ടു പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നവ നാട്യധർമ്മിയുമാണെന്നു സംഗീതരത്നാകരവ്യാഖ്യയിൽ കല്ലിനാഥൻ ഉപന്യസിക്കുന്നു. സാത്വികാഭിനയ

ബഹുലമാണ് നാട്യമെന്നു കുമാരസ്വാമി പ്രതാപരുദ്രീയവ്യാഖ്യയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതും പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയമാണ്.

ആങ്ഗികാഭിനയം:—അംഗങ്ങൾ, പ്രത്യംഗങ്ങൾ, ഉപാംഗങ്ങൾ, എന്നീ മൂന്നു തരത്തിലുള്ള അവയവങ്ങൾകൊണ്ടും ആംഗികാഭിനയം നിർവഹിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

> ''അങ്ഗാന്യത്ര ശിരോ ഹസ്തൌ വക്ഷഃ പാർശ്വൌ കടീതടേ
> പാദാവിതി ഷഡുക്താനി ഗ്രീവാമപ്യപരേ ജഗുഃ.
>
> പ്രത്യങ്ഗാന്യഥ ച സ്കന്ധൌ ബാഹൂ പൃഷ്ഠം തഥോദരം
> ഊരുജങ്ഘേ ഷഡിത്യാഹുരപരേ മണിബന്ധകൌ
>
> ജാനുനീ കൂർപ്പരാവേതൽ ത്രയമപ്യധികം ജഗുഃ.
> ഗ്രീവാ സ്യാദപ്യുപാങ്ഗത്തു സ്കന്ധ ഏവ ജഗുർബുധാഃ.
>
> ദൃഷ്ടീ ഭ്രൂപുടതാരാശ്ച കപോലൌ നാസികാ ഹനൂ
> അധരോ ദശനാ ജിഹ്വാ ചിബുകം വദനം തഥാ
> ഉപാങ്ഗാനി ദ്വാദശൈവ ശിരസ്യങ്ഗാന്തരേഷു ച.''

ഈ കാരികകളിൽനിന്നു് ആ അവയവങ്ങൾ ഏതെല്ലാമെന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. ശിരസ്സ്, കൈപ്പടങ്ങൾ, മാറ്, പാർശ്വം, അരക്കെട്ട്, കാലുകൾ എന്നിവയാണ് ആറംഗങ്ങൾ. ചുമലുകൾ, കൈകൾ, പുറം, വയറ്, തുടകൾ, കണങ്കാലുകൾ ഇവ ആറും പ്രത്യംഗങ്ങൾ. കഴുത്ത് അംഗമെന്നും അതല്ല പ്രത്യംഗമെന്നും പറയുന്ന ആചാര്യന്മാരുണ്ടെങ്കിലും അവർ ഇരുകൂട്ടരും അതിന്റെ തോളിനു മേൽപ്പോട്ടുള്ള ഭാഗം ഉപാംഗമാണെന്നു സമ്മതിക്കുന്നു. കണ്ണ്, പുരികം, കൺപോള, കൃഷ്ണമണി, കവിൾ, മൂക്ക്, താടിയെല്ലുകൾ, കീഴ്ച്ചുണ്ട്, പല്ലുകൾ, നാവ്, താടി, വായ് ഈ പന്ത്രണ്ട് അവയവങ്ങളും ഉപാംഗങ്ങളാകുന്നു. സമം ഉദ്വാഹിതം അധോമുഖം മുതലായി ഒൻപതു ശിരോവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, സമം ആലോകിതം സാചി ഇത്യാദി ആറു ദൃഷ്ടിവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, ഭ്രമണം വലനം പാതം ചലനം തുടങ്ങി ഒൻപതു താരവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, ഉന്മേഷം നിമേഷം പ്രസൃതം കുഞ്ചിതം മുതലായി ഒൻപതു പുടവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, ഉൽക്ഷേപം പാതനം ഭ്രുകുടി ചതുരം ഇത്യാദി ഏഴു ഭ്രൂവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, നതം മന്ദം വികൃഷ്ടം തുടങ്ങി ആറു നാസികാവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, ക്ഷാമം ഫുല്ലം പൂർണ്ണം കമ്പിതം എന്നിങ്ങനെ ആറു കപോലവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, വിവർത്തനം കമ്പനം വിസർഗ്ഗം വിനിഗൂഹനം തുടങ്ങിയ ആറ് അധരവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, കുട്ടനം ഖണ്ഡനം ഛിന്നം ചുകിതം മുതലായി ഏഴു ചിബുകവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, സമം നതം ഉന്നതം ത്ര്യസ്രം ഇത്യാദി ഒൻപതു ഗ്രീവാവ്യാപാരഭേദങ്ങളും, സ്വാഭാവികം പ്രസന്നം രക്തം ശ്യാമം എന്നിങ്ങനെ നാലു മുഖരാഗഭേദങ്ങളും ഭരതമഹർഷിയാൽ വർണ്ണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇവയേയോ ഇവയുടെ വിനിയോഗക്രമത്തേയോപ്പററി ഒന്നുംതന്നെ ഇവിടെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുവാൻ നിർവാഹമില്ല. ഈ വിഷയത്തിൽ നാട്യശാസ്ത്രകാരന്മാർ അനേകം മതാ

ന്തരങ്ങളും പ്രദർശിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. ഇവ കൂടാതെ എട്ടു രസദൃഷ്ടികളും, സ്നിഗ്ദ്ധം ഹൃഷ്ടം ദീനം മുതലായി എട്ടു സ്ഥായിഭാവദൃഷ്ടികളും, ശൂന്യം ലജ്ജിതം ഗ്ലാനം ശങ്കിതം വിഷണ്ണം തുടങ്ങി പതിനെട്ടു സഞ്ചാരിഭാവദൃഷ്ടികളുംകൂടി പ്രകൃതത്തിൽ പരിഗണനയെ അർഹിക്കുന്നു. ശാന്തത്തെ നാടകത്തിലും കഥകളിയിലും ആചാര്യന്മാർ രസത്വേന അംഗീകരിക്കുന്നില്ല.

ഹസ്തമുദ്രകൾ:—കവിളും പുരികവും അധരവും പ്രത്യേകിച്ചു കണ്ണും രസസ്ഫുരണത്തിനു സാമാന്യത്തിലധികം പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും കഥകളിയിൽ അഭിനയത്തെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കൈമുദ്രകൾക്കുള്ള പ്രാധാന്യം സർവ്വോത്തരമാകുന്നു. ലൌകികവ്യവഹാരത്തിൽത്തന്നെ മനുഷ്യർ ആദികാലംമുതല്ക്കു തങ്ങളുടെ ഇംഗിതം ശ്രോതാക്കളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ ശബ്ദങ്ങളോടൊപ്പം ആങ്ഗ്യങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നു. വികാരോദ്ദീപകമായ വിധത്തിൽ ഇംഗിതം പ്രകടിപ്പിക്കണമെന്നു് ഇച്ഛിക്കുന്ന ഏതൊരാൾക്കും ആങ്ഗ്യം ഒഴിച്ചുകൂടാവുന്നതല്ലെന്നുമാത്രമല്ല ആ ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിക്കു ശബ്ദത്തെക്കാൾ ഒന്നുകൂടി ശക്തി ആംഗ്യത്തിനുണ്ടെന്നുള്ളതും അനുഭവവേദ്യമാണു്. ഓരോ ശബ്ദത്തിനും ഓരോ ഭാഷയിൽ സങ്കേതിതമായ അർത്ഥം ജനിച്ചിട്ടുള്ളതിനു പലപ്പോഴും ഉപപത്തി കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. എന്നാൽ ആംഗ്യത്തിൻെറ സ്ഥിതി അങ്ങനെയല്ല. അതിൻെറ വ്യവസ്ഥാപനത്തിലുള്ള ഔചിത്യവും യുക്തിയും ആർക്കും അവധാനപൂർവ്വം ആലോചിച്ചാൽ ബോദ്ധ്യമാകുന്നതാണു്. വൈദികം, താന്ത്രികം, ലൌകികം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു വിധത്തിൽ കൈമുദ്രകൾ കാണുന്നുണ്ടു്. വേദത്തിലെ ശബ്ദങ്ങളുടെ ഉദാത്താനുദാത്തസ്വരിതാദിഭേദങ്ങളും മററും വേർതിരിച്ചുകാണിക്കുന്നവ വൈദികമുദ്രകളും, ദേവപൂജാവിധികളിൽ ഉപയോഗിക്കുന്നവ താന്ത്രികമുദ്രകളും, ലോകസ്വഭാവസിദ്ധങ്ങളായ നിഷേധമുദ്ര വിരോധമുദ്ര മുതലായവയെ പരിഷ്കരിച്ചും അവയോടു് ആവശ്യമുള്ള പല ഇതരമുദ്രകളും കൂട്ടിച്ചേർത്തു വികസിപ്പിച്ചും കൂടിയാട്ടം കഥകളി മുതലായ നൃത്യകലകളിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനായി ചിട്ടപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളവ ലൌകികമുദ്രകളുമാണെന്നു് ആററൂർ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടി പറയുന്നു. നൃത്യമുദ്രകളെ പ്രത്യേകമൊരിനമായിത്തന്നെ അംഗീകരിക്കണമെന്നാണു് എൻെറ പക്ഷം.

ഹസ്തമുദ്രകളുടെ പ്രഭേദങ്ങളും ഹസ്തലക്ഷണദീപികയും:—ഹസ്തമുദ്രകളെമാത്രമായി വിവരിക്കുന്ന കേരളീയഗ്രന്ഥം ഒന്നേയുള്ളു. അതാണു് പ്രസിദ്ധമായ ഹസ്തലക്ഷണദീപിക. ആ സംജ്ഞയിലെ ഹസ്തശബ്ദത്തിനു മുദ്രക്കൈയെന്നാകുന്നു അർത്ഥം. ആ ഗ്രന്ഥം ഏതാചാര്യൻ ഏതു കാലത്തു നിർമ്മിച്ചു എന്നുള്ളതിനെപ്പററി യാതൊരറിവുമില്ല. അതു് ആദ്യന്തം ആനുഷ്ടുഭവൃത്തത്തിൽ രചിതമായി കാണുന്നു. ആകെ രണ്ടു പരിച്ഛേദങ്ങളാണുള്ളതു്. ദീപികാകാരൻ ഉപജീവിക്കുന്നതു ഭരതമഹർഷിയുടെ നാട്യശാസ്ത്രത്തെയാണെന്നു്,

"കവാടമുപധാനം ച പരിഘാംഘ്രി ലതാഗ്ഗളേ
ഷട്ത്രിംശൽ ഭരതേനോക്താഃ പതാകാസ്സംയുതാഃ കരാഃ"
"പ്രായഃ പ്രോക്താ മിശ്രഹസ്താ നാട്യശസ്ത്രോക്തവർത്മനാ"

എന്നും മററുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽ അദ്ദേഹംതന്നെ തുറന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. (1) പതാകം, (2) മുദ്ര (മുദ്രാഖ്യം), (3) കടകം, (4) മുഷ്ടി, (5) കത്തരീമുഖം, (6) ശുകതുണ്ഡം, (7) കപിത്ഥം, (8) ഹംസപക്ഷം, (9) ശിഖരം, (10) ഹംസാസ്യം, (11) അഞ്ജലി, (12) അർദ്ധചന്ദ്രം, (13) മുകരം, (14) ഭ്രമരം, (15) സൂചീമുഖം, (16) പല്ലവം, (17) ത്രിപതാകം, (18) മൃഗശീർഷകം, (19) സർപ്പശീർഷം, (20) വർദ്ധമാനകം, (21) അരാളം, (22) ഊർണ്ണനാഭം, (23) മുകുളം, (24) കടകാമുഖം എന്നീ ഇരുപത്തിനാലു ഹസ്തമുദ്രകളെമാത്രമേ അദ്ദേഹം പരാമശിക്കുന്നുള്ളു.

"നമിതാനാമികാ യസ്യ പതാകസ്സ കരഃ സ്മൃതഃ.
സൂര്യോ രാജാ ഗജസ്സിംഹ ഋഷഭോ ഗ്രാഹതോരണേ
ലതാ പതാകാ വീചിശ്ച രഥ്യാപാതാളഭൂമയഃ
ജ്വലനം ഭാജനം ഹർമ്മ്യം സായം മാധ്യന്ദിനം ഘനം"

എന്നിങ്ങനെ പതാകമുദ്രയുടെ ലക്ഷണവും തദ്ദ്വാരാ സൂചിപ്പിക്കാവുന്ന പദാത്ഥങ്ങളും നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നു. ഹസ്തമുദ്രകൾക്കുതന്നെ അസംയുതഹസ്തങ്ങളെന്നും സംയുതഹസ്തങ്ങളെന്നും രണ്ടു് ഉൾപ്പിരിവുകളുണ്ടു്. സൂര്യൻ, രാജാവു്, ഗജം, സിംഹം മുതലായ മുപ്പത്താറു പദാത്ഥങ്ങളെ സംയുതഹസ്തംകൊണ്ടു് അതായതു രണ്ടു കൈയും ചേത്തു കാണിക്കണം.

"ദിവസോ ഗമനം ജിഹ്വാ ലലാടം ഗാത്രമേവ ച
ഇവശബ്ദശ്ച ശബ്ദശ്ച ദൂതസൈകതപല്ലവാഃ
അസംയുതപതാകാഖ്യാ ദശ ഹസ്താസ്സമീരിതാഃ."

എന്ന വചനത്തിൽനിന്നു ദിവസം, ഗമനം മുതലായ പത്തെണ്ണം അസംയുതഹസ്തം അതായതു് ഒററക്കൈകൊണ്ടുമാത്രമാണു് കാണിക്കേണ്ടതു്. ഇങ്ങനെ പതാകമുദ്രയിൽത്തന്നെ നാല്പത്താറു ദൃശ്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നു. എല്ലാ ഹസ്തമുദ്രകളേയും ഇവിടെ വിവരിക്കുവാൻ സൌകര്യമില്ല. പ്രഥമപരിച്ഛേദത്തിൽ ഇങ്ങനെ ചതുർവിംശതിമുദ്രകളെപ്പററി പ്രതിപാദിച്ചതിനുമേൽ ആചാര്യൻ ദ്വിതീയപരിച്ഛേദത്തിൽ സമാനമുദ്രകളേയും മിശ്രമുദ്രകളേയും വിവരിക്കുന്നു. ഒരേ മുദ്രകൊണ്ടു് ഒന്നിലധികം വസ്തുക്കളെ സൂചിപ്പിക്കാമെന്നുള്ളതാണു് സമാനമുദ്രയുടെ ലക്ഷണം.

"സമീപസമയൗ തുല്യൗ സമൗ ദാനവകൗണപൗ
സരോജലേ തുല്യഹസ്തേ തുല്യൗ വരുണവാരിധീ"

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ പരിച്ഛേദത്തിന്റെ ആരംഭം. സമീപം സമയം ഇവയെ ഒരേ മുദ്രകൊണ്ടു പ്രദർശിപ്പിക്കാം. അതുപോലെ അസുരൻ രാക്ഷസൻ, പൊയ്ക ജലം, വരുണൻ സമുദ്രം ഈ ജോടികളേയും ഏകമുദ്രകൊണ്ടു കാണിക്കാവുന്നതാണ്. ഇത്തരത്തിൽ പല സമാനമുദ്രകളുണ്ട്. ''നാഥഃ പിതാ ഗുരുസ്തുല്യോ ലീലാനൃത്തോത്സവാസ്സമാഃ'' എന്നിങ്ങനെ ചിലപ്പോൾ മൂന്നും അപൂർവ്വം നാലും വസ്തുക്കളേയും ഒരേ മുദ്രകൊണ്ടു സൂചിപ്പിക്കാം. രണ്ടു മുദ്രകളെ സംയോജിപ്പിച്ചുവേണം മററു ചില വസ്തുക്കളെ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ. അതുകൊണ്ട് അവയെ മിശ്രമുദ്രകൾ എന്നു പറയുന്നു.

''ഇന്ദ്രശ്ശിഖരമുഷ്ടീ സ്യാൽ പ്രിയോ ഹംസാസ്യമുഷ്ടികഃ
ബ്രഹ്മാ കടകപക്ഷസ്സ്യാൽ ശിവസ്തു മൃഗപക്ഷകഃ''

എന്നും മററും ദീപികയിൽ അവയെ വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. ശിഖരം മുഷ്ടി ഈ മുദ്രകളെ യോജിപ്പിച്ചു ദേവേന്ദ്രനേയും, ഹംസാസ്യം മുഷ്ടി ഇവയെ യോജിപ്പിച്ചു പ്രിയനേയും സൂചിപ്പിക്കണം. ഇവയെല്ലാമാണ് പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിലെ വിഷയങ്ങൾ.

പതാകം മുദ്രാഖ്യം കടകം മുഷ്ടി എന്നീ മുദ്രകളെക്കൊണ്ടു പതിനാറുവീതം അറുപത്തിനാലു സംജ്ഞകൾ സൂചിപ്പിക്കുവാൻ മിക്ക ആട്ടക്കാൎക്കും പരിജ്ഞാനമുണ്ട്. ഇവയെ മാതൃകാമുദ്രകളെന്നു പറയണം. ഇവയെത്തന്നെയാണ് യഥാക്രമം അണിവിരലിനേയും നടുവിരലിനേയും തള്ളവിരലിനേയും ചൂണ്ടുവിരലിനേയും ആശ്രയിച്ചുള്ള പതിനാറുവീതം മുദ്രകൾ എന്നു ഭാഷയിൽ പറയുന്നത്. സൂര്യൻ രാജാവ് ഗജം സിംഹം കാള മുതലായവയെ പതാകമുദ്രകൊണ്ടും, ബ്രഹ്മാവ് വേദം വൃക്ഷം സ്വൎഗ്ഗം ആകാശം ശൃംഖല തുടങ്ങിയവയെ മുദ്രാഖ്യമുദ്രകൊണ്ടും, വിഷ്ണു ബലഭദ്രൻ ശ്രീരാമൻ ലക്ഷ്മി സ്ത്രീ വീണ മുതലായവയെ കടകമുദ്രകൊണ്ടും, ശൂദ്രൻ യക്ഷൻ വടി വില്ല് യുദ്ധം തുടങ്ങിയവയെ മുഷ്ടിമുദ്രകൊണ്ടും ശാസ്ത്രോക്തമായ രീതിയിൽ അവർ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ ദീപികയിലെ ഇരുപത്തിനാലു മുദ്രകൾകൊണ്ടുമാത്രം എല്ലാ ശബ്ദങ്ങൾക്കും കൈ കാണിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിനാൽ നന്ദികേശ്വരന്റെ കൃതിയെന്ന് ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്ന അഭിനയദൎപ്പണത്തിൽ നിന്നും മററും കൂടി ആട്ടക്കാർ ചില മുദ്രകൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ:—ഇനി കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഗമത്തെപ്പററി സ്വല്പം വിചിന്തനം ചെയ്യാം. ആദ്യകാലത്ത് ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ സംജ്ഞ രാമനാട്ടമെന്നായിരുന്നു. കൊട്ടാരക്കര രാജവംശത്തിലെ ഒരംഗമാണ് അതിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവ് എന്നുള്ളതിനെപ്പററി പക്ഷാന്തരമില്ല. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലമേതെന്നുള്ളതിനെക്കുറിച്ചു പണ്ഡിതന്മാരുടെ ഇടയിൽ അഭിപ്രായഭേദമുണ്ട്. അതു കൊല്ലം ഏഴാം ശതകമാണെന്ന് ഒരു പക്ഷമുണ്ടെങ്കിലും ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പൂൎവ്വാൎദ്ധമെന്നാണ് എന്റെ അഭ്യൂഹം.

കവിയുടെ പേരും പഴയ ഐതിഹ്യവും:—രാമനാട്ടം എന്നു കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിനു പേർ വന്നതു കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ രാമായണകഥയെ വിഷയീകരിച്ചു (1) പുത്രകാമേഷ്ടി, (2) സീതാസ്വയംവരം, (3) വിച്ഛിന്നാഭിഷേകം, (4) ഖരവധം, (5) ബാലിവധം, (6) തോരണയുദ്ധം, (7) സേതുബന്ധനം, (8) യുദ്ധം എന്നിങ്ങനെ എട്ടു് ആട്ടക്കഥകൾ രചിക്കുകനിമിത്തമാണു്. ഉത്തരരാമായണത്തെ അധികരിച്ചു് അദ്ദേഹം ഒരു ആട്ടക്കഥയും നിർമ്മിച്ചിട്ടില്ല. പുത്രകാമേഷ്ടികഥയുടെ ആരംഭത്തിൽ

"പ്രാപ്താനന്തഫലനശ്രിയഃ പ്രിയതമശ്രീരോഹിണീജന്മനോ
വഞ്ചിക്ഷ്മാവരവീരകേരളവിഭോ രാജ്ഞസ്സ്വസുസ്സൂനുനാ
ശിഷ്യേണ പ്രവണേന ശങ്കരകവേ രാമായണം വർണ്ണ്യതേ,
കാരുണ്യേന കഥാഗുണേന കവയഃ കർണ്ണേ തൽ കുർവ്വന്തു"

എന്നൊരു ശ്ലോകമുണ്ടു്. ഈ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു് ആ കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ വീരകേരളവർമ്മാ എന്നു പേരുള്ള ഒരു വഞ്ചിമഹാരാജാവിന്റെ ഭാഗിനേയനും ശങ്കരനാമധേയനായ ഒരു കവിയുടെ ശിഷ്യനുമാണെന്നു മാത്രം വെളിപ്പെടുന്നു. ആ ഗുരുവിനെ വിച്ഛിന്നാഭിഷേകത്തിലും യുദ്ധത്തിലും "ശങ്കരഗുരുസമശങ്കരദൃഢമതിശങ്കരഗുരു" എന്നു കവി വാഴ്ത്തുന്നുണ്ടു്. പിന്നെയും വിച്ഛിന്നാഭിഷേകത്തിൽ "വഞ്ചിധരാവരബാലകവിവീരകേരളമാനസവാസ ഹരേ" എന്നും യുദ്ധത്തിൽ "വഞ്ചിവീരകേരളഹൃദയാംബുജനിവാസലോലപദാംബുജം" എന്നും കാണുന്ന പ്രസ്താവനകളിൽ പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ കവിയുടെ മാതുലന്റെ പേരാണു് ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതു് എന്നു തോന്നുമെങ്കിലും ബാലകപദത്തിന്റെ സ്വാരസ്യംകൊണ്ടു് ആദ്യത്തെ പ്രസ്താവനയിലെങ്കിലും കവി തന്നെ പരാമർശിക്കുന്നതായി വേണം കരുതുവാൻ. എന്തെന്നാൽ ആധുനികവഞ്ചിരാജ്യത്തിന്റെ പ്രതിഷ്ഠാപകനായ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ കാലംവരെ "ബാല"പദം വേണാട്ടിലെ യാതൊരു ശാഖയിൽപ്പെട്ട രാജാക്കന്മാരും സ്വനാമധേയത്തോടുകൂടി ചേർത്തിരുന്നില്ല. ഉണ്ണി എന്നതിന്റെ സംസ്കൃതരൂപമാണു് ബാലകൻ എന്നും ഉണ്ണിക്കേരളവർമ്മാ എന്നു പേരുള്ള ചില രാജാക്കന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നും ഒരു പൂർവ്വപക്ഷം ഇവിടെ ഉന്നയിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നില്ല. എന്നാൽ പ്രസ്തുതകവിയുടെ കൃതികൾ "വഞ്ചിബാലവീരകേരളവർമ്മരാമായണം കഥകളി" എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി ഒരു പഴയ താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു് എനിക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ ഇടവന്നിട്ടുള്ളതിനാൽ കവിയുടെ പേർ തന്നെയാണു് അതെന്നുള്ള എന്റെ നിഗമനം അസ്ഥാനസ്ഥമല്ല. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ "വഞ്ചിവരകേരളവിനുതലീല" എന്നും "കൊട്ടാരക്കരെ വാഴും ഗൌരീനായകാ ത്വൽപാദാരവിന്ദങ്ങളെപ്പൊഴും ഭജിക്കും ഞങ്ങൾക്കല്ലൽ വരാതെകണ്ടനുഗ്രഹിക്ക നീ" എന്നും "മണികണ്ഠേശ്വരത്തെഴും നീലകണ്ഠ പാലയ" എന്നും "കിം നു മണികണ്ഠേശ്വരത്തു

മരുവുന്നൊരു വരദന്തിവദനം നമാമി ചിന്തിതാപ്തയേ'' എന്നും ''ആര്യ ങ്കാവിൽ ശാസ്താരം സാദരം നൌമി'' എന്നുമുള്ള വരികൾ അപ്രകാശിത മായ ഒരു പദത്തിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. കൊട്ടാരക്കര ശിവക്ഷേത്രം ഇക്കാ ലത്തു സർക്കാർവകയാണ്. പണ്ട് ആ ക്ഷേത്രം കൊട്ടാരക്കര രാജാക്ക ന്മാരുടേതായിരുന്നു. അതിന്നടുത്തുതന്നെയുള്ള മണികണ്ഠേശ്വരത്ത് അവ ക്ക് ഒരു കോവിലകമുണ്ടായിരുന്നതിനു രേഖയുണ്ട്. ആര്യങ്കാവ് അക്കാ ലത്ത് അവരുടെ സംസ്ഥാനത്തിൽ പെട്ടിരുന്നു. ഇന്നും അവിടത്തെ ശാസ്ത്രുക്ഷേത്രം സുപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ.

അതിരിക്കട്ടെ. രാമനാട്ടത്തിന്റെ ആഗമത്തെപ്പററിയുള്ള പര മ്പരാഗതമായ കഥ താഴെക്കാണുന്നവിധത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കാം. ക്രി. പി. പന്ത്രണ്ടാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന മഹാകവി ജയദേവന്റെ ഗീതഗോവിന്ദം കേരളത്തിൽ പ്രചരിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോൾ അതു കേരളീ യർ രംഗത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ആ ദൃശ്യകാവ്യത്തെ അഷ്ട പദിയാട്ടമെന്നു പറയുന്നു. അഷ്ടപദിയാട്ടമാണ് കോഴിക്കോട്ടു മാന വേദരാജാവിന്റെ കൃഷ്ണനാട്ടത്തിനു മാർഗ്ഗദർശനം ചെയ്തതു്. കൃഷ്ണനാട്ട ത്തെപ്പററി സവിസ്തരമായി മുപ്പത്തിമൂന്നാമധ്യായത്തിൽ വിസ്തരിച്ചിട്ടു ണ്ടല്ലോ. അങ്ങനെ മാനവേദൻതമ്പുരാൻ ആ ആട്ടത്തിനു പ്രതിഷ്ഠ നല്കിയപ്പോൾ കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ തന്റെ കോവിലകത്തെ ഒരു ടിയന്തിരത്തിനു കൃഷ്ണനാട്ടക്കാരെ അയച്ചുതരണമെന്നു മാനവേദനോട് അപേക്ഷിക്കുകയും ആ ആട്ടം ആടിക്കണ്ടു രസിക്കുവാൻ വൈദഗ്ദ്ധ്യമു ള്ളവർ തെക്കൻദിക്കുകളിൽ ഇല്ലെന്ന് അദ്ദേഹം മറുപടി അയയ്ക്കുകയാൽ പ്രതികാരേച്ഛനിമിത്തം രാമനാട്ടം എന്നൊരു പുതിയ ദൃശ്യകലാപ്രസ്ഥാ നം ആ പ്രത്യുൽപന്നമതി ഉൽഘാടനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ഈ ഐതിഹ്യത്തിനു വളരെ പഴക്കമുണ്ട്. സർവ്വാധികാര്യക്കാർ 1056-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച മലയാളഭാഷാചരിത്രം ഒന്നാം പതിപ്പിൽത്തന്നെ അതു സംക്ഷേപിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പക്ഷാന്തരം:—ഈ ഐതിഹ്യത്തെയും കവിയുടെ കാലത്തെയും തിരസ്കരിക്കുന്ന ഒരു മതാന്തരം ശിരോമണി പി. കൃഷ്ണൻനായർ ഉന്നയി ക്കുന്നു. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ തന്റെ ഗുരു ശങ്കരകവിയാണെന്നു പറ ഞ്ഞിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്ക് അദ്ദേഹം ശ്രീകൃഷ്ണവിജയകർത്താവും ഉദ്ദണ്ഡ ശാസ്ത്രിയുടെ സമകാലീനനുമായ കോലത്തുനാട്ടിലെ ശങ്കരകവിയായി രിക്കുവാനാണ് എളുപ്പം. കൊല്ലം 507 മുതൽ 510 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്ത കൊല്ലത്തെ സർവ്വാംഗനാഥൻ ആദിത്യവർമ്മ മഹാരാജാവ് ഇളയിടത്തു സ്വരൂപമെന്നപേരിൽ ഒരു ശാഖ കൊട്ടാരക്കരെ സ്ഥാപി ച്ചതായി ഒരു തിരുവിതാംകൂർചരിത്രപുസ്തകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ തെളിവനുസരിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ശങ്കരകവിയുടെ കാലത്തു കൊട്ടാ രക്കരവംശം ഉണ്ടായിരുന്നതായി കാണാം. ''പ്രാപ്താനന്ത'' എന്ന ശ്ലോകത്തിലെ ''വിഭു''ശബ്ദത്തിനു പെരുമാൾ എന്ന് അർത്ഥഗ്രഹണം ചെയ്യണം. ചേരരാജവംശം നശിച്ചതോടുകൂടി പെരുമാൾ എന്ന

ബിരുദം കൊല്ലത്തെ (കൂപക)രാജാക്കന്മാരിലും ആ സ്വരൂപം ക്ഷയോന്മുഖമായതോടുകൂടി തിരുവിതാംകൂർരാജവംശത്തിലും സംക്രമിച്ചതായി ഊഹിക്കാം. ആ വഴിക്കു നോക്കുമ്പോഠം കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ തൻെറ മാതുലനെന്നു പറയുന്ന വീരകേരളൻ കൊല്ലത്തെ രാജാവാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ''സ്വസ്ത്യസ്തു ജയസിംഹസ്യ വീരകേരളവർമ്മണഃ'' എന്നു കൊല്ലത്തു ഗണപതിനടയിൽ കൊത്തീട്ടുള്ള ഒരു ശിലാശാസനമുണ്ട്. ആ ശാസനത്തിൻെറ കാലം 671-ാമാണ്ടാണ്. 659 മുതൽ 672 വരെ രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്ന ആ വീരകേരളവർമ്മാവിൻെറ വാഴ്ചക്കാലത്താണ് കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ രാമനാട്ടം നിർമ്മിച്ചതെന്നു നിശ്ചയിക്കാം. കൃഷ്ണനാട്ടം അയച്ചുകൊടുക്കാത്ത വാശിയാലാണ് അദ്ദേഹം രാമനാട്ടമുണ്ടാക്കിയതു് എന്നുള്ള ഐതിഹ്യത്തിനു വിരുദ്ധമായി, രാമനാട്ടം അയച്ചുകൊടുക്കാത്ത വാശിയാലാണ് മാനവേദൻതമ്പുരാൻ കൃഷ്ണനാട്ടമുണ്ടാക്കിയതെന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലാണ് രാമനാട്ടത്തിൻെറ ആവിർഭാവമെന്നു കരുതുന്നതിൽ അസാംഗത്യമില്ല. ഇവയെല്ലാമാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രധാനവാദമുഖങ്ങഠം.

പക്ഷാന്തരപരിശോധന:—ഇളയിടത്തുസ്വരൂപമെന്നും കുന്നിന്മേൽ സ്വരൂപമെന്നുംകൂടി പേരുള്ള കൊട്ടാരക്കരരാജവംശം വേണാട്ടു രാജവംശത്തിൻെറ ഒരുകന്ന ശാഖയാണെന്നുള്ളതിനെപ്പററി അഭിപ്രായഭേദമില്ല. ആദ്യകാലത്തു് ഒന്നായിരുന്ന വേണാട്ടുരാജകുടുംബം പിന്നീടു തൃപ്പാപ്പൂരെന്നും കൊല്ലമെന്നും രണ്ടു സ്വരൂപങ്ങളായി പിരിയുകയും തൃപ്പാപ്പൂരിൻെറ ശാഖകളായി നെടുമങ്ങാട്ടു പേരകത്താവഴിസ്വരൂപവും, കൊട്ടാരക്കരസ്വരൂപവും പിൻകാലത്ത് ആവിർഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. കൊട്ടാരക്കരശാഖ സ്ഥാപിച്ചതു് ആദിത്യവർമ്മമഹാരാജാവാണെന്നുള്ളതിനു യാതൊരു തെളിവുമില്ല. 520 മിഥുനം 32-ാംനു-യിലെ ഒരു മതിലകം രേഖയിൽ കുന്നിന്മേൽസ്വരൂപത്തിലെ വീരകേരളവർമ്മനെപ്പററി പറയുന്നതുകൊണ്ടു് അതിനുമുൻപുതന്നെ ആ സ്വരൂപം സ്ഥാപിതമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ''വിഭു''പദത്തിനു് രാജാവെന്നല്ലാതെ പെരുമാഠം എന്നർത്ഥം ഗ്രഹിക്കേണ്ടതില്ല. ''വിഭുഃ പ്രഭൌ സർവ്വഗതേ'' എന്നു മേദിനീകോശം. പെരുമാഠം എന്ന ബിരുദം ദേശിങ്ങനാട്ടുസ്വരൂപം ക്ഷയോന്മുഖമായതിനുമേലാണ് തൃപ്പാപ്പൂർസ്വരൂപത്തിലേക്കു സംക്രമിച്ചതു് എന്നു പറയുന്നതു ചരിത്രവിരുദ്ധമാകുന്നു. ''കുലശേഖരപ്പെരുമാഠം'' എന്നതാണ് ആ ബിരുദത്തിൻെറ സമ്പൂർണ്ണരൂപം. അതു തൃപ്പാപ്പൂരിലേയോ ദേശിങ്ങനാട്ടിലേയോ തങ്ങഠം അവർ സിംഹാസനാരൂഢരായതിനുമേൽ ഹിരണ്യഗർഭവും തുലാപുരുഷദാനവും നടത്തിയതിനുശേഷമല്ലാതെ സ്വീകരിച്ചുവന്നില്ല. പേരകത്താവഴിയിലെയും കുന്നുമ്മേൽസ്വരൂപത്തിലേയും തങ്ങഠംക്കു് അതിനു് അവകാശമില്ലായിരുന്നു. രവിവർമ്മാ എന്ന തിരുനാമത്തിൽ രണ്ടു രാജാക്കന്മാർ തൃപ്പാപ്പൂർ സ്വരൂപത്തിൽ

767 മുതൽ 784 വരെയും 786 മുതൽ 838 വരെയും രാജ്യഭാരം ചെയ്തു. ആ രണ്ടു പേൎക്കും കുലശേഖരപ്പെരുമാൾ എന്ന ബിരുദം ഉണ്ടായിരുന്നതായി മതിലകം രേഖകളിൽനിന്നും മററും അസന്ദിഗ്ദ്ധമായി വെളിപ്പെടുന്നു. അന്നു ദേശിങ്ങനാട്ടിനു യാതൊരു ശക്തിക്ഷയവും സംഭവിച്ചിരുന്നുമില്ല. പ്രത്യുത ഉണ്ണിക്കേരളവൎമ്മാ എന്ന പേരിൽ അതിപ്രബലനായ ഒരു രാജാവു് ആ നാട്ടു വാണിരുന്നതായും കാണുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല ദ്വിതീയജയസിംഹബിരുദത്താൽ വിദിതനായ വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ കുലശേഖരപ്പെരുമാളായിരുന്നുമില്ല. അദ്ദേഹം രാജ്യം ഭരിച്ചതു് ഉദ്ദേശം 660 മുതൽ 675 വരെയാണു്. ഇതെല്ലാം വസ്തുതത്ത്വത്തിന്റെ സമ്യഗ്ബോധനത്തിനുവേണ്ടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു എന്നേയുള്ളു.

''പ്രാപ്താനന്താ''ദിശ്ലോകത്തിന്റെ അൎത്ഥം:—പ്രാപ്താനന്ത എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ അൎത്ഥം ഞാൻ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതു് താഴെ കാണുന്ന വിധത്തിലാണു്. 798-ാമാണ്ടു കൎക്കടകമാസം 2-ാംനു- ''ഇരവിവൎമ്മരായ ചിറവായി മൂത്തിരുന്നരുളിയ ഇടത്തിൽ പണ്ടാരത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു കരുപ്പുക്കോയിക്കൽ തെക്കെപ്പുറത്തു് ഇലങ്കക്കെട്ടിൽ എഴുന്നരുളിയിരുന്നു പൂശം തിരുനാറം തിരുവവതാരം ചെയ്തരുളിയ നയിനാർ വീരകേരളവൎമ്മരായ കുന്നുമ്മേൽ ഇളയിടത്തു മൂത്തിരുന്നരുളിയിടത്തിൽ പണ്ടാരത്തിലെ തൃപ്പാപ്പൂർസ്വരൂപത്തിൽ ഉടയതാക ദത്തുകൊള്ളുകയും തടിനായിനാര ഇളയിടത്തു മൂത്തിരുന്നരുളിയിടത്തിൽ പണ്ടാരത്തിൽ രേവതിതിരുനാറം തിരുവവതാരം ചെയ്തരുളിയ നയിനാർ ഇരവിവൎമ്മരായ ചിറവായിമൂത്തിരുന്നരുളിയ ഇടത്തിൽ പണ്ടാരത്തിലേയും'' ആ രാജകുടുംബത്തിലെ മററു ചില അങ്ങങ്ങളെയും കുന്നുമ്മേൽ ഇടയിടത്തു സ്വരൂപത്തിലേക്കു് ഉടയതാക ''ദത്തുകൊള്ളുക''യും ചെയ്തു ദത്തോല പകൎന്നതായി മതിലകം രേഖകളിൽ കാണുന്നു. കുന്നുമ്മേൽ സ്വരൂപത്തിലേക്കു ''വഞ്ചി''ബിരുദം സിദ്ധിച്ചതു് ആ ദത്തുവഴിക്കാണു്. അതിനുമുൻപു് ആ രണ്ടു സ്വരൂപങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നതിനു ലക്ഷ്യമൊന്നുമില്ല. ദേശിങ്ങനാട്ടു് ഉണ്ണിക്കേരളവൎമ്മരാജാവിന്റെ സഹോദരീപുത്രനെന്നു കൊട്ടാരക്കരസ്വരൂപത്തിലെ ഒരു ഇളമുറത്തമ്പുരാൻ തന്നെപ്പററി വ്യപദേശിക്കുന്നതിനു പ്രസക്തിയില്ലാത്തതിനാൽ അദ്ദേഹമായിരിക്കുകയില്ല പ്രസ്തുതപദ്യത്തിൽ സ്തുതനായ വീരകേരളൻ. പ്രാപ്താനന്തഫലനശ്രീയഃ എന്ന പദത്തിനു് അനന്തഫലനാമായ സമ്പത്തു് (ദത്തുമൂലം) ലഭിച്ചവൻ എന്നും അനന്തമായ മേഘഭാസ്സോടുകൂടിയ (തിരുവനന്തപുരത്തെ) ശ്രീപത്മനാഭന്റെ സന്നിധിയെ (ദത്തുമൂലം) പ്രാപിച്ചവൻ എന്നും അൎത്ഥം കല്പിക്കാം. ''പ്രിയതമശ്രീരോഹിണീജന്മനഃ'' എന്ന പദത്തിന്റെ അൎത്ഥം സുഹൃത്തമനായ രോഹിണീജാതനോടുകൂടിയവൻ എന്നാണല്ലോ. ആരാണു് ഈ രോഹിണീജാതൻ? രോഹിണി എന്നാൽ ''ചിത്രാരേവതീരോഹിണീഭ്യഃ സ്ത്രിയാമുപസംഖ്യാനം'' എന്ന വാൎത്തികമനുസരിച്ചു രോഹിണീനക്ഷ

ത്രജാത എന്നർത്ഥം. ആ നക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു തമ്പുരാട്ടിയാണു് 767 മുതൽ 784 വരെ വേണാടു ഭരിച്ച വിശ്രുതനായ രവിവർമ്മ കുലശേഖരപ്പെരുമാളുടെ മാതാവു് എന്നുള്ളതിനു രേഖയുണ്ടു്. ആ വഴിക്കു രവിവർമ്മകുലശേഖരൻ രോഹിണീജന്മാവാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. അദ്ദേഹവും കവിയുടെ മാതുലനായ വീരകേരളനും സുഹൃത്തമന്മാരായിരുന്നിരിക്കണം. എന്തിനാണു് രവിവർമ്മകുലശേഖരന്റെ കാര്യത്തിൽ ആ വളച്ചുകെട്ടിനു പോയതു് എന്നു ചോദിച്ചാൽ ശ്ലേഷഭംഗികൊണ്ടു കവിക്കു ബലഭദ്രനെക്കൂടി വിവക്ഷിക്കേണ്ടിയിരുന്നതുകൊണ്ടാണു് എന്നു പര്യാപ്തമായ സമാധാനവുമുണ്ടു്. 798-ലെ ദത്തിൽ ഭാഗഭാക്കായ വീരകേരളന്റെ ഭാഗിനേയനായ കവി മാനവേദന്റെ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടല്ലോ.

ശങ്കരകവി:—ഞാൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന കാലഘട്ടത്തിൽ ഒരു ശങ്കരകവിയെ കണ്ടുകിട്ടുന്നില്ല എന്നുള്ള വസ്തുത സമ്മതിക്കാവുന്നതുതന്നെ. പക്ഷേ അദ്ദേഹം ജന്മനാ ആന്തരാളികനായ സാക്ഷാൽ ശങ്കരകവിയല്ലെന്നും ഏതോ ഒരു ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു എന്നും കവിതന്നെ നമ്മെ അറിയിക്കുന്നുണ്ടെന്നാണു് എനിക്കു തോന്നുന്നതു്. ''ശങ്കരഗുരുസമശങ്കരവുദ്ധമതിശങ്കരഗുരുപൂജിതപാദ'' എന്ന പംക്തിയിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ ഗുരുവിനെ ശങ്കരഭഗവൽപാദരോടാണല്ലോ ഉപമിക്കുന്നതു്. അതു് അന്നത്തെ കാലസ്ഥിതിക്കു് ഒരു അബ്രാഹ്മണന്റെ വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം ചെയ്യുമായിരിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണവിജയകാരനെ ശങ്കര(വുദ്ധമതി)ഭക്തനായും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. കോലത്തുനാട്ടിലെ ശങ്കരകവി ഒരു ദേവീഭക്തനും കൃഷ്ണഭക്തനുമായിരുന്നു എന്നല്ലാതെ ശങ്കരഭക്തനോ രാമഭക്തനോ ആയിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു യാതൊരു ലക്ഷ്യവുമില്ലാത്തതിനാൽ 'ശങ്കരഗുരുപൂജിതപാദ'നെന്നു രണ്ടാവൃത്തി ശ്രീരാമനെ കവി വർണ്ണിക്കണമെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരു മററൊരു ശങ്കരകവിയായിരിക്കുവാനാണു് ന്യായം കൂടുതലായി കാണുന്നതു്. പുത്രകാമേഷ്ടിയുടെ ആരംഭത്തിൽ ''കരധൃതശരചാപം നൌമി വില്വാദ്രിനാഥം'' എന്നവസാനിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകമുണ്ടല്ലോ. കവിക്കു തിരുവില്വാമലയുമായി വല്ല ബന്ധവുമുണ്ടായിരുന്നുവോ എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുകുലം അവിടെയെങ്ങാനുമായിരുന്നുവോ എന്നും നിപുണമായി അന്വേഷിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

ഐതിഹ്യവച്ച്:—ഐതിഹ്യത്തെമാത്രം ആസ്പദമാക്കി ഒരു ചരിത്രസംഭവത്തിന്റെയും കാലം നിർണ്ണയിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ല എന്നുതന്നെയാണു് എന്റെയും പക്ഷം. എന്നാൽ ഒരൈതിഹ്യത്തിനു പ്രാക്തനത്വവും സാർവത്രികത്വവുമുണ്ടെങ്കിൽ അതു് അസംബന്ധമല്ലാതിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം സർവഥാ തിരസ്കാര്യമാണെന്നും എനിക്കു് അഭിപ്രായമില്ല. രാമനാട്ടം വടക്കോട്ടു് അയച്ചുകൊടുക്കാത്ത വാശിയാലാണു് മാനവേദൻ കൃഷ്ണനാട്ടം നിർമ്മിച്ചതു് എന്നൊരു കഥ ഞാൻ കേൾക്കുന്നതു് ഇപ്പോൾമാത്രമാണു്. ഇതിനെപ്പററി കൃഷ്ണൻ

നായക്കു വേണ്ട അറിവു് അതിൻെറ പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ നല്കിയതു കൊട്ടാരക്കരക്കാരനായ ഒരു മാന്യനാണു്. ആ മാന്യൻ പറയുന്നതു, തിരുനെൽവേലിക്കാരനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണപണ്ഡിതൻ ഒരിക്കൽ കൊട്ടാരക്കര വന്നു രാമനാട്ടം കണ്ടു് അതിൻെറ മാഹാത്മ്യം കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നു സാമൂതിരിയെ വർണ്ണിച്ചുകേൾപ്പിച്ചു എന്നും അതു കേട്ടു് ആ ആട്ടക്കാരെ കോഴിക്കോട്ടു് അയച്ചുകൊടുക്കണമെന്നു സാമൂതിരി കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനെ അറിയിച്ചു എന്നും അവരെ കൊട്ടാരക്കര കുലശേഖരക്ഷേത്രത്തിനു വെളിയിൽ ആട്ടത്തിനു് അയയ്ക്കാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്നു കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ പറഞ്ഞൊഴിഞ്ഞതിനാൽ കാഞ്ചീപുരത്തുനിന്നു് ഒരു വൈഷ്ണവബ്രാഹ്മണനെ വരുത്തി അദ്ദേഹത്തിൻെറ സഹായത്തോടുകൂടി ഒരു നമ്പൂരിയെക്കൊണ്ടു് അഷ്ടപദിയാട്ടം ഉണ്ടാക്കിച്ചു എന്നും അതു കാഞ്ചീപുരത്തും ഗുരുവായൂരിലും അഭിനയിക്കപ്പെട്ടു എന്നും കാലാന്തരത്തിൽ മാനവേദരാജാവു കൃഷ്ണനാട്ടം നിർമ്മിച്ചപ്പോൾ ആ അഷ്ടപദിയാട്ടം അസ്തംഗതമായി എന്നും മററുമാണു്. തിരുനെൽവേലിക്കാരനായ ബ്രാഹ്മണപണ്ഡിതനും സാമൂതിരിപ്പാട്ടും അത്ഭുതസ്തിമിതന്മാരാകത്തക്കവണ്ണമുള്ള യാതൊരു ഗുണവും കൊട്ടാരക്കരയാട്ടക്കഥകൾക്കില്ലെന്നും, സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ സദസ്യന്മാർ വിചാരിച്ചാൽ അതിനെക്കാൾ പതിന്മടങ്ങു മനോഹരങ്ങളായ ദൃശ്യകാവ്യങ്ങൾ രചിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നിരിക്കുമെന്നും, സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായ മാനവേദരാജാവിനു് അത്തരത്തിൽ അസ്തമിതമാകാവുന്ന ഒരു അഷ്ടപദിയാട്ടത്തിൻെറ ഹസ്താവലംബം കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൻെറ നിർമ്മിതിക്കു് അശേഷം ആവശ്യകമല്ലെന്നുമുള്ള വസ്തുതകൾ ബോധമുള്ള വിമർശകന്മാർക്കു മേൽ സംക്ഷേപിച്ച ഐതിഹ്യത്തെ, അതു കൊട്ടാരക്കരക്കു് എത്രതന്നെ അഭിമാനജനകമായാലും, അംഗീകരിക്കാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. കൃഷ്ണനാട്ടമയച്ചുകിട്ടാത്ത വാശികൊണ്ടാണു് കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ രാമനാട്ടം നിർമ്മിച്ചതെന്ന പുരാവൃത്തത്തിൽ എനിക്കു പൂർണ്ണമായ വിശ്വാസമില്ല. ഒരു ചെറിയ സംസ്ഥാനത്തിലെ രാജകുമാരൻ അന്നത്തെ അതിപ്രതാപശാലികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായ സാമൂതിരിയോടു കൃഷ്ണനാട്ടക്കാരെ അയച്ചുകൊടുക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നു എങ്കിൽ അതു കവിതാനിമിത്തവും മററുമുള്ള പരസ്പരസൌഹാർദ്ദത്തെ—പരമാണുപർവ്വതങ്ങളുടെ രീതിയിൽ എന്നുതന്നെ വയ്ക്കുക—പുരസ്കരിച്ചായിരിക്കുവാൻമാത്രമേ തരമുള്ളു.

കോഴിക്കോട്ടുമായി ശത്രുതയിൽ വർത്തിച്ചിരുന്ന കൊച്ചിയിൽക്കൂടി തൻെറ ആട്ടക്കാരെ അയയ്ക്കുന്നതിനുള്ള വൈമനസ്യംകൊണ്ടോ, കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻെറ പദവി ആ സൌജന്യത്തിനു് അർഹമല്ലെന്നു കരുതിയോ, തെക്കൻദിക്കുകളിൽ പണ്ഡിതന്മാർക്കുപോലും ദുരവഗാഹമായ കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൻെറ അർത്ഥം ശരിക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള പണ്ഡിതന്മാർ (അവരിൽ കഷ്ടിപിഷ്ടിക്കാരനായ തമ്പുരാനും ഉൾപ്പെടുമല്ലോ) ഇല്ലെന്നുവച്ചോ, കാരണമെന്തായാലും, സാമൂതിരി ആ അപേക്ഷയെ അംഗീകരിച്ചില്ല. തദനന്തരം തമ്പുരാൻ തൻെറ പരിമിതമായ

വാസനയ്ക്കും വ്യുൽപത്തിക്കും അനുഗുണമായി കൃഷ്ണനാട്ടത്തെ അനുകരിച്ച് അതുപോലെ എട്ടു ദിവസംകൊണ്ട് അഭിനയിക്കേണ്ടവിധത്തിൽ രാമനാട്ടം നിർമ്മിച്ചു. ഏതാവന്മാത്രമായിരിക്കും പഴയ ഐതിഹ്യത്തിൻെറ ബീജമെന്നു ഞാൻ സങ്കല്പിക്കുന്നു.

അഷ്ടപദിയാട്ടം:—അഷ്ടപദിയാട്ടം കണ്ടാണ് മാനവേദരാജാവു കൃഷ്ണനാട്ടം നിർമ്മിച്ചതു് എന്നു് ആരും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നില്ല. അഷ്ടപദിയാട്ടഗ്രന്ഥം ഞാനും കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഉപോൽഘാതത്തിലുള്ള ശ്ലോകമാണ് ചുവടേ ചേർക്കുന്നതു്.

"നത്വാ ശ്രീദന്തളീശാലയകൃതനിലയം
ദന്തിരാജാനനം തം
തദ്ഭക്തം വാസുദേവാഭിധനൃപതിവരം
രാമവർമ്മാഭിധോസൌ
ശ്രോത്രപ്രീത്യേകപാത്രം നൃപകൃതസരണി–
ഗ്ഗീതഗോവിന്ദകാവ്യം
നേത്രപ്രീത്യൈ ച നാട്യേ നയതി തദധുനാ
സന്തു സന്തഃ പ്രസന്നാഃ.

ഇടപ്പള്ളിയിൽ വിഘ്നേശ്വരഭക്തനായി വാസുദേവൻ എന്നൊരു വലിയ തമ്പുരാനുണ്ടായിരുന്നു. പുണർതം നക്ഷത്രത്തിൽ 973–ാമാണ്ടു ജനിച്ച അദ്ദേഹത്തിനു മുപ്പത്തൊന്നാമത്തെ വയസ്സിൽ മൂപ്പുകിട്ടി. ആ കോവിലകത്തു തൽപുത്രശാസ്ത്രദേശികത്വംകൊണ്ടു മാനിതനും ഏകാദശീഗ്രാമവാസിയായ മംഗല(ശ്രേണി)ശ്ശേരി നമ്പൂരിയുടെ ശിഷ്യനും കാവ്യനാടകാലങ്കാരതർക്കജ്യോതിർവ്യാകരണശാസ്ത്രനൈപുണ്യവാനുമായി രാമവർമ്മനെന്ന പേരിൽ ഒരു തിരുമുല്പാടുണ്ടായിരുന്നു. തമ്പുരാൻെറ ആജ്ഞയനുസരിച്ച് അദ്ദേഹം തൻെറ ശിഷ്യനും ഭൌത്രികദേവിയുമായ മറ്റൊരു രാമവർമ്മൻെറ സാഹായ്യത്തോടുകൂടി 1019–ാമാണ്ടു കന്നിമാസം 25–ാംനു ശ്രീഗീതഗോവിന്ദമെന്ന ഗീതപ്രബന്ധത്തെ കഥകളിമാർഗ്ഗേണ നാട്യാനുഗുണമാക്കി, രാധാവിരഹം, രാധാസന്ദേശം, രാധാസമാഗമം ഇങ്ങനെ മൂന്നു ദിവസത്തെ ആട്ടമാക്കി കല്പിച്ചു." ഇങ്ങനെയാണ് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ആവിർഭാവം. ഗീതഗോവിന്ദത്തിൻെറ അർത്ഥം മലയാളത്തിൽ വിവരിക്കുകയും ആട്ടക്കാർക്ക് ആടുന്നതിനുവേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ നല്കുകയുമല്ലാതെ തിരുമുല്പാടു മറ്റൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നാൽ അതിനു വളരെ മുൻപുതന്നെ തിരുവിതാംകൂറിൽ കൃഷ്ണനാട്ടം എന്ന പേരിൽ ഒരു ദൃശ്യകലാപ്രസ്ഥാനം പ്രചരിച്ചിരുന്നു. 910–ാമാണ്ടത്തെ അല്പശി ഉത്സവത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ കരമന സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളുടെ വകയായി കൃഷ്ണനാട്ടം ആടിക്കുകയുണ്ടായി. 940–ാമാണ്ടത്തെ അല്പശി ഉത്സവത്തിൽ കൊല്ലം മാവേലിക്കര അമ്പലപ്പുഴ എന്നീ മൂന്നു സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു മൂന്നു

യോഗക്കാർ കൃഷ്ണനാട്ടം കളിക്കുവാൻ എത്തിയിരുന്നു. കൊല്ലത്തെ യോഗത്തിൽ മുപ്പത്താറും മാവേലിക്കരയോഗത്തിൽ മുപ്പതും അമ്പലപ്പുഴ യോഗത്തിൽ മുപ്പതും പേർ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നതായി കാണുന്നു. അവരിൽ ചില ഭാഗവതന്മാർമാത്രം ബ്രാഹ്മണരും ശേഷം പേർ നായന്മാരുമായിരുന്നു. മേളക്കാരുടെ സംഖ്യയിൽനിന്നു ഗീതഗോവിന്ദകഥമാത്രമല്ല കൃഷ്ണനാട്ടത്തിലെ ഇതിവൃത്തമെന്നും ദശമത്തിലെ കഥ ആദ്യന്തം അവർ അഭിനയിച്ചിരുന്നു എന്നും ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കോഴിക്കോട്ടെ കൃഷ്ണനാട്ടക്കാർ തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ വരാത്തതുനിമിത്തം തിരുവിതാംകൂറിലെ പല ഭാഗങ്ങളിലും ആ ആട്ടംതന്നെ യഥാശക്തി മററൊരു പ്രകാരത്തിൽ അഭിനയിക്കുവാൻ യോഗങ്ങൾ ഉണ്ടായി എന്നു വിചാരിക്കാവുന്നതാണ്. കോഴിക്കോട്ടെ അഭിനയത്തിൻെറ ഒരു ക്ഷീണമായ അനുകരണമെന്നുള്ളതിൽ കൂടുതലായി അതു നമ്മുടെ പരിഗണനയെ അർഹിക്കുന്നില്ല. കൊച്ചിയിൽ അത്തരത്തിൽ പ്രത്യേകം ഒരു കൃഷ്ണനാട്ടം ഉത്ഭവിച്ചതായി അറിവില്ല. ഗീതഗോവിന്ദം ഏകദേശം അതു് ആവിർഭവിച്ച കാലംമുതല്ക്കുതന്നെ കേരളത്തിൽ പ്രചരിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും അതു ചാക്കിയാന്മാരോ മററാരെങ്കിലുമോ അഭിനയിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമില്ല. എന്നാൽ ആ കാവ്യരത്നവും അതിനെ അനുകരിച്ചുള്ള രാമഭദ്രൻെറ ഗീതഗൗരീപതികാവ്യവും (ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകം) മററും അഭിനയത്തിനു യോജിപ്പിക്കാവുന്ന രീതിയിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു് എന്നുള്ള വസ്തുത ശ്രദ്ധേയമാകുന്നു. ഗീതഗോവിന്ദംതന്നെ ജയദേവൻ പല ദേശങ്ങളിൽ കൊണ്ടുനടന്നു ഗാനം ചെയ്യുകയും ആ അവസരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ധർമ്മപത്നിയായ പത്മാവതി അതിനനുരൂപമായി നർത്തനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തിരുന്നു എന്നു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും ഇടകലർത്തി ശ്ലോകത്തിൽ കഥയും പദത്തിൽ സംഭാഷണവും വർണ്ണിക്കുകയാണ് ആ മാതിരി കൃതികളിലെ കവനരീതി. ഗീതഗോവിന്ദത്തെ അനുകരിച്ചാണ് പണ്ഡിതവരേണ്യനായ മാനവേദൻ കൃഷ്ണനാട്ടം നിർമ്മിച്ചതെന്നു മുപ്പത്തിമൂന്നാമദ്ധ്യായത്തിൽ ഉപപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആകെക്കൂടി അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലംവരെ കേരളത്തിൽ ബ്രാഹ്മണക്കും മററും പ്രധാനമായി കൂടിയാട്ടവും മററുള്ളവക്കു കോലംതുള്ളൽ മുതലായ ചില ഗ്രാമീണനൃത്യങ്ങളുമല്ലാതെ വേറെ ദൃശ്യകലകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല. അവകൊണ്ടു് അവരുടെ അന്നത്തെ ആവശ്യങ്ങൾ പര്യാപ്തമായി നിവ്വഹിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഭാഷാരീതിയും മററു തെളിവുകളും:—ഇതേവരെ ബാഹ്യസാക്ഷ്യങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി രാമനാട്ടം ഏഴാം ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുവാനിടയില്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാനായിരുന്നു എൻെറ ഉദ്യമം. ഇനി ആഭ്യന്തരസാക്ഷ്യത്തിൻെറ ഗതി എന്തെന്നു നോക്കാം. ചന്ദ്രോത്സവം മുതലായി ആ ശതകത്തിൽ നിർമ്മിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങളിലെ ശൈലിയെന്തെന്നു് അനുവാചകന്മാർ ഓർമ്മിക്കുമല്ലോ. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻെറ കൃതികളിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിയ്ക്കാം.

"കിഷ്കിന്ധാഗോപുരം പുക്കടനടനധികം
ക്രുദ്ധനാം മിത്രസൂനു
ചൊല്ലൊല്ലാളും ലോകചക്രം ഞെടുഞെടയിളക-
ന്നട്ടഹാസങ്ങൾ ചെയ്തു
തൽക്കാലേ ബാലി കേട്ടിട്ടുതരപരുഷം
പൂണ്ടു പോകുന്ന നേരം
തൽക്കാന്താ താരയാകും മതിമുഖിയരികേ
വന്നു ചൊന്നാളിവണ്ണം."

"ഇത്ഥം ചൊല്ലീട്ടു വേഗാൽ കപിവരനിവഹം
മഹിയിൽ വീണശേഷം
ഗൃധ്രൻ സമ്പാതിയപ്പോൾ വിരവിനൊടരികേ
വന്നുടൻ വാനരാണാം
വൃദ്ധൻ ഭ്രാതൃവധം കേട്ടതിതരചകിതൻ
സാശ്രുപാതം കപീന്ദ്രാ-
നദ്ധാ ചൊന്നാനിവണ്ണം ചരിതമതറിവാൻ
സാഭിലാഷം സമോഹം."

"ഇത്ഥം രാത്രിഞ്ചരൻതാൻ പറയുമളവുടൻ
സീതയെപ്പുക്കെട്ടെത്തി-
ട്ടത്യന്തം ഘോരമാകും ഗഹനഭുവി നട-
ക്കുന്നനേരം സ രാമഃ
ധൃത്വാ ബാണം കരാഗ്രേ ജനകസുതയുടേ
രോദനം കേട്ടു ജാതം
തീർത്തും സൌമിത്രി ഖേദം പുനരപി തരസാ
രാഘവോ വാചമൂചേ."

ഈ ശ്ലോകങ്ങളിലെ ശൈലി ഏഴാം ശതകത്തിലേതാണെന്നു സമർത്ഥിക്കുവാൻ എളുപ്പമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. രാമനാട്ടത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന 'കാണലാം' മുതലായ പദങ്ങളിൽ ചിലതെല്ലാം വാല്മീകിരാമായണവും മററും നിർമ്മിച്ച കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻെറ കൃതികളിലും സമീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്. 'നാരീമണിയേ' 'മയ്യൽ' മുതലായ പ്രയോഗങ്ങൾ കോട്ടയത്തു വിദ്വാൻ തമ്പുരാൻെറ ബകവധത്തിലും കാണുവാൻ കഴിയും. കൊട്ടാരക്കരയ്ക്കു ചെങ്കോട്ട മുതലായ തമിഴ്പ്രദേശങ്ങളുമായുള്ള ബന്ധവും ഇവിടെ സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

"മന്ത്രിയാൽ നീതനാകും രാഘവം ചൊല്ലി ദേവീ
താന്തനായ് ഭൂമിപാലൻ നിന്നുടേ മൂലമേവം"

എന്നിങ്ങനെ കവി പല ഘട്ടങ്ങളിലും തമിഴിലെ അറചീരടി ആചിരിയവിരുത്തം സംസ്കൃതച്ഛന്ദസ്സിനുപകരമായി ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതും രാമനാട്ടത്തിൻെറ പഴമയ്ക്കു തെളിവായി സ്വീകരിക്കാവുന്ന

തല്ല. എന്തെന്നാൽ ആ വിരുത്തം പ്രായേണ കേരളത്തിലെ പല ഗ്രാമീണഗാനങ്ങളിലും വിശേഷിച്ച് രാമകഥപ്പാട്ടിലും ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നുണ്ട്. അധ്യാത്മരാമായണം കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ ഉപജീവിച്ച ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നു എന്നു കൃഷ്ണൻനായർ സമ്മതിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും പുനത്തിൻെറ രാമായണചമ്പു അദ്ദേഹത്തിനു ഉപജീവ്യമായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത അംഗീകരിക്കുന്നു. രാമായണചമ്പു നിർമ്മിച്ച കാലത്തോടടുത്തുതന്നെ അതിൻെറ ഒരു പ്രതി തമ്പുരാനു കിട്ടി എന്നു സങ്കല്പിച്ചാലല്ലാതെ അദ്ദേഹം ഏഴാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി സ്ഥാപിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽപ്പോലും സമകാലികന്മാരുടെ കൃതിയിൽനിന്നു കവികൾ ആശയചൌര്യം ചെയ്യുക എന്നതു അത്ര സാധാരണവുമല്ല. രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം കവിക്കു മാർഗ്ഗദർശകമല്ലായിരുന്നു എന്നുള്ള വാദവും ദുർഗ്രഹമാണ്. ആശയങ്ങൾക്കുപുറമേ വാചകങ്ങൾകൂടിയും രണ്ടു കൃതികളിൽ ഒന്നുപോലെ കാണുമ്പോൾ ഒരു കവി മറേറക്കവിയെ ഉപജീവിച്ചു എന്നാണല്ലോ നാം ന്യായമായി അനുമാനിക്കേണ്ടതു്. ഇരുപത്തിനാലു വൃത്തകാരനെ എനിക്കു വലിയ ബഹുമാനമില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹം തമ്പുരാനെക്കാൾ മേലേക്കിടയിലാണ് നില്ക്കുന്നതു് എന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. തമ്പുരാൻെറ ഭാഷ പകർത്തേണ്ട ആവശ്യം അദ്ദേഹത്തിനു് അശേഷമില്ല. അതെല്ലാം പോകട്ടെ. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ അനുനാസികരഹിതങ്ങളായ ഗദ്യപദ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിബദ്ധമായ ശൂർപ്പണഖാപ്രലാപപ്രബന്ധത്തെപ്പററി ഇരുപത്തെട്ടാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൃഷ്ണൻനായരുടെ വാദം നിരക്കണമെങ്കിൽ ആ മഹാകവിക്ക് അദ്ദേഹവുമായി തുലനംചെയ്യുമ്പോൾ ഒരു കവികൃമിമാത്രമായ കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനാണ് ആ വിഷയത്തിൽ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശം ചെയ്തതു് എന്നുകൂടി നാം സമ്മതിച്ചുകൊടുക്കേണ്ടിവരും. ''ആരാന്നികൃത്തഘനകർണ്ണകചാതിഘോരാ ശ്രീരാഘവം നിരനുനാസികമേത്യ ചൊന്നാൾ'' എന്നും ''നാസാക്ഷയാന്നിരനുനാസികമേവമൂക്ത്വാ വാസം ജഗാമ ഖരദൂഷണയോസ്സദീനാ'' എന്നും ഖരവധം ആട്ടക്കഥയിൽ പ്രസ്താവനയുണ്ടല്ലോ. ''നാസാക്ഷയാന്നിരനുനാസികമേവമൂചേ'' എന്നാണ് ഭട്ടതിരിയുടെ ഫക്കിക. അത്തരത്തിൽ ഒരു ജന്യജനകത ഒരിക്കലും സംഭാവ്യമല്ലെന്നും വാസ്തവത്തിൽ ഭട്ടതിരി ശൂർപ്പണഖയെക്കൊണ്ടു തൻെറ ജ്യേഷ്ഠനായ രാവണനോടു നിരനുനാസികമായി ചെയ്യിച്ചിരിക്കുന്ന പരിദേവനം തമ്പുരാൻ പ്രകൃതം അല്പമൊന്നു മാററി ശ്രീരാമൻെറ സന്നിധിയിലാക്കുന്നു എന്നുമാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നതു്. തമ്പുരാൻെറ കൃതികൾതന്നെ എട്ടു ദിവസത്തെ കഥകളായി പരിണമിച്ചതു് അദ്ദേഹം മാനവേദൻെറ കൃഷ്ണനാട്ടത്തെ പ്രകടമായി അനുകരിക്കുകനിമിത്തമാകുന്നു. ആ വിഷയത്തിൽ ഗീതഗോവിന്ദത്തെയാണ് അദ്ദേഹം അനുകരിച്ചതെന്നുള്ളതിനു യാതൊരു ലക്ഷ്യവുമില്ല. ഗീതഗോവിന്ദത്തിൽ ഓരോ സർഗ്ഗത്തിലുമാണല്ലോ എട്ടു പദങ്ങളുള്ളതു്. ഇനി

യും ഒരു കാര്യം ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിലാണു് രാമനാട്ടത്തിന്റെ ആവിർഭാവമെങ്കിൽ അതിൽപ്പിന്നീടു് അത്തരത്തിലുള്ള കൃതികൾ കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ—അതായതു കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ കാലത്തുമാത്രം—ഉത്ഭവിക്കുവാൻ വല്ല ഉപപത്തിയുമുണ്ടോ? ഇരുനൂററിൽച്ചില്വാനം കൊല്ലത്തേക്കു് ഒരാട്ടക്കഥയെഴുതുന്നതിനു വേണ്ട സംഗീതസാഹിത്യപാടവമുള്ള കവികൾ കേരളത്തിൽ ഇല്ലായിരുന്നുവോ? ആ കാലഘട്ടത്തിലുണ്ടായ കൃതികൾ നശിച്ചുപോയി എന്നു വാദിച്ചാലും ഒരൊററ കൃതിക്കെങ്കിലും ശാശ്വതപ്രതിഷ്ഠ ലഭിക്കാതെപോയതിനു സമാധാനം ഉണ്ടാകേണ്ടതല്ലേ? കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാന്റെ എട്ടു പൊട്ടക്കഥകൾ മാത്രം കണ്ടുകൊണ്ടു ധന്യമ്മന്യരായി രണ്ടു ശതകകാലം സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരും സഹൃദയധുരീണന്മാരും അഭിനയകലാമർമ്മവേദികളുമായ നമ്പൂരിമാരും രാജാക്കന്മാരും മററും അടങ്ങിയിരുന്നിരിക്കുമോ? ഒരിക്കലുമില്ലെന്നാണു് ഞാൻ കരുതുന്നതു്. വിച്ഛിന്നാഭിഷേകത്തിലെ

> ''ധരണിനായകാഭരണ ഭൂപതേ കരുണാവാരിധേ! തരണിവംശജ
> തരണിതന്നുടെ കിരണജാലവും ധരണിയിൽപ്പരന്നരുണമായ്ത്തന്നെ''

ഇത്യാദിപദം പ്രായേണ എഴുത്തച്ഛന്റെ കണ്ണപവൃത്തത്തിലാണു് തമ്പുരാൻ രചിച്ചിരിക്കുന്നതു് എന്നുംകൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ഇപ്പോൾത്തന്നെ ക്രമത്തിലധികം നീണ്ടുപോയ ഈ ചർച്ച ഇവിടെ അവസാനിപ്പിക്കാം. മാനവേദൻതമ്പുരാൻ കൃഷ്ണനാട്ടം രചിച്ച കൊല്ലം 829-ാമാണ്ടിനുമേൽ പത്തോ പന്ത്രണ്ടോ വർഷങ്ങൾക്കകം രാമനാട്ടപ്രസ്ഥാനം സംജാതമായി എന്നു നിർണ്ണയിക്കുന്നതിൽ യാതൊരപാകവും എന്റെ ദൃഷ്ടിക്കു ഗോചരീഭവിക്കുന്നില്ല. 852-ൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഉമയമ്മറാണിയോടു പടവെട്ടിയ ഒരു വീരകേരളവർമ്മതമ്പുരാൻ ഇളയിടത്തുസ്വരൂപത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹമായിരിക്കണം രാമനാട്ടത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവെന്നും ഒരു ഗവേഷകൻ പറയുന്നു. അങ്ങനെ അക്കാലത്തു് ഇളയിടത്തുസ്വരൂപത്തിൽ വീരകേരളനാമധേയനായ ഒരു തമ്പുരാൻ ഉണ്ടായിരുന്നതായി അറിവില്ല. അദ്ദേഹം പേരകത്താവഴിസ്വരൂപത്തിലെ രാജാവായിരുന്നു എന്നാണു് അക്കാലത്തെ ഒരു ചരിത്രരേഖയിൽനിന്നു നാം സ്പഷ്ടമായി അറിയുന്നതു്. ''പേരകത്താവഴിയിൽ വീരകേരളവർമ്മൻ'' എന്നു വ്യക്തമായിത്തന്നെ ആ രേഖയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

തമിഴ്നാട്ടിലെ നൃത്തനൃത്യങ്ങൾ:—ഇയൽ, ഇചൈ, നാടകം എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു വിഭാഗങ്ങൾ പഴയ തമിഴ്സാഹിത്യത്തിനുണ്ടായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു് അറിവുള്ളതാണല്ലോ. പണ്ടത്തെ തമിഴ് നാടകങ്ങൾക്കു ഭരതം, അഗസ്ത്യം മുതലായി അനേകം ലക്ഷണഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും മുദവൽ, ജയന്തം, ഗുണനൂൽ തുടങ്ങിയുള്ളവയിലെ ചില സൂത്രങ്ങൾമാത്രമേ അവശേഷിച്ചുള്ളൂ എന്നും അടി

യാക്കനല്ലാർ ചിലപ്പതികാരവുരയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലത്തും ഇശൈനുണുക്കം, ഇന്ദ്രകാളിയം, പഞ്ചമരപു, ഭരതസേനാപതീയം, മതിവാണർനാടകത്തമിഴ്നൂൽ എന്നിങ്ങനെ മററു ചില ലക്ഷ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ പ്രചരിച്ചിരുന്നു. അവയും ഇപ്പോൾ അലഭ്യങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. ആ പ്രാചീനനാടകങ്ങളിൽ ഗദ്യവും ഗാനവും സമ്മേളിച്ചിരുന്നു. ചിലപ്പതികാരത്തിലെ മൂന്നാമത്തേയും ആറാമത്തേയും ഗാഥകളായ അരങ്കേററുകാതയിലും കടലാട്ടുകാതയിലും ഇരുവകൈക്കൂത്തുകളേയും ദേവതകൾ ഓരോ അവസരത്തിൽ ആടിയ പതിനൊന്നു പ്രത്യേകസമ്പ്രദായത്തിലുള്ള നൃത്തങ്ങളേയും (ആടൽ) മററും പററി നിർദ്ദേശങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ട്. (1) വചൈക്കൂത്ത്, പുകഴ്ക്കൂത്ത്, (2) പേത്തിയൽ, പൊതുവിയൽ, (3) വരിക്കൂത്ത്, വരിചാന്തിക്കൂത്ത്, (4) ചാന്തിക്കൂത്ത്, വിനോതക്കൂത്ത്, (5) ആരിയക്കൂത്ത്, തമിഴ്ക്കൂത്ത്, (6) ഇയല്പുക്കൂത്ത്, തേചിക്കൂത്ത് എന്നിങ്ങനെ വിവിധോപാധികളെ ആസ്പദമാക്കി ഇരുവകൈക്കൂത്തുകളെ പല പ്രകാരത്തിൽ ആചാര്യന്മാർ വിഭജിക്കുന്നു. ചൊക്കം, മെയ്, അവിനയം, നാടകം എന്നു ശാന്തിക്കൂത്തിനു നാലു് അവാന്തരവിഭാഗങ്ങളുണ്ട്. ശുദ്ധനൃത്തത്തിനു ചൊക്കമെന്നും കഥാബന്ധം കൂടാതെ ഗാനാർത്ഥമനുസരിച്ചുമാത്രമുള്ള നൃത്യത്തിനു് അവിനായ(അഭിനയ)ക്കൂത്തെന്നും പറഞ്ഞുവരുന്നു. ഇവയെല്ലാം പലവകക്കൂത്ത് എന്ന ഇനത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതാണ്. ദേവതകൾ ആടിയതായി പറയുന്ന കൂത്തുകൾ അല്ലിയം, കൊട്ടുകൊട്ടി, കടൈ, കടം, പാണ്ഡരങ്ഗം, മല്ലു്, തുടി, കടൈയം, പേടി, മരക്കാൽ, പറവൈ എന്നിവയാണ്. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ ആറും നിന്നുകൊണ്ടും ബാക്കി അഞ്ചും നടന്നുകൊണ്ടും ആടേണ്ടവയാണെന്നു് ആചാര്യന്മാർ ഉപന്യസിക്കുന്നു.

യക്ഷഗാനം:— യക്ഷഗാനം എന്ന പേരിൽ ഒരുവക നൃത്യം മൈസൂരിലും ദക്ഷിണകർണ്ണാടകത്തിലും ആന്ധ്രദേശത്തിലും പ്രചരിക്കുന്നുണ്ട്. കർണ്ണാടകദേശത്തിലെ യക്ഷഗാനം ആന്ധ്രദേശത്തിൽ സംക്രമിക്കുന്നതിനുമുൻപുതന്നെ അവിടെ തമിഴരുടെ ചന്തിക്കൂത്തിനു തുല്യമായി യക്ഷഗാനത്തിലെ വീഥിനാടകം എന്നൊരു നൃത്യം ഉണ്ടായിരുന്നതായും അറിയുന്നു. വേഷവിധാനം ഗാനരീതി വാദ്യസമ്പ്രദായം മുതലായി പലതിനും ആട്ടക്കഥയോടു സാദൃശ്യമുണ്ടെന്നും തെക്കൻകർണ്ണാടകത്തിൽ അതിൻെറ സംജ്ഞ ബയലാടെ (വയലാട്ടം) എന്നാണെന്നും ശാന്തവീരദേശികനെന്ന ഒരു കർണ്ണാടകകവി 825-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു സൗന്ദരേശചരയക്ഷഗാനമെന്നു് ആമാതിരി അഭിനയത്തിനു് ഉപയുക്തമായി ഒരു ദൃശ്യപ്രബന്ധം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മററും കൃഷ്ണൻനായർ ഉപന്യസിച്ച്, ദക്ഷിണകർണ്ണാടകത്തിൽ യക്ഷഗാനത്തിൻെറ ആവിർഭാവം ആട്ടക്കഥയുടെ അനുകരണരൂപത്തിലായിരുന്നിരിക്കണമെന്നു് അഭ്യൂഹിക്കുന്നു. ഈ തെളിവുകൾ ആ അഭ്യൂഹത്തിനു സാധകങ്ങളാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. ഇവയെ വാദത്തിനുവേണ്ടി അങ്ഗീകരിച്ചാൽക്കൂടിയും

തുളുനാട്ടിലെ എമ്പ്രാന്മാർ പലരും കൊട്ടാരക്കരയിൽ അക്കാലത്തു താമസിച്ചിരുന്നു എന്നും അവരിൽ യക്ഷഗാനങ്ങളിൽ പരിചയമുള്ള ചിലരെക്കൊണ്ടു് അവയുടെ ആട്ടപ്രകാരം ഗ്രഹിക്കുവാൻ അവിടത്തെ തമ്പുരാനു പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നിരിക്കുകയില്ലെന്നും സമർത്ഥിക്കാവുന്നതാണു്. തമ്പുരാന്റെ കാലത്തു് ആട്ടക്കഥക്കാരുടെ വേഷവിധാനവും മററും ഇന്നവിധത്തിലായിരുന്നു എന്നറിവാൻ ഇന്നു യാതൊരു മാർഗ്ഗവുമില്ലാതെയിരിക്കുകയും വേഷവിധാനത്തിലും മററും കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിനും കൂടിയാട്ടത്തിനും കൃഷ്ണനാട്ടത്തിനും തമ്മിൽ അനേകം അംശങ്ങളിൽ സാദൃശ്യം കാണുകയും ചെയ്യുന്ന സ്ഥിതിക്കു യക്ഷഗാനത്തിന്റെ അനുകരണമാണു് ആട്ടക്കഥയെന്നോ ആട്ടക്കഥയുടെ അനുകരണമാണു് യക്ഷഗാനമെന്നോ നിർണ്ണയിക്കുന്നതു സൂക്ഷിച്ചുവേണമെന്നും പറയേണ്ടതുണ്ടു്.

ആട്ടക്കഥയ്ക്കു കൂടിയാട്ടത്തോടുള്ള കടപ്പാടു്:—ചാക്കിയാന്മാരുടെ കൂത്തിനും കൂടിയാട്ടത്തിനും വളരെ പഴക്കമുള്ളതായി നാം കണ്ടുവല്ലോ. കേരളത്തിൽ പിന്നീടുണ്ടായിട്ടുള്ള സാഹിത്യഗന്ധികളായ ദൃശ്യപ്രസ്ഥാനങ്ങളെല്ലാം അവയെ ഏറെക്കുറെ ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു നിർവ്വിവാദമാണു്. ആദ്യമായി വേഷവിധാനത്തെപ്പററിത്തന്നെ ചിന്തിക്കാം. കൂടിയാട്ടത്തിൽ ശൂർപ്പണഖാദികൾക്കു കരിയും, രാവണാദികൾക്കു കത്തിയും, അർജ്ജുനൻ മിത്രാവസു തുടങ്ങിയവർക്കു പച്ചയുമാണു് മുഖത്തു തേയ്ക്കുന്നതു്. കത്തിക്കു് ഉണ്ടയുമുണ്ടു്. കുപ്പായം വാൽ മുതലായവ പഞ്ഞികൊണ്ടാണു് ഉണ്ടാക്കുന്നതു്. ഇങ്ങനെ ചികഞ്ഞുനോക്കുമ്പോൾ രാമനാട്ടത്തിലെ വേഷവിധാനം കൂടിയാട്ടത്തിലേതിനോടു് അനേകം വിഷയങ്ങളിൽ കടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു കാണാം. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിലെ കൃഷ്ണന്റെ കിരീടംതന്നെയാണല്ലോ രാമനാട്ടത്തിലെ കൃഷ്ണനും അണിയുന്നതു്. കേശഭാരം, കഞ്ചുകം, കടിസൂത്രം, മാററു് (വസ്ത്രം) മുതലായവയുടെ ധാരണത്തിൽ രാമനാട്ടത്തിലെ രീതി കൂടിയാട്ടത്തിലേതിന്റെ പരിഷ്കാരംമാത്രമാണു്. രാമനാട്ടത്തിലെ കൈമുദ്രകൾ കൂടിയാട്ടത്തിലെ കൈമുദ്രകളെ അനുകരിക്കുന്നു. "കഥകളിയിലെ വേഷങ്ങളുടെ മട്ടും അഭിനയരീതിയും കൈമുദ്രകളും മററു സകലചടങ്ങുകളും കൂടിയാട്ടം എന്ന നാടകാഭിനയത്തിന്റെ ഒരു നേർപകർപ്പാണെന്നു പറയാം" എന്നു് ആററൂർ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടി പ്രസ്താവിക്കുന്നതിൽ വളരെ പരമാർത്ഥമുണ്ടു്. കൂടിയാട്ടത്തിൽ ചാക്കിയാന്മാർക്കു കൈമുദ്രകൾ രണ്ടു തോളിന്റേയും പരിധിക്കുള്ളിലല്ലാതെ കാട്ടുവാൻ പാടുള്ളതല്ല എന്നതാണു് അഭിനയത്തെസ്സംബന്ധിച്ചു് ആ പ്രസ്ഥാനത്തിനുള്ള ഒരു പ്രധാന വ്യത്യാസം. താണ്ഡവപ്രധാനമായ രാമനാട്ടത്തിന്റെ അഭിനയത്തിനു് അങ്ങനെയുള്ള ഹസ്തവിനിയോഗം അപര്യാപ്തമാണെന്നു് ആചാര്യന്മാർ കരുതിയതിൽ അനൗചിത്യവുമില്ല. കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൽ അഭിനയത്തെക്കാൾ ആട്ടത്തിനാണു് പ്രാധാന്യം. അതിനാൽ അതിൽ നടന്മാർ കൈമുദ്രകൾ കാട്ടുന്ന സമ്പ്രദായമില്ല. അവർ പിന്നിൽനിന്നു പാട്ടുകാർ

ചൊല്ലുന്നതനുസരിച്ച് ആടുകയും താളത്തിനൊപ്പിച്ചു നൎത്തനം ചെയ്യുകയും സന്ദൎഭോചിതമായി രസം സ്ഫുരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നേ നിബ്ബന്ധമുള്ളു. പാട്ടുകാർമാത്രമേ പാടാവൂ എന്നും നടന്മാർ മുഖം കൊണ്ടു ഗേയത്തിന്റെ അൎത്ഥം പരിപൂൎണ്ണമായി പ്രദൎശിപ്പിച്ചാൽ മതിയെന്നുമുള്ള നിയമങ്ങൾ രാമനാട്ടം കൃഷ്ണനാട്ടത്തിൽനിന്നു സ്വീകരിച്ചതായി സങ്കല്പിക്കാം.

കാലാന്തരത്തിൽ രാമനാട്ടത്തിന്റെ വികാസം:—കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ തന്റെ കഥകൾ ആദ്യമായി അഭിനയിച്ചതു ഗണപതിനടയിലോ കലശേഖരക്ഷേത്രത്തിലോ അല്ലെന്നും ആണെങ്കിൽ ആ ക്ഷേത്രങ്ങളെപ്പററി മുൻപു നിൎദ്ദേശിച്ച പദത്തിൽ പ്രകടമായ പ്രസ്താവന വേണ്ടതാണെന്നും തോന്നുന്നു. ആ അഭിനയകാലത്തു നടന്മാൎക്കു കുപ്പായം, കിരീടം മുതലായ വസ്ത്രാഭരണങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും ഞെറിഞ്ഞ മുണ്ടുകൾമാത്രമേ അവർ ഉടുത്തിരുന്നുള്ളു എന്നും പാട്ടു പാടുവാൻ ഭാഗവതന്മാരില്ലായിരുന്നു എന്നും വേഷക്കാർതന്നെയാണു് ആടുകയും പാടുകയും ചെയ്തുവന്നതു് എന്നും കൈമുദ്രകൾ വളരെ വിരളമായിമാത്രമേ ഉപയോഗിച്ചിരുന്നുള്ളു എന്നും വാദ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ കൃഷ്ണനാട്ടമനുസരിച്ചുള്ള മദ്ദളവും ഇലത്താളവും ചേങ്ങലയുമല്ലാതെ ചെണ്ട ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നില്ല എന്നും ആകെക്കൂടി ഒരപരിഷ്കൃതരീതിയിൽ കരിയും മഞ്ഞളും അരച്ചു മുഖത്തു തേച്ചു പാളകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ തൊപ്പികൾ തലയിൽ ധരിച്ചുകൊണ്ടാണു് അവർ തങ്ങളുടെ അഭിനയം അനുഷ്ഠിച്ചുവന്നിരുന്നതു് എന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ഇലത്താളംതന്നെ പിന്നീടു കൂട്ടിച്ചേൎത്തതാണെന്നു പറയുന്നവരുമുണ്ടു്. ഈ അഭിപ്രായം അതേ രീതിയിൽ വിശ്വസിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനു കടൽക്കരയിൽവച്ചു ശ്രീരാമൻതന്നെ സമുദ്രത്തിൽ രാമായണകഥാപാത്രങ്ങൾ കാണിച്ചുകൊടുത്തു എന്നും തിരമാലകൾക്കിടയിൽ കൂടി അരയ്ക്കുമീതെയുള്ള ശരീരഭാഗംമാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിനു ദൃഷ്ടിഗോചരമായിത്തീൎന്നുള്ളു എന്നും അതുനിമിത്തമാണു് വേഷങ്ങളുടെ അരയ്ക്കു മേലുള്ള ഭാഗംമാത്രം അദ്ദേഹം വസ്ത്രംകൊണ്ടു് ആച്ഛാദനം ചെയ്യിച്ചതെന്നുമുള്ള അന്ധവിശ്വാസം 'തിര' എന്ന ശബ്ദത്തിനു 'മറ' എന്നൎത്ഥമുണ്ടെന്നു് അറിവില്ലാതെപോയ അതിന്റെ ഉൽപാദകന്റെ മനോധൎമ്മവിലാസമാണെന്നും അത്തരത്തിലുള്ള വസ്ത്രധാരണരീതി ചരണചാലനത്തിന്റെ സൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി സംവിധാനം ചെയ്തിട്ടുള്ളതാണെന്നും പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതുപോലെ ഭാവനാമാത്രസൃഷ്ടങ്ങളായ പല ഘടകങ്ങളും കഥകളിയുടെ ആദിമാഭിനയത്തെപ്പററിയുള്ള ഐതിഹ്യത്തിലും ഇടകലൎന്നിട്ടുണ്ടു്. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ കേരളത്തിലെ ദാരികവധം, പടയണി മുതലായ പല പ്രാചീനനൃത്തകലകളും കണ്ടു് അവയിലും കൂടിയാട്ടത്തിലും കൃഷ്ണനാട്ടത്തിലും ഉപയോഗിച്ചുവന്ന വേഷഭൂഷകളിൽ തനിക്കു ബോധിച്ചവ അങ്ഗീകരിച്ചു തൽകാലം കാൎയ്യസാധകമായ വിധത്തിൽ വേഷവിധാനവും അഭിനയക്രമവും മററും

ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരുന്നിരിക്കണം. അതൊന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നതു പോലെ അത്രമാത്രം പരിഷ്കാരശൂന്യമായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ന്യായവുമില്ല. ഏതായാലും ആ പഴയ സംവിധാനത്തിൽ (1) വെട്ടത്തു രാജാവു്, (2) കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി, (3) കല്ലടിക്കോട്ടു നമ്പൂരി എന്നീ മൂന്നു് അഭിനയകലാകോവിദന്മാർ കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിൽത്തന്നെ ആശാസ്യങ്ങളായ പല മാററങ്ങളും വരുത്തി എന്നുള്ളതു സർവ്വസമ്മതമാണു്.

വെട്ടത്തുസമ്പ്രദായം:—ഇതിനു 'കോട്ടമട്ടു്' എന്നും പേർ പറയുന്നു. കഥകളി പരിഷ്കരിച്ച വെട്ടത്തു തമ്പുരാൻ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലമേതെന്നു സൂക്ഷ്മമായി അറിയുന്നില്ല. രാമനാട്ടം വടക്കോട്ടു കടന്നപ്പോഠം അതിന്റെ അഭിനയത്തിലും മററും വടക്കക്കു രുചിക്കുന്ന ചില ഭേദഗതികഠം അദ്ദേഹം വരുത്തിയതായി ഊഹിക്കാം. നടന്മാർ സംസാരിക്കരുതെന്നും മുഖത്തു മഞ്ഞളിനും കരിക്കും പകരം മനയോല തേക്കണമെന്നും വാദ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചെണ്ടകൂടി ഉപയോഗിക്കണമെന്നും മററും ചില പരിഷ്കാരങ്ങളാണു് അദ്ദേഹം പ്രധാനമായി ചെയ്തതെന്നു പുരാവിത്തുകഠം പറയുന്നു. അവയിൽ ചില വികാസക്രമങ്ങളുടെ ജനയിതാവു കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയാണെന്നു പറയുന്നവരുമുണ്ടു്. കൈമുദ്രകഠം തലസ്ഥമീതെയാണു് കാണിക്കേണ്ടതെന്നും അവ ഒരു പ്രാവശ്യം കാണിച്ചാൽ മതിയെന്നും പാട്ടു് ഒരിക്കൽമാത്രമേ പൊന്നാനിയും ശങ്കിടിക്കാരനും പാടാവൂ എന്നും പദം ചൊല്ലിക്കഴിഞ്ഞാൽ കലാശത്തിനു മുൻപുള്ള ചാട്ടത്തോടുകൂടി അരങ്ങത്തേക്കു പൃഷ്ഠം കാണിക്കാമെന്നും മററും ചില നിയമങ്ങഠം അദ്ദേഹം ഏർപ്പെടുത്തിയതായി എല്ലാ പണ്ഡിതന്മാരും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. വെട്ടത്തുസമ്പ്രദായത്തിനു കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയുടെ ആവിർഭാവത്തിനുശേഷം അത്രക്കററിക്കു തെക്കുമാത്രമേ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നും അതും കാലാന്തരത്തിൽ ലുപ്തമായിപ്പോയെന്നും അറിയുന്നു.

കപ്ലിങ്ങാട്ടുസമ്പ്രദായം:—രാമനാട്ടത്തിന്റെ പരിഷ്കർത്താക്കന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയൻ കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയാകുന്നു. കൊച്ചിസ്സീമയിൽ തലപ്പള്ളിത്താലൂക്കിൽ ചെറുതുരുത്തി തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനു സമീപമാണു് കപ്ലിങ്ങാട്ടില്ലം. നമ്പൂരിയുടെ പരിഷ്കാരം കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പശ്ചാർദ്ധത്തിലായിരുന്നു എന്നു് അനുമാനിക്കാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനത്തെപ്പററി ഒരൈതിഹ്യമുണ്ടു്. കപ്ലിങ്ങാട്ടില്ലത്തിൽ ഒരന്തർജ്ജനം ഗർഭിണിയായിരുന്ന കാലത്തു കരിപ്പാല സ്വാമിയാർ അതിനടുത്തുള്ള ക്ഷേത്രത്തിൽ ചെല്ലുകയും ആ അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ ഭർത്താവു് അപേക്ഷിക്കകനിമിത്തം സൽസന്താനലബ്ധിക്കായി നാല്പതു ദിവസത്തേക്കു വെണ്ണ ജപിച്ചു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതറിഞ്ഞപ്പോഠം ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ കഴകപ്രവൃത്തിയുള്ള മണിക്കൂററിൽ വാര്യത്തിലെ ഗർഭവതിയായ ഒരു വാരസ്യാക്കും സ്വാമിയാരെക്കൊണ്ടു വെണ്ണ ജപിപ്പിച്ചു സേവിക്കണമെന്നു് ആഗ്രഹമുണ്ടാകുകയും ആ ആഗ്രഹം

വാരസ്യാരുടെ ഭർത്താവായ ശാന്തിക്കാരൻനമ്പൂരി അറിഞ്ഞു് അങ്ങനെ ചെയ്യിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വാമിയാർ രണ്ടു സ്ത്രീകൾക്കുമുള്ള വെണ്ണ പ്രത്യേകം ജപിച്ചു രണ്ടു പൊതിയാക്കി ശാന്തിക്കാരനെ ഏല്പിച്ചുവന്നു. ശാന്തിക്കാരൻ അന്തർജ്ജനത്തിനായി ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്ന പൊതിയിലെ വെണ്ണയ്ക്കു വൈശിഷ്ട്യം കൂടുമെന്നു സങ്കല്പിച്ചു് അതു വാരസ്യാൎക്കും മറേറ പൊതിയിലെ വെണ്ണ അന്തർജ്ജനത്തിനും മാററി കൊടുത്തു. രണ്ടു സ്ത്രീകളും പുരുഷപ്രജകളെ പ്രസവിക്കുകയും കാലാന്തരത്തിൽ വാരിയർ ശാസ്ത്രജ്ഞനായിത്തീരുകയും നമ്പൂരി ആട്ടത്തിലും പാട്ടിലുംമാത്രം പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതാണു് ഐതിഹ്യം. ഈ സംഭവം നടന്നതു് 970–ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു ചിലരും ദേശമംഗലത്തെ പണ്ഡിതന്മാരായ വാരിയന്മാരുടെ കൂടസ്ഥനാണു് ഈ മണിക്കൂററിൽ വാരിയരെന്നു മററു ചിലരും പറയുന്നു. ഈ രണ്ടു മതവും വിശ്വാസയോഗ്യമായി തോന്നുന്നില്ല. കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി അഭിനയം അഭ്യസിച്ചതു സുഗൃഹീതനാമാവായിരുന്ന കോട്ടയത്തു തമ്പുരാനിൽനിന്നായിരുന്നു എന്നു ചിലരും അങ്ങനെയല്ല കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്നു് അഭിനയവിഷയത്തിൽ ഗുരു കപ്ലിങ്ങാടായിരുന്നു എന്നു മററു ചിലരും പറയുന്നു. ഏതായാലും അവർ ഏകദേശം സമകാലികന്മാരായിരുന്നു എന്നു പറയുവാൻ സാധിക്കും. കപ്ലിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി (1) കപ്പായവും മററും ഒന്നുകൂടി മോടിപിടിപ്പിക്കുകയും (2) തലമുടിയും കെച്ചവും നടപ്പാക്കുകയും (3) അരിമാവും ചുണ്ണാമ്പും ചേർത്തു ചുട്ടികുത്തു് ഏൎപ്പെടുത്തുകയും (4) പച്ച, കത്തി, കരി, മിനുക്കു്, താടി മുതലായി തേപ്പിൽ വേണ്ട ഭേദഗതികൾ ചെയ്യുകയും (5) അസുരപ്രകൃതികളായ വേഷങ്ങൾക്കു മൂക്കിലും നെററിയിലും ചുട്ടിപ്പൂവു വേണമെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും (6) കിരീടം മുതലായ ആട്ടക്കോപ്പുകൾ മരംകൊണ്ടു പണിയിച്ചു് അവയിൽ ചില്ലും ചകലാസ്സും പതിച്ചു തകിടിടുവിക്കുകയും (7) മുദ്രക്കൈകൾ പരിഷ്കരിക്കുകയും (8) ഇന്നത്തെ മട്ടിലുള്ള ചവിട്ടും കലാശവും വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്യുകയും (9) നിണമണിയലിന്റെ രീതി ക്ലൃപ്തപ്പെടുത്തുകയും (10) തോടയം, പുറപ്പാടു്, മേളപ്പദം മുതലായ ചടങ്ങുകൾ സംവിധാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തതായി മാവേലിക്കര ജി. കൃഷ്ണപിള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേരളീയനൃത്യകല എന്ന പുസ്തകത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. തോളിനോടൊപ്പമേ കൈമുദ്ര കാണിക്കാവൂ എന്നും അതു് ഒരു തവണ മതിയെങ്കിലും വിസ്തരിച്ചു വേണമെന്നും കൈമുദ്ര അവസാനിക്കുന്നതുവരെ പാട്ടുകാർ പാടണമെന്നും കലാശം രണ്ടു മൂലകളിൽനിന്നും എടുത്തു നാലിരട്ടി കാണിക്കണമെന്നും മററും നിർണ്ണയിച്ചതു് അദ്ദേഹമാണത്രേ. തന്റെ ആ പരിഷ്കൃതരീതി ചില നടന്മാരെക്കൊണ്ടു് അഭ്യസിപ്പിച്ചു് ഒരു കഥകളിയോഗം കൂട്ടി അതിൽ താൻതന്നെ പാട്ടുകാരനായി സൂത്രധാരത്വം വഹിച്ചു് ആ യോഗം അദ്ദേഹം മദ്ധ്യകേരളത്തിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും കൊണ്ടുനടന്നതായും പാടുന്നതിനും ചെണ്ട കൊട്ടുന്നതിനും ചൊല്ലിയാടിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു് അനിതരസാധാരണമായ

നൈപുണ്യമുണ്ടായിരുന്നതായും കേട്ടുകേറംവിയുമുണ്ട്. ഇന്നു തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും കപ്പിങ്ങാട്ടുസമ്പ്രദായമാണ് പ്രായേണ പ്രചാരത്തിലിരിക്കുന്നതു്. കൊല്ലം 880–നുമുൻപു തീപ്പെട്ട ഭരണിതിരുനാറം സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ കാലത്തു കാടഞ്ചേരി നമ്പൂരി രചിച്ച മാമാങ്കോദ്ധാരണം കിളിപ്പാട്ടിൽ 870–ലെ മാമാങ്കത്തിൽ തിരുനാവാമണപ്പുറത്തു ''കൃഷ്ണനാട്ടങ്ങളും രാമനാട്ടങ്ങളും'' അഭിനയിച്ചിരുന്നതായി വർണ്ണിക്കുന്നു. ആദിയിൽ അവ രണ്ടിനുംതമ്മിലുള്ള മത്സരം എന്തായിരുന്നാലും കപ്പിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരി തെക്കേ മലയാളത്തിൽ രാമനാട്ടത്തിനു കൃഷ്ണനാട്ടത്തിനു തുല്യമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടിക്കൊടുത്തു എന്നു് ഈ വർണ്ണനത്തിൽ നിന്നു് ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്.

കല്ലടിക്കോട്ടുസമ്പ്രദായം:—കപ്പിങ്ങാട്ടു നമ്പൂരിയെ തുടർന്നു കല്ലടിക്കോട്ടു നമ്പൂരിയും രാമനാട്ടം പരിഷ്കരിക്കുകയുണ്ടായി. കലാശസമയത്തു കൈമുദ്രകറം താടിക്കു മുൻവശത്തായി പിടിച്ചു കൈകറം മറിച്ചുകാണിക്കുകയും മുഖം ഇരുവശത്തും വെട്ടിച്ചുനോക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നും പൊന്നാനി പാടുന്നതു ശങ്കിടി ഏറ്റു പാടണമെന്നും രണ്ടുപേരുടെ പാട്ടിനും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം കൈമുദ്ര പ്രദർശിപ്പിക്കണമെന്നും പാദചലനം കൂടുതലായിരിക്കണമെന്നും കപ്പിങ്ങാട്ടുരീതിയിൽ നിന്നു ചില ചില്ലറ വ്യത്യാസങ്ങറം അഭിനയവിഷയത്തിൽമാത്രം അദ്ദേഹം വരുത്തി. വേഷവിധാനത്തിൽ യാതൊരു പരിഷ്കാരവും നിർദ്ദേശിച്ചില്ല. കല്ലടിക്കോടൻരീതി പ്രചരിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജന്മഭൂമിയായ ബ്രിട്ടീഷ്മലബാറിലാണ്. ഇക്കാലത്തു് ഈ മട്ടുകളെല്ലാം ഏറെക്കുറെ സമ്മിശ്രങ്ങളായിട്ടുണ്ട്.

രാമനാട്ടവും കഥകളിയും:—രാമനാട്ടം കാലാന്തരത്തിൽ കഥകളിയായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു ശരിയല്ല. തിരുവിതാംകൂറിൽ ഇന്നും രാമനാട്ടമെന്ന പേരാണ് സാധാരണമായി പ്രചരിക്കുന്നതു്.

''ആട്ടങ്ങളിൽ കൃഷ്ണനാട്ടം ശുഭം രാമ–
നാട്ടം തുടങ്ങിയാൽക്കോട്ടം വരും ദൃഢം''

എന്നു കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ കൃഷ്ണലീല ശീതങ്കൻതുള്ളലിൽ കൊല്ലം 933–ാമാണ്ടിനുമുമ്പു വിമർശിച്ചിട്ടുള്ളതു പ്രകരണസ്വാരസ്യംകൊണ്ടു കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻെറ കഥകളെപ്പററിമാത്രമല്ല എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. 925–ാമാണ്ടത്തെ അല്പശി ഉത്സവത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ ''ഇരാമനാട്ടം കരുമലക്കുററിൽ തവളംകഴിനായർ മുതൽപേർ വക ആട്ടത്തിനു് അണിക്കോലത്തിനു ചുട്ടിക്കു് ഉണക്കലരി മുതലായവ'' കൊടുത്തതിനു രേഖയുണ്ട്. കഥകളി എന്ന സംജ്ഞയ്ക്കാണ് വടക്കോട്ടു പ്രചാരമധികം എന്നു സമ്മതിക്കാം. ആട്ടക്കഥ എന്നതു കഥകളിസ്സാഹിത്യത്തിൻെറ പര്യായമാകുന്നു.

വേഷവിധാനം:—കഥകളിയിലെ വേഷങ്ങളെ (1) മിനുക്കു്, (2) പച്ച, (3) കത്തി, (4) താടി, (5) കരി എന്നു് അഞ്ചിനങ്ങളായി വിഭജിക്കാം. സ്ത്രീകരം, ഋഷിമാർ, ബ്രാഹ്മണർ, ദൂതന്മാർ മുതലായ സൌമ്യപ്രകൃതികാംക്കാണു് മിനുക്കവേഷം സങ്കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മഞ്ഞമനയോല തേച്ച മുഖം മിനുക്കുകയാണു് ഇതിന്റെ പ്രധാന ലക്ഷണം. തന്നിമിത്തം ഇതിനെ മഞ്ഞയെന്നും പറയുന്നു. സ്ത്രീകാംക്ക പത്തിക്കീറവം ഋഷികാംക്ക താടിയുമുണ്ടു്. നാരദനു വെളുത്തതും പരശുരാമനു ചുവന്നതും വിശ്വാമിത്രനു കറുത്തതുമായിരിക്കണം താടി. മനയോലയും നീലവും ചേൎത്തു പച്ചച്ചായമുണ്ടാക്കി മുഖത്തു തേച്ച മുഖത്തിനു ചുററം അരിമാവും ചുണ്ണാമ്പുംകൂടി കഴച്ച ചുട്ടി കുത്തി, കണ്ണും ചുണ്ടും ചുവപ്പിച്ചാൽ പച്ചവേഷത്തിന്റെ പ്രധാനലിംഗങ്ങറം അതിൽ അടങ്ങി എന്നു പറയാം. നായകൻ, ഉപനായകൻ മുതലായവൎക്കാണു് ഈ പ്രസാധനം. തലയിൽ കിരീടം ഉണ്ടായിരിക്കണം. ശ്രീകൃഷ്ണനും ശ്രീരാമനും ലക്ഷ്മണനും കൃഷ്ണനാട്ടത്തിലെപ്പോലെയുള്ള കൃഷ്ണമുടിയാണു് വേണ്ടതു്. പച്ചവേഷക്കാരൻ പല്ലു കാണിക്കുകയോ ശബ്ദം പുറപ്പെടുവിക്കുകയോ ചെയ്യരുതു്. കത്തി, കുറുകത്തിയെന്നും നെടുങ്കത്തിയെന്നും രണ്ടു തരത്തിലുണ്ടു്. നെടുങ്കത്തിക്ക ശൃംഗാരപ്പദം ആടുവാൻ പാടില്ല. കുറുകത്തിക്കാരൻ മുഖത്തു മൂക്കിന്റെ രണ്ടു വശത്തും നീളത്തിൽ ചുവപ്പും ശേഷം ഭാഗത്തു പച്ചയും തേച്ചിരിക്കണം. നെററിയിലും മൂക്കിന്റെ അററത്തും കിടേശ്ശുകൊണ്ടുള്ള ചുട്ടിപ്പൂവും വേണം. ആവശ്യംപോലെ 'ഗോഗ്വാ' വിളിക്കാം. നെടുങ്കത്തിക്ക കത്തിയുടെ അററം കടക്കണ്ണിനു താഴെ ഊൎദ്ധ്വമുഖമായി നില്ക്കണം. അസുരപ്രകൃതികളായ പ്രതിനായകന്മാൎക്ക കുറുകത്തിയും അതിലും അധികം ദുഷ്ടന്മാരായുള്ളവൎക്ക നെടുങ്കത്തിയുമാണു് വേഷം. ഉദാഹരണത്തിനു ദുൎയ്യോധനനും രാവണനും കുറുകത്തിയും, ദുശ്ശാസനനും പ്രഹസ്തനും നെടുങ്കത്തിയുമാണെന്നു ധരിച്ചാൽ മതി. താടി വെള്ളത്താടിയെന്നും, ചുവപ്പുതാടിയെന്നും രണ്ടുമാതിരിയുണ്ടു്. ഇവ താടിയുടേയും കപ്പായത്തിന്റേയും വൎണ്ണഭേദത്തെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള വിഭാഗങ്ങളാണു്. ഹനുമാൻ, നന്ദി, വിവിദൻ ഇവർ വെള്ളത്താടിക്കാരും, ബാലിയും സുഗ്രീവനും ശകുനിയും ചുവന്ന താടിക്കാരുമാകുന്നു. ഹനുമാനു വെളുത്ത വട്ടമുടിയും നന്ദികേശ്വരനു കറുത്ത വട്ടമുടിയും വേണം. കരി നീചന്മാരായ രാക്ഷസന്മാൎക്കും കാട്ടാളന്മാൎക്കും ശൂൎപ്പണഖ മുതലായ ദുഷ്ടരാക്ഷസസ്ത്രീകാംക്കുമുള്ള വേഷമാകുന്നു. ഈ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട കലിക്കും മററം കറുത്ത താടിയെന്നാണു് ആട്ടക്കാരുടെ ഇടയിൽ പേർ. അവൎക്ക താടിയും കപ്പായവും മുടിയും കറുത്തിരിക്കണമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. രാവണോത്ഭവത്തിലെ വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ, നരകാസുരവധത്തിലേയും മററം ഭീരു, ഈ വേഷങ്ങറം യഥാക്രമം ഹാസ്യഭയാനകഭാവങ്ങറം പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നു. ഭീരുവേഷത്തെക്കൊണ്ടു ഹാസ്യവും അഭിനയിക്കാറുണ്ടു്. ഏററവും ഭയങ്കരമായ ഒരു

വേഷമാണ് നരസിംഹം. നിണമണിയലും തുലോം ഭയാനകംതന്നെ. ഖരവധത്തിൽ ശൂർപ്പണഖയും കിർമ്മീരവധത്തിൽ സിംഹികയും നരകാസുരവധത്തിൽ നക്രതുണ്ഡിയും "നികൃത്തകുചനാസിക"കളാകുമ്പോൾ കൈക്കൊള്ളുന്ന രൂപവും ഇതുതന്നെയാണ്. കരുതോലയുടെ ഈർക്കിൽകൊണ്ടു ചങ്ങലപോലെയുണ്ടാക്കി ശീല ചുററി നിണത്തിൽ മുക്കി മൂക്കത്തും മാറത്തും ഉചിതംപോലെ കെട്ടിയിരിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ മൂക്കും മുലയും മുറിഞ്ഞു ഞരമ്പും കുടലും പുറത്തു ചാടിയിരിക്കുന്നതായിട്ടേ കാണികൾക്കു തോന്നുകയുള്ളു. ആവക വേഷം ധരിച്ചിരിക്കുന്ന വസ്ത്രവും നിണത്തിൽ മുക്കിയിരിക്കും. ഉണക്കലരിമാവും മഞ്ഞൾപ്പൊടിയും ചുണ്ണാമ്പുംകൂടി വെള്ളമൊഴിച്ചു കാച്ചി ചാന്തിൻപാകത്തിൽ കുറുക്കിയുണ്ടാക്കുന്നതാണ് "നിണം" എന്നു കൃഷ്ണൻനായർ ഈ വേഷത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. അരങ്ങിൻെറ എതിർഭാഗത്തുനിന്നു പന്തം കൊളുത്തിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടും "അയ്യയ്യയ്യയ്യോ" എന്നു നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടും നിണം കാണികൾക്കിടയിൽക്കൂടി തുള്ളിച്ചാടിക്കൊണ്ടു പോകുമ്പോൾ അരങ്ങു കലുങ്ങിപ്പോകുകതന്നെ ചെയ്യും.

കഥകളിച്ചടങ്ങുകൾ:—കേളി, അരങ്ങുകേളി, തോടയം, വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ, പുറപ്പാട്, മേളപ്പദം ഈ ആറു ചടങ്ങുകൾ കഥകളിക്കാർ കഥാഭിനയത്തിൻെറ പീഠികാരൂപത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഒരു സ്ഥലത്തു സന്ധ്യയോടുകൂടി അന്നത്തെ രാത്രി അവിടെ കഥകളിയുണ്ടെന്നു സമീപസ്ഥന്മാരെ അറിയിക്കുന്നതിനായി കേളി കൊട്ടുന്നു. അരങ്ങുകേളിക്കു കേളിക്കയ്യെന്നും പേരുണ്ട്. രാത്രി എട്ടു മണിയോടുകൂടി കഥകളി ആരംഭിച്ചു എന്നറിയിക്കുന്നതിനായി ചേങ്ങല, ഇലത്താളം എന്നീ ഉപകരണങ്ങളോടുകൂടി ശുദ്ധമദ്ദളം വാദനം ചെയ്യുകയെന്നുള്ളതാണ് അതിൻെറ ലക്ഷണം. അതു കഴിഞ്ഞാൽ അരങ്ങു തിരശ്ശീലകൊണ്ടു മറച്ച് അണിയറയിൽ രണ്ടോ മൂന്നോ കുട്ടിത്തരക്കാർ വന്നു നർത്തനംചെയ്തു കളിയുടെ നിർവിഘ്നപരിസമാപ്തിക്കായി ഇഷ്ടദേവതകളെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. അതാണ് തോടയം. ഈ ശബ്ദത്തിൻെറ വ്യുൽപത്തി ഇന്നും അജ്ഞാതമായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു. തുടസ്സം എന്ന ശബ്ദത്തിൻെറ രൂപഭേദമാണ് തോടയം എന്നുള്ള അനുമാനത്തിനു കൂടുതൽ തെളിവു വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കൊല്ലം 887-ാമാണ്ടിടക്കു ചോളദേശത്തിൽ അരുണാചലക്കവിരായർ രചിച്ച രാമനാടകത്തിൻെറ ആരംഭത്തിലും "ചോതിയാകിയ രാമൻ നാടകത്തൈച്ചൊല്ലയഞ്ചാൽവാൻ മകിഴ്ന്തു തോടയം ചൊല്വേനേ—" എന്ന വരിയിൽ തോടയം എന്ന പദം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നുമാത്രം ആ പദം മലയാളത്തിൽനിന്നു തമിഴിലേക്കു സംക്രമിച്ചു എന്ന് ഊഹിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല. മുൻപാട്ടുകാരനെ മുന്നാണി അല്ലെങ്കിൽ പൊന്നാനിയെന്നും പിൻപാട്ടുകാരനെ ശങ്കിടിയെന്നും പറയുന്നു. മുന്നാണിയും ശങ്കിടിയും കൂടി തോടയം കഴിഞ്ഞാൽ ഗണപതിയേയും വിഷ്ണു, ശിവൻ, പാർവ്വതി ഇവരിൽ ഒരു ദേവതയേയും പററി വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലണം. അ

തിന്നു നാടകത്തിൽ നാന്ദിയുടെ സ്ഥാനമാണുള്ളതു്. പിന്നീടു് അവർ കഥാരംഭത്തിലെ ശ്ലോകം ചൊല്ലുകയും നായകൻേറയും നായികയുടേയും വേഷത്തിൽ രണ്ടു സാധാരണനടന്മാർ അതിനോടു ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പദം അല്പമൊന്നു് ആടുകയും ചെയ്യണം. അതിന്നു പുറപ്പാടുപദമെന്നും നിലപ്പദമെന്നും പേർ പറയുന്നു. അതിൽപ്പിന്നീടാണു് മേളപ്പദത്തിൻെറ അഭിനയം. ഗീതഗോവിന്ദം പതിനൊന്നാം സർഗ്ഗത്തിലെ "മഞ്ജുതരകുഞ്ജതലകേളിസദനേ" എന്നാരംഭിക്കുന്നതും വള്ളിക്കുടിലിൻെറ നടയിൽ നില്ക്കുന്ന ശ്രീകൃഷ്ണനെക്കണ്ടു ലജ്ജിതയായ രാധയോടു സഖി പറയുന്നതുമായ സുപ്രസിദ്ധപദമാണു് ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഗായകന്മാർ പാടുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു മേളപ്പദത്തിനു "മഞ്ജുതര" എന്നും നാമാന്തരമുണ്ടു്. ആ സഖീവാക്യം ശ്രവിച്ചതിനുമേലാണല്ലോ രാധ ധൈര്യമവലംബിച്ചു ലതാഗൃഹത്തിൽച്ചെന്നു ഭഗവാനെ ദർശിക്കുന്നതു്. തന്നിമിത്തം അതിനു മങ്ഗലപര്യവസാനസൂചനയുണ്ടെന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണു്. ആ പദ്യം പാട്ടുകാർ പാടണമെന്നു വെച്ചിരിക്കുന്നതുതന്നെ കഥകളിക്കു് അഷ്ടപദിയോടുള്ള ആധമർണ്യത്തെ വ്യഞ്ജിപ്പിക്കുന്നു. പിന്നീടു് അരങ്ങത്തു മിക്ക കഥകളിലും ആദ്യമായി ആടാനുള്ള ശൃങ്ഗാരപ്പദത്തിനു് അതൊരു സമുചിതമായ അവതരണികയാണെന്നു കരുതുന്നതിലും അപാകമില്ല.

ആട്ടം:—കഥകളിയിലെ ആട്ടം ചൊല്ലിയാട്ടമെന്നും ഇളകിയാട്ടമെന്നും രണ്ടുമാതിരിയിലുണ്ടു്. പാട്ടുകാർ പാടുന്ന പദങ്ങളുടെ അർത്ഥം അഭിനയിക്കുന്നതാണു് ചൊല്ലിയാട്ടം. അതുതന്നെ പതിഞ്ഞ മട്ടിലും, ഇടമട്ടിലും, മുറുകിയ മട്ടിലും ഇങ്ങനെ മൂന്നു തരത്തിലുണ്ടു്. ശൃംഗാരപ്പദം അഭിനയിക്കുമ്പോറം പതിഞ്ഞാട്ടവും, നടന്നുകൊണ്ടു് അഭിനയിക്കുമ്പോറം ഇടമട്ടാട്ടവും, പോരിനു വിളിക്കുമ്പോറം മുറുകിയാട്ടവുമാണു് വേണ്ടതു്. പതിഞ്ഞാട്ടത്തിൽ കൈകാണിക്കുന്നതിനുമുൻപായി നായകൻ നായികയെ "നോക്കിക്കാണണം." നായികയെ പിടിച്ചു് ഇടത്തുവശത്തു നിറുത്തി നായകൻ അവളുടെ അങ്ഗങ്ങറം പാദാദികേശം പ്രത്യേകം നോക്കി രസിക്കുക എന്നുള്ളതാണു് ഈ ചടങ്ങു്. ശ്ലോകവും ദണ്ഡകവും കവിവാക്യങ്ങളാകയാൽ അവ സാധാരണമായി ആടുന്ന പതിവില്ല. പദത്തിനു പല്ലവി, അനുപല്ലവി, ചരണങ്ങറം എന്നീ വിഭാഗങ്ങളുണ്ടു്. പ്രായേണ ഒരു പദത്തിൽ നാലു ചരണങ്ങറം ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കും. പദാർത്ഥാഭിനയത്തിനുശേഷം അതിനെത്തുടൎന്നു പ്രകൃതോപയോഗികളായ വിഷയങ്ങറം മനോധർമ്മംപോലെ ആടുന്നതാണു് ഇളകിയാട്ടം. "നഗരാർണ്ണവശൈലത്തു"ക്കളേയും മററും രസമായി വിസ്തരിച്ചഭിനയിച്ചു സദസ്യരുടെ അഭിനന്ദനം യഥാശക്തി സമ്പാദിക്കുന്നതിനു നടന്മാർ ആ അവസരം വിനിയോഗിക്കുന്നു. സംസ്കൃതകാവ്യനാടകങ്ങളിലുള്ള സുപ്രസിദ്ധങ്ങളായ അനേകം ശ്ലോകങ്ങറം അവക്കു് അതിനു് അധാദർശകങ്ങളായി കാണുന്നുമുണ്ടു്. ഓരോ ചരണത്തിൻേറയും അവസാനത്തിൽ കലാശമെടുക്കണം. "കൈകറം

കമിഴ്ത്തി മുട്ട മടക്കി നെഞ്ചിനുസമം വിരലുകറം ചൊക്കിപ്പിടിച്ചു മെയ്യും കയ്യും കണ്ണും യോജിപ്പിച്ച് എണ്ണങ്ങളെ കാലുകൊണ്ട് അര യിൽ താണു ചവിട്ടുകയും 'തികതിത്തെെ' എന്നു വിളക്കിന്നരികെ ചെന്നു വലത്തേക്കാൽകൊണ്ടു താളത്തിൽ മേളമൊപ്പിച്ചു ചുവടു വെയ്ക്കുകയും'' ചെയ്യുകയാണ് കലാശം. വട്ടംവച്ചുകലാശം, ഇരട്ടി, അഷ്ട കലാശം, വലിയ കലാശം എന്നിങ്ങനെ താളക്രമങ്ങളെ ആശ്രയിച്ചു കലാശം പലമാതിരിയിലുണ്ട്. കഥകളിയിൽ പ്രധാനമായി നാലു താളങ്ങളേ കാണുന്നുള്ളു. അവ എട്ടു മാത്രയുള്ള ചെമ്പടയും, പത്തു മാത്രയുള്ള ചമ്പയും, പതിന്നാലു മാത്രയുള്ള അടന്തയും, ആറു മാത്ര യുള്ള പഞ്ചാരിയുമാണ്. ചെമ്പടയും അടന്തയും കൂടുതലായി പ്രയോ ഗിക്കുന്നു. കേകി (മയിലാട്ടം) തുശിക്കിടൽ മുതലായവ അവയവ ലാഘവത്തെ പ്രത്യക്ഷീകരിക്കുന്ന അഭ്യാസവിശേഷങ്ങളാകുന്നു. അവ യ്ക്കു കഥയുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല. ഒരു നല്ല നടനാകണമെ ങ്കിൽ പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലത്തെ ശ്രമക്ഷമമായ അഭ്യാസം വേണം; പി ന്നീട് ഓരോ കൊല്ലവും വർഷക്കാലത്തു തിരുമ്മലും മററും യഥാവിധി അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതുമുണ്ട്. കണ്ണും, കയ്യും, ചുവടും ഇണങ്ങിയിരുന്നാലേ ആട്ടത്തിനു ഭംഗിയുണ്ടാകൂ.

> ''ആസ്യേനാലംബയേൽഗീതം ഹസ്തേനാർത്ഥം പ്രദർശയേൽ
> ചക്ഷുർഭ്യാം ദർശയേൽഭാവം പാദാഭ്യാം താളമാചരേൽ.
>
> യതോ ഹസ്തസ്തതോ ദൃഷ്ടിര്യതോ ദൃഷ്ടിസ്തതോ മനഃ
> യതോ മനസ്തതോ ഭാവോ യതോ ഭാവസ്തതോ രസഃ''

എന്നും മററും അഭിനയദർപ്പണത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള അഭിനയനിയ മങ്ങളിൽ 'ആസ്യേനാലംബയേൽഗീതം' എന്ന ഒരംശത്തിൽനിന്നുമാത്രമേ കഥകളിയിലെ നടന്മാർ വിമുക്തന്മാരാകുന്നുള്ളു. ആ വിമോചനംതന്നെ യും അവർക്ക് ഇതരാംശങ്ങളിലുള്ള കർത്തവ്യഭാരത്തിൻെറ ഗുരുത്വം വർദ്ധി പ്പിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നതു്. ആ സ്ഥിതിക്ക് ആന്തരമായ വാസനയ്ക്കു പുറമേ വിസ്തൃതമായ ലോകവ്യുൽപത്തികൊണ്ടും വിശ്രാന്തിരഹിതമായ അഭ്യാസപൌനഃപുന്യംകൊണ്ടും സ്വാധീനമാക്കേണ്ട ഒരു സിദ്ധിവി ശേഷമാണ് ഈ നൃത്യകലാപാടവം എന്നു പറഞ്ഞറിയിക്കേണ്ടതി ല്ലല്ലോ.

കഥകളിയും നാടകവും:—കഥകളിക്കും നാടകത്തിനുംതമ്മിൽ മററു രണ്ടു വിഷയങ്ങളിലുള്ള വ്യത്യാസങ്ങളെക്കൂടി ഇവിടെ പ്രദർശിപ്പി ക്കാം. ഒന്നാമതായി നാടകം രസാശ്രയവും കഥകളി ഭാവാശ്രയവുമാ കയാൽ, ഒരാട്ടക്കഥയിലും ''ഏകോ രസോങ്ഗീ കർത്തവ്യോ വീരഃ ശൃ ങ്ഗാര ഏവ വാ അങ്ഗമന്യേ രസാഃ സർവ്വേ കുര്യാന്നിർവഹണേദ്ഭുതം'' എന്ന ദശരൂപകവിധിക്കു പ്രസക്തിയില്ല. അപൂർവ്വം ചില ആട്ടക്കഥക ളിൽ വീരരസം അങ്ഗിയാണെന്ന് ഏറെക്കുറെ സമർത്ഥിക്കാമെങ്കിലും, അതു

കേവലം കാകതാലീയമാണു്. ശൃംഗാരം അംഗിയായുള്ള കഥ ഒന്നുംതന്നെയില്ല. കഥകളി പാമരന്മാരെയുംകൂടി രസിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപകരണമാകയാൽ അതിൽ ആദ്യവസാനം പതിഞ്ഞാട്ടത്തിനുള്ള സൌകര്യംമാത്രം ഉണ്ടായിരുന്നാൽ മതിയാകുന്നതല്ലല്ലോ. ഓരോ പദത്തിൽ ഓരോ രസം പ്രകടിപ്പിച്ചു ഭിന്നരുചികളായ പ്രേക്ഷകന്മാരെ ഒത്തൊരുമിച്ചു കഥകളിക്കാർ ആകർഷിക്കുന്നു. ധീരോദാത്തന്മാരായ നായകന്മാരുടെ വിഷയത്തിൽക്കൂടി ശൃംഗാരം ശൃംഗാരാഭാസമായും വീരം രൌദ്രമായും പലപ്പോഴും ശോചനീയമായ വിധത്തിൽ രൂപാന്തരപ്പെട്ടുപോകുന്നു. പ്രശാന്തമതിയും ഭാഗവതോത്തമനുമായ അംബരീഷൻപോലും "ചന്ദ്രമണിശയനം.......മന്ദതരം വന്നു മാനയ നിതാന്തം" എന്നു ഭാര്യമാരോടു പറയുന്നതും അതിനു് അവർ "മദനകേളി ചെയ്വതിന്നഞ്ജസാ പോക നാം" എന്നു പ്രത്യുക്തി നല്കുന്നതും കഷ്ടംതന്നെ. കഥകളിയിൽ സ്ത്രീകൾ വേഷംധരിച്ചു് അരങ്ങത്തു വരുതെന്നുവച്ചിട്ടുള്ളതു് അല്പം ആശ്വാസപ്രദമാണെന്നു സമാധാനപ്പെടാം. കവി അന്തരത്തിലൊരു ശൃംഗാരാഭിനയപ്രപഞ്ചത്തിനു് അവസരം നല്കുന്നില്ലെങ്കിൽത്തന്നെയും നടന്നു് അതുണ്ടാക്കുവാനുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം ആചാരം അനുവദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രണ്ടാമതായി

"ദൂരാഹ്വാനം വധം യുദ്ധം രാജ്യദേശാദിവിപ്ലവം
സംരോധം ഭോജനം സ്നാനം സുരതം ചാനുലേപനം
അംബരഗ്രഹണാദീനി പ്രത്യക്ഷാണി ന നിർദ്ദിശേത്
നാധികാരിവധഃ ക്വാപി ത്യാജ്യമാവശ്യകം ന ച."

എന്നും മററും അരങ്ങത്തു പ്രത്യക്ഷമായി കാണിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത സംഗതികളൊന്നുംതന്നെ കഥകളിയിലെ നടന്മാൎക്കു ബാധകമാകുന്നില്ല. അവർ അവയെല്ലാം നഗ്നമായിത്തന്നെ പ്രദർശിപ്പിക്കും. വധഘട്ടമില്ലാത്ത ആട്ടക്കഥകൾ വളരെ വിരളങ്ങളാണു്. നാടകത്തിലെന്നപോലെ കഥകളിയിലും ഇതിവൃത്തം പ്രഖ്യാതമായിരിക്കണമെന്നാണു് വയ്പു്. അതിൽ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു യുദ്ധത്തിനും വധത്തിനും അവസരമില്ലെങ്കിൽ, കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ തോരണയുദ്ധത്തിൽ വാനരന്മാരുടെ സ്വയംപ്രഭാദർശനത്തിനുമുമ്പു് ഒരു രാക്ഷസനേയും കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ കാലകേയവധത്തിൽ വജ്രകേതു വജ്രബാഹുക്കളെയും സൃഷ്ടിച്ചതുപോലെ കവി സന്ദർഭോചിതങ്ങളായ ഘട്ടങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തുകൊള്ളും. കൂടെക്കൂടെ അലറുന്ന വേഷങ്ങൾ അരങ്ങത്തു വന്നില്ലെങ്കിൽ കൂർക്കംവലിച്ചുറങ്ങുന്ന അരസികന്മാരെ ഉണർത്തുന്നതിനു വേറെ മാർഗ്ഗമില്ലെന്നുള്ളതായിരിക്കാം അവർക്കു് ഈ ഏച്ചുകെട്ടലിനുള്ള മുഖ്യസമാധാനം. മേളക്കൊഴുപ്പിനും വേഷവൈവിധ്യത്തിനും പ്രയോജകീഭവിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ മൂലകഥയ്ക്കനേകപ്രകാരേണ രൂപഭേദം വരുത്തുവാനും അവർ സന്നദ്ധരായിക്കാണുന്നു.

കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാന്റെ സാഹിത്യം:— ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളുംകൊണ്ടാണല്ലോ ആട്ടക്കഥകൾ നിബന്ധിക്കേണ്ടതു്. തന്നിമിത്തം അത്തരത്തിൽ ഒരു കൃതി രചിക്കണമെങ്കിൽ പ്രണേതാവിനു സാഹിത്യത്തിലെന്നപോലെ സംഗീതത്തിലും സമീചീനമായ ജ്ഞാനമുണ്ടായിരിക്കണം. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനു സംഗീതത്തിൽ അനപലപനീയമായ പാടവമുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഉദ്ദേശം നാല്പതു രാഗങ്ങളോളം തന്റെ കൃതികളിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ കണ്ടാരം, കാനക്കുറിഞ്ഞി, പുറനീരു് എന്നീ രാഗങ്ങൾ സ്വരമേളകലാനിധി എന്ന കൎണ്ണാടകസംഗീതശാസ്ത്രഗ്രന്ഥത്തിന്റെ കൎത്താവായ രാമാമാത്യനു് അജ്ഞാതങ്ങളാണു്. ദുഃഖകണ്ടാരം എന്നൊരു രാഗത്തെപ്പററിമാത്രം വേങ്കടകവി ചതുൎദ്ദണ്ഡീപ്രകാശികയിൽ പറയുന്നു. തമ്പുരാൻ ധാരാളമായി കൈകാര്യം ചെയ്യുന്ന ദ്വിജാവന്തി, പാടി എന്നീ രാഗങ്ങളുടെ പ്രയോഗവും കൎണ്ണാടകസംഗീതത്തിൽ പ്രചുരമല്ല. അനന്തരകാലികന്മാരായ കഥകളിപ്രണേതാക്കൾ ദേശാക്ഷി, സാമന്തമലഹരി, മങ്ഗളകോശിക, മാരധനാശി, കേദാരപ്പന്തു മുതലായി കൎണ്ണാടകസംഗീതത്തിൽ അദൃശ്യങ്ങളായ വേറെയും അനേകം രാഗങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചുകാണുന്നുണ്ടു്. ഈ രാഗങ്ങളിൽ ചിലതെല്ലാം പ്രാചീനമായ ദ്രാവിഡസംഗീതത്തിലെ പൊതുസ്വത്താണെന്നു പറയാം. "പുറനീർമൈ" എന്നൊരു രാഗമുള്ളതായി പിങ്ഗളനിഘണ്ടുവിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ശേഷമുള്ള രാഗങ്ങളിൽ ചിലതിന്റെയെങ്കിലും ഉപജ്ഞാതാക്കൾ കേരളീയരാണെന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതും അനുപപന്നമല്ല. കഥകളിയിലെ പാട്ടുകൾ പണ്ടു സോപാനരീതിയിലാണു് പാടിവന്നതെന്നും ഇടക്കാലത്തുമാത്രമാണു് അവയിൽ ദേശികരീതി സംക്രമിപ്പിച്ചതെന്നും സംഗീതജ്ഞന്മാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ ഒരു നല്ല സാഹിത്യകാരനു വേണ്ട സിദ്ധികളൊന്നും തമ്പുരാൻ സമ്പാദിച്ചിരുന്നില്ല. ഭോജചമ്പു, പ്രസന്നരാഘവം മുതലായി ചില സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹം വായിച്ചിരുന്നതിനു തെളിവുണ്ടു്. അതോടുകൂടി "ദൈന്യത, വിഷഹാമി, അനഗതാ, പാലിതും, ലസമാനം" തുടങ്ങിയ അപശബ്ദങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു സാമാന്യത്തിലും താണ ലോകവ്യുൽപത്തിയേ സ്വാധീനമായിരുന്നുള്ളു എന്നും പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. വാസനയുടെയും അഭ്യാസത്തിന്റെയും കഥയാണു് അതിലും കഷ്ടമായിട്ടുള്ളതു്. ആട്ടക്കഥകൾക്കുമുൻപു് അദ്ദേഹം മുക്തകരൂപത്തിലെങ്കിലും മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളെഴുതി പരിചയിച്ചിരുന്നുവോ എന്നു സംശയിക്കത്തക്ക രീതിയിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പദഘടനം. "വാശികൊണ്ടുമാത്രം വശവത്തിനിയാകുന്നതല്ലല്ലോ വാഗ്ദേവത." സംസ്കൃതത്തിൽ സ്തോത്രരൂപത്തിൽ ചില ഗാനങ്ങൾ രചിച്ചിരുന്നിരിക്കാം. ഏതായാലും ഭാഷാകവിതയെക്കാൾ സംസ്കൃതകവിതയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിനു് അല്പംകൂടി സ്വാധീനമായിരുന്നതു് എന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. സീതാസ്വയംവരത്തിൽ ഭാൎഗ്ഗവരാമനോടു ദശരഥന്റെ അഭയപ്രാൎത്ഥനാരൂപത്തിലുള്ള

"വദനജിതശശധരേ കമലദളലോചനേ
ലസിതമണികുണ്ഡലേ കംബുകണ്ഠേ

ഭുജഗസമഭുജയുഗേ സുവിശാലവക്ഷസി
ലസിതസിതഹാരവരലസിതകണ്ഠേ

വിജിതസരസിജകരേ പീതാംബരാവൃതേ
മണിമയഗുണലസിതകടിതടാന്തേ

ഊരുജിതകരികരേ ജാനുജിതദർപ്പണേ
ജലജസമപദയുഗേ കളഭഗമനേ"

ഇത്യാദി പദാംശം ലസിതാദിശബ്ദങ്ങളുടെ ആവൃത്തികൊണ്ടു് അസുന്ദരമാണെങ്കിലും അന്യഥാ അനാകൎഷകമല്ല. വിച്ഛിന്നാഭിഷേകത്തിലെ

"ആശരവനദവ പാപവിനാശന ദശരഥനരവരതനയ വിഭോ!
സീതാമുഖസരസിജദിനനായക വാതാത്മജകൃതമോദ വിഭോ!
ബാലിഗളാന്തരവിദലനസായക സുഗ്രീവാപ്പിതകിഷ്കിന്ധ!
നിജഭുജവിക്രമനഷ്ടനദീശ്വര കൃതദശഗളവധ ലോകേശ!
ആഗതസാകേതാശരഖണ്ഡന കൃതാഭിഷേചന കല്യാണ!
ഏകാദശശതവത്സരകൃതവസുധാവന ഗതവൈകുണ്ഠ!"

ഇത്യാദി ശ്രീരാമസ്തുതിപരമായ പദം വിശിഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. യുദ്ധത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

"സമദവിമതജനവികടമകുടപരില്വാനകരണപടുശരചാപം
കലയ സദാ രഘുനായകം
വിബുധനികരകരവിഗളിതസുമകലവിലസിതനവമണിഗണചൂഡം
സമരധരോപരിഗതമൃഡശേഖരലസദുരുതരശിശുശശിഫാലം
മൃദുകിസലയരുചികരതലധൃതനതകാമ്മുകരുചിരരുചിഭൃകുടി."

ഇത്യാദി പദ്യം മനോഹരമാണെന്നുപോലും പറയാം. എന്നാൽ ഏതാദൃശമായ അഭിനന്ദനത്തിനു് അതിനുമേൽ ഒരു പൂർണ്ണവിരാമംതന്നെ ഇടേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. തന്റെ എട്ടു് ആട്ടക്കഥകളിലെ ശ്ലോകങ്ങളിലും പദങ്ങളിലും തമ്പുരാൻ മണിപ്രവാളത്തെ ചിത്രവധം ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽക്കൂടിയും അതു് അതിശയോക്തിയാകുന്നതല്ല. മണിയും പ്രവാളവുമല്ല നാം അവിടെ പ്രായേണ കാണുന്നതു്, കുത്തുമൂത്ത കറെ കരിങ്കൽച്ചില്ലുകളും വെട്ടുകല്ലുഷണങ്ങളും മാത്രമാണു്.

"സ്വൈരമായ് വാഴും കാലം ജരനാം ഭൂമിപാലൻ
ധീരനാം രാഘവന്നായ് യൗവരാജ്യം കൊടുപ്പാൻ
പാരമാമാശയാലേ താൻ സഭായാം ശുഭായാം
സാരനാം മന്ത്രിവര്യം സോയമാഹൂയ ചൊന്നാൻ"

ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങളും "ഇവിടെനിന്നു ചാടി ലങ്കയിൽ പ്രവിശ്യൻ മൃഗയിത്വാ വൈദേഹീം" ഇത്യാദി പദങ്ങളും ഏതു സഹൃദയനാണു് ഉദ്വേഗജനകമാകാത്തതു്? സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിലും മററും പ്രഥമപാദവും തൃതീയപാദവും ഗുർവ്വക്ഷരത്തിലവസാനിക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള പ്രാഥമികമായ ഛന്ദോനിയമംപോലും അദ്ദേഹം വകവയ്ക്കുന്നില്ല.

"ത്രിദശഭയവിധാതുർബാധയാ രാവണസ്യ
സദയമിദമവോചദ്വേധസം തൽക്ഷണേന"

എന്നും മററുമെഴുതുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സങ്കോചവും തോന്നാത്തതു് അത്ഭുതമായിരിക്കുന്നു. "ആരെടാതിപരാക്രമൻ, ആളുഭേദം, വളർനിജചീറകം, ദശരഥസുതനേവം ചൊന്നതു കേട്ടശേഷം" എന്നിങ്ങനെ അഭങ്ഗിയുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എവിടെ നോക്കിയാലും തുറിച്ചുനോക്കുന്നതായി കാണാം. ആശയങ്ങളിൽ നൂററിനു തൊണ്ണൂററൊൻപതും പരകീയങ്ങളാണെന്നു പറയാതെയും നിവൃത്തിയില്ല. എങ്കിലും ഘുണാക്ഷരന്യായേന അപൂർവ്വം ചില പദാംശങ്ങൾ നന്നായിട്ടില്ലെന്നും വാദിക്കാവുന്നതല്ല. ചുരുക്കത്തിൽ തമ്പുരാൻ പ്രശസ്യമായ ഈ ദൃശ്യകലാപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാഹിത്യം അദ്ദേഹത്തോടുകൂടിത്തന്നെ അസ്തമിച്ചുപോകുമായിരുന്നു എന്നാണു് എന്റെ പക്ഷം. ഏതോ ഒരു താൽക്കാലികമായ അതിമോഹത്തിന്റെ സന്താനമാണു് പ്രസ്തുതസാഹിത്യം എന്നുള്ള അനുമാനത്തിനും ആ സാഹിത്യം പഴുതു നല്കുന്നു. കഥകളിക്കവികൾ മണിപ്രവാളശുദ്ധി സാമാന്യേന പരിപാലിച്ചിട്ടില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. അതിനു് ഒരു കാരണം ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ പഴയ മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനംതന്നെ അസ്തോന്മുഖമായതായിരിക്കണം. മററൊന്നു് അവർ തങ്ങളുടെ മാർഗ്ഗദർശിയായ തമ്പുരാനെ പദരചനാവിഷയത്തിൽ അന്ധമായി അനുകരിച്ചതുമായിരിക്കണം. തമ്പുരാന്റെ കഥകളിൽ 'ബാലിവധവും തോരണയുദ്ധവുംമാത്രമേ ഇക്കാലത്തു് ആടാറുള്ളു. ബാലിവധം ജടായുവധമെന്നും ബാലിവധമെന്നും രണ്ടു ദിവസത്തെക്കഥയായാണു് പത്താം ശതകത്തിലും മററും കളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്. ഖരവധം കുറെക്കാലംമുൻപുവരെ ആടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ—പീഠിക:—പുറവഴിയാനാടെന്നും പുറനാട്ടുകരയെന്നും ചുററുട്ടര (ചുററുട്ടകര) എന്നുംകൂടി പേരുള്ള വടക്കൻ കോട്ടയത്തുരാജവംശത്തെപ്പററി ആ രാജകുടുംബത്തിലെ സ്വാതീരാജ്ഞിയുടെ ചരിത്രത്തോടനുബന്ധിച്ചു ചിലതെല്ലാം ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കോട്ടയത്തു രാജാക്കന്മാർ ഇടക്കാലത്തു പരദേശത്തുനിന്നു വന്നവരാകയാലാണു് അവരെ പുറവഴിയാനാട്ടുരാജാക്കന്മാരെന്നും പുറനാട്ടുരാജാക്കന്മാരെന്നും പറയുന്നതു്. പ്രസിദ്ധമീമാംസകനായ ഹരിശ്ചന്ദ്രപ്പെരുമാൾ അവിടെ ഒരു പൂർവ്വപുരുഷനാണെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. പുരളീശന്മാർ എന്നും അവർക്കൊരു പേരുണ്ടു്. അതു പുര

ളിമലയിൽ ഹരിശ്ചന്ദ്രപ്പെരുമാറം ഒരു കോട്ട പണിയിച്ച് അവിടെ താമസിക്കുകനിമിത്തമാണ്. പുറവഴിയുടെ ഒരു രൂപാന്തരമാണോ പുരളി എന്നും സംശയിക്കാം. അതിനുമുൻപു കോലത്തുനാട്ടിൽ ഉറം പ്പെട്ടിരുന്ന ചില പ്രദേശങ്ങറം അവക്കു ലഭിക്കുകയും ക്രമേണ അവർ തങ്ങളുടെ അധികാരം കുടകുരാജ്യത്തോളം വ്യാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കതിരവെട്ടത്തില്ലമെന്നും പെരുങ്കോവിലകമെന്നും ആ കുടുംബം കാലാന്തരത്തിൽ രണ്ടു ശാഖയായി പിരിഞ്ഞു. കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ ആ കുടുംബത്തിൽ രണ്ടു കവിപ്രവേകന്മാർ ജീവിച്ചിരുന്നു. അവരിൽ ഒരാറം വാല്മീകിരാമായണം കിളിപ്പാട്ടിൻെറ കത്താവായ കേരളവമ്മത്തമ്പുരാനും അന്യൻ കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ജീവാതുവായ വിദ്വാൻ തമ്പുരാനുമാണ്. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൽ വളരെക്കാലത്തേക്കു കോട്ടയം രാജകുടുംബം ബ്രിട്ടീഷുകാക്കു മൈസൂരുമായുള്ള യുദ്ധങ്ങളിൽ പല സാഹായ്യങ്ങളും ചെയ്യുകയുണ്ടായി. എങ്കിലും ആ കുടുംബത്തിലെ പഴശ്ശികേരളവമ്മതമ്പുരാനു കാര്യവശാൽ അവരുമായി പിണങ്ങേണ്ടിവരികയും 967 മുതൽ 978 വരെ പതിനൊന്നു കൊല്ലം അവരോടു നിരന്തരമായി പോരാടിയതിനുശേഷം ആ മഹായോദ്ധാവു രണാങ്കണത്തിൽ ഹതനായി ക്ഷത്രിയോചിതമായ വീരസ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ വിപ്ലവത്തോടുകൂടി പ്രസ്തുതവംശത്തിലെ സകലചരിത്രരേഖകളും നാമാവശേഷമായിത്തീൎന്നു. അതിനാൽ അത്യന്തം അന്ധകാരനിബിഡമാണ് വിദ്വാൻ തമ്പുരാൻെറ ചരിത്രം. ഇക്കാലത്തു് ആ കുടുംബം തലശ്ശേരിക്കു സമീപമുള്ള കുത്തുപറമ്പെന്ന സ്ഥലത്തു പടിഞ്ഞാറേ കോവിലകം, തെക്കേ കോവിലകം, കിഴക്കേ കോവിലകം എന്നീ മൂന്നു കോവിലകങ്ങളിലായി പാത്തുവരുന്നു.

ചരിത്രം:—കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻെറ കാലത്തെയോ നാമധേയത്തെയോ പററി നേരിട്ടൊരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹം തൻെറ ആട്ടക്കഥകറം അഭിനയിക്കുന്നവരുടെ ആവശ്യത്തിലേക്കായി തോടയവും വന്ദനശ്ലോകങ്ങളും മങ്ഗലഗാനങ്ങളും പ്രത്യേകം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. തോടയത്തിൽ ഗണപതിയേയും "ഭൂരിപൂരിതകരുണ പുരളീന്ദ്രശരണ" എന്നവസാനിക്കുന്ന ചില ചരണങ്ങളിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെയും സ്തുതിച്ചതിനുമേൽ

"ജഹ്നുസുതാശ്രിതമൌലേ! ജനനി മമ ജഗദീശ്വരി
ഖിന്നജനേ കിന്ന ദയാ കിന്നരസന്നുതേ തേ?
സിന്ധുരവരചമ്മാംബര ബന്ധുരതരകന്ധര ജയ
ചിന്തിതഫലവിശ്രാണനചിന്താമണേ ശംഭോ!

അംബ ദേവി മഹാമായേ പാഹി മാം കൊല്ലൂരദ്രിനിവാസിനി!
മുല്ലബാണരിപുജായേ പാഹി മാം മൂകാംബികേ!
സന്തതം നിൻ പാദാംബുജം ചിന്മയരൂപിണി, നിത്യം
ഹന്ത! നാവിൽ തോന്നീടേണം സന്തതം മൂകാംബികേ!"

എന്നീ വരികളിൽ ഭദ്രകാളിയെയും ശിവനേയും മൂകാംബികയേയും വന്ദിക്കുന്നു. ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം.

"സ്ഫടികധവളഭാസം ഫുല്ലകന്ദാപഹാസം
കനകഗിരിശരാസം കല്മഷധ്വാന്തഹംസം
വിഹിതപുരനിരാസം വാണ്ണയീതീരവാസം
ഭജത ബഹുവിലാസം ബാലചന്ദ്രാവതംസം.

മാതങ്ഗാനനമബ്ജവാസരമണീം ഗോവിന്ദമാദ്യം ഗുരും
വ്യാസം പാണിനിഗർഗ്ഗനാരദകണാദാദ്യാൻ മുനീന്ദ്രാൻ ബുധാൻ
ദുർഗ്ഗാം ചാപി മൃദങ്ഗശൈലനിലയാം ശ്രീപോർക്കലീമിഷ്ടദാം
ഭക്ത്യാ നിത്യമുപാസ്മഹേ സപദി നഃ കുർവ്വന്ത്വമീ മങ്ഗളം.

അസ്തി സ്വാഹസ്താർജ്ജിതവീര്യധാമ്നാം
ശസ്താ ഹരിശ്ചന്ദ്രകുലോത്ഭവാനാം
പൃഥ്വീപതീനാം പുരളീതി നാമ്നാ
പുരീ പുരാരാതിനിഷേവകാനാം.

ശ്രീമാനനന്യഗുണശാലിതയാ നൃപാണാം
ഭൂഷായിതോ നിജകരാത്തസമസ്തതേജാഃ
കാമപ്രദാനജിതകല്പമഹീരുഹസ്സ
ചിന്താമണിർജ്ജയതി കേരളവർമ്മനാമാ.

തദനന്തരജേന നിർമ്മിതം
തദിദം പാണ്ഡുഭവാം കഥാമൃതം
സ്വദതേ സ്വദതാം ദയാലവൈ-
ർദൃഢനാഥാംഘ്രിസമർപ്പിതാത്മനാം."

തോടയത്തിൽ കവി സ്മരിക്കുന്ന ഭദ്രകാളി മുഴക്കുന്നുമലയിലെ പോർക്കലിഭദ്രകാളിയും, ശിവൻ വാണ്ണയി എന്ന പുഴയുടെ തീരത്തിലുള്ള കൊട്ടിയൂർ തൃച്ചേറമന്നെന്ന ക്ഷേത്രത്തിലെ ശിവനുമാണ്. ഈ രണ്ടു ദേവതകളെയും ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ കോകിലസന്ദേശത്തിൽ

"പ്രാപ്തവ്യസ്തേ യദി കൃതമഹോ വാണ്ണയീതീരവാസീ
ദേവോ ദക്ഷാധ്വരവിമഥനോദ്ദാമരശ്ചന്ദ്രചൂഡഃ
ആസ്തേ ശാതത്രിശിഖശിഖയാ ദാരുകം ജഘ്നുഷീ സാ
യസ്യാദൂരേ മൃഗപതിശിരസ്സംസ്ഥുഷീ ഭദ്രകാളീ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ സ്മരിക്കുന്നു. കൊട്ടിയൂർ ഉത്തരകേരളത്തിലെ ഒരു മഹാക്ഷേത്രമാകുന്നു. വാണ്ണയീനദിക്കു ഭാഷയിൽ "വവേലിപ്പുഴ" എന്നാണു് പേർ. ഈ ഭദ്രകാളിയും ശിവനും കോട്ടയത്തു രാജാക്കന്മാരുടെ കുലദൈവതങ്ങളാണു്. "യുധേ യേഷാമഹിതഹതയേ ചണ്ഡികാ സന്നിധത്തേ" എന്നു് ഉദ്ദണ്ഡൻ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതു പോർക്കലി

ദേവിയെപ്പററിത്തന്നെ. മൃദങ്ഗശൈലം മുഴക്കുന്നിൻെറ സംസ്കൃതീകൃതരൂപമാകുന്നു. അതു പുരളിമലയിലെ ഒരു ഭാഗമാണ്. പോർക്കലിഭദ്രകാളിയുടെ ക്ഷേത്രം അവിടെയാണ്. ദക്ഷിണകർണ്ണാടകം ജില്ലയിലെ കുന്താപുരം താലൂക്കിൽപ്പെട്ട കൊല്ലൂർ എന്ന പ്രദേശത്തിലെ മൂകാംബികാക്ഷേത്രം കേരളീയർക്കു പൊതുവേ പ്രിയമായ ഒരു ആരാധനാകേന്ദ്രമാകുന്നു. അവിടത്തെ ദേവിയെ ഭജിച്ചാൽ ഏതു ജഡനും സരസ്വതീപ്രസാദം സിദ്ധിക്കുമെന്നാണ് പരമ്പരാഗതമായ വിശ്വാസം. മൂകാംബികയും കോട്ടയത്തു രാജാക്കന്മാരുടെ കുലദേവതയായിരുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ വിദ്വാൻ തമ്പുരാൻെറ ഇഷ്ടദേവതയായിരുന്നു. ''മാതങ്ഗാനനം'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കവി തൻെറ പ്രധാനഗുരുവായ ഗോവിന്ദനെ വന്ദിക്കുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു എന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ''വ്യാസം പാണിനിഗർഗ്ഗ........'' ഇത്യാദിവചനത്തിൽനിന്നു കവിക്കു വ്യാകരണം, ജ്യോതിഷം, സംഗീതം, തർക്കം എന്നീ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും നൈപുണ്യമുണ്ടായിരുന്നതായി അനുമാനിക്കാം. കവിയുടെ ജ്യേഷ്ഠൻെറ പേർ കേരളവർമ്മ എന്നായിരുന്നു എന്നു് ''അസ്തി സ്വാഹസ്താർജ്ജിത'' എന്നും ''തദനന്തരജേന'' എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാം. അവർ ഏകോദരസഹോദരന്മാരാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ആണെങ്കിൽ ആ രാജവംശത്തിൽ പുരുഷന്മാർക്കു യഥാക്രമം കേരളവർമ്മാ, രവിവർമ്മാ, വീരവർമ്മാ എന്നീ മൂന്നു നാമങ്ങൾ മാത്രമേ പാടുള്ളൂ എന്നു നിയമമുള്ളതിനാൽ കവിയുടെ പേർ രവിവർമ്മാ എന്നോ വീരവർമ്മാ എന്നോ ആയിരുന്നിരിക്കണം.

കാലം:—

''ഇനിയും ക്ഷമിക്കയെന്നതീടേറം ഭവാനെങ്കിൽ
കനിവോടേ കേറുക്ക മേലിൽ കാടേ ഗതി നമുക്കു്''

എന്ന ബകവധം കഥയിലെ അർജ്ജുനവാക്യം അറമാണെന്നും ആ അറം പാററിയതു ബകവധം രചിച്ച പഴശ്ശിരാജാവിനാണെന്നും ചിലർ പറയുന്നതു് അസംബന്ധമാകുന്നു. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ കഴിഞ്ഞാൽ കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിലെ പ്രമാണപുരുഷനായി കേരളീയർ കൊണ്ടാടുന്നതു കോട്ടയത്തു തമ്പുരാനെയാണ്. ആ തമ്പുരാൻെറ കാലം ഒരിക്കലും പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധമായിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. കടത്തനാട്ടുരാജവംശത്തിലെ ഒരു തമ്പുരാൻ ''ശതമുഖരാമായണം'' എന്നൊരാട്ടക്കഥ നിർമ്മിച്ചു എന്നും അദ്ദേഹം മരിച്ചതു 910-ാമാണ്ടാണെന്നുമുള്ളതിനു താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം സാക്ഷി നില്ക്കുന്നു.

''ശതമുഖരാമായണമിത്യേകം നാട്യപ്രബന്ധമകരോദ്യഃ
ദേവൈഃ പ്രണതൈഃ സേവ്യം കലിമലരഹിതം യയൗ സ വൈകുണ്ഠം''

ഈ ശ്ലോകത്തിലെ ''ദേവൈഃ പ്രണതൈഃ സേവ്യം'' എന്ന വചനം കലിസൂചകമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ശതമുഖരാമായണം ഇനി

യും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. രാമപാണിവാദൻേറതന്നെ സ്പഷ്ടവും ആ മഹാകവി ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ ആശ്രിതനായി അമ്പലപ്പുഴയിൽ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു 925-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു രചിച്ചതും ഗീതരാമം എന്ന പേരിൽ ഇപ്പോൾ അറിയപ്പെടുന്നതുമായ ഒരാട്ടക്കഥയിൽ ഓരോ പദത്തിനും മട്ടുകാം കൊടുത്തിട്ടുള്ള കൂട്ടത്തിൽ ഒരു പദത്തിൻെറ ശീഷ്കമായി ''മാതലേ നിശമയ മാമകവചനം എന്ന നിറം'' എന്നെഴുതീട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു. ഈ ഗ്രന്ഥം അക്കാലത്തുതന്നെ എഴുതിയതെന്നാണു് തോന്നുന്നതു്. ''മാതലേ നിശമയ'' എന്നതു കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ കാലകേയവധത്തിൽ സുരുട്ടി ചമ്പയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ആദ്യത്തെ പദമാണു്. ആ നിദ്ദേശം കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻെറ ആട്ടക്കഥകാം ഗീതരാമം നിമ്മിക്കുന്നതിനുമുൻപുതന്നെ ചെമ്പകശ്ശേരിരാജ്യത്തിൽ പ്രചരിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ജ്ഞാപകമായിരിക്കുന്നു. വാല്മീകിരാമായണം കിളിപ്പാട്ടിൻെറയും മററും കത്താവായ കേരളവമ്മത്തമ്പുരാനല്ല വിദ്വാൻ തമ്പുരാൻെറ ജ്യേഷ്ഠൻ എന്നു ധൈര്യമായി പറയാം. കോട്ടയത്തു രാജ്യഭാരംചെയ്ത ഒരു കേരളവമ്മത്തമ്പുരാനെയാണു് കവി സ്മരിക്കുന്നതു്. കിളിപ്പാട്ടുകാരൻ ദത്തുവഴിയ്ക്കു തിരുവിതാംകൂർ ഇളയതമ്പുരാനായിത്തീരുകയും അവിടെവച്ചു് 871-ൽ ശത്രുക്കളാൽ വധിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അക്കാലത്തു് അനുശാഖയിൽപ്പെട്ട മറെറാരു കേരളവമ്മത്തമ്പുരാൻ കോട്ടയത്തു വലിയ രാജാവായിരുന്നിരിക്കാമെന്നും കഥകളിക്കാരൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനുജനായിരുന്നിരിക്കാമെന്നും അനുമാനിക്കുന്നതു് അസമീചീനമാകുന്നതല്ല. ആ വഴിക്കു നോക്കുമ്പോൾ കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാദ്ധത്തിലാണു് കവിയുടെ ജീവിതകാലമെന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

ഐതിഹ്യം:—കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻെറ ബാല്യചരിത്രത്തോടു സമ്മിളിതമായി ഒരു രസകരമായ ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. അതു് ഇവിടെ സംക്ഷേപിക്കാം. തമ്പുരാൻ ബാല്യത്തിൽ അത്യന്തം മന്ദബുദ്ധിയായിരുന്നു. അങ്ങിനെയിരിക്കെ അന്നു കോഴിക്കോട്ടെ സാമൂതിരിപ്പാടു തീപ്പെടുകയും ആ ദുഃഖം അന്വേഷിക്കുന്നതിനു തൽക്കാലം വേറെ ആരും പോകുവാനില്ലായിരുന്നതിനാൽ അമ്മത്തമ്പുരാട്ടി ആ ബാലനെ വിളിച്ചു കോഴിക്കോട്ടുവരെ പോയിവരണമെന്നും പുതിയ സാമൂതിരിയോടു ''മയാ കിം കത്തവ്യം'' എന്നു ചോദിക്കുകയും അതിനുത്തരം കേട്ടാൽ ഒന്നും മിണ്ടാതെ മടങ്ങിപ്പോരികയും വേണമെന്നുള്ള ഉപദേശത്തോടുകൂടി അങ്ങോട്ടു പറഞ്ഞയച്ചു. കുമാരൻ കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നു ''മയ കിം കത്തവ്യം'' എന്നു സാമൂതിരിയോടു് അബദ്ധമായി ചോദിക്കുകയും ''ദീഘേ്ലാച്ചാരണം കത്തവ്യം'' എന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഹാസ്യരസദ്യോതകമായ പ്രത്യുക്തി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു തിരിയേ പോരികയും ചെയ്തു. അതറിഞ്ഞപ്പോൾ മാതാവു വളരെ വ്യസനിക്കുകയും രാജധാനിക്കടുത്തുള്ള ''കുമാരധാര'' എന്ന അരുവിയിൽ ആ ബാലനെ പിടിച്ചുകെട്ടി നേരത്തോടുനേരം ഇടുവാൻ അനുചരന്മാരോടു് ആജ്ഞാപി

ക്കുകയും ചെയ്യു. അങ്ങനെയിട്ടാൽ ആ ശിക്ഷയ്ക്കു വിധേയരാകുന്നവർ സാധാരണമായി മരിയ്ക്കുമെന്നും ദേവിയുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടു വല്ല വിധത്തിലും അതിനുമേലും പ്രാണധാരണം ചെയ്യുന്നുവെങ്കിൽ പണ്ഡിതന്മാരായിത്തീരുമെന്നുമായിരുന്നു അക്കാലത്തെ വിശ്വാസം. ബാലൻ ആ പരീക്ഷയിൽ ജയിച്ചു. മൃത്യുവക്ത്രത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനായി, സരസ്വതിയുടെ അനുഗ്രഹം സമഗ്രമായി സമ്പാദിച്ചു. കുമാരധാര മൂഴക്കുന്നിലെ ഒരു അരുവിയായിരുന്നു. അതു് ഇപ്പോളില്ല. പിന്നീടാണു് പരദേശത്തുനിന്നു ഗോവിന്ദശാസ്ത്രികളെ വരുത്തി അമ്മ അദ്ദേഹത്തെ സംസ്കൃതമഭ്യസിപ്പിച്ചതു്. വേറെയും ഗുരുക്കന്മാരാൽ യഥാവിധി ശിക്ഷിതനായി. മൂകാംബിയിൽ പോയി ദേവിയെ ഭജിച്ചു് ഏതാനും വഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ തമ്പുരാൻ ഒരു പ്രകൃഷ്ടപണ്ഡിതനും പ്രശസ്തകവിയുമായിത്തീന്നു. ഇതാണു് ആ ഐതിഹ്യം. ഇതിൽ അങ്ഗീകരണത്തിനു് അനഹമായ അംശമൊന്നും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. കുമാരധാരയിൽനിന്നു പുനരുത്ഥാനംചെയ്ത കുമാരൻ ലജ്ജാവനതനായി ഏകാഗ്രതയോടുകൂടി സരസ്വതിയെ ഭജിച്ചു സങ്കല്പദാർഢ്യംകൊണ്ടും അഭ്യാസംകൊണ്ടും കാലാന്തരത്തിൽ അക്കാലത്തെ പണ്ഡിതകവികളുടെ ഇടയിൽ അസൂയാവഹമായ ഒരു സ്ഥാനം സ്വായത്തമാക്കി എന്നു വിചാരിക്കുന്നതിൽ എന്തു യുക്തിഹീനതയാണു് ഉള്ളതു്?

കൃതികൾ:—മഹാഭാരതത്തെ ആസ്പദമാക്കി കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ ബകവധം, കല്യാണസൌഗന്ധികം, കിമ്മീരവധം, കാലകേയവധം എന്നിങ്ങനെ നാലു് ആട്ടക്കഥകൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കാലകേയവധത്തിനു നിവാതകവചകാലകേയവധമെന്നും നിവാതകവചവധമെന്നും കൂടി പേരുകളുണ്ടെങ്കിലും ഒടുവിലത്തെ പേർ ശരിയായിട്ടുള്ളതല്ല. അവ നാലും അപ്രതിമവും അപരിമേയവുമായ പ്രഭാവത്തോടുകൂടി, ആടിക്കാണാനും പാടിക്കേൾക്കാനും ഒന്നുപോലെ മധുരങ്ങളായി, ആട്ടക്കഥാസാഹിത്യത്തിന്റെ അഗ്രപീഠത്തിൽ സമുല്ലസിക്കുന്നു. തിരുവിതാംകൂർ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവും ബകവധവും കല്യാണസൌഗന്ധികവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ അവയിൽനിന്നു പ്രസ്തുതകഥകളെ വ്യാവത്തിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആ രണ്ടു തിരുവിതാംകൂർകഥകളെ തെക്കൻകഥകളെന്നും ഇവ രണ്ടിനേയും വടക്കൻകഥകളെന്നും പറയുന്നു. തെക്കൻകഥകൾക്കു വടക്കൻകഥകളുടെ സ്വാരസ്യമില്ല. കോട്ടയം കൃതികളുടെ പൌവ്വാപര്യം നിണ്ണയിക്കുവാൻ വൈഷമ്യമുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ ആദ്യത്തേതു ബകവധമാണെന്നുള്ളതു നിവ്വിവാദമാകുന്നു.

"തസ്യാത്മജാഃ പഞ്ച യുധിഷ്ഠിരാദ്യാഃ
പ്രസ്വാ സമം ഹസ്തിനമധ്യവാത്സുഃ"

എന്നതല്ല അതിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകമെന്നും ആ കൃതി വാസ്തവത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണെന്നും എനിക്കു കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"അഥാഭവൽ പാണ്ഡുരുദാരചേതാഃ
കുലപ്രതിഷ്ഠഃ കുരുവംശജാനാം
പൃഥാഞ്ച മാദ്രീഞ്ച സമൈവ പൃഥ്വ്യാ
സമാദദേ ശാന്തനവാജ്ഞയാ യഃ.

യത്....പുരി മഹാമണികുട്ടിമേഷു
ദൃഷ്ട്വാംബുദപ്രതികൃതിം ഭീരഭേന്ദ്രബുദ്ധ്യാ
ആകുഞ്ചിതാംഘ്രിരവധൂതസടഃ പ്രമാദാ–
ദാഹന്തുമാപതതി ഹർമ്മ്യതലം മൃഗേന്ദ്രഃ.

ഹിംസാ ക്രതൌ, കുടിലതാ വനിതാളകേഷു,
ദണ്ഡോ യതി,ഷ്വഹികുലേഷു ഭുജങ്ഗതാ ച,
ജ്യാസങ്ഗമേ വിമുഖതാ ഖലു മാർഗ്ഗണാനാം,
വൃത്തക്ഷയശ്ശശിനി ശാസിതുരസ്യ രാജ്യേ."

ഈ മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളും കഴിഞ്ഞതാണ് "തസ്യാത്മജാഃ" എന്ന ശ്ലോകത്തിന്റെ ഘടന. ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ കിട്ടിയപ്പോൾ പാഠം അവദാതമായി. മൂന്നാമത്തെ ശ്ലോകം കവിയുടെ കലാകൌശലത്തിനു മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണമായി പ്രശോഭിക്കുന്നു. കോട്ടയത്തു പ്രധാനരാജധാനിക്കു സമീപം "അരങ്ങേററപ്പറമ്പ്" എന്ന പേരിൽ ഒരു പറമ്പ് ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. ബകവധം മുതലായ കഥകൾ ആദ്യമായി അഭിനയിച്ചതു് അവിടെവെച്ചായിരുന്നു എന്നാണ് ഐതിഹ്യം. പിന്നീടു തമ്പുരാൻ യഥാക്രമം കല്യാണസൌഗന്ധികവും കിർമ്മീരവധവും കാലകേയവധവും നിർമ്മിച്ചുവത്രേ. ആദ്യത്തെ മൂന്നു കഥകൾ കവി ഗുരുനാഥനെ ചൊല്ലിക്കേൾപ്പിച്ചപ്പോൾ ബകവധം സ്ത്രീകൾക്കു കൈകൊട്ടിക്കളിക്കാൻ കൊള്ളാമെന്നും കല്യാണസൌഗന്ധികം നിർമ്മിച്ചതു് ഒരു സ്ത്രീയാണെന്നു തോന്നുമെന്നും കിർമ്മീരവധം വ്യുൽപത്തിപ്രദമാണെന്നും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞതായും ഒടുവിലത്തെ കഥയായ കാലകേയവധം ആടാൻ നല്ലതെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടതായും പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ബകവധം കുറെ ലളിതവും കിർമ്മീരവധം കുറെ കഠിനവും ആയിപ്പോയെന്നായിരുന്നു ഗുരുനാഥന്റെ വിവക്ഷ. അതിൽ തെററമില്ല. കല്യാണസൌഗന്ധികത്തെക്കുറിച്ചുള്ള വിമർശനത്തോടു യോജിക്കാൻ നിവൃത്തി കാണുന്നില്ല. സർവോത്തമമായ കൃതി കാലകേയവധംതന്നെയാണെന്നു ള്ളതിനെപ്പററി അഭിജ്ഞന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഐകമത്യമാണുള്ളതു്. മഹാഭാരതം ആദിപർവ്വത്തിൽനിന്നു ബകവധത്തിലേയും വനപർവ്വത്തിൽ നിന്നു മററു മൂന്നു കഥകളിലേയും ഇതിവൃത്തങ്ങൾ കവി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു എങ്കിലും, രംഗപ്രയോഗത്തിനു് ഉപകരിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ ആ ഇതിവൃത്തങ്ങളിൽ മർമ്മജ്ഞനായ കവി പല മാററങ്ങളും വരുത്തീട്ടുണ്ടു്. വനപർവ്വം 11–ാമദ്ധ്യായത്തിൽ കിർമ്മീരവധവും തദനന്തരം ശ്രീകൃഷ്ണദർശനവും 264–ാമദ്ധ്യായത്തിൽമാത്രം ദുർവാസസ്സിന്റെ സമാഗമനവും വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ ഈ രണ്ടു കഥകളും കിർമ്മീരവധത്തിനുമുൻപു നട

ക്കുന്നതായാണ് ആട്ടക്കഥയിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നതു്. ശാർദ്ദൂലൻ, സിംഹിക എന്നീ പാത്രങ്ങളും മൂലത്തിലുള്ളവയല്ല. ഖരവധത്തിലെ ശൂർപ്പണഖയുടെ സ്ഥാനത്തിലാണ് കിമ്മീരവധത്തിൽ സിംഹികയുടെ പ്രവേശം. ശൂർപ്പണഖയെപ്പോലെ മൂക്കും മുലയും പോയ ആ രാക്ഷസി നിരന്നനാസികമായി പരിദേവനം ചെയ്യുന്നതു തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായ കിമ്മീരനോടാണെന്നുള്ളതു ഖരവധത്തെ അപേക്ഷിച്ചു പ്രസ്തുതകഥയ്ക്കുള്ള ഒരു മെച്ചമായി കരുതേണ്ടതാണ്. ഖരവധത്തിൽ അങ്ഗഭങ്ഗം പററിയ ശൂർപ്പണഖ ആദ്യമായി വിലപിക്കുന്നതു ശ്രീരാമന്റെ സന്നിധിയിലാണല്ലോ. കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ സൌഗന്ധികാഹരണപർവ്വത്തിനുമുൻപുള്ള ജടാസുരവധപർവ്വത്തിലെ കഥകൂടി കവി സംക്രമിപ്പിക്കുന്നു. അതുപോലെ ബകവധത്തിൽ വാരണാവതവാസവും ഹിഡിംബവധവും മററും ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നിവാതകവചന്മാരും കാലകേയന്മാരും മൂലത്തിൽ പലരാണ്. അവരെ കവി രണ്ടു് അസുരന്മാർമാത്രമാക്കിയിരിക്കുന്നു. പുറമേ കാലകേയന്റെ മോഹനാസ്ത്രമേററ പോക്കളത്തിൽ നഷ്ടസംജ്ഞനായി നിപതിച്ച അർജ്ജുനൻ ശ്രീപരമേശ്വരൻ അയച്ച നന്ദികേശ്വരന്റെ സാഹായ്യത്താൽ മൂർച്ഛനീങ്ങിയെഴുന്നേററു് ആ അസുരനെ വധിക്കുന്നതായി വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ നന്ദികേശ്വരനെ അവതരിപ്പിക്കുന്നതു ''താടി''വേഷത്തിനുവേണ്ടിയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഇന്ദ്രന്റെ പ്രേരണനിമിത്തമാണ് ഉർവ്വശി മൂലത്തിൽ അർജ്ജുനനെ അഭിസരിക്കുവാൻ സജ്ജയാകുന്നതു്. ആട്ടകഥയിൽ കവി ആ അപ്സരഃസ്ത്രീയെ സ്വയം മന്മഥവിവശയാക്കി രങ്ഗപ്രവേശം ചെയ്യിക്കുന്നതു സ്വാരസ്യത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. ആകെക്കൂടി കവി മൂലകഥകളിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള ആവാപോദ്വാപങ്ങളും പൗർവ്വാപര്യവ്യതിക്രമങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശ്യസിദ്ധിക്കു സർവ്വഥാ പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നുണ്ടു്. കാലകേയവധത്തിൽ ഇന്ദ്രാണിയും അർജ്ജുനനും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണത്തിനുശേഷം ഉടനടി ഉർവ്വശിയേയും സഖിയേയും പ്രവേശിപ്പിച്ചാൽ അരങ്ങു മുഷിയുമെന്നു വിചാരിച്ചായിരിക്കണം വജ്രകേതുവജ്രബാഹുക്കളെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അതിന്റെ സമീചീനതയെപ്പററി രണ്ടു പക്ഷമുണ്ടാകാം. ധീരോദ്ധതനായ ഭീമൻ കവിക്കു് ഏററവും പ്രിയനായ ഒരു നായകനാകുന്നു. കാലകേയവധമൊഴിച്ചുള്ള മൂന്നു കഥകളിലും ആ പാത്രത്തിന്റെ പ്രവേശമുണ്ടു്. ബകവധത്തിൽ കല്പാന്തപ്രതിഭയകാലരുദ്രകല്പനും ഭ്രമിതഗദനും കല്യാണസൌഗന്ധികത്തിൽ ബദ്ധാമർഷാതിരേകഭ്രമിതപരിഘലദത്താതിരൂക്ഷാക്ഷികോണനുമായ തന്റെ ആ സഹോദരനു ശമധനനായ യുധിഷ്ഠിരൻ സാമോക്തികൾകൊണ്ടു സാന്ത്വനം നല്കുന്നതു് ഏകദേശം ഒരേ രീതിയിൽത്തന്നെയാണ്. ബകവധത്തിലും കാലകേയവധത്തിലുമുള്ള പല ഭാഗങ്ങളും ഇനിയും മുദ്രിതപുസ്തകങ്ങളിൽ കയറീട്ടില്ല. അക്കൂട്ടത്തിലുള്ളവയാണ് കാലകേയവധത്തിലെ

"കാന്താജനൈഃ സഹ നിതാന്തമദാന്ധഭൃങ്ഗ–
ഝങ്കാരപൂരിതസുവർണ്ണലതാനിശാന്തേ
സന്താനപല്ലവസുമാവലികേളിതല്പേ
സന്തോഷിതഃ സുരപതിഃ സ തു ജാതു രേമേ.

തനയോഽഥ തസ്യ വിനയോജ്ജ്വലോ വശീ
സമവാപ്യ പാശുപതമസ്ത്രമീശ്വരാൽ
മഹിതൈർമ്മഹർഷിഭിരഭിഷ്ടുതോഽർജ്ജുന–
സ്തുഹിനാചലേഽവസദഹാനി കാനിചിൽ."

എന്നീ അവതരണികാപദ്യങ്ങൾ.

സാഹിത്യം:—കോട്ടയത്തു തമ്പുരാനാണ് ആട്ടക്കഥകളിലെ ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രായേണ സംസ്കൃതത്തിൽത്തന്നെ നിർമ്മിക്കണമെന്നു വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്തതു്. ആ ശ്ലോകങ്ങളിൽ അദ്ദേഹവും അനന്തരകാലികന്മാരായ കവികളും തങ്ങളെക്കൊണ്ടു് എത്രമാത്രം സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുമോ അത്രമാത്രം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കാലകേയവധത്തിൽ ഉർവശിയുടെ ശാപം അവതരിപ്പിക്കുന്ന ശ്ലോകം തമ്പുരാൻ സംസ്കൃതത്തിൽനിന്നു് ഒരു പടികൂടി കടന്നു പ്രാകൃതത്തിലാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ശബ്ദാർത്ഥങ്ങൾക്കുള്ള ഗാംഭീര്യവും രസഭാവങ്ങൾക്കുള്ള പുഷ്ടിയും അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നാംകിടയിലുള്ള ഒരു കാവ്യകാരനായി നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നു. താഴെ കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക.

"ശാതോദരീചടുലചാരുകടാക്ഷപാത–
പാഥേയവാൻ പ്രവിചരൻ പ്രിയസാഹസോസൗ
പാദപ്രപാതചകിതാഖിലസത്ത്വജാതം
വാതാത്മജോപി കദളീവനമാസസാദ."

(കല്യാണസൌഗന്ധികം)

"നിഹതേഽനിലസൂനുനാ ഹിഡിംബേ
സഹസാബുധ്യത യാദവീ തനൂജൈഃ
സഹസാ ച വിസിഷ്മിയേ ഹിഡിംബ്യാ
സഹിതം വീക്ഷ്യ ജയശ്രിയേവ ഭീമം." (ബകവധം)

"മാർഗ്ഗേ തത്ര നഖംപചോഷ്മളരജഃപുഞ്ജേ ലലാടന്തപ–
ഗ്രീഷ്മോഷ്മദ്യുതിതാമ്യദാനനസരോജാതാം വിലോക്യാദരാൽ
വാതോദ്ധൂളിതധൂളിജാലമസൃണച്ഛായാം സ ധർമ്മാത്മജോ
മധ്യാഹ്നേ പരിദൂയമാനഹൃദയാം താമബ്രവീദ്ദ്രൗപദീം."

(കിർമ്മീരവധം)

"സുലളിതപദവിന്യാസാ രുചിരാലങ്കാരശാലിനീ മധുരാ
മൃദുലാപി ഗഹനഭാവാ സൂക്തിരിവാവാപ സോഽർവശീ വിജയം."

(കാലകേയവധം)

"പരേണ പുംസാനുഗതാമലൌകികൈ–
ർവ്വചോഭിരത്യന്തവിനിന്ദിതാം മുഹുഃ
വിയോഗദുഃഖൈകവിധായിവിഭ്രമാം
ജ്ഞാതപ്രാസതീം താം സ വിരക്തധീരഭൂൽ."

(കാലകേയവധം)

ഛേകാനുപ്രാസം, യമകം തുടങ്ങിയ ശബ്ദാലങ്കാരങ്ങൾ പ്രയോഗി ക്കുന്നതിൽ കവിക്കു വലിയ ഭ്രമമുണ്ട്. കിർമ്മീരവധത്തിലെ "ക്ഷോഭിതാ ഘോഷാതിഭീതിപ്രചലദനിമിഷാ" എന്നും കാലകേയവധത്തിലെ "നഗ രീ തരസാ രഥിനാം" എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു് ഈ വസ്തുത ഗ്രഹി ക്കാവുന്നതാണു്. ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്ന കാലകേയവധശ്ലോകങ്ങൾ മുദ്രിതപുസ്തകങ്ങളിൽ വിട്ടുപോയിരിക്കുന്നു.

"പൂർവ്വാശാപാലസ്യ ശ്രുത്വാ ഗിരമജ്ജുനോസ്തശാപാലസ്യഃ
ന്യവസൽ സങ്ഗീതരവദ്യോതിതഭവനേ പിതുസ്സ സങ്ഗീതരവൽ."

"പാർത്ഥം താപസമേതം ദൃഷ്ട്വാ തത്രാഗതം ച താപസമേതം
തം പ്രോവാച മുദാരം പ്രസന്നമമരാധിപോപി വാചമുദാരം."

തമ്പുരാന്റെ ശ്ലോകങ്ങളെക്കാൾ പദങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ ആസ്വാദ്യത യുണ്ടു്. കല്യാണസൌഗന്ധികത്തിലെ ഭീമന്റെ "ശൌര്യഗുണനിധി ജലധേ" "പാഞ്ചാലരാജതനയേ" ഹനുമാന്റെ "ആരിഹ വരുന്നതി വനാന്തമെതിരില്ലയോ" ഭീമന്റെ "വഴിയിൽനിന്നു പോക വൈ കാതേ വാനരാധമ" കിർമ്മീരവധത്തിലെ യുധിഷ്ഠിരന്റെ "ബാലേ കേൾ നീ മാമകവചനം കല്യേ കല്യാണി" ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ "കഷ്ടമഹോ ധാർത്തരാഷ്ട്രന്മാർ ചെയ്തോരു" ദുർവ്വാസസ്സിന്റെ "ചന്ദ്രകലാധര പാലയ മാം" പാഞ്ചാലിയുടെ "കിങ്കരവൈ" ലളിതാകൃതിയായ സിംഹിക യുടെ "കണ്ടാലതിമോദമുണ്ടാസ്സരും" പാഞ്ചാലിയുടെ "കണ്ടാലതി ഭീതി" കാലകേയവധത്തിലെ ഉർവ്വശിയുടെ "പാണ്ഡവന്റെ രൂപം കണ്ടാലഹോ" "സ്മരസായകദൂനാം" ഇത്യാദി പദങ്ങളുടെ സർവ്വാങ്ഗീ ണമായ സ്വാരസികത ആരെയും ആനന്ദതുന്ദിലരാക്കുവാൻ പര്യാപ്ത മാണു്. "കണ്ടാലതിമോദം" എന്ന പദംമാത്രം ഇവിടെ പകർത്താം.

"കണ്ടാലതിമോദമുണ്ടാസ്സരും വിപിനമിതു കണ്ടായോ?
കൊണ്ടൽനിര തിമിരമിടയുന്ന തവ നീണ്ടചുരുണ്ടൊരു കചമിന്നു പല
വണ്ടുകളടന്നടനിഹ വന്നു മുദകണ്ടിവാർകുഴലി! കണ്ടു കണ്ടു പുന–
രിണ്ടൽപൂണ്ടു ബത മണ്ടിടുന്നു. (കണ്ടാൽ)

കീചകമിത കുഴലൂതുന്നു പികഗീതവിശേഷമൊടിടചേർന്നു ഏദി
സൂചിതമോദമൊടിഹ നിന്നു ചില വല്ലികാനടികൾ വായുസഞ്ചലിത–
പല്ലവാംഗുലിഭിരഭിനയിക്കുന്നു. (കണ്ടാൽ)

> കുരവകതരുനിരകളിൽനിന്നു ചില കുസുമനികരമിതാ പൊഴിയുന്നു തവ
> കുവനിരകളിലിത വീഴുന്നു അതു കുവലയാക്ഷി കുതുകേന നിന്നെയെതി-
> രേല്ക്കുന്നെന്നിഹ തോന്നീടുന്നു. (കണ്ടാൽ)''

ഇത്തരത്തിലുള്ള ശ്രുതിമധുരങ്ങളായ സൂക്തികൾമാത്രമാണ് കോട്ടയം കഥകളിൽ നാം പ്രായേണ കാണുന്നതു്. എല്ലാ രസങ്ങളും പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ കവിയ്ക്കു് ഒന്നുപോലെ പ്രാഗല്ഭ്യമുണ്ടെങ്കിലും വീരരസത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിനു വിശേഷപ്രതിപത്തിയെന്നും ഓജഃപ്രധാനമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവനശൈലിയെന്നും ഭാവുകന്മാൎക്ക ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ.

തമ്പുരാന്റെ അഭിനയപാടവം:—കാലകേയവധത്തിൽ ''വാടാ പോരിന്നായ്'' എന്ന അൎജ്ജുനന്റെ സമരാഹ്വാനം കേട്ടു ക്രോധാവിഷ്ടനായി തന്റെ അനുചരന്മാരോടുകൂടി യുദ്ധത്തിനെത്തിയ നിവാതകവചൻ അദ്ദേഹത്തോടു്

> ''ആരെന്നു നീ പറഞ്ഞീടണമെന്നോടു
> പോരിന്നായ് വന്നതും ചാരുകളേബര!
> മാരനോ മാധവൻതാനോ മഹാമതേ
> മാരാരിയോ മാനുഷരിലൊരുവനോ''

എന്നു കാമപരവശയായ ഒരു നായിക നായകനോടെന്നപോലെ ചോദിക്കുന്നതു് അത്യന്തം അസ്വാഭാവികമായിരിക്കുന്നു. തമ്പുരാന് അത്തരത്തിൽ ഗണ്യമായ ഒരു പ്രമാദം പററിയെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതും ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. ആ വരികൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാൎയ്യയായ കൈതേരിമാക്കമാണ് എഴുതിച്ചേൎത്തതെന്നും ആ വിദുഷിയുടെ പ്രീതിക്കുവേണ്ടി അവ അവിടെ കിടന്നുകൊള്ളട്ടെ എന്നു തമ്പുരാൻ നിശ്ചയിച്ചു എന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. ഏതായാലും, ആ ഭാഗം പ്രക്ഷിപ്തമല്ലാത്തതിനാൽ അതു് അവിടെ സ്ഥലം പിടിക്കുന്നതിനു് എന്തെങ്കിലും പൎയ്യാപ്തമായ കാരണം ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം എന്നു നമുക്കു നിൎണ്ണയിക്കാവുന്നതുതന്നെ. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ ഒരു സംഗീതസാഹിത്യപാരദൃശ്വാവായ മഹാകവി എന്നതിനുപുറമേ അഭിനയകലയിലും അത്യന്തം നിഷ്ണാതനായിരുന്നു എന്നു് ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ സമാനകാലികനായ സാമൂതിരിപ്പാടു് ഒരവസരത്തിൽ തന്റെ കോവിലകത്തു നാലഞ്ചു ദിവസം തുടൎച്ചയായി കാലകേയവധം ആടിക്കുകയും ഉൎവ്വശിയുടെ അഭിനയം കാലമാകുമ്പോൾ വാതിൽ തുറന്നു നോക്കി ഒരു ചരണം ആടിക്കഴിഞ്ഞാൽ വാതിലടയ്ക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ വൎത്തമാനം കവി ധരിച്ചു സാമൂതിരിയെ വിവരമറിയിക്കാതെ താൻ തന്നെ കളിസ്ഥലത്തെത്തി ഉൎവ്വശിയുടെ വേഷം കെട്ടി ആടുകയും അന്നു സാമൂതിരി ആ പദാഭിനയം ആദ്യന്തം ആനന്ദപരവശനായി കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കയും ചെയ്തു. ആ അഭിനയത്തിന്റെ അവസാന

ത്തിൽ അന്നത്തെ ഉൎവ്വശിവേഷക്കാരനെ തൻെറ മുമ്പിൽ കൊണ്ടുവരു വാൻ അവിടുന്നു് ആജ്ഞാപിക്കുകയും വന്നപ്പോഠം അതു കവിതന്നെയാ ണെന്നു മനസ്സിലാക്കി, ''ഉൎവ്വശിയുടെ പദം അവിടുന്നുതന്നെ ആടിക്കാണണമെന്നുള്ള എൻെറ മോഹം ഇന്നു സഫലമായി, ഞാൻ കൃതാൎത്ഥനായി'' എന്നു രോമാഞ്ചകഞ്ചുകിതനായി അരുളിച്ചെയ്കയും ചെയ്കവത്രേ. ആട്ടക്കഥ രചിക്കുന്ന കവി ഒരു നടനുംകൂടിയായിരു ന്നാൽ അതിൻെറ അഭിനയത്തിനു സിദ്ധിക്കാവുന്ന വൈശിഷ്ട്യം അന്യാ ദൃശംതന്നെയായിരിക്കുമെന്നുള്ളതു് അനുക്തസിദ്ധമാണല്ലോ.

ചില മുക്തകങ്ങഠം:—കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ ഉപരി നിൎദ്ദി ഷ്ടങ്ങളായ നാലു് ആട്ടക്കഥകളല്ലാതെ മററാരു കൃതിയും നിൎമ്മിച്ചിട്ടു ള്ളതായി അറിവില്ല. മോക്ഷദായകപ്രകരണം അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാങ്മ യമാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു് അബദ്ധമാകുന്നു. അതു കിളിപ്പാട്ടു കാരൻ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻെറ കൃതിയാണു്. കോട്ടയത്തിൻെറ നാലു് ആട്ടക്കഥകളിലുംകൂടി നോക്കിയാൽ രണ്ടു മണിപ്രവാളശ്ലോക ങ്ങളേ കാണ്മാൻ കഴിയുന്നുള്ളു. കാലകേയവധത്തിലുള്ള ആ ശ്ലോക ങ്ങഠം അടിയിൽ ചേൎത്തുകൊള്ളുന്നു.

''സവ്യസാചി സമരേ ഹനിച്ചു സകലാമരാരിനിവഹം തദാ
ദിവ്യനാരികളെ വേർപെടുത്തധികസങ്കടാമമിതവിക്രമൻ
നവ്യയാകിയ ജയശ്രിയാ സഹ നനാമ വജ്രിണമുദാരധീ–
ൎഹവ്യവാഹമുഖസൎവ്വദേവഗണസേവ്യമാനചരണാംബുജം.''

''സൎവ്വധൂജനമണിഞ്ഞിടുന്ന മണിമൌലിയിൽ ഖചിതരത്നമാ–
മുൎവ്വശീ തദനു മന്മഥേന ഹി വശീകൃതാപി വിവശീകൃതാ
ശൎവ്വരീശകുലഭൂഷണം യുവതിമോഹനം ധവളവാഹനം
പാൎത്ഥമേണനയനാ പാണ്ഡുസൂനുമഭിവന്ദ്യ ചൈവമവദത്സഖീം.''

ഇവ കൂടാതെ മൂന്നു മണിപ്രവാളമുക്തകങ്ങഠംകൂടി അദ്ദേഹത്തി ൻെറ വകയായി നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയും ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്മരണീയങ്ങളാണു്.

വിഷ്ണുമായാസ്തുതി:

''സ്വൎണ്ണസന്നിഭശരീരവും തരളനൂപുരങ്ങഠം വലയങ്ങളും
ഗണ്ഡസഞ്ചലിതകുണ്ഡലങ്ങളുമുലഞ്ഞു താണ മണികാഞ്ചിയും
കുന്തഴിഞ്ഞു കിഴിയുന്ന പൂന്തുകിലുമൊട്ടഴിഞ്ഞ കചഭാരവും
മുത്തുപോലെ ചില ഘൎമ്മബിന്ദുകഠം മുഖാംബുജത്തിലുളവായതും

പന്തിടഞ്ഞ കളർകൊങ്ക രണ്ടുമിടതിങ്ങി കിഞ്ചന കുലുങ്ങിയും
പന്തടിച്ചു ഗിരിശന്നു നേരെയൊരു മന്ദമാം ഗതിവിലാസവും
ചന്തമാൎന്നൊരു ലലാടവും ഭുവനമോഹനം ചില കടാക്ഷവും
ചിന്തചെയ്യുതിനു മേ വരം തരിക ശംഭുമോഹിനി! ദിവാനിശം.''

സ്ത്രീചാട്ടു:

"ജാതീ ജാതാനുകമ്പാ ഭവ ശരണമയേ
 മല്ലികേ കുപ്യകൈ തേ
കൈതേ കൈതേരിമാക്കും കബരിയിലണിവാൻ
 കയ്യിലാക്കും ദശായാം
ഏതാനേതാൻ മദീയാനലർശരപരിതാ-
 പോദയാനാശു നീതാൻ
നീതാൻ നിതാന്തണത്തീടുക ചടുലവരി-
 ക്കണ്ണിതൻ കണ്ണുമൂലേ."

ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം തികച്ചും "അക്ഷരലക്ഷം" അർഹിക്കുന്നു. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിനു സ്വകൃതികൾമൂലം നല്കീട്ടുള്ള ഉത്ഥാപനം ഈദൃക്ഷതകൊണ്ടും ഇയത്തകൊണ്ടും സഹൃദയന്മാർക്കു പരിച്ഛേദ്യമല്ല. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശേമുഷീഖനിയിൽനിന്നു് ഉദ്ധരിക്കുകമാത്രം ചെയ്ത അദൃഷ്ടപൂർവ്വമായ കോഹിനൂർരത്നത്തിന്റെ ശാണഘർഷകൻ ആ മഹാത്മാവാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കീർത്തിചന്ദ്രിക കേരളവും കൈരളിയുമുള്ള കാലത്തോളം അമ്ലാനവും അപ്രതിമപ്രഭാവവുമായിത്തന്നെ പരിലസിക്കുകയും ചെയ്യും.

മുപ്പത്തഞ്ചാമദ്ധ്യായം

ഭാഷാസാഹിത്യം

ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകം

പുത്രകാമേഷ്ടി പാട്ട്:— പുത്രകാമേഷ്ടി പാട്ടിൽ ദശരഥൻെറ ജനനവും രാജ്യഭാരവും ഋശ്യശൃംഗമഹർഷി നടത്തുന്ന പുത്രകാമേഷ്ടിയും ശ്രീരാമൻെറ അവതാരവും മററുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. കവിതയ്ക്കു വളരെ ചാതുര്യവും തന്മയത്വവുമുണ്ട്. അയോധ്യാവർണ്ണന, ദശരഥൻെറ സന്താനകാംക്ഷ മുതലായ ഭാഗങ്ങൾ പ്രത്യേകം രസനിഷ്യന്ദികളാണ്.

ഈ പാട്ടു നാലു പാദങ്ങളായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ ഒന്നും മൂന്നും പാദങ്ങൾ തരംഗിണിയിലും രണ്ടും നാലും പാദങ്ങൾ ദ്രുതകാകളിയിലും രചിച്ചുകാണുന്നു. 'പൊഴിൽ, മറയവർ, തിറവിയ' മുതലായ പഴയ ശബ്ദങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്തരംഗപരിശോധനയിൽ ഈ പാട്ട് എട്ടാം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലോ ഒൻപതാം ശതകത്തിൻെറ പ്രഥമപാദത്തിലോ നിർമ്മിച്ചതായി ഗണിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ദശരഥൻ ബാല്യത്തിൽ അഭ്യസിച്ച കലകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആട്ടക്കഥയെപ്പററി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട് ഇതിന് അത്ര പഴക്കം കല്പിക്കുവാൻ പാടുള്ളതല്ലെന്നു ചിലർ വാദിക്കുന്നു. ഈ മിഥ്യാബോധത്തിനു കാരണം തിരുവനന്തപുരത്തു വലിയകൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിലെ ഭാഷാഗ്രന്ഥസൂചി തയ്യാറാക്കിയവർ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിലെ ആ ഭാഗം തെററി വായിച്ചതാണ്. വാസ്തവത്തിൽ ആട്ടക്കഥ എന്നൊരു ശബ്ദമേ കവി ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ല. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന വരികൾ നോക്കുക.

"പമ്പരമരശമ്മാനകണ്ടമായം വമ്പെഴും ചതുരംഗം മണിച്ചുതു്
തണ്ടി വീണ കുഴൽ തകിൽ മദ്ദളം ആട്ടം പാട്ടുകചാരി പുറചാരി
വാട്ടമററ തൊഴിൽ കരണാദികൾ ഗോഷ്ഠിവാക്കുകളോടുമോരോ ചാട്ടം
വാളയപ്പതിരിപ്പുകൾ വായ്പ്പെഴും കമ്പവിച്ച കയററവിച്ചകളും
കതിരപ്പയിററാനപ്പയിററുകൾ തേർകടാവുകവേട്ടവിനോദങ്ങൾ."

ആണ്ടിയാട്ടം, കൂടിയാട്ടം മുതലായി പല വിധത്തിലുള്ള ആട്ടങ്ങൾ പണ്ടു പ്രചരിച്ചിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ടു കവിയുടെ വിവക്ഷ രാമനാട്ടമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ഈ പാട്ടിൽനിന്നു കുറെ വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

(1) അയോദ്ധ്യാവർണ്ണനം:

"പുരികളിലവനിയിലിതു മുമ്പായതു പുരുഹൂതൻപുരിയെന്നതുപോലെ

അനുപമസമ്പത്തുകളോക്കുമ്പോളളകാപുരി പുനരെന്നേ തോന്നും
നിർമ്മലഭാവം നിരൂപിക്കുമ്പോൾ ബ്രഹ്മാലയമാണെന്നേ തോന്നും
കല്മഷനാശനവൈഭവമോർത്താൽ വൈഷ്ണവലോകമിതെന്നേ തോന്നും
ശിവകരവസ്തുവിശേഷം പാർത്താൽ ശിവലോകം പുനരെന്നേ തോന്നും

ഹരിയോ ഹരി ഹരി ഭാസ്കരവംശദിവാകരനുദയംപൂണ്ടതമായതു
സൂരിയകുലമാം ദീപജ്വാലയ്ക്കാദരവേറും രത്നവിളക്കതു
വണ്ടാർകുഴലികൾതിലകമതാകിയ തണ്ടാർമാതിനു കളിമന്ദിരമതു
ആനന്ദത്തിനു പൊന്നിൻഗൃഹമതു ആശ്ചര്യത്തിനുമാശ്രയമായതു

ജയനർത്തകവരതരുണിതതിക്കൊരു മരതകനാടകശാലയതായതു
കോമളതയ്ക്കൊരു പൂമ്പൊഴിലായതു വീര്യനൃപന്നൊരു പൂത്തഴയായതു
അർത്ഥിജനത്തിനു കല്പകമാമതു ആശ്രിതജനചാതകകരുമുകിലതു
അഖിലനൃപാംബുജപകലവനായതു സകലഗുണങ്ങൾക്കാകരമായതു

നിഖിലജനാളീനയനോത്സവമതു ദുഷ്ടർമ്മത്തിനു പാഴ്ക്കലനിലമതു
വിക്രമമാകിയ മകരകുലത്തിനു ചൊല്ക്കൂലരും മകരാലയമായതു
ഓരോ ചാരുകിടങ്ങുകൾ കണ്ടാലോരോ വാരിധിയെന്നേ തോന്നും
വാർകോലും കല്ലോട്ടകൾ കണ്ടാൽ ലോകാലോകമിതെന്നേ തോന്നും

പൊന്മതിൽ മമ്മാ! കാണുന്തോറും നന്മണിസാനുവിതെന്നേ തോന്നും
പ്രാസാദാഭോഗം കാണുമ്പോൾ കൈലാസാചലമെന്നേ തോന്നും
വെണ്മാടങ്ങളിലേറാനുള്ളൊരു സോപാനങ്ങളെ നോക്കുന്നേരം
സ്വർഗ്ഗത്തിങ്കൽപ്പോവാനുള്ളൊരു പെരുവഴിയെന്നേ പേർത്തും തോന്നും.

(2) അപുത്രനായ ദശരഥന്റെ മനോരാജ്യം:

"ഗർഭമായ് ഭാര്യമാരിലൊരുത്തരെ
കെല്പുകേടോടു കൂടീട്ടു കണ്ടാവൂ.
ഉദരം ക്രമത്താലേ വളരുന്നു-
തുദിതാനന്ദമൊന്നു ഞാൻ കണ്ടാവൂ.
അരുതായ്മയും പൂണ്ടു മടയവ-
രാരങ്ങളെയഴിപ്പിതും കണ്ടാവൂ.
പ്രസവിക്കുന്ന കാലമണയുമ്പോൾ
പകരുന്നതാം ഭാവങ്ങൾ കണ്ടാവൂ.
പ്രസവിക്കുമിപ്പോഴെന്നുമില്ലെന്നും
പലരും പറയുന്നതു കേട്ടാവൂ.
ചെറുക്കൻ പിറന്നുവെന്നു ചൊല്ലുന്നു-
തുറക്കത്തിലൊന്നെങ്ങാനും കേട്ടാവൂ.

അത്ര ചൊല്ലുവോർക്കോരോരോ വസ്തുക്കൾ
കൊടുത്താവൂ എൻ കൈകഴപ്പോളവും.

ജാതകർമ്മങ്ങൾ ഞാൻ ചെയ്തുകൊണ്ടാവൂ
ചേതോരമ്യമായിട്ടെന്റെ ദൈവമേ!

പുത്രൻതന്മുഖമൊന്നു ദർശിച്ചാവൂ,
നാമമിട്ടാവൂ, ചോറു കൊടുത്താവൂ.

നാൾതോറും കരയുന്നതും കേട്ടാവൂ
ഒററടി വയ്പതും പിന്നെ വീഴ്വതും

നാലഞ്ചാറു പദം നടക്കുന്നതും
വീണു മെല്ലെ നിലത്തു കിടപ്പതും

പിരണ്ടിട്ടങ്ങുമിങ്ങു മറിവതും
വീണ്ടനെയെഴുന്നേററു നിന്നിട്ടു

മന്ദമന്ദം നടപ്പതും കണ്ടാവൂ.”

ഒടുവിലത്തെ വരികൾകൂടി ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

“കഞ്ഞിയും നെയ്യും നന്നായ്ക്കുടിക്കണം
കണ്ടവർക്കൊത്തവണ്ണമരുതതു്.

കട്ടിന്മേൽ കിടക്കേയാവു നിർണ്ണയം
കണ്ട വസ്തുക്കൾ കാട്ടരുതേതുമേ.

എന്നിവണ്ണമവരവർതങ്ങടെ
വൈദഗ്ധ്യം പ്രയോഗിക്കുന്നതിൻമുന്നേ

വിശ്വനാഥൻ പിറന്നങ്ങു വീണുതേ
ഗർഭപാത്രത്തിൽനിന്നു ധരണിയിൽ.”

കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ—ജീവചരിത്രം:—

തുഞ്ചത്തു ഗുരുനാഥന്റെ കാലത്തിനുശേഷം കിളിപ്പാട്ടുരീതിയിൽ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു യശസ്സു നേടിയ ആദ്യത്തെ കവിപുംഗവൻ കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനാകുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂർണ്ണനാമം വീരകേരളവർമ്മാവെന്നാണു് 871-ലെ ഒരു ശാസനത്തിൽ കാണുന്നതു്. തമ്പുരാൻ 820-ാമാണ്ടിടക്കു ജനിച്ചിരിക്കണം. 852-ൽ അന്നത്തെ കോലത്തിരിയായ പുതിയ പള്ളിക്കോവിലകത്തു രവിവർമ്മത്തമ്പുരാനും അദ്ദേഹവും തമ്മിൽ തലശ്ശേരി തിരുവങ്ങാട്ടു കോട്ടയിൽവച്ചു് ഒരു സന്ധി നടന്നതിനു രേഖയുണ്ടു്. പുതുവാതപ്പാട്ടു് (പുതുബാധപ്പാട്ടു്) എന്ന പേരിൽ കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ജീവിതചരിത്രത്തെ പരാമർശിച്ചു് ഒരു വില്ലടിച്ചാൻപാട്ടു തിരുവനന്തപുരത്തും അതിനു തെക്കുള്ള പ്രദേശങ്ങളിലും ദുർദ്ദേവതാപ്രീതിക്കെന്നുദ്ദേശിച്ചു പാടിവരുന്നുണ്ടു്. ആ കൃതിയുടെ പ്രണേതാവു പരപ്പക്കുട്ടിപ്പുലവർ എന്ന ഒരു കവിയുടെ ശിഷ്യനും ഭാഷ തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽ ഇന്നും പ്രചരിക്കുന്ന പ്രാകൃതമായ മല

യാംതമിഴമാകുന്നു. തമ്പുരാൻെറ മരണാനന്തരം അധികകാലം കഴിയു ന്നതിനുമുൻപു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പാട്ടാണ് അതെന്ന് ഊഹിക്കുവാൻ കഴിയും. തമ്പുരാൻെറ ജീവിതചരിത്രത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ തിരുവിതാം കൂറിലെ ഇളയരാജാവായി ദത്തെടുക്കുന്നതിനുമുൻപുള്ള ചില സംഭ വങ്ങാം ആ പാട്ടിൽ വിവരിച്ചുകാണുന്നു. അവയെ താഴെ കാണുന്ന വിധത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കാം. പുറവഴിനാട്ടിലെ (കോട്ടയം) ഗോദവ ൎമ്മ*രാജാവിന്ന് ഉമാദേവി എന്നൊരു സഹോദരി ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ രാജ്ഞി കന്നിമാസം 10-ാംതീയതി കാൎത്തികനക്ഷത്രത്തിൽ കഥാനാ യകനെ പ്രസവിച്ചു. ആ രാജകുമാരൻ ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ആയുധാ ഭ്യാസത്തിലും അശ്വാരോഹണത്തിലും വൈദഗ്ദ്ധ്യം സമ്പാദിച്ചു. പോ ൎക്കലി ഭദ്രകാളിയെ ഭജിച്ച് ആ ദേവിയുടെ തൃക്കയ്യിൽനിന്നു പൊന്നുട വാഠം വാങ്ങി. തന്നെ മാതുലൻ ഇളയരാജാവായി വാഴിക്കുന്നതിനു പ്രതിബന്ധങ്ങളുണ്ടാക്കിയ മന്ത്രിയെ വധിക്കുകയും ആ പാപം തീരുന്ന തിനായി മാതാവിൻെറ നിൎദ്ദേശമനുസരിച്ചു തീൎത്ഥസ്നാനത്തിനു പോകു കയും ചെയ്തു. കന്നിച്ചേവുകക്കാർ എന്നു പേരുള്ള പതിനാറ് അംഗ രക്ഷകന്മാരും വിദ്വാനായ ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണനും "കരുണൻ" അഥവാ കരുണാകരൻ എന്ന ഒരു പിഷാരടിയുമായിരുന്നു ആ യാത്രയിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനുചരന്മാർ. പരദേശത്തു മധുത്തുര എന്ന ഒരു മുഹ മ്മദീയരാജാവിൻെറ പുത്രിയായ താനാവതി എന്ന യുവതിയെ പാണി ഗ്രഹണംചെയ്തു തൻെറ ശ്വശുരൻെറ ശത്രുക്കളായ ചടക്കൻ എന്ന മറവപ്രഭുവിനേയും മുട്ടക്കൽ എന്ന തെലുങ്കപ്രഭുവിനേയും തൻെറ വാളി നിരയാക്കി ആ രാജ്യത്തിൻെറ അനന്തരാവകാശിയായി. പാട്ടിൽ തമ്പുരാൻെറ പ്രഭാവത്തെപ്പററി ഒരു ഭടൻ മധുത്തുരയെ വൎണ്ണിച്ചു കേഠം പ്പിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുംവിധത്തിലാണ്.

"നമ്മളുടെ രാച്ചിയത്തു വന്നതുണ്ടു
നായകനോ മാലയനോ നാനറിയേൻ.

അമ്മമാതാക്കളീൻെറട്ടത്തവരോ?
അറിയാതമായ ചുററിവന്തവരോ?

കൎണ്ണനെന്നാലവർ കൎണ്ണനും അല്ലേ,
കയ്യിലൊരു വില്ലുമമ്പുതാനുമില്ലേ.

ഭീമനെന്നാലവർ ഭീമനല്ലേ,
കയ്യിലൊരു ഭീമഗദയുമില്ലേ.

സോമകുലമോ സൂരിയകുലമോ,
സോമബിംബതുല്യമാം മുഖമതുമുണ്ടേ.

ഒത്ത ചൊല്ലുവാനിപ്പുവിയിലാരുമില്ലേ,
ഒളിവു പൊൻനിറംപോലെ മേനി കണ്ടാൽ.

---

* ഈ പേർ കോട്ടയത്തു രാജാക്കന്മാൎക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നതിനു തെളിവില്ല.

കണ്ടാൽപ്പല പല നിറം തോന്നും,
കയ്യിലൊരു വാളുമിരിപ്പതുണ്ടു.

തെണ്ടാട്ടം വാളു കണ്ടാലെല്ലാപേരും,
തെളിന്ത വാളും ചരവുമിതുപോലെയുണ്ടോ.''

മയ്യത്തൂരയുടെ രാജ്യത്തിൽ തദനന്തരം ചില ഭരണപരിഷ്കാരങ്ങൾ ഉൽഘാടനം ചെയ്തപ്പോൾ ശത്രുക്കൾ തമ്പുരാനെ ഗൂഢമായി കൊല്ലുന്നതിനു പ്രതിജ്ഞചെയ്യുകയും ഭദ്രകാളി ആ വിവരം സ്വപ്നത്തിൽ ധരിപ്പിച്ച് അവിടം വിട്ടുപോകണമെന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ഉപദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. തമ്പുരാൻ കപ്പൽ കയറി തിരിയെ സ്വദേശത്തേക്കു പോയി അമ്മയെ സന്ദർശിക്കുകയും അവിടുന്ന് അദ്ദേഹത്തെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. താനാവതി പ്രിയവിയോഗത്താൽ ശോകാർത്തയായി ആത്മഹത്യചെയ്തു. തമ്പുരാൻ കോട്ടയത്തെ യൌവരാജ്യത്തിൽ അഭിഷിക്തനായി. എങ്കിലും തീർത്ഥസേവനത്തിലുള്ള ആസക്തി അദ്ദേഹത്തെ വീണ്ടും വിദേശപര്യടനത്തിനു പ്രേരിപ്പിച്ചു. കോഴിക്കോട്ട്, കൊച്ചി, പറവൂർ, ആലപ്പുഴ, കൊല്ലം, പരവൂർ മുതലായ സ്ഥലങ്ങൾ കടന്നു വർക്കലയിലെ പ്രസിദ്ധതീർത്ഥസ്നാനഘട്ടത്തിൽ ചെന്നുചേർന്നു. അവിടെ സ്നാനം ചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ 'ആണ്ടിരങ്കനണ്ണാവി' എന്നൊരു ബ്രാഹ്മണൻ അന്ന് ആററിങ്ങൽ മൂപ്പുവാണിരുന്ന അശ്വതി തിരുനാൾ ഉമയമ്മറാണിയെ സന്ദർശിച്ചാൽ അതും ഒരു തീർത്ഥസ്നാനമാകുമെന്ന് അറിയിക്കുകയാൽ അവിടെപ്പോയി ആ രാജ്ഞിയെക്കണ്ടു.

''വേണാട്ടിൽപ്പടവീടാളുകയ്യു
വേന്തനില്ലാതെ നിനന്തിരിപ്പേൻ.

വെററിയാകത്തെപ്പും തിരുമാടമ്പുംകൊണ്ട്
ആളും പടവീട്ടിൽപ്പോമേയിപ്പോൾ''

അതായതു, വേണാട്ടിലെ പടവീടു രക്ഷിക്കുന്നതിന് ആളില്ലാത്തതിനാൽ അവിടുന്നു ഒത്തും തിരുമാടമ്പുംകൊണ്ട് ആ സാഹായ്യം തനിക്കു ചെയ്തുതരണമെന്ന് ഉമയമ്മറാണി അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അങ്ങനെ കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ വേണാട്ടിലെ ഇളയരാജാവായി. ആ റാണിയുടെ പുത്രനായ രവിവർമ്മത്തമ്പുരാനായിരുന്നു അന്നത്തെ വലിയ തമ്പുരാൻ. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിനു പതിനാറു വയസ്സു തികയാത്തതിനാൽ റാണിതന്നെ രാജ്യരക്ഷ ചെയ്തുവന്നു. 860–ൽ രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ മൂപ്പേററുവെങ്കിലും അദ്ദേഹവും ഇളയരാജാവും ഒന്നിച്ചു സമസ്തസന്ധന്മാരെന്ന നിലയിലാണ് നാടുവാണതു്. രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻ രാമായണസംഗ്രഹം രചിച്ചതു കേളവർമ്മരാജാവിൻെറ സഹവാസംമൂലമായിരിക്കാമെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ''വടക്കു ചിറവഴിയായിനാട്ടിൽനിന്നും തീർത്ഥയാത്രയാക വന്ന കേരളവർമ്മരെ ഒത്തുടയതാക്കി ഹിരണ്യസിംഹനല്ലൂർ (ഇരണിയിൽ) ഇളമ്കൂറയും നീട്ടുകൊടുത്തു'' എന്ന് 861–ലെ ഒരു മതിലകം രേഖയിൽ കാണുന്നു. ആ ഒത്തു നടന്നതും

854–ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നും ആ രേഖയിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടു്. 853–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ''മുകിലൻ'' എന്ന പേരിൽ പ്രഖ്യാതനായ ഒരു മുഹമ്മദീയസേനാനി തിരുവിതാംകൂർ കൈകേറി മണക്കാട്ടു പാളയമടിച്ചുകൊണ്ടു രാജ്യത്തിനു പല ശല്യങ്ങളും ഉണ്ടാക്കി. തമ്പുരാൻ ആദ്യമായി ആ ശത്രുവിനെ തിരുവട്ടാററുവച്ചു നടന്ന ഒരു യുദ്ധത്തിൽ നാമാവശേഷനാക്കി. തിരുവനന്തപുരത്തു പുത്തൻകോട്ടയിലുണ്ടായിരുന്ന കൊട്ടാരം പൊളിച്ചു കോട്ടയ്ക്കകത്തു വലിയ കോയിക്കലെന്നും കൊച്ചുകോയിക്കലെന്നും രണ്ടു കോവിലകങ്ങൾ പണിയിച്ചു. അവ ഇന്നും തിരുവിതാംകൂർ രാജ്ഞിമാരുടെ ആവാസഹർമ്മ്യങ്ങളായി പരിലസിക്കുന്നു.

871–ാമാണ്ടു മകരമാസം 25–ാംനു- ഒരു ശാസനംമൂലം അദ്ദേഹം രാജ്യത്തിൽ പുലപ്പേടി എന്നും മണ്ണാപ്പേടിയെന്നും പറഞ്ഞുവന്ന ഒരു ദുരാചാരം ഉന്മൂലനംചെയ്തു. മകരം 28–ാംനു-മുതൽ മേടം 10–ാംനു-വരെ പുലയർ മണ്ണാർ എന്നീ ജാതികളിൽപ്പെട്ട പുരുഷന്മാർ, ബ്രാഹ്മണർ നായന്മാർ മുതലായ ജാതികളിൽപ്പെട്ട സ്ത്രീകളെ ഏതു വിധത്തിലെങ്കിലും സ്പർശിച്ചുപോയെങ്കിൽ ആ സ്ത്രീകൾക്കു ജാതിഭ്രംശം കല്പിച്ചുപോന്നിരുന്നു. ''പിലപ്പേടി മണ്ണാപ്പേടി എന്ന വകൈ പെണ്ണുംപിള്ളയ്ക്കു് ഉണ്ടായാൽ പെണ്ണുംപിള്ള കളിച്ചു കരയേറിക്കൊണ്ടാൽ തോഴ (ദോഷ)മില്ല'' എന്നാണു് ആ ശാസനത്തിലെ പ്രധാനവാക്യം.

അനന്തരം ആഭ്യന്തരങ്ങളായ ഉപപ്ലവങ്ങൾ ശമിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി നായിക്കരാജാവിന്റെ ഒരു സൈന്യത്തെ വരുത്തി കല്ലുളത്തു വച്ചു് അതിനു ഹേതുഭൂതന്മാരായിരുന്ന പ്രമാണികളിൽ ചിലരെ വധിപ്പിക്കുകയും അങ്ങനെ താൻ സ്വതന്ത്രനായപ്പോൾ തന്റെ രക്ഷയ്ക്കു വന്ന ആ വിദേശീയസേനയെയും തിരിഞ്ഞു പടയിളക്കിച്ചെന്നു നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നീടു പുതുവാതപ്പാട്ടിലെ കഥ തുടരുകയാണെങ്കിൽ ''ഇന്ത മന്തിരിമാർകളും നാന്നമാകാതെ ഇതത്തിൽ പാരായിരുപ്പടവീട്ടിൽ'' എന്നു നിശ്ചയിച്ചു ചില പുതിയ മന്ത്രിമാരെ നിയമിച്ചു. അതിൽ ക്ഷോഭിച്ചു പഴയ നേതാക്കന്മാരിൽ പതിനാറുപേർ അദ്ദേഹത്തെ എങ്ങനെയെങ്കിലും ഇല്ലായ്മചെയ്യണമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി. തമ്പുരാൻ ഭദ്രകാളിയുടെ സ്വപ്നോപദേശവും റാണിയുടെ പ്രതിഷേധവചനവും വകവയ്ക്കാതെ ഒരു ദിവസം രാത്രി തന്റെ ഉടവാൾ പോലും കൊച്ചുകോയിക്കൽ വച്ചുംവച്ചു് ഒരു ചുളനാടൻകത്തിമാത്രം എടുത്തുകൊണ്ടു വലിയ കോയിക്കൽ കോവിലകത്തിന്റെ ബഹിർദ്വാരത്തിൽ ചെല്ലവെ അവിടെ ശത്രുക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ വളയുകയും അവരുടെ നായകനായ പണ്ടാരക്കുറപ്പു് അദ്ദേഹത്തെ വധിക്കുകയും ചെയ്തു.* ഈ സംഭവം നടന്നതു് 871–ാമാണ്ടു കർക്കടകം

* പുതുവാതപ്പാട്ടിൽ വർണ്ണിക്കുന്ന ചില സംഭവങ്ങൾ കവികല്പിതമാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ലെങ്കിലും മററു ചിലവ ചരിത്രദൃഷ്ട്യാ പരമാർത്ഥമാണെന്നു തെളിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

22-ാംനു-യാണ്. വിദേശികളും സ്വദേശികളുമായ സകലചരിത്രകാരന്മാരും തമ്പുരാനെ ശത്രുക്കാം വധിച്ചതായിത്തന്നെയാണ് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശേഷക്രിയ 853-ൽ കോലത്തുനാട്ടുനിന്നു ദത്തെടുത്ത നെടുമങ്ങാട്ടെ ആദിത്യവമ്മത്തമ്പുരാൻ നിവ്വഹിച്ചു. ഈ വിവരണത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം അധൃഷ്യനും അകതോഭയനുമായ ഒരു യോദ്ധാവായിരുന്നതിനുപുറമെ ശത്രുക്കളെ അമച്ചചെയ്യുന്നതിൽ അത്യന്തം നൃശംസനുമായിരുന്നു എന്നു വെളിപ്പെടുന്നുണ്ടു്. ആ മഹാവീരൻ വലിയ കോയിക്കൽ നടയിൽവച്ചാണ് ഹതനായതെന്നും തന്നിമിത്തമുണ്ടായ ഘോരമായ ബാധോപദ്രവം നീങ്ങുവാൻ രാജകുടുംബത്തിൽനിന്നു പല മാന്ത്രികകമ്മങ്ങളും ചെയ്യിക്കേണ്ടിവന്നു എന്നും നമുക്കു ധൈര്യമായി വിശ്വസിക്കാം. അതിനു് ഉപോൽബലകങ്ങളായി അനേകം ഐതിഹ്യങ്ങളുമുണ്ടു്. അങ്ങനെ സംഭവബഹുലമായ ആ ജീവിതം അപ്രാപ്തകാലത്തിൽ അവസാനിക്കുകയും രാജ്യവും സാഹിത്യവും ആധിസമുദ്രത്തിൽ ആമഗ്നമാകുകയും ചെയ്തു.

കൃതികാം:—കേരളവമ്മത്തമ്പുരാൻ ഉദ്ദേശം 854മുതൽ 871വരെ ഉദ്ദേശം 17 കൊല്ലം തിരുവിതാംകൂർ ഇളയരാജാവായിരുന്നു എന്നു നാം ധരിച്ചുവല്ലോ. ഈ കാലഘട്ടത്തിനിടയ്ക്കു് അദ്ദേഹം (1) സുന്ദരകാണ്ഡാവസാനംവരെയുള്ള വാല്മീകിരാമായണം (2) പാതാളരാമായണം (3) ബാണയുദ്ധം (4) വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയം (5) മോക്ഷദായകപ്രകരണം (6) മോക്ഷസിദ്ധിപ്രകരണം (7) ഭീഷ്മോപദേശം എന്നിങ്ങനെ ഏഴു ഭാഷാഗാനങ്ങളും (8) പടസ്തുതി എന്നൊരു ഭാഷാസ്തോത്രവും (9) രാഗമാലിക (10) പത്മനാഭകീത്തനം എന്നീ പേരുകളിൽ രണ്ടു സംസ്കൃതസ്തോത്രങ്ങളും രചിച്ചതായി അറിവുണ്ടു്. വടക്കൻകോട്ടയത്തു താമസിച്ചിരുന്ന കാലത്തും അദ്ദേഹം ചില പ്രബന്ധങ്ങാം നിമ്മിച്ചിരിക്കണം. അവയെപ്പററി യാതൊരു വിവരവും ലഭിക്കുന്നില്ല. ഭാരതവിലാസത്തിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള കേരളവമ്മരാമായണത്തിൽ യുദ്ധകാണ്ഡംകൂടി ചേത്തു് ആ ഭാഗവും അദ്ദേഹം രചിച്ചതായി പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു എങ്കിലും സുന്ദരകാണ്ഡംവരെയുള്ള ഭാഗത്തിലെ ശൈലിയും യുദ്ധകാണ്ഡത്തിലെ ശൈലിയുംകൂടി തട്ടിച്ചുനോക്കിയാൽ യുദ്ധകാണ്ഡം അതിൽ പിന്നീടു പത്താം ശതകത്തിലോ മറേറാ ജീവിച്ചിരുന്ന വേറെ ഏതോ ഒരു കവിയുടെ കൃതിയെന്നേ കവനകലാമമ്മജ്ഞന്മാക്കു തോന്നുകയുള്ളു. യുദ്ധകാണ്ഡത്തിൽ കവിക്കു രചനാനിഷ്കഷ കുടമെന്നുമാത്രമല്ല, അതിനു മുമ്പിലത്തെ കാണ്ഡങ്ങളിൽ പ്രയുക്തങ്ങളായ തെക്കൻപദങ്ങളും ശൈലികളും അതിൽ ഒരിടത്തും കണ്ടെത്താവുന്നതുമല്ല. ആവഴിക്കു നോക്കുമ്പോാം സുന്ദരകാണ്ഡാവസാനംവരെമാത്രമേ തമ്പുരാൻ ആ കൃതി രചിച്ചുള്ളു എന്നു ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സവ്വാധികാര്യക്കാരുടെ പ്രസ്താവന വിശ്വാസയോഗ്യമായിരിക്കുന്നു. മോക്ഷദായകപ്രകരണം കഥകളികളുടെ കത്താവായ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാനാണ് നിമ്മിച്ചതു് എന്നു് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ശരിയല്ലെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വാല്മീകിരാമായണത്തിലുള്ള അധോലിഖിതങ്ങളായ പംക്തികാം പ്രകൃതത്തിൽ അനുസ്മരണീയങ്ങളാണു്.

"അഞ്ചിതാകൃതികോലും വഞ്ചിഭൂവാസികളാൽ
സഞ്ചിതപുണ്യപൂരം സഞ്ചിതം ജലരാശൗ
അഞ്ചിതോരഗപതിമഞ്ചശായിയാം ദേവൻ
പഞ്ചബാണാരിവന്ദ്യൻ പഞ്ചഭൂതാധിവാസൻ
പഞ്ചകദേയശീഷ്പഞ്ചജനാരിഗണ–
പഞ്ചത കൊടുത്തവൻ പഞ്ചജനാസുരാരി."

"പുരളീജനപദഖുരളീഭുവി കളി–
ച്ചുരുളീടിന ശിവൻ കരളിലിരുന്നെൻെറ
തരളീകൃതയായ മതിയെയതിതരാം
സരളീകരിക്കണം ചരിതമിതു ചൊല്ലാൻ."

"ശ്രീപതിയായിട്ടുന്ന സ്യാനന്ദൂരേശൻതൻെറ
ശ്രീപാദത്തിങ്കൽനിന്നു ശ്രീപാദങ്ങളും കൂപ്പി."

ഈ ഭാഗങ്ങളിൽ ഒന്നാമത്തേതിലും മൂന്നാമത്തേതിലും ശ്രീപത്മനാഭ നേയും രണ്ടാമത്തേതിൽ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ കുലദേവതയായ കൊട്ടിയൂർ ശിവനേയുമാണു് കവി വന്ദിക്കുന്നതു്. ഗ്രന്ഥം ആരംഭി ക്കുന്ന കാലത്തു് അദ്ദേഹം ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിനു തൊട്ടു വടക്കുള്ള ശ്രീപാദം കൊട്ടാരത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്നതായും "ശ്രീപാദ ത്തിങ്കൽനിന്നു" എന്ന വചനത്തിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിയും.

പാതാളരാമായണത്തിൽ "ഇതി വചനമലിവിനൊടു വഞ്ചിഭൂപാ ലകൻ ചോദിച്ചതു കേട്ടു ചൊല്ലിനാം ശാരിക" എന്നു പ്രഥമപാദ ത്തിലും "വഞ്ചിഭൂപാലകൻ കേരളവമ്മൻെറ പുഞ്ചിരിയും ബഹുമാനവും ഭക്തിയും കണ്ടു കിളിമകാം ചൊല്ലിനാം പിന്നെയും" എന്നു ചതുത്ഥ പാദത്തിലും പ്രസ്താവന കാണുന്നു. ബാണയുദ്ധം പ്രഥമപാദത്തിൽ "വഞ്ചിപുരളീശൻനെഞ്ചിൽ കരുതുന്നു" എന്നും ദ്വിതീയപാദത്തിൽ "പുരളിവഞ്ചിഭൂവരനുടെ നെഞ്ചിലിരുന്നരുളുന്നൊരനന്തശായിയാം തിരു വനന്തനൽപ്പുരമമരുന്ന തിരുവടിതാനും തുണയ്ക്കണം മുദാ" എന്നും കവി പാടുന്നു.

"വഞ്ചിഭൂപനമേവം ചോദിച്ചോരനന്തര–
മന്നവും ചൊല്ലീടിനാൻ ഖിന്നത കളവാനായ്.
കോംക്കെടോ പുരളീശ പാത്ഥിവശിഖാമണേ
വാസ്തവമേവമെങ്കിലാസ്ഥയോടിരുന്നു നീ.
മുക്തിദനായിട്ടുന്ന നൽത്തിരുവനന്തേശൻ
വിശ്രുതകീത്തികൊള്ളും പത്മനാഭൻെറ പാദ–
ഭക്തികാംകൊണ്ടു വേണം മുക്തിയെ വരുത്തുവാൻ.
അത്ര വൈഭവമുള്ള നൽത്തിരുവനന്തേശൻ

തത്സമീപത്തങ്ങെഴുന്നള്ളിയിട്ടിരിക്കവേ
ഭക്തവത്സലപാദം പ്രത്യഹം സേവിക്കിലോ
മുക്തി വന്നീടും നൃപസത്തമ ധരിച്ചാലും.
അത്രയല്ലിഹ വന്നു ബദ്ധമോദേന കണ്ടേൻ
തല്പമാമനന്തന്മേൽത്തത്വമായുള്ള വസ്തു.''

''വന്ദാരുജനാളീമരന്ദപൂർണ്ണപാദാബ്ജം
ചിന്തയേ സന്തതം സ്യാനന്ദൂരപുരാധീശം''

എന്നീ വരികാം വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയത്തിലുള്ളവയാണ്. ''അനന്തതല്പേ പള്ളികൊള്ളുന്നോരനന്തേശനനന്തം ജന്മമെട്ടത്തീടുന്നു കൃപാനിധി'' എന്നു മോക്ഷദായകത്തിലും ഒരു വാക്യം കാണുന്നു. മോക്ഷസിദ്ധി മോക്ഷദായകത്തിൻെറ തുടർച്ചയാണെന്നു മേൽ ഉപപാദിക്കും. ഈ രണ്ടു കൃതികളും വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയവും ഏകകർത്തൃകങ്ങളാണെന്ന് അവ ഒന്നിച്ചുവച്ചു വായിച്ചാൽ ഏതു സഹൃദയനും സ്പഷ്ടമാകുന്നതാണ്. ഭീഷ്മോപദേശത്തിൽ ''പുരളീനായക ഭുജിച്ചതിൻശേഷം'' ''പുരളീനായക പറകിൽക്കേവലം'' ''കവികുലമണേ വിഗതശങ്കനായ്'' ''ഉരത്താനിങ്ങനെ പുരളീനാഥനും'' ''വഞ്ചീശ'' ഇത്യാദി പംക്തികാം കാണുന്നു. രാഗമാലയിലും പത്മനാഭകീർത്തനത്തിലും യഥാക്രമം ''ദീനപാലനവഞ്ചിവീരകേരളവർമ്മഭൂപാലസേവിതപാദേ'' എന്നും ''ചിന്തയേ കവിവരാഞ്ചിതപുരളീവഞ്ചിഭൂപതിരഹം സന്തതം ത്വാം'' എന്നുമുള്ള കവിമുദ്രകളുണ്ട്.

ഭാഷാവാല്മീകിരാമായണം:—ഈ കൃതിക്കു സാധാരണമായി കേരളവർമ്മരാമായണം എന്നാണ് പേർ പറഞ്ഞുവരുന്നത്. ആദ്യത്തെ അഞ്ചു കാണ്ഡങ്ങാംമാത്രമേ കവി ഭാഷാന്തരീകരിച്ചിട്ടുള്ളു എന്നു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. അതിനുമുൻപു മലയാളത്തിൽ നിരണത്തു രാമപ്പണിക്കർമാത്രമേ വാല്മീകിരാമായണം തർജ്ജമചെയ്തിരുന്നുള്ളു. അതിലെ ഭാഷാരീതി തമ്പുരാൻെറ കാലത്തു് അല്പം ദുരവഗാഹമായി പരിണമിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. താൻ മൂലകൃതി ഭാഷയിൽ പരാവർത്തനം ചെയ്യുതിൻെറ ഉദ്ദേശം കവി

''പലരും പലവിധം ഭാഷയിൽച്ചൊല്ലുന്നുണ്ടു
ഫലമെന്നതിലേററമിതിലെന്നതും ചൊല്ലാം.
മൂലത്തിലുള്ള കഥയൊട്ടുമേയൊഴിയാതെ
ചാലവേ പറവൻ ഞാൻ ഗ്രന്ഥവിസ്തരത്തോടെ.
ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങാം പാരമായ് ദീക്ഷിച്ചീല
ശുദ്ധമായുള്ള പൊരുാം മൂഢർക്കും തിരിയുമാ–
റവധവൈശദ്യമായിച്ചൊല്ലുവൻ മടിയാതെ''

എന്ന വരികളിൽ വിശദീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ പ്രതിജ്ഞ അദ്ദേഹം ആദ്യന്തം അക്ഷരമായി പരിപാലിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. തമ്പുരാൻെറ ഭാഷ

മൂഢന്മാക്കം തിരിയുമാറ് അത്രമാത്രം ലളിതവും പ്രസന്നവുമാണ്. സംസ്കൃതപ്രത്യയങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ വൈമുഖ്യമുണ്ടു്. മൂലത്തിലെ വിഷയങ്ങൾ യാതൊന്നും വിടാതെ കവി വാല്മീകിയുടെ കാവ്യതല്ലജത്തെ അക്ലിഷ്ടമനോഹരമായി അപേതിീയമായ രസസ്ഫൂർത്തിയോടുകൂടി വിവർത്തനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. "ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾ പാരമായ് ദീക്ഷിച്ചീല" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു പരമാർത്ഥംതന്നെ. ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസഘടനയിൽപ്പോലും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധപതിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. അങ്ങിങ്ങു ചില ഈരടികൾ നട്ടക്കവെച്ചുതന്നെ ഒടിഞ്ഞുപോയിട്ടുണ്ടു്. ആ മാതിരിയിലുള്ള സൌന്ദര്യാധായകതത്തിന്റെ അവസ്ഥ എങ്ങനെയിരുന്നാലും തമ്പുരാന്റെ രാമായണം അതിന്റെ അകൃത്രിമമായ രാമണീയകംകൊണ്ടു കൈരളിയുടെ മികച്ച കണ്ഠാഭരണങ്ങളിൽ ഒന്നായി പരിലസിക്കുന്നു. ശ്രീരാമഭക്തന്മാരിൽ അഗ്രേസരനായിരുന്ന അദ്ദേഹം ആ അവതാരപുരുഷനെപ്പററി പല രഹസ്യങ്ങളും ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നു ധരിച്ചിരുന്നു എന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ

"ചൊല്ലെഴും രഘുപതിതന്നുടെ പരമാർത്ഥം
നല്ലൊരു ഗുരു ചൊല്ലി മിക്കതുമറിഞ്ഞു ഞാൻ.
ആവോളം വെളിവാക്കിച്ചൊല്ലുവാൻ ഭയമുണ്ടു
ദേവഗുഹ്യങ്ങളെല്ലാം ഗോപ്യമായിരിക്കണം.
വല്ലഭമുള്ള ജനം നമ്മുടെ ചൊല്ലിലുള്ള
മർമ്മങ്ങൾ നോക്കുന്നേരം മിക്കതും വെളിയാകും."

എന്ന വരികൾ പഴുതു നല്കുന്നു. അവയെത്തുടർന്നുള്ള ചില ഈരടികൾ ആ മർമ്മങ്ങളിൽ ഒന്നു കവി എങ്ങനെ ആവിഷ്കരിക്കുന്നു എന്നു നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നുണ്ടു്.

"കാശ്യപൻ ദശരഥൻ കൌസല്യയദിതിയാം
ചക്രമാം ഭരതനും ശംഖമാം ശത്രുഘ്നനും
ലക്ഷ്മണൻ പന്നഗേശൻ ലക്ഷ്മിയാമവനിജ-
യെന്നതു മനതാരിലേവരുമറിയേണം.
നാഗമാം കുണ്ഡലിനി ചക്രമാം തേജസ്സെന്നും
നാദമാം ശംഖമെന്നും മായയാം ലക്ഷ്മിയെന്നും
രാമനാം പരമാത്മാവെന്നതുമറിഞ്ഞവർ
മേല്പെട്ടു വിചാരിപ്പാൻ പാത്രമെന്നതും ചൊല്ലാം.
മായയാം കൌസല്യയും ബ്രഹ്മമാം ദശരഥ-
നാത്മാവാം രാമൻ സീത ബുദ്ധിയാമെന്നും ചൊല്ലാം."

ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ കവി മൂലത്തിലെ ആശയങ്ങളെ സമഞ്ജസമായി വികസിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. സുന്ദരകാണ്ഡത്തിൽ ദശ്ധഭവനരായ രാക്ഷസന്മാരുടെ സ്ഥിതി മഹർഷി,

"നൂനമേഷോഽഗ്നിരായാതഃ കപിരൂപേണ ഹാ! ഇതി
ക്രന്ദന്ത്യഃ സഹസാ പേതുഃ സ്തനന്ധയധരാഃ സ്ത്രിയഃ

കാഞ്ചീദഗ്നിപരീതേഭ്യോ ഹർമ്മ്യേഭ്യോ മുക്തമൂർദ്ധജാ
പതന്ത്യോ രേജിരേ ƒഭ്രേഭ്യഃ സൌദാമിന്യ ഇവാംബരാൽ''

എന്നിങ്ങനെ പരിമിതങ്ങളായ വാക്കുകളെക്കൊണ്ടേ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നുള്ളു. തമ്പുരാൻ ആ ഭാഗം എങ്ങനെ തർജ്ജമ ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കുക.

''മാരുതിതന്റെ വേഷമായിട്ടു വരുന്നഗ്നി
പാരിതെന്നുരയ്ക്കുമ്പോഠം മുല്ലെട്ടു പറഞ്ഞുതാൻ
തീപ്പിടി മുറിപ്പാനും ചൊല്ലടി കേഠംക്കവോര—
ങ്ങഠംപ്പെടുന്നില്ല,യിപ്പോഠം കെല്പുകേടിത തീയിൽ
ഉഠംപ്പെട്ടു പതിക്കുന്നേൻ തപ്പുമാറായി കണ്ണിൽ
തീപ്പൊരി തെറിച്ചിട്ടു മേല്പുര വെന്തുവീണു.
ചാമ്പുകഠം ഭസ്മമായി, ഏപ്പുകഠം വിട്ടുപോയി,
ഏപ്പുകഠം പറകയല്ലാപ്പുകഠം കാണ്മാനില്ല—
ങ്ങാപ്പുകഠം കേഠംപ്പാനില്ല, ശില്പങ്ങളഴിഞ്ഞുപോയ്.
ശില്പം നീ ചാടിപ്പോന്നാലുൽപത്തി വെന്തുപോമോ
അപ്പന്തി വെന്തുകൂടിയപ്പൊന്നുമെരിഞ്ഞുപോയ്
അപ്പനുമെരിഞ്ഞുപോയരിയുമെരിഞ്ഞുപോയ്
മക്കഠം പോയ് മകൻ പോയി മൈക്കണ്ണിതാനും പോയി
മിക്കതും പൊരിഞ്ഞിപ്പോഠം ദുഃഖിപ്പാറായി ഞാനും.
അച്ഛൻ പോയച്ചി പോയി ജീവിതത്തിങ്കലുള്ളോ—
രിച്ഛ പോയിഷ്ടൻ പോയി, ജീവനും പോകുന്നില്ല.
കണ്ണു പോയെനിക്കെന്നും കാലു പോയെനിക്കെന്നും
കണ്ണു പോയിരിക്കാറായല്ലോ ഞാനിപ്പോഴെന്നും
പന്തൊക്കും മുലയാഠംക്കു വെന്തുപോയ് മുലയെല്ലാം
കോകിലമൊഴിയാളിന്നാകലമൊഴിയായി.
വണ്ടാർപൂങ്കുഴൽവേണി കണ്ടാലും കരിയായി
പേടമാൻമിഴിയാഠംക്കു പട്ടു മാന്മിഴി രണ്ടും
അന്നത്തിൻനടപ്പോളിന്നന്നത്തിൽ നടപ്പാറായ്.
തൊണ്ടിവായ്മലരിണ തുണ്ടിച്ചു ശിവ ശിവ
രാപ്പട്ടങ്ങടുത്തവഠം തീപ്പട്ടങ്ങടുത്തിഹ
നൽപ്പട്ടു ധരിച്ചാലും നേല്പ്പെട്ടങ്ങിരിക്കണം.''

എന്നും മറവും ഏററവും ദീർഘമായ രൂപത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രപഞ്ചനം. ഇതുപോലെ വേറെയും പല ദൃഷ്ടാന്തങ്ങഠം കാണിക്കാവുന്നതാണ്. രാമനില്ലാത്ത അയോധ്യ പാദുകാധാരിയായ ഭരതൻ എങ്ങനെ കണ്ടു എന്നു വാല്മീകി ''വിഡാലോലൂകചരിതാം'' എന്നു തുടങ്ങുന്ന അത്യുജ്ജ്വലങ്ങളായ ചില ശ്ലോകങ്ങളിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ശ്ലോകങ്ങളുടെ ഭാഷാനുവാദത്തിൽ ഒരു ഭാഗം അടിയിൽ ചേർത്തു തമ്പുരാന്റെ കവനരീതി സ്പഷ്ടമാക്കാം.

"പെരിച്ചാഴി കൂമൻ പെരിയ പൂച്ചയും
നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന പുരവും കണ്ടഥ
ഇരുട്ടിനാൽ നിറഞ്ഞൊരു കാളരാത്രി
പരിശോഭിക്കാതെയിരിക്കുന്നപോലെ
തപനനെക്കൊണ്ടു തപിച്ചിരിക്കുന്ന
പതത്രികൾകൊണ്ടും ജലജന്തുകൊണ്ടും
കൃശയായുള്ളൊരു ഗിരിനദിപോലെ
കൊടി കുട തഴ കവചമെന്നിവ
ഭടവരന്മാരും മുറിഞ്ഞുപോയുള്ള
പടയിലാപത്തു ഭവിച്ചിരിക്കുന്ന
പടക്കൂട്ടം പാരം തളർന്നതുപോലെ
പവനനില്ലാത്ത കടൽത്തിരകൾതൻ
രവമില്ലാതെകണ്ടിരിക്കുംപോലെയും
സുകൃതമൊക്കയുമൊടുങ്ങി ഭൂമിയിൽ
പതിച്ച നക്ഷത്രാവലിയെപ്പോലെയും
വസന്തകാലത്തിൽ സുപുഷ്പിതലത
വനാഗ്നിനാ വാടിക്കിടക്കുംപോലെയും
നവമണികളാൽ വിഹീനമായുള്ള
നവഹാരലതാവലികൾപോലെയും
ജലദങ്ങൾകൊണ്ടു മറഞ്ഞിരിക്കുന്ന
മതിയും താരകഗണങ്ങൾപോലെയും" ഇത്യാദി.

ബാലകാണ്ഡത്തിൽ "ചഞ്ചലാക്ഷിമാരുടെ പുഞ്ചിരിവിലാസവും" എന്നു തുടങ്ങുന്ന സ്ത്രീഗ്രഹണവും, കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡത്തിൽ "പച്ചളിപ്പിച്ചു പത്തു ദിക്കുമൊക്കെ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ശരൽകാലവർണ്ണനവും "പങ്കജമലർ കാണുമ്പോഴെന്നുടെ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ശ്രീരാമവിരഹവർണ്ണനവും, സുന്ദരകാണ്ഡത്തിൽ "ഹാരമങ്ങൊരുത്തിക്കു ദൂരത്തു ചിതറിയും ചാരുവാം തിലകമങ്ങൊരുത്തിക്കഴിഞ്ഞിട്ടും" എന്നു തുടങ്ങുന്ന രാവണാവരോധനിദ്രയും മററും കവി അത്യന്തം തന്മയത്വത്തോടുകൂടി വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. ബാലകാണ്ഡവും സുന്ദരകാണ്ഡവും കേകയിലും, ആരണ്യകാണ്ഡവും യുദ്ധകാണ്ഡവും കാകളിയിലും, അയോധ്യാകാണ്ഡം അന്നനടയിലും, കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡം ദ്രുതകാകളിയിലുമാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ തൻെറ ആട്ടക്കഥകളിൽ മൂന്നാമത്തേതായ വിച്ഛിന്നാഭിഷേകത്തിൻെറ ആരംഭത്തിലെന്നപോലെ കോട്ടയത്തു കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ തൻെറ കിളിപ്പാട്ടിൻെറ മൂന്നാമത്തെ ഭാഗമായ ആരണ്യകാണ്ഡത്തിൻെറ ആരംഭത്തിലും സംസ്കൃതമയമായ ഒരു ശ്രീരാമസ്തോത്രം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ സ്തോത്രം അത്യധികം ഹൃദയാകർഷകമാകയാൽ അതുകൂടി പകർത്തിക്കൊണ്ടു മുന്നോട്ടേക്കു കടക്കാം.

"സലിലനിധിശായിനം സതതമനപായിനം
ഭജത ബഹുമായിനം പ്രണതസുഖദായിനം
കമലദലലോചനം കരിഭയവിമോചനം
ഖഗപരിവൃഢാസനം കലികലുഷനാശനം
വിബുധകൃതബന്ധനം വിനതഭയകൃന്തനം
വിധൃതഹരിചന്ദനം വിബുധവരനന്ദനം
യുവതിജനമോഹനം നയവിനയശാലിനം
ഭജത കനകാസനം സകലജനമോഹനം
ത്രിഭുവനവിഭൂഷണം ത്രിദശരിപുഭീഷണം
വിമലമൃദുഭാഷണം വിജിതഖരദൂഷണം
രുചിരതരകന്ധരം മനസിജസുസുന്ദരം
മഹിതജഗദാകരം മുഖവിജിതസാരസം
മുദിതവരമാനസം കനകരുചിവാസസം
കരവിധൃതഗോരസം മൃദുലകുടിലാളകം
മൃഗമദസുഫാലകം പരമവനിനായകം
ഭജത വരദായകം രഘുവരകഥാമൃതം
ദുരിതവിഷനാശനം ശ്രവണസുഖദായകം
ചെവികളിതുകൊണ്ടു പാനം മുദാ ചെയ്യുവിൻ."

തമ്പുരാൻെറ കൃതികളിൽ രചനാഗുണംകൊണ്ടു പ്രഥമസ്ഥാനത്തെ അർഹിക്കുന്നതു രാമായണംതന്നെ. വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയം, മോക്ഷദായകം, മോക്ഷസിദ്ധി, ഭീഷ്മോപദേശം, പാതാളരാമായണം എന്നിവ രണ്ടാം കിടയിലും ബാണയുദ്ധം മൂന്നാം കിടയിലും നില്ക്കുന്നു.

പാതാളരാമായണം:—പാതാളരാമായണത്തിലെ ഇതിവൃത്തം പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. രാമരാവണയുദ്ധത്തിൽ രാവണനെ സഹായിക്കുന്നതിനായി അധോഭുവനവാസിയായ പാതാളരാവണൻ വിഭീഷണൻെറ വേഷത്തിൽ ഹനുമാൻെറ ലാംഗൂലപ്രാകാരത്തെ അതിലംഘിച്ചു് ഉറങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടു പോകുന്നു. ഹനുമാൻ നൂതനരാവണൻെറ വാസസ്ഥാനം സുഗ്രീവനിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചു് ആ രാക്ഷസരാജാവിനെ ജയിക്കുവാനുള്ള ഉപായവും മനസ്സിലാക്കി അവിടേക്കു പോകുന്നു. ആ സ്ഥലത്തെത്തിയപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു ദ്വാരപാലകനായ മത്സ്യവല്ലഭനെ ജയിക്കേണ്ടിവരുന്നു. ആ യുവാവു ഹനുമാൻെറ പുത്രനാണു്. രണ്ടു പേരും ആളറിയാതെ അന്യോന്യം അതിഘോരമായി യുദ്ധം ചെയ്യുന്നു. ഒടുവിൽ പരമാർത്ഥം മനസ്സിലാക്കി മത്സ്യവല്ലഭൻ പിതാവിനെ ഗുഹയിലേക്കു കടക്കുവാൻ അനുവദിക്കുന്നു. അകത്തു ചെന്നപ്പോൾ ഒരു വൃദ്ധ ഒരു കുടവും കയ്യിൽ വച്ചുകൊണ്ടു വിലപിക്കുന്നതു കണ്ടു ഹനുമാൻ അതിൻെറ കാരണമെന്തെന്നു ചോദിക്കുകയും തൻെറ മകനെയും വേറെ എവിടെ നിന്നോ കൊണ്ടുവന്നിട്ടുള്ള രണ്ടു യുവാക്കന്മാരെയും പാതാളരാവണൻ

പുത്രോൽപത്തിക്കവേണ്ടി അന്നു കരുതികൊടുക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുകയാൽ അതിനു ശുദ്ധജലം കൊണ്ടുചെന്നു കൊടുക്കുവാനാണു് താൻ പോകുന്നതെന്നു് ആ സ്ത്രീ മറുപടി പറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ഹനൂമാൻ ആ ദുഷ്ടനെക്കൊന്നു് അവളുടെ പുത്രനെ അവിടത്തെ രാജാവായി അഭിഷേകം ചെയ്യാമെന്നു പ്രതിജ്ഞചെയ്തു്, ആ കുടത്തിൽ ഒരു തവളയുടെ രൂപത്തിൽ അകത്തേക്കു പോകുന്നു. അന്തഃപുരത്തിൽ അതിസുന്ദരമായ ഒരു വാനരപ്പൈതലിൻെറ രൂപംപൂണ്ടു മാരുതി രാമലക്ഷ്മണന്മാരുടെ മുന്നിൽ സാകൂതമായി ചാടിക്കളിക്കുകയും രാക്ഷസരാജാവിൻെറ ഭാര്യയായ സരമയുടെ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോരം പാതാളരാവണൻ ആ കരങ്ങിനെ കടന്നുപിടിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങുകയും ആ തക്കം നോക്കി ഹനൂമാൻ തൻെറ ശത്രുവിനെ വാൽകൊണ്ടു ചുററി യുദ്ധത്തിൽ വധിച്ചു രാമലക്ഷ്മണന്മാരെ വീണ്ടുകൊണ്ടു തിരിയെപ്പോകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതാണു് ആ ഇതിവൃത്തം. പാതാളരാമായണം കിളിപ്പാട്ടു കവി നാലു പാദങ്ങളായി രചിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒന്നാമത്തെ പാദം കളകാഞ്ചിയിലും രണ്ടാമത്തേതു കേകയിലും മൂന്നാമത്തേതു് അന്നനടയിലും നാലാമത്തേതു കാകളിയിലുമാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഹനൂമാനും മത്സ്യവല്ലഭനുമായുള്ള യുദ്ധത്തിൽനിന്നു ചില ഈരടികരം ചുവടേ പകർത്തുന്നു. മത്സ്യവല്ലഭനെ മാത്സ്യനെന്നാണു് കവി വ്യപദേശിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

''മതിൽ കടപ്പതിനടുത്തൊരു നേരം
മതി മതിയെന്നു തടുത്തൊരു കപി
മഹിതവിക്രമമുടയതാരിപ്പോരം
മരണം വന്നവനടുത്തു നിശ്ചയം.
മതിമാനാകിയ യമൻ വരികിലും
മമ മനോഗതം ത്യജിച്ചുപോകുമോ?
ഇതി പറഞ്ഞുകൊണ്ടിടിനികരട-
നലറി മാരുതിയൊടു മുടുകിനാൻ.
അതുനേരമട്ടത്തനിലനന്ദന-
നതികഠിനമായവനെത്താഡിച്ചാൻ.
പിടിച്ചു കൈത്തലം ഞെരിച്ചു മുഷ്ടികൊ-
ണ്ടിടിച്ചു മാറിടം പൊടിയുമാറഹോ
അടുത്തുടൻ നഖം പതിച്ചു മെയ്യുളി-
ലൊലിക്കും ചോരയാലണിഞ്ഞിരുവരും
കരിവരർ തമ്മിൽപ്പൊരുതിടുംവണ്ണം
തലയൊടു തലയടിച്ചുമങ്ങനെ
കുടുകുടെ വരും രുധിരം കൊപ്പിളി-
ച്ചുടൽ പൊടിയവേ ചവിട്ടിയും തദാ
പിടിച്ചു വാൽകൊണ്ടു മുറുക്കിട്ടുരവേ
പെരുത്ത കോപത്തോടെറിഞ്ഞുമൊന്നുപോൽ

കരുത്ത താപമോടകലെ വാങ്ങിയും
തളച്ച് തീന്നട്ടതെതിത്തമങ്ങനെ
പിടിച്ചടല്ക്കടിച്ചുരുണ്ടു ഭൂമിയിൽ
പിരണ്ടുടൻ പൊടിയണിഞ്ഞിരുവരും
പഠിച്ചപോലുള്ള തൊഴിൽകൾ കാട്ടിനാർ
പവനപുത്രനും തദീയശത്രുവും.''

ബാണയുദ്ധം:—ഈ കിളിപ്പാട്ടിലെ ഒടുവിലത്തെ ചില വരികൾ കിട്ടീട്ടില്ല. കവിതയ്ക്കു ഗുണം കുറവാണെന്നു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. ആകെ രണ്ടു പാദങ്ങളേ ഉള്ളൂ. ഒന്നാം പാദം കളകാഞ്ചിയിലും രണ്ടാം പാദം അന്നനടയിലും വിരചിതമായിരിക്കുന്നു. വിദേശന്മാർക്കുപോലും വിഷമമായ കളകാഞ്ചികൊണ്ടു പെരുമാറുവാൻ കവിയ്ക്കുള്ള അപ്രഗല്ഭതയ്ക്കു കാരണം അപരിചയമായിരിക്കാം.

''മധുരിപുതന്റെ ചതുരത കണ്ടു
മധുമൊഴികളാമമരനാരിമാർ
മദനമാൽ പൂണ്ടു മയങ്ങി വീഴ്കയും''

എന്ന വരികളിലാണ് കിട്ടിയ മാതൃക അവസാനിക്കുന്നത്. പ്രസ്തുത കൃതി ഇങ്ങനെ ഉപക്രമിക്കുന്നു.

''ഗുളഗുളിക മധുരമിയലുന്നൊരു പാൽ പഴം
മേളിച്ചതും ഭുജിച്ചാദരാലിന്നു നീ
കളക കിളിമകളെ കളിവചനമിവയൊക്കയും
കാലഭയം കളഞ്ഞീടുവാൻ ശാരികേ.
വളരുമൊരു ദുരിതമതു കളവതിനു നല്‌വഴി
ചൊല്ലെടോ മെല്ലവേ കല്യമോദേന നീ.
കിളിമകളുമതുപൊഴുതു തെളിവിനൊടു ചൊല്ലിനാൾ
മേളമാന്നുള്ളോരു ബാണയുദ്ധം കഥാ.''

വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയം:—മേൽവിവരിച്ച ഗാനങ്ങൾ മൂന്നും കിളിയാണ് ഗാനം ചെയ്യുന്നതെങ്കിൽ, വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയവും ഭീഷ്മോപദേശവും പാടുന്നതു ഹംസമാണ്. ഇതിഹാസപുരാണങ്ങൾ കിളിയെക്കൊണ്ടും വേദാന്തശാസ്ത്രം ഹംസത്തെക്കൊണ്ടും ആഖ്യാനംചെയ്യിക്കുന്നു എന്നു പറയുവാൻ തരമില്ലാത്തവിധത്തിൽ വേദാന്തപരങ്ങളായ മോക്ഷദായകം, മോക്ഷസിദ്ധി ഈ കൃതികളും കവി കിളിയെക്കൊണ്ടുതന്നെ പാടിക്കുന്നതായും കാണുന്നു. അത്ഥപുത്രകളത്രാദികളായ തുച്ഛവസ്തുക്കളിൽ ഭ്രമിച്ചു മായയിൽ മോഹിച്ചു സംസാരത്തിൽ മുഴുകി കത്തവ്യബോധമില്ലാതെ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന ജനങ്ങൾക്കു സുകൃതദുഷ്കൃതങ്ങളുടെ ഫലം, പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ രഹസ്യം, ജനനമരണങ്ങളുടെ നിദാനം, ഭഗവൽഭക്തിയുടെ മാഹാത്മ്യം, ചാതുവ്വണ്ണ്യത്തിന്റേയും മററും ധമ്മങ്ങൾ ഇത്യാദിവിഷയങ്ങൾ ലളിതമായ ഭാഷയിൽ, ആകഷകമായ രീതിയിൽ ഉപദേശിക്കുക എന്നുള്ള

കൃത്യമാണു് തമ്പുരാൻ വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയംകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നതു്. നിർവ്വേദം അഥവാ വൈരാഗ്യം ശാന്തരസത്തിന്റെ സ്ഥായിഭാവമാകയാൽ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നാമധേയം അന്വർത്ഥമാകുന്നു.

"രാജഹംസമേ ജനിമോചനം കഥ വദ
രാജമാനമാനസാവാസ സാദരം മുദാ
തേജസാം നിധേ! കളഭാഷണ! പറകെടോ
ഭാജനം കർമ്മങ്ങടേതാക്കിനോരിതിനേയും"

എന്നിങ്ങനെ പാട്ടു് ആരംഭിക്കുന്നു. കിളിയോടെന്നതുപോലെ ആലസ്യമുണ്ടെങ്കിൽ കുളിച്ചു പാലും പഴവും ഭുജിക്കാമെന്നു കവി ഹംസത്തോടു പറയുമ്പോൾ ആ പക്ഷി

"ക്ഷീരത്തെക്കുടിപ്പാനും ഫലത്തെബ്ഭുജിപ്പാനു-
മാഗ്രഹമിവററിലും പേർത്തുമില്ലറികെടോ.
ക്ഷുത്തൃഡാദികളെന്നതൊട്ടുമില്ലിഹ പാർത്താൽ
ഭക്തവത്സലനായ പത്മനാഭന്റെ പദ-
യുഗ്മളസേവയായ നല്ലുളംതന്നിൽക്കുളി-
ച്ചെത്രയും ശുദ്ധനായിട്ടെപ്പൊഴും നടപ്പു ഞാൻ.
അത്രയല്ലതിമധുരത്തൊടു കൂടീടുന്ന
ഭക്തിയാകുന്ന പാലും നിത്യവും കുടിച്ചഥ
തത്ത്വമാകുന്ന പരവൃക്ഷമേറീട്ടങ്ങതി-
ലുത്തമമായീടുന്ന മുക്തിയാം ഫലമതിൽ
ഇച്ഛപൂണ്ടെങ്ങും തിരഞ്ഞെത്രത്താഞ്ഞു നടക്കുമ്പോൾ
സത്യലോകത്തുന്നോരോ സത്തുക്കൾ പറഞ്ഞ വാ-
ക്കിത്തരം കേട്ടു പറന്നിങ്ങു വന്നതും, മഹാ-
മുക്തിദനായീടുന്ന നൽത്തിരുവനന്തേശൻ
തൽപാദപങ്കേരുഹം തത്ത്വമായ്ക്കാണുന്നേരം
മുക്തിയാം ഫലം നിനക്കെത്തുമെന്നോരോതരം
സത്തുക്കൾ പറഞ്ഞിട്ടു നിശ്ചയിച്ചിഹ ഞാനു-
മത്രയില്ലിതു വൈകുണ്ഠത്തിനു സമാനമെ-
ന്നുത്തമന്മാരാം ജനം പ്രത്യഹം പറയുന്നു.
സത്യമെന്നിതു ധരിച്ചീടുക ധരാപതേ!"

എന്നിങ്ങനെ സമുചിതമായി പ്രത്യുത്തരം നല്കുന്നു. തമ്പുരാന്റെ വേദാന്തപരങ്ങളായ നാലു കൃതികളിലും പ്രഷ്ടാവു തമ്പുരാനും ഉപദേശം നല്കുന്നതു ഹംസവും കിളിയുമാണെങ്കിലും മുമുക്ഷുക്കൾക്കു തമ്പുരാൻതന്നെയാണു് ഉപദേഷ്ടാവായി നിലകൊള്ളുന്നതു് എന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ആത്മകഥാകഥനാത്മകവുംകൂടിയായ മേലുദ്ധരിച്ച ഭാഗത്തിൽ അദ്ദേഹം വിശദീകരിക്കുന്നു. പരന്തപനും സമരശൂരനുമായിരുന്ന അവിടുന്നു ഭക്തനും വിരക്തനുമായാണു് ഈ കൃതികളിൽ അനുവാചകന്മാർക്കു പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നതു്.

"നിർമ്മലമായിട്ടുന്ന പന്നഗഫണങ്ങളിൽ
മിന്നിന മണികാംകൊണ്ടുന്യൂനം പ്രകാശിക്കും
മന്മഥനുടെ നല്ല ലാവണ്യപൂരമായ
പൊന്മണിക്കിരീടത്തിന്നൊന്മകാം പാറവതോ?"

എന്നു തുടങ്ങിയ ശ്രീപത്മനാഭന്റെ കേശാദിപാദവർണ്ണന ഏറ്റവും ചേതോഹരമായിരിക്കുന്നു. രാജധർമ്മത്തേയും മറവും പററി വിസ്തരിക്കുന്ന ഭാഗങ്ങൾ മനോധർമ്മപ്രകാശനത്തിനു മകുടോദാഹരണങ്ങളാകുന്നു. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ രാജഭോഗത്തിന്റെ ഭംഗുരതയെപ്പററിയുള്ള പ്രപഞ്ചനത്തിൽനിന്നു ചില ഈരടികാം ഉദ്ധരിക്കാം.

"മത്തവാരണങ്ങളും മുത്തണിമുലമാരു-
മെത്തിവന്നെതിരിട്ടുമുത്തമക്ഷതിരയും
പുത്രനായുള്ള നിജപത്തനങ്ങളും തന്റെ
വിസ്തൃതമായ നല്ല രാജ്യവും ധനങ്ങളും
ചിത്രങ്ങളെഴുതിയ ഭിത്തിയും മണിക്കെട്ടും
ഛത്രവും ചാമരവും വിസ്തൃതം മണിയറ
ചിത്തമോദേന വാഴും ചിത്രമാം മാളികയു-
മുത്തമമുപധാനം മെത്തയും വിധാനവും
വേത്രങ്ങളെടുത്തഹോ! സ്തോത്രിക്കും ജനങ്ങളു-
മാത്തു മുൻനടക്കുന്ന ചീർത്തൊരു വീരന്മാരും
നട്ടുവന്മാരും നട്ടുമുട്ടുകാരരും പിന്നെ
നർത്തകിമാരും നല്ല ദർപ്പണഗേഹങ്ങളും
പട്ടുകാം നിറച്ചുള്ള പെട്ടികാം വിവിധമാം
മുത്തുകളോടു നല്ല വജ്രവും വൈഡൂര്യവും
പത്മരാഗവും നല്ല ശില്പമാം പവിഴവും
മുററമിന്ദ്രനീലമെന്നിത്തരം പതിച്ചുള്ള
വിസ്മയമായ പല ഭൂഷണമുണ്ടെങ്കിലു-
മൊട്ടുമേ വരാ കാലൻ കെട്ടിയിട്ടിഴയ്ക്കുമ്പോാം."

ഒടുവിൽ നരകത്തെ വർണ്ണിച്ചതിനുമേൽ

"ഇത്തരം വരുമെന്നു സത്തുക്കളറിഞ്ഞഥ
സത്താമൂർത്തിയെപ്പൂജിച്ചീടണമനാരതം
ഭക്തവത്സലനായ പത്മനാഭന്റെ പദ-
യുഗളം കരുതുകിൽ മുക്തിയും വരും നൂനം."

തന്റെ ഉപദേശത്തിന്റെ സാരസംക്ഷേപം തമ്പുരാനെ ഒന്നുകൂടി ഗ്രഹിപ്പിച്ചു "രാജഹംസവുമപ്പോാം സത്വരം ദേവലോകം പുക്കിതു ശുഭം ശുഭം" എന്നിങ്ങനെ ഗ്രന്ഥം പരിസമാപ്തിയെ പ്രാപിക്കുന്നു. ആദ്യന്തം കേകാവൃത്തത്തിൽ വിരചിതമായ വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയത്തിന്റെ സാരസ്യം പൂർണ്ണമായി ആസ്വദിക്കണമെങ്കിൽ അതു് ആമൂലാഗ്രം അനന്യചിന്തയോടുകൂടി വായിച്ചു് അനുസന്ധാനം ചെയ്യേണ്ടതാണു്.

മോക്ഷദായകപ്രകരണം:— അദ്വൈതവേദാന്തപ്രതിപാദകങ്ങളായ രണ്ടു ഗാനങ്ങളാണ് മോക്ഷദായകപ്രകരണവും മോക്ഷസിദ്ധിപ്രകരണവും. മോക്ഷസിദ്ധിയുടെ ആരംഭത്തിൽ കാകളീവൃത്തത്തിലെഴുതിയ ചില ഈരടികൾ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതും അതിനപ്പുറം മോക്ഷദായകത്തെപ്പോലെ കേകാവൃത്തത്തിൽത്തന്നെയാണ് വിരചിതമായിരിക്കുന്നതു്.

"പണ്ടൊരു വന്ധ്യാപുത്രൻതന്നുടെ തനയനാ-
യുണ്ടായി സ്ഥാണുപുമാൻ ഗന്ധർവനഗരത്തിൽ
ഉണ്ടാക്കീടിനാൻ ശുക്തിരജതമായ മാല
പണ്ടാരും വെള്ളിമാലയുണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടോ കണ്ടു?"

എന്നു മോക്ഷദായകത്തിന്റെ അവസാനത്തിലും,

"സ്ഥാണുപുമാന്റെ കഥയെന്നപോലിതു
വേണമെന്നാകിൽപ്പറയാം ചുരുക്കി ഞാൻ"

എന്നു മോക്ഷസിദ്ധിയുടെ ആരംഭത്തിലും കാണുന്നതുകൊണ്ടു മോക്ഷസിദ്ധി മോക്ഷദായകത്തിനുമേൽ തമ്പുരാൻ രചിച്ചതാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. തെക്കൻവാക്കുകൾ രണ്ടു കൃതികളിലുമുണ്ടു്. മോക്ഷദായകത്തിലെ "മണിയം മാററീടുക" എന്ന ശൈലി തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറുമായി പരിചയമുള്ള ഒരു കവിക്കല്ലാതെ പ്രയോഗിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ല. "എന്റെയെന്നതും നിന്റെയെന്നതുമവനുടെ തമ്പിയെന്നതുമണ്ണനെന്നതും ദ്വൈതഭ്രമം" എന്ന ഈരടി മോക്ഷസിദ്ധിയിലുള്ളതാണ്. ഈ രണ്ടു കൃതികളിലേയും വൈരാഗ്യചന്ദ്രോദയത്തിലേയും കവനശൈലി അഭിന്നമാണെന്നു മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കൃഷ്ണമിശ്രയതിയുടെ പ്രബോധചന്ദ്രോദയനാടകത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തെ ഉപജീവിച്ചാണു് കവി മോക്ഷദായകം നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഈ പാട്ടിലെ പ്രതിപാദ്യം ഇങ്ങനെ സംഗ്രഹിക്കാം. കർമ്മമാകുന്ന കടല്ക്കരയിൽ ദേഹമെന്ന ദ്വീപിൽ മാനസസരസിജം എന്നൊരു രാജധാനിയുണ്ടു്. അതു ചർമ്മാദികളായ ഏഴു കോട്ടകളാൽ ആവൃതമാണ്. അന്നപ്രാണാദികളായ പഞ്ചകോശങ്ങൾ അതിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. ഇഡ തുടങ്ങിയ മൂന്നു ജയസ്തംഭങ്ങളും സത്ത്വം തുടങ്ങിയ മൂന്നു പാശങ്ങളും അതിലുണ്ടു്. മൂലാധാരം മുതലായി പന്ത്രണ്ടു നിലകളുള്ള അവിടത്തെ കൊട്ടാരത്തിൽ മാനസരാജാവു രാഗദ്വേഷാദികളായ ദുർമ്മന്ത്രിമാരോടും ക്ഷേതിശ്രദ്ധാദികളായ സന്മന്ത്രിമാരോടുംകൂടി പൂർവ്വപുണ്യമാകുന്ന ദേശികനോടും പ്രവൃത്തിനിവൃത്തിസംജ്ഞകളായ രണ്ടു പത്നിമാരോടുംകൂടി പ്രജാപരിപാലനം ചെയ്യുന്നു. ശ്രോത്രാദികളായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളത്രേ പ്രജകൾ. രാജാവിന്റെ പിതാമഹനു് അസംഗനെന്നും മാതാവിനു മഹാമായയെന്നും പിതാവിനു് ആത്മാവെന്നുമാണു് പേർ. മഹാമോഹം, രാഗം, ദ്വേഷം, കാമം, ക്രോധം, ലോഭം, മദം, മാത്സര്യം, ഈർഷ്യ, ഡംഭം, അഹങ്കാരം മുതലായവ പ്രവൃത്തിയുടെയും വിവേകം,

വിരക്തത്വം, സന്തോഷം, സത്യബുദ്ധി, സമബുദ്ധി, ഭക്തി, ശ്രദ്ധ മുതലായവ നിവൃത്തിയുടേയും സന്താനങ്ങളാകുന്നു. അവയിൽ മഹാമോഹവും വിവേകവും യുവരാജാക്കന്മാരാണ്. വിവേകത്തിനു സൈന്യം അഷ്ടാംഗയോഗവും, സേനാപതി ഭക്തിയും, ബ്രഹ്മപദം കാശിയുമാകുന്നു. വിവേകത്തിൻെറ ദൂതൻ ശ്രദ്ധയും മഹാമോഹത്തിൻെറ സേനാപതി അഹങ്കാരവുമാണ്. "നരയൻ, വെള്ളെഴുത്തൻ, കുരയൻ, ദന്തഹീനൻ, ജരയൻ മുൻപായുള്ള ശത്രുരാജാക്കന്മാരാൽ" കോട്ടകൾ തകർക്കപ്പെട്ടതുനിമിത്തം മാനസരാജൻ വിഷണ്ണനായിത്തീരവേ അവിടെ പൂർവ്വപുണ്യം വന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു സദുപദേശം നല്കുന്നു. നിവൃത്തിപുത്രന്മാരായ വിവേകാദികൾക്കു പൈതൃകസ്വത്തായുള്ള നർമ്മദ, ഗോകർണ്ണം തുടങ്ങിയ പുണ്യസ്ഥാനങ്ങൾ പ്രവൃത്തിപുത്രന്മാർ കയ്യടക്കുകയാൽ ഇരുകൂട്ടരും തമ്മിൽ ഒരു ഭയങ്കരമായ യുദ്ധമുണ്ടാകുകയും അതിൽ നിവൃത്തിപുത്രന്മാർ പ്രവൃത്തിപുത്രന്മാരെ വധിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആ വർത്തമാനം കേട്ട ചാർവ്വാകൻ, കാപാലികൻ, ദിഗംബരൻ മുതലായവർ സൈന്യസമേതം നിവൃത്തിപുത്രന്മാരോടു് എതിർക്കുകയും ആ വിമതസ്ഥന്മാരെ അവർ തോല്പിച്ചതിനെത്തുടർന്നു നിവൃത്തി പ്രവൃത്തിയെ നാമാവശേഷയാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കാപാലികൻ ചോളദേശീയനാണ്. തമ്പുരാൻ നാടകത്തിൽനിന്നു തൻെറ കഥയ്ക്കു സന്ദർഭോചിതമായി പല മാററങ്ങളും വരുത്തീട്ടുണ്ടു്. ഏതാനും ചില ഈരടികൾ ഉദ്ധരിച്ചു കവിതാരീതി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"പറഞ്ഞു മഹാമോഹംതന്നോടു വിവേകവും
കുറഞ്ഞീലല്ലോ നിൻെറ ദുർമ്മദം ദുരാത്മാവേ!
നാദത്തെക്കേട്ടു മോഹിച്ചെത്രയും കുതൂഹലാൽ
നാദമാം വഴിയേ പോയ്ച്ചാകുന്നു മൃഗങ്ങളും.
സ്പർശത്താൽ വരാഹങ്ങൾ, രൂപത്താൽ ശലഭങ്ങൾ,
രസത്താൽ മീനങ്ങളും, ഗന്ധത്താൽ വണ്ടുകളും
ചത്തീടുംപോലെ നീയും ചത്തുപോകേണ്ടാ പാഴിൽ
സത്തുക്കൾക്കുള്ള ധർമ്മം കേട്ടാലും പറഞ്ഞീടാം.
കണ്ണുകാണാതെ കൂപേ പതിപ്പാൻ പോകുന്നോനെ-
ക്കണ്ണുകാണുന്നോൻ ചെന്നു വിലക്കി നിർത്തീടണം.
നിന്നുടെ മാതാവായ പ്രവൃത്തിതൻെറ പിണ്ഡം
പിന്നെച്ചെയ്യതിനാരുമില്ലല്ലോ നീയല്ലാതെ.
എന്നതുകൊണ്ടു വില്ലും വച്ചിഹ വണങ്ങിപ്പോയ്-
ച്ചെന്നു ചൊല്ലുക പിതാതന്നോടീയവസ്ഥകൾ.
അന്നേരം ഭക്തിശ്രദ്ധ മന്നവൻസവിധേ പോയ്
വന്ദനം ചെയ്തു പറഞ്ഞീടിനാൾ മന്ദം മന്ദം.
എന്തിനായ് തുടങ്ങുന്നു നിന്തിരുവടിയിപ്പോൾ
ചിന്തിച്ചുവേണം കാര്യാരംഭമെന്നറിഞ്ഞീലേ?
പണ്ടൊരു നാരീമണിക്കുണ്ടായിതൊരു സുതൻ

കണ്ടാലുമതുപോലെ നകുലിക്കൊരു ശിശു
കണ്ടെടുത്തതിനെയുമൊന്നിച്ചു വളർത്തവാം.
കൊണ്ടാടിപ്പാലിച്ചീടും കാലമങ്ങൊരു ദിനം
ആലസ്യമെന്യേ പരിപാലനം ചെയ്യീടുവാൻ
ബാലകനറങ്ങിയ നേരത്തങ്ങൊരു നാഗം
കടിപ്പാനടുത്തതു കണ്ടൊരു നകുലിയും
കടിച്ചുകൊന്നു ചോരയൊഴുക്കീട്ടതിദ്രുതം
അമ്മയെക്കാണ്മാനായിച്ചെന്നതു കണ്ടനേരം
നന്ദനൻതന്നെ കൊന്നെന്നോർത്തവളതിവേഗാൽ
അടിച്ചിതവഘാതംകൊണ്ടു കാലനൂർ പുക്കാൾ.
മടിച്ചീടാതെ ചെന്നങ്ങെടുത്തു കുമാരനെ
ഉണന്ന നേരമറിഞ്ഞീടിനാളവസ്ഥകാം
പിണഞ്ഞ ദുഃഖമിന്നു പറഞ്ഞാലൊടുങ്ങുമോ?
യാതൊരു കാര്യം പ്രവർത്തിക്കേണമെന്നാകിലു–
മാദിയേ നിരൂപിച്ചു കല്പിച്ചീടണം പ്രഭോ!''

മോക്ഷസിദ്ധിപ്രകരണം:—ഗഹനങ്ങളായ അനേകം വേദാന്തതത്ത്വങ്ങളെ മന്ദന്മാർക്കുപോലും സുഗ്രഹമാകത്തക്കവിധത്തിൽ ഉദാഹരണങ്ങൾകൊണ്ടു മനോഹരങ്ങളാക്കി കവി ഈ ഗാനത്തിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. ''തത്ത്വമസി''മഹാവാക്യത്തിന്റെ അർത്ഥവും മററും ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. കവി ശാരികയോടു്

''പാലും പഴവും മധുവും നുകർന്നു നീ
കാലേ പറയണം മോക്ഷസിദ്ധിപ്രദം.
നേരുള്ള മാർഗ്ഗമറിഞ്ഞു നടപ്പതി–
നാരും പറയുമോ നിന്നോളമാരെരാൽ?''

എന്നു് അഭ്യർത്ഥിക്കുകയും അതു കേട്ടു ശാരിക

''എങ്കിലോ കാനൽജ്ജലംപോലെയും തഥാ
തിങ്കളെ ദേന്ദ്രമാർത്ത്വാണുന്നപോലെയും
പഞ്ചഭൂതാംശമായ്ത്താണും ചരാചരം
പഞ്ചത വന്നു ജനിക്കും പ്രകാരവും
പഞ്ചഭൂതത്തിൻ വിഭാഗവും ചൊല്ലുവൻ
ചഞ്ചലമെന്നിയേ കേൾപ്പിനെല്ലാവരും.''

എന്ന പീഠികയോടുകൂടി തത്ത്വോപദേശത്തിനു് ഒരുമ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. മോക്ഷദായകത്തിലെയും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെയും വിഷയങ്ങൾക്കു ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ സാമ്യം കാണുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഈരടികളിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണു്.

''ഇന്നിതിനൊക്കെത്തന്നെ കാരണമാകുന്നതോ
മുന്നമേ മഹാമായയെന്നതോ വന്നുവല്ലോ.

ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾക്കധികാരിണി മഹാമായ
ശുദ്ധയും മലിനയുമിങ്ങനെ രണ്ടംശമായ്.
രണ്ടിലുമംശങ്ങളായവിദ്യാകാര്യമായ
രാഗവും ദ്വേഷം കാമം ക്രോധവും ലോഭം മോഹം
മദവും മാത്സര്യവുമീർഷ്യയുമസൂയയും
ഡംഭവും ദർപ്പമഹംകാരമിപ്പതിമൂന്നും
ഇച്ഛയും ഭക്തി ശ്രദ്ധ വിദ്യാധികാരികളാ–
യിച്ചൊന്ന പതിനാറു മന്ത്രികളോടുംകൂടി
അമ്മതൻ ജഡദുഃഖമാകിയൊരുപാധിയാം
ദുഷ്ടതമാകും രാജ്യം പാലിപ്പാനുഴറോടെ
സാത്ത്വികാംശത്തിൽനിന്നു സത്വരമുളവായി
ധാർമ്മികനാകും......................രാജ–
മാനസമനാഹതമാകിയ പുരിതന്നിൽ.''

വേറെ ചില വരികൾകൂടി പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

''ഏകരാത്രിയിലൊരു ചോരനുൾപ്പുക്ക ഗൃഹേ
സംഭരിച്ചുള്ള ധനമെപ്പേരും കൈക്കലാക്കി
സഭ്യന്മാരിരിക്കുന്ന രാജദ്വാരത്തിൽച്ചെന്നു.
കൈക്കാണം നല്കിയതിൻശേഷമസ്സഭാന്തരേ
ഇക്കാണാകിയ പുമാൻ കള്ളനെന്നുരചെയ്തു–
ങ്ങപ്പോലെയൊരു വരിയോലയും വയ്പിച്ചുടൻ
അപ്പൊഴേ കൊണ്ടെക്കാരാഗൃഹത്തിലാക്കീടിനാൻ.
തേടിയ മുതലൊക്കെപ്പോയതുമാത്രമല്ല
വാടിയ മനസ്സോടും കിടക്കെന്നതും വന്നു.
എന്നതുകൊണ്ടു കർമ്മമറിഞ്ഞു ചെയ്തീടണ–
മെന്നാലെങ്ങനെ ജന്മം പിന്നെയുണ്ടായിടുന്നു.''

''പങ്കജമിഴിയാളാം കന്യകയൊരു ദിനം
മങ്കമാർമൌലിയാകും മാതാവോടുരചെയ്തു.
അച്ഛനും നീയും കൂടിയിച്ഛയിൽ ക്രീഡിക്കുമ്പോൾ
സ്വച്ഛമായുണ്ടാകുന്ന സൌഖ്യത്തെപ്പറകെന്നാൾ.
ചിന്തിച്ചു മാതാവൊട്ടുനാൾ കഴിഞ്ഞതിൻശേഷം
ബന്ധിച്ചു താലിയനുരൂപനാം ഭർത്താവുമായ്.
മോദിച്ചു മാരോത്സവത്തോടിരിക്കുന്നകാലം
ചോദിച്ചു മാതാ മകൾതന്നോടങ്ങൊരു ദിനം.
മുന്നം നീയെന്നോടൊരു കാര്യത്തെക്കേട്ടീലയോ?
ഇന്നു നിൻ ഭർത്തൃസൌഖ്യമെന്നോടു പറയണം.
എന്നു കേട്ടവളോടു നാണിച്ചു വിചാരിച്ചു
ചൊല്ലീടാനരുതമ്മേയറിഞ്ഞേതനെന്നാളവൾ.
എന്നതുപോലെ നിജാനന്ദമാമനുഭവം
ചൊന്നീടാനരുതാർക്കും ശ്രുതിക്കും മതമല്ലോ.''

ഒടുവിൽ കിളി "ഇന്നിവ പാട്ടാക്കവാൻ യോഗ്യമല്ലെന്നാകിലും മന്ദ ന്മാക്കറിവാനായ്ക്കാഞ്ഞൊരപരാധം പൊറുക്ക മഹത്തുക്കാം പൊറുത്തീടുക" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവിടം വിട്ടു പോകുന്നു.

ഭീഷ്മോപദേശം:— ഈ കൃതിക്കു കമ്മവിപാകമെന്നും പേരുണ്ടു്. അധമ്മമൂലകങ്ങളായ പ്രവൃത്തികളുടെ പരിണാമമെന്നാണു് കമ്മവിപാകപദത്തിൻെറ അത്ഥം. പരലോകത്തിൽ നരകാദിഭോഗവും ഇഹലോകത്തിൽ രോഗാദിഭോഗവുമാണു് അത്തരത്തിലുള്ള പാപകമ്മങ്ങളുടെ ഫലം. എന്നാൽ മിക്ക പാപങ്ങൾക്കും പരിഹാരമുണ്ടു്. പര്യാപ്തമായ പ്രായശ്ചിത്തംകൊണ്ടു് അവയ്ക്കു നിവൃത്തി നേടുവാൻ ആക്കും സാധിക്കും. ഈ വിഷയത്തെപ്പററി ഗാരുഡപുരാണത്തിൽ വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. കമ്മവിപാകത്തെ വിഷയീകരിച്ചു സംസ്കൃതത്തിൽ അതു കൂടാതെയും പല ഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടു്. തമ്പുരാൻ പ്രത്യേകം ഒരു മൂലഗ്രന്ഥത്തെ ആസ്പദമാക്കിയല്ല പ്രസ്തുതകൃതി രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഗാരുഡപുരാണത്തിനു പുറമേ വായുപുരാണം, പാത്മപുരാണം, ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണം എന്നീ പുരാണങ്ങളേയും മനു, വൃദ്ധഗൌതമൻ, ഗൌതമൻ, ശൌനകൻ, ബൃഹസ്പതി മുതലായ മഹഷിമാരുടെ സ്മൃതികളേയും അദ്ദേഹം ആശ്രയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അന്നനടയല്ലാതെ മററൊരു വൃത്തവും പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ല; ഗ്രന്ഥം സാമാന്യം ദീഘമാണെങ്കിലും പാദവിഭാഗവുമില്ല. ശരശയ്യയിൽ കിടക്കുന്ന ഭീഷ്മർ ധമ്മപുത്രക്കു് ഉപദേശിക്കുന്ന കമ്മവിപാകപ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ മാനസസരസ്സിൽനിന്നു വരുന്ന ഒരു രാജഹംസം തമ്പുരാനു് ഉപദേശിക്കുന്നതായാണു് ഉപാഖ്യാനം. മഹാഭാരതത്തിൽ ഭീഷ്മോപദേശം അടങ്ങീട്ടുള്ള ശാന്തിപവ്വത്തിലും ആനുശാസനികപവ്വത്തിലും രാജധമ്മം, മോക്ഷധമ്മം മുതലായവയെപ്പററിയല്ലാതെ കമ്മവിപാകത്തെപ്പററി കുലങ്കഷമായി പ്രതിപാദിച്ചുകാണുന്നില്ല. ഈ ഹംസപ്പാട്ടിൽനിന്നു തമ്പുരാൻെറ വേദാന്തജ്ഞാനത്തിനുപുറമേ ജ്യോതിഷത്തിലും വൈദ്യത്തിലുമുള്ള അവഗാഹവും പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നു. ആത്മാനാത്മവിവേകം, ജാതിയുടെ ദ്വാസപ്തതിസംഖ്യാകമായ വിഭാഗം, സൃഷ്ടിക്രമം, പാപങ്ങളും അവയ്ക്കു വിധിച്ചിട്ടുള്ള നരകഫലങ്ങളും, ഓരോ രോഗത്തിനുമുള്ള പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ, സ്വഗ്ഗസുഖം ഇങ്ങനെ പല ഗഹനങ്ങളായ വിഷയങ്ങളേയും സൂക്ഷ്മദശിയായ കവി പതിവുപോലെ സരളമായ ശൈലിയിൽ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലും പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നു. ഭീഷ്മോപദേശം താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണു് ആരംഭിക്കുന്നതു്.

"ജനിമരണസംസൃതിമഹാബ്ധിയി—
ലനുപദമാണ്ടു വിവശത തേടി
മനം മയങ്ങിയൊന്നിലുമൊരുത്സാഹ—
മറിയപ്പോകാതെ വസിക്കുമക്കാലം
പുരുപുണ്യവശാലഖിലേശൻപദ—
സരോജമോക്ഷവാനവകാശം വന്നാൽ

പരൻ പരാവരൻ വരദനച്യുത–
നരുകൃപാനിധി ഭുവനൈകസാക്ഷി
ദുരിതമൊക്കയും കളഞ്ഞു വൻകൃപാ–
തരീയേററി മോക്ഷപദത്തിലാക്കുവാൻ
അരം ബാധാദരനരിഗദാദിയാൽ
പരം പ്രശോഭിതൻ ജഗതാമീശ്വരൻ
നിരുപമൻ നിത്യൻ നിഗമൈകവേദ്യൻ
കരുണയോടെന്നെത്തുണച്ചരുളണം.
അപാരബുദ്ധിമാൻ കൃപാനിധി ഭീഷ്മ–
രുപദേശം നരപതിക്കു ചെയ്തവ
അഖിലവുമെനിക്കറിവതിന്നായി–
പ്പറയണം ഹംസപ്പെരുമാളേ! ഭവാൻ.''

അവസാനത്തിൽ രാജഹംസനെ യഥാവിധി അനുഗ്രഹിച്ചു മാനസസരസ്സിലേക്കു പറന്നുപോകുന്നു.

''നവരനും കർമ്മഗതികളാകവേ
മനസ്സുകൊണ്ടുടനതീവ ചിന്തിച്ചാൻ.
പരമാത്ഥമകത്തൊളിപോലെ മിന്നി
പ്രകാശിച്ച നേരമൊഴിഞ്ഞു ദുഃഖങ്ങൾ.
വിരസമാകിന സുഖങ്ങളിൽക്കൊതി–
ച്ചനാരതം ദുഃഖം വരിക്കും മർത്ത്യരിൽ
കൃപാവശാലന്നം പറഞ്ഞതിൻസാരം
പരോപകാരമായുരത്താനീവണ്ണം''

എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടു വിഷയം മഹാഭാരതാന്തർഗ്ഗതമാകയാൽ ഒരു ചെറിയ ശ്രീകൃഷ്ണസ്തുതിയോടുകൂടി കവി ഗ്രന്ഥം സമാപിപ്പിക്കുന്നു. മനുഷ്യൻെറ ഏകജാതിത്വത്തെ അദ്ദേഹം അടിയിൽ ചേർക്കുന്ന ഈരടികളിൽ ഉജ്ജ്വലമായി ഉപപാദിക്കുന്നു.

''കരചരണാദി അവയവങ്ങളും
സുരുചിരമായ സുഖദുഃഖങ്ങളും
മുറിച്ചാൽച്ചോരയുമെലുമ്പും മാംസവും
മുഖജജാതിക്കും പുലയനുമൊക്കും.
വിശപ്പുമുണ്ണുമ്പോൾ നിറകയും മൂത്ര–
വിസർഗ്ഗവും നിദ്ര മലങ്ങൾ പോകയും
അടിച്ചാൽപ്പീഡയും പിടിച്ചാലാശ്വാസം
കൊടുത്താൽ പ്രീതിയുമൊരുപോലെതന്നെ.
വരനാരിമാരോടനുഭോഗം ചെയ്താൽ
പെരുത്തൊരാനന്ദമിരുവർക്കുമൊക്കും.
പുരുഷനും സ്ത്രീയുമനുഭവിച്ചിട്ടി–
ങ്ങിരുവരുടെയും ജനനമാകുന്നു.

ഇവൎക്കു ചാവുമിങ്ങൊരുപോലെതന്നെ
ശവത്തിനുമേതുമൊരു ഭേദമില്ല.
തെളിച്ചുള്ളായുധമുടലിലേല്ലുമ്പോഠം
പുലയനും വിപ്രവരനും മന്നവാ,
മുറിയുമെന്നതുമറിയാവല്ലയോ?
പറയുമ്പോളിതു പെരുതെന്നും വരും.''

സ്തോത്രങ്ങഠം:—ഈ കൃതികഠംക്കു പുറമേ മൂന്നു സ്തോത്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുകൂടി മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അവയിൽ മുകിലനുമായുള്ള യുദ്ധത്തിനുമുൻപു തമ്പുരാൻ തിരുവട്ടാറ്റ് ആദികേശവസ്വാമിയെ തൊഴുതു വിജയപ്രാൎത്ഥന ചെയ്യുവാൻ പോയ അവസരത്തിൽ ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയതാണ് പടസ്തുതി. അ മുതൽ അഃ വരെയുള്ള സ്വരങ്ങളിൽ ഌ, ൡ, ഋ, ൠ, അം എന്നിവയൊഴിച്ചു ബാക്കിയുള്ള അക്ഷരങ്ങഠംകൊണ്ടു തുടങ്ങുന്ന പതിമ്മൂന്നു കണ്ണികഠം (എ, ഒ ഇവയടക്കം) ഈ സ്തുതിയിൽ ഉഠംപ്പെടുന്നു. പതിന്നാലാമത്തെ കണ്ണിമാത്രം പകാരത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നു. എല്ലാ കണ്ണികളും അവസാനിക്കുന്നതു ''കേശിമഥന! നാഥ! തൊഴുന്നേൻ'' എന്നാണ്. മൂന്നു കണ്ണികഠം താഴെ ചേൎക്കുന്നു.

''ഇടിനികരമൊടിടയും ഡിണ്ഡിമ–
പടുനിനദവുമിടയിടെ വെടിയും
പൊട്ടപൊടെ നിലവിളികളുമായുധ–
മിടയുന്നൊരു ഝടഝടരവവും
ഝടിതി കിളൎന്നെഴുമൊരു പൊടിയും
തടവിന പടയുടനെ തട്ടപ്പാ–
നടിയനു യുധി പടുത തരേണം
കേശിമഥന! നാഥ! തൊഴുന്നേൻ.

അക്ഷതബാലമിയലും രിപുബല–
മൊക്കെ മുടിച്ചിഹ പുരളീശം
വഞ്ചിക്ഷിതികേരളസംജ്ഞം
രക്ഷ വിഭോ! രക്ഷ മുദാ മാം.
പക്ഷീശ്വരവാഹന! സജ്ജന–
രക്ഷക! കരുണാകര! സന്തത–
മക്ഷയയശസം കുരു മാധവ!
കേശിമഥന! നാഥ! തൊഴുന്നേൻ!

പരിപുഷ്ടാടോപമൊടരിജന–
മെതിരിട്ടീടുമ്പോളടവികഠം
തരിപെട്ടിടംപടി പാഞ്ഞവ–
രിഹ പട്ടീടുവതിനു വേഗാൽ
ഒരു വട്ടമുണൎന്നരുളീടുക
പരിതുഷ്ടികലൎന്നു വിഭോ നീ.

തിരുവട്ടാറതിൽ മരുവീടിന
കേശിമഥന! നാഥ! തൊഴുന്നേൻ.''

ഈ സ്തുതിയും, വിവിധരാഗങ്ങളുടെ സംജ്ഞകൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ച ''കല യേ ഗാംബോധിരസനാലയേ ത്വാം'' എന്നാരംഭിക്കുന്ന കാത്യായനീസ്തോത്രപരമായ രാഗമാലയും, ''ധ്യായേമാനിശം ശ്രീപത്മനാഭം'' എന്നു തുടങ്ങുന്ന പത്മനാഭകീർത്തനവും ഞാൻ വിജ്ഞാനദീപിക മൂന്നാം ഭാഗത്തിൽ അവയുടെ സമഗ്രരൂപത്തിൽ പ്രകാശനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ കവിതയുടെ വൈശിഷ്ട്യവും വൈകല്യവും അനുവാചകന്മാർക്ക് ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായിരിക്കും. ഭാഷാകവിതയെ സംസ്കൃതത്തിന്റെ പിടിയിൽനിന്നു വിടുർത്തുവാൻ അക്ഷീണപരിശ്രമം ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രാക്തനകവികളുടെ മധ്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു കല്പിക്കേണ്ട സ്ഥാനം അപശ്ചിമമാണ്. എഴുത്തച്ഛന്റെ മഹാഭാരതത്തിലെ ഭാഷാശൈലിയാണ് അദ്ദേഹം അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നത്. തന്റെ ശക്തിക്ക് അനുസരണമായി തമ്പുരാൻ ആ ഗുരുനാഥന്റെ വിനീതശിഷ്യനായും വിദൂരാനുയായിയായും നിലകൊള്ളുന്നു. സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളെ ഭാഷയിൽ വിവർത്തനം ചെയ്യുന്നതിനും സംക്ഷേപിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിന് അത്ഭുതാവഹമായ വൈഭവമുണ്ട്. സ്മൃതികൾ, ഇതിഹാസപുരാണങ്ങൾ, വേദാന്താദിശാസ്ത്രങ്ങൾ ഇവയിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ള നിഷ്ണാതതയും അസാധാരണമാണ്. തർക്കവ്യാകരണങ്ങൾ അദ്ദേഹം അഭ്യസിച്ചിരുന്നതായി തോന്നുന്നു. തമ്പുരാന്റെ കൃതികളിൽ പ്രായേണ കാണുന്ന പ്രധാനവൈകല്യം രചനാവിഷയത്തിലുള്ള അഭംഗിയാണ്. അപരിചയവും അശ്രദ്ധയും സമയദൌർലഭ്യവുമായിരുന്നിരിക്കണം അതിന്റെ മുഖ്യകാരണങ്ങൾ. ഞാൻ മുമ്പു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചതുപോലെ കേവലം പത്തുപതിനേഴു കൊല്ലങ്ങൾക്കിടയിൽ വേണാട്ടിലെ ബാഹ്യവും ആഭ്യന്തരവുമായ കലഹങ്ങൾക്കു ശാന്തിവരുത്തുന്നതിലും ആ രാജ്യത്തിൽ പല ഭരണപരിഷ്കാരപദ്ധതികൾ ഉൽഘാടനം ചെയ്യുന്നതിലും അനുനിമിഷം വ്യാപൃതനായിരുന്ന ആ മഹാത്മാവിന്റെ സാഹിത്യസേവനം അതിനുണ്ടായിരുന്ന പ്രതിബന്ധശതങ്ങളെ അനുസ്മരിച്ചാൽ അത്യന്തം മഹനീയമാണെന്നു ഭാവുകന്മാർക്കു പറഞ്ഞറിയിക്കാതെ തന്നെ ബോധ്യമാകുന്നതാണ്.

ചെമ്പുകാട്ടു നീലകണ്ഠൻ—ഹരുക്ഷമാസസമരോത്സവം കിളിപ്പാട്ട്—ഓണപ്പട:—പണ്ടു ചിങ്ങമാസത്തിലെ തിരുവോണത്തോടനുബന്ധിച്ചു കേരളത്തിൽ മിക്ക സ്ഥലങ്ങളിലും നായന്മാർ ഓണപ്പട അല്ലെങ്കിൽ ഓണത്തല്ല് എന്നൊരു വിനോദസമരം ആഘോഷിക്കുക പതിവുണ്ടായിരുന്നു. അത് ആയോധനവൃത്തികൊണ്ടു ജീവിക്കേണ്ട അവരുടെ വീര്യശൌര്യപരാക്രമങ്ങൾ അഭംഗുരമായി പരിപാലിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി പെരുമാക്കന്മാരുടെ കാലത്തോ അതിനു മുമ്പുതന്നെയോ ഏർപ്പെടുത്തപ്പെട്ട ഒരാചാരമാണെന്ന് ഊഹിക്കേണ്ടി

യിരിക്കുന്നു. ക്രി. പി. 1519-ൽ ഡൈയോഗോലോപ്പസ്ഡെസെകചീറാ എന്ന പോർത്തുഗീസ്ഗവർണ്ണർ തന്റെ അഞ്ഞൂറ് അനുചരന്മാരോടുകൂടി കൊച്ചിയിലേയും കോഴിക്കോട്ടേയും ഓരോ പ്രഭുക്കന്മാർ തമ്മിൽ അത്തരത്തിൽ നടന്ന ഒരു പട സന്ദർശിച്ചതിനു രേഖയുണ്ട്. അന്ന് ഇരുവശത്തും നാലായിരം ഭടന്മാർവീതം ആ പടയിൽ സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. കായംകുളത്തുവച്ചു താൻ ഒരോണപ്പട കണ്ടതായി കാൻറർ വിഷ്ഷർ എന്ന ലന്തക്കാരൻ 1720-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. 941-ാമാണ്ടു ചിങ്ങം 17-ാംനു-യും 943-ാമാണ്ടു ചിങ്ങം 25-ാംനു-യും 946-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസം 22-ാംനു-യും തിരുവനന്തപുരത്തുള്ള നായന്മാർ ചേരിതിരിഞ്ഞു "ഓണപ്പട എഴുന്നവകയ്ക്കു" ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു് ഇരുകൂട്ടർക്കും പണക്കിഴി സമ്മാനിച്ചതിനും പ്രമാണമുണ്ടു്. ആ പടയിൽ മുറിഞ്ഞവർ ഓരോരുത്തരും പതിനഞ്ചു പണം വീതം പ്രത്യേകമായി കെട്ടിവാങ്ങി. പട നടന്നതു് അവിട്ടംനാളിലായിരുന്നു. ഹര്യക്ഷമാസസമരോത്സവത്തിൽ തിരുവോണത്തിൻനാറ്റം ഉച്ചയ്ക്കുമേൽ ഒന്നും അവിട്ടത്തിൻനാറ്റം പുലർച്ചയ്ക്കു മറ്റൊന്നും അങ്ങനെ രണ്ടു പോരുകറ്റം നടന്നതായി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ കാലത്തെ ആചാരമായിരിക്കാം അതു്. സാക്ഷാൽ സമരംതന്നെ ഒരു വിനോദമായി കരുതിയിരുന്ന നായന്മാരുടെ വിഷയത്തിൽ അതിനെ ഒരു വിനോദസമരം എന്നു പറയുന്നതിൽ തെറ്റില്ലെങ്കിലും വാസ്തവത്തിൽ ഓരോ ഓണപ്പടയിലും അനേകം ഭടന്മാർ ഹതരും ക്ഷതരുമായി തീരാവുണ്ടായിരുന്നു. കർക്കടകമാസത്തിലെ കളരിപ്പയററു കഴിഞ്ഞാൽ ഉടൻതന്നെ തങ്ങളുടെ അഭ്യാസവൈദഗ്ദ്ധ്യം പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ ഓണപ്പട ഒരു ഉത്തമാവസരമായിരുന്നതുനിമിത്തം ഭടന്മാർ അതിനെ സന്തോഷപൂർവ്വം സ്വാഗതം ചെയ്കയും നാടുവാഴികറ്റം തങ്ങളുടെ സാന്നിധ്യത്താലും സംഭാവനയാലും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളും ആ രണലീലയിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നതായി കാണുന്നു. അതു പാടില്ലെന്നു് ഉദിയംപേരൂർ സൂനഹദോസിൽവച്ച് ആർച്ച്ബിഷപ്പ് മെനസസ്സ 1599-ൽ വിധിച്ചു. ബ്രിട്ടീഷുകാർ കേരളത്തിൽ തങ്ങളുടെ ആധിപത്യം സ്ഥാപിച്ചു പഴയ രീതിയിലുള്ള സൈനികഘടന നശിപ്പിക്കുന്നതുവരെ ഓണപ്പട നിലനിന്നുവന്നിരുന്നതിനു ലക്ഷ്യങ്ങളുണ്ടു്. വേറെയും കായംകുളത്തു രാജാക്കന്മാർ ചിങ്ങമാസത്തിലെ ഓണം കഴിഞ്ഞു വരുന്ന മകംനാളിൽ മകപ്പട എന്ന പേരിലും, തെക്കിൻകൂർ രാജാക്കന്മാർ കോട്ടയത്തു പാക്കിൽക്ഷേത്രസന്നിധിയിൽ കന്നിമാസത്തിൽ വിദ്യാരംഭം കഴിഞ്ഞു് ഒരു ദിവസം പാക്കിൽപ്പട എന്ന പേരിലും ഓരോ നമ്മയുദ്ധം തുടങ്ങിവന്നു. മിഥുനം 1-ം 2-ം തീയതികളിൽ ഓച്ചിറപ്പട ഏർപ്പാടുചെയ്തുവന്നതും കായംകുളത്തു രാജാക്കന്മാർതന്നെ.

കിളിപ്പാട്ടിന്റെ കാലവും കർത്തൃത്വവും:—ഹര്യക്ഷമാസസമരോത്സവത്തിനു ഗ്രന്ഥകാരൻ കണ്ടിയൂർമററം പടപ്പാട്ടെന്നാണു് പേർ

കൊട്ടത്തിരിക്കുന്നതു്. മാവേലിക്കരത്താലൂക്കിൽ കണ്ടിയൂർ മററം എന്നീ രണ്ടു കരകളിലെ നായന്മാർ അവരുടെ സാഹായ്യത്തിനു മററു കരകളിൽനിന്നു വന്നുചേൎന്ന അനുചരന്മാരോടുകൂടി ആഘോഷിച്ച ഓണപ്പടയാകകൊണ്ടാണു് അതിനു് ആ സംജ്ഞ സിദ്ധിച്ചതു്.

> ''പാട്ടിതു ചമച്ചതോ ചെപ്പുകാടമൎന്നീടും
> കേടില്ലാമടപതിമാർ പലരുളത്തിൽ(?)
> ഉണ്ടതിൽ തിരുനീലകണ്ഠനെന്നൊരു ദേഹ–
> മുണ്ടാക്കിയിതുതന്നെ, കണ്ടിയൂർമററംപട–
> പ്പാട്ടിതു പഠിപ്പോരും കേൾപ്പോർകൾതാമും വാഴ്ക
> നന്നിതെന്നുരപ്പോരും നന്നിചെയ്യോരും വാഴ്ക''

എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്ന പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു കവി ചെപ്പുകാടെന്ന സ്ഥലത്തെ മടപതിമാരുടെ (പണ്ടാരങ്ങളുടെ) കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ട തിരുനീലകണ്ഠനാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ചെപ്പുകാടു് എവിടെയാണെന്നറിയുന്നില്ല. കവിതയിൽ ''ആർകലി, എണ്ടിശ, കോതില്ലാ (കുററമില്ലാത്ത), കോതിമുടിത്ത കുഴൽ, മുല്ലനകയാർകൾ (മുല്ലപ്പൂവൊത്ത പുഞ്ചിരി തൂകുന്ന യുവതികൾ), പുരവി (കുതിര), മററൂ വാഴ് (വാഴുന്ന) വീരൻ, തങ്കം(തങ്ങൾ); നീണിലം (നീണ്ട നിലം), ഇയക്കർ (യക്ഷർ)'' മുതലായി പ്രാചീനങ്ങളായ ചുരുക്കം ചില പദങ്ങളും ശൈലികളും കാണുമാറുണ്ടെങ്കിലും അവ സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഭാഷാവൈചിത്ര്യത്തിനുള്ള കാരണം മടപതിജാതിയിൽപ്പെട്ട പ്രണേതാവിനു ദ്രാവിഡഭാഷയിലുള്ള പരിചയാധിക്യമാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. ''തണ്ടമിഴ് ചേരും പുതിയ കാവുള്ളോരും'' എന്നു് അദ്ദേഹം ഒരു സ്ഥലത്തു പറയുന്നു. മാവേലിക്കരയ്ക്കു സമീപം പുതിയ കാവെന്ന സ്ഥലത്തുള്ളവർ മനോഹരമായ (തൺ=മനോഹരമായ) തമിഴ് സംസാരിക്കുന്നവരാണത്രേ. അതിനടുത്തായിരുന്നിരിക്കുമോ മാതൃഭാഷ തമിഴായ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചെപ്പുകാടു്? ഒടുവിൽ പടയിൽ മരിച്ച നായന്മാരുടെ ഭാര്യമാരും മക്കളും വിലപിക്കുന്നതായി പറയുന്നതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം മക്കത്തായക്കാരനാണെന്നും ഊഹിക്കാവുന്നതാണു്. കള്ളപ്പറങ്കിയേയും കൊങ്കണിമാർകളേയും പററിയുള്ള പ്രസ്താവനകൾ നോക്കിയാൽ ഈ കിളിപ്പാട്ടു ഗൌഡസാരസ്വതബ്രാഹ്മണർ ഗോവയിൽനിന്നു കേരളത്തെ അഭയം പ്രാപിച്ചു കായംകുളത്തും മററും വണിക്കുകളായിത്തീൎന്നതിനുമേലാണു് നിൎമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു വിശദമാകുന്നു. എന്നാൽ ലന്തക്കാരെപ്പററി കവി പ്രത്യേകമായൊന്നും പറയുന്നുമില്ല. ആകെക്കൂടി എട്ടാം ശതകത്തിൻെറ ചതുൎത്ഥപാദത്തിലോ ഒൻപതാം ശതകത്തിൻെറ പ്രഥമപാദത്തിലോ ആവിർഭവിച്ച ഒരു കൃതിയാണു് ഹര്യക്ഷമാസസമരോത്സവം എന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതു സയുക്തികമായിരിക്കും. വണ്ടിൻെറ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു കിളി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നതായിട്ടാണു് ഈ പാട്ടു് ആരംഭിക്കുന്നതു്. വണ്ടിനോ അപേക്ഷിച്ചു

കിളിക്കു പറക്കുന്നതിനു് അധികം സൗകര്യമുള്ളതിനാൽ കവിയുടെ ആ കല്പന അസമഞ്ജസമല്ല. ആകെ നാലു പാദങ്ങളുണ്ടു്. ''ചന്ദന പ്പൂങ്കാവുടെ മന്ദമാരുതവുമേററിന്ദുശേഖരൻപാദം വന്ദനംചെയ്തു മെല്ലെ'' പാടിയാടി വരുന്ന ''സുന്ദരി കിളിപ്പെണ്ണിനു'' വണ്ടു കനിയും തേനും മററും സമപ്പിക്കുകയും കിളി സ്വസ്ഥതാഛിച്ച ''മന്നലർമധുക്കളോടൊന്നിയേയിരുന്നീടും നന്നിചേർവരിവണ്ടേ ഇന്നിതു കോംപ്പിൻ നിങ്ങൾ'' എന്നു പറയുകയും ചെയ്യുന്നതായി ചതുത്ഥപാദത്തിലും മററും സൂചനയുണ്ടു്. കവിതയ്ക്കു ഭംഗി ചുരുങ്ങുമെങ്കിലും വിഷയത്തിൻെറ വൈശിഷ്ട്യം അതിനെ ആസ്വാദ്യമാക്കിത്തീക്കുന്നു. പ്രഥമചതുത്ഥപാദങ്ങൾ കേകയിലും ദ്വിതീയപാദം കാകളിയിലും തൃതീയപാദം അന്നനടയിലുമാണു് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ കാകളിയിൽ അന്നനടയും കളകാഞ്ചിയും മണികാഞ്ചിയും, ''അന്നപ്പിടയോ പിടിയോ മിന്നൊത്തിടയോ നടയോ മുൻനില്ക്കുരുതാഞ്ഞൊളിച്ചു തന്നിച്ഛയിലേ നടപ്പർ'' എന്നു യാതൊരു കിളിപ്പാട്ടിലും പ്രയുക്തമാകാത്ത മറെറാരു വൃത്തവും, അന്നനടയിൽ കാകളിയും ഇടയ്ക്കു കടന്നുകൂടുന്നു.

പ്രതിപാദ്യം—പ്രഥമപാദത്തിൽ കവി ''ഇരവിപട്ടണത്തിൻ മികവു പാരകിലോ അതിനൊരളവില്ല'' എന്നു് അനുവാചകന്മാക്കു ബോധപ്പെടുന്നവിധത്തിൽ അവിടെ തിരുവോണത്തിനുമുമ്പു നടക്കുന്ന വിപുലമായ വാണിജ്യത്തെ വണ്ണിക്കുന്നു. ഇരവിപട്ടണമെന്നു കായംകുളത്തിനു പേരുണ്ടായിരുന്നതായി ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നാണു് നാം ധരിക്കുന്നതു്. പിന്നീടു് ഓണത്തിൻെറ മാഹാത്മ്യത്തെപ്പററി

''ഓണം വന്നടുത്തപ്പോൾ കാണം കൈവന്നില്ലാഞ്ഞു
നാണം കെട്ടോടും പല നാരിമാർ പുരുഷന്മാർ
പൂണുമാടയും പണിതേടിയേ നടപ്പോരും
പുഷ്പവും കറികളും ശില്പമായണിവോരും
കൊള്ളവോർ കൊടുപ്പോരും കള്ളമായൊളിപ്പോരും
നല്ലവക്കുള്ളപോലെയില്ലാതോരിതന്നാടു–
മെല്ലാക്കും സുഖിപ്പാനുണ്ടായിതാവണിയോണം''

എന്നു പുകഴ്ത്തിക്കൊണ്ടു് ഓണപ്പടയെപ്പററി ഉപന്യസിക്കുവാൻ ആരംഭിക്കുന്നു. ആ പടയുടെ ആഗമമാണു് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഈരടികളിൽ വിവരിക്കുന്നതു്.

''ഓണയുദ്ധങ്ങൾ ചെയ്തു ആണുങ്ങൾക്കഴകെന്നു
നാണയം പലവുണ്ടിന്നിന്നിലത്തോർകൾക്കെല്ലാം.
ചേരമാൻകലത്തിലേ പാരിലുള്ളോർകൾ മോക്ഷം
ചേരുവാനുള്ള കമ്മം നേരേയുള്ളതിൽത്തന്നെ
വീരന്മാർ നിരുപിച്ചാൽ വീര്യരസങ്ങൾ ചെയ്യാൽ
വീരിയസ്വഗ്ഗം പൂവാൻ പാരം*മില്ലെന്നു കണ്ടാർ.

* പാരം=ഭാരം (പ്രയാസം.)

പോരിനു തുടങ്ങിയാൽക്കാരിയം പലതുണ്ട്.
മരിപ്പാൻ വിധിയെങ്കിൽ മരിച്ചാൽ മോക്ഷംതന്നെ,
മരിക്കാതിരിക്കിലോ പെരുത്തു പുകഴുണ്ടാം,
അർത്ഥവുമഴകുണ്ടാം ബുദ്ധിമേധയുമുണ്ടാം.
എങ്കിൽ നാമൊരുമിച്ച ഭംഗിയിൽ യുദ്ധം ചെയ്തു-
ന്നിങ്ങനെ കരപ്പുറത്തെങ്ങുമുണ്ടായീ യുദ്ധം.''

ആദികാലത്തു ചെന്നിത്തലയും പുത്തനങ്ങാടിക്കലും കരക്കാരായി രുന്നു ഓണത്തല്ലിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്നതെന്നും പിന്നീടാണു് അതു കണ്ടിയൂരും മററവും കരക്കാരിൽ സംക്രമിച്ചതെന്നും ആ ഘട്ടത്തിൽ കവി നമ്മെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നു. യുദ്ധത്തിനു വാൾ, പരിശ, വില്ല്, അമ്പു് മുതലായ ആയുധങ്ങൾ ഭടന്മാർ കേട്ടതീർപ്പിക്കുകയും പുത്തനായി പണിയിക്കുകയും മററും ചെയ്യുന്നതിനിടയിൽ ചിലർ

''ഒക്കെയുണ്ടെനിക്കൊരു കൈപ്പരിശയേ വേണ്ടി,
ഇല്ലെങ്കിലെനിക്കൊരു കൊല്ലിവാളതും കൊള്ളാം,
ഉണ്ടെങ്കിൽ വില തന്നു കൊണ്ടുകൊള്ളുകയുമാം''

എന്നു യാചിക്കുന്നു.

സമരോത്സവം സന്ദർശിക്കുവാൻ വരുന്ന സ്ത്രീകളുടെ വിസ്തൃത മായ വർണ്ണനംകൊണ്ടു ദ്വിതീയപാദം ആരംഭിക്കുന്നു. അവരിൽ ചിലരെ രസികന്മാർ

''കരചരണമെന്തിവൾക്കിങ്ങനെ വീങ്ങുവാൻ
കരികൾകരമോ ഉരൽക്കററിയോ കാൽകളോ
പെരിയ മുഖമോ പെരുകണ്ണു കോങ്കണ്ണതിൽ
പെരിമയിവളോളം മററുള്ളവർക്കില്ലെടോ''

എന്നും മററും അവഹേളനംചെയ്യുന്നു. പിന്നീടു കണ്ടിയൂർച്ചേരിയിലും മററത്തുചേരിയിലും ചെന്നുചേരുന്ന കരക്കാരെക്കുറിച്ചാണു് കവി പ്രസ്താ വിക്കുന്നതു്. വേണാട്ടു്, കൊല്ലം, മാടത്തിൻകീഴ് (മാടത്തിൻകൂറു്), കായംകുളം എന്നീ രാജാക്കന്മാരുടെ സാന്നിധ്യവും അവിടെ ഉണ്ടായിരു ന്നുവത്രേ. ദ്വിതീയപാദത്തിന്റെ അവശേഷവും തൃതീയപാദവും

''തിരുവോണമുച്ച തിരിഞ്ഞപ്പോൾതൊട്ടി-
ട്ടരുണനസ്തമിപ്പതിനിടപ്പട-
യൊരുപോലെ വെട്ടിപ്പിരിഞ്ഞുവാങ്ങിയ''

പ്രഥമയുദ്ധത്തിലേക്കായി വിനിയോഗിച്ചുകൊണ്ടു, കിളി

''തിരുവോണപ്പട ചുരുക്കമൊ-(?)
യറിഞ്ഞവണ്ണം ഞാൻ പറഞ്ഞേൻ വണ്ടേ! കേൾ,
അതിൽ മുതിന്നൊരു പടയുണ്ടിന്നിയു-
മവിട്ടമെന്ന നാൾ വെളുക്കുമ്പോൾത്തന്നെ''

എന്നു പറഞ്ഞു തൃതീയപാദം അവസാനിപ്പിക്കുന്നു.

ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ അറിട്ടംനാളിലെ പടസ്ഥുള്ള ഭടന്മാരുടെ ചമയമാണ് ആദ്യമായി വർണ്ണിക്കുന്നതു്. ആ യുദ്ധം കവി വിസ്തരിച്ച പ്രതിപാദിക്കുന്നു.

"പൊടിയും ധൂളിയുയന്നടിയും മുടിയേതു–
മറിവാൻ വശമല്ലംബരവുമവനിയും
രുധിരവെള്ളം യുദ്ധക്കളത്തിലോളം വെട്ടി
തിരയും ധൂളിയോടി, പരുന്തും കഴുകാടി,
ഭൂതവും പേയുമാടി, വാധകന്മാരുമാടി,
കാകവും പറന്നോരോ ഭാഗമേയതുമാടി,
ആയുധങ്ങളും മുറിഞ്ഞാട്ടകാൽ* പലക്കെത്തി,
തേർകളും താണു മദ്ധ്യേ സൂര്യനുമുച്ചമേറി.
ആരുയിർ പോയോക്കെല്ലാം വീരിയസ്വർഗ്ഗമെത്തി,
മനവും ചലിയാതെ കനവും കുറഞ്ഞിതേ,
കൈകളും കഴച്ചിതേ, മെയ്യുളും കഴഞ്ഞിതേ,
കാൽ കൈയും ദേഹം പ്രാണൻ ചാലവേ തളന്നിതേ"

എന്നിങ്ങനെയാണു് ആ പ്രതിപാദനത്തിന്റെ രീതി. മൃതപ്രായരായ ഭടന്മാരുടെ ഭാര്യമാരുടേയും മററും പരിദേവനം കരുണമയമായിരിക്കുന്നു.

"പട്ടതോർ§ ശവം വലിച്ചൊട്ടിടം കൊണ്ടുവച്ചി–
ട്ടൊക്കവേയടുത്തെത്തി മൈക്കണ്ണിമാരും മക്കളും
ചുററിനിന്നലയ്ക്കയും പാററിവീണഴകയും
വീണുടൽ പുരളകയും കണ്ടുടൻ വീഴ്കയും.
പാപമേയെൻഭർത്താവേ! നീയെന്നെപ്പിരിഞ്ഞായോ?
അയ്യോ വിധി വിധി ഹാ! പൈതങ്ങൾക്കാരുള്ളതും?
അർത്ഥവുമഴകെനിക്കസ്യവുമിനി വേണ്ടാ;
ആവി† പോയുടൻ വേറാവാനെന്തു വഴിയയ്യോ!
ആരുയിരായ വീരനായരേ! മറിച്ചായോ?
ആ വിധിയന്നുതന്നെ പാപീ! നീ കളഞ്ഞായോ?"

കടശ്ശിയിൽ

"അന്നേരം വീരന്മാരങ്ങൊന്നിച്ചങ്ങൊരുപോലെ
പിന്നെയങ്ങടയവിൽ നിന്നിളനീർവെള്ളവും
കടിച്ച വെററ തിന്നു കളിച്ച ചിരിച്ചൊക്കെ
പടച്ചമയമഴിച്ചട്ടക്കി വെച്ചുകെട്ടി
എടുത്തു ചുമട്ടാളർ തിരിച്ച നടയിട്ടാർ"

പിന്നീടു "മുന്നമേയുള്ള വഞ്ചിമന്നരുമമാത്യരും" ആ പടനിമിത്തം മേലും കലഹമുണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കണ്ടിയൂരിലും മററുമുള്ള കരനാഥന്മാരെ വരുത്തി വേണ്ട ഉപദേശം നല്കി എല്ലാവരും പിരിയുന്നു.

---

* ആട്ടകാൽ–ആടൽ. § കാർ=കരു † ആവി=ജീവൻ.

"വഞ്ചി വാഴുന്ന മന്നരഞ്ചൽകൂടാതെ വാഴ്ക
മന്ത്രികരം വാഴ്ക മററു തന്ത്രികരംതാമും വാഴ്ക
കണ്ടിയൂർമററംകര രണ്ടിലും വേണ്ടും ജന—
മിണ്ടൽകൂടാതെ വാഴ്ക........"

എന്നും മററും പ്രാർത്ഥിക്കുകയും

"പാട്ടിതു കേരംപ്പോക്കെല്ലാമീശ്വരാർത്ഥങ്ങളുണ്ടാ—
മേററം വിദ്യയുമുണ്ടാം പേർത്തു വീരുവുമുണ്ടാം.
അതിനുണ്ടാക്കിയിതു മതിയില്ലാതോരൊന്നി—
ട്ടറിവോർ കുറ തീർത്തു നെറിയേ നടത്തുക"

എന്നു തൻെറ അനൌദ്ധത്യത്തെ സൂചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടു കവി വിരമിക്കുന്നു.

ഓണപ്പടയെന്നാലെന്തെന്നും ആ വഴിക്കു കേരളത്തിലെ നായന്മാർ അവരുടെ വിഖ്യാതമായ രണശൂരത എങ്ങിനെ നിലനിർത്തിപ്പോന്നിരുന്നുവെന്നും നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്ന കണ്ടിയൂർമററംപടപ്പാട്ടിനു സഹൃദയദൃഷ്ട്യാ മെച്ചമില്ലെങ്കിൽ എന്തു്? അതിൽനിന്നു നമുക്കു ലഭിക്കുന്ന ചരിത്രസംബന്ധമായ വിജ്ഞാനം അപരിമേയമാണെന്നുള്ള വസ്തുത മതി ആ കൃതിക്കു ശാശ്വതപ്രതിഷ്ഠ ലഭിക്കുവാൻ.

പടപ്പാട്ടു്—സാമാന്യനിരൂപണം:—ഇതഃപര്യന്തം നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള കേരളീയസമരഗാനങ്ങളിൽ 'പടപ്പാട്ടി'നുള്ള സ്ഥാനം ഏററവും ഉൽകൃഷ്ടമാകുന്നു. കൊല്ലം 821മുതൽ 845വരെ ഇരുപത്തിനാലു വർഷങ്ങരംക്കിടയിൽ കൊച്ചിരാജകുടുംബത്തിനു സംഭവിച്ച ദശാപരിവർത്തനങ്ങളെ വിഷയീകരിച്ചു് അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു കവി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ കിളിപ്പാട്ടിൻെറ ആവിർഭാവം 850–ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാകുന്നു. കവി ആ സംഭവങ്ങളിൽ പലതിനേയും ഒരു ദൃക്‌സാക്ഷിയുടെ നിലയിലാണു് വർണ്ണിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹം ഒരു ഹിന്ദുതന്നെയോ എന്നുള്ളതിനെപ്പററി സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ഗണപതി, സരസ്വതി, ശ്രീകൃഷ്ണൻ, വേദവ്യാസൻ, ബ്രാഹ്മണർ ഇവരെപ്പററിയുള്ള വന്ദനത്തിനുപുറമേ

"കണ്ണാരിയെക്കാത്ത കാരുണ്യവാരിധി
കണ്ണനുടെ കളിയെന്നേ പറയാവൂ"

എന്നും "ധേനുവെ വെട്ടിനുറുക്കുന്ന പാഴരും" എന്നും മററുമുള്ള പ്രസ്താവനകളും ഈ വസ്തുസ്ഥിതി തെളിയിക്കുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതിനു് ആസ്പദമൊന്നും കാണുന്നില്ല. "വേദവാദികരം മററുള്ളന്തണർകരംക്കും വന്ദേ" എന്ന വചനവും, പൊതുവെ നോക്കുമ്പോരം ഭാഷയുടെ രീതിതന്നെയും ആ അധ്യാഹാരത്തിനു പ്രതികൂലമായിരിക്കുന്നു. തൃതീയപാദം ആരംഭിക്കുന്നതു്

ഒരു ശിവസ്തുതിയോടുകൂടിയാണ്. പ്രസ്തുതകാവ്യം ആറു പാദങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രഥമപാദം കേകയിലും തൃതീയപാദം അന്നനടയിലും പഞ്ചമപാദം കളകാഞ്ചിയിലും മററു മൂന്നു പാദങ്ങളും കാകളിയിലുമാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഒമ്പതാം ശതകത്തിലെ ഇതരശ്രുകഗാനങ്ങളിലെന്നപോലെ പടപ്പാട്ടിലും കളകാഞ്ചിമാത്രം ഛന്ദോനിയമത്തെ സാർവത്രികമായി അനുസരിക്കുന്നില്ല. ''തെളികടന്ന ചവളമതു വയറുകളിൽപ്പുക്കുടൻ'' ''അരിവരരൊടതുപൊഴുതു പടയതൊന്നു പൊരുവതിന്നു്'' എന്നിത്തരത്തിലുള്ള വരികൾ ധാരാളമായുണ്ടു്. 'വനിതം' (കളി), 'പൂകന്തു' (പുക്ക), 'വിരയംചേർ' മുതലായി ചില പഴയ പദങ്ങളും ശൈലികളും കാണാം. മന്തിരി, മുടിഞ്ഞ ഒളി, ജൂരാൽ (ജനറൽ) മുതലായ പദങ്ങളും കവിയുടെ ഉച്ഛൃംഖലതയെ ഉദാഹരിക്കുന്നു. ചില അപകടപ്രയോഗങ്ങളും ഇല്ലെന്നില്ല. ''ദൂഷണൻ തന്നഗ്രജൻമുതുകിന്റെ പേർ ദൂഷണംകൂടാതെ ചൊല്ലുന്ന ദേശത്തു്'' എന്നുവെച്ചാൽ (ദൂഷണാഗ്രജൻ=ഖരൻ, ഖരന്റെ മുതുക്=ഖരപ്പുറം) കരപ്പുറമെന്നും, 'ബദരർ' എന്നാൽ 'ലന്തകൾ' എന്നുമാണർത്ഥം. ആദ്യത്തേതൊഴികെ മററു പാദങ്ങളിലെല്ലാം കിളിയെക്കൊണ്ടുതന്നെയാണ് പാടിക്കുന്നതു്. ആദ്യത്തെ പാദത്തിൽ അതുസംബന്ധിച്ചുള്ള വരികൾ ആദർശഗ്രന്ഥത്തിൽ പകർത്തിയെഴുതിയപ്പോൾ വിട്ടുപോയിരിക്കണം.

> ''വാനിടത്തമ്പിളിത്തെല്ലൻപൊടേ കണ്ടു കരം
> താനെടുത്തുയർത്തിനിന്നഴകേറുന്ന ബാലൻ
> ഞാണെടുത്തതിനുചെങ്ങാതം............''

എന്നു കവി തന്റെ ശാലീനതയെ ഉപക്രമത്തിൽത്തന്നെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു.

> ''ഭാഷയിൽപ്പല പടപ്പാട്ടുണ്ടു കേരളത്തിൽ–
> ക്കോഴകൾ കുറഞ്ഞ വിദ്വാന്മാർകൾ ചമച്ചിട്ടു്;
> ഭോഷൻ ഞാനതുപോലെ ചൊല്ലുവാൻ ഭാവിച്ചതു
> ദോഷമല്ലെന്നു വരുത്തീടണം തമ്പുരാനേ!''

എന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള പടപ്പാട്ടുകളിൽ ഹര്യക്ഷമാസോത്സവമൊഴിച്ചാൽ പ്രസ്തുതഗാനത്തിനുമുൻപുള്ള കൃതികളിൽ ഒന്നുംതന്നെ നമുക്കു കിട്ടീട്ടില്ല.

പ്രതിപാദ്യവും കവിതാരീതിയും—പ്രഥമപാദം:—അൻപത്തിരണ്ടു കാതം നീളമുള്ള പെരുമ്പടപ്പുസ്വരൂപത്തിൽ കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ നാലു രാജാക്കന്മാർമാത്രം ശേഷിക്കുകയാൽ അന്നു നാടുവാണിരുന്ന ഇളയതാവഴിയിലെ വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവു മൂത്തതാവഴി, ഇളയതാവഴി, മുരിങ്ങൂരു്, ചാഴൂരു്, പള്ളുരുത്തി എന്നീ അഞ്ചു താവഴികളുള്ളതിൽ മൂത്തതാവഴിയിലും പള്ളുരുത്തിത്താവഴിയിലുംനിന്നു ചില കൊച്ചുതമ്പുരാക്കന്മാരെ ദത്തെടുക്കണ

മെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണാനന്തരം ആ ദത്തുകാം നടക്കുകയും ചെയ്തു. 821-ൽ മൂത്തതാവഴിയിൽനിന്നു ദത്തുപുക്ക രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ മൂപ്പു വാണുതുടങ്ങി. എന്നാൽ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെയും കരപ്പുറത്തുകാരുടേയും പിൻബലത്തോടുകൂടി പള്ളുരുത്തിയിൽനിന്നു ദത്തുകേറിയ വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ തുറവൂരിൽവെച്ചു നടന്ന യുദ്ധത്തിൽ രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാനെ തോല്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനേയും കൊച്ചിയിൽനിന്നു നിഷ്കാസനംചെയ്തു. വീരകേരളവൎമ്മാവു ചാഴൂർത്താവഴിയിൽനിന്നു രാമവൎമ്മാ എന്ന ഒരു കുമാരനെ ദത്തെടുക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണാനന്തരം ആ കുമാരൻ സിംഹാസനാരോഹണംചെയ്കയും ചെയ്തു. മൂത്തതാവഴിയിലെ രാജാക്കന്മാർ സാമൂതിരിയുടെ ഒരു സാമന്തനായ മണക്കുളത്തു നമ്പിടിയുമായി സഖ്യംചെയ്തു. അതിനെത്തുടൎന്നു നമ്പിടിയും രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാനും തമ്മിൽ തൃശ്ശിവപേരൂരുള്ള അങ്ങാടിയിൽവെച്ചുണ്ടായ യുദ്ധത്തിൽ നമ്പിടി മരിച്ചു. ആ വൎത്തമാനം കേട്ടപ്പോൾ മാനവിക്രമൻ (സാമൂതിരി) ക്ഷോഭിച്ചു പടയ്ക്കായി തൃശ്ശിവപേരൂരെത്തി. രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ അപ്പോഴേയ്ക്കു മൃതനായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ 'രാഘവൻകോയിൽ' (രാമൻകോവിലെന്നും പറയുന്നു) എന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ സേനാപതിയായ ഒരു തിരുമുല്പാടാണ് ആ പട തടുക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതു്. നാലഞ്ചു വൎഷം കൊച്ചിക്കാർ ഒരുവിധം പിടിച്ചുനിന്നു. ഒടുവിൽ സാമൂതിരിയെ ജയിക്കുവാൻ ഒരു മാൎഗ്ഗവും കാണാത്തതിനാൽ രാഘവൻ കോവിൽ അമ്മത്തമ്പുരാനോടുകൂടി കൊച്ചിയിലേക്കു പിൻവാങ്ങി വെട്ടത്തുനാട്ടിൽനിന്ന് ഇളയതാവഴിയിലേക്ക് അഞ്ചു തമ്പുരാക്കന്മാരെ ദത്തെടുപ്പിച്ചു. വെട്ടവും പെരുമ്പടപ്പും ചൊവ്വരക്കൂറിൽപ്പെട്ട രാജാക്കന്മാരായിരുന്നു. വെട്ടത്തു വലിയതമ്പുരാൻ തന്റെ ഭാഗിനേയന്മാരോടു പെരുമ്പടപ്പിൽനിന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ട ദത്തിനു വഴിപ്പെടണമെന്ന് ഉപദേശിക്കുന്നതു താഴെ കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്.

"........ചിലർ പോകണം മാടത്തിങ്കൽ.
വെട്ടിക്കൊന്നിട്ടും വെട്ടിച്ചത്തിട്ടും മടിയാതെ
വെട്ടമെൺകാതംപോലെ രക്ഷിപ്പിനവിടവും.
ക്ഷത്രിയകുലത്തിങ്കൽപ്പിറന്നുള്ളരചന്മാർ
ശക്തരല്ലാതെ മൂന്നമില്ലെന്നു ധരിക്കണം.
ആജിയിൽ മരിക്കയുമാശ്രിതരക്ഷണവും
വ്യാജമെന്നിയേ ശത്രുസംഹാരപ്രവൃത്തിയും
ബാഹുജധൎമ്മമെന്നു വേദശാസ്ത്രത്തിൽച്ചൊല്ലു."

ദത്തുകൊള്ളുവാൻ വന്നവരോട് അദ്ദേഹം പറയുന്ന വാക്യത്തിൽനിന്നു കൂടി ചില ഈരടികൾ ഉദ്ധരിക്കാം:

"ചോതരക്കൂറെന്നൊരു കൂറിനെ നിരൂപിച്ചും
ചേരുസി പെരുമ്പടപ്പിൽസ്വരൂപത്തെയോൎത്തും

ജാതിയൊന്നെന്നതോർത്തും വന്ന നിങ്ങളെയോർത്തും
ചേതസി തന്നീടുന്നിതെന്നുടെയുണ്ണികളെ.
നല്ലതുപോലിദ്ദോഷം വിലക്കിപ്പണ്ടുപണ്ടേ-
യുള്ള മര്യാദപോലെ നടത്തിക്കൊള്ളേണമേ!
മാനത്തിന്നൊരു കുടുകളവും നീങ്ങുമെന്നു
മാനസതാരിൽ നിങ്ങളാരുമോക്കയും വേണ്ട.
വെട്ടവരെന്ന കീർത്തിയെട്ടു നാട്ടിലും ശ്രുതി
വിട്ടുവാങ്ങുമാറില്ല പടയ്ക്കു പുറകോട്ട്."

പിന്നീട് അയിരൂർസ്വരൂപത്തിൽനിന്നുകൂടി ചിലരെ ദത്തെടുത്തു. അങ്ങനെ വെട്ടത്തുനിന്നു വന്ന രാജാക്കന്മാരിൽ ജ്യേഷ്ഠനായ ഉണ്ണിരാമവർമ്മാ 833-ൽ കൊച്ചിമഹാരാജാവായി. കൊച്ചിക്കോട്ടയിലെ പറങ്കികളുടെ നായകൻ അവക്കു ബന്ധുവുമായി. സാമൂതിരി അദ്ദേഹത്തോടു തോററു പിൻവാങ്ങിയെങ്കിലും പിന്നെയും ഒരു വലിയ സൈന്യത്തോടുകൂടി യുദ്ധത്തിനെത്തി അയിരൂർനിന്നു ദത്തുകേറിയ രാമവർമ്മത്തമ്പുരാനെ കൊന്നു. അതു കേട്ട് ഉണ്ണിരാമവർമ്മയുടെ അനുജനായ കൊച്ചി ഇളയതമ്പുരാൻ പടക്കളത്തിൽച്ചെന്നു പരേതന്റെ തല മടിയിൽ എടുത്തുവെച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ വിലപിച്ചു.

"മടികൂടാതെ വെട്ടിമരിച്ച വീരനാകു-
മനുജാ! നിന്നെയിനി ഞാനേതു നാളിൽക്കാൺമൂ?
ഞാനല്ലോ മുൻപിൽ മരിച്ചീടുവാനവകാശി;
പിന്നാലെ നീയെന്നല്ലോ ഞാൻ നിനച്ചിരുന്നതും.
മുന്നേ നീ മരിച്ചതു കററമല്ലെന്നേ വേണ്ടു.
ഇത്തരമരുറംചെയ്തു ദുഃഖിച്ച നൃപവരൻ
ചിത്തമോദേന തമ്പിതന്നുടൽ തഴുകിയും
കണ്ണീരുമനുജന്റെ ദേഹത്തിൽനിന്നു വരും
പുണ്ണീരും കരംകൊണ്ടു തുടച്ചു, പകയരോ-
ടെണ്ണില്ലാതോളം വരും കോപാവേശതയോടും
എന്നെയുമുണ്ണിയെയുമൊന്നിച്ചിട്ടടയ്ക്കണം
പിന്നെയുള്ളവരെന്നു മന്നവനരുറംചെയ്തു."

ആ ഇളയതമ്പുരാന്റെ യുദ്ധവൈദഗ്ധ്യം കണ്ടപ്പോറം മാനവിക്രമന്റെ സേനയുടെ അവസ്ഥ കവി അടിയിൽക്കാണുന്നപ്രകാരം വർണ്ണിക്കുന്നു.

"വൈനതേയനെക്കണ്ട നാഗങ്ങളെന്നപോലെ
വാനവർകോനെക്കണ്ട ശൈലങ്ങളെന്നപോലെ
കോളരിതന്നെക്കണ്ട കുംഭികളെന്നപോലെ
വ്യാളവീരനെക്കണ്ട മണ്ഡൂകജാലംപോലെ
വാരിധിതന്നെക്കണ്ട മയിൽക്കൂട്ടത്തെപ്പോലെ
ശ്രീരാമൻതന്നെക്കണ്ട രാക്ഷസരെന്നപോലെ

ജാമദഗ്ന്യനെക്കണ്ട ക്ഷത്രിയരെന്നപോലെ
ഭീമദുർഗ്ഗയെക്കണ്ട സുംഭാദികളെപ്പോലെ
ഭാരതയുദ്ധത്തിങ്കൽ ഫൽഗുനൻതന്നെക്കണ്ട
വീരതകലർന്നീടും കൌരവന്മാരെപ്പോലെ''

മാലോപമാപ്രയോഗത്തിൽ കവിയ്ക്കുള്ള പാടവത്തിനു പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ വേറേയും ഉദാഹരണങ്ങളുണ്ടു്. ഒടുവിൽ സാമൂതിരിയുടെ മന്ത്രിയായ പാറനമ്പിയെ ഒരു ദ്വന്ദ്വയുദ്ധത്തിൽ രാജാവു വെട്ടിക്കൊല്ലുകയും അതിനെത്തുടർന്നു താനും ശത്രുസൈന്യത്തിൽ ഹതനാകുകയും ചെയ്യുന്നു.

ദ്വിതീയപാദം:—വീണ്ടും സാമൂതിരി വീരകേരളത്തമ്പുരാനുവേണ്ടി യുദ്ധോദ്യുക്തനായി. ആ വശത്തു തെക്കുംകൂർ, വടക്കുംകൂർ, ആലങ്ങാട്ടു്, ഇടപ്പള്ളി എന്നീ രാജാക്കന്മാരും, വെട്ടത്തുനിന്നു ഒത്തുപുക്ക രാജാക്കന്മാർക്കു പറങ്കിയും, (പുറത്തുകാൽ—പോർത്തുഗൽ) ചെമ്പകശ്ശേരി, പറവൂർ, വള്ളുവനാട്ടു് ഈ രാജാക്കന്മാരും പാങ്ങു് അതായത്തു് സഹായമായിത്തീർന്നു. പറങ്കിയോടു് എതിരിടാൻ തനിക്കും അതുപോലെ ഒരു ബന്ധു വേണമെന്നു കരുതിയിരിക്കവേ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ,

''അൻപോടു കേക്കൊരു കിംവദന്തി മുദാ
കുംഭഞ്ഞിയെന്നൊരു കൊമ്പൻകൊലയാന
വൻപോടു വാഴുംപ്രകാരം മനോഹരം
അൻപരിലൻപു സമ്പത്തു ഗാംഭീര്യവും
വൻപരിൽ മുൻപു വൻഭീരങ്കിയും പട-
ക്കോപ്പുകാം വൻപെഴും കപ്പലുമർത്ഥവും
കല്പനാശക്തിയുമിബ്ഭുവനാന്തരേ
സൂര്യസോമാവധി ശൗര്യവീര്യഗുണ-
കാര്യമര്യാദപൂണ്ടേഷ ദ്വീപാന്തരേ''

എന്നു വർണ്ണിക്കത്തക്കവിധത്തിലുള്ള ലന്തക്കമ്പനിക്കാരുടെ പ്രാഭവം കേട്ടു കുളമ്പിൽ പോയി അവരുടെ സഖ്യം സമ്പാദിച്ചു.

''എന്തൊരു ബന്ധമിങ്ങാഗതനായെത്തു-
മെന്തു സിദ്ധാന്തമിന്നെന്നാൽ വേണ്ടുന്നതും?
അന്തരമില്ലുരുളീടുകിൽ നല്ലവൻ
ലന്തയെന്നല്ല പേരല്ലെങ്കിൽ നിർണ്ണയം''

എന്നു് അവരുടെ ഗവർണ്ണർ (പരദേശി) പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തപ്പോൾ തമ്പുരാൻ,

''മിത്രവും ശത്രുവും ബന്ധുക്കളും ചില
സിദ്ധാന്തവുംകൊണ്ടു നാടു വേർപെട്ടു ഞാൻ
ചത്തു രക്ഷിച്ച പറങ്കിയും കൈവിട്ടു
ശക്തിയുള്ളോർ ചിലർ നാടുമടക്കിനാർ.

ബന്ധുക്കളായ് ചിലരുണ്ടവക്കും പിന്നെ-
പ്പുറമന്നനാം വൈരിക്കമാമില്ല
ഞങ്ങളെ വാഴിപ്പതിന്നു പുറത്തുകാ-
ലത്തേപ്പുറമെന്നതുകൊണ്ടറികെടോ.
കൊച്ചിയിൽക്കോട്ട പിടിച്ച പറങ്കിയെ-
ത്തച്ചിറക്കീടുകിൽ കാര്യസാദ്ധ്യം വന്നു.''

എന്നു തന്റെ ഇങ്ഗിതമറിയിച്ചു. ഉടൻതന്നെ ഗവണ്ണർ ഒരു കപ്പൽ സൈന്യത്തെ കൊച്ചിക്ക് അയയ്ക്കുകയും ആ സൈന്യം 836-ാമാണ്ടു കുംഭമാസത്തിൽ പറങ്കികളുടെ പള്ളിപ്പുറംകോട്ട പിടിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ പ്രസ്തുതസൈന്യം തിരിയെ സിലോണിലേക്കു പോയ അവസരം നോക്കി പറങ്കികാം വീണ്ടും ആ കോട്ട കൈവശപ്പെടുത്തി. വേനല്ക്കാലമായപ്പോാം പിന്നെയും ലന്തപ്പട വന്നു് 837-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ പറങ്കികളുടെ കൊടുങ്ങല്ലൂർക്കോട്ട പിടിച്ചടക്കി. ആ യുദ്ധം കവി വിസ്തരിച്ചു വർണ്ണിക്കുന്നു:

''നാളെയെനിക്കു കൊടുങ്ങല്ലൂർക്കോട്ടയിൽ
നീളെയിരുന്നെന്യേയില്ലൊരു തീനേതും
നീളെയിരിപ്പാൻ മനസ്സുണ്ടെന്നാകിലോ
വാളിനുണാകാതെ ജീവനോടുംകൂടെ
മീളുവൻ കൊച്ചിതന്നിൽപ്പറങ്കികളെ''

എന്നു വീരവാദം ചെയ്യുന്നതും മററും വായിക്കുവാൻ രസമുണ്ടു്.

തൃതീയപാദം:—മട്ടാഞ്ചേരിയിൽവെച്ചു നടന്ന യുദ്ധവും മററുമാണു് തൃതീയപാദത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അവിടെച്ചെന്നാൽ ശത്രുക്കളെമാത്രമേ വധിക്കാവൂ എന്നു തമ്പുരാൻ ലന്തക്കാരോടു മുൻകൂട്ടി ഉപദേശിച്ചു.

''പട കോയിലകത്തുടൻ കരേറുമ്പോ-
ളുടമയേറുമമ്മതമ്പുരാനുണ്ടു.
പിറന്നുടയതെന്നറികമരാലേ
മറന്നുകൂടുവാനരുതു നൂനം.
മറയവരുമുണ്ടവിടെക്കൂടവേ
മറപിടിച്ചോണ്ടു പലരും പാക്കുന്നു.
സകലം കൊല്ലുകെന്നതു വരായല്ലോ
പകയവരെക്കൊല്ലുകെന്നതേ വരൂ.''

എന്നാണു് അദ്ദേഹം വിജ്ഞാപനംചെയ്തതു്. ആ യുദ്ധത്തിൽ വെട്ടുത്തുനിന്നു ഒത്തുകേറിയ അന്നത്തെ കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രണ്ടനുജന്മാരും മൃതരായി. ശേഷിച്ച, ഗോദവർമ്മാവും സേനാപതി രാഘവൻകോവിലും ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടു. ഗോദവർമ്മാവും

പടക്കളത്തിൽ മരിക്കവാൻ സന്നദ്ധനായിരുന്നുവെങ്കിലും വലിയ തമ്പുരാൻ,

"അതിനു കാലവുമടുത്തില്ലയുണ്ണീ!
അടലിൽ നാമൊക്കെ മുടിഞ്ഞെന്നാൽപ്പിന്നെ–
യടലർതങ്ങൾക്കു സുഖമായ് വാണിടാം.
പരിഭവിപ്പതിനൊരുത്തനെങ്കിലും
പുറത്തുണ്ടെന്നാകിൽ രിപുക്കൾ പേടിക്കും.
ഇതുകാലത്തു നീ നിനച്ച കാരിയ–
മിതമോടേയിനിയൊരുനാളേ വേണ്ടു"

എന്നു കല്പിക്കുകനിമിത്തമാണ് ആ രാജകുമാരൻ പഴയന്നൂർ ഭഗവതിയെ വന്ദിച്ചുകൊണ്ട് അവിടം വിട്ടുപോയതു്. മട്ടാഞ്ചേരിയിലെ യുദ്ധവും കവി സമഞ്ജസമായി ചിത്രീകരിക്കുന്നു.

"എരിഞ്ഞതണയും തീക്കട്ടക്കുകൊണ്ടുട–
നെരിഞ്ഞഥ മുടി പുടവയുമൊക്കെ.
കരിക്കട്ടപോലെ കരിഞ്ഞു ദേഹവും
പിരിഞ്ഞുടൻ ഞെളിഞ്ഞുലകിൽ വീഴുന്നു.
തൊലിയും ഞാണുടൻ കുടലു ചാടീട്ടു
മലവെള്ളംപോലെയൊഴുകുന്നു ചോര.
പുലികളെപ്പോലെയലറുന്നു ലന്ത–
യെലികളെപ്പോലെ വിറയ്ക്കുന്നു വൈരി."

എന്നും,

"വരമിഴിമാർകൾ മരിച്ചൊരു ഭാഗേ
പുരികുഴലഴിഞ്ഞഥ കിടക്കുന്നു
കളഭം കസ്തൂരിയിഴുകുന്ന നല്ല
മുലത്തടത്തിൽച്ചോരയുമണിഞ്ഞുടൻ"

എന്നും മററുമുള്ള വരികൾക്കു നല്ല തന്മയത്വമുണ്ടു്. ആ അവസരത്തിൽ കൊച്ചിക്കോട്ട പിടിക്കുവാൻ ലന്തയ്ക്കു സാധിച്ചില്ല.

ചതുർത്ഥപാദം:—വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ തൻെറ ദയനീയാവസ്ഥ ലന്തഗവർണ്ണരെ ധരിപ്പിക്കുവാൻ വീണ്ടും കുളമ്പിലേക്കു പോകുന്നതുമുതലുള്ള ചരിത്രമാണു് കവി ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ കഥനംചെയ്യുന്നതു്. "ജംഭാരിതൻമീതെയായ കുംഭത്തി കൊച്ചിക്കോട്ട പിടിക്കാത്തതിനു് അമരാലോട്ട കയത്തു് എന്നെക്കണക്കെൻെറ രാജനെ നിങ്ങളും നന്നായ് ബഹുമാനസ്നേഹമുൾക്കൊണ്ടുടൻ ചൊല്ലുന്ന വേലകൾ കേട്ടില്ലെന്നാകിലോ കൊല്ലുന്നതുണ്ടു ഞാൻ" എന്നു ഭയപ്പെടുത്തി രണ്ടാമതും ഒരു സേനയെ അയച്ചുകൊടുത്തു. വഴിയിൽ ലന്തക്കപ്പലിൽവച്ചു വലിയ തമ്പുരാൻ മരിക്കുകയാൽ അദ്ദേഹം ചാഴൂരിൽനിന്നു ദത്തെടുത്തിരുന്ന വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ ആ സ്ഥാനത്തിൽ ആരൂഢനായി. ആ തമ്പുരാനും ലന്തപ്പടയും കൊച്ചിക്കുനേരേ അടുത്തു. ഗോദവർമ്മ

ത്തമ്പുരാനും ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവും എറണാകുളത്തും പറങ്കികൾ കൊച്ചിക്കോട്ടയിലും യുദ്ധോദ്യുക്തരായി നിലകൊണ്ടു. ആദ്യമായി ചെമ്പകശ്ശേരിക്കാരുടെ വഞ്ചിപ്പടയെ നശിപ്പിക്കുവാൻ തന്റെ കപ്പൽസ്സേനയുടെ ഒരു ഭാഗം ലന്തക്കാരുടെ വലിയ കപ്പിത്താൻ വിനിയോഗിച്ചു. ആ പോരിൽ ചെമ്പകശ്ശേരിയാണ് ജയിച്ചതു്. പ്രസ്തുത കാവ്യത്തിലെ അത്യന്തം മനോഹരമായ ഒരു ഭാഗമാകുന്നു ആ നാവിക സമരവർണ്ണനം.

"മീനും വെടിത്തിരിയൊക്കെക്കൊളുത്തുന്നു;
നന്നായുന്നമുറപ്പിച്ചു നിന്നീടുന്നു;
കൊള്ളട്ടെയെന്നുടൻ വെള്ളത്തിൽച്ചാടുന്നു;
വള്ളമിടയിട്ടു വെട്ടുന്നു തങ്ങളിൽ.
രണ്ടു പരിഷയും വെള്ളത്തിലായാറെ–
യുണ്ടായ യുദ്ധമെന്തൊന്നു പറവു ഞാൻ.
ഓളത്തൊടൊന്നിച്ചു നീന്തിയടുക്കുന്നു;
ചീളെന്നു വെട്ടിപ്പുറകോട്ടു വാങ്ങുന്നു;
വാട്ടമുള്ളേടത്തു വീരരടുക്കുന്നു;
കൂട്ടത്തിൽപ്പെട്ടുടൻ തീട്ടുന്നു തങ്ങളിൽ.
കുത്തു വരക്കണ്ടു തട്ടിക്കളയുന്നു;
കുത്തുകൾകൊണ്ടു കുടലു തെറിക്കുന്നു;
വഞ്ചിമേൽനിന്നു വെടികൾ പൊഴിക്കുന്നു;
നെഞ്ചു പൊളിഞ്ഞു മറിഞ്ഞുവീണീടുന്നു;
മത്തഗജങ്ങൾ പുഴയിലിറങ്ങീട്ടു
കുത്തിക്കളിക്കുന്നതുപോലെ തങ്ങളിൽ
ശക്തിയോടേററുടൻ കുത്തുന്നു; വെട്ടുന്നു;
ചത്ത ശവം പുഴതന്നിലൊഴുകുന്നു;
നില്ല നില്ലെന്നു മുൻനോക്കിയടുക്കുന്നു;
നില്ലാതെയുള്ള കെറുവോടടുക്കുന്നു.
മേളമേറീടുന്ന ഭീരങ്കിയിൽനിന്നു
കാളുന്ന തീപോലെ വെന്തുപഴുത്തുടൻ
നാളികേരോപമമുള്ളൊളികൊള്ളിക–
ളോളത്തിനുമീതെ തെററിനടക്കുന്നു.
കോലുളികൊണ്ടു വലിച്ചുകൂടാഞ്ഞിട്ടു
കാലു വിറച്ചു ലന്തേശു ഭ്രമിക്കുന്നു.
തൊപ്പികളൊക്കെത്തെറിച്ചുതുടങ്ങുന്നു;
കുപ്പായം ചീന്തുടൻ കെല്പു കുറയുന്നു.
തോക്കുകളും വാളും വെള്ളത്തിൽപ്പോകുന്നു;
തോല്ക്കുമാറായിതു ലന്തപ്പരിഷയും.
തീക്കൊള്ളിപോലെ ശരങ്ങളേററീടുന്നു;
തീക്കുടുക്കകളും കത്തിയണയുന്നു;

ചേലയും കുന്തലും കത്തിപ്പൊരിയുന്നു;
മാലോകരും കണ്ടു വിസ്മയിച്ചീടുന്നു.
കാണിപോലും പഴുതാത നായന്മാർകറം
പ്രാണനെക്കൈവെടിഞ്ഞത്യന്തശൗര്യേണ
നില്പാരെയുള്ള കെറുവോടണയുന്നു;
മൂക്കിൽ വെള്ളം പുക്ക ചീററിത്തുടങ്ങുന്നു;
തോക്കുകറംകൊണ്ടു തലയ്ക്കിട്ടിടിക്കുന്നു.
തോല്ക്കുരുതെന്നു ഭാവിച്ചു പൊരുന്നേരം
മത്സ്യങ്ങളൊക്കെയുമുത്സാഹവും പൂണ്ടു
മത്സരത്തോടു കൊത്തിപ്പറിച്ചീടുന്നു.
മുങ്ങിക്കളയുന്നു വെട്ടുവരെക്കണ്ടു,
പൊങ്ങുന്നനേരം തലകറം തെറിക്കുന്നു.
തിണ്ണം കടലലറീടുന്നതുപോലെ
പൊണ്ണത്തടിയരലറിനിന്നീടുന്നു.''

ഇങ്ങനെ പോകുന്ന വർണ്ണനം വായിക്കുമ്പോറം നമുക്കു് ആ യുദ്ധം പ്രത്യക്ഷമായി കണ്ടതുപോലെയുള്ള പ്രതീതിയാണു് ജനിക്കുന്നതു്. കവിയുടെ പ്രതിപത്തി ചെമ്പകശ്ശേരിയുടെനേക്കാണു്. കൊച്ചി ക്കോട്ടയിൽ ചെന്നു പറങ്കിയോടു കീഴടങ്ങുവാൻ ആജ്ഞാപിക്കുന്നതും അതിനു പറങ്കി വിസമ്മതിക്കുന്നതും മറെറാരു രസകരമായ ഘട്ടമാണു്.

''എന്തിനു നിങ്ങറം പഴുതേ മരിക്കുന്നു?
ബന്ധുക്കളാരുമില്ലെന്നു ധരിക്കണം.
എന്നുടെ ശൗര്യവും നിങ്ങളറിഞ്ഞില്ല
മുന്നം വടക്കോട്ടു ഞാൻ പിടിച്ചേനല്ലോ.
പിന്നെ നിങ്ങറംക്കു തുണയായ മന്നരെ-
ത്തന്നെയും കൊന്നിതു ഞാൻ ബലവീര്യത്താൽ.
തോല്ക്കുമാറേയുള്ള നിങ്ങറം ഞങ്ങളോടു
പോക്കൊരുമിച്ചു വരുന്ന നാളൊക്കയും.
നല്ല പരദേശത്തുള്ളൊരു കോട്ടകറം
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടൊത്തുപിടിച്ചതും ഞാനല്ലോ.
പിന്നെ മറുനാട്ടിലുള്ള കൊടുങ്ങല്ലൂർ-
ത്തന്നെയടക്കിജ്ജയിച്ചതും ഞാനല്ലോ.
എന്നതിൻമുൻപു പള്ളിപ്പുറത്തൻപൊടു
വന്നഴകിൽക്കോട്ടകൊണ്ടതും ഞാനല്ലോ.
അന്നേതുതന്നെയീ ലന്ത ഞാനെന്നതു-
മിന്നൊന്നു മാറിപ്പറകയുമില്ലല്ലോ.
അന്നുള്ളവർതന്നെ നിങ്ങളുമായതു-
മിന്നൊന്നു മാറിപ്പോയില്ലെന്നു നിർണ്ണയം.
പിന്നെയെന്തിനു പഴുതേ നടിക്കുന്നു

നിന്നു പൊറുക്കരുതാതോരു നിങ്ങളും?
ഇന്നു നിങ്ങൾക്കൊരു നല്ലതാകുന്നതു–
മെന്നോടഴിഞ്ഞുപൊറുക്കെന്നതുതന്നെ.''

എന്നു ലന്തയുടെ ഉപഹാസപരമായ വാക്കിനു പറങ്കി വീരോചിതമായ വിധത്തിൽ ഇങ്ങനെ മറുപടി നല്കുന്നു.

''ചാവും മുറിവും പെരുത്തു വലഞ്ഞിട്ടൊ–
രാവതില്ലാതെ ചമഞ്ഞാലിണങ്ങുവൻ.
മുന്നം നീതന്നെ പലപല കോട്ടക–
ളെന്നോടു വെട്ടിപ്പിടിച്ചനാളൊക്കെയും
നീങ്ങെന്നു നീ പറയുന്നതു കേട്ടു ഞാൻ
നീങ്ങുമാറില്ലെന്നതുമറിഞ്ഞീടുക.
ബന്ധുക്കളും കൊററമില്ലെന്നു വന്നൊഴി–
ഞ്ഞെതന്തൊരു നാളിൽജ്ജയിച്ചു പണ്ടെന്നെ നീ?
ഞങ്ങൾക്ക ഞങ്ങടെ മൂലസ്ഥലമതും
പ്രത്തുകാൽനാട്ടമക്കോട്ടപ്പടികളും
രാജധാനികളും സിംഹാസനങ്ങളു–
മിന്നൊന്നു നിമ്മിച്ചുവന്നതല്ലെന്നറി.
ശൗര്യം നിനക്കതിമാത്രമുണ്ടെങ്കിലും
ശൗര്യമുള്ള ജനം കാട്ടുമാറേയുള്ളു.
അഞ്ചു ലന്തേശ്ശുമൊരു ഉള്ളദാസുമായ്*
നേരേ പലർ കാണ്‌കെ നിന്നുപൊരുതെന്നാൽ
എന്റെ ഉള്ളദാസു തോററുപോയെങ്കിലോ
കോട്ടയും തന്നു പടയുമിളച്ചുടൻ
നീ ചൊന്നതൊക്കെയും സൗജന്യമെന്നുടൻ
നീതിയോടേ കണ്ടൊഴിഞ്ഞു വാങ്ങിത്തരാം.
അല്ലാതെ നീ പറയുന്ന ചേവാക്കുകൾ
ന്യായമല്ലെന്നതറിവോരറിഞ്ഞിടും;
ഇപ്പോൾ നിനക്ക തുണ പലരുണ്ടല്ലോ
കെല്ലോടെനിക്കാരുമില്ലെന്നിരിക്കിലും
ചെററു പൊരുതേയടങ്ങുന്നതുള്ള ഞാ–
നററ നീ പോരിനു കോപ്പിട്ടുകൊണ്ടാലും.''

ആ യുദ്ധത്തിൽ പറങ്കികൾ തോററു. ''തൊപ്പിയൂരിത്തല ചായ്ച്ചു നല്ലായുധം കെല്പു കുറഞ്ഞവൻമുൻപിൽ വെച്ചീടിനാർ.'' 838–ാമാണ്ടു ധനുമാസം 28–ാംനു- വെള്ളിയാഴ്ചയാണ് ആ സംഭവം നടന്നതെന്നു കവി നമ്മെ അറിയിക്കുന്നു. വീരകേരളവമ്മത്തമ്പുരാൻ കൊച്ചിയിൽ തിരുമുപ്പു വാണു. ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാൻ അദ്ദേഹത്തിൻേറയും ലന്തയുടേയും സഖ്യം സമ്പാദിച്ചു. കരപ്പുറത്തുകാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ

* ഉള്ളദാസ്=സോംജർ, സാമാന്യയോധൻ.

ആധിപത്യത്തിനു കീഴടങ്ങി. ഗോദവൎമ്മരാജാവു് അമ്പലപ്പുഴനിന്നു തെക്കോട്ടു നീങ്ങി.

അഞ്ചാമത്തെ പാദങ്ങൾ:—അഞ്ചാമത്തെ പാദങ്ങളെപ്പറ്റി അധികമൊന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല. ഗോദവൎമ്മാ തിരുവനന്തപുരത്തു പോയി "വഞ്ചിപൻമന്നനെ" കണ്ടു എങ്കിലും അവിടെനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു സാഹായ്യവും ലഭിച്ചില്ല. പിന്നെയും ഒരു സൈന്യത്തെ ശേഖരിച്ചുകൊണ്ടു് ആ തമ്പുരാൻ കരപ്പുറത്തുവെച്ചു ലന്തക്കാരുമായി എതിൎക്കുകയും ആ യുദ്ധത്തിലും പരാജിതനാകുകയും ചെയ്തു. സാമൂതിരി കൊടുങ്ങല്ലൂർക്കോട്ട കയ്യടക്കിവെച്ചുകൊള്ളുകയും, അതു തിരികെ കൊച്ചിക്കു കൊടുക്കണമെങ്കിൽ തന്റെ പടച്ചെലവു കിട്ടണമെന്നു ശഠിക്കുകയും ചെയ്യുകയാൽ കൊച്ചിത്തമ്പുരാനും ലന്തയും ഒരുവശത്തും സാമൂതിരിയും പറങ്കിയും മറുവശത്തുമായി വീണ്ടും ഒരു യുദ്ധത്തിൽ ഏൎപ്പെടേണ്ടി വന്നു. അതുസംബന്ധിച്ചുള്ള ഒരുക്കമാണു് ഷഷ്ഠപാദത്തിൽ പ്രധാനമായി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഒടുവിൽ ലന്ത ആ കോട്ട 845-ാമാണ്ടു കന്നിമാസം 15-ാനു- വീണ്ടെടുത്തു. അങ്ങനെ പള്ളുരുത്തിത്താവഴിയിൽനിന്നു ഉത്തുപൂക്ക രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ മൂത്തതാവഴിയിൽനിന്നു ഉത്തുപൂക്ക വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാന്റെ നേൎക്കു പ്രവൎത്തിച്ച അന്യായത്തിന്റെ ഫലം ആ തമ്പുരാന്റെ പിൻവാഴ്ചക്കാരായി വെട്ടത്തുനിന്നു ഉത്തുകേറിയ തമ്പുരാക്കന്മാർ അനുഭവിച്ചു. വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻവാഴ്ചക്കാൎക്കും നേരിട്ട സങ്കടം കാലാന്തരത്തിൽ പരിഹൃതവുമായി. ആ വസ്തുത പൎയ്യാലോചിക്കുമ്പോൾ പടപ്പാട്ടു സന്മാൎഗ്ഗോപദേശകമായ ഒരു കാവ്യമാണെന്നുകൂടി സമൎത്ഥിക്കാവുന്നതാണു്. അതോടുകൂടി പടപ്പാട്ടു് അവസാനിക്കുന്നു. ഷഷ്ഠപാദത്തിൽ ലന്തക്കാർ തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു കേറിയുറപ്പിച്ച മരക്കോട്ടയെപ്പറ്റിയുള്ള വൎണ്ണനം കവിയുടെ കല്പനാശക്തിക്കു മകുടോദാഹരണമായി പ്രശോഭിക്കുന്നു.

"മേരുമലയ്ക്കൊരു വൈരി പുറപ്പെട്ടു കേരളഭൂമിയിൽനിന്നു വടക്കോട്ടു നേരേ വരുന്നു" എന്നാണു് ആ കോട്ടയെ അദ്ദേഹം ഉല്ലേഖനം ചെയ്യുന്നതു്.

"മേരുമലയ്ക്കു ശിഖരങ്ങളുണ്ടെങ്കിൽ
ചാരുതണ്ടായ ശിഖരമിതിനുണ്ടു്.
അമ്മലമേൽ കരിസിംഹമലറുകി-
ലിമ്മരക്കോട്ടയിൽത്തോക്കലറീടുമേ.
വണ്ടുകളമ്മലമേൽ മുരണ്ടീടുകിൽ
തണ്ടുകളെല്ലാം മുരണ്ടലറുമിതിൽ.
ഗന്ധൎവ്വരാദികളങ്ങു വസിക്കിലോ
സന്തതം ലന്തകൾ വാഴുന്നിതില്ലുമേ.
തണ്ണീർ നിറഞ്ഞ തടമതിലുണ്ടെങ്കിൽ
തണ്ണീർ നിറച്ച പത്തായങ്ങളുണ്ടിതിൽ.

കന്നിമ്മാതങ്ങു കളിച്ചുവസിക്കിലോ
ഇന്ദിരാദേവി കളിച്ചിങ്ങിരിക്കുന്നു.
അന്നം പറക്കും തലസ്ഥമീതെങ്കിലോ
ഉന്നം പാറക്കും കൊടിക്കൂറ കോട്ടമേൽ.
കുത്തുമുത്തുള്ള മുള്ളുണ്ടതിലെങ്കിലോ
ചേത്തിരുമ്പാണിമുള്ളുണ്ടിതിന്മേലുമേ.
ഈശാനനാശ്രയം പൂണ്ടതു വാഴുകിൽ
പാശിതാനാശ്രയം പൂണ്ടിതു വാഴുന്നു.
സൂര്യന്റെ തേരതിൻ ചുററും നടക്കിലോ
വാരിധിത്തേരിതിൻ ചുററും നടക്കുന്നു.
കല്ലുണ്ടതിലുരുണ്ടെന്നതാകുന്നെങ്കിൽ
കല്ലുണ്ടയുണ്ടിതിൽച്ചിത്രം തരംതരം.
ഏണമതിൻചുവട്ടിൽക്കിടന്നീടുകിൽ
ചീനിയിതിൻചുവട്ടിൽക്കിടന്നീടുന്നു.
പാമ്പുകളുണ്ടു തടിച്ചതതിലെങ്കിൽ
പാമ്പുകയറുണ്ടിതിലും മനോഹരം.
പാഴ്മരമുണ്ടു പർവ്വതത്തിലെങ്കിൽ
പാമരമുണ്ടു വളർന്നതിതിലുമേ''

എന്നാണദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപപാദനരീതി. പടപ്പാട്ടിന്റെ പ്രണേതാവിനെ മഹാകവി എന്നോ പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യനെന്നോ പറയുവാൻ പാടില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനാസമ്പത്തിനേയും വർണ്ണനാചാതുര്യത്തേയും മുക്തകണ്ഠമായി പ്രശംസിക്കുവാൻ ഏതു പുരോഭാഗിയും മടിക്കേണ്ടതില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാശൈലി സാമാന്യജനങ്ങളുടേതാണ്. അക്കാലത്തു പ്രചാരലുപ്തങ്ങളായിരുന്ന ചില പ്രയോഗങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ട്. ദേശചരിത്രവും സമരവ്യാപാരവും സംബന്ധിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അവഗാഹം അസാധാരണമാണ്. ക്യാപ്ററൻ ന്യൂഹോഫ് മുതലായ ലന്തക്കാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും തൃപ്പൂണിത്തുറ ഗ്രന്ഥപ്പുരയിലും മററും പ്രതിപാദിക്കുന്ന അക്കാലത്തെ ആ സംഭവങ്ങൾ പടപ്പാട്ടിൽ അണുമാത്രംപോലും വ്യത്യാസംകൂടാതെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല രാഘവൻകോവിൽ ആരായിരുന്നു എന്നും മൂരിയതിട്ട നമ്പൂരിമാരെ ലന്തക്കാർ ബന്ധനസ്ഥന്മാരാക്കിയോ എന്നും അമ്മേത്തമ്പുരാന്റെനേക്കു മൂത്തതാവഴിത്തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ മനോഭാവമെന്തായിരുന്നു എന്നും മററുമുള്ള അനേകം വാദഗ്രസ്തങ്ങളായ വിഷയങ്ങളിൽ അതു സംശയനിവൃത്തിക്കു പര്യാപ്തമായ വിധത്തിൽ പുതിയ അറിവുകൾ തരുന്നുമുണ്ട്. കവി താൻ വർണ്ണിക്കുന്ന ചില യുദ്ധങ്ങളിൽ ഭാഗഭാക്കായിരുന്നതായി കരുതുന്നതിൽപ്പോലും അസാംഗത്യമില്ല. അതെന്തായാലും അദ്ദേഹത്തിന് അന്നത്തെ യുദ്ധസമ്പ്രദായത്തെപ്പററിയുള്ള വിജ്ഞാനം സർവ്വങ്കഷമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിർവ്വിവാദംതന്നെ. ഭാരതത്തിലെ ഇതരദേശവാസികളെ അപേക്ഷിച്ചു

കേരളീയർ ദേശചരിത്രത്തെ വിഷയീകരിച്ചു കവനം ചെയ്യുന്നതിൽ താൽപര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ വിരചിതങ്ങളായ ഹര്യക്ഷമാസസമരോത്സവം, പടപ്പാട്ട്, മാമാങ്കോത്സരണം എന്നീ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഉത്തമലക്ഷ്യങ്ങളാണ്. മലനാട്ടിൽ എങ്ങും എവിടെയും പട നടന്നിരുന്ന അക്കാലത്ത് അതിന്റെ പ്രതിഫലനം സാഹിത്യത്തിലും സംക്രമിച്ചതു് അസ്വാഭാവികമല്ലല്ലോ.

കാടഞ്ചേരി നമ്പൂരി—കാലം:—തെക്കേമലയാളത്തിൽ കാടഞ്ചേരിയില്ലത്തെ ഒരു നമ്പൂരി 'മാമാങ്കോത്സരണം' എന്ന പേരിൽ ഒരു കിളിപ്പാട്ടു രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"മല്ലാരിസമൻ മാനവിക്രമൻ മനുജേന്ദ്ര-
നല്ലിപ്പൂമകൾ പിരിയാത മങ്ഗലശീലൻ
സ്വർല്ലോകാദികളിലും കീർത്തിചേർത്തിടും നാഥ-
നുള്ള സർവ്വാർത്ഥകാര്യമാർഗ്ഗലേഖകന്മാരിൽ
വല്ലഭമേറും കാടഞ്ചേരിയിലില്ലം നല്ല
പല്ലാനിക്കോടം വീടുമീശന്മാർ ചെറിയന്നേ
വല്ലാതെ വലഞ്ഞുഴന്നീടിനോരെന്നെക്കണ്ടി-
ട്ടല്ലൽ തീർത്തുടനുടൻ കൊണ്ടുപോയനുദിനം
മെല്ലെമെല്ലവേ നാംപാലുമന്നവും തന്നു
കല്യമോദേന പരിപാലിച്ചു വേണ്ടുംവണ്ണം"

എന്നു ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കിളി പാടിയിരിക്കുന്നു. പല്ലാനിക്കോടം വീട് ഏതെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അതിന്റെ അധിപൻ ഒരു നായരായിരിക്കണം. അദ്ദേഹത്തിനും പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ രചനയിൽ അനുഗ്രാഹകത്വമുണ്ടായിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവർ രണ്ടുപേരും കഥാനായകന്റെ കോവിലകത്തു ലേഖനവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്നു. കൃഷ്ണനാട്ടം നിർമ്മിച്ച മാനവേദനെ തുടർന്നു നെടുവിരിപ്പു(നെടിയിരുപ്പു)സ്വരൂപം പരിപാലിച്ച തിരുവോണംതിരുനാൾ, അശ്വതിതിരുനാൾ, പൂരാടംതിരുനാൾ, ഉത്തൃട്ടാതിതിരുനാൾ എന്നീ നാലു രാജാക്കന്മാരെപ്പററി ചുരുക്കമായി ചിലതെല്ലാം പ്രസ്താവിച്ചതിനുമേൽ തന്റെ കഥാനായകനായ ഭരണിതിരുനാൾ മാനവിക്രമരാജാവിന്റെ രാജ്യഭാരത്തെയും അദ്ദേഹം 869-ാമാണ്ടും, 870-ാമാണ്ടും നടത്തിയ രണ്ടു മാമാങ്കങ്ങളേയും പററി കവി വർണ്ണിക്കുന്നു. അവരിൽ ആദ്യത്തെ നാലു രാജാക്കന്മാരുടെ ഭരണകാലം 833 മുതൽ 859 വരെയാണ്. ഭരണിതിരുനാൾ 815-ൽ ജനിച്ചു. 859-ൽ സാമൂതിരിപ്പാടായി. 880-ൽ തീപ്പെട്ടു. 870-ലെ മാമാങ്കവും പ്രതിപാദ്യകോടിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മിതി 870-നും 880-നും ഇടയ്ക്കാണെന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ സ്വരൂപം:—മാമാങ്കോത്സരണത്തിൽ (1) ഗോകർണ്ണോത്സരണം (2) പൂന്തുറേശാധിപത്യം (3) പൂന്തുറേശവൃത്തം

(4) മാഘമഹോത്സവം (5) ശക്തിപ്രസാദം (6) മാമാങ്കോദ്ധരണം എന്നീ ആറു ഖണ്ഡങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. മാമാങ്കോദ്ധരണത്തിനുശേഷമുള്ള സംഭവങ്ങൾകൂടി ശാരിക പറയുവാൻ സപ്തമഖണ്ഡത്തിൽ ഉപക്രമിക്കുന്നു എങ്കിലും അതിൽ പ്പതാനും വരികൾമാത്രമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. പ്രഥമതൃതീയഖണ്ഡങ്ങൾ കേകയിലും മററു നാലു ഖണ്ഡങ്ങളും കാകളിയിലുമാണ് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നത്. കാകളിയിൽ അങ്ങിങ്ങു കളകാഞ്ചിയും മണികാഞ്ചിയും മററും മിശ്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ വൃത്തങ്ങൾകൊണ്ടു കൈകാര്യംചെയ്യാൻ കവി താരതമ്യേന അസമത്ഥനാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളിലും കേരളോല്പത്തിയിലെ ഇതിവൃത്തംതന്നെയാണ് പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. ശ്രീപരശുരാമൻെറ സ്രുക്ക്ഷേപണംകൊണ്ടു സമുദ്രം നീങ്ങുന്നതും തൽഫലമായി ആവിർഭവിച്ച ഭൂമി അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണക്കു ദാനംചെയ്യുന്നതും അങ്ങനെ തങ്ങൾക്കു ലഭിച്ച രാജ്യം അവർതന്നെ കുറേക്കാലം രക്ഷിക്കവേ അധമ്മം വദ്ധിച്ചപ്പോൾ ദാതാവിൻെറ അനുമതി വാങ്ങി കേരളൻ എന്നൊരു രാജമന്ത്രിയെ (ചോളദേശത്തുനിന്നെന്നു കേരളോൽപത്തി) കൊണ്ടുവന്നു രാജാവായി വാഴിക്കുന്നതും ഒടുവിൽ ചേരമാൻപെരുമാൾ തൻെറ പ്രകൃതിരഞ്ജനാപാടവംകൊണ്ട് ആയുരന്തംവരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്യുന്നതും ആസന്നമരണനായ കാലത്ത് അദ്ദേഹം മധ്യകേരളം തൻെറ ഏഴു പുത്രന്മാക്കായി വീതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതും മററും ഈ കൃതിയിലും വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പിന്നീടാണ് അദ്ദേഹത്തെ ഭക്തനായ പൂന്തുറേശൻ ചെന്നു തൊഴുതത്. കോഴിക്കോടിനുമുൻപു നെടിയിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിൻെറ രാജധാനി പൂന്തുറയായിരുന്നു. "തൽപാദഭക്തനു സൽകരിച്ചീടുവാനല്പമെന്നാകിലുമൊന്നു കാണായ്കയാൽ, കുക്കുടക്കോടരക്രോശമാത്രം" തനിക്കു ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥലം ആ വീരനു ദാനം ചെയ്തു.

"കമ്മഭൂദേശമിവിടമാകുന്നതു്;
ധമ്മമര്യാദകൾ നീങ്ങാതെ സന്തതം
ബ്രാഹ്മണരേയും പശുക്കളേയും മഹാ-
ധാമ്മികന്മാരായ സാധുക്കൾതമ്മെയും
രക്ഷിപ്പതിനു സവ്വാധിപത്യം നിന-
ക്കൊക്കെയടക്കിത്തരുന്നുണ്ടു നിണ്ണയം"

എന്നു കല്പിച്ചു പെരുമാൾ തൻെറ പള്ളിവാൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കയ്യിൽ സമപ്പിക്കുകയും

"ചൊല്ലെഴും മക്കത്തു കപ്പലോടിക്കയും
കല്യാണമുൾക്കൊണ്ടു മാമാങ്കമാകിയ
നല്ല മഹോത്സവം മേളിച്ചുകൊൾകയു-
മല്ലലൊഴിഞ്ഞു ചെയ്താലും നിരന്തരം"

എന്നുകൂടി അനുശാസിക്കയും ചെയ്തു ബ്രഹ്മസായൂജ്യം പ്രാപിച്ചു. ഈ വരങ്ങളെ പെരുമാളുടെ ആശംസയായിമാത്രമേ കരുതേണ്ടതുള്ളു.

എന്തെന്നാൽ അദ്ദേഹത്തോട് ''ചമ്മംപരിശ'' വാങ്ങിയ വള്ളുവക്കോനാതിരിക്കാണ് മാമാങ്കാഘോഷത്തിനുള്ള അവകാശം അദ്ദേഹം ആദ്യമായി ദാനംചെയ്തതെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻതന്നെ പറയുന്നുണ്ട്. കോഴിക്കോടിനു പ്രാബല്യം സിദ്ധിച്ചതിനുമേലല്ലാതെ ''മക്കത്തു കപ്പലോടിക്കുവാൻ'' തരവുമില്ലല്ലോ. അതു് എങ്ങനെയായാലും പൂന്തുറേശൻ ഉടനടിതന്നെ കോഴിക്കോട്ടുനഗരം സ്ഥാപിച്ച് അതു തന്റെ രാജധാനിയാക്കി ക്രമേണ അയൽനാടുകളിൽ ഓരോന്നായി ''ചത്തും കൊന്നും അടക്കി''ത്തുടങ്ങി.

പരശുരാമൻ വരുണന്റെനേക്കു ഭാർഗ്ഗവാസ്ത്രം പ്രയോഗിച്ചപ്പോഴം ലോകത്തിനു സംഭവിച്ച ദശാന്തരം കവി ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

''കല്പാന്താനലസമമായ ദിവ്യാസ്ത്രം തൊട്ട-
ത്തപ്പൊഴുതതിശയമുൽപതിച്ചെഴും ധൂളി-
ചക്രവേഗേന മിത്രമണ്ഡലം മറയുന്നു;
രക്തവൃഷ്ടിയുമുല്ക്കാവാതവുമശനിയും
വിച്യുതിച്ചുളവതു കണ്ടതിപരവശാൽ
അച്ചരിത്രങ്ങളെന്തായ്വരുമെന്നറിയാഞ്ഞു
യക്ഷകിന്നരഗന്ധർവ്വോരഗവിദ്യാധര-
രക്ഷോഗുഹ്യകപിശാചാദികളെല്ലാവരും
വിഭ്രാന്തന്മാരായ്ച്ചമഞ്ഞീടിനാരോരോ ദിക്കിൽ;
വിഭ്രമം കലർന്നിതു മറവുള്ള ജനങ്ങളും.
അബ്ധിയും ഖരതരം തിളച്ചുമറിഞ്ഞുട-
നപ്പുകാം കവകിമിട്ടാൽ കവിഞ്ഞിളകുന്നു.
പുഷ്കരാലയനിയതാലയനിവാസിക-
ളൊക്കവേ ബഹുവിധമുഴ്ന്നിച്ചു പിടയുന്നു.
നക്രമത്സ്യാഹിഗ്രാഹകച്ഛപതിമിംഗല-
മുഖ്യസൂകരജലമാനുഷാദികളെല്ലാം
തീവ്രവേഗങ്ങളാം സഹിയാഞ്ഞുഴന്നഴല്പെട്ടു
വ്യഗ്രമുറംക്കലെന്നങ്ങോടിങ്ങോട്ടുമലയുന്നു.
ശുക്രാദിമുനികളും രാമനെപ്പുകഴ്ന്നതി-
ഭക്ത്യാ സന്താപവേഗാലൊട്ടൊട്ടു പിൻവാങ്ങുന്നു.
ശക്രാദിദേവകളുമീശശിഷ്യാധികും ക-
ണ്ടുറംക്കാമ്പു തെളിഞ്ഞഖിലേശനെ വണങ്ങുന്നു.
വിപ്രാദിസാധുക്കളും ദേവകളസുരക-
ളെപ്പേരും വരുണനോടത്ഭുതം കണ്ടുകണ്ടു
ധിക്കാരം കാട്ടിടാതെ ഭാർഗ്ഗവൻതന്നെച്ചെന്നു
സൽകരിച്ചാലും ഭവാനെന്നൊക്കെപ്പറയുന്നു.''

ഇനി ഭരണിതിരുനാറാംതമ്പുരാന്റെ അപദാനങ്ങളെ പരാമർശിച്ചു കവി പ്രധാനമായി എന്തു പറയുന്നു എന്നു നോക്കാം. മൂന്നും നാലും

ഖണ്ഡങ്ങളിലാണ് അവയെപ്പററി ഉപക്രമരൂപത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തെ

"പണ്ടു തൃശ്ശിവപേരൂർനിന്നു സൽഗതി നേടി-
ക്കൊണ്ട ഭൂപൻതൻ സ്വസൃനന്ദനം കൃപാലയം
തണ്ടലർബാണസമം ബാഹുജവരാത്മജം
കൊണ്ടൽനേർവർണ്ണൻകലാസംഭവം ദിവ്യാത്മാനം"

എന്നും മററും ജനങ്ങൾ പുകഴ്ത്തി. പണ്ടു് ഒരു സാമൂതിരി ഒരു സ്വാമിയാരെ ഹിംസിക്കുകയും തന്നിമിത്തം ആ രാജവംശത്തിനു ധനനാശവും മാനഹാനിയും സംഭവിക്കുകയും ചെയ്ത കഥ അദ്ദേഹം ധരിച്ചപ്പോൾ ആ പരാഭവത്തിൻെറ ശാന്തിക്കായി ഒരു വലിയ സൈന്യത്തോടുകൂടി പോയി പല ശത്രുക്കളേയും ജയിച്ചു. അവിടുന്നു് അധികമായി താമസിച്ചിരുന്നതു പൊന്നാനിക്കോവിലകത്തായിരുന്നു. 97 വയസ്സായ അമ്പാടിക്കോവിലകത്തു വലിയ തമ്പുരാട്ടിയുടെ നിര്യാണം ആസന്നമായി എന്നു കേട്ടപ്പോൾ അവിടെനിന്നു കോഴിക്കോട്ടെത്തുകയും ആ രാജ്ഞിയുടെ മരണാനന്തരം ശേഷക്രിയ ആഘോഷപൂർവം നിർവഹിക്കുകയും ചെയ്തു. "തൽകലേശ്വരി ജീവന്മുക്തയായ്പ്പിളങ്ങി സൽഗുണാലയാ വിജ്ഞാനജ്ഞാനദയാവതീ" എന്നു കവി ആ തമ്പുരാട്ടിയെ വാഴ്ത്തുന്നു. ഭരണിതിരുനാൾ 865-ൽ തിരുനാവായിൽവച്ചു നാല്പത്തൊൻപതു ദിവസത്തോളം നീണ്ടുനിന്ന ഒരു മൃത്യുഞ്ജയഹോമം ഫലാപേക്ഷ കൂടാതെ അനുഷ്ഠിച്ചതായും കവി പറയുന്നുണ്ടു്. അയനിക്കുററ (ചിറളയം) ആറാംകൂറുതമ്പുരാൻ വെട്ടത്തു മൂന്നാംകൂറത്തമ്പുരാനെ കൊച്ചിയിലെ ഇളയരാജാവായി വാഴിക്കുന്നതിനു ശ്രമിക്കുകയാൽ കൊച്ചി വലിയതമ്പുരാനും ലന്തക്കാരും ഭയപ്പെട്ടു് ആ സാമൂതിരിയുടെ സാഹായ്യത്തിനു് അപേക്ഷിച്ചു. അപേക്ഷകന്മാരുടെ വിചാരം താഴെക്കാണുന്ന പ്രകാരത്തിലായിരുന്നു.

"ചിന്തിച്ചു നമുക്കൊരു പിൻതുണയ്ക്കുടയതായ്
പൂന്തുറേശനെത്തന്നെ ബന്ധുവായ് വരിക്കേണം.
സന്തതമല്ലായ്കിൽ മററെന്തൊരാശ്രയം നമു-
ക്കെന്തിനു പത്തെട്ടത്തു പത്തു നാം ചിന്തിക്കുന്നു?
പൂന്തുറേശ്വരൻ തുണയായ്വരുന്നാകിൽപ്പരി-
പന്ഥികൾ മലയാളത്തിങ്കലാരുള്ളു പിന്നെ?
സന്തോഷിച്ചചലാബ്ധിനായകൻ പ്രസാദിപ്പാ-
നെന്തൊരുപായമുള്ളതെന്നതേ ചിന്തിക്കേണ്ടൂ.
പണ്ടു നാം പിഴച്ചതുകൊണ്ടവനീശൻതനി-
ക്കുണ്ടല്ലോ തിരുവുള്ളക്കേടതിനിനിയിപ്പോൾ
കണ്ടു കാൽ പിടിച്ചാകം പ്രായശ്ചിത്തങ്ങൾ ചെയ്തു-
കൊണ്ടാലൻപോടു പരിപാലിപ്പാൻ മതിയല്ലോ.

വൻപെഴമവനീശൻ സവ്വപാലകനനു-
കമ്പയുള്ളവർകളിൽ മുൻപനെന്നല്ലോ കേറപ്പു.
മുൻപിനാൽപ്പിഴച്ചതു നാം കൊടുങ്ങല്ലൂർനിന്നു
തമ്പുരാൻതന്നോടതിന്നിന്നിനി പ്രായശ്ചിത്തം
ചെയ്യതുമവിടെനിന്നായ്ക്കൊള്ളാമതിനിപ്പോറം
ദിവ്യനാം നരേന്ദ്രനെയിങ്ങെഴുന്നള്ളിയ്ക്കേണം.''

ഒടുവിൽ അവർ വെളുത്തേടത്തു ഭട്ടതിരിയെ ദൂതനായി സാമൂതിരിക്കോവി ലകത്തേക്കു പറഞ്ഞയച്ചു.

''പണ്ടു ലങ്കേശൻ പിഴച്ചീടിനാനൊന്നാകിലും
കണ്ടു കാൽ പിടിക്കിൽ നാം രക്ഷിക്കെന്നതേ വരൂ.
പാരിച്ച പിഴകളുണ്ടേറെയെന്നിരിക്കിലും
പാരിതിലഭയം നല്കീടുകെന്നാകംവണ്ണം
യാചിച്ചനിന്നാലവക്കുള്ളപരാധം സഹി-
ച്ചാചാരം പരിപാലിച്ചീടണമെന്നുണ്ടല്ലോ.
രാജാവിന്നതിൻമീതെ മറെറാരു ധമ്മമില്ലെ-
ന്നാചാരമാര്യന്മാരാൽ സമ്മതമെന്നുണ്ടത്രേ''

എന്നു വേണ്ടപ്പെട്ടവരുമായി ആലോചിച്ചു തീച്ച്പ്പെടുത്തി തമ്പുരാൻ കൊടുങ്ങല്ലൂരേക്കു പോകുകയും അവിടെവെച്ച് 866-ൽ ലന്തക്കാരുമായി ഒരു സന്ധിയിൽ ഏപ്പെട്ടു തദ്വാരാ പന്ത്രണ്ടു വഷത്തേക്കു പരസ്പരം കലഹംകൂടാതെ കഴിയുവാൻ വ്യവസ്ഥചെയ്കയും ചെയ്തു. ആ സന്ധി യുടെ ഫലമായാണ് ചേററുവാമണൽപ്പുറം സാമൂതിരിക്കു ലഭിച്ചതു്. വെട്ടത്തു മൂന്നാമൻ തമ്പുരാൻ ആ സംഭവവികാസങ്ങറം അറിഞ്ഞപ്പോറം അത്യന്തം വിഷണ്ണനായി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പേർ ഗോദവമ്മാ എന്നാ യിരുന്നു. ആ രാജാവിനെ ബന്ധുക്കറം സാന്ത്വനം ചെയ്യുന്നതു കവി താഴെ കാണുന്നവിധത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു.

''കാലദോഷത്താലുള്ള കാലുഷ്യമാക്കില്ലാത്തു?
മാലോകക്കെല്ലാവക്കുമുണ്ടാവോന്നതു നൂനം.
കാലാരിനാഥൻ പന്തീരാണ്ടിരന്നീലേ മുന്നം?
കാലനുമൊരു കാലം ശൂലമേററലഞ്ഞുപോൽ.
ബാലനാം ഗണേശനും കൊമ്പടന്നുഴല്ലെട്ടാൻ;
മാലിയെന്നൊരു മത്സ്യമായാനഗ്നിജൻതാനും.
വേധാവിന്നൊരു തല പോയി പണ്ടമരേന്ദ്ര-
നാധിപൂണ്ടഹല്യയെ പ്രാപിച്ചേററിതു ശാപം.
മേദിനീപതി നളൻ കലിയാവേശത്താലേ
മേദിനീതലെല്ലാമൊഴിഞ്ഞു വാണീടിനാൻ.
കാമിനിമൂലമഭിമാനഹാനിയും വന്നു
രാമനാം ജഗന്നാഥൻതാനുഴന്നുഴല്ലെട്ടാൻ.

സോമവംശോൽഭൂതനാം ധൎമ്മജൻ ചൂതിൽത്തോററു
ഭൂമിയും ധനങ്ങളും വിട്ടുതാൻ വനം പുക്കാൻ.
കേവലമേവം മററു പലക്ഷ്മന്നന്നോരോ-
രാവലാതികറം വന്നു; മേലിൽ നല്ലതും വന്നു.
നാമുക്കുമതുപോലെ നല്ലതു വരും മേലിൽ;
ഭ്രമിച്ചീടാതെ ശമിച്ചീടുകെന്നിത്യാദികറം
ബന്ധുക്കറം പറഞ്ഞതു കേട്ടടനകതാരി-
ലന്തസ്താപവും തീൎന്നു വാണിതന്നരേന്ദ്രനും.''

ചിറളയത്തുകോട്ട പിടിക്കുകയും ലന്തക്കാരിൽനിന്നു കായംകുളത്തു രാജാവിനുണ്ടായ ഉപദ്രവങ്ങറം ശമിപ്പിക്കുകയുമാണു് സാമൂതിരി പിന്നീടു ചെയ്യതു്. അനന്തരം മാമാങ്കം ആഘോഷിക്കുന്നതിനുള്ള ചടങ്ങുകറം ആരംഭിച്ചു.

മാമാങ്കത്തിൻെറ ചരിത്രം:—മാമാങ്കമഹോത്സവത്തെപ്പററി ചിലതെല്ലാം അനുവാചകന്മാർ ഈ ഘട്ടത്തിൽ ധരിച്ചിരിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യകമാണു്. മാഘ(മകം)നക്ഷത്രത്തിൽ വെളുത്ത വാവു വരുന്ന മാസത്തിനു് (മകരം—കുംഭം) മാഘമാസം എന്നു പേർ പറയുന്നു. ഈ മാസത്തിൽ നിത്യവും പ്രാതസ്സ്നാനം വിഷ്ണുപ്രീതികരമാണെന്നു പുരാണങ്ങറം ഉപദേശിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെ അതിപ്രധാനങ്ങളായ വൈഷ്ണവക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ഒന്നാണല്ലോ തിരുനാവാ. അതു നവയോഗികളാൽ പ്രതിഷ്ഠിതമാണു്. നിളയെന്നും പ്രതീചിയെന്നും പേരാറെന്നുമുള്ള നാമാന്തരങ്ങളോടു കൂടിയ ഭാരതപ്പുഴ ആ ക്ഷേത്രത്തിൻെറ തെക്കുവശത്തുകൂടി കിഴക്കുപടിഞ്ഞാറായി പ്രവഹിക്കുന്നു. പന്ത്രണ്ടു വഷങ്ങറംക്കൊരിക്കൽ മാഘമാസത്തിലെ മകംനാളിൽ ഭാരതഭൂമിയിലെ പല പ്രശസ്തതീൎത്ഥങ്ങളിലും ഗംഗയുടെ സന്നിധാനമുണ്ടാകുന്നതായി ആസ്തികന്മാർ വിശ്വസിക്കുകയും അന്നു് അവിടെ പോയി സ്നാനം ചെയ്തു തദ്വാരാ ദുഃഖത്തിനും ദാരിദ്ര്യത്തിനും നിവൃത്തി വരുത്തുവാൻ യത്നിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ആൎയ്യാവൎത്തത്തിൽ ഹരിദ്വാരം, പ്രയാഗം, നാസിക്കു്, ഉജ്ജയിനി ഈ സ്ഥലങ്ങളിലും ദക്ഷിണാപഥത്തിൽ കുംഭകോണത്തും തിരുനാവായിലും ഈ സ്നാനോത്സവം പ്രധാനമായി ആഘോഷിക്കാറുണ്ടു്. ആകെ തത്സംബന്ധമായി പന്ത്രണ്ടു പുണ്യതീൎത്ഥങ്ങളുള്ളവയിൽ വഷംതോറും ഓരോ തീൎത്ഥത്തിനു വൈശിഷ്ട്യം കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. തിരുനാവായിലെ മഹാമാഘത്തിനു 'മാമാകം' എന്നൊരു പേർ പണ്ടുണ്ടായിരുന്നതായി കാണുന്നുവെങ്കിലും 'മാമാങ്കം' എന്ന സംജ്ഞയിലാണു് അതു പരക്കെ അറിയപ്പെടുന്നതു്. മഹാമാഘം ദുഷിച്ചു മാമാകവും മാമാകം ദുഷിച്ചു മാമാങ്കവുമായി വിപരിണമിച്ചിരിക്കണമെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. പ്രാചീനചേരരാജാക്കന്മാരുടെ കാലത്തുതന്നെ തിരുനാവായിൽ മാമാങ്കോത്സവം നടത്തിവന്നിരുന്നു. 'പാണ്ടിക്കെഴുതിയയയ്ക്കുക' എന്നുള്ള അതിൻെറ ഒന്നാമത്തെ

ചടങ്ങു പാണ്ടിയും കേരളവുമായ സമ്പർക്കം നാമാവശേഷമായി വളരെക്കാലം കഴിഞ്ഞിട്ടും അനുഷ്ഠിച്ചുവന്നിരുന്നതായി കാടഞ്ചേരിയുടെ കിളിപ്പാട്ടിൽനിന്നു കാണാം. പ്രാചീനകാലത്തിലെ ചേരന്മാർ ചോളപാണ്ഡ്യരാജാക്കന്മാൎക്കു് അയച്ചുവന്നിരുന്ന ക്ഷണപത്രത്തിന്റെ അർത്ഥശൂന്യമായ ആവർത്തനമായിരിക്കണം അതു്. പരഹിതഗണിതത്തിന്റെ രീതി വ്യവസ്ഥാപനം ചെയ്തതു് ഒരു മാമാങ്കത്തിലായിരുന്നു എന്നു മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഒടുവിലത്തെ പെരുമാൾ മാമാങ്കം നടത്തുന്നതിനുള്ള അധികാരം 'ആറങ്ങോട്ടു്' എന്നുകൂടി പേരുള്ള വള്ളുവനാട്ടുകര രാജാവിനാണു് കൊടുത്തതെന്നു കേരളോൽപത്തിയിൽ കാണുന്ന പ്രസ്താവന വിശ്വസിക്കാവുന്നതാണു്. "ഒടുക്കം മഹാമാഘവേല ആചരിച്ചു നടത്തുവാൻ വള്ളുവക്കോനാതിരി രാജാവിനു തിരുനാവായി മണൽപ്പുറവും നാട്ടും പതിനായിരം നായരും കല്പിച്ചുകൊടുത്തു് ആറങ്ങോട്ടുസ്വരൂപം എന്നരുളിച്ചെയ്തു. സ്വരൂപം രക്ഷിപ്പാൻ ചോവരക്കൂറ്റിൽ തിരുമാനാംകുന്നത്തു ഭഗവതിയെ സ്ഥാനപരദേവതയാക്കിക്കല്പിക്കയും ചെയ്തു" എന്നതാണു് ആ പ്രസ്താവന. ആറിനു് (ഭാരതപ്പുഴയ്ക്കു്) അങ്ങോട്ടു് (വടക്കോട്ടു്) ഉള്ള രാജ്യമാകയാൽ ആറങ്ങോട്ടു് എന്നു് ആ നാട്ടിനു പേർ സിദ്ധിച്ചു. നെടുവിരിപ്പുസ്വരൂപം ക്രി. പി. 1042-ൽ സ്ഥാപിതമായിയെന്നു "ദേവോ നാരായണോവ്യാൽ" എന്ന കലിവാക്യത്തെയും ചോളശാസനങ്ങളേയും ആസ്പദമാക്കി നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണു്. എന്നാൽ ഏറനാട്ടു് അതിനുമുൻപുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ നാട്ടിന്റെ രാജധാനിയായിരുന്നു പൂന്തുറ. ക്രി. പി. 1320-ലെ വീരരാഘവപ്പട്ടയത്തിൽ ഏറനാട്ടിലേയും (നെടിയിരിപ്പു്) വള്ളുവനാട്ടിലേയും രാജാക്കന്മാർ സാക്ഷിനിന്നിരുന്നതായി കാണുന്നു. സാമൂതിരിമാർ ക്രമേണ പോലനാട്ടു് (കടത്തനാട്ടു്) പിടിച്ചടക്കി മഹമ്മദീയരുടെ സാഹായ്യത്തോടുകൂടി മാമാങ്കം നടത്തുന്നതിനുള്ള അധികാരം വള്ളുവക്കോനാതിരിയുടെ പക്കൽനിന്നു സ്വായത്തമാക്കി. കൊച്ചിമഹാരാജാക്കന്മാർ ചൊവ്വരക്കൂറുകാരും സാമൂതിരിമാർ പന്നിയൂർക്കൂറുകാരുമായിരുന്നു. വീരരാഘവപ്പട്ടയത്തിൽ ഈ രണ്ടു കൂറുകളേയും സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പന്നിയൂർക്കൂറിൽപ്പെട്ട തിരുമനശ്ശേരി നമ്പൂരിയുടെ വക പൊന്നാനിദ്ദേശം തെക്കുനിന്നു കൊച്ചിമഹാരാജാവും വടക്കുനിന്നു വള്ളുവക്കോനാതിരിയും കൂറുമത്സരത്തെ ആസ്പദമാക്കി ആക്രമിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെട്ടപ്പോൾ നമ്പൂരി പന്നിയൂർക്കൂറിന്റെ തലവനായ സാമൂതിരിയെ അഭയം പ്രാപിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തു. അതിനെത്തുടർന്നാണു് സാമൂതിരി മാമാങ്കത്തിന്റെ ആധ്യക്ഷ്യം കരസ്ഥമാക്കിയതു്. മാമാങ്കാഘോഷം പ്രാചീനചേരരാജാക്കന്മാരുടെ സാർവ്വഭൗമചിഹ്നങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നതിനാൽ ആ ഉത്സവംസംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സാമൂതിരിമാർക്കുള്ള സർവ്വോൽകൃഷ്ടത കേരളത്തിലെ മററു നാടുവാഴികളെല്ലാം സമ്മതിച്ചുകൊടുത്തു. എന്നാൽ സ്ഥാനഭ്രഷ്ടന്മാരായ വള്ളുവക്കോനാതിരി

മാർമാത്രം അതിന്നു സന്നദ്ധരായില്ല. ഓരോ മാമാങ്കോത്സവത്തിലും അവരുടെ 'ചാവേർ'ഭടന്മാർ തിരുമാന്ധാംകുന്നിലെ (തിരുമാനാംകുന്നെന്നു പഴയ പേർ) ഭഗവതിയുടെ ആജ്ഞാനുവർത്തികാം എന്ന സങ്കല്പത്തിൽ സാമൂതിരിയെ മാമാങ്കത്തിനു മണിത്തറയിൽ നിലപാടു നില്ക്കുമ്പോൾ വധിക്കുന്നതിനായി ആവേശത്തോടുകൂടി പാഞ്ഞുചെന്നു കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ ആ അവസരങ്ങളിലെല്ലാം സാമൂതിരിമാരുടെ സമർത്ഥന്മാരായ യോദ്ധാക്കൾ അവരെ വെട്ടിക്കൊന്നു് ആ മഹോത്സവം നിർവ്വിഘ്നമായി സമാപിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. കോഴിക്കോട്ടെ ഒരു ചരിത്രരേഖയിൽ പ്രസ്തുതമഹോത്സവത്തെപ്പററി ഇങ്ങനെ രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു.

"മേലെഴുതിയ ഉത്സവം പരിപാലിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു നമ്മുടെ സ്വരൂപത്തിങ്കൽ മഹാരാജാവു് ആകുന്ന സാമൂതിരിരാജാവും, ശേഷം നാലു കൂറുവാഴ്ചയിലുള്ള രാജാക്കന്മാരും മന്ത്രിപ്രധാനികളും സേനാപതികളും മഹാബ്രാഹ്മണരും സകലമാന ജനങ്ങളോടുംകൂടി മേലെഴുതിയ തിരുനാവായ മഹാക്ഷേത്രത്തിന്റെ സന്നിധാനത്തിങ്കൽ കോവിലകങ്ങളും പണിയിച്ചു് ഇരുന്നു മേലെഴുതിയ ജനങ്ങൾ എല്ലാ പേരോടും സകലമാന വിരുതുകളോടുംകൂടി മേൽപ്പറഞ്ഞ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ ഉത്സവവും നദിയുടെ ഉത്സവവും നമ്മുടെ സ്വരൂപത്തിന്റെ പ്രതാപവും കൂടി ഒന്നായി മേലെഴുതിയ മാഘമാസത്തിൽ 28 ദിവസവും നിലപാടും ഘോഷയാത്രയും നടത്തി സകലമാന ജനങ്ങൾക്കും അന്നദാനവും ചെയ്തു സന്തോഷിപ്പിച്ചു നിത്യവും നദിയിൽ സ്നാനവും ചെയ്തു മഹാവിഷ്ണുവിനേയും സേവിച്ചു ബ്രാഹ്മണരുടെ ആശീർവ്വാദത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുമാറാകുന്നതു്. ഇപ്രകാരം മാമാങ്കവേല അലങ്കരിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ മേലെഴുതിയ മലയാളത്തിലുള്ള രാജാക്കന്മാർ എല്ലാവരും അതിശയപദാർത്ഥങ്ങളായിട്ടുള്ള ഉപായനങ്ങൾ കൊടുത്തയക്കുമാറാകുന്നതു്."

ഒടുവിലത്തെ മാമാങ്കം 930-ാമാണ്ടു നടത്തുവാൻ വേണ്ട സജ്ജീകരണങ്ങൾ ചെയ്യപ്പെട്ടു. എന്നാൽ അതു നടന്നുവോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. 918-ാമാണ്ടു നടന്നുവെന്നറിയാം. ഹൈദരാലി നെടുവിരിപ്പു നാടു കയ്യടക്കി ചേററുവാമണൽപ്പുറംവരെ തന്റെ അധികാരം വ്യാപിപ്പിച്ചു. 941 മേടമാസം 14-ാം തീയതി മാനധനനും മഹാധീരനുമായിരുന്ന അന്നത്തെ സാമൂതിരി ഹൈദരിൽനിന്നു രക്ഷ പ്രാപിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കോഴിക്കോട്ടുള്ള തന്റെ കോവിലകം മരുന്നിട്ടു തീ കൊളുത്തി നശിപ്പിച്ചു് അതിൽ താനും ശുദ്ധനായി പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. ഇതാണു് മാമാങ്കോത്സവത്തിന്റെ ചുരുങ്ങിയ ചരിത്രം.

ഭരണി തിരുനാൾ ആഘോഷിച്ച മാമാങ്കങ്ങൾ:—

ഇനി നമുക്കു കിളിപ്പാട്ടുകാരനെ പിൻതുടരാം. 869-ാമാണ്ടു മകരമാസമാകുമ്പോൾ വ്യാഴം കർക്കടകത്തിൽ പകരുമെന്നും അന്നു മാമാങ്കവും അതിനു് ഒരു കൊല്ലം മുൻപു പുഷ്യമാസത്തിൽ തൈപ്പൂയവും ആഘോ

ഷിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നും മന്ത്രിമാർ സാമൂതിരിയെ അറിയിച്ചു. തൈപ്പൂയം ഒരു ദിവസത്തെ അടിയന്തിരംമാത്രമാണെങ്കിലും അതിനും മാമാങ്കത്തിനെന്നപോലെതന്നെ തിരുനാവായയ്ക്കു വരുവാൻ ലോകക്ക് നീട്ടു (തീട്ടൂരം) അയയ്ക്കുകയും സാമൂതിരി ഘോഷയാത്രയായി ആ സ്ഥലത്തു വാകയൂരിൽ എത്തി മണിത്തറമേൽ പെരുനില നില്ക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നു. ആ പ്രാരംഭോത്സവം നടത്തിയതിനുമേൽ തമ്പുരാൻ വഷക്കാലം പൊന്നാനിക്കോവിലകത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും അടുത്ത കൊല്ലം വൃശ്ചികമാസത്തിൽ മാമാങ്കത്തിനു വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ തുടങ്ങുകയും ചെയ്തു. മകരമാസത്തിലെ പൂയത്തിൽ മാമാങ്കം ആരംഭിച്ചു. ആദ്യത്തെ ദിവസം പകൽ തിരിഞ്ഞ് ഏഴടിയായപ്പോൾ തിരുവാഭരണങ്ങൾ ചാർത്തി ഘോഷയാത്രയായിപ്പോയി തിരുനാവാത്തേവരെ തൊഴുത് അസ്തമിക്കമ്പോഴേക്കു വാകയൂർക്കോവിലകത്തു തിരിയെ എത്തി. തൈപ്പൂയത്തിൻനാളും മാമാങ്കത്തിൻെറ ഒടുവിലത്തെ നാലു ദിവസവും മാത്രമേ പെരുനില നില്ക്കേണ്ടതുള്ളു. ഉത്രട്ടാതിനാൾ കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം ''പൊന്നണിഞ്ഞാനക്കഴുത്തിലുള്ള'' ഘോഷയാത്ര ആരംഭിക്കുകയും അതു് ഏഴു ദിവസത്തേക്കു തുടരുകയും ചെയ്തു. ആ ഘട്ടത്തിലാണ് വള്ളുവനാട്ടിലെ ''ചാവേറുകാർ'' സാമൂതിരിയെ വെട്ടിക്കൊല്ലുവാൻ വരുന്നതു്. ഒന്നാമത്തെ ദിവസം തത്സംബന്ധമായി നടന്ന സംഭവത്തെപ്പററി കവി ഇങ്ങനെ ഗാനം ചെയ്യുന്നു.

''ആസ്ഥയാ മുന്നമേയുള്ള പരിഭവം
ചീർത്തെഴും വള്ളുവക്കോനാതി രൂപേ-
ന്ദ്രോത്തമൻതൻ വിയോഗേന നടേതന്നെ
വന്നു മരിക്കമാറുണ്ടഹോ, ചാവേറാ-
യന്നുമൊരൻപതുപേർ വന്നതിശയം.
നിന്നുപിണങ്ങിപ്പരാക്രമശക്തിക-
ളൊന്നൊഴിയാതെ കാട്ടുന്നവർതമ്മെയും
കൊന്നുടനങ്ങു വീര്യാമരമന്ദിരം-
തന്നിൽസ്സുഖിച്ചിരിക്കെന്നയച്ചാദരാൽ
നിണ്ണയത്തിനു നിലപ്പടഹങ്ങളെ
വിണ്ണിലുംകൂടെയങ്ങൊച്ച പൊങ്ങുംവണ്ണം
നന്നായ് മുഴക്കിച്ചിരുന്നരുളീടിന
മന്നവൻ.................................''

പുണർതംമുതൽ നാലു ദിവസങ്ങൾ പൂർവ്വാചാരമനുസരിച്ചു സാമൂതിരി നിലപാടുനിന്നു. മകത്തിൻനാൾ ഉദയത്തിനുമുൻപും നാലു ചാവേറുകാർ മുൻപിലത്തെപ്പോലെ വെട്ടിമരിച്ചു. തമ്പുരാൻെറ ആനപ്പുറത്തുള്ള എഴുന്നള്ളത്തു കവി ഏററവും മനോഹരമായി ചിത്രീകരിക്കുന്നു.

"മണ്ടുന്നിതോരോ ജനങ്ങൾ മുന്നിൽച്ചെന്നു
കണ്ടുകരേറിത്തിരിഞ്ഞുനിന്നീടുവാൻ.
കുന്തങ്ങളൂന്നിക്കുതിച്ചു പാഞ്ഞെത്തുന്നു
കുന്തിച്ചുനിന്നുമായാഞ്ഞിഴിഞ്ഞീടുന്നു
ചന്തമായഭ്യാസികൾ തുടർന്നെത്തുന്നു
സന്ധികൾ വിട്ടു രക്ഷിച്ചുനിന്നീടുന്നു
പൂന്തേന്മൊഴികളുഴറിയെത്തീടുന്നു
പന്തിടയും കുളുർകൊങ്കകൾ ചീക്കുന്നു
സന്തതിജാതികളെക്കൊണ്ടുഴറുന്നു
സംഭ്രമിച്ചങ്ങവയമ്പരന്നീടുന്നു
....
ബന്ധുക്കളോടു പിരിഞ്ഞുഴന്നീടുന്നു
ബന്ധമില്ലാത്തവർ തമ്മിലൊന്നിക്കുന്നു
വൻപടഹങ്ങൾ മുഴങ്ങിമിന്നീടുന്നു
വൻഭീ മുഴുത്തകതാർ മറുകീടുന്നു
കുംഭികളെല്ലാം വെരുണ്ടുഴറീടുന്നു
കുംഭസ്തനികളെപ്പിന്നിലാക്കീടുന്നു
....
മന്ത്രികളെങ്ങും നടന്നു ഭരിക്കുന്നു
പൂന്തുറേശൻ പരക്കെക്കടാക്ഷിക്കുന്നു
പുഞ്ചിരിപൂണ്ടഭയം കൊടുത്തീടുന്നു
ചെഞ്ചമ്മേ സർവ്വരും കണ്ടുകൊണ്ടാടുന്നു"

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ വർണ്ണനയുടെ ഗതി. ചതുർത്ഥഖണ്ഡത്തിൽ കവി വിവരിക്കുന്നതു് ഈ മാമാങ്കത്തെയാണ്.

മാമാങ്കം കർക്കടകവ്യാഴത്തിലോ ചിങ്ങവ്യാഴത്തിലോ ആഘോഷിക്കേണ്ടതു് എന്നതിനെപ്പററി അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടായിരുന്നതിനാലും തന്റെ ചില പൂർവ്വന്മാർ രണ്ടു പക്ഷവും സ്വീകരിച്ചു രണ്ടു കൊല്ലവും അടുപ്പിച്ചുതന്നെ ആ ഉത്സവം നടത്തിയിരുന്നതിനാലും ഭരണിതിരുനാളും ആ ആചാരത്തെത്തന്നെയനുസരിച്ച് 870-ലും ഒരു മാമാങ്കം ആഘോഷിച്ചു. ആ ആഘോഷത്തെയാണ് ഷഷ്ഠഖണ്ഡത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതു്. തമ്പുരാന്റെ പത്നിയായ കൊടിക്കുന്നത്തു കിഴക്കേവീട്ടിൽ 'ഉണ്ണിശ്രീദേവി'(ഉണ്ണിച്ചിരുത)യുടെ സൗന്ദര്യാദിവിവിധസിദ്ധികളെ കവി ശക്തിപ്രസാദം എന്ന പഞ്ചമഖണ്ഡത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു. സ്വർഗ്ഗസ്ത്രീകൾ വിമാനസ്ഥകളായി 869-ലെ മാമാങ്കം കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ "ധന്യശീലാംഗി ദയാവതി നിത്യസൌജന്യാലയാ സർവ്വലോകൈകമോഹിനി" എന്നും മററും കവി പുകഴ്ത്തുന്ന ആ സുന്ദരിയെ നോക്കി അസൂയയും ഖേദവുംകൊണ്ടു വിവശരായി സരസ്വതീദേവിയോടു സങ്കടമുണർത്തിച്ചു.

"മന്നവൻതൻ മനോവല്ലഭയായ് മഹീ–
മണ്ഡലലക്ഷ്മിയെയങ്ങു കണ്ടീലയോ?
സുന്ദരിമാർകുലമൌലിമാണിക്യമാ–
യുന്നതകാന്തിപൂരങ്ങൾ വളർന്നതി–
സുന്ദരി കണ്ടിക്കരിംകുഴലാളര–
വിന്ദശരദമൃതാംശുരമ്യാനനാ
കന്നൽക്കയൽമിഴിയാം കമലാക്ഷി നൽ–
ക്കണ്ണാടികാതുല്യലളിതനാസോന്നതാ
....
മന്മഥന്നാരാമതൻപെഴുമമ്പുട–
നമ്പിച്ചിച്ചുള്ളപോലെ വിളങ്ങീടിനാൾ"

എന്നും ആ യുവതി തങ്ങളെയെല്ലാം സൌന്ദര്യാതിശയംകൊണ്ടു ജയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും

"ഭദ്രേ, നിരൂപിക്ക നാരികളെത്തെളി–
ഞ്ഞിത്രയെല്ലാം ശ്രമിച്ചാക്കിത്തുടങ്ങിയാൽ
മുട്ടപാടൊന്നൊഴിഞ്ഞെന്തു ചൊല്ലുന്നതി–
പ്പൊട്ടികൾക്കാശ്രയം മററാരുമില്ലല്ലോ.
ഭവതി തവ രമണനൊടിതരുതിനിയൊരിക്കലെ–
ന്നവസരമറിഞ്ഞുണർത്തിക്കവേണം ശുഭേ!"

എന്നുമായിരുന്നു അവരുടെ നിവേദനം. അതിനു ദേവി ശക്തിപൂജാനിരതനാണ് തമ്പുരാനെന്നും തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിനു സർവ്വാഭീഷ്ടങ്ങളും സിദ്ധിക്കുന്നുവെന്നും "മാനവേന്ദ്രപ്രിയേയം തരുണീമണി മാനുഷിയല്ലഖിലേശ്വരിതാനല്ലോ" എന്നുമുള്ള മറുപടികൊണ്ടു് അവരെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു.

നെടുവിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിലെ നാലു് ഇളമുറത്തമ്പുരാക്കന്മാൎക്കും മാമാങ്കംസംബന്ധിച്ച മാമൂലനുസരിച്ചുള്ള ചില ചുമതലകൾ നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അവൎക്കു യഥാക്രമം ഏറ്റാംപ്പാടെന്നും, മൂന്നാർപ്പാടെന്നും, എടത്രാംപ്പാടെന്നും, നെടുത്രാംപ്പാടെന്നും സ്ഥാനപ്പേരുകളുണ്ടു്. അക്കാലത്തെ ആ ഇളമുറക്കാർ 'ധാതൃമുകുന്ദശിവാക്കൎക്ഷജർ' അതായതു രോഹിണി, തിരുവോണം, തിരുവാതിര, അത്തം എന്നീ നക്ഷത്രങ്ങളിലാണ് ജനിച്ചതു് എന്നും അവരിൽ നാലാമൻ "ബോധംതെളിഞ്ഞ വൈയാകരണോത്തമ"നും സാധുൎന്ന്യസ്തസങ്കല്പനും തപോധനനുമായിരുന്നു എന്നും കവി നമ്മെ അറിയിക്കുന്നു.

"കുറവു കൂടാതെകണ്ടുലകിൽ വളൎന്നേഴും
യശസാ വിബുധേന്ദ്രനഗരാദികളെയും
വിശദാകാരമാക്കിച്ചമച്ചീടുന്നദിനം.

സുരഭി വളൎന്നീഴം സുരപാദപംപോലെ,
സുരഭിതന്നെപ്പോലെ, സകലപ്രജകൾക്കും
തനയന്മാരെത്താതൻ മനസാ ദിനമനു
തനിയെ ലാളിച്ചഭിലാഷങ്ങൾ നല്കംവണ്ണം
സകലകാമ്യാൎത്ഥങ്ങളഖിലകാലം നല്കി–
സ്സുഖമേ പരിപാലിച്ചരുളുന്നതുകാലം''

എന്ന വരികളോടുകൂടി പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിന്റെ ആദൎശഗ്രന്ഥം ഇടയ്ക്കുവച്ചു മുറിഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു.

മാമാങ്കോൽപത്തി മുതലായി അപൂൎവ്വം ചില കൃതികൾമാത്രമേ ദേശചരിതസംബന്ധമായി മലയാളഭാഷയിൽ കാണ്മാനുള്ളു എങ്കിലും അവ നമുക്ക് ആ വിഷയത്തിൽ വിതരണം ചെയ്യുന്ന വിജ്ഞാനം അല്പമൊന്നുമല്ല. അത്തരത്തിലുള്ള കൃതികൾ രചിച്ച പണ്ഡിതന്മാർ അവാസ്തവപ്രസ്താവനയിൽ അശേഷം ഔത്സുക്യം പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്നില്ല എന്നുള്ളതു ചാരിതാൎത്ഥ്യജനകമാകുന്നു. മാമാങ്കോത്സവത്തിലെ മാമാങ്കോത്സവം വൎണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതിൽ കവിക്കു കാല്പനികദൃഷ്ട്യാ ഒഴിച്ചുവയ്ക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്ത അതിശയോക്ത്യംശം തള്ളിയാൽ അവശേഷിക്കുന്നതു കോഴിക്കോട്ടു ഗ്രന്ഥവരി മുതലായ രേഖകളിൽ കാണുന്നതുപോലെയുള്ള വിശ്വസനീയമായ ഭൂതാൎത്ഥകഥനമാണ്. കവിതയിൽ 'സാധ്വസന്മാരായ', 'തപസാംവരന്മാർ', 'ഭൃഗ്വരൻ', 'മഹൽസ്രുവം', 'സ്വസാത്മജൻ' തുടങ്ങിയ ചില അപശബ്ദങ്ങൾ കാണ്മാനുണ്ടെങ്കിലും അതിന്റെ ശൈലി ധാരാവാഹിയും പ്രസന്നമധുരവുമായി പ്രണേതാവിന്റെ ഹസ്തലാഘവത്തേയും നിരീക്ഷണപാടവത്തേയും പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. ഒൻപതാം ശതകത്തിലെ കേരളചരിത്രത്തിനു പൊതുവേയും നെടിവിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിനു പ്രത്യേകമായും ഗവേഷകന്മാൎക്ക് ഇതിനെ ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായി സ്വീകരിക്കാവുന്നതാണ്.

രണ്ടു ചാവേറുപാട്ടുകൾ—കണ്ടർമേനോൻപാട്ട്:— വള്ളുവനാട്ടിലെ ചാവേറുകാൎക്കു മാമാങ്കോത്സവവുമായുള്ള അഭേദ്യമായ ബന്ധത്തെപ്പററി മാമാങ്കോത്സവത്തെപ്പററിയുള്ള പ്രസ്താവനയിൽ ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. 858–ൽ നടന്ന മാമാങ്കത്തിൽ തിരുനാവായ്ക്കു പോയി സാമൂതിരിയുടെ ഭടന്മാരോടു പൊരുതി വീരസ്വൎഗ്ഗം പ്രാപിച്ച വട്ടൊണ്ണെവീട്ടിലെ കണ്ടർമേനോന്റെയും ആ ദേശാഭിമാനിയുടെ പുത്രൻ ഇത്താപ്പുവിന്റെയും ചരിത്രം സംക്ഷിപ്തമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു കിളിപ്പാട്ടു കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ട്. രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളിൽ കേകാവൃത്തത്തിൽ വിരചിതമായ ഈ കൃതിക്കു രചനാസൗഷ്ഠവം തുലോം വിരളമാണെങ്കിലും വടക്കൻപാട്ടുകളിലെന്നപോലെ ഇതിലും വീരകരുണാദിരസങ്ങൾ സമുജ്ജ്വലമായി പരിസ്ഫുരിക്കുന്നു. വള്ളുവനാട്ടുകാര

നായ ഒരു നായരായിരിക്കാം ഇതിന്റെ പ്രണേതാവ്. കവിത ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

''വാളിന്മേൽ ചുവപ്പുമായ് തിരിച്ചു ഭഗവതി
ആർങ്ങോട്ടുസ്വരൂപത്തിൽ വട്ടൊണ്ണെവീട്ടു വാഴും
പടിഞ്ഞാററയിലും കിടക്കും കണ്ടർമേനോൻതൻ
കട്ടിന്റെ തലയ്ക്കലും ചെന്നതാ ഇരിയ്ക്കുന്നു.
മാമാങ്കം കാണാൻ പോണമെന്നതു ദരിശനം
ഞെട്ടിയങ്ങുണരുന്നു വട്ടോണ്ണെ കണ്ടർമേനോൻ''

തിരുമാന്ധാംകുന്നിലെ ഭഗവതി കണ്ടർമേനോനോടു മാമാങ്കത്തിനു പോകണമെന്നു സ്വപ്നത്തിൽ ആജ്ഞാപിക്കുകനിമിത്തം ആ യോദ്ധാവു പതിവിന്നുമുൻപ് ഉണരുന്നു. അതിന്റെ കാരണം മാതാവു ചോദിക്കുകയും ''തിരുമാന്ധാംകുന്നിലമ്മയെന്നെയും ചതിച്ചമ്മേ, മാമാങ്കം കാണാൻ പോണമെന്നതാ ദരിശനം'' എന്ന മകന്റെ വാക്കു കേട്ട് ''അഞ്ചാറു പെററിട്ടിനി നീയല്ലേയെനിക്കുള്ളു, നീയതു പോയാലുണ്ണീ മകനേ കണ്ടരായോ ഓരാണ്ടു ശേഷക്രിയ കഴിപ്പാനെനിക്കാര്?'' എന്നു വ്യസനാക്രാന്തയായി വീണ്ടും ഒരു പ്രശ്നം ഉന്നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനു മേനോൻ താൻ ഉടൻതന്നെ തിരുനെല്ലിക്കു പോയി അമ്മയുടെ പിണ്ഡംവച്ചിട്ടു പിന്നീടു മാമാങ്കത്തിനു പോയ്ക്കൊള്ളാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നു. അതായിരിക്കാം ആറങ്ങോട്ടു ചാവേറുകാരുടെ കാര്യപരിപാടി. ആയിരം (പണം?) വീതം രണ്ടു കിഴിയായി കെട്ടി ഒന്ന് അമ്മയ്ക്കു കൊടുത്തു മറേറതുംകൊണ്ടു ഭാര്യ താമസിയ്ക്കുന്ന പുതുപ്പറമ്പുവീട്ടിൽ ചെന്നു മറേറക്കിഴി അവിടെ സമർപ്പിക്കവേ, മകൻ ഇത്താപ്പു അച്ഛന്റെ സ്വപ്നവാർത്തയറിഞ്ഞു ''ഞാനുമേ കൂടിപ്പോരുമച്ഛാ മാമാങ്കം കാണ്മാൻ'' എന്നു പറയുന്നു. അച്ഛൻ മകനെ ആ സാഹസത്തിൽനിന്നു വിരമിപ്പിക്കുവാൻ ആകുന്നതും ഉപദേശിക്കുന്നുവെങ്കിലും തത്സംബന്ധമായുള്ള ഉദ്യമം ഫലിക്കുന്നില്ല.

''നീയതു പോരേണ്ടുണ്ണീ മകനേ! ഇത്താപ്പുവേ!
മരിപ്പാൻ വിധി പോരാ; ബാലകനല്ലോ നീയും.
കോണകമെടുത്തങ്ങു ഉടുത്തു വളന്നെന്നെ-
ക്കാണിനേരവും പിരിയാതെകണ്ടിത്രനാളും
നടന്ന നിന്നെക്കൊണ്ടുപോയിക്കൊല്ലിക്കുന്നതിൽ
മടിയുണ്ടെനിക്കെന്നതറിയാം നിനക്കുള്ളിൽ.
കൃപയുണ്ടെങ്കിൽപ്പോയി മാതാവെ രക്ഷിക്ക നീ''

എന്ന കണ്ടരുടെ വാക്കിന്

''ഉണ്ട ചോററിനുമുൻപിൽ വേല ചെയ്യില്ലേ നല്ലു.
നിങ്ങടംതൻ പദത്താണ്, കൂടിയ സഭയാണ്,
അരിയ തിരുമാന്ധാംകുന്നെഴുമമ്മയാണ്,

പോകയില്ലൊരിക്കലും നിങ്ങളെപ്പിരിഞ്ഞു ഞാൻ,
പോകകിൽപ്പരലോകം ചേരുവൻ മുൻപിൽത്തന്നെ''

എന്നു മകൻ ഉചിതമായി പ്രത്യുത്തരം നല്കുന്നു. ഇത്താപ്പുവിന്റെ അമ്മ ഒരു വീരമാതാവിനു യോജിച്ച വിധത്തിൽ മകന്റെ പക്ഷത്തിൽ ചേരുന്നു.

''അഞ്ചാറു പൊററിട്ടുണ്ണീ നീയല്ലേ എനിക്കുള്ളൂ?
എഴുത്താനാക്കി നിന്നെപ്പയിററിനാക്കി നിന്നെ.
മച്ചിവാക്കിനെപ്പോലെ പറയുന്നു ഞാനെടോ
മുൻപിൽ നീ മരിക്കേണം.....................
വഴിയേ മരിക്കേണം വട്ടൊണ്ണെ കണ്ടർമേനോൻ''

എന്നാണ് ആ സ്ത്രീരത്നത്തിന്റെ അനുശാസനം. അതിനുമേൽ അച്ഛനും മകനും കൂടി തിരുനെല്ലിയിൽ ചെന്ന് അവരവരുടെ പൊറമ്മമാരുടെ പിണ്ഡംവച്ചു തിരകെപ്പോന്നു വേണ്ട അനുയായികളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു തിരുനാവായ്ക്കു പോകുകയും അവിടെ മേനോൻ തന്റെ ഗുരുനാഥനായ വെള്ളച്ചാത്തിരരെ നമസ്കരിച്ച് അനുഗ്രഹം വാങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു.

അനന്തരമുള്ള കഥ കവി ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു. രാത്രിയിൽ അങ്കത്തിനായി പാഞ്ഞുകയറിയ കണ്ടർമേനോനോടു സാമൂതിരിയുടെ ഭടന്മാർ ആരെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ ആ യോദ്ധാവ് ഇങ്ങനെയാണ് മറുപടി പറയുന്നത്.

''ആരെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾപ്പറഞ്ഞു കണ്ടർമേനോൻ
വീരവിൽത്തിരുമാന്ധാംകുന്നെഴുമമ്മതന്റെ
നാമവും സ്വരൂപവും മൊഴിയും വഴികളും.
ചൊവ്വരക്കൂററിൽ മികവുള്ള ചേവകർ ഞങ്ങൾ
ആർങ്ങോട്ടുസ്വരൂപത്തിൽ വട്ടൊണ്ണെവീടു വാഴും
കണ്ടരെന്നാണു നാമമെനിക്കുമൊക്കത്തന്നെ.
ഉണ്ടല്ലോ പതിനെഴു ചേവകരറിഞ്ഞാലും
ഞങ്ങളെസ്സമ്മതിച്ചു നില്ക്കണം നിലപാടും.
അല്ലായ്കിൽച്ചോരയിലും പിണ്ഡത്തിന്മേലും നിന്നു
കഴിയും നിലപാടുവേലയെന്നറിഞ്ഞാലും.''

പിന്നീട് ഇരുകൂട്ടരുംതമ്മിൽ ഘോരമായ യുദ്ധം തുടങ്ങി; പലരും മരിച്ചു.

''ചങ്ങാതി പതിനേഴാളും മരിച്ചപ്രകാരം
അക്കരുമന കണ്ടു ഇത്താപ്പു മകൻതാനും
കൂട്ടത്തിൽച്ചാടി മൂന്നു കൊലയും കഴിച്ചവൻ
നാലാമതൊരുത്തനെ വെട്ടുവാനടുത്തപ്പോൾ
നാളത്തിൽക്കുത്തുകൊണ്ടു ചെക്കനെമത്തുനേരം

പാവമേയെന്നു ചൊല്ലിക്കണ്ടർമേനവൻതാനും
പരിചതന്നിൽക്കോരി മാറത്തണച്ചുടൻ
തഴുകിനില്ലുന്നേരം തളച്ചു തീൻറ ചെക്കൻ
കുതിച്ചു ചാടീടിനാൻ......................
മാളികേലകംപുക്ക വെട്ടിനാനതുനേരം''

അതു കണ്ടു മാടപ്പുറത്തു് ഉണ്ണിരാമൻ എന്ന സാമൂതിരിയുടെ ഭടൻ ഇത്താപ്പുവിനെ വാാംകൊണ്ടു വെട്ടിക്കൊന്നു. ഉടനേ കണ്ടർമേനോൻ കൂട്ടത്തിൽ ചാടി ''കരിമ്പുപോലെ വെട്ടിമുറിച്ചു ഒക്കെത്തന്നെ.'' ഒടുവിൽ തൻെറ മരണദിവസം സമാഗതമായി എന്നു് ആ വീരൻ ഓൎത്തു. അതു് 858-ാമാണ്ടു മകരം 28-ാംനു- ''പൂൎവ്വപക്ഷവും നല്ല ദ്വാദശി തിരുവോണം, അസ്തമിച്ചു പതിനെട്ടു നാഴിക കഴിഞ്ഞിട്ടു, ഉദയത്തിനു മുൻപേ മരിക്കാനെനിക്കു സത്യം'' എന്നു ജ്യോത്സ്യവിധി ഉണ്ടായിരുന്നുവത്രേ. അപ്പോഴേയ്ക്കും ചേററായെപ്പണിക്കർ എന്നൊരു ഭടൻ സ്നേഹം ഭാവിച്ചു് അടുത്തുകൂടി. അയാാം കണ്ടരെ ചതിച്ചു് ഇടയിൽ വെട്ടുകയും മേനോൻ മുട്ടുകുത്തി വീഴുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും കണ്ടർ ആ ദ്രോഹിയെ വീണ നിലയിൽ കിടന്നുകൊണ്ടു് ഒന്നു ചവിട്ടാതെ വിട്ടില്ല. ചവിട്ടുകൊണ്ടു പണിക്കരും വെട്ടുകൊണ്ടു മേനോനും മരിച്ചു. ഇത്രയുമാണു് ഇതിവൃത്തം. രചനാ മോശമെങ്കിലും ചാവേറുകാരുടെ ആചാരപദ്ധതിയേയും പരാക്രമപ്രഭാവത്തേയും സ്പഷ്ടമായി പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്ന ഈ കൃതിക്കും സാഹിത്യചരിത്രത്തിൻെറ കോണിൽ ഒരു സ്ഥാനം നല്കുന്നതിൽ അനുവാചകർ പരിഭവിക്കയില്ലെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.

രാമച്ചപ്പണിക്കർപാട്ടു്:—ഇതു കിളിപ്പാട്ടായി കേകാവൃത്തത്തിൽ ഏതോ ഒരു കവി നിൎമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതും ''മല്ലികപ്പൊയ്കതോറും മാളവി പാടിവരുന്ന'' ഒരു പൈങ്കിളിക്കിടാവിനെക്കൊണ്ടു കവി ഗാനം ചെയ്യിക്കുന്നതുമാണു്.

''മലനാടെങ്ങും പുകഴ്ക്കൊണ്ടെഴും ചന്തിരത്തിൽ
വമിശം* പെരുത്തീടും കൊച്ചയ്യപ്പണിക്കർതാൻ
മാമാങ്കത്തുന്നാാം ചെന്നു വാകയ്യുരകംപുക്ക
മരിപ്പുവെന്നു കല്പിച്ചുടനേ പുറപ്പെട്ടു
മന്നരിൽമഹീപതിയെന്നുള്ളൊരഭിമാന-
മേറിടും രണ്ടാം നല്ല വള്ളുവർകോനെക്കണ്ടു
മടക്കിത്തൊഴുതപ്പോളെന്തു നീ വന്നുവെന്നു
മകത്തിൻ മൂന്നാം പക്കം മുൻപിലേ പൂയത്തുന്നാാം
മാളോകർ കാണുന്നേരം കുന്നലക്കോനാതിരി
മററത്തിലെഴുന്നള്ളിനിന്നരുളുന്നനേരം
മകരംരാശികൊണ്ടണഞ്ഞു വാകയ്യുരേ
നിലയ്ക്കൽപ്പുക്കു വെട്ടിമരിപ്പാനടിയനു

* വമിശം=വംശം.

മനസ്സുണ്ടതിനെയിങ്ങുണർത്തിക്കേണമെന്നു
മനസാ വാചാ വിടകൊണ്ടു മറ്റൊന്നിനല്ല.
മരിക്കാം നെടുവിരിപ്പിങ്ങു വന്നിട്ടുകാലം
മരവും വീടും പെണ്ണും പിള്ളയുമിവയെല്ലാം
മടികൂടാതെ വന്നു കളഞ്ഞീടുന്നനേരം
മനസാ മരിക്കെന്നിയൊന്നു വേണ്ടീലതാനും.
മന്നനും തെളിഞ്ഞിതു; കൊച്ചയ്യപ്പണിക്കരും
മരണംകൊണ്ടു പിശകീടുന്ന വിശേഷങ്ങൾ
മായമെന്നിയേ കേട്ടു രാമച്ചപ്പണിക്കരും
മാളെന്നു കത്തുമഗ്നി വീണുതന്മരത്തിൽ
മാപാപി! ചതിച്ചായോ ഞാനിരിക്കവേ നീയും?
മാറത്തു കയ്യും വച്ചു കിതച്ചുനില്ലുന്നേരം
മാരിനീരെന്നപോലെ കണ്ണുനീർ തിടുതിടെ
മാറത്തു വീഴുന്നു തൻതമ്പിയെ നിരൂപിച്ചു.
മാറടിച്ചിവൻ പോയിച്ചാകുമെന്നോർത്തപ്പോഴേ
മരിക്കുന്നതു ഞാനെന്നുറച്ചു പുറപ്പെട്ടു;
മദിച്ച കുലയാനത്തലവൻ പോകുംപോലെ.
മണ്ടിക്കൊണ്ടിതു കോയിലകത്തു പുക്കു തെക്കേ
മച്ചിലുമ്മറത്തീന്നു തൊഴുതു രാജാവിനെ.
മണ്ടിക്കൊണ്ടവിടേന്നു വരുന്നൂ പണിക്കരും
മന്നവപാണ്ടിൽ കപ്പമാട്ടിന്നു വിടകൊണ്ടു
മാനിച്ചിട്ടനുജനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു മെല്ലെ
മരുക്കിവച്ചുകൊണ്ടു ചൊല്ലി നീയല്ലയിപ്പോൾ
മരിക്കുന്നതുമിനി ഞാനെന്നങ്ങറിഞ്ഞാലും.
മറുത്തനേരം തമ്പി ചൊല്ലി തന്നണ്ണനോടു
മരിക്കുന്നതു ഞാനെന്നങ്ങുമുള്ളോരു വാർത്ത
മന്നിലെങ്ങുമേ നീളെ നടന്നുവതിൻശേഷം
മരിച്ചീടാതെ ഞാനിങ്ങടങ്ങിയിരിക്കുമ്പോൾ
മടവാർ വേശിയരും ബാലരും തരുണരും
മററുള്ള മഹാജനമൊക്കെയുമെന്നെക്കൊണ്ടു
മന്ദിച്ചു പറഞ്ഞവർ കൈകൊട്ടിച്ചിരിച്ചീടും;
മന്ദിച്ചീടുകയില്ല നിന്നെക്കൊണ്ടിതിന്നു ഞാൻ.
മരിച്ചാൽത്തീരും കുററം; നീയിപ്പോൾ മരിക്കുമ്പോൾ
മടിഞ്ഞുകൊണ്ടു കുത്തിയിരുന്നു കരഞ്ഞു ഞാൻ
മാലോകർ കാണുന്നേരം ശേഷവും ചുററിത്താക്കോൽ
മലർത്തിപ്പിടിച്ചു ഞാൻ കണ്ണുനീർ കാട്ടുന്നേരം
മണവുമെനിക്കില്ല; ഗുണവും നിനക്കില്ല;
മതി നീ പ്രതിജ്ഞ കൈപ്പിടി,ച്ചുതയച്ചീടു.

മനസ്സിൽ വ്യസനംപൂണ്ടയച്ചുവനുജനും
മരിപ്പാനയച്ചതും മരിപ്പാൻ പോകുന്നതും
അമ്മമ്മായിരുവരും നന്നെന്നു മഹാലോകർ
മാർഗ്ഗമായ്പ്പറയുന്നു പകലും പാതിരാവും.
മരിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു രാമച്ചപ്പണിക്കരും
മന്ദസ്മിതവുംചെയ്തു വന്ദിച്ചു നിന്നനേരം
മന്നവനരുൾചെയ്തു പണിക്കർതന്നോടു പോയ്
മരിച്ചീടുകവേണ്ടാ വെറുതേതന്നെയല്ലോ''

എന്നിങ്ങനെ ജ്യേഷ്ഠൻ രാമച്ചപ്പണിക്കരും അനുജൻ കൊച്ചയ്യപ്പണിക്കരും തമ്മിൽ വാദിക്കുകയും ഒടുവിൽ ജ്യേഷ്ഠൻതന്നെ മാമാങ്കത്തിനു വള്ളുവക്കോനാതിരിയുടെ അനുമതിയോടുകൂടി തിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. 751–ൽ നടന്ന ഒരു മാമാങ്കത്തെപ്പററി ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്ന പ്രസ്താവന ശരിയാണെങ്കിൽ ഈ പാട്ടിൻെറ നിർമ്മിതി പക്ഷേ എട്ടാം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലാണെന്നു വിചാരിക്കുവാനും ന്യായമുണ്ട്. കവിത സമ്പൂർണ്ണമായി ലഭിച്ചിട്ടില്ല.

രാമായണം പാന:—രാമായണം മുഴുവൻ പാനയായി ഒരു വിശിഷ്ടകവി ഈ ശതകത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഏതു ദേശക്കാരനായിരുന്നുവെന്നറിയുന്നില്ല. വളരെ മനോഹരമാണ് കവിത. ചമ്പുക്കളിലെ ആശ്ചര്യകരമായ ഉല്ലേഖധോരണി അതിലും അവിച്ഛിന്നധാരമായി കാണാം. ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

1 ജടായുവിൻെറ വരവു കണ്ടു സാരഥി രാവണനോടു പറയുന്നതു്.

''കണ്ടാലെത്രയും പേടിയാകുന്നൊരു
പക്ഷിരാജൻ വരുന്നതു കണ്ടാലും.
വാരിരാശിയിൽത്തന്നെ കിടന്നൊരു
മൈനാകം പോന്നു വന്നീടുകല്ലല്ലീ?
പത്മനാഭനെത്തന്നെച്ചുമന്നീടും
പക്ഷിരാജൻതാൻ വന്നീടുകല്ലല്ലീ?
നമ്മുടെ കുലനാശത്തിനായൊരു
ധൂമകേതുവുദിച്ചീടുകല്ലല്ലീ?
വൻപുകോലുമിപ്പക്ഷിരാജൻതന്നെ–
ക്കണ്ണുകാണുകിൽപ്പേടിയാകും ദൃഢം.
കത്തിടുന്നൊരു ചെങ്കനൽക്കട്ടയും
ചെമ്പരത്തിപ്പുതുപ്രസൂനത്തിനും
കാന്തികോലുന്ന വിദ്രുമക്കല്ലിനു–
മിത്രതന്നെ ചുവപ്പില്ല നിർണ്ണയം.
കൊക്കു കണ്ടാലും പിന്നെബ്ഭയങ്കരം
കൊത്തുമ്പോഴേ മരിച്ചീടുമേവനും.

ചിത്രം ചിത്രം നിരൂപിക്കുമ്പോഴിതു
വജ്രംകൊണ്ടു ചമച്ചീടുകല്ലല്ലീ?
വീരലക്ഷ്മിക്കിരിപ്പാൻ ചമച്ചോരു
വാരുലാവും മണിയറതന്നുടെ
സാരമായ മണിത്തൂണുകൊണ്ടോയി-
ക്കയ്യിനാളം ചമച്ചു ചതുർമ്മുഖൻ?''

2 സീതയുടെ അഗ്നിപ്രവേശം:

''അന്നപ്പേടയരവിന്ദപ്പൊയ്കയി-
ലൻപിനോടു ചാടീടുന്നതുപോലെ
അതിഘോരമായി ജ്വലിച്ചീടുന്നൊ-
രഗ്നിയിൽപ്പത്മപത്രാക്ഷി ചാടിനാൾ.
....
ദിക്തരുണികൾക്കു മുഖം മങ്ങീതു;
പത്തു ദിക്കും ഭയത്താൽ വിറച്ചിതു;
പത്മനാഭനുണന്നൊന്നു നോക്കീതു;
പത്മബാണാരി വിസ്മയപ്പെട്ടിതു;
പവമാനനും മെല്ലെയടങ്ങീതു;
സപ്പരാജനുമൊന്നു വിഷാദിച്ചു;
അക്കരശ്മിയും മങ്ങീ തുലോമപ്പോ-
ളസ്തമിച്ചെന്നപോലേ ചമഞ്ഞിതു;
ആദിത്യാശ്വങ്ങളും ക്ഷണം നിന്നിതു;
അരവിന്ദങ്ങളും കൂമ്പിയന്നേരം.
....
പ്രളയാഗ്നിയെപ്പോലെ കത്തിക്കാളി-
ജ്വലിച്ചീടുന്ന പാവകദേവനും
അതിശീതളനായിച്ചമഞ്ഞിതു;
കുളിർകൊണ്ടു സഹിച്ചില്ലങ്ങെല്ലാക്കും.
കുളിർത്തൊരു മലർത്തെന്നലും വീയി;
കനൽക്കട്ടയും പൊട്ടിത്തെറിച്ചിതു.
ചെമ്പരുത്തിപ്പൂപോലെയും ചെമ്പക-
പ്പൂവുപോലെയും പൊന്നിൻചെന്താമര-
പ്പൂവുപോലെയുമെങ്ങും ചമഞ്ഞിതു
കത്തിനില്ക്കുന്ന തീക്കനൽക്കട്ടകൾ.
താരിൽ മേവിന വണ്ടുകൾ തീക്കനൽ
താരിതെന്നോത്തു തേൻ കുടിച്ചീടുന്നു.
കനൽക്കട്ടയിൽച്ചെന്നങ്ങിരുന്നപ്പോൾ
ചിറകും കാലും വെന്തുപോയീലൊട്ടും.
നിന്നവർ കനൽക്കട്ടകൾ വാരുമ്പോൾ
പാണികൾ ചുട്ടുപോയീലെന്നുമല്ല,

ആലിപ്പഴംകണക്കെത്തണത്തിട്ടു
ചൂടിക്കൊള്ളാം തലയിലെന്നാർ ചിലർ;
മാലയായ്ക്കോർത്തു മാറിലിടാമെന്നാർ;
മടിയിൽക്കൊണ്ടുപോകാമെന്നാർ ചിലർ;
കോരിക്കണ്ണിലിടാമെന്നാർ ചിലർ;
ക്രീഡിക്കുന്നു കനൽകൊണ്ടു തങ്ങളിൽ.''

ബാലിവധം കിളിപ്പാട്ട്:—ബാലിവധം കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഉത്ഭവവും ഒൻപതാം ശതകത്തിലാണെന്നു ഭാഷാരീതി നോക്കിയാൽ നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിനു വ്യുൽപത്തി പോരെങ്കിലും ആ കൃതിക്കു വളരെ ചമൽക്കാരമുണ്ട്. ആദ്യത്തെ പകുതി പ്രായേണ കേകയിലും ബാക്കിയുള്ളതു കാകളി, മണികാഞ്ചി മുതലായ വിവിധവൃത്തങ്ങളിലുമായി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡത്തിന്റെ ആരംഭംമുതൽ ബാലിവധാനന്തരം സുഗ്രീവനെ വാനരരാജാവായി അഭിഷേകംചെയ്തു ശ്രീരാമൻ മതങ്ഗാശ്രമത്തിൽ പോയി ചാതുർമ്മാസ്യം അനുഷ്ഠിക്കുന്നതുവരെയുള്ള കഥയാണ് പ്രതിപാദ്യം.

''പുഞ്ചനെൽക്കതിർ കൊത്തിപ്പൂഞ്ചോലതോറും പറന്നഞ്ചാതെ വരും തത്ത''യെക്കൊണ്ടു കവി തന്റെ കാവ്യം ഗാനം ചെയ്യിക്കുന്നു. അതിന്റെ സ്വരൂപം എന്തെന്നു കാണിക്കുവാൻ ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

1 ബാലിയുടെ രാജധാനി:

''അഴകിലന്നു വേഗം നടന്നു ചെല്ലുന്നപ്പോ-
ളുയർന്നു വളർന്നേററം മലർത്തൊത്തുകളാലും
ഇതൾപൊററിതിലിളംതളിർത്തൊത്തുകളാലും
രസങ്ങൾ പൊഴിയുന്ന കായ്കനിയെല്ലാററിലു-
മിടതൂർന്നിതവിയ വനം കണ്ടരശർകോൻ
ഇവിടെ വസിപ്പതാരാക്കുള്ളതിത്തുവനം;
കണ്ണിനാനന്ദം വരുമാറുള്ളൊന്നിതു കണ്ടാൽ
പുണ്യമാം ജലം താമം പൊയ്കയും തടാകവും
മതുമല്ലികൾ മുല്ല പിച്ചകം കുറമൊഴി
മധുമാമലർ മററും മുററുമിത്തരം പൂത്തു
വിരിഞ്ഞു മണം പുണർന്നേഴുന്നു മന്ദം മന്ദം
വരുന്ന മാരുതവും കോകിലവാണികളും
സന്തതം കണ്ടും കേട്ടും സുഖസാധനങ്ങളെ-
ച്ചന്തമോടനുഭവിപ്പാനുള്ളൊന്നിതു വനം.''

2 ബാലിസുഗ്രീവയുദ്ധം:

''മുറുക്കിയരതല കനത്തേറീടും മുഷ്ടി
ചുരുട്ടിക്കനെല്ലണ്ണും ചുവത്തിട്ടംഷ്ടകളും

കഴററിബ്ഭുജബലമുടയ മുടിമന്ന–
നരിശമൊട്ടം മുഷ്ടി പൊരുതീടിനനേരം
അലയാഴികാം തമ്മിലണഞ്ഞുപൊരുംപോലെ
അടുത്ത മലതമ്മിലെതിർത്തു പൊരുംപോലെ
കയത്ത സിംഹത്താന്മാർ കതിർത്തുപൊരുംപോലെ

കതിരവനൊടൊരു കതിരവനടൽ പൊരുവതിനായണയുംപോലെ
കനമൊടെഴും കാററകാം തമ്മിൽപ്പട പൊരുവതിനായണയുംപോലെ

കപിവരനും ദിനകരസുതനും കടുതരമായലറിയടുത്തും
പരിചിൽപ്പല മുഷ്ടിയുടക്കിയിടത്തെതു തടുപ്പതിനായി
....
മല്ലുപിടിച്ചല്ലലിൽ മെല്ലെനവേ വാങ്ങിയൊഴിച്ചും
കാലുകളാൽക്കെട്ടിയിഴച്ചും ലീലകളാൽ വിട്ടുകളഞ്ഞും
മുഷ്ക്ക നിനച്ചുറക്കനെമോടേ പുക്കപിടിച്ചുകൊടടിച്ചും
....

തണ്ടയും തണ്ടയും തമ്മിലിടയുന്നു
കണ്ട മരാമരംകൊണ്ടു തല്ലീടുന്നു
കുന്നും മലയും പറിച്ചെറിഞ്ഞീടുന്നു
കുന്നിക്കു തോല്ക്കയില്ലെന്നു ചൊല്ലീടുന്നു
കാലുകാം കെട്ടിപ്പുകരി തിരിയുന്നു
കാലുമ്മേലിട്ടു ചവിട്ടിത്തകക്കുന്നു
ചീളെന്നണഞ്ഞു പിടിച്ചു ഞെക്കീടുന്നു
മുളിമുരണ്ടങ്ങു മുരെപ്പാത്തീടുന്നു
മാറിൽത്തലംകൊണ്ടു ചാടിപ്പാഞ്ഞീടുന്നു
മാറിക്കളഞ്ഞതൊഴിച്ചു നിന്നീടുന്നു
മാററത്തിൽക്കിട്ടാഞ്ഞു പാരമലറുന്നു
മാറെറാലികൊണ്ടു ജഗത്തു മുഴങ്ങുന്നു.''

ആസന്നമൃത്യുവായ ബാലിയുടെ അപരാധാരോപണവും അതിനു ശ്രീരാമൻ നല്കുന്ന പ്രത്യുത്തരവും ആസ്വാദ്യമായിരിക്കുന്നു. നാട്ടുകൊണ്ടല്ലേ ബാലിസുഗ്രീവന്മാർതമ്മിൽ പിണക്കമുണ്ടായതെന്നും നാടുകളിൽപ്പെട്ടതല്ലേ കിഷ്കിന്ധയെന്നും താരയെ ബാലി മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോന്നതല്ലേ എന്നും മതങ്ഗമുനിയോടു ധൌഷ്ട്യം കാണിച്ചില്ലേ എന്നും കായ്കനികാം തിന്നേണ്ടവൻ കാഞ്ചനപൂണ്ണനാകുന്നതു ശരിയാണോ എന്നും മററുമാണ് ശ്രീരാമൻെറ ചോദ്യങ്ങാം. ഒടുവിൽ ഭൂമിയോ വീരസ്വർഗ്ഗമോ വേണ്ടതെന്നു ശ്രീരാമൻ ചോദിച്ചപ്പോാം,

''ബാലിയെന്നും മറുബാലിയെന്നും വേണ്ട
രണ്ടുപേരുണ്ടായി വാഴുന്നതില്ല ഞാൻ.''

എന്നു ബാലി മറുപടി പറയുന്നു.

കപിലോപാഖ്യാനം കിളിപ്പാട്ട്:—സാമാന്യം നല്ല ഒരു കിളിപ്പാട്ടാണ് കപിലോപാഖ്യാനം. അതു നാലു വൃത്തങ്ങളിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു ശരിയല്ല. ആദ്യന്തം കേകയിലാണ് കവി ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ഇടയ്ക്കു കുറെ വരികൾ കാകളിയിലുമുണ്ട്. കാകളി തുടങ്ങുമ്പോൾ കിളിയെ പ്രത്യേകമായി കവി സംബോധനം ചെയ്യുകാണുന്നു. ഗോമാഹാത്മ്യവും ഗോദാനത്തിന്റെ ഫലവുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. കവി ആരെന്നറിയുന്നില്ല. കാലം ഒൻപതാം ശതകമാണെന്ന് ഊഹിക്കുന്നു. പക്ഷേ പത്താം ശതകമാണെന്നും വരാം.

ഇതിവൃത്തം:—ഭീഷ്മർ ശരശയനത്തിൽ കിടക്കുമ്പോൾ ധർമ്മപുത്രർ ആ മഹാത്മാവിനെ നമസ്കരിച്ചു, "സർവ്വദാനങ്ങളിലും മുഖ്യമായുള്ള ദാനം, സർവ്വമിന്നാവോളമരുളിച്ചെയ്യേണം" എന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അദ്ദേഹം "ശ്രീകപിലോപാഖ്യാനമായുള്ള സംവാദത്തെ ലോകനായകാ കേട്ടുകൊള്ളുക ധർമ്മരാജാ" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കഥയാരംഭിക്കുന്നു. ചന്ദ്രപുരി എന്ന രാജ്യത്തിൽ ചന്ദ്രസേനൻ എന്നൊരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വിധിവത്തായി പ്രജാപരിപാലനം ചെയ്യുന്ന കാലത്ത് ആ രാജ്യത്തിൽ ഗൃഹസ്ഥനായ ഒരു ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠൻ താമസിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധർമ്മപത്നി അഗ്നിഹോത്രത്തിനു പഞ്ചഗവ്യവും മററും ഉണ്ടാക്കുവാൻ ഒരു പശുവിനെ എവിടെനിന്നെങ്കിലും കൊണ്ടുവരണമെന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു. ബ്രാഹ്മണൻ,

"നന്നല്ല പശുക്കളെ വളർക്കുന്നതു, ദോഷ—
മെന്നിയേ ഭവിക്കയില്ലതിനാലെന്നു നൂനം.
പശുക്കൾക്കൊരിക്കലും തീരുകയില്ല ദാഹം
വിശപ്പുമടങ്ങീടാ സന്തതം ഭക്ഷിച്ചാലും.
തൃപ്തിയെ വരുത്തുവാനെത്രയും പണിയത്രേ
ശപ്തനായ് വരുമത്രേ പശുസംഗ്രഹത്തിനാൽ"

എന്നും മററും പല ഒഴികഴിവുകളും പറഞ്ഞുനോക്കിയെങ്കിലും അതൊന്നും ഫലിച്ചില്ല. അതിനാൽ അദ്ദേഹം രാജാവിനെക്കണ്ടു വിവരം അറിയിക്കുകയും രാജാവു തന്റെ പശുക്കളിൽവെച്ച് ഉത്തമയായ കപിലയെത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു ദാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. ആ സമയത്തിൽ ഗോക്കളുടെ മാഹാത്മ്യത്തെപ്പററി ദാതാവ് ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

"സർവ്വദേവതാമയം ഗോരൂപമറിഞ്ഞാലും.
ഫാലലോചനനാകുമീശ്വരൻ പശുപതി
ഫാലദേശത്തിങ്കൽ വാണീടുന്നതറിഞ്ഞാലും.
ആനനത്തിങ്കൽ മൂലപ്രകൃതി വസിപ്പതും
വാനവർ വാണീദേവി നാവിന്മേൽ വസിപ്പതും.

നേത്രങ്ങളാകുന്നതു ചന്ദ്രനമാദിത്യനും
ശ്രോത്രങ്ങറം മഹായക്ഷി ശൃംഗമേ് ദുർഗ്ഗാദേവി.
നാസികാഗ്രത്തിങ്കൽ വാണീടുന്നു ജ്യേഷ്ഠാദേവി
വാസവനധിവാസം വാലിന്മേലറിഞ്ഞാലും.
തോളു രണ്ടിലും ഗണനാഥനും കമാരനും
തോലാകുന്നതു ജലധീശ്വരനറിഞ്ഞാലും.
ദന്തപംക്തികളിൽ വാണീടുന്നു മരുത്തുകറം
സന്തതമകിടിൽ വാണീടുന്നു നിധിപതി.
സാദരമുദരത്തിൽ വാണീടുന്നു ദഹനനും
പാദപാണികളിൽ വാണീടുന്നു നാഗേശന്മാർ.
നാലു വേദവും നാലു മുലകളാകുന്നതു
പാലാകുന്നതു നൂനമമൃതുതന്നെയല്ലോ.
ഗോമയം ലക്ഷ്മീദേവി ഗോമൂത്രം ഗംഗാദേവി
ശ്രീമഹാവിഷ്ണുതന്നെ വെണ്ണയായീടുന്നതും.
രോമങ്ങളെല്ലാംതന്നെ മുനിശ്രേഷ്ഠന്മാരല്ലോ
ഗോമാഹാത്മ്യമെല്ലാമേ പറവാൻ പകൽ പോരാ.''

ബ്രാഹ്മണി ആ കപിലയെ വളർത്തി. തനിക്കു് ആഹാരം പോരാതെയും തന്നിമിത്തം ബ്രാഹ്മണഗൃഹത്തിലേക്കവേണ്ട പാൽ കൊടുക്കവാൻ ശക്തിയില്ലാതെയും വരികയാൽ ആ പശു ഒരു ദിവസം മലയപർവ്വതത്തിൽ ചെന്നു ധാരാളം പുല്ലു തിന്നുകയും ആ തക്കം നോക്കി കാമരൂപി എന്ന വ്യാഘ്രി അതിനെ ഭക്ഷിക്കവാൻ പാഞ്ഞടുക്കുകയും ചെയ്തു. പതിനൊന്നു മാസമായ തൻെറ പുത്രനെ ഒന്നു കണ്ടിട്ടു തിരിയെ എത്തുവാൻ അനുവാദം കിട്ടണമെന്നു പശു വ്യാഘ്രിയോടു പ്രാർത്ഥിക്കുകയും പല വാദപ്രതിവാദങ്ങറംക്കുമേൽ വ്യാഘ്രി ആ കരാറിനു വഴിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുതഭാഗം വളരെ മനോഹരമായ രീതിയിൽ കവി വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

''ഞാനൊരു സംവത്സരം തികഞ്ഞേ പുറപ്പെട്ടു
ദീനനായിര തിരഞ്ഞീടുവാൻ, കിട്ടായ്കിലോ
പിന്നെയും സംവത്സരം തികഞ്ഞേ പുറപ്പെട്ടു.
ഇന്നിപ്പോറം പൈദാഹവും പെരുതായിരിക്കുന്നു;
നിന്നെ ഞാൻ തിന്നു മമ പൈദാഹാദികറം തീർത്താൽ
വന്നീടും സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തി നിനക്കെന്നതു നൂനം''

എന്നു പറയുന്ന കാമരൂപിയോടു്

''പുരുഷാർത്ഥങ്ങറം സാധിച്ചീടാതെ ഭൂമിതന്നിൽ-
പ്പെരികെക്കാലം ജീവിച്ചിരുന്നാലെന്തു ഫലം?
പരലോകത്തെസ്സാധിച്ചീടാമെന്നിരിക്കിലോ
മരണം വരുന്നതുമെത്രയും സുഖമല്ലോ''

എന്നാണു് കപില മറുപടി പറയുന്നതു്. കവി സന്ദർഭാനുസാരേണ ഉത്തമനായ ഒരു വാനരൻെറയും മധ്യമനായ ഒരു ശാർദ്ദൂലത്തിൻെറയും അധമനായ ഒരു വ്യാധൻെറയും കഥകൂടി വ്യാഘ്രിയെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. പശു തൻെറ പുത്രനെ കണ്ടു നടന്ന വിവരങ്ങൾ പറഞ്ഞപ്പോൾ അവിടത്തെ സ്ഥിതി കവി താഴെക്കാണുന്നവിധത്തിൽ വിവരിക്കുന്നു.

''ശാർദ്ദൂലത്തോടു സത്യം ചെയ്തുപോന്നതു കേട്ടു
പാർത്തുകല്പിച്ചു പറഞ്ഞീടിനാൻ തനയനും.
തന്നുടെ മാതാപിതാക്കന്മാർക്കു ദുഃഖം തീർപ്പാൻ
നന്ദനനുണ്ടാകുന്നതെന്നതു കേട്ടിട്ടില്ലേ?
എന്നതുമൂലം ഞാൻ പോയ്ച്ചെന്നവനാഹാരത്തി–
നെന്നുടെ ദേഹം കൊടുത്തീടുവൻ മടിയാതെ.
എന്നുമേ പോകവേണ്ട മാതാവേ നീയെന്നതു
നന്ദനൻ ചൊന്നനേരം ചൊല്ലിനാൾ കപിലയും.
സന്തതിയില്ലാതവർക്കില്ലല്ലോ പരഗതി,
ചിന്തിച്ചുകണ്ടാൽ ഞാൻതാൻ പോയ്ക്കൊൾക നല്ലൂ നൂനം.
എന്നതു പറകയും കണ്ണുനീരൊലിക്കയും
തന്നുടെ സഖികളെയേല്പിച്ചു കരഞ്ഞുപോ–
കുന്നതു കണ്ടു കരഞ്ഞീടിനാർ സഖികളും.
പിന്നാലെ കൂടെച്ചിലർ നടന്നുതുടങ്ങിനാർ
എന്നതു കണ്ടു പറഞ്ഞീടിനാൾ കപിലയും.
എന്നേ കഷ്ടമേ! ചൊല്ലു നിങ്ങൾക്കു ദുഃഖിപ്പാനെ–
ന്തെന്നെയീവണ്ണമല്ലോ ധാതാവു നിയോഗിച്ചു.
വന്നീടുമൊരുത്തനു മരണമെന്നാലല്ലോ–
ളന്യരായുള്ള ജനം കൂടവേ മരിപ്പുണ്ടോ?''

ഒടുവിൽ കപില തിരിയെച്ചെന്നു കാമരൂപിയെക്കണ്ടു.

''സത്യതൽപരയായ നിന്നെ ഞാൻ തിന്നുന്നീല
അത്രയുമല്ലയിന്നു തുടങ്ങിയിനി മേലിൽ
പൃഥ്വിയിലുള്ള ജന്തുവർഗ്ഗത്തെത്തിന്നുന്നീല
മാംസഭോജനമിന്നു തുടങ്ങിച്ചെയ്യുന്നീല''

എന്നു വ്യാഘ്രി പറഞ്ഞു. ആ ആശ്ചര്യം കണ്ടു മഹാവിഷ്ണു രണ്ടു മൃഗങ്ങളേയും വൈകുണ്ഠത്തിലേക്കു കൊണ്ടുചെല്ലാൻ ദൂതന്മാരെ അയച്ചു. തൻെറ പുത്രനേയും സഖികളേയും രക്ഷിതാവായ ബ്രാഹ്മണനേയുംകൂടി വിമാനത്തിൽ കയററിയാലല്ലാതെ താൻ കയറുകയില്ലെന്നു കപില വാദിച്ചു. ബ്രാഹ്മണനോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ തൻെറ പത്നിയും ബന്ധുക്കളും രാജാവുംകൂടി തന്നെ അനുഗമിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹവും, ചന്ദ്രസേനനോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ തൻെറ രാജ്യത്തിലെ സകലചരാചരങ്ങളും തന്നെ അനുയാത്ര ചെയ്യണമെന്നു് ആ രാജാവും സിദ്ധാന്തിച്ചു. മഹാ

വിഷ്ണുവിൻെറ അനുമതിയോടുകൂടി അവരെല്ലാം വിഷ്ണുലോകത്തിലേക്കു പോയി ഭഗവത്സായുജ്യം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

സീതാദുഃഖം കിളിപ്പാട്ട്:—സീതാദുഃഖം ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ ആരോ രചിച്ച ഒരു ചെറിയ കിളിപ്പാട്ടാണ്. 'നിറവേ ഭുജിക്കുക', 'ദോഷമില്ലാജാനകി', 'ബോധ്യവും വരുത്തിയേ', 'എന്നെക്കായിൽ മൂതിന്നു', 'വേറെയുണ്ടൊരു കഴൽ', 'നിച്ചിരിയത്തെപ്പോലെ', 'ചിറന്ന കഴവിയും' മുതലായ പ്രയോഗങ്ങൾ ഇതിൽ കാണുമാനുണ്ട്. വാല്മീകിയുടെ ഉത്തരരാമായണത്തിലുള്ള സീതാനിർവാസഘട്ടത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തെ വികൃതരീതിയിൽ രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ ഗാനത്തിൻെറ പ്രണേതാവു് ആ വിഷയത്തിൽ തൻെറ ഉദ്ദേശമെന്തെന്നു വെളിപ്പെടുത്തുന്നില്ല. "മാവാരതം പാട്ട്" മുതലായ ഗ്രാമീണകൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഇതിനേയും ചേർക്കണമെന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നതു്. പത്താം ശതകത്തിലെ കൃതിയെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്ന "ഭീമൻ കഥ"യ്ക്കുള്ള സ്ഥാനവും ഇത്തരത്തിലുള്ളതുതന്നെ.

ഇതിവൃത്തം:—പട്ടാഭിഷേകം കഴിഞ്ഞു ശ്രീരാമൻ ഒരിക്കൽ നായാട്ടിനു പോയ അവസരം നോക്കി കൗസല്യ, കൈകേയി, സുമിത്ര എന്നീ മൂന്നു് അമ്മായിമാരുംകൂടി സീതാദേവിയോടു രാവണൻെറ പടം വരച്ചു തങ്ങളെ കാണിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെടുന്നു. വളരെ വൈമനസ്യത്തോടുകൂടിയാണെങ്കിലും അവരുടെ നിർബ്ബന്ധത്തിനു് ആ സാധ്വി വഴങ്ങുന്നു. "വരട്ടനുറം മഷിക്കറിയുമെടുത്തുടൻ സുമിത്രാദേവി കൊണ്ടു" ചെന്നു സീതയുടെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുകയും, സീത

"വേദമന്ത്രത്തെജ്ജപിച്ചിരിക്കുന്നൊരു മുഖം;
സങ്ഗീതങ്ങളും പാടീട്ടിരിക്കുന്നൊരു മുഖം;
ആദിത്യനെൻെറനേരേയില്ലെന്നുണ്ടൊരു മുഖം;
ഈശ്വരനോടു യുദ്ധം ചെയ്യുന്നുണ്ടൊരു മുഖം;
ദേവകാം തന്നെദ്ദുഷിചെയ്യുന്നതൊരു മുഖം;
പടയ്ക്കു മറതല തിരിക്കുന്നൊരു മുഖം;
സീതയെത്തന്നെ നിനച്ചീടുന്നിതൊരു മുഖം;
മധുവും മാംസവും ഭക്ഷിക്കുന്നിതൊരു മുഖം;
ഇന്ദ്രജിത്തിനെ നിനച്ചീടുന്നിതൊരു മുഖം;
വരവും പെരുക്കീട്ടു വസിക്കുന്നൊരു മുഖം"

ഇങ്ങനെയും മററുമുള്ള രൂപത്തിൽ ലങ്കേശ്വരൻെറ ചിത്രമെഴുതിത്തീർക്കുകയും ചെയ്തു. സുമിത്ര ആ ചിത്രം വാങ്ങി. അമ്മായിമാർ മൂവരും യോജിച്ച് അതു് ആവണപ്പലകമേൽവച്ചു "വിശന്നു വെയിൽകൊണ്ടു വരുന്ന രാമദേവ"നെ അതിന്മേൽ ഇരുത്തി. ശ്രീരാമൻ, ആ പടം സീത വരച്ചതാണെന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ഏററവും ക്രുദ്ധനായി, സീതയുടെ സമാധാനവും പരിദേവനവും ചെവിക്കൊള്ളാതെ വനവാസത്തിൽ

തൻെറ പതിയുടെ സവ്വപ്രവൃത്തികളിലും കാപട്യം കണ്ടു. "കളിപ്പാനെന്നെക്കായിൽ മുതിന്നുപോകുംമുൻപേ മലക്കാവിലേ പോയാൽ വൈകിയേ വരുതാനും" എന്നും മററും അദ്ദേഹം പല ദുശ്ശങ്കകൾക്കു വിധേയനായിത്തീന്നു. ഒടുവിൽ ലക്ഷ്മണനോട് ആ ദേവിയെ "മണിയും കൊട്ടി മെല്ലെയുലകിൽ നടത്തണം" എന്നു ആജ്ഞാപിക്കുകയും ലക്ഷ്മണൻ അതിന്നു വിസമ്മതം അറിയിച്ചപ്പോൾ "ലക്ഷ്മണ! നിനക്കിനി ഭാര്യയായിരുത്തുവാൻ നിശ്ചയം നിനയ്ക്കുന്നു, ഇപ്പോൾ ഞാനറിഞ്ഞിതു" എന്നും മററും കൊള്ളിവാക്കുകൾ പറയുകയാണു ശ്രീരാമൻ ചെയ്തതു്. ലക്ഷ്മണൻ പിന്നെ അവിടെ നില്ക്കാതെ സീതയേയുംകൊണ്ടു മുനിയുടെ പർണ്ണശാലയിൽ ചെല്ലുകയും മുനി ഒരു പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞു ദേവിയുടെ പാതിവ്രത്യനിഷ്ഠ ശരിക്കു മനസ്സിലാക്കി ആ ഗർഭിണിയെ അവിടെ താമസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ആദ്യം ഒരു ഉടുമ്പിനെ കൊന്നു കുമാരൻ സീതയുടെ ചോരയാണു് തൻെറ വാളിൽ പുരണ്ടിരിക്കുന്നതെന്നു് അറിയിച്ചപ്പോൾ അമ്മായിമാർ അതിൽ കളവുണ്ടെന്നു പറയുകയാൽ വീണ്ടും ആശ്രമത്തിൽച്ചെന്നു ദേവിയുടെ ആണിവിരൽ അറുത്തു് ആ ചോര വാളിൽ പൂശി കാണിച്ചു. "ആൺചോര പെൺചോരയും കണ്ടിട്ടില്ലതുകൊണ്ടോ" തങ്ങളെ വീണ്ടും കബളിപ്പിക്കുന്നതെന്നു് അവർ വീണ്ടും തുടന്നു വാദിച്ചപ്പോൾ "നിങ്ങടെ ദേഹമൊരു ഭാഗമങ്ങറുക്കണം, ഒന്നുപോൽ നിറമെങ്കിൽപ്പിന്നെ ഞാൻ പറഞ്ഞീടാം" എന്നു ലക്ഷ്മണൻ പറഞ്ഞു. സീത മൃതയായി എന്നു് അതിൽനിന്നു ശ്രീരാമൻ ധരിച്ചു.

"അല്ലിത്താർതിരുമുടിഭംഗികൾ മറപ്പതോ?
മഴക്കാറിനുളൊത്ത തലനാർ മറപ്പതോ?
മുത്തുകളണിഞ്ഞീടും തൃക്കണ്ണു മറപ്പതോ?
കോവതൻ കരുവൊത്ത പല്ലുകൾ മറപ്പതോ?
ആലിലസമമൊത്ത വയറും മറപ്പതോ?
അന്നത്തിൻ നടയൊത്ത നടകൾ മറപ്പതോ?"

എന്നും മററും വിലപിച്ചു. പിന്നെയും ചില സംഭവങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു ശിശുക്കളെ കാണുവാൻ ശ്രീരാമൻ ലക്ഷ്മണസഹിതനായി ആശ്രമത്തിലേക്കു പോകുകയും അവിടെ ഭൂമി പിളന്നു സീത അതിൽ അപ്രത്യക്ഷയാകുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും, സീതയുടെ തലമുടി ശ്രീരാമൻെറ കയ്യിൽ പെടുകയും അതു "പാലാഴിതന്നിൽച്ചെന്നു വാസുകിയുടെ വാൽമേൽ" ചുററുകയും ചെയ്തുവത്രേ. അതുകൊണ്ടാണുപോലും ആ സപ്പത്തിൽ ഭഗവാൻ ശയനം ചെയ്യുന്നതു്. ഗ്രന്ഥകത്താവിനു ദുഷ്ടകളായ അമ്മായിഅമ്മമാരെ അവഹേളനം ചെയ്യണമെന്നു താൽപര്യമുണ്ടായിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാമെങ്കിലും അതല്ല അദ്ദേഹത്തിനു് ഇതിഹാസവിഷയത്തിലുള്ള അപാരമായ അജ്ഞതതന്നെയാണു് ഇങ്ങനെ ഒരു കാവ്യനിർമ്മിതിക്കു സഹായകമായിരുന്നതു് എന്നു നിണ്ണയി

ക്കുന്നതിനു മഹാവിഷ്ണുവിൻെറ മെത്ത വാസുകിയാണെന്നുള്ള അബദ്ധ പ്രസ്താവനതന്നെ മതിയായ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

നളചരിതം പാന:—ഈ പാനയും ഒൻപതാം ശതകം ഉത്തരാർദ്ധത്തിലേയോ പത്താം ശതകം പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലേയോ ഒരു കൃതിയാണെന്നു തോന്നുന്നു. കർത്താവു് ആരെന്നറിവില്ല. ദമയന്തീസ്വയംവരത്തിനു നളനും ദേവന്മാരും പുറപ്പെടുന്നതുമുതൽ സ്വയംവരംവരെയുള്ള കഥയേ ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളു. ആകെ രണ്ടു ഭാഗങ്ങളുള്ളതിൽ രണ്ടാമത്തെ ഭാഗം തരംഗിണീവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്നു. കവിത രമണീയമാണു്. ദൂതവേഷധാരിയായ നളൻ ദമയന്തിയോടു പറയുന്ന ചില വാക്കുകളാണു് ചുവടെ ചേർക്കുന്നതു്.

"സ്വർഗ്ഗവാസത്തിനാഗ്രഹമില്ലെന്നു
ഭർത്തുന്നെ പറയുന്നു നീയിപ്പോഠം.
നാരിമാക്കു വലിപ്പത്തിനാഗ്രഹം
പാരമെന്നുള്ളതിന്നുള്ളതല്ലെടോ.
മൂടുവാൻ മുതലുള്ള പുരുഷനും
നാടുവാഴിയുംകൂടി വരുന്നാകിൽ
നാടുവാഴി ദരിദ്രനെന്നാകിലും
കൂടിച്ചെന്നു ശയിക്കുമീ നാരികഠം.
ആയിരം പണം നല്കുന്നവനേക്കാ-
ളായിരപ്പടു നിർദ്ധനനാകിലും
ആയവൻതന്നെ വേണ്ടു സുഖത്തിനെ-
ന്നായതാക്ഷിമാക്കൊക്കവേ സമ്മതം.
രണ്ടുകമ്പടിക്കാരുടെ പിന്നാലെ
രണ്ടരഞ്ഞാണും തുപ്പട്ടിവസ്ത്രവും
വ്യാളംകൊത്തിയ മൂൻകയ്യുമായൊരു
വാളും കുത്തി ഞെളിഞ്ഞു നടക്കുന്ന
പണ്ടത്തെക്കാണുംനേരം തരുണിമാർ
പണ്ടത്തെപ്പുരുഷന്മാരെക്കൈവിടും.
തണ്ടുതപ്പിത്തമല്ലാതൊരിക്കലും
കൊണ്ടൽവേണിമാക്കില്ലെന്നറിഞ്ഞാലും.
ഇന്ദ്രനിൽക്കൊതിയില്ലെന്നു ചൊല്ലിയാ-
ലിന്നെനിക്കിതു ബോധിക്കയുമില്ല.
കണ്ടു കണ്ടില്ലെന്നുള്ള മനുഷ്യരെ-
ക്കൊണ്ടുപകാരമെന്തുള്ള സുന്ദരി?"

ലക്ഷ്മീസ്വയംവരം പാട്ടു്:—ഇതു പാലാഴിയിൽനിന്നു ലക്ഷ്മീദേവി ഉത്ഭവിക്കുന്നതും മഹാവിഷ്ണു ആ ദേവിയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുന്നതുമായ ഉപാഖ്യാനത്തെ അധികരിച്ചു കാകളീവൃത്ത

ത്തിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ പാട്ടാണ്. കവിയെപ്പററി ഒര റിവുമില്ല. കാലം ഒൻപതാം ശതകം ഉത്തരാർദ്ധമോ പത്താം ശതകം പൂർവ്വാർദ്ധമോ ആണ്. കവിത മോശമെന്നു പറയാനില്ല. താഴെ കാണുന്ന ഈരടികൾ നോക്കുക.

''അക്കടൽതൻ നടുവിൽ പ്രകാശിച്ചുട–
നക്കായുതപ്രഭ കൈക്കൊണ്ടുകാണായി
പൊൽത്താരിൽമാതെഴുന്നള്ളുംപ്രകാരങ്ങൾ.
പത്തുനൂറായിരം ദിവ്യവധൂജനം
കൈത്താരിൽ താലപ്പൊലി കൈവിളക്കുകൾ
മുത്തുക്കുട കൊടി രത്നത്തഴകളും
മുത്തുരത്നങ്ങളാൽ കോരിയഭിഷേകം
മത്തഗജേന്ദ്രന്മാർ ചെയ്തുകൊണ്ടങ്ങനെ
ആലവട്ടം നല്ല വെഞ്ചാമരങ്ങളും
ബാലതരുണിമാർ വീശുമാറങ്ങനെ
മംഗല്യവായ്ക്കുര വാദ്യഘോഷംകൊണ്ടു
തിങ്ങിയുലകു മുഴങ്ങുമാറങ്ങനെ
ബ്രഹ്മാവു മുൻപായ ദേവമുനീന്ദ്രന്മാർ
നിർമ്മലവേദം ജപിക്കുമാറങ്ങനെ
ദേവകൾ മുപ്പത്തിമുക്കോടിയുംകൂടി
ദേവിയെ വാഴ്ത്തി സ്തുതിക്കുമാറങ്ങനെ
അംബുജലോചനൻതന്നെ വരിപ്പാനാ–
യംബുജത്തുയിലാം പയ്യെച്ചമഞ്ഞിതു.
അംബുവാഹങ്ങളെ വെന്നണിചായലി–
ലംബുജമാല തുളസിയും തെച്ചിയും
പിച്ചകമാലയണിഞ്ഞു നിരന്നുട–
നുജ്ജ്വലിക്കും കിരീടം ഘനം ചാർത്തിയും........
തിങ്ങിവിങ്ങിഗ്ഘനം തമ്മിലുരുമ്മീട്ടു
പൊങ്ങുന്ന ബാലകളേർമുലക്കുന്നുകൾ
സംഗീതസാഹിത്യസാമർത്ഥ്യസാരസ്യ–
സാരം ചുമന്നു ചൊരിഞ്ഞുകൊണ്ടങ്ങനെ
ത്രൈലോക്യമോഹിനി സുന്ദരിയിന്ദിര
ബാലാർക്കശോഭ കലർന്നുകൊണ്ടങ്ങനെ
നാഥനുറങ്ങുമരയാൽത്തളിരിനു–
മാധി കൊടുക്കുമുദരവുമങ്ങനെ
നീലിമ കോലുന്ന രോമാവലി കണ്ടാൽ
നീലഫണീന്ദ്രനെ വെല്ലുമാറങ്ങനെ
മേളമിയലുന്ന നാഭിമലർ കണ്ടി–
ട്ടോളത്തിലെച്ചുഴി മുളന്നൊളിച്ചുപോയ്........

തണ്ടു തരിവള പാടകമെന്നിവ-
കൊണ്ടു വിളങ്ങുന്നടിയിണശോഭയും.''

ഓണപ്പാട്ടു്:— ഓണപ്പാട്ടിനു മഹാബലിചരിതം എന്നും പേരുണ്ടു്. കവിയാരെന്നറിയുന്നില്ല. ഒൻപതാം ശതകത്തിലോ പത്താം ശതകത്തിലോ ഉള്ള ഒരു കൃതിയാണെന്നനുമാനിക്കാം. താൻ തൃക്കാക്കരനിന്നു വരുന്നതായി കിളി പറയുമ്പോൾ ''തൃക്കാക്കരയെന്തു വാർത്തയൊള്ളു?'' എന്നു കവി ചോദിക്കുന്നു. ''തൃക്കാക്കര ശ്രീമഹാദേവൻെറ'' ലീലകൾ നാരദൻ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുള്ളതു താൻ വിവരിക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ടു കിളി മഹാബലിയുടെ രാജ്യഭാരം ആദ്യമായി വർണ്ണിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള ചില ശീലുകൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണല്ലോ.

''മാവേലി നാടു വാണീടും കാലം
മാനുഷരെല്ലാരുമൊന്നുപോലെ
ആമോദത്തോടേ വസിക്കുംകാലം
ആപത്തങ്ങാക്കുമൊട്ടില്ലതാനും.
ആധികൾ വ്യാധികളൊന്നുമില്ല
ബാലമരണങ്ങൾ കേൾപ്പാനില്ല.
കള്ളവുമില്ല ചതിയുമില്ല
എള്ളോളമില്ല പൊളിവചനം.
വെള്ളിക്കോലാദികൾ നാഴികള-
മെല്ലാം കണക്കുകൾ തുല്യമായി.
കള്ളപ്പറയും ചെറുനാഴിയും
കള്ളത്തരങ്ങൾ മററൊന്നുമില്ല.''

അക്കാലത്തു് ആഡംബരപൂർവ്വം ആഘോഷിച്ചുവന്നിരുന്ന ചിങ്ങമാസത്തെ ഓണം ''മാവേലി മണ്ണുപേക്ഷിച്ചശേഷം മാധവൻ നാടു വാണീടും കാലം'' മുടങ്ങിപ്പോകയും മഹാബലി അതിനെപ്പററി ശ്രീകൃഷ്ണനോടു് ആവലാതിപ്പെടുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ

''ഖേദിക്കവേണ്ട നീ മാവേലിയേ
കാലമൊരാണ്ടിലൊരു ദിവസം
മാനുഷരെ വന്നു കണ്ടുകൊൾവാൻ
ചിങ്ങമാസത്തിലെ ഓണത്തിൻനാൾ
ഭംഗ്യാ വരിക..........................''

എന്നരുളിച്ചെയ്തു. ഭഗവാൻെറ ഉപദേശമനുസരിച്ചു ധർമ്മപുത്രർ

''ചിങ്ങമാസത്തിലെ ഓണത്തിൻനാൾ
മാവേലിതാനും വരുമിവിടെ
പണ്ടേതിനെക്കാൾ വിചിത്രമായി
വേണ്ടുന്നതെല്ലാമൊരുക്കിടേണം''

എന്നു് ആജ്ഞാപിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രജകൾ ആ ഉത്സവം ഘോഷിക്കുന്ന രീതി കവി സാമാന്യം ഭംഗിയായി പ്രതിപാദിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്നതു് അക്കാലത്തെ വാണിജ്യത്തെ പരാമർശിക്കുന്ന ചില വരികളാണു്.

''ശീലത്തരങ്ങളും വേണ്ടുവോളം
നീലക്കവണികൾ വേണ്ടുവോളം
നല്ലോണം ഘോഷിപ്പാൻ നല്ലുഴുത്തൽ
കായംകുളച്ചേല പോല്ലുലിയൻ
ചീനത്തെ മുണ്ടുകൾ വേണ്ടുവോളം
ജീരകം നല്ല കടു മുളകു
ശക്കര തേനോടു പഞ്ചസാര
എണ്ണമില്ലാതോളമെന്നേ വേണ്ടു.''

സ്ത്രീകൾ ഭർത്താക്കന്മാരോടും മററും ഓണപ്പുടവയ്ക്കു് അപേക്ഷിക്കുന്ന ഭാഗം വായിക്കുവാൻ രസമുണ്ടു്.

''തന്റെ കണവനോടൊന്നു ചൊന്നു.
ചേലയെനിക്കൊന്നു വേണമെങ്കിൽ
രണ്ടാംതരംതന്നെ വേണമല്ലോ
കണ്ടാലും നല്ല വിശേഷം വേണം.
എന്നതു കേട്ടപ്പോൾ മററൊരുത്തി
ഉടുവാത്തൊരു ചേല വേണമല്ലോ
കാരണം കേൾപ്പിൻ ഞാൻ ചൊന്ന വാത്ത
ചേലത്തരത്തിനു വേണമെങ്കിൽ
പൂരത്തിൻനാൾക്കു വരേണം നിങ്ങൾ
വീരാളിക്കൊത്തൊരു ചേല വേണം.''

''അന്നേരം മററൊരു കന്യകയും
തന്നുടെ മാതാവിനോടു ചൊന്നാൾ.
ഓണപ്പുടവയെനിക്കില്ലമ്മേ
നാണക്കേടായിട്ടു വന്നുകൂടി.
അച്ഛൻകൊണ്ടന്നാലെനിക്കു വേണ്ടാ
എന്റെ മകൾക്കെങ്ങിരുന്നുപോട്ടെ
ഓണം കഴിഞ്ഞേ എനിക്കു വേണ്ടൂ.''

''അത്തം കഴിഞ്ഞു നാളഞ്ചു ചെന്നാൽ
വേണ്ടുന്നതെല്ലാമൊരുക്കിടേണം
ഉത്രാടമസ്തമിച്ചീടുന്നേരം
ഹസ്തിമുഖവനു വേണ്ടുന്നതു''

എന്നും മററുമുള്ള ചടങ്ങുകളെപ്പററി അനന്തരം ചുരുക്കമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

''മാവേലി പോകുന്ന നേരത്തിങ്കൽ
നിന്നു കരയുന്നു മാനുഷരും''

എന്നാണു് കവി പറയുന്നതു്.

സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ ഈ ചെറിയ പാട്ടിനു സ്ഥാനമൊന്നും കല്പിക്കുവാൻ പാടില്ലെങ്കിലും അതിലെ ചില ശീലുകൾക്കു തന്മയത്വമുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കുകതന്നെ വേണം. ചില ഈരടികൾ മൂവടികളായാണു് രചിച്ചുകാണുന്നതു്. മഹാബലി തന്റെ നാടു കാണ്മാൻ വരുന്ന ദിവസമാണു് ചിങ്ങമാസത്തിലെ തിരുവോണം എന്നു കേരളത്തിൽ ഐതിഹ്യമുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹം കേരളരാജാവായിരുന്നുവെന്നു് ആരും തെററിദ്ധരിക്കരുതു്. പണ്ടു തിരുവോണം തമിഴ്നാട്ടിലും ഘോഷിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ''മതുരൈക്കാഞ്ചി'' എന്ന സംഘകാലത്തെ കൃതിയിൽ തെളിവുണ്ടു്. വാസ്തവത്തിൽ തിരുവോണം മഹാബലിയെ വാമനമൂർത്തി ജയിച്ച ദിവസമാണു്. ''വാനവരമ്പൻ'' എന്ന പദത്തെ ''ബാണവർമ്മൻ'' എന്നു രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി മഹാബലിയുടെ പൗത്രനായ ബാണനും കേരളത്തിൽ രാജ്യഭാരം ചെയ്തിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതു പ്രമാദംതന്നെ. ബാണന്റെ രാജധാനി ആര്യാവർത്തത്തിലായിരുന്നു. ''വാനവരമ്പൻ'' എന്നതു ചേരരാജാക്കന്മാരുടെ പൊതുപ്പേരാണു്. ''മല്ലൽ ചെരുതിയൻ വാനവരമ്പനേ മലയമാനേ'' എന്നു ചൂഡാമണിനിഘണ്ടുവിൽ കാണാം.

രാമായണം ഗാഥ:—രാമായണം ഗാഥ എന്നൊരു ദീർഘമായ കൃതി അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു കവി രചിച്ചുകാണുന്നു. കൃഷ്ണഗാഥയെ അപേക്ഷിച്ചു ഭാരതഗാഥ പതിന്മടങ്ങു് അപകൃഷ്ടമാണെങ്കിൽ ഭാരതഗാഥയെക്കാൾ നൂറു മടങ്ങു് അപകൃഷ്ടമാണു് രാമായണഗാഥ. കവി വളരെ പണിപ്പെട്ടു് ഒരുവിധത്തിൽ വൃത്തമൊപ്പിച്ചു എന്നു പേർ വരുത്തി ശബ്ദഗുണമോ അർത്ഥഗുണമോ ഉള്ള ഒരൊററ വരിപോലും കണികാണാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധത്തിൽ രാമായണത്തെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി 'ഷോഡശായിരത്തൊന്നു' ഗ്രന്ഥമായി പ്രസ്തുതകൃതി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ''ദീനതയെന്യേ ദിനംപ്രതി രക്ഷിക്കും ദയയേറും പള്ളിയറേശ്വരി'' തന്നെ പരിപാലിക്കണമെന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതിനുപുറമേ ''വല്ലാതെയാക്കാതെ മംഗലമാക്കണം, വ്യാഘ്രാലയ, ദേവ, തമ്പുരാനേ'' എന്നും പറയുന്നതിൽനിന്നു വൈക്കത്തപ്പന്റെ ഭക്തനായിരിക്കാം അദ്ദേഹമെന്നു സങ്കല്പിക്കാവുന്നതാണു്. ഒരു ഗുരു വേണ്ട ദിക്കിൽ രണ്ടു ലഘുക്കളെ അതിനുപകരം ചേർക്കുന്നതു കവി ഒരു ഭംഗ്യന്തരമായി കരുതീട്ടുണ്ടോ എന്നുപോലും സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ''പല ഗുണമുള്ളൊരു പത്മവിലോചനൻ പാർത്ഥിവൻ രാമചരിതം ഭക്ത്യാ'' ''അരചന്മാർക്കു വാഴ്വാനഴകാം രാജധാനി അത്ഭുതമാം സ്വർണ്ണംകൊണ്ടുതന്നെ'' എന്നും മററുമുള്ള വരികൾ ഈ വൈകല്യത്തിനു് ഉദാഹരണങ്ങളാണു്. യതിഭംഗംകൊണ്ടു കർണ്ണാരുന്തുദങ്ങളായ ഈരടികൾക്കു കണക്കില്ല. ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"മന്നവന്മാക്കൊക്കെ മന്നവനായൊരു
മാത്താണ്ഡഗോത്രജൻ മാനശീലൻ
മുനിമാർ ദേവകദംക്കും മുഖ്യർ മററുള്ളോക്കും
മോഹിച്ചതൊക്കയും നല്കിടുന്നു.
ആനന്ദമൂത്തിയതാകും ശ്രീരാമനു-
മംഗനയോടുമനുജനോടും
നന്നായയോധ്യാനഗരിയിലും വാണു
നല്ലോരോടുമാനന്ദിച്ചക്കാലം."

ഗാഥയിൽ ഇത്ര പൊട്ടയായി മറെറാരു കാവ്യം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടില്ല. പണ്ടും ഇന്നത്തെപ്പോലെ സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ അനധികാരികളായ ചില ലോകോപദ്രവികദം വലിഞ്ഞുകേറി ഗോഷ്ടികദം കാണിച്ചിരുന്നു എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നതിനെങ്കിലും ഈ ഖണ്ഡിക പ്രയോജനപ്പെടുന്നതാണല്ലോ. ഉളൻ, നെറിയേ (ന്യായമായി) മുതലായ ചില പഴയ പദങ്ങദം കാണുന്നു. കവി അധ്യാത്മരാമായണം വായിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു "ഫാലവിലോചനൻ പരമേശ്വരൻതാനും പാവ്വതിക്കു നന്മ വദ്ധിപ്പാനായ്'" രഹസ്യോപദേശം ചെയ്തു എന്നുള്ള പ്രസ്താവന ജ്ഞാപകമാണ്. കവിത ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ രചിച്ചതാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ക്രിയാദീപിക (തന്ത്രഗ്രന്ഥം)—പൊടവർഭാഷ:—ബിംബപ്രതിഷ്ഠ, പൂജ, തന്ത്രദീക്ഷ മുതലായ പല താന്ത്രികവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചും വിശദവും ലളിതവുമായ രീതിയിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ദീൎഘമായ ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാണ് ക്രിയാദീപിക. പുടവർ(വിടവൂർ) ഭാഷയെന്നും ഇതിനെ പറയുന്നു. പൊടവർ എന്നതു തളിപ്പറമ്പുഗ്രാമത്തിലെ വൈദികന്മാരായ നമ്പൂരിമാക്കുള്ള പൊതുപ്പേരാണ്. ആവശ്യമുള്ള ഘട്ടങ്ങളിൽ വേണ്ട മന്ത്രങ്ങളും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. പെരുഞ്ചല്ലൂർഗ്രാമക്കാരനും നാരായണൻെറ പുത്രനും പാണ്ഡുരംഗൻെറ ശിഷ്യനുമായ വാസുദേവൻനമ്പൂരിയാണ് ഇതിൻെറ പ്രണേതാവ്. താൻ സുമനോവാടികാജാതനും മഹേശ്വരൻെറ പിതൃവ്യനുമാണെന്നും അദ്ദേഹം തന്നെപ്പററി പറയുന്നു. സുമനോവാടിക (മലർക്കാവ്) ഏതു സ്ഥലമാണ് എന്നറിയുന്നില്ല. മഹേശ്വരനും അവിജ്ഞാതനാണ്. ഗ്രന്ഥം ആദ്യന്തം അനുഷ്ടുപ്പ്വൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്നു. തന്ത്രസമുച്ചയത്തിലെന്നപോലെ ഇതിലും പന്ത്രണ്ടു പടലങ്ങളുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങദം ശ്രദ്ധേയങ്ങളാണ്.

ആരംഭം:

"ഉള്ളിൽ വെന്തഴലും ലോകക്കെല്ലാൽ തീപ്പാനൊരൗഷധം
നല്ലതിന്നായ് വണങ്ങുന്നേൻ ചെല്ലൂർനാഥം സദാശിവം.

തന്ത്രമായ സമുദ്രത്തിന്നന്തയാനേ സുപോതകം
ചിന്തയേ പാണ്ഡുരംഗാഖ്യം സന്തതം ഞാൻ ഗുരൂത്തമം.

തന്ത്രീണാം മന്ദബുദ്ധീനാം വ്യക്തമായറിവാനിഹ
പ്രതിമാസ്ഥാപനാദീനാമെളുതായി വിധിം ബ്രുവേ.''

അവസാനം:

''ഗുരൂപദേശം കൂടാതെ ചെയ്യൊല്ലയിവയൊന്നുമേ,
ധാർഷ്ട്യതശ്ചേച്ചെയ്കിൽ വിഫലം കർമ്മ സ്യാദ്ദേവകോപവും.
സുമനോവാടികാജാതവിടവൂർ വാസുദേവനാൽ
മഹേശ്വരപിതൃവ്യേണ പഠിച്ചുണ്ടായതൊക്കയും
ശ്ലോകരൂപേണ ബന്ധിച്ചു ഭാഷാമിശ്രിതസംസ്കൃതൈഃ.
....
ഏവം കൃതാ തന്ത്രഭാഷാ മന്ത്രാണാം മാർഗ്ഗദർശിനീ
ചെല്ലൂരാധിപതിജ്ഞേയാ ഭൂയാദസ്മദനുഷ്ഠിതാ.
ഇത്ഥം ക്രിയാദീപികയിൽ ദ്വാദശം പടലം കൃതം
നാരായണതനൂജേന ചെല്ലൂർനാഥപ്രസാദതഃ.''

ഇടയ്ക്കുനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ചേർക്കാം.

''ആചാര്യകണ്ഡേ ഹോമിപ്പാൻ പ്ലാശുതന്നെ സമിത്തിഹ
കടമ്പും ഷൺമുഖേ വിഘ്നേ കൂവളം പ്ലാശു ശാസ്തരി
പ്ലാശും കരിങ്ങാലൂരയാലിത്തി പേരാലു കൂവളം
അത്തിയും കമിഴം പ്രാഗാദികണ്ഡേഷു ക്രമാച്ചുവേ
പ്രാഗാദി നാലു കണ്ഡേഷു പ്ലാശുതന്നെ ഹരീശ്വരേ.''

കിരാങ്ങാട്ടു ജയന്തൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട്—ജീവചരിത്രം:— ഷോഡശക്രിയാകാരിക എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ ജയന്തൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട തന്നെപ്പററി ചിലതെല്ലാം പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. പരശുരാമക്ഷേത്രമായ ഈ മലനാട്ടിൽ ''എട്ടു സംഖ്യാവതാം ഗ്രാമാണാം നിലയം'' ഉണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നായ പെരുവനം ഗ്രാമത്തെ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

''അരിയ മഖഹവിർഗ്ഗന്ധങ്ങളെക്കൊണ്ടജസ്രം
സുരഭിതഭുവനാന്തം ക്ഷാന്തഭൂദേവകാന്തം
പരശുധരമുനീന്ദ്രൻതന്നുടേ ശാസനത്താൽ
പെരിയ പെരുമനഗ്രാമം ജയിച്ചീടുകെന്നും.''

''വേദം വേദാംഗമുച്ചൈഃ സ്മൃതി പുനരുപവേ-
ദാംഗവും ധർമ്മശാസ്ത്രം
വേദാന്തം മററുമോരോ തരമിതമിയലും
വിദ്യ കൈക്കൊണ്ടദാരാഃ
വ്യാസാദീനാം കപോലേ പുളകനിര ശനൈ-
രുത്തമാംഗേപി കമ്പം
നാസാഗ്രേ തർജ്ജനീം കണ്ണിണയിൽ മുകുളതാം
തന്വതേ യദ്വിജേന്ദ്രാഃ.''

അനന്തരം ഇരട്ടയപ്പൻ, മേല്ക്കാവമ്മ, ഊരകത്തു ദുർഗ്ഗ, തിരുവലക്കയ്യൂർ അയ്യപ്പൻ, ആരിയക്കുളത്തു വിഷ്ണു എന്നീ ദേവതകളെ വന്ദിച്ചതിനുമേൽ "ഇടക്കുന്നിൽത്തലം ചേർന്ന" നമ്പൂരിപ്പാടന്മാരെ വാഴ്ത്തുന്നു. ഇടക്കുന്നിൽ പാർവ്വതിയാണ് ആചാര്യന്റെ ഇഷ്ടദേവത.

"ഏഷാമഭീഷ്ടം മുഴുവൻ കൊടുപ്പാ-
നാഷാഢമാസേ മുകിലെന്നപോലെ
ഏഷാ കനിഞ്ഞക്ഷസമക്ഷമാസ്തേ
താഴാത കാരുണ്യരസേന ഗൌരീ."

അവിടെ കിരാങ്ങാട്ടു മനയ്ക്കൽ വിദ്വാന്മാരായി രണ്ടു നമ്പൂരിമാർ ജീവിച്ചിരുന്നു.

"വാട്ടംവരാതെ ധനധാന്യസമൃദ്ധി കൈക്കൊ-
ണ്ടാഢ്യൗ തഴച്ച സുഹൃദൗ സകലേഷു യേഷാം
ആടീത്തിരട്ടി വരുമാപടി നാകരാജാം
മൗഢ്യത്തിലീശമുരവൈരികളെന്നപോലെ.

വൃത്ത്യാ വിളങ്ങീടിന വിദ്യകൊണ്ടും
നിത്യം നിറക്കന്ന വിനീതികൊണ്ടും
വന്ദ്യൗ കിരാങ്ങാടിതി ഭാസുരൗ യൗ
ചന്ദ്രാംശുമന്താവിവ ദീപ്തിജാലൈഃ."

അവരിൽ ഒരാളായിരുന്ന നാരായണൻനമ്പൂരിപ്പാട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വംശജനായ നീലകണ്ഠനു പാർവ്വതീപ്രസാദംകൊണ്ടു ജയന്തൻ എന്നൊരു പുത്രൻ ജനിച്ചു.

"വിദ്വാൻ വിനീതോ നിറമാൻഖലാവും
വൃത്തേന നാരായണനാമധേയഃ
തദ്വംശഭാജോഽജനി നീലകണ്ഠാ-
ദദ്രീന്ദ്രജാപാദപരാഗരാഗീ.
അത്യാദരത്താലചലേന്ദ്രപുത്രീം
നിത്യാമവൻ നിത്യവചോവിലാസൈഃ
ഭക്ത്യാ പുകണ്ണാനതുകൊണ്ടുതന്നെ
പുത്രോപി ജജ്ഞേ സ ജയന്തനാമാ."

ജയന്തനു ശങ്കരൻ എന്നൊരു ഗുരുവുണ്ടായിരുന്നു.

"അത്യന്തമൂഢനാവനെങ്കിലുമംബികായാം
ഭക്തോ ഗുരുക്തികരണേ നിയതസ്വഭാവഃ
യസ്യായമൻപു തടവീടിന ഭാവഹൃദ്യോ
വിദ്യോപദേശഗുരു ശങ്കരനാമധേയഃ."

ജയന്തന്റെ കാലം ഒൻപതാം ശതകമായിരിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്.

കൃതികറം:—ജയന്തൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ട് (1) ഷോഡശക്രിയാകാരിക (2) ആശൌചകേരളി എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങറം മണിപ്രവാളപദ്യരൂപത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ഷോഡശക്രിയാകാരിക:—ബോധായനസൂത്രപ്രയോഗമെന്നും കേരളിയെന്നുംകൂടി നാമാന്തരങ്ങറം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനുള്ളതായി കാണുന്നു.

"ബോധായനനെ വന്ദിച്ചു ഷോഡശക്രിയ ഭാഷയായ്
ആഖ്യാസ്യാമീഹ ബാലപ്രബോധായ ചെവരതേഷ ഞാൻ"

എന്നതാണ് അതിലെ ചികീഷിതസൂചന. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ളവയാണ് ചുവടേ പകർത്തുന്ന ശ്ലോകങ്ങറം.

"കേരളങ്ങളിലിണങ്ങിന ഭാഷകൊ–
ണ്ടാരചയ്യ ചെവരതങ്ങവനിങ്ങനെ
കേരളീതി ലളിതം നിറമാണ്ടിഴം
പേരുമിട്ടതു പലക്ഷപകാരമാം.

സൈഷാ ചാരുമുഖീ സതീ മൃദുപദന്യാസാ സുബോധാ മുദ–
ന്നാനാകർമ്മപരായണാ സഹചരീ ധർമ്മേ സുവൃത്തോത്തമാ
ആലോകേ ലളിതാത്മനാം രുചികരീ ഭാഷാവിശേഷോദിതാ
വിപ്രാണാം ഹൃദയംഗമാ വിജയതാം വർണ്ണോജ്ജ്വലാ കേരളീ."

ജയന്തനു ഭാഷാകവനം സുസാധ്യമായിരുന്നു എന്നു താഴെക്കാണുന്ന മങ്ഗലശ്ലോകംതന്നെ തെളിയിക്കുന്നു.

"കൊമ്പും തുമ്പിക്കയ്യും ചെമ്പത്തിനിറം പഴിക്കുമുടൽവടിവും
സംപ്രതി കോലും കോലം സമ്പദമരുളീടുകൻപിൽ മമ വചസാം."

ശ്ലോകങ്ങളിലെ ഭാഷ വളരെ ലളിതമാണ്.

"വേളി ചൗളം സമാവർത്തം സീമന്തമുപനീതിയും
ഗോദാനവുമിവാറിന്നും നാന്ദി നാലിൽക്കുറയ്ക്കോലാ.

ദേവകറംക്കും പിതൃക്കറംക്കുമൊപ്പിച്ചതിരുവക്കതു്
മററുമൊന്നിന്നുമോരോന്നിൽക്കുറയച്ചെയ്യതില്ലപോൽ.

തൻനേരുടൽപിറന്നോരെ വിശേ ദേവകളാക്കുക
തൻഗോത്രമല്ലയാതോരെപ്പിതൃക്കളെയുമാക്കുക.

ക്രിയ മററാരുവക്കാകിൽ വലത്തവരെ വച്ചുടൻ
തമ്മിൽപ്പലകമേൽപ്പുല്ലു തുടന്നിട്ടു തുടങ്ങുക."

ആശൗചകേരളി:—ആശൗചത്തെപ്പററിമാത്രം പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് ആശൗചകേരളി. അതിൻെറ ആരംഭത്തിൽ

"അൻപിൽത്തുണയ്ക്കെനിക്കെന്നും ഇമ്പിക്കയ്യുള്ള തമ്പുരാൻ
ഇമ്പത്തിൽ മേവുകെൻനാവിലൻപത്തൊന്നക്ഷരങ്ങളും.
സ്വായംഭുവനെ വന്ദിച്ചിട്ടാവോളമെളുതായി ഞാൻ
ആയവണ്ണം പുലയുടെ ഞായത്തെയിത ചൊല്ലുവൻ"

എന്നും അവസാനത്തിൽ

"തട്ടക്കെന്നെ വരും പേടി തട്ടക്കെന്നൊരു വൈഭവം
ഇടക്കന്നിൽ ഭഗവതി കടക്കണ്ണെന്നെ രക്ഷതാം.
ആശൗചകേരളീനാമ്നാ ജയന്തേന പ്രകീർത്തിതാ
ബോധായ മന്ദബുദ്ധീനാമുപകാരായ കല്പതാം."

എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു.

പുതുവന നമ്പൂരി:—സംസ്കൃതം അഭ്യസിക്കുന്ന ബാലന്മാർക്ക് പ്രാഥമികമായ വിഭക്തിജ്ഞാനവും മററും ലഭിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി പുതുവന നമ്പൂരി 'ബാലപ്രബോധനം' എന്നൊരു ചെറിയ മണിപ്രവാളഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അനുഷ്ടുപ്ശ്ലോകങ്ങളിലാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ നിർമ്മിതി. അനേകം വ്യാകരണവിഷയങ്ങളെ നാമമാത്രമായെങ്കിലും അദ്ദേഹം സ്പർശിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതാണ് ഇതിൻെറ പ്രയോജനം. തന്നിമിത്തം ഇതു പുതിയ സംപ്രദായത്തിലുള്ള സംസ്കൃത വിദ്യാഭ്യാസത്തിൻെറ ആവിർഭാവകാലത്തിനുമുൻപുവരെ ഉപാധ്യായന്മാർ അധ്യേതാക്കന്മാരെ പഠിപ്പിച്ചുവന്നിരുന്നു. 'വൃക്ഷസിദ്ധരൂപ'ത്തിൻെറ അനുബന്ധങ്ങളായി ബാലപ്രബോധനവും സമാസചക്രവും ശ്രീരാമോദന്തവും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനുള്ള കാരണവും അതുതന്നെയാണ്. സമാസചക്രം സംസ്കൃതഭാഷയിൽത്തന്നെ വിരചിതമായിരിക്കുന്നതിനാൽ അതു ബാലപ്രബോധനംപോലെ ഉപയോഗമുള്ളതല്ല. 'നവാരണ്യമഹീദേവകൃതിരേഷാ വിരാജതേ' എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നാണ് പുതുവന നമ്പൂരിയാണ് പ്രസ്തുത നിബന്ധത്തിൻെറ പ്രണേതാവെന്നു വെളിപ്പെടുന്നതു്. പുതുവനയില്ലം തിരുവിതാംകൂറിൽ കോട്ടയത്തു തിരുനക്കരെയാണ്. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ

"വെള്ളം ജടാന്തേ ബിഭ്രാണം വെള്ളിമാമലവിഗ്രഹം
വെള്ളരമന്ന ഗൗരീശമുള്ളിലൻപൊടു ചിന്തയേ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം തൻെറ ഇഷ്ടദേവതയെ വന്ദിക്കുന്നു. മധ്യകേരളത്തിലെ ഒരു പുതുവന നമ്പൂരിയാണ് പ്രബോധനകാരൻ എന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നവരുമുണ്ട്.

ബാലപ്രബോധനം:—താഴെക്കാണുന്ന വിഭക്ത്യർത്ഥബോധകങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങൾ വായിച്ചാൽ ഗ്രന്ഥത്തിലെ പ്രതിപാദനരീതി മനസ്സിലാകും.

"അതെന്നു പ്രഥമയ്ക്കർത്ഥം ദ്വിതീയയ്ക്കതിനെപ്പുനഃ
തൃതീയാ ഹേതുവായിക്കൊണ്ടാലോട്ടടേതി ച ക്രമാൽ
ആയിക്കൊണ്ടു ചതുർത്ഥീ ച സർവ്വത്ര പരികീർത്തിതാ
അതിങ്കൽനിന്നു പോക്കേക്കാറം ഹേതുവായിട്ടു പഞ്ചമീ
ഇക്കമിന്നുമുടേ ഷഷ്ഠിക്കതിൻേറ വെച്ചുമെന്നപി
അതിങ്കലതിൽവച്ചെന്നും വിഷയം സപ്തമീ മതാ
വിഭക്ത്യർത്ഥങ്ങളീവണ്ണം ചൊല്ലുന്നു പല ജാതിയും.

വൃക്ഷസ്തിഷ്ഠത്യസൌ വൃക്ഷം നില്ക്കുന്നു; വൃക്ഷമാശ്രയേ
വൃക്ഷത്തെയാശ്രയിക്കുന്നേൻ; വൃക്ഷേണ ദ്വിരദോ ഹതഃ
വൃക്ഷത്താലാന കൊല്ലപ്പെട്ടെന്നീവണ്ണം തൃതീയയും;
നമശ്ചകാര വൃക്ഷായ ശാഖാസംഘശോഭതേ
നമസ്കരിച്ചേൻ വൃക്ഷത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു ചതുർത്ഥ്യപി;
വൃക്ഷാഗ്രാൽ കുസുമം ഭ്രഷ്ടം വൃക്ഷാഗ്രത്തിങ്കൽനിന്നിഹ
പൂ വീണെന്നതു; വൃക്ഷസ്യ ശാഖാ ചാതുന്തമുന്നതാ
വൃക്ഷത്തിൻേറ കൊമ്പുമേററമുയന്നോന്നിതു ഷഷ്ഠ്യപി;
പക്ഷീ വൃക്ഷേ സ്ഥിതഃ പക്ഷി വൃക്ഷത്തിങ്കലിരുന്നിതു;
ഹേ വൃക്ഷ! ത്വം കമ്പസേ കിമിതി സംബോധനാപി ച
എടോ വൃക്ഷം നീ ചലിക്കുന്നെന്തിതീവണ്ണമൊക്കവേ
സംബോധനാനിർണ്ണയാർത്ഥം ഹേശബ്ദം കൂടെ യുജ്യതേ."

ആശൌചവിജ്ഞാനം ഭാഷ:—ആശൌചവിഷയകമായുള്ള ഒരു ഭാഷാഗ്രന്ഥമാണ് ആശൌചവിജ്ഞാനം.

"ഗണേശാനം ഗുരും വാണീം കാത്യായനമുമാപതിം
പ്രണമ്യാശൌചവിജ്ഞാനം ഭാഷയാ ലിഖ്യതേ മയാ"

എന്നുള്ള പീഠികയോടുകൂടി ആചാര്യൻ

"സപിണ്ഡബാലതുല്യോദബന്ധുനാമുള്ള ഭേദവും
മററം ഭേദങ്ങളെല്ലാവും യഥാമതി വദാമ്യഹം"

എന്നു തൻേറ ഭാഷാകൃതി ആരംഭിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ

"കൃതമല്പമതീനാമിദമാശൌചം നൃസുരഭാഷയാ മിശ്രം
അധ്യാപകപരമേശ്വരഭാഷാഗദ്യം നിരീക്ഷ്യ കേനാപി"

എന്നും,

"രുദ്രനാരായണേനേദമാശൌചം ഭാഷയാ കൃതം
സമാസേനോപകാരായ ബാലാനാമിതി മൃഷ്യതാം"

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങളും കാണ്മാനുണ്ട്. രുദ്രൻേറ പുത്രനായ നാരായണൻനമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തിൻേറ ആചാര്യനാണെന്നു കരുതാവുന്ന പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി ഗദ്യത്തിൽ നിർമ്മിച്ച ആശൗചഗദ്യം നോക്കി അതിനെ ഉപജീവിച്ചെഴുതിയതാണ് ആശൗചവിജ്ഞാനം എന്ന് ഈ

പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു നാം അറിയുന്നു. ഗ്രന്ഥകാരനെപ്പററി മറെറാരു വിവരവും ലഭിക്കുന്നില്ല.

ആശൗചാഷ്ടകം ഭാഷാവ്യാഖ്യ:—വരരുചികൃതം എന്നു പുരാവിത്തുകാം വിശ്വസിക്കുന്നതും കേരളത്തിൽ പ്രധാനഭൂതവുമായി ആശൗചാഷ്ടകം എന്നൊരു സംസ്കൃതഗ്രന്ഥമുണ്ടെന്നു് ഏഴാമധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആശൗചാഷ്ടകത്തിൻെറ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം പദ്യരൂപമാണു്.

"ആശൗചാഷ്ടകകർത്താരം നത്വാ വരരുചിം മുനിം
തദർത്ഥാ ലിഖ്യതേസ്മാഭിഃ പദ്യൈർഭാഷാവലംബിഭിഃ"

എന്നതാണു് അതിലെ ചികീർഷിതപ്രതിജ്ഞാശ്ലോകം. ഒരു ഭാഷാപദ്യം മാത്രം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം.

"തന്നോടുകൂടെപ്പുരുഷാന്തരങ്ങ-
ളേഴേഴു കീഴേതപി തേ സപിണ്ഡാഃ
പിന്നെസ്സമാനോദകരെന്നു സംജ്ഞാം
വദന്തി സന്തഃ പതിനൊന്നിനോളം."

ആശൗചപദ്ധതി:—ആശൗചപദ്ധതി സംസ്കൃതത്തിലെന്നപോലെ ഭാഷയിലുമുണ്ടു്. സംസ്കൃതാശൌചപദ്ധതി കേരളീയമാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല.

"പതിനൊന്നതു കോവില്ല പുല പന്ത്രണ്ടു വൈശ്യനു്
പതിനഞ്ചഥ ശൂദ്രനു പന്തിരണ്ടഥ വാര്യനും
അന്യേഷാം തന്ത്രധാരീണാം (?) പില പത്തങ്ങതേ മതീ.
....
അന്യേഷാം വിപ്രവൽപോലെ നമ്പിടിക്കു വിശേഷതഃ
അമ്മയും പെങ്ങളും പിന്നെപ്പെങ്ങൾക്കുള്ളോരു മക്കളും
അമ്മേടെയമ്മയിത്യാദി പെൺ പെററാൽ പില പത്തു നാൾ
സോദകം നമ്പിടിക്കില്ല ശാവസൂതകയോരപി."

എന്ന പദ്യങ്ങൾ ഈ കൃതിയിലുള്ളതാണു്.

ആശൌചചന്ദ്രിക:—ആശൌചപദ്ധതിയുടെ അനുകരണമാണു് ആശൗചചന്ദ്രിക. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഇതിലും ആശൗചാഷ്ടകം ഭാഷാവ്യാഖ്യയിലും ഒന്നുപോലെ കാണുന്നു. രണ്ടും ഒരേ ആചാര്യൻെറ കൃതികളായിരിക്കാം. ചന്ദ്രികാകാരൻെറ പേർ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരി എന്നാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ കുലഗുരുവാണു് ആശൗചപദ്ധതിയുടെ കർത്താവെന്നും അറിയാം.

"ആശൗചപദ്ധതി ചമച്ച വിപശ്ചിദഗ്ര്യം
വന്ദിച്ചു മൽകുലഗുരും തമുദാരകീർത്തിം
പദ്യൈഃ കുറച്ചു പുല ചൊല്ലുതിനാരഭേ ഞാൻ
ഭാഷാസനാഥമറിവാൻ ഭുവി ബാലകാനാം."

''ഭാഷാസംസ്കൃതപദ്യൈരേവം പരമേശ്വരാഖ്യവിപ്രേണ
അഖിലനരാണാമെളുതായറിവാനാശൗചചന്ദ്രികാ രചിതാ''

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക. ഒരു ശ്ലോകംകൂടിപ്പകർത്താം.

''നെയ്യ് മാംസം മധു ശർക്കരാ ലവണവും ക്ഷീരം പുനർഭോജനം
സ്ത്രീഭോഗം കറി കണ്ണെഴുത്തു കുസുമം ദന്താദിസംശോധനം
ഖട്വാരോഹണമെണ്ണതേപ്പു പലവും മററുള്ള ഭോഗ്യങ്ങളും
ശാവാശൗചികൾ ചെയ്യതില്ലൊരുവരും; നോ പിണ്ഡദാഃ കേവലം.''

കവിയൂർപ്രായശ്ചിത്തം:— പ്രായശ്ചിത്തവിധികൾ സംബന്ധിച്ചു സാമാന്യം പ്രമാണഭൂതമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് കവിയൂർപ്രായശ്ചിത്തം. കവിയൂർക്കാരനായ ഏതോ ഒരു മലയാളബ്രാഹ്മണൻെറ കൃതിയെന്നുമാത്രം അറിയാം.

''കവിയൂർപ്പാർവ്വതീനാഥം വണങ്ങിക്കൊണ്ടു ഭാഷയായ്
ശ്രൗതസ്മാർത്തവിധിക്കിപ്പോൾ പ്രായശ്ചിത്തം വദാമ്യഹം''

എന്നാണ് ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഉപക്രമം.

''കൈകൊട്ടപ്പെട്ടപോയോർക്കും തഥാ ശൂദ്രർക്കുമാറടി
രജകാന്ത്യമ്ലേച്ഛജാതേശ്ശൂദ്രവാച്യതാമത്ര ഹി.

തീണ്ടായിരുന്നവർക്കത്രേ വിധിച്ചു പന്തിരണ്ടടി
അഷ്ടാദശം സ്മൃതികളിലും ദാഹകർക്കിരുപത്തിനാൽ''

എന്നും മററുമുള്ള ചില പ്രസിദ്ധപങ്ക്തികൾ ഇതിലുള്ളവയാണ്.

വേറെയും ചടങ്ങുകളെപ്പററി വിവരിക്കുന്ന പല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിലെന്നപോലെ ഭാഷയിലുമുണ്ട്. ''കാലം പോരാ സകലം പറവാൻ'' എന്നു കരുതി അവയെ സ്പർശിക്കാതെതന്നെ പുരോഗമിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ, കേരളോൽപത്തി—കോഴിക്കോട്ടു മാതൃക:—കേരളത്തിൻെറ രാഷ്ട്രീയവും സാമുദായികവുമായ ചരിത്രമാണെന്ന ഭാവത്തിൽ ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതൻ കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ കേരളോൽപത്തി എന്ന പേരിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനു കേരളചരിതം എന്നും, കേരളനാടകം എന്നും, കേരളോത്ഭവം എന്നും, കേരളസത്ഭാവം എന്നും വേറെയും പല സംജ്ഞകൾ കാണുന്നു. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ ചിറയ്ക്കൽ, കോഴിക്കോട്ട്, കൊച്ചി, തിരുവിതാംകൂർ എന്നീ രാജസ്ഥാനങ്ങളിൽ ആ നാമധേയത്തിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥമുണ്ടെന്നും ഏതാണ്ടു കൊല്ലവർഷത്തിൻെറ ആരംഭത്തിൽ ആവിർഭവിച്ച പുരാതനകേരളോൽപത്തിയിൽ ''അതാതു രാജാക്കന്മാരെ അല്ലാല്ലും പുകഴ്ത്തിയും കാണാം'' എന്നും ''ചിലതിൽ അതാതു രാജ്യത്തു നടപ്പുള്ള കാണജന്മമര്യാദയെക്കുറിച്ച് ഒരധ്യായ

ുണ്ടു്''' എന്നും പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ദേശംതോറും കേരളോൽപത്തി വേറെയാണെന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നതിൽ പരമാർത്ഥമുണ്ടു്. ശങ്കരാചാര്യർ സർവജ്ഞപീഠം കയറുന്നതുവരെയുള്ള പാഠം എല്ലാ കേരളോൽപത്തികളിലും വലിയ വ്യത്യാസംകൂടാതെയാണു് പകർത്തിയിട്ടുള്ളതു്. അതു് ഐതിഹ്യാംശമാകയാൽ അത്രത്തോളം ഐകരൂപ്യം പരിപാലിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പിന്നീടുള്ളതു നാടുവാഴികളുടെ ചരിത്രമാണു്; അവിടെയാണു് ആവാപോദ്വാപങ്ങളുടെ ബാഹുല്യം സ്വാഭാവികമായി കടന്നുകൂടീട്ടുള്ളതു്. ഓരോ ദേശത്തെ കേരളോൽപത്തിയും ആ ഘട്ടത്തിൽ അവിടത്തെ നാടുവാഴിയെ അതിരുകടന്നു പ്രശംസിക്കുന്നു. കൊല്ലവർഷത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലാണു് ആദ്യത്തെ കേരളോൽപത്തിയുടെ ആവിർഭാവമെന്നുള്ള പക്ഷം ക്ഷോദക്ഷമമല്ല. കോഴിക്കോട്ടെ കേരളോൽപത്തിയിൽനിന്നു ഡാക്ടർ ഗുണ്ഡർട്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാഠമാലയിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു ഭാഗങ്ങളിൽ ''ദ്വാപരയുഗത്തിങ്കൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ഒരു കന്യകയെ വിവാഹംചെയ്തു'' എന്നു തുടങ്ങുന്ന ആദ്യത്തെ ഭാഗത്തിലെ ചില പങ്‌ക്തികൾ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള പകർത്തീട്ടുണ്ടു്. അതിനെ ആസ്പദമാക്കിയാണു് അദ്ദേഹം പ്രസ്തുതമതം ഉൽഘാടനംചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ആ ഭാഗത്തിലെ ഭാഷാരീതിതന്നെ അതിനു കടകവിരുദ്ധമായിരിക്കുന്നു.

ഗുണ്ഡർട്ടു് ഉദ്ധരിക്കുന്ന രണ്ടാമത്തെ ഭാഗത്തിൽ ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ കൊച്ചിയിലെ മൂത്തതാവഴിക്കും ഇളയതാവഴിക്കും തമ്മിലുള്ളതും പടപ്പാട്ടിലും മററും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ ശണ്ഠയേയും ആ ശണ്ഠയിൽ സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ ഭാഗഭാഗിത്വത്തേയുംപററി സൂചനയുണ്ടു്. ''നമ്മുടെ തമ്പുരാൻ തൃക്കൺ ചുവന്നു തിരുമേനി വിയർത്തു........അച്ഛനും ഇളയതും ഉണ്ടയും മരുന്നും കെട്ടിച്ചു കൊച്ചിക്കോട്ടയ്ക്കു നേരേ കൂട്ടി കോട്ടയും തച്ചുതകർത്തു പോന്നിരിക്കുന്നു എന്നു മുൻപിലുള്ളവർ പറഞ്ഞു കേട്ടിരിക്കുന്നു'' എന്ന വാക്യത്തിൽനിന്നു പ്രസ്തുതയുദ്ധത്തിനുമേലാണു് ആ ഭാഗം എഴുതീട്ടുള്ളതെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. ''കോഴിക്കോട്ടു കേരളോത്ഭവ''ത്തിൽനിന്നാണു് താൻ മുൻപു നിർദ്ദേശിച്ച രണ്ടു ഭാഗങ്ങളും എടുത്തിട്ടുള്ളതു് എന്നു ഗുണ്ഡർട്ടു് പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും, അതിൽ രണ്ടാമത്തേതു് എഴുത്തച്ഛന്റെ കേരളനാടകമെന്ന പേരിൽ മങ്ഗലാപുരം ബേസൽമിഷ്യൻ അച്ചുക്കൂടത്തിൽനിന്നു് അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള പുസ്തകത്തിലും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു കോഴിക്കോട്ടു കേരളോൽപത്തിയുടെ ഒരു മാതൃകയാണു്. ആ പുസ്തകത്തിൽ (1) പരശുരാമന്റെ കാലം, (2) പെരുമാക്കന്മാരുടെ കാലം, (3) തമ്പുരാക്കന്മാരുടെ കാലം എന്നു മൂന്നു വിഭാഗങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗത്തിൽ (1) ആദ്യം പെരുമാക്കന്മാർ, (2) ബൗദ്ധനായ പെരുമാൾ, (3) കുലശേഖരനോളം വാണ പെരുമാക്കന്മാർ, (4) രക്ഷാപുരുഷന്മാരും ബ്രാഹ്മണരും വാഴുന്ന പ്രകാരം, (5) കൃഷ്ണരായരുടേയും ചേരമാൻപെരുമാക്കളുടേയും കഥ, (6) ശങ്കരാചാര്യർ കല്പിച്ച കുലക്രമവിവരം,

(7) ചേരമാൻപെരുമാറ്റം കേരളത്തെ വിഭാഗിച്ചുകൊടുത്തതു് എന്നും, മൂന്നാമത്തെ വിഭാഗത്തിൽ (1) താമൂതിരി പോലനാടടക്കിയതു്, (2) കോഴിക്കോട്ടുനഗരം കിട്ടിയതു്, (3) വള്ളുവക്കോനാതിരിയെ ജയിച്ചതു്, (4) കോഴിക്കോട്ടുമഹത്വം, (5) പറങ്കി വന്നിട്ടു കുറുമ്പിയാതിരി ബന്ധുവായതു്, (6) മററെ മൂന്നു സ്വരൂപങ്ങളുടെ അവസ്ഥ, (7) കേരളാവസ്ഥ (ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതു്) എന്നും ഏഴു ഖണ്ഡങ്ങൾവീതം ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. മൂന്നാം വിഭാഗത്തിലെ എല്ലാ ഖണ്ഡങ്ങളിലും 'നൊമ്പടെ തമ്പുരാൻ' എന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ കൂടെക്കൂടെ പറയുന്ന സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ സ്തോത്രമാണു് വിവക്ഷ. ആ പുസ്തകത്തിൽ "പറങ്കി, ലന്ത, പരിന്തിരീസ്സ്, ഇങ്കിരീസ്സ്, എന്നീ നാലു വട്ടത്തൊപ്പിക്കാർ" എന്നും, "പരിന്തിരീസ്സ്, ഇങ്കിരീസ്സ്, പറങ്കി, ലന്തഭ്രീപാഴി" എന്നും രണ്ടു ഘട്ടങ്ങളിൽ ആ നാലുവക വിദേശീയരേയുംപററി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് അവരുടെയെല്ലാം വരവിനുമേലാണു് മുദ്രിതമായ കോഴിക്കോട്ടു കേരളോൽപത്തിയുടെ ഉൽപത്തി എന്നു നിർണ്ണയിക്കാം.

മററു മാതൃകകളിൽ അവരെ സ്മരിക്കുന്നില്ല എങ്കിലും എല്ലാ മാതൃകകളിലും ആനകുണ്ടി കൃഷ്ണരായർ എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറയുന്ന വിജയനഗരത്തിലെ കൃഷ്ണദേവരായചക്രവർത്തിയെപ്പററി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടു്. കൃഷ്ണദേവരായരെ തടുത്തുനിർത്തിയതു ചേരമാൻപെരുമാളാണെന്നു രായരുടെ സമകാലികന്മാർ ആരും പറയുന്നതല്ലാത്തതിനാൽ അദ്ദേഹം അന്തരിച്ചു് ഏകദേശം ഒരു ശതകം കഴിഞ്ഞതിനുമേലാണു് കേരളോൽപത്തിയുടെ നിർമ്മിതി എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ഈ വസ്തുത ഞാൻ മറെറാരദ്ധ്യായത്തിലും പ്രാസങ്ഗികമായി ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ചിറയ്ക്കൽമാതൃക:—കേരളചരിതം എന്ന പേരിൽ തിരുവിതാംകൂർ ഗവൺമെൻറു ക്യൂറേറർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള പുസ്തകവും ഒരു കേരളോൽപത്തിതന്നെയാണു്. അതു മുഖ്യമായി കോലത്തുനാട്ടു രാജവംശത്തിൻെറ മഹിമയെയാണു് പുകഴ്ത്തുന്നതു്. "പിന്നെ ഇക്കേരളത്തിങ്കൽ നാലു സ്വരൂപവും പ്രധാനമായി കല്പിച്ചു. അതായതു തെക്കു വേണാടു്, വടക്കു കോലത്തുനാടു്, പിന്നെ പെരുമ്പടപ്പു്, പിന്നെ ഏറനാടു്. ഇങ്ങനെ നാലു സ്വരൂപവും കേരളത്തിൽ പ്രധാനമായി കല്പിച്ചതിൽ കോലസ്വരൂപത്തിനു മുൻപു കല്പന എന്നു കല്പിച്ചു." "ചേരമാൻ പെരുമാറ്റം രാജ്യാംശം നീരു കോലത്തിരി വടക്കൻപെരുമാറ്റംക്കു കൊടുത്തിട്ടേയുള്ളൂ. ഇങ്ങനെ ഓരോരോ പരമ്പര പല പ്രകാരത്തിൽ വിചാരിച്ചാലും ഇക്കേരളത്തിൽ കോലത്തിരി വടക്കൻപെരുമാറ്റംതന്നെ പ്രധാനം" എന്നും മററുമുള്ള വചനങ്ങൾ അതിൽ കാണുന്നു. പന്തളത്തു രാജകുടുംബത്തെപ്പററിയും ഈ കേരളോൽപത്തിയിൽ പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. "പിന്നെ ഓണനാടും വേണാടും കൂടിയ നടുവിൽ പന്തളമെന്നും കല്പിച്ചു. ഐങ്കാതം വഴിനാടും പന്തളത്തു രാജാവിനു കല്പിച്ചുകൊടുത്തു" എന്നും മററുമുള്ള പങ്ക്തികൾ നോക്കുക. പ്രസ്തുത പുസ്തകം അസമഗ്രമാണു്.

പ്രധാനവിഷയങ്ങൾ:—ഈ വിവരണത്തിൽനിന്നു കേരളോൽപത്തി വാസ്തവത്തിൽ ഒന്നേയുള്ളൂ എന്നും അതു പിൽക്കാലങ്ങളിൽ പല പ്രകാരത്തിൽ രൂപാന്തരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും വിശദമാകുന്നതാണല്ലോ. ഏഴെട്ടു മാതൃകകൾ നിപുണമായി പരിശോധിച്ചതിനുമേലാണ് ഞാൻ ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത്. ശങ്കരാചാര്യരുടെ കാലംവരെയുള്ള ഐതിഹ്യകഥനത്തിൽ ഗ്രാഹ്യാംശങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു ത്യാജ്യാംശങ്ങളാണ് അധികമുള്ളത്. എങ്കിലും പതിരു മുഴുവൻ വീശിക്കളഞ്ഞാൽ അങ്ങിങ്ങു ചില നെന്മണികൾ കിട്ടാതെയിരിക്കുന്നില്ല. പെരുമാക്കന്മാരുടെ വാഴ്ചക്രമത്തെപ്പററിയുള്ള വിവരണം അക്കാലത്തെ ചെന്തമിഴ് സാഹിത്യത്തിലെ പ്രസ്താവനകൾക്കു വിരുദ്ധമാകയാൽ അംഗീകാര്യമല്ല. പെരുമാൾവാഴ്ചയ്ക്കുശേഷമുള്ള കേരളചരിത്രം ഓരോ മാതൃകയിലും ഓരോ മാതിരിയായി കാണുന്നതു തട്ടിച്ചുനോക്കി എല്ലാ മാതൃകകളും സമ്മതിക്കുന്ന അംശങ്ങൾ സ്വീകരിക്കയും മററുള്ളവ പുനർവിമർശനത്തിനു വിധേയമാക്കുകയും ചെയ്യാവുന്നതാണ്. എല്ലാ മാതൃകകളും താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ ആരംഭിക്കുന്നു. ഏതാനും ചില പദങ്ങൾക്കുമാത്രമേ മാതൃകകളിൽ വ്യത്യാസമുള്ളൂ.

"ഗണപതിയും സരസ്വതിയും കൃഷ്ണനും വേദവ്യാസനും ഗുരുവിനെയും വണങ്ങിക്കൊണ്ടു കേരളസത്ഭാവത്തെ ചൊല്ലാൻ തുടങ്ങുന്നേൻ. കൃത, ത്രേതാ, ദ്വാപര, കലി എന്നിങ്ങനെ നാലു യുഗത്തിങ്കൽ അനേകം രാജാക്കന്മാർ ഭൂമി വഴിപോലെ രക്ഷിച്ചു വാണുപോരുന്നേരം ക്ഷത്രിയവംശത്തിങ്കൽ ദുഷ്ടരാജാക്കന്മാരെ മുടിച്ചുകളവാനായിക്കൊണ്ടു ശ്രീപരശുരാമൻ അവതരിച്ചു. എങ്കിലോ പണ്ടു ശ്രീപരശുരാമൻ ഇരുപത്തൊന്നു വട്ടം ക്ഷത്രിയരെ മുടിച്ചുവന്ന വീരഹത്യാദിദോഷം പോവാനായിക്കൊണ്ടു കർമ്മംചെയ്യാൻതക്കവണ്ണം ഗോകർണ്ണംപുക്കു കമ്പലമേലിരുന്നു വരുണനെ സേവിച്ചു വാരാന്നിധിയെ നീക്കംചെയ്തു ഭൂമിദേവിയെ വന്ദിച്ചു നൂററുപതു കാതം ഭൂമിയുണ്ടാക്കി മലയാളം. ഭൂമിക്കു രക്ഷ വേണമെന്നു കല്പിച്ചു നൂററെട്ടു് ഈശ്വരപ്രതിഷ്ഠയും ചെയ്തു. എന്നിട്ടും ഭൂമിക്ക് ഇളക്കം മാറീലെന്നു കണ്ടു് അതിൻെറശേഷം ശ്രീപരശുരാമൻ കേരളത്തിൽ ബ്രാഹ്മണരെ ഉണ്ടാക്കി"

ശ്രീപരശുരാമൻെറ കേരളപ്രതിഷ്ഠ, ബ്രാഹ്മണാനയനം, അറുപത്തിനാലു ഗ്രാമങ്ങൾ, ചില ബ്രാഹ്മണരുടെ ആയുധദാനം, ഉത്സവനിർദ്ദേശം, കഴകങ്ങൾ, രക്ഷാപുരുഷന്മാരുടെ ഭരണം, ചേരമാൻ പെരുമാൾ ഉൾപ്പെടെ പതിനെട്ടു പെരുമാക്കന്മാരുടെ ഭരണം, കൃഷ്ണരായക്കും ചേരമാൻപെരുമാൾക്കും തമ്മിലുള്ള ശണ്ഠ, ചേരമാൻപെരുമാളുടെ കേരളവിഭജനം, ശങ്കരാചാര്യരുടെ അപദാനങ്ങൾ, കേരളത്തിലെ ജാതിവിഭാഗങ്ങൾ എന്നിങ്ങനെയുള്ള വിഷയങ്ങളാണ് എല്ലാ മാതൃകകളിലും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നത്.

അപ്രധാനവിഷയങ്ങൾ:—കേരളത്തിലെ വസ്ത്വനുഭവക്രമവും, വ്യവഹാരരീതിയും, ഗൃഹനിർമ്മാണവിധിയും മററും അനുബന്ധരൂപ

ത്തിലാണ് ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഒരു മാതൃകയിൽനിന്നു് ആ ഘട്ടത്തിലെ ചില പങ്ക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കാം. വാസ്തവത്തിൽ ഈ ഭാഗമാണു് ഏററവും പ്രയോജനകരമായിട്ടുള്ളതു്.

''അനന്തരം ദേവബ്രാഹ്മണർതങ്ങളോടു് എടകുടികൾ കരണം വാങ്ങിക്കൊണ്ട ക്രമങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നേൻ. ഒന്നാമതു വെൺപാട്ടമാക കരണം വാങ്ങിപ്പൂതെങ്കിൽ മൂവാണ്ടുകാലംകൊണ്ടു കല്ലു കരടു കളഞ്ഞു് ഈടുമാടും ചമച്ചു വാങ്ങിപ്പൂതു. വെൺപാട്ടക്കരണത്തിൽ ജന്മിഭോഗം ന്യായമില്ല എന്നും ഞായം. രണ്ടാമതു വെറുമ്പാട്ടമാക കരണം വാങ്ങിപ്പൂതെന്നും വെറുമ്പാട്ടകരണത്തിൽ കുറഞ്ഞൊരു ജന്മിഭോഗമിട്ടു കാലം തോറും ജന്മിയിങ്കൽ കൊടുത്തു പന്തീരാണ്ടുകാലം വെറുമ്പാട്ടമാക ഭുതിച്ചു്* ഈടുമാടു പാടുകേടു തീർത്തു കുററിയും പുററും നിരത്തിക്കൊൾക ഞായം. മൂന്നാമതു നേർപാട്ടമാക കരണം വാങ്ങിപ്പൂതെന്നു ഞായം. നാലാമതും നേർപാട്ടമാക കരണം വാങ്ങിപ്പൂതെന്നും എന്നാൽ അരയാൽ, പേരാൽ, നെല്ലി, തെങ്ങു്, പിലാവു്, പറങ്കിമാവു് ഇങ്ങനെയുള്ള വൃക്ഷങ്ങളും നേർമ്മചേർത്തു കുറഞ്ഞൊരു ജന്മിഭോഗവും കൊടുത്തു ഭുതിച്ചുകൊൾക ഞായം. അഞ്ചാമതു കാണപ്പാട്ടമാക കരണം വാങ്ങിപ്പൂ എന്നും കരണത്തിൽ എഴുതുന്ന കാണത്തിൽ കാണപ്പലിശ കഴിച്ചു ശേഷിച്ചുള്ള ഫലം പലിശയാൽ ജന്മിഭോഗവും കൊടുത്തു ഭുതിച്ചുകൊൾക ഞായം'' ഇത്യാദി.

ചുരുക്കിപ്പറഞ്ഞാൽ ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതുപോലെയുള്ള പ്രാമാണികത കേരളോൽപത്തി അർഹിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും അതിൻെറ പഠനം കേരളീയർക്കു് അപരിത്യാജ്യവും വിഭിന്നമാതൃകകളിൽ കാണുന്ന പാഠഭേദങ്ങൾ പ്രകാശിപ്പിക്കേണ്ടതു ദേശാഭിമാനികളുടെ കർത്തവ്യവുമാകുന്നു.

പാഠകഗദ്യം:—ചാക്കിയാന്മാരുടേയും പ്രത്യേകിച്ചു പാഠകക്കാരുടേയും കഥാപ്രവചനവിഷയത്തിൽ സഹായമായിത്തീരത്തക്കവണ്ണം അവർ അരങ്ങത്തു ചൊല്ലേണ്ട പദ്യങ്ങൾക്കും മററും സരസവും ധാരാവാഹിയുമായ ഗദ്യശൈലിയിൽ ചില പണ്ഡിതന്മാർ അർത്ഥവിവരണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. (1) രാമായണം, (2) ബകവധം, (3) കൗന്തേയാഷ്ടകം, (4) നരസിംഹാവതാരം, (5) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം, (6) സന്താനഗോപാലം, (7) ദക്ഷയജ്ഞം, (8) നൃഗമോക്ഷം, (9) കീചകവധം, (10) കല്യാണസൗഗന്ധികം, (11) കംസവധം, (12) നാളായണീചരിതം എന്നിങ്ങനെ പല പ്രബന്ധങ്ങൾക്കും അത്തരത്തിലുള്ള അർത്ഥവിവരണം കാണുന്നു. സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിൽനിന്നും ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽനിന്നും ആവശ്യമുള്ള ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തു ക്രോഡീകരിച്ചു് ഉദ്ധൃതങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളെയെല്ലാം വിശദമായി വ്യാഖ്യാനിച്ചു് അവയിലെ വ്യംഗ്യമർമ്മങ്ങൾ സ്ഫുടീകരിച്ചുകൊണ്ടാണു് ഈ വിവരണങ്ങൾ എഴുതിട്ടുള്ളതു്. പാഠകക്കാരും മററും രംഗത്തിൽ ഇന്നും പ്രയോഗിക്കുന്നതും

* ഭുതിക്കുക=അനുഭവിക്കുക.

പ്രായേണ ഈ ഗദ്യപങ്ക്തികൾതന്നെയാണ്. ഓരോ കഥയോടും പ്രത്യേകമായി ഉപക്രമോപസംഹാരങ്ങളും ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. പൂർവ്വകഥാസങ്ഗതി സംക്ഷിപ്തമായി ഗദ്യരൂപത്തിൽ നിവേദനംചെയ്തുകൊണ്ടു വേണം പ്രകൃതകഥ പ്രതിപാദിക്കുവാൻ എന്നൊരു നിയമമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു പ്രകൃതം സീതാസ്വയംവരമാണെങ്കിൽ പൂർവ്വകഥ അത്യന്തം ഹ്രസ്വമായും പ്രത്യുത ശ്രീരാമസ്വർഗ്ഗാരോഹണമാണെങ്കിൽ അതീവ ദീർഘമായുമിരിക്കും എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ചാക്കിയാന്മാർ ഓരോ കഥയും വൈഷ്ണവമാണെങ്കിൽ 'പത്മനാഭം ഭജേഥാഃ' എന്നു വിഷ്ണുപരമായും, ശൈവമാണെങ്കിൽ 'ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേഥാഃ' എന്നു ശിവപരമായുമുള്ള ഒരു വന്ദനശ്ലോകത്തോടുകൂടി ആരംഭിക്കുകയും പ്രവക്താവു് അതിന്റെ അർത്ഥം വിസ്തരിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്നുള്ള ചടങ്ങിനു് അനുരൂപമായി ആ ഘട്ടത്തിലും പ്രയോഗിക്കേണ്ട ഗദ്യം ഈ വിവരണങ്ങളിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. അവസാനത്തിലും 'പത്മനാഭം ഭജേഥാഃ' എന്നോ, 'ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേഥാഃ' എന്നോ സമർത്ഥിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

പുരാതനകാലത്തെ നമ്പിയാർതമിഴിൽനിന്നു വികസിച്ച അത്തരത്തിലുള്ള ഗദ്യം സംസ്കൃതശൈലികളെ ധാരാളമായി അനുകരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഏററവും സജീവങ്ങളും ഇക്കാലത്തു് അപ്രയുക്തപ്രായങ്ങളായി പരിണമിച്ചിട്ടുള്ളവയുമായ അനേകം ഭാഷാപദങ്ങളുടെ പ്രയോഗം അതിന്റെ ആകർഷകതയെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യകൾ മിക്കവാറും ഒൻപതാം ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചവയാണെന്നു് അനുമാനിക്കാം. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

വൈഷ്ണവകഥകൾക്കുള്ള സാധാരണോപക്രമം:—"ഐഹികപാരത്രികങ്ങളെ സാധിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു് അഖിലജഗദാധാരഭൂതനായി അപ്രമേയസ്വരൂപനായിരിക്കുന്ന ശ്രീപത്മനാഭനെ ഭക്തിയോടുകൂടി സേവിച്ചു ജന്മസാഫല്യം വരുത്തിക്കൊള്ളണം. അതു കൂടാതെ കണ്ടു് അസാരങ്ങളായിരിക്കുന്ന വിഷയങ്ങളിൽ ഭ്രമിച്ചു ദുർല്ലഭമായിരിക്കുന്ന മനുഷ്യജന്മത്തെ നിഷ്ഫലമാക്കിക്കളയരുതു്. ബഹുജന്മഭൂതങ്ങളായിരിക്കുന്ന പാപങ്ങൾ ഈശ്വരാനുഗ്രഹംകൊണ്ടു സമങ്ങളായി ലഭിച്ചിരിക്കുന്ന മനുഷ്യജന്മമല്ലോ ആകുന്നതു. ഇനിപ്പിന്നെ ജനനമരണങ്ങൾക്കു സംഗതി വരാതെ ഇരിപ്പാൻ തക്കവണ്ണം മോക്ഷപ്രദനായിരിക്കുന്ന ശ്രീനാരായണനെ സേവിച്ചുകൊള്ളണം. 'പത്മനാഭം ഭജേഥാഃ' മുക്തിപ്രദനായിരിക്കുന്ന മുകുന്ദനെ സേവിച്ചുകൊള്ളണം. അതെന്ന്യേ അർത്ഥപുത്രമിത്രകളത്രാദികളിലെ ആഗ്രഹങ്ങളാകുന്ന ചില പാശങ്ങളെക്കൊണ്ടു ബദ്ധനായി ഗൃഹമാകുന്നോരു കൂപത്തിങ്കൽ അകപ്പെട്ടു ദുഃഖിച്ചു് ആയുസ്സിനെ ഒടുക്കിക്കളയരുതു്. എന്നു് ആരോടു പറയുന്നു എന്നു്. 'ഭജേഥാഃ' നമ്മുടെ മനസ്സോടുതന്നെ പറക ചെയ്യുന്നതു്. അല്ലേടോ മനസ്സ്! ഇഹലോകസുഖങ്ങളേയും പരലോകസുഖങ്ങളേയും ഒരുപോലെ സാധിക്കണമെങ്കിൽ ശ്രീപത്മനാഭന്റെ കടാക്ഷംകൊണ്ടേ എളുതായി വരൂ. 'അവ്യാധി ഗാത്രമനുകൂലതരം

കളത്രം, വേശ്മ പ്രശസ്തവിഭവം, വിശദാ ച വിദ്യാ, ശ്ലാഘ്യം കുലം,
ചരമകാലഗതിസ്സമർത്ഥാ വിഷ്ണോഃ കടാക്ഷപരിണാമവിഭൂതിരേവ.'
'അവ്യാധി ഗാത്രം' ഗാത്രം അവ്യാധിയായിരിക്കണം. മനുഷ്യശരീരത്തെ ലഭിപ്പാൻ അവകാശം വന്നു എന്നതുകൊണ്ടുതന്നെ മതിയായില്ല. ത്രിദോഷസംബന്ധികളായിട്ട് ഓരോ പ്രകാരേണയുള്ള മഹാവ്യാധികളുണ്ട്. അതിലൊന്നുകൊണ്ട് അംഗങ്ങൾക്ക് അവശത അകപ്പെട്ടാൽ സ്നാനശൗചാദികൾ കൂടാതെകണ്ട് അശുദ്ധശരീരനായി നിത്യാനുഷ്ഠാനങ്ങളേയും ചണിപ്പെട്ടു ലോപിച്ചു കഴിച്ചു വളരെ ദുഃഖിച്ച് ഒരിടത്തു കിടന്നുപോയാൽ ഒരു ഫലവുമില്ല മനുഷ്യജന്മംകൊണ്ട്. 'അവ്യാധി ഗാത്രം' ഒരു മഹാവ്യാധിയും കൂടാതെകണ്ട് ഈശ്വരസേവയും ചെയ്തു സൈ്വരമായിരിപ്പാൻ സംഗതി വരണം. അതങ്ങനെ തന്നെ സംഗതി വരണമെങ്കിൽ 'അനുകൂലതരം കളത്രം' കളത്രം ഏററവും അനുകൂലമായിരിക്കണം. സൗന്ദര്യാദിഗുണങ്ങളുടെ പരിപൂർണ്ണതയോടു കൂടി ഇരിക്കുന്ന ഭാര്യയോടുകൂടെ കാമസുഖങ്ങളെ അനുഭവിപ്പാൻ സംഗതി വരണം. അതിനും ഈശ്വരാനുഗ്രഹമുണ്ടെങ്കിലേ സംഗതി വരൂ. സ്വഭാവഗുണവുമില്ല, രൂപഗുണവുമില്ല, ദുർഭഗയാകുന്നതു ഭാര്യ എന്നാൽ അതുനിമിത്തമായി മരണാവധി ദുഃഖിച്ചുതന്നെ കഴിക്കേഉള്ളൂ. ഭർത്താവിനെക്കുറിച്ചു സ്നേഹാനുരാഗങ്ങളുടെ തികച്ചിൽ ഉണ്ടായിരിക്കയും ഭാവം കണ്ടറിഞ്ഞു ശുശ്രൂഷിച്ചു മനസ്സിനു നിരൂപിച്ചിരിയാതെകണ്ടുള്ള കൗതുകത്തെ ദിവസംപ്രതി ഉണ്ടാക്കി ശരീരത്തെ റാഴിപോലെ രക്ഷിക്കണം. അങ്ങനെയിരിക്കുന്ന ഭാര്യയോടുകൂടെ സുഖിച്ചിരിപ്പാൻ സംഗതി വരണം'' ഇത്യാദി.

സീതാസ്വയംവരം ഉപക്രമം:—''എങ്കിലോ പണ്ടു സൂര്യവംശാലങ്കാരഭൂതന്മാരായിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർ കുലരാജധാനിയായിരിക്കുന്ന അയോധ്യയിങ്കൽ ഇരുന്നുകൊണ്ടു രാജ്യപരിപാലനം ചെയ്തുപോരുന്ന കാലങ്ങളിൽ, അജനാകുന്ന രാജാവിൻെറ സുതനായിരിക്കുന്ന ദശരഥൻ കൃതവിവാഹനായി കാന്താത്രയസമേതനായി കാമങ്ങളെ യഥാകാമം അനുഭവിപ്പതുംചെയ്തു കൃതാർത്ഥചിത്തനായിട്ട് അധിവസിക്കുന്ന കാലത്തിങ്കൽ, സന്തത്യഭാവംകൊണ്ടു സന്തപ്യമാനമാനസനായി സുമന്ത്രോക്തികളെക്കൊണ്ടു സന്തുഷ്ടഹൃദയനായി വസിഷ്ഠാദിഷ്ടമായിരിക്കുന്ന അശ്വമേധാധ്വരത്തെ സരയൂരോധസ്സിങ്കൽ വിധിക്കൊത്തവണ്ണം നിർവ്വഹിപ്പതുംചെയ്ത് അവിടെത്തന്നെ പുത്രകാമേഷ്ടി ആരംഭിച്ച സമയത്തിങ്കലാകട്ടെ''

ബകവധം ഉപക്രമം:—''എങ്കിലോ പണ്ട് അചണ്ഡഭാൻവംശമണ്ഡനന്മാരായിരിക്കുന്ന പാണ്ഡവന്മാർ പാണ്ഡുവിൻെറ അപായാനന്തരം ശതശൃംഗംപർവ്വതത്തിൽനിന്നു തന്നിവാസികളായിരിക്കുന്ന മുനീന്ദ്രന്മാരാൽ ഹസ്തിനപുരത്തെ നീതന്മാരായി ധൃതരാഷ്ട്രസമീപത്തിങ്കൽ ദുര്യോധനാദികളോടുകൂടെ വസിക്കുന്ന കാലം അസൂയാനിധിയായ ദുര്യോധനൻ വ്യാപരിച്ചിരിക്കുന്ന ദുർവ്യാപാരങ്ങൾ വ്യാപരിച്ച

തിലൊന്നും ഫലിയാഞ്ഞതിൻെറശേഷം, പിന്നെ വാരണാവതമാകുന്ന നഗരത്തിങ്കൽ ജതുഗേഹമുണ്ടാക്കിച്ചമച്ച് ആയവിടെക്കൊണ്ടു പാണ്ഡവന്മാരെ ഇരുത്തുതും ചെയ്തു. എന്നതിൻെറ ശേഷമാകട്ടേ''

ദൂതവാക്യം ഉപസംഹാരം:—''ഭക്തവത്സലനായിരിക്കുന്ന ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെ കണ്ടനേരം പ്രസാദാതിശയത്തോടുകൂടെ നില്ക്കുന്ന പാണ്ഡവന്മാരോടു ഹസ്തിനപുരത്തിങ്കൽ എഴുന്നള്ളി ദുര്യോധനനോടു പറഞ്ഞ പ്രകാരങ്ങളൊക്കെയും അരുളിച്ചെയ്തു കേൾപ്പിപ്പുതും ചെയ്തു. അതു കേട്ടു പാണ്ഡവന്മാരും വളരെ പ്രസാദിച്ചു. പാപക്ഷയത്തിന്നായിക്കൊണ്ടു പാണ്ഡവന്മാരുടെ കഥകളിലെങ്ങാനുമൊരേടം കുറഞ്ഞൊന്നു കേൾക്കണമെന്നല്ലോ ആഗ്രഹമുണ്ടായതു്. അത്രമാത്രം പറവാനും കേൾപ്പാനും സംഗതിവരികയും ചെയ്തു എന്നതുകൊണ്ടു് ഇനിയും ഇപ്രകാരം സംഗതി വരണമെങ്കിൽ ഈശ്വരാനുഗ്രഹംകൊണ്ടേ സംഗതിവരൂ. അനുഗ്രഹമോ സേവിച്ചിടത്തോളം ആകുന്നതു്. എന്നതുകൊണ്ടു് എല്ലാ ജനങ്ങളും എല്ലാ സമയത്തിങ്കലും ജഗന്നായകനായിരിക്കുന്ന ഭഗവാൻ ശ്രീപത്മനാഭനെ സേവിച്ചുകൊള്ളണം എന്നിവിടെ പറഞ്ഞതു് 'പത്മനാഭം ഭജേഥാഃ' ''

ഈ ഗദ്യങ്ങളിലേയും കേരളോൽപത്തിയിലേയും ശൈലികൾ വിഭിന്നങ്ങളാണെന്നു് അനുവാചകന്മാർ ഗ്രഹിക്കുമല്ലോ. സംസ്കൃതജ്ഞന്മാരെ രസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രചിച്ച ഗദ്യം സാമാന്യജനങ്ങളുടെ ആവശ്യത്തിനായിമാത്രം എഴുതിയ ഗദ്യത്തിൽനിന്നു വ്യത്യസ്തമായി കാണുന്നതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ല.

കാളിനാടകം ഗദ്യം:—ഒൻപതാം ശതകത്തിലെ ഒരു ഗദ്യകൃതിയായ കാളിനാടകത്തിൽ ഭദ്രകാളി ദാരുകനെ വധിക്കുന്ന കഥയാണു് പ്രതിപാദ്യം. ദാരുകൻെറ പത്നിയുടെ പേർ വിനോദിനി എന്നു് ഈ കൃതിയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു കാളീക്ഷേത്രങ്ങളിൽ വൃശ്ചികവ്രതംസംബന്ധിച്ചുള്ള കളമെഴുത്തിനു പാടിവരുന്നതായറിയാം. 'നാടക'മെന്നു പറയുന്നു എങ്കിലും അഭിനയത്തിനുപയോഗിച്ചിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല. ചില പംക്തികൾ ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''അന്നേരം തൻെറയൊരേകമനസ്സാവൃതുംചെയ്തു. അന്നേരം ചോദിച്ചുകൊണ്ടാൻ ദാനവേന്ദ്രൻ ദാരുകരാജാവു്. കേളു കേളു ദേവീ ഞാനിവിടുന്നു യുദ്ധത്തിനു പോയതിൽപ്പിന്നെ ആരൊരുത്തർ വന്നുപോയതു ദേവീ എന്നാൻ ദാനവേന്ദ്രൻ ദാരുകരാജാവു്. അയ്യോ! എൻെറ ഭർത്താവേ! ഇവിടെ വിശേഷിച്ചാരും വന്നീല എന്നാൾ ഭാര്യാവാകും ദേവി വിനോദിനി. ഒരഗതിപ്പെൺചാതിയൊഴിഞ്ഞാരും വന്നീല എൻെറ ഭർത്താവേ എന്നാൾ ദേവി വിനോദിനി................പണ്ടുപണ്ടു നമ്മുടെ കുറപാങ്ങടിയാത്തിപോലവളാകുന്നതു് എന്നാൾ അഗതിപ്പെൺചാതിയുമപ്പോൾ................ഉപദേശത്തെയും ഉപദേശിച്ചു കൊടു

ഞേനെൻെറ ഭത്താവേ എന്നാറം ഭാര്യാവാകം ദേവി വിനോദിനി. അന്നേരം തലയെടുത്തെറിഞ്ഞു കത്തിച്ചും കതകത പാഞ്ഞും മതിൽ ചാടിക്കൊണ്ടാൻ ദാനവേന്ദ്രൻ ദാരുകരാജാവു്................തൻെറയൊരു കോട്ടഗോപുരങ്ങളെല്ലാം കടക്കമ്പോറം ഉമ്മറപ്പടിയോടു് അടിമുടി തട്ടി പുറപ്പെട്ടന്നോരു നേരത്തു്. അന്നേരം എഴുനീററ കച്ചവാലുംതൊങ്കൽ പിടിച്ചുകൊണ്ടാറം ഭാര്യാവാകം ദേവി വിനോദിനി.................. കൊല്ലത്തു കൊടിയാടയിൽ തീവെന്തെരിയക്കിനാവു കണ്ടേൻ ഞാനെൻെറ ഭത്താവേ: അതുകൊണ്ടും പോകൊലാ പോകൊലാ എന്നാറം ഭാര്യാവാകം ദേവി വിനോദിനി..................ഇവയെല്ലാം കേളാതെ ചിത്രമണിദണ്ഡമെടുത്തു പോരണിനാഗം ചുമലേററുതും ചെയ്തു് ആരിയച്ചൊട്ട അങ്കായുധം കയ്യിൽ പിടിച്ചു തൻെറയൊരു ഭൂമിയിങ്കൽ ചെന്നു പുറപ്പെട്ടന്നോരു നേരത്തു്''

ശക്തിമത്തുകളായ വാക്യങ്ങളെക്കൊണ്ടാണു് കാളിനാടകം ആദ്യന്തം നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതു്. അനന്തരകാലത്തും ദേവീഭക്തന്മാരായ ചില കവികറം 'കാളിനാടകം' നിമ്മിച്ചു കാണുന്നു. കൊല്ലം പതി നൊന്നാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ചിററൂർ എഴുവത്തു നാണുക്കുട്ടി മേനോൻെറ കൃതിയാണു് അവയിൽ പ്രധാനം.

ദ്വാദശ്യാരാധനാകല്പം:—ചില പൂജാകല്പങ്ങറം വ്യക്ത മായി വിവരിക്കുന്ന ഭാഷാഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളും ഈ ശതകത്തിൽ ഉത്ഭവി ച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയുടെ ശൈലി പാഠകഗദ്യത്തിൽനിന്നും മററം ഭേദിച്ചിരിക്കുന്നു. ദ്വാദശ്യാരാധനാകല്പത്തിൽനിന്നു ചില പങ്ക്തി കറം ചുവടെ ചേക്കുന്നു.

''പിന്നെ നിവേദ്യശേഷം കൊണ്ടു വൈശ്വദേവഹോമം ചെയ്തു് ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ കാലു കഴുകിച്ചു കുറിയിടീച്ചു പൂവും ചൂടിച്ചു മൂലംകൊണ്ടു പൂജിച്ചു് ഇല കഴുകി ഉപസ്തരിച്ചു സംവിഭാഗം വിളമ്പി ഉപസ്തരിച്ചു കുടിക്കുനീർ വീഴ്ത്തി കണ്ഡത്തിനു വടക്കു ബലി തൂകി മണ്ഡപത്തിനു പ്രദക്ഷിണം വെച്ചു നമസ്കരിച്ചു കാലു കഴുകിയാചമിച്ചു ദേവനും വിളക്കു രണ്ടിനും നിവേദ്യം വിടുത്തു് ഒടുക്കത്തെ കുടിക്കു നീർ വീഴ്ത്തി കൈ കഴുകിയാൽ ദക്ഷിണചെയ്തു മൂന്നെടുത്തും അപ്പവും വെററിലയുമടയ്ക്കയും നിവേദിച്ചു പുഷ്പാഞ്ജലിയും ചെയ്തു സാധ്യനെ ക്കൊണ്ടു ചെയ്യിച്ചു പൂജയും സമപ്പിച്ചു് ഉച്ചപ്പൂജ തുടങ്ങു.''

ഒടുവിൽ ''ഈവണ്ണം ഏകാദശീവ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചു ദ്വാദശി ആരാധന ചെയ്താൽ ജന്മാന്തരാജ്ജിതങ്ങളും ഇജ്ജന്മത്തിൽ ചെയ്ത പാപവും ക്ഷയിച്ചു ദേഹാന്തത്തിൽ സച്ചിദാനന്ദലക്ഷണമായിരിക്കുന്ന ബ്രഹ്മത്തിൽ സായുജ്യം പ്രാപിക്കും'' എന്ന ഫലശ്രുതിയോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം അവസാനിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ ചക്രാബ്ജപൂജാകല്പത്തെപ്പ ററിയും ഒരു ചെറിയ ഗദ്യനിബന്ധം കാണുമാറുണ്ടു്. പൊതുവേ ഗദ്യരൂപത്തിലുള്ള തന്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ ഭാഷാശൈലി ഇതുതന്നെയാണു്.

സ്മാൎത്തപ്രായശ്ചിത്തസങ്ഗ്രഹം ഭാഷ:—സ്മാൎത്തപ്രായശ്ചിത്തസങ്ഗ്രഹത്തിനു് ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗം ചുവടേ ചേൎക്കുന്നു.

''അവിടെ നടേ ഇന്ന നിമിത്തമുണ്ടാകയാൽ ഇന്ന ക്രിയ ചെയ്യണമെന്നു യജ്ഞപ്രായശ്ചിത്താദികളിൽ ചൊല്ലിക്കിടക്കുന്ന ക്രിയകളും അതിന്റെ മന്ത്രഗണങ്ങളും യാവചിലവ അവററെ നടേ ചൊല്ലുന്നു. അതു് ഏതുപ്രകാരമെന്നു്........അവിടെ നടേ പവമാനസ്ഥാലീപാകത്തിന്റെ ക്രിയാക്രമം; പിന്നെ പൂൎണ്ണാഹുതിയുടെ ക്രിയാക്രമം; പിന്നെ വിവീചിസ്ഥാലീപാകം; പഥികൃൽസ്ഥാലീപാകം; അനാരംഭണീസ്ഥാലീപാകം........കൎമ്മപ്രായശ്ചിത്തം എന്നിങ്ങനെ പ്രഥമമായതിങ്കൽ ചൊല്ലപ്പെടുന്ന വസ്തുക്കൾ........ഇങ്ങനെ സംക്ഷേപിച്ചു ചൊല്ലിയതായ പ്രതിപാദ്യാൎത്ഥത്തെ അനന്തരം വിസ്തരിച്ചു ചൊല്ലുന്നു........ അവിടെ നടേ അഗ്നിദോഷത്തിങ്കൽ ചൊല്ലിയ പവമാനസ്ഥാലീപാകത്തെ ആശ്വലായനമതേന ചൊല്ലുന്നു. അവിടെ പവിത്രമിട്ടു പത്നിയും വന്നു തുടൎന്നിരുന്നാൽ ആയതനത്തോടുകൂടാതെ 'അയന്തേയോനിം' എന്ന മന്ത്രം ചൊല്ലിത്തീക്കാച്ചി ചമതപ്പുല്ലുകൊണ്ടു കൂടി വടക്കു നിലത്തെന്നിയേ സങ്ഗ്രഹിച്ചു മുൻപിലെത്തീയും വെണ്ണീറും കളഞ്ഞു ചാണകമുരുട്ടി ഭസ്മശേഷം കളഞ്ഞു കഴുകയും തളിക്കുകയും ചെയ്യാതെ ആയതനത്തിങ്കൽ തീയിട്ടു പൂളിട്ടു വീശി എരിച്ചാൽ ആജ്യഹവനാദിമന്ത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു കാച്ചിയ ചമത ഇട്ടു. പിന്നെ അതിങ്കൽ അന്വാധാനാദിസ്ഥാലീപാകം ചെയ്വൂ നിത്യംപോലെ.''

ആശൗചദീപകം ഭാഷ:—മഴമങ്ഗലത്തിന്റെ ആശൗചദീപകത്തിനു ഭാഷയിൽ ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്. അതിൽനിന്നുകൂടി ചില പങ്ക്തികൾ പകൎത്താം. '' 'സൎവ്വത്രാപ്യേ സതി നിത്യകൎമ്മാണി വിദധതാം'—എല്ലാ പിലയുമുണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ നിത്യകൎമ്മങ്ങളൊക്കവേ അഴകതായി ചെയ്യണം. ലോപിച്ചുകളയരുതു്. തൂഷ്ണീമെന്നു വിശേഷം. നിത്യകൎമ്മങ്ങളിൽ യാവചിലവററെ മന്ത്രത്തോടുകൂടിച്ചെയ്യേണ്ടു അവററിനു മന്ത്രം വേണ്ടാ; ക്രിയമാത്രമേ വേണ്ടൂ. മനസ്സുകൊണ്ടു മന്ത്രത്തെ സ്മരിച്ചു ക്രിയചെയ്വൂ എന്നു പൊരുൾ. 'പ്രാണാഹുത്യംബുജലവിക്ഷേപണേ തു മന്ത്രീ ഭവേതു്'—പ്രാണാഹുതി ഇടുമ്പോഴും തീരുമ്പോഴും മന്ത്രം ചൊല്ലണം. ഉച്ചക്കാലത്തെ സൂൎയ്യോപസ്ഥാനത്തിങ്കൽ നീരുക്കുമ്പോഴും മന്ത്രം ചൊല്ലണമെന്നു പലരും ചൊല്ലുന്നു. ശ്രൗതം ഓത്തിൽ വിധിച്ചതു്; സ്മാൎത്തം സ്മൃതികളിൽ വിധിച്ചതു്.''

ഇവ കൂടാതെ ഇനിയും (1) സന്ന്യാസകല്പം (2) പതിതപരിത്യാഗപ്രക്രിയാ (3) ത്രിസന്ധ്യാജപക്രമം (4) ക്ഷത്രിയബലിക്രമം (5) അഗ്നിഹോത്രം (6—7) ആചാരസംഗ്രഹം രണ്ടുമാതിരി (8) മഹാവ്രതാദിവിവരണം (9) അപരക്രിയാനുഷ്ഠാനം (10) ജാത

കമ്മാനുഷ്ഠാനം (11) ഗൃഹപ്രയോഗം (12) ആശൗചവിധി തുടങ്ങി ചടങ്ങുസംബന്ധിച്ച ഭാഷയിൽ പല ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഗദ്യരൂപത്തിൽ നമ്പൂരിമാർ ഓരോ കാലത്തു രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ''ഒക്കവേ പറവതിനൊട്ടുമേ കാലം പോരാ'' എന്നുള്ളതിനാൽ അവയെ ഇവിടെ പരാമശിക്കുന്നില്ല. പതിതപരിത്യാഗപ്രക്രിയ സ്മാത്തവിചാരത്തെപ്പററിയുള്ള വിവരണമാണ്. മഹാവ്രതം എന്നതു് ഉണ്ണികൾ വേദാഭ്യാസത്തിനുമുൻപ് അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട വ്രതമാണ്. വേദം അഭ്യസിക്കുകയും അഭ്യസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ട രീതിയും അതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു.

അദ്വൈതശതകം ഭാഷ:—നൂറ് അനുഷ്ടപ്ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ട് അദ്വൈതവേദാന്തത്തിൻെറ സാരം സങ്ഗ്രഹരൂപേണ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ് അദ്വൈതശതകം. അതിൻെറ കത്താവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ആ ഗ്രന്ഥത്തിനു സംഗ്രഹമായ ഒരു ഭാഷാഗദ്യവ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം താഴെ ചേക്കുന്നു.

''പ്രണമ്യ പരമാത്മാനം സ്വാത്മാനം പരമേശ്വരം
അദ്വൈതശതകം വക്ഷ്യേ സവ്വവേദാന്തസംഗ്രഹം.

''അഹം പരമേശ്വരം പ്രണമ്യ അദ്വൈതശതകം വക്ഷ്യേ—ഞാൻ പരമേശ്വരനെ പ്രണമനം ചെയ്തിട്ട് അദ്വൈതശതകത്തെ ചമയ്ക്കുന്നേൻ. അദ്വൈതത്തെ നൂറു ശ്ലോകംകൊണ്ട് സംഗ്രഹിക്കുന്നേൻ എന്നു താൽപര്യം. എങ്ങനെ ഇരുന്നോരുത്തൻ പരമേശ്വരൻ എന്നപേക്ഷ വന്നിടത്തു് അവനെ കാട്ടുന്നു. സ്വാത്മാവായി വത്തിച്ചിരുന്നോരുത്തൻ. തൻെറ ആത്മാവായി വത്തിച്ചിരുന്നോരുത്തൻ. പരമാനന്ദം—ആനന്ദസ്വരൂപനായിരുന്നോരുത്തൻ. എങ്ങനെയിരുന്നോന്നു് അദ്വൈതശതകം? എല്ലാ വേദാന്തങ്ങളുടേയും സംഗ്രഹമായിരുന്നോന്നു്. പത്തുനൂറായിരമായി പ്രകാശിച്ചിരുന്ന ഉപനിഷൽഭാഷ്യങ്ങളുടെ സങ്ഗ്രഹമായിരുന്നോന്നു് എന്നു പൊരുൾ.''

''പുനവ്വേശ്യാവശേ സ്ഥിത്വാ തൈസ്സാദ്ധം ശ്വഖരാജവൽ
സവ്വധമ്മവിനിർമ്മുക്തോ ദേഹീ താ ഏവ സേവതേ.

പുനഃ ദേഹീ തൈഃ സാദ്ധം വേശ്യാവശേ സ്ഥിത്വാ—പിന്നെ ദേഹി കാമികളോടുകൂടെ സങ്ഗത്തെച്ചെയ്തു് അവരുടെകൂടെ വേശ്യമാരുടെ വശത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്‌വ്വതും ചെയ്തിട്ട്. സവ്വധമ്മവിനിർമ്മുക്തഃ താ ഏവ സേവതേ—സവ്വധമ്മങ്ങളോടു വിനിർമ്മുക്തനായി സ്നാനതപ്പണസ്വാധ്യായങ്ങളോടു വേർപെട്ടു് ആ വേശ്യമാരെ സേവിക്കുന്നു. ശ്വഖരാജവൽ—ശ്വാവിനെപ്പോലെ പിന്നാലെ നടന്നിട്ടും ഖരത്തെപ്പോലെ പിന്നാലെ നടന്നിട്ടും അജത്തെപ്പോലെ പ്രതിബദ്ധനായിട്ടും സേവിക്കുന്നു എന്നു പൊരുൾ.''

ഹോർത്തൂസ് മലബാറിക്കസ്:—ഹോർത്തൂസ് മലബാറിക്കസ് (കേരളാരാമം) എന്ന പേരിൽ കേരളത്തിലെ സസ്യവിജ്ഞാനീയത്തെപ്പററി ഒരു വിപുലമായ പുസ്തകം ലത്തീൻഭാഷയിൽ രചിച്ച ഹെൻഡ്രിക്ക് എഡ്രിയൻ വാൻ റീഡ് എന്ന പണ്ഡിതൻ നമ്മുടെ കൃതജ്ഞതയെ സവിശേഷം അർഹിക്കുന്ന ഒരു ഗ്രന്ഥകാരനാണ്. അദ്ദേഹം ക്രി. പി. 1637–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ഹോളൻഡിൽ ഡ്രാക്കെസ്റ്റീൻ എന്ന സ്ഥലത്തു ജനിച്ചു. 1663–ൽ ലന്തക്കാർ കൊച്ചിക്കോട്ട പറങ്കികളിൽനിന്നു പിടിച്ചടക്കിയപ്പോൾ ലന്തസൈന്യത്തിലെ ഒരു സൂപ്പർന്യൂമെററി കപ്പിത്താനായിരുന്നു. പിന്നീടു തൂപ്പായികളുടെ സൂപ്രണ്ടും 1670–ൽ കൊച്ചിയിൽ കമാൻഡറുമായി ഉദ്യോഗത്തിൽ ഉയൎന്നു. ഒടുവിൽ കുറേക്കാലം ബെത്തേവിയാ ഭരണസമിതിയിലെ ഒരംഗമായി പണി നോക്കിയതിനുമേൽ 1677 നവംബർമാസത്തിൽ സ്വദേശത്തേക്കു മടങ്ങി. കൊച്ചി വിടുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ തന്റെ സസ്യശാസ്ത്രരചനയ്ക്കു വേണ്ട സാമഗ്രികൾ അദ്ദേഹം എറണാകുളത്തിനു സമീപം ചാത്തിയാത്തും പിന്നീടു വരാപ്പുഴയും കർമ്മലീത്താഭവനങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച നേപ്പിൾസ്കാരനായ ഫാദർ മാത്യൂസ് എന്ന ഒരു കർമ്മലീത്താമിഷണറി, രങ്ഗഭട്ടൻ, വിനായകപണ്ഡിതൻ, അപ്പുഭട്ടൻ എന്ന മൂന്നു ഗൗഡസാരസ്വതബ്രാഹ്മണവൎഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട ഭിഷഗ്വരന്മാർ, ഇട്ടി അച്യുതൻ എന്ന വിശിഷ്ടനായ ഒരു ഈഴവവൈദ്യൻ ഈ അഞ്ചു പണ്ഡിതന്മാരുടെയും സാഹായ്യത്തോടുകൂടി തയാറാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അച്യുതൻ കരപ്പുറത്തു കൊട്ടകാരപ്പള്ളി അഥവാ കൊല്ലാടം എന്ന തറവാട്ടിലെ ഒരങ്ഗമായിരുന്നു. മാത്യൂസാണ് കേരളത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽനിന്ന് ഓഷധികളും മററും ശേഖരിച്ചു കൊച്ചിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി അവയുടെ പടങ്ങൾ വരപ്പിച്ചത്. മാത്യൂസ് 1691–ൽ ഉദ്ദേശം 90–ാമത്തെ വയസ്സിൽ കൊച്ചിയിൽവച്ചു മരിച്ചു. ജോൺ കെയ്സറിയസ് എന്നൊരു ലന്തപ്പാതിരി ആ പുസ്തകത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ ചില വാല്യങ്ങൾ ഡച്ചുഭാഷയിൽ പരാവൎത്തനം ചെയ്തതായി കാണുന്നു. അദ്ദേഹം കേരളത്തിൽ 1667മുതൽ 1676വരെ താമസിച്ചു. ആകെ പന്ത്രണ്ടു വലിയ വാല്യങ്ങളിൽ 7946 പടങ്ങളോടുകൂടിയാണ് പ്രസ്തുതപുസ്തകം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഒന്നും രണ്ടും വാല്യങ്ങൾ 1678–ൽ (കൊല്ലം 853–ൽ) മുദ്രാപിതങ്ങളായി. വീണ്ടും റീഡ് ഒരു ഗവൎണ്ണർജനറലിന്റെ അധികാരങ്ങളോടുകൂടി ഇന്ത്യയിൽ ചോളമണ്ഡലക്കരയിൽ വന്നുചേരുകയും അവിടെ ലന്തക്കാരുടെ തലസ്ഥാനം പുലിക്കാട്ടുനിന്നു നാഗപട്ടണത്തേക്കു മാററുകയും വേറെയും പല പരിഷ്കാരപദ്ധതികൾ ഉൽഘാടനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. 1691–ൽ സിലോണിൽനിന്നു സൂററിലേക്കുള്ള ഒരു നാവികയാത്രയുടെ മധ്യത്തിൽ ചരമഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശവകുടീരം ഇന്നും സൂററിൽ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്.

കേരളത്തിലെ സസ്യങ്ങളേയും ഔഷധങ്ങളേയും സമഗ്രമായി വിവരിക്കുന്ന ഹോർത്തൂസ് മലബാറിക്കസ് കേരളീയക്കു തികച്ചും അഭിമാനംകൊള്ളാവുന്ന ഒരു പുസ്തകമാണു്. ചിത്രമുള്ള വശങ്ങളിൽ ചിത്രത്തിൻെറ സമീപമായി അതിൻെറ പേർ ലത്തീൻ, മലയാളം, അറബി, ദേവനാഗരി എന്നീ നാലു ഭാഷകളിൽ കുറിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മലയാളലിപികൾ ചതുരവടിവിലാണു് കൊത്തിക്കാണുന്നതു്. ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ പ്രാരംഭത്തിലുള്ള ചില മലയാളവാക്യങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

"പ്രസമവും മംഗല്യവും കൂടിയിരിപ്പും ബഹുമാനപ്പെട്ട കൊമ്പഞ്ഞിയെടെ ഉപ്പായിത്ഥവും കൊച്ചിയിൽ ആയ മനവെക്കുന്നൊരു നിശ്ചയിക്കുംപ്രകാരം. എന്ദ്രിക്കി വൻറെദെ കുമദോരിടെ കല്പനയാൽ കരപ്പുറത്ത പിറന്നൊള്ള ചെകൊവൎണ്ണമായ കൊല്ലാടനെന്ന പേരൊള്ള ഒരു മലയാംവൈദ്യൻെറ ചൊൽക്കെട്ട പൊസ്തകത്തിൽ ചാത്തിയ മലെയാളത്തിലെ വൃക്ഷങ്ങളും ചെറുവൃക്ഷങ്ങളും കായ്കെളും വിത്തുകെളും രെസങ്ങളും വേരുകെളും ചക്തികെളും സുദചക്തികെളും പറെങ്കിപ്പാഴെയിലും മലയാംപാഴെയിലും വകതിരിച്ച ചൊല്ലുകയും ഞെങ്ങ്ൾ. ഈവണ്ണം ഒരു സംശെയം എന്നിയേ നേരാകുംവണ്ണം എഴുതിതീൎത്ത നിശ്ചയത്തിൽ എൻെറ ഒപ്പ അബ്രീൽമാസം ഫ ൻ ൻ ന്ന ൭ ന്ന ധ ന്ന (അക്കം പഴയ മട്ടു) മത കൊച്ചിയിൽ കോട്ടയിൽ എഴുത്ത."

റീഡ് സസ്യശാസ്ത്രത്തിൽ പാരംഗതനായിരുന്നു. ആ ലന്തക്കാരൻ ഇങ്ങനെ അതിബൃഹത്തായ ഒരു ഗ്രന്ഥം നിൎമ്മിക്കുന്നതിനു കായികമായും മാനസികമായും സാമ്പത്തികമായും ഒട്ടുവളരെ ക്ലേശം അനുഭവിച്ചിരിക്കണമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. തദ്വാരാ അദ്ദേഹം കേരളത്തിൻെറ പ്രശസ്തി ലോകമെങ്ങും പ്രസരിപ്പിച്ചു. കെസേറിയസ്സിനു സസ്യശാസ്ത്രത്തിൽ ജ്ഞാനമില്ലായിരുന്നു എന്നു റീഡ് രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അമേരിക്കയിൽ നിക്കോലസ് ജാക്കിൻ എന്ന പണ്ഡിതൻ ഒരു പുതിയ വൎഗ്ഗത്തിൽ പെടുത്തേണ്ട ചെടി കണ്ടുപിടിച്ചപ്പോൾ അതിനു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബഹുമാനസൂചകമായി കെസേറിയാ എന്ന സംജ്ഞയാണു് നല്കുകയുണ്ടായതു്.

അൎണ്ണോസ് പാതിരി—ചരിത്രം:—വിദേശീയരായ ക്രിസ്ത്യാനികളിൽ കവിത്വംകൊണ്ടു പ്രഥമഗണനീയനായി പരിശോഭിക്കുന്നതു് അൎണ്ണോസ് പാതിരിയാകുന്നു. ജോൺ എൎണ്ണസ്റ്റസ് ഹാൻക് സൽഡെൻ എന്നതാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പൂൎണ്ണമായ നാമധേയം. എൎണ്ണസ്റ്റസ് അഥവാ എൎണ്ണസ്റ്റ ഭാഷീകൃതമായപ്പോൾ അതു് അൎണ്ണോസ് എന്നു രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. യൂറോപ്പിൽ ഹംഗെറിരാജ്യത്തു ജനിച്ച അൎണ്ണോസ് 1699-ൽ കേരളത്തിൽ വന്നുചേരുകയും ആദ്യം അമ്പഴക്കാട്ടു ഈശോസഭക്കാരുടെ ആശ്രമത്തിൽ കുറേക്കാലം താമസിക്കുകയും പിന്നീടു തൃശ്ശൂരിൽ ചെന്നു കുഞ്ഞനെന്നും കൃഷ്ണനെന്നും പേരുള്ള രണ്ടു നമ്പൂരിമാരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി സംസ്കൃതഭാഷ അഭ്യസിക്കുകയും

ചെയ്തു. സംസ്കൃതത്തിൽ അദ്ദേഹം ആദ്യമായി പഠിച്ച കാവ്യം യുധിഷ്ഠിരവിജയമായിരുന്നു. വേലൂർ എന്ന സ്ഥലത്തെ പള്ളി പണിയിച്ചതു് അദ്ദേഹമാണു്. 1732–ാമാണ്ടു് (കൊല്ലം 907–ൽ) മീനമാസം 20–ാംനു- പഴയൂർ പള്ളിയിൽവച്ചു കാലധർമ്മം പ്രാപിച്ചു.

കൃതികൾ:—അർണ്ണോസു് പാതിരി താൻ സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും ക്ലേശിച്ചു സമ്പാദിച്ച പാണ്ഡിത്യം വ്യർത്ഥമാക്കിയില്ല. കേരളത്തിലെ ഹിന്ദുക്കൾക്കു രാമായണാദികാവ്യങ്ങൾപോലെ ക്രിസ്ത്യാനികൾക്കും ഭക്തിസംവർദ്ധകങ്ങളായ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിക്കേണ്ടതു് ആവശ്യകമാണെന്നു തോന്നുകയാൽ അദ്ദേഹം അതിനുവേണ്ടി പ്രധാനമായി ഉദ്യമിച്ചു. പാതിരിയുടെ മുഖ്യകൃതികൾ (1) ചതുരന്ത്യം (2) പുത്തൻപാന (മിശിഹാചരിതം) (3) ഉമ്മാപർവ്വം (4) വ്യാകലപ്രബന്ധം (5) ആത്മാനുതാപം (6) വ്യാകലപ്രയോഗം (7) മലയാളനിഘണ്ടു (8) മലയാളം പോർത്തുഗീസു നിഘണ്ടു (9) മലയാളവ്യാകരണം എന്നിവയാണു്. ഇവ കൂടാതെ അദ്ദേഹം (1) വാസിഷ്ഠസാരം (2) ചില ഉപനിഷത്തുകൾ (3) വേദാന്തസാരം (4) അഷ്ടാവക്രഗീത (5) യുധിഷ്ഠിരവിജയം എന്നീ സംസ്കൃതകൃതികളെ അധികരിച്ചു ലത്തീൻ ഭാഷയിൽ പ്രബന്ധങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായും അറിയുന്നു. ചതുരന്ത്യമാണു് പാതിരി ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച കാവ്യം. അതിൽ മരണപർവ്വം, വിധിപർവ്വം, നരകപർവ്വം, മോക്ഷപർവ്വം എന്നിങ്ങനെ നാലു വിഭാഗങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. മരണപർവ്വം മഞ്ജരിയിലും വിധിപർവ്വം കളകാഞ്ചിയിലും മറ്റവിലത്തെ രണ്ടു പർവ്വങ്ങളും കേകയിലുമാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ആകെ 1851 ഈരടികൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. പർവ്വം എന്ന വിഭാഗസംജ്ഞ മഹാഭാരതത്തെ അനുകരിച്ചു കവി നല്കീട്ടുള്ളതാണു്. ആസന്നമരണനായ മനുഷ്യന്റെ അന്തർഗ്ഗതങ്ങളെ മരണപർവ്വത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. കവിക്കു് ആശയസമ്പത്തുണ്ടെങ്കിലും രചന ദോഷഭൂയിഷ്ഠമാണെന്നു പറയാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ചതുരന്ത്യംപോലെതന്നെ ആ വിഷയത്തിൽ മോശമല്ല പുത്തൻപാനയും ഉമ്മാപർവ്വവും. പുത്തൻപാനയിലെ ഇതിവൃത്തം ബൈബിളിലെ ലോകസൃഷ്ടിമുതൽ ക്രിസ്തുവിന്റെ പരഗതിവരെയുള്ള കഥയാണു്. അതിൽ പതിന്നാലു പാദങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. പുത്തൻപാന എന്നു കവി കൃതിക്കു പേരിട്ടിരിക്കുന്നതു ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ഇടയിൽ ചില പഴയ പാനകൾ പ്രചരിച്ചിരുന്നതിനാലായിരിക്കണമെന്നു ഡോക്ടർ പി. ജെ. തോമസു് പറയുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്നു ചില വരികൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"അമ്മ കന്നിമണിതന്റെ നിർമ്മലദുഃഖങ്ങളിപ്പോൾ
നന്മയാലേ മനസ്സുററു കേട്ടുകൊണ്ടാലും.
സർവ്വമാനുഷർക്കു വന്ന സർവ്വദോഷോത്തരത്തിന്നായ്
സർവ്വനാഥൻ മിശിഹായും മരിച്ചശേഷം

സർവ്വനന്മക്കടലോന്റെ സർവ്വാനന്ദപ്പാട്ടുകൊണ്ടു
സർവ്വദുഃഖം നിറഞ്ഞുമ്മാ പുത്രനെ നോക്കി

എന്മകനേ! നിർമ്മലനേ! നന്മയെങ്ങും നിറഞ്ഞോനേ!
ജന്മദോഷത്തിന്റെ ഭാരമൊഴിച്ചോ പുത്രാ?

ആദമാദിനരവർഗ്ഗം ഭീതികൂടാതെ പിഴച്ച
ഹേതുവതിനുത്തരം നീ ചെയ്തിതോ പുത്രാ?

നന്നു നന്നു നരരക്ഷ നന്നിതത്രേ ചെയ്തു പരീ;
ഇന്നിവ ഞാൻ കാണുമാറു വിധിച്ചോ പുത്രാ?''

നതോന്നതയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ഈരടികൾ ആസ്വാദ്യങ്ങളാണ്. വ്യാകുലപ്രബന്ധം ഈ കഥയെത്തന്നെ വിഷയീകരിച്ചു പാതിരി ഉപജാതിവൃത്തത്തിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ലഘുകാവ്യമാകുന്നു. ആത്മാനുതാപം ഒരു പാപിയുടെ പശ്ചാത്താപത്തിന്റെ പ്രപഞ്ചനമാണ്. ഉമ്മാപർവ്വത്തിനു ദൈവമാതൃചരിതം എന്നും പേരുണ്ട്. അതിലെ വിഷയം കന്യാമറിയത്തിന്റെ ജീവിതകഥയാകുന്നു. മലയാളനിഘണ്ടു 'താ' എന്ന അക്ഷരംവരെയേ പുരോഗമിച്ചിട്ടുള്ളു. അതിൽ അടങ്ങീട്ടുള്ളതു പ്രായേണ സംസ്കൃതപദങ്ങളാണ്. മലയാളവ്യാകരണവും സംസ്കൃതത്തിലെ സിദ്ധരൂപത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് എഴുതീട്ടുള്ളത്. 'വൃക്ഷസിദ്ധരൂപം' കേരളത്തിൽ പഴയ കാലത്തുതന്നെ അധ്യേതാക്കൾ ബാല്യകാലത്തു പഠിച്ചിരുന്നതായിക്കാണുന്നു. അർണ്ണോസ് പാതിരിയുടെ വിവിധകൃതികളെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ചെറിയ ഗ്രന്ഥം 1790-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു പൗലീനോസ് പാതിരി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. മധ്യവയസ്സിൽമാത്രം കേരളത്തിൽ വന്നു സംസ്കൃതവും മലയാളവും പഠിച്ച് ആ ഭാഷകളിൽ പ്രാവീണ്യം നേടി ഒട്ടനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചു കേരളത്തിന്റെ മഹിമ വിദേശങ്ങളിൽ വ്യാപരിപ്പിച്ച ഈ യൂറോപ്യൻപാതിരി നമ്മുടെ ഹൃദയപൂർവ്വമായ അഭിനന്ദനത്തിനു സർവ്വഥാ പാത്രീഭവിക്കുന്നു. ആദ്യമായി സംസ്കൃതഭാഷയിൽ അനപലപനീയമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ച യൂറോപ്യൻ അദ്ദേഹമാണെന്നു തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഘണ്ടു മുഴുവനാക്കിയതു കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ബിഷൊപ്പ പി. മെൻറൽ ആണെന്നു മേൽ പ്രസ്താവിക്കും.

ആഞ്ചലോസ് ഫ്രാൻസിസ് മെത്രാൻ:— ഇററലിയിൽ പീഡ്മോണ്ട് എന്ന ദേശത്തിൽ ക്രി. പി. 1650-ാമാണ്ടു ജനിച്ച ആഞ്ചലോസ് ഫ്രാൻസിസ് ഒരു കർമ്മലീത്താ പാതിരിയായി വരാപ്പുഴ വന്നുചേരുകയും 1701-ൽ കേരളത്തിലെ കത്തോലിക്കരുടെ മെത്രാനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം 1712-ൽ വരാപ്പുഴവച്ചു മരിച്ചു. ആഞ്ചലോസും ഒരു മലയാളവ്യാകരണത്തിന്റെ പ്രണേതാവാണ്. അതു വാമൊഴിയെ ആസ്പദമാക്കി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാകയാൽ അർണ്ണോസ് പാതിരിയുടെ വ്യാകരണത്തോളം നല്ലതല്ലെന്നാണ് പൗലീനോസിന്റെ അഭിപ്രായം.

ജോൺ ബപ്പ്തീസ്താ:—ജോൺ ബപ്പ്തീസ്താ എന്ന കർമ്മലീത്താ പാതിരി ഇററലിയിൽ അലെഴ്സി എന്ന സ്ഥലത്തു് 1674-ൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹം "ഏഴു കൂദാശകളെ" വിവരിച്ചു മലയാളത്തിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുള്ളതിനുപുറമേ ഒരു മലയാളനിഘണ്ടുവും ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു്. 1714-ൽ ബപ്പ്തീസ്താ മെത്രാനാകുകയും 1750-ൽ വരാപ്പുഴ വച്ചു മരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ക്രിസ്ത്യാനിമന്ത്രവാദം:—പണ്ടു കേരളത്തിലെ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ഇടയിലും മന്ത്രവാദം ധാരാളം നടപ്പുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കടമററത്തച്ചനെപ്പററിയുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങളിൽനിന്നും മററും വായനക്കാർ കേട്ടിരിക്കുമല്ലോ. ആ ആവശ്യത്തിലേക്കു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ചില മന്ത്രങ്ങളും യന്ത്രങ്ങളും ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. ഒന്നു രണ്ടു മന്ത്രങ്ങൾ ഓം എന്നാരംഭിക്കുന്നു. ഒരു മന്ത്രം താഴെ പകർത്താം.

"ചെമ്പരപ്പനെന്ന പുണ്യവാളൻ ആകാശത്തിങ്കലേക്കു് എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ ആറായിരം മാലാഖമാരും പന്തിരണ്ടു ശ്ലീഹന്മാരും പതിനോരായിരം കന്യാസ്ത്രീകളും ഭൂമിയിലുള്ള ചൈത്താന്മാരെ ഒക്കെയും ഓടിച്ചു മണ്ടിച്ചു പിടിച്ചു കമ്പി കെട്ടി തടിക്കീഴിലിട്ടു ചെരിപ്പുകൊണ്ടു് അടിച്ചിറക്കി നസ്രാണിയുടെ അംശത്തിൽ കടക്കുകയില്ല എന്നു ഹേമംകലി പുസ്തകം തൊട്ടു സത്യവും സമയവും ചെയ്യിപ്പിച്ചു് വിടുകയും ചെയ്തു. എന്റെ കർത്താവേ! അമ്മേനീശോ."

മുപ്പത്താറാമധ്യായം

ചില ഭാഷാജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങൾ

ക്രി. പി. പതിനേഴാം ശതകം

ഭദ്രദീപം:— ഭദ്രദീപം എന്ന ഗണിതശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം രചിച്ചതു് ഇടക്രമഞ്ചേരി നമ്പൂരിയാണു്. "ലക്ഷ്മീപുരാധീശ്വര"നെ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ വന്ദിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം പെരുഞ്ചെല്ലൂർഗ്രാമക്കാരനാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. പെരുമാന്നൂർ എന്നൊരു സ്ഥലമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മഭൂമി. ഗുരു അവിടെയുള്ള മങ്ങലശ്ശേരിയില്ലത്തെ ദാമോദരൻനമ്പൂരിയായിരുന്നു. ഈ ദാമോദരനും ദൈവജ്ഞനായ മററൊരു ആറന്മുളയുള്ള മങ്ങലശ്ശേരി ദക്ഷിണാമൂർത്തിമൂത്തതും ഭിന്നന്മാരായിരുന്നു എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഭദ്രദീപത്തിന്റെ നിർമ്മിതി 840–ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണു്. ആകെ പതിനൊന്നു് അധ്യായങ്ങളുണ്ടു്. താഴെ പകർത്തുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പീഠികാരൂപത്തിൽ എഴുതിച്ചേർത്തുകാണുന്നു.

"വിഘ്നേശം കവിമാതിനേയുമുടനേ കൃഷ്ണം ഗുരും വ്യാസനെ–
സ്സൂര്യാദീംശ്ച നവഗ്രഹാനുഡുഗണാൻ ലക്ഷ്മീപുരാധീശ്വരം
വന്ദിച്ചിട്ടടനിന്ദിരാപതിമജം വിഷ്ണും പുരാണം പരം
വന്ദേഹം പെരുമാൻപുരാഖ്യഭവനേ വാഴുന്ന നാരായണം.

വിഷ്ണോജ്ജന്മമാലയം ഭുവി ജനാ യം വൈ വദന്തി ദ്വിജം
ശിഷ്യാൻ നഃ പരിപാതി യഃ ഖലു സദാ സ്നിഗ്ദ്ധാവലോകേക്ഷണൈഃ
വിദ്യാനാം യശസാം ശ്രിയാം ച നിലയം ദാമോദരം നിത്യദാ
വന്ദേഹം പെരുമാൻപുരാഖ്യതടവും ശ്രീമങ്ഗലശ്രേണിനം.

ഇടക്രമഞ്ചേരി ചമയ്ക്കുതിന്നു–
ങ്ങുപക്രമിക്കുന്നിതു ഭദ്രദീപം;
പഠിച്ചുകൊണ്ടാലിതുകൊണ്ടുതന്നെ–
യറിഞ്ഞുകൊള്ളാം ഗണിതപ്രകാരം."

പിന്നീടു വിഷയമാരംഭിക്കുന്നു.

"കൊല്ലത്തിൽത്തരളാങ്ഗത്തെക്കൂട്ടുമ്പോൾ കലിവത്സരം
സാധാരസം കൊല്ലസഹിതം ശകാബ്ദം ശാലിവാഹനം.

കലിസംവത്സരം വച്ചു പന്തിരണ്ടിൽപ്പെരുക്കിയാൽ
ചൈത്രാദിമാസവും കൂട്ടീട്ടതു വേറൊന്നു വച്ചഥ

യുഗാദിമാസമാകുന്ന തുലാലോലഘമാന്യനാൽ
പെരുക്കീട്ടു ഹരിക്കേണമന്യനനവദപ്പണൈഃ

സൗരമാസേ ഫലം കൂട്ടു വേറെ വച്ചതിലഞ്ജസാ
അത്ര നീലൈഃ പെരുക്കീട്ടു ചാന്ദ്രമാസേ ഗതം ദിനം

കൂട്ടി വേറൊന്നു വച്ചിട്ടങ്ങഹീശോരാഹ്ന നിർമ്മുഖൈഃ
യുഗാവമൈഃ പെരുക്കീട്ടു ഹരിപ്പൂ ചന്ദ്രഗൈർത്ഥിനൈഃ

അദീനജ്ഞാനനാഗോനക്ഷേപൈർലബ്ധം പൃഥക്സ്ഥിതാൽ
വാങ്ങിയാഴ്ച കഴിക്കുമ്പോൾ പിന്നെക്കലിദിനം വരും.''

അഞ്ചാമദ്ധ്യായത്തിൽ ഭൂമിയുടെ സ്ഥിതിയേയും സ്വരൂപത്തേയും വർണ്ണിക്കുന്നു.

''ഖം മധ്യമേ നില്പിതു ഭൂമിതന്റെ
കക്ഷ്യാന്തരേ ധാരണകൊണ്ടുറച്ചു
ഉരുണ്ട നാരങ്ങവദാകൃതിം പൂ-
ണ്ടു........യോജനതുല്യമധ്യാ.

തെക്കുള്ള പാർശ്വേ ബഡവാമുഖോഽസ്യാഃ
പാതാളലോകം നിരയഞ്ച തത്ര;
ദേവിപ്പെരനേകൈരുപശോഭമാന-
സ്സമുദ്രരാട് തിഷ്ഠതി മധ്യദേശേ.

നില്പൂ വടക്കഗ്രമതായ് സുമേരു
വടക്കുഭാഗേ ബഹുരത്നപൂർണ്ണം
പ്രജാപതേർധിഷ്ണ്യമതിന്നുമധ്യേ
സുവർണ്ണശാലാദിവിരാജമാനം.''

ഇങ്ങനെ ആ അധ്യായം പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു. നരകഭയവും അതിങ്കൽനിന്നു മോചനം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള ഉപായങ്ങളും അനന്തരം വർണ്ണിക്കപ്പെടുന്നു. ആ കൂട്ടത്തിൽ

''കാശീ രാമേശ്വരം പുണ്യം കാവേരീ രങ്ഗമന്ദിരം
കുംഭകോണം രത്നസഭാ സേവിച്ചാൽപ്പാപമറവപോം.

കന്യാകുമാരീ ഗോകർണ്ണം മൂകാംബികയുമെന്നിവ
സ്കന്ദക്ഷേത്രം ച സേവിച്ചാൽ ഭുക്തിമുക്തിഫലം നൃണാം.

ശുചീന്ദ്രം തിരുവട്ടാറും തദ്രാണാം ഭവനങ്ങളും
സേവിച്ചു തിരുവല്ലത്തു ശ്രാദ്ധവും ചെയ്ക മുക്തയേ.

പൊന്നുങ്കിരീടകനകാങ്ഗദകുണ്ഡലാഢ്യം
ശ്രീവത്സപീതവസനം ഘനനീലവർണ്ണം
ഭോഗീന്ദ്രശായിനമനന്തപുരേ മുരാരിം
സേവിക്ക സോത്സവദിനേ ഗരുഡാധിരൂഢം.

വക്കലെത്തീർത്ഥമാടീട്ടു കാൺമു തത്ര ജനാർദ്ദനം
തിരുവല്ലാ നമസ്കാരമേറിനാൽ മുക്തി വന്നിടും.

പെരുഞ്ചെല്ലൂർ നമസ്കാരം, വൈക്കത്താകിൽ പ്രദക്ഷിണം,
ശിവപേരൂർ ശിവധ്യാനം, ഭുക്തിമുക്തിഫലം ന്നണാം.

ആലുവാ തിരുനാവായും മാഘസ്നാനങ്ങൾ ചെയ്തടൻ
ഹരം ഹരിഞ്ച സേവിച്ചാൽ പാപമൊക്കെ ക്ഷയിച്ചപോം.

പുണ്യക്ഷേത്രങ്ങളുണ്ടിന്നും വില്വാദ്രി തിരുനെല്ലിയും
ഇത്യാദി ചെന്നുസേവിച്ചാൽ നരകം നീങ്ങുമപ്പൊഴേ''

എന്നിങ്ങനെ കേരളത്തിലേയും മററും ചില പ്രധാനക്ഷേത്രങ്ങളെ ആചാര്യൻ ഭക്തന്മാക്ക ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. നരകവർണ്ണനം ഏററവുമെങ്കിലും ഭയങ്കരമായിരിക്കുന്നു.

''ഏതേതുവർണ്ണമൊരുപദ്രവമിങ്ങു ചെയ്തു
തത്തദ്ഭവേച്ഛതഗുണം നരകേഷു ചെന്നാൽ
വെട്ടീടിൽ വെട്ടുവരടിക്കിലടിപ്പതേററം
മുട്ടിക്കിലന്നമവർ പട്ടിണികൊൾവർ നൂനം.''

എന്നും മററും അദ്ദേഹം ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്.

ഖടീഗോപൻ:—ആര്യഭടീയത്തിനു സംക്ഷിപ്തമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനം സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും ഖടീഗോപൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ഏതോ ഒരു പരമേശ്വരന്റെ ശിഷ്യനും ശ്രീപത്മനാഭന്റെ ഭക്തനുമായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥാന്തത്തിലുള്ള അധോലിഖിതങ്ങളായ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു് അറിയുന്നു.

''പരമേശ്വരപാദാബ്ജപാംസുപാവിതമൂർദ്ധ്നാ
ഏതദാര്യഭടീയസ്യ യൽകിഞ്ചിദ്വ്യാഹൃതം മയാ.

ഗൃഹ്ണന്ത്വാദായധിഷണാഃ കരുണാകുലചേതസഃ
സന്തോ വിഹായ ദോഷൌഘാൻ ഗുണലേശാദൃതാശയാഃ.

ഖടീഗോപാഭിധാനസ്യ വാങ്മനഃകായവൃത്തിഭിഃ
യൽ കൃതം, പദ്മനാഭസ്യ പൂജാ തദഖിലം ഭവേൽ.

അജ്ഞാനാദ്വാ യദപി ച മയാ ഗ്രന്ഥവിസ്താരഭീതേ–
രാചാര്യാര്യാവിവരണമിദം കല്പിതം സ്വല്പമേവ
വിദ്വാംസോ യേ വിപുലമതയഃ ക്ഷന്തുമർഹന്തി തത്ത–
ച്ചാപല്യോക്തീരിവ ബുധജനാസ്സാനുരാഗാശ്ശിശൂനാം.''

ഗണിതപാദവ്യാഖ്യയുടെ അവസാനത്തിൽ ''യദിഹ ഖടീഗോപേന പ്രോക്തം കിഞ്ചന ബുധാഃ ക്ഷമധ്വമിദം'' എന്നും പ്രാർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഖടീഗോപനോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുവായ പരമേശ്വരനോ ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

''നടേ ആര്യഭടാചാര്യൻ ദശഗീതികാസൂത്രാത്മകമായിരിക്കുന്ന പ്രബന്ധംകൊണ്ടു് അതീന്ദ്രിയമായിരിക്കുന്ന അർത്ഥജാതത്തെ ഉപദേശി

ച്ചിട്ട തന്മൂലന്യായസിദ്ധമാകുന്ന ഗണിതപാദത്തേയും കാലക്രിയാപാദത്തേയും ഗോളപാദത്തേയും ചൊല്ലുവാനായിട്ട് ഇഷ്ടദേവതാനമസ്കാരം ചെയ്തു ശാസ്ത്രത്തെ ആരംഭിക്കുന്നു.

ബ്രഹ്മകുശശിബുധഭൃഗുരവികുജഗുരുകോണഭഗണാൻ നമസ്കൃത്യ
ആര്യഭടസ്ത്വിഹ നിഗദതി കുസുമപുരേ/ഭ്യർച്ചിതം ജ്ഞാനം.

നടേ ശാസ്ത്രകർത്താവാകുന്ന ബ്രഹ്മനേയും ശാസ്ത്രപ്രതിപാദ്യങ്ങളായിരിക്കുന്ന ഭൂമിയേയും ചന്ദ്രനേയും ബുധനേയും ശുക്രനേയും ആദിത്യനേയും കുജനേയും ഗുരുവിനേയും ശനിയേയും നക്ഷത്രങ്ങളേയും നമസ്കരിച്ചിട്ട കുസുമപുരേഭ്യർച്ചിതം ശാസ്ത്രം നിഗദതി—കുസുമപുരവാസികളാൽ അഭ്യർച്ചിതമായിരിക്കുന്ന ഗണിതകാലക്രിയാഗോളാത്മകമാകുന്ന ജ്ഞാനത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ഇവിടെ ഭൂമി തുടങ്ങി നക്ഷത്രഗണാന്തമൊൻപതും ക്രമേണ മുകളിൽ സ്ഥിതങ്ങളാകുന്നു. കുസുമപുരവാസികഠംക്ക് ഈ ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ താൽപര്യാധിക്യമുണ്ട്.''

ഒരു ഭാഗംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

''ഭൂസാമ്യത്തിന്ന് ഇഷ്ടഭൂപ്രദേശം കുഴിച്ച് അതിൽ ജലംകൊണ്ടു പൂരിപ്പൂ. അവിടെ ജലപ്രമാണങ്ങളായിട്ട പല ശംകുസ്ഥാപനം ചെയ്വൂ. പിന്നെ ജലം കളഞ്ഞു മണ്ണുകൊണ്ടു നിറച്ചു തല്ലി ശംകുസമാനതലമാക്കു. എന്നാൽ സമാനഭൂവാം.''

കാലക്രിയാപാദത്തിൻേറയും ഗോളപാദത്തിൻേറയും ആരംഭത്തിൽ ആ പാദങ്ങളിലെ പ്രതിപാദ്യം സംസ്കൃതഗദ്യത്തിൽ സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നു. കൊല്ലം 1009 കന്നിമാസത്തിൽ പകർത്തിയ ഒരു മാതൃക ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു കിട്ടീട്ടുണ്ട്.

ഇടയ്ക്കാട്ട ക്ടക്കണിയാഠം—ചരിത്രം:—പനങ്കാട്ട നമ്പൂരിയുടെ ശിഷ്യനാണ് പ്രശ്നരീതി എന്ന ഭാഷാജ്യോതിഷഗ്രന്ഥത്തിൻെറ പ്രണേതാവായ ഇടയ്ക്കാട്ട ക്ടക്കണിയാഠം. ഇടയ്ക്കാട്ട കണിയാങ്കണ്ടി എന്ന ഗൃഹത്തിലായിരുന്നു കണിയാർജാതിയിൽപ്പെട്ട പ്രസ്തുതദൈവജ്ഞൻെറ ജനനം. ബാല്യകാലത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു പറയത്തക്ക വിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല. തൻെറ അനുജൻ ജ്യോതിസ്സന്ത്രത്തിൽ സാമാന്യം പരിചയമുള്ള ഒരാളായിരുന്നതിനാൽ തനിയ്ക്കും ആ ശാസ്ത്രത്തിൽ അഭിനിവേശം തോന്നുകയും ഒരു ദിവസം ഭംഗിയുള്ള ഒരു ഓലക്കുട കെട്ടിയുണ്ടാക്കി അതുംകൊണ്ടു പ്രശ്നമാർഗ്ഗകർത്താവിനെ സമീപിച്ച് ആ ഉപഹാരം സമർപ്പിച്ചു തന്നെയും ഒരു ദൈവജ്ഞനാക്കണമെന്ന് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. പനങ്കാട്ട് ആ ശ്രദ്ധാലുവിനെ തൻെറ ശിഷ്യനായി അംഗീകരിച്ചു പ്രശ്നശാസ്ത്രം സരഹസ്യമായി പാഠിപ്പിച്ചു. ആചാര്യൻെറ അനുഗ്രഹത്താൽ കണിയാക്ക് ആ വിഷയത്തിൽ വിസ്മയനീയമായ സിദ്ധി കരഗതമായി. പനങ്കാടിൻെറ മരണാനന്തരം കണിയാർ ജ്യോതിഷത്തിൽ ചില ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങഠം പാഴൂരിലും

പോയി പഠിച്ചു. ഇടയ്ക്കാടിന്റെ വടക്കുഭാഗത്തു ചാത്തോത്തു നായർ എന്ന ഒരു ഇടപ്രഭു അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നു. സന്തത്യഭാവം നിമിത്തം സന്തപ്തനായിരുന്ന അദ്ദേഹം തന്റെ തറവാട്ടിലെ ഒരു യുവതിയുടെ ജാതകം കണിയാരെക്കൊണ്ടു നോക്കിക്കുകയും ആ സ്ത്രീ ഇന്ന ദിവസം ഒരു പെൺകിടാവിനെ പ്രസവിക്കുമെന്നു കണിയാർ കുറിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതുപോലെ സന്താനപ്രാപ്തി സംഭവിച്ചതിനാൽ നായർ ഒരു വിലപിടിച്ച പറമ്പു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ ചാർത്തി അതിൽ ഒരു ഗൃഹവും നിർമ്മിച്ചുകൊടുത്തു് അദ്ദേഹത്തെ ദാരിദ്ര്യത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനാക്കി. കണിയരം (കണികരം) എന്നതു 'കണിയാർ' എന്ന ശബ്ദത്തിന്റെ രൂപാന്തരമാണു്. ക്രക്കണിയരം എന്നതു് ഒരു ബിരുദനാമമാണെന്നറിയുന്നു. പുതിയ ഗൃഹത്തിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ കണിയാർക്കു് ഒരു യോഗിയുടെ സാഹചര്യം ലഭിക്കുകയും തദനന്തരം അധ്യാത്മചിന്തയിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം അവശിഷ്ടമായ ആയുഷ്കാലം നയിക്കുകയും ചെയ്തു. രണ്ടുപേരുടേയും സമാധി ആ ഗൃഹത്തിൽവച്ചുതന്നെയായിരുന്നു. കണിയാരുടെ കാലം കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ പശ്ചാർദ്ധമായിരുന്നു എന്നു് ഇത്രയുംകൊണ്ടു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ.

പ്രശ്നരീതി:—പ്രശ്നരീതി ഇരുപതധ്യായങ്ങളിൽ വിരചിതമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണു്. അതിനു കണിയാന്മാർ എഴുത്തച്ഛന്മാർ മുതലായവരുടെയിടയിൽ ഇന്നും അത്യധികമായ പ്രചാരമുണ്ടു്. കവിതയ്ക്കു ഗുണം പോരെങ്കിലും കാര്യഭാഗം ഒന്നും വിട്ടിട്ടില്ല. കണിയാർ മർമ്മജ്ഞനായ ഒരു പ്രാശ്നികനും മന്ത്രവാദത്തിൽ പ്രത്യേകിച്ചു നിഷ്ണാതനും ആയിരുന്നു എന്നു പ്രശ്നരീതിയിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ആദ്യത്തെ പന്ത്രണ്ടധ്യായങ്ങൾ പ്രശ്നമാർഗ്ഗത്തിന്റെ ഒരു ലഘുപരാവർത്തനമാണു്.

"ഗ്രഹങ്ങളെ വണങ്ങീട്ടു ഗ്രഹിപ്പാൻ മന്ദചേതസാം
യത്നംചെയ്യുന്നിതാവോളം പ്രശ്നരീതികൾ കാട്ടുവാൻ"

എന്നു ഗ്രന്ഥമാരംഭിക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി നോക്കുക.

"ദൈവജ്ഞൻ നിത്യവും പ്രാതഃകാലത്തങ്ങെഴുന്നേറ്റുടൻ
ദേഹശോധനയുംചെയ്തു സ്നാനവുംചെയ്തുകൊണ്ടഥ

നിത്യമായുള്ള കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തു മന്ത്രജപാദിയും
പഞ്ചാംഗവും കണ്ടുകൊണ്ടു ഗ്രഹാണാം ഗണനം പുനഃ

വിധിവൽ ചെയ്തു വന്ദിച്ചു ഗുരുഭൂതനെയും തഥാ
സ്വസ്ഥചിത്തനതായിട്ടു വസിക്കേണമനന്തരം."

അടിയിൽ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ശത്രുബാധാനിരൂപണപ്രകരണത്തിലുള്ളവയാണു്.

"സൂര്യചന്ദ്രാംശകക്ഷേത്രേ ബാധകഗ്രഹമാകിലോ
തൽപ്രീതി വരുവാനായി കമ്മം ബ്രാഹ്മണർ ചെയ്യണം,

കുജാക്ഷത്രാംശകേ നില്ക്കിൽ മണ്ണാൻ ക്രിയകൾ ചെയ്യണം,
കശവൻതാൻ ബുധൻേറതിൽ, തെയ്യംപാടി ബൃഹസ്പതേഃ,

ശുക്രസ്യ കണിയാൻ വേണം, മന്ദസ്യ മലയൻ ക്രിയാ,
യോഗം മാന്ദിയുടേ ദൃഷ്ടി ത്രികോണംതാൻ ഭവിക്കിലോ

ബാധിക്കുന്ന ഗ്രഹത്തിന്നു പുലയൻതന്നുടേ ക്രിയാ,
മലയൻ രാഹുയോഗാദൌ, കേതോസ്തു പറയൻ ക്രിയാ."

പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായത്തിൽ കുട്ടിച്ചാത്തൻ, രുധിരമോഹിനി, ഭൂതത്താൻ, ജലയക്ഷി, പുലച്ചാമുണ്ഡി, വീരഭദ്രൻ, കരകലക്കി, വേട്ടക്കരുമകൻ, കല്ലുരുട്ടിനാഗം, രക്തേശ്വരി, മലദൈവം എന്നിങ്ങനെ പല ബാധകളെപ്പററിയും പ്രസ്താവിക്കുന്നു.

ജാതകമ്മപദ്ധതി ഭാഷ:—ശ്രീപതിയുടെ ജാതകമ്മപദ്ധതിക്കു വടശ്ശേരി പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ സംസ്കൃതവ്യാഖ്യയ്ക്കുപുറമേ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവുമുണ്ട്. വ്യാഖ്യാതാവ് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ഉപക്രമിക്കുന്നു.

"അവിടെ നടേ ആചാര്യൻ ഗുരുപ്രമാണത്തെ മുൽപ്പെടുത്തു ചികീഷിതത്തെ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു 'നത്വാ താം ഗുരുദേവതാം' ....ഇതി. ഈവണ്ണമെല്ലാമിരിക്കുന്ന ഞാൻ—ശ്രീപതി—ഗുരുവാകുന്ന ദേവതയെ സ്മരിച്ചു, ശിഷ്യപ്രാത്ഥന ഹേതുവായി ഒട്ടൊഴിയാതെയുള്ള ഹോരാശാസ്ത്രങ്ങളുടെ അത്ഥങ്ങളെ പിന്നെയും പിന്നെയും വിചാരിച്ചു ഹോരാവിത്തുകളുടെ പ്രീതിക്കായിക്കൊണ്ടു ജാതകകമ്മപദ്ധതി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥത്തെ ചമയ്ക്കുന്നേൻ. അതീതാനാഗതവത്തമാനങ്ങളിലെ പുണ്യപാപഫലത്തെ അറിവാൻ ഹേതുവായിരുന്നു ഗുരുപ്രസാദം; ഗുരുപ്രസാദലബ്ധബോധനായിരുന്നു ഞാൻ."

"അനന്തരം ജാതകം ഗണിപ്പാനുള്ള സാധനത്തെച്ചൊല്ലുന്നു 'ജ്ഞേയോത്ര പ്രഥമം............' ഇതി. അവിടെ നടേ പിന്നെ നേരത്തേ ഛായകൊണ്ടുതാൻ നാഴികവട്ടകകൊണ്ടുതാൻ സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞു് അക്കാലത്തിങ്കലേക്കു് ഉദയലഗ്നഗ്രഹസ്ഫുടങ്ങൾ എന്നിവററെ ദൃക്കുംവാദമുള്ള സിദ്ധാന്തംകൊണ്ടു പലയാവൃത്തി ഗണിച്ചു് ഉണ്ടാക്കണം. പിന്നെ ഗ്രഹങ്ങളുടെ ത്രിംശാദിസ്ഥാനങ്ങളിലെ ദൃഷ്ടിവിശേഷം; പിന്നെ ഗ്രഹങ്ങൾ തങ്ങളിലെ ദൃഷ്ടിവിശേഷം; പിന്നെ ഓരോരോ ഗ്രഹങ്ങൾക്കു് ആറാറു ബലങ്ങൾ; എന്നിവററിൻെറ പരിണാമത്തെ ഉണ്ടാക്കണം."

ജാതകലേഖനക്രമം:—ജാതകം എഴുതേണ്ടതിൻെറ രീതി വിവരിക്കുന്ന ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഒന്നിലധികംമാതിരിയിൽ കാണ്മാനുണ്ടു്. ഇവ പ്രായേണ ഗദ്യത്തിലാണു് രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതെങ്കിലും ഇടയ്ക്കു പല

ഭാഗങ്ങളും പദ്യത്തിലും എഴുതിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നു. പ്രണേതാക്കന്മാരെപ്പററി ഒരറിവുമില്ല. ഒരു മാതൃകയിൽനിന്നു ചില പംക്തികൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

''ജാതകമെഴുതുവാനുള്ള ക്രമങ്ങൾ ചൊല്ലുന്നു. നടേതന്നെ ഗണപതിക്കു കുറിച്ചു പിന്നെ ഗണപതി, സരസ്വതി, നവഗ്രഹങ്ങൾ, ത്രിമൂർത്തികൾ എന്നിവരെക്കൊണ്ടുള്ള സ്തുത്യമായിരിക്കുന്ന ശ്ലോകം എഴുതൂ. പിന്നെ പിറന്ന ദിവസത്തെ കലിക്കു പേരിട്ടു. അതിനെ എഴുതൂ. പിന്നെ ദ്രേക്കാണമെഴുതൂ. മേടലഗ്നമാകിൽ മേഷാദിദ്രേക്കാണലഗ്നജാതസ്യ, മേഷമധ്യദ്രേക്കാണലഗ്നജാതസ്യ, മേഷാന്ത്യദ്രേക്കാണലഗ്നജാതസ്യ, ഇങ്ങിനെ യാതൊരു ലഗ്നത്തിനും രാശിയും ദ്രേക്കാണവും കൂട്ടിയിട്ടു, പുരുഷജാതകമെങ്കിൽ 'ജാതസ്യ' സ്ത്രീജാതകമെങ്കിൽ 'ജാതായാ' ഇങ്ങനെ എഴുതിയാൽ നാമധേയമെഴുതൂ. ശർമ്മ, വർമ്മ, ഗുപ്ത, ദാസ, എന്നിങ്ങനെ ചതുർവ്വർണ്ണക്രമം. ബ്രാഹ്മണനാകിൽ നാരായണശർമ്മണോഽയമഹർഗ്ഗണഃ, ക്ഷത്രിയനാകിൽ ആദിത്യവർമ്മണോഽയമഹർഗ്ഗണഃ............ യാതൊരു പേരെന്നാൽ അതിനെച്ചൊല്ലി എഴുതിയേപ്പൂ............മററുള്ള വർഗ്ഗങ്ങൾക്കു നാമധേയസ്യായമഹർഗ്ഗണഃ എന്നു് എഴുതിയേപ്പൂ. എല്ലാ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കും നാമധേയസ്യായമഹർഗ്ഗണഃ എന്നെഴുതുന്നു ചിലർ. പിന്നെ 'അഥ തൽകാലഗ്രഹവാക്യാനി വക്ഷ്യന്തേ' എന്നെഴുതൂ. പിന്നെ ഗണിക്ക. സ്ഫുടമെഴുതൂ പിന്നെ. ഏവം സൂര്യാദികേതുപര്യന്താനാം സലഗ്നളികാനാം എന്നെഴുതൂ. അഥ കലിദിനാദാരഭ്യ എന്നെഴുതൂ. പിന്നെ കലിദിവസത്തെ ഭാഷയായെഴുതൂ. പിന്നെഗ്ഗുനി, പിന്നെ വ്യാഴം, പിന്നെ കൊല്ലസംഖ്യ, പിന്നെ മാസം, പിന്നെ തീയതി, പിന്നെ ആഴ്ച, പിന്നെ നാൾ, പിന്നെ പക്കം, പിന്നെ രാശി, പിന്നെ രാശിയിൽച്ചെന്ന നാഴികയും വിനാഴികയും എഴുതൂ. പിന്നെ ഷഡ്വർഗ്ഗമെഴുതൂ.''

ഇടയ്ക്കിടക്കു പദ്യമുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ലഗ്നരാശിഫലങ്ങൾ വസന്തതിലകവൃത്തത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിരിക്കുന്നതു നോക്കുക.

''മേടം പിറന്നവനു കോപമനേകമുണ്ടാം;
വാക്കിന്നിടച്ചു തുടരും; മെലിയും ശരീരം;
ദേശാന്തരേപിച നടപ്പിതു; ലുബ്ധനാകും;
സൗഖ്യം കുറഞ്ഞിടുമഹോ; പ്രഭുവാം സഭായാം.''

കരണപദ്ധതി ഭാഷ:—പുതുമനച്ചോമാതിരിയുടെ കരണപദ്ധതിക്കു് ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനമുണ്ടെന്നു് ഇരുപത്തൊന്നാമധ്യായത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണു് ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൻെറ ഗതി.

''കരണപദ്ധതീയായ ഗ്രന്ഥത്തെ ചമപ്പാൻ തുടങ്ങുന്ന ആചാര്യൻ അതിൻെറ അവിഘ്നപരിസമാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടു തൻെറ ഗുരുവിനെ സ്മരിക്കുന്നു. 'മദീയഹൃദയാകാശേ........തിമിരാരുണഃ'—അജ്ഞാനതിമി

രാരുണഃ ചിദാനന്ദമയഃ ഗുരുഃ മദീയഹൃദയാകാശേ സതതം സമ്യക് ഉദേതു—അജ്ഞാനമാകുന്ന ഇരുട്ടിന്നു് ആദിത്യനായി ചിദാനന്ദമയനായിരിക്കുന്ന ഗുരുവ് എന്റെ മനസ്സാകുന്ന ആകാശത്തിങ്കൽ എപ്പോഴും വഴിപോലെ ഉദിക്കണമേ.

'മാർത്താണ്ഡാദീൻ.........കാപി പദ്ധതിഃ'—നടയത്തെ ശ്ലോകം കൊണ്ടു ഗുരുസ്മരണ ചെയ്തിട്ടു് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രതിപാദ്യന്മാരായിരിക്കുന്ന സൂര്യാദിഗ്രഹങ്ങളെ നമസ്കരിച്ചിട്ടു ചികീർഷിതപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു്. മാർത്താണ്ഡാദീൻ ഗ്രഹാൻ നത്വാ തൽ പ്രസാദാൽ ഗുണഹാരഗുണാദീനാം കരണേ കാപി പദ്ധതിഃ വിലിഖ്യതേ—ആദിത്യൻ തുടങ്ങിയുള്ള ഗ്രഹങ്ങളെ നമസ്കരിച്ചിട്ടു്, അവരുടെ പ്രസാദം ഹേതുവായിട്ടു ഗുണഹാരങ്ങൾ, ഹാരകങ്ങൾ, ജ്യാക്കൾ തുടങ്ങിയുള്ളവററിന്റെ ആനയനത്തിങ്കലേക്കു് ഒരു മാർഗ്ഗം എന്നാൽ എഴുതപ്പെടുന്നു. കരണേ കാപി പദ്ധതിഃ എന്നതിനെക്കൊണ്ടു കരണപദ്ധതി എന്നീ ഗ്രന്ഥത്തിന്നു പേരാകുന്നതു് എന്നു ചൊല്ലിയതായി.''

ജാതകഫലം:—ജാതകഫലത്തിൽ ആദ്യം കുറേ ഭാഗം മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളും പിന്നീടു സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. കർത്താവിനെപ്പററി ഒന്നും അറിവില്ല. ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണു്.

''ഗുരുക്കന്മാരെ വന്ദിച്ചിട്ടവരാലുക്തമായതിൽ
ചുരുക്കിജ്ജാതകഫലം കുറഞ്ഞൊന്നിഹ ലിഖ്യതേ.

മൂർത്തിയും കീർത്തിയും സ്ഥാനം ത്രീണി ലഗ്നേന ചിന്തയേൽ,
അർത്ഥവും നേത്രവും വാക്കും ദ്വിതീയേന കുടുംബവും,

വീര്യവും വിക്രമം സ്ഥൈര്യം സോദരം ച തൃതീയതഃ,
ചതുർത്ഥേന സുഖം ബന്ധും ഗ്രഹാൻ മരുമകൻ തഥാ

വിദ്യയും ക്ഷേത്രമമ്മാവൻ പശുക്കളിവ ചിന്തയേതു്
പഞ്ചമാൽ ബുദ്ധി പുത്രഞ്ച പൂർവ്വപുണ്യമമാത്യരും,

മനസ്സും ബുദ്ധിയും ദേഹം രക്തം സുഖവുമമ്മയും
കൃഷിയും വെള്ളവും നെല്ലും രാത്രിയും ചന്ദ്രതോ വദേതു്,

വ്യാധിയും മൃത്യുവും ദുഃഖം വധവും നീചവൃത്തിയും
ദാസഭൃത്യാദിയും ജ്ഞാനം സ്നായുവും മന്ദതോ വദേതു്.''

ഏകവിംശതിപ്രശ്നക്രമം:—കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ തന്ത്രസംഗ്രഹത്തിൽ പ്രതിപാദിതമായിട്ടുള്ള ദശപ്രശ്നക്രമമനുസരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണു് ഈ ഭാഷാഗ്രന്ഥം. കർത്താവാരെന്നും കാലം ഏതെന്നും നിർണ്ണയമില്ല. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കാണുന്നു.

"യസ്സൂര്യാചന്ദ്രനേത്രസ്സരിദധിപസുതാ-
തുങ്ഗവക്ഷോജലഗ്നൈഃ
കാശ്മീരൈർല്ലോഹിതാങ്ഗോ ബുധമഹിതപദഃ
ശ്രീഗുരുർവിഷ്ണുപാനാം
സച്ഛശ്രീമന്ദഹാസഃ ഫണിപതിശയന-
സ്താർക്ഷ്യകേതുഃ പരന്ത-
ജ്ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രാവഗമ്യസ്സ ഭവതു ഭവതഃ
ശ്രേയസേ പത്മനാഭഃ.

നാനാശാസ്ത്രപയോധിതന്നിലുളവാം സദ്യുക്തിശുക്ത്യുത്ഭവ-
പ്രൗഢാക്സ്പുടമൗക്തികാവലി ധരിച്ചീടും ഭവാനാൽ പരം
വിജ്ഞേയം പുനരേകവിംശതിവിധപ്രശ്നക്രമം ഭാഷയായ്
വിസ്താരേണ വിലിഖ്യ പത്രികയിലിന്നൻപോടു സംപ്രേഷയേ.

തന്ത്രസംഗ്രഹസംപ്രോക്തദശപ്രശ്നാന്നസാരതഃ
അത്രൈകവിംശതിപ്രശ്നക്രമസ്താവദപിലിഖ്യതേ."

ഈ ഗ്രന്ഥകാരൻ ഒരു നല്ല കവിയുമായിരുന്നുവെന്നു് ആദ്യത്തെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളും തെളിയിക്കുന്നു. ഗദ്യത്തിലാണു് ഏകവിംശതിപ്രശ്നക്രമം നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതിൻെറ മാതൃകകൂടി കാണിക്കാം.

"അനന്തരം ഏകവിംശതിപ്രശ്നോത്തരത്തെ ചൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങുന്നേടത്തു നടേ അതിൻെറ സ്വരൂപത്തെ ചൊല്ലുന്നു. രണ്ടു രാശികളുടെ യോഗം, അന്തരം, ഘാതം, വർഗ്ഗയോഗം, വർഗ്ഗാന്തരം, ഘനയോഗം, ഘനാന്തരം ഇങ്ങനെ ഏഴിൽവച്ചു രണ്ടു വസ്തു അറിഞ്ഞാൽ ആ രാശികളെ വെവ്വേറെ അറിയാം. ഇതു് ഇരുപത്തൊന്നു പ്രകാരം അറിയാം എന്നതിനെ കാട്ടുന്നു. യോഗം അന്തരാദി ആറിനോടും കൂട്ടുമ്പോൾ ആറു പ്രകാരം; അന്തരം ഘാതാദി അഞ്ചിനോടും കൂട്ടുമ്പോൾ അഞ്ചു പ്രകാരം; ഘാതം വർഗ്ഗയോഗാദി നാലിനോടും കൂട്ടുമ്പോൾ നാലു പ്രകാരം;........ഘനം ഘനാന്തരത്തോടു കൂട്ടുമ്പോൾ ഒരു പ്രകാരം."

ഹോരാവ്യാഖ്യ ഭാഷ:—വരാഹമിഹിരൻെറ ഹോരയ്ക്കു വിശദമായ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്. അതു 943-ൽ പകർത്തിയെഴുതിയതായി രേഖ കാണുന്നതുകൊണ്ടും ഭാഷാശൈലിയുടെ സ്വഭാവത്തിൽനിന്നും ഒൻപതാം ശതകത്തിലെ ഒരു കൃതിയായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. വ്യാഖ്യാതാവു് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ഇരുപത്താറാമധ്യായത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകവും അതിൻെറ ഭാഷാനുവാദവും ഉദ്ധരിക്കാം.

"ഗുരുരുഡുപതിശുക്രൗ സൂര്യഭൗമൗ യമജ്ഞൗ
വിബുധപിതൃതിരശ്ചോ നാരകീയാംശ്ച കുര്യുഃ
ദിനകരശശിവീര്യാധിഷ്ഠിതാത്ര്യംശനാഥാത്
പ്രവരസമനികൃഷ്ടാസ്തുംഗഹ്രാസാദനൂകേ"

എന്നതു്. ഈ ശ്ലോകംകൊണ്ടു പൂർവ്വജന്മത്തിലെ അവസ്ഥയെ സംക്ഷേപിച്ചു ചൊല്ലുന്നു. ജന്മത്തിങ്കൽ ചന്ദ്രനോ ആദിത്യനോ ബലമുള്ളു എന്നറിഞ്ഞു ബലമേറിയവൻ നില്ക്കുന്ന ദ്രേക്കാണത്തിനുടയതു വ്യാഴമെങ്കിൽ പൂർവ്വജന്മത്തിങ്കൽ ദേവലോകത്തിൽ ഇരുന്നിട്ടു് അവിടെനിന്നു പോന്നിവിടെ പിറന്നു എന്നു ചൊല്ലുക. ചന്ദ്രൻതാൻ ശുക്രൻതാൻ ആ ദ്രേക്കാണത്തിനുടയവനാകിൽ പിതൃലോകത്തിൽ ഇരുന്നിട്ടു് അവിടെ നിന്നു് ഇവിടെപ്പോന്നു പിറന്നു എന്നു ചൊല്ലുക. ആ ദ്രേക്കാണത്തിന്നു് ആദിത്യൻതാൻ ചൊവ്വതാൻ ഒരുത്തൻ ഉടയവനാകിൽ പശു പക്ഷി തുടങ്ങിയുള്ള തിര്യഗ്യോനികളിൽ ഇരുന്നിട്ടു് അവിടെനിന്നു് ഇവിടെപ്പോന്നുപിറന്നു എന്നു ചൊല്ലുക. പിന്നെ ശനിതാൻ ബുധൻതാൻ ഒരുത്തൻ ദ്രേക്കാണത്തിന്നുടയവനാകിൽ കൃമികീടാദിനരകലോകത്തിങ്കൽ ഇരുന്നിട്ടു് അവിടെനിന്നു വന്നു് ഇവിടെ പിറന്നു എന്നു ചൊല്ലുക. അവിടെ വ്യാഴമാദിയായുള്ള ഗ്രഹങ്ങൾ തങ്ങളുടെ ഉച്ചത്തിങ്കൽ നിന്നു എങ്കിൽ സ്വർഗ്ഗാദിലോകത്തിങ്കൽ ശ്രേഷ്ഠന്മാരായിരിക്കും. ഇവർ തന്റെ നീചത്തിൽ നില്ക്കിൽ പൂർവ്വജന്മത്തിങ്കൽ സ്വർഗ്ഗാദിയായിച്ചൊല്ലിയ ലോകത്തിങ്കൽ നികൃഷ്ടന്മാരായിരിക്കും. പിന്നെ ഉച്ചത്തിന്റേയും നീചത്തിന്റേയും ഇടയിൽ നില്ക്കിൽ സ്വർഗ്ഗാദിലോകത്തിങ്കൽ മധ്യമന്മാരായിരിക്കും.''

ജാതകസാരം:—ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രമാണശ്ലോകങ്ങൾ സംസ്കൃതത്തിലും അവയുടെ ഏകദേശവിവരണം ഭാഷയിലും രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പക്ഷേ പ്രമാണശ്ലോകകാരൻ മറെറാരു കവിയായിരിക്കാം. ഭാവചിന്ത, ആയുർന്നിരൂപണം മുതലായി ഏഴു് അധ്യായങ്ങൾ ഇതിൽ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. അഷ്ടവർഗ്ഗാധ്യായമാണു് അന്തിമം. ഭാഷ ഒമ്പതാം ശതകത്തിലേതാണെന്നു തോന്നുന്നു.

''വന്ദേ ഗിരീശം ഗിരിജാസമേതം
കൈലാസശൈലേന്ദ്രഗൃഹാഗ്രഹസ്ഥം
അങ്കേ നിഷണ്ണേന വിനായകേന
സ്കന്ദേന ചാതൃന്തസുഖായമാനം''

എന്നതാണു് മംഗലാചരണശ്ലോകം. ഭാഷാഗദ്യത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗം പകർത്താം.

''സന്തതിയും കളത്രവും നിരൂപിക്കേണ്ടുമ്പോൾ അതേതു കാലത്തുണ്ടാവൂ എന്നു നിരൂപിക്കേണ്ടിവരും. അപ്പോൾ കാലത്തിന്റെ ആനുകൂല്യവും നിരൂപിക്കണം. അപ്പോൾ എത്ര നാളത്തേക്കുണ്ടു് ഇവരുടെ ആയുസ്സു് എന്നു നിരൂപിക്കണം. അപ്പോൾ ബാലാരിഷ്ടമുണ്ടു് പിറക്കുന്നപ്പോളെങ്കിൽ ആയരിഷ്ടകൽഗ്രഹങ്ങളുടെ ദശാപഹാരങ്ങളും ആകാതെവന്നു ഞായം. എന്നിട്ടു ബാലാരിഷ്ടവും സൂക്ഷിക്കേണ്ടിവരും. അപ്പോഴെ നടേ ജന്മകാലം സൂക്ഷിച്ചു് അറിഞ്ഞുകൊള്ളണം. ജന്മകാ

ലത്തെ ഗ്രഹങ്ങളേയും ഗുളികനേയും സൂക്ഷിച്ച വരുത്തി ലഗ്നത്തെ ഒന്നാമെന്നു കല്പിച്ചിട്ട് അതാദിയായി പന്ത്രണ്ടു ഭാവങ്ങളേയും നിരൂപിക്ക.''

പ്രശ്നമാല ഭാഷ:—''ജാതകസാരങ്ങളിലും പ്രശ്നസാരങ്ങളിലും ഭൂതലക്ഷണംനിമിത്തം ശകനാദികറം സ്ഫുടപരീക്ഷകറം ഇങ്ങനെ തുടങ്ങി പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങളെ ഓരോന്നിനെ ക്രമത്താലേ അറിഞ്ഞവണ്ണം ബാലപ്രബോധമായിട്ട് എടുത്തെഴുതുന്നു'' എന്നുള്ള ഉപക്രമത്തോടുകൂടി പ്രശ്നമാല എന്ന പേരിൽ ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥം വിരചിതമായി കാണുന്നു. അതു് ഒൻപതാം ശതകത്തിലേയോ പത്താം ശതകത്തിലേയോ ഒരു കൃതിയെന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്. അനവധി സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങറം ഉദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതിനുപുറമേ ഗ്രന്ഥകാരൻ

''അക്കാദ്യഷ്ടകവർഗ്ഗങ്ങറം വാക്യംകൊണ്ടിഹ ചൊല്ലി ഞാൻ;
ശൂന്യാക്ഷരങ്ങറം വന്നേടം ദശമസ്ഥാനമായ് വരും''

എന്നും മററും ചില ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളും എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ടു്.

പ്രശ്നപ്രകാശിക:—പ്രശ്നപ്രകാശികയും പ്രശ്നസംബന്ധമായുള്ള ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥമാകുന്നു. മിക്കവാറും ഭാഗങ്ങറം വിവിധവൃത്തങ്ങളിലുള്ള പദ്യങ്ങളിലാണു് വിരചിതമായിരിക്കുന്നതു്. ആകെ ഏഴധ്യായങ്ങളുണ്ടു്. പദ്യങ്ങറംക്കു ഗുണം കുറയും. ഈ ദോഷം പ്രായേണ പദ്യാത്മകങ്ങളായുള്ള സകലഭാഷാജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങളേയും ബാധിക്കുന്നതാണെന്നും അനുസ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. വസ്തുപ്രപഞ്ചനത്തിലേ അവരുടെ നിർമ്മാതാക്കറം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നുള്ളു. പ്രശ്നപ്രകാശികയുടെ പ്രഥമാധ്യായത്തിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങറം ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''പ്രശ്നംവച്ചാൽ നടേ സൂക്ഷ്മമളപ്പു ണ്ടി നേരവും
അതുകൊണ്ടു പുലന്നുള്ള നാഡികാദീൻ വരുത്തുക.

തൽകാലലഗ്നസമയമക്കാദീനാം സ്ഫുടങ്ങളും
പ്രശ്നനിര്യാണവും പിന്നെ വരുത്തു ത്രിസ്ഫുടങ്ങളും.''

ലീലാവതീഭാഷ:—ലീലാവതിക്കും ഭാഷാഗദ്യത്തിൽ നല്ല ഒരു വ്യാഖ്യാനം ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. വ്യാഖ്യാതാവിനെപ്പററി ഒരറിവുമില്ല. താഴെക്കാണുന്നവ ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലുള്ള ചില പംക്തികളാകുന്നു.

'' 'വരാടകാനാം....................'—ഇവിടെ ദ്രവ്യത്തിന്റെ ഓരോ സംജ്ഞകളെ ചൊല്ലുന്നു. വരാടകങ്ങറം ഇരുപതു കൂടിയതു കാകണി. കാകണി നാലു കൂടിയതു പണം. പണം പതിനാറു കൂടിയതു ദ്രമ്മം. ദ്രമ്മം പതിനാറു കൂടിയതു നിഷ്കം....................'യവോദരൈരംഗുലമഷ്ടസംഖ്യൈഃ................'—ഇവിടെ ഭൂമിവൃക്ഷാദികളെ അളപ്പാനുള്ള മാനങ്ങളുടെ സംജ്ഞകളെ ചൊല്ലുന്നു. യവോദരങ്ങറം എട്ടു കൂടിയതു് അംഗുലം. അംഗുലം ഇരുപത്തിനാലു കൂടിയതു ഹസ്തം. ഹസ്തമൊന്നു

മുഴക്കോൽ—ഹസ്തം നാലു കൂടിയതു ദണ്ഡം. ദണ്ഡം രണ്ടായിരം കൂടിയതു ക്രോശം. ക്രോശമെന്നതു കൂവീട്. ക്രോശം നാലു കൂടിയതു് യോജന. യോജന എന്നു കാതം വഴിയേ ചൊല്ലുന്നു. അവ്വണ്ണമേ പത്തു മുഴക്കോൽ കൂടിയതു് ഒരു വംശം. വംശം ഇരുപതു കൂടിയതു നിവത്തനം. ഇങ്ങനെ പിന്നെ നാലു ഭുജങ്ങളോടു കൂടിയിരിക്കുന്ന ഭൂഖണ്ഡത്തിന്നു ക്ഷേത്രം എന്നു സംജ്ഞ.''

പക്ഷിശാസ്ത്രം:—പക്ഷിശാസ്ത്രത്തിന്നു പഞ്ചപക്ഷിശാസ്ത്രമെന്നും പേരുണ്ടു്. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ മണിപ്രവാളത്തിൽ കൂടി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ ഈ ഗ്രന്ഥം കേരളീയമാണെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. ഗ്രഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിർണ്ണയിക്കാവുന്ന ഭാവിഫലവും മററും പരുന്തു്, പുള്ളു്, കാക്ക, കോഴി, മയിൽ എന്നീ അഞ്ചു പക്ഷികളെക്കൊണ്ടു നിർണ്ണയിക്കാം എന്നാണു് പക്ഷിശാസ്ത്രപ്രസ്ഥാനത്തിലെ സിദ്ധാന്തം. ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ഉപജ്ഞാതാവു് അഗസ്ത്യമഹർഷിയാണത്രേ. തമിഴ്നാട്ടിലാണു് അതിൻെറ ഉൽപത്തി. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പകത്തുന്നു.

''നത്വാ വിഘ്നേശ്വരം വാണീം പഞ്ചപക്ഷിനിദർശനം
പുരാഗസ്ത്യേന ദേവേഭ്യഃ പ്രോക്തം സംക്ഷിപ്യതേ മയാ.

ഭേരണ്ഡകചകോരാഖ്യകാകകക്കുടകേകിനഃ
ശ്വേതപീതാരുണശ്യാമനീലാഃ സ്യുഃ പഞ്ച പക്ഷിണഃ.

ജാത്യാ തേ ബ്രഹ്മവിട്ക്ഷത്രശൂദ്രചണ്ഡാലകാഃ ക്രമാൽ
വാളും വില്ലും ചുരികയും കുന്തം ഗദയുമായുധം.

പുള്ളുത്തമാങ്ഗേ ഭുജയോശ്ചകോരഃ
കാകോഥ വക്ഷസ്യുദരേ ച കോഴി
ഊർവോരധസ്താദപി നീലകണ്ഠോ
ദേഹേ തു പക്ഷിസ്ഥിതിരേവമുക്താ.

ശ്യേനോ ഭൗമാർക്കയോർദ്ദേശഃ പിങ്ഗലോ ബുധചന്ദ്രയോഃ
ഗുരുഭാർഗ്ഗവമന്ദാനാം കാകകക്കുടകേകിനഃ.''

മുഹൂർത്തദർശനം ഭാഷഃ—വിദ്യാമാധവൻെറ വിദ്യാമാധവീയം എന്നുകൂടി പേരുള്ള മുഹൂർത്തദർശനത്തിന്നു വിസ്തൃതവും വിശിഷ്ടവുമായ ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യാനമുണ്ടു്. വ്യാഖ്യാതാവു് ആരെന്നറിവില്ല. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ രീതി കാണിക്കുവാൻ,

''സ്വകീയശാസ്ത്രേ ബഹുശോപശബ്ദാ-
നമീ വദന്തീതി ജഗൽപ്രസിദ്ധം
സുഭ്ലസ്സഹം തൽ പരിവാദശല്യം
മൗഹൂർത്തികാനാമപഹർത്തുകാമഃ

വസിഷ്ഠവാഗീശപരാശരഗാർഗ്ഗ്യമുഖ്യൈ-
ർമ്മനീഷിഭിർവിസ്തരതഃ കൃതേഷു
ശാസ്ത്രേഷു ബുദ്ധ്യാ പരിഗൃഹ്യ സാരം
ലോകോപകാരായ ച കീർത്തയേ ച

ശ്രുതാഖിലവ്യാകരണോഹമുത്തമൈഃ
പദൈരദോഷൈഃ കൃതപദ്യഗുംഫനം
വിചിത്രവൃത്തം ലഘു സമ്മതം സതാ-
മിദം വിധാസ്യാമി മുഹൂർത്തദർശനം.''

എന്നീ മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനം ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

''ഞാൻ വസിഷ്ഠവാഗീശപരാശരഗാർഗ്ഗ്യന്മാർ തുടങ്ങിയുള്ള മഹർഷിമാരാൽ വിസ്താരത്തോടുകൂടി ചമയ്ക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ശാസ്ത്രങ്ങളിലെ സാരത്തെ ബുദ്ധികൊണ്ടു പരിഗ്രഹിച്ച് ഈ മുഹൂർത്തദർശനമാകുന്ന പ്രകരണത്തെ ചമയ്ക്കുന്നുണ്ട്. 'ലോകോപകാരായ ച കീർത്തയേ ച'— ശുഭകർമ്മങ്ങളെ ചെയ്യേണ്ടുന്ന ലോകങ്ങളുടെ ഉപകാരത്തിന്നായിക്കൊണ്ടും കീർത്തിക്കായിക്കൊണ്ടും, ചകാരാൽ, പുരുഷാർത്ഥചതുഷ്ടയപ്രാപ്തിക്കായിക്കൊണ്ടും പ്രീതിക്കായിക്കൊണ്ടും ഇങ്ങനെ ചമയ്ക്കുന്നു. പിന്നെ പ്രയോജനാന്തരത്തെ ചൊല്ലുന്നു. ഇമ്മൗഹൂർത്തികന്മാർ തങ്ങളുടെ ശാസ്ത്രത്തിങ്കൽ പല അപശബ്ദങ്ങളെ ചൊല്ലുന്നോർ എന്നിങ്ങനെ ലോകത്തിങ്കൽ പ്രസിദ്ധന്മാരായിരിക്കുന്ന മൗഹൂർത്തികന്മാരുടെ ഒളിയമ്പിനെ പറിച്ചു കളവാനായിക്കൊണ്ട് ഇച്ഛിക്കുന്നോൻ ഞാൻ. ഏററവും സഹിക്കപ്പെടുവാൻ അരുതാത്തോന്നല്ലോ പരിവാദശല്യം. എന്നിട്ടു 'ശ്രുതാഖിലവ്യാകരണഃ'—പാണിനീയശാകടായനാദിവ്യാകരണങ്ങളെല്ലാററെയും കേട്ടിരുന്നോരുത്തൻ ഞാൻ. ആകയാൽ പ്രസാദമാധുര്യാദിഗുണങ്ങളോടുകൂടി അസാധുതപാനർത്ഥക്യാദിദോഷങ്ങളോടു വേർപെട്ടിരിക്കുന്ന പദങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പദ്യബന്ധത്തോടുകൂടിയിരുന്നു മുഹൂർത്തദർശനം. 'വിചിത്രവൃത്തം'— നാനാവിധങ്ങളായ വൃത്തങ്ങളോടുകൂടിയിരിക്കുന്നു. 'ലഘു'—അല്പഗ്രന്ഥമായിരിക്കുന്നു. 'സതാം സമ്മതം'—സജ്ജനങ്ങൾക്കേററവും ഇഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ ഇരിക്കുന്ന മുഹൂർത്തദർശനത്തെ ചമയ്ക്കുന്നുണ്ട്. 'മുഹൂർത്തദർശനം' എന്നതുകൊണ്ടു ശുഭക്രിയകളിലെ കാലനിരൂപണം ഇതിങ്കൽ അഭിധേയമാകുന്ന വിഷയമാകുന്നതു് എന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. ശുഭകർമ്മങ്ങൾക്കു വേദവിഹിതത്വമുണ്ടാകയാൽ ഇതിനു വേദത്തോടു് അങ്ഗാങ്ഗിഭാവസംബന്ധമാകുന്നതു് എന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. 'ലോകോപകാരായ ച കീർത്തയേ ച' എന്നതുകൊണ്ടു ശുഭാശുഭകാലജ്ഞാനംകൊണ്ടുള്ള പുരുഷാർത്ഥചതുഷ്ടയപ്രാപ്തി പ്രയോജനമാകുന്നതു് എന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു. 'ലോകോപകാരായ ച' എന്നേടത്തു ശുഭകാലത്തെ ആദേശിപ്പാനായിക്കൊണ്ടു് ഇച്ഛയുള്ള ലോകർക്കു സ്വല്പഗ്രന്ഥംകൊണ്ടു വിമതവിപ്രതിഷേധമായിരിക്കുന്ന ബലാബലത്തെ

പറകകൊണ്ടു് ഉപകാരത്തെ ചെയ്യാനായിക്കൊണ്ടു് എന്നുമുണ്ടത്ഥം. എന്നിട്ടു മുഹൂത്തജ്ഞാനകാമനായിരിക്കുന്നവൻ അധികാരി എന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടു.''

അഷ്ടമംഗലപ്രശ്നം ഭാഷ:—ഉഴുത്തിരവാരിയരുടെ അഷ്ടമങ്ഗലപ്രശ്നവിഷയകമായ നിബന്ധത്തെപ്പററി അന്യത്ര പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഭാഷാഗദ്യരൂപത്തിലും ഒരഷ്ടമങ്ഗലപ്രശ്നഗ്രന്ഥം കാണുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽ അവഗാഹം പോരാത്ത ദൈവജ്ഞന്മാക്കു് ഇതു് ഏററവും പ്രയോജനകരമാണു്. ചില വരികഠം ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''അനന്തരം വിളക്കും ഗണപതിയും വച്ചു് അഷ്ടമങ്ഗലവും വച്ചാൽ രാശിചക്രം വരപ്പൂ. അതിൽ അക്ഷതവും വിതറിയേപ്പൂ. പിന്നെ ഗണപതി നിവേദിപ്പൂ. ആത്മാച്ചനം ചെയ്വൂ. ചന്ദനക്കുറിയുമിട്ടു കൊളളൂ. പിന്നെ രാശിചക്രത്തിൽ ജലഗന്ധാദികളെക്കൊണ്ടു പൂജിപ്പൂ. ശ്രീപഞ്ചാക്ഷരീവിധാനം പൂജ. അതിൻെറ പരിവാരരൂപേണ മേഷാദിദ്വാദശരാശികളെ തൻെറ സ്ഥാനത്തു പൂജിപ്പൂ........ഇങ്ങനെ ഗ്രഹമന്ത്രം. ഈവണ്ണം രാശിചക്രത്തിങ്കൽ ശ്രീഭഗവതിയെ കല്പിച്ചാരാധിപ്പൂ. അഷ്ടമങ്ഗലം വച്ചതിങ്കൽ തൻെറ ഇഷ്ടദേവതയേയും സരസ്വതിയേയും ആരാധിപ്പൂ. പിന്നെ രാശിചക്രം വലത്തും കിഴക്കും വരുമാറുകണ്ടു പിൻനോക്കി നീങ്ങി നല്ലോരു പലകമേൽ ഇരുന്നാൽ ഊനമില്ലാത്തോരു പലകമേൽ നൂററെട്ടു പരൽ നീക്കിവച്ചുകൊണ്ടു കഴുകി മന്ത്രം ചൊല്ലൂ. മൂന്നു തളിച്ചാൽ പിന്നെ വെള്ളംകൊണ്ടു കഴുകി മന്ത്രം ചൊല്ലി ശുദ്ധജലംകൊണ്ടു കഴുകി ഇടത്തെ അരികത്തു വച്ചേപ്പൂ.''

അഷ്ടമങ്ഗലപ്രശ്നത്തിനു വേറെയും ഒന്നിലധികം ഭാഷാവ്യാഖ്യാനങ്ങഠം കണ്ടിട്ടുണ്ടു്.

ഭാഷാജാതകപദ്ധതി:—വടശ്ശേരിനമ്പൂരിയുടെ ജാതകപദ്ധതിക്കു വൈക്കത്തുകാരനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ രചിച്ചിട്ടുള്ള സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനത്തെപ്പററി മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. ആ മൂലകൃതിക്കു് ഒരു നല്ല ഭാഷാവ്യാഖ്യാനവും ആരോ നിമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. വ്യാഖ്യാതാവു് ഒരു വാഗ്മിവാക്കായ സംസ്കൃതകവിയായിരുന്നു എന്നു ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിലുള്ളതും അടിയിൽ പകത്തുന്നതുമായ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു.

''ഹരിഹരസരസിരുഹാസനഹരിഹയമുഖദൈവതൈകുമവനിഗതം
ശ്രീഗുരുപാദദ്വന്ദ്വം ബഹുവിധമാഹാത്മ്യമാശ്രയേ സതതം.

''ഗണ്ഡാന്തനിഗ്ഗളദനഗ്ഗളദാനധാരാ-
ഗന്ധഭ്രമദ്ഭ്രമരവാരണകണ്ണതാളം
ഗന്തും മനോരഥമഹാണ്ണവപാരമാദ്യം
ഗംഗാധരസ്യ തനയം ശരണം പ്രപദ്യേ.

പഞ്ചാശദക്ഷരകൃതാകൃതിമക്ഷമാലാ–
ചിന്താസുധാകലശപുസ്തകപാശവാഹാം
താം ദേവതാം ദ്രുഹിണയത്നമമോഘയന്തീം
വന്ദേ ച കന്ദരുചമിന്ദുകലാവതംസാം.

ശ്രീവടശ്രേണിഭൂദേവൈഃ കൃതാ ജാതകപദ്ധതിഃ
ദിവ്യാം ഭാഷാം സമാശ്രിത്യ, ലിഖ്യതേ ദേശഭാഷയാ.''

എന്നു് ഉപക്രമിച്ചുകൊണ്ടു് ആചാര്യൻ പ്രമേയത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഗദ്യരീതിയെന്തെന്നു താഴെക്കാണുന്ന പംക്തികളിൽ നിന്നു് അറിയാവുന്നതാണു്.

''അവിടെ ജനനകാലത്തെ ഛായകൊണ്ടുതാൻ അംബുയന്ത്രം കൊണ്ടുതാൻ സൂക്ഷിച്ചറിഞ്ഞു് അന്നേരത്തേക്കു ചെന്ന നാഴികയും വിനാഴികയും അറിഞ്ഞു് അക്കാലത്തു് അടുക്കെ പരീക്ഷകന്മാർ പരീക്ഷിച്ചുണ്ടാക്കിയ ഗണിതംകൊണ്ടു തൽകാലഗ്രഹസ്ഫുടങ്ങളേയും സൂക്ഷിച്ചു വരുത്തൂ. പിന്നെ തൽകാലാദിത്യനെ വച്ചു ഭുജജ്യാ ചരവും പ്രാണകലാന്തരവുമുണ്ടാക്കി അതിൽ ദിക്കിനു തക്കവണ്ണം സംസ്കരിപ്പൂ.''

മുപ്പത്തേഴാമദ്ധ്യായം

ഭാഷാസാഹിത്യം

ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകം, പൂർവാർദ്ധം

ദേശചരിത്രം:—കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ കേരളത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ രാഷ്ട്രസംഭവം 905മുതൽ 933വരെ തിരുവിതാംകൂർരാജ്യം പരിപാലിച്ച അനിഴംതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ ദിഗ്വിജയമാകുന്നു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മ അന്നു തോവാളമുതൽ ഇടവാവരെമാത്രം വ്യാപിച്ചിരുന്ന തന്റെ രാജ്യത്തിലെ അന്തശ്ഛിദ്രങ്ങൾക്കു് അമച്ചവരുത്തി, ആററിങ്ങൽ, നെടുമങ്ങാടു്, കൊട്ടാരക്കര, കൊല്ലം, കായംകുളം, അമ്പലപ്പുഴ, തെക്കുംകൂർ, വടക്കുംകൂർ എന്നീ സംസ്ഥാനങ്ങൾ അതിൽ ലയിപ്പിച്ചു, തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ശക്തി അത്ഭുതാവഹമായി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. അതോടുകൂടി കേരളത്തിലെ സകല രാജാക്കന്മാരും ഭയപ്പെട്ടിരുന്ന ലന്തക്കാരെ കുളച്ചൽത്തുറമുഖത്തുവച്ചു 916-ൽ നിശ്ശേഷം പരാജിതരാക്കുകയും 929-ൽ അവരെക്കൊണ്ടു തനിക്കു് എല്ലാ വിധത്തിലും ലാഭകരമായ ഒരു ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പു വയ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ഉടമ്പടിനിമിത്തം അവർക്കു കേരളത്തിൽ 80 വർഷങ്ങളോളം നീണ്ടുനിന്നിരുന്ന അപ്രതിമമായ പ്രാബല്യം അസ്തമിതപ്രായമായി. 932-ൽ നടന്ന പ്ലാസിയുദ്ധത്തിനുമുൻപു താരതമ്യേന നിസ്സാരന്മാരായിരുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റിൻഡ്യാക്കമ്പെനിക്കാർ രാമായണസങ്ഗ്രഹകാരനായ രവിവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ മാതാവായ ഉമയമ്മറാണിയുടെ അനുവാദം നേടി അഞ്ചുതെങ്ങിൽ ഒരു കോട്ട കെട്ടി പണ്ടകശാല സ്ഥാപിച്ചു കച്ചവടം നടത്തിവന്നിരുന്നു. അമാനുഷമായ ദീർഘദർശനത്തോടുകൂടി മാർത്താണ്ഡവർമ്മ അവരുമായുള്ള സഖ്യം ദൃഢീകരിച്ചു സൗഹാർദ്ദം വികസിപ്പിച്ചു. കോഴിക്കോട്ടു സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ ആക്രമണങ്ങളിൽനിന്നു കൊച്ചിയെ രക്ഷിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി 932-ാമാണ്ടു് ആ രാജ്യവുമായി ഒരു സന്ധിയിലേർപ്പെട്ടു് അതിനു് അഭയം നല്കി. 925 മകരം 5-ാംനു- അന്നു തോവാളമുതൽ മീനച്ചിൽവരെയും പരന്നുകിടന്നിരുന്ന തിരുവിതാംകൂർ, കുലദൈവതമായ ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്കു തൃപ്പടിദാനം ചെയ്തു ശ്രീപത്മനാഭദാസനെന്നുള്ള വിനീതോപാധി സ്വീകരിച്ചു. ഇന്നും തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ ബിരുദാവലിയിൽ അതു് അഗ്രിമസ്ഥാനം അലങ്കരിക്കുന്നു.

933-ൽ അവിടത്തെ ഭാഗിനേയനായ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു രാജ്യഭാരം ആരംഭിച്ചു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു് ഒരു കലാപോഷകനും വിദ്വൽപ്രണയിയുമായിരുന്നു എങ്കിലും രാമവർമ്മമഹാരാജാവു തിരുവിതാംകൂർ ഭരിച്ച നാല്പതു വർഷങ്ങൾക്കിടയിൽ സംഗീതസാഹി

ന്യങ്ങൾക്കും ഇതരകലകൾക്കും സിദ്ധിച്ച പ്രോത്സാഹനം അഭൂതപൂർവ്വമായിരുന്നു എന്നുതന്നെ പറയേണ്ടതാണ്. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും സ്വയം കവനം ചെയ്തിരുന്നതിനുപുറമേ നൃത്തഗീതാദിശാസ്ത്രങ്ങളിൽ നിഷ്ണാതതയും സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. 938–ൽ അവിടുന്നു സാമൂതിരിയെക്കൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിനു് അഭിമാനകരമായ ഒരുടമ്പടി എഴുതിപ്പിടിപ്പിച്ചു. പറവൂരും ആലങ്ങാടും 939–ൽ അവിടത്തേക്കു കീഴടങ്ങി. 958–ൽ വിജിഗീഷുവായ ടിപ്പുസുൽത്താൻ മൈസൂറിൽനിന്നു മലബാറിലേക്കു കടന്നു പാലക്കാടു മുതലായ പല പ്രദേശങ്ങളും കൈവശപ്പെടുത്തി. ടിപ്പുവിന്റെ മതപരിവർത്തനസംരംഭങ്ങളിൽ ഭയവിഹ്വലന്മാരായ ഹിന്ദുക്കൾ—ആരാജം, ആരജകം—അവിടെനിന്നു കൂട്ടംകൂട്ടമായി തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു് ഓടിപ്പോവുകയും ആ അഭയാർത്ഥികളെയെല്ലാം അനാഥരക്ഷകനായ മഹാരാജാവു് അചഞ്ചലനായി, അകുതോഭയനായി പരിപാലിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇംഗ്ലീഷുകാരും ടിപ്പുവുമായി മംഗലാപുരത്തുവച്ചുണ്ടായ സന്ധിയോടുകൂടി ആ വിപത്തിൽനിന്നു കേരളം വിമുക്തമായെങ്കിലും തജ്ജന്യമായ സമാശ്വാസം അല്പകാലത്തേക്കുമാത്രമേ നിലനിന്നുള്ളു. 963–ൽ ടിപ്പു ഒരു അധൃഷ്യമായ സൈന്യവ്യൂഹത്തോടുകൂടി മലബാറിൽ പിന്നെയും കടന്നു പല അക്രമങ്ങളും പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങി. മലബാറിലും കൊച്ചിയിലുമുള്ള ഹിന്ദുക്കൾ,

"ജിത്വാ ഹല്ലോഹലേശം യവനവരയുതഃ
കോലഭൂപാലമൗലിം
ഏത്വാർത്ഥാനേതദീയാനപി പുരളിപതിം
ശൈലപാഥോധിനാഥം
ധിക്കുർവ്വൻ മാടഭൂപം സദസി നിജഭടൈ–
സ്സാകമാസ്തേ തുരുഷ്കഃ
കാർത്താന്തീം ഗന്തുകാമോ ദിശമഖിലജനാൻ
പാഹി വഞ്ചിക്ഷിതീശ"

എന്നു മുറയിട്ടുകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു സഹസ്രോപസഹസ്രമായി പലായനംചെയ്തു. പ്രസിദ്ധവിദുഷിയായ കോഴിക്കോട്ടു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയും അക്കാലത്താണു് തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിനെ അഭയംപ്രാപിച്ചതു്. 964 ധനു 18–ാംനു- മഹാരാജാവിന്റെ ഒരു ചെറിയ സൈന്യം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ വടക്കേ അതിർത്തിയായ നെടുങ്കോട്ടയിൽവച്ചു ടിപ്പുവിനെ തോല്പിക്കുകയും അദ്ദേഹത്തെ എന്നെന്നേയ്ക്കും പങ്ഗുവാക്കി തിരിച്ചയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. വീണ്ടും ടിപ്പു തിരുവിതാംകൂറിനെ ആക്രമിക്കുന്നതിനു വന്നുവെങ്കിലും തന്റെ രാജധാനിയായ ശ്രീരങ്ഗപട്ടണത്തെ കീഴടക്കുവാൻ ബ്രിട്ടീഷ്ഗവർണ്ണർജനറലായ കോർൺവാലീസ്പ്രഭു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി അറിഞ്ഞു് ആശാഭങ്ഗത്തോടുകൂടി തിരിച്ചുപോകയാണുണ്ടായതു്. കേരളത്തിലെ ഭിന്ന

ഭാഗങ്ങളിൽ താമസിച്ചിരുന്ന വിദ്വാന്മാർ ടിപ്പുവിന്റെ കലാപകാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ സമ്മേളിക്കുന്നതിനു് ഇടവരികയും, മുൻപുതന്നെ പണ്ഡിതപക്ഷപാതിയായിരുന്ന രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ പുരസ്കാരത്തിനു് അവരെല്ലാവരും ദേശമതഭേദമോ സ്ത്രീപുംസഭേദമോ കൂടാതെ പാത്രീഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. 971—ൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റിൻഡ്യാക്കമ്പനിക്കാരുമായി ശാശ്വതവും വിദൂരവ്യാപിയുമായ ഒരു സന്ധിയിൽ അവിടന്നു് ഏർപ്പെട്ടു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ കാലത്തു് അമ്പലപ്പുഴ ഭരിച്ചിരുന്ന ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാനും ടിപ്പുവിന്റെ കാലത്തു പാലക്കാട്ടുരാജാവായിരുന്ന ഇട്ടിക്കോമ്പിയച്ചനും 971—ൽ തീപ്പെട്ട കൊച്ചി ശക്തൻതമ്പുരാന്റെ പിൻവാഴ്ചക്കാരായിരുന്ന രാമവർമ്മമഹാരാജാവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജൻ വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവും സാഹിത്യാഭിവൃദ്ധിയിൽ അത്യന്തം തൽപരന്മാരായിരുന്നു.

986 ഇടവത്തിൽ അന്നു ബ്രിട്ടീഷ്റസിഡണ്ടായിരുന്ന കർണ്ണൽ ജോൺ മൺറോ തിരുവിതാംകൂറിലെ മന്ത്രിപദംകൂടി കയ്യേററു; 987—ൽ അദ്ദേഹം കൊച്ചിയിലേയ്ക്കും ദിവാൻജിയായി. 994—ൽ ഉദ്യോഗമൊഴിഞ്ഞു പോകുന്നതിനുമുൻപു രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പല പുതിയ പരിഷ്കാരപദ്ധതികഠം ഏർപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലത്തുതന്നെയാണു് തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും നാട്ടുഭാഷാവിദ്യാഭ്യാസവിഷയത്തിൽ സക്കാരിന്റെ ദൃഷ്ടി പതിഞ്ഞതു്. 992 ഇടവം 19—ാനു- തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജ്ഞി ഗൗരി പാവ്തീബായി അതു സംബന്ധിച്ച ഒരു നീട്ടിനു തുലും ചാത്തി. അതിൽ "പണ്ടാരവകയിൽനിന്നു ശമ്പളവും കൊടുത്തു വാധ്യാന്മാരെ ആക്കി പിള്ളരെ എഴുത്തും കണക്കും പഠിപ്പിച്ചു പ്രാപ്തിയാക്കിയാൽ ഓരോ ഉദ്യോഗങ്ങഠംക്കും കണക്കെഴുത്തിനും ഉപകാരമായിട്ടും രാജ്യത്തേക്കു യശസ്സും കീത്തിയും ധമ്മവും അഭിവൃദ്ധിയായിട്ടും വരുന്നതാകകൊണ്ടു് ആ വകയ്ക്കു മലയാണ്മ അക്ഷരവും വില്ലത്തിയും ജ്യോതിഷവും വശം ഉള്ളതിൽ ഒരാളിനേയും തമിഴും കണക്കും വശം ഉള്ളതിൽ ഒരാളിനേയും ഇതിന്മണ്ണം ഓരോ സ്ഥലത്തേക്കു രണ്ടു വാധ്യാന്മാർ വീതം ആക്കി" നടത്തിക്കുന്നതിനു വേണ്ട വ്യവസ്ഥയുണ്ടായിരുന്നു. 993—ാമാണ്ടു് അതുപോലെയുള്ള ഏർപ്പാടു കൊച്ചിയിലും നടപ്പിലാക്കുകയും അതിന്റെ ഫലമായി ദൃപ്തത്തിമൂന്നു മലയാംപള്ളിക്കൂടങ്ങഠം അവിടെ ആവിർഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. ക്രി. പി. 1816—ൽ കോട്ടയത്തും 1819—ൽ നാഗർകോവിലിലും സ്ഥാപിതങ്ങളായ സെമിനാരികളിൽ ഇംഗ്ലീഷുവിദ്യാഭ്യാസത്തിനും വേണ്ട സംവിധാനമുണ്ടായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു ക്രിസ്റ്റ്യൻഡേവിഡ്സ്സ്റ്റൂഠം എന്ന പേരിൽ ഒരു ഇംഗ്ലീഷുപള്ളിക്കൂടം 1821—ൽ ഉൽഘാടിതമായി. കൊച്ചി മട്ടാഞ്ചേരിയിൽ 1812—ൽ ജെ. ഡാസൺ എന്നൊരു മിഷണറി ഇദംപ്രഥമമായി ഒരു ഇംഗ്ലീഷുപള്ളിക്കൂടം നടത്തിത്തുടങ്ങി. അങ്ങനെ ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളിലും ആംഗ്ലേയഭാഷാഭ്യസനം പത്താം ശതകത്തിൽത്തന്നെ ആരബ്ധമായി.

പൂർവാദ്ധത്തിലെ സാഹിത്യം:—പത്താം ശതകം തുടങ്ങി കേരളീയകവികഠം പ്രായേണ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങഠക്കപുറമേ ഭാഷാ ഗ്രന്ഥങ്ങളും നിമ്മിച്ചവരാം. അതിനാൽ സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളേയും ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളേയും വേർതിരിച്ച വിഭിന്നാധ്യായങ്ങളിൽ പ്രദശി പ്പിക്കുന്നതിനു് ഇതിനുമേൽ പ്രയാസമുണ്ടു്. തന്നിമിത്തം ആ പരി പാടി ഇനി അനുവത്തിക്കണം എന്നുദ്ദേശിക്കുന്നില്ല.

ഉണ്ണായിവാരിയർ—ദേശം:—കൊച്ചിരാജ്യത്തിലെ പരമ പാവനങ്ങളായ വൈഷ്ണവദേവാലയങ്ങളിൽ ഒന്നാണു് ഇരിങ്ങാലക്കട കൂടൽമാണിക്യക്ഷേത്രം. അതിന്റെ തെക്കേ ഗോപുരത്തോടു് അടുത്തു സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തിലായിരുന്നു ഉണ്ണായിവാരിയ രുടെ ജനനം എന്നാണു് 1100-ാമാണ്ടു് എന്റെ അന്വേഷണത്തിൽ ലഭിച്ച അറിവു്. അകത്തൂട്ടുവാരിയം ഇപ്പോഴുമുണ്ടു്. അവിടെ അക്കാ ലത്തു തെക്കേ വാരിയമെന്ന പേരിൽ മറെറാരു വാരിയംകൂടി ഉണ്ടാ യിരുന്നു എന്നും ആ വാരിയത്തിലെ ഒരങ്ഗമായിട്ടാണു് നമ്മുടെ മഹാ കവി ജനിച്ചതെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തോടുകൂടി തെക്കേ വാരിയം അന്യംനിന്നുപോകയാൽ അതിലെ വസ്തുവകകഠം അകത്തൂട്ടു വാരിയത്തിലേക്കു് അടങ്ങിയെന്നും ഒരു പക്ഷാന്തരമുണ്ടു്. അതിനെ പ്പററി ക്ലപ്തമായി ഒന്നും പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും കൂടൽമാണി ക്യക്ഷേത്രത്തിൽ മാലകെട്ടുപ്രവൃത്തിയുള്ള വാരിയന്മാരുടെ കുടുംബം ഒന്നുമാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നും ആ കുടുംബത്തിലെ രണ്ടു ഗൃഹ ങ്ങളാണു് തെക്കേ വാരിയവും അകത്തൂട്ടുവാരിയവും എന്നും പ്രസ്താവി ക്കാൻ കഴിയും. തെക്കേടത്തുവാരിയമായിരിക്കാം മൂലകുടുംബം.

"അപി ച മമ ദയിതാ കളിയല്ലനതിചിരസൂതാ
പ്രാണൻ കളയുമതിവിധുരാ; എന്നാൽ
കുലമിതഖിലവുമറുതിവന്നിതു" എന്ന നളചരിതത്തിലെ ഹംസവാക്യത്തിൽ കവിക്കു് അററംപററിപ്പോയിട്ടുണ്ടെന്നും ഉണ്ണായിയുടെ കാലത്തിനുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാടു നിസ്സന്തതിയായി എന്നും, തന്നിമിത്തം തൃശ്ശിവപേരൂരിനു സമീപം കുട്ടനല്ലൂർ ദുർഗ്ഗാക്ഷേത്രത്തിനു കിഴക്കുള്ള പടിഞ്ഞാറേപ്പാട്ടുവാരിയത്തിലെ ഒരു വാരിയർ അകത്തൂട്ടു വാരിയത്തിന്റെ അവകാശിയായിത്തീന്നു എന്നും ഒരൈതിഹ്യമുണ്ടു്. അതു് അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തിൽ പരമ്പരാഗതമായുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങളിൽ ഒന്നാകയാൽ അവിശ്വസനീയമല്ല; അററത്തിന്റെ കാര്യം നമുക്കു വിട്ടു കളകയും ചെയ്യാം. കുട്ടനല്ലൂർ പടിഞ്ഞാറേപ്പാട്ടു വാരിയത്തിലാണു് ഉണ്ണായി ജനിച്ചതെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു് ഇമ്പാളു എന്നുകൂടി പേരുള്ള ഉണ്ണൂലിവാരസ്യാർ എന്ന ഒരു വന്ധ്യയായ ഭാഗിനേയിയുണ്ടായിരുന്നു എന്നും, ആ ഭാഗിനേയിയെ വിവാഹം ചെയ്തതു് ഇരിങ്ങാലക്കട വാരി യത്തിലെ ഒരു വാരിയരായിരുന്നു എന്നും, പടിഞ്ഞാറേപ്പാട്ടുകുടുംബം അന്യംനിന്നതിനുമേൽ കുട്ടനല്ലൂരിലെ കഴകപ്രവൃത്തി ഇരിങ്ങാലക്കട

വാരിയത്തിലേക്കു കിട്ടി എന്നും തൃശ്ശൂരിനടുത്തുള്ള ചില ഗ്രാമവൃദ്ധന്മാർ പറയുന്നു. എന്നാൽ ആ ഐതിഹ്യത്തിന്റെ യാഥാർത്ഥ്യം ഇരിങ്ങാലക്കുടക്കാർ നിഷേധിക്കുന്നതിനാലും മററും അതു കേവലം ദേശാഭിമാനപ്രേരിതമായ ഒരു കെട്ടുകഥയാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു.

കാലം.—എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധമോ?— ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ജീവിതകാലത്തെപ്പററി പല മതങ്ങളും ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ള 'രാമപഞ്ചശതി' എന്ന സംസ്കൃതകൃതിയിൽ നാല്പത്തൊൻപതാം ദശകത്തിൽ

"ബുധോ വാ മൂഢോ വാസ്ത്വിഹ കവയിതാ, സ്യാൽ കിമിയതാ?
ശ്രുതാ വാല്മീകീയാദ്രഘുപതികഥാ യേന ഹി യഥാ,
തഥേയം തസ്യാ യദ്യനുകലനകാലേ പരിണമേൽ
പ്രസത്യൈ ശ്രോതൄണാം ഫലമിദമൃതേ കിം കവികൃതേ?"

എന്നൊരു ശ്ലോകമുണ്ടു്. അതിലെ "പരിണമേൽ പ്രസത്യൈ" എന്ന വാചകം ഗ്രന്ഥസമാപ്തിയുടെ അനുകലനകാലമായ കലിദിനത്തെ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എങ്കിൽ ആ ഗ്രന്ഥം കവി 798 ഇടവം 11-ാംനു- നിർമ്മിച്ചതായി ഊഹിക്കേണ്ടിവരും. എന്നാൽ അവിടെ കലിസൂചനയുണ്ടെന്നുള്ളതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല. അകത്തൂട്ടു ശങ്കരവാരിയരുടെ നിദേശമനുസരിച്ചു് 1040-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു രാമപഞ്ചശതിക്കു് ഒരു സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനം രചിച്ച രാമൻനമ്പിടി അങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ല. പക്ഷേ നളചരിതം കഥകളിയിലെ പദങ്ങളുടെ നിർമ്മാണരീതി പരിശോധിച്ചാൽ അതു കപ്ലിങ്ങാട്ടുനമ്പൂരി അഭിനയസമ്പ്രദായം പരിഷ്കരിച്ചതിനുമേലുണ്ടായ ഒരു കൃതിയെന്നല്ലാതെ തോന്നുന്നതല്ല. എന്നുതന്നെയുമല്ല കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവായ കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനെയും ഉണ്ണായിയേയും സമകാലികന്മാരാക്കുവാനും നിർവ്വാഹമില്ല. അതിനാൽ ഈ വിഷയത്തെപ്പററി നിഷ്കൃഷ്ടമായുള്ള വിചിന്തനത്തിന്റെ ഫലമായി ഞാൻ ഇപ്പോഠം തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതു "പരിണമേൽ പ്രസത്യൈ" എന്ന വാചകത്തിൽ കലിസൂചനയില്ലെന്നും കവിയുടെ ജനനം എട്ടാം ശതകത്തിലായിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ലെന്നുമാണു്.

പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധമോ:—ഉണ്ണായിവാരിയർ 925-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നും, 955-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു പോയി കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ മുഖം കാണിച്ചു എന്നും, അവിടെവച്ചു കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുമായി പരിചയപ്പെട്ടു എന്നും, ടിപ്പുവുമായുള്ള യുദ്ധത്തെപ്പററി ചില മണിപ്രവാളശ്ലോകങ്ങളുണ്ടാക്കിയെന്നും, 987-ാമാണ്ടു് 61-ാമത്തെ വയസ്സിൽ ഇരിങ്ങാലക്കുടവച്ചു മരിച്ചു എന്നും, ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മലയാളഭാഷാചരിത്രം ഒന്നാം പതിപ്പിലും, 915-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണു് വാരിയർ ജനിച്ചതെന്നും 940-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണു് മഹാരാജാവിനെ മുഖം കാണിച്ചതെന്നും രണ്ടാം പതിപ്പിലും പറയുന്നു. വാരിയക്കു ഹരിഹരഭാഗവതർ എന്നൊരു

ശിഷ്യനുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ആ ഭാഗവതരുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു സംഗീതകലാപാരീണനും 1022-ാമാണ്ടു തീപ്പെട്ട തിരുവിതാംകൂർ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സമകാലികനുമായ മൂവാററുപുഴ രാമമംഗലത്തു ഗോവിന്ദമാരാരെന്നും വാരിയരുടെ ഭാഗിനേയിയായ ഉണ്ണൂലിവാരസ്യാർ 1026-ൽ തൃശ്ശൂർവച്ചു തീപ്പെട്ട കൊച്ചി മഹാരാജാവിന്റെ നേത്യാരമ്മയായിരുന്ന രാമഞ്ചിറ മാത്തിൽ ഇക്കാവമ്മയുടെ സഖിയായിരുന്നു എന്നുമാണ് മറെറാരു മതം. ഈ രണ്ടു മതങ്ങളനുസരിച്ചും വാരിയർ പത്താം ശതകത്തിന്റെ തൃതീയപാദത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി വിചാരിക്കണം. എന്നാൽ അതിനു പ്രതിബന്ധമായി നില്ക്കുന്ന ചില അനിഷേധ്യങ്ങളായ തെളിവുകളുണ്ട്. ഉണ്ണായിയുടെ മരണത്തോടുകൂടി അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തേക്കു കുട്ടനല്ലൂർ വാരിയത്തിലെ ഒരു വാരിയർ അവകാശിയായി എന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അതിനു രണ്ടു തലമുറയ്ക്കുമേലാണ് ആ കുടുംബത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധജ്യൌതിഷികനായ ഇട്ടുണിക്കണ്ടവാരിയർ മൂപ്പു സിദ്ധിച്ചതു്. ഇട്ടുണിക്കണ്ടവാരിയർ 998-ൽ തന്റെ പുത്രനായ പുത്തൻചിറ തൃപ്പക്കടത്തു ശംകവാരിയരെ അമ്മയോടുകൂടി അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തേക്കു ദത്തെടുത്തു. ആ ദത്തപത്രം ഇപ്പോളുമുണ്ട്. എഴുപതിൽ ചില്വാനം വയസ്സു ജീവിച്ചിരുന്നതിനുമേൽ അദ്ദേഹം 1020-ൽ അന്തരിച്ചു. പിന്നീടു രാമൻനമ്പിടിയെക്കൊണ്ടു പഞ്ചശതീസ്തോത്രം വ്യാഖ്യാനിപ്പിച്ച ജ്യോത്സ്യൻ ശംകവാരിയർ മൂപ്പനാകുകയും അദ്ദേഹം എഴുപത്തിനാലു വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്നു് 1064-ൽ മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ ഉണ്ണായിയുടെ കാലത്തിനും ഇട്ടുണിക്കണ്ടവാരിയരുടെ മൂപ്പിനുമിടയ്ക്കു മൂന്നു തലമുറകാം കഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ 975-ാമാണ്ടിടയ്ക്കല്ല, കവിയുടെ ദേഹവിയോഗമെന്നു സാമാന്യം ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാം. കാത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്തു് അദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു നളചരിതം കഥകളി നിർമ്മിച്ചു എന്നു പറയുന്നതും നിർമ്മൂലമാണ്. ആ കഥകളിയുടെ ആരംഭത്തിലുള്ള ആറു വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ എനിക്കു കിട്ടുകയും അവ എം. ഹരിഹരശാസ്ത്രി ആ ഗ്രന്ഥത്തിനു രചിച്ച രസികകൗതുകം എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ അവതാരികയിൽ ഞാൻ ഇദംപ്രഥമമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ കവി യഥാക്രമം തൃപ്പൂണിത്തുറയപ്പനേയും കൊച്ചി മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ കുലദേവതയായ പഴയന്നൂർ ഭഗവതിയേയും ഇരിങ്ങാലക്കുടത്തേവരേയും തൃശ്ശൂർ വടക്കുന്നാഥനേയും തിരുവഞ്ചിക്കുളത്തു ശിവനേയും കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭദ്രകാളിയേയും സ്തുതിക്കുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിയെ സ്മരിക്കുന്നതേയില്ല. ആദ്യത്തെ മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളാണ് അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു്.

"ആനീലം പീതചേലം മണികനകമയൈർ-
ഭൂഷിതം ഭൂഷണൗഘൈർ-
ല്ലക്ഷ്മീവക്ഷോജഭാസ്വദ്ഘുസൃണരസലസ-
ദ്വക്ഷസം സുപ്രസന്നം

ബിഭ്രാണം ശംഖചക്രേ നളിനമപി ഗദാം
ചാരുദോർഭിഃ പുരാണം
പൂർണ്ണത്രയ്യാലയേശം പുരുഷമഹമഹീ-
ശാസനാസീനമീഡേ.

കല്യാണം വിതനോതു വഃ പുരരിപോർവാരന്തരാളോല്ലസദ്-
ഭസ്മോന്മർദ്ദിതകുങ്കുമാങ്കിതകുചാഭോഗാ നഗേന്ദ്രാത്മജാ
പത്യുർന്നേത്രഹുതാശനാർദ്ദിതതനും സഞ്ജീവയന്തുംഗജം
ദൃഷ്ട്വാ യാ ഖലു ലാലസീതി നിതരാം ശ്രീമൽപുരാണാലയേ.

സാന്ദ്രാനന്ദാംബുരാശിം സരസിജകലിത-
സ്രഗ്ധരാമുഗ്ധഗാത്ര്യാ
വധ്വാ ലക്ഷ്മ്യാ ധരിത്ര്യാ പരിചരിതപദം
മുക്തിദം ഭക്തിഭാജാം
ശ്രീമന്മാണിക്യരത്നദ്യുതിമിളിതതനും
ദേവദേവം മുകുന്ദം
വന്ദേ ശ്രീസങ്ഗമേശം കരകലിതഗദാ-
ശംഖചക്രാക്ഷമാലം.''

920-ാമാണ്ടു തുലാമാസത്തിൽ ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ നടന്ന ഉത്സവത്തിൽ നളചരിതവും, ഖരവധം ബാലിവധം മുതലായ ആട്ടക്കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ കളിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി എന്നുള്ളതിനു രേഖയുണ്ടു്; ആ കഥ അഭിനയിച്ചതു് ആറന്മുളക്കാരും തിരുവനന്തപുരത്തുകാരുമാണുതാനും. ആറന്മുളയിൽനിന്നു് ഒരുകൂട്ടം അരങ്ങുകാർ അതിലേക്കായി വന്നിരുന്നു. അന്നു് അവിടങ്ങളിലെല്ലാം ആ കഥ പ്രചരിച്ചിരിക്കണമെങ്കിൽ അതു വാരിയർ പത്താം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലെങ്കിലും നിർമ്മിച്ചിരിക്കേണ്ടതാണല്ലോ. കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടിന്റെ നിർമ്മാതാവായ രാമപുരത്തുവാരിയരുടെ ഗുരുനാഥനായിരുന്നു ഉണ്ണായി എന്നു് ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു. രാമപുരത്തു വാരിയർ ജനിച്ചതു് 878-ലാണു്. ആ സ്ഥിതിക്കു, മേൽ സൂചിപ്പിച്ച ഐതിഹ്യത്തിലെ പ്രസ്താവന ശരിയാണെങ്കിൽ ഉണ്ണായിയുടെ ജനനം 850-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആ അനുമാനത്തിൽ അപാകത്തിനു പഴുതു കാണുന്നില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ കഥകളികളെ മാതൃകകളാക്കി എഴുതീട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയല്ല നളചരിതം എന്നുള്ളതു നിർവിവാദമാണു്. സംസ്കൃതപണ്ഡിതന്മാരിൽ അഗ്രേസരനായിരുന്ന ഉണ്ണായിക്കു കോട്ടയംകൃതികൾ പ്രദർശിപ്പിച്ച പദ്ധതി പരിചിതമായിരുന്നു എങ്കിൽ അദ്ദേഹം നളചരിതത്തിലെ ഏതാനും ശ്ലോകങ്ങൾമാത്രം സംസ്കൃതത്തിലും അവതന്നെയും പ്രായേണ നിർഗ്ഗുണമായ രീതിയിലും രചിക്കുന്നതിനു് ഒരിക്കലും ഇടവരുന്നതല്ലായിരുന്നു. കോട്ടയം കൃതികൾക്കു നളചരിതത്തെ അപേക്ഷിച്ചു് അല്പംകൂടി പ്രാചീനതയുണ്ടായി

രുന്നു എങ്കിലും ആ കവിയെ ഉണ്ണായി തദ്വിഷയത്തിൽ അനുകാര്യത്വേ ന്യ പരിഗണിച്ചിരുന്നില്ലെന്നാണ് എന്റെ ഊഹം. പക്ഷേ ആ കൃതി കാം കണ്ടിരുന്നിരിക്കാമെന്നേയുള്ളു. ഇങ്ങനെ സാമാന്യമായുള്ള ഒരു ചർച്ചയിൽനിന്നു് ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ജീവിതകാലം 850–നും 930–നും ഇടക്കാണെന്നുമാത്രം ഊഹിക്കുവാൻ കഴിയും. തദനന്തരം മൂന്നു തലമുറ കഴിഞ്ഞാണല്ലോ ഇട്ടുണ്ണിക്കണ്ടവാരിയർ മൂപ്പനായതു്. തലമുറകളിൽ ഓരോന്നിനും ഇരുപതു വഷംവീതം കണക്കാക്കിയാൽ അദ്ദേഹം കാരണവനായതു് 990–ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നുള്ളതിൽ പക്ഷാന്തരത്തിനു മാർഗ്ഗം ഇല്ലാത്തതുമാണു്.

പേർ:—ഗിരിജാകല്യാണത്തിന്റെ കർത്താവു തന്റെ പേർ 'രാമ' നാണെന്നു് ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാണുന്ന അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"ഗിരിജാകല്യാണമിദം നിരമാദലിഖച്ച രാമപാരശവഃ
സങ്കടമോചനഹേതോശ്ശങ്കരഗോദപ്രഭോന്നിദേശേന."

ചങ്ങരൻകോതക്കർത്താവു് അക്കാലത്തു കൊച്ചിരാജ്യത്തിലെ ഒരു ഇടപ്രഭുവായിരുന്നു. ഇന്നും ആ കുടുംബമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിദേശമനുസരിച്ചു രാമവാരിയർ ഗിരിജാകല്യാണമെന്ന ഗീതപ്രബന്ധം നിർമ്മിക്കുകയും അതു പകർത്തി തന്റെ പുരസ്കർത്താവിനു സമപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതായി ഈ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു കാണാം. രാമപഞ്ചശതിയുടെ സംജ്ഞയിൽനിന്നുതന്നെ ആ സ്തോത്രം രാമകൃതമാണെന്നു വെളിവാകുന്നു. പോരെങ്കിൽ അതിലെ 49–ാമത്തെ ശ്ലോകത്തിലുൾപ്പെട്ട

"ഭവന്മാലാകാരോ ഭജനവിമലാകാരകരണോ–
സ്ത്വഹം രാമോ രാമായണമഭണമേവം തവ പുരഃ;
സുഖം മാലേവൈതൽ സരസപദപുഷ്പൗഘരചിതാ
ജഗന്മാതുർമ്മോദം ദിശതു സഹവാസാത്തവ ഹൃദി"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ താൻ ഇരിങ്ങാലക്കുടത്തേവരുടെ മാലകെട്ടുകാരനാണെന്നും തന്റെ നാമധേയം രാമനാണെന്നും സ്പഷ്ടമായി പ്രസ്താവിക്കയും ചെയ്യുന്നു. രാമൻ ഉണ്ണിരാമനെന്ന ഓമനപ്പേരായി മാറിയപ്പോഠം, ഉണ്ണിരാമൻ ഉണ്ണാമനും, ഉണ്ണാമൻ ഉണ്ണാമിയും, ഉണ്ണാമി ഉണ്ണാവിയും, ഉണ്ണാവി ഉണ്ണായിയുമായി വിപരിണാമത്തെ പ്രാപിച്ചു രാമവാരിയർ ഉണ്ണായിവാരിയരായിത്തീൻ. ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ യഥാത്ഥനാമധേയം "രാമൻ" എന്നായിരുന്നു എന്നുതന്നെയാണു് പ്രായേണ സകലപണ്ഡിതന്മാരുടേയും നിഷ്കൃഷ്ടമായ അഭിപ്രായം.

ജീവിതചരിത്രം:—ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ ജീവിതസംഭവങ്ങളെപ്പററി അധികമൊന്നും അറിവാൻ ഇടവന്നിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവു് ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു എന്നൊരു പക്ഷമുണ്ടെങ്കിലും അതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല. സ്വന്തം അമ്മാവൻതന്നെയായിരുന്നു ഗുരുനാഥനെ

ന്നാണ്' എന്റെ അറിവ്. വാരിയർ ബാല്യത്തിൽ തൃശ്ശൂർ കരിമ്പററ മാത്തിൽ താമസിച്ചിരുന്നു എന്നും അവിടെവച്ച്' താഴേക്കാട്ട ശങ്കര പ്പൊതുവാളാണ്' സംസ്കൃതം അഭ്യസിപ്പിച്ചതെന്നും ഒരു പക്ഷാന്തരമുണ്ട്. എന്നാൽ ആ പക്ഷം ഘടിക്കണമെങ്കിൽ ഉണ്ണായി പടിഞ്ഞാറേപ്പാട്ട വാരിയത്തിലാണ്' ജനിച്ചതെന്നു വിശ്വസിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആ അഭിപ്രായം എനിക്കു സമ്മതമല്ലെന്നു ഞാൻ മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചു കഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഏതായാലും പ്രതിഭാശാലിയായിരുന്ന വാരിയർ ഉത്ത മന്മാരായ ഗുരുക്കന്മാരെ ഉപസർപ്പണം ചെയ്ത്' അവരിൽനിന്നു കാവ്യ നാടകാലങ്കാരങ്ങളിൽമാത്രമല്ല, വ്യാകരണം, വേദാന്തം, മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളിലും, ഗിരിജാകല്യാണം പരിശോധിച്ചാൽ വൈദ്യത്തിലും, നിഷ്ണാതനായിത്തീർന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്'. അതിബാല്യ ത്തിൽത്തന്നെ സാഹിത്യത്തിലെന്നപോലെ സംഗീതത്തിലും പാരംഗത നാകുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു സാധിച്ചു. ഭാഷയിൽ ചില ശ്ലോകങ്ങളും രചിച്ചുതുടങ്ങി. അവയിൽ മൂന്നെണ്ണം ചുവടെ ചേർക്കാം.

''താഡിക്കേണ്ടെന്നു ചൊല്ലിക്കൊടിയ തടിയുമായ്'
പ്രാണനിര്യാണകാല-
ത്തോടിച്ചാടിക്കൃതാന്തത്തടിയനടിയനെ-
പ്പേടികാട്ടും ദശായാം
കോടക്കാർമേഘവർണ്ണം തഴകിയ വനമാ-
ലാദിഭൂഷാഞ്ചിതം തേ
കൂടെക്കാണായ്വരേണം തിരുവുടലകമേ
കൂടൽമാണിക്യമേ! മേ.

''കരിഞ്ഞായോടെത്തിപ്പൊരുതുമലർമാതിൻകുചയുഗം
ഞെരുങ്ങാതേ മന്ദം തഴുകി മണിനാഗേന്ദ്രശയനേ
തരങ്ഗാരാവോദ്യൽസുഖരസമുറങ്ങുന്നതു മറ-
ന്നിരിഞ്ഞാലക്കൂടൽസ്സദസി വസസി ത്വം കിമു ഹരേ?''

''നില്ലപ്പാ നിലനില്ല പേത്തുമിവിടെത്തന്നേ മലക്കന്യയാം
വള്ളിക്കെട്ടമണഞ്ഞു മൂന്നുലകിലും വിസ്താര്യ പത്രാവലിം
തെല്ലാംച്ചേന്നു കലീപിനീപരിസരേ നില്ക്കുന്ന കല്പദ്രുമം
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടതു നല്ലമെന്തിനു മനക്കാമ്പേ! മഹീചംക്രമം?''

കലീപിനി എന്നതു' ഇരിങ്ങാലക്കുട ക്ഷേത്രക്കുളത്തിന്റെ പേരാണ്'.

ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച കൃതി പഞ്ചശതിയായിരിക്കാം. പിന്നീടു ചങ്ങരൻകോതക്കർത്താവിന്റെ ആജ്ഞയ്ക്കു വിധേയനായി ഗിരിജാ കല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധവും കൊച്ചിമഹാരാജാവിനെ ആശ്രയിച്ചു താമ സിച്ച കാലത്തു നളചരിതം നാലു ദിവസത്തെ കഥകളിയും രചിച്ചു. കൂടൽമാണിക്യത്തെ എന്നപോലെ വടക്കുംനാഥനേയും വാരിയർ വള രെക്കാലം ആരാധിച്ചിട്ടുണ്ട്'. വടക്കുംനാഥനെപ്പററി അദ്ദേഹം ചില

ഭാഷാഗാനങ്ങളും രചിച്ചുകാണുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നു് അദ്ദേഹം മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെയോ അക്കാലത്തു് ഇളയ രാജാവായിരുന്ന കാർത്തികതിരുനാൾ തമ്പുരാനേയോ മുഖം കാണിച്ചി ട്ടുണ്ടോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഇല്ലെന്നു ഞാൻ ശപഥം ചെയ്യുന്നില്ല. എന്നാൽ പാണ്ടിയിൽ കളക്കാട്ടു് എന്ന ദേശത്തു് ഏതോ ഒരു ഉണ്ണായി വാരുരുടെ പേരിൽ പതിഞ്ഞിരുന്ന ചില വസ്തുക്കളിൽ കൊണ്ടിരുന്ന ''കടമ'' എന്ന കരം തൊള്ളായിരത്തിപ്പതിനഞ്ചിൽ തിരുവിതാംകൂർ സർക്കാരിൽനിന്നു നിറുത്തൽ ചെയ്തതായി ഒരു രേഖ കിട്ടിയിട്ടുള്ളതിൽ നിന്നുമാത്രം ആ ഉണ്ണായിവാരുരും കവിയും ഒരാളാണെന്നു നിർണ്ണയി ക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. ഇരിങ്ങാലക്കുടക്കാരനായ ഒരു വാരുർക്കു തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവു പാണ്ടിയിൽ വേണമോ വസ്തുക്കൾ ദാനം ചെയ്യുവാൻ? അക്കാലത്തു ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ ആശ്രിത നായി അമ്പലപ്പുഴയിൽ താമസിച്ചിരുന്ന കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തൊള്ളായി രത്തിപ്പത്തൊൻപതാമാണ്ടു മുതല്ക്കെങ്കിലും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു തിരുവനന്ത പുരത്തും താമസിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു രേഖകളുണ്ടു്. വാരിയർ തിരു വനന്തപുരത്തു പോയിരുന്നുവെങ്കിൽ നമ്പ്യാരുമായി പരിചയപ്പെട്ടി രിക്കാം. കോട്ടയ്ക്കകത്തു പത്മതീർത്ഥത്തിൽ കുളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന രണ്ടു സ്ത്രീകളെ കണ്ടിട്ടു വാരിയർ 'കാതിലോല' എന്നു ചോദിക്കുകയും നമ്പി യാർ 'നല്ലതാളി' എന്നു മറുപടിപറയുകയും ചെയ്തതായും മറ്റൊരിക്കൽ ആന കലക്കിയ ഒരു കുളത്തെക്കുറിച്ചു 'കരികലക്കിയ കുളം' എന്നു വാരിയരും 'കളഭം കലക്കിയ കുളം' എന്നു നമ്പിയാരും അതിനെ വർണ്ണിച്ചതായും, വേറൊരിക്കൽ ചളിയിൽ കിടക്കുന്ന ഒരു പന്നിയെ പ്പററി 'പങ്കേ ശയിക്കുന്ന പോത്രിപ്രവരനും' എന്നു വാരിയരും 'ചേ ററിൽ കിടക്കുന്ന പന്നിത്തടിയനും' എന്നു നമ്പിയാരും പാടിയതായും ഐതിഹ്യങ്ങൾ കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അവയ്ക്കൊന്നിനും വലിയ കഴമ്പുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. 'കളഭം കലക്കിയ കുളം' എന്നു വർണ്ണിക്കുവാൻ വേണ്ട വാസനായില്ലാത്ത ഒരാളല്ല വാരിയർ. ലോലശബ്ദം മനോഹരമെന്ന അർത്ഥത്തിൽ ആ പണ്ഡിതപ്രവേകൻ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കയുമില്ല. ആ ഐതിഹ്യങ്ങളെല്ലാം ഈ രണ്ടു കവികൾക്കും തമ്മിൽ രചനാവിഷയ ത്തിലുള്ള ഭേദത്തെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ആരോ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുള്ള താണെന്നേ സങ്കല്പിക്കേണ്ടതുള്ളു.

നമ്പിയാർ യൗവനാരംഭത്തിൽ രചിച്ച കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ ഒന്നായ നളചരിതത്തിൽ അദ്ദേഹം വാരിയരുടെ പദോപജീവിയായും ആശയോ പജീവിയായും പല ഘട്ടങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നു എന്നുകൂടി പറ യേണ്ടതുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു നമ്പിയാർ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു വാ രിയരെ കണ്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു വാരിയരുടെ വാർദ്ധക്യത്തിലായിരി ക്കുവാനേ തരമുള്ളു.

കൃതികൾ:—വാരിയരുടെ പ്രധാനകൃതികൾ (1) രാമപഞ്ചശതി (സംസ്കൃതം) (2) ഗിരിജാകല്യാണം (3) നളചരിതം കഥകളി എന്നി

വയാണ്. ഒരു സുഭദ്രാഹരണം കഥകളിയും അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഊഹിക്കാം.

രാമപഞ്ചശതി:—ഇരിഞ്ഞാലക്കുട ക്ഷേത്രത്തിലെ മൂർത്തി ശ്രീരാമനാണല്ലോ. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ഗുരുവായുപുരേശസ്തവമായ നാരായണീയത്തെ അനുകരിച്ചു പല സ്തോത്രങ്ങൾ കേരളീയകവികൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവയിൽ അഭ്യർഹിതമായ ഒരു സ്ഥാനം വാരിയർ അൻപതു ദശകങ്ങളിലായി 500-ൽപ്പരം ശ്ലോകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള പ്രസ്തുതകൃതിക്കു നല്കേണ്ടതാണ്. രാമായണമാണ് പ്രതിപാദ്യം; രാമനാണ് പ്രണേതാവ്; അതുകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയുടെ കാവ്യം എങ്ങനെ വേധാ നാരായണീയമോ അതുപോലെ വാരിയരുടെ കാവ്യവും വേധാ രാമപഞ്ചശതിതന്നെ. പരിണതപ്രജ്ഞനും പാണ്ഡിത്യസമ്പന്നനുമായ വാരിയർ പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ ശബ്ദവിഷയകമായി പ്രസാദംകൊണ്ടല്ലെങ്കിലും, പ്രൗഢതകൊണ്ടു ഭട്ടതിരിയെ സമീപിക്കുന്നു. തന്റെ ഓരോ ഗ്രന്ഥവും ഗ്രന്ഥികളെക്കൊണ്ടു ജടിലീകരിച്ചു സാധാരണന്മാർക്കു ദുരവഗാഹമാക്കുക എന്നുള്ളതു് ഉണ്ണായിയുടെ ഉദ്ദണ്ഡമായ കവനതാണ്ഡവത്തിന്റെ പ്രഥമലക്ഷണമാണ്. അതിൽനിന്നു പഞ്ചശതിക്കും വിമോചനം ലഭിച്ചിട്ടില്ല. പ്രചുരപ്രചാരങ്ങളല്ലാത്ത ശബ്ദങ്ങൾ അതിൽ കവി ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാതൃക കാണിക്കാൻ മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"പ്രീതം ഗാഢനിവീതപീതവസനവ്യാസംഗികാഞ്ചീകലാ-
പാദീപ്രാപ്രപദീനനീവിനിഭൃതാപീനോരുമാരാധ്നുമഃ
ആസീദൽസനകാദ്യതം പദയുഗോപാസീനധാത്രീരമാ-
ദാസീചാരിതചാമരം വയമിമേ ത്വാം സംഗമാധീശ്വര!

ആയുരത്നമയോഘനോസ്തുപഘനോ രായോംബുധാരാസമാ
ജായാപുത്രമുഖാ ജനാശ്ച ബഹവസ്സന്തുന്തികേ യദ്യപി,
മായൂരച്ഛദവൽ തഥാപി മമ ഭ്രന്മാലിന്യമന്യത്ര മാ;
പീയൂഷപ്രഹിതേ ബിഭൃഷ്വ നയനേ സ്ഥീതാനുകമ്പാഘനേ.

സംക്രീതൗ ബഹ്വഭിസ്തപോമയധനൈസ്സംഗീതരൈര്യോഗിഭി-
സ്സംക്രീഡന്മണിനൂപുരൗ ഏദി കരോമ്യംഘ്രീ തവോഭൗ ശുഭൗ
അംഗീകൃത്യ യയോര്യശഃ സ്വശിരസാ ഗംഗീകൃതം വേധസാ
സംഗീതേന ഭൃശം തിരംസതി മുദാ ഭൃംഗീശ്വരശ്ശങ്കരഃ."

താഴെക്കാണുന്നതു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ള ശ്ലോകമാണ്.

"ശീതം നാതി സഹേ ന ചോഷ്ണമതി ച ശ്രീസംഗമാധീശ്വര!
സ്വാതന്ത്ര്യേ ചകിതസ്ത്വദസ്മി സുഖിതസ്ത്വൽപാരതന്ത്ര്യേ സ്മതേ
ദേഹോ ധാതുഷു ചേന്ദ്രിയേഷു ശിരസി സ്വാന്തേ തഥാന്തർബഹി-
സ്സ്വാംശേഷ്വപി മേ തവൈവ കരുണാ പീയൂഷധാരായതാം."

നാരായണീയത്തിൻെറ ഉത്തരാദ്ധത്തിലെന്നപോലെ ഇതിലും കവി തൻെറ ഇഷ്ടദേവതയെ പ്രായേണ ഓരോ ശ്ലോകത്തിലും അഭിസംബോധനം ചെയ്യുന്നു.

രാമപഞ്ചശതിക്ക രാമൻനമ്പിടി രചിച്ച ഒരു വ്യാഖ്യാനമുണ്ടെന്നു മുൻപു നിർദ്ദേശിച്ചുവല്ലോ. (ഈ നമ്പിടി പേരാമംഗലത്തുകാരനും സുപ്രസിദ്ധനായ ശാകോപാചാര്യരുടെ ശിഷ്യനുമായിരുന്നു.) അതിൻെറ ആരംഭത്തിൽ ചുവടേ ചേക്കുന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നു.

> "ധീമാൻ പാരശവാഗ്രണീർവിജയതേ ജ്യോതിർവിദഗ്രേസരഃ
> ഖ്യാതോ ദക്ഷിണമന്ദിരന്ത്വധിവസൻ യശ്ശങ്കരാഖ്യോ$\varnothing$മലഃ
> രാമസ്തസ്യ ഗിരാധികം മിതമതിഃ സ്വല്പസ്യ ഛാത്രാമിത–
> സ്യേമാം പഞ്ചശതീസ്തവസ്യ വിവൃതിം കുവേ യഥാമത്യഹം."

പഞ്ചശതി ആകൃതിയിൽ അതിസ്വല്പമെങ്കിലും അത്ഥത്തിൽ അമിതമാണെന്നു വ്യാഖ്യാതാവു പറയുന്നതു പരമാത്ഥമാകുന്നു. ശങ്കരവാരിയരെ തെക്കേടത്തു വാരിയരെന്നു നമ്പിടി പറയുന്നതിൽനിന്നു് അകത്തൂട്ടുവാരിയത്തിനു തെക്കേ വാരിയമെന്നു് അക്കാലത്തും പേരുണ്ടായിരുന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

ഗിരിജാകല്യാണം ഗീതപ്രബന്ധം:—ഗിരിജാകല്യാണത്തിൽ കവി കിളിയേയോ ഹംസത്തേയോ മററാ കൊണ്ടല്ല കഥ പറയിക്കുന്നതു്. ഗണപതി, സരസ്വതി, ഗുരു, നവഗ്രഹങ്ങാം, വാല്മീകി, വേദവ്യാസൻ മുതലായവരെ വന്ദിച്ചതിനുമേൽ അദ്ദേഹം

> "ഹരശങ്കരേത്യാദി തിരുനാമങ്ങാം കേട്ടാ–
> ലുരിയാടാതെ തൂഷ്ണീമിരിയെന്നാരും ചൊല്ലാം.
> പെരിയ സൂരികാംക്കമരിശമുണ്ടായ്വരാ
> പരമാത്ഥിയാമെന്നിൽപ്പരിതോഷമേ വരൂ.
> പരിചോടേവം ചിന്തിച്ചരിയ ഭാഷയായി–
> ഗ്ഗിരിജാകല്യാണം ഞാനുരചെയ്യുന്നേനെന്നാൽ."

എന്ന പ്രതിജ്ഞയോടുകൂടി നേരിട്ടുതന്നെ പ്രതിപാദ്യത്തിൽ പ്രവേശിക്കയാണു് ചെയ്യുന്നതു്. വാരിയർ തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ താമസിച്ചു ശിവഭജനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന കാലത്താണു് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിമ്മിതി. ഗിരിജാകല്യാണം സംഭവഖണ്ഡമെന്നും തപോവൃത്തഖണ്ഡമെന്നും ഉദ്വാഹഖണ്ഡമെന്നും മൂന്നു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പ്രഥമഖണ്ഡം കേകയിലും ദ്വിതീയഖണ്ഡം കാകളിയിലും തൃതീയഖണ്ഡം കളകാഞ്ചിയിലുമാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. വിവാഹാവസരങ്ങളിലും മററും ഈ കൃതി പാടുന്നതു് "അഘശമനമതിസുഖദശുഭസൗഭഗതാവഹ"മാണെന്നു് കവിക്കു പക്ഷമുണ്ടു്.

ഇതിവൃത്തം:—ശിവപുരാണം തുടങ്ങിയ പുരാണങ്ങളേയും കാളിദാസൻെറ കുമാരസംഭവത്തേയുമാണു് കവി സാമാന്യേന ഉപജീവിച്ചി

രിക്കുന്നതെങ്കിലും സംഭവഖണ്ഡത്തിലെ ഇതിവൃത്തം വളരെ വിസ്തരിക്കുകയും ഇതരഖണ്ഡങ്ങളിലേതു് അങ്ങിങ്ങ് അല്പാല്പം വ്യത്യാസപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. സതീദേവിയുടെ ശരീരത്യാഗത്തിനുമേൽ ശിവൻ വിരക്തനായി തപസ്സുതുടങ്ങി. പരമശിവനും പരാശക്തിയും തമ്മിൽ വേർപെട്ടപ്പോൾ ചരാചരാത്മകമായ പ്രപഞ്ചം ദുരവസ്ഥയിൽപ്പെട്ടു. അതു കണ്ടു ദേവന്മാർ ബ്രഹ്മാവിൻെറ ഉപദേശമനുസരിച്ചു പരാശക്തിയെ സേവിച്ചു. പരാശക്തി അവക്കു് അഭീഷ്ടദാനം നല്കി ശിവൻെറ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു ഹിമവാനും മേനയ്ക്കും പുത്രിയായി ഭൂമിയിൽ അവതരിയ്ക്കാൻ തീച്ചപ്പെടുത്തി. മാനസസരസ്സിൽ അയോനിജയായി ശിശുരൂപത്തിൽ പരിലസിച്ച ആ ദേവിയെ ഹിമവാൻ സ്വീകരിച്ചു വളക്കുവാൻ തൻെറ പ്രേയസിയായ മേനയെ ഏല്പിച്ചു. പരാശക്തിയുടെ താദൃശമായ ജന്മകഥയൊന്നും കുമാരസംഭവത്തിലും മററും വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതല്ല. അതു നോക്കുമ്പോൾ പ്രഥമഖണ്ഡത്തിലെ ഇതിവൃത്തം ഭൂരിഭാഗവും സ്വകപോലകല്പിതമെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ''അതിവിതത''മാണു് ഈ ''ഗിരിദുഹിതൃകല്യാണം'' എന്നു കവി നമ്മെ ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നുമുണ്ടു്.

കാവ്യശൈലി:—ഇരിങ്ങാലക്കുട വാരിയത്തിൽ പണ്ഡിതന്മാരായി രണ്ടു വാരിയന്മാരുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അവരിൽ ഒരാൾ പഞ്ചശതിയും ഗിരിജാകല്യാണവും മറേറയാൾ നളചരിതവും നിമ്മിച്ചുവെന്നുമുള്ള മതത്തിനു യാതൊരു ഉപപത്തിയും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. ഈ മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലേയും രചനാരീതി ഏകരൂപമാണു്. വാരിയരുടെ ഭാഷാശൈലിയെപ്പററി നളചരിതത്തിനു കാന്താരതാരകം എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച പ്രൊഫസർ എ. ആർ. രാജരാജവമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു: ''മുരാരേസ്തൃതീയഃ പന്ഥാഃ എന്നു പറയുന്നതുപോലെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ മാൎഗ്ഗം ഒന്നു വേറേയാണു്. ഉണ്ണായിക്കു മലയാളവും സംസ്കൃതവും ഒന്നുപോലെ സ്വാധീനമാണു്. അപ്പോഴപ്പോൾ നാവിലുദിച്ച ഭാഷയിൽ അദ്ദേഹമെഴുതും; എന്നല്ലാതെ കടം വാങ്ങീട്ടു് ആവശ്യമുണ്ടോ എന്നുള്ള വിചാരമേ അദ്ദേഹത്തിനില്ല........ നളചരിതത്തിലെ ഭാഷ മണിയും പ്രവാളവും കലൎന്നു ചേൎന്നതല്ല, സംസ്കൃതമാകുന്ന ചെമ്പും മലയാളമാകുന്ന വെളുത്തീയവും ചേൎന്നുരുക്കിയ ഒരു വെങ്കലഭ്ഭാഷയാണു്........താളത്തിൻെറ മുറയ്ക്കു പ്രാസം കണക്കിനു വീണുകൊണ്ടിരിക്കണം. ശബ്ദം ഈ നിബ്ബന്ധത്തിനു കീഴടങ്ങി തനിയേ വന്നില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹം പിടിച്ചു വലിച്ചിഴച്ചെങ്കിലും വരുത്തും. ഈ സാഹസത്തിൽ ശബ്ദങ്ങളുടെ വാലോ തലതന്നെയോ ഉടഞ്ഞുപോയാലും വകയില്ല. ബഹിരന്തഃസ്ഫുരദ്രസമായ ദ്രാക്ഷാപാകം ഉണ്ണായിയുടെ സ്വഭാവത്തിനു വിരുദ്ധമാണു്. അദ്ദേഹത്തിനു നാളികേരപാകത്തിലേ രസമുള്ളു.'' ചുരുക്കത്തിൽ (1) അതിരുകടന്ന പ്രാസഭ്രമം (2) അത്യധികമായ സംസ്കൃതപദപ്രയോഗം (3) പ്രചാരലുപ്തങ്ങളായ മലയാളപദങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള നിരങ്കുശമായ പെരുമാററം

(4) നാളികേരപാകത്തിൽ കവനംചെയ്യുന്നതിനുള്ള അത്യാസക്തി ഇവയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാകൃതിയുടെ പ്രധാനലക്ഷണങ്ങൾ. ആ ലക്ഷണങ്ങൾ നളചരിതത്തിനും ഗിരിജാകല്യാണത്തിനും ഒന്നുപോലെ യോജിക്കുന്നു. കേകയിൽമാത്രമല്ല, കാകളിയിൽപ്പോലും ഓരോ ഈരടിയിലും നന്നാലുതവണ പ്രാസം—അതും കഴിവുള്ളിടത്തോളം യമകരൂപത്തിൽ—ആവത്തിച്ചാലേ അദ്ദേഹത്തിനു സുഖമുള്ളു.

'കനകനിറംപൂണ്ട ഘനകാരുണ്യമൂർത്തേ!
മനകാമ്പിങ്കൽ വാണീടനഘാ! കരിമുഖ!
ഗണനാസരണിയിലണയാഗ്ഗുണഗണ!
ഗണനായക! പോററി! തുണയായിരിക്ക നീ.
ഭണിതിമാതാവേ! നീ പിണിതീർത്തരുളുവാൻ
മണിദീപികപോലെൻമനസി വിളങ്ങുക.''

എന്നിങ്ങനെയാണ് ഗിരിജാകല്യാണം ആരംഭിക്കുന്നതു്.

''അംബികതൻതുട സമ്പന്നസൗന്ദര്യ—
മൻപോടു കണ്ടിട്ടിടംപെട്ടു പിൻപെട്ടു
വൻപെട്ടു കമ്പിച്ചു തൺപെട്ടു പുൺപെട്ടു
തുമ്പിക്കരങ്ങൾ വിതുമ്പിക്കരവതും
ചെമ്പൊല്ലൂമേളി തൊട്ടുമ്പോൾപ്പൊളിവതും
ശംഭോ ശിവ! ബഹു കിംപോലഹം ബ്രൂമേ?''

എന്നിത്തരത്തിലുള്ള ഈരടികൾ ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൽ ധാരാളമായുണ്ടു്.

''ഉൽപാടിതാശേഷദുഷ്ടാപശബ്ദം സ—
മുൽപാദിതാനന്ദചിൽപ്രാഭവപ്രഭം
അഭ്രാപഗാതോയവിഭ്രാജികോടീര—
സപ്താവലീലീഢശുഭ്രാംശുശേഖരം
ദപ്പകാംഗാസ്വാദതൃപ്തഫാലേക്ഷണം
നിർഭരാനുക്രോശഗർഭിതാക്ഷിദ്വയം
അല്പഹാസാക്ഷിപ്തകപ്പൂരവിഭ്രമം
വിസ്ഫുരൽകുണ്ഡലം സുപ്രസന്നാനനം
സസ്മിതാലാപലീലാപരം നന്ദിനാ
ഭസ്മരാസംക്രാന്തികർബ്ബുരകന്ധരം
ഹൃൽപരചിൽപരിപാകപരിമള—
ലുബ്ധവക്ഷോലഗ്നരുദ്രാക്ഷമക്ഷികം''

എന്നിങ്ങനെ ശുദ്ധസംസ്കൃതമയങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണാം. ഭാഷാപദപ്രയോഗത്തിൽ കവി പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന നിരങ്കുശതയ്ക്കു ''പോരുമേതാ ഗിരോ വാരുമേ മാധവാ'' എന്ന വരി ഒന്നാംതരം ദൃഷ്ടാന്തമാണ്. 'ഈ ഗീരുകൾ (പോരും) മതി; അല്ലയോ മാധവാ! (വാരും) അങ്ങു വന്നാലും' എന്നാണ് ആ വരിയുടെ അർത്ഥം. ഒരു 'രുമേ'

യ്ക്കുവേണ്ടി വാരിയർ മലയാളത്തിൽ തൽകാലം വാക്കു കിട്ടാത്തതി നാൽ 'വാരുമേ' എന്ന ശബ്ദം തമിഴിൽനിന്നുപോലും തട്ടിയെടുത്തിരി ക്കുന്നു. അതുപോലെ 'പഠിത്തമുള്ളവർ' എന്ന അർത്ഥത്തിൽ 'വാതി ച്ചോർ' എന്നൊരു ശബ്ദം അദ്ദേഹം രണ്ടു ഭാഷാകൃതികളിലും പ്രയോഗി ച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹമല്ലാതെ, ഭാഷാവിശാകമ്മീയം എന്ന അവിജ്ഞാത കർത്തൃകമായ ഒരു ശില്പഗ്രന്ഥമൊഴിച്ചാൽ, ആ പദം മററാരും പ്രയോ ഗിച്ചു കണ്ടിട്ടുമില്ല. ഇത്തരത്തിൽ വിജാതീയമായുള്ള ഒരു കാവ്യപ്ര സ്ഥാനം അവ്യുൽപന്നന്മാരെ അമ്പരപ്പിക്കുമെങ്കിലും പണ്ഡിതന്മാരായ സഹൃദയന്മാർക്ക് അത്യന്തം ആസ്വാദ്യമാകുന്നു.

കവിതാഗുണം:—ഗീതപ്രബന്ധങ്ങളിൽ ഗിരിജാകല്യാണംപോലെ യും നൃത്യപ്രബന്ധങ്ങളിൽ നളചരിതംപോലെയും വേറെ കൃതികളില്ല. ശബ്ദധാടി, അർത്ഥപ്രൗഢി, കല്പനാശക്തി, രസപുഷ്ടി മുതലായ കാവ്യ ഗുണങ്ങൾ ഇത്ര സമഗ്രമായി ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണ്മാൻ പ്രയാസ മുണ്ട്. ''നൈഷധം വിദ്വദൗഷധം'' എന്ന ആപ്തവാക്യം, ശ്രീഹർഷൻെറ കവനപദ്ധതി നിരന്തരാഭ്യാസംകൊണ്ടു സ്വായത്തമാക്കിയതുപോലെ തോന്നുന്ന വാരിയരുടെ കൃതികൾക്കും ചേരുന്നതാണ്.

''ഗ്രന്ഥഗ്രന്ഥിരിഹ ക്വചിൽ ക്വചിദപി ന്യാസി പ്രയത്നാന്മയാ
പ്രാജ്ഞമ്മന്യമനാ ഹഠേന പഠിതീ മാസ്മിൻ ഖലഃ ഖേലതു
ശ്രദ്ധാരാദ്ധഗുരുശ്ലഥീകൃതദൃഢഗ്രന്ഥിസ്സമാസാദയ-
ത്വേതൽകാവ്യരസോർമ്മിമജ്ജനസുഖവ്യാസജ്ജനം സജ്ജനഃ.

യഥാ യൂനാം തദ്വൽ പരമരമണീയാപി രമണീ
കുമാരാണാമന്തഃകരണഹരണം നൈവ കുരുതേ
മദുക്തിശ്ചേദന്തർമ്മദയതി സുധീഭൂയ സുധിയാം
കിമസ്യാ നാമ സ്യാദരസപുരുഷാനാദരഭരൈഃ''

എന്നും മററും നൈഷധത്തിൽ കാഠിന്യംകൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുള്ള ഉൽക ഷ്ത്തെ ശ്രീഹർഷൻ പ്രകടമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. വാരിയരും ''വിഭക്തിയുണ്ടെന്നാകിൽ പഠിച്ചു പാടിക്കൊൾവിൻ, വിഭക്തി ബോധത്തിനും വിശുദ്ധിലാഭത്തിനും'' എന്നു ഗിരിജാകല്യാണം പ്രഥ മഖണ്ഡത്തിൻേറയും ''ഹൃദ്യയാം വിദ്യയും വിത്തസമ്പത്തിയും സദ്യോ മനശ്ശുദ്ധി ഭക്തിയുമെത്തുമേ'' എന്നു ദ്വിതീയഖണ്ഡത്തിൻേറയും അവ സാനത്തിൽ പറയുന്നതിനുപുറമേ ഗ്രന്ഥാന്തത്തിൽ

''ഗിരിശനുടെ ചരിതമിതു രചിതമധുനാ മയാ
ഗീർവാണകേരളഭാഷാവിമിശ്രിതം.
കഠിനതയുമിടയിടയിൽ വരുവതുമിരുമ്പിനാൽ
കപ്പൽ മരംകൊണ്ടു കല്പിക്കിലേവനും
അയമിതു ഭവജലധിനടുവിലടിയും കപ്പ-
ലതുസിച്ചീടിനാലർത്ഥമുണ്ടാം ബഹു''

എന്നു തന്റെ കവനരീതിയുടെ അധൃഷ്യതയെ കടാക്ഷിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇതിൽനിന്നു സാമാന്യന്മാക്ക് ആപാദചൂഡം അനഭിഗമ്യമാണ് ഗിരിജാകല്യാണമെന്ന് ആരും തെററിദ്ധരിക്കരുതു്. അതിൽ പ്രസന്നമധുരങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളും അങ്ങിങ്ങുണ്ടു്. തൃതീയഖണ്ഡം പ്രായേണ പ്രതീതിസുഭഗമായി പരിശോഭിക്കുന്നു.

"ജയ ജനനി! ജഗദ്ഭയഭരണഹരണേക്ഷണേ!
ജംഗമാജംഗമബ്രഹ്മവിദ്യാമയീ!
ജയ ജനനി! ശിവകമനി! ജയ ഭഗവതീ! ശിവേ!
ജന്തുസന്താനസന്തോഷചിന്താമണേ!
തവ ഭവതു പരമശിവനിനി മുഴുവനിഷ്ടദൻ
താരകബ്രഹ്മശരച്ചന്ദ്രചന്ദ്രികേ!
ജനനി! തവ മഹിമയിതു ജഗതി തതമെങ്കിലും
ജഡമതി ഞങ്ങൾക്കുവേണ്ടി വേണ്ടിത്തവ
ശരണമിഹ തവ ചരണയുഗളമിതു മാദൃശാം
ശങ്കരാലങ്കാരശൃംഗാരശൃംഖലേ!"

എന്നിങ്ങനെയുള്ള വരികൾ മറേറതു ഗീതപ്രബന്ധത്തിൽ ഉണ്ടെന്നു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു. ഫലിതവും ധാരാളമായി ഇതിലും നളചരിതത്തിലും ഉണ്ടു്. ഗിരിജാകല്യാണം ഭാഷാഭഗവതിയുടെ കണ്ഠാലങ്കാരത്തിനുള്ള അമൂല്യമായ ഒരു ശൃംഗാരശൃംഖലതന്നെയാണെന്നു ഭാവുകന്മാർ ഐകകണ്ഠ്യേന സമ്മതിക്കാതിരിക്കയില്ല.

നളചരിതം കഥകളി:—നളചരിതം നാലു ദിവസത്തെ കഥകളിയായിട്ടാണ് വാരിയർ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതിന്റെ കാലം കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ കൃതികളെ അപേക്ഷിച്ച് അല്പം അവാചീനമാണെങ്കിലും കവിക്ക് ആ കൃതികൾ മാർഗ്ഗദർശനം നല്കീട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ലെന്നു ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു. നളചരിതത്തിലെ ഇതിവൃത്തം മഹാഭാരതം വനപവ്വത്തിൽ 52 മുതൽ 79 വരെയുള്ള 28 അധ്യായങ്ങളിൽ അന്തഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. നളോപാഖ്യാനം എന്ന ആ പുരാവൃത്തം ബൃഹദശ്വമഹഷി പാണ്ഡവന്മാരെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നതാണ്. എന്നാൽ മഹാഭാരതത്തെക്കാൾ അധികം കവി ഒന്നാം ദിവസത്തെ കഥയിൽ ഉപജീവിക്കുന്നതു തനിക്ക് അത്യന്തം അഭിമതമായ നൈഷധീയചരിതത്തെയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അതോടുകൂടി ശ്രീഹഷന്റെ ആ മഹാകാവ്യകഥ അവസാനിക്കുന്നതിനാൽ അതിനപ്പുറം ഭാരതത്തെത്തന്നെ അനുഗമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കഥാനിവ്വാഹകനായി നാരദമഹഷിയെ ആദിമധ്യാന്തങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതും മററും കവിയുടെ ഔചിത്യദീക്ഷയുടെ ഫലമാകുന്നു. രസപരിപോഷണത്തിൽ വാരിയരെപ്പോലെ ദത്താവധാനനായി ഒരു നൃത്യപ്രബന്ധകാരനും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. ശൃംഗാരരസം അംഗിയും, വീരം കരുണം അത്ഭുതം രൌദ്രം തുടങ്ങിയ ഇതരരസങ്ങൾ അംഗങ്ങളുമായ ഈ

കൃതിയിൽ അനുസ്യൂതമായി പരിസ്ഫുരിക്കുന്ന കവിയുടെ കലാബോധം ആരേയും ആനന്ദിപ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാണ്. നാടകീയനിയമങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള പരിഗണനയിൽ നളചരിതം കനിഷ്ഠികാധിഷ്ഠിതമായി വിദ്യോതിക്കുന്നു. ആട്ടക്കഥകളെ പ്രായേണ അലങ്കോലപ്പെടുത്തുന്ന ആഭാസമായ സംഭോഗശൃങ്ഗാരപ്രകടനം പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ കടന്നുകൂടീട്ടേയില്ല. ഔചിത്യവേദിയായ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻപോലും ബകവധത്തിൽ ഭീമസേനനെക്കൊണ്ടു ''പന്തൊക്കും കൊങ്കയെന്മാറിൽ പൈന്തേൻവാണി! ചേക്ക്'' എന്നും കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ ''സുന്ദരി! മനസിജവരസമരം സുഖമൊടു മുതിരുക സരസതരം........മന്ദത നീക്കി വിനിന്ദിതകിസലയമിന്ദുമുഖി! മമ തന്നിടുകധരം'' എന്നും പറയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് ഓർക്കുമ്പോളാണു് നമുക്കു വാരിയരെപ്പററിയുള്ള ബഹുമതി ഇരട്ടിക്കുന്നതു്. തനിക്കു് ആ വിഷയത്തിൽ വക്തവ്യമായിട്ടുള്ളതു് അദ്ദേഹം ''ധ്വാന്തം കൃപാമയമപാസ്യ നിശേന്ദുനേവ സ്വാന്തർമ്മുദാ പുരവരേ സഹ തേന രേമേ'' എന്നും, ''ഉപവനതലേ സൗധേ വാപീതടേ മണിമന്ദിരേപ്യനിശമടതി സൈ്വരം ദാരൈന്ദ്ധളേ രതിലാലസേ'' എന്നും ശ്ലോകത്തിൽ സംഗ്രഹിക്കുകമാത്രമാണു് ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്.

ഉണ്ണായിയെപ്പോലെ മനോഹരങ്ങളായ കഥകളിപ്പദങ്ങൾ മററാരും രചിച്ചിട്ടില്ല; വാരിയരുടെ ഗാനകലാപാടവത്തെപ്പററി മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. (1) ''കുണ്ഡിനനായകനന്ദിനിക്കൊത്തൊരു'' (2) ''ഊർജ്ജിതാശയ പാർത്ഥിവ തവ ഞാൻ'' (3) ''പൂമകനും മൊഴിമാതും'' (4) ''കണ്ടാലെത്രയും കൗതുകം'' (5) ''സാമ്യമകന്നോരുദ്യാനം'' (6) ''അലസതാവിലസിതം'' (7) ''കത്തുന്ന വനശിഖി'' (8) ''അങ്ഗനമാർമൗലേ ബാലേ'' (9) ''പൂമാതിനൊത്ത ചാരുതനോ'' (10) ''വസ വസ സൂത'' (11) ''വിജനേ ബത മഹതി'' (12) ''യാമി യാമി ഭൈമി കാമിതം'' (13) ''കരണീയം ഞാനൊന്നു ചൊല്ലുവൻ'' മുതലായ പദങ്ങൾ അരങ്ങത്തു സോപാനസമ്പ്രദായത്തിലെന്നപോലെ, സങ്ഗീതസദസ്സിൽ ദേശിസമ്പ്രദായത്തിലും പാടാവുന്നതാണു്. ഇവയിൽ പലതും സ്ത്രീകൾ കൈകൊട്ടിക്കളിക്കും ഉപയോഗിക്കാറുണ്ടു്. ഈ വിശിഷ്ടഗുണം ഇരയിമ്മൻതമ്പിയുടെ ചില കഥകളിപ്പദങ്ങൾക്കല്ലാതെ മറെറാന്നിനുമില്ല. ഇവർ രണ്ടുപേരും സങ്ഗീതമർമ്മജ്ഞന്മാരായിരുന്നതിനാലാണു് ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഇത്രമാത്രം വിജയം നേടിയതു്. വാരിയരുടെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ പലതും കഥ 'ശ്ലോകത്തിൽ കഴിക്കു'ന്നതിനുവേണ്ടിമാത്രം എഴുതീട്ടുള്ളതാകയാൽ അവയ്ക്കു താരതമ്യേന ആസ്വാദ്യത കുറയും. ശ്ലോകത്തിനുപകരം ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ഒരു സംസ്കൃതചൂർണ്ണികയും കവി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മൊത്തത്തിൽ പരിഗണിക്കുമ്പോൾ ''സംഗീതസാഹിത്യങ്ങൾ രണ്ടും ഒന്നുപോലെ നയിക്കാവുന്നതിനാലുള്ള സർവ്വതോമുഖത, പ്രകൃതിസിദ്ധമായ ഗാംഭീര്യം, ഉദാരമായ ബന്ധം, സ്വകപോലകല്പിതങ്ങളായ നൂതനഭംഗികൾ, ആലോചിക്കുന്തോറും അവസാനിക്കാതെ നീണ്ടുനീണ്ടുപോകുന്ന വ്യംഗ്യാർത്ഥ

ത്തിൻെറ ബാഹുല്യം, പ്രയോഗവൈചിത്ര്യങ്ങളാലുള്ള വ്യൽപാദകത, എല്ലാ വിഷയത്തിലുമുള്ള ക്ഷോദക്ഷമത ഇതുകൾ നളചരിതത്തെ മണിപ്രവാളകൃതികളിൽ പ്രഥമഗണനീയമാക്കിച്ചമച്ചിരിക്കുന്നു'' എന്നുള്ള പ്രൊഫ്സർ രാജരാജവൎമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻെറ അഭിപ്രായം സൎവ്വഥാ സമാദരണീയമാണു്.

അൎത്ഥവിഷയത്തിൽ ആരെയും നക്ഷത്രമെണ്ണിക്കുന്ന പല ഭാഗങ്ങൾ നളചരിതത്തിൽ വാരിയർ മുക്തഹസ്തമായി വാരിവിതറിയിട്ടുണ്ടു്. ''മരത്തിനിടയിൽക്കാണാമേ സുന്ദരത്തിനുടെ സാദൃശ്യം'' തുടങ്ങിയ ഭാഗങ്ങൾ സൎവ്വസമ്മതമായ രീതിയിൽ വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ ഇനിയും ആൎക്കും സാധിച്ചിട്ടില്ല.

''കാമിനി രൂപിണി ശീലവതീമണി ഹേമാമോദസമാ
ഭീമനരേന്ദ്രസുതാ ദമയന്തീ നാമ രമാനവമാ;
സാമരധാമവധൂമദഭ്രമവിരാമദകോമളിമാ.''

എന്നെഴുതിയ തൂലികകൊണ്ടുതന്നെയാണല്ലോ, നമ്മുടെ കവി ''വസ്ത്ര മേതദുൽസൃജാമി ചാമിവ'' എന്നും, ''ദഹനശമനവരുണൈരമാ'' എന്നും, ''വനത്തിൽ മേവുന്നാണാളേ'' എന്നും, ''വിധിയന്ത്രത്തിരിപ്പു മൂന്നീ'' എന്നും മററും എഴുതിയതു് എന്നാലോചിക്കമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉന്മസ്തകമായ ഉച്ഛൃംഖലതയ്ക്കു് ബന്ധനമസ്കാരം ചെയ്യാതെ നീക്കപോക്കില്ല.

പ്രായേണ എല്ലാ പദങ്ങളുംതന്നെ പരമരമണീയങ്ങളും സൎവ്വവിദിതങ്ങളുമാകയാൽ അവയിൽനിന്നു് ഒന്നോ രണ്ടോ തിരഞ്ഞെടുത്തു പ്രദൎശിപ്പിക്കുക എന്നുള്ളതു് അസാധ്യവും അനാവശ്യകവുമായ ഒരു കൃത്യമാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ആ സാഹസത്തിൽ നിന്നു വിരമിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

''സ്വദേവോക്താ വാണീ സപദി തമോദന്തപിശുനാ
സുധാമിശ്രാ പൂൎവ്വം ശ്രവസി വിഷധാരേവ പതിതാ
അഥോല്ലേഖവാസഹ്യാ നൃപതദുഷ്പണ്ണസു ച ഗിരാ
തതശ്ചിന്താമാപത്തരളഹൃദയോ ബാഹുക ഇമാം.''

തുടങ്ങിയ ചില ശ്ലോകങ്ങൾക്കും ചമൽക്കാരമുണ്ടു്.

സുഭദ്രാഹരണം:—കാൎത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിൻെറ തെക്കൻസുഭദ്രാഹരണത്തേയും മണ്ടേടത്തു നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ വടക്കൻസുഭദ്രാഹരണത്തേയുംകാൾ വളരെ വളരെ വിശിഷ്ടമായ മറെറാരു സുഭദ്രാഹരണം ആട്ടക്കഥകൂടി ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നളചരിതം ആട്ടക്കഥയിലും ഇതിലും ഒരേ മംഗളശ്ലോകാവലി കാണുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല, സംസ്കൃതവും മലയാളവും നളചരിതത്തിലെന്നതുപോലെ ഇതിലും നെല്ലും മോരും പോലെ പലപ്പോഴും ഇടകലൎത്തി പ്രയോഗിച്ചുമിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥം

മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടു നിഷ്കർഷിച്ചു് ഒരഭിപ്രായം പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ല. അജ്ഞാനനോടുള്ള ഗദന്റെ വാക്യമാണു് താഴെ ചേർക്കുന്നതു്.

"ദ്വാരവതീപുരി വാണരുളീടിന സാരസനയനനുദാരൻ
വാരണഗാമിനിമാരൊടു കൂടിന മാരസമാനശരീരൻ
വസതി സുഖം വനമാലീ വരഗുണഭൂഷണശാലീ

നീലപയോധരനികരമനോഹരനിരുപമകാന്തികലാപൻ
ലോലമണീകലവലയകടീതടകാഞ്ചനകാഞ്ചികലാപൻ (വസ)

ബാലതമാലസമാനതമാകൃതി ബലജിതവൈരിസമൂഹൻ
ബാലവധൂജനമനസി സമാഹിതമനസിജതാപവിമോഹൻ (വസ)

പീലിയണിഞ്ഞു വിളങ്ങിന കചഭരജാലമനോഹരവേഷൻ
പാലിതസകലജനാവലിസേവിതപദയുഗനതപരിതോഷൻ
(വസ)"

ഗാനങ്ങൾ:—ഉണ്ണായിവാരിയർ വടക്കുന്നാഥനെപ്പറ്റി രചിച്ചിട്ടുള്ള അഞ്ചു സ്തോത്രങ്ങൾ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ രണ്ടെണ്ണം അകാരാദിക്രമത്തിൽ 'അഃ' വരെയുള്ള അക്ഷരങ്ങളിലാണു് നിബന്ധിച്ചുകാണുന്നതു്. ചില ഭാഗങ്ങൾ പകർത്തുന്നു. ഒടുവിലത്തേതു് ഒരു സംസ്കൃതകീർത്തനമാണു്.

"ഇഹലോകസുഖേച്ഛ തഴച്ചതിലഖിലോദ്യമമത്ര ഹതവിധിയാൽ
വിഫലോതി ഭനോതി കഥഞ്ചന സഫലോ ന മുദേതി ച ഹൃദയം.
ന ഖലോ ന ജഹാമി ജരസ്യപി മൃഗലോചനമാരിൽ മനോരതി—
മവലോകയ മാമുരുദയയാ വരമതുല വടക്കുന്നാഥ."

"ഊട്ടുവൻ ഭൂസുരകോടി; വേട്ടു വംശമുറപ്പിപ്പൻ;
നാട്ടിലെല്ലാം ഉണ്ണൊരീട്ടം കൂട്ടുവൻ കീർത്തിം;
മൂട്ടുവനീശ്വരചിത്തമെന്നിരിക്കേ യമരാജൻ—
തീട്ടു വന്നു ചലക്കല്ലോ! വടക്കുന്നാഥാ!"

പല്ലവി:—ചന്ദ്രചൂഡ ദേഹി മേ ശം ഭോ! വൃഷാചല—
മന്ദിരനിവാസ ശംഭോ!

രണ്ടു ചരണങ്ങൾ:—

അംഗജാരേ! ശുഭകീർത്തേ! സർവ്വ—
മംഗലാലിംഗിതമൂർത്തേ!
അംഗദുരിതവിഭംഗകരിവര—
തുംഗവിപുലപിശംഗതരജട!
സംഗരഹതകരിപുംഗവദാനവ!
മംഗലാനി മമ ഗംഗാധര കുരു. (ചന്ദ്ര)"

മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവിൻെറ ആശ്രിതന്മാർ:— ഉണ്ണായിവാരിയർ മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവിൻെറ ആശ്രിതനായിരുന്നുവോ എന്നു നിശ്ചയമില്ലെങ്കിലും മററു ചില കവികഠം അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാരുണ്യത്തിനു വശംവദന്മാരായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിവ്വിവാദമാണ്. സാഹിത്യം സങ്ഗീതം തുടങ്ങിയ കലകളുടെ പ്രോത്സാഹനം ആ മഹാപുരുഷൻ തൻെറ ഭാഗിനേയനായ രാമവമ്മയുവരാജാവിനെക്കൊണ്ടാണ് സാമാന്യേന നിവ്വഹിച്ചിരുന്നതു്. അങ്ങനെയുള്ള കവികളിൽ (1) രാമപാണിവാദൻ എന്ന നാമാന്തരത്താൽ സുവിദിതനായ മഹാകവി കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ (2) രാമപുരത്തു വാരിയർ (3) കിളിമാനൂർ രവിവമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ (4) ദേവരാജശാസ്ത്രി (5) കൃഷ്ണകവി (6) ശംകരകവി എന്നിവരെപ്പററി ചില വിവരങ്ങഠം അറിയാം. കുഞ്ചൻനമ്പ്യാക്കു പ്രത്യേകം ഒരദ്ധ്യായംതന്നെ വിനിയോഗിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒടുവിലത്തെ മൂന്നു കവികളും സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങഠംമാത്രമേ രചിച്ചിട്ടുള്ളു.

രാമപുരത്തു വാരിയർ (878–928)—ജീവചരിത്രം:—വടക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽപ്പെട്ട മീനച്ചൽത്താലൂക്കിൽ രാമപുരം എന്നൊരു ഗ്രാമമുണ്ടു്. പ്രസിദ്ധമായ ഒരു ശ്രീരാമക്ഷേത്രം അവിടെ ഉള്ളതിനാലാണ് അതിനു് ആ പേർ സിദ്ധിച്ചതു്. ആ ക്ഷേത്രത്തിൻെറ കിഴക്കുവശത്തു് അല്പം വടക്കു മാറി അവിടെ മാലകെട്ടുപ്രവൃത്തിയുള്ള ഒരു വാരിയമുണ്ടു്. ആ വാരിയത്തിലെ ഒരങ്ഗമായി നമ്മുടെ കവി 878–ാമാണ്ടു കുംഭമാസം 2–ാംനു- പൂയംനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ചു. ശങ്കരൻ എന്നായിരുന്നു പേർ. അമ്മ ആ വാരിയത്തിലെ പാവ്വതിവാരസ്യാരും അച്ഛൻ അവിടെനിന്നു രണ്ടു മയിൽ വടക്കു് 'അമനാകര'ഗ്രാമത്തിൽ പുനം എന്ന ഇല്ലത്തിലെ പത്മനാഭൻനമ്പൂരിയുമായിരുന്നു. മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ പേരുകഠം യഥാക്രമം ലക്ഷ്മിക്കുട്ടിയെന്നും ശങ്കരനെന്നും ആയിരുന്നു എന്നും ചില പഴമക്കാർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ടു്. സൂക്ഷ്മം അറിവാൻ നിവ്വാഹമില്ല. പുനം ഇന്നു വിഭവസമൃദ്ധമായ ഒരു കുടുംബമാണെങ്കിലും അന്നു് അതിൻെറ സാമ്പത്തികസ്ഥിതി ആശാസ്യമായിരുന്നില്ല. തന്നിമിത്തം വാരിയക്കു ബാല്യത്തിൽ കഠിനമായ ദാരിദ്ര്യദുഃഖം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ആദ്യം തൻെറ അച്ഛനിൽനിന്നും പിന്നീടു് ഇരിങ്ങാലക്കുടയ്ക്കു പോയി ഉണ്ണായിവാരിയരിൽനിന്നും സംസ്കൃതം അഭ്യസിച്ചു, കുറെക്കാലംകൊണ്ടു സാഹിത്യത്തിലും സംഗീതത്തിലും ഒന്നുപോലെ അഭിജ്ഞനായിത്തീന്നു. അതിനുപുറമേ അദ്ദേഹം ഒന്നാം കിടയിലുള്ള ഒരു ജ്യോത്സ്യനുമായിരുന്നു എന്നറിയുന്നു. മാലകെട്ടിൽ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ശില്പവിജ്ഞാനം ആരെയും ആശ്ചര്യഭരിതരാക്കിയിരുന്നു. അക്കാലത്തു രാമപുരത്തിനു സമീപം വടക്കുംകൂർ രാജാക്കന്മാരുടെ ഒരു ശാഖ വെള്ളിലാപ്പള്ളി എന്ന സ്ഥലത്തു താമസിച്ചിരുന്നു. ആ ശാഖയിൽപ്പെട്ട രവിവമ്മരാജാവിൻെറ ആശ്രി

ത്തനായി വാരിയർ ഒരു കുടിപ്പള്ളിക്കൂടം സ്ഥാപിച്ച് അവിടെ കുട്ടികളെ സംസ്കൃതം അഭ്യസിപ്പിച്ചുവന്നു. രവിവർമ്മരാജാവിനു വൈക്കത്തായിരുന്നു സംബന്ധം; അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി വാരിയരും കൂടെക്കൂടെ അങ്ങോട്ടു പോകുകയും പെരുംതൃക്കോവിലപ്പനെ ഭജിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. 925-ൽ വടക്കംകൂർ കീഴടങ്ങിയതിന്റെ ശേഷം മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു വൈക്കത്തു പള്ളിബ്ഭജനത്തിനായി കുറേ ദിവസം എഴുന്നള്ളിത്താമസിക്കുകയും ആ അവസരത്തിൽ രവിവർമ്മാവിന്റെ സാഹായ്യത്തോടുകൂടി കവി ആ മഹാനുഭാവനെ മുഖംകാണിച്ചു ചില സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ അടിയറവെയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. മഹാരാജാവിനെ ശ്രീകൃഷ്ണനായും തന്നെ കുചേലനായും അവയിൽ ഒരു പദ്യത്തിൽ വാരിയർ ഉല്ലേഖനം ചെയ്തിരുന്നു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ആ പദ്യങ്ങൾ വായിച്ചുനോക്കി, ഉടൻതന്നെ കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടായി രചിക്കാൻ കല്പിക്കുകയും തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു തിരിയെ എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ വാരിയരെക്കൂടി പള്ളിയോടത്തിൽ കയററി അതു പാടിച്ചുകേൾക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രതീക്ഷയിൽ കവിഞ്ഞ മാധുര്യം ആ കൃതിയിൽ അനുഭവപ്പെട്ടതിനാൽ അവിടുന്നു കവിയെക്കൂടി തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോയി തന്റെ ആശ്രിതവർഗ്ഗത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി അവിടെ താമസിപ്പിച്ചു. കുചേലവൃത്തത്തിനുള്ള ഉത്ഭവത്തിന്റെ കാരണത്തെപ്പററി വാരിയർതന്നെ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ തന്റെ സമുജ്ജ്വലമായ ഭാഷയിൽ ഇങ്ങനെ കീർത്തനംചെയ്യുന്നു.

''മൂർത്തി മൂന്നും മുപ്പത്തുമുക്കോടി ദേവന്മാരുമൊരു
മൂർത്തിയായി മുപ്പാരിന്നു വിളക്കമായി
മാർത്താണ്ഡാഖ്യയായിരിക്കും പ്രത്യക്ഷദേവതയുടെ
മാഹാത്മ്യമോർത്തിട്ടു മനസ്സലിഞ്ഞീടുന്നു.
വഞ്ചനാമനുജനായിട്ടവതരിച്ചിരിക്കുന്ന
വഞ്ചിവലവൈരിയുടെ കൃപയുണ്ടായിരിപ്പാൻ
വഞ്ചികയായ് വന്നാവൂ ഞാനെന്നിച്ഛിച്ചു വാഴുംകാലം
വഞ്ചിപ്പാട്ടുണ്ടാക്കണമെന്നരുളിച്ചെയ്തു.
വേദശാസ്ത്രപുരാണേതിഹാസകാവ്യനാടകാദി-
വേദികളായിരിക്കുന്ന കവികളുടെ
മേദുരങ്ങളായ ഗദ്യപദ്യങ്ങളെ ശ്രവിക്കുന്ന
മേദിനീന്ദ്രനജ്ഞനോടാജ്ഞാപിച്ചതോർപ്പൂ!
വാനവർക്കു നിറവോളമമൃതമപ്പിച്ച ഭഗ-
വാനു കുചേലകുചിപിടകമെന്നോണം
വാണീഗുണംകൊണ്ടാരേയും പ്രീണിപ്പിക്കും വഞ്ചിവജ്ര-
പാണിക്കെൻ പാട്ടിമ്പമാവാനടിതൊഴുന്നേൻ.''

വാരിയർ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുമ്പോൾ മഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു ജയദേവന്റെ ഗീതഗോവിന്ദവും തർജ്ജമ ചെയ്യിച്ചു. അതിനുമുൻപുതന്നെ വാരിയർക്കു വയസ്സത്തിനു സമീപം വെച്ചൂർ എന്ന

സ്ഥലത്തു് ഒരു നല്ല ഗൃഹവും വസ്തുവകകളും അവിടുന്നു ദാനം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. വാരിയർ തിരിയെപ്പോയി അവിടെയും രാമപുരത്തുമായി കുറേക്കാലം താമസിച്ചു.

ഒരിക്കൽ രാമപുരം ക്ഷേത്രത്തിൽ ഉത്സവത്തിനു പൊതിയിൽ ചാക്കിയാർ കൂത്തിനായി പോയിരുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ മാല കെട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന വാരിയരെക്കണ്ടു കൂത്തു കേഠക്കാൻ വരുന്നില്ലേ എന്നു ചോദിക്കുകയും, അതിനു മറുപടിയായി വാരിയർ ചാക്കിയാർ എന്താണു് മാലകെട്ടു കാണ്മാൻ വരാത്തതു് എന്നൊരു പ്രതിപ്രശ്നം പ്രയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. മാലകെട്ടിലെന്താണു് കാണാനുള്ളതു് എന്നു നിന്ദാഗർഭമായ സ്വരത്തിൽ വീണ്ടും ഒരു ചോദ്യം ചോദിച്ചുകൊണ്ടു ചാക്കിയാർ അവിടെനിന്നു പോയി. പിറേറ ദിവസം തൊഴാൻ ചെന്നപ്പോഠം അദ്ദേഹത്തിനു ദേവൻെറ ബിംബത്തിൽ ചാത്തിയിരുന്ന മാലയിൽ വാരിയർ ചക്രാകൃതിയിൽ നിബന്ധിച്ചിരുന്ന ഒരു ശ്ലോകം വായിക്കാൻ ഇടവന്നു. ആ ശ്ലോകമാണു് അടിയിൽ ചേക്കുന്നതു്.

"ന കൃതം സുകൃതം കിഞ്ചിൽ ബഹുധാ ദുഷ്കൃതം കൃതം
ന ജാനേ ജാനകീജാനേ! യമാഹ്വാനേ കിമുത്തരം?"

അതു വായിച്ച ചാക്കിയാർ മാലകെട്ടിലും കാണേണ്ടതുണ്ടെന്നു തലകുലുക്കിസ്സമ്മതിച്ചു. വാരിയർ 928-ാമാണ്ടു രാമപുരത്തുവച്ചുതന്നെ മരിച്ചതായാണു് ഐതിഹ്യം.

കൃതികഠം:—(1) കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടു് (2) ഭാഷാഷ്ടപദി (ഗീതഗോവിന്ദത്തിൻെറ ഭാഷാനുവാദം) എന്നീ രണ്ടു പ്രധാനകൃതികഠക്കു പുറമേ (3) അമരകോശത്തിനു ലഘുഭാഷ എന്നൊരു സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനം (4) നൈഷധം തിരുവാതിരപ്പാട്ടു് (5) ഐരാവണവധം അഥവാ മൈരാവണവധം തുള്ളൽ (6) പ്രഭാതകീത്തനം എന്നിവയും വാരിയരുടെ കൃതികളായുണ്ടെന്നറിയുന്നു.

വഞ്ചിപ്പാട്ടുകഠം:—വഞ്ചിപ്പാട്ടു് അല്ലെങ്കിൽ വള്ളപ്പാട്ടു് എന്ന പേരിൽ ഒരു കാവ്യശാഖ നമ്മുടെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലല്ലാതെ കണ്ടിട്ടില്ല. കാണ്മാൻ തരവുമില്ല. വള്ളംകളിക്കു പാടാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന പാട്ടാകയാലാണു് പ്രസ്തുതശാഖയ്ക്കു് ആ സംജ്ഞ സിദ്ധിച്ചതു്. തണ്ടു പിടിച്ചുപോകുന്ന വഞ്ചികളിൽ പാടുന്ന പാട്ടുകഠം, തുഴകൊണ്ടു തുഴഞ്ഞുപോകുന്ന വള്ളങ്ങളിൽ പാടുന്ന പാട്ടുകഠം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടുതരം വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളുണ്ടു്. അവയിൽ ആദ്യത്തെ ശാഖയിൽപ്പെട്ട പാട്ടുകഠക്കു നാടോടിപ്പാട്ടുകളുടേതിൽ കൂടുതലായി ഒരു സ്ഥാനം ഒരിക്കലും ഇല്ലായിരുന്നതിനാൽ അവ ഇന്നു പ്രായേണ വിസ്മൃതങ്ങളായിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അവയിൽ പലതും വടക്കൻപാട്ടുകളേയും തെക്കൻ പാട്ടുകളേയുംപോലെ രസോത്തരങ്ങളാണു്. ചില മാതൃകകഠം ചുവടേ ചേക്കാം.

1 ''ആരിയങ്കാവിലെപ്പൂരം കാണ്മാൻ–
നാരെല്ലാവരും പോകുന്നോ?
അറക്കലെയ്യനും പുളിക്കൽച്ചക്കിയും
പെരുക്കാലൻകഞ്ചനമരത്തു്.
പെരുക്കാലനെന്നു പറയാതെ പെണ്ണേ
പെരുക്കാലൻ നല്ല പണക്കാരൻ.''

2 ''കറുത്ത പെണ്ണേ നിന്നെക്കാണാഞ്ഞതിനാലൊരുനാൾ
വരുത്തപ്പെട്ടു ഞാനൊരു വണ്ടായ്ച്ചമഞ്ഞേനെടി;
വണ്ടായ്ച്ചമഞ്ഞു ഞാനൊരു പള്ളിവാതില്ക്കൽച്ചെല്ലുമ്പോൾ
പൂമാലപ്പെണ്ണെന്നെയൊരു പൂകൊണ്ടെറിഞ്ഞിതെടി.''

3 ''ചുള്ളിച്ചെറിയപെണ്ണേ നിന്റെ ആങ്ങളമാരെങ്ങു പോയി?
ചൂരൽ വലിക്കുവാനായ്ച്ചൂരല്ക്കാട്ടിൽപ്പോയല്ലോ.
ചൂരലുമെന്തിനായി ചുള്ളിച്ചെറിയപെണ്ണേ?
ചൂരലു വേണമല്ലോ കട്ടിൽ വരിഞ്ഞുകെട്ടാൻ.
കട്ടിലുമെന്തിനായി ചുള്ളിച്ചെറിയപെണ്ണേ?
കട്ടിലു വേണമല്ലോ മങ്കമാൎക്കു ചമഞ്ഞിരിപ്പാൻ.''

തുഴക്കാർ ഉപയോഗിക്കുന്ന പാട്ടുകളാണ് 'നതോന്നത' വൃത്തത്തിലുള്ള സാക്ഷാൽ വഞ്ചിപ്പാട്ടുകൾ. അവയിൽ ചിലതിനെല്ലാം എട്ടാം ശതകത്തോളം പഴക്കമുണ്ടെന്നു നാം ദേവനാരായണസ്തോത്രരൂപങ്ങളായ ഒന്നിലധികം ഗാനങ്ങളിൽനിന്നു് ഇതിനുമുൻപുതന്നെ ധരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. വ്യാസോൽപത്തി വഞ്ചിപ്പാട്ടിനു വള്ളക്കാരുടെയിടയിൽ ധാരാളം പ്രചാരമുണ്ടു്. യാത്രകളിക്കാർ പാടുന്ന കിരാതം വഞ്ചിപ്പാട്ടും പ്രധാനമായ ഒരു ഗാനംതന്നെ. ആ കൃതിയുടെ പ്രണേതാവു കുഞ്ചൻനമ്പിയാരാണെന്നു മേൽ ഉപപാദിക്കും. തദനന്തരമാണ് കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടിന്റെ ആവിർഭാവം. ആദ്യകാലങ്ങളിൽ വള്ളംകളി അവസാനിപ്പിക്കുമ്പോൾ ഇക്കാലത്തു പാടാറുള്ള ''വച്ചുപാട്ടു'' പാടിയിരുന്നുവോ എന്നു സംശയമാണ്. മേൽ നിർദ്ദേശിച്ച ഗാനങ്ങളോടു വച്ചുപാട്ടു ഘടിപ്പിച്ചു കാണുന്നില്ല. വള്ളംകളിക്കുപയോഗിക്കുമ്പോൾ വഞ്ചിപ്പാട്ടുകൾക്കു് ആറവുവഞ്ചി എന്നും, രാജവീഥികളിൽക്കൂടി കരക്കാർ ഘോഷയാത്രയായി പാടിക്കൊണ്ടുപോകുമ്പോൾ കരവഞ്ചി എന്നും പേർ പറയുന്നു.

കുചേലവൃത്തം:—സുപ്രസിദ്ധമായ കുചേലവൃത്തം വഞ്ചിപ്പാട്ടു കൈരളീദേവിയുടെ കമനീയങ്ങളായ കണ്ഠാലങ്കാരങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്. സൗന്ദര്യപൂർണ്ണങ്ങളായ ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളുടെ സമഞ്ജസമായ സമ്മേളനം, സമുചിതങ്ങളായ അലങ്കാരങ്ങളുടെ സരസമായ സന്നിവേശനം, സർവോപരി ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനിലുള്ള അപാരമായ ഭക്തിഭാവം ഇത്യാദി ഗുണവിശേഷങ്ങൾ ഈ കാവ്യത്തെ ഉത്തമോത്തമകോടിയിൽ ആരൂഢമാ

ക്കന്നു. വാരിയർ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന കുചേലൻ, ആ ക്ഷേത്തോത്തമന്റെ പതിവ്രതയായ ധർമ്മപത്നി, ശ്രീകൃഷ്ണൻ എന്നീ കഥാപാത്രങ്ങളുടെ ചിത്രങ്ങൾ അനുവാചകരുടെ ഹൃദയഭിത്തികളിൽനിന്നു് ഒരിക്കലും മായുകയോ മങ്ങുകയോ ചെയ്യുന്നതല്ല. തന്റെ പ്രത്യക്ഷദേവതയായ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ അപദാനങ്ങൾ ആദ്യമായും ഭാഗവതദശമസ്കന്ധത്തിന്റെ സാരസംക്ഷേപം അതു കഴിഞ്ഞും കവി പൂർവ്വപീഠികാരൂപത്തിൽ രചിച്ച പിന്നീടാണു് പ്രതിപാദ്യത്തിലേക്ക പ്രവേശിക്കുന്നതു്.

"സ്വാമിദ്രോഹികളുടെ വംശവിച്ഛേദം വരുത്തിയതും,
സ്വാമിത്വമന്നവന്മാരെ ദ്രവിപ്പിച്ചതും,
കോട്ടപടി പലതുറപ്പിച്ചു നന്നായൊരേടത്തും
കോട്ടംകൂടാതെകണ്ടുത്സാഹിച്ചു ചെഞ്ചെമ്മേ
നാട്ടിനെ നന്നാക്കിയതുമോർത്താലങ്ങു ജയസ്തംഭം
നാട്ടുമീ നവാവതാരമെന്നു തോന്നുന്നു.
കാർത്തവീര്യൻ കഴിച്ചോണം ഭദ്രദീപപ്രതിഷ്ഠയും
കാശിരാമസ്വാമിപ്രതിഷ്ഠയും കഴിച്ചു
മാർത്താണ്ഡമഹീപതീന്ദ്രൻ വൈരതയോ ജയിക്കുന്നു?
മാലോകരേ മന്നരായാലീവണ്ണം വേണ്ടു."

എന്നും മറ്റുമുള്ള വരികൾ ആരെയാണു് പുളകമണിയിക്കാത്തതു്? ഇനി കൃഷ്ണകഥാനുവർണ്ണത്തിലെ ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം.

"ധർമ്മപുത്രനുടെ കാര്യക്കാരനോ കാരണമർത്ത്യൻ,
ധർമ്മദൈവമോ, ദൂതനോ? ഞാനറിഞ്ഞില്ല;
സവ്യയനാമർജ്ജുനന്റെ സഖിയോ, സൂതനോ, പര–
ചിന്മയൻ, ഗുരുഭൂതനോ? ഞാനറിഞ്ഞില്ല.
സുരാസുരനരന്മാരെജ്ജയിച്ച സവ്യസാചിയെ–
ജ്ജരാനരജിതനായ നദീതനയൻ
ശരപരവശനാക്കീ പോരിലെപ്പോ,ളപ്പോളൊരു
ചരാചരപ്രപഞ്ചാനാംപതി കോപിച്ചു
കമ്മട്ടമല്ലീ വൃദ്ധന്റെ കളിയെന്നിട്ടു കയറും
ചമ്മട്ടിയും വച്ചിട്ടനായുധത്വം സത്യം
കൈവിട്ടുംകളഞ്ഞു ചക്രമെടുപ്പതും ചെയ്തു രാജ–
ക്കൺവെട്ടത്തിറങ്ങി ദേവവ്രതൻറനേരേ.
വില്ലും വച്ചു, തൃക്കൈവിളയാടി വേണമടിയനെ–
ക്കൊല്ലുവാനെന്നർത്ഥിച്ചിട്ടഞ്ജലിയും ചെയ്തു്
വല്ലഭനാം ഭീഷ്മരരികത്തു വന്നു; വാസുദേവൻ
വല്ലാതെയായിട്ടു വാങ്ങി പലവട്ടവും."

കുചേലന്റെ ദ്വാരകയിലേക്കുള്ള യാത്രയും മറ്റും വാരിയർ വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതു വാചാമഗോചരമായ ഭാവനാകശലതയോടുകൂടിയാകുന്നു.

"കുലങ്കഷകതൂഹലം കടയുമെടുത്തിട്ടനു-
കൂലയായ പത്നിയോടു യാത്രയും ചൊല്ലി
ബാലാദിത്യവെട്ടം തുടങ്ങിയനേരം, കൃഷ്ണനാമ-
ജാലങ്ങളെജ്ജപിപ്പതും ചെയ്തു കുചേലൻ
നാഴികതോറും വളരും ഭക്തി നല്ലമാനന്ദമാ-
മാഴിയിങ്കലുടനുടൻ മുഴുകകയും,
താഴുകയുമെഴുകയും ചെയ്തു" പോകുന്ന ആ ബ്രാഹ്മണനു ദ്വാര

കയോടടുത്തപ്പോളുണ്ടായ അവസ്ഥാന്തരം,

"രാമാനുജാഞ്ചിതരാജധാനി സൽകരിച്ചേകിയ
രോമാഞ്ചകഞ്ചുകപ്പായമീറനായി ചെഞ്ഞെമ്മേ,
സീമാതീതാനന്ദാശ്രുവിൽക്കുളിക്കകൊണ്ടു കുചേല-
ച്ചോമാതിരിക്കതു ചുമടായിച്ചമഞ്ഞു;
ഭക്തിയായ കാററു കൈകണക്കിലേററു പെരുകിയ
ഭാഗ്യപാരാവാരഭംഗപരമ്പരയാ
ശക്തിയോടുകൂടി വന്നു മാറിമാറിയെടുത്തിട്ടു
ശാർങ്ഗിയുടെ പുരദ്വാരം പൂകിക്കപ്പെട്ടു"

എന്നാണു് അദ്ദേഹം വർണ്ണിക്കുന്നതു്.

ഇനിയും ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നില്ല. കുചേലവൃത്തത്തെ അധികരിച്ചു പല കേരളീയകവികൾ സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും കാവ്യങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, അവയെല്ലാം വാരിയരുടെ വഞ്ചിപ്പാട്ടിനു താഴെയേ നില്ക്കുന്നുള്ളു. ഇതരഭാഷകളിലും തദ്വിഷയകമായി ഒരു ഗ്രന്ഥം ആ പദവിക്കു് അടുത്തെങ്ങും എത്തിക്കണ്ടിട്ടില്ല. വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളിൽ ഒന്നാമത്തെ സ്ഥാനം അതിനാണെന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

"ദീനദീനനാകകൊണ്ടും ഹീനനാകകൊണ്ടുമേററം
ജ്ഞാനമില്ലായ്കകൊണ്ടുമെനിക്കീശ്വരൻ
താനേ കൂടെത്തുണയ്ക്കുകൊണ്ടീവണ്ണം ഗാനം ചെയ്യുന്നു;
ഞാനല്ലാതെ മതിയാകയില്ലെന്നു നൂനം"

എന്ന വരികളിൽ അദ്ദേഹംതന്നെ ഭഗവദനുഗ്രഹത്തിൻെറ ശക്തികൊണ്ടാണു് താൻ ആ കൃതി രചിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അഭൗമമായ ഏതോ ഒരു ചൈതന്യത്തിൻെറ അവഭാസം പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ഭാവുകന്മാൎക്കു സ്പഷ്ടമായി കാണുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടാകുന്നതല്ല.

ഭാഷാഷ്ടപദി:—ഗീതഗോവിന്ദത്തിൻെറ തൎജ്ജമയ്ക്കു ഭാഷാഷ്ടപദി എന്നു പേർ പറയുന്നു. ആ കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ കാണുന്ന

"ശ്രീമാൎത്താണ്ഡമഹീമഹേന്ദ്രനരുളിച്ചെയ്കയാലിട്ടു മന്ദോപി ഞാ-
നാമൃഷ്ടാഷ്ടപദീഗതം പദകദംബം ഭാഷയാക്കീടുവാൻ

സാമോദം തുറിയുന്നു; തുഷ്യതു ഭൃശം ശ്രീപത്മനാഭോ മമ
സ്വാമീ രാമപുരേശ്വരശ്ച ഭഗവാൻ; കൃഷ്ണൻ പ്രസാദിക്കണം''

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചാണു് അദ്ദേഹം ആ കൃതി രചിച്ചതെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. നാലാമത്തെ അഷ്ടപദിയിൽ കവി ''ശ്രീജയദേവകവിക്കും കൃഷ്ണനുമീ ജഗദീശ്വരനായിഹ വാഴും തേജസ്സിന്നും തെളിക തൊഴുന്നേനോജസ്സുണ്ടാക്കണമിഗ്ഗാനം'' എന്നും, അഞ്ചാമത്തേതിൽ ''രാജത്വമേറിയാലുമെന്നെ മറക്കാത്ത തേജസ്സിന്നായിക്കൊണ്ടും നമസ്കാരം'' എന്നും, ഒൻപതാമത്തേതിൽ ''ജയദേവന്റെ കൃതിയുടെ ഭാഷേ! രാജയജസ്സിനെ രാജയ ജയദേ!'' എന്നും, പത്താമത്തേതിൽ ''ജയദേവഭണിതിഭാഷാ ജയദയായിട്ടു തീർന്നാവൂ; നയനിധിയാം നരനാഥന്റെ നയനമായി വന്നാവൂ മേ'' എന്നും, പതിന്നാലാമത്തേതിൽ ''ശ്രീജയദേവനെയും കൃഷ്ണനെയും രാജേന്ദ്രനെയും വന്ദിക്കുന്നേൻ'' എന്നും, പതിനാഞ്ചാമത്തേതിൽ ''രാജരാജേശ്വരനായിക്കൊണ്ടും രായും പകലുമഞ്ജലി ചെയ്യുന്നേൻ'' എന്നും, പത്തൊൻപതാമത്തേതിൽ ''പത്മനാഭനെയും മാർത്താണ്ഡമന്നനെയും ഛത്മം വിനാ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ'' എന്നും, ഇരുപത്തിനാലാമത്തേതിൽ ''ജലജവിലോചനനാം കൃഷ്ണനെയും നലമൊടു കവിയാം ജയദേവനെയും വലരിപുസമനാം വഞ്ചീശനെയും കലയേ ഏദി കല്മഷം കളവാൻ'' എന്നും ശ്രീകൃഷ്ണനോടും മൂലകാരനോടും അനുബന്ധിച്ചു് ആ മഹാരാജാവിനെക്കൂടി വന്ദിക്കുന്നു.

കവിതയ്ക്കു കുചേലവൃത്തത്തോളംതന്നെ മാധുര്യമില്ലെങ്കിലും അതിൽ മനോഹരങ്ങളായ ഭാഗങ്ങൾ അവിടവിടെയുണ്ടു്. ഒരുദാഹരണം ഉദ്ധരിക്കാം.

''യമുനാതീരനികുഞ്ജകുടീരേ മരുവീടുന്നു മുകുന്ദൻ
അമുനാ നിന്റെ വിശേഷമശേഷം ശ്രുതമായ് മമ വാചാ
ഹേ! സഖി! രാധേ! ശൃണു മേ വാചം ഹാ! സഹിയാ തവ സാദം
ഹരിവിരഹോദിതവേദന വേണ്ടാ പരിഹരിച്ചീടുവൻ ഖേദം

കേണുവസിക്കും നിന്നെക്കേശവവേണു വിളിച്ചീടുന്നു;
കാണണമെങ്കിൽപ്പോരിക കമലാകാമുകനെക്കാട്ടീടാം;
പക്ഷി പറക്കുമ്പോളും പവനൻ വൃക്ഷമിളക്കുമ്പോഴും
ശിക്ഷ വരുത്തീടുന്നു ശയനം ഹരി തവ വരവോക്കുന്നു.''

(പതിനൊന്നാമത്തെ അഷ്ടപദിയിൽനിന്നു്)

വാരിയർ തന്റെ അഭിമതംപോലെയുള്ള രാഗത്തിലും താളത്തിലുമാണു് ഓരോ അഷ്ടപദിയും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്; അല്ലാതെ ആ വിഷയത്തിൽ ജയദേവനെ അനുകരിച്ചിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം പ്രത്യേകമായി ആട്ടക്കഥകളൊന്നും രചിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ഭാഷാഷ്ടപദികൊണ്ടു് ആ ന്യൂനത പരിഹരിച്ചിരിക്കുന്നു. ''മഞ്ജുതരകുഞ്ജതലകേളിസദനേ''

എന്ന ഇരുപത്തൊന്നാമത്തെ അഷ്ടപദിക്കുമേലുള്ള "ത്വാം ചിത്തേന ചിരം വഹന്നയമതിശ്രാന്തോ ഭൃശം താപിതഃ" ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങളുടെ ഭാഷാനുവാദം കവി "എന്തേ മടിച്ചിവിടെ നില്ക്കുന്നു നീ വിഹിതചിത്തേ" എന്നാരംഭിക്കുന്ന ഒരു ദണ്ഡകംകൊണ്ടാണ് നിവർത്തിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

ലഘുഭാഷ—അമരകോശവ്യാഖ്യ:—ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽനിന്നു് ഒരു ശ്ലോകം ഉദ്ധരിക്കാം. ഗ്രന്ഥം എനിക്കു കാണാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ല.

"ശ്രീരവിവർമ്മനൃപാലസ്യാജ്ഞാവശഗസ്യ കസ്യചിൽ സുമതേഃ
ലഘുഭാഷേയം ലിഖിതാ സതതം നമതോ വിമത്സരാൻ വിബുധാൻ."

ഈ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു കവി പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യാനം രചിച്ചതു തന്റെ ആദ്യത്തെ പുരസ്കർത്താവായ വടക്കുംകൂർ രാജാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ

"പങ്കജാക്ഷ ദയാസിന്ധോ! വെണ്ണ കട്ടുണ്ട പൈതലേ!
മരണം വന്നടുക്കുമ്പോൾ ശരണം നീ സനാതന!"

എന്നൊരു ശ്ലോകവും കാണ്മാനുണ്ടു്.

നൈഷധം തിരുവാതിരപ്പാട്ടു്:—നൈഷധം തിരുവാതിരപ്പാട്ടിൽ ആദ്യത്തെ അഞ്ചു വൃത്തങ്ങളേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. "വ്യാഘ്രപുരത്തിൽ വാണരുളീടുന്ന വ്യാഘ്രചർമ്മാംബരനാം ഭഗവാൻ" "സൽക്ഷേമധാമനി രാമപുരേ നിത്യം സാക്ഷാൽ മരുവുന്ന കർമ്മസാക്ഷി" എന്നീ ദേവന്മാരെ കവി വന്ദിക്കുന്നു. കവിത നന്നായിട്ടുണ്ടു്.

"രംഗാജീവനനംഗനാണഞ്ഞൊരു സംഗതിയിൽ
മംഗല്യാസ്പദമവളുടെയംഗം രംഗമായി—തതിൽ
തുംഗതരങ്ങൾ കുചങ്ങൾ മൃദംഗഭംഗി തേടി
ജംഗമകനകലതോപമാനമാമോമൽമേനി—കണ്ടു
ഭൃംഗപരമ്പരപോലെ വിളങ്ങീ രോമരാജി."

"പ്രാലേയബിന്ദുക്കൾ വീണാലുണ്ടോ പാലാഴിതാൻ പെരുകുന്നു?
കാലേയമായുള്ള കർമ്മം ഭവാനാലംബിച്ചീടായ്ക സാധോ!"

എന്നീ വരികൾ നോക്കുക.

ഐരാവണവധം തുള്ളൽ:—എസ്. ററി. റെഡ്യാർ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള 57 ദിവസത്തെ തുള്ളൽക്കഥകൾ എന്ന പുസ്തകത്തിൽ 'ഐരാവണവധം' എന്നൊരു ഓട്ടൻതുള്ളൽ കാണ്മാനുണ്ടല്ലോ. ആ കൃതി കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടേതല്ലെന്നാണു് എന്റെ പക്ഷം. ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ അതിന്റെ ആരംഭത്തിൽ രാമപുരത്തു ശ്രീരാമനേയും, വൈക്കത്തു പെരുംതൃക്കോവിലപ്പനേയും, തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിയേയും കവി വന്ദിക്കുന്നതായി കാണുന്നു എന്നും

"എങ്കിൽ കിഞ്ചന കഥനം ചെയ്യാം" എന്ന വരി പിന്നീടാണ് വരുന്നതെന്നും ഒരു സ്നേഹിതൻ എന്നെ അറിയിക്കുന്നു. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ ആ തുള്ളൽക്കഥ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ രീതി പിടിച്ചു വാരിയർ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചെഴുതിയതാണെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഐരാവണവധത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം ശ്രീരാമപരമാണ്. ഈ വിഷയത്തിൽ ഉപരിഗവേഷണത്തിന്റെ ആവശ്യമുണ്ടെന്നുള്ള ഭാഗം ഞാൻ വിസ്മരിക്കുന്നില്ല.

പ്രഭാതകീർത്തനം:—പ്രഭാതകീർത്തനം അല്ലെങ്കിൽ ആദിത്യകീർത്തനം എന്ന പേരിൽ സാമാന്യം പ്രചുരപ്രചാരമായ ഒരു കീർത്തനം ഭാഷയിലുണ്ട്. അതു രാമപുരത്തു വാരിയരുടേതെന്നാണ് ഐതിഹ്യം. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി തന്റെ ഭാര്യയ്ക്കു പ്രഭാതകീർത്തനത്തിനായി രചിച്ചതു് എന്നു് ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ ആരോ കുറിച്ചിട്ടുള്ളതായി ജ്ഞാനസാഗരം പുസ്തകശാലയിൽനിന്നു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഭജനകീർത്തനമാല മൂന്നാം ഭാഗത്തിൽ ആ കീർത്തനത്തെപ്പററി ഒരു പ്രസ്താവന കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതു ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതിയാണെന്നു കരുതുവാൻ മനസ്സു വരുന്നില്ല. "മററുള്ള ഗ്രഹാണാം കഥ ദൂരേ" എന്നും മററും അങ്ങിനെയുള്ള വരികൾ ആ മഹാകവി ഒരിക്കലും എഴുതിയിരിക്കയില്ല. എങ്കിലും കവിത ആകപ്പാടെ നോക്കുമ്പോൾ ഗുണോത്തരമാണെന്നും പറയേണ്ടതുണ്ട്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്താം.

"അറിയാഞ്ഞു കിടന്നേനറിവുതകാഞ്ഞു തളന്നേ–
നരുണോദയസമയം വരുമളവേവമുണർന്നേൻ;
പെരുതാക്കുക മമ പാത്രത പരമാർത്ഥവിചാരേ
പരമേശ്വര! ജയ ഭാസ്കര! കരുണാകര! ശരണം.

ആത്താദരമൂത്താരണർ വാഴ്ത്തും മനു കേറപ്പാ–
നാസ്ഥാപരനാസ്ത്താമര വീഴ്ത്തും മധുവുണ്മാൻ
ആസ്ഥാനമുദാത്താകൃതമൂദ്ധാവുദയാദ്രേ–
രാത്താത്തിനഭാസ്തേ ജയ മാർത്താണ്ഡ! നമസ്തേ.

ഇനനായതു ഭുവനേ നനു ദിനനായകനിവനേ
ജനനാവനഹനനാദികൾ തുനിയുന്നതു തനിയേ;
തുണയായതു വിധിമാധവഗിരിശാദികൾ പലരും
വനിതാപതി സവിതാപദി സവിതാ മമ ശരണം.
....
ഓടിച്ചു രഥം വ്യോമനി പീഡിച്ചു തമിസ്രം
ചാടിച്ചു ഗുഹായാം ബത! താഡിച്ചു കരാഗ്രൈഃ
മേടിച്ചു സപര്യാഗണമാടിസ്സുഖവാരിധൌ
ക്രീഡിപ്പിതു നീ മാമകമാനോ! ഭഗവാനേ!"

വ്യാസോൽപത്തി വഞ്ചിപ്പാട്ട്:—വ്യാസോൽപത്തിയെ പ്പററി മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വള്ളംകളിക്കു പാടുവാൻ ഇന്നും ഇത്രമാത്രം പ്രയോജനപ്പെടുന്ന ഒരു കൃതി ഭാഷയിൽ വേറെയില്ല. യമുനാ നദിയിൽ കൈവർത്തകന്യകയായ കാളി കടത്തുവള്ളക്കാരിയായി കഴിയുമ്പോളാണല്ലോ പരാശരമഹർഷി പാന്ഥനായി അവിടെ വന്നുചേരുന്നതും, മാർഗ്ഗമധ്യത്തിൽവച്ച് ആ കന്യകയിൽ അനുരക്തനായിത്തീർന്നു തൽഫലമായി വേദവ്യാസൻ അവരുടെ പുത്രനായി അവതരിക്കുന്നതും. അതുകൊണ്ടു വള്ളപ്പാട്ടിന് ഏററവും യോജിച്ചതാണ് പ്രസ്തുതകഥ. കവിയാരെന്നറിയുന്നില്ല; അദ്ദേഹം ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനായിരുന്നില്ല; എന്നാൽ ലളിതമായ ഭാഷാശൈലിയും മർമ്മസ്പൃക്കായ ഫലിതോക്തിയും അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാധീനമായിരുന്നു. തൃശ്ശൂരിലെ ശിവനേയും അയ്യപ്പനേയും ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നുണ്ട്. കാവ്യപ്രയോജനത്തെക്കുറിച്ചു കവി ഇങ്ങനെ ഉപന്യസിക്കുന്നു.

''കാററുമോളം പെരുത്തുള്ള കായലിൽത്തമ്പുരാക്കന്മാ—
രാററമായോരോടി വച്ചു കളിക്കുന്നേരം,

രണ്ടുനാലല്ലനവധി തണ്ടു വച്ചു വലിക്കുമ്പോരം,
മിണ്ടാതെ വലിക്കുന്നേരം വലച്ചിലേറും.

പാട്ടു പാടിക്കൊണ്ടു വലിച്ചെങ്കിലോ വലച്ചിലില്ല
കോട്ടമുണ്ടാമതിന്നൊരു പാട്ടു പാടുന്നേൻ.''

വാലന്മാർക്കു പാടുന്നതിനായി നിർമ്മിച്ച ഒരു പാട്ടാണ് വ്യാസോൽപത്തി എന്ന് ഇതിൽനിന്ന് ഊഹിക്കാം.

''ഓളവുമൊഴുക്കമുള്ള കാളിന്ദിയിൽക്കടത്തുവാൻ
കാളിയാമവരാക്കു ചെററു പേടിയുമില്ല!

പേടമാൻകണ്ണിയെ മിന്നൽക്കൊടിപോലെ കണ്ടനേരം
താടിക്കാരനയ്യോ തല കണക്കിപ്പോയി''

തുടങ്ങിയ വരികാം മധുരങ്ങളാംതന്നെ. താഴെക്കാണുന്ന ഭാഗത്തിൽ കവിയുടെ ശില്പസാമർത്ഥ്യം തികച്ചും സമീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്.

''അരയന്മാർ മുതലായിട്ടിരുകരയിലുമുള്ളവർ
പരമാർത്ഥമറിയാതെ പറഞ്ഞു തമ്മിൽ.

ഇരുട്ടുപോലെ വന്നോരു പെരുത്ത തണുപ്പുകൊണ്ടു
മരിച്ചുപോമെല്ലാരുമെന്നുറച്ചു ഞാനും.

കണ്ടുകണ്ടിരിക്കെത്തോണി കാണാതെയായ് പിന്നെപ്പിന്നെ—
ക്കണ്ടുകൂടാതായടുക്കലുള്ളോരെത്തന്നെ.

തോണിയും തോണിയിലുള്ളോരാണും പെണ്ണും കൂടീട്ടിപ്പോരം
താണുപോയോ കടലിലേക്കൊലിച്ചുപോയോ?

എന്നു നിരൂപിച്ചു ഞാനു,മൊന്നും വന്നില്ലിനു ദൈവം—
തന്നേ രക്ഷിച്ചിതവരെസ്സന്ദേഹമില്ല.

മന്നൊരു മാമുനിയതിൽക്കന്യകപ്പെണ്ണാണൊന്നേവം
വന്നുപോയാലയ്യോ ലോകം മുടിഞ്ഞുപോകും!

മൂന്നുപേരുണ്ടോ ചങ്ങാതി! മുൻപേ കണ്ടപ്പോഴുംതോണിയിൽ?
മൂന്നില്ല രണ്ടല്ലോതാനും കണ്ടുള്ള മുൻപേ.

അക്കരയിൽനിന്നു തോണി നീക്കുമ്പോഴും രണ്ടാളേയുള്ളു
ഇക്കരെയ്ക്കുടുക്കുംമുൻപൊന്നേറിക്കാണുന്നു.

തോണി തുഴയുന്നവൾക്കു ഗർഭമുണ്ടായിരുന്നാലും
കാണിനേരംകൊണ്ടു ബാലനല്ലാതെയാമോ?

അങ്ങു ട്ടേക്കാളിപ്പെണ്ണല്ലേ ചങ്ങാതി! തുഴയുന്നവ-
ളെങ്ങനെ പെറും? കല്യാണം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.

കാലത്തിൻപകച്ചുകൊണ്ടുതോണിയൊന്നു പെറുവെന്നോ?
ചാലയൊലിച്ചവരതിൽക്കരേറിയെന്നോ?

എന്തൊരാശ്ചര്യമിതു? ചിന്തിച്ചുനോക്കുമ്പോഴും നല്ല
പന്തിയല്ല, കളവുണ്ടെന്നെന്നുടെ പക്ഷം.

റിഷ്ണയും മുനിയും കാളിപ്പെണ്ണും കൂടീട്ടാളൊന്നേവം-
വണ്ണം ചില വിദ്യയെടുത്തെന്നു തോന്നുന്നു.''

ഒടുവിലത്തെ ഈരടിയിലെ വിവക്ഷിതം സഭ്യേതരമാണെങ്കിലും, ആവുന്നിടത്തോളം പര്യായോക്തം പ്രയോഗിച്ചു് അതൊന്നു മയപ്പെടുത്തുവാൻ കവി യത്നിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വില്വാദ്രിമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടു്:—ഒൻപതാം ശതകത്തിൻെറ അവസാനത്തിലോ പത്താം ശതകത്തിൻെറ ആരംഭത്തിലോ രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒരു കിളിപ്പാട്ടാണു് വില്വാദ്രിമാഹാത്മ്യം. അതിനു വില്വപുരാണമെന്നും പേരുണ്ടു്. 926-ാമാണ്ടു വൃശ്ചികമാസം 5-ാനു- പകത്തിയ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒരു പ്രതി ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രണേതാവു് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ഒരു നമ്പൂരിയായിരിക്കുവാൻ സാങ്ഗത്യമുണ്ടു് എന്നു് അതിലെ ''ആധാനാ''ദിപ്രയോഗങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. കവിതയ്ക്കു നല്ല ഒഴുക്കുണ്ടു്. ആദ്യന്തം കേകാവൃത്തമേ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളു. പാദവിഭാഗമില്ല.

പ്രതിപാദ്യം.—കൊച്ചിരാജ്യത്തിലെ ഒരു പ്രധാനക്ഷേത്രമായ തിരുവില്വാമലയുടെ മാഹാത്മ്യമാണു് പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ പ്രകീർത്തിതമായിരിക്കുന്നതു്. വൈശമ്പായനമഹർഷി ജനമേജയചക്രവർത്തിയെ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്ന മഹാഭാരതത്തിലെ ഒരു ഉപാഖ്യാനമാണു് വില്വപുരാണമെന്നു കവി പറയുന്നു. ഭാരതയുദ്ധാനന്തരം വിഷണ്ണനായിത്തീർന്ന ധർമ്മപുത്രരെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുവാൻ വേദവ്യാസൻ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു പല സദുപദേശങ്ങളും നല്കുകയും ഒടുവിൽ ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മാവസ്ഥകൾ ഗ്രഹിക്കുവാൻ ശരശയനത്തിൽ കിടക്കുന്ന

ഭീഷ്മരെ ഉപസപ്പണം ചെയ്യണമെന്ന് അനുശാസിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉടൻതന്നെ യുധിഷ്ഠിരൻ ഭീഷ്മരുടെ സമീപത്തേക്കു പോയി ആ മഹാത്മാവിൻെറ മുഖത്തുനിന്നു രാജധമ്മരഹസ്യങ്ങളും മററും നേരിട്ടു ഗ്രഹിക്കുന്നു. കലിയുഗത്തിൽ ഭഗവാൻ ശ്രീനാരായണനെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള മാഗ്ഗംകൂടി അരുളിച്ചെയ്യണമെന്നു ചക്രവത്തി അഭ്യത്ഥിച്ചപ്പോഠം "പാവ്വതീമഹേശ്വരസംവാദരൂപേണ ഞാൻ കേവലം സംക്ഷേപിച്ചു ചൊല്ലുവൻ കലിധമ്മം" എന്നുപക്രമിച്ചുകൊണ്ടു ഭീഷ്മർ അഷ്ടാക്ഷരമന്ത്രത്തിൻെറ പ്രഭാവം ആദ്യമായി ഉപദേശിക്കുകയും തത്സംബന്ധമായി പല ഉപകഥകഠം ആഖ്യാനംചെയ്കയും ചെയ്യുന്നു. അനന്തരം ക്ഷേത്രങ്ങഠം ഊഷരക്ഷേത്രമെന്നും ബീജക്ഷേത്രമെന്നും രണ്ടുതരത്തിലുണ്ടെന്നും "കോകാമുഖം" ഊഷരക്ഷേത്രവും, "വില്വാദ്രി" ബീജക്ഷേത്രവുമാണെന്നും പറയുന്നു.

"ഊഷരക്ഷേത്രങ്ങളിലിരുന്നു തപസ്സുചെ-
യ്യേഷണാദികഠം നീക്കിദ്ദേഹത്യാഗവും ചെയ്താൽ
പുണ്യപാപങ്ങളെല്ലാം നശിച്ചു മോക്ഷം വരും
പിന്നെയുണ്ടാകയില്ല ജന്മമെന്നറിക നീ.
ബീജക്ഷേത്രത്തിങ്കൽനിന്നാദരാൽച്ചെയ്യും കമ്മം
വ്യാജമെന്നിയേ പുനരൊന്നിന്നു നൂറായ്‌വരും"

എന്നിങ്ങനെയാണ് അവയ്ക്കുതമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം. ശേഷമുള്ള ഭാഗങ്ങഠം തിരുവില്വാമലക്ഷേത്രത്തെസ്സംബന്ധിച്ചുള്ള ഉപകഥകളും മററുമാണ്. ഇങ്ങനെയൊരു ഭാഗം ഭാരതത്തിൽ കാണ്മാനില്ലെന്നു പാവ്വതി പറഞ്ഞപ്പോഠം ശ്രീപരമേശ്വരൻ,

"വില്വത്തിങ്കേന്നു പാഠം ചെയ്തിതു വേദവ്യാസൻ
പലക്കുമതുകൊണ്ടു കേഠക്കായ്‌വന്നീലയല്ലോ.
ഞാനിഹ ലോകത്തിങ്കലൊക്കവേ പരത്തുവൻ
നൂനമിക്കഥയതിന്നാശു നാം പോകയെങ്കിൽ"

എന്നു ദേവിക്കു പ്രത്യുത്തരം നല്കി. ഒടുവിൽ ആ ആദിദമ്പതിമാർ ഭൂമിയിൽ വന്നു വേദവ്യാസനെക്കണ്ടു വില്വപുരാണമെഴുതിച്ചു വില്വാദ്രിയിൽ എത്തി പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തു.

"ജിതമിത്യാദിസ്തോത്രംകൊണ്ടേററം സ്തുതിച്ചപ്പോഠം
മധുസൂദനൻതാനും പ്രീതനായതുനേരം
ശ്രീഭഗവതിയോടും ധരണീദേവിയോടും
ശ്രീപതിയായ വിഷ്ണുഭഗവാൻ നാരായണൻ
പുഷ്കരേക്ഷണൻ ശിലാരൂപിയായ്ക്കാണപ്പെട്ടാൻ
ചക്രശംഖാബ്ജഗദാധരനായതുനേരം"

വിഷ്ണുവിനെ സാക്ഷാൽകരിച്ചു കോകാമുഖവാസിയായ ഒരു ബ്രാഹ്മണനു തങ്ങഠം കൊണ്ടുവന്ന വ്യാസപ്രോക്തമായ പുസ്തകം കൊടുത്തുംവെച്ച്

അവർ കൈലാസത്തേക്കു പോയി. ആ ബ്രാഹ്മണൻ ശിഷ്യന്മാരെ അതു പഠിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങനെയെല്ലാമാണ് ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ഗതി.

മാതൃക:—കവിതയുടെ സ്വരൂപം ഒരുദാഹരണംകൊണ്ടു പ്രദർശിപ്പിക്കാം. കോകാമുഖത്തിലെ പൊയ്ക:

"ചൊല്ലെഴും കോകാമുഖമായിടും ക്ഷേത്രത്തിങ്കൽ
നല്ലൊരു പൊയ്കയുമുണ്ടെത്രയുമഗാധമായ്.
വാരിജകുമുദനീലോൽപലാദികളായ
ചാരുപുഷ്പങ്ങൾകൊണ്ടു ശോഭിച്ചിട്ടിരിപ്പേടം.
പീനകായന്മാരായിപ്പേടികൂടാതെ നിത്യം
മീനങ്ങളുണ്ടതിങ്കലററമില്ലാതവണ്ണം.
അന്യോന്യമൊരുമിച്ചു കളിച്ചു സുഖിച്ചേററ-
മന്നങ്ങൾ കാരന്നങ്ങൾ ചക്രവാകാദികളും.
ആനകൾ പിടികളും മക്കളും കൂടി വന്നു
ദീനമെന്നിയേ നല്ല താമരവളയവും
പറിച്ചുതിന്നു കളിച്ചേററവും പുളയ്ക്കുമ്പോൾ
പാരക്കം കരഞ്ഞുകൊണ്ടോരോരോ പക്ഷികളും;
അവററിൻനാദംകൊണ്ടുമെത്രയും മനോഹരം.
വിബുധസ്ത്രീകൾ വന്നു നിത്യവും കളിക്കയാൽ
കൊങ്കകൾതോറും തേച്ച കുങ്കമപങ്കംകൊണ്ടും
പങ്കജാദ്യങ്ങളായ കുസുമങ്ങളെക്കൊണ്ടും
ദിക്കൊക്കെപ്പരന്നോരു കുസുമഗന്ധംകൊണ്ടു-
മുൾക്കാമ്പിലേററമാനന്ദത്തെ വർദ്ധിപ്പിച്ചീടും."

തിരുവില്വാമലയ്ക്കടുത്തു മലഞ്ചെരുവിൽ പുനർജ്ജനി എന്നൊരു ഗുഹാമുഖമുണ്ടല്ലോ. അതിനു സമീപമായിരിക്കാം കോകാമുഖം എന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നു.

കിളിമാനൂർ രവിവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാൻ—കിളിമാനൂർക്കോവിലകം:—ബ്രിട്ടീഷ്മലബാറിൽ പരപ്പനാട്ടു തട്ടാരിക്കോവിലകത്തെ ഒരു ശാഖയാണ് കിളിമാനൂർ. 861-ൽ അന്നു തിരുവിതാംകൂർ ഭരിച്ചിരുന്ന രവിവർമ്മമഹാരാജാവു, തന്റെ മാതാവായ ഉമയമ്മ റാണിയുടെ അനുമതിയോടുകൂടി രണ്ടു രാജകുമാരിമാരെ കോലത്തുനാട്ടു പള്ളിക്കോവിലകത്തുനിന്നു ദത്തെടുത്ത് അവരെ വിവാഹം ചെയ്യുവാൻ തട്ടാരിക്കോവിലകത്തെ തമ്പുരാക്കന്മാരേയും കൊണ്ടുവന്ന് ആററിങ്ങലിന് എട്ടു നാഴിക അകലെയുള്ള കിളിമാനൂരിൽ താമസിപ്പിച്ചു. ആ ദത്തിൽപ്പെട്ട മൂത്ത റാണിയുടെ പുത്രനാണ് മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവ്. പൂരുരുട്ടാതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാട്ടി പ്രസവിച്ചിട്ടില്ല. 893-ൽ ഒരു രാജകുമാരിയെക്കൂടി കോലസ്വരൂപത്തിലെ മറെറാരു ശാഖ

യായ പള്ളിക്കോവിലകത്തുനിന്നു ദത്തെടുത്തു. കാർത്തികതിരുനാളിൽ ജനിച്ച പാർവ്വതീനാമധേയയായ ആ തമ്പുരാട്ടിയുടെ ഭർത്താവു കിളിമാനൂർ കേരളവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനായിരുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് അവരുടെ പുത്രനാണു്. 903-ാമാണ്ടു വൃശ്ചികമാസത്തിൽ ആ റാണിയേയും അന്നു നാലു വയസ്സുമാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന രാജകുമാരനേയും ശത്രുക്കളിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തുവാൻ ജീവത്യാഗം ചെയ്ത കേരളവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ധീരോദാത്തതയെ അഭിനന്ദിച്ചു് എട്ടു ചതുരശ്രമൈൽ വിസ്തീർണ്ണം വരുന്ന കിളിമാനൂരും അതിനു ചുററുമുള്ള ചില പ്രദേശങ്ങളും മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു് ആ കുടുംബത്തിലേക്കു കരമൊഴിവായി ദാനം ചെയ്തു. അങ്ങനെ കിളിമാനൂർ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഇടവകകളിൽ ഒന്നായിത്തീർന്നു. 923-ൽ പിന്നെയും അന്നു കോലത്തുനാട്ടു പള്ളിക്കോവിലകത്തുനിന്നു നെടുമങ്ങാട്ടു കൊട്ടാരത്തിൽ വന്നു താമസിച്ചിരുന്ന നാലു കൊച്ചുതമ്പുരാട്ടിമാരെ ദത്തെടുത്തു. അവരിൽ പൂയംതിരുനാളിൽ ജനിച്ച മൂത്തതമ്പുരാട്ടിയെ കേരളവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ അനന്തരവനായ രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ വിവാഹംചെയ്തു. പൂയംതിരുനാൾ 957-ൽ മരിച്ചു. അവരുടെ പ്രഥമസന്താനമാണു് 931-ൽ ഭൂജാതനായ മഹാകവി അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാൻ. ഈ വസ്തുതകളിൽനിന്നു രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ ജനനം 910-ാമാണ്ടിടക്കാണു് എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്താം. അദ്ദേഹം 974-ാമാണ്ടു മരിച്ചു. കോയിത്തമ്പുരാനു പള്ളിക്കെട്ടു കഴിക്കുന്ന കാലത്തു വ്യുൽപത്തിയില്ലായിരുന്നു എന്നും പിന്നീടു നിപുണമായി സംസ്കൃതം അഭ്യസിച്ചതിനുമേലാണു് കവനം ചെയ്തുതുടങ്ങിയതെന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു.

കംസവധം:—രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ കംസവധം എന്നൊരാട്ടക്കഥ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ അദ്ദേഹം ഗണപതിയേയും സരസ്വതിയേയും ഓരോ പദംകൊണ്ടു വന്ദിച്ചതിനുമേൽ കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭദ്രകാളിയേയും കുലദേവതയായ കിളിമാനൂർ അയ്യപ്പൻകാവിൽ ശാസ്താവിനേയും രാമകൃഷ്ണാഭിധനായ ഗുരുവിനേയും അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു. ശാസ്താവിനേയും ഗുരുവിനേയും പരാമർശിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളാണു് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു്.

"ആരൂഢസ്തുരഗം മഹാന്തമനഘൈഃ കോദണ്ഡബാണോജ്ജ്വലൽ-
പാണിഃ കുക്കരദാമരാജിതകരൈർഭൂതൈർവൃതസ്സായുധൈഃ
നാനാരത്നവിഭൂഷണോജ്ജ്വലതനുർഗ്ഗീനാനുകമ്പീ ദേഹിനാം
ശാസ്താഖേടരതശ്ചിരം ഭവതു നശ്ശാസ്താ വിഭൂത്യൈ പരം.

വേദാന്തചിന്തനവിജൃംഭിതതത്ത്വബോധം
മേധാവതാം വരമധീതസമസ്തശാസ്ത്രം
ഭൂദേവവര്യമമലം കരുണാർദ്രചിത്തം
ശ്രീരാമകൃഷ്ണഗുരുനാഥമഹം സ്മരാമി."

"മുകുന്ദചരിതാമൃതകീർത്തന"ങ്ങളിൽ ബഷൌൽസുകൃനാണ് താനെന്നു കവി ആ കൃതിയുടെ അവസാനത്തിൽ നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. "കവേ് നാടകമത്ര സാധു കവയസ്സൃഷ്യന്തു ബഷോദരം." എന്ന പദ്യഖണ്ഡത്തിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം കഥകളിക്കു നാടകമെന്നാണ് പേർ നല്കിയിരിക്കുന്നതെന്നു കാണാം. അങ്ങിങ്ങു ചില അപശബ്ദങ്ങളും മററും ഇല്ലെന്നില്ലെങ്കിലും കംസവധത്തെ രണ്ടാംകിടയിലുള്ള ഒരാട്ടക്കഥയായി പരിഗണിക്കുവാൻ വിരോധമില്ല. കുവലയാപീഡത്തിൻെറ വർണ്ണനം കേമമായിട്ടുണ്ട്. തെക്കൻകവികളിൽ കോട്ടയംകഥകളെ അനുകരിച്ച് ആദ്യമായി ഒരു കൃതി രചിച്ചതു രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനാണെന്നു തോന്നുന്നു. അതിനു തെളിവായി താഴെക്കാണുന്ന പദംതന്നെ അംഗീകരിക്കാം.

"പാലയ ശങ്കര ശംഭോ!

മാനുഷരെല്ലാരും കേറംപ്പിൻ–അഭി–
മാനം വെടിഞ്ഞു ശിവനെബ്ഭജിപ്പിൻ (പാലയ)

കാണുന്നതൊക്കയും മായ–എന്നു
തോന്നാതെയുള്ള ജനം ബഹു പേയാം (പാലയ)

ബ്രഹ്മനെന്നും വിഷ്ണുവെന്നും—ചൊല്ലും
ചിന്മയനാം ശിവനേകനെത്തന്നെ (പാലയ)

മാനിനിമാരാം കിണററിൽ–വീണു
താണുപോകാതെ ശിവനെബ്ഭജിപ്പിൻ (പാലയ)

ഞാനെന്നുമെൻേറതിതെന്നു–മുള്ള
മാനം റാടിച്ചുഴന്നീടായ്ക നിത്യം (പാലയ)

ജ്ഞാനമുണ്ടാകുന്നനേരം–പര–
മാനന്ദമൂർത്തിയെക്കാണാമുദാരം" (പാലയ)

ഈ പദം കിർമ്മീരവധത്തിൽ ദുർവാസസ്സിൻെറ "ചന്ദ്രകലാധര പാലയ മാം–ചന്ദ്രോമയ പരിപാലയ മാം" ഇത്യാദി പദം കണ്ടു് എഴുതീട്ടുള്ളതാണ്. ഈ കൃതിയുടെ രചന രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ വാഴ്ചക്കാലത്താണെന്നു തോന്നുന്നു. കംസവധത്തിൽ അരിഷ്ടവധം, കേശിവധം എന്നീ കഥകളും ജരാസന്ധയുദ്ധവുംകൂടി കവി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ജരാസന്ധനെ ബലഭദ്രൻ പിടിച്ചു കെട്ടുന്നതായും ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ വാക്കു കേട്ടു മോചിപ്പിക്കുന്നതായും അദ്ദേഹം വർണ്ണിക്കുന്നു.

കംസവധത്തിനുപുറമേ രുക്മിണീസ്വയംവരം എന്നൊരാട്ടക്കഥകൂടി രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ചിലർ പറയുന്നു. ആ ആട്ടക്കഥ ആരും കണ്ടിട്ടില്ല. അങ്ങനെയൊരു കൃതി അദ്ദേഹം രചിച്ചിരിക്കുമോ എന്നും സംശയിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതു പരമാർത്ഥമാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുത്രനായ അശ്വതിതിരുനാൾ തമ്പുരാൻ അതേ പേരിൽ മറെറാരു ആട്ടക്കഥ നിർമ്മിക്കുവാൻ ഇടയില്ലല്ലോ.

അനന്തപുരമാഹാത്മ്യം കമ്മി:— അനന്തപുരമാഹാത്മ്യം കമ്മിയിലും കവി രാമകൃഷ്ണശാസ്ത്രി എന്ന തന്റെ ഗുരുനാഥനെ വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്. രചന രാമവമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്താണു്.

"ശ്രീരാമകൃഷ്ണാഖ്യഭൂമിദേവൻ
ശ്രീമാനനന്തഗുണനിലയൻ
കാമിതമൊക്കെയും കൈവരുവാനെന്നിൽ
സാമോദമൊന്നു കടാക്ഷിക്കേണം.

ശ്രീവഞ്ചി ഭൂമിതിലകമാകും കല–
ശേഖരരാമവമ്മേന്ദ്രൻതന്റെ
മാനസേ നിത്യവുമാവാസം ചെയ്യിടും
ശ്രീപത്മനാഭ! നമോ നമസ്തേ"

എന്നീ വരികൾ നോക്കുക. ദിവാകരചരിത്രവും ശ്രീപത്മനാഭപ്രതിഷ്ഠയുമാണു് പ്രതിപാദ്യം.

"തോളും കലുങ്ങച്ചിരിച്ചുടനേയവൻ
തോളിൽക്കരയേറി മേളമോടേ ജഗ–
ദാലംബനം കരം കൊട്ടിച്ചിരിക്കയും
മാനസമോഹമിളക്കുകയും

ഇങ്ങനെയുള്ളോരു ലീലയോടും
മംഗലമൂത്തി വസിക്കുന്നേരം
തിങ്ങിന മോദവും കിഞ്ചിൽ ഭവിച്ചിതു
ഖേദവും ഭിക്ഷുവരനു ചിത്തേ."

ഇവ ആ ഗാനത്തിലെ മററു ചില വരികളാണു്.

മററു ചില തെക്കൻകഥകളികൾ:— ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ രേഖകളിൽനിന്നു 919–ാമാണ്ടു തുലാമാസത്തിലെ ഉത്സവത്തിനു തിരുവല്ലായിൽനിന്നു വന്ന ചില അരങ്ങുകാർ (1) കൃഷ്ണാജ്ജുനസംവാദം (2) സുഭദ്രാഹരണം (3) ഗുരുദക്ഷിണ എന്നീ കഥകളും, അവരോ വേറേ ചിലരോ (4) സന്താനഗോപാലം (5) ബാണയുദ്ധം (ആദിയരങ്ങും മുകിവു് അരങ്ങും, അതായതു് ഒന്നും രണ്ടും ദിവസത്തെ കഥകൾ) ഈ കഥകളും, (6) ആറന്മുളനിന്നു വന്ന കാവുക്കാട്ടു് ഇട്ടിരവിപ്പണിക്കരുടെ അരങ്ങുകാർ (7) ശംബരവധം (8) ബാല്യുദ്ഭവം എന്നീ കഥകളും അഭിനയിച്ചതായി വെളിപ്പെടുന്നു. 920 തുലാമാസത്തിലെ ഉത്സവത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു "പെരിയ ആഴാതി വകക്കൂട്ട"വും ആറന്മുള ഇട്ടിരവിപ്പണിക്കർ മുതൽപേരും (9) നളചരിതവും കളിച്ചു. കൊട്ടാരക്കര ശങ്കരപ്പണിക്കർ (10) സ്യമന്തകം അഭിനയിച്ചു. 921 തുലാമാസത്തിൽ മേല്പറഞ്ഞ ആഴാതി, ഇട്ടിരവിപ്പണിക്കർ, ഇവക്കുപുറമേ തിരുവല്ലാ അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ, കളത്തൂർ ത്രിവിക്രമൻ ആശാൻ,

മീനച്ചിൽ ഞാവൽക്കാട്ടു കത്താവിന്റെ വകയിൽ ഇട്ടുണ്ടാപ്പണിക്കർ എന്നിവരുടെ അരങ്ങുകൾകൂടി ഉണ്ടായിരിക്കുകയും, പൂർവോക്തങ്ങളായ ചില കഥകൾ കൂടാതെ അയ്യപ്പപ്പണിക്കർ (11) ഹിഡിംബവധവും, ത്രിവിക്രമനാശാൻ (12) കിരാതവും, ഇട്ടിരവിപ്പണിക്കർ (13) പ്രദോഷ മാഹാത്മ്യം രണ്ടു ദിവസത്തെ കഥയും (14) ജയദ്രഥവധവും, ഇട്ടുണ്ടാപ്പണിക്കർ (15) ധ്രുവചരിതവും ആട്ടകയും ചെയ്തു. 933 തുലാമാസത്തിൽ ആടിയ കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ (16) രാവണോത്ഭവംകൂടി അഭിനയിച്ചതായി അറിയാം. കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാന്റെ കഥകളിൽ സീതാസ്വയംവരം, ഖരവധം, ബാലിവധം, തോരണയുദ്ധം എന്നിവയ്ക്കായിരുന്നു പ്രചാരം. അവയ്ക്കുപുറമേ (17) ജടായുവധം (18) ലങ്കാശ്രീമോക്ഷം എന്നു രണ്ടു രാമായണകഥകൾകൂടി ആടിയതായി കാണുന്നു; അവ അനുകർത്തൃകങ്ങളായിരിക്കാം. മുകളിൽ അക്കങ്ങളിട്ടു കാണിച്ചിട്ടുള്ളവയിൽ നളചരിതവും ശംബരവധവും കിരാതവും ഒഴികെയുള്ള പതിനഞ്ചു കഥകളും 1000–ാമാണ്ടിനുമുൻപുതന്നെ ലുപ്തപ്രചാരങ്ങളായിപ്പോയി എന്നു് അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. 54 ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകൾ എന്ന പുസ്തകത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള കിരാതം, സന്താനഗോപാലം, രാവണോത്ഭവം, ബാണയുദ്ധം എന്നിവ പിന്നീടു് ആവിർഭവിച്ച കൃതികളാകുന്നു. ഏതായാലും കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനെ അനുകരിച്ചു് ആട്ടക്കഥകൾ എഴുതുവാൻ കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ പലരും സന്നദ്ധരായി എന്നു് ഇതിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ടു്. 923 വരെ കോട്ടയം കഥകളൊന്നും തിരുവനന്തപുരത്തു് ആടിയിരുന്നതുമില്ല.

ദേവരാജസൂരി:—മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരിൽ ഒരു പ്രധാനസ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്ന കവിവര്യനാണു് ദേവരാജൻ. അദ്ദേഹം തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽ അഗസ്തീശ്വരം താലൂക്കിൽപ്പെട്ട ആശ്രാമംഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ചു. മൂലകുടുംബം അക്കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഒരു ഭാഗമായിരുന്ന തിരുനെൽവേലി പത്തമടഗ്രാമത്തിൽനിന്നു് ആശ്രാമത്തിൽ വന്നുചേർന്നതാണു്. ബാലമാർത്താണ്ഡവിജയം നാടകത്തിൽ കാണുന്ന

"പിതാമഹസമാനോസ്യ പിതാ മഹിമഗൗരവാൽ
പിതാമഹസനാമാ ച ശേഷാദ്രിരിതി സംജ്ഞയാ;

താദൃശസ്യാന്ത്യരൂപോയമാത്മജഃ പ്രശമം പരം
വിദ്യാവിനയസമ്പത്ത്യാ സമ്പാദയതി സർവദാ"

എന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതൃനാമധേയം ശേഷാദ്രി എന്നായിരുന്നു എന്നും, കവി വിദ്യാവിനയസമ്പന്നനും ശാന്തനുമായിരുന്നു എന്നും നാം അറിയുന്നു. ദേവരാജൻ ബാല്യംമുതല്ക്കുതന്നെ അന്നു യുവരാജാവായിരുന്ന രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ സഖ്യം സമ്പാദിച്ചു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ തൃപ്പടിദാനത്തെ പ്രധാന

മായി വിഷയീകരിച്ച് ബാലമാർത്താണ്ഡവിജയം നാടകം നിർമ്മിക്കുകയും അഭിനവകാളിദാസൻ എന്ന ബിരുദം ആ മഹാരാജാവിൽനിന്നു നേടുകയും ചെയ്തു. ഈ വസ്തുതകൾ ആ നാടകത്തിൽ ഭരതവാക്യം കഴിഞ്ഞുള്ള ഒരു കുറിപ്പിൽ കാണുന്ന

"ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖരഭൂമിപാല-
ബാല്യാശ്രിതഃ കലിതവാൻ കവിരേഷ ധീരഃ
ശ്രീപത്മനാഭചരിതോജ്ജ്വലമേവ ദേവ-
രാജാഭിധസ്സമധുരം രസവൽ പ്രബന്ധം"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നുമാത്രമല്ല, പ്രസ്താവനയിലെ

"പരസ്പരാദേശതയാ പ്രയുക്ത-
ഹലം വർണ്ണവതാല്പ്യുതവേദരൂപം
സ്വകീയനാമാദ്യപദം വഹന്തം
ഭദ്രേ! കവിം വേത്സി ഹി രാജചൂഡം"

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നും "സായന്തനവാസന്തികാവലേപവിലോപസാരസ്വതസൗരഭേണ വഞ്ചികുലസാഗരപൂർണ്ണചന്ദ്രായമാണവിദ്വജ്ജനസാർവഭൗമശ്രീബാലരാമവർമ്മകുലശേഖരാഭിനന്ദനീയനിജവിനയഗുണാലംകൃതേന ദേവരാജസൂരിണാ കൃതം ബാലമാർത്താണ്ഡവിജയം നാമ നാടകം" എന്ന ഗദ്യപംക്തിയിൽനിന്നും നമുക്കു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. നാടകനിർമ്മാണാനന്തരം മഹാരാജാവ് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു സുവർണ്ണപീഠത്തിൽ ഉപവേശിപ്പിച്ച്

"സഭാസ്ഥലഘടിതം ചാരു നാടകം കൃതവാനയം
തദസ്മിന്നേവ സദസി മഹൽ സമ്മാനമർഹതി"

എന്നുപക്രമിച്ച്

"വിചിത്രപദവിന്യാസൈർമ്മനസ്സരസി മാമകേ
ഭാവൽകകവിതാഹംസീ ലേഖനം കുരുതേദ്ഭുതം"

എന്നും

"യദുക്തം ഭവതാ യുക്തം പ്രേമ്ണൈവാലമഭംഗുരം
യത്താൽകവനമൂല്യാർത്ഥമപര്യാപ്തം ജഗത്ത്രയം.

കേനചിൽ ക്രിയതേ കിഞ്ചിൽ സമ്മാനനമിദം തവ,
ഏതദ്ദോഹളമാശ്രിത്യ കീർത്തിവല്ലീ പ്രവർത്തതാം"

എന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയെ ശ്ലാഘിച്ചു നാലു സമ്പുടങ്ങൾ ദാനം ചെയ്യുന്നു. അവയിൽ ഒന്നിൽ ആഭരണവും, മറ്റൊന്നിൽ മാണിക്യഹാരവും, വേറിട്ടൊന്നിൽ പട്ടാംബരവും, നാലാമത്തേതിൽ സ്വർണ്ണവും നിറഞ്ഞിരുന്നു.

"ഏകാ ഭൂഷണഭൂഷിതേയമിതരാ മാണിക്യഹാരോജ്ജ്വലാ
കൗശേയാംബരധാരിണീയമപരാ ചാമീകരാഢ്യാ പരാ

ഏഷാ പേടചതുഷ്ടയീ മണിമയീ സമ്മാനിതാ തേ മയാ
ധീമൻ! മാമകപത്മനാഭചരിതാഖ്യാതുഃ പ്രബന്ധാത്മനാ''

എന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക.

രാമവൎമ്മമഹാരാജാവു ബാലരാമഭാരതം എന്ന നാട്യശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം രചിച്ച കാലത്തും അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നു് ഊഹിയ്ക്കുവാൻ അതിന്റെ പീഠികയിലുള്ള

''അഖിലഗുണനിധീനാമാശ്രയോ ദേവരാജ-
പ്രമുഖസകലദിക്പാലോപഗീതസ്വകീൎത്തിഃ
ബഹുകവിജനസമ്മാനാഭിനന്ദ്യാത്മമൂൎത്തി-
ൎവ്വിലസതി ചിരജീവീ വഞ്ചിഭൂദേവരാജഃ''

എന്ന ശ്ലോകം വഴിതരുന്നു. മുൻപുദ്ധരിച്ച ''ശ്രീബാലരാമവൎമ്മകുലശേഖര'' എന്ന പംക്തിയിൽനിന്നു പ്രസ്തുതനാടകത്തിന്റെ അഭിനയം രാമവൎമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്താണെന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്.

ബാലമാൎത്താണ്ഡവിജയം:— ബാലമാൎത്താണ്ഡവിജയം അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള ഒരു സംസ്കൃതനാടകമാണു്. മാൎത്താണ്ഡവൎമ്മമഹാരാജാവു രാജ്യഭാരം കയ്യേററപ്പോൾ ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി സ്വപ്നത്തിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു തന്റെ ക്ഷേത്രം നവീകരിക്കണമെന്നും അതിലേയ്ക്കുവേണ്ട ധനം ദിഗ്വിജയംകൊണ്ടു സംഭരിക്കണമെന്നും അരുളിച്ചെയ്തു. ആ കല്പനയനുസരിച്ചു മഹാരാജാവു ശുചീന്ദ്രത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ടു പാണ്ഡ്യരാജ്യംവഴി ശ്രീരംഗത്തേക്കു പോയി, ശ്രീരംഗനാഥനെ തൊഴുതു, പ്രതിപ്രയാണത്തിൽ തിരുച്ചെന്തൂർ, ആഴ്വാർ, തിരുനഗരി, ശ്രീവൈകുണ്ഠം, തിരുനെൽവേലി തുടങ്ങിയ പുണ്യസ്ഥലങ്ങൾ സന്ദൎശിച്ചു ദിഗ്വിജയം സാധിച്ചു തിരിയെ വന്നു പത്മനാഭക്ഷേത്രം ജീൎണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്തു് ആ ദേവന്നായി തന്റെ സൎവ്വസ്വവും സമൎപ്പിച്ചു. അന്നുമുതൽ അവിടുന്നു മഹാരാജാവും താൻ യുവരാജാവും എന്ന നിലയിൽ ''ബാല''പദം തന്റെ നാമധേയവുമായി ഘടിപ്പിച്ചു.

''ഭോ വത്സ! ബാലമാൎത്താണ്ഡ! ത്വയാ ദത്തം മഹീധുരാം
അഗ്രഹീഷം പ്രഹൎഷേണ യുവരാജോസി സാംപ്രതം.

യൗവരാജ്യാഭിഷിക്തസ്യ തവ മൂൎദ്ധ്നൈവ ശാശ്വതീ
ഭദ്രാ കൃപാണവല്ലീയം സഖേടാ ഗൃഹ്യതാം ത്വയാ''

എന്നു് ആ അവസരത്തിൽ അശരീരിവാക്കുണ്ടായതായി കവി വൎണ്ണിക്കുന്നു. അന്നുമുതല്ക്കു തിരുവിതാംകൂറിൽ നാടു വാഴുന്ന മഹാരാജാക്കന്മാരെല്ലാം തങ്ങളുടെ സംജ്ഞയ്ക്കു മുൻപിൽ ബാലശബ്ദം ഘടിപ്പിച്ചു കാണുന്നു.

നാടകത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം:—കവിസഹജമായ അത്യുക്തിയിൽനിന്നു ദേവരാജൻ വിമുക്തനല്ലെങ്കിലും ദേശചരിത്രസംബന്ധമായുള്ള

പല വസ്തുതകളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ നാടകത്തിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. തന്നിമിത്തം അതിനു കേരളചരിത്രത്തെ പരാമർശിക്കുന്ന പ്രമാണഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലും ഒരു സ്ഥാനത്തിനവകാശമുണ്ട്. രാജദ്രോഹികളെ മഹാരാജാവ് ഉന്മൂലനം ചെയ്തതിനേയും, അവരുടെ നായകന്മാരായ തമ്പിമാരെ വധിച്ചതിനേയും, ദേശിങ്ങനാടു കീഴടക്കിയതിനേയും, ലന്തക്കാരെ തോല്പിച്ചതിനേയും, മഹാദാനപുരം ഗ്രാമം ബ്രാഹ്മണർക്കു ദാനംചെയ്തതിനേയും, ഒററക്കൽമണ്ഡപം പണിയിച്ചതിനേയും മററും സംബന്ധിച്ചുള്ള വിവരണങ്ങൾ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ കവി സമുജ്ജ്വലമായി ചിത്രണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. തൃപ്പടിദാനത്തിൻെറ വർണ്ണനം വളരെ വിപുലവും മനോമോഹനവുമാണ്. തമ്പിമാരെപ്പററി "രാവണകുംഭകർണ്ണാവിവാത്യന്തപരമദ്ദുർജ്ജയൗ, ബാലകനിഷ്ഠാഭിധാനൗ, പ്രത്യർത്ഥിമൂർദ്ധന്യൗ, ദുരാലോചനാഫലസംസിദ്ധിം നിശ്ചിത്യ വിവിക്തമേവ നിജോപകണ്ഠം കാലചോദനയാ സമ്മിളിതാവേവാഗതൗ, സമയേ വിദിതവൃത്താന്തേന നിമേഷമാത്രേണ ഖഡ്ഗധാരാകബളീകൃതകണ്ഠനാളാവാകലയ്യ പ്രത്യേകം ദൈത്യരൂപ്യതാമാപാദിതൗ—" എന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. ബാലകനിഷ്ഠന്മാരെന്നാൽ കുഞ്ചുതമ്പിമാർ എന്നർത്ഥം. ലന്തക്കാരെക്കുറിച്ചു "നിജരാജ്യമർമ്മഭൂതം പ്രഭൂതധനാഗമസ്ഥാനമതർക്കിതമേവാക്രമ്യ രക്തബീജാസുരകുലമിവ തത്രൈവ പരിവർദ്ധമാനം കുഹനൈകനിലയം സകലമപി സസൈനികം സാംയാത്രികയൂഥമപി വിവിധഞ്ച സമഗ്രായുധജാലമാച്ഛിദ്യൈവ വിദ്രാവിതം, വിനിഹതം, സദ്യശ്ചരണാഗതം, സമ്യക്പരിപാലിതം ച" എന്നാണു് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നതു്. ഈ പ്രസ്താവന സുപ്രസിദ്ധമായ കുളച്ചൽയുദ്ധത്തെപ്പററിയാണെന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അങ്ങനെ മഹാരാജാവു സമ്യക്പാലനം ചെയ്ത ശരണാഗതന്മാരിൽ ഒരാളാണ്, പിന്നീടു തിരുവിതാംകൂർ സൈന്യത്തിൻെറ വലിയ കപ്പിത്താനായിത്തീർന്ന യൂസ്റ്റേഷ്യസ് ഡിലെനോയി. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ മാതാവായ പാർവ്വതീറാണിയെ വർണ്ണിക്കുന്ന "അത ഏവ ഹി ദേവസ്യ ശ്രീമതീ സോദരീ നിരന്തരവ്രതോപവാസനിയമതപസ്സമ്പദധിഷ്ഠാനഭൂതതയാ ഭൂയോപി ദേവീ പുമാനാദേഹശ്രീഃ മഹിമ്നാ നാമ്നാ ച മഹീധരേന്ദ്രനന്ദിനീമനുസ്മാരയന്തീ" എന്നു തുടങ്ങിയ ഗദ്യത്തിൻെറ ചമൽകാരം അവാങ്മനസഗോചരമായിരിക്കുന്നു. മഹാരാജപ്രശസ്തിപരമായ ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടു പുരോഗമനം ചെയ്യാം.

"വിദ്വന്മണ്ഡലപുണ്ഡരീകപടലാമോദപ്രദാനോത്സുക-
സ്തേജോധൂനിതവൈരിജാലതിമിരോ നിത്യോദയോത്യുന്നതഃ
ക്ഷോണ്യാം യഃ പ്രവിഭാതി വാഞ്ഛിതഫലപ്രാപ്തിം നൃണാം കല്പയൻ
ദസോയം വഞ്ചികലോൽഭവോ വിജയതേ ശ്രീബാലമാർത്താണ്ഡരാട്."

കൃഷ്ണശർമ്മാ:—ശ്രീപത്മനാഭചരിതം എന്ന സംസ്കൃതചമ്പൂകാവ്യത്തിൻെറ നിർമ്മാതാവാണു് കൃഷ്ണശർമ്മാവു്. ആ ചമ്പുവിൽ ആറാ

മത്തെ സ്തബകത്തിൻെറ ഏതാനും ഭാഗത്തോളമുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥമേ ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. "ഭഗവദാഗമനോത്സവകഥാസുധാഭിരാമ മനന്തരസർഗം കൃഷ്ണശർമ്മാ നിർമ്മാതുമാരഭത" എന്ന പംക്തിയിൽ അദ്ദേഹം സ്വനാമധേയം പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദേശമേതെന്നറിവില്ല. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ വാഴ്ചക്കാലത്തു രാമവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാൻെറ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു നിർമ്മിച്ച ഒരു കൃതിയാണ് ശ്രീപത്മനാഭചരിതം. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ വസ്തുത വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

"അസ്തി പ്രഭാവാജ്ജിതരാജ്യലക്ഷ്മീ-
ശ്ശാസ്താ സമസ്താവനിവല്ലഭാനാം
ധാത്രീപരിത്രാണപവിത്രകീർത്തി-
ർമ്മാർത്താണ്ഡവർമ്മാ നരപാലവീരഃ.

പ്രസന്നസാരസ്വതചാരുമാധുരീ-
ധുരീണവാണീമകരന്ദസുന്ദരം
ഭജന്തി യം സന്തതമേവ സാധവോ
വസന്തചൂതം മധുപാ ഇവോത്സുകാഃ.

ലക്ഷ്മീകാന്തപദൈകവാസപടുധീസ്സദ്യോഗഭാന്തോ ഭൃശം
നിത്യം ബാധതമസ്സപത്നനിവഹം നിസ്സാരയൻ സർവദാ
നേത്രാനന്ദകരശ്ച സാരസഹിതസ്സന്മാർഗ്ഗജുംഭദ്രുചി-
ന്നാശ്ലാ യസ്യ ന കേവലം വിജയതേ മാർത്താണ്ഡതാ ഭൂപതേഃ.

യസ്യാഭിരാമവികളങ്കശശാങ്കഗൗരൈർ-
ഭൂമണ്ഡലേ ധവളിതേ വിമലൈര്യശോഭിഃ
സുസ്നിഗ്ദ്ധദുഗ്ദ്ധമയവാരിധിശങ്കയേവ
ശേതേ സദൈവ ഭഗവാനിഹ പത്മനാഭഃ.

യന്നിർജ്ജിതാശ്ശാത്രവരാജവീരാ
വനേ വസന്തോ നിശിതൈഃ ഖനിത്രൈഃ
ഭൂമിം തദീയാമിവ സാഭ്യസൂയാ
ഭിന്ദന്തി കന്ദാഹരണച്ഛലേന.

ഭല്ലീഭയോദ്വേല്ലിതഗാത്രവല്ലീ
വല്ലീഗണോല്ലോചഃകതല്ലജാസു
പല്ലീഷു നിർല്ലജ്ജമഥോപചല്ലി
നിർല്ലീയതേ യദ്രിപുവല്ലഭാളീ.

യന്മാതുലഃ ക്ഷ്മാതലവജ്രപാണി-
ർഗ്ഗുണൈകപാത്രീ ഭുവി യജ്ജനിത്രീ
യസ്യാഭിരാമാംഗ്ഗലതാസ്സ്വസാരഃ
സ്വസാരശൗര്യാജ്ജിതകീർത്തിഭൂമ്നഃ.

തച്ഛാസനാൽ പുണ്യവിപാകദാത്രീം
ശ്രീപത്മനാഭസ്യ കഥാമുദാരാം
വക്ഷ്യേ കടാക്ഷാമൃതപൂരസിക്തൈ–
ർവ്വചഃപ്രപഞ്ചൈരധുനാ ഗുരൂണാം........''

''അസ്തി പ്രഭാവാർജ്ജിത'' തുടങ്ങിയ ചില പദ്യങ്ങൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവിൻെറ ദിഗ്വിജയത്തിനുമേലാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ നിർമ്മിതി എന്നു് അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു. അനന്തശയനക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യത്തിൽ പുരാണരൂപേണ പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഐതിഹ്യംതന്നെയാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയിലും പ്രായേണ വർണ്ണിതമായിരിക്കുന്നതു്. ഉർവ്വശി ദിവാകരൻെറ തപോഭംഗത്തിനു് ഉദ്യമിക്കുന്ന മൂന്നാം സ്തബകത്തിലെ കഥയും മററും കവി രസപൂർത്തിക്കുവേണ്ടി കൂട്ടിച്ചേർത്തിരിക്കുന്നു. കവിത ആകപ്പാടെ ആകർഷകമായിട്ടുണ്ടു്.

''അസ്തി പ്രശസ്തമുപദക്ഷിണവാരിരാശി
ക്ഷേത്രം മനോഹരമനന്തപുരാഭിധാനം
യസ്മിൻ പുരാണപുരുഷസ്സഹ ലോകമാത്രാ
നിദ്രായതേ ഭുജഗപുംഗവതല്പശായീ''

എന്നിങ്ങനെ തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തിൻേറയും ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി ക്ഷേത്രത്തിൻേറയും മനോഹരമായ ചിത്രണംകൊണ്ടു കൃതി ആരംഭിക്കുന്നു. ആ ക്ഷേത്രത്തിൻെറ പ്രതിഷ്ഠാപകനായ ദിവാകരസന്ന്യാസിയുടെ കഥ രണ്ടാമത്തെ സ്തബകത്തിലാണ് ആഖ്യാനംചെയ്തുതുടങ്ങുന്നതു്.

''നാരായണം ദ്രഷ്ടുമനാസ്തപസ്വീ
ദിവാകരോ നാമ പുരാ മുനീന്ദ്രഃ
തപോ വിതേനേ ചിരകാലമുഗ്രം
ഭാഗീരഥീതീരതപോവനേഷു.''

ഭഗവാൻ ആ തപസ്വിയുടെ മുന്നിൽ ഒരു ശിശുവിൻെറ രൂപത്തിൽ സന്നിധാനംചെയ്തു പല വികൃതിത്തങ്ങളും കാണിച്ചു. ഒരിക്കൽ ഹോമാഗ്നിയിൽ വെള്ളമൊഴിക്കുന്നതു കണ്ടു് ആ ഉണ്ണിയെ അദ്ദേഹം അല്പം കോപത്തോടുകൂടി പുറംകൈകൊണ്ടു തടുക്കുകയും അപ്പോൾത്തന്നെ ആ വിഗ്രഹം അവിടെനിന്നു് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്കയും ചെയ്തു. അക്കാലത്തു നാരദമഹർഷി അവിടെച്ചെന്നു മാർക്കണ്ഡേയൻെറ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു ദക്ഷിണദിക്കിൽ പരശുരാമക്ഷേത്രത്തിൽ ശ്രീനാരായണൻ കലിയുഗത്തിൽ മനുഷ്യരുടെ പാപശാന്തിക്കായി അനന്തശയനത്തിൽ പള്ളികൊള്ളുമെന്നുള്ള വ്യാസോക്തമായ പുരാവൃത്തം ദിവാകരനെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അതു കേട്ടു് അദ്ദേഹം പല ദേശങ്ങൾ അതിവാഹനംചെയ്തു. ചിദംബരം, തിരുച്ചെന്തൂർ എന്നീ ക്ഷേത്രങ്ങൾ സന്ദർശിച്ചു് ആരുവാമൊഴിമാർഗ്ഗമായി കേരളത്തിലെത്തി, കന്യാകുമാരി, ശുചീന്ദ്രം, തിരുവട്ടാർ, തൃച്ചാരണത്തുമല (ചിതറാൽ) മുതലായ ക്ഷേത്രങ്ങളിലുള്ള

ദേവതകളേയും വന്ദിച്ചു കരമനയാറു കടന്നു് ആറന്നൂരേലായിൽ എത്തിയപ്പോൾ ഒരു പുലയി തായാട്ടുകാട്ടുന്ന തന്റെ കുട്ടിയോടു്

''വേത്രയഷ്ട്യാ സമാതാഡ്യ ത്വാമനന്തപുരേ വനേ
ക്ഷിപാമി കോപകലുഷാ മൂഢ! ബാഢം ന തേ സുഖം''

എന്നു പരുഷോക്തി പറയുന്നതു കേട്ടു് അനന്തൻകാടു് എന്ന സ്ഥലം ഏതാണെന്നു് അവളിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കി. അവിടെച്ചെന്നപ്പോൾ പഴയ ബാലവേഷത്തിൽ ഭഗവാനും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അന്നു വേണാടു ഭരിച്ചിരുന്ന കുലശേഖരമഹാരാജാവിനെ ആ ദിവ്യസ്ഥാനത്തേക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ പോയി. അതിനപ്പുറമുള്ള കഥ എന്തെന്നു ചമ്പുവിന്റെ അവശിഷ്ടഭാഗങ്ങൾ കിട്ടിയാലേ അറിവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു. ചിദംബരത്തിലെ ശിവക്ഷേത്രന്മാരായ ദീക്ഷിതന്മാരുടെ വർണ്ണനമാണു് ചുവടേ പകർത്തുന്ന ശ്ലോകം.

''വിദ്യാവല്ലീമതല്ലീലസദുപവനതാം
ബിഭ്രതാമഭ്രഗംഗാ-
വീചീസന്ദോഹനിന്ദാവഹസരസവചോ-
ഗുംഫഗാംഭീര്യഭാജാം
പുംസാം സംസാരവിധ്വംസനകനകസഭാ-
ധീശസേവാരതാനാം
നൈപുണ്യാലോകകൗതൂഹലകലിതമതി-
ർവിസ്മിതോ ഭൂന്മുനീന്ദ്രഃ.''

ശങ്കരകവി:—'ശംങ്ക' എന്ന മറെറാരു കവിയും അനന്തശയനക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യത്തെ വിഷയീകരിച്ചു പത്മനാഭോദയം എന്നൊരു കാവ്യം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആകെ 142 ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയ ആ കാവ്യം നാലു പദ്ധതികളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

''മനോനിദിധ്യാനവിധൂതപാപ്മനോ
മഹായതീനാം പദപത്മസേവിനഃ
മഹാഫലാ ശംങ്കകവേരിയം കൃതി-
ർമ്മഹാധിയാം കർണ്ണവതംസതാമിയാൽ.''

അദ്ദേഹത്തിന്റേയും ജന്മഭൂമി അവിജ്ഞാതമായിരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണശർമ്മാവും ശംങ്കകവിയും ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണരായിരിക്കണം. ഗ്രന്ഥനിർമ്മാണകാലത്തിൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവുതന്നെയായിരുന്നു വഞ്ചിരാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നതു്. കവി ഇങ്ങനെ പറയുന്നു.

''ശ്രീമന്മാർത്താണ്ഡഭൂപോ ജയതു ബുധജനാ-
നന്ദദായീ നിതാന്തം
കാവ്യഞ്ചേദം മദീയം കലിതഹരികഥാ-
സാരവത്ത്വാൽ സുധീന്ദ്രാഃ

ശ്രുണ്വന്ത്വാചന്ദ്രതാരം ഭവതു ച ധരണൌ
വഞ്ചിവംശോതിദീർഘോ
ബ്രഹ്മാനന്ദാമൃതാബ്ധൌ മമ ഹൃദയമിദം
മജ്ജതാം നിർവിശേഷം.''

പത്മനാഭോദയരചനയ്ക്കു് അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചതും രാമവർമ്മ ഇളയരാജാവായിരുന്നു.

''ധർമ്മസ്ശരീരീവ ച ഭാഗ്യരാശി-
ർദ്ദേഹീവ മൂർത്തോ ഹരിഭക്തിപൂരഃ
സുഗാത്രവാൻ ധൈര്യരസോസ്തി തത്ര
ശ്രീരാമവർമ്മാഭിധഭൂമിപാലഃ.

യൽകല്പനാപീശ്വരകല്പനേവ
കേനാപ്യലംഘ്യാഖിലസാധികാ ച
യത്സാഹിതീസാരവിദാം ബുധാനാം
ദ്രാക്ഷാപി മാധ്വ്യാ സഹ നിംബതുല്യാ.

ക്ഷേമായ തസ്യൈവ ച തൽകലസ്യ
വിഹായ ദുഗ്ദ്ധാംബുനിധിം രമേശഃ
ശേതേത്ര ശേഷേ ഹി തദീയവൃത്തം
സംഗൃഹ്യ കിഞ്ചിദ്രചയാമി പദ്യൈഃ.''

എന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക. ഒടുവിൽ ഭഗവാൻ ദിവാകരസന്ന്യാസിയോടു് അരുളിച്ചെയ്യുന്ന ശ്ലോകങ്ങളാണു് അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്.

''ഇതഃപരം യോഗിവരാത്ര വർത്തേ
ക്ഷേമായ വഞ്ചീന്ദ്രകലസ്യ ശശ്വൽ
അച്ഛിൻ ഭവാൻ നിഷ്ഠതു മാമിഹൈവ
ദാർവാകൃതിം യാസ്യസി സർവ്വസിദ്ധിം.

....

തദാരഭ്യ വനം ഹ്യേതദാസീന്നഗരമുത്തമം;
രാജധാനീ ച സംജാതം വഞ്ച്യുർവ്വീശമഹീഭൃതാം.

തസ്മിൻ ജാതാഃ പാർത്ഥിവാഃ കീർത്തിമന്ത-
ശ്ശുദ്ധാത്മാനോ വിഷ്ണുപാദൈകഭക്താഃ
ശ്രീപ്രാസാദം പദ്മനാഭസ്യ കൃത്വാ
പൂജാദീംശ്ച സ്ഥാപയാമാസുരഗ്ര്യാൻ.''

കവിതയ്ക്കു പറയത്തക്ക ഗുണമൊന്നുമില്ല.

കടത്തനാട്ടു തമ്പുരാൻ—(ശതമുഖരാമായണം ആട്ടക്കഥ):— കടത്തനാട്ടുരാജവംശത്തിൽ കൊല്ലം ഒൻപതാം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു തമ്പുരാൻ ശതമുഖരാമായണം എന്നൊരാട്ടക്കഥ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ ഭാഷാചരിത്രത്തിൽനിന്നറിയുന്നു.

''ശതമുഖരാമായണമിത്യേകം നാട്യപ്രബന്ധമകരോദ്യഃ
ദേവൈഃ പ്രണതൈസ്സേവ്യം കലിമലരഹിതം യയൗ സ വൈകുണ്ഠം''

എന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ചരമത്തെപ്പററി ഒരു ശ്ലോകം അവിടത്തുകാരനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ''ദേവൈഃ പ്രണതൈസ്സേവ്യം'' എന്ന കലിവാചകംകൊണ്ടു പ്രസ്തുതകവിയുടെ നിര്യാണം 910-ാമാണ്ടാണെന്നു വരുന്നു എന്നും അതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിലെ ഒരു ശ്ലോകമാണു് ചുവടേ ചേക്കുന്നതു്.

''കൃത്വാ രാവണനിഗ്രഹം രഘുപതിസ്സൗമിത്രിണാ സംയുത-
സ്സുഗ്രീവാനിലജാശരേന്ദ്രസഹിതസ്സാകം കപീനാം ഗണൈഃ
ആഗത്യാത്മപുരം മുദാ മുനിവരൈഃ പ്രീത്യാഭിഷിക്തോ വസൻ
സന്തുഷ്ടോ വിജനേ കദാചിദഥ താം സീതാമഭാണീദ്ഗിരം.''

നിപുണമായ ഗവേഷണം ചെയ്തിട്ടും ഗ്രന്ഥം കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അതിനെപ്പററി അഭിപ്രായമൊന്നും പറയുവാൻ സാധിയ്ക്കുന്നതല്ലെങ്കിലും ഈ ശ്ലോകം പരിശോധിക്കുന്ന സഹൃദയന്മാക്ക പ്രസ്തുതകവി വാസനാസമ്പന്നനാണെന്നു കരുതാവുന്നതല്ല. പക്ഷേ കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻെറ കഥകാം കണ്ടു് ആ രീതി പിടിച്ച സമീപവാസിയായ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ഒരു കൃതി ഉണ്ടാക്കിയതായിരിക്കാം.

ഇരട്ടക്കളങ്ങര രാമവാരിയർ:—അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം കടലോരത്തായി ഇരട്ടക്കളങ്ങര എന്നൊരു ശിവക്ഷേത്രമുണ്ടു്. ആ ക്ഷേത്രത്തിനു തൊട്ടു തെക്കാണു് ഇരട്ടക്കളങ്ങര വാരിയം. ആ വാരിയം ഇന്നുമുണ്ടു്. കൊല്ലം പത്താം ശതവഷത്തിൻെറ ആരംഭത്തിൽ ചിത്രമെഴുത്തിൽ വിദഗ്ദ്ധനായി ആ കുടുംബത്തിൽ ഒരു വാരിയർ ഉണ്ടായിരുന്നു. രാമവാരിയർ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ പേർ. തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തോടു ചേന്ന ദേവീക്ഷേത്രത്തിൽ അദ്ദേഹം 905-ാമാണ്ടു വൃശ്ചികം 5-ാംനു-കചേലഗോപാലം എന്ന ചിത്രം എഴുതിത്തീത്തതിനു രേഖയുണ്ടു്. 953-ാമാണ്ടു ധനുമാസത്തിലെ ഭദ്രദീപത്തിനു തിരുവനന്തപുരത്തു സന്നിഹിതനായിരുന്ന ഇരട്ടക്കളങ്ങര കൃഷ്ണവാരിയർ അദ്ദേഹത്തിൻെറ വംശജനാണു്. സാഹിത്യത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ സ്മരിക്കേണ്ടതു പഴയ ആട്ടക്കഥകളിൽ ഒന്നായ കിരാതത്തിൻെറ പ്രണേതാവു് എന്ന നിലയിലാണു്. 921-ൽ കിരാതം കഥ ആടിയിരുന്നതായി നാം കണ്ടുവല്ലോ. ആ കഥയിൽ ''ജന്മമൊടുങ്ങുവാൻ വരം കല്പ്പാരേ, തരേണമേ'' എന്നും മററുമുള്ള വരികളിൽ കവിക്കു് അറം വന്നു പോയി എന്നും അതിൽ സൂചിതമായതുപോലെ കഥ അവസാനിപ്പിച്ചു് രണ്ടോ മൂന്നോ ദിവസം കഴിഞ്ഞപ്പോഠം ഒരു കാളയുടെ കുത്തേററു് അദ്ദേഹം മരിച്ചു എന്നും

ഒരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. തൃശ്ശിവപേരൂർക്ഷേത്രത്തിൽ ചിത്രമെഴുതിയതു മുപ്പതാമത്തെ വയസ്സിലാണെന്നു കണക്കാക്കിയാൽ 875–ാമാണ്ടിടക്കാണു് അദ്ദേഹം ജനിച്ചതെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. കാർത്തികതിരുനാറാം രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിത്രങ്ങൾ കണ്ടു സന്തോഷിച്ചു് അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിൽ ചോറു പതിച്ചുകൊടുത്തതായി കാണുന്നു.

കിരാതം ആട്ടക്കഥ:—കിരാതത്തിനു സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ വളരെ താണ ഒരു സ്ഥാനമേ കല്പിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയുള്ളു. വാരിയക്കു പറയത്തക്ക വ്യുൽപത്തിയോ കവനപാടവമോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. 'കിരാതൻ' എന്നതിനു 'കിരാൻ' എന്നും 'വൈരിണാം' എന്നതിനു 'വൈരീണാം' എന്നുമാണു് അദ്ദേഹം പ്രയോഗിക്കുന്നതു്. എങ്കിലും കവിക്കു ശിവവിഷയകമായുള്ള ഭക്തിപ്രകർഷത്തിനു കിരാതം സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നുണ്ടു്. അതു് ആടിക്കാണാൻ കൊള്ളാവുന്ന ഒരു കഥയാണെന്നും സമ്മതിക്കാം. അതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കാം അതിനു് ഇന്നും അഭംഗുരമായി നിലനിന്നുപോരുന്ന പ്രചാരവും. അപ്സരസ്ത്രീകൾക്കു് അർജ്ജുനന്റെ മുന്നിൽ പാടിക്കളിക്കുവാൻ ഒരു കുമ്മിയും കവി പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രായേണ എല്ലാംതന്നെ ഭാഷാനിബദ്ധങ്ങളാണു്. ഒരു പദത്തിലെ ഏതാനും വരികൾമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

"കേവലമേവ ഹി ശൃണു ഗിരമയി നോ ദേവേന്ദ്രാത്മജ.
ദേവസുന്ദരിമാരാം ദേവിമാർ ഞങ്ങൾ നിന്റെ
പൂമെയ് കണ്ടു പൂണ്മാനാവിർമ്മോദേന വന്നു.
ഊററമായുള്ള വെയിൽ കാററം മഴയും മഞ്ഞു–
മേററുകൊണ്ടു വൻകാട്ടിലേററം സന്താപമോടേ
ചെററ നാളല്ലല്ലോ നീ മുററം സേവിച്ചീടുന്നു;
കുററച്ചീടയോന്നുണ്ടോ ചെററു കാരുണ്യം തോന്നി?
സുരസുന്ദരിമാരുമായ് സരസം രമിച്ചുകൊൾവാൻ
നരജന്മം ചെയ്യോർക്കിതു പെരികെപ്പുണ്യമുണ്ടല്ലോ.
പുരുഷനായാലരിയ പുരുഷാർത്ഥമല്ലോ നല്ല
തരുണിമാരുമായുള്ള പരമസംയോഗം പാർത്താൽ."

നളചരിതം തിരുവാതിരപ്പാട്ടു്:—നളചരിതം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടും ഈ വാരിയരുടെ കൃതിയെന്നാണു് അറിയുന്നതു്.

"ശ്രീകൃഷ്ണ ഗോവിന്ദ നാരായണാനന്ത
ശ്രീകാന്ത ഗോപാല പാലയ മാം.
വാനോർനദീപുരേ വാണരുളീടുന്ന
വാസുദേവ കൃഷ്ണ വന്ദിക്കുന്നേൻ.
ചെമ്പകനാട്ടിന്നലങ്കാരമായുള്ള
തമ്പുരാൻ ദേവനാരായണേന്ദ്രൻ

അൻപോടു നമ്മെത്തുണച്ചരുളീടേണം
തൻപാദം ഞാനിതാ കമ്പിടുന്നേൻ.
ചൊല്ലൊണ്ടിരട്ടക്കുളങ്ങരെ വാഴുന്ന
മുക്കണ്ണരെന്നെക്കടാക്ഷിക്കേണം.''

ചേലപ്പറമ്പു നമ്പൂരി—ജീവിതചരിത്രവും മുക്തകങ്ങളും:— ചേലപ്പറമ്പു നമ്പൂരിയെപ്പററി കേട്ടിട്ടില്ലാത്ത സഹൃദയന്മാരില്ല. അദ്ദേഹം യാതൊരു ഗ്രന്ഥവും നിമ്മിച്ചിട്ടില്ല. സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും സന്ദർഭവശാൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഏതാനും മുക്തകങ്ങളിലാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ യശസ്സു നിലനിന്നുപോരുന്നതു്. കോഴിക്കോടിനു സമീപമുള്ള ചാലിയത്തായിരുന്നുവത്രേ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഇല്ലം. പേരു് എന്തെന്നറിയുന്നില്ല. ചേലപ്പറമ്പു ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അമ്മായിശ്ലോകങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിൽ വിരുതനായിരുന്നു.

''ഭക്ത്യാ ഞാനെതിരേ കുളിച്ചു ഭഗവൽപാദാരവിന്ദങ്ങളെ-
ച്ചിത്തേ ചേർത്തൊരരക്ഷണം മിഴിയടച്ചമ്പോടിരിക്കുംവിധൌ
അപ്പോൾത്തോന്നിയെനിക്കു മാരവിരുതും മന്ദസ്മിതപ്രൌഢിയും
പന്തൊക്കും മുലയും തണുത്ത തുടയും............മെന്നോമലേ''

എന്ന ഒരു ശ്ലോകം അദ്ദേഹം അക്കാലത്തുണ്ടാക്കിയെന്നും അതു കേട്ടു ഗുരുനാഥൻ കയത്തു് ''അതു് ഒന്നുകൂടിച്ചൊല്ലു'' എന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ആ ശ്ലോകത്തിൻെറ വേശ്യാവണ്ണനപരമായ ഉത്തരാദ്ധം

''അപ്പോൾത്തോന്നിയെനിക്കു ബാലശശിയും കോടീരവും ഗംഗയും
ബ്രഹ്മാൻെറ തലയും കറുത്ത ഗളവും മററുള്ള ഭൂതങ്ങളും''

എന്നു ശിവവണ്ണനപരമായി മാററിച്ചൊല്ലി ആ കോപിഷ്ഠനെ അത്ഭുതപ്പെടുത്തി എന്നും പ്രസിദ്ധമായ ഒരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. നമ്പൂരി തിരുവനന്തപുരത്തു പോയി 892-ൽ തീപ്പെട്ട രവിവമ്മമഹാരാജാവിനോടു സമ്മാനം വാങ്ങിയെന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഒരു സഞ്ചാരപ്രിയനായിരുന്നതിനാൽ പല രാജധാനികളിലും ചെന്നു് അവിടങ്ങളിലെ അതിഥിയായി താമസിച്ചു നിമിഷശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കി വിനോദിച്ചാണു് ആയുസ്സിൻെറ ഭൂരിഭാഗവും കഴിച്ചുകൂട്ടിയതു്.

താഴെക്കാണുന്നതു വിരഹാവസ്ഥയിൽ ചേലപ്പറമ്പു നിമ്മിച്ച ഒരു മേഘപ്രാത്ഥനാപദ്യമാണു്.

''വിദ്യുന്മാലാരമണ! രമണീയാകൃതേ! നീരദ! ത്വാം
നത്വാ മൌലൌ മുകളിതകരഃ കിഞ്ചിദഭ്യത്ഥയേഹം
യാവല്ലീയേ കുചകലശയോരന്തരാളേ പ്രിയായാ-
സ്താവൽകാലം വിരമ വിഷമാദ്വഷ്ധാരാവിമോക്ഷാൽ.''

ചുവടേ ചേക്കുന്ന ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളെല്ലാംതന്നെ സുവിദിതങ്ങളാണു്.

സ്ത്രീചാട്ടക്കാരം:

'ആഴിക്കെട്ടിന്നകത്തങ്ങഖിലഗുണാഗണം
ചേരമക്കുന്നലേശൻ
വാഴും നാട്ടണ്ടനേകം പകലിരവവിടെ-
പ്പുണ്ട പേടിക്കവേണ്ടാ;
കോഴിക്കോട്ടും നടപ്പാനിതുപൊഴുതെളുത-
ല്ലുണ്ട മാങ്കാവിൽനിന്ന-
മ്മാഴക്കണ്ണാറം പറിക്കുന്നിതു യുവഹൃദയം
കാണ്കെടോ കാലദോഷം.

തണ്ടാർമാതാം രമയ്ക്കോ തരളമലർമിഴി-
ത്തയ്യലാളാമുമയ്ക്കോ
കൊണ്ടാടും മേനകയ്ക്കോ സരസിജമുഖിയാ-
മുവ്വശിയ്ക്കോ ശചിക്കോ
വണ്ടാർപൂവേണിമാരാലടിമലർ പണിയും
ഭാരതിക്കോ രതിക്കോ
കണ്ടാൽ സൗന്ദര്യമേറുന്നഴകിയ പനയ-
ഞ്ചേരി നാരായണിക്കോ?

ചഞ്ചച്ചില്ലീലതയ്ക്കും പെരിയ മണമെഴും
പൂമുടിക്കും തൊഴുന്നേ,-
നഞ്ചിക്കൊഞ്ചിക്കുഴഞ്ഞിട്ടമൃതു പൊഴിയുമ-
പ്പുഞ്ചിരിക്കും തൊഴുന്നേൻ,
അഞ്ചമ്പൻ ചേന്റ യൂനാം മനസി ഘനമുല-
യ്ക്കും മുലയ്ക്കും തൊഴുന്നേൻ,
നെഞ്ചിൽക്കിഞ്ചിൽക്കിടക്കും നെടിയ കടിലത-
യ്ക്കൊന്നു വേറേ തൊഴുന്നേൻ.

സുത്രാമാ ശചിയെ,ന്നതല്ല രതിയെന്നഞ്ചമ്പനും, മാധവൻ
പൊൽത്താർമാനിനിയെന്നുമിത്ഥമധികം വക്കാണമെല്ലാംവിധൗ,
അപ്പോഴാം ഞാനമിളന്നുരത്തിലലരിപ്പെണ്ണെന്നു തോലും പിടി-
ച്ചെത്തീടായ്കിലനത്ഥമായ്വരുമഹോ! മാമാങ്കമാഹോത്സവം.

ഏണങ്ക മച്ചിത്തകാമ്പാമഗതി സുവദനേ?
പണ്ടു നിൻമെയ് തിരക്കീ-
ട്ടെങ്ങാനും പോയ്മറഞ്ഞോ? ശിവശിവ! പലനാ-
ളായി കണ്ടീല ഞാനോ;
കൺകാണാഞ്ഞോ വലഞ്ഞൂ കചഭരതിമിരേ?
നാഭിപത്മത്തിൽ മുങ്ങി-
പ്പൊങ്ങാഞ്ഞോ ഹന്ത! പീനസ്തനഗിരിതടതോ
വീണു കൈകാലൊടിഞ്ഞോ?''

ചാലിയാറ്:

> 'അംഭോരാശികുടുംബിനീതിലകമേ! നൽച്ചാലിയാറേ! തൊഴാ-
> മൻപെന്നെപ്രതി കൈവരേണമതിനായ് ഞാനൊന്നു സംപ്രാർത്ഥയേ
> തേനോലുംമൊഴി തമ്പി സംപ്രതി മണിപ്പോതം കടപ്പോളവും
> ഗംഭീരാരവമോളവും ചുഴികളും കാററം കുറച്ചീടണം.''

കളവൂർക്ഷേത്രത്തിലെ പാർവതി:

> 'നീ ലാളിക്കേണമേനം ഗിരിവരതനയേ,
> ജാഹ്നവീഗൂഢജാരം
> കേളേറെക്കേളിയുള്ളാത്തിരുവുടൽ ഭവതി-
> ക്കല്ലയോ പാതി നല്കി?
> ത്രൈലോക്യാധീശനല്ലോ തവ പതി കളവൂർ-
> ത്തമ്പുരാ,നിത്ര നല്ലോ-
> രാളുണ്ടാമോ? വധൂനാമയി സുമുഖി! സദാ
> പിൻതിരിഞ്ഞല്ല വേണ്ടു.''

അക്കാലത്തു് അവിടെ അഭിമുഖമായിട്ടായിരുന്നില്ല ശിവനെയും പാർവ്വതിയേയും പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരുന്നതെന്നും പിന്നീടു് ആ പ്രതിഷ്ഠ അഭിമുഖമാക്കിയെന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു.

ചേലപ്പറമ്പു വൃദ്ധനായതിനുമേൽ ഒരവസരത്തിൽ കോഴിക്കോട്ടു കിഴക്കേ കോവിലകത്തു പോയി. അന്നു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി അവിടെ വ്യാകരണം പാഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പിറേറ ദിവസം കാലത്തു പല്ലുതേയ്ക്കുമ്പോഠം കവി കണ്ണാടി നോക്കി ''പലിതാനി ശശാങ്കരോചിഷാം ശകലാനീതി വിതർക്കയാമഹേ'' എന്നു തന്റെ ശൃംഗാരശൈലി വിടാതെ ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധമുണ്ടാക്കി രസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അതു കേട്ടു തമ്പുരാട്ടി ''അത ഏവ നിമീലതേതരാം വനിതാലോചനവാരിജം പുരഃ'' എന്നു് അതിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധം പൂരിപ്പിച്ചു, നമ്പൂരിക്കു് അശ്രുതപൂർവമായ ആശ്ചര്യത്തേയും ലജ്ജയേയും ഉൽപാദിപ്പിച്ചു എന്നൊരു പുരാവൃത്തമുണ്ടു്. ഈ പുരാവൃത്തം അസംഭാവ്യമല്ല. 935-ലാണു് തമ്പുരാട്ടിയുടെ ജനനം. 945-ാമാണ്ടിടയ്ക്കായിരിക്കണം പ്രസ്തുതസംഭവം നടന്നതു്. നമ്പൂരി 90 വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരിക്കുകയും ആയുരന്തത്തിൽ ഭഗവത്ഭക്തന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായി പരിണമിച്ചു വിഷ്ണുസായുജ്യം പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ള കഥയ്ക്കു് ആധാരം അടിയിൽ കാണുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ശ്ലോകമാണു്.

> ''അബ്ദാർദ്ധേന ഹരിം പ്രസന്നമകരോദൗത്താനപാദിശ്ശിശുഃ,
> സപ്താഹേന നൃപഃ പരീക്ഷി,ദബലാ യാമാർദ്ധതഃ പിംഗളാ,
> ഖട്വാംഗോ ഘടികാദ്വയേന, നവതിപ്രായോപി തന്ന വൃഥേ
> തം കാരുണ്യനിധിം പ്രപദ്യ ശരണം ശേഷായുഷാ തോഷയേ.''

ആ വഴിയ്ക്കു ചിന്തിക്കുമ്പോൾ ചേലപ്പറമ്പ് 865–നും 955–നും ഇടയ്ക്കുള്ള കാലത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായി അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം മേല്പുത്തൂരിന്റെ സമകാലികനായിരുന്നു എന്നും മേല്പുത്തൂർ വിടനെന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ആക്ഷേപിച്ചതിനുമേലാണ് വിഷ്ണുഭക്തനായതു് എന്നുമുള്ള ചിലരുടെ പ്രസ്താവന സ്വീകാര്യമല്ല. എന്നാൽ ഗുരുവായൂരമ്പലത്തിലെ നടയ്ക്കൽ മണ്ഡപത്തിൽവച്ചായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമമെന്നും ഒരു ദിവസം അവിടെ നമസ്കരിച്ചതിനുമേൽ ആ വൃദ്ധൻ എഴുന്നേല്ക്കയുണ്ടായില്ല എന്നുമുള്ള ഐതിഹ്യം സത്യമായിരിക്കാം. ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ വാതിൽമാടത്തിന്റെ വടക്കേഭാഗത്തു വച്ചായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരഗതി എന്നു പക്ഷാന്തരമായി പറയുന്നവരുമുണ്ട്.

പാട്ടുണ്ണിചരിതം:—ഈ ആട്ടക്കഥ ചേലപ്പറമ്പിന്റെ കൃതിയാണെന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ട്. അതു ശരിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

> "പണ്ടൊരു നബാവു വന്നു കൊണ്ടുപോയാനുള്ളതെല്ലാം
> ഇണ്ടലില്ലതെല്ലാവർക്കും വന്നതല്ലയോ?"

എന്നു് അതിൽ ഒരു വരി കാണുന്നു. പാട്ടുണ്ണി തെക്കേമലയാളത്തുകാരിയായ ഒരു സ്ത്രീയാണ്. അവിടെ കടന്നു കൊള്ളചെയ്തു് എല്ലാം കൊണ്ടുപോയ നബാവു ടിപ്പുസുൽത്താനെന്നു വരാനാണ് സാംഗത്യം. ടിപ്പു മലബാർ ആക്രമിച്ചതു് 963–ലുമാണ്. അഥവാ ഹൈദരാലിയെയാണ് ഈ വരിയിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു സങ്കല്പിച്ചാൽപ്പോലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രഥമാക്രമണം 941–ൽമാത്രമായിരുന്ന സ്ഥിതിക്കു "പണ്ടു്" എന്ന ശബ്ദം പ്രയോഗിക്കുന്ന കവി ചേലപ്പറമ്പനാകാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. "തൊണ്ണൂററൊൻപതിലുള്ളോരു ലോകരിങ്ങൊഴിയാതെ വന്നു വണങ്ങണം" എന്നു് ആ കൃതിയിൽ മറെറാരു വരിയുണ്ട്. "തൊണ്ണൂററൊൻപതു്" എന്ന ശബ്ദംകൊണ്ടു കവി കൊല്ലവർഷത്തെയാണ് നിർദ്ദേശിക്കുന്നതെങ്കിൽ 999–ൽമാത്രമാണ് അതിന്റെ ആവിർഭാവം എന്നും വന്നുകൂടുന്നു. 'പണ്ടൊരു നബാവു്' എന്നു് ആ കൊല്ലത്തിലെ ഒരു കൃതിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു സമുചിതവുംതന്നെ. ഇതിനും പുറമേ "മങ്ങലത്തു നമ്പൂരി" എന്നൊരാളാണ് പാട്ടുണ്ണിചരിതത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവു് എന്നു് ഒരു മാതൃകയിൽ കാണുന്നുമുണ്ട്. ചേലപ്പറമ്പിന്റെ മുക്തകങ്ങളിൽ കാണുന്ന സ്വാരസ്യത്തിന്റെ കണികപോലും അതിലെങ്ങും പകർന്നിട്ടുമില്ല. ഈ കാരണങ്ങളാൽ ചേലപ്പറമ്പുനമ്പൂരിയെ അതുമായി സംബന്ധിപ്പിക്കുന്നതിനു യാതൊരു ന്യായവുമില്ലെന്നാണ് എന്റെ പക്ഷം.

അത്യന്തം ആഭാസമായ ഒരു കൃതിയാണ് പാട്ടുണ്ണിചരിതം. കവിയുടെ കാമവികാരത്തിനു വശംവദയാകാത്ത പാട്ടുണ്ണി എന്ന ഒരു

സാമന്തയുവതി(കോല്പാട്ട്)യെപ്പററിയുള്ള ഭയങ്കരമായ ദോഷാരോപണമാണ് വിഷയം. അതു സംഗ്രഹിക്കുവാൻ നിർവ്വത്തിയില്ല.

"മുററം നിന്നുടെ കൂറവകാർ പറയും വാക്യങ്ങൾ കേട്ടേററവും
മുററത്തുള്ളൊരു പുല്ലുപോലെ കരുതിപ്പാർക്കുന്നിതോ ശോഭനേ?
കുററക്കാർകുഴലാൾക്കു ചെറവു പിഴയും പററീലയെന്നാകിലും,
ചെററം സംശയമില്ല, കുററമുളവാക്കീടാനഹം പോരുമേ"

എന്ന പ്രതിജ്ഞയോടുകൂടിയാണ് ഗ്രന്ഥം ആരംഭിക്കുന്നതുതന്നെ. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി ചുവടേ ചേർക്കാം.

വന്ദനം:

"ശൃങ്ഗാരസാരനിധിയായിടുമങ്ഗജന്മാ
ചങ്ങാതിയായിമരുവുന്ന വസന്തമോടും
സങ്ഗീതബാലചരിതം കഥ ചൊല്ലുവാനായ്
മങ്ങാതെ മന്മനസി വന്നുതുണച്ചിടേണം."

"സങ്ഗീതബാല" എന്ന പദം പാട്ടുണ്ണിയെ സംസ്കൃതീകരിച്ചപ്പോൾ സിദ്ധിച്ചതാണ്.

"ഉണ്ടായീ കേരളത്തിൽപ്പുകൾപെരിയ ചെറു–
പ്പുള്ളശേരിപ്രദേശേ
തണ്ടാർബാണന്നു വേണ്ടും തരുണജനജയ–
ത്തിന്നൊരമ്പെന്നപോലെ
വണ്ടാർപൂഞ്ചായലാളാം വരതനു രുചിരാ–
പാങ്ഗി പാട്ടുണ്ണിനാമ്നാ
രണ്ടാംതണ്ടാരിൽമാതെന്നൊരു നിനവുളവാം
കാണുകിൽക്കാമുകാനാം."

പാട്ടുണ്ണിചരിതം നാലു ദിവസത്തെ കഥയാണെന്നു പറയുന്നു. ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ള മാതൃകയിൽ അങ്ങനെ ഒരു വിഭാഗമില്ല. എന്നാൽ രണ്ടു പുറപ്പാടുണ്ട്. പക്ഷേ നാലു ദിവസംകൊണ്ട് ആടിയിരുന്നിരിക്കാം. ഒരു കാലത്ത് അതിനു കോഴിക്കോട്ടും പരിസരപ്രദേശങ്ങളിലും നല്ല പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നുവത്രേ; അതും ഒരു കെട്ടുകഥയെന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. ഒരു കാലത്തുംതന്നെ കേരളം സദാചാരബോധത്തിൽ അത്രമാത്രം അപകൃഷ്ടമായിരുന്നില്ല.

ചേലപ്പറമ്പിൻെറ കവിതാരീതി—ഒരു വിശിഷ്ടനായ കവി എന്ന നിലയിൽ ചേലപ്പറമ്പ് അറിവുള്ളിടത്തോളമുള്ള അദ്ദേഹത്തിൻെറ മററശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെയും വിജയിക്കുന്നു. അതുവരെ സാമാന്യന്മാർക്ക് അനധിഗമ്യമായിരുന്ന മണിപ്രവാളസരസ്വതിയെ അദ്ദേഹം അത്യുച്ചമായ കൈലാസപർവ്വതത്തിൽനിന്നു ഭൂമിയിലേക്ക് ആനയിച്ച് അവഗാഹയോഗ്യയാക്കി. ആ വിഷയത്തിൽ അദ്ദേഹം

ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൻെറ ഒരു പരമോപകത്താവും അനന്തരകാലികന്മാരായ വെണ്മണി അച്ഛനും പൂന്തോട്ടത്തിനും മാഗ്ഗദശിയുമാണെന്നു പറയേണ്ടതാണു്.

''ശംഭോ ശങ്കര! താണ്ഡവേ തവ ശിരോലങ്കാരസപ്പാവലീ–
തുണ്ഡോദ്യച്ഛ്വസിതേന തീവ്രമരുതാ കത്തുന്ന നേത്രാഗ്നിനാ
വെൺതിങ്കാംക്കലമേൽ വിയത്തുപൊഴിയും പീയൂഷമേററാവു നിൻ–
കണ്ഠേ പൂണ്ടജമുണ്ഡമാല നിയമം ഗായന്തി ചെല്ലുരരേ''

എന്ന ശ്ലോകം അദ്ദേഹത്തിൻേറതാണെന്നുള്ള ചിലരുടെ ധാരണ നിമ്മൂലമാണു്. രസനിഷ്യന്ദിയായ ആ മുക്തകത്തിൻെറ നിമ്മാതാവു് അദ്ദേഹത്തെക്കാറം പ്രാചീനനാണെന്നു ധൈര്യമായി പറയാം.

മാത്താണ്ഡമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടു്—ഇതിവൃത്തം:— മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവിൻെറ അവതാരംമുതൽ കോളംബ(കൊല്ലം) ദേശവിജയംവരെയുള്ള ചരിത്രത്തെ അധികരിച്ചു പുരാണച്ഛായയിൽ അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു കവി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കിളിപ്പാട്ടാണു് മാത്താണ്ഡമാഹാത്മ്യം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒന്നും രണ്ടും കാണ്ഡങ്ങളിൽ ഏതാനും ഭാഗങ്ങളേ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുള്ളു. ഒന്നാം കാണ്ഡത്തിൽ പതിനാഞ്ചു് അധ്യായങ്ങറം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു; അതിനു 'കാകപക്ഷീയം' എന്നൊരു സംജ്ഞയും ഗ്രന്ഥകത്താവു നല്കീട്ടുണ്ടു്. കാകപക്ഷനെ (ബാലനെ) ഉദ്ദേശിച്ചുള്ള കൃതിയാണല്ലോ കാകപക്ഷീയം. ആ കാണ്ഡത്തിൽ മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവിൻെറ ബാല്യകാലത്തെപ്പററിയുള്ള കഥകളാണു് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു പ്രസ്തുതസംജ്ഞ അന്വത്ഥംതന്നെ. ദ്വിതീയകാണ്ഡത്തിൽ പതിനേഴാമധ്യായംവരെ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കിട്ടീട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽത്തന്നെ പല ഓലകളും പൊടിഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു. ഒന്നാം കാണ്ഡം കേകയിലും രണ്ടാം കാണ്ഡം കാകളിയിലുമാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

കാലം—മാത്താണ്ഡവമ്മമാഹാത്മ്യത്തിൻെറ പ്രണേതാവു മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവിൻെറയോ കാത്തികതിരുനാറം മഹാരാജാവിൻെറയോ സമകാലികനാണെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. പത്താം ശതകത്തിൻെറ ചരമപാദത്തിലായിരിക്കാം പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിമ്മിതി. മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവിൻെറ ചരിത്രത്തെപ്പററി താൻ അങ്ങുമിങ്ങും നിന്നു കേട്ടിട്ടുള്ള ചില ഐതിഹ്യങ്ങളെ അവലംബമാക്കിയാണു് അദ്ദേഹം അതു രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മാത്താണ്ഡവമ്മാ രാമവമ്മാ ഇവക്കു തമ്മിൽ നാലു വയസ്സിൻെറ വ്യത്യാസമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു തികച്ചും അസംബന്ധമായിരിക്കുന്നു. 899–ലാണു് രാമവമ്മാവിൻെറ ജനനം എന്നുള്ളതു് അനിഷേധ്യമാണു്. അങ്ങനെ വരുമ്പോറം, ഗ്രന്ഥകാരൻെറ വയോഗണനം ശരിയാകണമെങ്കിൽ മാത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവു സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്യുമ്പോറം അവിടത്തേയ്ക്കു പത്തു

വയസ്സുമാത്രമേ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നു സങ്കല്പിക്കേണ്ടിവരും. അതു ചരിത്രത്തിനു വിരുദ്ധവുമാണു്. മഹാരാജാവു മധുരയിൽനിന്നു് ഒരു യുവതിയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു എന്നു കവി പറയുന്നതിനും ആസ്പദമൊന്നുമില്ല. എന്നാൽ അഴകപ്പമുതലിയാരുമായുള്ള സന്ധി, കഞ്ചുതമ്പിമാർ തുടങ്ങിയ ശത്രുക്കളുടെ ഉന്മൂലനാശം, കുളച്ചലിൽ വച്ചു ഡച്ചുകാർക്കു നേരിട്ട പരാജയം ഇങ്ങനെ ചില സംഭവങ്ങളെപ്പററിയെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനു സാമാന്യം സൂക്ഷ്മമായ ജ്ഞാനം ലഭിച്ചിരുന്നതായും കാണാം. ഏതായാലും തിരുവിതാംകൂർചരിത്രം പഠിക്കുന്നതിനു് ഉപയുക്തങ്ങളായ കാവ്യങ്ങളുടെ പംക്തിയിൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമാഹാത്മ്യത്തിനും ഒരററത്തു് ഒതുങ്ങിനില്ക്കുന്നതിനുള്ള അവകാശമുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാവുന്നതാണു്.

കാവ്യശൈലി:—മാർത്താണ്ഡമാഹാത്മ്യം രണ്ടു പ്രകാരത്തിൽ ദുർഘടമായ ഒരു കാവ്യമാണു്. ഒന്നാമതു കവിക്കു വാസനയില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ കാവ്യം പ്രായേണ അനാകർഷകമായിട്ടുണ്ടു്. അതിനും പുറമേ അതിലെ പാത്രങ്ങളുടേയും നഗരാദികളുടേയും നാമധേയങ്ങൾ അദ്ദേഹം മനഃപൂർവ്വം ഗൂഹനം ചെയ്തു് അനവധി കല്പനാസംജ്ഞകൾ സൃഷ്ടിച്ചു് അങ്ങനെയും അനുവാചകന്മാരെ അസാമാന്യമായി വിഷമിപ്പിക്കുന്നു. അത്തരത്തിൽ ഒരു വ്യവസായത്തിനു് അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരാവശ്യവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു സ്പഷ്ടമാകയാൽ ശ്രോതാക്കളെ വ്യാമോഹിപ്പിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദുർവ്വിഭാവ്യങ്ങളായ ക്ഷുദ്രവിനോദങ്ങളിൽ ഒന്നായിരുന്നു എന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിനു വൈപ്രാവനേശ്വരനെന്നും, രാമവർമ്മാവിനു ലക്ഷ്മധർമ്മിഷ്ഠപ്രഭു എന്നും, രാമയ്യൻദളവായ്ക്കു് ഉഗ്രഗൗരവനെന്നും, ഡിലെനോയിക്കു യോദ്ധാവെന്നും, അഴകപ്പമുതലിയാർക്കു സച്ഛസുന്ദരപിതാവെന്നും, കഞ്ചുതമ്പിമാരിൽ ജ്യേഷ്ഠനു വേണാടേഹനെന്നും, അനുജനു ക്രൂരഗംഭീരനെന്നും, കൊല്ലം രാജാവിനു സംഹല്ലണ്ണഘോരനെന്നും, ഇരണിയലിനു ഹൈരണ്യപഞ്ചാസ്യമെന്നും, പുലിയൂർക്കുറിച്ചിക്കു ശാർദ്ദൂലപ്രതിയെന്നും, മുൻചിറയ്ക്കു് വൈസാരിണകുലം (മീൻചിറ) എന്നുമാണു് കവി നാമകരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. ഇവയിൽ ചില ഗ്രന്ഥികളെല്ലാം നിപുണമായ സമാലോചനയിൽ ശ്ലഥീകരിക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും മററു ചിലവയെപ്പററി അങ്ങനെ പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. പത്മനാഭപുരത്തിനു കമലനാഭപുരമെന്നും, നാഗർകോവിലിനു നാഗക്ഷേത്രമെന്നും, ശുചീന്ദ്രത്തിനു പവിത്രീകൃതേന്ദ്രമെന്നും, വേളിമലയ്ക്കു കല്യാണഗിരിയെന്നും, മാവേലിക്കരയ്ക്കു മഹാബലികുലമെന്നും, തൃശ്ശിനാപ്പള്ളിക്കു ത്രിശിലാവിഹാരമെന്നും പേരുകൾ നല്കീട്ടുള്ളതു് ഒരുവിധം സഹ്യമാണു്. ഡച്ചുകാരെ രോമകർ എന്നും, മഹമ്മദലിയെ മഹാമത്തു് എന്നും വ്യപദേശിച്ചിട്ടുള്ളതും അക്ഷന്തവ്യമല്ല. 'കൃശാംഗിനി', 'പാവകമഹച്ഛസ്സം'

തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങരം പ്രണേതാവിന്റെ വ്യൽപത്തി ഭദ്രമല്ലെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ചില മാതൃകകരം:—ഇങ്ങനെയെല്ലാമാണ് മാർത്താണ്ഡമാഹാത്മ്യത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെങ്കിലും അതിലും ചില മനോഹരങ്ങളായ വർണ്ണനകരം ഇല്ലെന്നില്ല.

ആനയുടെ പോരു്:

"മിശ്രഗംഭീരനെക്കുത്തിനാനാനയും
മിശ്രഗംഭീരനൊഴിഞ്ഞടിച്ചീടിനാൻ,
തൊട്ടിതു തുമ്പിക്കൈകൊണ്ടു പിടിപ്പാനായ്
തട്ടിക്കളഞ്ഞിട്ടു മാററു താഡിച്ചാൻ,
പെട്ടെന്നു വാലിൽപ്പിടിച്ചിതു മിശ്രഗൻ
വട്ടത്തിൽനിന്നു ചുഴന്നു കരീന്ദ്രനും.
ഏററിന കോപാലുഴറി കരിവരൻ
മാറിനാൻ ദൂരത്തു മിശ്രഗംഭീരനും,
....
അപ്പോഴവനിയിൽ വീണുപോയീ ബലാൽ
കെല്ലോടു കോപിച്ചു കുത്തിനാനാനയും,
തെറെറന്നരുരംകയാൽ ഭൂമിയിലേററിതു
ചെറവുമേയേററീല മിശ്രപ്രവീരനിൽ.
വാരണവീരനും മിശ്രപ്രവീരനും
ഘോരഘോരം യുദ്ധമാശു പൊരുംവിധൗ
ഭൂമി നടുങ്ങീ, കലുങ്ങീ ജഗത്ത്രയം,
ഭീമം പടജ്ജനമാർത്തുവിളിച്ചിതു.
ആന ഝടിതി ഝടിതിയലറിയും
സേനകളങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമോടിയും
ആരവാരങ്ങളും ദുർന്നിമിത്തങ്ങളും
പാരമായ്ക്കണ്ടു ഭയംപൂണ്ടു യോദ്ധാവു
തേരതിലാഗ്നേയശസ്ത്രവും കൈക്കൊണ്ടു
പാരാതെ വന്നാനഹിക്രോധിനാ സമം" ഇത്യാദി.

ഒരു യുദ്ധവീരന്റെ പരാക്രമം:

"ധനാഢ്യയാം മാദ്ധ്യമൂർദ്ധാവിൻശരങ്ങളാൽ
മന്നിടമാകെ നിറഞ്ഞതു കാണുകയാൽ
മൈനും മുഴുത്തരിവർഗ്ഗമുഴറിയും
ചങ്ങാതി വീഴ്വതു കണ്ടു തൊഴിക്കയും
തങ്ങളിൽത്തങ്ങളിൽപ്പാരം പഴിക്കയും
വാണം പൊഴിക്കയും കാണം കഴിക്കയും

ഘോരപ്പുഴകരം പലവായൊലിക്കയും
വാരിധിവാരിയുംകൂടിച്ചുവക്കയും
പോരിൽ നടക്കമോടോടിക്കഴിക്കയും
നാരീജനമതു കണ്ടു പഴിക്കയും
നാരദൻ കൗതുകംപൂണ്ടു ചിരിക്കയും
'നാരായണ ജയ'യെന്നു ജപിക്കയും
പാരാതെ വീര്യസ്വർഗ്ഗത്തിൽ ഗമിക്കയും
നില്ല് നില്ലെന്നു പറഞ്ഞതുടുക്കയും
നല്ല ശൂരന്മാർ തിരിഞ്ഞു മരിക്കയും
ആകാശമൊക്കെ വിമാനം മറയ്ക്കയും
ചാകാതപേർ പാഞ്ഞുപോയങ്ങൊളിക്കയും'' ഇത്യാദി.

ശ്രീധരൻനമ്പൂരി—ലക്ഷ്മീദേവനാരായണീയം:—ലക്ഷ്മീദേവനാരായണീയം എന്ന പേരിൽ അഞ്ചങ്കത്തിലുള്ള ഒരു നാടകം ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ ആശ്രിതനായ ശ്രീധരൻനമ്പൂരി രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരളത്തിലെ പല ഇതരനാടകങ്ങളുമെന്നപോലെ ലക്ഷ്മീദേവനാരായണീയവും സൂത്രധാരകൃതാരംഭമാകയാൽ അതിൽ പ്രത്യേകം നാന്ദിയില്ല. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവ് അഗ്നിപുത്രിയായ ലക്ഷ്മിയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണ് ഇതിവൃത്തം. അദ്ദേഹം അഗ്നിഗോത്രജനായ സാമൂതിരിയുമായി ബന്ധമുള്ള ഏതെങ്കിലും രാജവംശത്തിൽനിന്ന് ഏതെങ്കിലും ഒരു കുമാരിയെ പരിഗ്രഹിച്ചിരുന്നുവോ എന്നറിഞ്ഞുകൂടാ. പ്രസ്താവനയിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗം താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''സൂത്ര—ആദിഷ്ടോസ്മി ദേവദേവസ്യ ത്രിദശദാനവമകുടമാണിക്യപ്രഭാകന്ദളരുചിരപദസരോജസ്യ പ്രമദവാരിധിഹിണ്ഡമാനവിരിഞ്ചാണ്ഡഹേലാപരസ്യ വ്യോമനദീനിവാസലോലുപസ്യ മായാഗോപാലപുഷോ ഭഗവതഃ, നിഖിലദ്വിപക്ഷക്ഷമാപാലസമൃക്പാതിതസർവ്വങ്കഷാഖർവ്വവിക്രമേണ ദേവനാരായണേന പരികല്പിതായാം വിചിത്രയാത്രായാം നാനാകകുബന്തസമാഗതൈസ്സമാഹൂയ സബഹുമാനം വിദ്യാപാരഗൈരവിദ്യാനിചയാന്തകൈഃ കോവിദൈഃ........''

''ഏതൽകോവിദകുമുദരാജിദ്വിജരാജരാമനാമഗുരുപാദാബ്ജപ്രതിക്ഷണേക്ഷണതീക്ഷ്ണഭാനുലുപ്തഹൃദന്ധകാരസ്യ കരുണാകൂപാരകൂലങ്കഷവിലോചനദേവനാരായണമഹോജലധിവീചീകണമിളിതവപുഷഃ കസ്യചിദ്ദ്വിജസ്യ ശ്രീധരനാമ്നോ നിബന്ധനം''

''അഭാണി ച തേന,

ധീമൻ ശ്രീദേവനാരായണധരണിപതേ!
ത്വദ്ഗുണാംഭോധിവീചീ–
കേളീലോലാത്മനാ മജ്ജിതജലമനസാ–
പ്യേവമേതന്മയാ ഹി

കഷ്ടം മൂഢം നികൃഷ്ടം ഗതരസവിഷയം
നാടകം ടീകമാനം
യുഷ്മൽകാരുണ്യമാധ്വീരസപരിമിളിതം
മങ്ഗലം ബോഭവീതു''

ഈ പംക്തികളിൽനിന്നു ശ്രീധരൻനമ്പൂരി ഒരു രാമപണ്ഡിതന്റെ ശിഷ്യനാണെന്നും അദ്ദേഹം പ്രസ്തുതനാടകം ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായി അമ്പലപ്പുഴെ താമസിച്ചിരുന്നപ്പോൾ രചിച്ചതാണെന്നും വെളിപ്പെടുന്നു. ''മങ്ഗലം ബോഭവീതു'' എന്നതു രാമപാണിവാദൻ എന്ന നാമാന്തരത്താൽ വിദിതനായ സാക്ഷാൽ കലക്കത്തു കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ അനേകം കൃതികളിൽ ഒരു മുദ്രാവാക്യംപോലെ കാണുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു ശ്രീധരൻനമ്പൂരിയുടെ ഗുരുനാഥൻ കുഞ്ചൻനമ്പിയാർതന്നെയാണെന്നു് അനുമാനിക്കാം. തദനുരോധേന ശ്രീധരൻനമ്പൂരിയും 929–ൽ രാജ്യഭ്രഷ്ടനായ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവും സമകാലികന്മാരാണെന്നും സിദ്ധിക്കുന്നു.

താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിലുള്ളതാണു്.

''തദ്ദേവനാരായണരാജമൗലേ!
വീരം ഭവന്തം സശരീരമേവ
നയാമി ലോകം കൃതപുണ്യപൂര-
ലഭ്യം തമിഭ്യം ശ്രുതലാളിതാനാം.''

കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു്—ചരിത്രസംക്ഷേപം:—കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു് 893–ൽ കോലത്തുനാട്ടുനിന്നു ദത്തെടുത്ത കാർത്തികതിരുനാൾ പാർവ്വതിറാണിയുടേയും, കിളിമാനൂർ കേരളവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റേയും പുത്രനായി 899–ാമാണ്ടു കർക്കടകമാസം 5–ാംനു- ജനിച്ചു. 903 വൃശ്ചികത്തിൽ പിതാവു രാജദ്രോഹികളാൽ ഹതനാവുകയും, അന്നു നാലു വയസ്സുമാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന ഭവിടുന്നു് ആയുർബലംകൊണ്ടു രക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്തതായി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. 905 കന്നി 20–ാംനു- മാതുലനായ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു സിംഹാസനാരൂഢനായ അവസരത്തിൽ ഇളയരാജാവായി. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അക്ഷരവിദ്യയിലും ആയുധവിദ്യയിലും ഒന്നുപോലെ അസാധാരണമായ നൈപുണ്യം സമ്പാദിച്ചു. ഡച്ചുകാരോടും കായംകുളം രാജാവിനോടും, ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനോടും നേരിടേണ്ടിവന്ന തിരുവിതാംകൂർ സൈന്യത്തിലെ ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ നേതൃത്വം സമർത്ഥമായി നിർവ്വഹിച്ചു. മാതുലന്റെ മരണാനന്തരം 933 കർക്കടകം 9–ാംനു- മഹാരാജപദത്തെ അധിരോഹണംചെയ്തു. നാല്പതു കൊല്ലത്തോളം കാലം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ യോഗക്ഷേമത്തിൽ അനവരതം ബദ്ധശ്രദ്ധനായി അവിസ്മരണീയങ്ങളായ പല അപദാനങ്ങൾകൊണ്ടു ഭാരതഭൂമിയെങ്ങും

വിഖ്യാതി നേടി. സാമൂതിരിയെ കൊച്ചിയിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിച്ചു കൊച്ചി മഹാരാജാവിനെ സകലശത്രുബാധകളിൽനിന്നും വിമുക്തനാക്കി. കുന്നത്തുനാട്ട്, ആലങ്ങാട്ട്, പറവൂർ, ചേർത്തല എന്നീ നാലു മണ്ഡപത്തുംവാതിലുകൾ തിരുവിതാംകൂറോടു കൂട്ടിച്ചേർത്തു. ആർക്കാട്ടു നവാബ് മുഹമ്മദലിയുമായി സഖ്യത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടു തിരുവിതാംകൂറിനു സഹ്യപർവ്വതത്തിനു കിഴക്കുണ്ടായിരുന്ന കളക്കാട്ടു മുതലായ ചില ദേശങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞുകൊടുത്തുവെങ്കിലും ചെങ്കോട്ടയും കന്യാകുമാരിയും ആ പ്രബലനായ നിത്യശത്രുവിന്റെ ശല്യത്തിൽനിന്നു വീണ്ടെടുത്തു നാട്ടിൽ ശാശ്വതമായ സമാധാനം സ്ഥാപിച്ചു. വടക്കേ അതിർത്തിയിൽ നെടുങ്കോട്ട എന്ന ദീർഘോന്നതമായ പ്രാകാരം നിർമ്മിക്കുകയും, കൊടുങ്ങല്ലൂർ, അഴിക്കോട്ട എന്നീ ദുർഗ്ഗങ്ങൾ ഡച്ചുകാരോടു വിലയ്ക്കു വാങ്ങിക്കുകയും ചെയ്തു മൈസൂർ മുഹമ്മദീയരാജാക്കന്മാരുടെ ആക്രമണത്തിൽനിന്നു രാജ്യത്തെ രക്ഷിക്കുവാൻ ഭഗീരഥപ്രയത്നം ചെയ്തു. എങ്കിലും 964 ധനു 18-ാംനു- ടിപ്പുസുൽത്താൻ തിരുവിതാംകൂറിനെ സ്വായത്തമാക്കുവാൻ സർവ്വാഭിസാരസമ്പന്നനായി പാഞ്ഞെത്തി; പക്ഷേ ആ വിജിഗീഷുവിനു തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്നു ലഭിച്ചതു പരാജയവും പംഗുത്വവും മാത്രമായിരുന്നു. ഈ സംഭവത്തെപ്പററിയും 971-ൽ ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റിൻഡ്യാക്കമ്പനിയുമായിച്ചെയ്ത ശാശ്വതസഖ്യത്തെപ്പററിയും ഇതിനുമുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഹിരണ്യഗർഭം, തുലാപുരുഷദാനം തുടങ്ങിയ ഷോഡശമഹാദാനങ്ങൾ 935മുതൽ 940വരെയുള്ള കൊല്ലങ്ങളിൽ നടത്തിയതിനുപുറമേ മറെറാരു തുലാഭാരംകൂടി അനന്തരകാലത്തിൽ നിർവ്വഹിച്ചു. 941-ൽ പുതുതായി കീഴടക്കിയ ദേശങ്ങൾ ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്കു തൃപ്പടിദാനം ചെയ്തു. 945-ൽ രാമനാഥത്തിലെ സേതുപതിരാജാവിനോടു കാക്കൂർ എന്ന പ്രദേശം വിലയ്ക്കു വാങ്ങി അതിൽനിന്നു കിട്ടുന്ന ആദായം രാമേശ്വരക്ഷേത്രത്തിൽ ചില ധർമ്മങ്ങൾക്കായി വിട്ടുകൊടുത്തു. 957 ഇടവം 30-ാംനു- മാതാവു മരിച്ചു; 958-ൽ മാതൃമുക്തിയ്ക്കായി രാമേശ്വരത്തു പോയി സ്നാനം ചെയ്തു യഥാവിധി സകലപിതൃകർമ്മങ്ങളും അനുഷ്ഠിച്ചു. 963-ൽ ആലുവായിൽ കർമ്മികളായ നമ്പൂരിമാരെക്കൊണ്ടു സമഗ്രവും സാംഗോപാംഗവുമായ നിലയിൽ ഒരു യാഗം നടത്തിച്ചു. കന്യാകുമാരിമുതൽ പറവൂർവരെയുള്ള ദേശങ്ങളിലെല്ലാം സുഭിക്ഷവും സുഖവും വളർത്തി. അവിടത്തെ പ്രജാരഞ്ജനപാടവത്തേയും, ഹൃദയവിശാലതയേയും, നീതിനിർവ്വഹണനിഷ്ഠയേയും സമകാലികന്മാരായ പല പാശ്ചാത്യന്മാരും മുക്തകണ്ഠമായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദീനാനുകമ്പയ്ക്കും പരോപകാരപരതയ്ക്കും ആശ്രിതരക്ഷണത്തിനും പ്രസിദ്ധിനേടിയ ആ മഹാരാജാവ് ഇന്നും കേരളത്തിൽ ധർമ്മരാജാവ് എന്ന ബിരുദനാമത്താൽ അറിയപ്പെടുന്നു; അവിടത്തെ പാവനമായ സ്മരണ ഏതു കേരളീയനേയും പുളകിതഗാത്രനാക്കുന്നു. കാർത്തികതിരുനാൾ 973-ാമാണ്ടു കുംഭം

6–ാംനു- എഴുപത്തിമൂന്നാമത്തെ വയസ്സിൽ ശിവരാത്രിദിവസം ബ്രഹ്മസായുജ്യം പ്രാപിച്ചു.

വൈദുഷ്യവും വിദ്വൽപ്രോത്സാഹനവും:—കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ സംസ്കൃതം, പെർഷ്യൻ, ഹിന്ദുസ്ഥാനി, മലയാളം എന്നീ നാലു ഭാഷകളിൽ പരിനിഷ്ഠിതമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. തമിഴും അവിടത്തേക്കു സ്വാധീനമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു പല തമിഴ്ക്കവികൾ അദ്ദേഹത്തിനു ഗാനങ്ങൾ രചിച്ചു സമർപ്പിച്ചിരുന്നതിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. മഹാരാജാവായതിനുമേൽ പീട്രോഡിവേഗസ്സ് എന്ന ഒരു പോർത്തുഗീസ് പണ്ഡിതനിൽനിന്നു പോർത്തുഗീസും ഇംഗ്ലീഷും പഠിച്ചു. അവയ്ക്കുപുറമേ അവിടുത്തേക്കു ഡച്ചുഭാഷയും പരിചിതമായിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തിൽ അവിടുത്തെ ഗുരുനാഥൻ ആരായിരുന്നു എന്നു നിർണ്ണയമില്ല. രാജസൂയം ആട്ടക്കഥയുടെ ആരംഭത്തിൽ മഹാരാജാവു് ഒരു രഘുനാഥസൂരിയെ

> ''ജ്ഞാനേ ഹി യേന സദൃശോ ന ഹി ശാസ്ത്രജന്യേ
> മാന്യാ സുധാശനഗുരോരിവ യസ്യ കീർത്തിഃ
> ഗോത്രാസുധാശനമണിം ഗുരുമസ്മദീയം
> വന്ദേ സദാ ഗുണനിധിം രഘുനാഥസൂരിം''

എന്ന പദ്യത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നു. തിരുവട്ടാറഗ്രാമത്തിൽ അക്കാലത്തു സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായി രഘുനാഥശാസ്ത്രി എന്നൊരു പണ്ഡിതൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെയാണോ പ്രകൃതപദ്യത്തിൽ മഹാരാജാവു സ്മരിക്കുന്നതു് എന്നറിവാൻ തരമില്ല. രഘുനാഥസൂരി പക്ഷേ അവിടത്തെ യോഗവിദ്യോപദേഷ്ടാവായിരുന്നു എന്നു വരാവുന്നതാണ്. ബാലരാമഭാരതത്തിന്റെ ഉപോൽഘാതത്തിൽ മഹാരാജാവു തന്നെ ''യോഗമാർഗ്ഗപ്രവീണ''നെന്നും ''ആത്മവിദ്യാപ്രവീണ''നെന്നും വ്യപദേശിക്കുന്നുണ്ടു്.

ബാലമാർത്താണ്ഡവിജയത്തിൽനിന്നു മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിനു തന്റെ ഭാഗിനേയന്റെ വൈദുഷ്യത്തിലും കവിത്വത്തിലും ഇതരകലാനൈപുണ്യത്തിലും എത്രമാത്രം അഭിമാനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു് അനുവാചകന്മാർക്കു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്.

> ''ആചാരൈകനിധിസ്സമസ്തജഗതാമാനന്ദവാരാന്നിധി–
> ർദ്ദാതൄണാമപി ചാഗ്രണീർമ്മമ കലാംഭോധേരയം ചന്ദ്രമാഃ
> ഏനം സന്തതമാവിശന്തി വിദുഷാം സമ്പർക്ക്ജാസ്സദ്ഗുണാ
> മദ്വത്സം ഗിരിസംഭവാ ഇവ മഹാപാഥോധിമംഭോവഹാഃ''

എന്നാണു് അവിടുന്നു തന്റെ അനന്തരവന്റെ പ്രധാനഗുണങ്ങളെ പരാമർശിക്കുന്നതു്. എങ്കിലും ''ആത്മന്യപ്രത്യയം ചേതഃ'' എന്ന ന്യായമനുസരിച്ചു് അവിടുന്നു് അന്നു് അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന വിദ്വാ

ന്മാരോട് ''മദ്വചനോദയമഭ്യസ്താസു കലാസു കിഞ്ചിദപി ജാനാതി'' എന്നു ചോദിക്കുകയും ആ ചോദ്യത്തിനു് അവരുടെ

''കലാവാൻ രാമചന്ദ്രോയമകളങ്കാദ്ഭുതോദയഃ
ഗുണജ്യോത്സ്നാവിതാനേന പ്ലാദയത്യഖിലം ജഗൽ.
തത്തൽകലാസു മർമ്മാണി ധീമതാ രാമവർമ്മണാ
അനാക്രാന്താനി ലക്ഷ്യന്തേ നാസ്മാഭിരുതമാസ്ഥിതൈഃ''

എന്ന ഏകകണ്ഠമായ മറുപടി കേട്ടതിനുമേൽമാത്രം സന്തുഷ്ടനാകുകയും ചെയ്തതായി ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനു സംഗീതം, ഭരതശാസ്ത്രം മുതലായ കലകളിൽ അന്യാദൃശമായ അഭിരുചിയും അവഗാഹവുമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു് അവിടത്തെ കൃതികാം അനിഷേധ്യമായ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. ചെമ്പകശ്ശേരിരാജ്യം പിടിച്ചടക്കിയപ്പോരം അവിടുന്നു രാമയ്യൻദളവയോടു് അവിടെയുള്ള പടക്കോപ്പുകളെല്ലാം അദ്ദേഹം സംഭരിക്കണമെന്നും താളിയോലഗ്രന്ഥങ്ങാം താൻ സംഭരിച്ചുകൊള്ളാമെന്നുമാണു് ആജ്ഞാപിച്ചതു്. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ കാലത്തുതന്നെ പണ്ഡിതന്മാരും കലാനിപുണന്മാരും തങ്ങളുടെ വിദ്യകാം പ്രകടിപ്പിച്ചു സമ്മാനം വാങ്ങിവന്നതു് അവിടത്തെ തൃക്കയ്യിൽനിന്നായിരുന്നു. മഹാരാജാവായതിൽപ്പിന്നെ ആ വിഷയത്തിൽ അവിടുന്നു പ്രദർശിപ്പിച്ച ഔത്സുക്യത്തെപ്പററി പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഭോജരാജാവു്, ഹർഷവർദ്ധനൻ, കൃഷ്ണദേവരായർ എന്നീ സുപ്രസിദ്ധന്മാരായ ഭാരതീയമഹാരാജാക്കന്മാരുമായി വേണം കാർത്തികതിരുനാാംതിരുമേനിയെ ഉപമിക്കുവാൻ. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ വാഴ്ചക്കാലത്തുതന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തു വലിയകൊട്ടാരത്തിലെ ഗ്രന്ഥപ്പുര വിപുലമായിക്കഴിഞ്ഞു. എന്നാൽ അതിനു ''ദേവനാരായണ''മുദ്ര കൊത്തിട്ടുള്ള ചെമ്പകശ്ശേരിയിലെ ഏടുകളും മററും കൊണ്ടുവന്നു വൈപുല്യവും മൂല്യവും വർദ്ധിപ്പിച്ചതു രാമവർമ്മമഹാരാജാവാണു്. പൌലീനോസ് ഫ്രാ ബർത്തോലോമിയോ എന്ന വരാപ്പുഴയിലെ പണ്ഡിതനായ കർമ്മലീത്താപാതിരി താൻ അമരകോശം പഠിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് അറിയിച്ചപ്പോരം അവിടുന്നു വളരെ സന്തോഷിക്കുകയും ഇംഗ്ലീഷുവ്യാകരണത്തിൽ അവിടത്തേക്കുണ്ടായിരുന്ന ചില സംശയങ്ങാം പരിഹരിച്ചപ്പോരം അദ്ദേഹത്തെ ഗുരുവെന്നുപോലും പ്രശംസിക്കയും ചെയ്തു. മഹാരാജാവു തൻെറ നാട്ടിലെ മേലുദ്യോഗസ്ഥന്മാരെല്ലാം ഡച്ചുഭാഷ നിർബ്ബന്ധമായി പഠിക്കണമെന്നു കല്പിച്ചതിനും രേഖയുണ്ടു്. ബാലരാമഭാരതത്തിൽ അക്കാലത്തെ തിരുവനന്തപുരത്തേയും മററും പററിയുള്ള അധോലിഖിതമായ പ്രശസ്തി അനർഹമാണെന്നു പറയാവുന്നതല്ല.

''ഗഹനപദപദാർത്ഥജ്ഞാനവിജ്ഞാനദക്ഷൈ-
രമരഗുരുസമാനൈരർത്ഥശാസ്ത്രപ്രവീണൈഃ

സരസഗുണകവീന്ദ്രൈർവാക്പ്രസംഗേ വിദഗ്ദ്ധൈഃ
പ്രതിദിനമതിരമ്യാ ശോഭതേ രാജധാനീ.

ശ്രുതിമുഖരസഗീതൈർവേണുവാദൈർമ്മനോജ്ഞൈ-
ശ്ചിരപരിചയഹസ്താഭ്യാസതഃ പ്രാപ്തഭാവൈഃ
മദനരതിസമാനൈരദ്ഭുതാകാരപാത്രൈ-
സ്തകതകതകശബ്ദൈസ്താളമാര്ഗ്ഗാനുകാരൈഃ

നടനഗതിവിശേഷോല്ലാസചഞ്ചൽകടാക്ഷൈർ-
ല്ലയഗതിമനുസൃത്യോദ്ഘട്ടിതാംഘ്രിപ്രചാരൈഃ
സരസകരവിലാസൈസ്സാവഭാവപ്രകർഷൈ-
ർജ്ജയതി നൃപസമാജോ രംഗലക്ഷ്മീനിവാസഃ.''

ആശ്രിതന്മാരായ കവികളും പണ്ഡിതന്മാരും:—ദേവരാജകവിക്കു പുറമേ (1) കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ (2) പുതിയിക്കൽ തമ്പാൻ (3) മണ്ടവപ്പള്ളി ഇട്ടിരാരിശ്ശമേനോൻ (4) സദാശിവദീക്ഷിതർ (5) കല്യാണസുബ്രഹ്മണ്യകവി (6) സുബ്രഹ്മണ്യകവി (7) പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രി (8) കോഴിക്കോട്ടു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി (9) രാമേശ്വരയാത്ര തുള്ളലെഴുതിയ ഒരു മാരാർ (10) ചാതകസന്ദേശകർത്താവായ ഒരു നമ്പൂരി (11) ഇടവെട്ടിക്കാട്ടു നമ്പൂരി (12) നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ എന്നിങ്ങനെ പല പണ്ഡിതന്മാരും കവികളും രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതകോടിയിൽപ്പെട്ടിരുന്നു. ആ വിദ്വദ്രത്നങ്ങൾക്കു നടുനായകമായി ശോഭിച്ചതു് അവിടത്തെ ഭാഗിനേയനും മഹാകവിയുമായ അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാനായിരുന്നു. അവരെപ്പററിയെല്ലാം ഉപരി പ്രസ്താവിക്കും.

ചെങ്ങരപ്പള്ളി വേദാന്തിപ്പോററി എന്നൊരു സിദ്ധനും അവിടുത്തെ സുഹൃത്തായിരുന്നു എന്നു കേൾവിയുണ്ടു്. മററൊരു സുഹൃത്തായ കൊളശ്ശേരി നമ്പൂരി അവിടത്തേക്കു് അടിയറവെച്ചതാണു് താഴെക്കാണുന്ന പദ്യം.

''ധാരാശൈത്യം ജഗത്യാം ജയതി തവ കൃപാ-
ണാകൃതേഃ കാളികായാ
യദ്വൃത്ത്യാ വൈരിവീരാഃ കതിചന ഖചരീ-
കോഷ്ണവക്ഷോജലഗ്നാഃ
കേചിത്തേജസ്വിനം ത്വാം ശരണമുപഗതാഃ
കേപ്യഹോ രാമവർമ്മ-
ന്നന്തർവിന്ധ്യാദ്രികൂടം ധൃതബൃഹദയശഃ-
കംബളാസ്സംവിശന്തേ.''

മരണവികൃതിജ്ഞാനമുള്ളതുകൊണ്ടു 'മരണവികൃതി തൈക്കാട്ടു'' എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന തൈക്കാട്ടു നമ്പൂരി, പകിടകളിയിൽ വിദഗ്ദ്ധനായ പുരണ്ടസ്സ്ലാട്ടു മേക്കാട്ടു നമ്പൂരി, ജ്യോത്സ്യന്മാരായ ഇരട്ട

ക്കോവിലന്മാർ, കഥകളിവിദഗ്ദ്ധനായ വെട്ടത്തു ജോമി എന്നിങ്ങനെ വേറെയും പല വിശിഷ്ടന്മാർ തൃക്കയ്യിൽനിന്നു വിലപിടിച്ച സമ്മാനങ്ങൾ വാങ്ങിയവരാണ്. പരദേശത്തുനിന്നു വന്ന ദാസിയാട്ടം കണ്ടു പ്രീതനായ മഹാരാജാവു് അതു കവത്തേടത്തു ചോമാതിരി എന്ന തൻെറ ഒരു സദസ്യനെക്കൊണ്ടു മോഹിനിയാട്ടം എന്ന പേരിൽ കേരളത്തിൽ ഇദംപ്രഥമമായി പ്രചരിപ്പിച്ചു എന്നുള്ള വസ്തുതയും പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

കൃതികൾ—രാമവൎമ്മമഹാരാജാവിൻെറ കൃതികളായി സംസ്കൃതത്തിൽ (1) ബാലരാമഭരതമെന്ന ഭരതശാസ്ത്രപ്രബന്ധവും, മലയാളത്തിൽ (2) രാജസൂയം (3) സുഭദ്രാഹരണം (4) ബകവധം (5) ഗന്ധൎവ്വവിജയം (6) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം (7) കല്യാണസൌഗന്ധികം (8) നരകാസുരവധത്തിലെ പ്രഥമഭാഗം എന്നീ ആറിൽച്ചില്വാനം ആട്ടക്കഥകളുംമാത്രമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. ഇവകൂടാതെ ഏതാനും ഒററശ്ലോകങ്ങളും കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ഒററശ്ലോകങ്ങളെക്കുറിച്ചു മറെറാരദ്ധ്യായത്തിൽ ഉപന്യസിക്കാം.

ബാലരാമഭരതം:—941–ലെ തൃപ്പടിദാനത്തെ ഉപോൽഘാതത്തിൽ സ്മരിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് അക്കാലത്തിനു പിന്നീടാണു് ബാലരാമഭരതത്തിൻെറ നിൎമ്മിതി എന്നു നിൎണ്ണയിക്കാം. ബാലരാമഭരതം എന്നാൽ ബാലരാമനാൽ കൃതമായ ഭരതശാസ്ത്രഗ്രന്ഥം എന്നൎത്ഥം. ''വിദ്വൽഗണസ്യ മുഖപങ്കജമിത്രരത്നം'' എന്നും ''വിദ്വൽപ്രിയഃ'' എന്നും

''സകലനഗരഭാഷാഭാഷണേ ലേഖനേ ച
പ്രഗുണിതമതിരാത്മജ്ഞാനശാന്തസ്വഭാവഃ
വിദിതസകലശാസ്ത്രോ യോഗമാൎഗ്ഗപ്രവീണഃ
ഫണിതികുശലബുദ്ധിർഭാരതീപൂൎണ്ണദേഹഃ''

എന്നുമുള്ള പ്രസ്താവനകൾക്കുപുറമേ ''സംഗീതതാളഭരതാംബുധിപൂൎണ്ണചന്ദ്രഃ'' എന്നും മഹാരാജാവു തന്നെപ്പററി വൎണ്ണിക്കുന്നു.

''നൃപകുലതിലകഃ ശ്രീതാളമാലാവിഭൂഷാ–
പരികലിതനിജശ്രീകാന്തിസമ്പൂൎണ്ണഗാത്രഃ
രസികജനസഹസ്രൈസ്ശ്ലോഭിതായാം സഭായാം
ഭരതമിഹ വിധാതും പ്രാൎത്ഥിതോ വഞ്ചിരാജഃ.''

ഒരു ദിവസം വിദ്വത്സദസ്സിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നപ്പോൾ അവിടുന്നു ഭരതശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ഒരു പ്രബന്ധം നിൎമ്മിക്കണമെന്നു് അവിടെ കൂടിയിരുന്ന രസികന്മാരായ സദസ്യന്മാർ അഭ്യൎത്ഥിച്ചു.

''ലാസ്യതന്ത്രമവലോക്യ വിശാലം
ശാസ്ത്രമാരചിതമാത്മസുഖായ
ബാലരാമഭരതം ബുധവര്യാഃ
പശ്യതാദ്ഭുതരസാധികചിത്രം''

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്ന് അവിടന്നു വിശാലമായ ലാസ്യതന്ത്രം മുഴുവൻ പരിശോധിച്ചതിനുമേൽ രചിച്ചതാണ് പ്രസ്തുതകൃതി എന്നു വിശദമാകുന്നു. ആദിഭരതം, സംഗീതരത്നാകരം, ശബ്ദരത്നാവലി, താണ്ഡവം, സംഗീതസുധാകരം മുതലായ പൂർവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളേയും കോഹലൻ തുടങ്ങിയ പ്രാചീനാചാര്യന്മാരേയും മഹാരാജാവു സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവരുടെ ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ ഖണ്ഡിച്ചു സ്വമതം സ്ഥാപിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്; അതിന് അവിടത്തേക്കു കേരളനാട്യസമ്പ്രദായത്തിലുണ്ടായിരുന്ന സർവ്വതോമുഖമായ ജ്ഞാനം സഹായമായും തീർന്നിട്ടുണ്ട്. തൻെറ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ വൈശിഷ്ട്യത്തെപ്പററി കവി താഴെകാണുന്ന വിധത്തിൽ ഉപന്യസിക്കുന്നു.

"ജഗദ് ഭരതനാട്യം ഹി നാടയൻ പരമേശ്വരഃ
തദ്ഭാവലീലാമോദായ ഭരതം കൃതവാൻ പുരാ.

അനാദിഭരതാചാര്യഃ സ ഏവ ഗുരുത്തമഃ
തൽപരമ്പരയാ ലോകേ മുനയോപി കോഹലാൽ

പ്രത്യേകമേവ ഭരതം ചക്രിരേ സ്വാത്മലാഭതഃ.
മുനീനാം മതമാലോച്യ പുരാ രാജർഷയോ നൃപാഃ

ഭരതം കൃതവന്തോ ഹി സ്വാത്മാനന്ദവിവൃദ്ധയേ;
രാജർഷിപ്രവരൈഃ പ്രോക്തം പ്രഥിതം ഭരതം ഭുവി.

തത്സാരസംഗ്രഹം കൃത്വാ ബാലരാമമഹീപതിഃ
ലോകാനാമുപകാരായ കൃതവാൻ ഭരതം മുദാ.

തദീയാ ഭാരതീ വിദ്യാ ഭാരതീഹൃദയം ഗതാ
സർവ്വലോകപ്രസിദ്ധാ ച വിദ്വജ്ജനസുസമ്മതാ.

നർത്തകാനാം വിശേഷേണ രസാനന്ദവിവർദ്ധിനീ
സംഗീതതാളരസികഭാവജ്ഞപ്രിയകാരിണീ

ആത്മാനന്ദകരോല്ലാസഹാവഭാവസമന്വിതാ
അഷ്ടാദശാംഗസഹിതാ പ്രത്യംഗരസവർദ്ധിനീ

ആംഗികൈസ്സാത്വികൈശ്ചൈവ വാചികൈശ്ച വിശേഷതഃ
ആഹാര്യൈശ്ച രസൈർഭാവൈരംഗോപാംഗസമുജ്ജ്വലാ

കരണസ്ഥാനഗമനപദകർമ്മപ്രസാധിനീ
ശിരോനേത്രകരാംഘ്രിസ്ഥരസഭാവക്രിയോജ്ജ്വലാ

ഏതാദൃശഗുണൈര്യുക്താ ശോഭതേ ജനരഞ്ജിനീ
ബാലരാമമഹീപാലഭാരതീ ജയതാന്മുദാ."

ആദ്യന്തം കാരികകൾകൊണ്ടാണ് ഗ്രന്ഥം നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതെങ്കിലും ആവശ്യമുള്ള പ്രകരണങ്ങൾക്കു ഗദ്യത്തിൽ വിശദമായ വൃത്തിയും

എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ കുറെ ഭാഗം കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. അതിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി തിരുമനസ്സിലെ കവിതാരീതി കാണിക്കുവാൻ ഉദ്ധരിക്കാം.

''ഝലംഝലിതകങ്കണം, തകതകാംഘ്രിസന്താഡിതം,
കണ്വനൽകണ്വണിതനൂപുരം, ഹരഹരേതി ശബ്ദോജ്ജ്വലം,
ധിമിന്ധിമിതഡുന്ദുഭിധ്വനിഘനാകുലം മദ്ദളൈർ–
ഘണംഘണഘണദ്ധ്വനം ജയതി താണ്ഡവം ശാംഭവം.''

''ബാണോ രാവണകാർത്തവീര്യനൃപതീ കുംഭോ ബലശ്ചാർജ്ജുനോ
ഭൂപാലാസ്സുരനായകശ്ച വനിതാഃ കൃഷ്ണാപൃഥാ കന്യകാ
രാജാ ചിത്രരഥശ്ച കിന്നരപതിർവിദ്യാധരാധീശ്വരാ
യേ ചാന്യേ ഭരതപ്രധാനപുരുഷാസ്തേഭ്യോ മഹദ്ഭ്യോ നമഃ.''

രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ ഭരതശാസ്ത്രപ്രവീണന്മാരായ പല പൂർവ്വന്മാരേയും മഹാരാജാവു നാമനിർദ്ദേശംചെയ്തു നമസ്കരിക്കുന്നു.

ആട്ടക്കഥകൾ:—ഭരതശാസ്ത്രത്തിൽ അത്രമാത്രം നിഷ്ണാതനായ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തെ അത്യുദാരമായി പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും താൻതന്നെ ആട്ടക്കഥകൾ നിർമ്മിച്ച് അവയുടെ സംഖ്യ വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ. കൊട്ടാരം കഥകളിയോഗം എന്ന പേരിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാരായ നടന്മാരെ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് ഒരു പുതിയ കഥകളിയോഗം അവിടുന്നു സജ്ജീകരിക്കയും ആട്ടക്കോപ്പുകളും മററും പരിഷ്കൃതരീതിയിൽ ഉണ്ടാക്കിച്ച് അവരെക്കൊണ്ട് ഉത്സവദിവസങ്ങളിലും നവരാത്രിദിനങ്ങളിലും നല്ല കഥകൾ ആടിക്കുകയും ചെയ്തു. വേഷവിധാനത്തിലും അഭിനയരീതിയിലും ചില ഭേദഗതികൾ അവിടുന്നു വരുത്തിയതായി പഴമക്കാർ പറയാറുണ്ടെങ്കിലും അവ ഏതുതരത്തിലായിരുന്നു എന്നറിയുന്നില്ല. കൊട്ടാരം കഥകളിയോഗത്തിൻെറ മേൽവിചാരത്തിനു സകലകേരളീയകലകളിലും നിഷ്ണാതനായിരുന്ന അമ്പലപ്പുഴ മാത്തൂർപ്പണിക്കരെ നിയമിച്ചു. ഇന്നും മാത്തൂർക്കുടുംബക്കാർക്കു തിരുവനന്തപുരത്തു പൂജപ്പുരയിൽ മേല്പറഞ്ഞ ദിവസങ്ങളിൽ കഥകളി നടത്തുന്നതിനു് അവകാശമുണ്ട്. മാത്തൂർപ്പണിക്കരുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ അഭിനയിക്കുവാനാണ് താൻ ആട്ടക്കഥകൾ നിർമ്മിച്ചതു് എന്നുള്ളതിനെ സ്മരിച്ച് അവിടുന്നു രാജസൂയത്തോടനുബന്ധിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള തോടയത്തിൽ ''മാത്തൂരംബിക''യേയും, അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയേയും വന്ദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പററിയുള്ള ശ്ലോകം അവിടത്തെ കവിതാരീതിക്കും ഉദാഹരണമായി സ്വീകരിക്കത്തക്കതാകയാൽ അതു ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

''താപിഞ്ഛരാഞ്ചിതവിഗ്രഹോ ലകുടകം ഹസ്തേ വഹൻ ദക്ഷിണേ
വാമേ ചാംബുദനിസ്വനം ദരവരം കട്യാമഥാദ്ധോരുകം

താപധപാന്തവിയന്മണിരുദ്ധകലക്ഷീരാബ്ധിചന്ദ്രോ ഹരിഃ
പിഞ്ഛാലംകൃതമൌലിരംബരനദീനാഥോസ്തു വഃ ശ്രേയസേ.''

മഹാരാജാവിന്റെ ആട്ടക്കഥകളിൽ ആറും ഭാരതാന്തർഗ്ഗതങ്ങളായ കഥകളെ ആശ്രയിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ളവയാണ്. നരകാസുരവധംമാത്രം ഭാഗവതത്തെ ഉപജീവിക്കുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥനിർമ്മിതിയെപ്പററി സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരൈതിഹ്യമുണ്ട്. അതിൽ ജയന്തൻ നക്രതുണ്ഡിയെ തർജ്ജനം ചെയ്യുന്ന പദത്തിൽ

''അണ്ഡജാക്ഷികളെ ഹരിച്ചോരു നിൻ
കർണ്ണനാസികാകുചകൃന്തനമിഹ
തൂർണ്ണം ചെയ്യുൻ കണ്ടുകൊൾക നീ''

എന്ന് ഒരു ചരണത്തിന്റെ മുക്കാൽഭാഗത്തോളം മഹാരാജാവ് എഴുതി അത് എങ്ങനെ പൂരിപ്പിക്കണമെന്നു തൽകാലം തോന്നായ്കയാൽ ഓല മേശപ്പുറത്തു വെച്ചുംവച്ചു പോകുകയും അശ്വതിതിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാൻ അതു കണ്ടു ''നിർണ്ണയമതിനുണ്ടു മേ കരാളേ'' എന്നു കുറിച്ച് ആ ചരണം അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരിയെ വന്നപ്പോൾ അതു കണ്ടു സന്തുഷ്ടനായ മഹാരാജാവ് ''അപ്പൻതന്നെ ഈ കഥ പൂരിപ്പിക്കട്ടെ'' എന്നു കല്പിക്കുകയും ആ കല്പനയനുസരിച്ചു ശേഷം കഥാഭാഗം അശ്വതിതിരുനാൾതന്നെ രചിക്കുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും നരകാസുരവധത്തിലെ പാത്രസംവിധാനവും മററും മഹാരാജാവ് അതിനുമുൻപുതന്നെ നിർണ്ണയിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ അശ്വതിതിരുനാൾ തദുപിഷയത്തിൽ ആ രീതിയനുസരിച്ചു പുരോഗമനം ചെയ്യുകയേ ഉണ്ടായുള്ളു. തിരുമനസ്സിലെ കൃതികളിൽ സുഭദ്രാഹരണം, ബകവധം, കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നീ മൂന്നു കഥകളെ ''തെക്കൻ'' എന്ന പദംകൊണ്ടു വിശേഷിപ്പിച്ചാണ് അഭിജ്ഞന്മാർ വ്യവഹരിക്കാറുള്ളത്. അത് അവയെ മന്ത്രേടത്തു നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ സുഭദ്രാഹരണത്തിൽനിന്നും കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ ബകവധം, കല്യാണസൗഗന്ധികം എന്നീ കഥകളിൽ നിന്നും വ്യാവർത്തിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ്. കോട്ടയം കഥകളുമായി തിരുമനസ്സിലേക്കു നല്ല പരിചയമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു പല ലക്ഷ്യങ്ങളും ബകവധത്തിലും കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലും കാണാവുന്നതാണ്. ''ശസ്ത്രാർത്ഥം ശക്രസൂനൌ ഗതവതി'' എന്ന വടക്കൻശ്ലോകവും ''വീരാഗ്രീയേഷു തേഷു'' എന്ന തെക്കൻശ്ലോകവും മററും തട്ടിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ഈ വസ്തുത വിശദീഭവിക്കുന്നു. ''പ്രിയസാഹസ''പദംപോലും കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽനിന്നു മഹാരാജാവിന്റെ സുഭദ്രാഹരണത്തിൽ സംക്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും കഥാഘടനയിൽ ചില വ്യത്യാസങ്ങൾ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വരുത്തീട്ടുള്ളത് ഉചിതമായിരിക്കുന്നു. ദണ്ഡകം ഇദംപ്രഥമമായി ആട്ടക്കഥകളിൽ ഘടിപ്പിച്ചത് അവിടുന്നാണെന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ കാലകേയവധത്തിൽത്തന്നെ അതിനു പ്രവേശ

മുള്ളതായി നാം കണ്ടുവല്ലോ. എന്നാൽ ഖരവധത്തിലും കിമ്മീരവധത്തിലുമുള്ള പരിപാടി പരിത്യജിച്ച് നിണമണിയൽ അർദ്ധരാത്രിയിൽ വേണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച നരകാസുരവധത്തിലെ കഥ സംവിധാനം ചെയ്തതു് ആശാസ്യങ്ങളായ അവിടത്തെ പരിഷ്കാരങ്ങളിൽ ഒന്നാകുന്നു. സുഭദ്രാഹരണത്തിൽ മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ തന്നാമധേയമായ പ്രബന്ധത്തേയും കല്യാണസൌഗന്ധികത്തിൽ നീലകണ്ഠകവിയുടെ തത്സംജ്ഞമായ വ്യായോഗത്തേയും ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഗന്ധർവ്വവിജയത്തിലേയും പാഞ്ചാലീസ്വയംവരത്തിലേയും ഇതിവൃത്തങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർത്തു മറെറാരു പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം കഥകൂടി അവിടുന്നു നിർമ്മിച്ചതായി 1032-ൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ 54 ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകൾ എന്ന പുസ്തകത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുകയും ആ കഥകൂടി അതിൽച്ചേർത്തു് അച്ചടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതിൻെറ യാഥാർത്ഥ്യത്തെപ്പററി എനിക്കു സംശയമുണ്ടു്.

"പുഷ്ടാനന്ദം സദസി വിഹിതാഷ്ടാപദാഗ്രാസനേഷു
ദൃഷ്ട്വാന്യോന്യം സരസമുപവിഷ്ടേഷു ധാത്രീധവേഷു"

എന്നിങ്ങനെ ഹതവൃത്തദുഷ്ടമായ ഒരു ശ്ലോകം തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു രചിച്ചിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ അതു മഹാരാജാവിൻെറ മേല്പറഞ്ഞ രണ്ടു കൃതികളേയും ഉപജീവിച്ചു് ഒരു അജ്ഞാതനാമാവായ കവി നിർമ്മിച്ചതാണെന്നു തൽകാലം സങ്കല്പിക്കുകയാണു് നല്ലതു്; അതിനുവേണ്ട തെളിവുകൾ വേറെയും ആ ആട്ടക്കഥയിൽ ത്തന്നെ കാണാവുന്നതുമാണു്.

ആട്ടക്കഥകളിലെ കവിതാരീതി:—ധ്വനിപ്രധാനമോ അലങ്കാരോജ്ജ്വലമോ അല്ല തിരുമനസ്സിലെ സാഹിത്യശൈലി; എങ്കിലും ലാളിത്യാദിഗുണങ്ങൾ അവിടത്തെ ആട്ടക്കഥകളിൽ ആപാദചൂഡം കളിയാടുന്നുണ്ടു്. ഒട്ടു വളരെ ഭാഷാശ്ലോകങ്ങൾ, കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാനെ അനുകരിച്ചു്, അവിടുന്നു് അവയിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു് കോട്ടയത്തുതമ്പുരാൻെറയും അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാൻെറയും പ്രൗഢകൃതികളുമായി ഇടപഴകിയ അനന്തരകാലികന്മാൎക്കു് ഒരു ന്യൂനതയായി തോന്നാം. ഏതായാലും അവിടത്തെ ആട്ടക്കഥകൾ ത്യാജ്യകോടിയിൽ തള്ളേണ്ടവയല്ലെന്നു് ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാവുന്നതാണു്. "ഭാസ്വദ്ഭാസ്കരഭാസുരാരനികരപ്രോദ്ഗച്ഛദസ്രച്ഛടാ" എന്ന ശ്ലോകം മഹാരാജാവിൻെറ രാജസൂയത്തിലെന്നപോലെ അശ്വതിതിരുനാളിൻെറ പൌണ്ഡ്രകവധത്തിലും കാണുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് ആ ശ്ലോകത്തിൻെറ പ്രണേതാവു് ആരെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും ശൈലികൊണ്ടു് അതു് അശ്വതിതിരുനാളുടെ കൃതിയാകാനാണു് സാംഗത്യം. ഇരിക്കട്ടെ. മഹാരാജാവിൻേറതെന്നു് അസന്ദിഗ്ദ്ധമായി പറയാവുന്ന ചില ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും ഉദ്ധരിച്ചുകാണിക്കാം.

ശ്ലോകങ്ങൾ:

"പ്രശമിതഭവദാഹം ഭക്തസർവ്വാർത്ഥദോഹം
പ്രണതസുരസമൂഹം പാലിതാശേഷമാഹം
ശിഥിലിതനതമോഹം ശേഷവിന്യസ്തദേഹം
കിമപി ഗരുഡവാഹം ജ്യോതിരീഡേ സദാഹം." (രാജസൂയം)

"ഇതി നൃപഗിരാ പ്രീതോ ഭീമാദിഭിസ്സ ച സോദരൈ-
സ്സകരുണമനുജ്ഞാതോ മാത്രാ ചിരാൽ പ്രിയസാഹസഃ
ദ്രുപദതനയാം ദീനാം ശോകാതിരേകസമാഹത-
സ്തനതടമിളദ്ബാഷ്പാം പ്രാപ്യ പ്രിയാമിദമാഹ താം."
(സുഭദ്രാഹരണം)

"അന്യോന്യോൽക്ഷിപ്തമുഷ്ടിപ്രഹരരവമിളൽ-
ക്ഷ്വേളിതാകർണ്ണനോദ്യൽ-
സ്ഥായദ്ഭീതിപ്രധാവദ്ദ്വിരദനികരവി-
ക്ഷോഭിതക്ഷ്മാധരേന്ദ്രേ
ജന്യേ ജഞ്ജന്യമാനേ പവനതനയയോ-
രിന്ദ്രസന്ദേശതസ്തൗ
രുദ്ധ്വാ വീരൗ കഥഞ്ചിദ്ഗിരമിതി മധുരാ-
മാഹ വിദ്യാധരേന്ദ്രഃ."
(കല്യാണസൗഗന്ധികം)

"ഏഷ്യദ്ഭാരതസംഗരാധ്വരവരസ്യാധാനകർമ്മാപ്തയേ
പാർത്ഥാരണ്യപ്രരൂഢവിക്രമശിഖിപ്രോത്ഥാപനപ്രക്രിയാ
സാധ്യാ സ്യാദ്യദുപഘ്നതസ്സഫലയംസ്താനേവ: കൃഷ്ണാഗ്ഗുണാൻ
യാസ്യന്നാസ്യവിനിന്ദിതേന്ദുരവദദ്വാരാൻ സ ദാമോദരഃ."
(ഗന്ധർവ്വവിജയം)

പദങ്ങൾ:

"ജയജയ പങ്കജനാഭ ഗുണാലയ ജയജയ പങ്കജഭവനുത പാലയ
ജയജയ സരസിജദളനിഭനയന ജയജയ ശശധരസദൃശസുവദന
മരകതമണിനിഭമേചകമഞ്ജുളമണിമയകുണ്ഡലമണ്ഡിതഗണ്ഡ
സുരരിപുകുലവരനരകനിഷൂദന സുജനപരായണ ഹേ മധുമഥന
കരധൃതദരവരചക്രഗദാംബുജ കരിവരതാപവിമോചന ഭഗവൻ
ശരണാഗതജനഭരണ സുരോത്തമ കരുണാവരുണാവാസ വിഭോ."
(പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം)

"പങ്കജാക്ഷ പാഹി ശൗരേ! പങ്കജാലയാപതേ!
ശങ്കരാദിവിനുതചരിത ശം വിധേഹി നോ ഹരേ!
ത്വൽപദാംബുജം ഭജിപ്പതിന്നു വന്ന ഹേതുവാലെ
കില്ബിഷങ്ങളഖിലവുമകന്നുപോയ് തുലോം.

സ്ഥാവരാദിജംഗമങ്ങളിൽജ്ജനിച്ചപോകിലോ
താവകീനപാദകമലഭക്തിരസ്തു ശാശ്വതീ.
രാജസാഭിഭൂതരായ ഞങ്ങൾ ചെയ്ത കല്മഷങ്ങൾ
രാജബിംബവദന! പോക്കി രക്ഷചെയ്യണം.
കൃഷ്ണ, വാസുദേവ, നതജനാർത്തിഹരണ, ഗരുഡവാഹ!
വൃഷ്ണിവംശജലധിചന്ദ്ര, വിശ്വനാഥ തേ നമോസ്തു.''(രാജസൂയം)

''പുരികുഴലിൽ നവമലർകൾ ചൂടിയും—ബാലാ
സരസതരഗാനംചെയ്തു സരസനൃത്തമാടിയും,
സുരതരുണിപോലെ ദേഹകാന്തിയും—അവൾ
വരസുരതമോഹംപൂണ്ടു വിവിധലീല ചെയ്കയും,
മല്ലികാമുകളദന്തപംക്തിയും—നല്ല
വില്ലോടു മല്ലിടുന്നൊരു ചില്ലീലാസ്യഭംഗിയും,
ഫുല്ലകുവലയനേത്രശോഭയും—കല്യാ
നല്ല കളഹംസംപോലെ മന്ദഗതി തേടിയും,
പന്തൊക്കും കൊങ്കകൾ കണ്ടാൽ ബന്ധുരം—നല്ല
സിന്ധുരകരോരുയുഗശോഭയെത്ര സുന്ദരം
ചന്തമിയലുന്ന കംബുകന്ധരം—അവൾ
പൈന്താർശരശരനികരത്തിന്നൊരു പഞ്ജരം!''(നരകാസുരവധം)

തിരുമനസ്സിലെ ആട്ടക്കഥകളിൽ എനിക്കു് ഏററവും ഹൃദ്യമായിത്തോന്നീട്ടുള്ളതു സുഭദ്രാഹരണമാണു്. വടക്കൻസുഭദ്രാഹരണം അശേഷം സാഹിത്യഭംഗി ഇല്ലാത്ത ഒരു കൃതിയാണെങ്കിലും അതിനാണു് ഇപ്പോഴും പ്രചാരം കാണുന്നതു് എന്നുള്ളതു് ആശ്ചര്യകരമായിരിക്കുന്നു. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാൻെറ ബകവധത്തിൻെറയും കല്യാണസൌഗന്ധികത്തിൻെറയും മുൻപിൽ തിരുമനസ്സിലെ ആ രണ്ടു കൃതികളും അസ്തപ്രഭങ്ങളായിപ്പോയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിൽ ആക്ഷേം വ്യസനത്തിനു് അവകാശമില്ല. എന്നാൽ അവയോടുകൂടി അവിടത്തെ അന്യകൃതികളും അസ്തമിതപ്രായങ്ങളായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നതു ശോചനീയംതന്നെ. അവയിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ കൃതികളെങ്കിലും പുനരുദ്ധരിക്കേണ്ടതു് ഇന്നത്തെ കഥകളിക്കാരുടെ കർത്തവ്യമാകുന്നു.

അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാൻ—ജനനം:—അശ്വതിതിരുനാൾ രാമവർമ്മതമ്പുരാനെപ്പററി ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഉപന്യസിക്കുന്നതു സമുചിതമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മ മഹാരാജാവു 923-ാമാണ്ടു കോലത്തുനാട്ടു പള്ളിക്കോവിലകത്തുനിന്നു നാലു രാജകുമാരിമാരെ വംശാഭിവൃദ്ധിക്കായി ദത്തെടുത്തു എന്നും, അവരിൽ പൂയംനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ച മൂത്തറാണിയെ കംസവധകർത്താവായ കിളിമാനൂർ രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ വിവാഹംചെയ്തു എന്നും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ റാണി 931-ൽ ഒരു രാജകുമാരനേയും 932-ൽ മറെറാരു രാജകുമാരനേയും പ്രസവിച്ചു. അവരിൽ

931-ൽ അശ്വതിനക്ഷത്രത്തിൽ അവതരിച്ച കുമാരനാണ് നമ്മുടെ മഹാകവി. അനിഴംതിരുനാൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മാ എന്ന കനിഷ്ഠകുമാരൻ 955-ൽ നാടുനീങ്ങി. അശ്വതിനക്ഷത്രത്തിൽ ജാതയായ മൂന്നാമത്തെ റാണിയുടെ പുത്രിയായ പൂരുട്ടാതിതിരുനാൾ തമ്പുരാട്ടിയുടെ ദ്വിതീയപുത്രൻ അവിട്ടംതിരുനാൾ രാമവർമ്മാവാണ് കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ പിന്തുടർന്നു രാജ്യഭാരം ചെയ്തതു്. അങ്ങനെ അശ്വതിതിരുനാൾ ധർമ്മരാജാവിന്റെയും അവിട്ടംതിരുനാൾ അശ്വതിതിരുനാളുടെയും ഭാഗിനേയന്മാരായിത്തീർന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസം:—അശ്വതിതിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാന്റെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ധർമ്മരാജാവും രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനും ബദ്ധശ്രദ്ധന്മാരായിരുന്നിരിക്കണമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. അവിടത്തെ പ്രധാനഗുരു ശങ്കരനാരായണാഭിധാനനായ ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു. കാർത്തികതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലെ ഗുരുഭൂതനായ രഘുനാഥതീർത്ഥനെ അവിടുന്നും ആരാധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. "ശ്രീമച്ഛങ്കരനാരായണഗുരുചരണപരിചരണപ്രാപ്തവിദ്യാവൈശദ്യേന ശ്രീമദ്രഘുനാഥസ്വതീർത്ഥാഭിവാദനജാഗരൂകേണ കാവ്യനാടകാലോകനശൗണ്ഡൈസ്സവയസ്യൈസ്സ്വവയസ്യൈരഭ്യർത്ഥിതേന ശൃങ്ഗാരസുധാകരം നാമ ഭാണം വിരചിതം" എന്നു ശൃങ്ഗാരസുധാകരഭാണത്തിൽ അവിടുന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അതിനുപുറമേ സംഗീതാദികലകളിലും അവിടുന്നു നിപുണനായിരുന്നു എന്നു രുക്മിണീപരിണയനാടകത്തിലെ "രാജ്ഞഃ ശ്രീപത്മനാഭദാസവഞ്ചിപാലകുലശേഖരരാമവർമ്മണോ ഭാഗിനേയേന സങ്ഗീതാദികലാഭിജ്ഞേന രാമവർമ്മനാമധേയേന യുവരാജേന നിബദ്ധമഭിനവം രുക്മിണീപരിണയം നാമ നാടകം" എന്ന പംക്തിയിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

ചില സംഭവങ്ങൾ:—കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു 941 മിഥുനം 23-ാംനു- ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ തൃപ്പടിദാനം നടത്തിയ അവസരത്തിൽ അശ്വതിതിരുനാളും സന്നിഹിതനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ബാലരാമഭരതത്തിലെ

"തദനുജരവിവർമ്മാ ഭാഗിനേയസ്സ്വനാമാ
സ്വയമപി സ തു വഞ്ചിക്ഷ്മാപതിർദ്ധ്യൈകഭാവാഃ
സകലഭുവനഭാരം പത്മനാഭായ ദത്വാ
മനുപതികലഭൂപേ സ്വാമിഭൃത്യസ്വഭാവാഃ"

എന്ന പദ്യം സാക്ഷിനില്ക്കുന്നു. 946-ൽ ആററിങ്ങൽവച്ചു് അവിടത്തെ തിരുമാടമ്പു നടന്നു. ഉള്ളൂർ ഉഴിയാഴത്തുറ അയ്യുറത്തല വീട്ടിൽനിന്നു തിരുവനന്തപുരത്തു പാൽക്കുളങ്ങര അമ്മവീട്ടിലേക്കു ദത്തെടുക്കപ്പെട്ട ഒരു മഹിളാരത്നമായിരുന്നു തിരുമനസ്സിലെ പ്രേയസി. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്തു കലാകുശലന്മാർക്കു കാർത്തികതിരുനാളായിരുന്നല്ലോ നിത്യബന്ധു. ആ സ്ഥാനം 946-നുമേൽ അശ്വതിതിരുനാൾ കയ്യേററു. 957 മേടം 28-ാംനു- മാതാവു മരിച്ചു.

959-ൽ രാമേശ്വരത്തേക്കു് എഴുന്നള്ളിയ മാതുലനെ അവിടുന്നനുഗമിച്ചു. "രാമേശ്വരയാത്ര" തുള്ളലിൽ അതിന്റെ പ്രണേതാവായ മാരാർ അവിടത്തെ "കന്ദർപ്പസമാനനും വന്ദിപ്പോക്കമരതരുവും സർവവിദ്യാംബുധിയും ഭുവനമനോഹരശീലനും" ആണെന്നു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. കാർത്തിക തിരുനാൾമഹാരാജാവിന്റെ അനുജനും അക്കാലത്തെ ഐന്ദ്രജാലികന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനുമായ രവിവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാൻ 961-ൽ അന്തരിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്നു യുവരാജാവായി. രവിവർമ്മതമ്പുരാൻ മഹാകവി ഇരയിമ്മൻതമ്പിയുടെ മാതാമഹനായിരുന്നു. അശ്വതിതിരുനാൾ 962-ൽ വൈക്കത്തു പെരുംതൃക്കോവിൽക്ഷേത്രത്തിൽ ചില വഴിപാടുകൾ നടത്തി. 969 ധനു 26-ാംനു- 38-ാമത്തെ വയസ്സിൽ വായുക്ഷോഭംനിമിത്തം പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അവിടുന്നു 964-ൽ തീപ്പെട്ടു എന്നു പറയുന്നതു് അബദ്ധമാണു്.

കൃതികൾ.—കേരളത്തിലെ പ്രഥമഗണനീയന്മാരായ കവിപുങ്ഗവന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽ അശ്വതിതിരുനാൾ ഇളയതമ്പുരാനു് അത്യുഹിതമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിനു് അവകാശമുണ്ടു്. സംസ്കൃതത്തിലാണു് സാധാരണമായി കവനം ചെയ്തിരുന്നതെങ്കിലും ഭാഷയേയും അവിടുന്നു പരിലാളിക്കാതെയിരുന്നില്ല. സംസ്കൃതത്തിൽ നമ്മുടെ മഹാകവി (1) വഞ്ചീശസ്തവം (2) കാർത്തവീര്യവിജയം (3) സന്താനഗോപാലം എന്നീ മൂന്നു പ്രബന്ധങ്ങളും (4) ശൃങ്ഗാരസുധാകരം ഭാണവും (5) രുക്മിണീപരിണയം നാടകവും (6) ദശാവതാരദണ്ഡകവും രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ കൃതികളിൽ സർവപ്രധാനം എന്നു പറയേണ്ടതു രുക്മിണീപരിണയത്തെത്തന്നെയാണു്. ഭാഷയിൽ അവിടുന്നു് (7) നരകാസുരവധം ഉത്തരഭാഗം (8) രുക്മിണീസ്വയംവരം (9) പൂതനാമോക്ഷം (10) അംബരീഷചരിതം (11) പൗണ്ഡ്രകവധം എന്നീ നാലിൽച്ചില്വാനം ആട്ടക്കഥകളും (12) ശ്രീപത്മനാഭകീർത്തനവുമാണു് നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

സംസ്കൃതകവിതാരീതി:—ശബ്ദം, അർത്ഥം, ഭാവം, രസം, ധ്വനി എന്നിങ്ങനെയുള്ള കവനകലയുടെ വിവിധകോടികളിലെല്ലാം ഒന്നുപോലെ ദത്താവധാനനായിരുന്നു അശ്വതിതിരുനാൾ. വാസനയുടെ തള്ളിച്ചയും, വ്യുൽപത്തിയുടെ ദാർഢ്യവും, അഭ്യസനത്തിന്റെ നൈരന്തര്യവും ആ മഹാപുരുഷനിൽ സമഞ്ജസമായി സമ്മേളിച്ചിരുന്നു. രസാനുഗുണമായ വൃത്തിയും വൃത്ത്യനുരൂപമായ രീതിയും അവിടത്തേക്കു് അത്ഭുതാവഹമായവിധത്തിൽ സ്വാധീനങ്ങളായിരുന്നു. പദങ്ങളുടെ പരമമായ പരസ്പരമൈത്രിയെയാണല്ലോ ശയ്യയെന്നു പറയുന്നതു്. വാഗ്ദേവതയിൽനിന്നു തദ്വിഷയകമായ വരം അവിടത്തേപ്പോലെ സിദ്ധിച്ചവർ അധികം പേരില്ല. പ്രകൃത്യാ ഓജഃകാന്തിപ്രധാനമായ ഗൗഡീരീതിയാണു് അവിടത്തേക്കു് ഇഷ്ടമെങ്കിലും ആവശ്യംപോലെ അതു മസൃണീകരിച്ചു വൈദർഭീരീതിയാക്കുന്നതിനും അവിടുന്നു ശക്തനായിരുന്നു. സംസ്കൃതകവികളിൽ എല്ലാംകൊണ്ടും

അവിടത്തേക്ക മാൎഗ്ഗദൎശിയാണെന്നു് എനിക്ക തോന്നീട്ടുള്ളതു മേല്പുത്തൂർ കഴിഞ്ഞാൽ ഭട്ടമുരാരിയാകുന്നു. അനൎഘരാഘവം അവിടുന്നു പല പ്രാവശ്യം വായിച്ചു് അനുസന്ധാനംചെയ്തു സിദ്ധിവരുത്തിയിരിക്കണം. ഭവഭൂതി മുതലായ മററു ചില പണ്ഡിതകവികളും അവിടുത്തേക്കു് ഉപജീവ്യന്മാരായിരുന്നു. ഗൗഡീപ്രിയന്മാരായ മുരാരിപ്രഭൃതികൾക്ക നാളികേരപാകമാണു് സ്വായത്തം. എന്നാൽ തിരുമനസ്സിലേക്കു് ആ വീര വൈയാകരണത്വവും ആ പാണ്ഡിത്യപ്രകടനൗത്സുക്യവും അവരോടൊപ്പംതന്നെയുണ്ടെങ്കിലും ദ്രാക്ഷാപാകത്തിലാണു് അവിടുന്നു കവനം ചെയ്യുന്നതെന്നൊരു വിശേഷമുണ്ടു്; അതുകൊണ്ടു പ്രസന്നപ്രൗഢമധുരമാണു് അവിടുത്തെ കാവ്യശൈലി. ദാക്ഷിണാത്യകവികൾക്കു് അത്യന്തം അഭിമതമായ അന്ത്യാനുപ്രാസം തുടങ്ങിയ മററു ചില ഗുണവിശേഷങ്ങളെക്കൂടി പരാമൎശിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവിടുന്നു സങ്കല്പസൂൎയ്യോദയകൎത്താവായ വേദാന്തദേശികൎക്കു് ഏറെക്കുറെ സമസ്കന്ധനായ ഒരു കവിയെന്നും പറയാവുന്നതാണു്. ഇനി അവിടത്തെ ഓരോ കൃതിയേയും പററി സ്വല്പം ഉപന്യസിക്കാം. അവയെസ്സംബന്ധിച്ച സവിസ്തരമായ ജ്ഞാനം സമ്പാദിക്കണമെന്നുള്ളവർ ഞാൻ സാഹിത്യപരിഷത്ത്രൈമാസികം അഞ്ചാം പുസ്തകത്തിലും മററും ആ വിഷയത്തെ അധികരിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള ഉപന്യാസങ്ങൾ വായിക്കേണ്ടതാണു്.

വഞ്ചീശസ്തവം:—വഞ്ചിമഹാരാജസ്തവം എന്നുകൂടി പേരുള്ള പ്രസ്തുതകൃതി അശ്വതിതിരുനാൾ തന്റെ മാതുലനെപ്പററി ഒൻപതു പദ്യങ്ങളിലും ഒരു ദീൎഘമായ ഗദ്യത്തിലും കീൎത്തനം ചെയ്യുന്ന ശ്രുതിമധുരമായ ഒരു സ്തോത്രരത്നമാണു്. ഈ സ്തോത്രത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ വക്ഷോലങ്കാരമായ കൗസ്തുഭരത്നത്തേയും ലക്ഷ്മീനാരായണന്മാരുടെ രഹഃകേളികളേയും വൎണ്ണിക്കുന്ന ഓരോ ശ്ലോകമുണ്ടു്. കാവ്യത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ "അതിലഘു ഭവൽകൎണ്ണം പ്രാപ്തം ശിശോൎവ്വചനം മമ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഔദ്ധത്യപരിഹാരശ്ലോകവും കാണുന്നു. അതിൽനിന്നു് അതു രചിക്കുന്ന കാലത്തു് അശ്വതിതിരുനാളിനു് ഇരുപതിലധികം വയസ്സു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല എന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്. കാൎത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു മഹാകവിയുടെ പേരിൽ എത്രയും വാത്സല്യമുണ്ടായിരുന്നുവോ അത്രയ്ക്കോ അതിലധികമോ അവിടത്തേക്കു് ആ തിരുമേനിയുടെ പേരിൽ ഭക്തിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിനു സാക്ഷീഭൂതങ്ങളായ പ്രസ്താവനകൾ വഞ്ചീശസ്തവത്തിനുപുറമേ ശൃംഗാരസുധാകരത്തിലും രുക്മിണീപരിണയത്തിലും കാണാവുന്നതാണു്. വഞ്ചീശസ്തവത്തിലെ "നൃത്യച്ചണ്ഡീശചൂഡാവികടതരജടാകോടരക്രോഡരിംഖൽ" എന്ന പദ്യം ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സൎവ്വാധികാൎയ്യക്കാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. വേറെ മൂന്നു പദ്യങ്ങൾ ചുവടേ ചേൎക്കുന്നു.

"നാരീണാം വക്ത്രലക്ഷ്മീം ഹരതി കലയതേ
ശശ്വദന്തഃകളങ്കം

സൂര്യാലോകേ നിലീനഃ കചന പുനരയം
ദത്തദോഷാനുഷംഗഃ
വീരശ്രീവഞ്ചിഭൂമീപരിവൃഢ! തമസാ
ഗ്രസ്തമൂർത്തിർമൃഗാങ്കോ
യുഷ്മൽകീർത്ത്യാ സദൃക്ഷഃ കഥമിവ ഭുവനേ
വർണ്യതേ ലബ്ധവർണ്ണൈഃ?''

''ശ്രീമന്നാനാപദാനസ്തവപഠനജുഷാം
വന്ദിനാമാനനേഭ്യഃ
ശ്രുത്വാ ത്വന്നാമവർണ്ണാനരിഷു രണതലാൽ
പ്രദ്രുതം വിദ്രുതേഷു
ക്ലൃപ്താ രത്നപ്രസൂനൈർന്നവവരവരണേ
ഗാഢമുൽകണ്ഠിതാനാം
മന്യേ വൈഫല്യമദ്യ ത്രിദശമൃഗദൃശാം
ഹിണ്ഡതേ മണ്ഡനശ്രീഃ.

''നമ്രപ്രത്യർത്ഥിപൃത്ഥ്വീപരിവൃഢമകുടീ-
രത്നരുതോദ്യപത്നീ-
ഗാഢാശ്ലേഷപ്രഹൃഷ്യച്ചരണയുഗനഖ-
ശ്രേണിരാകേന്ദുരാശേ!
പാരേവാഗർത്ഥി യുഷ്മദ്ഗുണപടലമഹി-
ഗ്രാമണീരപ്യനീശോ
വ്യാകർത്തും പാർത്ഥിവേന്ദ്ര! പ്രകടയിതുമിദം
കോവിദഃ കോ വിദഗ്ധഃ?''

ബാണഭട്ടന്റെ രീതി പിടിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ''അഥ ഖലു നിഖിലചരാചരപ്രപഞ്ചസാക്ഷിണാ ശരൽക്ഷപാകരസദൃക്ഷവിതതഫണവിതാനവിദ്യോതമാനഭദ്രാഹിശയനനിദ്രാണേന ഭഗവതാ ഭുവനഭരണപരായണേന നാരായണേന'' ഇത്യാദിഗദ്യവും രോമാഞ്ചപ്രദംതന്നെ.

കാർത്തവീര്യവിജയം ചമ്പു:—അജ്ഞാതിതീരുനാളുടെ ചമ്പുക്കളിൽ കാർത്തവീര്യവിജയമാണ് പ്രഥമഗണനീയമായി പരിലസിക്കുന്നതു്.

''ജിഹ്വേ! ബഹ്വവലംബസേ കിമനൃതവ്യാഹാരധന്വസ്ഥലീ-
യാതായാതപരിശ്രമം? ശൃണു ഹിതം കിഞ്ചിദ്വയം ബ്രൂമഹേ
പുണ്യശ്ലോകശിരസ്സ്രജാം ക്ഷിതിഭുജാം നാരായണാംശാത്മനാ-
മാകണ്ഠം പിബ സൽകഥാം നവരസസ്രോതസ്സുധാസ്യന്ദിനീം''

എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലുള്ളതാണ്. കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനൻ മാഹിഷ്മതിയിൽ രാജ്യഭാരം ചെയ്യുന്നതുമുതൽ ബന്ധനസ്ഥനായ രാവണനെ ആ മഹാവീരനോടു യാചി

ച്ച പുലസ്ത്യമഹർഷി വീണ്ടുകൊണ്ടുപോകുന്നതുവരെയുള്ള ഇതിവൃത്തം ഇതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ജലക്രീഡയ്ക്കായി ആ മഹാരാജാവു നർമ്മദാ പുളിനത്തെ പ്രാപിക്കുന്ന കഥാഘട്ടം വർണ്ണിക്കുന്ന ഗദ്യത്തിന്റെ സ്വാരസ്യം പറഞ്ഞറിയിക്കാവതല്ല. "ചിരകാംക്ഷിതശിശിരവാരി ഹേളാഭിദ്ദേഹകാന്തികണികാകലിതഗീർവ്വാണഗണികാവഹേളാഭിർമ്മഹേളാഭിസ്സഹ" എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയതമമാരെ അവിടുന്നു ചിത്രീകരിക്കുന്നതു്. രാവണൻ അർജ്ജുനന്റെ മന്ത്രിമാരോടു പറയുന്ന വാക്യം നോക്കുക.

"മുക്ത്വാ ശുദ്ധാന്തകാന്താജനസഹവസതിം
നിർഭയശ്ശസ്ത്രപാണി-
ർദ്ദക്ഷശ്ചേദ് ബദ്ധകക്ഷ്യോ നമയ രണമുഖേ
കാർമ്മുകം വാ മുഖം വാ
ഇത്യാജ്ഞാം രാവണസ്യ പ്രകൃതിദൃഢചപേ-
ടാഹതൈരാവണസ്യ
പ്രഖ്യാതാം മന്ത്രിമുഖ്യാഃ കരുത ഖലചുരി-
ക്ഷത്രിയശ്രോത്രപാത്രം."

രാവണന്റെ സേനയുടെ സമരപ്രയാണമാണ് ചുവടെ ചേർക്കുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

"അഥ ജാതരസാ തരസാ വ്യചലൽ
കൃതനാകപഥാപതനാ പൃതനാ
ഘനഗർജ്ജനതർജ്ജിതനസജ്ജനതാ
മദശാലിദശാനനശാസനയാ."

രാവണനെ ബന്ദിയാക്കി കാർത്തവീര്യൻ മാഹിഷ്മതിയിൽ കൊണ്ടുപോയപ്പോൾ പൗരസ്ത്രീകൾ ആ ഭാഗ്യഹീനനെ എങ്ങനെ നിരീക്ഷിച്ചു എന്നു മഹാകവി ഉപന്യസിക്കുന്നതു കേൾക്കുവിൻ.

"അദ്യോർവ്വീപതിനാ വിഗൃഹ്യ സലിലേ സോമോൽഭവായാസ്തടാ-
ദാനീതമനേകവക്ത്രവികൃതം സത്ത്വം കിമത്യദ്ഭുതം?
ഇത്ഥം പൗരപുരന്ധ്രിഭിസ്സകൗതുകം സത്രാസമാലോകിതഃ
പൗലസ്ത്യഃ പുരമാർഗ്ഗസീമ്നി സമഭൂദ് വ്രീളാവനമ്രാനനഃ."

സന്താനഗോപാലം ചമ്പു:—കേരളത്തിലെങ്ങും സാമാന്യേന പ്രസിദ്ധിയുള്ളതാണ് ഈ ചമ്പു. ഇതു മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതിയാണെന്നു ചിലർ സങ്കല്പിക്കുന്നതു നിർമ്മൂലംതന്നെ. പൌണ്ഡ്രകവധം ആട്ടക്കഥയിലുള്ള "പൃഷൽസൗരഭ" എന്നും, "ഭാസ്വൽഭാസ്കര" എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾ ഈ കാവ്യത്തിലും പ്രവേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇതിലെ വിഷ്ണുലോകവർണ്ണനാത്മകമായ ഗദ്യം ഭാവുകന്മാരുടെ ഹൃദയത്തെ വിശേഷിച്ച് ആവർജ്ജിക്കുന്നു. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

ബ്രാഹ്മണന്റെ സഭാപ്രവേശം:

"രാജദ്വാരി മൃതം നിധായ തനയം ക്വാസ്തേ നിരസ്തത്രപഃ
കൃഷ്ണഃ സ്ത്രീജനലമ്പടഃ? ക്വ നു ഹലീ ഹാലാമദാന്ധാശയഃ?
ഇത്യുച്ചൈർഗ്ഗിരമുൽഗിരൻ ദ്വിജവരഃ ക്ഷിപ്രം പ്രപേദേ സഭാം
നീരന്ധ്രാന്ധകവൃഷ്ണിവീരമകടീരത്നാംകരോദ്യൽപ്രഭാം."

ബ്രാഹ്മണന്റെ കൃഷ്ണാർജ്ജുനവിഷയകമായ ആശീർവ്വാദം:

"ആശാസ്യം കിം യദുകുരുവരാവന്യദസ്മാദ്ദ്വയോർവാ–
മാശാരന്ധ്രാണ്യഭിനവയശഃപാളയഃ ക്ഷാളയന്തു
യാവൽകല്പം വിമതവിതതേർമ്മന്ഥിതാരഃ പ്രതാപാഃ
പൃഥ്വീം വൃത്ഥീകൃതരവിഘൃണിശ്രേണയഃ ശോണയന്തു."

ശൃംഗാരസുധാകരം ഭാണം:—കേരളീയങ്ങളായ ഭാണങ്ങളിൽ മഴമംഗലത്തിന്റേതു കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്ത സ്ഥാനം ശൃംഗാരസുധാകരത്തിനു നല്കാവുന്നതാണ്.

"പ്രസാദയന്തു സുധിയാം ഗളനാളാൻ മിളദ്ഗുണാഃ
കവേർദ്ധ്വന്യധ്വനീനസ്യ സൂക്തിമൗക്തികമാലികാഃ"

എന്ന ഭാവമധുരമായ ഭരതവാക്യത്തോടുകൂടിയാണ് ഈ ഭാണം അവസാനിക്കുന്നതു്. ഇതിൽനിന്നും ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചേ കഴിയൂ.

മധ്യാഹ്നം:

"ദിശായോഷാശ്ലേഷസ്വഗമനസമാലോകനപരാ–
നധസ്താദ്വൃക്ഷാണാം തിമിരനികരാനംബരമണിഃ
ഹഠാൽ ഛായാദംഭാദിവ പരവശാനന്തരളിതാ–
നസുഗ്രാഹം ഗൃഹ്ണാത്യയമതികഠോരൈർഘൃണിഗണൈഃ."

വിടൻ ഓതിക്കന്മാരോടു്:

"ഭോഭോ അരസികശ്രോത്രിയവേതാളാഃ,

ആദായാളിമിഷാന്മിളദ്വിഷമിഷുവ്രാതം പ്രസൂനാത്മകം
ഗുഞ്ജൽകോകിലപുഞ്ജമാഗധജനോ മീനധ്വജക്ഷ്മാപതിഃ
സ്വാജ്ഞോല്ലംഘിജനം പ്രഹർത്തുമടതി ത്രൈലോക്യമേതൽ ക്രുധാ
തൂർണ്ണം ഗച്ഛത കാമിനീകുചഗിരീൻ ജീവാഭിലാഷോ യദി."

തേവിടിശ്ശികളുടെ ആട്ടക്കളരി:

"സ്തംഭാധിഷ്ഠാസ്നുജൃംഭൽസ്ഫുടികമണിഘടാ–
സ്പഷ്ടനിർദ്ദിഷ്ടഗാത്ര–
പ്രത്യുദ്യൽപുത്രികൗഘസ്ഥപുടകരപുട–
ന്യസ്തരത്നപ്രദീപാ

മാഞ്ജിഷ്ഠോൽകൃഷ്ടപട്ടസ്ഫുടഘടിതവിതാ-
നോച്ചയോച്ചാവചശ്രീ-
ന്നേദിഷ്ഠാ ലക്ഷ്യതേസൗ ചടുലമൃഗദൃശാം
നാട്യശിക്ഷാഖളൂരീ.''

നക്ഷത്രങ്ങൾ:

''സന്ധ്യാതാണ്ഡവശൗണ്ഡഖണ്ഡപരശുപ്രേംഖജ്ജടാമണ്ഡലീ-
നിര്യന്നിർഝരിണീഝരീകണഗണാഃ കിം വിപ്രകീർണ്ണാ ദിവി?
ദ്രാഘീയോവിയദധ്വധാവദധികക്ലാന്താർക്കഘോടച്ഛടാ-
വക്ത്രോദ്വാന്തനിതാന്തഫേനനിചയാഃ കിം ഭാന്തി താരോച്ചയാഃ?''

രുക്മിണീപരിണയം നാടകം:—ഈ നാടകമാണ് മഹാകവിയുടെ പരിപക്വമായ കൃതി. 962-ൽ അവിടുന്നു യുവരാജാവായതിനുമേലാണ് ഇതിൻെറ നിർമ്മിതി എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അഞ്ചങ്കത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഈ നാടകം അവിടത്തെ അന്യാദൃശമായ സരസ്വതീവിലാസത്തിനു മൂർദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണമാകുന്നു. രുക്മിണി, വാസുഭദ്രൻെറ (ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ) നർമ്മസചിവനായ കപിഞ്ജലബ്രാഹ്മണൻ, ഈ പാത്രങ്ങളുടെ ആവിഷ്കരണവിഷയത്തിൽ അശ്വതിതിരുനാൾ അസാധാരണമായ മനോധർമ്മം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാഗവതത്തിൽ രുക്മിണി ഒരു ബ്രാഹ്മണനെയാണല്ലോ തൻെറ പ്രണയസന്ദേശവാഹിയായി ദ്വാരകയ്ക്കു് അയയ്ക്കുന്നതു്; എന്നാൽ നാടകകലാമാർമ്മികനായ തമ്പുരാൻ വിരഹതപ്തനായ ശ്രീകൃഷ്ണനെത്തന്നെ കുണ്ഡിനപുരത്തേക്കു നയിക്കുന്നു. കേവലം ദേശവർണ്ണനപരമായ അഞ്ചാമങ്കം അനാവശ്യകമാണെന്നു പറയാമെങ്കിലും ആ കാര്യത്തിൽ അവിടുന്നു ഭവഭൂതി, മുരാരി, രാജശേഖരൻ മുതലായ പൂർവ്വകവികളെ അനുകരിക്കുകമാത്രമാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. ഈ നാടകത്തിൽനിന്നുകൂടി ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അനുവാചകന്മാരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കാതെ മുന്നോട്ടു പോകുവാൻ മനസ്സുവരുന്നില്ല.

വിന്ധ്യവനം:

''ഉഗ്രംപശ്യകിരാതപുംഖിതശരത്രസ്യൈണദത്താദയ-
പ്രത്യാസന്നകരാളമാംസളവനീ ഗുഞ്ജാദ്രുകുഞ്ജാന്തരാ
വാത്യാചക്രവിധൂതഗൈരികരജോരാജിശ്രിയശ്ശ്രേണിഭി-
ർഭാതേ്യഷാ പരിപാടലാഭ്രജടിലാ സന്ധ്യേവ വിന്ധ്യാടവീ.''

ചൈത്രവായു:

''ലങ്കാശൈലാങ്കഖേലൽഫണിപതിതരുണീ-
മണ്ഡലാകണ്ഠപാന-
ഗ്ലാനാ യൂനാം മനോഭൂരണരണരണികാ-
കല്പനാതിപ്രഗല്ഭാഃ

ഭൃംഗീസംഗീതഭാജാം നവനടനകലാ-
ദേശികാ മാലതീനാ-
മായാന്ത്യാരാമഭൂമേഃ പഥി പഥികവധൂ-
ശാത്രവാശ്ചൈത്രവാതാഃ."

സൂര്യോദയം:

"ശ്യാമാവാമാധ്യുതേന്ദുസ്ഫടികമണിഘട-
സുന്ദമാനാമൃതാർദ്രാ-
ദുദ്വേലദ്വാതപോതപ്രചലിതശതപ-
ത്രാതിമാത്രപ്രകാശാൽ
വ്യോമോത്സംഗപ്രയാണോത്സുകിതഖഗജുഷഃ
പ്രത്യൂഷഃപാരിജാതാ-
ജ്ജാതാഃ ശാതക്രതവ്യാം കകുഭി കതിപയേ
ഭാന്തി കാന്തിപ്രവാളാഃ."

വാസുദേവൻ രുക്മിണിയെക്കണ്ടിട്ടു്:

"സ്വസ്തംബേരമമസ്തകാവനതരാ,വിന്ദീവരം പാണ്ഡുരം,
കർണ്ണാരുന്തുദകൂജിതം പികകുലം, രംഭാ ലഘീയസ്തരാ,
വൈരാഗ്യസ്യ നികേതനം കിസലയം, മല്ലീസുമം കർക്കശം,
രുക്മിണ്യാഃ പുരതസ്സ്ഥ കേതകശിഖാം പശ്യാമി സശ്യാമികാം."

ഗംഗാനദി:

"ത്രിപുരഹരകിരീടസ്മേരമന്ദാരമാലാ
സഗരതനയനാകാരോഹസോപാനവീഥീ
ഹരിചരണസരോജസ്യന്ദിമാധ്വീകധാരാ
സുതനു! നയനജാഡ്യം സ്വഛ്നീ നിഘ്നീതേ."

ചില ഒന്നാംതരം ഫലിതപ്രയോഗങ്ങളും ഈ നാടകത്തിലുണ്ടു്. രുക്മിണിയും നവമാലിക എന്ന സഖിയുംകൂടി ഉദ്യാനത്തിൽപ്പോയി പൂ പറിക്കുന്നു. സഖി രുക്മിണിയോടു "കുരവകശാഖിനാം പരിഷ്വജമാനാം ത്വാം കുസുമൈഃ പരിഹസതീവ ഏതൽ കുന്ദം ദൃശ്യതേ" എന്നു പറയുന്നു; അതിനു രുക്മിണിയുടെ പ്രത്യുത്തരം "ഹലാ നവമാലികേ കിമമുനാ കുന്ദേന മേ പ്രയോജനം?" എന്നാണു്. മുകാരരഹിതമായ കുന്ദത്തിലല്ല, മുകാരസഹിതനായ കുന്ദനിൽ, അതായതു മുകുന്ദനിലാണു് എനിക്കഭിനിവേശം എന്നു നായിക ഇവിടെ ഭംഗ്യന്തരേണ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഈ നാടകത്തിലെ ഭരതവാക്യത്തിൽ,

"പ്രൗഢോദാരഗുണാ പ്രപഞ്ചിതരസസ്രോതസ്തരംഗോൽകരാ
കുത്രാപ്യസ്ഖലിതാ സ്ഫുടധ്വനിപദന്യാസോജ്ജ്വലാലങ്ക്രിയാ
ഭാവൈഃ സംവനനം വിധായ വിദുഷാമാസ്ഥാനരംഗസ്ഥലേ
ഭവ്യാ കാവ്യനടീ മുഹുർവിഹരതാമാചന്ദ്രതാരം ഭുവി"

എന്നു മഹാകവി വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ളതു് അവിടത്തെ കാവ്യനടിയെക്കൂടി കടാക്ഷിച്ചുകൊണ്ടാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

ദശാവതാരദണ്ഡകം:—മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ ദശാവതാരങ്ങളെ അധികരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണു് പ്രസ്തുതദണ്ഡകം. ഭാർഗ്ഗവാവതാരം, രാമാവതാരം, കൃഷ്ണാവതാരം ഇവയെ വർണ്ണിക്കുന്ന പംക്തികൾ ഏററവും സമുജ്ജ്വലങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ ഉപസംഹാരരൂപത്തിലും മഹാകവി ഒരു പംക്തി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ കൃതി സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു നിർമ്മിച്ചതാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നതു ശരിയല്ല.

കൃഷ്ണാവതാരം: "കനന്നന്ദനോദ്യാനമന്ദാക്ഷസന്ദായിവൃന്ദാവനാന്തസ്ഥലീരാസകേളീകലാകല്പിതാനേകകോടിസ്മരാകാരദിവ്യസ്വമൂർത്ത്യാവലീമധ്യമധ്യസ്ഫുരദ്വല്ലവീസുന്ദരീമണ്ഡലീമധ്യചിന്താമണീപീഠരാജജ്ജഗന്മോഹനാകാരമൂർത്ത്യന്മിഷദ്വേണുഗാനാമൃതാസ്വാദസന്തോഷിതാത്യന്തജാരത്വചോരത്വസാരഥ്യദൂത്യാദിലീലാകഥാപാവിതാശേഷലോകാദ്ഭുതാതുല്യഗോപാലമൂർത്തേ!"

ആട്ടക്കഥകൾ:—ഇത്രമാത്രം വശ്യവചസ്സായ ഒരു കവിചക്രവർത്തി നാലിൽപ്പരം ആട്ടക്കഥകൾ രചിച്ചു ഭാഷാസാഹിത്യത്തെക്കൂടി പോഷിപ്പിക്കാമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതു നമ്മുടെ ഭാഗ്യപരിപാകമാകുന്നു. അശ്വതിതിരുനാൾ ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച ആട്ടക്കഥ നരകാസുരവധത്തിന്റെ ഉത്തരഭാഗമാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. പൂതനാമോക്ഷമായിരിക്കണം അടുത്ത കൃതി. അവിടത്തെ എല്ലാ കഥകളും അത്യന്തം ചേതസ്സമാകർഷകങ്ങളായി പരിലസിക്കുന്നു. അവയ്ക്കു് ഇന്നും കേരളമെങ്ങും പ്രചുരമായ പ്രചാരമുണ്ടു്. പൗണ്ഡ്രകവധത്തിനുമാത്രമേ അല്പമൊരു അനുപഗമ്യതയുള്ളു. ആദ്യം കഥകളി അഭ്യസിക്കുന്ന യോഗക്കാർ രുക്മിണീപരിണയമാണു് സാധാരണമായി അഭിനയിക്കുന്നതു്. അമ്മാവനു മഹാഭാരതകഥകളായിരുന്നു പഥ്യമെങ്കിൽ മരുമകനു ഭാഗവതകഥകളാണു് അഭിമതം. രുക്മിണീസ്വയംവരോപാഖ്യാനം അവിടുത്തേക്കു് അത്യന്തം ഹൃദയംഗമമായിത്തോന്നിയിരിക്കണം; അതുകൊണ്ടാണു് അതിനെ വിഷയീകരിച്ചു ഭാഷയിൽ ഒരാട്ടക്കഥയും സംസ്കൃതത്തിൽ ഒരു നാടകവും അവിടുന്നു നിബന്ധിച്ചതു്. ശ്രീപത്മനാഭന്റെ പേരിൽ തിരുമനസ്സിലേക്കുള്ള ഭക്തിപ്രകർഷം അപരിമിതമായിരുന്നുവെന്നു് അവിടുത്തെ ഏതു കൃതി പരിശോധിച്ചാലും തെളിയുന്നതാണു്.

അശ്വതിതിരുനാളുടെ ആട്ടക്കഥകൾക്കുമേലെയാണു് കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ എന്നു ചിലർക്കു പക്ഷമുണ്ടു്. രംഗപ്രയോഗത്തിനു് ഒന്നുകൂടി പററിയ കൃതികൾ കോട്ടയംകഥകൾതന്നെയാണെന്നു ഞാനും സമ്മതിക്കാം. ചില പദങ്ങളുടെ വിഷയത്തിലും കോട്ടയം കഥകൾക്കുള്ള മെച്ചം നിർവിവാദമാണു്. പക്ഷേ ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രത്യേകമെടുത്തു പരിശോധിക്കുകയാണെങ്കിൽ—എന്നുവേണ്ട ഉത്തമസാഹിത്യ

ത്തിൻെറ നാനാകോടികളേയും പരാമശിച്ചുകൊണ്ടു സമഗ്രമായി താരതമ്യവിവേചനം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ—വിജയലക്ഷ്മി ഐദമ്പര്യേണ ആശ്ലേഷിക്കുന്നതു് അശ്വതിതിരുനാൾതമ്പുരാനെയാണെന്നു തീച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ ഭാവുകന്മാൎക്കു പ്രയാസമില്ല.

"കണ്ണാലങ്കാരഹീരാങ്കുരരുചിരരുചി–
പ്രോല്ലസദ്വക്ത്രപദ്മാ
വ്യാവല്ഗൽപാദയുഗ്മക്വണിതമണിതുലാ–
കോടിവാചാലവീഥീ
ബിഭ്രാണാ കങ്കണാളീം ജ്വലദനലകന–
ദ്രത്നകാന്താം സഭാന്താം
രന്ത്രീ രാജന്യപാളീഹൃദയകമലിനീ–
രാജഹംസീ വിവേശ."

(രുക്മിണീസ്വയംവരം)

"ജ്യാഘാതശ്രേണിജാഗ്രദ്ഭുജഭുജഗരസ–
ജ്ഞായിതാസിപ്രകാണ്ഡ–
വ്യാലീഢപ്രൗഢവൈരിക്ഷിതിരമണഗണ–
പ്രാണവാതപ്രരോഹഃ
മധ്യേയുദ്ധം നിരുധ്യ ദ്രുതമഥ യവനാൻ
ദീർഘനിദ്രാം നിനീഷുർ–
ബദ്ധാടോപം ബഭാഷേ പ്രഥിതഭുജമദാ–
ഡംബരാനംബരീഷഃ."

(അംബരീഷചരിതം)

"സോമകോടിസമധാമകഞ്ചുകിലലാമമഞ്ചിതലമാസ്ഥിതം
ശ്യാമതാമരസദാമകോമളരമാപ്ഗഞ്ചിതകരാഞ്ചലം
കാമദായകമമോഘമേഘകുലകാമനീയകഹരം പരം
സാമജാമയഹരം ഹരിം സ മുനിരാനനാമ വനമാലിനം."

"സൈ്വരം കൈരവബന്ധുബന്ധുരകരശ്രേണീകൃപാണീലതാ–
ലൂനപ്രൗഢതമസ്തമാലഗഹനേ ഹാലാം പിബൻ മോഹനേ
മാദ്യൽകോകിലകാമിനീകളവയോവാചാലിതാശാന്തരേ
രേമേ രൈവതകാചലേ സഹ വധൂജാലേന നീലാംബരഃ."

(പൗണ്ഡ്രകവധം)

ഇവയോടു കിടനില്ക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കോട്ടയംകഥകളിൽ ഒരിടത്തും കാണുന്നതല്ല. കിൎമ്മീരവധത്തിലെ "മാദ്ധ്വേ തത്ര", "താവദ്വൈകണ്ഠ" മുതലായ ശ്ലോകങ്ങൾക്കുപോലും അശ്വതിതിരുനാളുടെ ശ്ലോകങ്ങളുടെ സ്വാരസ്യമില്ല. പണ്ഡിതന്മാരെ കോൾമയിർക്കൊള്ളിക്കുന്ന സംസ്കാരപൂതങ്ങളായ ശബ്ദങ്ങളല്ലാതെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പ്രയോഗിക്കുകയില്ല. "ഭൃംഗശ്രീഷണവിഘൂൎണ്ണിതനേത്രയുഗ"നായ രുക്മി, "പ്രസപ്പദ്ബാ

ഷ്ഠാംഭഃസ്നപിതകുചകുംഭ”യായ രുക്മിണി, “ക്ഷുരപ്രഭിന്നകങ്കട”ന്മാരും “പ്രത്യുദ്ധസങ്കട”ന്മാരുമായ ശിശുപാലഭടന്മാർ, “പ്രാലേയാചലമൗലിമണ്ഡനാവിധി”യെ പ്രാപിച്ച വിധുമണ്ഡലം, “ഉദ്വൃത്തകചണിതകപാലമാലധാരിഗ്രീവാഗ്ര”യായ കൃത്യ, “വിഷസ്നപിതസായക”ങ്ങളെപ്പോലെയുള്ള പൗണ്ഡ്രകകിങ്കരന്മാരുടെ വാചകങ്ങൾ, “അന്തർധാനമുദ്ര”യായ നിദ്ര, ഇത്തരത്തിലുള്ള ജാജ്വല്യമാനങ്ങളായ ശബ്ദാർത്ഥരത്നങ്ങൾക്കു് അവിടത്തെ കഥകൾ അനർഘങ്ങളായ ആകരങ്ങളാകുന്നു. കഥകളിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റൊരു കവിക്കും ആ വിഷയത്തിൽ അത്ര പരിപൂർണ്ണമായ സിദ്ധി കൈവന്നിട്ടില്ല. “ബാധാം ബബാധേതരാം” മുതലായ അവിടത്തെ ചില പ്രയോഗങ്ങൾ കോട്ടയത്തിന്റെ “സലജ്ജോഹം” തുടങ്ങിയവയെപ്പോലെ കേരളീയരുടെ നിത്യസംഭാഷണത്തിൽ ശൈലീരൂപത്തിൽ സംക്രമിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ “നികൃത്തകുചമണ്ഡലാ നിശിതമണ്ഡലാഗ്രേണ സാ” എന്ന പദ്യത്തെ അനുകരിച്ചുകൊണ്ടാണു് അവിടുന്നു നരകാസുരവധത്തിലെ “നികൃത്തകുചനാസികാം നിശിചരീം നിരസ്യാനയാ” ഇത്യാദി പദ്യം നിബന്ധിച്ചതു് എങ്കിലും, കാലാന്തരത്തിൽ ആ ഗുരുവിനെ ജയിച്ച ശിഷ്യനായി വികസിക്കുകയാണു് ചെയ്തതു്. കോട്ടയത്തെപ്പോലെ അശ്വതിയും പ്രാകൃതകവനംകൊണ്ടു തന്റെ കഥകളെ അലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അംബരീഷചരിതത്തിൽ യവനന്മാരുടെ പുറപ്പാടു “ചാപഗുണഘോസോ സുണീയദി ഗോപുരേ പരുസോ” എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു പ്രാകൃതപദംകൊണ്ടു നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഏറ്റവും സമുചിതമായിരിക്കുന്നു. യവനന്മാർ സംസ്കൃതജ്ഞന്മാരായിരിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ. അവരെ രംഗപ്രവേശം ചെയ്യിച്ചിട്ടുള്ളതു മൈസൂരിലെ മഹമ്മദീയരുടെ ആക്രമണത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കണമെന്നും ഊഹിക്കാവുന്നതാണു്. കാലകേയവധത്തിൽ “സച്വച്ഛജനമണിഞ്ഞിടുന്ന മണിമൗലിയിൽ ഖചിതരത്നമാം” എന്നൊരു ഭാഷാശ്ലോകമുണ്ടല്ലോ; അതുപോലെ പൂതനാമോക്ഷത്തിലും

“കന്നല്ക്കണ്ണികൾമൗലിരത്നകലികാരൂപം ധരിച്ചാദരാൽ
പൊന്നിന്മാലയണിഞ്ഞു പൂതന തദാ മന്ദം നടന്നീടിനാൾ
പിന്നെച്ചെന്നവൾ ഗോകുലേ കുളുർമുലക്കുന്നിന്മീതേ ചിരം
മിന്നും ചന്ദ്രികപോലെ മന്ദഹസിതം തൂകിപ്പറഞ്ഞീടിനാൾ”

എന്നൊരു ഭാഷാശ്ലോകം കാണുന്നു. അനന്തരകാലങ്ങളിൽ കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ കോയിത്തമ്പുരാൻ രാവണവിജയത്തിലും കേരളവർമ്മ വലിയ കോയിത്തമ്പുരാൻ ഹനുമദുത്ഭവം, പ്രലംബവധം എന്നീ കഥകളിലും അനുകരിക്കുവാൻ ഉദ്യമിച്ചിട്ടുള്ളതു് അശ്വതിതിരുനാളുടെ കഥകളെയാകുന്നു. പാടിക്കേൾക്കാനും അതിലുമധികം ആടിക്കാണാനും കൊള്ളാവുന്ന കൃതികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അവിടത്തെ കഥകൾ അത്യുച്ചപദത്തിൽ സമുല്ലസിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു് അവയ്ക്കു് ഇത്രമാത്രം സർവ്വ

മനോരഞ്ജകത സംസിദ്ധമായിട്ടുള്ളതും. അവിടുന്നു പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള ഓരോ ശബ്ദവും ചൈതന്യപൂർണ്ണമാണ്. അതിൻെറയെല്ലാം സ്വാരസ്യം പരിപൂർണ്ണമായി ഗ്രഹിക്കണമെങ്കിൽ വാസനക്കാരും വ്യുൽപന്നന്മാരുമായ നടന്മാർ ആ കഥകൾ അഭിനയിച്ചു കൈമുദ്ര അറിയാവുന്നവർ കാണണം. പൂതനാമോക്ഷത്തിലെ "ഗിരിരാജവരതനയ പരിണാമമോർത്തു മമ" എന്നു തുടങ്ങി "ദാഹവും വളർന്നീടുന്നു ദാരുണമിന്നു" എന്നുവരെയുള്ള നാലു പദങ്ങൾ തോട്ടം ശങ്കരൻനമ്പൂരിയെപ്പോലുള്ള അനുഗൃഹീതന്മാരായ നൃത്യകലാകുശലന്മാർ ഒരിക്കലെങ്കിലും അഭിനയിക്കുന്നതു കണ്ടിട്ടുള്ളവൎക്ക് എൻെറ ഈ അഭിപ്രായം അനുഭവവേദ്യമായിരിക്കുമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

പദങ്ങളും ദണ്ഡകങ്ങളും:—തിരുമനസ്സിലെ ആട്ടക്കഥകളിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. (1) "ചന്ദ്രമുഖിമാരേ കാണ്ക" (2) "കരുണാലയ വീര" (3) "മാധവസമയമിദം" (4) "പ്രാണനായക ശൃണു മമ വചനം" (5) "ആരിതാരിതസാരമനുജന്മാർ" (6) "കനകരുചിരുചിരാങ്ഗിമാരേ" (7) "കിം കരവൈ ഭഗവൻ" (8) "എന്തഹോ ഭൂസുരവരാരേ" ഇത്യാദി പദങ്ങളുടെ മാധുര്യം അനന്യസാധാരണമാണ്. "ഈരേഴുപാരിനൊരു വേരായി മേവിന" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ദണ്ഡകത്തിനും "ചഞ്ചലാക്ഷിമാരണിയും മൗലിമാലാവന്നു" എന്ന സാരിക്കുള്ള ആസ്വാദ്യതയും അപരിമേയംതന്നെ. "മാധവസമയമിദം" എന്ന പദത്തിൽനിന്നു ചില പംക്തികൾ ചുവടേ ചേൎക്കുന്നു.

"സുന്ദരിമാരേ വിപിനം കാണ്ക സുരഭിലമതിവിജനം
മന്ദമാരുതവീജനം നല്ല മദനദഹനദീപനം
കുന്ദലതാഗൃഹമതിരുചിരം കുസുമഗളിതമധുരസശിശിരം
ചന്ദ്രകരാങ്കുരവിശദതരം ചടുലപികാഞ്ചിതരവമുഖരം
 നന്ദനവിപിനവിനിന്ദനമിതു കുരു-
 വിന്ദരുചിരുചിരകന്ദളനികരം (മാധവ)
കനകകമലകലികം നല്ല കമനീയമണിവാലുകം
മനസിജജയസാധകം നല്ല മരകതമയവേദികം
വനതടഭുവി കമലാകരം വരതനു! കാണ്ക മനോഹരം
ഘനമദമധുകരമേദുരം കളകളഹംസവിഭാസുരം
 അനുപമമിതിനുടെയനുതടമഴകിനൊ-
 ടനവധി വിഹരതി വനമൃഗവിസരം (മാധവ)"
(പൗണ്ഡ്രകവധം)

ദണ്ഡകം:

"ഈരേഴുപാരിനൊരു വേരായി മേവിനു മു-
രാരാതിസേവകനുദാരൻ
അതുലഭുജസാരൻ—അധിസമിതി ധീരൻ—

തന്റെ മധുവനമവനിപതിരഗമദമലമതി–
രതിസുഭഗതനുവിജിതമാരൻ.

നാനാതരുപ്രസവലീനാളിനീനിവഹ–
ഗാനാതിമോഹനതമാലേ
നിരവധികസാലേ—നിബിഡകൃതമാലേ—
കഹചിദഥ കൗതുകമൊടു ഗുണനിലയനവനമധിക–
കസുമകലസുരഭിണി കടീരേ

ചെമ്മേ വസിച്ചു വിലസന്മേഘശോഭ തട–
വും മേനിയാകിയ പുമാനെ
നിജമനസി ചേർത്തു—നിഖിലമതിലോർത്തു—
നിരവധികസുഖജലധിനടുവിലുടനവനുടയ
ഹൃദയമപി വിരവൊടു കുളിർത്തു.

ആനന്ദബാഷ്പമതിമാനം ദധാനമുപ–
മാനം തദാനനമതാനീൽ
വിമലമതിതന്റെ—വിഗളദമൃതന്റെ—
പുളകഭരഘനകവചമിളിതതനുരവനിപതി–
തിലകനവനമിതസുഖമാസീൽ.'' (അംബരീഷചരിതം)

ശ്രീപത്മനാഭകീർത്തനം:—ഇരുപതു കണ്ണികാം ഉൾക്കൊള്ളു ന്നതും പാദാദികേശരൂപത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ പ്രസ്തുതകീർത്തനം അശ്വതിതിരുമനസ്സിലെ കൃതിയാണെന്നു ഐതിഹ്യം ഉദ്ഘോഷി ക്കുന്നു. അവിടുത്തെ ഇതരകൃതികളുടെ ഗുണം ഇതിനില്ല; എങ്കിലും സാരസ്യമില്ലായ്കയില്ല. പക്ഷേ അവിടുന്നു ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന കാലത്തായിരിക്കാം ഇതു രചിച്ചതു. രണ്ടു കണ്ണികാംമാത്രം അടിയിൽ പകർത്തുന്നു.

''അരുച്ചലജ്ജമച്ഛകച്ഛപച്ഛവിച്ഛടാ മദം
പതിച്ചൊഴിച്ചൊളിച്ചു കമ്പിടുന്ന പൊല്പദങ്ങളും
മദിച്ചു പോർവിളിച്ചെതിർത്ത ചൂതബാണതൂണിയെ–
ജ്ജയിച്ച ജംഘ രണ്ടുമെങ്കലാക, ദേവ! പാഹി മാം!

തുടിച്ച തോളു രണ്ടുമുദ്ധരിച്ച വൈജയന്തിയും
തടിച്ചുരുണ്ട കംബുബിംബകമ്രകണ്ഠകാണ്ഡവും
കവിൾത്തടം വിളങ്ങുമാറണിഞ്ഞ കുണ്ഡലങ്ങളും
മുടക്കമെന്നിയേ വിളങ്ങണം, മുകുന്ദ! പാഹി മാം!''

പൂർണ്ണമായ പുരുഷായുസ്സിനാൽ അനുഗൃഹീതനായി വഞ്ചിരാജ്യസിം ഹാസനം അലങ്കരിക്കുന്നതിനുള്ള ഭാഗ്യത്തോടുകൂടിയാണു അശ്വതിതിരു നാൾ ഇളയതമ്പുരാൻ അവതരിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ ഗൈർവാണിക്കും കൈര ളിക്കും എന്തെല്ലാം വിധത്തിലുള്ള അഭ്യുദയങ്ങളാണു സിദ്ധിക്കുമായി

ുന്നതു്? അതിനു ഹതവിധി ഇടവരുത്തിയില്ലെങ്കിലും 38 വയസ്സിനകമുള്ള സാഹിതീവ്യവസായംകൊണ്ടുതന്നെ അവിടുന്നു ശാശ്വതമായ യശഃസ്തംഭം പ്രതിഷ്ഠാപനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

ഗോവിന്ദകവി:—കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാദ്ധത്തിൽ രചിച്ചതാണെന്നു് ഊഹിക്കാവുന്ന മാധവീയം എന്നൊരു സംസ്കൃതകാവ്യവും അതിനു മിതാക്ഷരാ എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനവും കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ടു്. രുക്മിണീപരിണയമാണു് കഥാവസ്തു; അതു് അഞ്ചു സർഗ്ഗങ്ങളിൽ പൂർവ്വകവികളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുമാറു് ആശ്ചര്യജനകമായ കവനശില്പം പരിപാലിച്ചു ഗോവിന്ദൻ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു. അർത്ഥാലങ്കാരസുഭഗമാണു് ഓരോ ശ്ലോകവും. ശബ്ദവും മനോഹരംതന്നെ.

"അശ്വത്ഥാരണ്യനാമാ ജയതി ജനപദോ
വഞ്ചിഭൂപാലരാജ്യേ
രുദ്രേശസ്താമ്രപത്രാലയകൃതവസതിഃ
കോപി ഗോവിന്ദനാമാ
പ്രാണൈഷീൽ കാവ്യമേതന്മൃദുപദനിചയം
സോസ്യ സംശോധനാർത്ഥം
സദ്യോ നിർമ്മത്സരേഭ്യഃ കലയതി നതിമാ—
നഞ്ജലിം മഞ്ജുബന്ധം."

എന്നൊരു ശ്ലോകമുണ്ടു്. അതിൽനിന്നാണു് പ്രണേതാവിന്റെ പേർ മനസ്സിലാകുന്നതു്. അശ്വത്ഥാരണ്യം ആലങ്ങാടുതന്നെ. ആലങ്ങാടു തിരുവിതാംകൂറിനു കീഴടങ്ങിയതിനുമേലാണു് ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി. താമ്രപത്രം ചെമ്പോലയായിരിക്കാം. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

"പ്രണമ്യ മഹിതാം ദേവീം ലളിതാം ലളിതാകൃതിം
ബാലപാഠോചിതാം കോപി കരോതി ലളിതാം കൃതിം.

ഭാരാത്തൃഷ്ണാസുരാദീനാം ദീനാം ത്രാതും ധരാം ഹരിഃ
വാസുദേവോഽജനി ജ്യായാം ജ്യായാംസം ഗുണമുദ്വഹൻ.

സോധ്യുവാത്സീൽ സമുദ്രസ്യ മധ്യഗാം ദ്വാരകാം പുരീം
പുഷ്ട്യാ വസ്വൗകസാരാദ്യാം മുഷ്ടീമുഷ്ടിപടീയസീം.

യസ്യാം സാലോ ദധദ് ഭാതി കാഞ്ചനഃ കാഞ്ചന ശ്രിയം
പരിഖായിതപാഥോധൗ യത്തേജോ ബാഡവായതേ."

(പ്രഥമസർഗ്ഗം)

"വികസിതാസിതസാരസലോചനേ
കലയ സാരസസാരസികാഗണം
പുളിനസീമനി ശാരദചന്ദ്രികാ—
മഹസി തേ ഹസിതേന സമത്വിഷം.

മഹിതപങ്കജജാതമനോഹരാം
ശ്രിതരസാം ദധതീം നനു കച്ഛപീം
കലയ സുഭ്രു! ഗിരാമിവ ദേവതാം
കമലിനീമലിനീലശിരോരുഹേ!''

''സലിലശീകരജാലഹരോ മൃദുഃ
കമലസംഹതിസൗരഭതസ്കരഃ
ശ്രമജവാരികണാൻ പവനസ്സതോ
ഹരതി തേ രതിതേജസി വിഗ്രഹേ.'' (ചതുർത്ഥസർഗ്ഗം)

ഭാരതം കഥ:—ഇതു കൊല്ലം പത്താം ശതകം പ്രഥമപാദത്തിലെ ഒരു കൃതിയായിരിക്കാം. താൻ ഗോവർദ്ധനപുരവാസിയും ദത്തന്റെ പുത്രനും കൃഷ്ണന്റെ ശിഷ്യനുമാണെന്നും ഭാരതകഥ രചിച്ചതു് അമ്പലപ്പുഴ രാജാവിന്റെ (ദേവനാരായണൻ) ആജ്ഞയനുസരിച്ചാണെന്നും കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ആ രാജാവു 929-ൽ രാജ്യഭ്രഷ്ടനായ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവാണെന്നു തോന്നുന്നു. നിശ്ചയമില്ല. ഗോവർദ്ധനപുരം ഏതെന്നും അറിയുന്നില്ല. രാഷ്ട്രോൽപത്തി മുതലുള്ള മഹാഭാരതകഥ പ്രസ്തുതവാങ്മയത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു കൃഷ്ണനാട്ടത്തെ അനുകരിച്ച ചില ഗാനങ്ങളും കാണുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ളവയാണു്.

''വന്ദേ വൃന്ദാരകാണാമപി ബത നികരം-
ബൈരലം സ്തൂയമാനം
വിദ്യാസാരാന്മനോലംബകപരമഗുരോഃ
കൃഷ്ണനാമ്നഃ കടാക്ഷാൽ
ഇത്ഥം ശ്രീദേവനാരായണധരണിപതേ-
രാജ്ഞയാ പ്രാജ്യകീർത്തേ-
ര്യോ ദത്തസ്യാത്മജന്മാ പ്രഥയതി സ കഥാം
ഭാരതാഖ്യാം ച കിഞ്ചിൽ.''

''ശ്രീമദ്ഗോവർദ്ധനാഖ്യേ മഹിതപുരവരേ
സന്നിഷണ്ണസ്യ വിഷ്ണോ-
രന്തർമ്മേ സന്തതം...............പുരുകൃപയാ
ഹന്ത! കാരുണ്യസിന്ധോഃ
കൃഷ്ണാദീനാം ഗുരൂണാമപി ച നരപതേ-
ർദ്ദേവനാരായണാഖ്യ-
സ്യാജ്ഞാശക്ത്യാപി ചൈവം രചിതമിഹ മയാ
പാണ്ഡവാനാം ചരിത്രം.''

''ധൂളീധൂസരകുന്തളം തിലകഭംഗ്യാതീവ ഭാന്തം കരാ-
ന്തോദ്യദ്വേത്രവിഷാണവേണുകബളം കാളാംബുദശ്യാമളം

ഗോപാലാർഭകസംവൃതം വിലസിതം കാഞ്ച്യാ രണൽകിങ്കിണീ–
പാളീകാന്തമുദാരഗോപശിശുകം വന്ദേ പരം ദൈവതം.''

ദേവരാജഭട്ടൻ:—പാലക്കാട്ടു ദേവരാജഭട്ടൻ അരുണഗിരിയുടെ ശിഷ്യനായ കൃഷ്ണദ്വൈപായനഭട്ടന്റെ പുത്രനാണ്. അദ്ദേഹം ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു. ദേവരാജന്റെ കൃതികളായി (1) ഗുരുവായുപുരേശസ്തുതി (2) രാമായണശതകം (3) സുഖബോധിനി (കിരാതാർജ്ജുനീയവ്യാഖ്യ) (4) സാരസംഗ്രഹണം (മാഘവ്യാഖ്യ) ഇങ്ങനെ നാലു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭാഗവതം ഏകാദശസ്കന്ധം വ്യാഖ്യാനിച്ച ചീരക്കുഴി ഭവദാസൻനമ്പൂരിയുടെ ഗുരുനാഥനായ അരുണഗിരിയും ഈ അരുണഗിരിയും ഭിന്നന്മാരാണെന്ന് അന്യത്ര പ്രസ്താവിക്കും. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു ദേവരാജനെപ്പററി വേറെയും ചില വിവരങ്ങൾ വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്.

''ബ്രഹ്മീഭൂതമഹാരുണാദ്രിവിദുഷാമാനന്ദസന്ദായിനാം
വാഗ്ഭിർവിഷ്ണുപദീപയസ്സമധുരാസാരാഭിരാശൃണ്വതാം
കാരുണ്യാദുപദേശമാത്രവിലസദ്വിദ്യാളിസംശോധിനാ–
മസ്മദ്രക്ഷകരക്ഷകേഡ്യവപുഷാം പാദൗ ഗുരൂണാം ഭജേ.''

''രാജ്യേ ശേഖരിഭൂപതേ രവിപുരഗ്രാമേ വസഞ്ച്ശ്രീമതി
ബ്രഹ്മീഭൂതമഹാരുണാദ്രിവിദുഷാം ശിഷ്യസ്യ പുത്രസ്ത്വഹം
വിദ്വാൻ കൗശികവംശജോ ദ്വിജവരശ്ശ്രീദേവരാജാഹ്വയോ
ഭക്ത്യാ കൃഷ്ണകഥാം പ്രവക്തുമനിശം മുക്തൈ്യ സുഖേനാരഭേ.''

''ശ്രീമദ്ഭാഗവതം മുനീന്ദ്രകഥിതം യദ്ദ്വാദശസ്കന്ധകം
തസ്മിൻ ദാശമികേ ഹരേസ്തു ചരിതം യദ്ഭൂയസാ വർണ്ണിതം
തൽ സർവ്വന്ത്വഹമാദരേണ വചസാ ഹ്യല്പീയസാ സംഗ്രഹാ–
ദ്വക്തും പ്രാരഭ ആർത്തിനാശനവിധേഃ ശ്രീദേവരാജാഹ്വയഃ.''

(ഗുരുവായുപുരേശസ്തുതി)

''ഇത്യേതൽ സംഗൃഹീതം രഘുവരചരിതം
ദേവരാജദ്വിജേന
ശ്രീമദ്രാമായണാഖ്യം നിഖിലശുഭകരം
പാവനം പാപനോദം
യേ ശൃണ്വന്തിരൻ പഠേയുർഭുവി വിമലഹൃദോ
ബ്രാഹ്മണാ രാമഭക്താ–
സ്തേ സർവ്വേ പുത്രമിത്രാദിഭിരപി സഹിതാ
മോക്ഷമീയുസ്തദന്തേ.''

(രാമായണശതകം)

''പ്രകാശവർഷപ്രഭൃതിപ്രണീതാ
വ്യാഖ്യാ ന പൂർണ്ണാ ഇതി ഭാരവീയേ

കാവ്യേ പ്രഭൃതാം വിദധാതി ടീകാം
ശ്രീദേവരാജോ വിദുഷാം നിദേശാൽ.''

''ആലോച്യ ദേവരാജാര്യോ വിദ്വദ്ഭിർബഹുഭിസ്സഹ
വ്യാഖ്യാം വിഷമസർഗ്ഗസ്യ യഥാബോധമവർണ്ണയൽ.

അന്വർത്ഥ്യ സർവം പദസിദ്ധിമുക്ത്വാ
പദാന്വയേന പ്രകടയ്യ വാക്യം
പ്രദർശ്യ ഭാവം സുഖബോധിനീം താം
കരോത്യയം ബാലവിബോധനാർത്ഥം.'' (സുഖബോധിനി)

''ശ്രീദേവരാജവിദുഷാ ശിശുപാലവധാഭിധേ
കാവ്യേ കരിഷ്യതേ ടീകാ നാതിസംക്ഷേപവിസ്തരാ.

ആലോച്യ മാഘകാവ്യസ്യ വ്യാഖ്യാനാനി ബഹൂന്യലം
തത്തദ്വ്യാഖ്യാകൃതാ അർത്ഥാ ലിഖ്യന്തേ കേവലം മയാ.

ഹരിദാസാത്തു താൽപര്യം വല്ലഭാൽ പദനിർണ്ണയം
ജ്ഞാത്വാ ശ്രീരംഗദേവാദ്യാദ്യുൽ സാരം തച്ച ലിഖ്യതേ.

വാക്യാർത്ഥാന്വയതാൽപര്യസമാസപദനിർണ്ണയാ
അത്ര സാ ദേവരാജീയവ്യാഖ്യാ വിജയതേ ഭുവി.''
(സാരസംഗ്രഹണം)

സാരസംഗ്രഹണത്തിൽ ദേവരാജൻ മാഘത്തിന്ന് അർത്ഥദീപിക എന്ന വ്യാഖ്യാനം രചിച്ച ഹരിദാസനെ ഉപജീവിക്കുന്നതായി പറയുന്നു. ഹരിദാസൻ കാവ്യദർപ്പണകാരനായ രാജചൂഡാമണിദീക്ഷിതരെ സ്മരിക്കുന്നുണ്ട്. രാജചൂഡാമണി അദ്ദേഹത്തിന്റെ തന്ത്രശിഖാമണി എന്ന പൂർവമീമാംസാഗ്രന്ഥം രചിച്ചതു കൊല്ലം 811-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണ്. ആ വഴിക്കു നോക്കുമ്പോൾ ദേവരാജന്റെ കാലം പത്താം ശതകത്തിനു മുമ്പാവാൻ തരമില്ല.

ഗുരുവായുപുരേശസ്തുതി:—ഇതിൽ ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധത്തിലെ കഥ കവി ആയിരം ശ്ലോകങ്ങളായി രചിച്ചിരിക്കുന്നു. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പദ്ധതിയനുസരിച്ച് ഓരോ ശ്ലോകത്തിലും ഗുരുവായൂർ ശ്രീകൃഷ്ണനെ അഭിസംബോധനം ചെയ്യുന്നു. ഓരോ ശതകത്തിന്റേയും അവസാനത്തിലാണ് പ്രാർത്ഥനാപദ്യങ്ങൾ ചേർത്തിട്ടുള്ളതു്; അല്ലാതെ ദശകത്തിന്റെ അവസാനത്തിലല്ല. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

''അംഭോജോദ്ഭവകാന്തകേളിപരിരംഭാലാപസംഭോഗജാ-
നന്ദോദ്രിക്തമനഃപ്രസാദപിശുനപ്രോദ്യന്മുഖാംഭോരുഹാ
ശ്രോത്രാനന്ദരസപ്രവാഹജനകകപാണോല്ലസൽകച്ഛപീ-
വീണാവാദനശീലപാണിജലജാ സാ ഭാരതീ പാതു നഃ.''

''സോഹന്ത്വിജ്യാതപോഭ്യാം സഭപശ്മരതോ
വാ ന ഉപേക്ഷ്യയമിത്ഥം
ശുശ്രൂഷായാ വിധാനാൽ സതതമപി ഗുരോ-
സ്തദ്യഥാ പ്രീതിയുക്തഃ
ഗേഹേ വൃത്തം ഗുരോന്നഃ സ്മരസി സുവസതാം
തത്ര ജാതാംസ്ത്വിദാനീം
കൃഷ്ണാസ്മാൻ പാഹി വിഷ്ണോ ഗുരുപവനപുരാ-
ധീശ താപാവലിഭ്യഃ.''

രാമായണശതകം:—ഈ കൃതിയിൽ നൂറു ശ്ലോകങ്ങളേയുള്ളു. ഓരോ ശ്ലോകവും ''രാമഃ പായാദപായാദനുജബലയുതോസ്മാൻ സ കോദണ്ഡപാണിഃ'' എന്നവസാനിക്കുന്നു. എല്ലാ ശ്ലോകങ്ങളും സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഉപക്രമശ്ലോകംമാത്രം അടിയിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''വസ്ത്വസ്മ സ്വസ്തിദം നഃ പ്രശമിതബലവ-
ത്താപവർഗ്ഗം ജനാനാം
ശുദ്ധം ബുദ്ധം വിമുക്തം നിഖിലമുഖഗുണാ-
പൂർണ്ണമീഡ്യം മുനീന്ദ്രൈഃ
ത്രൈലോക്യദ്രോഹകാരിപ്രബലജനഘന-
വ്രാതരക്ഷോന്ധകാര-
സ്തോമപ്രോത്സാദനോദ്യച്ഛരകിരണലസ-
ദ്രാമചന്ദ്രാഭിധാനം.''

സുഖബോധിനി:—കിരാതാർജ്ജുനീയത്തിനു് ഏററവും വിസ്തൃതവും ലളിതവുമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനമാണു് സുഖബോധിനി. അതിലും സാരസങ്ഗ്രഹണത്തിലും ദേവരാജൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ വിപുലമായ വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യം സമഗ്രമായി പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രകാശവർഷാദിപണ്ഡിതന്മാരുടെ ടീകകൾ പരിപൂർണ്ണങ്ങളല്ലെന്നു തോന്നിയതിനാലാണു് താൻ ആ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചതെന്നു് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കേരളീയരിൽ ചിത്രഭാനു കിരാതാർജ്ജുനീയം ആദ്യത്തെ മൂന്നു സർഗ്ഗങ്ങൾമാത്രമേ വ്യാഖ്യാനിച്ചുള്ളു. മങ്ഗലൻെറ വ്യാഖ്യാനം സംക്ഷിപ്തമാണെന്നും നാം ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്.

സാരസംഗ്രഹണം:—സാരസംഗ്രഹണം ശിശുപാലവധത്തിൻെറ സമ്പൂർണ്ണമായ ഒരു ടീകയാണു്. താൻ പല പൂർവ്വസൂരികളേയും ഉപജീവിക്കുന്നതായി വ്യാഖ്യാതാവു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഒരു സ്വതന്ത്രനായ സഹൃദയനെന്ന നിലയിലാണു് പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ പ്രായേണ പരിലസിക്കുന്നതു്. ഒരു വ്യാഖ്യാതാവെന്ന നിലയിൽ

അദ്ദേഹം നമ്മുടെ ഹൃദയങ്ഗമമായ ആദരത്തെ സർവ്വഥാ അർഹിക്കുന്നു. ദേശമങ്ഗലത്തു ശ്രീകണ്ഠവാരിയരുടെ ബാലബോധിക എന്ന മാഘവ്യാഖ്യയെപ്പററി മുമ്പുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വല്ലഭൻെറ ഈ ടീകയെപ്പററി ഒരു പ്രശംസാപദ്യം കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അതു ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"അപടീകാഗതോ മാഘേ ഭൃശം ജാഡ്യേന പീഡ്യതേ
കഥഞ്ചിന്നിർവ്വഹത്യേവ കണ്ഠസംസക്തവല്ലഭഃ."

വല്ലഭനെ ദേവരാജൻ പദനിർണ്ണയവിഷയത്തിൽ ഉപജീവിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

മുപ്പത്തെട്ടാമധ്യായം

കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ

(രാമപാണിവാദൻ)

''വൻപിയന്ന മദമററ മരന്ദം
കമ്പിടുന്നപടി തുള്ളലനേകം
അമ്പിനോടിഹ ചമച്ചൊരു കുഞ്ചൻ–
നമ്പിയാർ കവിയമാനുഷനത്രേ.''

(വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ)

അതിമനോഹരങ്ങളായ അനവധി സംസ്കൃതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രണേതാവായി ഒരു രാമപാണിവാദൻ കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൻെറ പൂർവാൎദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. രസനിഷ്യന്ദികളായ ഏതാനും കിളിപ്പാട്ടുകൾ തുടങ്ങിയുള്ള പല ഭാഷാകൃതികളുടെ നിൎമ്മാതാവായ ഒരു രാമപാണിവാദനും ആ കാലഘട്ടത്തെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നതായി നമുക്കറിയാം. അസംഖ്യം തുള്ളൽക്കഥകൾ രചിച്ചു കേരളീയരെ അനുഗ്രഹിച്ച കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ ജീവിതകാലവും അതുതന്നെയാണു്. ഈ മൂന്നു കവികളും വിഭിന്നന്മാരോ അല്ലയോ എന്നുള്ള വിഷമമായ പ്രശ്നമാണു് പ്രകൃതത്തിൽ നമ്മെ പ്രഥമമായി അഭിമുഖീകരിക്കുന്നതു്. ഏതദ്വിഷയകമായി നമുക്കു് ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ലിഖിതപ്രമാണങ്ങളെക്കുറിച്ചു് ആദ്യമായി ഉപന്യസിക്കാം.

കുഞ്ചൻനമ്പിയാരെപ്പററി തിരുവിതാംകൂറിലുള്ള രേഖകൾ:—തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ ചില പഴയ ഓലക്കണക്കുകളിൽ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ പേർ പ്രകടമായി പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. 919–ാമാണ്ടത്തെ അല്പശി ഉത്സവത്തിനു കുഞ്ചൻനമ്പിയാൎക്കു ''രണ്ടേകാലും കോപ്പും'' അനുവദിച്ചിരുന്നു. ആ ആണ്ടു കുംഭം 30–ാംനു- കൊട്ടാരത്തിൽ പാൎക്കുന്ന ''കുഞ്ചൻനമ്പ്യാൎക്കു കാലിൽ ദീനമാകയാൽ'' മരുന്നുവിലയ്ക്കു കൊട്ടാരത്തിൽനിന്നു് ഇരുപത്തിമൂന്നു പണം കൊടുത്തു. 922–ാമാണ്ടു ''കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ''കൂടെ വന്ന മിത്രനപ്പള്ളിവീട്ടിൽ കുഞ്ചുമാതിററിക്കു ടി ആണ്ടൊന്നുക്കു നെൽ 72 പറയും പാല്ക്കുളങ്ങര അധികാരത്തിൽനിന്നു ചെലവെഴുതി. 929–ാമാണ്ടു് അല്പശി ഉത്സവത്തിനു ''കുഞ്ചൻനമ്പ്യാൎക്കു'' വലിയ തോതിൽ ചങ്ങലവിളക്കും വലിയ പപ്പടം മുതലായവയോടുകൂടി ഒരു രാജകീയാതിഥി എന്ന നിലയിൽ ''അരിയും കോപ്പും'' നല്കി. ''അമ്പലപ്പുഴ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാൎക്കു് 933 തൈ 5–ാംനു- കൊടുത്ത മുകപ്പിൽ ആണിത്തലയ്ക്കൽ ചികപ്പുകൽ വച്ച വീരശങ്ങല ഉരുവു് ഒന്നു്'' എന്നും, അദ്ദേഹത്തിനുതന്നെ വീണ്ടും കൊടുത്ത 934 പുരട്ടാശി 30–ാംനു-

“വീരശങ്ങല ഉരുവ് ഒന്നും” എന്നും വലിയ കൊട്ടാരത്തിലെ കണക്കുകളിൽ കാണുന്നു. 933 കർക്കടകത്തിലാണല്ലോ രാമവർമ്മമഹാരാജാവു വഞ്ചിരാജ്യഭരണം ആരംഭിച്ചതു്. ഈ രേഖകളിൽനിന്നു 919–ാമാണ്ടിലോ അതിനുമുൻപുതന്നെയോ കുഞ്ചൻനമ്പ്യാർ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തി മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ മഹനീയന്മാരായ ആസ്ഥാനകവികളിൽ അന്യതമനായിത്തീരുകയും, തദനന്തരം അമ്പലപ്പുഴയും തിരുവനന്തപുരത്തുമായി താമസിക്കുകയും 933–ൽ ആ തിരുമേനിയുടേയും 934–ൽ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻേറയും പക്കൽനിന്നു് ഓരോ വീരശൃംഖല സമ്മാനമായി വാങ്ങുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ള വസ്തുതകൾ വെളിപ്പെടുന്നു. ഒടുവിലത്തെ ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവും മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവും തമ്മിൽ വളരെക്കാലം സ്നേഹത്തിലാണു് കഴിഞ്ഞുകൂടിയതു്. കുഞ്ചൻനമ്പിയാർക്കു് അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു് ഏതെങ്കിലും അനുഭവം രാമവർമ്മമഹാരാജാവു കല്പിച്ചുകൊടുത്തിരിക്കുമെന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. എന്നാൽ അതിലേക്കുള്ള കണക്കുകൾ ഒന്നും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ലെന്നുമാത്രമല്ല, 954..ൽ അവിടുന്നും തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയുംകൂടി കൊട്ടാരം ചൊക്കട്ടാൻമണ്ഡപത്തിൽവച്ചു വ്യവസ്ഥപ്പെടുത്തിയ ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ പായസക്കണക്കിൽ നമ്പിയാരുടെ പേർ കാണുന്നുമില്ല. പക്ഷേ 1015 തുലാം 24–ാംനു-യിലെ ഒരു ഹജ്ജൂരുത്തരവിൽ “മുമ്പിൽ എഴുന്നള്ളത്തോടു പാഠിരുന്ന കലക്കത്തു കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരിടെ അനന്തരവരിൽ അമ്പലപ്പുഴ പാർത്തുവന്ന കുഞ്ചൻനമ്പ്യാരിടെ പേക്കു് അമ്പലപ്പുഴമണ്ഡപത്തുംവാതുക്കൽനിന്നും മാസം 1–ന്നു് 15 പണംവീതം അടുത്തൂണും അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു നാൾ 1–ന്നു ഇരുന്നാഴി പാല്പായസവുംവീതം കൊടുത്തുവന്നിരുന്ന”തായി കാണുന്നു. ഇവരിൽ ആദ്യത്തെ കുഞ്ചൻനമ്പിയാർതന്നെയാണു് സാക്ഷാൽ കവി എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. രണ്ടാമത്തെ കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ അന്തരിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവൻ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണൻനമ്പിയാർക്കു് ആ അടുത്തൂണും പായസവും ഹജ്ജൂരിൽനിന്നു് 1015–ൽ പേരുമാററി പതിച്ചുകിട്ടി. 1019–ൽ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണൻനമ്പിയാർ മരിച്ച അവസരത്തിൽ ആ അവകാശം പ്രസ്തുതകുടുംബത്തിലെ പാർവ്വതിനങ്ങിയാക്കു 1020–ാമാണ്ടു വൃശ്ചികമാസം 7–ാംനു- സർക്കാരിൽനിന്നു വീണ്ടും പേരുമാറി പതിച്ചുകൊടുത്തു. ആ രേഖയിൽ കവിയുടെ പേർ മങ്ങലെത്തു കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ എന്നും കലക്കത്തു കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ എന്നും കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ അവകാശം ഇന്നും കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ഗലത്തിൽ താമസിക്കുന്ന ആ വംശക്കാർ അനുഭവിച്ചുവരുന്നതായി അറിയുന്നു. കുഞ്ചൻനമ്പിയാരെപ്പററി ഇതിൽക്കൂടുതലായി ഒരു രേഖയും കിട്ടീട്ടില്ല. ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിലും ആ പേരു കാണുന്നുമില്ല. സുപ്രസിദ്ധങ്ങളായ അനവധി തുള്ളൽക്കഥകളുടെ പ്രണേതാവു് അദ്ദേഹമാണെന്നുള്ള വസ്തുത പണ്ഡിതന്മാർ ഐകകണ്ഠ്യേന സമ്മതിക്കുന്നു. ഹരിശ്ചന്ദ്രചരിതം പറയൻതുള്ളലിൽ കവി “പാണിവാദനാമെന്റെ പരമാനന്ദദാതാവാം ക്ഷോണീ

ദേവതാചൂഡാമണിയാകും ഗുരുനാഥൻ'' എന്ന വാചകത്തിൽ താൻ ഒരു നമ്പിയാരാണെന്നു തുറന്നുപറഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്.

നാമമുദ്രയുള്ള കൃതികൾ:—രാമപാണിവാദൻ പല സംസ്കൃതകൃതികളിലും സ്വനാമധേയം പ്രകാശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ പംക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

1 ചന്ദ്രികാവീഥി—വീഥിയുടെ ലക്ഷണം,

''പാത്രദ്വയപ്രയോജ്യാ ഭാണവദേകാങ്കകൈകസന്ധിശ്ച
ആകാശഭാഷിതവതീ കൢപ്തിമമിതിവൃത്തമാശ്രിതാ വീഥീ''

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കവിതന്നെ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അംഗരാജാവായ ചന്ദ്രസേനൻ മണിരഥൻ എന്ന വിദ്യാധരന്റെ പുത്രിയായ ചന്ദ്രികയിൽ അനുരക്തനായിത്തീരുന്നു. ചണ്ഡൻ എന്നൊരു രാക്ഷസൻ ചന്ദ്രികയെ അപഹരിച്ചു കൊണ്ടുപോകുന്നു. വിഘ്നേശ്വരന്റെ പ്രസാദത്താൽ ചന്ദ്രസേനൻ ചണ്ഡനെ വധിച്ചു ചന്ദ്രികയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുന്നു. ഇതാണ് ഈ വീഥിയിലെ ഇതിവൃത്തം.

''അദ്യ ഖലു പ്രകാശരാജ്യപ്രകാശഭൂതസ്യ പ്രതാപവിവേകവിദ്യാവിശേഷശാലിനഃ ശ്രീവീരരായമഹാരാജസ്യാജ്ഞയാ ശ്രീപരക്രോഡനാമക്ഷേത്രമധിവസതഃ ശൂലാഗ്രകീലിതകീനാശസ്യ ഭഗവതഃ ശ്രീപരമേശ്വരസ്യ മാഘകൃഷ്ണചതുർദ്ദശീമഹോത്സവപ്രസംഗേന സംഗതായാമസ്യാം പരിഷദി, മംഗലഗ്രാമവാസ്തവ്യേന രാമപാണിവാദേന വിരചിതാം ചന്ദ്രികാം നാമ വീഥീമഭിനേതുമഭിലഷാമഃ'' എന്ന പ്രസ്താവനയിലെ പംക്തിയിൽനിന്നു പ്രസ്തുതവീഥി വെട്ടത്തുനാട്ടു തിരുവീരരായനെന്ന രാജാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു മംഗലത്തുകാരനായ രാമൻനമ്പിയാർ തൃപ്പങ്ങോട്ടുശിവക്ഷേത്രത്തിൽ ശിവരാത്രിനാളിൽ അഭിനയിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി നിർമ്മിച്ച ഒരു രൂപകമാണ് ചന്ദ്രികയെന്നു വിശദമാകുന്നുണ്ട്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

വീഥീയം ചന്ദ്രികാ നാമ രാമപാണിഘനിർമ്മിതാ
ഏകാങ്കചരിതൈകാങ്കനാട്യേച്ഛാപൂർണ്ണലക്ഷണാ''

എന്ന ശ്ലോകവും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഈ മംഗലം ലക്കിടി തീവണ്ടിയാപ്പീസിനു സമീപമുള്ള കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലംതന്നെയാണെന്നും വെട്ടത്തു തിരൂരിനടുത്തുള്ള മംഗലമല്ലെന്നും പരിച്ഛേദിച്ചുതന്നെ പറയാം. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലം മംഗലം എന്ന പേരിലും സർക്കാർ റിക്കാർട്ടുകളിൽ വ്യവഹരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. പാണിവാദൻ എന്നാൽ മിഴാവു കൊട്ടുന്നവൻ—നമ്പിയാരെന്നർത്ഥം. പാണിഘൻ എന്ന പദവും അതിന്റെ പര്യായംതന്നെ. തിരൂരിനടുത്തുള്ള മംഗലത്തിൽ യാതൊരു പാണിവാദകുടുംബവും ജീവിച്ചിരുന്നതായി കേട്ടുകേൾവിപോലുമില്ല. പോരെങ്കിൽ ലീലാവതീവീഥിയിൽനിന്ന് അടി

യിൽ ചേർക്കുന്ന ഭാഗം ചിലക്കു തദ്വിഷയകമായുള്ള സംശയത്തിനു മൂലച്ഛേദം വരുത്തുവാൻ പര്യാപ്തവുമാണ്.

2 ലീലാവതീവീഥി:—കുന്തളേശ്വരനായ വീരപാലനും കർണ്ണാടരാജപുത്രിയായ ലീലാവതിയും തമ്മിലുള്ള പ്രണയത്തെ വിഷയീകരിച്ച രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഈ വീഥി.

"നാന്ദ്യന്തേ സൂത്രധാരഃ—ആജ്ഞാപിതോസ്മി നിഖിലശാസ്ത്രപുരാണനാടകപ്രപഞ്ചസതതപരിശീലനവിശദാന്തരാത്മനോ നിത്യസന്നിദധദംബരധുനീനാഥപരിചരണപരായണസ്യ മഹാരാജദേവനാരായണസ്യ പാദപത്മോപജീവിനാ മഹീസുരസമാജേന........അസ്തി മങ്ഗലഗ്രാമവാസ്തവ്യസ്യ രാഘവപാണിഘസ്യ ഭാഗിനേയോ രാമോ നാമ പാണിവാദഃ.

നടീ—(സപ്രത്യഭിജ്ഞം) യഃ പുരാണമഹീസുരവരിഷ്ഠസ്യ പ്രിയമിത്രമിതി ശ്രൂയതേ.

സൂത്ര—........കിഞ്ച,
നിത്യം നൃത്യതി യസ്യ നാമ രസനാരങ്ഗേ സ്വയം ഭാരതീ
ചിത്തേ യസ്യ ച ഭാസതേ സുരധുനീനാഥോ രഥാങ്ഗായുധഃ
യം ഭൂയോ ബഹുമനുതേ നരപതിഃ ശ്രീദേവനാരായണഃ
സോയം മേ ഹൃദയേ ചകാസ്തു സതതം ഭൂദേവചൂഡാമണിഃ."

മങ്ഗലത്തു രാഘവൻനമ്പിയാരുടെ അനന്തരവനാണ് താനെന്നു രാമപാണിവാദൻ ഈ കൃതിയിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. അതോടുകൂടി അദ്ദേഹം പുരാണമഹീസുരവരിഷ്ഠൻെറ, അതായതു പഴേടത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ, പ്രിയമിത്രമാണെന്നും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പഴേടത്തുമന കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ഗലത്തിനടുത്തുള്ള ഒരു നമ്പൂരിയില്ലമാണ്; ആ കുടുംബത്തിനു പ്രസ്തുതക്ഷേത്രത്തിൽ ഊരാണ്മസ്ഥാനം ഉണ്ടായിരുന്നതായും അറിയുന്നു. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ഗലത്തിലെ ഒരു നമ്പിയാൎക്കാണല്ലോ തിരുമങ്ഗലത്തിലെ ഒരു നമ്പിയാരെക്കാറം പഴേടത്തു ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രിയമിത്രത്വം ലഭിക്കുവാൻ സാങ്ഗത്യമുള്ളതു്. ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാനേയും തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയേയും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ സ്തുതിച്ചിട്ടുള്ളതിനാൽ ഇതു് അമ്പലപ്പുഴെവച്ചു രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു.

3 മദനകേതുചരിതം പ്രഹസനം:— ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ "അപി ശൃണോഷി മങ്ഗലഗ്രാമവാസ്തവ്യേന രാമപാണിവാദേന വിരചിതം മദനകേതുചരിതം നാമ പ്രഹസനം" എന്നു് ആരംഭത്തിലും

"ഗുരുതരദുരിതാൎണ്ണവൗഘവഹ്നീ
ഗുരുചരണാവരുണാംബുജന്മശോണൗ
പ്രണമതി വിനയാവനമ്രമൂൎദ്ധ്നാ
പ്രതിദിനമേഷ ഹി രാമപാണിവാദഃ"

എന്നും

"നാരായണാഭിധാനം കിമപി പരം ബ്രഹ്മ സകലജനവന്ദ്യം
ദ്രഢയതി മനസി നിതാന്തം ശാന്തമതീ രാമപാണിവാദോയം"

എന്നും അവസാനത്തിലും പ്രണേതൃസംജ്ഞ നിർദ്ദിഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. കവിയുടെ യൗവനാരംഭത്തിലെ ഒരു കൃതിയാണ് ഈ പ്രഹസനം എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. സൂത്രധാരൻ നടനോടു പറയുന്ന

"യേ ഗൃഹ്ണന്തി ഗുണാനണൂനപി കവേഃ കാവ്യേഷു നവ്യേഷ്വപി
പ്രായോ നോ ഗണയന്തി ദോഷനിവഹം, തേ നാമ സന്തഃ കില;
ബാലോച്യുത്തമകൃതിപ്രകാശനവിധൗ ശക്നോതി തേഷാം പുരോ;
ദീപ്തിം വിന്ദതി കിന്ന ചന്ദ്രമഹസാമഗ്രേപി താരാഗണഃ?"

എന്ന ശ്ലോകത്തിലെ "ബാല"ശബ്ദപ്രയോഗത്തിന്റെ സ്വാരസ്യം പരിശോധിക്കുക. അന്നു കവിയുടെ ഗുരുനാഥനായ നാരായണഭട്ടതിരി ജീവിച്ചിരുന്നു. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലത്തുവെച്ചുതന്നെയായിരിക്കണം പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മിതി. ഈ നാരായണഭട്ടതിരി ആരെന്നു് ഉപരി വിചിന്തനം ചെയ്യും.

4 സീതാരാഘവം നാടകം:—ഇതു കവി പരിണതപ്രജ്ഞനായതിനുമേൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു 931-ൽ നടത്തിയ മുറജപത്തിനു സന്നിഹിതരായിരുന്ന ബ്രാഹ്മണരുടെ സദസ്സിൽ അഭിനയിക്കുന്നതിനായി രചിച്ച ഏഴങ്കത്തിലുള്ള ഒരു നാടകമാകുന്നു. അതിന്റെ പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗമാണു് താഴെ ചേർക്കുന്നതു്.

"സൂത്രധാരഃ—
ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദകരുണാപീയൂഷഗണ്ഡൂഷണാ-
ദിഷ്ടാം പുഷ്ടിമുപൈതി യസ്യ കവിതാകല്പദ്രുബീജാങ്കുരഃ,
രാമോ നാമ സ പാണിവാദകലജസ്തസ്യ പ്രഭൃതം ഫലം
സീതാരാഘവനാടകാഭിധമിദം സഭ്യോത്തമപ്യോനയൽ.
....

അധിസ്യാനന്ദൂരം ജയതി ജഗതീപാലനപരം
പരം ജ്യോതിശ്ശീതദ്യുതിധവളശേഷാഹിശയനം
യദന്തഃ സന്തന്വന്നഖിലനൃപതീനാം ന തു പരം
സുരാണാമപ്യുച്ചൈരധിവസതി മാർത്താണ്ഡനൃപതിഃ.

നടീ—ആര്യ! യദ്യേവം സ ഖലു നരേന്ദ്രോ രാമചന്ദ്രസ്യ ഭഗവതഃ പദ്മനാഭസ്യ കോപി കലാവതാര ഇതി തർക്കയാമി.

സൂത്ര—തത്ര താവൽ തപ്രപനുസ്ഥാധികഗുണസമ്പന്നേന വൈകുണ്ഠതോ f പ്യതിശയരമണീയതരത്നവ്യൂഹവ്യസംപൂരിതസ്യാനന്ദൂരമന്ദിരേണ സർവാത്മനാ പദ്മനാഭസമർപ്പിതസമസ്തനിജവിഭവേന സർവസാമന്ത

കലമുകടമണിമരീചിവീചിനീരാജിതചരണകമലേന ഇദാനീന്തനേന രാജ്ഞാ വഞ്ചിമാർത്താണ്ഡേന സകലദിഗന്തേഭ്യഃ സമാഹൂയ സമധിഷ്ഠാപിതാനാം സമധീതവേദശാസ്ത്രാണാം സരസകാവ്യരസമജ്ജനോന്മജ്ജനസജ്ജസജ്ജനഭൂയിഷ്ഠാനാം ബ്രാഹ്മണവരിഷ്ഠാനാമതിഗരിഷ്ഠാം ഗോഷ്ഠീമപഹായ ക്വ നാമേദമഭിനേതവ്യം.''

''രക്ഷോദക്ഷീണധർമ്മാ ചതുരുദധിതടീ-
മേഖലാം ഭൂതധാത്രീം
പുണ്യാത്മാ പത്മനാഭപ്രണിഹിതഹൃദയോ
വഞ്ചിമാർത്താണ്ഡഭൂപഃ''

എന്നു് ഈ നാടകത്തിന്റെ ഭരതവാക്യത്തിലും കവി ആ മഹാരാജാവിനെ പ്രശംസിക്കുന്നു.

925 മകരം 5-ാംനു-യാണു് മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ തൃപ്പടിദാനം. 925-ൽ ഒന്നാമത്തെ മുറജപം നടന്നതു് അതിനു മുൻപാണു്. അതുകൊണ്ടു ''സർവാത്മനാ പദ്മനാഭസമർപ്പിതസമസ്തനിജവിഭവേന'' എന്ന വിശേഷണം മഹാരാജാവിനു് ആ മുറജപക്കാലത്തു യോജിക്കുന്നതല്ല. ''സകലദിഗന്തേഭ്യഃ സമാഹൂയ സമധിഷ്ഠാപിതാനാം'' എന്ന വർണ്ണനവും 927-ൽ വടക്കുംകൂറും 929-ൽ അമ്പലപ്പുഴയും തിരുവിതാംകൂറിൽ ലയിച്ചതിനുമേലുള്ള ഒരു കാലഘട്ടത്തെ കുറിക്കുന്നതായി വേണം സങ്കല്പിക്കുവാൻ. അതുകൊണ്ടാണു് സീതാരാഘവത്തിന്റെ നിർമ്മിതി രണ്ടാമത്തെ മുറജപം നടന്ന 931-ലാണെന്നു ഞാൻ അനുമാനിക്കുന്നതു്.

രാമപാണിവാദൻ 931-ലെ മുറജപത്തിനു തിരുവനന്തപുരത്തു സന്നിഹിതനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു് ഇതിൽക്കൂടുതൽ തെളിവാവശ്യമില്ല.

''പ്രഭൂതം ഫലം'' എന്ന വിവരണം അക്കാലത്തു രാമപാണിവാദനു മധ്യവയസ്സു കഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുന്നു.

5 രാഘവീയം മഹാകാവ്യം:—ഇതും സീതാരാഘവംപോലെതന്നെ രാമപാണിവാദന്റെ പ്രഥമഗണനീയങ്ങളായ സംസ്കൃതകൃതികളിൽ ഒന്നാണു്. ഇരുപതു സർഗ്ഗങ്ങളിലായി 1572 പദ്യങ്ങളാം ഈ കാവ്യത്തിൽ കവി ഉൾക്കൊള്ളിച്ചു ശ്രീരാമപട്ടാഭിഷേകംവരെയുള്ള രാമായണകഥ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സീതാരാഘവത്തിലെ ഇതിവൃത്തവും ശ്രീരാമപട്ടാഭിഷേകത്തിലാണു് അവസാനിക്കുന്നതു്. രാഘവീയത്തിനു ബാലപാഠ്യം എന്നൊരു വ്യാഖ്യാനവും കവിതന്നെ രചിച്ചിരിക്കുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാം ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്നു.

''ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദഗുരുപാദാനാം പ്രസാദോദയാ-
ദേതൽ കിഞ്ചന രാഘവീയമിതി യൽ കാവ്യം കൃതം കേനചിൽ

അപ്രജ്ഞതാവശാദമുഷ്യ മഹതോ രാമായണാംഭോനിധേ-
രക്ഷോഭ്യതാബലാച്ച തത്ര സുലഭോ ദോഷോ ബുധൈഃ ക്ഷമ്യതാം.

രാമേണ പാണിവാദേന രചിതം ഹി യഥാമതി
രാഘവീയം മഹാകാവ്യം ബാലവ്യുൽപത്തിലബ്ധയേ.''

രാഘവീയം പാണിവാദൻ ചെമ്പകശ്ശേരിരാജാവിന് അടിയറവച്ചപ്പോൾ സമപ്പിച്ച മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ കിട്ടീട്ടുണ്ട്. അവയേയും ഇവിടെ സ്മരിക്കേണ്ടതാണ്.

''യസ്യ നിമ്മലയശോമതല്ലികാ
ലോകരംഗഭുവി ലാസികായതേ
സാവ്ലൌകികമഹാഗുണാംബുധേ!
തം ഭവന്തമഹമിത്ഥമത്ഥയേ.

യോ/ഭൂദംകരിതോ മനോരഥതരുശ്ചിത്താലവാലേ പുരാ
ത്വദ്ഗുസ്തേ സ തു ചോളഖണ്ഡനനിബന്ധാവസ്ഥിതിജ്ഞാനതഃ
പശ്ചാൽ പല്ലവിതസ്തതഃ കസുമിതസ്ത്വദ്ഗുണ്യതാകർണ്ണനാ-
ത്തദ്ഗ്രന്ഥാഗ്ര്യസമപ്പണേന സഫലീകര്യാത്തമേനം ഭവാൻ.

സാരസൈ്യകസമാശ്രയോംബരധുനീലീലാരതഃ സന്തതം
രാജീവേക്ഷണരാജഹംസപൃഥുകോ യന്മാനസേ ഖേലതി
തസ്മാദാശ്രിതനന്ദനാൽ സുമനസാം സംസേവിതാൽ സഞ്ചയൈഃ
കോ വാ കല്പതരോരിവാത്രഭവതോ ലോകോ/നവാപ്തേപ്സിതഃ?''

ചോളഖണ്ഡനനിബന്ധം ചോളദേശീയനായ ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതന്റെ മതത്തെ ഖണ്ഡിക്കുന്ന ഒരു നിബന്ധം എന്ന അത്ഥത്തിൽ ഗ്രഹിക്കേണ്ടതാണെന്നു തോന്നുന്നു. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു് ആ നിബന്ധത്തിന്റെ കത്താവോ കാരയിതാവോ ആയിരുന്നിരിക്കാം.

ബാലപാഠ്യംകൂടിയുള്ള ചില രാഘവീയമാതൃകകളിൽ അടിയിൽ ചേക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ നിരീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്.

''രസികജനവിനോദി രാഘവീയം
രഘുവരചാരുചരിത്രകാവ്യബന്ധം
രചയതി മയി രാമപാണിവാദേ
രതിരധികാസ്തു സദാ കവീശ്വരാണാം.

ക്ഷോണിദേവകുലമൌലിമണ്ഡനം
പ്രീണിതാഖിലമനുഷ്യമണ്ഡലം
പാണിയുഗ്മരചിതാഞ്ജലിഗ്ഗുരും
പാണിവാദകവിരേഷ വന്ദതേ.

രാമേണ പാണിവാദേന രാഘവീയമിദം കൃതം
തേനൈവ ബാലപാഠ്യാഖ്യാ വ്യാഖ്യാപ്യാഖ്യായി ധീമതാ.''

രാഘവീയം 929-ാമാണ്ടിനുമുമ്പു വിരചിതമായ ഒരു കൃതിയാണെന്നുള്ള തിനെപ്പററി സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. രാഘവീയവും സീതാരാഘവവും കവിയുടെ മാതുലനായ രാഘവൻനമ്പിയാരുടെ നാമധേയവുമായി ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു എന്നു വിചാരിക്കണം.

6 **മുകുന്ദശതകം:**—ഈ പേരിൽ രണ്ടു കൃതികളുണ്ടു്. ഒന്നാമത്തേതു രാമപാണിവാദൻ കൊച്ചിയിൽ മണക്കുളത്തു രാമവർമ്മരാജാവിനെ ആശ്രയിച്ചു താമസിച്ചിരുന്നപ്പോൾ ആ രാജാവിൻെറ നിദേശമനുസരിച്ചു് ഇരിങ്ങാലക്കുടത്തേവരെപ്പററി രചിച്ച ഒരു സ്തോത്രമാണു്. ചുവടേ ചേൎക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ കാണുന്നു.

''മുകുന്ദപുരവാസിനോ മുരരിപോഃ പ്രസാദാൎത്ഥിനാ
മുകുന്ദശതകം കൃതം കിമപി പാണിവാദേന യൽ
തദേതദനുവാസരം പാഠതി യസ്സ വിദ്യാം ശ്രിയം
യശശ്ച സമവാപ്നുയാദപി ച മുക്തിമന്തേ ശുഭാം.

ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദഗുരുപാദാനാം പ്രസാദോദയാ-
ദാനന്ദായ സതാം മുകുന്ദശതകം രാമേണ യന്നിൎമ്മിതം
ഗോവിന്ദസ്യ മുകുന്ദമന്ദിരപതേശ്ശ്രീപാദസംസേവിനാ
സ്തോത്രം തൽ ഖലു രാമവൎമ്മനൃപതേർബോധ്യതാം ഭൂതയേ.

ശ്രീരാമവൎമ്മനൃപതിൎമ്മതിമാൻ യദാൎയ്യ-
ശ്രീകണ്ഠവംശകലശാംബുധിപൂൎണ്ണചന്ദ്രഃ
കേനാപി കാമദമചീകരദീദൃശം ത-
ന്മൌകുന്ദമദ്യ ശതകം ജഗതാം ഹിതായ.''

''ആൎയ്യശ്രീകണ്ഠൻ'' എന്നതു കക്കാട്ടുരാജകുടുംബത്തിൽപ്പെട്ട മണക്കുളത്തു മൂപ്പവാഴ്ചക്കാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ മാറാപ്പേരാണു്. പ്രസ്തുതകൃതിക്കു പാണിവാദൻെറ സഹപാഠിയായ ഒരു പണ്ഡിതൻ സവിസ്തരമായ ഒരു വ്യാഖ്യാനം നിൎമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ അദ്ദേഹം കവിയെ ഇങ്ങനെ പ്രശംസിക്കുന്നു.

''ശ്രീമന്മുകുന്ദചരണാംബുജഭക്തിഭാര-
നിൎന്നിദ്രനിൎമ്മലമനോമണിദൎപ്പണസ്യ
രാമാഹ്വയസ്യ സുകവേൎവ്വദനാദുദീൎണ്ണം
മുഖ്യം മുകുന്ദശതകം ജയതീഹ ലോകേ.

....

സതീൎത്ഥ്യതാമാത്രനിരൂഢഗൎവ്വ-
സംഭാവിതൈതൽകവിസൗഹൃദയ്യുഃ
സ്തോത്രം തദീയം വിവൃണോമി മോഹാൽ
സന്തഃ ക്ഷമന്താമതിചാപലം മേ.

ഇഹ ഖലു സകലവിദ്വജ്ജനമൗലിമാണിക്യഭൂതശ്രീനാരായണഭട്ടപാദപാദാരവിന്ദയുഗളീമരീമൃജ്യമാനമണിമയമതിദർപ്പണപ്രതിബിംബിതാശേഷാഗമനിഗമാർത്ഥസാർത്ഥപരമാർത്ഥസാരഃ സകലവിദ്യാപാരാവാരപാരീണപ്രജ്ഞാശക്തിഃ കവിതാകല്പവല്ലരീമതല്ലീമകരന്ദായമാനരചനാചാതുരീമാധുരീസമാഹ്ലാദിതസകലസഹൃദയഹൃദയോ മാർഗ്ഗികവംശമുക്താമണീ രാമനാമാ കവിർമ്മുകുന്ദചരണാരവിന്ദഭക്തിഭാരപാരിപ്ലവതാനരീനൃത്യമാനചിത്തവൃത്തിസ്സൻ.............''

മറെറാരു മുകുന്ദശതകവും രാമപാണിവാദകൃതമായുണ്ടു്. അതും വിഷ്ണുസ്തോത്രംതന്നെ.

''സർവ്വാന്തർവ്വിചരിഷ്ണവേ സമതയാ സർവ്വത്ര വർത്തിഷ്ണവേ
ഭക്താഗഃപ്രസഹിഷ്ണവേ ഭവഭയം നിദ്ധൂയ വർത്തിഷ്ണവേ
കൃഷ്ണായാധികധൃഷ്ണവേ കൃതധിയാം വൃന്ദായ രോചിഷ്ണവേ
ദേവേശപ്രഭവിഷ്ണവേ ഭഗവതേ തുഭ്യം നമോ വിഷ്ണവേ''

എന്നതു് അതിലെ നൂറാമത്തെ പദ്യമാണു്.

7 ശിവശതകം:—ഈ കൃതിയും മണക്കുളത്തുവച്ചു രചിച്ചതായി തോന്നുന്നു. താഴെക്കാണുന്നതു് ഇതിൻെറ ഒടുവിലുള്ള ശ്ലോകമാണു്.

''രാമോ യൽ പാണിവാദോ ഗുരുചരണസരോ–
ജന്മരേണുപ്രസാദാ–
ദേതാവദ്വിഷ്ണുപാദസ്തവമപി ച ശിവ–
സ്തോത്രമേതദ്വ്യതാനീൽ
പ്രീത്യൈ ഭൂയാദ് ബുധാനാം തദിദമഘഹരം
ചാസ്തു നിസ്തന്ദ്രമേത–
ന്നിത്യം ഭക്തിപ്രകർഷോത്തരമനുപാഠാ–
മീഹയാ ദേഹഭാജാം.''

8 ഭാഗവതചമ്പു:—ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധമാണു് ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യം. ശ്രീകൃഷ്ണാവതാരംമുതൽ മുചുകുന്ദമോക്ഷംവരെയുള്ള കഥ ആദ്യത്തെ ഏഴു സ്തബകങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അത്രയും ഭാഗമേ ഇതുവരെ എനിക്കു കാണ്മാൻ സംഗതി വന്നിട്ടുള്ളു. അതിനപ്പുറമുള്ള കഥകളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിതയ്ക്കു വിഷയീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നറിവില്ല.

''ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദഗുരുപാദാനാം കൃപാനുഗ്രഹഃ
ശ്രീകൃഷ്ണസ്യ കഥാം കഥാപയതി യം ചമ്പൂപ്രബന്ധാത്മികാം
രാമോ നാമ സ പാണിവാദകലജഃ പാണീ ശിരസ്യർപ്പയൻ
ബ്രഹ്മഭ്യഃ പ്രണതിം കരോതി ഖലു വസ്സഭ്യോസ്സമഭ്യാഗതാഃ''

എന്ന ശ്ലോകം ഈ ചമ്പുവിലുള്ളതാണ്. "ഇതി ഭാഗവതചമ്പൂപ്രബന്ധേ രാമപാണിവാദവിരചിതേ സാനന്ദഗോവിന്ദോ നാമ സപ്തമഃ സ്തബകഃ" എന്നൊരു കുറിപ്പും ഏഴാം സ്തബകത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ കാണുന്നു.

9 പ്രാകൃതപ്രകാശവൃത്തി:—വരരുചിയുടെ പ്രാകൃതപ്രകാശത്തിനു രാമപാണിവാദൻ രചിച്ച വൃത്തിയാണ് പ്രസ്തുതകൃതി. പ്രാകൃതസൂത്രവൃത്തിയെന്നും പ്രാകൃതവൃത്തിയെന്നും അതിനു നാമാന്തരങ്ങളുണ്ട്. മൂലത്തിലെ എട്ടു പരിച്ഛേദങ്ങളും അദ്ദേഹം നിഷ്കൃഷ്ടമായി വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. "ഇതി രാമപാണിവാദകൃതായാം പ്രാകൃതവൃത്താവഷ്ടമഃ പരിച്ഛേദസ്സമാപ്തഃ" എന്നൊരു സൂചകരേഖ അതിൻെറ അവസാനത്തിൽ ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

10 ഉഷാനിരുദ്ധം പ്രാകൃതകാവ്യം:—ഈ കൃതിയിൽ നാലു സർഗ്ഗങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പ്രഥമസർഗ്ഗത്തിൽ ശിവനേയും നരസിംഹമൂർത്തിയേയും വന്ദിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിഷയം ഉഷാപരിണയമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. നാലാം സർഗ്ഗം ഉഷാനിരുദ്ധന്മാരുടെ വിവാഹാനന്തരമുള്ള ശൃംഗാരലീലാവർണ്ണനമാണ്. ഒടുവിൽ "ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദഗുരുപാദാഭ്യാം നമോ ഭവേത്" എന്ന കുറിപ്പിനുമേൽ

> "കാവ്യം പ്രാകൃതരൂപം ഘടിതമിദം രാമപാണിവാദേന
> പ്രാകൃതമാർഗ്ഗോഽഗാധോ യേന സുഖം ഭവേദ് ബാലാനാം"

(പ്രാകൃതശ്ലോകത്തിൻെറ ഛായ) എന്നൊരു ശ്ലോകവും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

11 കംസവധം പ്രാകൃതകാവ്യം:—ഈ കാവ്യത്തിലും നാലു സർഗ്ഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. കൃഷ്ണാവതാരംമുതൽ കംസവധംവരെയുള്ള കഥയാണ് വിഷയം. അവസാനത്തിൽ "ഇതി രാമപാണിവാദകൃതേ കംസവധേ ചതുർത്ഥസ്സർഗ്ഗഃ" എന്നൊരു കുറിപ്പുണ്ട്.

12 വൃത്തവാർത്തികം:—ഇതു ഛന്ദശ്ശാസ്ത്രപരമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ്. "വൃത്താനി യാനി കാവ്യാദൗ സന്തി താനി പ്രചക്ഷ്മഹേ" എന്ന് ആചാര്യൻ ആരംഭത്തിൽ ചികീർഷിതപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ഓരോ വൃത്തത്തിൻേറയും ലക്ഷണം കാരികകൊണ്ടു പ്രദർശിപ്പിച്ച് അതിന് ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങളും ചേർത്തിട്ടുണ്ട്.

> "ഗുരുപാദാൻ നമസ്കൃത്യ ഹേരംബം പാർവതീമപി
> ക്രിയതേ പദ്യബന്ധാനാം വൃത്തലക്ഷണകാരികാ"

എന്നും

> "ബാലാനാമുപയോഗാർത്ഥം യാ കൃതാ വൃത്തകാരികാ
> ഉദാഹരണയോഗേന സാ മയാ പൂരയിഷ്യതേ"

എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ

"വിഭാവ്യ വൃത്തശാസ്ത്രാണി തേഭ്യഃ സംക്ഷിപ്യ ചോദ്ധൃതം
രാമേണ പാണിവാദേന തദേതദ്വൃത്തവാർത്തികം"

എന്ന ശ്ലോകം കാണ്മാനുണ്ട്. പ്രസ്താരക്രമമനുസരിച്ച രാസക്രീഡാ എന്നൊരു കാവ്യവും പാണിവാദൻ വൃത്തവാർത്തികത്തോട് അനുബന്ധമായി രചിച്ചുചേർത്തിരിക്കുന്നു. അനുഷ്ടുബ്വൃത്തത്തെമാത്രമേ അതിൽ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളു. അതിലും "ഇതി രാമപാണിവാദവിരചിതമനുഷ്ടുപ് പ്രകരണം സമാപ്തം" എന്നൊരു കുറിപ്പുണ്ട്.

13 ഗീതരാമം:—ഇതു ജയദേവന്റെ അഷ്ടപദിയുടെ രീതിയിൽ രാമപാണിവാദൻ സംസ്കൃതത്തിൽ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു നൃത്യപ്രബന്ധമാകുന്നു. ആരംഭത്തിലുള്ള അല്പഭാഗമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. ഗീതരാമം എന്നതു സൌകര്യത്തിനുവേണ്ടി തൽകാലം ഇവിടെ നല്കീട്ടുള്ള ഒരു സംജ്ഞമാത്രമാണ്. ഗീതരാമത്തിനു പ്രത്യേകം തോടയമുണ്ട്. അതിൽ അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണൻ, വാസുദേവപുരത്തു വാസുദേവൻ, പെരിഞ്ചെല്ലൂർ ശിവൻ, കുമാരനല്ലൂർ കാത്യായനി എന്നീ ദേവതകളെപ്പററി വന്ദനശ്ലോകങ്ങൾ ചേർത്തിരിക്കുന്നു. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചാണ് ആ കാവ്യം നിർമ്മിച്ചതു്. ബോധായനന്റെ ഹനൂമന്നാടകമാണ് കവിക്കു പ്രകൃതത്തിൽ ഉപജീവ്യമായ ഗ്രന്ഥമെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

"രക്ഷോരക്ഷയപക്ഷലക്ഷണകൃപാലക്ഷോ വിപക്ഷാവലീ–
വിക്ഷോഭക്ഷയദക്ഷദക്ഷിണഭുജേ നിക്ഷിപ്തകൗക്ഷേയകഃ
അക്ഷാമക്ഷിതിരക്ഷണക്ഷമഗുണോ ലക്ഷാധികാക്ഷൌഹിണീ–
ലക്ഷ്മീരക്ഷിതശക്തിരക്ഷയബലശ്ശ്രീദേവനാരായണഃ.

ശ്രീമദ്ബോധായനേന സ്വയമുപരചിതം
ചാരു രാമായണം യ–
ത്തൽപ്രാ ഗ്രന്ഥം തദേതന്മഹിതജനമഹാ–
മംഗലേ രംഗദേശേ
രാമശ്ശ്രീദേവനാരായണധരണിപതേ–
രാജ്ഞയാ പാണിവാദോ
ഗേയം ലീലാനുകൂലം കലയതി; കൃപയാ
സൂരയഃ പൂരയന്തു."

എന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ഇവിടെ സ്മർത്തവ്യങ്ങളാണ്.

14 അംബരനദീശസ്തവം:—അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പററി രാമപാണിവാദൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സ്തോത്രമാണ് അംബരനദീശസ്തവം. പല ശ്ലോകങ്ങളിലും അമ്പലപ്പുഴ എന്ന സ്ഥലനാമം വിവി

ധരൂപങ്ങളിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ പ്രകൃതോപയോഗികളായി നാലു ശ്ലോകങ്ങളം കാണുന്നു.

"ഭൂതേഷു സർവേഷ്വപി നിർവിശേഷം
ഭൂയസ്തരാമാഹിതകാരുണീകം
ഭൂദേവതാമംബരവാഹിനീശം
ശ്രീദേവനാരായണമാശ്രയാമഃ.

വേദേ നിഗൂഢോപി നിരൂഢനാനാ-
ഭേദേന തത്തദ്വപുരാദധാനഃ
യോ ദേഹിനാം സേവ്യതയാ സ്ഥിതസ്തം
ശ്രീദേവനാരായണമാശ്രയാമഃ.

പാദേ നിജേ ഭക്തിമതാം ജനാനാം
മോദേന സർവാർത്ഥസമൃദ്ധികാരീ
യോ ദേവനദ്യായതനം പുനീതേ
ശ്രീദേവനാരായണമാശ്രയാമഃ.

ശ്രീനാരായണപാദപദ്മരജസാം കാരുണ്യവാരാന്നിധേ-
സ്സ്നിഗ്ദ്ധാർദ്രഭാവിഭിശ്ശുഭൈർമ്മധുരിപുസ്തോത്രാക്ഷരൈർമ്മൗക്തികൈഃ
രാമേണ ഗ്രഥിതാമിമാമവിരതം യഃ ശ്ലോകഹാരസ്രജം
കണ്ഠേ ലോലയതി പ്രയാസ്യതി കൃതീ മർത്ത്യസ്സ വിഷ്ണോഃ പദം."

രാമപാണിവാദന് അമ്പലപ്പുഴെ താമസിക്കുമ്പോഴ ശ്രീധരൻനമ്പൂരി എന്നൊരു ശിഷ്യനുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹം ലക്ഷ്മീദേവനാരായണീയം എന്നൊരു നാടകത്തിന്റെ കർത്താവാണെന്നും ഊഹിക്കാമെന്ന് ഇതിനുമുൻപിലത്തെ അധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

15 സൂര്യാഷ്ടകം:—ഇതു രാമപാണിവാദന്റെ സൂര്യപരമായ ഒരു ചെറിയ സ്തോത്രമാണ്. ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളം താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതകൃതി കവി തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുമ്പോഴ രചിച്ചതാണെന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ട്.

"ധാമ്നാമാമ്നായധാമ്നാമപലപിതജപാ-
മഞ്ജരീപിഞ്ജരിമ്ണാ-
മോഘൈർല്ലോകാനമോഘൈരപതമയതി യഃ
പ്രത്യഹം സത്യദാരൈഃ
ദേവം ദ്യാവാപൃഥിവ്യോരനഘമനപമം
ഭൂഷണം പൂഷണം തം
രാമഃ പ്രേമാഭിലാഷീ നമതി സമവിത-
പ്രാണിനം പാണിവാദഃ.

ലക്ഷ്മീവിശ്രംഭരോപാസിതമസിതഘന–
ശ്യാമളം കോമളം യോ
ഗാത്രം സപ്രേശതല്ലേ ഗമയതി രുചിരൈർ–
ഭൂഷിതം ഭൂഷണൗഘൈഃ
ആനന്ദായാങ്ഗഭാജാമജമുഖവിബുധാ–
രാധ്യമാവിഷ്കരോതി
സ്യാനന്ദൂരാലയേശോ ദിശതു സ ഭഗവാൻ
പദ്മനാഭഃ ശ്രിയം വഃ."

16 ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസവ്യാഖ്യാ—വിലാസിനീ:—

"ഗുരുണാ ഭൂസുരേന്ദ്രേണ കല്പിതം ക്ഷേത്രമുത്തമം
അധ്യാസീനം നമസ്കുർവേ സർവേശം ശശിശേഖരം.
ശ്രീനാരായണഗുരുവരകരുണാപാത്രേണ പാണിവാദേന
ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസസ്യ ക്രിയതേ ടീകാ വിലാസിനീ നാമ്നാ."

ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിൻെറ ഒടുവിൽ അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകം കാണുന്നു.

"ശ്രീമൽകൃഷ്ണവിലാസനാമ സുകമാരാഖ്യേന യന്നിർമ്മിതം
കാവ്യം ഭവ്യവചോമൃതേന കവിനാ സർവപ്രിയംഭാവുകം
വ്യാഖ്യാ തസ്യ വിലാസിനീതി രചിതാ രാമേണ ദിഗ്ഭാത്രതഃ
ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദഗുരുപാദാനാം പ്രസാദോദയാൽ.

ഇതി ശ്രീവിലാസിനീ നാമ വ്യാഖ്യാ സംപൂർണ്ണാ."

രാമൻനമ്പിയാരുടേതെന്നു് ഊഹിക്കാവുന്ന കൃതികൾ:—ഇനിയും രണ്ടു കൃതികളിൽ 'രാമൻ' എന്ന പദം പ്രയോഗിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും അവയുടെ പ്രണേതാവു പാണിവാദൻതന്നെയാണെന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്. അവയിൽനിന്നുകൂടി അനുവാചകന്മാർ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ്ട പംക്തികൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

17 ധാതുകാവ്യവ്യാഖ്യാ—വിവരണം:—മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ധാതുകാവ്യത്തിനു പാണിവാദൻ രചിച്ച ഈ വ്യാഖ്യാനം ഒന്നിൽച്ചില്വാനം സർഗ്ഗത്തിനുമാത്രമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. ഇതിൻെറ ആരംഭത്തിൽ

"ശ്രീനാരായണകവിനാ രചിതം യദ്ധാതുകാവ്യമതിഭവ്യം
ക്രിയതേ തസ്യ വിവരണം കിമപി മയാ പാണിവാദേന."

എന്നും, പ്രഥമസർഗ്ഗത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ

"ശ്രീനാരായണനാമകോപരിനവഗ്രാമസദ്ധാമാധിപ–
ക്ഷോണീദേവകവിപ്രകാണ്ഡകലിതം യദ്ധാതുകാവ്യം ശുഭം

വ്യാഖ്യാ തസ്യ തു പാണിവാദരചിതാ സംക്ഷേപതുപ്രൈവ യാ
തസ്യാം പ്രാഥമികോ നികാമഗുരുതാളഗ്ഗോ ഹി സർഗ്ഗോ/ഗമൽ''

എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളും കാണുന്നു.

18 വിഷ്ണുവിലാസം കാവ്യം:— ഇതു് എട്ടു സർഗ്ഗങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു കാവ്യമാണു്. ഇതിനു വിഷ്ണുപ്രിയ എന്ന പേരിൽ ഒരു ലഘുടിപ്പണിയും ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കവി പാലിയത്തു രാമൻ കുമരനച്ചൻെറ ആശ്രിതനായി ചേന്നമംഗലത്തു താമസിക്കുന്ന കാലത്താണു് പ്രസ്തുതകാവ്യം നിർമ്മിച്ചതു്. മഹാവിഷ്ണുവിൻെറ ആദ്യത്തെ ഒമ്പതവതാരങ്ങളെ അധികരിച്ചുള്ള കഥകൾ ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. എട്ടാം സർഗ്ഗത്തിൽ ബലരാമൻെറയും ശ്രീകൃഷ്ണൻെറയും ഉപാഖ്യാനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നു. ആഗാമിയായ കല്ക്കിവതാരം താൻ മനഃപൂർവ്വം സ്പർശിക്കാത്തതാണെന്നും കവി പറയുന്നുണ്ടു്.

''ചകാസ്തി ചൂർണ്ണീസരിതസ്തടേ ശുഭേ
നികേതനം യസ്യ ജയന്തമംഗലം;
സനാതനശ്ചേതസി നഃ പ്രകാശതാം
സ നാരസിംഹം വപുരാസ്ഥിതോ ഹരിഃ.

....
കരോതു നാരായണഭട്ടദേശിക–
പ്രസാദനിർദ്ദോഷതുഷാരദീധിതിഃ
മദന്തരിന്ദൂപലമുക്തിമാധുരീ–
ധുരീപരിഷ്യന്ദിതയാതിസുന്ദരം.''

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളിൽ യഥാക്രമം ചേന്നമംഗലത്തെ നരസിംഹമൂർത്തിയേയും ഗുരുനാഥനായ നാരായണഭട്ടതിരിയേയും വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ

''ശ്രീമദ്രാമകുബേരനാമസുമതിശ്രീപാലിയശ്രീപതി–
പ്രീതിസ്ഫീതതമോദ്യമേന കലിതം കേനാപി നാനാരസം
കാവ്യം വിഷ്ണുവിലാസനാമ കമലാജാനേഃ കഥാവർണ്ണനം
പൂർണ്ണം ഹന്ത ജയന്തമംഗലമഹാവിഷ്ണോഃ കൃപാനുഗ്രഹാൽ.''

എന്ന ശ്ലോകവും കാണുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥം പൂർത്തിയാക്കി നമ്പിയാർ അച്ചനു് ഏതാനും സമർപ്പണശ്ലോകങ്ങളോടുകൂടി അടിയറവച്ചു.

''സർവ്വജ്ഞഃ സകലേശ്വരഃ സുമശരാഹങ്കാരഹാരീ സദാ
ശ്രീമാനുക്ഷസഖോ ഹതാസുഹൃദസുഗ്ഗോത്രാധിനാഥഃ പ്രഭുഃ
രാജന്നൂനമഹീനഭൂഷണഗണസ്സര്വാശ്രയാശാംബ്ജരങ്ങ്–
മേദിന്യാമവതീർണ്ണ ഏവ ഗിരിശസ്ത്വാതും സമസ്താനപി.''

"ഏനം രക്ഷിതപക്ഷലക്ഷ! ധരണീരക്ഷാതിദക്ഷ! ക്ഷണം
രൂക്ഷക്ഷീണവിപക്ഷകക്ഷപടലീഭക്ഷാംബുജാക്ഷ! പ്രഭോ!
ലക്ഷ്മീദത്തകടാക്ഷലക്ഷണ! പരക്ഷാന്തിക്ഷയ! ത്വം യശഃ-
ക്ഷീരക്ഷാളിതലോക! പാലിയപതേ! രക്ഷാക്ഷയാദ്ധ്യക്ഷയാൽ."

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങറം ആ കൂട്ടത്തിലുള്ളവയാണ്. രാമകുബേരൻ എന്ന സംജ്ഞയ്ക്കു രാമൻകുമരൻ എന്ന പേർ കവി സംസ്കൃതീകരിച്ചതാണെന്നു തോന്നുന്നു. ആ പ്രഭു ഒരു പണ്ഡിതനും കലാപോഷകനുമായിരുന്നു എന്നു് ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു് ഊഹിക്കാം.

രാമനച്ഛൻ:—906-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കൊച്ചിമഹാരാജാവിന്റെ നേക്ക്' അന്നത്തെ പാലിയത്തു വലിയച്ഛനായിരുന്ന കോമി അച്ഛൻ പല ദ്രോഹങ്ങളും പ്രവൎത്തിച്ചു എന്നും അവസ്ക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരവന്മാരായ ഇട്ടുണ്ണിക്കമരനും കുഞ്ഞിട്ടുണ്ണാനും പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തു എന്നും ദേശചരിത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നറിയുന്നു. 907മുതൽ 917വരെ കുമരനച്ഛനും 917മുതൽ 931വരെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായ ഇട്ടുണ്ണാനച്ഛനും കുടുംബം ഭരിച്ചു. അവരുടെ അനന്തരവനായ മറെറാരു കോമി അച്ഛൻ 929-ൽ അമ്പലപ്പുഴയുദ്ധത്തിൽ അന്നു തനിക്കു 18 വയസ്സേ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു എങ്കിലും മാൎത്താണ്ഡവൎമ്മമഹാരാജാവിനെതിരായി ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനെ സഹായിക്കുകയും രാമയ്യൻ ദളവയാൽ ബന്ധനസ്ഥനെന്ന നിലയിൽ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു നയിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. സുപ്രസിദ്ധനായ ആ കോമി അച്ഛന്റെ നയകോവിദത്വനിമിത്തമാണ് മാൎത്താണ്ഡവൎമ്മമഹാരാജാവും കൊച്ചി രാമവൎമ്മമഹാരാജാവും തമ്മിൽ 931-ൽ സഖ്യമുണ്ടായതു്. കോമി അച്ഛൻ ആ മഹാരാജാവിന്റെയും 936മുതൽ 951വരെ കൊച്ചിരാജ്യം ഭരിച്ച കൊച്ചി വീരകേരളവൎമ്മമഹാരാജാവിന്റെയും മന്ത്രിയായിരുന്നു 974-ൽ നിര്യാതനായി. "ഇട്ടുണ്ണാൻ" ഇട്ടുണ്ണിരാമന്റെ രൂപഭേദമാണ്. രാമപാണിവാദൻ ആശ്രയിച്ചതു 917-ൽ അന്തരിച്ച കുമരനച്ഛനെയോ 931-ൽ മന്ത്രിപദാരൂഢനായ കോമി അച്ഛനെയോ എന്നു ഖണ്ഡിച്ചുപറയുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹം തന്റെ ശാകുന്തളം ആട്ടക്കഥ 933-നുമേൽ എഴുതിയതാണെന്നു കാണുന്നതുകൊണ്ടു് അതിൽ പുരസ്കൎത്താവായി പറയുന്ന പാലിയത്തച്ഛൻതന്നെയാണ് വിഷ്ണുവിലാസത്തിലെ രണ്ടാമൻ കുമരനച്ഛൻ എന്നു ഞാൻ സങ്കല്പിക്കുന്നു. ഗോദവൎമ്മൻ എന്നതിന്റെ പ്രാകൃതരൂപമാണ് കോമൻ; എന്നാൽ ഇവിടെ ആ നിരുക്തി യോജിക്കുന്നില്ല. "കോമി" എന്നതു ഗോവിന്ദന്റെ തത്ഭവരൂപമാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. കണ്ണൂർ മക്കാളേയോടു പിണങ്ങിയ ഗോവിന്ദനച്ഛനെ കോമി അച്ഛനെന്നും ചില ചരിത്രരേഖകളിൽ വ്യപദേശിച്ചു കാണുന്നു.

വിഷ്ണുവിലാസവ്യാഖ്യം:—വിഷ്ണുപ്രിയ ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

"ശ്രീമദ്വിഷ്ണുവിലാസസ്യ കാവ്യസ്യാനതിവിസ്തരം
ഇദം വിഷ്ണുപ്രിയാഖ്യാനം വ്യാഖ്യാനം ലിഖ്യതേ മയാ."

ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ ഒടുവിൽ

"അംബരതടിനീനിലയം കംബുകശാകലിതപാണികമലയുഗം
അംബുജലോചനമാരാദംബരചരവന്ദിതം വന്ദേ."

കവിയോ മററാരാളോ ഈ വ്യാഖ്യാനത്തിന്റെ പ്രണേതാവ് എന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ താമസവും അമ്പലപ്പുഴെയായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനെപ്പററി സംശയിക്കേണ്ടതില്ല; കവിതന്നെ വ്യാഖ്യാതാവായിരിക്കുവാനാണ് യുക്തി അധികം.

കലക്കത്തെ ചില രേഖകൾ:—ഈ വിഷയത്തിൽ മററൊരു അമൂല്യമായ സാക്ഷ്യംകൂടി ഈയിടയ്ക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. കലക്കത്തു കുടുംബത്തിൽ അഗസ്ത്യഭട്ടന്റെ ബാലഭാരതം പകർത്തിട്ടുള്ള ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ കാണുന്നു.

"കൃഷ്ണേ സോദരരോഹിണീജസഹിതേ തച്ചാരുകാരുണ്യഭാ-
ഗ്ഗ്രാമോ നഷ്ടസമസ്തകല്മഷ ഇദം സദ്യോ ലിഖത്യസ്തധീഃ
ആമോദേന പുനർദ്ധ്രുവേസുകവിസത്സംസേവ്യ ഏവം കലൗ
ക്ഷിപ്രം പ്രീതികരേ ചതുർഭുജജഗന്നാഥേ രമാവല്ലഭേ.

വർത്തന്തേ കലമംഗലാഖ്യഭവനേ യേ നാമതോ മംഗലേ
ദേശേ ശ്രീശുകമന്ദിരേശ്വരകൃപാഭാജോനഘാഃ പാണിഘാഃ
തേഷാം സമ്യഗധീതിനാം കൃതധിയാം ശാസ്ത്രേ തഥാ ഭാരതേ
ഗ്രന്ഥോയം ഭുവി ബാലഭാരതമിതി പ്രഖ്യാതനാമാ മഹാൻ.

ദൃപ്യന്നാരായണാഖ്യാദധിഗതവിതത-
വ്യാകൃതോ ഭട്ടപാദാ-
ദ്വ്യുദ്ദേവാപഗാധീശ്വരഭജനധിയഃ
സന്തതം ശാന്തചിത്താഃ
ഉദ്യോതദ്വഞ്ചിഭൂമീശ്വരഗുരുകരുണാ-
ഭാജനം ദേശികാസ്തേ
സദൃശ്ശുദ്ധിം ദധാനാ ഏദി പദരജസാ
സർവ്വദാ മംഗലം നഃ.

യോസൗ വിഷ്ണുവിലാസനാമ കൃതവാൻ കാവ്യം തഥാ പ്രാകൃതം
കാവ്യം കംസവധാഭിധം ഗുണയുതം തദ്രാഘവീയം തഥാ
പശ്ചാത്തദ്വഘടാനിരുദ്ധമപരം വീഥീദ്വയം നാടകം
സീതാരാഘവമേവ ച പ്രദിശതാന്മഹ്യം ഗുരുർമ്മംഗലം.

പ്രാകൃതവൃത്തിം തദ്വൽ ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസകാവ്യവിവൃതിം ച
കൃതവാനന്യാന്യപി യഃ സ ജയേച്ഛ്രീരാമപാണിവാദകവിഃ

താളപ്രസ്താരശാസ്ത്രം ച സദ്വൃത്തോ വൃത്തവാർത്തികം
തദ്വൽ പ്രഹസനം കിഞ്ചിൽ കൃതവാൻ രാമമാതുലഃ.''

അവയ്ക്കുപ്പുറം ''ശ്രീമൽപാർത്ഥരഥാസ്ഥിതഃ'' എന്നാരംഭിക്കുന്ന അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണവന്ദനപരമായും, അതിനുമേൽ

''വിരാജമാനശ്ശുകമന്ദിരേ വിഭുഃ
പുരാരിരങ്കാശ്രിതലോകമാതൃകഃ
സുരാധിപാസേവിതപാദപങ്കജഃ
പരാം ഗതിം ഭക്തിമതേ തനോതു മേ.''

എന്നു കിള്ളിക്കുറിശ്ശിശ്ശിവവന്ദനപരമായും ഓരോ ശ്ലോകം ചേർത്തും, ഒടുവിൽ

''ക്ഷോണീദേവക്ഷിതീശോ നിജമിവ തനയം
ദേവനാരായണാഖ്യോ
ബാല്യേ യം ലാളയിത്വാ വിധിവദഥ പരം
ശാസ്ത്രമധ്യാപയിത്വാ
സംരക്ഷൻ യൽകുടുംബം ദ്രവിണവിതരണാൽ
കാമിതം സാധയിത്വാ
സ്നേഹേനാപാലയന്തേ ദിനമനു സ ഗുരുഃ
ശ്രേയസേ ബോഭവീതു.''

എന്നും എഴുതിയിരിക്കുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെയുള്ള മററൊരോലയിൽ താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളും കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്.

''കൊല്ലം തൊള്ളായിരത്തിൽപ്പരമതിലുടനേ
നാല്പതും ചേർന്ന കാലം
ചൊല്ലേറും സൂര്യവാരേ പരിചൊടു മിഥുനേ
മാസി ഷഷ്ഠേ ദിനേ ƒസ്മിൻ
രോഹിണ്യാം കൃഷ്ണപക്ഷേ പുനരപി ച പതി-
ന്നാലിലുച്ചയ്ക്കുമുൻപേ-
യിക്കാവ്യം സൽകവീനാം പ്രിയതരമെഴുതി-
ത്തീർത്തു രാമൻ മുദേ വഃ.

ശ്രീമദ്ദക്ഷിണഗേഹവാസനിരതശ്ശ്രീമാൻ സതാം സമ്മതഃ
ശിക്ഷാരക്ഷണദക്ഷിണോ ഗുണനിധിർദ്ദ്വോത്തമസ്സത്തമഃ
ശ്രീവഞ്ചിക്ഷിതിപാലമൗക്തികമണേശ്ചിത്തം ദ്വിതീയം തഥാ
തത്ത്വജ്ഞാനനിധിർമ്മദേകശരണം സോയം വിജേജീയതാം.

രാമാഖ്യഃ ക്ഷോണിപാലപ്രണതപദയുഗോ
വഞ്ചിരാജോ മഹാത്മാ
രാകാചന്ദ്രോഽപരോയം സമധിഗതകലാ-
ശ്ശീതളഃ കോമളാങ്ഗഃ
ലോകാനാം താപഹാരീ നിഖിലകവലയാ-
നന്ദകാരീ വിശേഷാൽ
പൂർണ്ണശ്രീമണ്ഡലസ്സൻ ജയതു മൃദുകരോ
മാനനീയോ ബുധോ നഃ."

മറെറാരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ അനന്തരവൻ അമ്മാവനെപ്പററി

"നമാമി മാതുലം രാമസംജ്ഞകം പാണിവാദോത്തമം
യൽപ്രജ്ഞാപങ്കജബ്രദ്ധ്നം സിദ്ധയേ ബുധപൂജിതം"

എന്നും സ്തുതിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കൃഷ്ണൻനമ്പിയാർ:—കലക്കത്തു കുടുംബത്തിൽ രാമനാമാക്കളായി അക്കാലത്തു രണ്ടു പുരുഷന്മാർ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അവരിൽ ഒരാറം അമ്മാവനും മറേറയാറം അനന്തരവനുമായിരുന്നു എന്നും അമ്മാവനാണ് വിഷ്ണുവിലാസാദി വിവിധഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രണേതാവെന്നും ഒരു നാരായണഭട്ടതിരിയാണ് അദ്ദേഹത്തെ വ്യാകരണം പഠിപ്പിച്ചതെന്നും ഈ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു നമുക്കു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണല്ലോ. ഇവക്കും പ്രഥമരാമന്റെ മാതുലനായ രാഘവൻനമ്പിയാക്കും പുറമേ ആ കുടുംബത്തിൽ മഹാകവിയുടെ സഹോദരനായി ഒരു കൃഷ്ണൻനമ്പിയാരും ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു "കൃഷ്ണേ സോദരരോഹിണീജസഹിതേ" എന്ന ശ്ലോകം പര്യാപ്തമായ സാക്ഷ്യപത്രമാണ്. കൃഷ്ണനു ബലരാമൻ എങ്ങനെ ജ്യേഷ്ഠനായിരുന്നുവോ അതുപോലെ കൃഷ്ണൻനമ്പിയാക്കു രാമപാണിവാദനും ജ്യേഷ്ഠനായിരുന്നിരിക്കണം. അക്കാലത്തു കലക്കത്തു രാമനെന്നും കൃഷ്ണനെന്നും പേരോടുകൂടി ജ്യേഷ്ഠാനുജന്മാരായി രണ്ടുപേർ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അവരിൽ ജ്യേഷ്ഠൻ തറവാട്ടിലേക്കു വളരെ ധനം സമ്പാദിക്കുകയും കൃഷ്ണൻ അങ്ങുമിങ്ങും അലഞ്ഞുനടക്കുകയും ചെയ്തു എന്നും ആ കുടുംബത്തിൽ പ്രസിദ്ധമായ ഒരൈതിഹ്യമുണ്ട്. കലക്കത്തു തന്നെയുള്ള പ്രബോധചന്ദ്രോദയത്തിന്റെ നാടകാഭരണമെന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിൽ

"ശ്രീനാരായണഭട്ടപാദതനയശ്രീനീലകണ്ഠാഹ്വയ-
ക്ഷോണീദേവനിദേശകൗതുകരസാൽ കൃഷ്ണേന നാമ സ്വയം
ശ്രീകൃഷ്ണാഖ്യയതിപ്രവരൃരചിതപ്രൗഢപ്രബോധോദയ-
വ്യാഖ്യാനം ഭുവി നാടകാഭരണമിത്യാഖ്യാതമാലേഖിതം"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്. അതു പക്ഷേ കൃഷ്ണൻനമ്പ്യാരുടേതായിരിക്കണം. അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ഗ്രന്ഥമെഴുത്തിൽ പരിചയമുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്.

"കൊല്ലം തൊള്ളായിരത്തഞ്ചിരുപതുമിരുപ-
  ത്താറുമേവഞ്ച പത്തും
ചെന്നീടുന്നോരു കാലം മിഥുനമുപഗതേ
  ഭാസ്കരേ ധന്യധന്യഃ
കൃഷ്ണേ പക്ഷേ ചതുർത്ഥീചതയദിനയുതേ
  മാതുലഃ കൃഷ്ണനാമാ
വിഷ്ണോഃ സായുജ്യമാപ്തോ വിഹിതഹരിനമ-
  സ്യാദികോ വീതശോകം"

എന്നൊരു ശ്ലോകം കിള്ളിക്കുറിശ്ശിയിലുള്ള പാലപ്പുറത്തു ഗോവിന്ദൻ നമ്പ്യാരുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിലുണ്ടു്. 956–ാമാണ്ടു മിഥുനമാസത്തിൽ അദ്ദേഹം വിഷ്ണുസായുജ്യം പ്രാപിച്ചു എന്നു് ഈ ശ്ലോകം വിജ്ഞാപനംചെയ്യുന്നു. കൃഷ്ണൻനമ്പിയാരുടെ നാമധേയം യാതൊരു ഗ്രന്ഥത്തോടും അനുബന്ധിച്ചു കാണുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ഒരു കവിയോ വഞ്ചിമഹാരാജാക്കന്മാരുടെ ആശ്രിതനോ ആയിരുന്നുവെങ്കിൽ ആ വിവരം ദ്വിതീയരാമൻ പ്രസ്തുതശ്ലോകത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുമായിരുന്നുവല്ലോ. കൃഷ്ണൻനമ്പിയാരാണു് തുള്ളൽക്കഥകളുടെ കർത്താവെങ്കിൽ അദ്ദേഹം പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠനും മഹാകവിയുമായ തൻെറ ജ്യേഷ്ഠനെ അവയിൽ ഒരിടത്തെങ്കിലും സ്മരിക്കുകയില്ലായിരുന്നുവോ? അഥവാ ഇനി വാദത്തിനുവേണ്ടി കൃഷ്ണൻ പ്രഥമരാമൻെറ ജ്യേഷ്ഠനായിരുന്നുവെന്നു സങ്കല്പിക്കുകയാണെങ്കിൽപ്പോലും ഒരു വലിയ സംസ്കൃതകവിയല്ലെങ്കിലും അക്കാലത്തെ ഭാഷാകവികളിൽ ഒന്നാമനെന്നു സഹൃദയദൃഷ്ട്യാ അഭ്യൂഹിക്കേണ്ട അദ്ദേഹത്തെ അനുജൻ തൻെറ ഏതെങ്കിലും ഒരു കൃതിയിൽ സ്മരിക്കുകയെങ്കിലും ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നില്ലേ? അതുകൊണ്ടു കൃഷ്ണൻനമ്പിയാർ ഒരു ഗ്രന്ഥമെഴുത്തുകാരനും വിഷ്ണുഭക്തനുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിലധികമായി എനിക്കു് അദ്ദേഹത്തെപ്പററി ഒന്നും പറയുവാൻ തോന്നുന്നില്ല. ജ്യേഷ്ഠനോടൊന്നിച്ചു ചിലപ്പോറം അമ്പലപ്പുഴെ താമസിച്ചിരിക്കാം. "കൃഷ്ണേ സോദരരോഹിണീജസഹിതേ" എന്ന വചനത്തിൽനിന്നു രാമപാണിവാദൻ കൃഷ്ണൻെറ ജ്യേഷ്ഠനും രോഹിണീനക്ഷത്രജാതനുമാണെന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതു് അനാസ്പദമല്ല എന്നുകൂടി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.

രാമപാണിവാദമുദ്രയുള്ള ഭാഷാകൃതികറം—1 ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളകാവ്യം:— ഈ കാവ്യത്തിൻെറ പ്രഥമസർഗ്ഗാന്തത്തിൽ

"രാമേണ പാണിവാദേന രചിതേ മിശ്രസംസ്കൃതേ
ശ്രീകൃഷ്ണചരിതേ കാവ്യേ മുതൽസ്സർഗ്ഗഃ സമാപിതഃ"

എന്നും ദ്വാദശസർഗ്ഗാവസാനത്തിൽ

"ചൊല്ലേറം പോഴിയൂരമ്പിന് മനുജമഹാ–
നായകന്നായവണ്ണം
കല്യാണം കൈവരുത്തീടിന വടവടിയാ–
ടീടെഴും കൈടഭാരേ!
കല്ലോലപ്രൗഢി വെല്ലും ഗുരുതരകരുണാ–
വാരിധേ! വൈരിപാളീ–
മെല്ലാമില്ലാതെയാക്കും നിരുപമനരസിം–
ഹാകൃതേ! കൈതൊഴുന്നേൻ"

എന്നും

"ശ്രീമന്മഹീസുരകുലോത്തമശിഷ്യഭാവാൽ
സംസിദ്ധസർവ്വപുരുഷാർത്ഥകൃതാർത്ഥചേതാഃ
നിശ്ശേഷഭൂമിസുരപാദസരോജസേവീ
ഭാഷാപ്രബന്ധമകരോദിഹ പാണിവാദഃ"

എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ ഒററപ്പാലത്തിൽനിന്നു കിട്ടീട്ടുള്ള ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു കാണുന്നു. പോഴിയൂരും വടവടിയാട്ടും ഏതു സ്ഥലങ്ങളാണെന്നറിയുന്നില്ല.

2 പഞ്ചതന്ത്രം കിളിപ്പാട്ട്:—ആമ്പല്ലൂർ എളേടത്തുമനയ്ക്കൽനിന്നു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ

"പഞ്ചതന്ത്രം നീതിശാസ്ത്രം ഭാഷയാ സന്നിവേശിതം
രാമേണ പാണിവാദേന ബാലാനാം ബോധഹേതവേ.

ശ്രീമദംബരവാഹിന്യാം ധാമനി സ്ഫുടമുല്ലസൽ
ശ്രീവാസുദേവോ ഭഗവാൻ ശ്രേയസേ ബോധവീതു നഃ"

എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ കുറിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നു. പഞ്ചതന്ത്രം അമ്പലപ്പുഴവച്ചാണ് രചിച്ചതെന്നുള്ളതിനു വേറെയും തെളിവുണ്ട്.

"അജ്ജുനപ്രിയങ്കരനമ്പലപ്പുഴെക്കൃഷ്ണ–
നിജ്ജനങ്ങൾക്കു പരമാശ്രയം പത്മാകാന്തൻ
അംബരാപഗാപുരി വാണരുളീടും ദേവ–
നാംബുജായതേക്ഷണൻ പാർത്ഥസാരഥി കൃഷ്ണൻ
കംബുവും പ്രതോദവുമനഘം ധരിക്കുന്ന
ബിംബവിഗ്രഹപ്രതിബിംബിതൻ ബ്രഹ്മാകാരൻ"

എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലും

"വരദ ജയ മുരമഥന ജയ വിജയസാരഥേ!
വാനോർനദീനാഥ വന്ദേ രമാപതേ"

എന്ന് അവസാനത്തിലുമുള്ള വരികൾ നോക്കുക.

"ശുകനിലയവരവസതി പരമശിവശങ്കരൻ
ശൂലബാലേന്ദുസാരംഗഖട്വാംഗവാൻ"

എന്നും മററുമുള്ള വരികളിൽ കവി കുലദൈവതമായ കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ശ്ശിവനേയും വന്ദിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല.

3 രുക്മാംഗദചരിതം (ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം) കിളിപ്പാട്ട്:—

> "രാമേണ പാണിവാദേന മങ്ഗലഗ്രാമവാസിനാ
> രുക്മാങ്ഗദസ്യ ചരിതം രചിതം ഗീതബന്ധനം"

എന്ന ശ്ലോകം ചിറയ്ക്കൽക്കോവിലകത്തുള്ള പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒരു പ്രതീകത്തിൽ എനിക്കു കാണുവാനിടവന്നിട്ടുണ്ട്.

4 നളചരിതം കിളിപ്പാട്ട്:—ഈ കിളിപ്പാട്ടും രാമപാണിവാദൻെറതെന്നു തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഒരു മാതൃകയിൽ "ഇതി രാമ പാണിവാദവിരചിതേ ഇതു നളചരിതം പാദം മൂന്നു"' എന്നെഴുതിക്കാണുന്നു. മദിരാശിയിൽ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള മറെറാരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ

> "നിഷധേശസ്യ ചരിതേ പാണിവാദവിനിർമ്മിതേ
> സംപൂർണ്ണഃ പ്രഥമഃ പാദഃ സമ്പ്രദായസമന്വിതഃ."

എന്നും ഒരു കുറിപ്പുണ്ട്. പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ അവസാനത്തിൽ

> "ശുകപുരവരസ്ഥിതേ ശൂലപാണേ വിഭോ
> സകലദുരിതങ്ങളെപ്പോക്കി രക്ഷിക്ക മാം"

എന്നൊരു പ്രാർത്ഥനയുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. 934-ൽ പകർത്തിയെഴുതിയ നളചരിതം കിളിപ്പാട്ടിൻെറ മാതൃക ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ട്.

5 ശിവപുരാണം കിളിപ്പാട്ട്:—കൂടല്ലൂർമനയ്ക്കൽനിന്നു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള ശിവപുരാണത്തിൻെറ ഒരു മാതൃകാഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒടുവിൽ "ഇതി രാമപാണിവിരചിതേ ശിവപുരാണേ സിംഹധ്വജ കഥാ സമാപ്തം" എന്നൊരു കുറിപ്പു കാണുന്നു. 'പാണി'ക്കപ്പുറം 'വാദ' എന്ന രണ്ടക്ഷരങ്ങൾ ലേഖകപ്രമാദംനിമിത്തം വിട്ടുപോയതായി വിചാരിക്കണം. 'സിംഹധ്വജകഥാ' എന്ന പാഠം ഭാഷാരീതിയനുസരിച്ചു നപുംസകലിങ്ഗമാണെന്നു ലേഖകൻ സങ്കല്പിച്ചുമിരിക്കാം. മനക്കോട്ടു ബാലരാമനച്ചൻെറ ആജ്ഞാനുസാരമാണു് ശിവപുരാണം രചിച്ചതെന്നു കവിതന്നെ വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. മനക്കോട്ടച്ചന്മാർ കൊച്ചിമഹാരാജകുടുംബത്തിൻെറ മേല്ക്കോയ്മയ്ക്കു വിരോധമായി വടക്കാഞ്ചേരിക്കും ചെറുതുരുത്തിക്കും ഇടയ്ക്കുള്ള പുഴയ്ക്കരെ അയിരൂർനാടു രക്ഷിച്ചുവന്നിരുന്നു. 915-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു് അന്നത്തെ മനക്കോട്ടു വലിയച്ചൻ സാമൂതിരിപ്പാടോടു കൂടിച്ചേരുകയാൽ കൊച്ചി മഹാരാജാവു് അയിരൂർനാടു പിടിച്ചടക്കി മനക്കോടിൻെറ മറെറാരു ശാഖയായ പാലിയത്തെ വലിയച്ചനു സമ്മാനിച്ചു. 922-ൽ പകർത്തിയ ശിവപുരാണത്തിലെ ശിവയോഗിമാഹാത്മ്യം ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ബാലരാമൻ ഒരു പണ്ഡിതനും വിദ്വൽ

പ്രിയനുമായിരുന്നു എന്നു പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്നെന്നപോലെ ത്രൈകാലികാഖ്യാനം എന്ന മററൊരു കൃതിയിൽനിന്നും തെളിയുന്നു.

6 ഭാരതം ആട്ടക്കഥ:—കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻ രാമായണം എട്ടു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥയായി നിർമ്മിച്ചതുപോലെ രാമപാണിവാദനും ഭാരതം എട്ടു ദിവസത്തെ കഥയായി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. (1) ബകവധം (2) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം (സുഭദ്രാഹരണംവരെ) (3) രാജസൂയം (4) കിർമ്മീരവധം (5) കിരാതം (6) കല്യാണസൌഗന്ധികം (7) അജ്ഞാതവാസം (യുദ്ധാരംഭംവരെ) (8) ധർമ്മവിജയം ഇങ്ങനെയാണു് ആ എട്ടു ദിവസത്തെ കഥകൾ യഥാക്രമം നാമകരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്.

"സകലഗുണവിശേഷഭാസുരാണാം
സപദി സഭാം പ്രണിപത്യ ഭൂസുരാണാം
രസികജനമനോഹരം പ്രബന്ധം
രചയതി സംപ്രതി രാമപാണിവാദഃ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. "കരടകലപുരനിവാസി"യായ ശിവനേയും, ഭൂതനാഥനേയും, വേട്ടക്കൊരുമകനേയും "അശ്വപദക്ഷിതിപതികലജന്മാ"വായ ഗോദവർമ്മാവിനേയും, "മാനവിക്രമമഹീപാല"നേയും ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്. അശ്വപദക്ഷിതിപതി കതിരവട്ടത്തു നായരാണു്. കരടകലപുരം ഏതെന്നറിവില്ല. ഇങ്ങനെ (1) ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളം, (2) പഞ്ചതന്ത്രം (3) രുക്മാംഗദചരിതം (4) നളചരിതം (5) ശിവപുരാണം എന്നീ നാലു കിളിപ്പാട്ടുകൾ, (6—13) ഭാരതകഥാനുബന്ധികളായ എട്ടു് ആട്ടക്കഥകൾ ഇവ രാമപാണിവാദകൃതങ്ങളാണെന്നു തെളിയുന്നു. ഇനിയും സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും രാമപാണിവാദകൃതങ്ങളെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്ന മററു ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളുണ്ടു്. അവയെപ്പററി പിന്നീടു പ്രസ്താവിക്കാം.

പ്രഥമരാമപാണിവാദനാണു് കവി:—മാതുലനായ രാമപാണിവാദൻതന്നെയായിരിക്കണം ആ പേരിൽ കാണുന്ന കൃതികളുടെയെല്ലാം പ്രണേതാവു് എന്നുള്ളതിനു് എനിക്കു തോന്നുന്ന പ്രധാനകാരണങ്ങൾ ഇനി പ്രദർശിപ്പിക്കാം. സംസ്കൃതത്തിലും പ്രാകൃതത്തിലും തത്സംജ്ഞനായ കവി രചിച്ചിട്ടുള്ള കൃതികളെല്ലാം ഉത്തമകാവ്യകോടിയുടെ ഉച്ചസ്ഥാനത്തിൽ സമുല്ലസിക്കുന്നു. അവയിൽ ഒന്നുംതന്നെ രണ്ടാംതരക്കാരനായ ഒരു കവി നിർമ്മിച്ചതാണെന്നുള്ള പ്രതീതി ഭാവുകന്മാരിൽ അങ്കുരിപ്പിക്കുന്നില്ല. ഉഷാനിരുദ്ധത്തിനും കംസവധത്തിനും പുറമേ ഭാഗവതചമ്പുവിലും അദ്ദേഹം അനവധി പ്രാകൃതശ്ലോകങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചുചേർത്തു തനിക്കു് ആ ഭാഷയിലുള്ള അനന്യസാധാരണമായ പാണ്ഡിത്യത്തെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. അന്തർഗ്ഗൂഢമായ

ഹാസ്യരസത്തിൻെറ പ്രകടനം മിക്ക സംസ്കൃതകൃതികളിലും കാണാം. ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പലതും—പ്രത്യേകിച്ച് കിളിപ്പാട്ടുകൾ—അത്യുൽകൃഷ്ടനായ ഒരു കവിവരുൻെറ തൂലികയിൽനിന്നല്ലാതെ നിർഗ്ഗമിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്തവിധത്തിൽ അത്യന്തം ഹൃദയഹാരികളാകുന്നു. അവയിലെ ഫലിതധോരണി കുറേക്കൂടി വിവൃതമാണ്. രാമപാണിവാദൻ തൻെറ ഗുരു നാരായണഭട്ടതിരി എന്നൊരു പണ്ഡിതനാണെന്നു പദേ പദേ നമ്മെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു. അമ്മാവനായ രാമൻനമ്പിയാരാണ് തൻെറ ഗുരു എന്ന് അനന്തരവൻ രാമൻനമ്പിയാരും പറയുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആചാര്യനാമധേയം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതോ ബ്രാഹ്മണനാണ് ഗുരുവെന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതോ ആയ യാതൊരു കൃതിയും അമ്മാവൻേറതല്ലാതെ അനന്തരവൻേറതായിരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല; പോരെങ്കിൽ അമ്മാവൻതന്നെയാണ് വിഷ്ണുവിലാസാദിഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കർത്താവെന്ന് അനന്തരവൻ 940–ൽ പകർത്തിയ ബാലഭാരതം ഗ്രന്ഥത്തിലെ ഒരു ഓലയിൽ നാം മുൻപു കണ്ടവിധത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയുമിരിക്കുന്നു. ആ ശ്ലോകങ്ങൾ അമ്മാവൻേറതല്ല എന്നുള്ളതു "കൃഷ്ണേ സോദരരോഹിണീജസഹിതേ" എന്ന ശ്ലോകത്തിലെ കലിവാക്യത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ആ കലിവാക്യത്തിൽനിന്നു കിട്ടുന്നതും "കൊല്ലം തോള്ളായിരത്തിൽപ്പരമതിലുടനേ നാല്പതും ചെന്ന കാലം" എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കാണുന്ന ദിവസംതന്നെയാണ്. തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയേയും രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനേയും കൂടി, അമ്മാവൻ അവരുടെ ആശ്രിതനായിരുന്നതുകൊണ്ടും അവരിൽനിന്നു സ്വകുടുംബത്തിലേക്കു പല സാഹായ്യങ്ങളും ലഭിക്കുകകൊണ്ടും മരുമകൻ ഓരോ ശ്ലോകത്തിൽ സ്തുതിച്ചു എന്നേ സങ്കല്പിക്കേണ്ടതുള്ളു. ആ ഗ്രന്ഥം പകർത്തിയതു് അമ്മാവനുവേണ്ടിത്തന്നെയായിരുന്നു എന്നുള്ളതു "വർത്തന്തേ കലമംഗലാഖ്യഭവനേ" എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു കാണാം. ആ ശ്ലോകത്തിലും "ഭദ്യന്നാരായണാഖ്യാൽ" എന്നതിലും ബഹുവചനം പൂജാർത്ഥമായാണ് പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

ജനനകാലം, ജീവിതചരിത്രം:—ബാലഭാരതം ഏട്ടിൽ ഭക്തിയരാമൻ കുറിച്ചിട്ടുള്ള "ക്ഷോണീദേവക്ഷിതീശോ നിജമിവ തനയം" എന്നൊരു ശ്ലോകമുള്ളതായി നാം കണ്ടുവല്ലോ. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു തൻെറ പുത്രനെപ്പോലെ മഹാകവിയെ ലാളിച്ചു വളർത്തി ശാസ്ത്രമഭ്യസിപ്പിച്ചു ധാരാളം ദ്രവ്യം സമ്മാനിച്ചു സംരക്ഷിച്ചു എന്നാണ് ആ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു നാം ഗ്രഹിക്കുന്നതു്. 893–ാമാണ്ടു കർക്കടകത്തിൽ പൂരുരുട്ടാതിതിരുനാൾ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു മരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനന്തരഗാമിക്കു 917–മാണ്ടു് ഉദ്ദേശം മുപ്പത്തിരണ്ടു വയസ്സു പ്രായമുണ്ടായിരുന്നതായി ഡച്ചു റിക്കാർഡുകളിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ടു്. 960–മാണ്ടിടയ്ക്കു വിരചിതമായ ചാതകസന്ദേശത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെപ്പററി

''കൃത്വാ മോദം ജഗതി വിദുഷാം വിത്തദാനൈർന്നികാമം
രാജ്ഞാ യത്ര പ്രഥമമുഷിതം ദേവനാരായണേന
സ്വർഗ്ഗാദുർവ്വീം സുകൃതവിഗമേ നിസ്സഹായൈഃ പതദ്ഭി–
ർദ്ദേഹിപ്രാണൈരവശമധുനാ തുല്യഭാവം ഗതേന.''

എന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നു. അന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഏകദേശം 75 വയസ്സായിരുന്നിരിക്കണം. ഈ രേഖകളിൽനിന്നു് ആ രാജാവു് 885–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു എന്നു വിചാരിക്കാം. 901–ൽ 16 വയസ്സു തികഞ്ഞപ്പോൾമാത്രമേ അദ്ദേഹം സിംഹാസനാരൂഢനായിരിക്കുകയുള്ളു. അതിൽപ്പിന്നീടായിരിക്കണം രാമപാണിവാദൻ അദ്ദേഹത്തെ ആശ്രയിക്കുവാൻ ഔത്സുക്യപൂർവ്വം അമ്പലപ്പുഴെ ചെന്നതു്. രാഘവീയത്തോടുകൂടിയാണു് മഹാകവി ഇദംപ്രഥമമായി അദ്ദേഹത്തെ മുഖം കാണിച്ചതു് എന്നു ''യോത്ഭുതങ്കരിതോ'' എന്ന തത്സംബന്ധമായ സമർപ്പണശ്ലോകത്തിൽനിന്നു തെളിയുന്നു. ഈ സ്ഥിതിക്കു ''ബാല്യേ യം ലാളയിത്വാ'' എന്ന ദ്വിതീയരാമപാണിവാദന്റെ പ്രസ്താവനയെ ശാലീനതാദ്യോതകവും അത്യുക്തിപരവുമായേ കരുതേണ്ടതുള്ളു. അമ്പലപ്പുഴയിൽ ചെന്നതിനുമേൽ പ്രഥമരാമൻ തമ്പുരാന്റെ പ്രേരണയോടും സഹായത്തോടും വ്യാകരണത്തിനുപുറമേ മറേറതെങ്കിലും ശാസ്ത്രംകൂടി അഭ്യസിച്ചിരിക്കാം. ആ വസ്തുതയെയായിരിക്കാം ''ശാസ്ത്രമധ്യാപയിത്വാ'' എന്ന വാചകത്തിൽ ദ്വിതീയരാമൻ സൂചിപ്പിക്കുന്നതു്. അല്ലെങ്കിൽ ആ ശ്ലോകം അർത്ഥശൂന്യമായിപ്പോകുന്നു. എന്റെ ഈ ഊഹം ശരിയാണെങ്കിൽ ആ രാജാവിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതനായിത്തീർന്നപ്പോൾ പ്രഥമരാമനു മുപ്പതു വയസ്സെങ്കിലും തികഞ്ഞിരിക്കണം; അങ്ങനെയാണെങ്കിൽ 875–ാമാണ്ടിടയ്ക്കായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം. മുപ്പതു വയസ്സെങ്കിലും തികയാത്ത ഒരാൾക്കു രാഘവീയം രചിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു ഞാൻ വളരെ സംശയിക്കുന്നു. ഒന്നാംകിടയിലുള്ള ഒരു വൈയാകരണനായാണു് അദ്ദേഹം ആ മഹാകാവ്യത്തിൽ പ്രകടീഭവിക്കുന്നതു്. അമ്പലപ്പുഴയേയോ ദേവനാരായണനേയോ സ്മരിക്കാത്ത കൃതികളിൽ പലതും അദ്ദേഹം 905–നു മുൻപിൽ നിർമ്മിച്ചിരിക്കണം. ആദ്യകാലത്തു കോഴിക്കോട്ടു പോയി സാമൂതിരിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമന്തന്മാരായ കതിരവട്ടത്തു തമ്പാൻ, വെട്ടത്തു രാജാവു് ഇവരേയും തദനന്തരം കൊച്ചിയിലെത്തി മണക്കുളത്തു രാജാവു്, മനക്കോട്ടച്ചൻ ഇവരേയും ആശ്രയിച്ചു താമസിച്ചിരിക്കുവാൻ ഇടയുണ്ടു്.

ജനനത്തെപ്പററിയുള്ള ഐതിഹ്യം:—പ്രഥമരാമന്റെ ജനനം കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലത്തു ശിവക്ഷേത്രത്തിനു തൊട്ടു പടിഞ്ഞാറുവശത്തായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കലക്കത്തു് എന്ന കലഗൃഹത്തിൽത്തന്നെയായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. ഈ ഗൃഹത്തിനു സംസ്കൃതത്തിൽ കലമംഗലമെന്നു പേർ പറയുന്നു. പൂന്തോട്ടത്തു നമ്പൂരിയുടെ

ഇല്ലം അതിനു തൊട്ടടുത്താണ്. മന്ത്രേടത്തു നമ്പൂരിയുടെ ഇല്ലവും അതിനു സമീപംതന്നെ. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലത്തിനു ശുകപുരം എന്നും മംഗലം എന്നും പേരുണ്ട്. അവിടത്തെ ശിവൻ ഈ മൂന്നു കുടുംബക്കാരുടേയും പരദേവതയാണെങ്കിലും മന്ത്രേടത്തു നമ്പൂരിപ്പാടു പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലും പൂന്തോട്ടത്തു് അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടു പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലുമാണ് ജീവിച്ചിരുന്നതു് എന്നുള്ള വസ്തുത നാം പ്രകൃതത്തിൽ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാകുന്നു. മന്ത്രേടത്തു നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേക്കു വലിയ കവിതാവാസനയൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വടക്കൻ സുഭദ്രാഹരണം ആട്ടക്കഥയല്ലാതെ മറെറാരു കൃതിയും അദ്ദേഹം രചിച്ചതായി കേട്ടുകേൾവിപോലുമില്ല. പൂന്തോട്ടത്തിന്റെ കാവ്യങ്ങളെന്തെന്നു നമുക്കറിയാം; അവയുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉപരി സൂചിതങ്ങളായ കൃതികളൊന്നും ഉൾപ്പെടുന്നില്ല.

നമ്പിയാരുടെ ജനനത്തെപ്പററി ഒരു പുരാവൃത്തമുണ്ട്. വന്നേരി നാട്ടുകാരനായ ഒരു നമ്പൂരി തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നു് അന്നു തിരുവിതാംകൂർ വാണിരുന്ന രവിവർമ്മമഹാരാജാവിനോടു പെണ്ണുകൊടയ്ക്കു വേണ്ട ധനവും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു മടങ്ങുന്ന വഴിക്കു കിള്ളിക്കുറിശ്ശിക്ഷേത്രക്കുളത്തിൽ കുളിക്കുന്നതിന്നിറങ്ങി. ആ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം കല്പടയിൽ വച്ചിരുന്ന പണക്കിഴിയിന്മേൽ ഒരു പശു ചാണകമിടുകയാൽ കുളി കഴിഞ്ഞു കിഴി കാണാതെ നമ്പൂരി പരിഭ്രാന്തനായി. അപ്പോൾ ഗർഭവതിയായ ഒരു നങ്ങിയാർ കല്പട അടിച്ചുതളിക്കുവാൻ അവിടെ ചെല്ലുകയും ചാണകത്തിനടിയിൽ പണക്കിഴി കണ്ടു് അതെടുത്തു നമ്പൂരിയെ ഏല്പിക്കുകയുംചെയ്തു. നമ്പൂരി ആ സത്യസന്ധയെ "സൽപുത്രനുണ്ടാകട്ടെ" എന്നു് ആശീർവാദം നല്കി അനുഗ്രഹിച്ചു. ആ സ്ത്രീരത്നമാണ് മഹാകവിയുടെ മാതാവു്. ഈ പുരാവൃത്തത്തിൽ അവിശ്വസനീയമായി ഒന്നുമില്ല. തിരുവിതാംകൂറിൽ കോട്ടയംതാലൂക്കിൽപ്പെട്ട കിടങ്ങൂർ എന്ന സ്ഥലത്തു കുമ്മണ്ണൂക്കരയിൽ കല്ലമ്പള്ളി എന്നൊരു നമ്പൂരിയില്ലമുണ്ടു്. ആ ഇല്ലത്തിലെ ഒരു നമ്പൂരിക്കു കിള്ളിക്കുറിശ്ശിക്ഷേത്രത്തിൽ അക്കാലത്തു ശാന്തിയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും അദ്ദേഹമാണ് നമ്പിയാരുടെ പിതാവെന്നും കിടങ്ങൂരിലും മററും രൂഢമൂലമായുള്ള ഐതിഹ്യവും പരിത്യാജ്യമല്ല. ആ അച്ഛനമ്മമാരിൽനിന്നാണ് മഹാകവിയുടെ ജനനം. പിതാവു ശൈശവത്തിൽത്തന്നെ മരിച്ചുപോയിരിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി നമ്പിയാർ കുടെക്കൂടെ കിടങ്ങൂരിൽ ചെന്നു താമസിച്ചിരുന്നു എന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ യാതൊരു ന്യായവും കാണുന്നില്ല. അമ്പലപ്പുഴയും കുടമാളൂരും താമസമായി അവിടത്തെ ക്ഷേത്രങ്ങളിലുള്ള അനവധി ദേവന്മാരെ അദ്ദേഹം ഭാഷാകൃതികളിൽ വന്ദിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. കിടങ്ങൂർത്തേവരെ ആ കൂട്ടത്തിൽ ഒരിടത്തും ചേർത്തുകാണാത്തതു് അദ്ദേഹത്തിനു് ആ സ്ഥലവുമായുള്ള ബന്ധം ആദ്യകാലത്തുതന്നെ നശിച്ചിരിക്കണമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടാണെന്നു നിർണ്ണയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മാതുലനായ രാഘവൻനമ്പിയാരും സഖോ

പരി മാതാവും തന്നെയായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തെ ബാല്യത്തിൽ യഥാവിധി വളർത്തിയതു്.

ഗുരുനാഥൻ:—രാമപാണിവാദൻ തൻെറ പല കൃതികളിലും ശ്രീനാരായണഭട്ടതിരി എന്നൊരു ഗുരുവിനെ ഭക്തിപാരവശ്യത്തോടുകൂടി സ്മരിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ആ ഭട്ടതിരി ആരാണെന്നു് ഇനി വിചാരണ ചെയ്യാം. ഒടുവിലത്തെ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ കാലത്തു തെക്കേടത്തുമനയ്ക്കൽ മൂസ്സ് ഒരു നാരായണഭട്ടതിരിയായിരുന്നു എന്നറിയാം. അദ്ദേഹം ശങ്കരൻഭട്ടതിരിയുടെ പുത്രനും രാജാവിൻെറ സഹോദരിയുടെ ഭർത്താവുമായിരുന്നു. രാജാവിനെപ്പോലെതന്നെ അദ്ദേഹവും വൈദുഷ്യനിധിയും വിദ്വൽപക്ഷപാതിയുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനും തെളിവുണ്ടു്. മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നതുപോലെ 893–ൽ അതിനുമുൻപിലത്തെ രാജാവു തീപ്പെട്ടപ്പോൾ അടുത്ത കിരീടാവകാശിക്കു പ്രായപൂർത്തി വരാത്തതിനാൽ കുറേക്കാലത്തേക്കു രാജ്യരക്ഷാഭാരവും അദ്ദേഹംതന്നെ വഹിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. പുതിയ രാജാവു സിംഹാസനാരൂഢനായി ഏതാനും കൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ രാജ്യഭരണം വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തെ ഏല്പിച്ചു കലാകുതുകിയായും ചതുരംഗം മുതലായ വിനോദങ്ങളിൽ വ്യാപൃതനായും കാലയാപനം ചെയ്തു. ഭട്ടതിരി പ്രജകളുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയായി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ വർദ്ധമാനമായ ശക്തി കണ്ടു രാജാവു് അസൂയാകുലനായി അദ്ദേഹത്തെ അധികാരഭ്രഷ്ടനാക്കുകയും ഒരവസരത്തിൽ വെയിലത്തു നിറുത്തി തേജോവധം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. കുറേ ദിവസങ്ങൾ ചെന്നപ്പോൾ ഭട്ടതിരി വീണ്ടും രാജസേവകനായി; എന്നാൽ അതിനു മുൻപു് അദ്ദേഹം രാമയ്യൻദളവയുടെ ചാരന്മാരിൽ ഒരാളായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതു രാജാവിനു രാജ്യം കൈവിട്ടുപോകുവാൻ ഒരു പ്രധാന കാരണവുമായി. ആ ഭട്ടതിരിയുടെ പുത്രൻ നീലകണ്ഠൻഭട്ടതിരിയുടെ ആവശ്യമനുസരിച്ചാണു് കൃഷ്ണൻനമ്പിയാർ നാടകാഭരണം പകർത്തിയതു്. 906–ാമാണ്ടിടയ്ക്കുമാത്രമാണു് മഹാകവി അമ്പലപ്പുഴെ താമസമാരംഭിച്ചതെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗുരു തെക്കേടത്തു നാരായണഭട്ടതിരിയായിരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല; അദ്ദേഹത്തെ വ്യാകരണം പഠിപ്പിച്ചു എന്നു ''ഭട്ടനാരായണാഖ്യാൽ'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്ന നാരായണഭട്ടതിരി മറെറാരാളാകുവാനേ നിവൃത്തിയുള്ളു. തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിമാരുടെ മൂലകുടുംബം കൊച്ചിരാജ്യത്തു തലപ്പിള്ളി താലൂക്കിൽ വെള്ളർകാട്ടുംശത്തിൽ കോടക്കുഴിദേശത്തുള്ള മറവഞ്ചേരി തെക്കേടത്തുമനയാണു്. ഇന്നും ആ മനയുണ്ടു്. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമംഗലത്തുനിന്നു് ആ സ്ഥലത്തേക്കു് അധികം ദൂരമില്ല. അതുകൊണ്ടു് ആ മനക്കലെ ഒരു ഭട്ടതിരിക്കു നമ്പിയാരുടെ ഗുരുനാഥനാകുവാൻ പാടില്ലായ്കയില്ല. എന്നാൽ പ്രസ്തുതനായ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ താമസം അമ്പലപ്പുഴെയായിരുന്നു എന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിനു ബാല്യത്തിൽ ''പാണിവാദനെ'' മറവഞ്ചേരിയിൽവെച്ചു വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുവാൻ സാധിച്ചിരിക്കുകയില്ല. ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസ

വ്യാഖ്യയിൽ മഹാകവി തൻെറ ഗുരു ഒരു ശിവക്ഷേത്രം ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്തതായി ''ഗുരുണാ ഭൂസുരേന്ദ്രേണ'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അങ്ങനെയൊരു ക്ഷേത്രവുമായി തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയെ ആരും സംഘടിപ്പിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ല. പക്ഷേ അതു കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ക്ഷേത്രംതന്നെയായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. 921_926 ഈ ആണ്ടുകാംക്കിടയ്ക്കു് ആ ക്ഷേത്രം കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവു ജീർണ്ണോദ്ധാരണം ചെയ്തു.

''സർവശാസ്ത്രാർത്ഥസമ്പന്നഃ കലിതാനന്ദസാന്ദ്രധീഃ
വീരകേരളരാജേന്ദ്രോ ജീർണ്ണമത്രോദഹാരയൽ''

എന്ന ശ്ലോകമാണു് അതിനു തെളിവു്. അതു കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ഗലം ക്ഷേത്രത്തിൻെറ പടിഞ്ഞാറേ നടയ്ക്കു തെക്കുവശത്തു വലിയമ്പലത്തിൻെറ കരിങ്കൽത്തറയിന്മേലാണു് കൊത്തിയിരിക്കുന്നതു്. കലിവാക്യം കൊണ്ടു് 927 കംഭം 19_ാംനു- എന്ന ദിനമാണു് വരുന്നതെങ്കിലും വീരകേരളവർമ്മ അതിനു രണ്ടു കൊല്ലം മുൻപു തൃപ്പൂണിത്തുറവച്ചു തീപ്പെട്ടതായി നാം പെരുമ്പടപ്പുസ്വരൂപം ഗ്രന്ഥവരിയിൽനിന്നറിയുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുതശ്ലോകം അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനന്തരഗാമിയോ മറ്റോ ആ പൂർവ്വകാലസംഭവത്തിൻെറ സ്മാരകമായി കൊത്തിച്ചതാണെന്നു് ഊഹിക്കണം. അതോടനുബന്ധിച്ചു് അവിടത്തെ ബലിക്കൽത്തളം പണിയിച്ചതു മഹാകവിയാണെന്നു് ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ചുററമ്പലത്തിൽ എഴുതീട്ടുള്ള

''ശ്രീബലിപ്രസ്തരശ്ശുംഭോശ്ശ്രീശുകാലയവാസിനാ
രാമേണ പാണിവാദേന കാരിതോ ഭൂതയേ ധ്രുവം''

എന്ന ശ്ലോകം തെളിയിക്കുന്നു. കിള്ളിക്കുറിശ്ശിക്ഷേത്രത്തിലെ തന്ത്രിസ്ഥാനം തൃക്കാരമൺ(തൃക്കാരണ)മനയ്ക്കലേക്കായിരുന്നു. ആ മന അന്യംനിന്നപ്പോം അവിടത്തെ അവകാശങ്ങം മേല്പടി ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു കാൽനാഴികമാത്രം അകലെയുള്ള അയിരിൽ(ഐരിലിയെന്നും പറയും)മനയ്ക്കലേക്കു് ഒതുങ്ങി. മഹാകവിയുടെ കാലത്തു് അയിരിൽ മനയ്ക്കലെ ഭട്ടതിരിയാണു് തന്ത്രിയായിരുന്നതു്. അദ്ദേഹമായിരിക്കണമല്ലോ 924_ാമാണ്ടിടയ്ക്കു് ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ ബിംബപ്രതിഷ്ഠ ചെയ്തതു്. അങ്ങനെ വരുമ്പോം ''ഗുരുണാ ഭൂസുരേന്ദ്രേണ കല്പിതം ക്ഷേത്രമുത്തമം'' എന്നു മഹാകവി ആ സംഭവത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നതിൽ വളരെ ഔചിത്യമുണ്ടു്. തൃക്കാരമണ്ണില്ലത്തെ ഒരു ഭട്ടതിരിയാണു് മഹാകവിയുടെ ഗുരു എന്നുള്ള ഐതിഹ്യം തന്നിമിത്തം വിശ്വാസയോഗ്യമായിരിക്കുന്നു. ലീലാവതീവീഥിയിലുള്ള ''നിത്യം നൃത്യതി യസ്യ നാമ'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയെ രാജാവിൻെറ സഖാവും തൻെറ പുരസ്കർത്താവുമെന്നുള്ള നിലയിൽമാത്രമല്ലാതെ ഗുരുനാഥനെന്ന

സ്ഥാനത്തിലല്ല സ്മരിക്കുന്നതെന്നും ഇവിടെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

> "മോദത്തോടനുവാസരമെന്നുടെ
> ചേതസ്സിൽക്കുടികൊണ്ടരുളീടിന
> ശ്രീതത്ത്വാഞ്ചിതമുഖ്യമഹീസുര–
> പാദദ്വയമിന്നാശ്രയമായി"

എന്ന ലങ്കാമർദ്ദനം തുള്ളലിലെ വരികളിൽ "ശ്രീതത്ത്വാഞ്ചിത" പദത്തിനു "ബ്രഹ്മജ്ഞാനിയായ" എന്നല്ലാതെ മറെറാരർത്ഥവും കല്പിക്കുവാൻ നിർവ്വാഹമില്ലാത്തതും അതു തൃക്കാരമൺ ഭട്ടതിരിയേയോ തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയേയോ സൂചിപ്പിക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതു നിരാസ്പദവുമാണ്. എന്നുമാത്രമല്ല ലങ്കാമർദ്ദനംതന്നെ നമ്പിയാരുടെ കൃതിയാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നുമില്ല. 831–ാമാണ്ടു മരിച്ച മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയോ 761–ൽ ജനിച്ച ആശ്ലേഷാശതകകാരനായ നാരായണപണ്ഡിതനോ അല്ല നമ്പിയാരുടെ ഗുരുവായ നാരായണപണ്ഡിതൻ എന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കേണ്ട ആവശ്യമേ ഉണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഏഴാമത്തെ വയസ്സിൽ മഹാകവിക്കു സരസ്വതീദേവിയുടെ സാക്ഷാൽകാരം ലഭിച്ചുവെന്നും ആ അവസരത്തിൽ ആ ബാലൻ വിഘ്നേശ്വരപരമായി

> "ഏകരദം ദ്വിരദമുഖം ത്രിനയനതനയം ചതുർമ്മുഖാരാധ്യം
> പഞ്ചമുഖോപാന്തസ്ഥം ഷൺമുഖസഹജം നമാമി ഹേരംബം"

എന്ന തന്റെ പ്രഥമശ്ലോകം നിർമ്മിച്ചു എന്നുംകൂടി പഴമക്കാർ പറയുന്നു.

രാമപാണിവാദനും കുഞ്ചൻനമ്പിയാരും ഒരാൾ തന്നെ:—ഇന്നത്തെ നിലയിൽ നാം കാണുന്ന തുള്ളൽക്കഥകളുടെ ജനയിതാവു കുഞ്ചൻനമ്പിയാരാണെന്നും ആ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉൽപത്തിസ്ഥാനം അമ്പലപ്പുഴയാണെന്നും ഉള്ളതിനെപ്പററി ആർക്കും വിവാദമില്ല. ഈ കുഞ്ചൻ രാമപാണിവാദനിൽനിന്നു ഭിന്നനോ അഭിന്നനോ എന്നാണ് നമുക്കിവിടെ പര്യാലോചിക്കുവാനുള്ളത്. കുഞ്ചനെന്നുതന്നെയായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നാമധേയം എന്ന് അധ്യാഹരിക്കുന്നവർ രണ്ടു വസ്തുതത്ത്വങ്ങൾ ഓർമ്മിക്കുന്നതു നന്നായിരിക്കും. ഒന്നാമതു കുഞ്ചൻ എന്നതു ഒരോമനപ്പേർമാത്രമാണ്; സാധാരണമായി ഹിന്ദുക്കൾ നാമകരണമുഹൂർത്തത്തിൽ ശിശുക്കൾക്കു നല്കുന്ന പേർ ഏതെങ്കിലും ദേവൻേറതായിരിക്കുകയേ ഉള്ളു. ഈ ആചാരത്തിന് അവരുടെ ഇടയിൽ ഇന്നും പറയത്തക്ക മാററമൊന്നും വന്നിട്ടില്ല. ഇന്നും കലക്കത്തുകുടുംബത്തിലെ കാരണവന്മാർക്കു കുഞ്ചൻ എന്നൊരു മാറാപ്പേരുണ്ട്. അതു നാമകരണസിദ്ധമായ പേരിനു പുറമേയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഈ മാറാപ്പേരു് ആദ്യകാലത്തു കുടുംബത്തിലേക്കുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും മഹാകവിക്ക് അമ്പലപ്പുഴനിന്നോ മറേറാ സിദ്ധിച്ചതാണെന്നും അന്നുമുതൽ കാരണവന്മാർ ഇതുകൂടി ഉപ

യോഗിച്ചവരുന്ന എന്നുമാണു് കിള്ളിക്കറിശ്ശിമംഗലത്തുകാർ പറയുന്നതു്. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ കഞ്ചൻ എന്ന ഓമനപ്പേർ മഹാകവിക്കു നല്കിയതു മാതാവോ മാതുലനോ അല്ലെന്നും ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവാണെന്നും ഇരുന്നുകൊള്ളട്ടെ. അതിനും വിരോധമില്ല.

ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസവ്യാഖ്യ:—ഇതു കഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ കൃതി എന്നാണു് പരമ്പരാഗതമായ വിശ്വാസം. അതു് എഴുതിത്തീർത്തു നമ്പിയാർ അഭിപ്രായമറിയുന്നതിനായി അക്കാലത്തു കേരളത്തിലെ പണ്ഡിതസാർവഭൗമനായ കൂടല്ലൂർ വലിയ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനെ കാണിച്ചു വെന്നും അദ്ദേഹം ആ അവസരത്തിൽ രണ്ടർത്ഥത്തിൽ

> "മന്ദാരം മധുമത്തയാ ജയതി തേ വാണീ ഗുണേനാദൃതാ
> വിദ്വന്മാനസമൗഖരീ ച ഭവതഃ കാഭാരതീ ഭാസതേ
> ഏതാം താമരസേന യത്നഘടിതാം മാലാമിവാത്യാദരാ-
> ല്ലോകഃ കോവിദമാനനീയശിരസാ മാർഗ്ഗികി! ശ്ലാഘതേ"

എന്നൊരു ശ്ലോകം പ്രശംസാപത്രമായും നിന്ദാപത്രമായും ഉപകരിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ സമ്മാനിച്ചു എന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ആ വ്യാഖ്യാനം രാമപാണിവാദനെപ്പോലെയുള്ള ഒരു വിദ്വദ്വരേണ്യനല്ലാതെ രചിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. അതിന്റെ രചന 924-നുമേലായിരുന്നിരിക്കണം. കഞ്ചൻനമ്പിയാർക്കു പ്രക്രിയാസർവസ്വത്തിൽ പ്രശംസനീയമായ ഉപസ്ഥിതി ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നു കുഞ്ഞിട്ടി രാഘവൻനമ്പിയാർ പാലപ്പുറത്തു ഗോവിന്ദൻനമ്പിയാരോടു പറഞ്ഞതായി ഗോവിന്ദൻ നമ്പിയാരുടെ ശിഷ്യനും തന്റെ ഗുരുവുമായ കൊച്ചുകുഞ്ഞൻനമ്പിയാരുടെ മുഖത്തുനിന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടെന്നു സഹൃദയതിലകനും പണ്ഡിതരാജനുമായ തൃപ്പൂണിത്തുറ (വലിയ) രാമപ്പിഷാരടി എന്നെ ഒരവസരത്തിൽ സൂക്ഷ്മമായി അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇങ്ങനെ ചില ന്യായങ്ങൾ മുൻനിർത്തിക്കൊണ്ടു ചർച്ചചെയ്യുമ്പോൾ പ്രഥമരാമൻതന്നെയാണു് കഞ്ചൻ നമ്പിയാർ എന്നുള്ള നിഗമനത്തിൽ ചെന്നുചേരാതെ ഗത്യന്തരമില്ല. തുള്ളൽക്കഥകളിൽ കാണുന്ന പരിഹാസചാതുരി അദ്ദേഹത്തിനു് എങ്ങനെ സിദ്ധിച്ചു് എന്നു മേൽ ഉപപാദിക്കാം.

അനന്തരകാലത്തെ ജീവിതം:—ഇതിനുമേൽ രാമപാണിവാദനെ നമുക്കു കൂടുതൽ പരിചയമുള്ള കഞ്ചൻനമ്പിയാർ എന്ന സംജ്ഞകൊണ്ടുതന്നെ വ്യവഹരിക്കാം. അദ്ദേഹം അമ്പലപ്പുഴെ താമസിച്ചു. സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലും അനേകം കൃതികൾ രചിച്ചു. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാക്കന്മാരുടെ രാജധാനി അമ്പലപ്പുഴെയായിരുന്നുവെങ്കിലും മൂലഗൃഹം കോട്ടയംതാലൂക്കിൽപ്പെട്ട കുടമാളൂരായിരുന്നു. അവിടെയും നമ്പിയാർ കൂടെക്കൂടെ പോവുകയും ചില ഭാഷാഗാനങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തുവന്നു.

മററു ചില ഭാഷാകൃതികൾ:—ഭാരതം ആട്ടക്കഥയുൾപ്പെടെ പതിമ്മൂന്നു ഭാഷാകൃതികളെപ്പററി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

14 കുമാരപുരേശ്വരീസ്തോത്രം:—കുമാരപുരേശ്വരീസ്തോത്രം അഥവാ ശ്രീകുമാരാലയസ്തോത്രം കുടമാളൂരിൽനിന്നു് ഏകദേശം ഒരു മൈൽ അകലെയുള്ള കുമാരനെല്ലൂർക്ഷേത്രത്തിലെ കാത്യായനീദേവിയെക്കുറിച്ചു നമ്പിയാർ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സ്തോത്രമെന്നാണു് ഐതിഹ്യം. അതു നിരാസ്പദമെന്നു പറയുന്നവരുമുണ്ടെങ്കിലും എനിയ്ക്കു് ആ ഐതിഹ്യം അവിശ്വാസ്യമായി പ്രതിഭാസിക്കുന്നില്ല. കവി പ്രസ്തുത സ്തോത്രം ആറു പാദമായി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഓരോ പാദത്തിനും പ്രത്യേകം രാഗവും താളവുമുണ്ടു്. നാലു മുതലുള്ള പാദങ്ങളിൽ അകാരാദി ക്രമവും അനുവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സംസ്കൃതമയമായ തൃതീയപാദം പ്രത്യേകിച്ചും മധുരമായിട്ടുണ്ടു്.

"കാത്യായനി! കാമദഘേ! കീർത്ത്യാ നിതരാമനഘേ!
കരതലധൃതശംഖാരേ! ഖരകലമ്പലസംഹാരേ!
കല്യാമലകാന്തിനിധേ! കല്യാണിനി! നൈകവിധേ!
കലിമലമലശപഹര മമ! കരുണാമൃതവാരിനിധേ!"

ഇത്യാദിചരണങ്ങൾക്കു യാതൊരു വൈകല്യവും ഞാൻ കാണുന്നില്ല. സാമാന്യജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി രചിച്ചിരിക്കുന്ന സ്തോത്രങ്ങളിൽ സാമാന്യാധികമായി കവിതാപ്രകടനം ചെയ്യുന്നതു സമുചിതമല്ലല്ലോ.

15 കിരാതം വഞ്ചിപ്പാട്ടു്:—പ്രസിദ്ധമായ കിരാതം വഞ്ചിപ്പാട്ടു നമ്പിയാർ കുടമാളൂരിൽവച്ചു് എഴുതിയ ഒരു കൃതിയാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

"വാസുദേവപുരംതന്നിൽ വാണരുളും ജഗന്നാഥൻ
വാസുദേവൻ കനിവോടേ തുണച്ചിടേണം.
....

ദേവരാജസമനായ ദേവനാരായണസ്വാമി
കേവലം കാത്തരുളേണം കരുണയോടേ.

കീർത്തിയോടായിരത്തെട്ടു മൂർത്തികളും തുണയ്ക്കേണം
ചീർത്ത ഭക്ത്യാ തൊഴുതു ഞാൻ ചിന്തു ചൊല്ലുന്നേൻ.

പുഷ്പമോദം കുടമാളൂർമഠംതന്നിൽക്കുടികൊള്ളും
വേട്ടക്കൊരു മകനെ ഞാൻ കൈവണങ്ങുന്നേൻ"

എന്നീ വരികൾ നോക്കുക. വാസുദേവപുരം കുടമാളൂരുള്ള ഒരു വിഷ്ണുക്ഷേത്രമാണു്. അവിടത്തെ വലിയ മഠം എന്നു പറയുന്ന ചെമ്പകശ്ശേരിമഠ(രാജമന്ദിര)ത്തിനു സമീപം ഒരു വേട്ടയ്ക്കൊരുമകൻ(കിരാത

ത്മന്‍)കോവില്‍ ഇന്നും നിലനിന്നുപോരുന്നു. ആയിരത്തെട്ടു മൂര്‍ത്തി കളെ ചെമ്പകശ്ശേരിമഠത്തിലെ പരദേവതാക്ഷേത്രത്തില്‍ പ്രതിഷ്ഠി ച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഞാന്‍ വായിച്ചിട്ടുള്ള കാര്‍ത്തവീര്യവിജയം ഓട്ടന്‍തുള്ള ലിന്റെ ഒരു പ്രതീകത്തിലും

"കടമാളൂര്‍മാമിടതങ്ങീടിന
കലദൈവതകലമായിരമെട്ടും
ഉടമയിലടിയനു വരമരുളേണം
കടുതരദുരിതമൊഴിച്ചരുളേണം"

എന്നൊരു പ്രാര്‍ത്ഥന കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. കിരാതമാണു് യാത്രകളിനമ്പൂരി മാര്‍ കൊട്ടിച്ചെഴുന്നള്ളത്തിനു പാടുവാന്‍ ഇക്കാലത്തും ഉപയോഗി ക്കുന്നതു്.

16 രാസക്രീഡ നാലുവൃത്തം:—ഇതു ചെമ്പകശ്ശേരി മഠ ത്തില്‍നിന്നു കിട്ടീട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണു്; ഇതില്‍ "ശുകപുരി വാണ രുളും ഭഗവാനേ വണങ്ങുന്നേന്‍" എന്നൊരു വന്ദനം കാണുന്നു. കുഞ്ചന്‍ നമ്പിയാരുടെ ഗാനങ്ങളില്‍ ഇതും ഒന്നാണെന്നു കരുതുന്നതില്‍ വിരോധ മില്ല.

17 ദൂതവാക്യം പതിന്നാലുവൃത്തം:—ഇതു നമ്പിയാര്‍ അമ്പലപ്പുഴവച്ചു രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു് ഊഹിക്കുവാന്‍ ന്യായ മുണ്ടു്. ആരംഭത്തില്‍ കവി

"ശുകപുരമമരും പരമേശ്വരനും
സുകവികളും പലരും ഗുരുനായകനും"

തുണയ്ക്കണമെന്നു പ്രാര്‍ത്ഥിക്കുന്നു. സപ്തമവൃത്തത്തിലെ ഓരോ പാട്ടിന്റെ അവസാനത്തിലും

"കമലാകാന്തന്റെ കാരുണ്യശീലന്റെ
കമനീയാങ്ഗന്റെ കാമസമാനന്റെ
ഗമനസന്നാഹം കേട്ടു വിഷാദിച്ചു
കമനി പാഞ്ചാലി ദേവനാരായണ"

എന്നിങ്ങനെ ദേവനാരായണപദം ഘടിപ്പിച്ചുമിരിക്കുന്നു.

18 രുക്മിണീസ്വയംവരം പത്തുവൃത്തം:—ഇതിനു രുക് മിണീകല്യാണം എന്നും പേരുണ്ടു്. പതിന്നാലുവൃത്തം സങ്കീര്‍ത്തനവും പത്തുവൃത്തം തിരുവാതിരപ്പാട്ടുമാകുന്നു. പത്തുവൃത്തത്തിന്റെ കര്‍ത്തൃത്വം നമ്പിയാരില്‍ ആരോപിക്കുന്നതിനു് ആ കൃതിയില്‍ സൂചനകള്‍ ഒന്നുമി ല്ലെങ്കിലും അതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളില്‍ ഒന്നാണെന്നുള്ള തില്‍ ആര്‍ക്കും വിപ്രതിപത്തിയില്ല. പത്തുവൃത്തത്തിന്റെ രചന തുള്ളല്‍ ക്കഥകള്‍ നിര്‍മ്മിച്ച കാലത്തോടടുത്തായിരിക്കുവാനിടയുണ്ടു്.

19 ശീലാവതി നാലുവൃത്തം:—ഈ കൃതിയും നമ്പിയാരുടേതാണെന്നു് ഐതിഹ്യത്തെ ആസ്പദമാക്കി പരിഗണിക്കാവുന്നതാണു്. രുക്മിണീസ്വയംവരവും ശീലാവതിയും കടമാളൂർ വലിയമഠത്തിലെ അന്തർജ്ജനങ്ങളുടെ ആവശ്യമനുസരിച്ച രചിച്ചതാണെന്നു ചിലരും, വടക്കാഞ്ചേരിക്കു സമീപം തിങ്ങൾക്കാടെന്ന (ഉങ്കക്കാടു്) സ്ഥലത്തുള്ള ഒരു നമ്പൂരിയില്ലത്തെ അന്തർജ്ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി നിർമ്മിച്ചതാണെന്നു മററു ചിലരും പറയുന്നു. ഈ രണ്ടു മതങ്ങളും അനാസ്പദങ്ങളാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. ശീലാവതിയിൽ കവി

"കിള്ളിക്കുറിശ്ശി മഹാദേവനെന്നുടെ—
യുള്ളിൽ വിളങ്ങേണമെല്ലാനാളും.
ശ്രീശുകമന്ദിരവാസ! ജഗന്നാഥ!
ശ്രീശൂലപാണേ! വണങ്ങിടുന്നേൻ"

എന്നും

"വില്വാചലംതന്നിൽ വാണരുളീടുന്ന
വില്ലാളിവീര ശ്രീരാമചന്ദ്ര!
കല്യാണവാരിധേ! കാത്തുകൊള്ളേണമേ
കാരുണ്യമൂർത്തേ! ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ"

എന്നുമാണല്ലോ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതു്. തിരുവില്വാമലക്ഷേത്രത്തിനു കിള്ളിക്കുറിശ്ശിയിൽനിന്നു രണ്ടേകാൽ മൈലേ ദൂരമുള്ളൂ. പത്തുവൃത്തത്തിൽ ദേവതാവന്ദനമേ ഇല്ല. ഇന്ദുകാനനത്തിലെ ദുർഗ്ഗയെ അദ്ദേഹം രുക്മിണീസ്വയംവരം തുള്ളലിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതുകൊണ്ടുമാത്രം രുക്മിണീസ്വയംവരം പത്തുവൃത്തത്തിന്റെ നിർമ്മിതി അവിടെവച്ചാണെന്നു വരുന്നില്ല. പോരെങ്കിൽ ആ തുള്ളലിൽ കടമാളൂർ വേട്ടക്കൊരുമകനെക്കൂടി സ്മരിച്ചും കാണുന്നു.

തുള്ളൽക്കഥകൾ:—തുള്ളൽക്കഥകളെപ്പററി പ്രത്യേകമായി വിസ്തരിച്ചുതന്നെ പ്രതിപാദിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആ വർഗ്ഗത്തിൽ നമ്പിയാരുടെ ആദ്യത്തെ കൃതി കല്യാണസൗഗന്ധികം ശീതങ്കൻതുള്ളലാണു്. അതുണ്ടാക്കിയതു് അമ്പലപ്പുഴെ താമസിക്കുമ്പോഴുംതന്നെ. "വാനോർനദീപുരേ വാണരുളീടുന്ന ദീനാനുകമ്പിയാം കൃഷ്ണൻതിരുവടിയേ"യും "ചെമ്പകനാട്ടിന്നലങ്കാരഭൂതനാം തമ്പുരാൻ ദേവനാരായണസ്വാമിയേ"യും അതിൽ കവി വന്ദിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. 919—ൽ ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ അല്പശിയുത്സവത്തിനു് ഓട്ടൻതുള്ളൽ നടത്തുവാൻ മാത്തൂർപ്പണിക്കർ അമ്പലപ്പുഴെനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ ഇട്ടിക്കോന്തപ്പണിക്കരോടുകൂടി പോയിരുന്നു. 921—ലെ അല്പശിയുത്സവത്തിനു് അമ്പലപ്പുഴ കുഞ്ചുനാരായണക്കുറുപ്പും ശൂരനാട്ടു പൂവണാക്കുറുപ്പും അവരുടെ തുള്ളൽക്കാരോടുകൂടി സന്നിഹിതരായിരുന്നു. 926—ാമാണ്ടു് അല്പശിയുത്സവത്തിനു് ആ രണ്ടുപേർക്കുംപുറമേ, തലവൂർ, കാട്ടൂർ, ഞാറയ്ക്കാട്ടു്, മാന്നാറു്, ഇലഞ്ഞിയ്ക്കൂർ, മാറനാട്ടു്, നൂറനാട്ടു്,

പന്തളം, കിരാക്കാലാ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിൽനിന്നു് ഓട്ടൻതുള്ളൽക്കാർ എത്തി. നമ്പിയാർ ആദ്യകാലത്തു ശീതങ്കൻതുള്ളലേ രചിച്ചുള്ളു എന്നും പിന്നീടാണു് യഥാക്രമം ഓട്ടൻതുള്ളലും, പറയൻതുള്ളലും എഴുതിയതു് എന്നും പറയുന്നതു നിർമ്മൂലമാണു്. ആരംഭംമുതല്ക്കുതന്നെ ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ പൊതുപ്പേർ ഓട്ടൻതുള്ളലെന്നായിരുന്നു. നമ്പിയാർ 910-ാമാണ്ടിടയ്ക്കെങ്കിലും അതു നടപ്പിൽ വരുത്തിയിരിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ 926-ൽ അതിനു കാണുന്ന പ്രചുരമായ പ്രചാരം അവിഭാവ്യമായിരിക്കുന്നു. അതിനുമുൻപും ചില ഭദ്രകാളിക്ഷേത്രങ്ങളിലേയും ശാസ്താംകോവിലുകളിലേയും പടയണികൾക്കു് അപരിഷ്കൃതസമ്പ്രദായത്തിൽ ചില തുള്ളലുകൾ അഭിനയിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നു് ഊഹിക്കാമെങ്കിലും പടയണി ഒരു ഉത്സവാഘോഷമായി പരിഗണിക്കാതിരുന്ന വൈഷ്ണവക്ഷേത്രങ്ങളിലും മററും അവയ്ക്കു പ്രവേശമുണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല.

20—28 ആട്ടക്കഥകൾ:—നമ്പിയാരുടെ ഭാരതാനുബന്ധികളായ എട്ടു് ആട്ടക്കഥകളെപ്പററി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അവ കൂടാതെ അദ്ദേഹം അനന്തരകാലങ്ങളിലും ചില ആട്ടക്കഥകൾ രചിക്കുകയുണ്ടായി. ആ കഥകളിൽ (1) ശംബരവധം (2) പാലാഴിമഥനം (3) രാസക്രീഡ (4) ബാണയുദ്ധം എന്നീ നാലെണ്ണമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. (5) ഗോവർദ്ധനയാഗം (6) കംസവധം (7) രുക്മിണീസ്വയംവരം (8) സ്യമന്തകം (9) കൈലാസയാത്ര എന്നീ കഥകൾ കവി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അവ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. കൈലാസയാത്രയെന്നു പറയുന്നതു പക്ഷേ ഭാരതത്തിലെ കിരാതമായിരിക്കാം. ശംബരവധം 919-നു മുൻപുണ്ടായിരിക്കണമെന്നു ഞാൻ പൂർവ്വാധ്യായത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ കഥയിൽ കാണുന്ന "നന്ദനന്ദന നയനാനന്ദ സുന്ദരാനന വന്ദേ" എന്ന പദം പാലാഴിമഥനത്തിലും സ്ഥലം പിടിച്ചിട്ടുണ്ടു്. "ഭാസാ വിശദാഭിരാമൻ" എന്ന ശ്രീകൃഷ്ണചരിതത്തിലെ പഞ്ചമസർഗ്ഗാന്തശ്ലോകത്തിനും "ഭാസാ വിശദം വിളക്കം" എന്ന രാസക്രീഡയിലെ പ്രഥമശ്ലോകത്തിനും തമ്മിൽ സാജാത്യമുണ്ടു്. "വിതരതു ഭവതാം മംഗളം ശാർങ്ഗധന്വാ" എന്നു പാലാഴിമഥനത്തിലേയും "വിതരതു വിപുലം വോ മംഗളം ശാർങ്ഗധന്വാ" എന്നു രാസക്രീഡയിലേയും ഒടുവിലത്തെ പദ്യങ്ങൾ അവസാനിക്കുന്നു. "സദ്യോ വസ്സമ്പ്രദദ്യാൽ സ വിതരവികലം മംഗലം ശാർങ്ഗധന്വാ" എന്നിങ്ങനെയാണു് പാണിവാദന്റെ വിഷ്ണുവിലാസകാവ്യം അവസാനിക്കുന്നതു് എന്നുകൂടി ഇവിടെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

ബാണയുദ്ധം രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ച്ചക്കാലത്തു നിർമ്മിച്ചതാണു്. "വഞ്ചിനൃപവരരാമവർമ്മനുത ജയ" എന്നു തോടയത്തിലും

''വൈരിക്ഷ്മാപതിമൗലിരത്നകിരണൈർന്നീരാജിതാംഘ്രിർഹോ
വഞ്ചിക്ഷ്മാപതിരാമവർമ്മനൃപതേർവ്വാഞ്ഛാനുകൂലാജ്ഞയാ
മന്ദേനാപി മയാ ബുധോത്തമമുദേ സങ്കല്പിനാ കല്പിതം
ശ്രീമൽകൃഷ്ണവിലാസരൂപകമിദം ശൃണ്വന്തു തേ സൂരയഃ''

എന്നു വന്ദനശ്ലോകങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിലും ആ വസ്തുത സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ നിദേശമനുസരിച്ചായിരുന്നു ബാണയുദ്ധത്തിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു് ഈ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണ്. ''കല്യാണകാന്ത വാസുദേവ'' ഇത്യാദി ശംബരവധപദവും ഇതിലും കാണ്മാനുണ്ട്.

''ശ്രീമൽകവിപ്രവരശിഷ്യകുലാഞ്ചിതായ
ശ്രീസദ്മനേ സുഗുണസഞ്ചയരഞ്ജിതായ
ശ്രീപദ്മനാഭഗുരുപാദപരായണായ
ശ്രീപദ്മനാഭഗുരവേ സതതം നമോസ്തു''

എന്ന പദ്യത്തിൽ കവി സ്തുതിക്കുന്ന ശ്രീപദ്മനാഭഗുരുപാദൻ ആരെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല.

29 കാളിയമർദ്ദനം:—കാളിയമർദ്ദനം എന്നൊരാട്ടക്കഥ മാത്തൂർ പ്പണിക്കരുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്നു കണ്ടെടുത്തു കാവ്യമഞ്ജരി എന്ന മാസികയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ ദൃശ്യകാവ്യവും കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ കൃതിയാണെന്നു പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും എനിക്കു് അതു വിശ്വസിക്കുവാൻ തോന്നുന്നില്ല; അതു് അത്യന്തം മോശപ്പെട്ട ഒരു കൃതിയാണ്. നമ്പിയാരുടെ ആട്ടക്കഥയിൽ ശംബരവധവും പാലാഴിമഥനവുംമാത്രമേ അൻപത്തിനാലു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മുദ്രിതങ്ങളായിട്ടുള്ളു.

30 വിഷ്ണുഗീത ഹംസപ്പാട്ട്:—ഇതു വിഷ്ണുവിലാസത്തിന്റെ സ്വതന്ത്രമായ ഭാഷാനുവാദമാണ്. നളചരിതം മുതലായ കിളിപ്പാട്ടുകളോടു കിടനില്ക്കുന്നതും ഫലിതരസം ആദ്യന്തം തുള്ളിത്തുളുമ്പുന്നതുമായ ഈ കൃതിയും നമ്പിയാരുടേതാണെന്നുതന്നെയാണു് എന്റെ വിശ്വാസം.

''കല്പന കേൾക്കാൻ നാടകയോ വേണ്ടു ഞാ-
നല്പം കൃഷിയുണ്ടതിനു ശ്രമിക്കയോ?
കുററം വരുമെന്നു പേടിച്ചു ഞാനെന്റെ
കൊററിന്നുകൂടെ ശ്രമിക്കമാറില്ലെടോ.
കൊററിന്നു പാരം മനസ്സുമുട്ടാകയാൽ
വിററുപോയെന്നുടെയൊററവാളുള്ളതും.
ഭോഷ്കല്ല പിന്നെപ്പണയത്തിലായെന്റെ
തോക്കുമോക്ഷമൊഴിഞ്ഞെത്രയും സങ്കടം.

മറെറാരു നായർ പറഞ്ഞുതുടങ്ങിനാ-
നാററമില്ലെന്റെ പരാധീനമിന്നെടോ.

വീട്ട നിറഞ്ഞു കടക്കാർ വന്നിങ്ങ്
പാട്ടകിടക്കുന്നു രാപ്പകലൊക്കവേ.
വീട്ടവാനുള്ളോരു മാൎഗ്ഗവും കണ്ടീല
വീട്ട വിററാലും കടം പോകയില്ലെടോ!
പണ്ടു പടയ്ക്കു മുലയ്ക്കുതാഴെ വെട്ട—
കൊണ്ടു മുറിഞ്ഞു മുടങ്ങിച്ചമഞ്ഞു ഞാൻ.
രണ്ടു പണത്തിനും പറവള്ള വേലയ്ക്കു
തെണ്ടിനടപ്പാനുമാളല്ല ഞാനെടോ.
....
മെല്ലെയൊരുത്തൻ പറഞ്ഞു: കുറഞ്ഞൊരു
വില്ലങ്കമുണ്ടു നമുക്കിന്നിണങ്ങരേ!
കൊല്ലപ്പുരയ്ക്കൽക്കിടക്കുന്നു നമ്മുടെ
നല്ലൊരു കന്തമിന്നെന്തു ചെയ്യാമെടോ?
നെല്ലു കൊടുപ്പാൻ നമുക്കതു നല്ലവാ—
നില്ലായ്കകൊണ്ടു കനക്കേടെനിക്കെടോ.
മൂന്നു പറ നെല്ലെനിക്കു തരുന്നാകി—
ലിന്നുതന്നേ ചെന്നു കൊണ്ടുപോന്നീടുവൻ.''

ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക. വിഷ്ണുവിലാസകാരൻ വിഷ്ണുഗീത എഴുതിയിരിക്കുവാനിടയില്ല എന്നു ചിലർ വാദിക്കുന്നതിൽ കഴമ്പില്ല. പണ്ഡിതന്മാരുടെ രുചിയനുസരിച്ചു സംസ്കൃതകാവ്യവും പാമരന്മാരെ രസിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ട ഹംസപ്പാട്ടും രചിച്ചതാണെന്നു് അവ രണ്ടും ഒന്നിച്ചുവെച്ചു വായിച്ചാൽ സഹൃദയന്മാൎക്കു ബോധ്യമാകാതെയിരിക്കയില്ല. വിഷ്ണുഗീതയുടെ ഓരോ ഭാഗത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ ''ആപൂൎണ്ണമായുസ്സും മംഗലം മംഗലം'', ''മംഗലം ശുഭം ശുഭം'', ''മംഗലം മംഗലം സൎവ്വം'', ''പാപക്ഷയം നൃണാം മംഗലം മംഗലം'' എന്നിങ്ങനെ മംഗലപദം കവി ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു പ്രകൃതത്തിൽ നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകൎഷിക്കേണ്ടതാണു്. പരശുരാമാവതാരംവരെയുള്ള ഭാഗങ്ങളേ കണ്ടുകിട്ടിട്ടുള്ളു.

31 ശംബരവധം ഭാഷാചമ്പു:—ശംബരവധം ഒരു ചെറിയ ഭാഷാചമ്പുവാണു്. അതിലും രാസക്രീഡ ആട്ടക്കഥയിലെന്നപോലെ ''വിതരതു വിതതം വോ മംഗലം ശാൎങ്ഗധന്വാ'' എന്നാണു് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം സമാപ്തമാകുന്നതു്. മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനം പല കാരണങ്ങൾകൊണ്ടും അധഃപതിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്ന അക്കാലത്തു നമ്പിയാർ രചിച്ച പ്രസ്തുതകൃതിക്കു വലിയ മെച്ചമൊന്നും കാണാത്തതിൽ ആശ്ചൎയ്യപ്പെടുവാനില്ല. ഭാഗവതത്തിലെ രുക്മിണീസ്വയംവരവും ശംബരവധവും കവിക്കു പ്രിയതമങ്ങളായ ഉപാഖ്യാനങ്ങളായിരുന്നതായി തോന്നുന്നു.

32 ദൌർഭാഗ്യമഞ്ജരി:—രാമപാണിവാദപ്രണീതം എന്നു പുറത്തെഴുത്തുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ ദൌർഭാഗ്യമഞ്ജരിയും ഉൾപ്പെടുന്നു. മണിപ്രവാളകവിതയെ പ്രകടമായി പരിഹസിക്കുന്ന ഒരു ഏകാങ്കനാടകമാണ് ആ കൃതി. അഗ്ല്യപണ്ഡിതനെന്ന ആഭിജാത്യഗർവ്വിഷ്ഠനായ ഒരു നമ്പൂരിയാണ് പരിഹാസപാത്രം. ''അണിയറാമവലോക്യ'', ''എങ്കിൽ തുടങ്ങ്യതാം'' മുതലായ വിലക്ഷണവാക്യങ്ങൾ ആ ഗ്രന്ഥത്തിലുണ്ട്. ഒരു ശ്ലോകംമാത്രം ഉദ്ധരിച്ച് അതിലെ ഹാസ്യരീതി വെളിവാക്കാം.

''വക്ത്രം നത്തിന്നു മിത്രം; പ്രകൃതിവിരസബീ–
ഭത്സവൈരൂപ്യസമ്പൽ–
സിദ്ധിക്ഷേത്രേ ച നേത്രേ; ജടിലതരപലാ–
ലപ്രകാശാശ്ച കേശാഃ;
സ്ഥൂലസ്ഥൂലൗ കപോലൗ; മടിയിലതിതരാം
ഞാന്നു തൂങ്ങിക്കിടക്കം
വക്ഷോജൗ ഭംഗഭാജൗ; ശിവശിവ ജരയാ
ശുഷ്കബിംബോ നിതംബഃ.''

33 പാർവ്വതീസ്വയംവരം പാന:—ഇതിനു പാർവ്വതീസ്വയംവരസംക്ഷേപം എന്നും പേരുണ്ട്. ഈ പാന നാലു പാദത്തിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഓരോ പാദത്തിലും നമ്പിയാർക്ക് അഭിമതമായ തരംഗിണീവൃത്തത്തിൽ കുറേ അധികം വരികൾ ഒടുവിൽ എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ആ ശൈലീവിശേഷം പാനകളിൽ പ്രാചീനകാലംമുതല്ക്കുതന്നെ നാം പ്രായേണ കാണുന്ന ഒന്നാണെങ്കിലും, പ്രതിപാദം അതു് ആ ഇനത്തിൽപ്പെട്ട കൃതികളിൽ അപൂർവ്വമായേ ദൃശ്യമാകുന്നുള്ളു. ആരംഭത്തിൽ ''ശ്രീശുകാലയേ വാണരുളീടുന്ന ശ്രീമഹേശനും'' എന്നും അവസാനത്തിൽ ''ശുഭമപി വിതരതു ശുകപുരമമരും മമ പരദൈവം മംഗലനിലയം'' എന്നും കവി ഇഷ്ടദേവതയെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. കുമാരസംഭവം മൂന്നുമുതൽ ഏഴുവരെയുള്ള സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥ പാനയിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശിവവിജയത്തിനായി ഒരുങ്ങിപ്പുറപ്പെടുന്ന മന്മഥനെ ദേവന്മാർ മാർഗ്ഗമദ്ധ്യത്തിൽ മേനി കേറവമ്പോൾ അദ്ദേഹം അതിനു ചെകിട്ടത്തടിപോലെ കൊടുക്കുന്ന മറുപടി നമ്പിയാർ തനിക്കു പ്രത്യേകമായുള്ള ഹാസ്യഭാഷയിൽത്തന്നെ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിലെ ഒരു ഭാഗം നോക്കുക.

''പണ്ടു ദക്ഷൻെറ യാഗത്തിലൊക്കയും
കണ്ടു നിങ്ങടെ ബാഹുപരാക്രമം.
തിങ്കൾമൗലിഭഗവാനയച്ചൊരു
കിങ്കരോത്തമൻ വീരഭദ്രൻതൻെറ
തല്ലുകൊണ്ടു ശരീരം തകർന്നിട്ടും
പല്ലു പോയിട്ടും കണ്ണു പൊടിഞ്ഞിട്ടും

അല്ലൽപെട്ടങ്ങുമിങ്ങുമൊളിച്ചൊരു
നല്ല വീരന്മാരല്ലോ ഭവാന്മാരും.
പാമ്പനെക്കൊണ്ടു പാമ്പിനെക്കൊല്ലിച്ചാൽ
പാപമുള്ളതു പാമ്പനിരിക്കട്ടെ
എന്ന സംസാരം നിങ്ങളാം നിരൂപിച്ചി-
ന്നെന്നെച്ചാടിച്ചു; ബോധിച്ചു ഞാനതും.''

മററൊരു ഭാഗംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം. പാർവ്വതീപാണിഗ്രഹണത്തിനു പോകുന്ന ശിവനെപ്പററിയുള്ള ദേവസ്ത്രീകളുടെ സല്ലാപമാണ് വിഷയം.

''പർവ്വതംകൊണ്ടു വില്ലു കലച്ചവൻ
പാർവ്വതിക്കു വരനാവാൻ വന്നുപോൽ.
കാമദേവനെക്കണ്ണിലെരിച്ചവൻ
കാമിനിക്കു വരനാവാൻ പോരുമോ?
കാമനെദ്ദഹിപ്പിച്ച മഹേശ്വരൻ
കാമനെജ്ജനിപ്പിപ്പാനുമാളാകും.
ഉണ്മാനില്ലാത്തവനു കുമാരിയെ-
സ്സമ്മാനിക്കുന്നതേതും ഗുണമല്ല.
മററുള്ളോരെബ്ഭുജിപ്പിക്കും ദേവനു
കൊററിനില്ലെന്നു ചൊല്ലുന്നതാരഹോ?
എങ്കിലെന്തിന്നിരന്നുനടക്കുന്നു
തിങ്കളം ചൂടുന്ന തമ്പുരാനെപ്പൊഴും?
ദാനംചെയ്യും ജനത്തെപ്പരീക്ഷിപ്പാൻ
ദീനഭാവം നടിക്കുന്നു ശങ്കരൻ.
വെണ്ണുനീറണിയുന്ന പുരുഷനെ-
പ്പെണ്ണിനുണ്ടോ മനസ്സിൽത്തെളിയുന്നു?
വെണ്ണീറെങ്കിലും ചന്ദനമെങ്കിലും
കണ്ണിനാനന്ദമുണ്ടായാൽപ്പോരാതോ?
കൂററനാകുന്ന വാഹനം ചേരുമോ?
ഊററക്കാക്കെന്തു ചേച്ചയില്ലാതുള്ളു?
അസ്ഥിമാലയണിയുംപോലീശ്വരൻ
അസ്ഥികൂടാതെ ദേഹങ്ങളുണ്ടാമോ?
നെററിമേലൊരു നേത്രമുണ്ടാകയാൽ
ചെററം ഭംഗിയില്ലെന്നിങ്ങു തോന്നുന്നു.
നെററിമേലൊരു കണ്ണുള്ളൊരീശനു
കുററമെന്നോ പറയുന്നു ദോഷി! നീ?
ഗാത്രമെങ്ങുമൊരിടമൊഴിയാതെ
നേത്രമുള്ളോരു ദേഹം പുരന്ദരൻ
നമ്മുടെ നാഥൻ സുന്ദരനല്ലെന്നു
നിൻമതമിന്നു വന്നു ഭവിച്ചിടും.

34—35 പലവക സ്തോത്രങ്ങൾ:—അനേകം ചെറിയ ഭാഷാസ്തോത്രങ്ങൾ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ കൃതികളാണെന്നു ജനങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നു. അവയിൽ ഒന്നു മാത്തൂരംബികാഷ്ടകമാണു്. അതു മാത്തൂർക്കുടുംബത്തിലെ സ്ത്രീകൾക്കു നിത്യപാരായണത്തിനുവേണ്ടി നമ്പിയാർ രചിച്ചതാണത്രേ. ആ സ്തോത്രത്തിൽനിന്നു് ഒരു ശ്ലോകം അടിയിൽച്ചേർക്കുന്നു.

"ശൂലാഗ്രംകൊണ്ടു ദേവപ്രതിഭടപടലീ—
കണ്ഠനാളം മുറിച്ചും
ബാലാദിത്യപ്രഭയ്ക്കൊത്തൊരു രുധിരജലം—
തന്നിൽ മുങ്ങിക്കളിച്ചും
മാലാകാരേണ മുണ്ഡാവലി തിരുവുടലിൽ—
ച്ചേർത്തു ചാർത്തിത്തെളിഞ്ഞും
ലീലാഭേദം നടിക്കും ഭഗവതി! സതതം
പാഹി മാത്തൂരധീശേ!"

മറെറാരു സ്തോത്രം കോട്ടമല മഹാദേവനെപ്പററിയുള്ളതാണു്. അതിൽ ഇന്ദുവദനാവൃത്തത്തിൽ 16 ശ്ലോകങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. അവയിൽ ഒരു ശ്ലോകംകൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"പിങ്ഗലജടാമകുട! ബാലശശിലേഖാ—
മങ്ഗലവിഭൂഷണ! മനോജ്ഞതരമൂർത്തേ!
തുങ്ഗവൃഷവാഹന! ഭുജങ്ഗമണികാഞ്ചീ—
ഭംഗിയുതഗാത്ര! ജയ ദുർഗ്ഗഗിരിശംഭോ!"

ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം, മുദ്രാരാക്ഷസം കിളിപ്പാട്ടു്, ശാകുന്തളം ആട്ടക്കഥ ഇവയെക്കുറിച്ചു് ഒടുവിൽ പ്രസ്താവിക്കാം.

മററു ചില സംസ്കൃതകൃതികൾ:—പതിനെട്ടു സംസ്കൃതകൃതികളെപ്പററി മുമ്പു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

19 പഞ്ചപദി:—അഷ്ടപദിയെ അനുകരിച്ചു നമ്പിയാർ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണു് പഞ്ചപദി. ഓരോ താളത്തിലും അഞ്ചു ചരണങ്ങൾ വീതം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതിനാലാണു് അതിനു പഞ്ചപദി എന്നു പേർ സിദ്ധിച്ചതു്. മൂക്കോല ഭഗവതി(മുക്തിമന്ദിരേശ്വരി)യുടെ സ്തുതിയാണു് വിഷയം.

"തിമിരനികരോ ദൂരോദ്ധൂതോ യയാ നിജയാ ശ്രിയാ
ശതമഖമണിശ്രേണീ ചാണീയസീ യദുപാന്തികേ
നവജലധരവ്രാതോ ഭീതോ യതോ യദതസ്ത്വിഷേ
നിരുപമതമാ വേണീയം തേ മമാഘമപോഹയേൽ."

''അരുണകിരണഭാരദൂരിതാന്ധകാരവിതതി (മഹിത)–
തരണിബിംബമുദയശൈലമൗലിമണ്ഡനം
തിരയതീവ തേജസാ യദുരുമരീചിവീചിമൗലി–
ശിരസി താവകേ, വിരാജദശിവഖണ്ഡനം.''

ഈ ശ്ലോകവും പദഖണ്ഡവും ആ കൃതിയിലുള്ളതാണ്.

20 ഉത്തരരാമചരിതം കാവ്യം:—ഉത്തരരാമചരിതം അഞ്ചു സർഗ്ഗത്തിലുള്ള ഒരു കാവ്യമാണ്. ഉത്തരരാഘവീയം എന്നൊരു പേരും ഞാൻ കാവ്യത്തിനു ചില മാതൃകകളിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ട്. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ കൃതിയാണ് ഉത്തരരാമചരിതം എന്നു ചിലർ പറയാറുണ്ടെങ്കിലും ആ കാവ്യം നിഷ്കർഷിച്ചു വായിച്ചിട്ടുള്ള സഹൃദയന്മാർ അങ്ങനെ അഭിപ്രായപ്പെടുകയില്ല. നേരേമറിച്ചു രാഘവീയവുമായി അതിനു രചനാവിഷയത്തിലും മററും അത്ഭുതാവഹമായ സാദൃശ്യം പരിസ്ഫുരിക്കുന്നുമുണ്ട്. രാഘവീയമെഴുതിയ കവിതന്നെയായിരിക്കണം ഉത്തരരാഘവീയത്തിന്റെയും പ്രണേതാവ് എന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. രാഘവീയത്തിൽ യുദ്ധകാണ്ഡാന്തംവരെയുള്ള രാമായണകഥയെമാത്രമേ പരാമർശിച്ചിട്ടുള്ളു എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചുവല്ലോ. തദനന്തരം ഉത്തരരാമായണകഥയെ വിഷയീകരിച്ച് ഒരു കാവ്യമെഴുതി അതു രാഘവീയത്തിന്റെ ഉത്തരഭാഗമാക്കാമെന്നു കവിക്കു തോന്നിയിരിക്കാം. അതു സ്വാഭാവികവുമാണ്. അങ്ങനെ വരുമ്പോൾ അതിലെ പ്രഥമസർഗ്ഗത്തിൽ 2 മുതൽ 24 വരെയുള്ള 23 ശ്ലോകങ്ങളിൽ രാമായണകഥ അദ്ദേഹം സംഗ്രഹിച്ചു എന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നതും യുക്തംതന്നെ.

ഇവയ്ക്കുപുറമേ ശൃംഗാരവിംശതി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥവും ഒരു ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥവും കൂടി നമ്പിയാർ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ചിലർ പറയുന്നു എങ്കിലും ആ കൃതികൾ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അവയെപ്പററി എനിക്ക് ഒരഭിപ്രായവും പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥത്തിലെ ഒരു ശ്ലോകം ഒരു മാസികയിൽ ഉദ്ധരിച്ചുകണ്ടിട്ടുള്ളതു വായനക്കാരുടെ കൗതുകത്തിനുവേണ്ടി പകർത്താം.

''സോമേജ്യാവനിജാഃ ഖരാംശുശശിജൌ ജീവേന്ദുതീവ്രാംശവഃ
കാവ്യാക്കൌ ശശിഭൂമിസൂനുരവയസ്സൌമ്യാക്ജൌ ച ക്രമാൽ
കാവ്യജ്ഞോസുഹൃദസ്സമാസ്തു ശശിജഃ കാവ്യാരജീവാക്ജാ–
ശ്ശുക്രാദിത്യസുതൗ യമാരഗുരവോ മന്ദഃ കുജേജ്യൗ ഗുരുഃ.''

നമ്പിയാർക്കു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിൽ ജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു മററൊരു ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നും വെളിപ്പെടുന്നില്ല. എന്നുതന്നെയുമല്ല, തുള്ളലുകളിൽനിന്നു നാം ഗ്രഹിക്കുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിനു ജോത്സ്യന്മാരെപ്പററി പൊതുവേ അവജ്ഞയാണ് ഉണ്ടായിരുന്നതു് എന്നുമാണ്.

ജീവചരിത്രത്തിലെ ചില സംഭവങ്ങൾ:—നമ്പിയാർ നളചരിതം, ശിവപുരാണം തുടങ്ങിയ ഭാഷാകൃതികൾ രചിച്ചു ഹാസസാ

ഫലിതക്കാരൻ എന്ന ഖ്യാതികൂടി സമ്പാദിച്ചതിനുമേലാണ് ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതനായതു്. അദ്ദേഹം അമ്പലപ്പുഴയും തിരുവനന്തപുരത്തും താമസിക്കുന്ന കാലങ്ങളിൽ പല ഫലിതങ്ങളും തട്ടിമൂളിച്ചു ശ്രോതാക്കളെ രസിപ്പിക്കുകയും സ്വാഭീഷ്ടം സാധിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ (1) "പത്രം വിസ്തൃതമത്ര" (2) "നമ്പിയാരെന്നു ചോദിച്ചു നമ്പിയാരെന്നു ചൊല്ലിനേൻ" (3) "ദീപസ്തംഭം മഹാശ്ചര്യമെനിക്കും കിട്ടണം പണം" (4) "രണ്ടേ കാലെന്നു ചോദിച്ചു രണ്ടേ കാലെന്നിതയ്യനും" (5) "പൂജ്യസ്ത്വം സ്വജനൈരഹഞ്ച വടിഭിശ്ശത്രുക്കളാലനഘം" (6) "കരിക്കാടിക്കാഞ്ഞാൽ ശിവശിരസി ജന്മാന്തരമതിൽ" എന്നീ ശ്ലോകങ്ങളേയും (7) "കൈപ്പിഴ വന്നതുകൊണ്ടുള്ള ഗ്രഹപ്പിഴയാണു്" (8) "പയ്യേ! നിനക്കും പക്കത്താണോ ചോറു്?" എന്നീ വാക്യങ്ങളേയും സംബന്ധിച്ചുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങൾ ഈ അവസരത്തിൽ സ്മരണീയങ്ങളാണു്. അവ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാകയാൽ ഇവിടെ വിവരിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. പത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീബലിയെപ്പററിയുള്ള (9) "മുത്തണിഞ്ഞ കട ചാമരം" എന്ന ശ്ലോകവും ഇവിടെ പകർത്തുന്നില്ല. എന്നാൽ നമ്പിയാർ ഒരിക്കൽ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനു സമർപ്പിച്ച മറെറാരു ഭാഷാശ്ലോകം അത്രതന്നെ പ്രസിദ്ധമല്ല; അതിനാൽ അതു താഴെയുദ്ധരിക്കാം.

"അൻപത്തൊന്നക്ഷരം പണ്ടടിയനുടെ രസ—
ജ്ഞാഗ്രദേശേ/നുകമ്പാ—
സമ്പത്തോടൊത്തെഴുത്തിട്ടൊരു ഗുരുവിനഹോ!
ദീനമെന്നത്ര കേട്ടു;
അൻപത്താറബ്ധികാഞ്ചീപതികളഖിലരും
കമ്പിടും തമ്പുരാനേ!
സംപ്രത്യാചാര്യപാദം തൊഴുതിഹ വിടകൊ—
ണ്ടീടുവാനാജ്ഞ വേണം."

ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവു രാജ്യഭ്രഷ്ടനായതിനുമേൽ ഒരവസരത്തിൽ തെക്കേടത്തു ഭട്ടതിരിയും നമ്പിയാരുംതമ്മിൽ ഏതോ കാരണവശാൽ രസക്ഷയമുണ്ടാകുകയും ഭട്ടതിരി നമ്പിയാക്കു് ആ രാജാവു ദാനംചെയ്ത അമ്പലപ്പുഴഗൃഹം പൊളിപ്പിച്ചു് അതിലെ സാമാനങ്ങൾ കടമാളൂരേക്കു കൊണ്ടുപോയി സ്വന്തം മനയ്ക്കലേക്കു് അടക്കുകയും ചെയ്തു. നമ്പിയാർ ആ വിവരം മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിനോടു് അറിയിച്ചതു് ഒരു ഭാഷാശ്ലോകരൂപത്തിലായിരുന്നു. "ഭട്ടശ്രേഷ്ഠൻ മൂടക്കീടുകിലതിനുടനേ കാട്ടുവാൻ നീട്ടു വേണം" എന്നാണു് അതിന്റെ ചതുർത്ഥപാദം അവസാനിക്കുന്നതു്; ആ പാദംമാത്രമേ ഞാൻ കേട്ടിട്ടുള്ളു. നമ്പിയാർ അമ്പലപ്പുഴെ താമസിച്ചിരുന്ന ഗൃഹത്തിനു് ഇന്നും നമ്പിയാർമഠം എന്നു പേർ പറഞ്ഞുവരുന്നു.

പറക്കംകൂത്തു്:—മററൊരു സംഭവത്തെപ്പററിയും ഉപന്യസിക്കാം. 921–ൽ കരീക്കാട്ടുനിന്നു തീപ്പെട്ട കൊച്ചീ രാമവമ്മമഹാരാജാവു് 920–ൽ തൃപ്പൂണിത്തുറവച്ചു് ഒരു പറക്കംകൂത്തു നടത്തി. ചാക്കിയാന്മാർ നാഗാനന്ദം നാടകം കൂടിയാട്ടത്തിനു് അഭിനയിക്കുമ്പോൾ അതിൽ ഗരുഡൻ ആകാശത്തുനിന്നു താഴോട്ടു വന്നു ചുററിപ്പറന്നു സപ്പങ്ങളെ കൊത്തി കൊക്കിലാക്കിക്കൊണ്ടു് ഉയന്നുപോകുന്ന ഒരു രംഗം പ്രദശിപ്പിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. അതിനെയാണു് പറക്കംകൂത്തെന്നു പറയുന്നതു്. ആ രംഗത്തിൽ ഗരുഡൻെറ ഭൂമിക അഭിനയിക്കുവാൻ അതിവിദഗ്ദ്ധനായി അമ്മന്നൂർ ഇട്ടിയമ്മൻ എന്നൊരു ചാക്കിയാർ അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്നു. ആ നടൻെറ അഭിനയം കാണുന്നതിനുവേണ്ടി നമ്പിയാരും അവിടെ ചെന്നു. "നമ്പിയാർ എപ്പോൾ വന്നു?" എന്നു തമ്പുരാൻ ചോദിച്ചതിനു് "അടിയൻ നനയാൻകാലത്തു വിടകൊണ്ടു" എന്നു സ്വതസ്സിദ്ധമായ ഫലിതശൈലിയിൽ അദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞു. അന്നു വലിയ മഴയായിരുന്നു. നനയാൻകാലത്തു് എന്നാൽ കുളിക്കേണ്ട നേരത്തിനു് എന്നു് ആചാരഭാഷയിൽ അത്ഥം. മറേറ അത്ഥം സ്പഷ്ടമാണല്ലോ. അന്നത്തെ ആ രണ്ടു സംഭവങ്ങളേയുംപററി നമ്പിയാർ ഓരോ ശ്ലോകമെഴുതിയിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ആദ്യത്തേതു പ്രസിദ്ധവുമാണു്.

"മഞ്ചാന്നാനാത്ഥസമ്പന്നാൽ ധ്രുവമിട്യമ്മനാം നടൻ
പറന്നനേരം തേ രൗദ്രാ നാഗാ ഭീതിം പരാം യയുഃ."

'അമ്മന്നൂരിട്ടിയമ്മൻ പരിചൊടു കരുനാ–
ട്ടിൽപ്പറന്നോരുനേരം
ചെമ്മേ വന്നോരു മാരീ ശിവശിവ പറയാ–
വല്ല നാഗാധിപനും
കൂത്താട്ടം മാടമാടീ കരുപതിഹൃദയം
താനുമൊട്ടേറെ വാടീ
കൂററാർ കൂട്ടങ്ങൾ കൂടീ പല ജനമവിടെ–
ച്ചെന്നു നീരാടിയോടീ.''

ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ കലിദിനവും വാക്യധ്രുവവും സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

വാദ്ധക്യവും നിര്യാണവും:—രാമയ്യൻദളവയുടെ അനന്തരഗാമിയായ അയ്യപ്പൻമാത്താണ്ഡപ്പിള്ളദളവയും നമ്പിയാരും തമ്മിൽ വളരെ വേഴ്ചയായിരുന്നുവെന്നു് അനുമാനിക്കുവാൻ ന്യായങ്ങളുണ്ടു്. 931–ൽ രാമയ്യൻ യശശ്ശരീരനായി; അയ്യപ്പൻമാത്താണ്ഡപ്പിള്ള ദളവയായി 934–ൽമാത്രമേ നിയമിതനായുള്ളവെങ്കിലും രാമയ്യൻെറ മരണാനന്തരം അദ്ദേഹംതന്നെയാണു് പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ഭാരം വഹിച്ചതു്. ഹരിണീസ്വയംവരം, ഹനുമദുത്ഭവം എന്നീ ശീതങ്കൻതുള്ളലുകൾ നമ്പിയാർ 931–നും 933–നും ഇടയ്ക്കായിരിക്കണം നിമ്മിച്ചതു്.

"വഞ്ചിക്ഷമാപാലബാലമാർത്താണ്ഡനാ-
മഞ്ചിതശ്രീകലശേഖരാജ്ഞാകരൻ
ആത്താവനോദാരശീലനാമയ്യപ്പ-
മാർത്താണ്ഡമന്ത്രി, നിജസ്വാമിശാസനാൽ
ബാലലീലാവിനോദാരംഭമേൻപോട
കാലാനുകൂലം പ്രസംഗിക്കകാരണാൽ
കാലാരിദേവൻ പടാർത്തടാകാധിപൻ
ലീലാനടൻ കടാക്ഷിച്ചരുളേണമേ"

എന്നു് അവയിൽ ആദ്യത്തെ തുള്ളലിലും

"ബാലമാർത്താണ്ഡവർമ്മേന്ദ്രവീരക്ഷമാ-
പാലചൂഡാമണിപ്രേരണംകാരണം
ലീലാരസജ്ഞനാമയ്യപ്പമാർത്താണ്ഡ-
ബാലമന്ത്രിപ്രവരൻെറ നിദേശാനു-
കൂലമായുള്ള വിനോദപ്രമേയമി-
ക്കാലങ്ങളിൽ പ്രകാശിക്കേണമീശ്വരാ"

എന്നു രണ്ടാമത്തേതിലും കാണുന്ന പംക്തികളിൽനിന്നു മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു തുള്ളൽക്കഥകളെഴുതുവാൻ കവിയെ മാർത്താണ്ഡപ്പിള്ള മുഖേന പ്രേരിപ്പിച്ചുവന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു. അക്കാലത്തു മാർത്താണ്ഡപ്പിള്ള പടനായർകുളങ്ങരയും മററും പഴേടത്തു കോട്ട കെട്ടിക്കുന്നതിനായി താമസിച്ചിരുന്നു. ആ അവസരത്തിൽ മേല്പടി തുള്ളലുകരം രചിക്കുകയാലാണു് നമ്പിയാർ പടനായർകുളങ്ങര (പടാർത്തടാകം) ശിവനെ വന്ദിക്കുന്നതു്. ആ ദളവാ 938-ൽ മരിച്ചു. അപ്പോഠം അറുപതിനുമേൽ വയസ്സു ചെന്നിരുന്ന കവി രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ അനുമതി വാങ്ങിക്കൊണ്ടു് അമ്പലപ്പുഴയ്ക്കു തിരിയെപ്പോയി. ആ സന്ദർഭത്തിൽ നമ്പിയാർ മഹാരാജാവിനു സമപ്പിച്ച "നാലഞ്ചക്ഷരവും പഠിച്ചു" എന്ന ശ്ലോകം സുവിദിതമാണല്ലോ. 940-ൽ അദ്ദേഹം കലക്കത്തുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നതായി ദ്വിതീയരാമൻെറ പൂർവ്വോദ്ധൃതങ്ങളായ ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണു്. ഇടയ്ക്കു കുറേക്കാലം കോമിയച്ചൻെറ സുഹൃത്തായി ചേന്നമംഗലത്തു താമസിക്കുകയും അവിടെവച്ചു വിഷ്ണുവിലാസവും, വിഷ്ണുഗീതയും, ശാകുന്തളം ആട്ടക്കഥയും നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തതായി ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നമ്പിയാർ അമ്പലപ്പുഴെ വന്നു സ്വഗൃഹത്തിൽ താമസിക്കവേ 945-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു പേപ്പട്ടി കടിച്ചു് അവിടെവെച്ചുതന്നെ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. ആകെക്കൂടി കേരളസാഹിത്യചരിത്രകാരന്മാരുടെ മാർഗ്ഗദർശിയായ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ ജീവിതകാലം 880 മുതൽ 945-വരെയാണെന്നു രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള വസ്തുത ആധുനികഗവേഷകന്മാരും പരിശോധിക്കുമ്പോഴും സാധുവാണെന്നു സ്ഥാപിക്കത്തക്കതാണു്.

ഗ്രന്ഥവിമർശനം—സംസ്കൃതകൃതികഠം:—നമ്പിയാർ സംസ്കൃതത്തിലും പ്രാകൃതത്തിലും ഭാഷയിലും രചിച്ചിട്ടുള്ള ഓരോ കൃതിയുടേയും സ്വരൂപത്തെപ്പററി സവിസ്തരമായി പ്രതിപാദിക്കണമെങ്കിൽ അതിനു പ്രത്യേകമൊരു പുസ്തകംതന്നെ എഴുതേണ്ടിവരും. അതുകൊണ്ടു് ആ കാര്യത്തിനു ഞാനിവിടെ ഉദ്യമിക്കുന്നില്ല. (1) രാഘവീയം (2) വിഷ്ണുവിലാസം (3) ഉത്തരരാമചരിതം (4) ഭാഗവതചമ്പു (5) സീതാരാഘവം എന്നീ അഞ്ചു കൃതികളെക്കുറിച്ചുമാത്രം സ്വല്പം പ്രസ്താവിക്കാം.

രാഘവീയം:—കേരളീയകവികഠം സംസ്കൃതത്തിൽ വളരെ വിരളമായേ മഹാകാവ്യങ്ങഠം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അവയിൽ അതിപ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനത്തെ രാഘവീയം അർഹിക്കുന്നു. രസനിർഭരങ്ങളല്ലാത്ത പദ്യങ്ങഠം അതിൽ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. ശബ്ദാർത്ഥങ്ങളിൽ കവി ഒന്നുപോലെ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ബാലവ്യുൽപത്തിക്കുവേണ്ടി രചിച്ച ഒരു കൃതിയാകയാൽ വിശിഷ്ടങ്ങളായ വ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ദൃഷ്ടി പതിപ്പിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതുകൊണ്ടു് ആ കാവ്യത്തിൻെറ മാധുര്യത്തിനു യാതൊരു വൈകല്യവും സംഭവിച്ചിട്ടില്ല. പ്രസാദഗുണംകൊണ്ടു ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസത്തോടും വ്യംഗ്യഭംഗികൊണ്ടു രഘുവംശത്തോടും കിടനില്ക്കുന്ന ഒരു മഹാകാവ്യമാണു് രാഘവീയം എന്നു ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം. മൂന്നോ നാലോ യതിഭംഗങ്ങളുള്ളതു സാരമാക്കാനില്ല. രണ്ടു മൂന്നു് ഉദാഹരണങ്ങഠംകൊണ്ടു് എൻെറ ആശയം വ്യക്തമാക്കിക്കൊള്ളട്ടെ.

വിശ്വാമിത്രൻ:

"തതഃ സ്ഫുരൽപിംഗജടാകലാപം
കർണ്ണാവതംസസ്ഫടികാക്ഷസൂത്രം
വഹന്തമഭ്യാശവലദ്ബലാകം
സന്ധ്യാരുണം മേഘമിവോത്തമാംഗം, 1

തപഃകൃശാമപ്യതനുപ്രവൃദ്ധൈ-
സ്തനൂമനൂനാം ദധതം മഹോഭിഃ
നിദാഘശുഷ്ക്കാമപി പൂർണ്ണരൂപാം
ശമീമിവാലീനശിഖിപ്രകാശൈഃ, 2

അജസ്രസങ്കീർത്തനയാജനാമ്നാം
മുഖാദഖേദസ്ഫുരിതാധരോഷ്ഠ്യഃ
നിസർഗ്ഗശുഭ്രം ദശനാംശുജാല-
മന്തസ്തപശ്ശുദ്ധിമിവോൽകിരന്തം, 3

കുശാഗ്രദീർണ്ണേന കരാഞ്ചലേന
ദ്രാഘീയസീമംബുജബീജമാലാം
ശാപാക്ഷരാളീമിവ മേചകാഭാ-
മനേകവാരം പരിവർത്തയന്തം, 4

ചൂഡാഗ്രജാഗ്രൽകരകോരകാണാം
മുക്താധ്വനാം ദൂരവിസപ്പണേന
പുരൗകസാം ഭക്തിമതാം മുഖേഷു
സാനുഗ്രഹം ദർശനമപ്പയന്തം, 5

കച്ച രാജസിംഹോ വലവൈരിബന്ധു–
രിത്യുന്തികസ്ഥേഷു കൃതാനുയോഗം
മുനിം സമേത്യാഭിഹിതസ്വനാമാ
സാഷ്ടാംഗപാതം പ്രണനാമ രാജാ.'' 6

താടക:

''അഥ തദ്വനിതദ്ധകണ്ണയാ
സഹസാ വിദ്രുതമുദ്രനിദ്രയാ
രുധിരാസവപാനമത്തയാ
നയനോദ്യുത്ഥഹനസ്ഫുലിംഗയാ 1

ഭ്രമണക്വണിതാന്ത്രമാലയാ
നഖരാഗ്രത്രുടിതാഭ്രജാലയാ
നിബിഡോരുനിപാതപാതിത–
ദ്രുമപാഷാണനിരുദ്ധമാർഗ്ഗയാ 2

പ്രവിദാരിതവക്ത്രഗഹ്വര–
സ്ഫുരദസ്രാരുണഘോരദംഷ്ട്രയാ
കരപീഡിതമാംസനിസ്സരൽ–
ക്ഷതജാപ്യായിതദീർഘജിഹ്വയാ 3

സരുഷാ പരുഷാട്ടഹാസയാ
പുരുഷാസ്ഥിവ്രജമാംസളാംസയാ
ദ്രുതമാഗതയാ വനാന്തരാൽ
സ മുനിസ്താടകയാഭ്യുദ്രയത.'' 4

എത്രമാത്രം ചൈതന്യോജ്ജ്വലങ്ങളാണു് ഈ ചിത്രങ്ങളെന്നു ഭാവുകന്മാർക്കു നിരീക്ഷിക്കാവുന്നതാണു്. സപ്തമസർഗ്ഗത്തിൽ ദണ്ഡകാരണ്യത്തേയും, അഷ്ടമസർഗ്ഗത്തിൽ യുവതീരൂപിണിയായ ശൂർപ്പണഖയേയും, നവമസർഗ്ഗത്തിൽ രാവണനേയും, ദശമസർഗ്ഗത്തിൽ പമ്പാസരസ്സിനേയും, ഏകാദശസർഗ്ഗത്തിൽ വർഷാകാലത്തേയും ശരൽകാലത്തേയും, ദ്വാദശസർഗ്ഗത്തിൽ മഹേന്ദ്രഗിരിയേയും സമുദ്രത്തേയും, ഷോഡശസർഗ്ഗത്തിൽ പ്രഭാതത്തേയും മഹാകവി എത്ര പുളകപ്രദമായ രീതിയിലാണു് വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞറിയിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്.

''മണിസ്ഥലസ്ഖലിതപദാഭിസാരികാ–
വിഘട്ടനപ്രചലതമാലവീഥികേ
സുഗന്ധിതാപരിഗതധൂപനിർഗ്ഗമ–
പ്രസൃത്വരഭ്രമരനിരന്തരേ പുരേ''

എന്നു് അന്ധകാരനിബിഡമായ ലങ്കാനഗരത്തേയും,

"വ്യാപ്തവ്യോമാന്തരാളാമവിരളസരള–
സ്ഥൂലബാലാഗ്രലോമ–
വ്യാകീർണ്ണാഭ്രാമദഭ്രാരവമുഖകുഹര–
സ്പഷ്ടദംഷ്ട്രാകരാളാം
ആരക്തോദ്വൃത്തനേത്രസ്ഫുരദനലകണോൽ–
പീഡിതോദ്യുപ്രചാരാ–
മാരാദാലക്ഷ്യ ഘോരാം തനുമനിലഭുവോ
ഭൂമികന്യാ ചകമ്പേ"

എന്നു ഹനൂമാന്റെ ശരീരജൃംഭണത്തേയും മററും നമ്മുടെ മുന്നിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കാനുള്ള പദഘടനാപാടവം നമ്പിയാരിലെന്നപോലെ മററുള്ള കേരളീയകവികളിൽ അത്രയധികം പരിസ്ഫുരിച്ചുകണ്ടിട്ടില്ല. സരസമായ ഫലിതവും അങ്ങിങ്ങു സമീക്ഷിക്കാവുന്നതാണ്.

ഹനൂമാന്റെ പഞ്ചസേനാധിപവധം:

"ബലവതി നിഹതേഥ മന്ത്രിപുത്രേ
വിശിഖമുചോ യുധി പഞ്ചസൈന്യനാഥാൻ
പരമനയത പഞ്ചതാം ഹനൂമാൻ
കൃതമമുനാ കിമിഹേതി നൈവ ജാനേ."

ദശരഥന്റെ ഭാര്യമാരുടെ ഗർഭവർണ്ണന:

"ക്രമേണ മധ്യോ മനുജേന്ദ്രസുഭ്രുവാം
സുലക്ഷതാമാപ വിവാദഗോചരഃ
ക്വ നാസ്തികാ ആസ്തികപക്ഷരക്ഷണേ
വിചക്ഷണേ ഗർഭമധിഷ്ഠിതേ വിധൌ."

രാക്ഷസന്മാരുടെ യാഗാവഹേളനം:

"കുശികാത്മജ കിം മഖേന തേ?
സുരലോകാധിഗമോ യദീഹിതഃ
രജനീചരവക്ത്രകന്ദരാ
സരണിസ്സാധുതരേതി വാദിഭിഃ."

ദണ്ഡകാരണ്യത്തിൽ രാവണന്റെ സീതാദർശനം:

"സ്തനദ്വയേ ദ്വേ ചരണദ്വയേ ദ്വേ
പാണിദ്വയേ ദ്വേ ജഘനേ ചതസ്രഃ
അഥാവശിഷ്ടാസ്തു ദശാപി തസ്യാ
മുഖാംബുജേ തസ്യ ദൃശോ മമജ്ജുഃ."

ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും നോക്കുക. അശോകവനികയിൽ രാവണൻ സീതയെ അനുനയിക്കുവാൻ ക്ലേശിക്കുന്ന ഘട്ടം സവിശേഷം സമഞ്ജസമായിരിക്കുന്നു.

"വിഹായ മാമുൽപതതാമന്യനാം
ദയസ്വ ഹേ! മാനിനി! മാമകാനാം
തതോധികോ യസ്ത്വയി മേ പ്രസാദ–
സ്സ ഏവ തേഷാമപരാധഹേതുഃ.

ശിലോച്ചയപ്രൃപ്രതിബന്ധവീര്യം
തദപ്യമോഘം കുലിശം മഘോനഃ
യസ്യ സ്ഥിരേ വക്ഷസി കുണ്ഠമാസീ–
ത്തം ജേതുമീഷ്ടേ കുസുമായുധോ മാം.

ഹേലാസമുൽക്ഷിപ്തകുബേരശൈലാ
ബലാൽകൃതാശേഷസുരാവരോധാഃ
അമീ ഭുജാഃ സന്ത്യപി മേ ന സന്തി
സ്മരം നിരോദ്ധും ന യതഃ ക്ഷമന്തേ."

എന്നിങ്ങനെ പോകുന്ന ആ വാക്യധോരണിയുടെ മാധുര്യം ആരെയാണ് അപഹൃതചിത്തവൃത്തികളാക്കാത്തത്? രാഘവീയം കേരളീയക്ക് ഏതു പുരോഭാഗിയായ വൈദേശികവൈകടികന്റെ സന്നിധിയിലും സാഭിമാനം സമർപ്പിക്കാവുന്ന ഒരു സാഹിത്യരത്നമാകുന്നു.

വിഷ്ണുവിലാസം:— ആകൃതികൊണ്ടു ലഘുവാണെങ്കിലും രസസ്ഫൂർത്തികൊണ്ടു ബൃഹത്തായ ഒരു കാവ്യതല്ലജമാണ് വിഷ്ണുവിലാസം. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ ശ്രദ്ധിച്ചുനോക്കുക.

മത്സ്യാവതാരം:

"മുരാരിമകരോ മുഹുസ്ത്രുടനദുഃസ്ഥിതാസ്ഥിച്ഛടാ–
മൃണാളശകലാകുലേ രുധിരവാരിഭിഃ പൂരിതേ
ഉരസ്സരസി വൈരിണഃ സ്ഫുടനികൃത്തചിത്താംബുജേ
നിജം ഭൃശമമജ്ജയദ് ഘനരുഷാ വിഷാണാഞ്ചലം."

നരസിംഹാവതാരം:

"പര്യന്യജന്യകടുഗർജ്ജനതർജ്ജനോർജ്ജ–
സ്സുർജ്ജത്തരഃ സ്ഫുടനിരുദ്ധകുലാദ്രിരന്ധ്രഃ
ദിക്കുംഭികർണ്ണകുഹരത്രുടനപ്രവീണഃ
സ്ഥൂണോദരാദജനി കോപി തദാ നിനാദഃ. 1

യച്ഛ്രാവിണോ ദിതിസുതാഃ കതിചിന്മുമൂർച്ഛുഃ
കേചിന്നിപേതുരവനൗ ലുലുഠുസ്തഥാന്യേ
ഏകേ വിലേപുരപരേ രുരുദുഃ പരേ തു
ക്ഷിപ്രം പ്രദുദ്രുവുരന്യനിതരേ നിരാസുഃ. 2

സംഭ്രാന്തചക്ഷുരഥ ദിക്ഷു വിദിക്ഷു ച ദ്രാ–
ഗീക്ഷാംബഭൂവ സ യദാ ചകിതോഽസുരേന്ദ്രഃ

സ്തംഭാദലക്ഷ്യത തദാ ബഹിരുഗ്രദംഷ്ട്രാ–
കോടിസ്ഫുടാവലിജടാലമുഖോ മൃഗേന്ദ്രഃ. 3

തപ്താരകൂടകപിശാക്ഷിപുടസ്ഫുടോദ്യ–
ജ്ജ്യോതിച്ഛടാരുണപടാപിഹിതാന്തരിക്ഷം
ഉത്താലതാലപൃഥുദീർഘഭുജാസഹസ്ര–
പ്രാന്തസ്ഫുരന്നഖശിഖാലിഖിതാംബുവാഹം 4

ജൃംഭാവിദീർണ്ണമുഖഗഹ്വരലംബമാന–
ജിഹ്വാമഹാഭുജഗവല്ഗിതദുർന്നിരീക്ഷം
പ്രാലേയപാണ്ഡുരുചിഭാസുരകേസരാളീ–
കേളീവിധൂനനവിസംസ്ഥുലമാംസളാംസം 5

സ്ഥൂലഹ്രസിഷ്ഠതരകണ്ഠമകുണ്ഠനാദ–
വിദ്രാവിതാദ്രിവനസഞ്ചരസത്വജാലം
തത്താദൃശം കമപി വിഗ്രഹമുച്ചമുച്ചൈ–
രഗ്രേ ഹിരണ്യകശിപുസ്സഭയം ദദർശ.'' 6

ഈ വർണ്ണനത്തിൽ കവി നാരായണീയകാരനെ ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൂക്തിക്കും അനിർവ്വചനീയമായ ഒരു മഹിമാതിശയം കാണ്മാനുണ്ട്.

ഉത്തരരാമചരിതം:—അമൃതമയമായ ഈ കാവ്യത്തിൽനിന്ന് ഒരു ഭാഗംമാത്രം ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളാം. സ്വസ്ഥാനത്തിൽ ചെന്നുചേരുന്നതിനു സരയൂനദിയിൽ നിമഗ്നനാകുവാൻ തുടങ്ങുന്ന ശ്രീരാമന്റെ സന്നിധാനത്തിൽ സീതാദേവി പ്രവേശിക്കുന്നതാണ് സന്ദർഭം. അതൊരു കേശാദിപാദവർണ്ണനരൂപത്തിൽ കവി ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

''കബരീഭാരകാന്തിശ്രീകബളീഭൂതകാളികാം
അളികാന്തപരിഭ്രാജദളികാന്താളകാവലീം 1

ഫാലകാന്തിപരാഭൂതബാലപീയൂഷരോചിഷം
വിലസന്നവകസ്തൂരീതിലകാലംകൃതാളികാം 2

ചില്ലീചാതുര്യനിർല്ലൂനമല്ലീശരശരാസനാം
ആലോലനയനോന്മീലദാനംഗരസമാധുരീം 3

വിലസന്നാസികാധൂതതിലസൂനാസുഖാസികാം
കപോലദർപ്പണാമൂർച്ഛദചിലോലമണികുണ്ഡലാം 4

മധുരാധരകാന്തിശ്രീവിധുരീഭൂതവിദ്രുമാം
കുന്ദസൂനമനോഹാരിമന്ദഹാസവിഭൂഷണാം 5

കണ്ഠകാന്തിപരാഭൂതകംബുബിംബോകഡംബരാം
ഭുജസൗന്ദര്യവിജിതഭുജഗീഭോഗവിഭ്രമാം 6

മുക്താഹാരലതാശോഭിവൃത്താപീനപയോധരാം
കുചകംഭരോളുഗ്നമൃദുമധ്യമനോഹരാം 7

പൃഥുശ്രോണീസമാരബ്ധരഥശ്രേണീവിഡംബനാം
മണികാഞ്ചീലതാദാമധൃതനീവീനിബന്ധനാം 8

പരിധാനാന്തരാലക്ഷ്യപരിപീനോരുതോരണാം
പദപങ്കജനാളാഭമൃദുജംഘാമനോഹരാം 9

ചരണാംഭോജസംസക്തവിരണന്മണിനൂപുരാം
തുംഗരക്തനഖശ്രേണീഭംഗിശൃംഗാരിതാംഗുലിം 10

കാമദേവോപനിഷദാം ദേവതാമാഗതാമിവ
ശൃംഗാരരസചാതുര്യലക്ഷ്മീം മൂർത്തിമതീമിവ 11

ലോകമാധുര്യസമ്പത്തിയോഗസംഘടിതാമിവ
അതിപേലവസൗഭാഗ്യലതികാമഞ്ജരീമിവ 12

ഹരനിർദ്ദഗ്ധപഞ്ചേഷുമൃതസഞ്ജീവിനീമിവ
ഉല്ലസന്നവസൗന്ദര്യകന്ദളീസുഷമാമിവ 13

വിലോകയൻ പ്രിയാം പ്രേമ്ണാ വിലോചനസുധാത്ധരീം
പരമാനന്ദപാഥോധൗ നിമമജ്ജ രഘൂത്തമഃ.'' 14

മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ശൈലി ഇതല്ലെന്നു ഞാൻ പറയേണ്ടതില്ല; നമ്പിയാരുടേതാണെന്നുള്ളതു രാഘവീയവും വിഷ്ണുവിലാസവും വായിച്ചിട്ടുള്ളവർ സമ്മതിക്കാതെയിരിക്കുകയുമില്ല.

ഭാഗവതചമ്പു:—ഭാഗവതം ദശമസ്കന്ധത്തിലെ കഥയാണ് കവി ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. പ്രാകൃതഭാഷയിൽ കവനം ചെയ്തു ശീലിച്ചതിനുമേലാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മിതിയെന്നുള്ളത് അതിൽ ധാരാളമായി കാണുന്ന ആ ഭാഷയിലെ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നു. ഒരു ഗദ്യത്തിലെ ഏതാനും പംക്തികളും നാലു പദ്യങ്ങളും പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

ഭൂമിദേവിയുടെ സങ്കടനിവേദനം: ''സജ്ജനേഷ്വനാർജ്ജവശാലിതേന നീതിമത്ത്വം പ്രഥയദ്ഭിഃ, ദുർജ്ജനമതാനുസാരിതേന ദാക്ഷിണ്യം പ്രകാശയദ്ഭിഃ, ദുരുശസ്സഹിഷ്ണുതേന ധീരത്വം ദർശയദ്ഭിഃ, ബ്രഹ്മസ്വാപഹാരേണാർത്ഥാർജ്ജനസാമർത്ഥ്യം സമർത്ഥയദ്ഭിഃ, രഥ്യാരാദിധ്വംസനേനാപ്രതിഹതശാസനത്വം പ്രഖ്യാപയദ്ഭിഃ, ശ്രുതകൃതാത്മതിരസ്കാരേഷ്വനാകലതേന ക്ഷമാവത്ത്വം വ്യഞ്ജയദ്ഭിഃ, ദുർബ്ബലജനകലോച്ഛേദനേന തീക്ഷ്ണദണ്ഡത്വമുദ്ഭാവയദ്ഭിഃ, ഗണികാജനവശംവദത്വേനാഭിഗമ്യതാമാപാദയദ്ഭിഃ, ദാരദാരപരിത്യാഗേന ജിതേന്ദ്രിയത്വമുദ്ബോധയദ്ഭിഃ, ദുഷ്ടസചിവദുരുപദേശഗ്രഹണേന സർവ്വസാധാരണാഭിപ്രായതാം പിശുനയദ്ഭിഃ, സാധുജനഹിതോപദേശപ്രത്യാഖ്യാനേന സ്വാതന്ത്ര്യമുദ്ബോധയ

ദ്ഭി,രഗമ്യാഗമനേന പണ്ഡിതൈ,രഖണ്ഡ്യഖണ്ഡനേന ഖണ്ഡധാരൈ, രധമൈർമ്മരിവ ശരീരിഭി,രവിനയൈരിവ സവിഗ്രഹൈ,രജ്ഞാനൈരിവാകാരവദ്ഭി,രവനിപാലസംജ്ഞയാവൃതീർണ്ണൈരസുരൈ......."

ശ്രീകൃഷ്ണജനനം:

"വിദ്യേവാത്മപ്രബോധം, സുവിശദകവിതാ-
വാസനേവോക്തിഗുംഫം,
സൽകാവ്യപ്രക്രിയേവ ധ്വനി,മനഘതമാ
സച്ചര്യേവ കാമം,
അദ്വൈതാനന്ദകന്ദോദ്ഗതകനകലതാ-
പാകമേകാന്തരമ്യം
ബാലം പ്രാസൂത നീലാംബുദരുചിരുചിരം
കേവലം ദേവകീ സാ."

കാളിന്ദീതീരത്തിലെ മന്ദവായു:

"പുളിന്ദവരസുന്ദരീപുളകിതോരുവക്ഷോരുഹ-
പ്രഗാഢപരിപീഡനപ്രഥിതസൗരഭോത്സേകിഭിഃ
കളിന്ദതനയാതടീവിടപിവാടസഞ്ചാരിഭിഃ
പ്രഗേ ഹരിരസേവ്യത ഭ്രമരസാരുതൈർമ്മാരുതൈഃ."

കാളിയമർദ്ദനം:

"ഝലംഝലിതനൂപുരം ചലിതകിങ്കിണീകങ്കണ-
ച്ഛടാകളകളോന്മിളന്മുരളികാരവാഘോഷിതം
അരാളഘനകുന്തളീശിഥിലകേകിപിഞ്ഛാഞ്ചലം
വ്യരാജദഹിമസ്തകേ മുരജിതശ്ശിരോസ്താണ്ഡവം."

ക്രുദ്ധനായ ദേവേന്ദ്രന്റെ വീരവാദം:

"വജ്രാഗ്നിസ്ഫുരണപ്രചണ്ഡപവനവ്യാഘാതമേഘാവലീ-
വ്യാകീർണ്ണാഭിരിതസ്തതോ ഭൃശമപാം ധാരാഭിരാരാദിമാം
ആഭീരാധമവാസഭൂമിമചിരാദംഭോനിധിം കുർമ്മഹേ
ഗോഭീ രാജതി യാദ്യുനാ സപദി സാ നക്രൈഃ സമാക്രമ്യതാം."

കേരളീയരായ ചമ്പൂകാരന്മാരിൽ നമ്പിയാർ മേല്പുത്തൂരിന്റെ സന്നിധിയിൽമാത്രമേ തലകുനിക്കേണ്ടതായി കാണുന്നുള്ളു.

സീതാരാഘവം:—സീതാരാഘവം നമ്പിയാർ പരിണതപ്രജ്ഞനായതിനുമേൽ രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭ്യാസബലം അതിന്റെ അത്യുച്ചകോടിയിൽ പരിലസിക്കുന്നതു പ്രസ്തുതനാടകത്തിൽത്തന്നെയാണ്. ശാകുന്തളം, ഉത്തരരാമചരിതം, ആശ്ചര്യചൂഡാമണി, അനർഘരാഘവം, ജാനകീപരിണയം എന്നീ നാടകങ്ങൾ കവിക്ക് ഇതിവൃത്തഘടനയിലും

മററും അങ്ങിങ്ങു മാർഗ്ഗദർശനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, സീതാരാഘവം ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അനന്യസുലഭമായ മനോധർമ്മത്തിൻെറ മധുരഫലമാണെന്നു ധൈര്യമായി പറയാം. വിശ്വാമിത്രമഹർഷിയോടുകൂടി പോയ രാമലക്ഷ്മണന്മാരുടെ വൃത്താന്തമറിയാതെ വിഷാദിക്കുന്ന ദശരഥമഹാരാജാവും കൗസല്യാദേവിയും പ്രസ്താവനാനന്തരം രംഗപ്രവേശം ചെയ്യുന്നു. ദശരഥൻ കൗസല്യയെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ വിശ്വാമിത്രൻെറ പ്രണിധിയായ ചാരായണൻ എന്ന ഋഷി അവിടെച്ചെന്നു താടകാവധംമുതൽ മിഥിലാപ്രവേശനംവരെയുള്ള കഥ അവരെ വർണ്ണിച്ചുകേൾപ്പിക്കുന്നു. അതോടുകൂടി പ്രഥമാങ്കം അവസിതമായി. ദ്വിതീയാങ്കത്തിൽ, മായാവസു, കരംബകൻ എന്നീ രണ്ടു രാക്ഷസന്മാർ മാരീചൻ കരംബകനു കൊടുത്ത അംഗുലീയത്തിൻെറ പ്രഭാവംകൊണ്ടു വേഷച്ഛന്നന്മാരായി ജനകമഹാരാജാവിൻെറ സന്നിധിയിലെത്തി സീതാവിവാഹവിഷയത്തിൽ പല പ്രതിബന്ധങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നു. തൃതീയാങ്കത്തിൽ, ജനകൻ സീതാദിദേവിമാരെ അയോദ്ധ്യയിലേക്കയയ്ക്കുന്നതാണു് പ്രധാനവിഷയം. ജനകൻ ആ അവസരത്തിൽ സീതയ്ക്കു പല ധർമ്മോപദേശങ്ങളും നല്കുന്നു. ചതുർത്ഥാങ്കത്തിൽ, ശ്രീരാമനിൽ മുമ്പുതന്നെ അനുരക്തയായ ശൂർപ്പണഖ തൻെറ സഖിയായ അയോമുഖി എന്ന രാക്ഷസിയെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിഷേകവിഘ്നത്തിനായി നിയോഗിക്കുന്നു. ആ അയോമുഖിയാണു് മന്ഥരാരൂപത്തിൽ കൈകേയിയെ സ്വാധീനപ്പെടുത്തി ആ രാജ്ഞിയെക്കൊണ്ടു രാമനെ വനത്തിലേക്കു നിഷ്കാസനം ചെയ്യിക്കുന്നതു്. ശൂർപ്പണഖയുടെ വാസസ്ഥാനവും അതുതന്നെയാണല്ലോ. സീതയെ കാമിക്കുന്ന രാവണൻെറ വിരഹതാപവും ഈ അങ്കത്തിൽ കവി സമഞ്ജസമായി വർണ്ണിക്കുന്നു. സീതാഹരണംമുതൽ ഹനുമാൻ ലങ്കയിൽനിന്നു തിരിയെ വന്നു രാമനെ കാണുന്നതുവരെയുള്ള കഥ പഞ്ചമാങ്കത്തിലും വിഭീഷണശരണാഗതിമുതൽ രാമരാവണയുദ്ധംവരെയുള്ള കഥ ഷഷ്ഠാങ്കത്തിലും അന്തർഭവിക്കുന്നു. ഷഷ്ഠാങ്കത്തിൽ, കവി അഗസ്ത്യപത്നിയായ ലോപാമുദ്രയുടെ സഖിയായ മന്ദാരവതിയെയും പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്. സരമയും മന്ദാരവതിയുംകൂടി ആകാശചാരിണികളായി സംഭാഷണം ചെയ്യുന്ന രൂപത്തിലാണു് യുദ്ധവിവരണം പുരോഗമിക്കുന്നതു്. സീതാരാഘവന്മാരുടെ വിമാനയാത്രയും പട്ടാഭിഷേകവും സപ്തമാങ്കത്തിലെ പ്രതിപാദ്യങ്ങളാകുന്നു.

മഹാകവിയുടെ കലാശില്പത്തിൻെറ മനോമോഹനത എത്രമാത്രം ഉണ്ടെന്നു താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വായനക്കാർക്കു വിഭാവനം ചെയ്യാവുന്നതാണു്.

മന്ദവായു: "ആരാദാരാമവാടാദമരതരുലതാ–
ധാമഹേമാരവിന്ദ–
പ്രച്യോതന്മുഗ്ദ്ധമാധ്വീപരിമളഭരണാ–
യാസമന്ദപ്രചാരഃ

കാസാരസ്സാരവാരിപ്രസൃമരലഹരീ–
വിന്ദുസന്ദോഹസാന്ദ്ര–
സ്സംസർപ്പൻ ദർപ്പകസ്യ സ്വയമയമയതേ
ബന്ധുതാം ഗന്ധവാഹഃ.''

രാവണൻെറ അഹങ്കാരം:

''ശക്രോ വിക്രോശിതോഽഭൂന്മൃധഭുവി ബഹുധാ
മോഹിതോ രോഹിതാശ്വോ
ധൂതഃ പ്രേതാധിരാജോ മരുദപചരിതോ
ദണ്ഡിതശ്ചണ്ഡരോചിഃ
പാശീ പാശേന ബദ്ധോ മുഹുരുപഗമിതഃ
ഖിന്നതാം കിന്നരേശഃ
സോയം മത്ത്യുഭ്രുവം തം കഥമിവ ജുഷതാം
ഹന്ത ഭോഃ പക്ഷതികണ്ഠഃ.''

ഋശ്യമൂകപർവ്വതം:

''നിശ്ച്യോതന്നിർഝരാംഭശ്ശിശിരതരതടീ–
നിത്യനൃത്യന്മയൂര–
സ്വച്ഛോദ്യച്ഛൽകലാപാവലിശബളരുചി–
വ്യക്തവൃത്രാരിചാപഃ
ശൃംഗൈരാശ്ലിഷ്ടസാനുശ്ശുചിപടരുചിരൈ–
ശ്ശാരദൈർവ്വാരിവാഹൈ–
രുത്തുംഗൈരേഷ ശൃംഗൈരപിഹിതഗഗനോ
ദൃശ്യതാമൃശ്യമൂകഃ.''

ദഹനാനന്തരം നവീകൃതമായ ലങ്കാപുരം:

''തുംഗപ്രാസാദശൃംഗസ്ഖലിതജലധരോ–
ത്സംഗനിസ്സംഗനിര്യ–
ദ്ധാരാധാരാം പ്രവാഹൈരവിരതമനദീ–
മാതൃകാരാമഭൂമിഃ
ലങ്കാലങ്കാര ഏഷ്കോ മണികനകമയോ
മഞ്ജുമായാ ജഗത്യാ
ദഗ്ധാ ദഗ്ധേതി കേന സ്ഫുടമുപഘടിതഃ
കോപി മിഥ്യാപ്രവാദഃ.''

ഭരദ്വാജാശ്രമം:

''ശാരീശുകായതനകോടരസമ്പ്രരൂഢ–
ശ്യാമാകശാലിഫലശാലിവനദ്രുമാണി
ഗോഗർഭിണീചരിതദർഭകശാങ്കുരാണി
വിശ്രാന്തിമാശ്രമപദാനി ദൃശോർദ്ദിശന്തി.''

ചിത്രകൂടപർവ്വതത്തിലെ വൃക്ഷങ്ങൾ:

> "അസ്മിംസ്താതവിപത്തിമാര്യഭരതാദാകർണ്ണയദ്ഭിഃ പുരാ
> നാസ്യാഭിഃ പരമേഭിരപ്യുതിതരാമാക്രന്ദിതം ശാഖിഭിഃ
> യേ മുഞ്ചന്ത്യധുനാപി പുഷ്പനയനൈർബ്ബാഷ്പാൻ മധുച്ഛദ്മനാ
> ഭൃങ്ഗാരാവമിഷാദചിലാപവചനാന്യുച്ചൈർവിതന്വന്ത്യമീ."

സീതാരാഘവത്തിനു തുല്യമായി രസപുഷ്ടിയുള്ള നാടകങ്ങൾ വേറേയും ചില കേരളീയമഹാകവികൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്; എന്നാൽ സമുജ്ജ്വലമായ ശബ്ദഭങ്ഗികൊണ്ട് അതു് അവയെ മിക്കവാറും നിഷ്പ്രയാസം ജയിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നതു്.

ഭാഷാകൃതികൾ:—തുള്ളൽക്കഥകൾകൂടാതെ പതിനേഴ് ആട്ടക്കഥകളും പത്തൊൻപതു് ഇതരകൃതികളും നമ്പിയാർ രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു നാം കണ്ടുവല്ലോ. ആ ഇതരകൃതികളിൽ ചിലതിനെപ്പററി ആദ്യമായി സ്വല്പം പ്രസ്താവിക്കാം.

ശീലാവതി നാലുവൃത്തം:—ശീലാവതി എന്ന പതിവ്രതാശിരോമണിയുടെ സുപ്രസിദ്ധമായ ഉപാഖ്യാനം കവി നാലു വൃത്തമായി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ് ഈ കൃതിയെന്നു സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ബാല്യകാലത്തുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിൽ വികസിച്ചുതുടങ്ങിയ ഭാഷാകവനകൗശലത്തിനും പരിഹാസധോരണിക്കും ഈ ചെറിയ കവിത നിദർശനമാകുന്നു. വൃദ്ധനായ ഉഗ്രശ്രവസ്സു യുവതിയായ തൻെറ പത്നി ശീലാവതിയോടു പറയുന്ന കൊള്ളിവാക്കുകളിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗം ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

> "കാലത്തൊരു തുള്ളിക്കഞ്ഞി തരാൻപോലും
> ശീലാവതി! നിനക്കാസ്ഥയില്ല.
> കൈപ്പുണ്ണും തെല്ലും നിനക്കില്ല വല്ലഭേ!
> കൈപ്പും പുളിപ്പുമെരിപ്പുമില്ല.
> വെപ്പിൻെറ കൗശലമില്ല; കറി വായിൽ
> വെപ്പാനുമാകാ നീ വെച്ചതൊന്നും.
> ഉപ്പേരിയും നിൻെറ ചോറുമെടുത്തങ്ങു
> കപ്പയിലാക്കുവാനെന്നേ തോന്നൂ.
> ആക്കാനും വേണ്ടീട്ടങ്ങോക്കാനിക്കുംപോലെ–
> യാക്കംകൂടാതെ നീ ചോറു തന്നാൽ
> ഭക്ഷിപ്പാനാഗ്രഹമുണ്ടാമോ? നീയെന്നെ
> രക്ഷിപ്പാനാളല്ല ശീലാവതി.
> പത്തുനൂറായി വയസ്സു നമുക്കിപ്പോൾ
> പത്നിക്കു നല്ല ചെറുപ്പകാലം.
> താടി നരച്ച പുരുഷനെക്കാണുമ്പോ–
> ളോടിയൊളിച്ചിടുമംഗനമാർ.

താടിയും നമ്മുടെ മൂക്കുമായൊന്നിച്ച
കൂടിഗ്ഗുണദോഷമെന്തേ വേണ്ടു.
വായിലൊരു പല്ലുമില്ലാത്ത വൃദ്ധനെ
സ്ഥായിയുണ്ടാകുമോ പെണ്ണുങ്ങൾക്കു്?''

ആ കഥ ''ചൊല്ലുന്നോർക്കും കേൾക്കുന്നോർക്കും സന്തതിയും നെടുമങ്ഗല്യവും സമ്പത്തുമേററമുണ്ടാകും'' എന്നു കവി സ്ത്രീകളെ ഉപദേശിക്കുന്നു. കിളിയാണു് കഥ പറയുന്നതു്. പിൻകാലത്തു് ഇതേ ഇതിവൃത്തത്തെത്തന്നെ അധികരിച്ചു കവി 'ശീലാവതീചരിതം' എന്ന ഒരു ഓട്ടൻതുള്ളലും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

രുക്മിണീസ്വയംവരം പത്തുവൃത്തം:—പഞ്ചപദിയുടേയും മററും പ്രണേതാവായ നമ്പിയാൎക്കു ഗാനരചനയ്ക്കുവേണ്ട സങ്ഗീതജ്ഞാനമില്ലെന്നു പറയുന്നവരുടെ മുഖമുദ്രണത്തിനു പര്യാപ്തമായ ഒരു മനോഹരകൃതിയാണു് പത്തുവൃത്തം. ശീലാവതിക്കും പത്തുവൃത്തത്തിനും കേരളത്തിലെ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകളുടെയിടയിൽ അഗ്ര്യതമമായ ഒരു സ്ഥാനമാണുള്ളതു്. അവയോടു കിടപിടിക്കുന്ന ശാകുന്തളം തുടങ്ങിയ രണ്ടോ മൂന്നോ കൃതികൾ മച്ചാട്ടിളയതും ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു്. അവയെ സ്ത്രീകൾ ഇക്കാലത്തുപോലും, വിശേഷിച്ചു ഗ്രാമീണകേരളത്തിൽ, ആദരിക്കുന്നതിനു് അതിരില്ല. പത്തുവൃത്തത്തിന്റെ നിർമ്മിതി ശീലാവതിക്കുമേലായിരിക്കണം എന്നു മുമ്പു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ നമ്പിയാരുടെ വിജാതീയമായ തുള്ളൽപ്രഫലിതം അങ്കുരാവസ്ഥയിൽ പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ടു്. പഞ്ചമവൃത്തത്തിൽ ബലരാമൻ ദ്വാരപാലന്മാരോടു ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പററി ചോദിക്കുന്നതു്,

''എന്നുടെ സോദരൻ ശൗരി—യെങ്ങു പോയീ നായന്മാരേ!
നിങ്ങളാരുമറിയാതെ—നീലവർണ്ണൻ പോകയില്ല''

എന്നാണു്. രുക്മിണിയെ ഹരിച്ചുകൊണ്ടു കൃഷ്ണൻ വരണമണ്ഡപം വിട്ടിറങ്ങുമ്പോൾ ഭഗ്നാശയന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ

''വെണ്ണയും പാലും കവൎന്നു ഭുജിക്കുന്ന
കണ്ണനിവണ്ണമഹോ!—നല്ല
പെണ്ണിനെക്കണ്ടു കൊതിച്ചു ചതിച്ചങ്ങു
കൊണ്ടുപോവാനാഗ്രഹം

ഗോരസമല്ലിതു ഗോപശിശോ തവ
ചോരണമോഹമയ്യോ—അതു
നീരസമായ്‌വരുമെന്നു ധരിക്കണ—
മിത്തരം ചെയ്തുകൊണ്ടാൽ''

എന്നും മററുമുള്ള ഉപാലംഭം ഉജ്ജ്വലമായിരിക്കുന്നു. വിവാഹാനന്തരം രുക്മിണിയുടെ ഇങ്ഗിതപരീക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി കപടഗോപാലൻ

"പത്തു കാശിനു വകയെൻകയ്യിൽക്കാണ്മാനില്ല
മത്തകാശിനിമാർമൗലിമാലികേ! കേൾ"

എന്നും മററും തട്ടിവിടുന്ന പൂവ്പക്ഷങ്ങൾക്കു ഭഗവത്ഭക്തയായ ആ ദേവി നല്കുന്ന സമാധാനങ്ങൾ അത്യന്തം മനോഹരങ്ങളാണ്. കാത്യായനീസ്തുതിപരമായ സപ്തമവൃത്തത്തിലെ ശബ്ദസൗന്ദര്യം ഏതു് അശ്മഹൃദയത്തേയും അലിയിക്കാതിരിക്കയില്ല.

"ജയ ജയ ഭഗവതി! മായേ!—ദേവി!
ജഗതി മധുരതരകായേ!
ജനനി! പരമശിവജായേ!—ഗൗരി!
ജനനി! പരമരമണീയേ!
കരതലവിലസിതവലയേ!—ദേവി!
വിരചിതഗിരിവരനിലയേ!
അരിജനകുലബലവിലയേ!—നിൻെറ
ചരണയുഗളമനുകലയേ.
....
മനസിജമധുരശരീരൻ—കൃഷ്ണൻ
മനുജവിജയരണശൂരൻ
മനസി വസതി സുകുമാരൻ—മമ
മഹിതനാകും നന്ദകുമാരൻ.
അവനെൻെറ വരനായിവരുമോ—ദേവി!
അതിനൊരു വരമിന്നു തരുമോ?
....
നളിനനയനനഭിരാമൻ—കൃഷ്ണൻ
നരകമുരമദവിരാമൻ
തരുണീജനങ്ങൾക്കൊരു കാമൻ—കൃഷ്ണൻ
തരമല്ലാത്തവരോടതിവാമൻ
നരസുരമുനിജനപാലൻ—കൃഷ്ണൻ
നയനമധുരതരബാലൻ
അനിശമസുരകുലകാലൻ—കൃഷ്ണൻ
അനഘഹൃദയനനുകൂലൻ."

ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ട്:—(1) ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം (2) നളചരിതം (3) ശിവപുരാണം (4) പഞ്ചതന്ത്രം (5) വിഷ്ണുഗീത ഈ അഞ്ചു കൃതികളും ദീഘങ്ങളായ ഭാഷാഗാനങ്ങളാകുന്നു. വിഷ്ണുഗീതയിൽ ഹംസത്തെക്കൊണ്ടും മററുള്ളവയിൽ കിളിയെക്കൊണ്ടും കവി കഥ പറയിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതഗാനങ്ങൾ ഞാൻ നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തിരിക്കുന്ന മുറയ്ക്കാണ് കവി രചിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. ഇവയിൽ എനിക്കു് ഏററവും മധുരമായി തോന്നീട്ടുള്ളതു നളചരിതമാണെന്നും പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. ഏകാദശീമാഹാത്മ്യവും നളചരി

തവും നാലു പാദങ്ങളായാണ് നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതു്. ഇവയിൽ ആദ്യത്തെ കൃതിയിൽ കവിയുടെ കലാശില്പം മററുള്ളവയെ അപേക്ഷിച്ചു് അല്പം ന്യൂനമായാണ് കാണുന്നതു്. അതിലെ തൃതീയപാദവും നളചരിതത്തിലെ ദ്വിതീയപാദവും തമ്മിൽ തട്ടിച്ചുനോക്കുന്നവൎക്കു് ഈ പരമാൎത്ഥം ബോധപ്പെടാതെയിരിക്കയില്ല. 'ചേതസി തൃജിക്കുന്ന' 'അരുതു ഭ്രമം' 'മന്നിടേ ദിവേ' 'ഫണിമെത്തശായി' തുടങ്ങിയുള്ള വൈരസ്യജനകങ്ങളായ പ്രയോഗങ്ങൾ നമ്പിയാരുടെ അന്യകൃതികളിൽ വളരെ വിരളമായേ കാണുകയുള്ളു. പാദംതോറും ഏകാദശീമാഹാത്മ്യത്തിൽ കവി "വിലപാമലതന്നിൽ വിശ്രമിച്ചരുളുന്ന വീരരാഘവസ്വാമിദേവനെ" ഓരോ വിധത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു് അതും അദ്ദേഹം വിദേശപൎയ്യടനം ആരംഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പു രചിച്ച ഒരു കാവ്യമാണെന്നു ഞാൻ സങ്കല്പിക്കുന്നു. ഏകാദശീമാഹാത്മ്യത്തിലും ഫലിതം ധാരാളമുണ്ടു്.

> "ചിത്രഗുപ്തന്റെ ലേഖപുസ്തകം വെപ്പിക്കണം
> ശത്രുവുമെടുത്താശു നടക്കുമദ്ദേഹവും"
>
> "കയ്യിലുള്ളൎത്ഥങ്ങളെല്ലാം ചിലവിട്ടു
> കയ്യും കടഞ്ഞു പുറപ്പെട്ടു മെല്ലവേ"
>
> "ചരടുകളുമുടലുകളിലൊരുവനഥ ചേൎക്കയാൽ
> ചാടിക്കളിക്കും മരപ്പാവപോലവേ"
>
> "ഇല്ലത്തെ മുതൽകൊണ്ടു കളിച്ചുകൂടാ നിന–
> ക്കില്ലാത്ത വസ്തു തന്നിട്ടെങ്ങനെ പുലത്തേണ്ടു?"
>
> "പിറോന്നാളില്ലത്തു ചെന്നെത്തി ഞാൻ ധനമെല്ലാം
> കാറിയിലുറപ്പിച്ചു സൂക്ഷിച്ചുവാണീടിനേൻ"

എന്നിത്തരത്തിലുള്ള പൊടിക്കൈകൾ നമ്പിയാരുടെ തൂലികയിൽനിന്നല്ലാതെ പുറപ്പെടുന്നതല്ലല്ലോ. ഒന്നുരണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ശൂന്യമായ യമലോകം:

> "ചിത്രഗുപ്തന്റെ പത്രവ്യാപാരം നാസ്തിയായി
> ചിത്തത്തിൽ വിഷാദവും വൎദ്ധിച്ചു ദിനേ ദിനേ.
>
> അന്തകപുരത്തേക്കു മാൎഗ്ഗവുമില്ലാതെയാ–
> യന്തികേ പുല്ലും കാടും വളൎന്നു വഴി തൂൎന്നു.
>
> രൗരവം കുംഭീപാകമെന്നിവ ഘോരങ്ങളാം
> നാരകസ്ഥലങ്ങളുമൊക്കവേ ശൂന്യങ്ങളായ്.
>
> ദ്വാദശാദിത്യന്മാരും തീക്കനൽപ്പുഴക്കളും
> താദൃശം ജ്വലിക്കുന്ന ദിക്കുകൾ വൃഥാതന്നെ.

തപ്തനാരാചങ്ങളും കെട്ടുപോയ്ക്കുളകയാൽ
ദീപ്തമാം പ്രകാശവും കാണ്മതിന്നില്ലാതായി.''

ധർമ്മാംഗദനോട്ട് അസുരന്മാരുടെ സമരാഹ്വാനം:

''പരവശത വിരവിനൊടു വരുമിഹ ധരിക്ക നീ
പന്നഗന്മാരല്ല ഞങ്ങളെന്നോർക്കണം;

അവനിയുടെ വിവരമതിലനുദിനമൊളിച്ചിരു-
ന്നാരും ഗ്രഹിക്കാതെ കാലം കഴിക്കയും,

ഒരു പൊഴുതിലൊരുപൊഴുതിലൊരുവനുടെ കാൽവിര-
ലോക്കാത്തനേരം കടിച്ചങ്ങൊളിക്കയും,

ചതിപടയിലതിവിരുതു കരുതുമരവങ്ങളെ-
ച്ചാതുര്യമോടേ ജയിച്ചു ഞാനെന്നു നീ

ജളത ഹൃദി ബത കരുതി വെളിവിലിഹ വന്നുവോ
ജാതിഹീന! മനുഷ്യാധമ! ദുർമ്മതേ!''

നളചരിതം:—നളചരിതത്തിൽ നമ്പിയാരുടെ രചനാസൗഷ്ഠവവും ഉല്ലേഖചാതുര്യവും പാലും പഞ്ചസാരയുംപോലെ മധുരമധുരമായി സമ്മേളിച്ച് സഹൃദയന്മാരെ പുളകിതഗാത്രരാക്കുന്നു. ശീലാവതി ''ശ്രീരാമ ഗോവിന്ദ നാരായണാനന്ദ ശ്രീവാസുദേവ മുകുന്ദ ഹരേ'' എന്നാരംഭിക്കുന്ന കവിതന്നെയാണ്ട് നളചരിതം ''ശ്രീരാമ ഗോവിന്ദ ഗോപാല പാഹി മാം നാരായണാനന്ദ വിഷ്ണോ നമോസ്തു തേ'' എന്നാരംഭിക്കുന്നതു്. ഈ രണ്ടു കൃതികളിലും അദ്ദേഹം, ഏകാദശീമാഹാത്മ്യത്തിലെന്നപോലെ തിരുവില്വാമല ശ്രീരാമനെയാണ്ട് ആദ്യമായി വന്ദിക്കുന്നതെന്ന് ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്ട്. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ നളചരിതവും അദ്ദേഹം കിള്ളിക്കുറിശ്ശിയിൽ താമസിക്കുമ്പോഴ് യൗവനാരംഭത്തിൽ നിർമ്മിച്ച ഒരു കാവ്യമായിരിക്കണം. ''ശുകപുരവരസ്ഥിതേ ശൂലപാണേ വിഭോ സകലദുരിതങ്ങളും പോക്കി രക്ഷിക്ക മാം'' എന്ന ഈ കൃതിയുടെ അവസാനത്തിലുള്ള ഒരീരടി മുൻപുതന്നെ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഉണ്ണായിവാരിയരുടേയും നമ്പിയാരുടേയും ജീവിതകാലത്തെപ്പററിയുള്ള എൻെറ പക്ഷത്തിന്ന് ഉപോദ്ബലകമായി നമ്പിയാക്ക് നളചരിതം കിളിപ്പാട്ടിൽ ഉണ്ണായിവാരിയരുടെ നളചരിതം ആട്ടക്കഥ പല വിധത്തിലും ഉപജീവ്യമായിട്ടുണ്ട് എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കലിയും ദേവേന്ദ്രനും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണം, പുഷ്കരനും നളനും തമ്മിലുള്ള സംവാദം ഇങ്ങനെ ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ ആ ആധമർണ്യം അല്പം അപകർഷംകൂടിയായിട്ടുണ്ട്. ''പാഥസാം നിചയം വാനൊഴിഞ്ഞളവു സേതുബന്ധനോദ്യോഗമെന്തെടോ?'' എന്ന വാരിയരുടെ പംക്തി നമ്പിയാർ ''തോട്ടിലെജ്ജലമെല്ലാം പാഞ്ഞുപോയൊരുനേരം കുട്ടിയാൻ ചിറ കെട്ടാനുള്ളൊരു പദാർത്ഥം നീ'' എന്നു പരാവർത്തനം

ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ഇത്തരത്തിലുള്ള പരാശയസ്വീകരണം കവിയുടെ ബാലചാപല്യമാണെന്നേ കരുതുവാൻ തരമുള്ളു.

നമ്പിയാരുടെ കവിതയ്ക്കുള്ള സ്വാരസ്യം അതിന്റെ പരിപൂർണ്ണാവസ്ഥയിൽ വികസിക്കുന്നതു ദ്വിതീയപാദത്തിലാണ്.

"സജലജലധരനികരസദൃശതനുഭാസുരൻ
സാന്ദ്രമന്ദസ്മിതസ്നിഗ്ദ്ധമുഗ്ദ്ധാനനൻ,"

"കരകമലമതിലമലകമലദലമാലയും
കാണുന്നവർക്കെത്ര മോഹനീയാകൃതി,"

"മനസി പുനരിവനിലൊരു ഘനകുതുകമുണ്ടെങ്കിൽ
മാലയിട്ടാലും മടിക്കേണ്ട ഭീമജേ"

തുടങ്ങിയ ഈരടികളുടെ രചനാസൗഷ്ഠവം മററു കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ കാണുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. കവിയുടെ നിരങ്കുശമായ ഫലിതോക്തിക്കു പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്നുകൂടി ഒരുദാഹരണം എടുത്തു കാണിക്കാം.

ചേദിരാജ്യത്തേക്കു പോകുന്ന വണിക്കുകൾ:

"പട്ടുകൾ പുടവകൾ കച്ചകളിവയെല്ലാ-
മൊട്ടകങ്ങളെക്കൊണ്ടു വഹിപ്പിച്ചൊരുവിധം
ഒട്ടു തങ്ങളെത്തന്നെ വഹിക്കുമിരുമുടി-
ക്കെട്ടുകാരരും ചില മാറാപ്പുകാരുമിതിൽ
ഗർഭങ്ങളും ചില കാലാൾകൾ കുതിരകൾ
കർമ്മമണിഞ്ഞുള്ള പോത്തുകളൊരുവിധം
കട്ടകങ്ങളും ചില കട്ടിലും പെട്ടികളും
പെട്ടകങ്ങളും കെട്ടിപ്പേറിയങ്ങൊരുവിധം
രട്ടുകൊണ്ടൊരുവിധം മാറാപ്പു പേറിച്ചില
ചെട്ടികൾ, കോമട്ടികൾ, കട്ടികൾ, വൃദ്ധന്മാരും,
താടിയും തലപ്പാവും കുണുക്കും കുപ്പായവും
കോടിവസ്ത്രവും തോളിൽ,കൈകളിൽക്കന്തങ്ങളും
മോടിയിങ്ങനെ ചില ചെട്ടികൾക്കതിൽച്ചില
ലാടരും കുടെക്കൂടിച്ചേങ്ങല കൊട്ടിക്കൊണ്ടും
താളവും കൊട്ടിച്ചില പണ്ടാരക്കൂട്ടങ്ങളും
കാളവും ശംഖം വിളിച്ചിങ്ങനെ ചില ജനം.
ചേമഖം കെട്ടിച്ചിലർ തപ്പുകൾ കൊട്ടിക്കൊണ്ടു
കാമിനികളും ചില വസ്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടു മൂടി.
അശ്വവുമേറിച്ചിലരാനമേലേറിച്ചിലർ
വിശ്വവും മുഴക്കിക്കൊണ്ടിങ്ങനെ കാണായ്വന്നു."

ഈ വരികൾ വായിച്ചാൽ ഇവയുടെ നിർമ്മാതാവുതന്നെയാണ് പിന്നീടു തുള്ളൽക്കഥക്കാരനായിത്തീരുന്നതു് എന്നു നമുക്കു തോന്നുന്നില്ലയോ? പോരെങ്കിൽ,

"ഉമ്മരപ്പല്ലുകൊണ്ടു മെല്ലവേ ചിരിക്കലും
വെൺമയിലണഞ്ഞിടപ്പല്ലുകൊണ്ടിറുമ്മിയും"

എന്നും മററും അനന്തരകാലകൃതമായ സഭാപ്രവേശം തുള്ളലിലെ ചില വരികളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന ഈരടികളേയും നമുക്ക് ഈ കാവ്യത്തിൽ കണ്ടെത്താവുന്നതാണ്. നമ്പിയാരുടെ അക്കാലത്തെ അന്യഭാഷാകൃതികളിലെന്നപോലെ ഇതിലും പല ഉല്ലേഖരത്നങ്ങൾ മിന്നിത്തിളങ്ങുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് ഏററവും അഭിമതങ്ങളായ അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങൾ ഉൽപ്രേക്ഷയും ദൃഷ്ടാന്തവും അർത്ഥാന്തരന്യാസവുമാണ്. ഉല്ലേഖപാടവത്തിന് ഒരുദാഹരണം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

കാട്ടുതീ:

"അഗ്നിസ്ഫുലിംഗങ്ങളാകാശമാർഗ്ഗത്തു
ലഗ്നങ്ങളായി പ്രകാശിക്കകാരണം
നക്ഷത്രജാലങ്ങളൊക്കെപ്പകൽപോലു-
മക്ഷീണശോഭം പ്രകാശിച്ചുകാണ്കയോ?
ധൂമങ്ങളംബരേ നീളെപ്പരക്കയാൽ
ജീമൂതകാലവും വന്നുജൃംഭിക്കയോ?
ജ്വാലാസമൂഹങ്ങളേററം ജ്വലിക്കയാൽ
കാലാഗ്നികോലാഹലം വന്നണഞ്ഞിതോ?
ഗംഭീരമായുള്ള ശബ്ദം ജനിക്കയാ-
ലംഭോധി നാലും കവിഞ്ഞു വരുന്നിതോ?
ആദീപിതോഷ്മപ്രകർഷം ഭവിക്കയാൽ
ചോദശാക്ഷ്മാരൊരുമിച്ചുദിച്ചിതോ?
പർവ്വതശൃംഗങ്ങൾ പൊട്ടിത്തെറിക്കയാൽ
പർവ്വതാരാതിതാൻ വജ്രമെടുത്തിതോ?
രൂക്ഷാനലജ്വാല മേന്മേലുദിക്കയാൽ
ദക്ഷാന്തകൻ ഫാലനേത്രം മിഴിച്ചിതോ?
സിംഹാരവാഘോഷമങ്ങുത്ഭവിക്കയാൽ
സംഹാരരുദ്രന്റെ ക്രുദ്ധനണഞ്ഞിതോ?"

സർവ്വാംഗീണമായ രാമണീയകം സമഗ്രമായി വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ഒരു കിളിപ്പാട്ടുതന്നെയാണ് നളചരിതം.

ശിവപുരാണം:—ശിവപുരാണത്തിന്റെ മൂലം സംസ്കൃതത്തിലെ ശിവപുരാണമല്ല; അഷ്ടാദശപുരാണങ്ങളിൽ അത്യന്തം ദീർഘവും അനേകം ഉപാഖ്യാനമണികൾക്ക് ആകരവുമായ സ്കാന്ദപുരാണമാകുന്നു. സ്കാന്ദപുരാണം മാഹേശ്വരം, വൈഷ്ണവം, ബ്രാഹ്മം, കാശി, ആവന്ത്യം, നാഗരം, പ്രഭാസം എന്നിങ്ങനെ ഏഴു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ബ്രാഹ്മത്തിനു വീണ്ടും സേതുമാഹാത്മ്യഖണ്ഡം എന്നും ധർമ്മാരണ്യഖണ്ഡം എന്നും ബ്രഹ്മോത്തരഖണ്ഡം എന്നും മൂന്ന് അവാന്തര

വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ബ്രഹ്മോത്തരഖണ്ഡത്തിൻെറ ഭാഷാനുവാദമാണ് നമ്പിയാരുടെ ശിവപുരാണം. അതിൽ കവി (1) പഞ്ചാക്ഷരമാഹാത്മ്യം (2) ശിവരാത്രിമാഹാത്മ്യം (3) ചതുർദ്ദശീമാഹാത്മ്യം (4) ശനിപ്രദോഷമാഹാത്മ്യം (5) പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം (6) സോമവാരവ്രതമാഹാത്മ്യം (7) ശിവയോഗികഥ (8) ഭസ്മമാഹാത്മ്യം (9) ശബരമാഹാത്മ്യം (10) ഉമേശാനവ്രതമാഹാത്മ്യം (11) രുദ്രാക്ഷമാഹാത്മ്യം (12) കാശീമാഹാത്മ്യം എന്നീ പന്ത്രണ്ടുപാഖ്യാനങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയിൽ കാശീമാഹാത്മ്യംമാത്രം ബ്രഹ്മോത്തരഖണ്ഡത്തിലുള്ളതല്ല.

ശിവപുരാണവും മനോഹരമായ ഒരു ഭാഷാകൃതിതന്നെ; വിവർത്തനമാകയാൽ നളചരിതത്തിലെന്നപോലെയുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം കവിക്കു പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും മൂലകൃതിയിലെ പല ഭാഗങ്ങളും രസാനുഗുണമായി സങ്കോചിപ്പിക്കുവാനും വികസിപ്പിക്കുവാനും അദ്ദേഹം മടിച്ചിട്ടില്ല. ഭാഷാന്തരീകരണവിഷയത്തിൽ നമ്പിയാർ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്ന നയം എഴുത്തച്ഛൻേറതുതന്നെയാണ്. നമ്പിയാരുടെ കിളിപ്പാട്ടുകൾക്ക് എഴുത്തച്ഛൻെറ കൃതികളിലെ ഗാംഭീര്യമില്ലെങ്കിലും അവയെക്കാളധികം ശയ്യാഗുണമുണ്ട്. എഴുത്തച്ഛൻ ആചാര്യനാണെങ്കിൽ നമ്പിയാർ ആത്മസുഹൃത്താണ്. അവർ രണ്ടു പേരെക്കൊണ്ടും നമുക്ക് ഒന്നുപോലെ ആവശ്യവുമുണ്ട്. നമ്പിയാരുടെ ഫലിതരസികത കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ അല്പമൊന്ന് അന്തർഗ്ഗൂഢമായും തുള്ളൽക്കഥകളിൽ അത്യന്തം അനാവൃതമായ രീതിയിലും പ്രകാശിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അതിഹസിതംപോലെതന്നെ അല്പഹസിതവും നമുക്ക് ആസ്വാദ്യതമമാകുന്നു. ശിവപുരാണത്തിൽനിന്നു താഴെച്ചേർക്കുന്ന ഉദാഹരണത്തിലെ ഹാസം ഇവ രണ്ടിനും മധ്യവർത്തിയായി പരിലസിക്കുന്നു എന്നു പറയാം.

സോമവാരവ്രതത്തിലെ രാജസേവോപാലംഭം:

''അയ്യോ! മഹാദുഃഖമർത്ഥവാന്മാരുടെ
ശയ്യാഗൃഹദ്വാരി ചെന്നുനില്ക്കുന്നതു്.
കൃത്യങ്ങളെല്ലാമുപേക്ഷിച്ചു ഭൂപൻെറ
ഭൃത്യപ്രവൃത്തിയുംചെയ്തു മേവീടിനാൽ
അത്രമാത്രം ധനം കിട്ടിയെന്നും വരും,
വസ്ത്രവുംകൂടാതെ പോന്നുവെന്നും വരും.'
ഇഷ്ടം പറഞ്ഞു തരം നോക്കി നില്ക്കുന്ന
ധൃഷ്ടനാം പൂരുഷൻ കൈക്കലാക്കും ധനം.
നിത്യകർമ്മങ്ങളും ഭൂപാലസേവയും
സത്യ,മന്യോന്യം വിരുദ്ധം നമുക്കെടോ.
എന്നുവരികിലും കുണ്ഡിനാധീശനെ—
ച്ചെന്നുകാണേണം ശിശുക്കളേ! നിങ്ങളും.

സർവ്വജ്ഞനായുള്ള വിപ്രനൊന്നാകിലും
ദ്രവ്യം കൊടുക്കാതെ പെണ്ണിനെക്കിട്ടുമോ?
നിങ്ങൾക്കിദാനീം വിവാഹകാലം വന്നു;
ഞങ്ങൾക്ക രണ്ടു കാശെങ്കിലും ദുർല്ലഭം.
വിദ്വാൻ വിദർഭരാജാവെന്നു കേൾക്കുന്നു
വിദ്വജ്ജനങ്ങൾക്ക നല്കുന്നുപോൽ ധനം.
ജ്യോതിഷക്കാരനും മന്ത്രവാദിക്കുമ–
ച്ചാതുര്യമേറുന്ന വൈദ്യനും വേശ്യക്കു–
മേതും മടിക്കാതെ വേണ്ടതു നല്കുവാൻ
ഭൂതലസ്വാമികൾക്കില്ലൊരു സംശയം.
മററുള്ള ശാസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം പണിപ്പെട്ടു
പററിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുന്ന ദോഷമു
കൊററമാത്രംപോലുമെങ്ങും കഴിവരാ;
മററുള്ള സംസാരമെന്തു ചിന്തിപ്പതും.
'വൃദ്ധിരാദൈച്ച്'എന്നുപന്യസിച്ചീടിനാൽ
ബുദ്ധിമാനെങ്കിലൊട്ടാദരിക്കും നൃപൻ.
കണ്ടനായുള്ളവൻ മിണ്ടാതെ നില്ലെന്നു
ശണ്ഠയിട്ടീടുവാൻ താമസമില്ലെടോ.
....
ശാസ്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടുപോയ് വിററതിന്നീടുവാൻ
പാത്രമായെന്നുക്കളെന്തു ചെയ്യാവതും?
ദാരിദ്ര്യദോഷം വരുത്തുന്ന പാപങ്ങ–
ളാരും നിനച്ചാലൊഴിക്കാവതല്ലേതും.''

പ്രദോഷമാഹാത്മ്യത്തിൽ ധർമ്മഗുപ്തമഹാരാജാവു തൻെറ വയസ്യനായ ശുചിവ്രതനു മൂലകാരനെപ്പോലെ മന്ത്രിസ്ഥാനമല്ല, തൻെറ ഫലിതരീതിക്കു യോജിച്ച 'സർവ്വാധികാര്യ'മാണ് നല്കുന്നതു്. ഇന്ദ്രസേനൻെറ രാജ്യത്തിൽ ശത്രുക്കൾ കടന്നു 'കോട്ടപ്പടികൾ പിടിച്ചടക്കുക'യും ചെയ്യുന്നു.

പഞ്ചതന്ത്രം:—ഇനി പഞ്ചതന്ത്രത്തെക്കുറിച്ചാണ് പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കവി അങ്ങിങ്ങ് അല്പം സംസ്കൃതപക്ഷപാതിയായിക്കാണുന്നു; അത്രയ്ക്കുമാത്രം രചനയ്ക്കു വൈകല്യവും സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എങ്കിലും ഇതും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉത്തമങ്ങളായ ഭാഷാകൃതികളിൽ ഒന്നാണെന്നുള്ളതിനെപ്പററി ആർക്കും അഭിപ്രായവ്യത്യാസം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ ഭാഷയിൽ പരത്തേണ്ട ഭാഗം പരത്തിയും ചുരുക്കേണ്ട ഭാഗം ചുരുക്കിയും തർജ്ജമചെയ്യുന്നതിനു നമ്പിയാർക്കുള്ള സാമർത്ഥ്യം മററാർക്കെങ്കിലും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്. ആ സിദ്ധി അതിൻെറ ഹൃദയാവർജ്ജകമായ രൂപത്തിൽ പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ കഥാമുഖത്തിൽത്തന്നെ പ്രതിഫലിക്കുന്നു.

"വരം ഗർഭസ്രാവോ; വരമൃതുഷു നൈവാഭിഗമനം;
വരം ജാതഃ പ്രേതോ; വരമപി ച കന്യൈവ ജനിതാ;
വരം വന്ധ്യാ ഭാര്യാ; വരമപി ച ഗർഭേഷു വസതി–
ർന്ന ചാവിദ്വാൻ രൂപദ്രവിണഗുണയുക്തോപി തനയഃ."

"കിം തയാ ക്രിയതേ ധേന്വാ യാ ന സൂതേ ന ദുഗ്ദ്ധദാ?
കോഽർത്ഥഃ പുത്രേണ ജാതേന യോ ന വിദ്വാൻ ന ഭക്തിമാൻ?"

എന്നീ മൂലശ്ലോകങ്ങളെ നമ്പിയാർ താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ് ഭാഷീകരിക്കുന്നതു്.

"ഗർഭമുണ്ടാകാതുള്ള ഗോവിനെ വളർത്തുന്ന
ദുർഭഗന്മാർക്കു ഫലമെന്തഹോ വിചാരിച്ചാൽ?
പെററുവെന്നാലും കറപ്പിക്കയില്ലെന്നുവന്നാ–
ലേററവും മഹാദുഃഖ,മപ്പശു പാഴിൽത്തന്നെ.
പുണ്യമില്ലാത ബഹുസന്തതി വൃഥാഫല–
മെണ്ണമേറെയുണ്ടെന്നു വരുത്താൻമാത്രം കൊള്ളാം.
ധന്യനെന്നാകിലൊരു നന്ദനൻമാത്രം മതി;
തന്നുടെ കുലം പരിത്രാണവും ചെയ്യുമവൻ.
വല്ലാത തനയന്മാരില്ലായ്കതന്നേ ഗുണം;
വല്ലഭയ്ക്കുടൻ ഗർഭം ചരിദ്രിക്കതന്നേ സുഖം.
ഉത്തമനല്ലാതുള്ള പുത്രനുണ്ടായാലന്നേ
ചത്തുപോയാലും കൊള്ളാം; പുത്രിയായാലും കൊള്ളാം.
തന്നുടെ മഹിഷിതാൻ മച്ചിയായാലും കൊള്ളാം;
താനൊരു വിവാഹവും ചെയ്യീലെന്നാലും കൊള്ളാം.
വിത്തവും സൗന്ദര്യവുമൊക്കെയുണ്ടെന്നാകിലും
വിദ്യയില്ലാത സുതനുണ്ടായാൽ സുഖമില്ല.
ദാനശീലത്വംകൊണ്ടും ശാസ്ത്രനൈപുണ്യംകൊണ്ടും
മാനനീയനാമൊരു പുത്രനുണ്ടാവാനിപ്പോഴാം
പുണ്യവാന്മാർക്കേ മുററം സംഗതി വരൂ ദൃഢം;
പുണ്യഹീനന്മാർക്കൊരു പുത്രനുണ്ടായാലവൻ
ഘോരമാം രോഗംപോലേ, ക്രൂരമാം വിഷംപോലേ,
ദാരുണൻ മഹാപാപി തൻകുലം മുടിച്ചീടും."

ഇതു പദാനുപദമായ തർജ്ജമയല്ല. കവി മൂലത്തിലെ ആശയം സ്വായത്തമാക്കി തൻെറ മനോധർമ്മം അതിൽ കലർത്തി, ഭാഷയിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു.

വിഷ്ണുഗീതയേയും പാർവതീസ്വയംവരത്തേയും കുറിച്ച് ഇതിനു മുമ്പുതന്നെ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ദൂതവാക്യം പതിന്നാലുവൃത്തം:—മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ദൂതവാക്യം പ്രബന്ധത്തെ ആദ്യന്തം അവലംബിച്ച്, രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിന്റെ രീതിയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സങ്കീർത്തനമാണ് പതിന്നാലുവൃത്തം. പരകീയമായ ആശയം വളരെയധികം കടന്നുകൂടിട്ടുള്ള പ്രസ്തുതകൃതി നമ്പിയാരുടെ ഉൽകൃഷ്ടകാവ്യങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. എങ്കിലും ഇതിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നൈസർഗ്ഗികമായ കവനചാതുര്യം ഏറെക്കുറെ പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ട്. സഞ്ജയനോടുള്ള ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പ്രത്യുക്തി അടങ്ങിയതും "എന്തു സഞ്ജയ ചൊല്ലു ചൊല്ലു" എന്നാരംഭിക്കുന്നതുമായ തൃതീയവൃത്തം, ശ്രീകൃഷ്ണനോടു ക്രോധാകുലനായ ഭീമസേനന്റെ പ്രത്യുത്തരമുൾക്കൊള്ളുന്നതും "ഝടിതി കടുകോപിയാം ഗന്ധവാഹാത്മജൻ" എന്നു തുടങ്ങുന്നതുമായ ഷഷ്ഠവൃത്തം, ഭഗവാന്റെ വിശ്വരൂപത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നതും "അക്കായുതപ്രഭയൊടൊക്കുന്ന കാന്തിഭരം" എന്നുപക്രമിക്കുന്നതുമായ ത്രയോദശവൃത്തം ഇവ സവിശേഷം ആകർഷകങ്ങളാകുന്നു. ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കട്ടെ.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ:

"ചഞ്ചലകമലായതലോചനനഞ്ചിതമഞ്ജുളശീലൻ
പഞ്ചശരസമാനശരീരനുദഞ്ചിതകാന്തിവിശാലൻ
കുഞ്ചിതഘനകുന്തളബന്ധനസഞ്ചിതകേകികലാപൻ
പുഞ്ചിരിമധു തഞ്ചിനവദനനശോഭത ശംഭോ ശരണം."

ഭീമസേനവാക്യം:

"ഝടിതി കടുകോപിയാം ഗന്ധവാഹാത്മജൻ
കഠിനമലറി സ്ഫുടം കമ്പിതാശാമുഖൻ
നീടിലതടഭാസുരഭ്രുകുടീഭീഷണൻ
പടുതയൊടു ചൊല്ലിനാൻ; ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേ.
....
പടനടുവിലുദ്ധതം പാപിദുര്യോധനം
ഝടിതി പൊടിയാക്കുവാൻ ഭീമസേനൻ മതി;
ഘടഘടരവോൽകടം മൽഗദാഘട്ടനം
കുമതികൾ സഹിക്കുമോ? ചന്ദ്രചൂഡം ഭജേ."

"ഊണികൾക്കു രണമെന്നതു കേട്ടാൽ പ്രാണസങ്കടം" "അങ്ങുങ്ങളങ്ങാടിവാണിഭം ഭോഗം ചുങ്കങ്ങളിത്യാദി ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ടാ" എന്നിങ്ങനെയുള്ള പല സരസപ്രയോഗങ്ങൾ പതിന്നാലുവൃത്തത്തിലുമുണ്ട്.

കിരാതം വഞ്ചിപ്പാട്ട്:—കുചേലവൃത്തം കഴിഞ്ഞാൽ വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളിൽ അടുത്ത സ്ഥാനം കിരാതത്തിനു നല്കേണ്ടതാണ്. മായാകിരാതരൂപനായ ശിവനും അർജ്ജുനനും തമ്മിലുള്ള സംവാദത്തിന്റെ സാരസ്യം വാചാമഗോചരമായിരിക്കുന്നു.

"എങ്കിൽ വാടാ ഫല്ഗുന! നീ നല്ലതല്ല തുടങ്ങുന്നു,
ചിന്തിയാതെ ജളത്വങ്ങൾ തുടങ്ങിടാതേ,
വീരനായ കലയാനത്തലവനെക്കലചെയ്വാൻ
ഭീരുവായ മാൻകിടാവു തുടങ്ങുംപോലെ.
ഗരുഡനും പറക്കുന്നു; കാകനുംതാൻ പറക്കുന്നു;
ഇരുവരുമൊരുപോലെ വരുമാറുണ്ടോ?
എലി വീട്ടിൽക്കിടക്കുന്നു; പുലി കാട്ടിൽക്കിടക്കുന്നു;
വലിപ്പംകൊണ്ടിരുവർക്കും സമത്വമുണ്ടോ?
എലിപോലെയിരുന്നു നീ പുലിപോലെ പിണങ്ങുന്നു;
ബലവാന്മാരോടു ചെന്നു പിണങ്ങിടാതേ.
അരവത്തെക്കലചെയ്വാനരണസ്സുങ്ങെളുതാമോ?
പുരുഷരെന്നതുമെല്ലാം പുരുഷരല്ല.
അടങ്ങിക്കൊള്ളെടാ ഭോഷ! തുടങ്ങേണ്ട ചില മോഹം
പടവെട്ടിജ്ജയിപ്പാൻ നീ സമർത്ഥനല്ല.
ആയുധങ്ങളറിയാത്ത നീയിതൊന്നും തുടങ്ങേണ്ട,
കായൽ കാണാത്തവൻ വള്ളം കളിക്കുംപോലെ."

എന്നും മററുമുള്ള വരികൾ ആരെയാണ് ആനന്ദിപ്പിക്കാത്തതു്!

ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളം:—സംസ്കൃതത്തിലെ മഹാകാവ്യങ്ങളുടെ ഛായയിൽ ഭാഷയിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ആവിർഭവിച്ച സർഗ്ഗബന്ധവിശിഷ്ടമായ കൃതി എന്ന നിലയിലല്ലാതെ ശ്രീകൃഷ്ണചരിതത്തിനു വലിയ മെച്ചമൊന്നുമില്ല. 926–ൽ പകർത്തിയ അതിന്റെ ഒരു മാതൃക ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ പന്ത്രണ്ടു സർഗ്ഗങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മേല്പടി കാവ്യത്തിനു വളരെ പ്രചാരമുണ്ടു്; അതു മിക്കവാറും അതിന്റെ സൗകമാര്യംകൊണ്ടു സിദ്ധിച്ചതായി വേണം സങ്കല്പിക്കുവാൻ. അപൂർവം ചില ഘട്ടങ്ങളിലൊഴികെ വർണ്ണനത്തിനോ, കഥനത്തിനോ യാതൊരു ചൈതന്യവുമില്ല. കൃഷ്ണഗാഥാകാരന്റെ രുക്മിണീസ്വയംവരവർണ്ണനവുമായി ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം അഷ്ടമസർഗ്ഗത്തിലെ ആ കഥാഗുംഫനം താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കുമ്പോൾ ഈ വസ്തുത ആർക്കും ബോധ്യമാകുന്നതാണു്. ദശമസ്കന്ധകഥ ഏവർക്കും മനസ്സിലാകുന്ന വിധത്തിൽ സംഗ്രഹിച്ചു ഭാഷയിൽ പ്രതിപാദിക്കണമെന്നല്ലാതെ തന്റെ കാവ്യം രസനിഷ്യന്ദിയോ അലങ്കാരോജ്ജ്വലമോ ആക്കണമെന്നു കവിക്കു് അഭിസന്ധിയുണ്ടായിരുന്നിരിക്കുകയില്ല. ഇതു നമ്പിയാരുടെ ഒരു ദ്രുതകവിതയാണെന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. അപൂർവം ചില ശ്ലോകങ്ങൾ നന്നായിട്ടില്ലെന്നില്ല.

"വരുന്ന ഗോപാലനിതംബിനീനാം
കരം പകന്നാശു വിളങ്ങി കൃഷ്ണൻ
വിരിഞ്ഞ പുഷ്പങ്ങളിലങ്ങുമിങ്ങും
വിരഞ്ഞുമണ്ടുന്നൊരു വണ്ടുപോലെ"

മുതലായവയെ ആ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്താം. ആകെക്കൂടി ഭാഷാകവിതയെപ്പററി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ നമ്പിയാർക്ക് ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്ന കൃതഹസ്തത സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ കാണുന്നില്ല എന്നുള്ളതു പ്രത്യക്ഷമാണ്. സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ നല്ല ശ്ലോകങ്ങൾ വായിക്കണമെന്നുള്ളവർ തന്റെ സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളെത്തന്നെ സമീപിച്ചുകൊള്ളട്ടെ എന്നായിരിക്കണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോഗതി. അക്കാലത്തു ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളുടെ നിർമ്മിതിയിൽ കവികൾക്ക് അത്രമാത്രമേ നിഷ്ഠയുണ്ടായിരുന്നുള്ളു എന്നും പ്രകൃതത്തിൽ സമ്മതിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ചമ്പുക്കളുടെ കാലം കഴിഞ്ഞുപോയി; അതോടുകൂടി മണിപ്രവാളകവിതയുടെ രചനാരഹസ്യവും അവിജ്ഞാതമായി. ഒരു പുതിയ രീതിയിൽ ഭാഷാശ്ലോകങ്ങൾ പുനരുത്ഥാനം ചെയ്തുകാണ്മാൻ കേരളീയർ വെണ്മണി അച്ഛൻനമ്പൂരിയുടെ കാലംവരെ കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നു. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൽ ദ്രാവിഡവൃത്തങ്ങളിൽ ഗ്രഥിതങ്ങളായ ചില ഉത്തമകാവ്യങ്ങൾ ആവിർഭവിക്കുകയുണ്ടായി എങ്കിലും സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ അഭിനന്ദനീയമായ രീതിയിൽ ഒരു കൃതിയും ഉണ്ടായില്ല.

ആട്ടക്കഥകൾ:—നമ്പിയാരുടേതെന്നു നിശ്ചയമുള്ള ആട്ടക്കഥകളിൽ ഭാരതം എട്ടു ദിവസത്തെ കഥകളും, ശംബരവധവും, രാസക്രീഡയും, പാലാഴിമഥനവും, ബാണയുദ്ധവും മാത്രമേ നമുക്ക് ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളുവെന്നു പറഞ്ഞുവല്ലോ. പ്രസ്തുതകൃതികളുടെ പ്രാദുർഭാവത്തിന്റെ പൗർവ്വാപര്യവും ഇക്കണക്കിനുതന്നെയായിരിക്കാം. ഭാരതത്തിനു താരതമ്യേന ഗുണം കുറയും. പാലാഴിമഥനത്തിൽമാത്രമേ കവിയുടെ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യം സ്വല്പമെങ്കിലും പ്രകാശിക്കുന്നുള്ളു. രാസക്രീഡയിലെ ഭാഷയ്ക്കു രാമണീയകം കൂടും. ശ്ലോകങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു പദങ്ങളാണ് പ്രായേണ ആസ്വാദ്യങ്ങളായി കാണുന്നതു്. പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള "ശംബരവധം ഒഴികെയുള്ള നമ്പിയാരുടെ ആട്ടക്കഥകൾ തുള്ളൽരീതിയിലായിപ്പോയതിനാൽ ഉപേക്ഷിച്ചു എന്നു പറയുന്നു" എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതു വിശ്വസിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അദ്ദേഹത്തിന് ആട്ടക്കഥകൾ നിർമ്മിക്കുന്നതിനു വേണ്ട സംഗീതജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ മുമ്പുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അഭിനയത്തിനു യോജിച്ച വിധത്തിലല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥാഘടന എന്നുള്ളതാണ് പ്രധാന വൈകല്യം. രസങ്ങൾക്കു വൈവിധ്യം വരുത്തുവാൻ അദ്ദേഹം തീരെ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടില്ല. തന്റെ ഭാഷ പാമരന്മാർക്കുകൂടി സുഗ്രഹമാകണം എന്നുള്ള ആഗ്രഹംകൊണ്ടു ശബ്ദാർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളെസ്സംബന്ധിച്ച് അദ്ദേഹം വളരെ ഉദാസീനനായും കാണപ്പെടുന്നു. ഒരു നൃത്യപ്രബന്ധകാരൻ എന്ന നിലയിൽ നമ്പിയാർക്ക് ഭാഷാസാഹിത്യത്തിൽ യാതൊരു സ്ഥാനവും കല്പിക്കാവുന്നതല്ലെന്നു ചുരുക്കത്തിൽ പറയാം. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

ഭാരതം, ശ്ലോകങ്ങൾ!

"ചഞ്ചൽകാഞ്ചീകലാപം കളരണിതമണീ-
കിങ്കിണീകങ്കണൗഘം
ലോലം നീലാളകാളീമിളിതശിഖിശിഖാ-
ജാലമാലാവതംസം
അംഭോദശ്യാമളാങ്ഗം സരളമുരളികാ-
നാളസക്താംഗുലീകം
വന്ദേ വൃന്ദാവനാന്തേ സരസവിഹരണാ-
ഡംബരം ഗോപബാലം."

"തദനു മദനലീലാലോലബാലാബലാളീ-
വദനകമലലീനൈരീക്ഷണൈരിന്ദ്രലോകേ
അരമത സുരപാളീലാളിതോ ദേവരാജോ
മരകതമണിലീലാമന്ദിരേ മന്ദമന്ദം."

ശംബരവധം, ശ്ലോകം:

"കല്പാന്തോദ്ഭടകങ്കടീകവികടാളീകാക്ഷരൂക്ഷപ്രഭാ-
നിഷ്കൃഷ്ടസ്ഫുടിതാണ്ഡഗർഭകുഹരസ്ഫാരധ്വനിസ്പർദ്ധിനാ
നിർഭിന്നശ്രവണോ മനോഭവമഹാശംഖസ്വനേനാഞ്ജസാ
ക്രുദ്ധാന്ധതധീസ്സുരാരിതിലകോ വാചം ബഭാഷേ ഭടാൻ."

രാസക്രീഡ, പദം:

"ഗോപവധൂകലപരിവൃതനാകിന ഗോപകുമാരനുദാരൻ
ഗോപിതസകലചരാചരനതിശയരൂപതയാ സുകുമാരൻ
ചഞ്ചലകുണ്ഡലവലയമഹാമണിചടുലകടിലകചഭാരൻ
കാഞ്ചനകാഞ്ചിലതാഞ്ചിതകടിതടവിലസിതപീതദുകൂലൻ
ഭംഗിവിളങ്ങിന വനമാലാവലിതുളസീമിളിതശരീരൻ
മംഗലഗാനമനോഹരനാകിന മധുരിപു നൂതനമാരൻ
രാസവിലാസവിനോദനമൻപൊടു രസികശിരോമണിബാലൻ
ഹാസമനോജ്ഞമുഖേന്ദു തുടന്നിതു ഹരി ജഗതാമനുകൂലൻ."

പാലാഴിമഥനം, ശ്ലോകം:

"സംസ്കാര സ്മരമഥനം തദാ മുരാരി-
സ്സസ്മേരസ്സ ച ഭഗവാനഥാവിരാസീൽ;
അസ്മാകം ഭവതു ഭവാൻ സഹായ ഏവം
സ സ്മാഹ ത്രിണയനമേവമംബുജാക്ഷഃ."

ബാണയുദ്ധം, തോടയം:

"ജയ മൗലീമണികിരണജിതകോടിഖരകിരണ
ജയ ഭക്തജനശരണ ജയ കമലചരണ!

ശശിബിംബസമവദന! ശുചികന്ദസുമരദന!
ശുഭരൂപജിതമദന! ശുഭശീലസദന!
മദശൗണ്ഡകരിഗമന! മദിരാക്ഷികലകമന!
ഹൃതലോകപരികദന! കൃതദൈത്യമഥന!
ഹൃതലോകദുന്നയന! കൃതഗോപികാനയന!
ശശിചണ്ഡകരനയന! ശതപത്രനയന!
ഫണിരാജവരശയന! ഫണിഗർവ്വസംയമന!
പ്രണതാർത്തിസംശമന! പ്രണതാർത്ഥനിപുണ!''

തുള്ളൽക്കഥകൾ

സാമാന്യജനങ്ങൾ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരെ അറിയുന്നതും അവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ അദ്ദേഹം ഭാഷാസാഹിത്യനഭോമണ്ഡലത്തിലെ ഒരു പ്രകൃഷ്ടജ്യോതിസ്സായി പരിലസിക്കുന്നതും തുള്ളൽക്കഥകളുടെ പ്രണേതാവു് എന്ന നിലയിലാകുന്നു. ആ വിസ്തൃതമായ സാമ്രാജ്യത്തിൽ കുഞ്ചൻതന്നെയാണ് ഏകച്ഛത്രാധിപതി. ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവെന്നു വിശ്വസിച്ചു സഹൃദയന്മാർ ആരാധിക്കുന്നതും അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെയാണ്. അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പല കവികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാദമുദ്രകളെ പിന്തുടരുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ആ ശ്രമം പ്രായേണ അപജയത്തിലേ കലാശിച്ചിട്ടുള്ളു. അദ്ദേഹത്തിനു് ആ വിഷയത്തിലുണ്ടായിരുന്ന വിവിധസിദ്ധികളിൽ യാതൊന്നും അവർക്കാർക്കുംതന്നെ അതിന്റെ പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ കൈവന്നിട്ടില്ല.

തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനം:— ചാക്കിയാന്മാരുടെ അനുചരന്മാരായി കൂത്തിനു മിഴാവുകൊട്ടൽ കുലവൃത്തിയാക്കി ജീവിക്കുന്ന നമ്പിയാന്മാരുടെ വർഗ്ഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒരാളായിരുന്നുവല്ലോ നമ്മുടെ മഹാകവി. പൂർവ്വകാലങ്ങളിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പണ്ഡിതന്മാർ അവർക്കു് അന്യഥാ ധനാഗമത്തിനു മാർഗ്ഗങ്ങളുണ്ടായിരുന്നാലും സ്വധർമ്മത്തേയും യഥാവിധി പരിപാലിച്ചുവന്നിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു പള്ളിക്കുന്നത്തു ശങ്കരകവി, രാമപുരത്തു വാരിയർ മുതലായവരുടെ ജീവിതചരിത്രം സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു. കുഞ്ചൻനമ്പിയാരും ചാക്കിയാന്മാരോടുകൂടി മാർഗ്ഗികവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെട്ടു് ആദ്യകാലങ്ങളിൽ കൂത്തിലും കൂടിയാട്ടത്തിലും ഭാഗഭാക്കായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു് ഊഹിക്കാം. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രബന്ധങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിനു ഏറിസ്ഥങ്ങളായിരുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിന്റെ ഗതിവിഗതികളിലുള്ള പരിഹാസ്യമായ അംശം സൂക്ഷ്മമായി അവലോകനം ചെയ്യുന്നതിനും ശോഭനമായി ചിത്രണം ചെയ്യുന്നതിനും ആ ക്രാന്തദർശിക്കുണ്ടായിരുന്ന ജന്മസിദ്ധമായ വാസനാവിശേഷം ഫലിതോക്തിരസികന്മാരായ ചാക്കിയാന്മാരുമായുള്ള സഹവാസത്തിന്റെ ഫലമായി പതിന്മടങ്ങു വർദ്ധിച്ചിരിക്കണം. അദ്ദേഹം ഒരു ചാക്കിയാരായി ജനിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ ആ അനന്യസുലഭമായ പ്രതിഭാ

വൈജാത്യം കൂത്തമ്പലങ്ങളിലെ വാദ്യമണ്ഡലത്തിൽ വിലയം പ്രാപിച്ചു പോകമായിരുന്നു. എന്നാൽ കൈരളിയുടെ ഭാഗ്യാതിരേകംനിമിത്ത മാണു് അദ്ദേഹം മറെറാരു ജാതിയിൽ അവതരിച്ചതു്. രംഗമണ്ഡപങ്ങളിലെ മിഴാവു കൊട്ടിമാത്രം അദ്ദേഹം ജീവിതം നയിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചില്ല. കല്പാന്തകാലംവരെ തന്റെ നാട്ടുകാർ കേരാക്കകയും, കേട്ടു ചിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനു തന്റെ രസനാഞ്ചലംകൊണ്ടു മറെറാരു മിഴാവുകൂടി കൊട്ടണമെന്നു് ആ മഹാത്മാവു നിശ്ചയിച്ചു. അങ്ങനെ നമുക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തുള്ളൽക്കഥകാ—ഒന്നല്ല, പത്തല്ല, നാല്പതിനുമേൽ രസനിർഭരങ്ങളായ കൃതികാ—കിട്ടി; താവതാ നാം ചാരിതാൎത്ഥരുമായി.

തുള്ളലും തമിഴ്സാഹിത്യവും:— ദ്രാവിഡസാഹിത്യത്തിൽ (1) ചെപ്പൽ (2) അകവൽ (3) തുള്ളൽ (4) തുങ്കൽ എന്നിങ്ങനെ നാലു മാതിരി പാട്ടുകളുണ്ടു്. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു നിറുത്തി പാടുന്നതു ചെപ്പൽ; നിറുത്താതെ തുടൎന്നു പാടുന്നതു് അകവൽ; അംഗവിക്ഷേപത്തോടുകൂടി പാടുന്നതു തുള്ളൽ; ഓരോ ചീരിന്റെയും അവസാനത്തിൽ നിറുത്തിപ്പാടുന്നതു തുങ്കൽ—എന്നിങ്ങനെയാണു് അവ തമ്മിലുള്ള ഭേദം. അകവലിന്റെ ഒരു വകഭേദംതന്നെയാണു് തുള്ളൽ. ചെപ്പലിനു വെൺപാവിലും, അകവലിനു അകവൽപാവിലും, തുള്ളലിനു കലിപ്പാവിലും, തുങ്കലിനു വഞ്ചിപ്പാവിലുമാണു് ഗാനങ്ങാ നിൎമ്മിക്കേണ്ടതെന്നു നിയമമുണ്ടു്. തുള്ളലിൽ പാട്ടുകളുടെ രചനയ്ക്കു കലിവിരുത്തം എന്നൊരു വൃത്തം ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. മുമ്മൂന്നു മാത്രകളുള്ള നാലു ചീരുകളിൽ (അടികളിൽ) ആണു് അതിന്റെ ഓരോ വരിയും രചിക്കേണ്ടതു്. അതിന്നൊരുദാഹരണം പ്രദൎശിപ്പിയ്ക്കാം.

"നണ്ണുറനാർ ചീരടിയുറിനാൻക
കണ്ണിയ കലിയൻവിരുത്തമതാകും;
മൂന്നുവതെലുങ്കേ മുതർ പലമൊഴികാ
അന്നൈയെൻറേത്തുമരുന്തമിഴ്മാനേ"

ഇതു മലയാളത്തിലെ ഓട്ടൻതുള്ളലിൽ പ്രയോഗിക്കുന്ന തരംഗിണീവൃത്തം തന്നെയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തെപ്പററിയുള്ള ഐതിഹ്യം:— തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആഗമത്തെപ്പററി സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരിയ്ക്കൽ ചാക്കിയാർക്കൂത്തു നടക്കുന്ന സമയത്തു കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂൎവ്വാൎദ്ധത്തിന്റേയും ഉത്തരാൎദ്ധത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ മിഴാവു കൊട്ടേണ്ടിയിരിയ്ക്കെ, അങ്ങനെ ചെയ്യാതെ അല്പം ഉറങ്ങിപ്പോവുകയും അതു കണ്ടു ചാക്കിയാർ ആ സദസ്സിൽവെച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹത്തെ അന്യാപദേശരൂപത്തിൽ നിശിതമായി അധിക്ഷേപിയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽവച്ചു മുഷി

ച്ചിൽ തോന്നിയ നമ്പിയാർ പിറേറ ദിവസംമുതൽ ചാക്കിയാരുടെ കൂത്തു് ആരും കേൾക്കരുതെന്നു പ്രതിജ്ഞചെയ്തു്, അന്നത്തെ രാത്രികൊണ്ടു കല്യാണസൌഗന്ധികം രചിച്ചു പിറേറ ദിവസം കൂത്തു് ആരംഭിയ്ക്കാറായപ്പോൾ ചാക്കിയാന്മാർ സാധാരണമായി പൃഷ്ഠഭാഗത്തു ചുരുട്ടിവയ്ക്കുന്ന വസ്ത്രത്തിനു സദൃശമാകുമാറു് അമ്പലപ്പുഴെ ധാരാളമായിക്കിട്ടുന്ന കുറേ കൌപീനം വാങ്ങി അതു മുണ്ടിന്റെ ഭാഷയിൽ തുന്നിക്കെട്ടിയുടുത്തു കുറേ കുരുത്തോലയും ആഭരണരൂപത്തിൽ അണിഞ്ഞു വേണ്ട മേളക്കാരേയും ഉണ്ടാക്കി അവരോടുകൂടി കിഴക്കേ നടയിൽ ഒരിടത്തുനിന്നു പാടിക്കളിച്ചുതുടങ്ങി. കാഴ്ചക്കാർ ആ നൂതനരംഗപ്രയോഗത്തിൽ കുതുകികളായിത്തീർന്നതിനാൽ ചാക്കിയാർ ശ്രോതാക്കളില്ലാതെ വിഷമിക്കുകയും, അങ്ങനെ നമ്പിയാരുടെ ശപഥം നിറവേറുകയും ചെയ്തുവത്രേ. ഈ ഐതിഹ്യം അശേഷം വിശ്വാസയോഗ്യമായി തോന്നുന്നില്ല. ഒന്നാമതു ചാക്കിയാർ ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാന്റെ പ്രഥമസദസ്യനായ നമ്പ്യാരെക്കൊണ്ടു് അമ്പലപ്പുഴ ഉത്സവത്തിനു മിഴാവു കൊട്ടിച്ചിരിക്കുമോ എന്നും, കൊട്ടിൽ പിഴച്ചാൽത്തന്നെ അവിടെവെച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ അത്ര കഠിനമായി അധിക്ഷേപിച്ചിരിക്കുമോ എന്നും സംശയിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. രണ്ടാമതു, നമ്പിയാർതന്നെ വികൃതവേഷത്തിൽ മതില്ക്കകത്തുവച്ചു പാടുകയും ആടുകയും ചെയ്തു തനിക്കു ഘലനക്ഷയം വരുത്തുന്ന ഒരു ഗോഷ്ഠി കാട്ടിയെന്നു പറയുന്നതു യുക്തിസഹമായിരിക്കുന്നില്ല. മൂന്നാമതു്, ഒരു ദിവസംകൊണ്ടു മേളക്കാരെ തയ്യാറാക്കി അവർക്കു പുതിയ തുള്ളൽ മുഖസ്ഥമാക്കിക്കൊടുത്തു എന്നു സങ്കല്പിക്കുവാനും പ്രയാസമുണ്ടു്. നാലാമതു, നമ്പൂരിമാർക്കു് അത്യന്തം ഹൃദയംഗമമായ കൂത്തിനും, കൂടിയാട്ടത്തിനും എതിരായി ഒരു ദൃശ്യം ക്ഷേത്രത്തിനകത്തുവച്ചു് അഭിനയിക്കുവാൻ ചെമ്പകശ്ശേരിത്തമ്പുരാൻ നമ്പിയാർക്കുപോലും അനുവാദം നല്കിയിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. അഞ്ചാമതായി, കൂത്തിനേയോ, കൂടിയാട്ടത്തിനേയോ പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ തുള്ളലിനു്—അതിനു നമ്പിയാരുടെ സാഹിത്യമാണെന്നുള്ള മേന്മ എത്രതന്നെ ഉണ്ടെങ്കിലും—ഒരിക്കലും സാധിക്കുന്നതുമല്ല. ഈ കാരണങ്ങളാൽ മുമ്പു സംക്ഷേപിച്ച ഐതിഹ്യം ത്യാജ്യകോടിയിൽ തള്ളേണ്ടതാണെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു.

ആ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ യഥാർത്ഥകാരണം പിന്നെയെന്തായിരിക്കാം? വാസ്തവത്തിൽ അവിടെ നടന്നതെന്തെന്നു് അനുമാനദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിക്കാം. കൂത്തമ്പലങ്ങളിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കു കടന്നുചെല്ലുവാനുള്ള സൌകര്യം പരിമിതമായിരുന്നു എന്നുമാത്രമല്ല, ബ്രാഹ്മണർക്കല്ലാതെ അവിടെ ഉപവിഷ്ടരാകുവാൻ അവകാശവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലും നാട്യകലയിലും അനഭിജ്ഞന്മാരായ സാധാരണജനങ്ങൾക്കു് ആനന്ദിക്കുന്നതിനു പടയണി മുതലായ ആഘോഷാവസരങ്ങളിൽ പല വിനോദാന്തരങ്ങളും ഉണ്ടായിരുന്നു. തകഴിയിലെ ശാസ്താംകോവിലിൽ പഴയ കാലംമുതല്ക്കുതന്നെ മേടമാസം

1—ാംനു- മുതൽ 12 ദിവസത്തേക്കു് ഒരു പടയണി ദേവതാപ്രീതികരമായി നടത്തപ്പെട്ടുവന്നിരുന്നു. ആ പടയണിക്കാലത്തു പറയൻ, ശീതങ്കൻ, ചോവൻ, പരദേശി മുതലായി പല വേഷങ്ങളും രംഗപ്രവേശനം ചെയ്തിരുന്നുവെന്നും, ശീതങ്കൻ കരുത്തോല അണിഞ്ഞിരുന്നുവെന്നും, അവരുടെ അപരിഷ്കൃതങ്ങളായ ഗാനങ്ങൾക്കു പറയൻതുള്ളൽ, ശീതശങ്കൻതുള്ളൽ എന്നും മററുമാണു് പേർ പറഞ്ഞുവന്നിരുന്നതെന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു. നമ്പിയാർ തന്റെ ഒന്നാമത്തെ തുള്ളൽക്കഥയായ കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ ''ഹരിഹരസുതനയ്യൻതിരുവടിയടിയന്റെ മനതാരിൽ പരിഭവമകലുവാൻ തുണയ്ക്കേണം'' എന്നു തകഴിയിലെ ശാസ്താവിനെയും, ഗണപതിയേയും, സരസ്വതിയേയും സർവ്വസാധാരണമായ രീതിയിൽ നമസ്കരിച്ചതിനുമേൽ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതും, അവിടത്തെ നന്തിക്കാട്ടുതറവാട്ടിലെ പരദേവതയായ കണ്ടൻകരിങ്കാവിൽ ദുർഗ്ഗയെ ''നന്ദികാരണ്യമാം മന്ദിരേ വാഴുന്ന മന്ദാരദാരുവാം ബാലരവിയുടെ നന്ദി വരുത്തുന്ന കണ്ടങ്കരിങ്കാവിലിന്ദുചൂഡപ്രിയേ വന്ദേ ഭഗവതി'' എന്നു വർണ്ണിക്കുന്നതും പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരണീയമാണു്.

''സജ്ജനത്തിനു സംസ്കൃതക്കവി കേൾക്ക കൗതുകമെങ്കിലും
ദുർജ്ജനത്തിനതിങ്കലൊരു രസമേശ്ശുകില്ലതുകാരണം
*ഭടജനങ്ങടെ സഭയിലുള്ളൊരു പടയണിക്കിഹ ചേരുവാൻ
വടിവിയന്നൊരു ചാരുകേരളഭാഷതന്നെ ചിതംവരു.
കട്ടപടെപ്പട്ടകഠിനസംസ്കൃതവികടകട്ടകവി കെട്ടിയാൽ
ഭടജനങ്ങൾ ധരിക്കയില്ല തിരിക്കുമൊക്കയുമേയുടൻ.
ഭാഷയേറിവരുന്ന നല്ല മണിപ്രവാളമതെങ്കിലോ
ദൂഷണം വരുവാനുമില്ല വിശേഷഭൂഷണമായ്‌വരും.''

എന്നു സഭാപ്രവേശം പറയൻതുള്ളലിലെ ഈരടികളിൽ നമ്പിയാർ തന്റെ നവീനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തെപ്പററി പ്രഖ്യാപിക്കുമ്പോൾ പടയണിയുടെ കാര്യം പ്രത്യേകം എടുത്തുപറഞ്ഞിട്ടു, നമ്പിയാർ തന്റെ കാലംവരെ പടയണികൾക്കു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന നാടൻപാട്ടുകളെ തട്ടിനീക്കി അവയുടെ സ്ഥാനത്തിൽ സരസങ്ങളായ ഗാനങ്ങളെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുകമാത്രമാണു് ചെയ്തതെന്നു ഞാൻ അഭ്യൂഹിക്കുന്നു. വളരെ വേഗത്തിൽ ആ ഗാനങ്ങളുടെ രാമണീയകംനിമിത്തം തുള്ളൽ ഒരു ദൃശ്യകലയായി ഉയരുകയും ആ കല സകലക്ഷേത്രങ്ങളിലും പ്രദർശനാർഹമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു.

കൂത്തും തുള്ളലും:—ഏതായാലും തുള്ളലുകളുടെ അഭിനയത്തിനുള്ള ചിട്ടകൾ ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിൽ നമ്പിയാർ ചാക്കിയാന്മാർക്കു കടപ്പെട്ടിരുന്നുവെന്നുള്ളതു നിഷ്പ്രവാദമാണു്. ചാക്കിയാരുടെ അണിയലത്തിനും തുള്ളൽക്കാരന്റെ വേഷവിധാനത്തിനും തമ്മിൽ അനേകം

* ഭടർ—താണ നിലയിലുള്ളവർ, അനഭിജ്ഞർ.

അംശങ്ങളിൽ സാദൃശ്യമുണ്ട്. എന്നാൽ കൂത്തിനെന്നതുപോലെ മിഴാവല്ല, തൊപ്പിമദ്ദളമാണ് വാദ്യം. കൂത്തിനു താളം പിടിക്കാൻ നങ്ങിയാർ വേണം; തുള്ളലിനു താളം ശങ്കിടിക്കാരൻതന്നെ കൊട്ടിക്കൊള്ളണം. കൂത്തിൽ ചാക്കിയാർക്ക് ഇരിക്കുവാൻ ഒരു പീഠമുണ്ട്; തുള്ളൽക്കാരനും സഹപ്രവർത്തകന്മാരും ആദ്യംമുതൽ അവസാനംവരെ നില്ക്കുകതന്നെ വേണം. ഇങ്ങനെ ചില വ്യത്യാസങ്ങൾ തുള്ളൽക്കാരുടെ സൌകര്യത്തേയും സ്ഥാനവ്യത്യാസത്തേയും പുരസ്കരിച്ചു നമ്പിയാർ വരുത്തീട്ടുണ്ടെന്നും ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

ദ്രോണമ്പള്ളി നായ്ക്കർ:—നമ്പിയാർ തന്റെ പല തുള്ളക്കഥകളിലും ദ്രോണമ്പള്ളി ആചാര്യനേയും നന്തിക്കാട്ട് ഉണ്ണിരവിയേയും സ്മരിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

> ''ദിക്കു പത്തും പുകഴ്ന്നോരു ദ്രോണമ്പള്ളി
> നൽകുലഭൂഷണൻ മൽഗ്ഗുരുനായകൻ
> വിക്രമവാരിധിവീരൻ വിശേഷജ്ഞ—
> നിക്കഥാരംഭേ കടാക്ഷിച്ചരുളേണം''

എന്നു സുന്ദോപസുന്ദയുദ്ധത്തിലും

> ''ക്ഷോണീമണ്ഡലംതന്നിലൊക്കവേ പുകഴ്ന്നോരു
> ക്ഷോണീദാനവൻ വീരൻ ദ്രോണമ്പള്ളിയാചാര്യൻ
> ക്ഷീണമെന്നിയേ കാത്തിടേണമിപ്പരിഷയ്ക്കു
> പ്രാണപഞ്ചകത്തിന്റെ ത്രാണത്തിന്നനുകൂലൻ''

എന്നു സഭാപ്രവേശത്തിലും കവി ദ്രോണമ്പള്ളിയെ വന്ദിക്കുന്നു. ദ്രോണമ്പള്ളിക്കു ഭാഷയിലുള്ള സാധാരണപര്യായം ഓണമ്പള്ളി എന്നാണ്. ആ ഭവനം അമ്പലപ്പുഴത്താലൂക്കിൽ നെടുമുടിയിൽ ഇപ്പോഴുമുണ്ട്. ആയുധവിദ്യയിൽ ഗുരുസ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ആ ഭവനക്കാർക്കു ''നായ്ക്കർ'' എന്നൊരു ബിരുദം ഇക്കാലത്തും കാണുന്നു. തുളുബ്രാഹ്മണരായ അവരുടെ മൂലകുടുംബം പണ്ടു തെക്കൻകന്നടകത്തിൽപ്പെട്ട ഉഡുപ്പിയിലായിരുന്നു. തുളുനാടൻപയററ പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. ഒരിക്കൽ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാക്കന്മാരുടെ സൈന്യാധിപത്യം പരമ്പരയാ വഹിച്ചിരുന്ന മാത്തൂർ പണിക്കരാശാന്മാരുടെ തറവാട്ടിൽപ്പെട്ട ഒരു യുവാവ് ആയുധവിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി അവിടെ പോകുകയും ഗുരുദക്ഷിണ കഴിഞ്ഞു മടങ്ങുമ്പോൾ അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ഗുരുനാഥൻ നിത്യപൂജ ചെയ്തുവന്ന ദുർഗ്ഗാവിഗ്രഹംകൂടി കൊണ്ടുപോരികയും ചെയ്തു. ആചാര്യൻ ആ വസ്തുത മനസ്സിലാക്കി ബിംബം തിരിയെ കൊണ്ടുപോകുവാൻ അമ്പലപ്പുഴയെത്തിയെങ്കിലും രാജാവിന്റെ അനുനയത്തിനു വഴിപ്പെട്ടു മാത്തൂർപ്പണിക്കർക്കുവേണ്ടി അതിനെ അവിടെ തന്നെ പ്രതിഷ്ഠിച്ച് അതിന്റെ പൂജയ്ക്കായി നെടുമുടിയിൽ പണിക്കർ ദാനം ചെയ്ത സ്ഥലത്തു താമസിച്ചുതുടങ്ങി. ക്ഷേത്രത്തോട് അനു

ബന്ധിച്ച് ഒരു കളരി സ്ഥാപിച്ച് അദ്ദേഹം അതിൽ യോദ്ധാക്കളെ പയററുമുറകളും അഭ്യസിപ്പിച്ചുവന്നു. ആ ദുർഗ്ഗാക്ഷേത്രവും കളരിയും ക്ഷണത്തിൽ പ്രശസ്തിയെ പ്രാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

ദ്രോണമ്പള്ളിസ്സമ്പ്രദായം:—കളരിവിദ്യ എന്നൊരു അപ്രകാശിതമായ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ദ്രോണമ്പള്ളിസ്സമ്പ്രദായത്തിലെ പയററുമുറകളെക്കുറിച്ചു വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ട്. "ദ്രോണമ്പളിക്കളരിയിൽ വിലസിന കാളി ഭയങ്കരി കാത്തരുളമ്മേ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഒരു സ്തോത്രവും അതിൽ ഘടിപ്പിച്ചു കാണുന്നു. ദാരുകവധമാണ് ആ സ്തോത്രത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം. "ദ്രോണമ്പള്ളിലധീശേ" എന്നു് ഒരു പല്ലവി അതിൽ ഏതാനും വരികാം ചൊല്ലിക്കഴിഞ്ഞാൽ കൂടെക്കൂടെ ആവർത്തിക്കേണ്ടതുണ്ട്.

"നേരേ പണ്ടും നാളെയുമിന്നും
നീയേ സാരം മൂവുലകിന്നു്;
സാരം നീയല്ലോ മമ ദേവി!
താൻ പെരികെപ്പലജാതിയുമോത്താൽ
ഓത്താലില്ലതിനന്തവുമേതും
ഒന്നുമ്പൂടയവളേ! കേട്ടരുരാം നീ.
....
ഇപ്പൊഴുതെങ്കലുയന്ന വിഷാദ—
മൊഴിച്ചഭിമാനമെനിക്കരുരാം തായേ!
കെല്ലോടതിലൊരു ദൂതരെ വിട്ടൊരു
ഖേദമെനിക്കു ചമച്ചവരെക്കോം
കൊൽവാൻ നമ്മേ രക്ഷിച്ചരുരാം നീ
സുഖമേ രക്ഷിച്ചരുരാം മമ കാര്യം.
ദ്രോണമ്പള്ളിലധീശേ"

എന്നീ പംക്തി അവയിലൊന്നാണ്. ഓരോ കളരിയിലും പതിനെട്ടടവുകളും അവയ്ക്കു വേണ്ട വായ്ത്താരികളും പിന്നെയും പല പയററുമുറകളും ആയുധലക്ഷണങ്ങളും മററും പഠിപ്പിച്ചുവന്നിരുന്നു. ദ്രോണമ്പള്ളിക്കളരിയിലെ മുറകളെമാത്രമേ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ വിവരിച്ചിട്ടുള്ളു. അതിൽ ഒരു ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

"പിന്നെ മാററാനായിട്ടെതിർക്കുമ്പോാം നിലയൊപ്പിച്ചുനില്ക്കണം, എത്ര നാഴികയെങ്കിലും എത്ര ദിവസമെങ്കിലും കൂടെനില്ക്കുകയും വേണം. കേറിത്തുടങ്ങിയാൽ പഴുതു കാണുകയില്ല. ഗുരുവിനാണേ പിന്നെ കെട്ടിക്കേറി പ്രയോഗിപ്പാൻ കൈയും ചുവടും മനസ്സും വയ്ക്ക. ഗുരുവിൻെറ കടാക്ഷവും വരുത്തിക്കൊണ്ടാൽ സാധിപ്പാനൊട്ടും സംശയമില്ല. പിന്നെ അങ്ങോട്ടു കേറേണ്ടുംപ്രകാരം—മാററാൻെറ നിലയും കൈയും ചുവടും മനസ്സും വായുവും ഒന്നായി മാറുകയും മാറിക്കേററുകയുമാം.

പിന്നെ ഒരു പ്രയോഗം മേൽത്താര നീട്ടുമ്പോൾ മുനയൊഴിച്ചു പിടിക്ക കയുമാം; നെഞ്ഞത്തു പരിശ കുത്തുകയുമാം; പരിശമുന ഒഴിഞ്ഞു നെഞ്ഞത്തു ചവിട്ടുകയുമാം; കീഴ്മുന നീട്ടി മുറിക്കയുമാം.''

ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ യോദ്ധാക്കൾക്കും, വിശേഷിച്ചു മാത്തൂർക്കുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങൾക്കും, പയററുമുറകൾ അഭ്യസിപ്പിച്ചു വന്ന ദ്രോണമ്പള്ളിയെ വിക്രമവാരിധിയെന്നും വീരനെന്നും മററും വിശേഷിപ്പിയ്ക്കുന്നതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തെ നമ്പിയാർ ആ നാട്ടിലെ അതി പ്രശസ്തനായ ആയുധവിദ്യോപദേഷ്ടാവു് എന്ന നിലയിൽമാത്രമാണു് വർണ്ണിയ്ക്കുന്നതെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. ''പ്രാണപഞ്ചകത്തിൻെറ ത്രാണം'' എന്നു പറയുന്നതു പ്രാണരക്ഷണംമാത്രമാണു്. ആ വാക്കു വച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം നമ്പിയാരുടെ അധ്യാത്മവിദ്യാ ഗുരുവായിരുന്നു എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു് അനുപപന്നമാകുന്നു.

ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പു്:—നന്തിക്കാട്ടു് ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിനെ കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിനു പുറമേ

''മന്ദേതരഗുണമന്ദിരനെൻഗുരു
നന്ദിതനാകിയ ബാലരവിക്കു്
നന്ദി വരുത്തും പരദൈവതമേ!
സുന്ദരി! കണ്ടങ്കരിപുരമമരും
വൃന്ദാരകകുലവന്ദിതചരണേ''

എന്നു സ്യമന്തകത്തിലും,

''നന്ദികാടധിനായകൻ ഗുരുബാലരവിപരദൈവതം
നന്ദി നല്കണമിന്നു മേ തിരുകണ്ടകാപുരിഭഗവതി''

എന്നു ത്രിപുരദഹനത്തിലും,

''ആചാര്യോത്തമൻ ബാലരവിയെന്നു പുകഴ്ന്നോരു
ശ്രീചാരുസചരിത്രൻെറ ചരണാംഭോരുഹം രണ്ടും
ആചാരോചിതം കുപ്പിക്കവിചൊൽവാൻ തുടങ്ങുന്നേൻ''

എന്നു സഭാപ്രവേശത്തിലും

''ചണ്ഡികാദേവിയെസ്സേവിച്ചുമേവീടു—
മുണ്ണിരവിയെന്നു പേരായ പൂരുഷൻ
പുണ്യപൂരാകരൻ നമ്മുടെ ദേശികൻ
കണ്ണിണകൊണ്ടു കടാക്ഷിച്ചിടേണമേ''

എന്നു സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനത്തിലും കവി സ്തുതിച്ചുകാണുന്നു. 'ഗുരു' എന്നും 'ആചാര്യോത്തമൻ' എന്നുമാണു് അദ്ദേഹം വർണ്ണിതനായിരിയ്ക്കുന്നതെങ്കിലും നമ്പിയാർ ബ്രാഹ്മണനാണു് തൻെറ ഗുരുനാഥൻ എന്നു് ഒട്ടുവളരെ തുള്ളലുകളിൽ അസന്ദിഗ്ദ്ധമായ രീതിയിൽ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്.

"ധരണിസുരന്മാർമകുടമഹാമണി
ഗുരുവല്ലോ മമ ഗുരുവായ്വന്നതു്"

എന്നു സ്യമന്തകത്തിലും,

"ധരണിസുരവരമകുടമണി മമ ധാർമ്മികൻ ഗുരുനാഥനും
പരിചിലടിയനു പട്ടത വരുവതിനേററമൊന്നു തുണയ്ക്കണം"

എന്നു ത്രിപുരദഹനത്തിലും ആ പ്രഖ്യാപനം കാണുന്നു. ഈ രണ്ടു പ്രസ്താവനകളേയും എങ്ങനെ സമന്വയിപ്പിയ്ക്കാം? ഞാൻ പറയുന്നതു തുള്ളൽക്കഥകളിൽ അദ്ദേഹം നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തും ചെയ്യാതെയും വന്ദിയ്ക്കുന്ന ഗുരു നാരായണഭട്ടതിരിയല്ല ദ്രോണമ്പള്ളി നായ്ക്കർതന്നെയാണു്. ദ്രോണമ്പള്ളിയെ വന്ദിയ്ക്കുന്ന തുള്ളലുകളിൽ ആ വന്ദനം കഴിഞ്ഞാലുടൻതന്നെ കവി ഉണ്ണിരവിയെ തൊഴുന്നുണ്ടു്. തകഴിയിലെ പടയണിയ്ക്കു് അഭിനയിയ്ക്കുവാനാണു് അദ്ദേഹം ആദ്യമായി കല്യാണസൗഗന്ധികം നിർമ്മിച്ചതു് എന്നു മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. നന്തിക്കാട്ടു കുറുപ്പന്മാർക്കു കുടമാളൂരും അമ്പലപ്പുഴയും വസ്തുക്കളുണ്ടായിരുന്നു. ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ വിശ്വസ്തസേനാനികളിൽ അന്യതമന്മാരായിരുന്ന അവർ തങ്ങളുടെവക കണ്ടങ്കരിങ്കാവിൽ ഭദ്രകാളീക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം ആയുധാഭ്യാസത്തിനു് ഒരു കളരിയും നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആ കളരിയിലും "ദ്രോണമ്പള്ളിസ്സമ്പ്രദായം"തന്നെയായിരുന്നിരിക്കണം നിലവിലിരുന്നതു്. അവർക്കു തകഴിക്ഷേത്രത്തിലെ പടയണിയുമായിട്ടു് ഏതോ തരത്തിൽ ബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു സങ്കല്പിയ്ക്കേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു. ഉണ്ണിരവിയെ വന്ദിയ്ക്കുന്ന തുള്ളലുകളിലെല്ലാം കവി തകഴി ശാസ്താവിനേയും വന്ദിയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. തൻെറ ആദ്യത്തെ തുള്ളൽ സ്വന്തം കളിക്കാരെക്കൊണ്ടു് അഭിനയിപ്പിയ്ക്കുകയും, പിന്നീടു പല തുള്ളലുകളും തന്നോടു് എഴുതി വാങ്ങി അവയേയും അത്തരത്തിൽ പ്രചരിപ്പിയ്ക്കുകയും ചെയ്ത ധനവാനും ഉദാരനുമായ ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിനെ നമ്പിയാർ ഗുരുനാഥപദത്തിൽ ആരൂഢനാക്കിയതു് അനുചിതമല്ല; പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ആചാര്യത്വം ആ കഥകളുടെ അഭിനയത്തെസ്സംബന്ധിച്ചുമാത്രമായിരുന്നു; ആ ഗുരുവിനേയും കളരിപ്പയററിനു് ആ ദിക്കിലെ പ്രധാന ഗുരുവായ ദ്രോണമ്പള്ളിയേയും കവിയ്ക്കു വന്ദിയ്ക്കേണ്ട കടമയുള്ളതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം അതു നിർവ്വഹിച്ചു എന്നേയുള്ളു. 921-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തു തുള്ളൽ നടത്തുവാൻ അരങ്ങുകാരേയും കൊണ്ടുവന്ന അമ്പലപ്പുഴ തകഴിയിൽ കളിയിയ്ക്കൽവീട്ടിൽ കുഞ്ചുനാരായണക്കുറുപ്പു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബന്ധുക്കളിൽ ആരെങ്കിലും ആയിരിയ്ക്കുമെന്നു തോന്നുന്നു. ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിൽനിന്നു കവി വ്യാകരണാദിശാസ്ത്രങ്ങളും അഭ്യസിച്ചു എന്നു ചിലർ പറയുന്നതിനു തെളിവു വേണ്ടിയിരിയ്ക്കുന്നു.

മാത്തൂർപ്പണിക്കർ:—ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ സർവ്വസൈന്യാധിപനായ മാത്തൂർപ്പണിക്കർക്കും ഒരു കളരിയുണ്ടായിരുന്നതായി

നാം കണ്ടുവല്ലോ. അവിടെ പ്രധാനമായി അഭ്യസിപ്പിച്ചിരുന്ന ദൃശ്യകല കഥകളിയായിരുന്നു. ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിനു തുള്ളൽക്കഥകളുടെ പ്രചാരണംനിമിത്തം സിദ്ധിച്ച പ്രശസ്തി കണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനും ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ അഭിരുചി തോന്നുകയും അദ്ദേഹവും നമ്പിയാരെക്കൊണ്ടു ചില തുള്ളലുകൾ രചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയുള്ള കൃതികളിൽ കവി മാത്തൂർഭഗവതിയെ വന്ദിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"നഗവരനന്ദിനി മാത്തൂരമരും
ഭഗവതി സതതം കാത്തരുളേണം"

എന്നു ഘോഷയാത്രയിലും,

"മാത്തൂരാലയംതന്നിൽ മരുവും മംഗളാകാരേ
കാത്തുകൊൾക നീ കേളി കളരിവാസിനി കാളി"

എന്നു പൌണ്ഡ്രകവധത്തിലും ഉള്ള പ്രസ്താവനകൾ നോക്കുക. സഭാപ്രവേശം, പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം, ഹരിശ്ചന്ദ്രചരിതം എന്നീ കൃതികൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു് അമ്പലപ്പുഴ പിടിച്ചടക്കിയതിനുമേലാണു് കവി രചിച്ചതു്. തന്നിമിത്തം അവയിൽ മാത്തൂർഭഗവതിയെ വന്ദിക്കുന്നതിനു പ്രത്യേകകാരണമുണ്ടെന്നും വിചാരിക്കാം. 919–ൽത്തന്നെ മാത്തൂർപ്പണിക്കർ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യനായ ഇട്ടിക്കോന്തപ്പണിക്കരേയും കൊണ്ടു തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ തുള്ളൽ കളിപ്പിക്കുവാൻ പോയിരുന്നു എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. അതിനുമുൻപു കണ്ടൻകരിങ്കാവിലും മാത്തൂരിലും തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തിനു് അഭിവൃദ്ധി വന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണു്. ഉണ്ണിരവിക്കുറുപ്പിനും മാത്തൂർപ്പണിക്കർക്കും മുപ്പത്തിരണ്ടു തുള്ളലുകൾ വീതമാണു് നമ്പിയാർ എഴുതിക്കൊടുത്തതു് എന്നൊരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. അതിൻെറ പരമാർത്ഥത്തെപ്പററി ഒന്നും പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയിരിക്കുന്നു.

തുള്ളൽക്കഥകളുടെ വകഭേദങ്ങൾ:— തുള്ളൽക്കഥകൾ (1) ഓട്ടൻ (2) ശീതങ്കൻ (3) പറയൻ എന്നിങ്ങനെ മൂന്നു വകയായി തരംതിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ വിഭജനം പ്രായേണ പ്രയോക്താക്കളുടെ വേഷവിധാനത്തേയും പ്രയുക്തങ്ങളായ വൃത്തങ്ങളുടെ വിഭിന്നതയേയും ആസ്പദമാക്കിയിട്ടുള്ളതാണെന്നു പറയാം. പതിഞ്ഞ മട്ടിൽ പാടേണ്ടതാണു് പറയൻതുള്ളൽ. അതിനെക്കാൾ മുറുകി ശീതങ്കൻതുള്ളലും അതിലുമധികം വേഗത്തിൽ ഓട്ടൻതുള്ളലും പാടേണ്ടതുണ്ടു്. പറയൻവേഷം കെട്ടി പടയണിക്കു വരുന്നവർ ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന ചില വൃത്തങ്ങളിലായിരിക്കണം നമ്പിയാർ ആ പേരുള്ള തുള്ളലുകൾ നിർമ്മിച്ചതു്. കൃഷ്ണാർജ്ജുനയുദ്ധം അഥവാ മാധവലീല എന്നൊരു തുള്ളൽ 1089–ലെ ഭാഷാപോഷിണി മാസികയിൽ പ്രസിദ്ധീകൃതമായിട്ടുണ്ടു്. 'അരയൻ' (രാജാവു്), 'അയൻ', 'മടന്ത', 'പുകന്തു', 'ഉരത്തു'(ഉരച്ചു) മുതലായ പഴയ ഭാഷാപദങ്ങൾ ആ കൃതിയിൽ കാണുന്നു എന്നുമാത്ര

മല്ല, സംസ്കൃതഭാഷയിൽ സ്വല്പവും പരിചയമില്ലാത്ത ഒരാളാണ് അതിന്റെ പ്രണേതാവെന്നു് അതിലെ മിക്ക ഈരടികളും വിളിച്ചുപറയുകയും ചെയ്യുന്നു. ''കൃഷ്ണാർജ്ജുനയുദ്ധം പാട്ടുശാസ്ത്രം സമാപ്തം'' എന്നാണു് ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ എഴുതീട്ടുള്ളതു്. പറയൻതുള്ളലിലെ വൃത്തങ്ങളല്ലാതെ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുമില്ല. അതു നമ്പിയാർക്കു മുൻപു് ആരോ എഴുതിയ ഒരു തുള്ളലായിരിയ്ക്കാം. ഏവഞ്ച അത്തരത്തിലുള്ള കൃതികൾക്കു നമ്പിയാർ മുമ്പുണ്ടായിരുന്ന പേരുതന്നെ കൊട്ടുത്തുവെന്നു് അനുമാനിയ്ക്കുന്നതിൽ അനൗചിത്യമില്ല. ശീതങ്കൻ എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം എന്തെന്നു പറവാൻ വൈഷമ്യമുണ്ടു്. 'ശീതങ്കൻ' 'ചേതുങ്ക'ന്റെ (ദേശിങ്ങനാട്ടു് എന്നു കൊല്ലം ദേശത്തിനു പേരുണ്ടായിരുന്നുവല്ലോ) രൂപഭേദമായിരിയ്ക്കുമോ? അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ദേശിങ്ങനാട്ടിൽ ഏതോ ഒരു ആശാനാൽ ഉപജ്ഞാതമാകകനിമിത്തം അത്തരത്തിലുള്ള തുള്ളലിനു് ആ പേർ വന്നു എന്നു സങ്കല്പിയ്ക്കാം.

ഓട്ടൻതുള്ളൽ എന്നതു പണ്ടു് 'ഓട്ടംതുള്ള'ലായിരിക്കണം. ഓട്ടമെന്നാൽ പഴയ മലയാളത്തിൽ വേഗമെന്നർത്ഥം. തരംഗിണി, അർദ്ധകേക, വക്ത്രം, സ്വാഗത, സുമംഗല, ശിതാഗ്ര, ഹംസപ്ലുതം, അജഗരഗമനം, മദമന്ഥര എന്നീ വൃത്തങ്ങൾ ഓട്ടനിലും; കൃശമദ്ധ്യ, കാകളി, കളകാഞ്ചി, പരുസ്തകാഞ്ചി എന്നീ വൃത്തങ്ങൾ ശീതങ്കനിലും; ഇവയിൽച്ചിലതിനുപുറമേ മല്ലിക എന്ന വൃത്തം പറയനിലും പ്രയോഗിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും തരംഗിണിയും അർദ്ധകേകയും ഓട്ടനിലും, കൃശമദ്ധ്യയും കാകളിയും ശീതങ്കനിലും, വക്ത്രവും മല്ലികയും പറയനിലും പ്രധാനമായി അംഗീകരിച്ചുകാണുന്നു. തുള്ളൽക്കഥകളിൽ പ്രയോക്തവ്യങ്ങളായ സകലവൃത്തങ്ങളും മാത്രാവൃത്തങ്ങളാകയാൽ അക്ഷരങ്ങൾക്കല്ല മുഖ്യഗണന എന്നുകൂടി ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. ശീതങ്കനെന്ന പദം നമ്പിയാർ ഒരിടത്തും ഉപയോഗിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ഓട്ടനേയും പറയനേയും പററി പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു.

> ''വാട്ടംവരാതേ ചിലരോട്ടൻതുള്ളലും നല്ല–
> പാട്ടും കവികൾ വിളയാട്ടം പ്രകടിക്കുന്നു.''

എന്നു സത്യാസ്വയംവരത്തിലും,

> ''പണ്ടൊരു പടയണി കാണ്മാനെന്നെ–
> ക്കൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടാനീ വിദ്വാൻ.
> ....
> അക്കരെയുള്ളൊരു തുള്ളക്കാരൻ
> തെക്കേത്തട്ടേൽ വന്നുകരേറി
> പറയൻകഥ ചൊല്ലാനൊരു ഗണപതി
> കറയെച്ചൊല്ലിത്തുള്ളുന്നേരം

ധൃഷ്ടനൊരുത്തൻ വന്നു വടക്കേ–
ത്തട്ടേൽക്കേറിത്തുള്ളൽ തുടങ്ങി
ശുണ്ഠികടിച്ചു മുറിക്കാൻ തമ്മിൽ–
ശ്ശണ്ഠതുടങ്ങി പ്രഹരംകൂട്ടി''

എന്നു രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിലും ഉള്ള പംക്തികൾ നോക്കുക. പടയണിക്കു പറയൻതുള്ളൽ പണ്ട് അഭിനയിച്ചിരുന്നു എന്നും രണ്ടാമത്തെ ഉദാഹരണത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

തുള്ളൽക്കഥയുടെ നിർമ്മാണകാലം—929–നുമുൻപ്:— നമ്പിയാരുടെ തുള്ളലുകളിൽ ചിലതിൻെറയെല്ലാം നിർമ്മാണകാലം ഏതെന്ന് അവയുടെ പീഠികകളിൽ കാണുന്ന ദേവതാവന്ദനത്തിൽ നിന്നും മററും വിശദമാകുന്നു. (1) കല്യാണസൗഗന്ധികം (2) കിരാതം (3) ഘോഷയാത്ര (4) സ്യമന്തകം (5) ത്രിപുരദഹനം (6) സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം (7) കാർത്തവീര്യവിജയം എന്നീ കൃതികളിൽ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിനെ വന്ദിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് അവ 929–നു മുൻപ്—പക്ഷേ നമ്പിയാർ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസം തുടങ്ങിയതായി വിചാരിക്കാവുന്ന 919–നുമുൻപുതന്നെ—രചിച്ചതായിക്കരുതാവുന്നതാണ്. കണ്ടങ്കരിങ്കാവിലെ ഭദ്രകാളിക്കു പുറമേ തകഴി ശാസ്താവ്, അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണൻ, കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ശിവൻ ഈ ദേവതകളേയും, ''ചെമ്പകനാട്ടിന്നലങ്കാരഭൂതനാം തമ്പുരാൻ ദേവനാരായണസ്വാമി''യേയും കവി കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ നമസ്കരിക്കുന്നു. കിരാതത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നതും ഇവരെത്തന്നെയാണ്. ഘോഷയാത്രയിൽ കിള്ളിക്കുറിശ്ശിത്തേവർക്കുപകരം മാത്തൂർദേവിയെ തൊഴുതിരിക്കുന്നു എന്നുമാത്രമേ വ്യത്യാസമുള്ളു. ഇങ്ങനെ ഓരോ കൃതിയും നോക്കിക്കണ്ടുകൊള്ളേണ്ടതാണ്. കാർത്തവീര്യവിജയത്തിൻെറ അപ്രകാശിതമായ പീഠികയിൽ

''അമ്പലപ്പുഴതന്നിലിമ്പമായ് വാണരുളും
തമ്പുരാനെൻെറ കൃഷ്ണൻ മുമ്പിൽ വിളങ്ങിടേണം.
ചെമ്പകനാട്ടിൻപ്രഭു വൻപൻ നൃവരന്മാരിൽ
മുൻപൻ വളരെധനസമ്പത്തു വർദ്ധിപ്പിച്ച
തമ്പുരാനിന്ദ്രതുല്യൻ തൻപദാംബുജങ്ങളെ–
ക്കുമ്പിട്ടുവണങ്ങുന്നേനൻപിലനുദിനവും''

എന്ന പംക്തികൾ കടമാളൂർമഠത്തിലെ ആയിരത്തെട്ടു ദൈവതങ്ങളെ വന്ദിക്കുന്നതിനുമുൻപു ഘടിപ്പിച്ചുകാണുന്നു. പക്ഷേ ആ തുള്ളൽ കടമാളൂർവച്ചെഴുതിയതായിരിക്കാം. (8) ഗണപതിപ്രാതലിലും ആ തമ്പുരാനെ സ്തുതിച്ചിട്ടുണ്ട്.

929–933 ഈ കൊല്ലങ്ങൾക്കിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്ത്:—(9) പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം (10) ഹരിണീസ്വയംവരം (11) കൃഷ്ണലീല (12) ഹനുമദുത്ഭവം (13) സഭാപ്രവേശം (14) പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം (15)

പൌണ്ഡ്രകവധം ഈ ഏഴു തുള്ളൽക്കഥകളിൽ നമ്പിയാർ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിനെ പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഇവ അവിടന്നു് അമ്പലപ്പുഴ പിടിച്ചടക്കിയതിനും തീപ്പെട്ടതിനും ഇടയ്ക്കാണു് നമ്പിയാർ രചിച്ചതെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. പ്രദോഷമാഹാത്മ്യത്തിൽ "ഫണിപതിശയനനനന്തപുരേശ"നെ കവി നമസ്കരിക്കുന്നു. "വഞ്ചിമഹീപതി വരഗുണശേഖരനാഞ്ചിതവിമലമഹാഗുണസഞ്ചയൻ" എന്നും മററും തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിനേയും പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ മഹാരാജാവു മാർത്താണ്ഡവർമ്മതന്നെയാണെന്നുള്ളതിനെപ്പററി സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. കുണ്ഡിനരാജാവായ ഭീഷ്മകനെന്ന വ്യാജത്തിൽ നമ്പിയാർ മേല്പടി കൃതിയിൽ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ രാജ്യഭാരത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നു. "ശോഭാസമുദയപൂർണ്ണസുവർണ്ണതുലാഭാരാദിമഹാദാനങ്ങളും" എന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു് ആ മഹാരാജാവു് 925–928 ഈ കൊല്ലങ്ങൾക്കിടയിൽ നടത്തിയ തുലാഭാരം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഷോഡശമഹാദാനങ്ങളെപ്പററിയാണു്. "മന്ത്രജപം ബഹുമുറജപമൊരു ദിശി" എന്ന വരിയിൽ സൂചിതമായ മുറജപം 931–ലേതായിരിക്കണം. അങ്ങനെ 931–ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണു് പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം രചിച്ചതെന്നു തെളിയുന്നു. ഹരിണീസ്വയംവരത്തിന്റേയും ഹനൂമദുത്ഭവത്തിന്റേയും ആവിർഭാവത്തെപ്പററി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൽ കവി ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമി, തിരുവട്ടാററു് ആദികേശവസ്വാമി, ശുചീന്ദ്രത്തു സ്ഥാണുമൂർത്തിയും തെക്കൻപെരുമാളും (വിഷ്ണു), കന്യാകുമാരി ഭഗവതി ഈ ദേവതകളെ നമസ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണലീലയിൽ സ്തുതിക്കുന്നതും പ്രായേണ ഈ ദേവതകളെത്തന്നെയാണു്. അതു കഴിഞ്ഞു്,

"വേണാട്ടുകരനാട്ടിലിയലുമീശ്വരന്മാരു–
മോണാട്ടുകരനാട്ടിലിയലുമീശ്വരന്മാരും
ചേണാർന്നീടിന ദക്ഷിണോത്തരബിംബലീനാട്ടിൽ
കാണാകുന്നൊരു ദേവാധീശന്മാർകളും പിന്നെ
അമ്പലപ്പുഴ വാഴുമരവിന്ദാക്ഷനുമെന്റെ
വമ്പിച്ച പരബ്രഹ്മസ്വരൂപികൾ വഴിപോലെ
സമ്പന്നപ്രകാശത്തെ വരിച്ച വഞ്ചിരാജന്റെ
സമ്പത്തിന്നനുകൂലം പ്രകാശിച്ചു വിളങ്ങുന്നു.
പാർത്താലത്ഭുതം ബാലമാർത്താണ്ഡക്ഷിതീശന്റെ
വാർത്താവൈഭവമെല്ലാമോർത്താലന്തമില്ലേതും.
മാർത്താണ്ഡപ്രതാപൻ ശ്രീമാർത്താണ്ഡാവനീചന്ദ്രൻ"

എന്നു വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതിൽനിന്നു തെക്കുംകൂർ, വടക്കുംകൂർ, അമ്പലപ്പുഴ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾ മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു സ്വാധീനപ്പെടുത്തിയതിനുമേലാണു് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മിതി എന്നു വന്നുകൂടുന്നു. തെക്കുംകൂർ 925–ലും വടക്കുംകൂർ 927–ലുമാണു് പിടിച്ചടക്കിയതു്. സമാ

പ്രവേശത്തിൽ മാത്തൂരംബികയേയും ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിയേയും മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിനേയുമാണ് വന്ദിക്കുന്നതു്.

''വഞ്ചിരാജകുലോത്തമൻ കുലശേഖരപ്പെരുമാളഹോ!
വടിവിലടിയനു വിനകളൊഴിവതിനാശ്രയം പരമാശ്രയം.
സഞ്ചിതാഖിലകർമ്മധർമ്മസുനിർമ്മലാത്തുതപൗരുഷൻ
സകലരിപുകുലശലഭദഹനമഹാനുഭാവസ്വപൂരുഷൻ
വിക്രമാതിശയങ്ങൾകൊണ്ടരിനൃപതിരാജ്യമശേഷമേ
ആക്രമിച്ചുടനാകവേ പരിപാലനേന മഹോത്സവം
ശക്രലോകസമാനമാക്കിവരുത്തി വാണരുളീടിനാൻ
അക്കുതല്യഭുജപ്രതാപനശേഷഗുണനിധി പാതു മാം''

എന്നാണു് മാർത്താണ്ഡവർമ്മപ്രശസ്തി.

''പത്മനാഭസമർപ്പിതാഖിലധനജനൻ ധരണീശ്വരൻ
പത്മനാഭപുരാഖ്യമാകിന സത്തമാശ്രു ചമച്ചുടൻ
രാമലക്ഷ്മണജാനകീഹനമൽപ്രതിഷ്ഠകൾ ചെയ്കയാൽ
ക്ഷേമമൻപൊടു ഭൂമിവാസിജനത്തിനൊക്കെ വളർത്തുടൻ
സകലജനധനവിഭവമനവധി സംഭരിച്ചരുളീടിനാൻ
സകലഹരിപദഘടിതപട്ടമതി വഞ്ചിഭൂമിപുരന്ദരൻ''

എന്നു പഞ്ചതന്ത്രോപാഖ്യാനത്തിൽ ഒരു പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. ഈ പ്രസ്താവനയിൽ പറയുന്ന തൃപ്പടിദാനം 925-ലാണല്ലോ നടന്നതു്.

''ഓത്താലത്ഭുതമേവം പ്രസിദ്ധിശാലിയാം ബാല-
മാർത്താണ്ഡാവനീപാലൻ ജയിക്കേണം ബഹുകാലം
കാർത്തവീര്യനെപ്പോലെ ഭദ്രദീപപ്രതിഷ്ഠാനം
പാർത്താലിക്ഷിതിതന്നിൽ മറ്റൊരുത്തർക്കെളുതല്ല''

എന്ന പൗണ്ഡ്രകവധത്തിലെ സൂചനയിലുള്ള ഭദ്രദീപപ്രതിഷ്ഠ 919-ലാണു് നടന്നതു്. ഈ രണ്ടു കൃതികളുടെ നിർമ്മിതിയും 929-നുമേലാണെന്നു് ഊഹിക്കുന്നതിൽ അപാകമില്ല. (16) ധ്രുവചരിതത്തിൽ പ്രകടമായി മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിനെപ്പററി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും ''മാർത്താണ്ഡതുല്യനാം മാർത്താണ്ഡപുത്രജൻ'' എന്നുള്ള വർണ്ണനയിൽനിന്നു കവി അദ്ദേഹത്തെ കടാക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നു് അനുമാനിക്കാം. അതിലെ ''ക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു പാത്രങ്ങൾ തീർപ്പിച്ചു'' തുടങ്ങിയ വരികൾ അവിടത്തെ രാജ്യഭാരത്തിന്റെ ഉപശ്ലോകനംതന്നെയാണെന്നുള്ളതിനെക്കുറിച്ചും സംശയിക്കുവാനില്ല. (17) നൃഗമോക്ഷത്തിന്റെ രചന മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ കാലത്തിലോ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ കാലത്തിലോ എന്നു ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തിപ്പറയാൻ നിവൃത്തിയില്ല.

'സകലനൃപകുലതിലകനിഹ കുലശേഖരപ്പെരുമാളഹോ!
വഞ്ചിരാജവസുന്ധരാതലകലശജലധിസുധാകരൻ
പത്മനാഭപുരേ വിളങ്ങിന പാർത്ഥിവാവലിസത്തമൻ''

എന്നീ വിശേഷണങ്ങൾ അവക്ക രണ്ടുപേക്കും യോജിക്കും. (18) കംസ കണ്ണവധവും നമ്പിയാർ തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കമ്പോൾ രചിച്ച കൃതികളിൽ ഒന്നുതന്നെയാണ്. അതിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്കും ശുചീന്ദ്രത്തു ശ്രീപരമേശ്വരനും തിരുവട്ടാററ് ആദികേശവസ്വാമിക്കും പുറമേ കവി വക്കല ജനാർദ്ദനനേയും തൃപ്പാപ്പു തുടങ്ങിയുള്ള പന്ത്രണ്ടു ശിവാലയങ്ങളിലെ മൂർത്തികളേയും വന്ദിക്കുന്നു. ആ തുള്ളൽ എഴുതിയതു് എപ്പോളെന്നു ഖണ്ഡിച്ചു പറയുവാൻ തരമില്ലെങ്കിലും അതും മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ കാലത്താണെന്നു തോന്നുന്നുണ്ടു്.

933-നുമേൽ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ കാലത്തിൽ:—(19) ഹരിശ്ചന്ദ്രചരിതത്തിൽ നമ്പിയാർ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെ

"അനന്തനൽപ്പുരംതന്നിലനന്തേ പള്ളികൊള്ളുന്നോ-
രനന്തപത്മനാഭൻതാനനന്തപ്രാഭവത്തോടേ
അനന്താലക്ഷ്മിമാരോടുമനന്താനന്ദസന്ദോഹം
മനംതന്നിലിരുന്നോരു മഹാഭക്താവലിയോടും
സമം തത്ര വിളങ്ങുന്ന സമസ്തസ്വാമി നാഥൻെറ
സമഗ്രപ്രീതിസൽപാത്രം സമഗ്രശ്രീസമായുക്തൻ
രാമതുല്യൻ മഹാവഞ്ചിരാമവർമ്മേന്ദ്രഭൂപാലൻ
കാമദൻ കോമളാകാരൻ കാമിനീമാനസമാരൻ
യാമിനീശാനനൻ വീരൻ ഭൂമിദേവപ്രിയൻ ധീരൻ
ഭൂരിസേനാപരീവാരൻ ഭൂഭുജാമേകമാധാരൻ
വഞ്ചിമാർത്താണ്ഡവർമ്മശ്രീഭാഗിനേയൻ മഹാപുണ്യം
സഞ്ചിതമഞ്ചിതമാക്കിസ്സന്തതംതാൻ ജയിക്കുന്നു"

എന്നു സ്തുതിക്കുന്നു. ഈ ഒരു തുള്ളലിൽമാത്രമേ ആ മഹാരാജാവിൻെറ നാമധേയം പ്രത്യേകമായി സ്മരിച്ചുകാണുന്നുള്ളു.

ബാക്കിയുള്ള തുള്ളലുകൾ:—നമ്പിയാരുടെ കൃതികളെന്നു പറയുന്ന ശേഷം തുള്ളലുകളിൽ (20) പുളിന്ദീമോക്ഷം (21) നാളായണീചരിതം (22) കീചകവധം ഇവ മൂന്നും അദ്ദേഹത്തിൻേറതുതന്നെയെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ആദ്യത്തെ രണ്ടു കൃതികളിലും അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണൻ, തകഴി ശാസ്താവു്, കിള്ളിക്കുറിശ്ശി മഹാദേവൻ ഈ മൂന്നു ദേവന്മാരെയേ കവി സ്മതിക്കുന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ടു് ഇവ നമ്പിയാർ ചെമ്പകശ്ശേരി രാജാവിൻെറ ആശ്രിതനായി താമസിക്കുന്ന കാലത്താണ് നിർമ്മിച്ചതെന്നു് ഊഹിക്കണം. രാജപ്രശസ്തി കാണാത്തതു് അത്ര സാരമാക്കാനില്ല. കീചകവധത്തിൽ കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ങലത്തു ശിവനെയും അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണനെയും മാത്രമേ കവി സ്മരിക്കുന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ടു് അതും അക്കാലത്തെ നിബന്ധനമെന്നുതന്നെ കണക്കാക്കാം. അതിൽ വിരോധമില്ല. (23) രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിൽ കടമാളൂർ വേട്ടക്കൊരുമകനേയും അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണനേയും വന്ദിക്കുന്നു. കടമാളൂർത്തേവരെ ചെമ്പ

കശ്ശേരി രാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നപ്പോളല്ലാതെ വർണ്ണിച്ചിരുന്നിരിക്കുകയില്ല. (24, 25) നളചരിതത്തിലും സന്താനഗോപാലം ഓട്ടൻതുള്ളലിലും കിള്ളിക്കുറിശ്ശിത്തേവരെമാത്രമേ വന്ദിച്ചിട്ടുള്ളു. എങ്കിലും അന്തരംഗപരിശോധനകൊണ്ടു് അവ രണ്ടും നമ്പിയാരുടെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു് ഒരുവിധം തീർച്ചപ്പെടുത്താം. (26) ഇതുപോലെതന്നെയാണു് മാത്തൂർ ഭഗവതിയെമാത്രം വന്ദിക്കുന്ന സത്യാസ്വയംവരത്തിന്റെ അവസ്ഥയും. ഇനി വന്ദനങ്ങൾ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ചില തുള്ളലുകളുണ്ടു്. അവയിൽ (27) അഹല്യാമോക്ഷം (28) സീതാസ്വയംവരം (29) രാവണോത്ഭവം (30) ബാലിവിജയം (31) ഹിഡിംബവധം (32) ബകവധം (33) പാത്രചരിതം ഓട്ടൻ (34) ബാണയുദ്ധം (35) ശീലാവതീചരിതം (36) ചന്ദ്രാംഗദചരിതം (37) ഗോവർദ്ധനചരിതം (38) കാളിയമർദ്ദനം (39) രാമാനുചരിതം ഓട്ടൻ (40) നിവാതകവചവധം ഓട്ടൻ (41) ബാല്യുത്ഭവം (42) ദക്ഷയാഗം എന്നിവ നമ്പിയാരുടെ കൃതികളാണെന്നു സഹൃദയന്മാർക്കു് ഒരിക്കൽ വായിച്ചാൽപ്പോലും ബോധ്യമാകുന്നതാണു്.

നമ്പിയാരുടേതല്ലാത്ത തുള്ളലുകൾ:—നളചരിതത്തിനും പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനത്തിനും ഹരിണീസ്വയംവരത്തിനും ഹരിശ്ചന്ദ്രചരിതത്തിനും ത്രിപുരദഹനത്തിനും ഈരണ്ടു കളങ്ങളുണ്ടു്. ഒരു കളമെന്നാൽ ഒരവസരത്തിൽ രംഗപ്രവേശം ചെയ്യേണ്ട ഭാഗം എന്നർത്ഥം. ഓരോ കഥയേയും ഓരോന്നായിത്തന്നെ കണക്കാക്കി ആകെ 56 തുള്ളലുകളാണു് റെയ്സിയാർ സമാഹരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. സുന്ദോപസുന്ദയുദ്ധം അദ്ദേഹം മുദ്രണം ചെയ്തിട്ടില്ല. അതുംകൂടി ചേർത്താൽ അമ്പത്തേഴായി. അവയിൽ മുമ്പു നാമഗ്രഹണംചെയ്ത 42 തുള്ളലുകളും തള്ളിയാൽ അവശേഷിക്കുന്നതു പതിനഞ്ചു കഥകളാണല്ലോ. ആ തുള്ളലുകളെ നമ്പിയാരുടെ കൃതികളായി ഗണിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. (1) നിവാതകവചവധം ശീതങ്കനും (2) അംബരീഷചരിതവും കൊല്ലം പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പൂന്തോട്ടത്തു വലിയ ദാമോദരൻനമ്പൂരിയുടെ പ്രബന്ധങ്ങളാണു്. (3) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം പറയനിൽ വെണ്മണി മഹൻനമ്പൂരിപ്പാടു നമ്പിയാരുടെ രീതിപിടിച്ചു് അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണനേയും തകഴി ശാസ്താവിനേയും കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ശിവനേയും വാസുദേവപുരത്തു കൃഷ്ണനേയും വന്ദിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അതു കണ്ടു വായനക്കാർ ഭ്രമിച്ചുപോകരുതു്. വെണ്മണിയുടെ ഇഷ്ടദേവത ഐരാണിക്കുളത്തു ശിവനാണു്. ആ ദേവനെ "തിരുവൈരകീലതടാകവാസിമഹേശ്വരൻ" എന്നു് അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നതിനുപുറമേ 1055മുതൽ 1060വരെ തിരുവിതാങ്കൂർ വാണിരുന്ന വിശാഖംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ കല്പനയനുസരിച്ചാണു് താൻ ആ തുള്ളൽ രചിക്കുന്നതെന്നു വ്യക്തമായി രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുമുണ്ടു്. ഗജേന്ദ്രമോക്ഷത്തിന്റെ ആവിർഭാവം 1056–ലായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു മററു പ്രകാരത്തിൽ അറിയുകയും ചെയ്യാം. (4) ഐരാവണവധം രാമപുരത്തു വാരിയരുടെ വാങ്മ

യമാണെന്നു മുൻപിലത്തെ അധ്യായത്തിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. (5) സ്വാരസ്യത്തിനു വളരെ കുറവുള്ള കൃഷ്ണാർജ്ജുനവിജയം നമ്പിയാരുടെ ശിഷ്യനായ അമ്പയാറവു പണിക്കർ എന്ന ഒരു കവിയുടെ കൃതിയാണു്. (6) ഐരാവതപൂജ (7) സുന്ദരീസ്വയംവരം ഇവ മറ്റൊരു ശിഷ്യനായ കോയിപ്പുറത്തു പണിക്കരുടെ കൃതിയാണെന്നു പറയുന്നു. പണിക്കർ ചങ്ങനാശ്ശേരിത്താലൂക്കിന്റെ കിഴക്കുഭാഗത്തുള്ള ചിറക്കടവു പകുതിയിൽ കൂവത്താഴ എന്നുകൂടി പേരുള്ള ചിറക്കടവു ശിവക്ഷേത്രത്തിനു സമീപം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കോയിപ്പുറത്തു് എന്ന ഭവനത്തിൽ ജനിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരെന്തെന്നറിയുന്നില്ല. അദ്ദേഹം കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതിയുടെ ഭക്തനും ഒരു നല്ല മന്ത്രവാദിയുമായിരുന്നു. സുന്ദരീസ്വയംവരത്തിൽ ശ്രീകുരുംബവാസിനി(കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭഗവതി)യേയും, ശൃംഗാലയ(ശൃംഗപുരം, ചിങ്ങപുരത്തുതളി, കൊടുങ്ങല്ലൂരിലെ ഒരു ശിവക്ഷേത്രം)വാസിയായ ശിവനേയും നമസ്കരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇവ കൂടാതെ രാമാനുചരിതം എന്ന പേരിൽ ഒരു ഓട്ടൻതുള്ളൽ അദ്ദേഹവും രചിക്കുകയുണ്ടായി എന്നും അതിൽ "മൂന്നു തിരിഞ്ഞൊരു മുപ്പുറമുള്ളീധന്യാത്മാവേ മോഹിച്ചുംപോയ്" എന്ന ഈരടി നമ്പിയാർ വായിച്ചപ്പോൾ അതിലെ അശ്ലീലത്വം പരിഹരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി "മൂന്നു തിരിഞ്ഞൊരു മുക്കാൽനാഴിക ധന്യാത്മാവേ മോഹിച്ചും പോയ്" എന്നു തിരുത്തിക്കൊടുത്തുവെന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. ദക്ഷയാഗം പണിക്കരുടെ വാങ്മയമാണെന്നു ചിലർ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും എനിക്കു് അതു സമ്മതിക്കുവാൻ തോന്നുന്നില്ല. (8) ലങ്കാമർദ്ദനത്തിൽ വില്വാദ്രിനാഥനായ ശ്രീരാമൻ, ഗുരുവായൂരപ്പൻ, അമ്പലപ്പുഴക്കൃഷ്ണൻ, ഹരിപ്പാട്ടു സുബ്രഹ്മണ്യൻ എന്നീ ദേവന്മാരെയാണു് കവി നമസ്കരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. കവിതയ്ക്കു ഗണപതിപ്രാതൽ മുതലായ ചില ഭാഗങ്ങളിൽ ഫലിതവും ചമൽക്കാരവുമുണ്ടെങ്കിലും എഴുത്തച്ഛന്റെ അധ്യാത്മരാമായണത്തെ ചില ഈരടികളിൽ ഒരു പ്രതിഭാശാലിക്കു യോജിക്കാത്തവിധത്തിൽ കവി ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനുപുറമേ ശീതങ്കനിൽ പ്രയോഗിക്കാറുള്ള കൃശമധ്യാവൃത്തം ഈ ഓട്ടൻതുള്ളലിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുമുണ്ടു്. ഇന്ദുവദനയ്ക്കു പ്രവേശമനുവദിച്ചുകാണുന്നതു് ഈ തുള്ളലിലെ മറ്റൊരു വൈജാത്യമാണു്. ഈ കാരണങ്ങളാൽ പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ കർത്തൃത്വം അജ്ഞാതനാമാവായ മറ്റൊരു കവിയിൽ ആരോപിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. (9) കിമ്മീരവധം (10) ദുര്യോധനവധം (11) അന്തകവധം (12) പ്രഹ്ലാദചരിതം (13) പാത്രചരിതം ശീതങ്കൻ (14) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം (15) ധേനുകവധം എന്നീ തുള്ളലുകൾ നമ്പിയാരുടേതല്ലെന്നു പറയത്തക്കവണ്ണം അത്രമാത്രം നിർജ്ജീവങ്ങളാണു്. നമ്പിയാർ ആകെക്കൂടി 64 തുള്ളലുകൾ രചിച്ചതായി ഐതിഹ്യമുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ നാല്പതോ നാല്പത്തഞ്ചോ തുള്ളലുകളിലധികം നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല.

നമ്പിയാരുടെ തുള്ളലുകളുടെ വിഭാഗഗണനം:— മേൽ പ്രസ്താവിച്ച നാല്പത്തിരണ്ടു കഥകളിൽ പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം,

കിരാതം, രുക്മിണീസ്വയംവരം, ഘോഷയാത്ര, കാർത്തവീര്യാർജ്ജുന വിജയം, സ്യമന്തകം, രാമാനുചരിതം, നളചരിതം, അഹല്യാമോക്ഷം, ബാണയുദ്ധം, പാത്രചരിതം, സന്താനഗോപാലം, സീതാസ്വയംവരം, ശീലാവതീചരിതം, രാവണോത്ഭവം, ബാലിവിജയം, സത്യാസ്വയംവരം, ചന്ദ്രാംഗദചരിതം, ഹിഡിംബവധം, ബകവധം, ഗോവർദ്ധനചരിതം, നിവാതകവചവധം ഇവ ഓട്ടൻതുള്ളലുകളും; കല്യാണസൌഗന്ധികം, ഹരിണീസ്വയംവരം, ധ്രുവചരിതം, കൃഷ്ണലീല, ബാല്യുത്ഭവം, കാളിയമർദ്ദനം, ഗണപതിപ്രാതൽ, ഹനുമദുത്ഭവം, പൌണ്ഡ്രകവധം, നൃഗമോക്ഷം ഇവ ശീതങ്കൻതുള്ളലുകളും; സഭാപ്രവേശം, ത്രിപുരദഹനം, കംഭകർണ്ണവധം, ഹരിശ്ചന്ദ്രചരിതം, പുളിന്ദീമോക്ഷം, നാളായണീചരിതം, പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം, ദക്ഷയാഗം, കീചകവധം, സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം ഇവ പറയൻതുള്ളലുകളുമാകുന്നു. ഈ കൃതികളെല്ലാം കവനവിഷയത്തിൽ സമസ്കന്ധങ്ങളെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല. ഓട്ടനിൽ ഘോഷയാത്രയും ശീതങ്കനിൽ ഹരിണീസ്വയംവരവും പറയനിൽ സഭാപ്രവേശവും മികച്ചുനില്ക്കുന്നു. നളചരിതത്തിലും ശീലാവതീചരിതത്തിലും നമ്പിയാരുടെ പൂർവ്വകൃതികളായ നളചരിതം കിളിപ്പാട്ടിൻേറയും ശീലാവതിയുടേയും അനുരണനം കേൾക്കാവുന്നതാണ്. പ്രദോഷമാഹാത്മ്യം, ചന്ദ്രാംഗദചരിതം, പുളിന്ദീമോക്ഷം ഇവ ശിവപുരാണത്തിൽ നമ്പിയാർതന്നെ അനുകീർത്തനം ചെയ്തിട്ടുള്ള കഥകളാണ്. ചന്ദ്രാംഗദചരിതത്തിലെ ഇതിവൃത്തം സോമവാരവ്രതമാഹാത്മ്യമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

തുള്ളൽക്കഥാപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ഉദ്ദേശം:—കുഞ്ചൻനമ്പിയാർ തുള്ളൽക്കഥകൾ രചിച്ചതു ശ്രോതാക്കളെ ആസ്തികന്മാരും ഈശ്വരഭക്തന്മാരും സദാചാരനിരതന്മാരുമാക്കിത്തീർക്കണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിമാത്രമായിരുന്നു. പല പ്രകാരത്തിലുള്ള അപഥസഞ്ചാരം അദ്ദേഹം തൻെറ ചുററുപാടുമുള്ള വ്യക്തികളിലും സമുദായങ്ങളിലും ദൃഢമൂലമായിക്കണ്ടു. ആത്മനാശഫലമായ ആ പ്രയാണത്തിൽനിന്നു സകലകേരളീയരേയും ആവുന്നിടത്തോളം പിൻതിരിപ്പിച്ചു, ധർമ്മത്തിൽ അവർക്ക് അഭിരുചി വളർത്തി, തദ്വാരാ ഉത്തമമായ ജീവിതം നയിക്കുന്നതിന് അവർക്കു പ്രചോദനം നല്കി കുറേക്കാലം ലോകസേവനം ചെയ്യണമെന്ന് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. അതിന് ഒരു കവിയുടെ നിലയിൽ താൻ സ്വീകരിക്കേണ്ട മാർഗ്ഗം ഏതായിരിക്കണമെന്നുള്ളതിനെപ്പററിയും അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു സംശയവും തോന്നിയില്ല. താൻ ഒരു വലിയ സംസ്കൃതകവിയായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത അദ്ദേഹം ചില തുള്ളലുകളിലും അങ്ങിങ്ങു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നുമാത്രമല്ല, സഭാപ്രവേശത്തിൽ ഒരു ബ്രാഹ്മണനെക്കൊണ്ടും ത്രിപുരദഹനത്തിൽ പിശാചുക്കളെക്കൊണ്ടും പ്രാകൃതകവിത ചൊല്ലിക്കുമ്പോൾ നാം അവയുടെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ കാണുന്നതു് ഉഷാനിരുദ്ധത്തിൻേറയും കംസവധത്തിൻേറയും കർത്താവിനെത്തന്നെയാണ്. എങ്കിലും സാമാന്യജന

ങ്ങാംക്കു സംസ്കൃതഭാഷാജ്ഞാനം ഇല്ലായിരുന്നതിനാൽ തന്റെ ഉദ്ദേശത്തിനു മലയാളം—അത്യന്തം ലളിതമായ നാടോടിമലയാളം—മാത്രമേ പ്രയോജനപ്പെടുകയുള്ളു എന്നു് ആ മഹാകവി മനസ്സിലാക്കി. ഇതിവൃത്തത്തിനു് ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളിലെ കഥകൾതന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കേണ്ടതാണെന്നും അല്ലെങ്കിൽ തന്റെ കൃതികളിൽ ആരെങ്കിലും ശ്രദ്ധിക്കുകയോ അവയ്ക്കു ധർമ്മോപദേശം ചെയ്യാനുള്ള കലീനത സിദ്ധിക്കുകയോ ചെയ്യുകയില്ലെന്നും ആ സൂക്ഷ്മദർശി ധരിച്ചു. ഇടയ്ക്കു പരിതഃസ്ഥിതികളെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന ചില ഉപകഥകൾകൂടി അങ്ങിങ്ങു ചേർത്തു് അവയ്ക്കു മോടിപിടിപ്പിക്കാമെന്നും അദ്ദേഹം കരുതി. കേരളത്തെ അധിവസിക്കുന്ന വിഭിന്നജാതിക്കാരിലും വ്യക്തികളിലും എങ്ങനെയാണു് ദുരാചാരവൈമുഖ്യം ജനിപ്പിക്കേണ്ടതു് എന്ന പ്രശ്നത്തിനും അദ്ദേഹത്തിനു് അസന്ദിഗ്ദ്ധമായ സമാധാനമുണ്ടായിരുന്നു. പൂർവ്വകഥകളെ പ്രതിപാദിക്കുക എന്ന വ്യാജത്തിൽ സ്വർഗ്ഗത്തിലും ഇതരലോകത്തിലും ഭാരതത്തിലെ വിവിധദേശങ്ങളിലും കേരളീയരെത്തന്നെ പ്രധാനമായി വർണ്ണിക്കുക; അവരുടെ സ്വഭാവദോഷങ്ങളെത്തന്നെ നിശിതമായി അധിക്ഷേപിക്കുക; എന്നാൽ ആ അധിക്ഷേപം ആരും ചിരിച്ചുപോകത്തക്കവിധത്തിലുള്ള ഫലിതവചനങ്ങളിൽ പൊതിഞ്ഞു മസൃണതയും മാധുര്യവും കലർത്തി അവരുടെ മുന്നിൽ സമർപ്പിച്ചു് അവരെക്കൊണ്ടു് അതു് ആസ്വദിപ്പിക്കുക—ഇത്തരത്തിൽ സരളവും സാധകവുമായ ഒരു കവനരീതിയാണു് അദ്ദേഹം അംഗീകരിച്ചതു്. നമ്പിയാർ തന്നെ ചിലതെല്ലാം തദ്വിഷയകമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"ഭാഷയായ്പ്പറവാനുമടിയനു സംസ്കൃതത്തിലുമൊന്നുപോൽ
ദോഷഹീനപടുത്വമല്ലുടിപ്പതുണ്ടിവിടെന്നതിൽ
ശേഷിയില്ല ഭടജ്ജനങ്ങൾ ധരിച്ചിടാ കടുസംസ്കൃതം
ഭാഷയായ്പ്പറയാമതിൽച്ചില ദൂഷണം വരുമെങ്കിലും"

എന്നു കീചകവധത്തിലും

"സജ്ജനത്തിനു സംസ്കൃതക്കവി കേൾക്ക കൗതുകമെങ്കിലും
ദുർജ്ജനത്തിനതിങ്കലൊരു രസമേതുമില്ലതുകാരണം
ഭടജനങ്ങടെ സഭയിലുള്ളൊരു പടയണിക്കിഹ ചേരുവാൻ
വടിവിയന്നൊരു ചാരുകേരളഭാഷതന്നെ ചിതംവരൂ.
കടുപടെപ്പടുകഠിനസംസ്കൃതവികടകടുകവി കേറിയാൽ
ഭടജനങ്ങൾ ധരിക്കയില്ല; തിരിക്കമൊക്കെയുമേറവടൻ;
ഭാഷയേറിവരുന്ന നല്ല മണിപ്രവാളമതെങ്കിലോ
ദൂഷണം വരുവാനുമില്ല; വിശേഷഭൂഷണമായ്വരും.
വേഷസംഗതിയോടു ചേർന്നൊരു ഭാഷ വേണമതെങ്കിലേ
ശേഷമുള്ള ജനത്തിനും പരിതോഷമെന്നു വരൂ ദൃഢം"

എന്നു സഭാപ്രവേശത്തിലും

''ചിരിക്കുന്ന കഥ കേട്ടാലിരിക്കുമായതല്ലെങ്കിൽ–
ത്തിരിക്കുമെങ്ങനെ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്ന ഭടന്മാരെ
ചിരിക്കാതെ രസിപ്പിക്കാനൊരിക്കലുമെളുതല്ലെ–
ന്നിരിക്കുന്നെങ്കിലമ്മാത്രമൂരസ്സാമെന്നതേ വേണ്ടൂ''

എന്നു കുംഭകർണ്ണവധത്തിലും

''കലികാലങ്ങളിലുള്ള കാണികൾക്കു കഥ കേട്ടാൽ
ഫലിതമുള്ളതേ നല്ലു പലക്കുമങ്ങനെതന്നെ.
വലിപ്പമുള്ളവർകൾക്കും വയസ്സു ചെന്നവക്കും നൽ–
ക്കുലത്തിലുള്ളവർകൾക്കും നാരിമാക്കും ശിശുക്കൾക്കും
ചിരിപ്പാൻ സംഗതിയുള്ള കവികൾ ചൊല്ലിയെങ്കിൽക്കു–
ട്ടിരിപ്പാനാഗ്രഹമുണ്ടാമെന്നിയേ സൽകഥ കേട്ടാൽ
തിരിപ്പാനെന്തൊരു മാഗ്ഗമെന്നു നോക്കുന്നവരേറും.
മരിപ്പാനൊട്ടടുത്താലും മാധവൻെറ പദാംഭോജം
സ്മരിപ്പാൻ ഭാവമില്ലാക്കുമെന്തൊരു നിമ്മരിയാദം?''

എന്നു ഹനുമദുത്ഭവത്തിലും

''ഹാസത്തിന്നൊരു മാഗ്ഗം ചില ദിക്കിലതും വേണം
പ്രാസത്തിന്നൊരേടത്തും കുറവില്ലാതിരിക്കേണം.
....
മെച്ചത്തിലൊരു കഥ പറവാനാഗ്രഹമെങ്കി–
ലിച്ഛയ്ക്കു ചേന്നപോലെ താളവും മേളവും വേണം.
കഥയിൽസ്സംഗതി ചേത്തു കഥിക്കുമ്പോളതിൽക്കൂടി–
ക്കഥിക്കേണ്ടിവരും കുത്തുകവികളും ചില ദിക്കിൽ.
അതുകൊണ്ടു ഭവാന്മാക്കു വൈരമേതും ഭവിക്കൊല്ല
ഹിതജ്ഞന്മാരറിഞ്ഞെല്ലാം സഹിക്കേണം; വണങ്ങുന്നേൻ''

എന്നു പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനത്തിലുമുള്ള വചനങ്ങൾ നോക്കുക. നമ്പിയാക്കു പരപ്പും ആഴവുമുള്ള പ്രകൃതിനിരീക്ഷണപാടവം, വിവിധജനങ്ങളുടെ മനോവൃത്തികളെ അവയുടെ വിശദതോമുഖമായ രൂപത്തിൽ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുള്ള വൈഭവം, അവരുടെ കുറവും കുററവും താഴ്ചയും വീഴ്ചയും അതിലേക്കു പ്രത്യേകമായുള്ള ഏതോ ഒരു നൂതനേന്ദ്രിയം കൊണ്ടെന്നപോലെ കണ്ടുപിടിച്ച് അവയെ അപഹസിക്കുവാനുള്ള പ്രാഗല്ഭ്യം, വസ്തുതത്ത്വപ്രതീതി പരിപൂർണ്ണമായി ജനിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ അതിൻെറ സകലഘടകാംശങ്ങളേയും യഥോചിതം വ്യൂഹനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള നൈപുണ്യം ഇത്യാദി സിദ്ധികൾ നൈസർഗ്ഗികങ്ങളായിരുന്നു. അവ ചാക്കിയാന്മാരുമായുള്ള സംസർഗ്ഗംനിമിത്തം അത്യധികമായ പരിപുഷ്ടിയെ പ്രാപിച്ചു എന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ സിദ്ധികളോടുകൂടി അവയുടെ പ്രകാശനത്തിന് ആവശ്യകമായ മുഗ്ദ്ധഭാഷയും സ്വാധീനമായപ്പോൾ അദ്ദേഹം താൻ സങ്കല്പിച്ച

പുതിയ സാഹിത്യപ്രസ്ഥാനത്തിൻെറ ഉപജ്ഞാതൃത്വത്തിന സർവ്വഥാ അൎഹത്തമനായിത്തീൎന്നു.

തുള്ളൽക്കഥകളിലെ ഭാഷ:—രാഘവീയത്തിലേയും സീതാരാഘവീയത്തിലേയും രാമപാണിവാദനെയല്ല നാം നളചരിതത്തിലും ശിവപുരാണത്തിലും കാണുന്നതെന്നു മുൻപു പറഞ്ഞുവല്ലോ. തൻെറ വ്യാകരണപാണ്ഡിത്യവും മററും വരാകിയായ കൈരളിക്ക വഹിക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു നല്ലപോലെ അറിയാമായിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തിലെ ശബ്ദശുദ്ധി ഭാഷയിൽ അതുതന്നെ പരിപാലിക്കണമെന്നു് അക്കാലത്തു് ആൎക്കും നിഷ്കൎഷയില്ലായിരുന്നതിനാൽ, ആ സാമാന്യനിയമത്തിനു് അദ്ദേഹവും വിധേയനായി. ദൃശ്യപ്രബന്ധങ്ങളായ ആട്ടക്കഥകളും തുള്ളൽക്കഥകളും രചിക്കുമ്പോൾ കിളിപ്പാട്ടുകളിലെ രാമപാണിവാദനു പിന്നെയും പല പടികൾ താഴോട്ടേയ്ക്കു വാങ്ങിവരണമെന്നു സ്വാഭാവികമായിത്തോന്നി. ആ പ്രബന്ധങ്ങൾ അഭിനയിയ്ക്കേണ്ടതു പ്രായേണ അവ്യുൽപന്നന്മാരാണെന്നും സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾപോലും അവൎക്കു് ഏറെക്കുറെ അൎത്ഥാവബോധമുണ്ടാക്കത്തക്ക വിധത്തിലേ രചിക്കാവൂ എന്നും അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. അതുകൊണ്ടാണു് ശംബരവധം തുടങ്ങിയ ആട്ടക്കഥകളിലും തുള്ളൽക്കഥകളിലും അദ്ദേഹം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ സാമാന്യേന നിൎഗ്ഗുണങ്ങളായി കാണുന്നതു് എന്നു ഞാൻ ഊഹിയ്ക്കുന്നു. തുള്ളൽക്കഥകളിലെ പദപ്രയോഗത്തിൽ നമ്പിയാർ ഉച്ഛൃംഖലനായിക്കാണപ്പെടുന്നു. ശാസ്ത്രദൃഷ്ട്യാ സമാധേയങ്ങളല്ലാത്ത അനേകം ശബ്ദങ്ങൾ അവയിലുണ്ടു്. എങ്കിലും അത്തരത്തിലുള്ള വൈകല്യങ്ങളെല്ലാം അവയിലെ കവിതയുടെ ലാളിത്യാദിഗുണങ്ങളിൽ അസ്തമിതങ്ങളായിപ്പോകുന്നു. നമ്പിയാർ തുള്ളൽക്കഥകളിൽ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലെ നിരവധി ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു് ആശയങ്ങൾ അവസരോചിതമായി പരാവൎത്തനംചെയ്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ആ പരാവൎത്തനത്തിനു മൂലത്തെക്കാൾ പലപ്പോഴും മാധുൎയ്യം കൂടിനില്ക്കുന്നു എന്നുള്ളതിനു സഹൃദയഹൃദയംതന്നെയാണു് സാക്ഷി. "കണ്ഠാശ്ലേഷസമന്തരേണ രടിതം ഗാഹസ്വ കാക! സ്വയം" എന്ന ശ്ലോകം കിരാതത്തിലും "ചീയതേ ബാലിശസ്യാപി" എന്ന ശ്ലോകം സുമന്ത്രകത്തിലും അദ്ദേഹം എങ്ങനെ തൎജ്ജമ ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നു പരിശോധിച്ചാൽ മതി. ഭാഷയെ മസൃണീകരിയ്ക്കുന്നതിനു് അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ച അനേകം ഉപായങ്ങളിൽ അതിപ്രധാനമെന്നു് എനിയ്ക്കു തോന്നീട്ടുള്ളതു ഭാഷാശൈലികളുടേയും ലോകോക്തികളുടേയും നിരന്തരവും നിഷ്പ്രയാസവുമായ വൎഷമാണു്. ഈ വിഷയത്തിൽ സരസ്വതി അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ മററാരു കേരളീയകവിയേയും അനുഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല.

പ്രതിപാദനരീതി:—നമ്പിയാർ താൻ കണ്ടറിഞ്ഞ വിഷയങ്ങളെമാത്രം അനുഭവസ്ഥൻെറ നിലയിൽ പ്രതിപാദിയ്ക്കുക എന്നതു്

ഒരു വ്രതംപോലെ അനുഷ്ഠിയ്ക്കുന്നതുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തുള്ളലു കാംക്ക് ഏതു് അനുവാചകന്റെ ഹൃദയത്തേയും തന്മയീഭവിപ്പിയ്ക്കുന്നതിനുള്ള ആത്മവീര്യം അനായാസേന സിദ്ധിയ്ക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹം തന്റെ ഇതരഭാഷാകൃതികളിലെന്നപോലെ തുള്ളൽക്കഥകളിലും സ്വഭാവോക്തി, ദൃഷ്ടാന്തം, അർത്ഥാന്തരന്യാസം എന്നീ അലങ്കാരങ്ങളെയേ അധികമായി പ്രയോഗിയ്ക്കുന്നുള്ളൂ. അവകൊണ്ടു തന്റെ വർണ്ണനങ്ങാംക്കും സംഭാഷണങ്ങാംക്കും തികച്ചും ഒരു കേരളീയച്ഛായ വരുത്തുവാൻ സാധിയ്ക്കുമെന്നുള്ളതാണ് അതിനു കാരണം.

1 "കട്ടിലു കണ്ടു പനിച്ചാൽ കണക്കല്ല;
കിട്ടുമെന്നാകിലേ മോഹം തുടങ്ങാവൂ" (ധ്രുവചരിതം)

2 "ഉപ്പു ചുമന്നുനടക്കുന്നവനൊരു
കപ്പലു കടലിലിറക്കാൻ മോഹം" (രുക്മിണീസ്വയംവരം)

3 "എമ്പ്രാനല്പം കട്ടുഭുജിച്ചാ–
ലമ്പലവാസികളൊക്കെക്കക്കും" (സ്യമന്തകം)

4 "കൊന്നതിനെക്കാംക്കോതചിറസ്സിൽ–
ച്ചെന്നു വിളിക്കുന്നതു ബഹുദുഃഖം" (രാമാനുചരിതം)

5 "ഇഷ്ടമാടിക്കനിഞ്ഞു ചോറിട്ട കൈക്കു കടിക്കുന്ന
പട്ടികാംക്കു കൊടുക്കുന്ന യഷ്ടികാംക്കു നമസ്കാരം"
(സഭാപ്രവേശം)

6 "കാലത്തേ തുഴയാഞ്ഞാൽക്കടവിൽച്ചെന്നടുക്കില്ല
കാലൻ വന്നടുക്കുമ്പോാംക്കടാക്ഷിച്ചാൽ ഫലമില്ല"
(നാളായണീചരിതം)

7 "കണ്ണടച്ചങ്ങിരുട്ടാക്കി നടന്നാൽ മററു ലോകർക്കു
കണ്ണു കാണാതാകയില്ല താൻ മറിഞ്ഞു കണ്ടിൽ വീഴും"
(പഞ്ചേന്ദ്രോപാഖ്യാനം)

8 "ഉറക്കത്തിൽപ്പുണിക്കത്തം തറിക്കുമില്ലെനിക്കുമി–
ല്ലറക്കൊട്ടിലകംപുക്കാൽ നമ്മളെല്ലാമൊന്നുപോലെ"
(സഭാപ്രവേശം)

ഇത്യാദി പംക്തികളുടെ സ്വാരസ്യബീജം പ്രകൃതത്തിൽ പരിശോധനാർഹമാണ്. എവിടെച്ചെന്നാലും അദ്ദേഹം തന്റെ നാട്ടിലെ കാര്യങ്ങളെയേ പ്രതിപാദിക്കുകയുള്ളൂ. അതിനാണ് അദ്ദേഹത്തിനു സർവ്വോപരി സാമർത്ഥ്യവുമുള്ളതു്. പ്രദോഷമാഹാത്മ്യത്തിൽ കണ്ഡിനദേശത്തിലെ രാജാവിന്റെ രാജ്യഭാരം വർണ്ണിക്കുമ്പോാം അതു മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ രാജ്യഭരണമായി രൂപാന്തരപ്പെടുന്നു. ആ രാജ്യം പിതാവിൽനിന്നു് അപഹരിച്ച സാലചനിൽനിന്നു് അതു വീണ്ടും

സ്വായത്തമാക്കുവാൻ പോകുന്ന ധമ്മഗുപ്തൻ അവിടത്തെ ജനങ്ങളോടു പറയുന്നതു്,

"അമ്പലവാസികളെന്ന്യാന്തിരിമാ–
രായുധമില്ലാത്തൊരു നായന്മാർ
അങ്ങനെയുള്ളവരെല്ലാം വിരവിനൊ–
ടങ്ങൊരു നാട്ടിനു മാറിക്കൊൾവിൻ"

എന്നാണു്. കാത്തവീര്യവിജയത്തിൽ രാവണൻ തന്റെ മന്ത്രിയായ ചിത്രയോധിമുഖേന അജ്ജുനനോടു കേരളത്തിലെ ഒരു രാജാവു മറെറാരു രാജാവിനോടെന്നപോലെ

"വിളവിൽപ്പാതി നമുക്കു തരേണം
മുളകു സമസ്തവുമപ്പിക്കേണം
തെങ്ങുകവുങ്ങുകൾ മാവും പ്ലാവും
എങ്ങുമെനിക്കിഹ കണ്ടെഴുതേണം"

എന്നും മററും ആജ്ഞാപിക്കുന്നു. ബാണന്റെ രാജധാനിയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പട ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ "വടിയിങ്ങോട്ടെടു കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണേ വടി ഞാനിവിടെക്കണ്ടില്ലെന്നും പിടലിക്കൊന്നു തരുന്നുണ്ടെന്നും" പലായനത്തിനുള്ള ത്വരയിൽ ഗൃഹനാഥനും ഭാര്യയുമായി ഒരു ചില്ലറ ശണ്ഠ നടക്കുന്നു. കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിൽ

"കാരിയക്കാരുണ്ടു മേനോക്കിയച്ചനു–
ണ്ടാരിയപ്പട്ടരച്ചന്മാർ പലരുണ്ടു്;
കോയിമ്മമാരുണ്ടടുക്കളക്കാരുണ്ടു്;
നായന്മാരായുള്ളകമ്പടിക്കാരുണ്ടു്.
ലന്തൽക്കുഴൽക്കാർ പതിനെട്ടു പുള്ളിയു–
ണ്ടന്തണന്മാരും പ്രഭുക്കളും ഭൃത്യരും
ചന്തമേറീടും പണിക്കരച്ചന്മാരും"

എന്നു് അളകാപുരിയിലെ പ്രാഭവം വണ്ണിതമായിരിക്കുന്നു. രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിൽ കുണ്ഡിനപുരത്തേക്കു പോകുവാൻ ബലഭദ്രൻ പട കൂട്ടുമ്പോൾ

"ആയുധപാണികളായിട്ടനവധി
നായന്മാരുമമാത്യന്മാരും
കാര്യസ്ഥന്മാരെജമാനന്മാ–
രായിരമായിരമാൾക്കധിപന്മാർ"മാത്രമല്ല,

"പട്ടാണികൾ പല കുതിരക്കാരും
കോട്ടപ്പടിയിൽക്കാവല്ക്കാരും
കാട്ടാളന്മാർ മുക്കോപ്പരിഷകൾ
കോട്ടക്കാരന്മാരും പലവക

നസ്രാണികളും ജോനകർ പത്തു സ-
ഹസ്രാധികമിഹ വന്നീടേണം''

എന്നു കല്പന കൊടുക്കുന്നു. നളചരിതത്തിൽ ദേവേന്ദ്രൻ നളനോടു തൻെറ ധനങ്ങൾ കല്പവൃക്ഷത്തിൽ വിളഞ്ഞതാണെന്നു പറയുമ്പോൾ ആ അവസരം പ്രഭുക്കന്മാരെ അവഹേളനം ചെയ്യുവാൻ കവി ഉപ യോഗപ്പെടുത്തുന്നു.

''ചുങ്കമെടുത്തും പിഴ ചെയ്യിച്ചും
ശങ്കവെടിഞ്ഞു ഗൃഹങ്ങൾ കവന്നും
വൻകരമേൽ മരുവുന്ന ജനത്തിനു
സങ്കടമന്നനുളവാക്കിച്ചും
കമ്പോളത്തിലിരിക്കുന്നവരൊടു
വൻപു പറഞ്ഞു പിടിച്ചുപറിച്ചും
പമ്പെഴുതിച്ചും വിരൽമുക്കിച്ചും
മുമ്പിൽ വരുത്തിപ്പണമൊപ്പിച്ചും
കൈക്കോണത്തിനു കൺമുനയിട്ടും
കൈക്കൽവരുത്തിയതല്ലവയൊന്നും''

എന്നാണ്ʼ അവയുടെ ആഗമത്തെപ്പററിയുള്ള വിശദീകരണം. ഘോഷ യാത്രയിൽ ചിത്രസേനനെന്ന ഗന്ധർവൻെറ ആക്രമണത്തിൽനിന്നു ഭയപ്പെട്ടോടുന്ന കൗരവസേനയെ വർണ്ണിക്കുന്ന ഒരു ഭാഗമാണ്ʼ ചുവടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്ʼ.

''കലയും മാനും വരുമൊരു മാർഗ്ഗേ
വലയും കെട്ടിക്കാട്ടാളന്മാർ
മലയിലൊളിച്ചിഹ പാർക്കുന്നേരം
വലയിൽച്ചെന്നു വലഞ്ഞാനൊരുവൻ.
വലയിൽപ്പെട്ടതു കണ്ടൊരു വേടൻ
കലയെന്നോർത്തൊരു ബാണമയച്ചാൻ.
തലയിൽച്ചെന്നു തറച്ചതു കണ്ടാ
മലയൻ വന്നിഹ നോക്കുന്നേരം
കലയല്ലിവനൊരു വലിയൊരു തടിയൻ
മലയാളത്തിലെ മാനുഷനൊരുവൻ.''

ഏതു തുള്ളൽ നോക്കിയാലും ഈ വിജാതീയമായ പ്രതിപാദന സമ്പ്രദായത്തിന്ʼ ഉദാഹരണങ്ങൾ സമൃദ്ധമായി കാണാം. കല്യാണ സൗഗന്ധികത്തിൽ ഹനുമാനെ ഒരു മൂത്തകുരങ്ങായി വർണ്ണിച്ചിരിക്കു ന്നതു് എത്ര സ്വഭാവോചിതമായ രൂപത്തിലാണെന്നു നോക്കുക.

''...................................കൈകളും കാലും
കുഴഞ്ഞു വാലുമക്കാലും മെലിഞ്ഞു കൈകളെക്കൊണ്ടു

ചൊറിഞ്ഞു രോമമെപ്പേരും കൊഴിഞ്ഞു മേനിയും ചുക്കി–
ച്ചുളിഞ്ഞു കണ്ണിനു കാഴ്ച കുറഞ്ഞു പീളയും വന്നു
നിറഞ്ഞു താൻ വഴിയിൽച്ചെന്നുറച്ചു നേത്രവും ചിമ്മി–
ശ്ശയിച്ചു മൂന്നു ലോകങ്ങൾ ജയിച്ചുള്ള മഹാവീരൻ.''

ഉപമകൾ മഹാകവി സൃഷ്ടിക്കുന്നതും പ്രായേണ തന്റെ നിത്യപരിചയത്തിൽപ്പെട്ട വസ്തുക്കളെക്കൊണ്ടാണ്. നർമ്മദാനദിയിൽ വെള്ളം പൊങ്ങിയപ്പോൾ ആറ്റുമണലിൽ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന രാവണൻ ''ഇരുപതു തണ്ടുകൾ വച്ചു മുറുക്കിയ പെരിയൊരു വഞ്ചികണക്കേ'' ഒരു വിധത്തിൽ കരപറ്റുന്നു. രാവണൻ കാർത്തവീര്യന്റെ കൈകളെ ''പേരാൽതന്നുടെ വേടു കണക്കേ പെരുതെങ്കിലുമൊരു ഫലമില്ലേതും'' എന്ന് അപലപിക്കുന്നു. ''കാററുകൾ തട്ടിക്കരപററീടുമൊരാററിലെ വെള്ളത്തിരകൾ കണക്കേ''യും ''നീററിൽ നടക്കും മുതലകൾപോലെ''യും യുദ്ധത്തിനു വരുന്ന ഭടന്മാരെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ''കറിക്കു ചക്ക കണ്ടിക്കുംകണക്കേ കായമെപ്പേരും നുറുക്കുന്ന''വരാണ് നമ്പിയാരുടെ യോദ്ധാക്കൾ. ''വണ്ണൻവാഴ കണക്കു വളർന്നൊരു ചൊണ്ണത്തടിയ''നാണ് ദുര്യോധനന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഭീമസേനൻ.

ഈ വിനോദപ്രസ്ഥാനം പൂർവ്വകവികൾക്ക് അവിജ്ഞാതമായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. രാമായണം, ഭാരതം, നൈഷധം മുതലായ ഭാഷാചമ്പുക്കളിലെ ഗദ്യങ്ങളിൽ ഇതിനു ധാരാളമായി പ്രവേശമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു വായനക്കാരെ അനുസ്മരിപ്പിക്കേണ്ടതില്ലല്ലോ. നമ്പിയാർ പ്രസ്തുതമാർഗ്ഗത്തിനു വീതി കൂട്ടുകയും വെടിപ്പു വരുത്തുകയും ചെയ്ത്, അതിനെ സാമാന്യജനങ്ങൾക്കും സുഗമമാക്കിത്തീർത്തു എന്നുള്ളതാണ് പരമാർത്ഥം.

പരിഹാസധോരണി:—നമ്പിയാർ തന്റെ തുള്ളലുകളിൽ ഓരോന്നിലും ഓരോ കഥാഭാഗമെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനല്ലാതെ മററൊരാൾക്കും രചിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്നു ധൈര്യമായി പറയാവുന്ന വിധത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. ആ ഭാഗങ്ങളിലും രണ്ടോ നാലോ വരികൾ സരസ്വതിതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ഗാനം ചെയ്യുകയാണോ എന്നും തോന്നിപ്പോകും. ഉത്തമപാത്രങ്ങളുടെ പ്രതിപാദനത്തിൽ മഹാകവിക്കു വലിയ മെച്ചമൊന്നും സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ല; അതിനു കാരണം ആ ഘട്ടങ്ങളിൽ ഫലിതത്തിനു വക കുറയുമെന്നുള്ളതാണ്. അതുപോലെ സൽഗുണങ്ങളെ വർണ്ണിക്കുവാനും, അതേ കാരണത്താൽത്തന്നെ, അദ്ദേഹം അല്പം അസമർത്ഥനാണ്. മധ്യമപാത്രങ്ങളുടേയും അധമപാത്രങ്ങളുടേയും നീചങ്ങളായ വൃത്തികളാണ് അദ്ദേഹം നിഷ്കർഷിച്ചു നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്. കാമക്രോധങ്ങളേയും ലോഭമോഹങ്ങളേയും മദമാത്സര്യങ്ങളേയും ആ ദുർഗ്ഗുണങ്ങളുടെ ആവരണങ്ങൾ നീക്കി അവയെ ലോകസന്നിധിയിൽ നഗ്നമായ രൂപത്തിൽ നിർത്തി, അപഹസിച്ചു കൊല്ലാക്കൊല ചെയ്യുന്നതിലാണ് അദ്ദേഹം സർവ്വോപരി സമഗ്രവിജയിയായി

സമുല്ലസിക്കുന്നതു്. നായാട്ടു്, സദ്യ, യുദ്ധം, വിവാഹം ഇവയുടെ വിവരണത്തിൽ അദ്ദേഹം അഭൌമമായ ഏതോ ഒരു സിദ്ധിവിശേഷത്താൽ അനുഗൃഹീതനാണു്. ഒരു പ്രധാനസംഭവത്തെക്കാൾ അതിന്റെ ആനുഷംഗികമായ വിഷയങ്ങൾ ചിത്രണം ചെയ്യുന്നതിനാണു് അദ്ദേഹത്തിനു വാസനയധികം. ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു് ഓരോന്നിനും അനേകം ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും സ്ഥലദൌർല്ലഭ്യത്താൽ ആ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പ്രദോഷമാഹാത്മ്യത്തിലെ വേശ്യോപാലംഭവും പടയോട്ടവും, കിരാതത്തിലേയും കല്യാണസൗഗന്ധികത്തിലേയും മററും നായാട്ടു്, രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിലെ ബ്രഹ്മാവിന്റെ മനുഷ്യസൃഷ്ടിവൈകല്യം, സ്യമന്തകത്തിലെ ലോകാപവാദം, ഘോഷയാത്രയിലെ ദുര്യോധനക്രോധം, സ്യമന്തകത്തിലേയും സീതാസ്വയംവരത്തിലേയും മററും സംഭോജനം, ഹരിണീസ്വയംവരത്തിലെ കലികാലനിന്ദ, കൃഷ്ണലീലയിലെ ബാലവിനോദം ഇങ്ങനെ നോക്കിയാൽ ഏതു തുള്ളലിലും മഹാകവിയുടെ വ്യക്തിമുദ്ര സ്പഷ്ടമായി പതിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങൾ കാണാവുന്നതാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനയിൽനിന്നല്ലാതെ അവതരിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഏതാനും ചില പംക്തികൾമാത്രം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാം.

> "രണ്ടു കൈകളും വീശിക്കൊണ്ടു പടയ്ക്കു ചെല്ലും
> തണ്ടുതപ്പിക്കു വടികൊണ്ടു മരിയ്ക്കുയല്ലാ-
> തുണ്ടോ മറെറാരു കാര്യം ചെണ്ടക്കാരെന്നു പേരും
> കൊണ്ടു കാലന്റെ വീട്ടിൽ മുണ്ടു വിരിച്ചിരിക്കും."
>
> (രുക്മിണീസ്വയംവരം)

ഇവിടെ "മുണ്ടു വിരിച്ചിരുത്താൻ" നമ്പിയാർക്കേ സാധിക്കൂ. ഘോഷയാത്രയിൽ ദുര്യോധനൻ അലസവൃത്തികളായ ചാരന്മാരെ അധിക്ഷേപിക്കുന്ന ഒരു ഘട്ടമുണ്ടു്. അതിലെ ചില വരികൾ നോക്കുക.

> "പട്ടിണിയെന്നതു നമ്മുടെ പിള്ളേ-
> ക്കൊട്ടുംതന്നെ സഹിപ്പാൻ മേലാ.
> വെട്ടമടക്കുംമുൻപേ യക്ഷികൾ
> ഘട്ടിയ്ക്കാതമെടുത്തു ഭുജിക്കും.
> കട്ടത്തൈരും കൂട്ടിയുരുട്ടിയ-
> തൊട്ടല്ലതുമൊരു പഞ്ചപ്രസ്ഥം.
> കൊററുകഴിച്ചൊരു തെക്കൻമുണ്ടും
> ചുററിയുടുത്തൊരു തൊങ്കല്യ തൂക്കി
> വെററില തിന്നു മുഴപ്പിച്ചുംകൊ-
> ണ്ടൊററുതിരിക്കും രസികന്മാരായ്.
> കററക്കുഴൽമണിമാരുടെ വീടുകൾ
> പററിപ്പുകിട പറഞ്ഞു രസിച്ചും

വെററ പിടുങ്ങിത്തിന്നുടനവരുടെ
കുററമുരച്ചു ചിരിച്ചതിരിച്ചും
പകയുള്ളവരെപ്പിഴചെയ്യിച്ചൊരു
വകയുണ്ടാക്കും പുകയില കൊററവാൻ''

എന്നും മററും അവരെ പലപ്രകാരത്തിൽ അവഹേളനം ചെയ്തിട്ട്, അതു പോരാത്തതുപോലെ

''ഊണു കഴിച്ചതിരിച്ചാലവരെ–
ക്കാണുകയില്ലൊരു ദിക്കിൽപ്പോലും.
കാണുകയില്ലെന്നല്ല തിരഞ്ഞാ–
ലേണാക്ഷികളുടെ വീട്ടിൽക്കാണാം.
അത്താഴത്തിന്നില വയ്ക്കുമ്പോ–
ളെത്താത്തവരുടെ പിലകൊണ്ടീടാം.
ചത്താലും വരുമഷ്ടിയടുത്താ–
ലോർത്താലിന്നു വെറുപ്പാകുന്നു''

എന്നിങ്ങനെ ആ തേജോവധശൈലി തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുന്നു. എന്തൊരു വിസ്മയാവഹമായ മനോധർമ്മപ്രസരമാണ് ഈ വരികളിൽ കളിയാടുന്നതു്? ഒടുവിലത്തെ നാലു വരികൾ എഴുതുവാൻ നമ്പിയാർക്കല്ലാതെ ആർക്കു തോന്നും? തദനന്തരം നല്ല ഒരു ചാരനെത്തന്നെ ദുര്യോധനൻ തിരഞ്ഞയയ്ക്കുകയും അയാൾ തിരിയെ വന്നു പാണ്ഡവന്മാരുടെ അപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ സർവസമ്പത്സമൃദ്ധമാണെന്നു് അറിയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ ആ അസൂയാലുവിന്നു് അതിരുമെതിരുമില്ലാത്ത അരിശമുണ്ടാകുകയും ആ ദൂതനെ അദ്ദേഹം ''ഒട്ടുമകംപുറമില്ലാതുള്ളൊരു യഷ്ടീ നില്ല നിനക്കെന്തറിയാം?'' എന്നു തുടങ്ങുന്ന ശകാരവർഷംകൊണ്ടു് അഭിഷേകം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

''ഇവനും പുനരതു നേരെന്നോർത്തി–
ട്ടവരുടെ ഗുണഗണമുരചെയ്യുന്നു.
ഭവതു; നമുക്കതിലും നഹി ഖേദം
ഇവനല്ലീശ്വരനെന്നെ വലപ്പാൻ''

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ ആക്രോശനം അവസാനിക്കുന്നതു്. ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു വരികൾ തങ്ങൾ നമ്പിയാരുടെ തൂലികാസന്താനങ്ങളാണെന്നു വിജയശംഖമൂതി വിളിച്ചുപറയുന്നു. ആ വരികളിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നതു ക്രോധമല്ല, നൈരാശ്യവും ആപത്ഭയവുമാണ്. കാർത്തവീര്യാർജ്ജുനവിജയത്തിൽ ബന്ധനസ്ഥനായ രാവണന്റെ വിലാപം കേട്ടു രണ്ടു പേർ തമ്മിൽ അതിനെപ്പററി സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നു.

''കൊലചെയ്യാത്തതുമെന്തേ കുവേ?
കൊലചെയ്താൽ മതിയാമോ ഭോഷാ?

പലനാളിങ്ങനെ പട്ടിണിയിട്ടും
പലരും കണ്ടുടനാനകളിച്ചും
വലയിൽപ്പെട്ട കരങ്ങുകണക്കേ
വലയണമെന്നേ മതിയാവുള്ള.
കൊലചെയ്താൽ പുനരന്തകനവനെ
വലയ്ക്കുന്നതിഹ നമുക്കറിയാമോ?''

എന്നു് ആ ഘട്ടത്തിൽ നമ്മോക്തികിമ്മീരിതമായ ഒരു ഭാഗമുണ്ടു്. അതിലെ ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു വരികളുടെ രസികത്വം അനിർവ്വചനീയ മായിരിക്കുന്നു. സ്യമന്തകത്തിൽ ശ്രീകൃഷ്ണനെപ്പററി രത്നമോഷകനാ ണെന്നു ശങ്കിച്ച പലരും പലതരത്തിലുള്ള ദുഷ്പ്രവാദങ്ങൾ പറഞ്ഞു പരത്തുന്നു. ആ കൂട്ടത്തിൽ കൃഷ്ണനെക്കാണുമ്പോഠം ശിശുക്കഠംക്കുള്ള ഭാവഭേദം മഹാകവി,

''അച്യുതനെക്കാണുന്നതുനേരം
കൊച്ചുകളോടിയൊളിച്ചുതുടങ്ങി.
അണയത്തങ്ങു വിളിക്കുന്നേരം
മണിയും പൊത്തിപ്പാഞ്ഞുതുടങ്ങി.
കയ്യെച്ചെന്നു പിടിക്കുന്നേരം
അയ്യോയെന്നു കരഞ്ഞുതുടങ്ങി''

എന്നിങ്ങിനെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്തുകൊണ്ടുപോകുന്ന ഒരു വർണ്ണനയുണ്ടു്. അക്കൂട്ടത്തിൽ ചില കിടാങ്ങഠം കൃഷ്ണനോടു്,

''മണിപോയാലതുമുണ്ടാക്കീടാം
തുണി പോയാലതുമുണ്ടാക്കീടാം
പ്രാണൻ പോയാലുണ്ണികളേ! പുന–
രുണ്ടാകില്ലെന്നമ്മ പറഞ്ഞു''

എന്നു പറയുന്ന വരികളിൽ ''അമ്മ പറഞ്ഞു'' എന്ന വാക്യം നമ്പി യാർക്കല്ലാതെ ഉച്ചരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളതല്ല. സഭാപ്രവേശത്തിൽ ധൃത രാഷ്ട്രർ തൻെറ പുത്രന്മാരോടു ശ്രീകൃഷ്ണൻെറ കാപട്യത്തെപ്പററി ഇങ്ങനെ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു.

''താനല്ലെന്നു ഭാവിക്കും; തരം നോക്കി പ്രയോഗിക്കും;
സ്ഥാനത്തങ്ങൊരേടത്തും തൻെറ വേഷം കാട്ടുകില്ല;
മാനത്തു പറക്കുന്ന പരുന്തുപക്ഷിയെപ്പോലെ
മീനത്തെക്കൊക്കിലാക്കിക്കൊണ്ടുപോയേയറിഞ്ഞീടൂ.
കപ്പാനും മടിയില്ല, കാമിനിമാർകളെപ്പാട്ടിൽ
വെപ്പാനും മടിയില്ല, വധിപ്പാനും മടിയില്ല;
നമ്മെച്ചെണ്ടകൊട്ടിപ്പാൻ തരംനോക്കി നടക്കുന്നു
നന്മയ്ക്കു നിരൂപിച്ചിട്ടബദ്ധം വന്നുപോകൊല്ല;

വെട്ടത്തു കാണുകില്ല; പിറകേ നിന്നൊരു വെടി
പൊട്ടിക്കുന്നതേ കേഠംക്കു, ചത്തുവീഴുന്നതേ കാണു.''

ചതിയന്മാരെപ്പററി ഇതിലധികം ഭംഗിയായി ആക്ക് വണ്ണിക്കുവാൻ പററും? ഇവിടേയും ഒടുവിലത്തെ ആ വരികഠം നമ്പിയാരുടെ തൂലികയിൽനിന്നേ വിനിഗ്ഗമിക്കുകയുള്ളു. പഞ്ചതന്ത്രോപാഖ്യാനത്തിലെ ''കാലനില്ലാത്ത കാലം'' നമ്പിയാരുടെ പരിഹാസകവനത്തിൻെറ പരമോച്ചസ്ഥാനത്തിൽ പരിലസിക്കുന്നു.

''ചേട്ടനെന്നാലൊന്നുരണ്ടല്ലമ്പതും നൂറുമഞ്ഞൂറും
കൂട്ടമായിപ്പിലകൊഠംവാനെന്തു ബന്ധം? ചാക്കുമില്ല.
കവിടിക്കാരനായുള്ള ഗണിതക്കാരനുമിപ്പോഠം
കപടങ്ങഠം പറഞ്ഞൊന്നും ഫലിപ്പിപ്പാനെളുതല്ല.
യമനും വൈദ്യനും തമ്മിൽ പ്രാണവിശ്വാസമെന്നാലും
യമനെക്കൂടാതെകൊൽവാൻ വൈദ്യനേകന്നെളുതല്ല.''

എന്നിങ്ങനെ ആ സന്ദഭത്തിൽ മഹാകവിയുടെ മനോധമ്മം എവിടെയെല്ലാം പാഞ്ഞുപോയി ആരെയെല്ലാം പിടികൂടുന്നുവെന്നു നോക്കുക.

ഇനിയും ഉദാഹരണങ്ങഠം പ്രദശിപ്പിച്ച് ഈ പ്രകരണം ദീഘിപ്പിക്കുന്നില്ല. കോയിക്കൽമുതൽ കപ്പമാടംവരെ, മഹാരാജാക്കന്മാർ മുതൽ മലയന്മാർവരെയുള്ള സകലമനുഷ്യരേയും പാണിവാദൻ തൻെറ സാമൃതമായ പാണികൊണ്ടു സന്ദഭോചിതമായി പ്രഹരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ''അമ്പു കൊള്ളാത്തവരില്ല കുരുക്കളിൽ'' എന്നുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിൻെറ പരിഹാസശരങ്ങളെപ്പററിയും പറയാം. പ്രതിഗ്രഹത്തിനായി വെമ്പൽകൊള്ളുന്ന മലയാളബ്രാഹ്മണർ, അധികപ്പലിശയ്ക്കു കടംകൊടുത്തും ജൗളിത്തരങ്ങഠം വിററുനടന്നും കാലക്ഷേപം ചെയ്യുന്ന ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണർ, സമരഭീരുക്കളും ആയുധരഹിതന്മാരും മദ്യപന്മാരുമായ നായന്മാർ, പരദ്രോഹം ചെയ്ത് അന്യായമായി ധനസമ്പാദനം ചെയ്യുന്ന രാജസേവകന്മാർ, മാനംമര്യാദയില്ലാതെ കയ്യിൽ കാശുമായി കടന്നുവരുന്ന വിടന്മാരുമായി രമിച്ച് ഒടുവിൽ അവരെക്കൊണ്ടു പിച്ചതെണ്ടിക്കുന്ന തേവടിശ്ശികൾ മുതലായവരെ അദ്ദേഹം നിഷ്കരുണമായി ശകാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതെല്ലാം അവർ കമ്മകുശലന്മാരും സ്വധമ്മനിരതന്മാരും സന്മാഗ്ഗസഞ്ചാരികളും ആയിത്തീരുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം കരുതിക്കൂട്ടി അനുഷ്ഠിക്കുന്ന സാഹിത്യവിനോദമാണെന്നു ഞാൻ ഇതിനു മുമ്പുതന്നെ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ''ഹാസേന ലജ്ജിതോത്യന്തം ന ദോഷേഷു പ്രവത്തതേ'' എന്നുണ്ടല്ലോ.

ഒരു ന്യൂനത:—നമ്പിയാർ തുള്ളൽക്കഥകളിൽ രസചക്രവത്തിയായ ശൃംഗാരത്തെ ഒരിടത്തും സഹൃദയസമ്മതമായ രീതിയിൽ സ്പശിച്ചിട്ടില്ല. തൻെറ ഉദ്ദേശസിദ്ധിക്ക് ആ രസത്തിൻെറ പ്രതിപാദനം പ്രതികൂലമാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നിയിരിയ്ക്കണം. അതി

നപകരം പലപ്പോഴും അസഭ്യവും അശ്ലീലവുമായ ശൃംഗാരാഭാസത്തിൻെറ വിവിധമുഖങ്ങളെയാണ് അദ്ദേഹം വർണ്ണിക്കുന്നതു്. പൂർവ്വകാലങ്ങളിലെ പടയണികളിൽ അത്തരത്തിലുള്ള ഉല്പത്തികളാണ് തുള്ളൽക്കാർ പാടിവന്നതെന്നും, അവരുടെ ആവശ്യമനുസരിച്ചാണ് പുറംകഥകൾ എന്നു പറയുന്ന ചില കൂട്ടിത്തരം തുള്ളലുകൾ എഴുതിയിട്ടുള്ളതെന്നും, പ്രദോഷമാഹാത്മ്യത്തിൽ ഉണ്ണി ഉണിച്ചിരിയുടേയും, ധ്രുവചരിതത്തിൽ വസുലക്ഷ്മിയുടേയും മററും ദുശ്ചരിതങ്ങൾ ഉപകഥാരൂപത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതു് ആ പരിപാടിയനുസരിച്ചാണെന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു. അതിൻെറ സൂക്ഷ്മസ്ഥിതി അവിജ്ഞേയമാണ്. ഏതായാലും, ആരെല്ലാം എന്തെല്ലാം പറഞ്ഞാലും നമ്പിയാരെ ഇക്കാര്യത്തിൽ, അന്നത്തെ സാമുദായികസ്ഥിതിയെ മാനദണ്ഡമാക്കി നോക്കിയാൽപ്പോലും, അപരാധത്തിൽനിന്നു മോചിപ്പിക്കുവാൻ നിവൃത്തി കാണുന്നില്ല. അഹല്യാമോക്ഷവും മററും സ്ത്രീകളും പുരുഷന്മാരും കേൾക്കെ കളിത്തട്ടിൽനിന്ന് ഒരു തുള്ളൽക്കാരനു്, അയാൾ എത്രതന്നെ വങ്കനും വഷളനുമായാലും, എങ്ങനെ പാടിപ്പ്ഫലിപ്പിക്കുവാൻ സാധിക്കുമെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കുന്നു. "നീരസങ്ങൾ വിസ്തരിച്ചിട്ടെന്തു കാര്യം നമുക്കിപ്പോൾ?" എന്നു നമ്പിയാരുടെ ഭാഷയിൽത്തന്നെ ചോദിച്ചുകൊണ്ടു നമുക്ക് ഈ ഗർഹണത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കാം.

ഉപസംഹാരം:—നമ്പിയാർ തുള്ളൽക്കഥകളിൽക്കൂടി നമുക്കു പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നതു് ഒരു പുതിയ സാഹിത്യസാമ്രാജ്യമാണ്. ആ സാമ്രാജ്യത്തിൻെറ ഏകാധിപത്യത്തിനു് ഏതാവൽപര്യന്തം മററാരും അവകാശം പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടില്ല. ആ ലളിതകോമളമായ ഭാഷ, ആ സർവ്വസാധാരണങ്ങളായ ആഭാണകങ്ങളുടെ സന്ദർഭോചിതമായ ധാരാസംപാതം, ആ കുശാഗ്രീയമായ പരിസരാവലോകനം, ആ വൈരൂപ്യങ്ങളും വൈലക്ഷണ്യങ്ങളും കണ്ടുപിടിക്കുവാനുള്ള വാസനാവിശേഷം, ആ സമുദ്രത്തിലെ തരംഗമാലപോലെ അനുക്ഷണം പൊന്തിവരുന്ന ഉച്ചാവചമായ ആശയസമ്പത്തു്, ആ മനോഹരവും മർമ്മവേധിയുമായ പരിഹാസധോരണി—ഈ അനുഗ്രഹങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹത്തിനല്ലാതെ അന്യകവിക്കു് ഈ മലയാളക്കരയിലെന്നല്ല, ഭാരതത്തിൻെറ ഇതരഭാഗങ്ങളിൽപ്പോലും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. ഗ്രീസിലെ അരിസ്റ്റോഫെനീസ്, റോമിലെ ജൂവനൽ, ഫ്രാൻസിലെ മോളിയർ തുടങ്ങിയ പാശ്ചാത്യന്മാരായ ഹാസസാഹിത്യകാരന്മാരുമായി നമുക്കു കുഞ്ചൻനമ്പിയാരെ സധൈര്യം താരതമ്യപ്പെടുത്താവുന്നതും, ആ തുലനയിൽ നമ്പിയാർ അവക്കു സമാനശീഷ്നായി വിദ്യോതിക്കുന്നതു കണ്ടു കോൾമയിക്കൊള്ളാവുന്നതുമാകുന്നു. നമ്പിയാരുടെ തുള്ളലുകളിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതകാലത്തെ കേരളത്തിൻെറ രാഷ്ട്രീയവും സാമുദായികവും സാമ്പത്തികവുമായ ചരിത്രം സംബന്ധിച്ചും പല വിലവേറില്ലാത്ത പരമാർത്ഥശകലങ്ങൾ ഗവേഷകന്മാക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്.

ഭാഷാകവിമധ്യത്തിൽ നമ്പിയാക്കുള്ള സ്ഥാനം:— ഭാഷയിൽ കുഞ്ചൻനമ്പിയാരാണു് ഇദംപ്രഥമമായി ഒരു മഹാകാവ്യം നിർമ്മിച്ചതു്. തുള്ളൽപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവല്ലെങ്കിലും പരിഷ്കർത്താവു് അദ്ദേഹമാണെന്നു സമർത്ഥിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. കിളിപ്പാട്ടുകളുടെ പ്രണേതാവെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു് എഴുത്തച്ഛന്റെ സമീപസ്ഥാനത്തുതന്നെ ഒരു സിംഹാസനം നല്കാവുന്നതാണു്. വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളിൽ കിരാതത്തിനും, കൈകൊട്ടിക്കളിയിൽ രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിനും കല്പിക്കേണ്ട സ്ഥാനം ഏററവും ഉന്നതമാണെന്നും നാം കണ്ടുകഴിഞ്ഞു. കഥകളിപ്രസ്ഥാനം ഒന്നിൽമാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യവസായം വിജയത്തിൽ കലാശിക്കാതെയിരുന്നിട്ടുള്ളു. അദ്ദേഹത്തിനു് ആ പ്രസ്ഥാനത്തോടു് അശേഷം ആഭിമുഖ്യം ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതിനു പല സൂചനകളും തുള്ളൽക്കഥകളിലുണ്ടു്. കൃഷ്ണലീലയിൽ ''ആട്ടങ്ങളാടിനടക്കുന്നിതു ചില കൂട്ടം ജനം ധനം മോഹിക്കകാരണം'' എന്നു തുടങ്ങി ''എത്രയും പാരം ബലക്ഷയം വന്നുടൻ ഛത്രമെട്ടക്കം വെളിച്ചം തുടങ്ങിയാൽ'' എന്നുവരെയുള്ള പംക്തികളിൽ അദ്ദേഹം ആട്ടക്കാരെ കർക്കശമായി അപഹസിക്കുകയും, ''ആട്ടങ്ങളിൽ കൃഷ്ണനാട്ടം ശുഭം രാമനാട്ടം തുടങ്ങിയാൽ കോട്ടം വരും ദൃഢം'' എന്നു തന്റെ നിഷ്കൃഷ്ടമായ അഭിപ്രായം തുറന്നുപറയുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ''ആക്കാനും വേണ്ടീട്ടു് ഓക്കാനി''ച്ചതാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആട്ടക്കഥകാം എന്നേ അവ വായിക്കുന്ന ഭാവുകന്മാക്കു തോന്നുകയുള്ളു. തന്റെ ഭാഷാകവിതയെ അപവദിക്കുന്ന ചില അരസികന്മാർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമകാലികന്മാരായി ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനും തുള്ളൽക്കഥകളിൽ ലക്ഷ്യം കാണുന്നു.

''ഒരു വിദ്യ പ്രയോഗിച്ചാലതിന്റെ സാരമെന്തെന്നു
ധരിക്കാത്ത ജനം വന്നു വസിക്കുന്ന ദിക്കിൽ നിന്നു
സരസം വിദ്യ കാട്ടുന്ന പുരുഷനെത്രയും ഭോഷൻ,
കുരുടന്റെ മുമ്പിൽ നിന്നു കൂത്തു കാട്ടുന്നതുപോലെ.
പരമാർത്ഥമറിയുന്ന പരിഷകളിരിക്കുന്ന
പരിഷത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചേ കവിതയ്ക്കു ഫലമുള്ളു.
വിളവില്ലാത്ത കണ്ടത്തിൽ വിത്തു വാരിവിതയ്ക്കുന്ന
ജളന്മാക്കു കെട്ടകാര്യമെന്നിയേ മറെറാന്നുമില്ല.
വളരെ ക്ലേശവുംചെയ്തു പഠിച്ച വിദ്യയും പാഴിൽ—
ക്കളയുന്നെന്തിനീ മൂഢന്മാരുടെ ദിക്കിലെത്തീട്ടു്?''

എന്നും മററും ഹനുമദുത്ഭവത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെടാതെ ആ കൂട്ടരെ ഹരിണീസ്വയംവരത്തിൽ മഹാകവി നാക്കിൽ ഞരമ്പില്ലാതെ വീണ്ടും ഭർത്സിക്കുന്നു.

''ഭുവി വന്നുജനിക്കുന്ന ജനങ്ങാംക്കൊക്കവേ മോദം
ഭവിപ്പാനുള്ള വസ്തുക്കാം പലതുണ്ടെങ്കിലും നല്ല

കവിതാചാതുരിയുള്ള കവിവാണീവിശേഷത്തെ
ശ്രുവിയ്ക്കുന്ന സുഖംപോലെ ചെവിയ്ക്കു പിന്നെയെന്തുള്ളൂ?
കുറവും കുററവും നോക്കിപ്പറവാനുണ്ടൊരു കൂട്ടം
തുറകണ്ണും മിഴിച്ചുണ്ടു മറുഭാഗേ വസിയ്ക്കുന്നു.
മറിവും മായവും മറവും മറച്ചുവച്ചുകൊണ്ടെല്ലാ–
മറിവുള്ള ജനമെന്നു പുറമേ ഭാവവും കാട്ടി
താമേലേറിനിന്നേററം നിറമേവും സഭതന്നി–
ലിറങ്ങി സൽക്കഥ ചൊല്ലിത്തുടങ്ങും പൂരുഷൻതന്റെ
കുറവററ ഗുണം കണ്ടു നിറഞ്ഞുള്ളോരസൂയകൊ–
ണ്ടുറഞ്ഞു ചാടിയോരോന്നു പറഞ്ഞു ഭർത്സനംചെയ്യും.
കുറഞ്ഞോരു വിശേഷത്തെയറിഞ്ഞുള്ള ജനം കുററം
പറഞ്ഞെന്നാകിലതുകൊണ്ടു തരിമ്പും സങ്കടമില്ല.
അറിയാത്ത മഹാമൂഢൻ തെറിവാക്കു പറയുമ്പോ–
ളെറിഞ്ഞു കാലൊടിക്കാമെന്നറിഞ്ഞുകൊൾവിനെല്ലാരും''

എന്ന ആ മഹാത്മാവിന്റെ അനുശാസനം അശരണന്മാരായ സൽകവികൾക്കു് ഒരനുഗ്രഹമായും അധമന്മാരായ വിമർശകമ്മന്യന്മാർക്കു് ഒരഭിശാപമായും എല്ലാക്കാലത്തും സമുല്ലസിയ്ക്കുന്നതാണു്. ഭാഷാസാഹിത്യമാകുന്ന പാവനക്ഷേത്രത്തിൽ, കൂടമാളൂർ വലിയക്ഷേത്രത്തിലെന്നപോലെ ''ആയിരമെട്ടും ദേവന്മാർ'' നമുക്കു സേവ്യന്മാരായുണ്ടു്. എങ്കിലും അവരുടെയിടയിൽ ത്രികൂടപർവ്വതത്തിലെ ശിഖരത്രയംപോലെ ഉയർന്നു നില്ക്കുന്ന മൂർത്തികൾ ചെറുശ്ശേരി, എഴുത്തച്ഛൻ, നമ്പിയാർ ഈ മൂന്നു കവിസാർവ്വഭൗമന്മാരാണെന്നുള്ളതിൽ പക്ഷാന്തരത്തിനു പഴുതില്ലതന്നെ. അവരിൽ ഓരോ അംശത്തിൽ ഓരോരുത്തൎക്കു മഹത്ത്വം കൂടുമെന്നു സമർത്ഥിക്കാമെങ്കിലും, ഒരാൾ മറെറാരാളെക്കാൾ മഹനീയനാണെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ ആൎക്കും സാധിക്കുന്നതല്ല. അവർ മൂന്നുപേരും നമുക്കു് ഒന്നുപോലെ ആരാധനീയന്മാരാണു്.

സംസ്കൃതത്തിലും മലയാളത്തിലുംകൂടി ഒരു കവിക്കു് ഇങ്ങനെ 100–ൽച്ചില്വാനം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഒരു ജന്മത്തിൽ നിർമ്മിക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ എന്നു ചിലർ സംശയം ചോദിച്ചു് ഇല്ലെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി. തന്നിമിത്തം സംസ്കൃതകൃതികളുടേയും പ്രാകൃതകൃതികളുടേയും കർത്താവല്ല ഭാഷാകൃതികളുടെ പ്രണേതാവെന്നും, ഭാഷാകവിതയെസ്സംബന്ധിച്ചു തന്നെ തുള്ളൽക്കഥകളുടേയും ഇതരകൃതികളുടേയും രചയിതാക്കന്മാർ വിഭിന്നന്മാരായിരിക്കണമെന്നും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നുണ്ടു്. ഈ വാദം നിരാസ്പദമാണെന്നുള്ളതിനു നമ്മുടെ നാട്ടിൽത്തന്നെ ശങ്കരഭഗവൽപാദരുടേയും ദ്രാവിഡദേശത്തിൽ വേദാന്തദേശികരുടേയും അപ്പയ്യദീക്ഷിതരുടേയും സാഹിത്യവ്യവസായം നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. ആധുനികന്മാരിൽത്തന്നെ 48–ാമത്തെ വയസ്സിൽ മരിച്ച കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനെമാത്രം ഒരു നിമിഷത്തേയ്ക്കു് അനുസ്മരിച്ചാലും പോരായ്കയില്ല. അത്തരത്തിലുള്ള അതിമാനുഷന്മാരെ നാം നമ്മുടെ ഹ്രസ്വമായ മാന

ണ്ഡംകൊണ്ടു് അളക്കവാൻ പുറപ്പെടരുതു്. പ്രചണ്ഡപണ്ഡിതന്മാർ പാമരഭാഷ സ്വാധീനമാകുമോ എന്നുള്ള പ്രശ്നത്തിനും ജരാസന്ധവ്യായോഗത്തിൻേറയും നല്ല ഭാഷയുടേയും നിർമ്മാതാവായ കുഞ്ഞിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻതന്നെ പര്യാപ്തമായ രീതിയിൽ ''ആകും'' എന്നു് ഉത്തരം നല്കിയിട്ടുണ്ടു്.

നമ്പിയാരും മററ ചില ഭാഷാകൃതികളും:— ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം, ചാണക്യസൂത്രം കിളിപ്പാട്ടു്, ശാകുന്തളം കഥകളി എന്നീ കൃതികളും നമ്പിയാരുടെ വാങ്മയങ്ങളാണോ എന്നു് ഈ ഘട്ടത്തിൽ പരിശോധിച്ചുനോക്കാം.

ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം— കർത്തൃത്വം:—കൃഷ്ണലീലയെന്നുകൂടി പേരുള്ള ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം നമ്പിയാരുടെ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നു പൊതുവേ വിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിലും ആ ധാരണ പുനരാലോചനയ്ക്കു വിധേയമാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നമ്പിയാർ ജനിച്ചതു് 875-ാമാണ്ടിടയ്ക്കാണെന്നു നിർദ്ദേശിച്ചു കഴിഞ്ഞു. 906-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ഹരിപ്പാട്ടുവച്ചു പകർത്തിയെഴുതിയ ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിൻെറ ഒരു മാതൃക ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. ഭാഗവതം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഒരു ബാല്യകൃതിയാണെന്നു പറയുന്നവർക്കു് ഈ വസ്തുതകൊണ്ടു യാതൊരു മതവൈപരീത്യവും ജനിക്കേണ്ടതില്ലെന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതിനെക്കാറം പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന വേറേ ചില സംഗതികറം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. 'പുകന്നു' 'ഉടനു്'', 'തുയർ' മുതലായ ചില പഴയ പദങ്ങറം ഭാഗവതത്തിൽ സ്ഥലം പിടിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവ നമ്പിയാരുടെ ഇതരകൃതികളിൽ കണ്ടിട്ടുള്ളതായി ഓർമ്മയില്ല. അദ്ദേഹം തൻെറ ബാല്യകാലകൃതികളിൽ പ്രധാനമായി കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ശിവനേയോ, തിരുവില്വാമല ശ്രീരാമനേയോ ആണു് വന്ദിക്കാറുള്ളതു്. ഭാഗവതത്തിൽ വിഷ്ണു, മഹാലക്ഷ്മി, ഗണപതി, ഗുരുക്കന്മാർ, ഇന്ദ്രാദികളായ ദേവന്മാർ, സരസ്വതി എന്നിവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മഹേശനേയും, ''അംബുജവിലോചനനുമിന്ദിര മഹേശൻ'', ''കുംഭിമുഖനും പരിചിനോടു ഗുരുഭൂതർ'' എന്ന ഈരടിയിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതു ''വെൺമതികലാഭരണനംബിക ഗണേശൻ നിർമ്മലഗുണാ കമലവിഷ്ണുഭഗവാനും'' എന്ന രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തിലെ ദേവതാവന്ദനത്തിൻെറ ഒരു പ്രതിധ്വനിപോലെയേ തോന്നുന്നുള്ളു. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കവി പ്രണമിക്കുന്നതു് അനന്താസനാസീനനായ വിഷ്ണുവിനെയാണു്. ''അനന്താസനാസീനമാനന്ദരൂപം'' എന്നും, ''അനന്താഭരം തീർപ്പതിന്നായ് ജനിച്ചോരനന്താസനൻതൻ ചരിത്രങ്ങളെല്ലാം'' എന്നുമുള്ള വരികറം നോക്കുക. അനന്താസനാസീനനെന്നു കേരളീയകവികറം സാധാരണമായി വാഴ്ത്തുന്നതു തൃപ്പൂണിത്തുറയപ്പനെയാണു്. നമ്പിയാർ ബാല്യത്തിലോ അതിനുമേലോ കൊച്ചി മഹാരാജാക്കന്മാരെ ആശ്രയിച്ചു തൃപ്പൂണിത്തുറെ താമസിച്ചിരുന്നുവെന്നുള്ളതിനു തെളിവൊന്നു

മില്ല. ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം രാമായണം ഇരുപത്തിനാലു വൃത്തത്തെ പല അംശങ്ങളിലും ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും അനുവാചകന്മാർ പ്രകൃതത്തിൽ സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. രണ്ടിലും ആദ്യത്തെ നാലു വൃത്തങ്ങൾ ഭിന്നങ്ങളല്ല. പിന്നെയും രാമായണം എട്ടാം വൃത്തത്തിൽ ശ്രീരാമന്റേയും ഭാഗവതം ഒൻപതാം വൃത്തത്തിൽ ഗോപസ്ത്രീകളുടേയും വിരഹതാപം ഒരേ വൃത്തത്തിൽത്തന്നെ ഉപനിബന്ധനം ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സീതയ്ക്കു ലങ്കയിൽനിന്നു മടങ്ങിവരുമ്പോൾ ശ്രീരാമനും, സത്യഭാമയ്ക്കു സ്വർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു മടങ്ങിവരുമ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണനും മാർഗ്ഗവർണ്ണനംകൊണ്ടു മനസ്സന്തോഷം ജനിപ്പിക്കുന്നതിനു പ്രയോഗിക്കുന്ന വൃത്തവും ഒന്നുതന്നെയാണു്. ''കാന്താരവിന്ദായതാക്ഷി'' എന്നു ശ്രീരാമൻ സീതയേയും, ചിത്രലേഖ ഉഷയേയും സംബോധനം ചെയ്യുന്നു. രചനാവൈകല്യം രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കാണ്മാനുണ്ടു്; സങ്കീർത്തനങ്ങളിൽ അക്ഷരങ്ങൾ യഥേച്ഛം നീട്ടിയോ കുറുക്കിയോ ഉച്ചരിക്കാമെന്നാണു് വെപ്പെങ്കിലും നമ്പിയാർക്കു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബാല്യത്തിൽപ്പോലും അനഭിമതമായി തോന്നിയിരിക്കേണ്ട ചില പ്രയോഗങ്ങൾ ഭാഗവതത്തിൽ നമ്മെ തുറിച്ചുനോക്കുന്നു. 'പ്രസൂതിഗൃഹത്തിന്നു ചുറവം ചമച്ചാൻ'; 'ഭവാനുമങ്ങു ചെന്നവസ്ഥ കേൾപ്പിച്ചാൻ'; 'നിർവാഹമുണ്ടാകും മുകുന്ദ പാഹി മാം'; 'മാരാരിയോടങ്ങു യാത്രാ പറഞ്ഞു'; 'രോമങ്ങൾകേശങ്ങളഗ്നീ മുഖം തേ;' 'ഏതേതു ശാസ്ത്രങ്ങളേല്ലാവയെല്ലാം'; 'ഹസ്തങ്ങളെല്ലാം മുറിച്ചുകളഞ്ഞു' ഇങ്ങനെ ചില ഭീമവൈകല്യങ്ങൾ അവിടവിടെ കാണാവുന്നതാണു്.

> ''കൊല്ലായ്ക ഞങ്ങളുടെ നല്ലോരു വല്ലഭനെ
> വല്ലായ്കയൊക്കെയുമിളച്ചീടുകെന്നുരഗ-
> മല്ലാക്ഷിമാരുടയ ചൊല്ലുകൾ കേട്ടു ഹരി
> മെല്ലെന്നിറങ്ങിയിതു ഗോവിന്ദ രാമ ജയ''

എന്നിങ്ങനെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തെ ഉത്തരാർദ്ധവുമായി ശൃംഖലനം ചെയ്യുന്നതു പ്രാചീനസമ്പ്രദായങ്ങളിലൊന്നാണെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. 'വിനിർണ്ണയിച്ചഹോ' (വിനിർണ്ണയിച്ചു അഹോ)' 'കണ്ടഹോ' (കണ്ടു അഹോ) ഇത്യാദി കസന്ധികൾക്കും ഭാഗവതത്തിൽ പ്രവേശമുണ്ടു്. ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോൾ കൊല്ലം 9-ാം ശതകത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറ താമസിച്ചിരുന്ന അജ്ഞാതനാമാവായ മററാരു കവിയല്ലയോ ഭാഗവതസങ്കീർത്തനത്തിന്റെ പ്രണേതാവു് എന്നു ശങ്കിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നമ്പിയാരുടെ ബാല്യകൃതികളിൽ ഒന്നാകുവാൻ പാടില്ലെന്നു ഞാൻ ശപഥം ചെയ്യുന്നില്ല. എന്നാൽ അങ്ങനെ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനു കൂടുതൽ തെളിവു വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കവിതാരീതി:—ഭാഷാശുദ്ധിയുടെ സ്ഥിതി ഇങ്ങനെയൊക്കെയാണെങ്കിലും ഭാഗവതകർത്താവു വാസനാസമ്പന്നനാണെന്നു സമ്മതിക്കാവുന്നതാണു്. രാമായണസങ്കീർത്തനത്തെക്കാൾ ഭാഗവതസങ്കീർത്ത

നത്തിനു രചനാഗുണം കൂടും. ദശമസ്കന്ധത്തിലെ സകലകഥകളും അദ്ദേഹം സാമാന്യം ഭംഗിയായി സംഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"ഇന്ദിരാമുഖചന്ദ്രചാരുചകോര! ഗോപവിലാസിനീ–
വൃന്ദമോഹന! സുന്ദരാനന! നന്ദഗോപനു നന്ദന!
മന്ദഹാസവിലാസസശോഭിമുഖാംബുജാമരമണ്ഡലീ–
വന്ദ്യമാനപദാരവിന്ദ! നമോസ്തു തേ ഹരി ഗോവിന്ദ!"

എന്ന വരികൾ നന്നായിട്ടുണ്ടു്. എട്ടും ഒമ്പതും വൃത്തങ്ങളിൽ കവി വർണ്ണിച്ചിട്ടുള്ള രാസക്രീഡയാണു് എന്നെ അത്യധികമായി ആനന്ദിപ്പിക്കുന്നതു്.

"നിശേശകാന്തികാന്തമാം നിശാന്തവേലതന്നില–
ങ്ങശാന്തരാഗകാരണം നിശമ്യ വേണുവാദനം
സശങ്കമങ്ങു മന്മഥൻവശം ഗമിച്ചു ഗോപിമാർ
ഭൃശം കലൻ മാരമാൽ മുകുന്ദ രാമ പാഹി മാം."

"അയി തുളസി! ധന്യേ! ശൃണു നളിനി! വന്യേ!
തവ കരുണയെന്യേ ന ഗതിരിതി മന്യേ;
കനിവിനൊടു കൊന്നേ! കഥയ മമ പുന്നേ!
ഹൃദയമുരുകുന്നേ മധുമഥനനംബോ."

"കുടിലഹരിചില്ലീയുഗമൊടടൽതല്ലീ–
ടിന വിപിനവല്ലീകുലമണിമല്ലീ!
ദയിതമിഹ ചൊല്ലീടഴകിനൊടു മല്ലീ!
തവ സുഖമതല്ലീ? മധുമഥനനംബോ"

മുതലായ പാട്ടുകൾ ഏററവും ഹൃദയംഗമങ്ങളാകുന്നു.

ചാണക്യസൂത്രം കിളിപ്പാട്ടു്—ഗ്രന്ഥസ്വരൂപം:—ചാണക്യസൂത്രം കിളിപ്പാട്ടിനു മുദ്രാരാക്ഷസകഥാസാരം എന്നും ഒരു സംജ്ഞയുണ്ടു്. വിശാഖദത്തന്റെ മുദ്രാരാക്ഷസനാടകവും കവിക്കു് ഈ കൃതിയുടെ നിർമ്മിതിയിൽ പ്രയോജകീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അദ്ദേഹം ഐദംപര്യേണ ഉപജീവിക്കുന്നതു മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ വയസ്യനായിരുന്ന ഇരവിച്ചാക്യാരുടെ ചാണക്യകഥയാണു്. ആകെ എട്ടു പാദങ്ങൾ ചാണക്യസൂത്രത്തിൽ കവി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആറാം പാദം അന്നനടയിലും, ഏഴാം പാദം കളകാഞ്ചിയിലും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ആദ്യത്തെ മൂന്നു പാദങ്ങളിൽ കഥനംചെയ്തിട്ടുള്ള കഥ മുദ്രാരാക്ഷസനാടകത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടില്ല. ഢുൺഢിരാജന്റെ മുദ്രാരാക്ഷസകഥോപോദ്ഘാതം 886-ൽ രചിച്ചതാണു്. അതു കവി കണ്ടിരിക്കുമോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കർത്തൃത്വം:—ചാണക്യസൂത്രം നമ്പിയാരുടെ കൃതിയല്ലെന്നു് ഏകദേശം ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാവുന്നതാണു്. സമീചീനമായ പദ

വിന്യാസത്തിലും സരസമായ ആശയാവിഷ്കരണത്തിലും അപ്രഗല്ഭനാണ് കവിയെന്നു് ഈ വാങ്മയം വ്യക്തമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. കളകാഞ്ചിയാണ് ശുകഗാനനിർമ്മാതാക്കളുടെ പദഘടനാപാടവത്തിനു നികഷോപലഭൂതമായ വൃത്തം. ആ വൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഏഴാം പാദം കേവലം നിർഗ്ഗുണമായി കാണപ്പെടുന്നു. പഞ്ചതന്ത്രവും ചാണക്യസൂത്രവും തമ്മിൽ തട്ടിച്ചുനോക്കിയാൽ രണ്ടും ഒരു കവിയുടെ കൃതികളാണെന്നു പറയുവാൻ ഒരു സഹൃദയനും ധൈര്യപ്പെടുന്നതല്ല. മുദ്രാരാക്ഷസനാടകം നമ്പിയാർ വായിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും അതിലെ "ചീയതേ ബാലിശസ്യാപി" എന്ന ശ്ലോകം സ്യമന്തകത്തിൽ വിസ്തരിച്ചു പരാവർത്തനംചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതും വാസ്തവംതന്നെ; എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു മാത്രം ചാണക്യസൂത്രം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണെന്നു വരുന്നതല്ലല്ലോ.

"ആസ്വാദിതദ്വിരദശോണിതശോണശോഭാം
സന്ധ്യാരുണാമിവ കലാം ശശലാഞ്ഛനസ്യ
ജൃംഭാവിദാരിതമുഖസ്യ മുഖാൽ സ്ഫുരന്തീം
കോ ഹർത്തുമിച്ഛതി ഹരേഃ പരിഭൂയ ദംഷ്ട്രാം"

എന്ന മുദ്രാരാക്ഷസപദ്യം

"ദ്വിരദവരരുധിരകണസേകശോണാഭയാൽ
തെളിവിനൊടു സന്ധ്യയ്ക്കരുണയായ് മിന്നുന്ന
ശിശിരകരമഹിതകലയെന്നപോലെയൊരു
സിംഹവദനത്തിലുള്ളോരു ദംഷ്ട്രയെ
പരിചൊടു പറിച്ചുകൊണ്ടിങ്ങു പോന്നീടുവാൻ
പാരതിലേവൻ നിനയ്ക്കുന്നതോർക്ക നീ?"

എന്നു സാമാന്യം നല്ല രീതിയിൽ കവി തർജ്ജമചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതും ഈ വിഷയത്തിൽ കാര്യകാരിയല്ല. ഞാൻ പരിശോധിച്ചിടത്തോളം ഈ കൃതിയെ നമ്പിയാരുമായി ഘടിപ്പിക്കുവാൻ യാതൊരു ന്യായവും കാണുന്നില്ല. ചാണക്യസൂത്രം കല്ലേക്കുളങ്ങര രാഘവപ്പിഷാരടിയുടെ കൃതിയാണെന്നു പറയുന്നതു കേവലം അസംബന്ധംതന്നെ. അദ്ദേഹത്തിനു് അനുകാര്യമായ ശൈലി ഉണ്ടായിരുന്നുവെന്നു് ... അതു മേൽ ഉപപാദിക്കും. 921–ാമാണ്ടു പകർത്തിയ മുദ്രാരാക്ഷസത്തിന്റെ ഒരേടു ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. പെട്ടിക്ക 'മഞ്ചം' എന്നു് ഒന്നിലധികം സ്ഥലങ്ങളിൽ പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നതുകൊണ്ടു കവിയുടെ ജന്മഭൂമി മധ്യകേരളമാണെന്നു് അഭിജ്ഞന്മാർ അനുമാനിക്കുന്നു.

കവനമാതൃക:—ചാണക്യസൂത്രം ഗുണപുഷ്കലമല്ലെങ്കിലും പ്രായേണ ദോഷരഹിതമായ ഒരു കാവ്യമാണ്. കഥാകഥനത്തിൽ കവിക്കു പറയത്തക്ക പരാജയമൊന്നും പററീട്ടില്ല.

നവനന്ദന്മാർ ചാണക്യനെപ്പററി:

''എന്തു വട്ടവിവനഗ്രാസനത്തിന്മേ–
ലേതുമേ ശങ്കകൂടാതേ കരയേറി
ധൃഷ്ടതയോടമിരിക്കുന്നതാരിവൻ?
കഷ്ടമനാത്രഡശ്മശ്രുവാകുന്നതും.
കള്ളക്കരങ്ങിനെത്തല്ലിയിഴച്ചുടൻ
തള്ളിപ്പുറത്തു കളവതിന്നാരുമേ
ഇല്ലയോ നമ്മുടെ ചോറു തിന്നുന്നവ–
രെല്ലാവരുമെങ്ങു പോയാരിതുനേരം?''

രാക്ഷസൻ മലയകേതുവിനോട്ട്:

''ശൂര! സുകുമാര! വീരശിഖാമണേ!
തീരാത ദുഃഖങ്ങളുണ്ടെന്നിരിക്കിലും
ചിന്തിക്കമാറില്ല മുൻപിൽക്കഴിഞ്ഞതു;
എന്തു ഫലമതു ചിന്തിച്ചെനിക്കഹോ?
നിൻതിരുവുള്ളമെന്നെക്കുറിച്ചുണ്ടെങ്കി–
ലെന്തെനിക്കുള്ളതു സങ്കടം ഭൂപതേ?
വീര്യവും കോപവും നാണവും ഖേദവും
ശൗര്യവുമില്ലാതെയുള്ള ദേഹത്തിന്മേൽ
ചേരുകയില്ല ഭവാൻ തന്ന ഭൂഷണം;
പോരാത്ത ഞാനെന്തു വാങ്ങുന്നതും പിന്നെ?
മൗര്യനിരിക്കുമെഴുനിലമാടത്തിൽ
വീര്യമേറീടുന്ന സിംഹാസനോപരി
കാണ്മാൻ ഭവാനെയവകാശമുണ്ടെങ്കിൽ
വാങ്ങാമിതന്നു ഞാനേതും മടിയാതെ.''

മുദ്രാരാക്ഷസകഥാസാരം കിളിപ്പാട്ട്—കവി:—കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൽ മേൽവിവരിച്ച പ്രസിദ്ധമായ ചാണക്യസൂത്രത്തിനു പുറമേ, അതിലെ വിഷയത്തെത്തന്നെ അധികരിച്ചുകൊണ്ടു മറെറാരു മുദ്രാരാക്ഷസകഥാസാരം കിളിപ്പാട്ടും ഉത്ഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

''ദ്വാദശദിനൈഃ പരമേശ്വരേണേദം കൃതം
മുദ്രാരാക്ഷസകഥാസാരനാമാലംകൃതം
രവിവർമ്മണോ നാമ മട്ടരോഃ കാരുണ്യേന
നിർമ്മിതം നയജ്ഞാനാം ശേമുഷീപ്രസാദനം''

എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കാണുന്ന പ്രസ്താവന രവിവർമ്മശിഷ്യനായ പരമേശ്വരൻ പന്ത്രണ്ടു ദിവസങ്ങൾകൊണ്ടു രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണ് ഇതെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഗുരുവിനേയും ശിഷ്യനേയും പററി മറെറാന്നും അറിയുന്നില്ല. ഗ്രന്ഥം ചെറുതാണ്; കവിതയ്ക്കു ഗുണവുമില്ല. മാതൃകയ്ക്കു ചില വരികൾ ഉദ്ധരിച്ചു കാണിക്കാം.

''മല്ലികാമധുവുണ്ടു കല്യാണിരാഗം പാടി
മെല്ലവേ വരുന്നോരു നല്ല പൈങ്കിളിത്തത്തേ!
നല്ല പാൽ പഴം തേനും മെല്ലവേ നുകൎന്നു നീ
നല്ലോരു കഥാസാരം ചൊല്ലുക മടിയാതെ.
എങ്കിലോ കേട്ടുകൊൾക പണ്ടൊരു രാജധാനി
പാടലീപുത്രമെന്നുണ്ടായിതു ഗംഗാതീരേ.
അപ്പുരിതന്നെപ്പുഷ്പപുരമെന്നുരചെയ്യോ–
രത്ഭുതകരമായ പുഷ്പങ്ങളുണ്ടാകയാൽ.
ചൊല്ലെഴും പുഷ്പപുരംതന്നിലങ്ങുൎവ്വീശന്മാ-
രല്ലൽകൂടാതെ രാജ്യം ഭരിച്ചു വാഴുംകാലം
സൎവ്വാൎത്ഥസിദ്ധിയെന്നൊരുൎവ്വീശനുണ്ടായ്വന്നു
സൎവലോകങ്ങൾക്കെല്ലാമാനന്ദകരനവൻ.
അമ്മഹീപതിതന്നെച്ചൊല്ലുവോർ നന്ദനെന്നും
നിൎമ്മലഗുണനിധേ! കേട്ടാലും വഴിപോലെ.''

ശാകുന്തളം ആട്ടക്കഥ—ഇതിവൃത്തം:—ശാകുന്തളം ആറു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകൾമാത്രമേ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. കാളിദാസന്റെ അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളത്തെ കവി ആദ്യന്തം ഉപജീവിക്കുകയും പല അംശങ്ങളും പരാവൎത്തനരൂപത്തിൽ പ്രദൎശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അനസൂയ, പ്രിയംവദ, മാഢവ്യൻ, കരഭകൻ ഇവരെല്ലാം കഥകളിയിലേയും പാത്രങ്ങളാണു്. ശകുന്തളയുടെ ''തുജ്ജ ണ യാണേ'' എന്ന പ്രാകൃതഭാഷാനിബദ്ധമായ കാമലേഖം അതുപോലെതന്നെ പകൎത്തിയിരിക്കുന്നു. ആറാം ദിവസത്തെ കഥയുടെ അവസാനത്തിൽ ദുഷ്ഷന്തൻ കണ്വാശ്രമം വിട്ടു രാജധാനിയിലെത്തുന്നു. അഭിജ്ഞാനശാകുന്തളം നാലാമങ്കത്തിലെ പൂൎവ്വാൎദ്ധംവരെയുള്ള ഇതിവൃത്തമേ ആറു ദിവസത്തെ കഥകളിലുംകൂടി അടങ്ങുന്നുള്ളു. അതിനപ്പുറമാണു് രാജാവിന്റെ ശകുന്തളാപരിത്യാഗം തുടങ്ങിയ അതിപ്രധാനങ്ങളായ സംഭവങ്ങൾ വൎണ്ണിക്കേണ്ടതു്. അതു കവി ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ എന്നറിവില്ല. അതേ കണക്കിനു പുരോഗമനം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ കവിക്കു കുറഞ്ഞ പക്ഷം ഇനിയും ഒരാറു ദിവസത്തെ കഥകൊണ്ടല്ലാതെ നാടകത്തിലെ ഇതിവൃത്തം പൂരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. അതു് അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നാണു് ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഓരോ ദിവസത്തെ കഥയും അഭിനയോചിതമാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം ചില രാക്ഷസന്മാരേയും മററും പ്രവേശിപ്പിച്ചു മൂലകഥയെ ഭേദപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഒന്നാം ദിവസത്തെ കഥയിൽ ദണ്ഡകാരണ്യവാസിയായ അതിമായൻ എന്ന രാക്ഷസരാജാവു ശകുന്തളയെ കണ്വാശ്രമത്തിൽനിന്നു് അപഹരിച്ചു തന്റെ സന്നിധിയിൽ കൊണ്ടുചെല്ലുവാൻ മധുകരൻ എന്നൊരു ഭൃത്യനെ നിയോഗിക്കുന്നു. ദുഷ്ഷന്തൻ അവനെ അവിടെനിന്നു് ആട്ടിപ്പായിക്കുന്നു. ഈ മധുകരന്റെ രൂപം നാടകത്തിലെ ഒന്നാമങ്കത്തിൽ പ്രസ്തുതമായ മധുകരത്തെ (വണ്ടിനെ) കവി പൎവ്വതീകരിച്ചതാണു്.

രണ്ടാം ദിവസത്തെ കഥയിൽ മധുകരന്റെ വധവും മൂന്നാം ദിവസത്തേതിൽ മധുകരന്റെ ഭാര്യയായ ധൂമ്രകേശിയുടെ അങ്ഗഭങ്ഗകരണവും അവന്റെ അനുജനായ വജ്രദംഷ്ട്രന്റെ നിധനവും അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. നാലാം ദിവസത്തെ കഥയിൽ അതിമായന്റെ മറെറാരു ദൂതനായ മായാവിയെ രാജാവു സംഹരിക്കുന്നു. അഞ്ചാമത്തേതിൽ അതിമായൻ തന്നെ ദുഃഷന്തനോടു യുദ്ധം ചെയ്യുകയും തോറേറാടിപ്പോകുകയും ചെയ്യുന്നു. ആറാമത്തേതിൽ അതിമായന്റെ മറെറാരു കിങ്കരനായ വീരബാഹു രാജധാനിയിലേക്കു മടങ്ങുന്ന ദുഃഷന്തനോടു് എതിൎക്കുകയും ഹതനാകുകയും ചെയ്യുന്നു. കവി അതിമായനെ കൊല്ലാത്തതു് ആ രാക്ഷസനെ വീണ്ടും ചില ആവശ്യങ്ങൾക്കു് ഉപയോഗിക്കാമെന്നു കരുതിയായിരിക്കണം. കവി എത്രമാത്രം ക്ലേശിച്ചു് എന്തെല്ലാം രാക്ഷസന്മാരേയും രാക്ഷസികളേയും ഇടകലൎത്തിയാലും അതു കാളിദാസന്റെ നിസൎഗ്ഗസുന്ദരമായ ഇതിവൃത്തത്തെ അലങ്കോലപ്പെടുത്തുവാൻമാത്രമേ പ്രയോജകീഭവിക്കുന്നുള്ളു. ക്ഷേത്രസംബന്ധകമല്ലാത്ത ശാകുന്തളം ആടിക്കാണുവാനുള്ള ഒരു കഥയുമല്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കണം പ്രായാന്യേന അതിനു പ്രചാരം അത്യന്തം വിരളമായിപ്പോയതു്.

പ്രണേതൃത്വം:—ശാകുന്തളം ആട്ടക്കഥയ്ക്കു പ്രത്യേകമായി തോടയവും വന്ദനശ്ലോകങ്ങളും എഴുതിച്ചേൎത്തുകാണുന്നു. തോടയത്തിൽ ഗണപതി, മഹാവിഷ്ണു ഈ ദേവന്മാരെ വന്ദിച്ചതിനുമേൽ കവി കിള്ളിക്കുറിശ്ശി ശിവനേയും പഴയന്നൂർ ഭഗവതിയേയും പ്രണമിക്കുന്നു.

> "ചരണാംബുജമരുണം തവ ശരണം ഭവഹരണം;
> ശരണാഗതഭരണവ്രത! കരുണാമൃതസിന്ധോ!
> നിഗമാന്തവിചാരൈരിഹ സുഗമാം തവ പദവീം
> ലഘു മാം നയ മദനാന്തക! ശുകമന്ദിരവസതേ!"

എന്നും

> "ഇന്ദുബിംബാനനേ! ഗൗരി! സന്നതാലംബനാപാംഗേ!
> വന്ദനീയേ! പഴയന്നൂരംബികേ! പരിപാഹി മാം
> മാടഭൂപാലവംശപ്രൗഢതാവിധാനലോലേ!
> രൂഢകീൎത്തേ! പഴയന്നൂരംബികേ! പരിപാഹി മാം"

എന്നുമുള്ള പംക്തികൾ നോക്കുക. തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുന്നാഥൻ, ചേന്നമംഗലത്തു നരസിംഹമൂൎത്തി, ചേന്നമംഗലത്തു പുതിയതൃക്കോവിൽ ശിവൻ, സരസ്വതി, കൊച്ചി വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ ഇവരെപ്പററി വന്ദനശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്.

> "സാക്ഷാദ്ഭൂയ ജയന്തമംഗലപുരേ വൎത്തിഷ്ണു തത്വം പരം
> രക്ഷാദക്ഷിണമാവിരസ്തു ഹൃദയേ തേജോ നൃസിംഹാത്മകം"

എന്നു കവി നരസിംഹമൂൎത്തിയെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. പുതിയ തൃക്കോവിൽ ശിവനേയും വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാനേയും അധികരിച്ചുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ യഥാക്രമം താഴെച്ചേൎക്കുന്നു.

"പായാദ് ബാലേന്ദുമൗലിഃ പദനതജനതാ-
    പാലനേ ലോലുപാത്മാ
ജായാസമ്മിശ്രകായോ ജനിമൃതിജലധേ-
    സ്താരകോ മാരവൈരീ
മായാതീതോപി മായാമയഭുവനമയഃ
    പാലിയാധീശ്വരാണാം
ശ്രേയോദായീ നിതാന്തം ശ്രുതിനുതമഹിമാ
    നൂതനക്ഷേത്രനാഥഃ"

"യസ്യാജ്ഞാ നിഖിലക്ഷമാപതിശിരോമാന്യാ, യദീയം യശോ
വിശ്വവ്യാപി, മഹീ സമുദ്രവസനാ യേനൈവ രാജന്വതീ,
ഭക്താനുഗ്രഹതൽപരേണ ഹരിണാ ലക്ഷ്മീഃ സ്വയം കല്പിതാ
നിത്യം യദ്വശവർത്തിനീ, സ ജയതി ശ്രീമാടധാത്രീപതിഃ.

ശ്രീമാനനർഘഗുണരത്നമഹാപയോധിഃ
ശ്രീമാടഭൂതിലകമാത്മജനാനുകമ്പീ
ശ്രീവഞ്ചിരാജകുലശേഖരബദ്ധസഖ്യഃ
ശ്രീവീരകേരളനരാധിപതിർവിഭാതി."

ഇത്രയുമുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു കവി കലക്കത്തു കുടുംബത്തിലെ ഒരംഗമാണെന്നും അദ്ദേഹം ചേന്നമംഗലത്തു പാലിയത്തച്ചനെ ആശ്രയിച്ചു കുറെക്കാലം താമസിച്ചിരുന്നു എന്നും അന്നു നാടുവാണിരുന്നതു കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനാണെന്നും വെളിപ്പെടുന്നു. ഈ മഹാരാജാവു രാജ്യഭാരം ചെയ്തതു് 936മുതൽ 951വരെ ആയിരുന്നു. "ശ്രീവഞ്ചിരാജകുലശേഖരബദ്ധസഖ്യ" എന്ന വിശേഷണത്തിൽ സൂചിപ്പിയ്ക്കുന്ന സന്ധി 931-ലാണു് നടന്നതു് എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ ശ്ലോകത്തെത്തുടർന്നു,

"തസ്യാജ്ഞയാ ഗുരുഗണേശമുഖാൻ പ്രണമ്യ
ശ്രീപാലിയേശപരിശിക്ഷിതരീതിഭേദൈഃ
ശാകുന്തളം വിതനുമോ ലളിതം മിതം തദ്
ഗീതക്ഷമം കൃതധിയഃ പരിശോധയന്തു"

എന്നുകൂടി കവി പ്രസ്താവിയ്ക്കുന്നുണ്ടു്. മഹാരാജാവിന്റെ ആജ്ഞയും പാലിയത്തച്ചന്റെ ഉപദേശവും അദ്ദേഹത്തിനു പ്രസ്തുതനിബന്ധം രചിക്കുന്നതിനു പ്രേരകങ്ങളായിരുന്നു.

രാമപാണിവാദനോ രാഘവൻനമ്പിയാരോ?—ശാകുന്തളം ആട്ടക്കഥ കലക്കത്തു രാഘവൻനമ്പിയാരുണ്ടാക്കിയതെന്നാണു് 1034-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച നൃത്യപ്രബന്ധപുസ്തകത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു്. എന്നാൽ അങ്ങനെ ഒരു രാഘവൻ 936-നും 951-നും ഇടയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നതിനു തെളിവില്ല. രാമപാണിവാദന്റെ മാതുലനായി

ഒരു രാഘവപാണിവാദൻ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തെ ഒരു കവിയുടെ നിലയിൽ നാം അറിയുന്നില്ലെന്നുമാത്രമല്ല, അക്കാലത്തിനു് മുൻപുതന്നെ അദ്ദേഹം അന്തരിച്ചിരിക്കണമെന്നു് അനുമാനിക്കുവാനും ന്യായമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു രാമപാണിവാദൻതന്നെയാണു് ശാകുന്തളത്തിൻെറയും കർത്താവു് എന്നു ഞാൻ സങ്കല്പിക്കുന്നു. ശാകുന്തളത്തിനു ശംബരവധം, രാസക്രീഡ തുടങ്ങിയ മററു് ആട്ടക്കഥകളിൽനിന്നു പ്രകടമായ വ്യത്യാസം കാണുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത ഞാൻ വിസ്മരിക്കുന്നില്ല. ഏതുവിധത്തിൽ നോക്കിയാലും ശാകുന്തളം ഒരു പണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠനായ കവിധർമ്മമർമ്മജ്ഞൻെറ കൃതിയാണെന്നേ തോന്നുകയുള്ളു. മാഢവ്യനെ മൂന്നാം ദിവസത്തെ കഥയിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്ന ''ഘത്തുണദണ്ഡ'' എന്ന ശ്ലോകവും, ധൂമ്രകേശിയെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്ന ''ണവളീയമഹ്ഹയള'' എന്ന ശ്ലോകവും പ്രാകൃതത്തിലാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഈ വ്യത്യാസത്തിനു് എന്തായിരിക്കും കാരണം? ശംബരവധം മുതലായ കൃതികളിൽ കവി കൊട്ടാരക്കരത്തമ്പുരാൻെറ ലളിതശൈലി അനുകരിക്കയും, പാലാഴിമഥനത്തിൽ അതിൽനിന്നു കുറേക്കൂടി ഉയരുകയും, ശാകുന്തളത്തിൽ കോട്ടയം കൃതികളെ മാതൃകയാക്കി ശബ്ദാർത്ഥങ്ങൾക്കു് അതിലുമധികം മോടി വരുത്തുകയും ചെയ്തു എന്നു വിചാരിക്കരുതോ? പോരെങ്കിൽ പാലിയത്തച്ചൻെറ രീതിഭേദശിക്ഷണം അത്തരത്തിലായിരുന്നു എന്നും ഊഹിക്കാമല്ലോ. ആകെക്കൂടി എനിക്കു തോന്നുന്നതു ശാകുന്തളത്തേയും നമ്പിയാരുടെ ഭാഷാദൃശ്യകാവ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പരിഗണിക്കാമെന്നും അതു പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഒടുവിലത്തെ കൃതിയായിരിക്കുമെന്നുമാണു്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയായിരിക്കാം അദ്ദേഹത്തിനു് അതു പൂർത്തിയാക്കുവാൻ സാധിക്കാത്തതും.

കവിത:—ശാകുന്തളത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും ആസ്വാദ്യങ്ങളാകുന്നു. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

ദുഃഷന്തൻെറ പ്രതാപം:

''അഥ പഥി നൃപതേഃ പ്രതാപവഹ്നി-
ന്നിജദയിതാവിരഹാഗ്നിഭസ്മഗൃദ്ധഃ
രജനിചരവചോമരുൽപ്രധൂത-
സ്സപദി സമജ്ജ്വലദുച്ചകൈരുദാരഃ.''

(ഷഷ്ഠകഥ)

നായകൻ നായികയോടു്:

''ചന്ദ്രജ്യോത്സ്നാഭിരാമേ ചലദളിപടലാ-
ധൂതകങ്കേളിമല്ലീ-
കന്ദപ്രസ്യന്ദിമാധ്വീസുരഭിലപവനേ
മാലിനീകാനനാന്തേ

കന്ദപ്പോദാരലീലാരസഭരിതമുപേ–
ത്യൈഷ രാജാ കദാചി–
ന്മന്ദാക്ഷാനമ്രമന്ദസ്മിതമധുരമുഖീം
പ്രേയസീം താമവാദീൽ.'' (ഷഷ്ഠികഥ)

ത്രൈകാലികാഖ്യാനം—കാലം:—ത്രൈകാലികാഖ്യാനം ഔത്തരാഹന്മാരും ദാക്ഷിണാത്യന്മാരുമായ ചില ഭാരതീയരാജാക്കന്മാരുടെ ചരിത്രത്തെപ്പററി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു ചെറിയ സംസ്കൃതകാവ്യമാണ്. ദേശചരിത്രദൃഷ്ട്യാ അതിനു യാതൊരു വിലയും കല്പിക്കാവുന്നതല്ല. ആകെ അഞ്ചധ്യായങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. ''കലൌ ഹാരി സുസേവ്യം യൽ പാലിയേശേന കാരിതം'' എന്നു് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ കവി കലിസംഖ്യ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നു പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ രചന 928–ാമാണ്ടു വൃശ്ചികമാസം 16–ാംനു-യാണെന്നു് അറിയാം.

കാരയിതാവ്:—ത്രൈകാലികാഖ്യാനത്തിൻെറ കാരയിതാവായ പാലിയത്തച്ചൻ, കുഞ്ചൻനമ്പിയാരെക്കൊണ്ടു ശിവപുരാണമെഴുതിച്ച ബാലരാമനച്ചനാണെന്നു് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അപാകമില്ല.

''ഏകദാ ബാലരാമാഖ്യഃ ശ്രീപാലിയപുരാധിപഃ
സുകൃതീ നീതിനിപുണസ്സമാനായ്യ ദ്വിജോത്തമം

ഉപവേശ്യ ച സംപൂജ്യ തോഷയിത്വാ ച സാദരം
ശുശ്രൂഷുർല്ലോകവൃത്താന്തമിത്യുപൃച്ഛദ് ബഹുശ്രുതഃ''

എന്നും,

''ഇത്യുക്തോ ബാലരാമേണ മനക്രോഡാധിപേന സഃ
സുബ്രഹ്മണ്യാഹ്വയോ ഭട്ടസ്തമേവം വാചമൂചിവാൻ''

എന്നുമുള്ള പ്രസ്താവനകാംക്കുപുറമേ ആഖ്യാനത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ ആ സുബ്രഹ്മണ്യഭട്ടൻെറ ആശീർവ്വാദരൂപത്തിൽ

''ഭൂലോകത്രിദിവപ്രഭൃതവിഭവശ്രീകേരളാഖ്യോർവ്വരാ–
ഖണ്ഡാലങ്കൃതിഭംഗിതുംഗമഹിമശ്രീമാടരാജ്യേശിതുഃ
ശ്രീമൽസൂര്യകുലീനരാജതിലകസ്യാമാത്യവാചസ്പതേ!
ഭൂമൗ പാലിയനാഥ! രാമ! സുചിരം ജീവ പ്രതാപാധികഃ''

എന്ന ശ്ലോകവും ഈ കൃതിയിൽ കാണ്മാനുണ്ട്. ബാലരാമനെ പാലിയത്തച്ചനായും മനക്കോട്ടച്ചനായും ഇതിൽ പ്രകീർത്തനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ''ബാലരാമൻ മനക്രോഡനാഥാനുജൻ'' എന്നു ശിവപുരാണത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു്; അന്നു് അദ്ദേഹം ആ കുടുംബത്തിലെ ഇളമുറന്നായിരുന്നു. 915–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു മനക്കോട്ടു മൂലകുടുംബമായ പാലിയത്തിൽ ലയിച്ചപ്പോഠം ബാലരാമൻ അവിടത്തെ ഒരിളമുറക്കാരനായി. 928–ൽ രചിച്ച ത്രൈകാലികാഖ്യാനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ ''പാലിയേശൻ'' എന്നും മററും പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അന്നും അദ്ദേഹത്തിനു തറ

വാട്ടുമൂപ്പു കിട്ടിയിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. എന്തെന്നാൽ അന്നത്തെ മൂപ്പൻ ഇട്ടുണ്ണാനച്ചനായിരുന്നു. ''നാനാകഥാസാരവേദി'' എന്നും ''കലാവിദ്യകൾക്കേകനാധാരഭൂതൻ'' എന്നും ''വിശേഷവൃത്താന്തജ്ഞാനി വിദ്യയാ വിനോദിതൻ'' എന്നും മററും നമ്പിയാർ ശിവപുരാണത്തിൽ ബാലരാമനെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുള്ളതു നിർമ്മൂലമല്ലെന്നു് ഈ കാവ്യം തെളിയിക്കുന്നു.

കവി:— കവി ആരെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്താൻ നിവൃത്തിയില്ല; എന്നാൽ അതു കോലത്തുനാട്ടിലെ ഒരു പ്രഭുവാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ രാമനെന്നായിരുന്നു എന്നും സങ്കല്പിയ്ക്കാം.

> ''ശ്രീമൽപാരശവാര്യരാമഗുരുഭിർമ്മോദാൽ കവീന്ദ്രൈസ്സദായം
> മാടോവ്വീന്ദ്രസുമന്ത്രിവാകപതിമുദേ മന്ദോപി യഃ കല്പിതഃ
> സ ത്രൈകാലികവസ്തു വിപ്രമുനിവര്യാഖ്യാതമര്യാലിഖൽ
> കശ്ചിന്മാണ്ഡലികസ്തു രാജകമണേ ശ്രീകോലരാജ്യേശിതുഃ''

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽനിന്നും ''ത്രൈകാലികാഖ്യാനേ സാമന്തരാമവിരചിതേ'' എന്നുള്ള കുറിപ്പിൽനിന്നുമാണു് ഈ സങ്കല്പം സംഗതമാകുന്നതു്. 'ശ്രീമൽപാരശവാര്യരാമഗുരു'' ആരാണെന്നു വെളിവാകുന്നില്ല.

വിഷയം:—അതീതന്മാരും സമകാലികന്മാരും ആഗാമികളുമായ രാജാക്കന്മാരുടെ വൃത്താന്തങ്ങൾ അടങ്ങീട്ടുള്ളതുകൊണ്ടാണു് ത്രൈകാലികാഖ്യാനം എന്നു ഗ്രന്ഥത്തിനു പേർ സിദ്ധിക്കുന്നതു്. ആ സരണിക്കു് അനുരൂപമായി അവരിൽ ചിലർ ഭാവിയിൽ ജനിക്കാൻപോകുന്നവരാണെന്നു കവി പറയുന്നു.

> ''ആന്ധ്രമുഖ്യോ യജുശ്ശാഖീ കൗശികാത്മജഗോത്രജഃ
> വിശേശ്വരൗരസാപത്യം സുബ്രഹ്മണ്യാഹ്വയസ്സുധീഃ''

വിശേശ്വരന്റെ പുത്രനായ സുബ്രഹ്മണ്യൻ എന്ന ആന്ധ്രബ്രാഹ്മണൻ ഭാരതം മുഴുക്കെ ചുററിസ്സഞ്ചരിച്ചു് ഉജ്ജയിനിയിൽപ്പോയി അവിടെ ഗോവിന്ദസ്വാമി ത്രികാലങ്ങളിലും സംഭവിക്കുന്ന വിഷയങ്ങളെ പരാമർശിച്ചു ശിലയിൽ കൊത്തിവെച്ചിട്ടുള്ള രേഖകൾ മനസ്സിലാക്കി തന്റെ തീർത്ഥാടനമധ്യത്തിൽ തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ വന്നുചേരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ അവിടെനിന്നു ബാലരാമനച്ചൻ സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു നയിച്ചു ലോകവൃത്താന്തങ്ങൾ ചോദിക്കുകയും അദ്ദേഹം സൂര്യവംശ്യന്മാരും ചന്ദ്രവംശ്യന്മാരുമായ രാജാക്കന്മാരുടെ കഥകൾ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പരീക്ഷിത്തു്, ജനമേജയൻ, ശനാസീകൻ, വത്സരാജൻ, ചന്ദ്രഗുപ്തൻ, വിക്രമാദിത്യൻ, ഭോജൻ, ശാലിവാഹനൻ, ചേരൻ, ചോളൻ, മലയശാജപാണ്ഡ്യൻ, വിജയനഗരത്തിലെ കൃഷ്ണദേവരായർ, രാമരായർ എന്നിങ്ങനെ പലരേയും അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്. ചേരനെ ഇങ്ങനെ സ്തുതിക്കുന്നു.

"രാജന്യാന്വയശേഖരോഥ ധരണൌ ചേരാഭിധാനോഽഭവ-
ദ്യോ ജന്യേഷു ജിഗായ തജ്ജിനകുലം മന്വാദിമാന്യോദയഃ
രാജന്വത്യുവേച്ച യേന ധരണീ ധുര്യേണ ധീരാത്മനാ
രാജന്യാസ്ത്വധുനാപി യസ്യ കലജാഃ ശ്രീകേരളാൻ കുർവ്വതേ."

കൃഷ്ണദേവരായരുടെ വർണ്ണനമാണു് താഴെക്കാണുന്നതു്.

"ലക്ഷ്മീരക്ഷീണബാഹൂഷ്മണി നനു സതതം
മുക്തചാപല്യദോഷാ
രേമേ യത്രാതിരമ്യം രമണമകൃത യം
ഭൂമിരന്യാൻ വിഹായ
രാജാനം തം പ്രജാനാമവനപടുമതിം
സാംപ്രതം സാരസാക്ഷ-
സ്സാക്ഷാദേവാവതീർണ്ണസ്സ്വയമിതി പരമാ-
സ്സുരയസ്സമുഗാഹ്ഃ."

'ദില്ലിപാച്ചാ'വാണു് അക്കാലത്തെ ഭാരതചക്രവർത്തിയെന്നും ബ്രാഹ്മണൻ പറയുന്നു.

യുക്തിഭാഷ:—യുക്തിഭാഷയുടെ പ്രണേതാവു് ആലത്തൂർഗ്രാമത്തിൽപ്പെട്ട പറങ്ങോട്ടില്ലത്തെ ബ്രഹ്മദത്തൻനമ്പൂരിയാണു്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ നിർമ്മിതി 925-ാമാണ്ടാണെന്നു "യോ ഗോളപഥസ്ഥാസ്സ്യുഃ" എന്ന കലിവാക്യത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. യുക്തിഭാഷയിൽ സ്വകപോലകല്പിതമായി അധികമൊന്നുമില്ല. കേളല്ലൂർ ചോമാതിരിയുടെ തന്ത്രസംഗ്രഹത്തേയും, നാരായണന്റെ ക്രിയാക്രമകരീ എന്ന ലീലാവതീവ്യാഖ്യയേയും മററും ഉപജീവിച്ചുകാണുന്നു. ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിൽ വിശദമായ വിജ്ഞാനം സിദ്ധിക്കുന്നതിനു യുക്തിഭാഷയുടെ പാഠനം ആവശ്യകമാണു്. നമ്പൂരിയുടെ ശൈലി കാണിക്കുവാൻ ചില പംക്തികാം ഉദ്ധരിക്കാം.

"അവിടെ, നക്ഷത്രഗോളത്തിന്റെ നടുവിൽ, ആകാശത്തിങ്കൽ, നേരേ ഉരുണ്ടു, തന്റെ ശക്തികൊണ്ടുതന്നെ മററൊരു ആധാരം കൂടാതെ, എല്ലാപ്പുറം സ്ഥാവരജംഗമാത്മകങ്ങളാകുന്ന എല്ലാ ജന്തുക്കളേയും, എല്ലാ വസ്തുക്കളേയും ഭരിച്ചുനില്പോന്നു് ഈ ഭൂമി. പിന്നെ ഭൂമീടെ എല്ലാപ്പുറത്തുമുള്ള ആകാശത്തിങ്കേന്നും കനത്ത വസ്തുക്കാം ഭൂമിയിങ്കൽ വീഴുമാറു സ്വഭാവമുണ്ടു്. എന്നിട്ടു് എല്ലാടവും കീഴ് ഭൂമി; ഭൂമീടെ എല്ലാപ്പുറവും മേൽ ആകാശം. പിന്നെ ഭൂമീടെ തെക്കെപ്പാതിയിങ്കൽ വെള്ളമാകുന്ന പ്രദേശം ഏറും; വടക്കേപ്പാതിയിങ്കൽ സ്ഥലമാകുന്ന പ്രദേശം ഏറും; വെള്ളമാകുന്ന പ്രദേശം കുറവു. പിന്നെ ഭാരതഖണ്ഡത്തെക്കുറിച്ചു മീത്തേപ്പുറം എന്നു തോന്നുന്നേടത്തു ജലസ്ഥലസന്ധിയിങ്കൽ 'ലങ്ക' എന്നുണ്ടു് ഒരു പുരി. അവിടുന്നു കിഴക്കു പടിഞ്ഞാറു ഭൂമിയെ ചുററുമാറു വൃത്താകാരേണ ഒരു രേഖ കല്പിപ്പൂ.

ഇതിങ്കൽ പടിഞ്ഞാറ രോമകവിഷയം; കീഴേപ്പുറത്തു സിദ്ധപുരം; കിഴക്ക യവകോടി; ഇങ്ങനെ നാലു പുരങ്ങൾ ഉളവ്. പിന്നെ ഇവ്വണ്ണം ലങ്കയിങ്കന്നു തെക്കും വടക്കും കിഴക്കേപ്പുറത്തുംകൂടി ഭൂമിയെ ചുററ മാററ വൃത്താകാരേണ ഒരു രേഖ കല്പിപ്പൂ. ഇതിങ്കൽ വടക്ക മഹാമേരു; തെക്ക ബഡവാമുഖം; കീഴേ സിദ്ധപുരം; ഈ രേഖ സമരേഖയാകുന്നതു്."

ഗണിതയുക്തി:—ഗണിതയുക്തി ഒരു സംസ്കൃതഗ്രന്ഥമാണ്. യുക്തിഭാഷയുടെ സംസ്കൃതാനുവാദമെന്നാണ് ജ്യോതിർവിത്തുകൾ പറയുന്നതു്. രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളിലേയും വിഷയം ഒന്നുതന്നെ. പ്രസ്തുതനിബന്ധം ഇങ്ങനെ ആരംഭിയ്ക്കുന്നു.

"വന്ദേ ഗണ്ഡതടസ്രവന്മദധുനീലോലോർമ്മിഖേലദ്ഭ്രമദ്-
ഭൃംഗസ്വാനവിപൂരിതാഖിലഹരിച്ചക്രം ഗജാസ്യം വിഭും
വിഘ്നാദ്രീന്ദ്രശിഖാവിഭേദനചണം പ്രത്യൂഹവിച്ഛിത്തയേ
വൃത്രാരിപ്രമുഖാമരാർച്ചിതപദാംഭോജം ദയാംഭോനിധിം.

ഗുരുപാദാംബുജം നത്വാ ധ്യാത്വാ സാംബശിവം മയാ
ലിഖ്യതേ ഗണിതം കൃത്സ്നം ഗ്രഹഗത്യുപയോഗി യൽ."

ഇതിലെ കാരികകൾ പദ്യത്തിലും വൃത്തി ഗദ്യത്തിലും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ഏകദശശതസഹസ്രായുതലക്ഷപ്രയുതകോടയഃ ക്രമശഃ
അർബ്ബുദമബ്ജം ഖർവനിഖർവമഹാപദ്മശങ്കവസ്തസ്മാൽ

ജലധിശ്ചാന്ത്യം മധ്യമമിത്യഷ്ടാദശഗുണോത്തരാസ്സംജ്ഞാഃ
സംഖ്യായാഃ സ്ഥാനാനാം വ്യവഹാരാർത്ഥം കൃതാഃ പൂർവൈഃ."

ഈ രണ്ടു കാരികകളും വർഗ്ഗമൂലീകരണപ്രകരണത്തിലുള്ളവയാകുന്നു.

മുപ്പത്തൊൻപതാമദ്ധ്യായം

ഭാഷാസംസ്കൃതസാഹിത്യങ്ങൾ

ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം

കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് (938-984)—ജീവചരിത്രം:—കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് 938-ാമാണ്ടു കർക്കടകമാസത്തിൽ ഭരണിനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ചു. അവിടത്തെ മാതാവു രാമവർമ്മ ശക്തൻ തമ്പുരാന്റെ ചിററമ്മയായിരുന്നു. വിഗതമാതൃകനായ തന്നെ മൂന്നു വയസ്സുമുതൽ ലാളിച്ചു വളർത്തിയ ചിററമ്മത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ പേരിൽ ശക്തൻ തമ്പുരാനു നിസ്സീമമായ ഭക്തിയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നുള്ളതു സുപ്രസിദ്ധമാണ്. അവിടുന്നു പ്രസവിച്ച നാലു പുത്രന്മാരിൽ ജ്യേഷ്ഠൻ രാമവർമ്മത്തമ്പുരാനായിരുന്നു. ആ തമ്പുരാൻ 981 മുതൽ 984 ധനുമാസം 30-ാംനു-വരെ കൊച്ചിരാജ്യം ഭരിച്ചതിന്റെശേഷം വെള്ളാരപ്പിള്ളിക്കോവിലകത്തു വെച്ചു തീപ്പെട്ടു. ചിററമ്മത്തമ്പുരാട്ടി 978 കർക്കടകത്തിൽത്തന്നെ സ്വര്യാതയായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ മരണാനന്തരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്ത സഹോദരനായ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ രാജ്യഭാരം കയ്യേല്ക്കുകയും 1003-ാമാണ്ടു തൃപ്പൂണിത്തുറവെച്ചു തീപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ആ രണ്ടു മഹാരാജാക്കന്മാരും സാഹിത്യത്തിൽ അത്യന്തം അഭിരുചിയുള്ളവരും സ്വയം കവനംചെയ്തും ഇതരകവികളേയും പണ്ഡിതന്മാരേയും പലവിധത്തിൽ പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചും സംസ്കൃതത്തിനും ഭാഷയ്ക്കും ജീവാതുക്കളെന്ന നിലയിൽ പ്രശസ്തി നേടിയവരുമായിരുന്നു. 973-ാമാണ്ടു ധർമ്മരാജാവു നാടുനീങ്ങിയതോടുകൂടി കേരളത്തിലെ സാഹിത്യം തിരുവനന്തപുരത്തുനിന്നു തൃപ്പൂണിത്തുറയെ അഭയംപ്രാപിച്ചു; വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ തീപ്പെട്ട അവസരത്തിൽ തിരിയെ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോന്നു് 1004-ാമാണ്ടു തിരുവിതാംകൂർ നേരിട്ടു ഭരിച്ചു തുടങ്ങിയ ഗർഭശ്രീമാൻ സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ നിരന്തരലാളനത്തിൽ വീണ്ടും ഉത്തരോത്തരം പരിപുഷ്ടമായി പ്രശോഭിച്ചു.

കൊച്ചിയിലെ മാധ്വമതം:—ദക്ഷിണകർണ്ണാടകത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധമായ ഉഡുപ്പി എന്ന സ്ഥലത്തു മാധ്വാചാര്യരുടെ വകയായി എട്ടു മഠങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നാണ് സോദയമഠം. കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭംമുതല്ക്കുതന്നെ തൃപ്പൂണിത്തുറക്ഷേത്രത്തിലെ ശാന്തിക്കാരായ തങ്ങളുടെ ചില ശിഷ്യന്മാരെ സന്ദർശിക്കുന്നതിനായി ആ മഠത്തിലെ സ്വാമിയാരന്മാർ പലപ്പോഴും അവിടെ വരികയും മഠാധിപതികൾ എന്നുള്ള നിലയിൽ രാജോപചാരത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ശക്തൻതമ്പുരാന്റെ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന സോദയസ്വാമിയാക്ക്, ആ മഹാരാജാവില്ലാതിരുന്ന അവസ

രത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറവെച്ചു രാമവർമ്മത്തമ്പുരാനേയും വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനേയും മാധ്വമതത്തിലേക്കു പരിവർത്തനം ചെയ്യിക്കുന്നതിനു സാധിച്ചു. ശക്തൻതമ്പുരാൻ സ്വാമിയാരുടെ ആ കയ്യേററത്തെപ്പററി അറിഞ്ഞപ്പോൾ അത്യന്തം കുപിതനായി ആ രണ്ടു രാജകുടുംബാംഗങ്ങളേയും സമുചിതമായവിധത്തിൽ ശിക്ഷിക്കുന്നതിന്ന് ഒരുമ്പെടുകയും ചിററമ്മത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ വാത്സല്യമസൃണമായ അഭ്യർത്ഥനനിമിത്തം ആ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വാമിയാരെയും അവിടുന്നു വെറുതേ വിട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തെ ഭസ്മസ്നാനം ചെയ്തു ചക്കംകുളങ്ങര ശിവക്ഷേത്രത്തിൽ ഭജനമിരുത്തിച്ചു എന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. ഏതായാലും അനന്തരവർക്കു മാധ്വമതത്തിലുള്ള വിശ്വാസം അചഞ്ചലമായിരുന്നതിനാൽ 981-ൽ രാമവർമ്മത്തമ്പുരാൻെറ കിരീടധാരണമഹത്തിൽ ഭാഗഭാക്കാകുവാൻ സ്വാമിയാർ വീണ്ടും തൃപ്പൂണിത്തുറെ വന്നുചേർന്നു; ആ മതം കുറേക്കാലത്തേക്കു രാജകുടുംബത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതവുമായി. ആ രണ്ടു മഹാരാജാക്കന്മാരുടേയും കൃതികളിൽ മാധ്വാചാര്യരെപ്പററിയുള്ള പ്രശംസ അവ്യഭിചാരിയായി കാണാവുന്നതാണ്. രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ മൂന്നു കൊല്ലത്തെ രാജ്യഭാരം സാഹിതീവ്യവസായത്തിന്ന് അശേഷം യോജിച്ചതായിരുന്നില്ല. 984-ൽ അവിടുന്നു മരിച്ച അവസരത്തിൽ വേലുത്തമ്പിയും പാലിയത്തു കോമിയച്ചനും കൂടി ബ്രിട്ടീഷുകാരോടു പടവെട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻെറ രാജ്യഭരണാരംഭത്തിൽ സമാധാനം പുനഃസ്ഥാപിതമാകുകയാൽ തനിക്ക് അഭിമതമായ ആ വ്യവസായം അവിടുത്തേക്കു നിർവിഘ്നമായി തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുന്നതിനു സാധിച്ചു. 1039 മകരമാസത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറവെച്ചു തീപ്പെട്ട രവിവർമ്മത്തമ്പുരാൻെറ വാഴ്ക്കാലത്തിനു പിന്നീടുമാത്രമാണ് കൊച്ചി മഹാരാജാക്കന്മാർ വീണ്ടും പണ്ടത്തെപ്പോലെ സ്മാർത്തമതാനുയായികളായത്.

കൃതികൾ:—രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ വകയായി രണ്ടു കൃതികളേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. അവയിൽ പൂർണ്ണത്രയീശസ്തുതി സംസ്കൃതത്തിലും സുന്ദരകാണ്ഡം പാന ഭാഷയിലും രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്.

പൂർണ്ണത്രയീശസ്തുതി:—ഭക്തിസംവർദ്ധകമായ ഒരു സ്തോത്രമാണ് പ്രസ്തുതകാവ്യം. അതിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

"പൂർണ്ണത്രയ്യാഖ്യപുര്യാം ഹരിഭവനനിഭേ
സ്വാലയേ സന്നിഷണ്ണം
പീഠേ ഹൈമേ ച വിഷ്ണോഃ ഫണിവരലസിതേ
ഹാരകോടീരധാരീ
കേയൂരൈഃ കണ്ഠലൈസ്ത്സമ്മണിവരകടകൈർ-
ഭൂഷണൈർഭാസുരാംഗോ
മാടശ്രീരാമഭൂപം കനകകവചധൃക്
പാതു പൂർണ്ണത്രയീശഃ."

സുന്ദരകാണ്ഡം പാന:—മഹാരാജാവിന് ഒരിക്കൽ മൂത്രകൃച്ഛ്രത്തിന്റെ ഉപദ്രവമുണ്ടായി എന്നും അതു വായുസംബന്ധമായുള്ള ഒരു രോഗമാകയാൽ വായുപുത്രനായ ഹനൂമാന്റെ പ്രസാദംകൊണ്ട് അതിനു ശമനം വരുത്തണമെന്നു നിശ്ചയിച്ച് അവിടുന്നു രാമായണം സുന്ദരകാണ്ഡം പാനയായി ഉണ്ടാക്കി എന്നും ഹനൂമാൻ സീതാദേവിയുടെ കയ്യിൽ അംഗുലീയം സമർപ്പിക്കുന്ന ഘട്ടംവരെ എഴുതിയപ്പോഴേക്കു ആ രോഗം ഭേദമായി എന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ട്. പ്രസ്തുതകൃതി പാരായണം ചെയ്താൽ വായുഭഗവാന്റെ അനുഗ്രഹം സിദ്ധിച്ചു തദ്ദ്വാരാ സുഖപ്രസവമുണ്ടാകുമെന്നുള്ള വിശ്വാസംനിമിത്തം തൃപ്പൂണിത്തുറക്കോവിലകത്തെ കൊച്ചുതമ്പുരാട്ടിമാർ ഇന്നും ആ പാന ഗർഭകാലങ്ങളിൽ പാരായണം ചെയ്യാറുണ്ട്. സുന്ദരകാണ്ഡംമാത്രമേ മഹാരാജാവു നിർമ്മിച്ചുള്ളു. അതിനെത്തുടർന്ന് ആ കോവിലകത്തെ സുഭദ്ര എന്ന നാമാന്തരത്താൽ സുവിദിതയായിരുന്ന ഇക്കുഞ്ഞമ്മത്തമ്പുരാട്ടി യുദ്ധകാണ്ഡവും ആ രീതിയിൽത്തന്നെ ഉണ്ടാക്കി ശ്രീരാമപട്ടാഭിഷേകംവരെയുള്ള രാമായണകഥ പൂരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുന്ദരകാണ്ഡം,

> "സത്യവതീതനയൻ ജഗന്നാഥൻ
> സത്യകീർത്തി മുനികുലശേഖരൻ
> തൃപ്പൂണിത്തുറെ മേവുന്ന മാധവ—
> നെപ്പോഴും മമ ചിത്തേ വിളങ്ങണം.
> പൂർണ്ണപ്രജ്ഞമുനികൃപയുമെന്നിൽ
> പൂർണ്ണമായി വിലസേണമെപ്പോഴും.
> വാണിടേണമെൻജിഹ്വയിലെപ്പോഴും
> വാണീദേവിയുമേററം പ്രസന്നയായ്"

എന്ന് ആരംഭിക്കുകയും,

> "രാമദേവകൃപാമുഖ്യഭാജന!
> രാമപാദാംബുജഹംസ! മഹാബല!
> ഭീമരാവണദർപ്പവിനാശന!
> യാമിനീചരതൂലദാവാനല!
> സീതാദേവീകൃപാമുഖ്യഭാജന!
> പീതഹാലാഹലാമരവന്ദിത!
> ധൂതഗാന്ധാരീപുത്ര! ഹതവീര—
> കൃതസമ്മർദ്ദമർമ്മദഭഞ്ജന!
> വായുപുത്ര! ഹനൂമൻ! നമോസ്തു തേ;
> ആയുരാരോഗ്യസൌഖ്യാനി ദേഹി മേ.
> പൂർണ്ണബോധ! ഭവാന്റെ ചരിത്രത്തെ
> വർണ്ണിപ്പാനേററം കൌതുകംകൊണ്ടു ഞാൻ
> വർണ്ണിച്ചേനിതിലുണ്ടു പിഴയെങ്കിൽ
> പൂർണ്ണപ്രജ്ഞ! ഹനൂമൻ! ക്ഷമിക്കണം.

ഹനുമൻ! ഭവച്ഛ്രീരാമസേവയെ-
പ്പാനയായി ഞാൻ നിർമ്മിച്ചതുകൊണ്ടു,
പൂർണ്ണപ്രജ്ഞ! തേ ഹൃൽകമലസ്ഥിതൻ
പൂർണ്ണവേദപുരശചരൻ പ്രീയതാം''

എന്നു് അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പൂർണ്ണപ്രജ്ഞൻ എന്നതു മാധ്വമതസ്ഥാപകനായ ആനന്ദതീർത്ഥയതിയുടെ ഒരു ബിരുദനാമമാകുന്നു; അദ്ദേഹത്തെ ഹനുമാൻെറ അവതാരമെന്നു മാധ്വന്മാർ വിശ്വസിക്കുന്നു. കുറേ വരികൾകൂടി പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

ഹനുമാൻ സീതാദേവിയോടു്:

''അരുണമണിവർണ്ണജടാഭാരം
തിരുമുടിയിലുണ്ടു പ്രകാശിച്ചു്
പുണ്ഡരീകദലായതലോചനൻ
പുണ്ഡരീകസുധാംശുസമാനനൻ
ചാരുനാസികൻ ബിംബഫലാധരൻ
ചാരുദന്തൻ മനോജ്ഞകപോലവാൻ
അത്ഭുതഗളൻ, വിസ്തീർണ്ണവക്ഷസ- (?)
നത്ഭുതാശ്വത്ഥപത്രസമോദരൻ
സർപ്പഭോഗസമാനകരാംബുജൻ
കെല്പോടേ ദ്രുമചീരവിഭൂഷിതൻ
കരിരാജകരോരുസുജംഘാവാൻ
ചാരുപാദപ്രപദാംഗുലീനഖൻ
ഘോരബാണാസിചാപേഷുധിധരൻ
മാരകോടിമനോജ്ഞകളേബരൻ;
നല്ല വേണ്ടുന്ന ലക്ഷണമാകവേ
വല്ലഭൻതന്നിലുണ്ടു തേ ശോഭനേ!''

കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവു് (941—1003)

ജീവചരിത്രം:—കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവു് 941-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. 1003-ാമാണ്ടു കർക്കടകമാസം 22-ാംനു- തീപ്പെട്ടു. ബാല്യംമുതല്ക്കുതന്നെ അവിടുന്നു് ഒരു വാതരോഗിയായിരുന്നു. അവിടത്തേക്കു ജ്യേഷ്ഠൻ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെക്കാൾ വ്യുൽപത്തിദാർഢ്യവും അഭ്യാസബലവുമുണ്ടായിരുന്നു. നഞ്ചപ്പയ്യൻ മുതലായ സമർത്ഥന്മാരായ മന്ത്രിമാരിൽ രാജ്യഭരണം അവരോപണംചെയ്തു്, ആ മഹാരാജാവു മാധ്വമതഗ്രന്ഥങ്ങൾ പാരായണം ചെയ്യുന്നതിനും വിദ്വാന്മാരുമായി സല്ലപിക്കുന്നതിനും കാവ്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനുമാണു് ഇരുപതു കൊല്ലത്തോളം നീണ്ടുനിന്ന തൻെറ വാഴ്ചക്കാലത്തിൻെറ ഭൂരിഭാഗവും വിനിയോഗിച്ചതു്. അവിടുന്നു് ആ കാലം മുഴുവൻ ''ഉടുപ്പും കണ്ണെഴുത്തു''മായി വിനോദിക്കുകയായിരുന്നു എന്നു ചിലർ അപഹസിക്കാറുള്ളതു് അത്യുക്തിയാണു്. ഉടുപ്പു് എന്നതു് ഉഡുപ്പി സ്വാമിയാ

രും കണ്ണെഴുത്ത് എന്നതു് അവിടുന്നു പരിഗ്രഹിച്ചിരുന്ന കണ്ണേഴത്തു മഠത്തിലെ ജ്യേഷ്ഠാനുജത്തികളായ രണ്ടു നമ്പിഷ്ഠാതിരിമാരുമാണ്. ലക്ഷ്മി എന്നും കാന്തിക്കാവെന്നുമായിരുന്നു അവരുടെ പേരുകൾ. സാഹിത്യകാരന്മാരുടെ പ്രോത്സാഹകൻ എന്ന നിലയിൽ അവിടുന്നു കേരളീയരുടെ ശാശ്വതമായ കൃതജ്ഞതയെ അർഹിക്കുന്നു. (1) ആത്തുരടിതിരി (2) കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട് (3) മുതുകറിശ്ശി ഉണ്ണി (4) ഇടവട്ടിക്കാട്ട് അനുജൻനമ്പൂരി (5) ആമ്പല്ലൂർ ഇളയിടത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിപ്പാട് (6) ചേരാനല്ലൂർ കൃഷ്ണൻകർത്താവ് എന്നീ കവികൾ അവിടത്തെ ആശ്രിതന്മാരായിരുന്നു.

കൃതികൾ:—വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവു് (1) പൂർണ്ണത്രയീശശതകം (2) ദശാവതാരശ്ലോകമാല എന്നീ രണ്ടു സംസ്കൃതകൃതികൾക്കു പുറമേ അൻപതിൽപ്പരം ആട്ടക്കഥകളും രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. കഥകളിയിലും ചാക്കിയാർകൂത്തിലും അവിടത്തേക്കു കലശലായ ഭ്രമമുണ്ടായിരുന്നു. പതിവായി അമൃതേത്തു കഴിഞ്ഞാൽ കഥകളിയെഴുതിത്തുടങ്ങും; അതു പ്രായേണ ദ്രുതകവിതാരീതിയിലുമായിരിക്കും. അത്തരത്തിലായിരുന്നു അവിടത്തെ ദൈനംദിനമായ കാര്യപരിപാടി. നൈസർഗ്ഗികമായി ത്തന്നെ പ്രകൃഷ്ടമായ വാസനയില്ലാതിരുന്ന അവിടുന്നു് ആ രീതികൂടി അനുവർത്തിച്ചപ്പോൾ കാവ്യഗുണം വിരളമായിപ്പോയതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ. പോരാത്തതിനു് അവിടത്തെ ആട്ടക്കഥകളിൽ ശ്ലോകംപോലെ പദവും സംസ്കൃതമാണ്; ഭാഷയുടെ കലപ്പു് അപൂർവ്വം ചില പദങ്ങളിൽ ഇല്ലെന്നു ശപഥം ചെയ്യുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നേയുള്ളു. രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിലെ ഒരു ശൃങ്ഗാരപദംതന്നെ നോക്കുക.

> "രാമാമുഖരേ നിങ്ങൾ ശൃണുത വൃഷ്ണിവരരേ!
> മഹിതരുചവനമിതുമേഹി (രാമാ)
> വനമിദമതിരുചിരം ഘനമഞ്ജുദ്രുമലസിതം
> വനജകുസുമോൽപലാദിസുമനോയുതസരസീയുതം (രാമാ)
> ഹേമപ്രകാണ്ഡമായി നിബരീസനീലപത്രാ—
> ഘലാലംബിധവളസുമശാലിസത്തരുക്കളിത (രാമാ)
> വൈഡൂര്യവേദികങ്ങൾ വിഡൗജോദ്രുമസമങ്ങൾ
> മാങ്ഗല്യകർമ്മകൃതമണ്ഡപാ ഇവ ഭാന്തി (രാമാ)
> ....
> അത്രൈവ തൽകമലപത്രേക്ഷണയായ
> രുക്മിണീവിവാഹകൃതേ ചെമ്മേ ഇതി മതിർമ്മേ."

ഇത്രമാത്രം ഭാഷാംശംപോലും ഇതരകൃതികളിൽ കാണുന്നില്ല. എന്നാൽ തമ്പുരാനു വേണമെങ്കിൽ ഭാഷാപദങ്ങൾ ഭംഗിയായി രചിക്കാമായിരുന്നു എന്നു പാരിജാതാപഹരണത്തിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ കാണിച്ചുതരുന്നു. അടിയിൽ ചേർക്കുന്ന പദങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക.

നന്ദനപാലകന്മാർ ശ്രീകൃഷ്ണനോടും സത്യഭാമയോടും:

"എന്തിതെന്തിതു യാദവസത്തമ?
ചന്തമോ തവ കൃത്യമേതാദൃശം?
ഇത്തരുഹൃതികൊണ്ടുടൻ നഷ്ടയാം
സത്തമദേവോപകൃതിയൊക്കവേ.
അങ്ങിതൊട്ടുമുചിതമല്ല ഭദ്രേ!
മംഗലകൃത്യേ! സത്രാജിദാത്മജേ!
ദേവതാന്യായഭഞ്ജനം ചെയ്യൊല്ലേ!
ദേവതോദ്യാനേ സ്ഥാപിക്ക വൃക്ഷത്തെ.
അത്രയുമല്ല കോംക്കഹോ! യാദവീ!
പുത്രനിത്തരു പൌലോമീദേവീടെ;
എന്നതുകൊണ്ടു വൃത്രാരിചിത്തത്തി–
ലുന്നതം കോപം വന്നീടുമെന്നോൎക്ക."

സത്യഭാമയുടെ മറുപടി:

"ചൊല്ലീടുവിൻ ചെന്നിട്ടിക്കമ്മ വേഗത്താൽ
പൌലോമിയാകും യുഷ്മന്നാഥയോട്ട്,
നിന്നുടെ പുത്രകപാരിജാതതരു
മിന്നും ചന്ദ്രവംശമൌലിയാം കൃഷ്ണൻതന്റെ
ഇഷ്ടഭാര്യയായ സത്രാജിന്നന്ദിനി
ധൃഷ്ടാ ഭത്തൃബലത്താലപഹരിക്കുന്നേൻ ഞാൻ.
ശചി! നീയും സമൎത്ഥാ ചേൽ വജ്രപാണിയെക്കൊണ്ടു
അച്യുതജയംചെയ്തു കൊണ്ടുപോ തരുവിനെ."

നൂറോളം ആട്ടക്കഥകൾ അവിടുന്നു നിൎമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി പറയാറുണ്ടെങ്കിലും അൻപതിലധികം തൃപ്പൂണിത്തുറ ഊട്ടുവെപ്പിൽ കാണുന്നില്ല; വേറെയൊരിടത്തും അവ സൂക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിവുമില്ല. (1) കല്യാണസൗഗന്ധികം (2) ധ്രുവചരിതം (3) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം (4) സന്താനഗോപാലം (5) രാവണപരാജയം (6) ജരാസന്ധപരാജയം (7) നീലാസ്വയംവരം (8) സുദക്ഷിണവധം (9) രുക്മിണീസ്വയംവരം (10) പാരിജാതാപഹരണം (11) മിത്രവിന്ദാസ്വയംവരം (12) രേവതീസ്വയംവരം (13) ഭദ്രാസ്വയംവരം (14) രുക്മിവധം (15) ലക്ഷണാസ്വയംവരം (16) കാളീസ്വയംവരം (17) ദുശ്ശാസനവധം (18) ദൂതവാക്യം (19) സുന്ദോപസുന്ദോപാഖ്യാനം (20) കിൎമ്മീരവധം (21) ഭീമസേനദിഗ്വിജയം (22) ശ്രീകൃഷ്ണാവതാരം (23) അഷ്ടാക്ഷരമാഹാത്മ്യം (24) സാല്വവധം (25) രാസക്രീഡ (26) സീതാസ്വയംവരം (27) സുഗ്രീവാഭിഷേകം (28) സഗരോപാഖ്യാനം (29) നിവാതകവചവധം (30) അജാമിളമോക്ഷം (31) ഭാൎഗ്ഗവാവതാരം (32) ബലരാമതീൎത്ഥയാത്ര (33) വാമനമാഹാത്മ്യം (34) താടകാവധം (35) ശാകുന്തളകഥ (36) ദക്ഷയാഗം (37) കിരാതം (38) സുന്ദരീസ്വയംവരം

(39) അംബരീഷചരിതം (40) വ്യാസാവതാരം (41) യാഗരക്ഷ (42) അഹല്യാമോക്ഷം (43) മുചുകുന്ദമോക്ഷം (44) പാഞ്ചാലീസ്വയംവരം (45) ദേവയാനീചരിതം (46) അമൃതമഥനം (47) സുഭദ്രാഹരണം (48) മധ്വവിജയം. ഇവയാണ് ഇപ്പോൾ കിട്ടീട്ടുള്ള കഥകൾ. ഇവയോടുകൂടി നളചരിതം അഞ്ചു ദിവസത്തെ കഥകൂടി ചേക്കേണ്ടതിന്റെ ന്യായങ്ങൾ ഇതിനുമുൻപുതന്നെ പ്രദശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. തമ്പുരാനെപ്പോലെയുള്ള ഒരു വീരമാധ്വൻ ശൈവമാഹാത്മ്യപ്രതിപാദകങ്ങളായ കിരാതവും ദക്ഷയാഗവും രചിച്ചതു് ആശ്ചര്യകരമായിത്തോന്നാം; എന്നാൽ അവിടേയ്ക്കു ശിവനെ ആ കവി ''ശ്രീമന്നാരായണാംഘ്രിദ്വയസരസിജരാജന്മധുപ്രാശനോൽകശ്രീമദ്ഭൃംഗപ്രബർഹായിത''നായാണ് അവതരിപ്പിയ്ക്കുന്നതു്. കോട്ടയത്തു തമ്പുരാന്റെ കിമ്മീരവധവും നിവാതകവചവധവും അശ്വതിതിരുനാൾ തമ്പുരാന്റെ രുക്മിണീസ്വയംവരവും അംബരീഷചരിതവും നിലവിലിരിക്കെ ആ ഇതിവൃത്തങ്ങളെ ഉപജീവിച്ചു താനും ഓരോ ആട്ടക്കഥ രചിയ്ക്കുവാൻ അവിടുന്നു് ഒരു മെട്ടുതു സാഹസംതന്നെ. തമ്പുരാന്റെ ആട്ടക്കഥകൾ എല്ലാം പ്രചാരലുപ്തങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അവിടത്തെ സാധാരണരീതിയിലുള്ള പദനിമ്മിതിയ്ക്കു് ഒരു മാതൃക അടിയിൽ ചേക്കുന്നു.

നളൻ: ''വീരസേനസ്യ നന്ദനഃ സുരഷിപിതൃനന്ദനഃ
ശൗരിഭക്തജനാനന്ദനഃ ക്രൂരമായിദൈത്യനിന്ദനഃ
യദുവംശവാദ്ധിചന്ദ്രഃ മദ്ഗുരസ്സദ്ഗുണസാന്ദ്രഃ
ധൈര്യജിതഹിമാഗേന്ദ്രഃ സവ്വവിദ്ഭൂമിമഹേന്ദ്രഃ
അമാത്യമന്ത്ര്യാദിയുക്തഃ ഭൂമിം സമാരഞ്ജയൻ ശക്തഃ
സുന്ദരവരോ യുവതീവൃന്ദമനോഹരമൂത്തിഃ
കൃഷ്ണപാദാംബുജഭൃംഗഃ ജിഷ്ണുരരീണഗുണരംഗഃ
കൃഷ്ണകലിദ്വിഡ്ശൗര്യോത്തുംഗഃ ധൃഷ്ണസ്സംഗരേ മംഗലാംഗഃ.''
(നളചരിതം)

പൂണ്ണത്രയീശശതകം:—ഇതു സാമാന്യം നല്ല ഒരു സ്തോത്രമാണ്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദശിപ്പിയ്ക്കാം.

''യോ ലക്ഷ്മീകുചകുംഭയുഗ്മവിലസൽകസ്തൂരികാലംകൃത-
ശ്രീവക്ഷാഃ സ്വഭുജാത്തചക്രദരസൽകൗമോദകീപങ്കജഃ
ദൃശ്യം ഹി ശ്രുതിഗോചരം ച നിഖിലം വ്യാപ്യാഭിതിഷ്ഠൻ ബഹി-
ര്യോന്തശ്ചാപി ലസത്യമേയമഹിമാ, തം നൗമി നാരായണം.

ആനീലാംബുദഭാസമാനവിമലശ്രീകേശപാശസ്ഫുരദ്-
ബാലാക്കോപമരത്നസംഘരചിതശ്രീമൽകിരീടാഞ്ചിതം
ഉദ്യൽകോട്യധികാക്കശോഭമമിതാനന്ദാത്മകം സുന്ദരം
വന്ദേ കണ്ണവിമദ്ദനപ്രിയമഹം പൂണ്ണത്രയീനായകം.

ശ്രീമന്മധ്വമുനീന്ദ്രനിർമ്മിതമഹാഭാഷ്യേ ച ലക്ഷ്മീമയ-
ശ്രീവൈകുണ്ഠപയോബ്ധിമധ്യനഗരാനന്താസനാഖ്യേഷു ച
രാജന്തം സ്വപദാബ്ജസന്നഖഗുണാഭോഗസ്ഫുരന്നിർമ്മലം
രാമാംഭോധിനിമജ്ജമാനകമലാകാന്തം ഭജേ ശ്രീഹരിം.''

താഴെക്കാണുന്നതു് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകമാണു്.

''ലക്ഷ്മീകാന്ത! തവാപി മധ്വപവനശ്രീവാദിരാജാഖ്യയോ-
രസ്മദ്ദേശികവര്യയോശ്ച പരമപ്രീത്യർത്ഥമേതൽ കൃതം
ബാലേനാപി മയാ യദത്ര ഹി വിരുദ്ധം സ്യാന്മമാജ്ഞാനതഃ •
ശ്രീമന്മധ്വസുശാസ്ത്രതസ്തദഖിലം ക്ഷാന്ത്വാ പ്രസീദ പ്രഭോ!''

കവിക്കു മധ്വസിദ്ധാന്തരഹസ്യം ഉപദേശിച്ച സ്വാമിയാരായിരിക്കാം വാദിരാജൻ.

ദശാവതാരശ്ലോകമാല:—ദശാവതാരശ്ലോകമാലയിൽ (1) ഭാർഗ്ഗവാവതാരം (2) ശ്രീരാമാവതാരം (3) ശ്രീകൃഷ്ണാവതാരം എന്നു മൂന്നു ഭാഗങ്ങളേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. ബാക്കിയുള്ള അവതാരങ്ങളെപ്പററിയും കവി പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കാനിടയുണ്ടു്. കിട്ടിയ ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

ഭാർഗ്ഗവാവതാരം:

''വക്ഷ്യാമി വിഷ്ണോഃ പരമാവതാര-
കഥാം ഹി യസ്മിൻ മഹിതാവതാരേ
ആധാരദാതൃത്വവിമുക്തിദത്വേ
വിഷ്ണ്വേകഗേത്യപ്യവിദച്ച ലോകഃ.''

ശ്രീരാമാവതാരം:

''യസ്യാവതാരസ്യ കഥാനിബന്ധ-
പീയൂഷജാലസ്യ പയോംബുരാശിഃ
വിഷ്ണുസ്ത്രിരൂപസ്സ വിധുശ്ച മധ്വോ
വല്മീകജാതസ്സുരധേനുരൂപഃ;

അന്യേപി ശിഷ്ടാ ബഹവോ യദീയ-
സംവർണ്ണനാൽ പ്രാപുരഹോ! കവിത്വം;
തദ്രാമവൃത്തം കഥയാമി കിഞ്ചി-
ന്മയ്യത്ര ദേവാഃ കരുണാം ക്രിയാസുഃ''

ശ്രീകൃഷ്ണാവതാരം:

''നിഖിലനിഗമദൃഷ്ടാദൃഷ്ടമുഖ്യാർത്ഥകൃഷ്ണ-
പ്രമിതിവിഷയകാർത്ഥേ ശ്രീമഹാഭാരതേസ്മിൻ
മഹിതതമമുദാരം യദ്ഗൃഹീതാവതാരം
ത്വകഥയദഖിലം തച്ഛക്തിപൗത്രോ മുകുന്ദഃ.''

അവിടത്തെപ്പററി കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ബാലിവിജയം ആട്ടക്കഥയിലുള്ള ഒരു പ്രശസ്തിപദ്യംകൂടി പകർത്തിച്ചേർത്തുകൊണ്ടു് ഈ പ്രമേയം ഉപസംഹരിക്കാം.

> "യസ്യാന്തഃ സ്മരണം കരോതി സതതം സാക്ഷാദനന്തോപരി
> ശ്രീശോ യഃ സുമനോജനാപ്പിതമഹാരത്നാശതഹസ്ത്യാദികഃ
> ഗംഭീരോ ജനകശ്രിയാപ്യലമധൃഷ്യശ്ചാഭിഗമ്യോ നൃണാം
> സോയം ഭാതി ഗുണാർണ്ണവോതിസരസശ്ശ്രീമാടപൃഥ്വീപതിഃ"

ഈ പദ്യത്തിൽനിന്നു് ആ മഹാരാജാവു പണ്ഡിതന്മാരെ മുക്തഹസ്തമായുള്ള അഭീഷ്ടദാനംകൊണ്ടു് അനുഗ്രഹിച്ചുവന്നിരുന്നു എന്നു വിശദമാകുന്നു.

പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികൾ (920_994):— തിരുവിതാംകൂർ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്നു പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികൾ. ശാസ്ത്രികളുടെ ജന്മഭൂമി നാഞ്ചിനാടായിരുന്നു എന്നും ബാല്യത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനുവേണ്ടിയാണു് അദ്ദേഹം പന്തളത്തു കോയിക്കൽ ചെന്നുചേർന്നതു് എന്നും കേട്ടുകേൾവിയുണ്ടു്. അതു ശരിയാണോ എന്നറിയില്ല. കൊല്ലം പത്തും പതിനൊന്നും ശതകങ്ങളിൽ പന്തളത്തു കോയിക്കൽ മഹാവിദ്വാന്മാരായ പലേ രാജാക്കന്മാരുടേയും വാസസ്ഥാനമായിരുന്നു. അവിടെ ശാസ്ത്രികൾ വ്യാകരണം മനോരമാന്തം അധ്യയനംചെയ്തു. അതുകൊണ്ടു തൃപ്തനാകാതെ തദനന്തരം കാശിക്കു പോയി ബൃഹച്ഛബ്ദേന്ദുശേഖരം, ലഘുശബ്ദേന്ദുശേഖരം, പരിഭാഷേന്ദുശേഖരം തുടങ്ങിയ ഉൽഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രണേതാവും സവ്തന്ത്രസ്വതന്ത്രനുമായ നാഗേശ(നാഗോജി)ഭട്ടൻെറ ഒരു ശിഷ്യനിൽനിന്നു് ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളും മററും പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലം പാഠിച്ചു് അവയുംകൊണ്ടു കേരളത്തിലേക്കു മടങ്ങിവന്നു. അദ്ദേഹം ആ കാലത്തിനിടയ്ക്കു ന്യായശാസ്ത്രത്തിലും പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ മുഖം കാണിച്ചു് അവിടത്തെ സംരക്ഷണത്തിൽ താമസിച്ചു. മഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ അപ്രതിമമായ വൈദുഷ്യത്തെ അഭിനന്ദിച്ചു പല പാരിതോഷികങ്ങളും നല്കിയിരുന്നതിനുപുറമേ, തിരുവനന്തപുരത്തു കരമനതളിയൽ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു ഗൃഹവും ദാനംചെയ്തു. ശാസ്ത്രികൾ എഴുപതു വയസ്സിനുമേൽ ജീവിച്ചിരുന്നതായാണു് ഐതിഹ്യം. 982-ൽ അന്നത്തെ നാടുവാഴിയായ ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവു് അദ്ദേഹത്തിനു് ആഭരണം സമ്മാനിച്ചതിനും 994-ൽ മരിച്ചതിനും രേഖകളുണ്ടു്. 920 മുതൽ 994 വരെയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതകാലമെന്നു് ഉദ്ദേശിക്കാം.

മുക്തകങ്ങൾ:—ശാസ്ത്രികൾ വ്യാകരണസംബന്ധമായി ചില കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവയൊന്നും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. രാജപ്രശസ്തിപരമായും മററും ചില ഒററശ്ലോകങ്ങളേ ഇതുവരെ

ലഭിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അവയിൽനിന്നുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാണ്ഡിത്യ പാരമ്യം അസന്ദിഗ്ദ്ധമായി പരിസ്ഫുരിക്കുന്നുണ്ട്.

കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു സമർപ്പിച്ച ശ്ലോകങ്ങൾ:

‘‘വൃത്ത്യാ യേ വൃതിഷേണയാ ഘടയിതും
സജ്ജന്തി സത്യാനൃതേ
പാപാസ്സൽസ്വ മൃഷാപി പാതകയിഷാം
യൽ കാർമ്മണീകുർവ്വതേ
യേഭ്യോ ഹോഡലവം പ്രകല്പ്യ ജഗതേ
ദ്രോഗ്ധും രതാസ്തസ്ഥരാ–
ന്നിവൃത്യേഷ്വധി താൻ നിവൃത്തിപദവീം
വൃത്തിസ്സതീം വക്തി നഃ'' 1

‘‘പുംസാമർത്ഥ ഉപോത്തമേ, പ്രഭവിതുർഗ്ഗോപ്തുർമ്മഹത്യാദരേ,
സൗജന്യാകരവൈദുഷീനിലയസംലാപേ ച നാഗ്ലോ മിതഃ
തത്രാദ്യാവിഹ സംസ്മൃതൗ വിതരതഃ പ്രായേണ നസ്സൗഹിതീ–
മന്യുസ്മാച്ച ചിരാദപി പ്രണയിനസ്ത്വാം ദുർല്ലഭാം മന്മഹേ.'' 2

‘‘അന്തർവാണികഥാ കഥാവിഷയമേവാധീയതേ ധീഗ്ഗുണൈ–
ന്നാസൽഖ്യാതിരിതീയമുത്തരദളാർത്ഥാംശേന കിം ദുർഘടാ?
യൽ സൽഖ്യാതികരൈർഗ്ഗുണൈസ്തവ സമാകാങ്ക്ഷേ കലാവത്സരൗ
ദാസ്യേതേ ഭവദങ്കവർത്തിവിയുജോർവ്വാഞ്ഛിക്ഷമാവല്ലഭ!'' 3

മന്ത്രിയോട്:

‘‘ശ്രീവഞ്ചിക്ഷിതിപാലമന്ത്രിവര! നന്വേഷ ക്ഷിതീശസ്സ്വയം
യസ്മിൻ രാജ്യധുരം നിവേശ്യ സുഖമദ്ധ്യാസ്തേ യശോഭാജനം;
സ ത്വം മയ്യനപായിനീം കുരു ദയാം; യാമി ത്വദീയോയമി–
ത്യുദ്ബോധ്യാനുജനാ,നദൃഷ്ടപരിഹാരേണേഷ്ടസിദ്ധിർഭവേൽ.'' 4

നീതി:

‘‘യം ദോഷാഃ പ്രതിഭാന്തി ബാധിതുമലം പ്രായോ ന തം ജാഗ്രതം
യദ്യസ്യാപി ഭവേൽ പ്രമാദകണികാ ഗന്തുഃ സ്ഖലത്താ ഹി സാ;
തേഷു സ്നിഹ്യതി യഃ പുനഃ പ്രതിപദം തത്രാപി ദാക്ഷിണ്യവാൻ
വിജ്ഞോപ്യജ്ഞ ഇവാവഹേളനപദം കല്പ്യേത സോല്പൈരപി.'' 5

‘‘വീണാപുഷ്പശിരീഷഖണ്ഡമിവ കിം സൗസ്വര്യസൗരഭ്യസു–
സ്പർശസ്വാദിമശാലി കിന്തു വിലസദ്രൂപം പരം കാഞ്ചനം;
തത്ത്വന്യത്ര ന വസ്തുനീതി ഹി ബഹുശ്ലാഘ്യം തദാലോകിനാം;
യദ്യേകോപി ഗുണോ മഹാൻ കിമപരൈരല്പൈരനല്പൈരപി?'' 6

അന്യാപദേശം:

"ഫേരുഭിരേണൈഃ കരിഭിഃ കിരിഭിരപി വ്യാപൃതാമരണ്യാനീ
അവകാശഃ കിന്ന ഭവേദ്വിഹർത്തുമനസോ മൃഗേന്ദ്രസ്യ?"

രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു ശാസ്ത്രികൾ അക്കാലത്തു വൃദ്ധനായിരുന്നു എന്നു തെളിയുന്നുണ്ടല്ലോ.

ഒരു വാദപ്രതിവാദം:—ജാതവേദൻ എന്ന നാമധേയത്താൽ പൂർവാശ്രമത്തിൽ വിശ്രുതനും മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടേയും കുഞ്ഞിക്കുട്ടി രാഘവൻനമ്പിയാരുടേയും സതീർത്ഥ്യനുമായ കൊരട്ടിക്കര സ്വാമിയാർ ഒരവസരത്തിൽ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്ന് അധോലിഖിതമായ ശ്ലോകം അടിയറവച്ചു.

"യത്ത്വാമാഹുഃ കുമാരപ്രതിമമിതി ബുധാ
നൈകധാത്രാത്തവർണ്ണൈ-
രത്ര വ്യസ്തൈസ്സമസ്തൈരപി സമുചിതയാ-
ലോചനീയം സരണ്യാ;
വഞ്ചീന്ദ്ര! ക്ഷാന്തിഭൂതിദ്യുതിഭിരുപചിതേ-
നാപദാനേന തേമീ
യൽകാരുണ്യൈകലബ്ധാസ്സ ദിശതു സുചിരാ-
യുഷ്മതാം പത്മനാഭഃ."

ആ ശ്ലോകത്തെപ്പററി മഹാരാജാവു തൻെറ ആസ്ഥാനവിദ്വാന്മാരുടെ അഭിപ്രായം ചോദിച്ചപ്പോൾ ശാസ്ത്രികൾ "നപുംസകമനപുംസകേനൈകവച്ചാസ്യാന്യതരസ്യാം" എന്ന പാണിനിസൂത്രത്തിനു വിരുദ്ധമാണ് സ്വാമിയാരുടെ 'തേമീ' എന്ന പ്രയോഗം എന്നും അതു 'താനീമാനി' എന്നോ മറേറാ വേണ്ടിയിരുന്നു എന്നും തിരുമനസ്സറിയിച്ചു. സ്വാമിയാർ ആ വിമർശനം കേട്ടു കുഴങ്ങി. തിരിയെ നാട്ടിലേക്കു മടങ്ങി കുഞ്ഞിക്കുട്ടി രാഘവൻനമ്പിയാരെക്കൊണ്ടു ശാസ്ത്രികളുടെ ആക്ഷേപത്തിനു മറുപടിയായി ഒരു ക്രോഡപത്രം എഴുതിച്ചു. കൊച്ചിയിലും മലബാറിലുമുണ്ടായിരുന്ന മററു പണ്ഡിതന്മാരുടെ സാഹായ്യവും സ്വാമിയാക്ക് ആ വിഷയത്തിൽ ലഭിച്ചു.

"ഗുരുപ്രസാദോദിതബോധരത്ന-
പ്രദീപദീപ്തേ രസനാഗ്രരംഗേ
മമാനിശം സമ്യഗചിന്ത്യശക്തി-
സ്സരസ്വതീ നർത്തനമാതനോതു.

യൽപാദാംബുജസേവനേന തരസാ ശ്രീശങ്കരാര്യോദിത-
ശ്രീമദ്ഭാഷ്യപയോനിധിം സമതരൻ ലോകാസ്സമസ്താ അപി
ആവിർഭൂതപരാനുഭൂതിവികസദ്വക്ത്രാംബുജന്മാ സുധീ-
സ്സോയം ശിഷ്യസുരദ്രുമോ വിജയതേ ശ്രീജാതവേദോയതിഃ.

യത്ത്വാമിത്യാദികേ പദ്യേ യതീശ്വരവിനിർമ്മിതേ
പ്രതിവാദ്യുദ്ഗൃഹീതാർത്ഥം നിഗൃഹ്ണാമി സതാം മുദേ.''

എന്നിങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്ന ആ ക്രോഡപത്രം അന്നത്തെ കേരളീയരുടെ ബഹുശാസ്ത്രപാണ്ഡിത്യത്തിനു മകുടോദാഹരണമാണ്. അതിലെ വാദങ്ങളെ ശാസ്ത്രികൾ അനായാസേന ഖണ്ഡിച്ചു; സ്വാമിയാരുടെ അനുയായികൾ വീണ്ടും വാദം തുടൎന്നു. അങ്ങനെ കുറേ വൎഷം ആ ലേഖനീസമരം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കവേ ശാസ്ത്രികൾ പരഗതിയെ പ്രാപിക്കുകയും അതോടുകൂടി അതിനു വിരാമം വരികയും ചെയ്തു. ഈ മാതിരി ശാസ്ത്രസംബന്ധമായുള്ള പല വാദപ്രതിവാദങ്ങൾ പണ്ടു കേരളത്തിൽ ഓരോ അവസരത്തിൽ നടന്നു എന്നുള്ളതിനു വേറെയും തെളിവുകളുണ്ട്.

ശാസ്ത്രികൾ ആശ്രുരടിതിരിയെ നൈഷധം പഠിപ്പിച്ച കഥ മേൽ പ്രസ്താവിക്കും.

നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ— ചരിത്രം:— സ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായ അപ്പയ്യദീക്ഷിതരുടെ വംശത്തിൽ അതേ പേരിൽത്തന്നെ ഒരു പണ്ഡിതൻ കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൗത്രനാണ് 'അയ്യാ' എന്നുകൂടി പേരുള്ള ദ്വിതീയ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ. മഹാകവിമൂൎദ്ധന്യനായ പ്രഥമനീലകണ്ഠദീക്ഷിതരിൽനിന്നു ഭിന്നനും അൎവ്വാക്കാലികനുമായിരുന്നു അദ്ദേഹമെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ദ്വിതീയനീലകണ്ഠൻ ധൎമ്മരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായി തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുകയും ആ തിരുമേനിയിൽനിന്നു പ്രബന്ധസാഗരൻ എന്ന ബിരുദം സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം വൎണ്ണനാസാരസംഗ്രഹം എന്നൊരു ഗ്രന്ഥം സമുച്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുഭാഷിതാവലി, ശാൎങ്ഗധരപദ്ധതി, സൂക്തിമുക്താവലി, സൂക്തിരത്നഹാരം മുതലായ പ്രാക്തനനിബന്ധങ്ങളുടെ രീതി പിടിച്ച് ഓരോ വിഷയത്തെപ്പററി പല കവികൾ രചിച്ചിട്ടുള്ള സരസശ്ലോകങ്ങൾ സമാഹരിക്കുകയാണ് ദീക്ഷിതർ പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്.

''യോഽപ്പാതനൂജഃ കഥിതോഽഥ വിദ്വാ—
നയ്യാമഖീതി പ്രഥിതാപദാനഃ
യോ വൎണ്ണനാസംഗ്രഹകൃൽ പ്രതീതോ
യം വൈ പ്രബന്ധാംബുനിധിം വദന്തി''

എന്നു വീരരാഘവകവിയുടെ ആച്ചാനദീക്ഷിതവംശാവലിയിൽ അദ്ദേഹത്തെപ്പററി ഒരു പ്രശസ്തിപദ്യമുണ്ട്. വൎണ്ണനാസാരസംഗ്രഹത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്നെപ്പററി ''ഇതി ശ്രീമദ്ഭാരദ്വാജകുലജലധികൌസ്തുഭശ്രീമദപ്പയ്യദീക്ഷിതവംശ്യേന അപ്പയ്യദീക്ഷിതാത്മജേന കാമാക്ഷീഗൎഭസംഭവേന നാനാദേശസ്ഥിതനാനാശ്ലോകസംഗ്രാഹകേണ ശ്രീവഞ്ചിമഹീമഹേന്ദ്രശ്രീരാമവൎമ്മമഹാരാജദത്തപ്രബന്ധസാഗരാഭിധാനേന ശ്രീനീലകണ്ഠദീക്ഷിതേന'' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കവിക

ളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അദ്ദേഹം തഞ്ചാവൂരിലെ ശാഹജി, ത്ര്യംബകരായമഖി, രാമഭദ്രദീക്ഷിതർ, പ്രഥമനീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ, ചൊക്കനാഥദീക്ഷിതർ (രാമഭദ്രദീക്ഷിതരുടെ ശ്വശുരൻ), ഉദ്ദണ്ഡകവി, മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി എന്നിവരുടെ ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. സാഹിത്യോത്തേജകന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ മധ്യത്തിൽ മാടരാജാവു് (വീരകേരളൻ), ദേവനാരായണൻ ഇവരേയും സ്മരിക്കുന്നു. മേല്പുത്തൂർ കൊച്ചി വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവിനു് അടിയറവെച്ച ''ശ്വേതീകരോതി സർവത്ര ത്രിജഗതീം'' എന്നും ''ശ്വേതാദ്വൈതകരേണ'' എന്നുമുള്ള ശ്ലോകങ്ങളും ചെമ്പകശ്ശേരി പൂരാടംതിരുനാൾ തമ്പുരാനു സമർപ്പിച്ച ''സങ്ഗ്രാമേ ദേവനാരായണധരണിപ! തേ നാമമാത്രാദമിത്രാഃ'' എന്ന ശ്ലോകവും പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രവേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ദീക്ഷിതർ ഒരു നല്ല പണ്ഡിതനും കവിയുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സങ്ഗ്രഹത്തിലെ ആദ്യത്തെ രണ്ടു മങ്ഗളശ്ലോകങ്ങൾതന്നെ ജ്ഞാപകങ്ങളാണു്. അവ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു.

'കസ്തൂരീയന്തി ഫാലേ, നയനകമലയോഃ
കജ്ജലീയന്തി, കണ്ഠ–
പ്രാന്തേ നീലോൽപലീയ,ന്ത്യുരസി മരകതാ–
ലംകൃതീയന്തി ദേവ്യാഃ,
രോമാളീയന്തി നാഭേരുപരി, ഹരിമണീ–
മേഖലായന്തി മധ്യേ
യേ, തേ ശർമ്മ ക്രിയാസുസ്ത്രിപുരവിജയിനഃ
കണ്ഠഭാസാം പ്രരോഹാഃ.

സകലഭുവനബന്ധോർവൈരമിന്ദോസ്സരോജൈ–
രനുചിതമിതി മത്വാ യസ്സ്വപാദാരവിന്ദം
ഘടയിതുമിവ മായീ യോജയത്യാനനേന്ദൗ
വടദലപുടശായീ മങ്ഗലം വഃ കൃഷീഷ്ട.''

സദാശിവദീക്ഷിതർ — ജീവചരിത്രം:—തിരുവനന്തപുരത്തു കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെ ആശ്രയിച്ചു് അനേകം സംസ്കൃത കവികൾ താമസിച്ചിരുന്നു എന്നും അവരിൽ ഒരാളാണു് വർണ്ണനാസാരസങ്ഗ്രഹകാരനായ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരെന്നും പ്രസ്താവിച്ചുവല്ലോ. അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രഥമഗണനീയനായ ഒരു കവിപുങ്ഗവനായിരുന്നു സദാശിവദീക്ഷിതർ. അദ്ദേഹം ആ മഹാരാജാവിന്റെ അപദാനങ്ങളെ വിഷയീകരിച്ചു ബാലരാമവർമ്മയശോഭൂഷണം എന്നു് ഒരലങ്കാരഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ കവി തന്നെപ്പററി ''അസ്തി ഖലു ഭാരദ്വാജകുലകലശജലധിഹിമകരസ്യ ചൊക്കനാഥയജ്വനസ്തനുജസ്യ മീനാക്ഷീഗർഭശുക്തിമുക്താമണേഃ'' എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവു ചൊക്കനാഥ

ദീക്ഷിതരും മാതാവു മീനാക്ഷ്യംബയും, ഗോത്രം ഭാരദ്വാജവുമാണെന്നു നാം അറിയുന്നു. ദ്രാവിഡനായ ആ സ്മാർത്തബ്രാഹ്മണൻ സ്വദേശിയോ വിദേശിയോ എന്നു ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തുവാൻ രേഖയൊന്നുമില്ല.

തഞ്ചാവൂരിലെ തുലജമഹാരാജാവിൻെറ ആശ്രിതനും തിരുവിശനല്ലൂർ ശ്രീധരവെങ്കടേശൻെറ സുഹൃത്തുമായി ഒരു സദാശിവദീക്ഷിതർ ജീവിച്ചിരുന്നു. ആത്മവിദ്യാവിലാസം, ഗീതസുന്ദരം എന്നീ കൃതികളുടെ പ്രണേതാവായ ആ സന്യാസിവര്യനെ ഡോക്ടർ എം. കൃഷ്ണമാചാര്യർ നമ്മുടെ സദാശിവനിൽനിന്നു് അഭിന്നനാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ സംസ്കൃതസാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുള്ളതു് അബദ്ധമാകുന്നു. അതുപോലെതന്നെ ജാനകീപരിണയകാരനായ രാമഭദ്രദീക്ഷിതരുടെ ശ്വശുരനായ ചൊക്കനാഥദീക്ഷിതരാണു് സദാശിവദീക്ഷിതരുടെ പിതാവു് എന്നു പറയുന്നതും അസംബന്ധംതന്നെ. യാതൊരു വിധത്തിലുള്ള കാലഗണനയും അത്തരത്തിലുള്ള അഭ്യൂഹങ്ങൾക്കു സഹായകമാകുന്നില്ല.

ബാലരാമവർമ്മയശോഭൂഷണം:—'ബാല' എന്ന ഉപപദം നാടുവാഴുന്ന തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ തിരുനാമത്തിനുമുൻപു് അനുസ്യൂതമായി ഘടിപ്പിച്ചുവരുന്നു. ബാലമാർത്താണ്ഡവിജയം എന്ന നാടകത്തിൽനിന്നും ബാലരാമഭരതം എന്ന ഭരതശാസ്ത്രനിബന്ധത്തിൽനിന്നും ''ബാലമാർത്താണ്ഡവർമ്മേന്ദ്ര'' എന്ന സൂചനയുള്ള കുഞ്ചൻ നമ്പിയാരുടെ ഹനുമദുത്ഭവം തുള്ളലിൽനിന്നും മററും അനുവാചകന്മാർ ഈ വസ്തുത മുൻപുതന്നെ ഗ്രഹിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ തൃപ്പടിദാനത്തിനുമേൽ ശ്രീപത്മനാഭൻ നാടുവാഴിയും തങ്ങൾ ഇളമുറക്കാരുമാണെന്നുള്ള സങ്കല്പത്തിന്മേൽ എല്ലാ തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാക്കന്മാരും പ്രശ്രയദ്യോതകമായ ആ ബിരുദം സ്വീകരിക്കാറുണ്ടു്. ആ വഴിക്കാണു് കാർത്തികതിരുനാൾ തിരുമേനി ബാലരാമവർമ്മാവായതു്. ഇതെല്ലാം ഇതിനുമുൻപിലത്തെ അധ്യായത്തിൽത്തന്നെ വ്യക്തമാക്കീട്ടുണ്ടു്.

കാവ്യസ്വരൂപം:—പ്രസ്തുതകൃതി വിദ്യാനാഥനാൽ പ്രണീതമായ പ്രതാപരുദ്രയശോഭൂഷണത്തിൻെറ ഒരനുകൃതിമാത്രമല്ല, ലക്ഷണപ്രതിപാദകമായ അംശത്തെസ്സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, അതിൻെറ ഒരു നേർപകർപ്പുതന്നെയാണു്. ഉദാഹരണങ്ങൾമാത്രം ബാലരാമവർമ്മപരങ്ങളായി കവി നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. പ്രതാപരുദ്രീയത്തിലെന്നതുപോലെ ഇതിലും നായകപ്രകരണം, കാവ്യപ്രകരണം, നാടകപ്രകരണം, രസപ്രകരണം, ദോഷപ്രകരണം, ഗുണപ്രകരണം, ശബ്ദാലങ്കാരപ്രകരണം, അർത്ഥാലങ്കാരപ്രകരണം, മിശ്രാലങ്കാരപ്രകരണം എന്നിങ്ങനെ എട്ടു പ്രകരണങ്ങളുണ്ടു്.

ധീരലളിതനായകനു് ഉദാഹരണമായി കവി താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകമാണു് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

''സൗധാഗ്രോദിതരത്നദീപകലികാവ്യാജാൎക്കബിംബോദയ-
വ്യാക്ഷിപ്തേന്ദ്വുദയപ്രദാനചതുരസ്വീയാസ്യചന്ദ്രോദയൈഃ
ഗായദ്ഭിൎന്നവയൗവനൈഃ പ്രതിദിനം സക്ഷതാസ്സഗർഭ്യാ നൃപാ
വഞ്ചിക്ഷോണിപതേൎന്നിരന്തരയശസ്സംഭാവയന്തേ മുദാ.''

ഇവിടെ ദീക്ഷിതർ സഗർഭ്യശബ്ദംകൊണ്ടു ഭാഗിനേയന്മാരേയും വിവക്ഷിച്ചിരിക്കണം; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മഹാരാജാവിനു് ഇരയിമ്മൻ തമ്പിയുടെ മാതാമഹനായ രവിവൎമ്മാവല്ലാതെ മററു സഹോദരന്മാരുണ്ടായിരുന്നില്ല. മാൎത്താണ്ഡവൎമ്മാവെന്നും (934–955) പത്മനാഭവൎമ്മാവെന്നും (933–954) മഹാകവി അശ്വതിതിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാനെ കൂടാതെ രണ്ടു് അനന്തരവന്മാർകൂടി ജീവിച്ചിരുന്നതായി നമുക്കറിയാം. അതുകൊണ്ടു മാൎത്താണ്ഡവൎമ്മാവു മരിച്ച 955 വൃശ്ചികം 16–ാംനു-യ്ക്കു മുമ്പാണു് ബാലരാമവൎമ്മയശോഭൂഷണത്തിന്റെ നിൎമ്മിതി എന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാകുന്നു; അല്ലെങ്കിൽ ''സക്ഷതാസ്സഗർഭ്യാഃ'' എന്ന ശബ്ദങ്ങളിൽ കാണുന്ന ബഹുവചനപ്രയോഗം സാധൂകരിക്കുവാൻ നിൎവ്വാഹമില്ല.

വസുലക്ഷ്മീകല്യാണം:—പ്രതാപരുദ്രീയത്തിൽ പ്രതാപരുദ്രകല്യാണം എന്നൊരു നാടകം അതിന്റെ നിൎമ്മാതാവു നാടകസ്വരൂപത്തെ ഉദാഹരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അന്തൎഭവിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതുപോലെ ബാലരാമവൎമ്മയശോഭൂഷണത്തിലും വസുലക്ഷ്മീകല്യാണം എന്നൊരു നാടകം ദീക്ഷിതർ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആ നാടകത്തിലെ ഇതിവൃത്തം താഴെക്കാണുന്നവിധത്തിൽ സംക്ഷേപിക്കാം. സിന്ധുരാജ്യത്തിലെ രാജാവിനു വസുലക്ഷ്മി എന്നൊരു പുത്രിയുണ്ടായിരുന്നു; ആ യുവതിയെ വഞ്ചീശ്വരനായ ബാലരാമവൎമ്മമഹാരാജാവിനെക്കൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്യിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹമെങ്കിലും പട്ടമഹിഷി തന്റെ ഭാഗിനേയനായ സിംഹളരാജകുമാരൻ കുമാരിയുടെ ഭൎത്താവാകണമെന്നു് ആശിക്കുകയും, അതിന്റെ സാഫല്യത്തിനുവേണ്ടി വസുലക്ഷ്മിയെ ഒരു കപ്പലിൽ കയററി സിംഹളദ്വീപിലേക്കയയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പക്ഷേ ആ കപ്പൽ കടൽക്കോളിൽപ്പെട്ടു വഞ്ചിരാജ്യത്തിലെ സമുദ്രതീരത്തിൽ അടിയുകയും, വഞ്ചീശ്വരന്റെ പത്നിയായ വസുമതിയുടെ സഹോദരനും അന്തൎദുൎഗ്ഗപാലനുമായ വസുമദ്രാജന്റെ കൈവശം അകപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. വസുമദ്രാജൻ വസുലക്ഷ്മിയെ തന്റെ സഹോദരിക്കു് ഉപായനീകരിക്കുന്നു. തദനന്തരം മഹാരാജാവും ആ യുവതിയും തമ്മിൽ പ്രണയബദ്ധരായിത്തീരുന്നു. വീണ്ടും വസുമതി തന്റെ പുത്രിയെ പാണ്ഡ്യരാജാവിനെക്കൊണ്ടു പരിഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നുവെങ്കിലും ആ ശ്രമവും വിഫലീഭവിക്കുന്നതേയുള്ളു. അപ്പോഴേക്കും മഹാരാജാവിന്റെ മന്ത്രിയായ നീതിസാഗരൻ മുഖേന സിന്ധുരാജാവു വിവരങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുകയും താൻതന്നെ തിരുവിതാംകൂറിൽ എത്തി പുത്രിയുടെ വിവാഹം മഹാരാജാവിനെക്കൊണ്ടു

നിർവ്വഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സിന്ധുരാജ്യവുമായി തിരുവിതാംകൂറിനുണ്ടായ വാണിജ്യാഭിവൃദ്ധിയെ പ്രസ്തുതനാടകം അപാങ്ഗാലോകനം ചെയ്യുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാമെന്നല്ലാതെ അതിൽ കൂടുതലായുള്ള ദേശചരിത്രോപയോഗിത്വമൊന്നും അതിലെ ഇതിവൃത്തത്തിൽ ഞാൻ കാണുന്നില്ല. "ഭഗവതഃ ശ്രീപത്മനാഭസ്യ വസന്തമഹോത്സവേ പരിമിളിതാ ഏവ സാമാജികാഃ" എന്ന പംക്തിയിൽനിന്നു വസുലക്ഷ്മീകല്യാണം കവി രചിച്ചതു മതിലകത്തെ മീനമാസോത്സവത്തിനു് അഭിനയിക്കുന്നതിനാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

കവിതാരീതി:—നായകപ്രകരണത്തിന്റെ രചനയ്ക്കു മുൻപുതന്നെ കവി തന്റെ പുരസ്കർത്താവായ മഹാരാജാവിന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ പലപ്രകാരത്തിൽ പ്രശംസിക്കുന്നു.

"പ്രാക്പുണ്യാർജ്ജിതമൂലയാ കവിമനഃക്ഷേത്രോത്തമേ ജാതയാ
സമ്യഗ്ഭാവുകചിത്തശാഖിതതയാ വ്യങ്ഗ്യോക്തിപുഷ്പശ്രിയാ
നിത്യം സൽഫലയാ ഗുണാനുസരണാച്ഛ്രീരാമവർമ്മപ്രഭോ-
സ്സാർവ്വന്യാലയയേവ സൽകവിതയാ കിം കിം ന സംഭാവ്യതേ?"

"സേയം സദാശിവകൃതിർമ്മധുരാക്തിബന്ധാ
സാലങ്കൃതിസ്സരസഭാവനിരൂപണോൽകാ
കാന്തം സമിച്ഛതി വധൂരിവ ബാലരാമ-
ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖരസാർവ്വഭൗമം."

ഇത്യാദി ശ്ലോകങ്ങൾ ആ ഘട്ടത്തിലുള്ളവയാണു്. ഇനിമേൽ നായകപ്രകരണത്തിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ ചേർക്കാം.

നായകന്റെ ഔദാര്യവർണ്ണനം:

"സ്ഫാരദ്വാരപ്രഘാണദ്വിരദമദസമു-
ല്ലോലകല്ലോലഭൃങ്ഗീ-
സങ്ഗീതോല്ലാസഭങ്ഗീമുഖരിതഹരിത-
സ്സമ്പദഃ കിമ്പചാനാഃ
ഫുല്ലന്മല്ലീമതല്ലീപരിമളലഹരീ-
സമ്പദുദ്ദാമവാചാം
തേഷാം യേഷാം കവീനാമുപരി തവ ദയാ
രാമവർമ്മക്ഷിതീന്ദോ!"

സർവ്വവിദ്യാധികത്വവർണ്ണനം:

"യദ്ദച്ഛാസല്ലാപൈസ്സമധിഗതഷട്തന്ത്രവിഭവൈ-
ശ്ചമൽകവൻ ധീരാൻ സദസി രസഭാവപ്രകടനൈഃ
കവീൻ ധിനാവൻ ഗാനക്രമവിവരണാദ് ഗായകവരാൻ
പരിഷ്കുർവ്വൻ വഞ്ചിക്ഷിതിപതിലകോയം വിജയതേ."

വൈദർഭി, ഗൗഡി എന്നീ രീതികളെ ഉദാഹരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളാണ് യഥാക്രമം ചുവടേ പകൎത്തുന്നതു്.

"വദാന്യേ വഞ്ചീന്ദ്രേ സുരതരുഗണോ വ്രീളിത ഇവ
പ്രപേദേ പഞ്ചത്വം; മണിരപി ശിലാഭാവമഭൃത;
പരാഭൂതേശ്ചിഹ്നം സുരഭിരഭജത്താൎണ്ണമസകൃൽ;
കഥാശേഷാശ്ചാന്യേ ശിബിമുഖനൃപാ ദാനനിരതാഃ."

"ധാവദ്ഭാവൽകഘോടീഖുരഗഖുരപുട-
വ്രാതതീവ്രാഭിഘാത-
ക്ഷുണ്ണക്ഷോണീപരാഗൈരഹിതപുരവധൂ-
വക്ത്രചന്ദ്രോപരാഗൈഃ
സന്ധ്യാരീതിം ദധാനേ സതി ജഗതി തമഃ-
ഖണ്ഡനോദ്ദണ്ഡചണ്ഡ-
സ്ഥേമാ ശ്രീരാമവൎമ്മപ്രഭുവര! ജയതി
ത്വൽപ്രതാപപ്രദീപഃ."

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ദീക്ഷിതർ വിനയദ്യോതകമായി ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു് അനുവാചകന്മാൎക്കു രസപ്രദമായിരിക്കും.

"അചമൽകൃതാപി മൽകൃതിരങ്ഗീകാര്യാത്തവേയമതിധന്യാ;
അവിലാസകലാകുശലാപ്യനുരാഗാദിവ കലാങ്ഗനാ ഭൎത്തുഃ."

വേങ്കടസുബ്രഹ്മണ്യദീക്ഷിതർ:—ദ്രാവിഡദേശീയനായ വേങ്കടസുബ്രഹ്മണ്യദീക്ഷിതർ എന്ന കവിയും രാമവൎമ്മമഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യന്മാരിൽ അന്യതമനായിരുന്നു. വസുലക്ഷ്മീകല്യാണമെന്ന പേരിൽത്തന്നെ മറ്റൊരു നാടകം അദ്ദേഹവും രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നാടകപ്രകരണത്തിലെ അറുപത്തിനാലംഗങ്ങൾക്കും ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദൎശിപ്പിക്കുന്നതിനാണു് അദ്ദേഹം പ്രസ്തുതകൃതി നിൎമ്മിച്ചതു്.

"വസുലക്ഷ്മീകല്യാണം നാടകമംഗൈര്യുതം ചതുഃഷഷ്ട്യാ
വ്യരചി മയേദം കുതുകാദചിരശ്ചാവസുവത്സരേ വസന്തൎത്തൗ."

എന്നു് ആ വസ്തുത അദ്ദേഹംതന്നെ ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. സദാശിവദീക്ഷിതരുടെ വസുലക്ഷ്മീകല്യാണത്തിൽ എല്ലാ നാടകാംഗങ്ങൾക്കും ഉദാഹരണം ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു വേങ്കടസുബ്രഹ്മണ്യദീക്ഷിതർ സമഗ്രമായ രീതിയിൽ അതേ പ്രമേയത്തെ ആസ്പദമാക്കി മറ്റൊരു ഗ്രന്ഥം നിൎമ്മിച്ചു എന്നു് ഉദ്ദേശിക്കാവുന്നതാണു്.

സാക്ഷാൽ അപ്പയ്യദീക്ഷിതരുടെ വംശത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു പണ്ഡിതനാണു് വൎണ്ണനാസാരസംഗ്രഹകാരനായ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതരെപ്പോലെ വേങ്കടസുബ്രഹ്മണ്യദീക്ഷിതരും. അതു വസുലക്ഷ്മീകല്യാണത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിലുള്ള താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നു.

''അപ്പയ്യാധ്വരിണസ്സുതേഷു ചരമശ്ശ്രീനീലകണ്ഠാധ്വരീ
തൽപുത്രേഷു ദശാധികേഷ്വപി തൃതീയശ്ചിന്നമപ്പാധ്വരീ
തസ്യാപ്യാപി ഭവാനിശങ്കരമഖീ ജ്യേഷ്ഠോ ഗുണൈരപ്യഭൂ-
ത്തസ്യൈകോജനി വേങ്കടേശ്വരമഖീ യസ്യാദ്യ സൂനുഃ കവിഃ.''

''വിദ്വൽകലഗുവ്പ്പയമഖിനാം വംശോ മഹോന്നതോ ജീയാൽ
വേങ്കടസുബ്രഹ്മണ്യാധ്വരികവിവിദ്വന്മണിരൃതോ ഹൃദ്ഭുൽ.

അയമസൗ കനീയാൻ ഭ്രാതാ..............ഇത ഏവാധീതനിഗമാദിസവ്വിദ്യഃ ദിഗന്തവിദിതനിജവൈഖരീവിഭവവിത്രാസിതവിമതവാദിഗജകേസരീ വടാരണ്യേശ്വരവാജപേയയാജീത്യഭിജ്ഞായതേ.''

അപ്പയ്യദീക്ഷിതരുടെ ഒടുവിലത്തെ പുത്രനാണ് നീലകണ്ഠൻ. അദ്ദേഹത്തിനു പത്തിലധികം പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നതിൽ കനിഷ്ഠൻ അപ്പൻ; അപ്പൻെറ ജ്യേഷ്ഠപുത്രൻ ഭവാനിശങ്കരൻ; ഭവാനിശങ്കരൻെറ ഏകപുത്രൻ വേങ്കടേശ്വരൻ; വേങ്കടേശ്വരൻെറ പ്രഥമപുത്രൻ കവി, ദ്വിതീയപുത്രൻ വടാരണ്യവാജപേയി—ഇങ്ങനെയാണ് ആ വംശത്തിൻെറ പരമ്പര. വസുലക്ഷ്മീകല്യാണത്തിൽ വേങ്കടസുബ്രഹ്മണ്യൻ തൻെറ പൂവ്വപുരുഷന്മാരും കവികളുമായ നീലകണ്ഠദീക്ഷിതർ, ചിന്നപ്പയ്യാദീക്ഷിതർ, വേങ്കടേശ്വരദീക്ഷിതർ, പ്രഭാകരദീക്ഷിതർ എന്നിവരേയും അവർ യഥാക്രമം നിമ്മിച്ച നളചരിതം, ഉമാപരിണയം, ഉഷാഹരണം, ഹരിശ്ചന്ദ്രാനന്ദം എന്നീ നാടകങ്ങളേയും സ്മരിച്ച് അവയിൽനിന്നു ''പുണ്യമഹാരാജരാമവമ്മകുലശേഖരചരിതാനുബന്ധ''മായ തൻെറ കൃതിക്കുള്ള വൈജാത്യത്തെ വിശദീകരിക്കുന്നു.

വസുലക്ഷ്മീകല്യാണം:—രാമവമ്മമഹാരാജാവിൻെറ വാഴ്ച്ചക്കാലത്തു വിശ്വാവസുസംവത്സരം 960-ലാകയാൽ ആ കൊല്ലത്തിലാണ് പ്രസ്തുതനാടകത്തിൻെറ രചന എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. കഥയ്ക്കു സദാശിവദീക്ഷിതരുടെ നായകപ്രകരണത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തിൽനിന്നു പറയത്തക്ക വ്യത്യാസമൊന്നുമില്ലെന്നു സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു. സിന്ധുരാജപുത്രിതന്നെയാണ് വസുലക്ഷ്മി. ബുദ്ധിസാഗരൻ മന്ത്രി, വസുസേനൻ സേനാപതി, വസുമതി മഹാരാജാവിൻെറ പത്നി, വസുമാൻ അന്തപാലനായ വസുമതീസഹോദരൻ, വസുവമ്മാ ചേരരാജാവ്, വസുനിധി സിന്ധുരാജാവ്, വസുരാശി അദ്ദേഹത്തിൻെറ പുത്രൻ. ഇവരാണ് മഹാരാജാവിനും അദ്ദേഹത്തിൻെറ വയസ്യനും പുറമേയുള്ള പ്രധാനകഥാപാത്രങ്ങൾ. വസുവമ്മാവിനെക്കൊണ്ടു വസുലക്ഷ്മിയെ വിവാഹംചെയ്യിക്കുവാനുള്ള വസുമതിയുടെ ഉദ്യമം ഫലിക്കുന്നില്ല. രാമവമ്മമഹാരാജാവു സിന്ധുരാജകുമാരിയെ പാണിഗ്രഹണംചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു ഹൂണരാജാവുമായുള്ള സഖ്യം ബഹുലീഭവിക്കുമെന്നു കവി വണ്ണിച്ചുകാണുന്നു.

''പരീക്ഷ്യ ലക്ഷണജ്ഞാതാ ദൈവജ്ഞാനാം മുഖാൽ സ്വയം
നിരചൈഷീദ്വിവോഢും താം സാർവ്വഭൗമത്വലംഭികാം''

എന്നും ''തദനേന തീർത്ഥേന ഹിമവൽപശ്ചിമാന്തപവാസിനോപി ഭരതവർഷമാത്രവ്യാപിനഃ ഹൂണരാജസ്യ ചിരപ്രവൃത്തമപി സഖ്യം ദേവേന ബഹുലീഭവിഷ്യതീതി മന്യേ'' എന്നും മററുമുള്ള ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക. ഹൂണരാജൻ ആംഗ്ലേയരാജാവുതന്നെ. അതായതു് ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റിൻഡ്യാക്കമ്പനി. മാതൃകയായി രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

''ഉദ്യന്തീമുദധേരുദീർണ്ണകരുണാമുൽക്കുലത്രപോച്ചയാ-
മുൽക്ഷിപ്താംബുജമാലികാം കരതലേനാത്മോന്മുഖീമിന്ദിരാം
ദ്രഷ്ടുംന്നിദ്രകദംബഡംബരമുരഃപീഠം ബലാൽ സജ്ജയൻ
പ്രാന്തപ്രേംഖിതശംഖചക്രമവതു ശ്രീപത്മനാഭോത്ര വഃ.

അദ്യേയം സഫലാ ജനിസ്സ ഭഗവാൻ പ്രാസീദദദ്യൈവ നഃ
ശ്രീകാന്തഃ പരിപേചിരേദ്യ സുകൃതാന്യദ്യൈവ ധാതാ കൃതീ
അദ്യാഹം കില കാമ്യമാനവിഭവസ്സൈന്ദ്രൈരമർത്ത്യൈരപി
പ്രേയസ്യാ യദയുയുജദ്വസുമതീ നിത്യശ്രീയേവാദ്യ മാം.''

കല്യാണസുബ്രഹ്മണ്യസൂരി:—കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിൻെറ സഭാസ്താരന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ കല്യാണസുബ്രഹ്മണ്യൻ എന്നൊരു കവിയുടെ നാമധേയം സ്മരിക്കേണ്ടതുണ്ടു്. അലങ്കാരകൗസ്തുഭം എന്ന അലങ്കാരഗ്രന്ഥത്തിൻെറ നിർമ്മാതാവായ അദ്ദേഹം ഒരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണനാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. കുവലയാനന്ദത്തെ അനുകരിച്ചു് അർത്ഥാലങ്കാരങ്ങളേയും വർണ്ണച്യുതകം മുതലായ ചില ശബ്ദചിത്രങ്ങളേയും വിവരിക്കുന്ന പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉദാഹരണശ്ലോകങ്ങൾ പ്രായേണ ശ്രീപത്മനാഭനെ പരാമർശിക്കുന്നു. അപൂർവ്വം ചില ശ്ലോകങ്ങൾ മഹാരാജപരങ്ങളായുമുണ്ടു്. അവസാനത്തിൽ കവി തന്നെപ്പററി ''ശ്രീമൽപേരുകലജലധിചന്ദ്രശ്രീരാമചന്ദ്രചരണാരവിന്ദമിളിന്ദായമാനഗോപാലവിപശ്ചിൽപൗത്രേണ സുബ്രഹ്മണ്യസുധീമണിപുത്രേണ കല്യാണസുബ്രഹ്മണ്യസൂരിണാ വിരചിതേ അലങ്കാരകൗസ്തുഭേ സംസൃഷ്ടിപ്രകരണം'' എന്ന പംക്തിയിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പിതാമഹൻ ഗോപാലനും പിതാവു സുബ്രഹ്മണ്യനുമാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. പേരൂർ എന്ന കുലം ഏതെന്നോ ആ കുലത്തിൽ ജനിച്ച രാമചന്ദ്രൻ ആരെന്നോ അറിയുന്നില്ല; ഗോപാലൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നുമാത്രം ഊഹിക്കാം. രണ്ടുമൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കാം.

''രാരാജന്മധുരാധരാം പ്രവിലസച്ചോളാം കനൽകന്തളാം
കാശ്മീരാങ്ഗവിഭൂഷണാതിലളിതാം കാഞ്ചീഗുണാലംകൃതാം

ക്ഷോണീം ശ്രീരഘുരാമവന്നിരുപമാം രത്നാകരോൎമ്മികാ–
ജാലാന്താമനുരഞ്ജയത്വനുദിനം ശ്രീരാമവൎമ്മപ്രഭുഃ.''

''ശ്രീമദ്വഞ്ചികലാംബുധിവ്വിജയതാമാചന്ദ്രതാരം; ബുധാ–
ധാരാ വഞ്ചിധരാ ശ്രിയാനുപമയാ ദേദീപ്യതാമന്വഹം;
സൽകല്യാണകവേഃ കൃതിവ്വിതനുതാമാനന്ദമന്തസ്സതാം;
ചിത്തേ ഖേലതു രാമവൎമ്മനൃപതേഃ ശ്രീപത്മനാഭസ്സദാ.''

''സംബുദ്ധിഃ കാത്ര നാകോരഘുകുലതിലക–
സ്യാരിഭിഃ കിം ന ഭേദ്യം
കാ ഭൂപൈഃ പാലനീയാ സതതമപി നൃപൈഃ
കഃ പരം സേവനീയഃ
കിം രക്ഷോഭീതിഹേതുന്നിരുപമതരയാ
രാജതേ കാദ്യ നീത്യാ
കോ വാ ക്ഷ്മാപാലചൂഡാമണിരവനിതലേ
രാമവൎമ്മാവനീന്ദ്രഃ.''

സുബ്രഹ്മണ്യകവി— ചരിത്രം: — രാമവൎമ്മമഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യനായ മറെറാരു ദ്രാവിഡബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു സുബ്രഹ്മണ്യകവി. അദ്ദേഹം എട്ടു സൎഗ്ഗത്തിൽ പത്മനാഭവിജയം എന്നൊരു വിശിഷ്ടമായ കാവ്യം രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഓരോ സൎഗ്ഗത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ

''സുബ്രഹ്മണ്യബുധം സദാശിവഗുരുബ്രഹ്മപ്രസാദസ്ഫുര–
ദ്വിദ്യോऽസൂത സ രാമലിങ്ഗവിബുധശ്ശ്രീകോകിലാംബാ ച യം
കാവ്യേ തേന കൃതേത്ര സാങ്ഗവിഭവേ ശ്രീരാമവൎമ്മപ്രഭു–
ശ്രേയസ്സദ്മനി പദ്മനാഭവിജയേ..................''

എന്നു കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. തദ്വാരാ രാമലിങ്ഗസൂരിയും കോകിലാംബയും യഥാക്രമം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിതാവും മാതാവുമാണെന്നു നാം അറിയുന്നു.

''സോയം സായം പ്രനൃത്യന്മൃഡവികടജടാ–
ജൂടരങ്ഗാൽ തരങ്ഗ–
ത്വങ്ഗദ്ഗങ്ഗാതരങ്ഗാരവരഭസഭരോ–
ജ്ജൃംഭണസ്തംഭനൈസ്സ്വൈഃ
സവ്വാന്തവ്വാണ്യപൂവ്വാദ്ഭുതകലിതപരീ–
രംഭസംഭാവനൈവ്വാ–
ഗ്ഗുംഭൈജ്ജൃംഭൽപ്രഭാവോ ഭുവി ജയതിതരാം
രാമലിങ്ഗാര്യവര്യഃ.

എതൽസുതേന സുധിയാ ഗ്രഥിതശ്ശ്രീപത്മനാഭവിജയോയം
സുബ്രഹ്മണ്യപദാംബുജജജനൈധിതവാക്സുധേന തന്നാമ്നാ''

എന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ കവി തന്റെ പിതാവിന്റെ കവിതാവൈഭവത്തെ പ്രശംസിക്കുകയും സുബ്രഹ്മണ്യനാമാവായ താൻ സുബ്രഹ്മണ്യഭക്തനാണെന്നു പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. മഹാരാജാവിന്റെ നിരവധികങ്ങളായ അപദാനങ്ങളെപ്പററി സുബ്രഹ്മണ്യൻ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽത്തന്നെ പലപ്രകാരത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"ആദൌ സദ്ഗ്രൈശ്ചതുർഭിഃ പുരപരിവൃഢയോ–
വർണ്ണനാ കിഞ്ച വഞ്ചി–
ക്ഷ്മാഭർത്രാ ഭദ്രദീപോത്സവമുഖഭഗവൽ–
സേവനാദേഃ കൃതസ്യ,
ഭോഭ്യാം ചാംഭോജനാഭാദ്ഭുതമഹിമകഥാ–
മാധുരീസാധുരീതേർ,–
ഭോഭ്യാം തദ്ഭക്തവഞ്ചിപ്രഭുവിഭവയശഃ–
പുണ്യനൈപുണ്യഭുമ്നാം"

എന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു, പത്മനാഭവിജയമെന്നാണു് കാവ്യത്തിന്റെ പേരെങ്കിലും അതിൽ ഭൂരിഭാഗവും മഹാരാജപ്രശസ്തിവിഷയകമാണെന്നു കാണാവുന്നതാണു്. വർണ്ണിതങ്ങളായ നഗരങ്ങൾ പത്മനാഭപുരവും തിരുവനന്തപുരവും തന്നെ. ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകങ്ങളിൽ രണ്ടെണ്ണമാണു് താഴെക്കാണുന്നതു്.

"തന്വന്നന്വഹമന്വയക്രമസമായാതാൻ സ്വധർമ്മാൻ മുദാ
പാത്രേ ദാനശതാനി താന്യനുപദം വിശ്രാണയൻ പ്രീണയൻ
ഭക്ത്യാംഭോരുഹനാഭമദ്ഭുതതരൈർദ്ദീവ്യോത്സവാഞ്ച്ഛാദിഭിഃ
ശ്രീമാനേവമവൻ ഭുവം വിജയതേ ശ്രീരാമവർമ്മപ്രഭുഃ."

"ആചന്ദ്രതാരകമയം ഭുവി വഞ്ചിബാല–
ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖരഭൂമിപാലഃ
ശ്രീപത്മനാഭകൃപയാ സഹഭാഗിനേയഃ
ശ്രീമാൻ മൃകണ്ഡുസുതവജ്ജയതു സ്ഥിരായുഃ."

ഭാഗിനേയനെയല്ലാതെ അനുജനെ കവി സ്മരിക്കാത്തതുകൊണ്ടു മകയിരം തിരുനാൾ മരിച്ച 966–ാമാണ്ടിനുമേലാണു് പത്മനാഭവിജയത്തിന്റെ രചന എന്നു് ഊഹിക്കാം. അതു് എങ്ങനെയായാലും രാമലിംഗസൂരിയുടെ ഗുരുവായ സദാശിവൻ സദാശിവബ്രഹ്മേന്ദ്രസരസ്വതിയിൽനിന്നു ഭിന്നനാണെന്നു കരുതേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കവിതാരീതി മനസ്സിലാകുന്നതിനായി നാലു ശ്ലോകങ്ങൾകൂടി എടുത്തു ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

"സാനന്ദം നവപത്രലേഖനമിഷാൽ പാശ്വോല്ലസദല്ലഭാ–
വക്ഷോജൗ നിജകുംഭജൈത്രഗുരുതാജിജ്ഞാസയേവാസകൃൽ
ഹസ്താഗ്രേണ സദാനകങ്കണതയാ ഭക്തേഷ്ടദാനവ്രത–
വ്യഗ്രേണേവ പരാമൃശൻ ഗജമുഖോ ദേവോ മുദേ വോസ്തു സഃ."

കുഞ്ഞി അന്തർജ്ജനം, ജ്യേഷ്ഠത്തി എന്നും മററും സ്ത്രീകളേയും വിളിക്കുന്നു. ഏററവും വയസ്സു മൂത്ത സ്ത്രീക്കു് അമ്പാടിക്കോവിലകത്തു വലിയ തമ്പുരാട്ടി എന്നൊരു സ്ഥാനപ്പേരുണ്ടു്. സ്ത്രീകാം പ്രമാണങ്ങളിൽ ഒപ്പിടുമ്പോറം വിതയൻ എന്നുകൂടി ചേക്കും (വിതയൻ ശ്രീദേവി എന്നും മററും). വിതയൻ എന്നാൽ വേദൻ.

മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി—ജനനം:—കേരളത്തിലെ സ്ത്രീജനങ്ങളിൽ കോഴിക്കോട്ടു കിഴക്കേക്കോവിലകത്തു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയെപ്പോലെ വൈദുഷ്യം സമ്പാദിച്ചവരായി ആരെയും നാം അറിയുന്നില്ല. തമ്പുരാട്ടി 935-ാമാണ്ടു മകരമാസത്തിൽ സ്വാതിനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ചു; 68 വയസ്സുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നു് 1003-ാമാണ്ടു് ഇടവമാസം 11-ാംനു-മകം നക്ഷത്രത്തിൽ മരിച്ചു. 935-ൽ തൃപ്പദിവപേരുർവച്ചു തീപ്പെട്ട സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്കു് ഒരു സഹോദരനും ഒരു സഹോദരിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. ആ സഹോദരനാണു് ഹൈദരാലി മലബാർ ആക്രമിച്ചപ്പോറം അവമാനത്തെ ഭയപ്പെട്ടു വെടിമരുന്നറയ്ക്കു തീകൊടുത്തു് അതിൽ ദേഹത്യാഗംചെയ്ത സാമൂതിരി. മേല്പറഞ്ഞ സഹോദരിയുടെ പൗത്രിയാണു് മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി. കോഴിക്കോട്ടു തളിയിൽക്കോവിലകം പറമ്പു് എന്നു് ഇപ്പോറം പറയുന്ന സ്ഥലത്തു് അക്കാലത്തു് ഒരു കോവിലകമുണ്ടായിരുന്നു. ആ കോവിലകത്താണു് തമ്പുരാട്ടി ജനിച്ചതു്. ഹൈദർ കോഴിക്കോടു പിടിച്ചടക്കിയപ്പോറം അവിടുത്തേക്കു് അഞ്ചു വയസ്സേ പ്രായമുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. അതിനു മുൻപുതന്നെ സാമൂതിരി രാജകുടുംബം അവിടെനിന്നു പൊന്നാനിക്കു നീങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

വിദ്യാഭ്യാസം:—ദേശമംഗലത്തു് ഉഴുത്തിരവാരിയരായിരുന്നു തമ്പുരാട്ടിയുടെ ഗുരു എന്നു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. ആ ആചാര്യൻ തനിക്കു വ്യാകരണത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന അസാധാരണമായ പാണ്ഡിത്യം ശിഷ്യയിലും സംക്രമിപ്പിച്ചു. പന്ത്രണ്ടു വയസ്സായപ്പോഴേയ്ക്കും തമ്പുരാട്ടി സിദ്ധാന്തകൗമുദിക്കു ഭട്ടോജിദീക്ഷിതർതന്നെ രചിച്ച പ്രൗഢമനോരമ എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തിൽ അത്ഭുതാവഹമായ അവഗാഹം നേടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. മനോരമ എന്നതു ബിരുദനാമമാണു്. അതു തമ്പുരാട്ടിക്കു സിദ്ധിച്ചതു് അസുലഭമായ അംഗലാവണ്യവും മനോരമയിൽ അവിടുത്തേക്കുള്ള അശ്രുതപൂർവമായ അഭിജ്ഞതയും നിമിത്തമായിരുന്നു. മാനവിക്രമീയം എന്ന കാവ്യത്തിൽ ആ ബിരുദത്തെപ്പററി

"തദീയവംശേ ജാതാസീൽ കാപി കന്യാ മനോഹരാ
വിദ്യാദിഗുണസമ്പന്നാ ഹൃദ്യാസുജിതചന്ദ്രമാഃ.

മനോരമായാമതിമാത്രനൈപുണാ-
ന്മനോരമത്വാന്നു നിജസ്യ വർഷ്മണഃ
മനോജലീലാരസലോലമാനസാ
മനോരമേതി പ്രഥിതാ ബഭൂവ സാ"

എന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നു. ചേലപ്പറമ്പു നമ്പൂരിയും തമ്പുരാട്ടിയും തമ്മിൽ നടന്ന ഉക്തിപ്രത്യുക്തിരൂപത്തിലുള്ള "ചലിതാനി ശശാങ്ക രോചിഷാം" ഇത്യാദി പദ്യം ചേലപ്പറമ്പിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ഞാൻ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കൂടല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ മകനായ തോന്നിക്കൽ കുഞ്ഞിട്ടി രാഘവൻനമ്പിയാർ തമ്പുരാട്ടിയുടെ സതീർത്ഥ്യനായിരുന്നു എന്നു മുൻപ് ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആനന്ദവർദ്ധനന്റെ ലോചനം പഠിപ്പിക്കുവാൻ നമ്പിയാൎക്കുള്ള പ്രാഗല്ഭ്യം അദൃഷ്ടപൂൎവ്വമായിരുന്നു എന്ന് ഐതിഹ്യവേദികൾ പറയുന്നു.

മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി കുറേക്കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പലരേയും വ്യാകരണം അഭ്യസിപ്പിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. അവിടത്തേക്ക് ഒരു വലിയ ശിഷ്യസമ്പത്തുണ്ടായിരുന്നു. ഉത്തരനൈഷധകാരനായ അത്തൂരടിതിരിയാണ് പ്രധാനശിഷ്യൻ. അടിതിരിയുടെ ശിഷ്യൻ കൊടുങ്ങല്ലൂർ വിദ്വാൻ ഇളയതമ്പുരാൻ; ഇളയതമ്പുരാന്റെ ശിഷ്യൻ വൈക്കത്തു പാച്ചുമൂത്തതു്; പാച്ചുമൂത്തതിന്റെ ശിഷ്യൻ കേരളവൎമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ ഇങ്ങനെ ശിഷ്യപ്രശിഷ്യപ്രണാളി പുരോഗമിക്കുന്നു. തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ കുടുംബത്തിൽപ്പെട്ട വ്യാകരണജ്ഞനായ ഗോവിന്ദപ്പിഷാരടി തന്നെ മനോരമ പഠിപ്പിക്കണമെന്നു തമ്പുരാട്ടിയോടു് അപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ തമ്പുരാട്ടി താൻ ആദ്യം കുറേ രഘുവംശം പഠിപ്പിക്കാമെന്നാണ് പറഞ്ഞതു്. രഘുവംശം പഠിപ്പിക്കുക, ആ കാവ്യത്തിന്റെ അണ്ണാമലവ്യാഖ്യാനത്തിനു് അൎത്ഥവിചാരം ചെയ്യുക, ഇവ അവിടത്തെ ദൈനംദിനകൃത്യങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

കുടുംബജീവിതം:—തമ്പുരാട്ടിയുടെ ആദ്യത്തെ ഭൎത്താവു പരപ്പനാട്ടുകുടുംബത്തിൽപ്പെട്ട ബേപ്പൂർ കോവിലകത്തു രാമവൎമ്മത്തമ്പുരാനായിരുന്നു. ആ ദമ്പതികൾക്കു് 954–ൽ ഒരു പുത്രി ജനിച്ചു. തദനന്തരം ആ തമ്പുരാൻ മരിച്ചുപോകയാൽ കുറേക്കാലം വൈധവ്യദുഃഖം അനുഭവിച്ചതിനുമേൽ അവിടുന്നു പാക്കത്തു ഭട്ടതിരിയെ ഭൎത്താവായി സ്വീകരിച്ചു. ഭട്ടതിരി അവ്യുൽപന്നനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി തമ്പുരാട്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്,

> "യസ്യ ഷഷ്ഠീ ചതുൎത്ഥീ ച വിഹസ്യ ച വിഹായ ച
> അഹം കഥം ദ്വിതീയാ സ്യാദ്; ദ്വിതീയാ സ്യാമഹം കഥം?"

എന്ന ശ്ലോകം. പുതിയ ദാമ്പത്യത്തിന്റെ ഫലമായി തമ്പുരാട്ടിക്കു മൂന്നു പുരുഷപ്രജകളും രണ്ടു സ്ത്രീപ്രജകളും ജനിച്ചു. പുരുഷന്മാരിൽ 968–ൽ ജനിച്ച് 1031–ൽ തീപ്പെട്ട ചോതിതിരുനാൾമാത്രമേ ദീൎഘായുസ്സുകൊണ്ടു് അനുഗൃഹീതനായുള്ളു. അവിടുന്നു് 1024–ൽ സാമൂതിരിപ്പാടായി.

മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയും തിരുവിതാംകൂറും:—964-ലായിരുന്നു ടിപ്പു സുൽത്താന്റെ മലബാർ ആക്രമണം. കേരളത്തിലെ ഇതരരാജ കടുംബാങ്ഗങ്ങളെപ്പോലെ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ അങ്ഗങ്ങളും ആ കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിനെ അഭയംപ്രാപിക്കുകയും ധർമ്മരാജാവിന്റെ ആതിഥ്യം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. മനോരമത്തമ്പുരാട്ടി പാക്കത്തു ഭട്ടതിരിയോടും തന്റെ രണ്ടു പുത്രിമാരോടുംകൂടി ധർമ്മരാജാവിനെക്കണ്ടു് അവിടത്തെ സംരക്ഷണത്തിൽ മധ്യതിരുവിതാംകൂറിൽ എണ്ണയ്ക്കാടെന്ന സ്ഥലത്തു താമസിച്ചു; സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ മററു് അങ്ഗങ്ങൾക്കു കന്നത്തൂരെന്ന സ്ഥലത്തും സങ്കേതം ലഭിച്ചു. അങ്ങനെ ഉദ്ദേശം പന്ത്രണ്ടു കൊല്ലം എണ്ണയ്ക്കാട്ടു താമസിച്ചു 975-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു തമ്പുരാട്ടി കുട്ടികളോടും മററുംകൂടി മലബാറിലേക്കു മടങ്ങി. തിരിയെച്ചെന്നു താമസമുറപ്പിച്ചതു വെങ്കടക്കോട്ട എന്നുകൂടി പേരുള്ള കോട്ടയ്ക്കലായിരുന്നു. അന്ത്യകാലംവരെ അവിടംവിട്ടു മറെറങ്ങും പോയുമില്ല. അമ്പാടിക്കോവിലകത്തു വലിയ തമ്പുരാട്ടി എന്ന സാമൂതിരിരാജവംശത്തിലെ രാജ്ഞിമാർക്കിടയിലുള്ള മൂപ്പുമുറ അവിടത്തേയ്ക്കു യഥാകാലം സിദ്ധിച്ചു. മരണദിവസത്തെപ്പററി മുമ്പു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു.

മുക്തകങ്ങൾ:—മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ ജീവിതം പ്രായേണ ക്ലേശഭൂയിഷ്ഠമായിരുന്നതുകൊണ്ടോ എന്തോ അവിടത്തേക്കു യാതൊരു ഗ്രന്ഥവും രചിക്കുവാൻ സൗകര്യമുണ്ടായില്ല. എങ്കിലും സന്ദർഭവശാൽ അവിടുന്നു് അനേകം ഒററശ്ലോകങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ അപൂർവം ചിലതുമാത്രമേ നമുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ളു. ആ ശ്ലോകങ്ങളിൽ ഓരോന്നും അവിടത്തെ അനന്യസുലഭമായ പാണ്ഡിത്യത്തിനും കവിത്വത്തിനും സാക്ഷിനില്ക്കുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന മുക്തകങ്ങൾ ആ കൂട്ടത്തിൽ പെട്ടവയാണു്.

ദമ്പതിമാരുടെ പ്രേമം:

"സ്ത്രീപുംസത്വാവലംബീ ജഗതി ഖലു നൃണാം
ഭാവദ്വന്ദ്വ(?)ധർമ്മാഭിലാഷോ;
രാഗസ്സോപാധികോസാവപി വിഭവമുഖൈ-
രങ്ഗകൈഃ ഷഡ്ഭിരങ്ഗീ;
തേഷ്വേകസ്യൈകദേശേഽസതി നിജവിഷയം
പ്രേമമാന്ദ്യം പ്രമാദാ-
ദ്യോഷാദോഷം മൃഷാ യഃ കഥയതി വിദുഷേ
ഹന്ത! തസ്മൈ നമോസ്തു."

ഈ ശ്ലോകവും പാക്കത്തു ഭട്ടതിരിയെപ്പററി എഴുതീട്ടുള്ളതെന്നാണു് ഐതിഹ്യം.

ചുവടേ ചേർക്കുന്ന പദ്യരൂപത്തിലുള്ള കത്തിടപാടു ധർമ്മരാജാവും തമ്പുരാട്ടിയും തമ്മിൽ നടന്നതായി ഐതിഹ്യം ഘോഷിക്കുന്നു.

രാജാ:

"ഹേമാംഭോജിനി! രാജഹംസനിവഹൈരാസ്വാദ്യമാനാസവേ!
ഭൃങ്ഗോഹം നവമഞ്ജരീകൃതപദസ്ത്വാമേവ കിഞ്ചിദ് ബ്രൂവേ;
ചേതോ മേ ഭവദീയപുഷ്പമകരന്ദാസ്വാദനേ സസ്പൃഹം
വാച്യാവാച്യവിചാരമാർഗ്ഗവിമുഖോ ലോകേഷു കാമീ ജനഃ."

തമ്പുരാട്ടി:

"ധീമൻ! സദ്ഗുണവാരിധേ! തവ മനോവൃത്തിർമ്മഹാകോവിദൈർ-
ദുർജ്ഞേയാ; സ്വത ഏവ ലോലഹൃദയൈന്നാരീജനൈഃ കിം പുനഃ?
ത്വത്സന്ദേശമിദം കിമർത്ഥമിതി നോ നിശ്ചിന്മഹേ; ക്രീഡിതും
കിം വാ സാമ്പ്രതമസ്മദീയഹൃദയജ്ഞാനായ ഹാസായ വാ?"

രാജാ:

"ഹാസായ നൈവ ദയിതേ! ഭവദീയചിത്ത-
ജ്ഞാനായ നൈവ യദിദം വചനം മയോക്തം;
ജംഭാരികുംഭിവരകുംഭവിജൃംഭമാണ-
ഡംഭാപഹാരികുചസമ്പരിരംഭണായ."

തമ്പുരാട്ടി:

"ധീമൻ! മനീഷിതമിദം തവ രാജമൗലേ!
കര്യാം യഥാനിഗദിതം; ന കുലാങ്ഗനാസ്മി;
പ്രായേണ സമ്പ്രതി ജനാഃ പരിഹാസശീലാഃ-
സ്തൽ കാതരാസ്മി നിതരാം! ന പരോത്ര ദോഷഃ."

രാജാ:

"നിന്ദന്തീ സ്വാനി ഭാഗ്യാന്യധരിതസുധയാ
സന്തതാർദ്രം മധൂളീ
സൗരഭ്യാകൃഷ്ടലോകം കനകസരസിജം
ഹന്ത! സാ രാജഹംസീ
സാസൂയാ ദൃഷ്ടൈവ സ്മരയതി; കുതോ
ദൃശ്യശോസ്യാഃ ശരീര-
ത്രാണേച്ഛൈവാസ്വദന്തേ കുമുദകുവലയാ-
ദ്യാസവാനീത്യുദീർണ്ണം."

തമ്പുരാട്ടി:

"ഗത്വച്ഛായാമായ സ്വയമത ഇതോ യാസ്യതി യദാ
തദാ ഹംസസ്സ്യൈരീ തവ ച വശഗേയം കമലിനീ;
സരസ്തീരാരാമേ സരസതരകുഞ്ജദ്രുജകുലേ
സഖേ! കഞ്ചിൽ കാലം വിഹര മുദ ഗായൻ ഭ്രമര! ഭോഃ."

കേവലം നർമ്മപത്തിലുള്ള സന്ദേശപ്രതിസന്ദേശങ്ങളാണ് പ്രായേണ ഇത്തരത്തിലുള്ള ശ്ലോകങ്ങളെന്നു ഞാൻ അന്യത്ര സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു തമ്പുരാട്ടിയെപ്പററി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ശ്ലോകംകൂടി ഇവിടെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ടു് ഈ വിഷയം ഉപസംഹരിക്കാം.

> ''വിദ്യാവിദഗ്ദ്ധവനിതാജനവല്ലികാക്കൊ–
> രുദ്യാനമീ രുചിരകേരളഭൂവിഭാഗം;
> ഏദ്യാ മനോരമനരേശ്വരിതൻെറ സൂക്തി–
> രദ്യാപി കോവിദമനസ്സു കവന്നിടുന്നു.''

ചാതകസന്ദേശം—കവിയും വിഷയവും:—ബ്രിട്ടീഷ്മലബാറിൽ തിരുമാന്ധാംകുന്നിനു സമീപം ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു നമ്പൂരി കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ടിപ്പുസുൽത്താൻെറ ആക്രമണംനിമിത്തം മലബാറിനും കൊച്ചിക്കും നേരിട്ട അത്യാഹിതത്തിൽ തൻെറ സർവസ്വവും നഷ്ടപ്പെട്ടു് അനന്യശരണനായി, അത്യന്തം ദീനനായി, തിരുവിതാംകൂർ കാർത്തികതിരുനാൾ രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനോടു് ഒരു ചാതകത്തെ ദൂതനാക്കി ധനാഭ്യർത്ഥന ചെയ്യുന്നതാണു് ചാതകസന്ദേശത്തിലെ വിഷയം. വിപ്രലംഭശൃംഗാരത്തെ ആശ്രയിക്കാതെ ദാനവീരനായ മഹാരാജാവിനോടു തൻെറ ദാരിദ്ര്യത്തെപ്പററി പരിദേവനംചെയ്യുന്ന ഈ സന്ദേശത്തിലെ കഥാഘടന അശ്രുതപൂർവവും ആസ്വാദ്യതമവുമാകുന്നു. നമ്പൂരിയുടെ കവിതയ്ക്കു ശുകകോകിലാദികേരളീയസന്ദേശങ്ങളുടെ പ്രൗഢോദാരഗഭീരതയില്ലെങ്കിലും പ്രകൃഷ്ടമായ സാമഞ്ജസ്യമുണ്ടു്.

കാലം:—958-ൽ ഹൈദരാലിഖാൻ മരിച്ചു ടിപ്പു മൈസൂർ സിംഹാസനത്തിൽ ആരൂഢനായി. 959-ൽ ആ സുൽത്താൻ മലബാർ ആക്രമിച്ചു. 964 വരെ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു പലവിധത്തിലുള്ള പീഡകാം മലബാർകാരും കൊച്ചിക്കാരും സഹിക്കേണ്ടിവന്നു. 960-നും 964-നും ഇടയ്ക്കായിരിക്കണം സന്ദേശത്തിൻെറ നിർമ്മിതി എന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ ന്യായങ്ങളുണ്ടു്.

കവിത:—ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം താഴെക്കാണുന്നതാണു്.

> ''കശ്ചിൽ കാലേ ബലവതി കലൗ കേരളാദ്ധ്വേ തുരുഷ്കൈ–
> രാക്രാന്തേ തൽകരഹൃതധനോ ഭൂസുരഃ കാതരാത്മാ
> നശ്യന്നാനാവിഭവവിധുരം നാവലംബം കുടുംബം
> പശ്യൻ ദീനോ ദിനമനു ദശാം ശോചനീയാമയാസീൽ.''

നമ്പൂരി ആ ഘട്ടത്തിൽ പത്മനാഭപുരത്തു ചെന്നു മഹാരാജാവിനെ, പണ്ടു ഭൂതിലോലനായ കുചേലൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെയെന്നപോലെ മുഖം കാണിക്കുകയുണ്ടായി. എങ്കിലും തൻെറ ഗമനോദ്ദേശമറിയിക്കാതെ രോഗപീതീയനായി ഇല്ലത്തേക്കു തിരിയെ പോന്നു. അവിടെ തിരുമാന്ധാംകുന്നിലെ ഭദ്രകാളിയെ സേവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ശരൽകാലത്തിൽ

ഒരു ചാതകം ആ സ്ഥലത്തു പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു. തന്റെ സന്ദേശം മഹാരാജാവിനെ അറിയിക്കുന്നതിനു് ആ പക്ഷിയെക്കാൾ പററിയ ഒരു ബന്ധു ലോകത്തിൽ ഇല്ലെന്നു് ആ ദരിദ്രൻ നിശ്ചയിച്ചു. അതിന്റെ അവസ്ഥയെന്തെന്നു കവിതന്നെ പിന്നീടു വർണ്ണിക്കുന്നുണ്ടു്.

"മാം ജാനീഹി പ്രകൃതികൃപണം ജന്മിനാമന്ത്യമേതം
ജാതം ജാതൗ ബത! ബഹുതരൈഃ പാതകൈശ്ചാതകാനാം
ക്ഷുത്തൃഷ്ണാഭ്യാം ഭൃശമവിരതം പീഡിതോപ്യപ്രസാദാ-
ദംഭോദാനാം കഥമപി ശുചാ ജീവിതം യോ ബിഭർത്തി."

ഭാരതപ്പുഴ, ചമ്രവട്ടത്തയ്യപ്പൻ, തിരുനാവാ മഹാവിഷ്ണു, തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുന്നാഥൻ, പെരുവനത്തപ്പൻ, ഊരകത്തു ഭഗവതി, ഇരിങ്ങാലക്കട സങ്ഗമേശ്വരൻ, അവിടത്തെ കൗലീപിനി എന്ന അമ്പലക്കുളം, കൊടുങ്ങല്ലൂർ ഭദ്രകാളി, നെടുങ്കോട്ട, പെരിയാർ, ചേന്നമങ്ഗലം, അവിടെ അന്നു താമസിച്ചിരുന്ന കൊച്ചി മഹാരാജാവു്, തൃപ്പൂണിത്തുറയപ്പൻ, വൈക്കത്തപ്പൻ, വേമ്പനാട്ടുകായൽ, കരപ്പുറം, അന്നു മരുത്തോർവട്ടത്തു താമസിച്ചിരുന്ന ചീരട്ടമൺമൂസ്സതു്, ചെമ്പകശ്ശേരി, വാട, കള്ളർകോട്ടു ശിവൻ, അമ്പലപ്പുഴ കൃഷ്ണൻ, അരിപ്പാട്ടു സുബ്രഹ്മണ്യൻ, കായംകുളത്തെ അങ്ങാടി, കൃഷ്ണപുരം, കൊല്ലം, യശശ്ശരീരനായ രാമയ്യൻദളവാ, വക്കല ഇങ്ങനെ വിവിധരൂപങ്ങളായ പല ചേതനാചേതനങ്ങളെപ്പററി പൂർവ്വഭാഗത്തിൽ കവി വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഉത്തരഭാഗം തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തിന്റെ ഉജ്ജ്വലമായ ഒരു വിവരണംകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്നു. അവിടെനിന്നു കരമന, നെയ്യാററിൻകര, പാറശ്ശാല, കുഴിത്തുറ എന്നീ സ്ഥലങ്ങൾ കടന്നു പത്മനാഭപുരത്തേക്കു ചെല്ലണമെന്നും എന്തെന്നാൽ മഹാരാജാവിനു പൂർവ്വരാജധാനിയായ ആ നഗരത്തിൽ താമസിക്കുന്നതിനാണു് അധികം അഭിരുചി എന്നും അദ്ദേഹം ചാതകത്തെ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു. പത്മനാഭപുരത്തിന്റെ പ്രപഞ്ചനം അത്യന്തം ആകർഷകമായിരിക്കുന്നു. അതുപോലെതന്നെയാണു് കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനെപ്പററിയുള്ള പ്രശംസയും. പിന്നീടു കരുണമയമായ സന്ദേശവാക്യവും കവി പറഞ്ഞുകൊടുക്കുന്നു. കേരളത്തെസ്സംബന്ധിച്ചു ചരിത്രപരമായും മററും വേറെ യാതൊരു സന്ദേശവും ഇത്ര വളരെ അറിവു തരുന്നില്ല. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ.

പെരിയാറു്:—

"ദൂരാത്താവന്നയനപദവീം നൂനമാപത്സ്യതേ തേ
വീചീജാലാഹതിഭിരുഭയം കൂലയോഃ പാതയന്തീ
ഗങ്ഗേവാന്യാ ശിരസി സുചിരം ശങ്കരേണോഹ്യമാനാ
ചൂർണ്ണീ സിന്ധോഃ പ്രഥമദയിതാ സോദരീ താമ്രവർണ്ണ്യാഃ."

ചേർത്തല:

"പേയം ഹന്ത! പ്രകൃതിമധുരം നാളികേരാംബു നൃണാ–
മാഹാരശ്ചാപ്യുഭിമതതരസ്സൈകതേ സൈ്വരചാരഃ
തത്രസ്ഥാനാം സുഖവിഹതയേ കിഞ്ചിദേവേതി മന്യേ
പാദദ്വന്ദ്വേ ഭവതി ഗണിതൈരുത്ഭിന്നൈഃ ശ്ലീപദാങ്കഃ."

മാർത്താണ്ഡവമ്മമഹാരാജാവ്:

"സമ്പ്രാപ്തം യൽ പ്രഥമമടവീഭാവമാത്മാനഭാവാ–
ത്തൽകാരുണ്യപ്രസരവിഷയോ വഞ്ചിമാർത്താണ്ഡഭൂപഃ
ശക്രപ്രസ്ഥം പുരമിവ പുരാ പൗരവോ ഭൈരവോഷ്മാ
ചക്രേ സദ്യഃ കിമിവ ഭുവനേ ദുഷ്കരം തദ്വിധാനാം?"

രാമവമ്മമഹാരാജാവ്:

"ശാസ്ത്രാലോകപ്രവണമതിഭിർവ്യാഖ്യമാനേതിഹാസ–
വ്യാഖ്യാലേഖ്യാദിഭിരവിരതം പണ്ഡിതൈർമ്മണ്ഡിതാന്തം
കാരുണ്യാർദ്രം കരയുഗലസച്ഛൃംഖലാകങ്കണാങ്കൈ–
രസ്താതങ്കൈരപി പരിജനൈഃ സേവ്യമാനം സമന്താൽ."

സന്ദേശവാക്യം:

"അപ്യപ്രാപ്താഃ പരിണയകഥാം സന്തി ഹന്ത! സ്വസാര–
സ്തിസ്രോ ഭാഗേ മമ തു വയസോ മധ്യമേ വർത്തമാനാഃ
വാൎദ്ധക്യാർത്താ വിവശമനസഃ പഞ്ചഷാ മാതരശ്ച
ഭ്രാതൃദ്വന്ദ്വം പിതൃരപരതസ്യാപി താപാഭിഭൂതം.

അത്യാതങ്കവ്യഥിതമനസസ്താശ്ച തൗ ച ത്വദീയാ
യൽ സത്യം തദ്ഭരണവിഷയേ നാഹമീശോ ഭവാമി
മാഞ്ചോദഞ്ചദ്വ്യഥമശരണം മൽകുടുംബഞ്ച പശ്ചാ–
ദ്വത്വാത്മീയം മനസി കൃപയാ പാലയ ത്വം കൃപാലോ!

ദത്വാ പൂർവൈഃ കഥമപി ചിരേണാർജ്ജിതം യാവദർത്ഥം
ശാന്തിം നേതും ജാരദഹനം ചിന്ത്യതേ കോപി പന്ഥാഃ
താവദ്ദൃതാ ഇവ പിതൃപതേർവിത്തസത്താം വിശങ്ക്യ
ക്രൂദ്ധാഃ കേചിൽ കടുതരഗിരാ ഹന്ത! സന്ത്രാസയന്തി."

ഇടവട്ടിക്കാട്ടു നാരായണൻനമ്പൂരി—ജീവചരിത്രം:—ഇടവട്ടിക്കാട്ടു നാരായണൻനമ്പൂരി തിരുവിതാംകൂർ കുന്നത്തുനാട്ടുതാലൂക്കിൽപ്പെട്ട പാങ്കോട് എന്ന ദേശത്തു ജനിച്ചു. കൊല്ലം 903–ലാണ് ജനനം എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു ശരിയാണോ എന്നു സംശയിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു നീലകണ്ഠനെന്നും തുപ്പനെന്നും രണ്ടു ജ്യേഷ്ഠന്മാരും രണ്ടു സഹോദരിമാരുമുണ്ടായിരുന്നു. നീലകണ്ഠൻ മന്ദബുദ്ധിയായിരുന്നതിനാൽ അച്ഛൻ നാരായണൻനമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തെ അതിരുവിട്ടു ശാസിച്ചു;

എങ്കിലും അതിൽ യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. പിന്നീടു ഗർഭാധാനം ചെയ്യപ്പോൾ അകായിലുള്ളവർക്കു് അദ്ദേഹം വെണ്ണ ജപിച്ചുകൊടുത്തു. അങ്ങനെ ജനിച്ച തുപ്പൻനമ്പൂരി ജ്യോത്സ്യനും ഐന്ദ്രജാലികനുമെന്ന നിലയിൽ കാലാന്തരത്തിൽ യശസ്സു നേടി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായ നാരായണൻനമ്പൂരി കവിപുംഗവനായും വികസിച്ചു. അമ്മയുടെ ഗൃഹം താമരശ്ശേരി നകരക്കാട്ടില്ലമാണു്. ഉപനയനാനന്തരം തുപ്പനും നാരായണനും അക്കാലത്തെ വേദജ്ഞന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്ന കോമന നമ്പൂരിയുടെ കീഴിൽ വേദാഭ്യാസം ചെയ്തു. സമാവർത്തനം കഴിഞ്ഞു തിരുനാവായിൽ പോയി ഉപരിപാഠംകൊണ്ടു വാക്കിലും ഓത്തിലും പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചു. ആയിടയ്ക്കു് അനുജനുണ്ടാക്കിയതാണു്,

"പട്ടിക്ക വാരമുടനെട്ടു കഴിഞ്ഞശേഷ–
മൊട്ടും പൊറാഞ്ഞെടമന ദ്വിജനീഷ്യയോടും
പെട്ടെന്നു നീ ജടരഥസ്സു വരുന്നതാകിൽ–
ക്കാട്ടിത്തരാം പടുതയെന്നു വിളിച്ചുചൊല്ലി."

ഈ ശ്ലോകത്തിലെ 'പട്ടി' വടക്കേടത്തു നമ്പൂരിയും, 'എടമന' ഇടമന വെള്ളത്തേടത്തു നമ്പൂരിയുമാണു്. പിന്നീടു് അകവൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു് അവർ ചെപ്പടിവിദ്യയും മററും തൽകാലത്തേക്കു നിറുത്തിവച്ചു് ഇല്ലത്തേക്കുതന്നെ തിരിയെപ്പോന്നു തക്കം മുതലായ ശാസ്ത്രങ്ങളും തച്ചുശാസ്ത്രവും അഭ്യസിച്ചു. പാങ്കോട്ടു സുബ്രഹ്മണ്യസ്വാമിയെ മൂന്നു കൊല്ലം നിരന്തരമായി ഭജിച്ചു വിദ്യകൾക്കു സിദ്ധി വരുത്തി. അവിടെവച്ചു് ഒരവസരത്തിൽ അനുജൻ നിർമ്മിച്ചതാണു് മാമ്പഴത്തെപ്പററിയുള്ള

"സുമധുരമധരനിപീഡ്യം സുഖനിദ്രാസാദകൃച്ച സംഭോക്തുഃ
മുഗ്ദ്ധ ബഹിരന്തഃ കഠിനം കമനീകമനീയമേതദാമ്രഫലം"

എന്ന പ്രസിദ്ധമായ ശ്ലോകം. അനന്തരം ജ്യേഷ്ഠൻ ദൈവജ്ഞനും അനുജൻ കവിയുമായി പല സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു പലരുടേയും സ്നേഹബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രീഭവിച്ചു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം ഫാന്ദസനും പണ്ഡിതനുമായ കീഴാററൂർ ഭട്ടതിരിയെക്കുറിച്ചു് അനുജൻ ഉണ്ടാക്കിയതാണു്.

"അധോധ്വനീതി പ്രഥിതഃ പൃഥിവ്യാ–
മാസീദസൗ ഭാഗ്യവതാം വരിഷ്ഠഃ
യദ്വിപ്രയോഗസ്സുരതോത്സുകാനാം
സന്താപഹേതുർവ്വനിതാജനാനാം"

ഈ ശ്ലോകത്തിനു സ്തുതിപരമായും നിന്ദാപരമായും അർത്ഥമുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

തൃശ്ശൂർ വടക്കുന്നാഥനെപ്പററി അനുജൻ രചിച്ച ഒരു ശ്ലോകം അടിയിൽ കുറിക്കുന്നു.

"പാർവ്വതീഫണിബാലേന്ദുഭസ്മമന്ദാകിനീയുതാ
അപവർഗ്ഗപ്രദാ മൂർത്തിഃ കഥം സ്യാത്തവ ശങ്കര!"

973-ാമാണ്ടു നാടുനീങ്ങിയ ധർമ്മരാജാവിൻെറ ആശ്രിതന്മാരായിരുന്ന അനുജനും ജ്യേഷ്ഠനും പല അവസരങ്ങളിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു പോകുകയും മുറജപാഘോഷകാലങ്ങളിലും മററും അവിടെ താമസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അനുജൻ ആ മഹാരാജാവിനു സമർപ്പിച്ചതാണെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

"സ്നാതഃ ശൗരികൃപാംബുധൗ നയമഹാചാര്യോക്തമന്ത്രശ്ച യഃ
സാക്ഷീകൃത്യ വിപക്ഷലാജഹവനപ്രീതം പ്രതാപാനലം
ധാത്രീമംബുധിമേഖലാമുദവഹഃ കീർത്തിംശ്രുകാച്ഛാദിനീം
സ ത്വം വഞ്ചിമഹീശ! സത്യമതനോഃ പൃഥ്വീപതിത്വം നിജം.

രാജാ കിമിന്ദുരപി നാര്യഭിമാനഹാരീ
രാജാ പരം വിജയതേ ഭുവി രാമവർമ്മാ
നാളീകഭൃങ്ഗകുദതീവ നദീനബന്ധു-
ന്നക്ഷത്രപോ നവസുധാവിഭവൈകഹേതുഃ.

ലക്ഷ്മീഃ കീർത്തിഃ കൃപാണീത്യയി തവ ദയിതാ-
സ്സന്തി രാജേന്ദ്ര! തിസ്ര-
സ്താസ്വേകാപി ക്ഷണാർദ്ധം ന നിവസതി ഭവ-
ത്സന്നിധൗ ചിത്രമേവ
ആദ്യാ ഭാത്യാശ്രിതാനാം വസതിഷു ദയിതാ
മധ്യമാ ദിക്ഷു ധാവ-
ത്യന്ത്യാ സാ വീതശങ്കം വിഹരതി വിമത-
വ്രാതദോരന്തരാളേ."

ഒരിക്കൽ മഹാരാജാവു മഞ്ഞുകാലത്തു് ഒരു സാൽവ പുതച്ചുകൊണ്ടു സവാരിയെഴുന്നള്ളുകയായിരുന്നു. അനുജൻ തൻെറ സ്നേഹിതന്മാരോടു് അവിടുന്നു തിരിയെ എഴുന്നള്ളുമ്പോൾ ഒരു ശ്ലോകം ചൊല്ലി ആ സാൽവ സമ്മാനമായി വാങ്ങാമെന്നു ശപഥംചെയ്തു. ആ ശപഥം സഫലീഭവിപ്പിച്ച ശ്ലോകമാണു് അടിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്.

"ശീതാർത്താ ഇവ സങ്കുചന്തി ദിവസാ ന ഹ്യംബരം ശർവരീ
ശീഘ്രം മുഞ്ചതി സോപി ഹന്ത ഹുതഭുക്കോണം ഗതോ ഭാനുമാൻ
ത്വഞ്ചാനങ്ഗഹുതാശതപ്തഹൃദയേ ശാതോദരീണാം ഗതോ
രാജൻ! കിം കരവാമ സാംപ്രതമഹോ! ശീതാഭിഭൂതാ വയം."

മറെറാരിക്കൽ ജ്യോതിർവ്വിത്തായ ജ്യേഷ്ഠൻ, മഹാരാജാവു് ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു തിരിയെ എഴുന്നള്ളുന്നതു മതിൽ വെട്ടി

പ്പൊളിച്ചാണെന്നു മുൻകൂട്ടി എഴുതിക്കൊടുത്തു് ഒരു വീരശൃംഖല പാരി തോഷികമായി വാങ്ങി. അതു കണ്ടു് അല്പം അസൂയാലുവായിത്തീൎന്ന അനുജൻ അവിടത്തേക്കു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയറവച്ചു രണ്ടു കൈയ്ക്കും വീരശൃംഖല നേടി. ആ ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക.

"കോപി ശ്രീപദ്മനാഭപ്രചുരതരകൃപാ-
പൂരപീയൂഷസേക-
സ്ഫീതപ്രോത്തുംഗവിദ്യാവിടപിതതിലസ-
ന്നീതിസാരപ്രവാളഃ
ധന്യോ ധൎമ്മപ്രസൂനപ്രഭവനവയശ-
സ്സൌരഭാപൂരിതാശോ
ഭാതി ശ്രേയഃഫലൗഘൈൎദ്വിജകുലശരണം
രാമരാജാമരദ്രുഃ.

കംസീകൃത്യ ദിവം ഭുവം തുലിതവാനാധായ ധാതാ തയോ-
രിന്ദ്രം ത്വാഞ്ച പരീക്ഷിതും ലഘിമനി ദ്യൗസ്താവദൂൎദ്ധ്വം ഗതാ
ദേവാനപ്സരസസ്സുരദ്രുമമപി പ്രക്ഷിപ്യ ചാത്രാനതാ-
വദ്യ ക്ഷ്മാതലതോ ബഹൂൻ സുകൃതിനോപ്യുന്നീയ വിന്യസ്യതി."

ഇവയിൽ "രാജാ കിമിന്ദുഃ" "ശീതാത്താ ഇവ" "കംസീകൃത്യ ദിവം" എന്നീ ശ്ലോകങ്ങൾ ഏററവും വിശിഷ്ടങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. "കോപി ശ്രീപദ്മനാഭ" എന്ന ശ്ലോകത്തിലെ "ദ്വിജകുലശരണം" എന്ന വിശേഷണം മൈസൂർവ്യാഘ്രത്തിൽനിന്നു ബ്രാഹ്മണൎക്കു് അഭയം നല്കിയ ധൎമ്മരാജാവിന്റെ വിഷയത്തിൽ വിശേഷിച്ചു യോജിക്കുന്നു. കേരളത്തിലെ മുക്തകകാരന്മാരിൽ സമുന്നതനായി അനുജൻ ശോഭിക്കു ന്നതു് ഇത്തരത്തിലുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾകൊണ്ടാകുന്നു. തൃപ്പൻനമ്പൂരിക്കു വെള്ളാരപ്പള്ളിയിലും നാരായണൻനമ്പൂരിക്കു പാങ്കോട്ടുവാരിയത്തുമായി രുന്നു സംബന്ധം. അനുജനു തന്റെ ഭാൎയ്യയിലുള്ള അസാധാരണമായ പ്രണയപാരവശ്യം കണ്ടു ജ്യേഷ്ഠൻ ഒരു ദിവസം

"ആപന്നുലം ഖലു യുവതയസ്തന്നിമിത്തോഽവമാന-
സ്താസാം താവൽ സലിലലഹരീഭംഗുരഃ പക്ഷപാതഃ"

എന്നു പാങ്കോട്ടു് അമ്പലക്കുളപ്പുരയിലെ ചുവരിൽ എഴുതി; ആ ശ്ലോക ത്തിന്റെ ഉത്തരാൎദ്ധം

"അപ്യേവം ഭോഃ പരിണതശരച്ചന്ദ്രബിംബാഭിരാമം
ദൂരീകൎത്തും വദനകമലം നാലമസ്മൽപ്രിയായാഃ"

എന്നു് അനുജനും പൂരിപ്പിച്ചു ജ്യേഷ്ഠനെ വിസ്മയസ്തിമിതനാക്കി. ജ്യേഷ്ഠനുമായുള്ള നിത്യസഹവാസംനിമിത്തം അനുജനും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്ര ത്തിൽ അത്ഭുതാവഹമായ ജ്ഞാനം സമാൎജ്ജിച്ചു. അവരെ ബുധശുക്ര ന്മാരെന്നു സമകാലികന്മാർ പ്രശംസിച്ചുവന്നു.

അനുജൻ മരിച്ചതു് ഏതു കൊല്ലത്തിലെന്നറിയുന്നില്ല. 977-ൽ ജനിച്ച പെരിഞ്ഞാട്ടുള്ളി അച്ഛൻനമ്പൂരിയെ അദ്ദേഹം ഓത്തു ചൊല്ലിച്ചിട്ടുള്ളതായി പഴമക്കാർ പറയുന്നു. 981-ലും 984-ലും സ്ഥാനാരോഹണം ചെയ്ത കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻേറയും വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവിൻേറയും വാഴ്ചക്കാലങ്ങളിൽ അനുജൻ അവരുടെ സദസ്സിനെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നതായി കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ശ്ലോകങ്ങൾക്കു് അർത്ഥവിവരണം ചെയ്യുന്നതിനു് അദ്ദേഹത്തിനു് അന്യാദൃശമായ സാമർത്ഥ്യമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും ഒരിക്കൽ സ്വകൃതിയായ രുക്മിണീസ്വയംവരം ചമ്പുവിലെ

"ആയാതം ഹരിണായതാക്ഷി! കമലാമോദി പ്രഭാതം സരാ-
ഗാശഞ്ചേതുവധാര്യതാം ദ്വിജകുലാലാപോ ഭവേന്നാന്യഥാ
സ്നായാ മങ്ഗലമണ്ഡനാനി തനയാ യായാശ്ശിവായാഃ പദം
ഭൂയാത്തേ പതിരച്യുതാരിരിതി സ പ്രായാൽ കൃതാശീർദ്വിജഃ"

എന്ന മനോഹരമായ ശ്ലോകത്തിൻെറ അർത്ഥം രണ്ടു മണിക്കൂർ നേരം വിസ്തരിച്ചു വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവിനെ കേൾപ്പിച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ ആശ്ചര്യഭരിതനാക്കി എന്നും ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. 903-ാമാണ്ടാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജനനമെങ്കിൽ ആ സംഭവകാലത്തു് അദ്ദേഹം വർഷീയാനായിരുന്നിരിക്കണം.

കൃതികൾ:—നാരായണൻനമ്പൂരിയുടെ വാങ്മയങ്ങളായി (1) രുക്മിണീസ്വയംവരം (2) രുക്മാങ്ഗദചരിതം എന്നീ രണ്ടു സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾ മാത്രമേ ഇതുവരെ കിട്ടീട്ടുള്ളു.

രുക്മാംഗദചരിതം:—രുക്മാങ്ഗദചരിതം ചാക്യാന്മാർക്കു് ഒരു ദിവസത്തെ കൂത്തിനായി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു നിമിഷകൃതിയാകയാൽ അതിനു രുക്മിണീസ്വയംവരത്തെ അപേക്ഷിച്ചു സാരസ്യത്തിനു വളരെ കുറവുണ്ടു്. മോഹിനി രുക്മാങ്ഗദനെ വ്രതഭങ്ഗത്തിനു നിർബ്ബന്ധിക്കുന്ന പ്രകരണംമുതല്ക്കേ കഥ ആരംഭിക്കുന്നുള്ളു. ആ കൃതിയിൽനിന്നു് ഒരു ശ്ലോകം ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"ഏകാദശ്യശനം സുദുഷ്കരമിതി ബ്രൂഷേ തദാസ്താം തയാ
ദേയസ്സ്യാദപരോ വരോ നരപതേ! യേനാപി തുഷ്യാമ്യഹം
സ്വാങ്കേ സമ്പ്രതി ശായയൻ സ്വതനയം ധർമ്മാങ്ഗദം സ്വാസിനാ
സദ്യശ്ഛിന്ധി ശിരോസ്യ മാതൃസവിധേ മാ സ്മ ച്ഛിനദ്ധ്വം വ്രതം."

രുക്മിണീസ്വയംവരം:—രുക്മിണീസ്വയംവരം പ്രബന്ധം ഏകദേശം ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രബന്ധങ്ങളോടു കിടനില്ക്കുന്നു. ആ പ്രബന്ധങ്ങൾ പല കുറി വായിച്ചു് അവയെ ആത്മസാൽകരിച്ചതിനുശേഷമാണു് നമ്പൂരി പ്രസ്തുതകൃതി രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഭട്ടതിരിയുടെ ആ പാണ്ഡിത്യധോരണിയും പദഘടനാപാടവവും നമ്പൂരിക്കു സ്വാധീന

മല്ലെന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു കുറവായി പരിഗണിക്കാവുന്നതല്ല; തത്താദൃശങ്ങളായ സിദ്ധിവിശേഷങ്ങൾ ആ അവതാരപുരുഷന്നല്ലാതെ മററാക്കും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടില്ലല്ലോ. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു.

കോപാവിഷ്ടനായ രുക്മി:

"ശ്വസൻ ഭൂയസ്തീവ്രം ജ്വലദനലതീക്ഷ്ണാക്ഷിയുഗളോ
ദശൻ ദന്തൈരോഷ്ഠം ഭ്രുകുടിവികടസ്വിന്നനിടിലഃ
തലാഘാതൈർദ്ദോർമ്ണോരഹഹ! സ ഹി കൃഷ്ണസ്തുതിപരാൻ
നിവാര്യാര്യാന്നുച്ചൈരധിസഭമഭാണീദവിനയഃ."

കുണ്ഡിനപുരത്തിൽ സമാഗതരായ രാജാക്കന്മാർ:

"സ്നായൽകളായകമനീയമുകുന്ദകായ-
ച്ഛായാനികായയമുനായിതരാജവീഥ്യാം
സ്ത്രീരത്നവീക്ഷണരസോന്നയനാസ്തദാ തേ
തീരദ്രുമാ ഇവ ബഭുർവ്വികചപ്രസൂനാഃ."

ശ്രീകൃഷ്ണൻ രുക്മിണിയോടു്:

"മാ ഗാ മാനിനി! മാമകീനമനസോ ഹാരിണ്യസി ത്വം യത-
സ്തേന സ്തേനതയാ ഫലം തദുചിതം ഭൂയോനുഭാവ്യം ത്വയാ
ഏതദ്വ്യായതബാഹുനാളനിഗളവ്യാബദ്ധയൈവൈകയാ
സ്ഫീതോദഗ്രകകണ്ടകേത്ര മദുരഃകാരാലയേ ലീയതാം."

ബലഭദ്രന്റെ കോപം:

"അജന്തമാവിധ്യ ഹരിം കടുക്തിഭി-
സ്സമാപതത്സു പ്രതിഘേന രുക്മിഷു
ഹലന്തമാദായ ഹലീ ബലീ രുഷാ
ദഹന്നിവാമൂനതിരൂക്ഷമൈക്ഷത."

കവി കൃഷ്ണശത്രുക്കളെപ്പററി:

"അജാനതാമാദിമമേകമക്ഷരം
ഹരിം ശ്രുതാവപ്യകൃതാദരാത്മനാം
അവർണ്ണവാചോ ന കഥം സുരീദൃശാം
ന ലബ്ധവർണ്ണാഃ ഖലു തേ യതസ്തതഃ"

ഗദ്യങ്ങളും മേലുദ്ധരിച്ച പദ്യങ്ങൾക്കു തുല്യങ്ങൾതന്നെ. പ്രസ്തുത ചമ്പു പണ്ഡിതമൂർദ്ധന്യനായ കൊച്ചി പരീക്ഷിത്തുതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സിലെ ഭാവദീപിക എന്ന വ്യാഖ്യാനത്തോടുകൂടി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. ഭാഷയിൽ ഇട്ടപ്പൻനമ്പൂരി ബാണയുദ്ധമെന്നും നാരായണൻ നമ്പൂരി വൈശാഖപുരാണമെന്നും ഓരോ ആട്ടക്കഥ ഉണ്ടാക്കീട്ടുള്ളതായി ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഈ ആട്ടക്കഥ

കറം എനിക്കു കാണാൻ ഇടവന്നിട്ടില്ല. അവർ നാല്പതര ശ്ലോകമായും മുപ്പത്താറു ശ്ലോകമായും യഥാക്രമം ഓരോ മുഹൂർത്തപദവി നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു് അദ്ദേഹം രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ളതിന്റെ വസ്തുസ്ഥിതിയെപ്പററിയും യാതൊന്നും പറവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയിരിക്കുന്നു.

പുറയന്നൂർ പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട്—പേരു്:—മാത്തൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ പ്രസിദ്ധമായ മുഹൂർത്തപദവിക്കു വരദീപിക എന്ന സർവങ്കഷമായ വ്യാഖ്യാനം നിർമ്മിച്ച പുറയന്നൂർ പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെപ്പററി മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആ പരമേശ്വരൻ നമ്പൂരിതന്നെയാണ് ഭാഗവതം ദശമം കിളിപ്പാട്ടിൻേറയും കശലവോപാഖ്യാനം കിളിപ്പാട്ടിൻേറയും പ്രണേതാവു്. ആ കിളിപ്പാട്ടുകറം രചിച്ചതു പുറയന്നൂർ ഭാസ്കരൻനമ്പൂരിപ്പാടാണ് എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു് അനാസ്പദമാണെന്നും ആ പേരിൽ ഒരു കവി പുറയന്നൂർ മനയ്ക്കൽ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടില്ലെന്നും അന്വേഷണത്തിൽ അറിയുന്നു.

ജീവചരിത്രം:—പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ ജീവചരിത്രത്തെപ്പററി വളരെയൊന്നും അറിവില്ല. അദ്ദേഹം മലബാർ ജില്ലയിൽപ്പെട്ട വള്ളുവനാട്ടുതാലൂക്കിൽ പുറയന്നൂർ എന്ന ആഢ്യഗൃഹത്തിൽ ജനിച്ചു. വരദീപികയുടെ നിർമ്മിതി 990-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസത്തിലാണെന്നുള്ളതിനു് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ രേഖയുണ്ടു്. അതു താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

"ഹരചരണജുഷാ ഗുരുപ്രസാദാ-
ദവഗതകാലവിമർശസൽപഥേന
പുരദഹനപുരദ്വിജേശ്വരേണ
ഗ്രഥിതമിദം സുധിയാം മുദേസ്തു നിത്യം.

നളധീസംഖ്യകോളംബേ സിംഹരാശിസ്ഥിതേ രവൗ
മുഹൂർത്തപദവീവ്യാഖ്യാ കൃതേയം വരദീപികാ.

ബാല്യാദ്വൈദുഷ്യലോഭാദ്വാ മോഹാദ്വൈത്വന്മയാ കൃതം
ശോധയന്തു സമാലോച്യ വിദ്വാംസോ വീതമത്സരാഃ."

"ബാല്യാൽ" എന്ന പദം പരമേശ്വരൻ പ്രകൃതത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു് ഔദ്ധത്യപരിഹാരത്തിനോ വയസ്സൂചനത്തിനോ എന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹം ആ മർമ്മസ്പൃക്കായ വിവൃതി രചിച്ച കാലത്തു ബാലനല്ലായിരുന്നു എന്നാണു് തോന്നുന്നതു്. ആ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ആചാര്യൻ

'കഞ്ജപുരദ്വിജവര്യസ്വസ്രീയേണാഗ്നിദത്തശിഷ്യേണ
പുരദഹനപുരഭവേന വ്യാഖ്യാ പരമേശ്വരേണ രചിതേയം.

ലോകാനാമുപകാരായ നിദേശേന ഗുരോർമ്മയാ
വ്യാഖ്യാ സുമേധസാ യത്നാൽ കൃതൈഷാ വരദീപികാ"

എന്നു പിന്നേയും പറയുന്നു. കാഞ്ഞൂർ (കഞ്ജപുരം) ആഢ്യന്റെ അനന്തരവനും അഗ്നിദത്തൻനമ്പൂരിയുടെ ശിഷ്യനുമാണ് താനെന്നും ഗുരുനിദേശത്തിനു വഴിപ്പെട്ടാണ് വരദീപിക നിർമ്മിച്ചതെന്നും ആദ്യത്തെ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു കാണാം. രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിലെ തൃതീയ പാദവും കലിവാക്യമാകുന്നു.

1014_ാമാണ്ടായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേഹവിയോഗം. ആ ഇല്ലത്തിൽ കഞ്ഞുണ്ണിമൂത്തപ്ഫൻ എന്ന നമ്പൂരി നൂറു വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്ന് ഏതാനും കൊല്ലങ്ങൾക്കുമുൻപു മരിക്കുകയുണ്ടായി. ആ ശിശുവിന്റെ പ്രസവത്തിനുമുൻപു താൻ മരിക്കുമെന്നും, പ്രജ ഉണ്ണിയായിരിക്കുമെന്നും ആ ഉണ്ണിക്കു തന്റെ പേരുതന്നെ ഇടണമെന്നും ബന്ധുക്കളോടു നമ്പൂരി അനുശാസിച്ചുവത്രേ. കൂടുതൽ തെളിവു കിട്ടുന്നതുവരെ 950 മുതൽ 1014 വരെ ആയിരുന്നു പരമേശ്വരൻനമ്പൂരിയുടെ ജീവിതകാലമെന്ന് അനുമാനിക്കാം. കൃതികൾ:

വരദീപിക:—ഉപരി സൂചിപ്പിച്ച മൂന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വരദീപികതന്നെയാണ് പ്രധാനം.

"പൂർവൈഃ കൃതാനി വിവിധാനി മുഹൂർത്തശാസ്ത്രാ–
ണ്യാലോച്യ സജ്ജനസമാചരിതാംശ്ച മാർഗ്ഗാൻ
ജ്ഞാത്വാ ഗുരോഃ കരുണയാ വരദീപികാഖ്യാം
കുർവേ മുഹൂർത്തപദവീവിവൃതിം സ്ഫുടാർത്ഥാം"

എന്ന് ആചാര്യൻ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ ചികീർഷിതപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നതിൽ ലേശവും അത്യുക്തിസ്പർശമില്ല.

ദശമം കിളിപ്പാട്ട്:—നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ സാരള്യമാണ് സർവത്ര കളിയാടുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം സ്ത്രീകൾക്കും ബാലന്മാർക്കും തന്റെ കൃതികൾ പ്രത്യേകം പ്രയോജകീഭവിക്കണമെന്നായിരുന്നു; അതുകൊണ്ടു പാണ്ഡിത്യപ്രകടനത്തിന് ഒരു ഘട്ടത്തിലും അദ്ദേഹം മുതിർന്നിട്ടില്ല. ദശമത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ സ്ത്രീകൾ ശാരികയോട്,

"ആദിനായകൻ ജഗന്നായകൻ പരമാത്മാ
വേദവേദാന്തവേദ്യനാകിയ നാരായണൻ
യാദവാന്വയത്തിങ്കൽക്കൃഷ്ണനായവതരി–
ച്ചാദരവോടുമോരോ ലീലകൾ ചെയ്തതെല്ലാം
വ്യക്തമായ് ഞങ്ങളോടു ചൊല്ലേണമതു കേട്ടാൽ
മുക്തിയും ലഭിച്ചീടുമെന്നല്ലോ ശാസ്ത്രങ്ങളും"

എന്ന് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

"മങ്കമാരുടെ വാക്യമിങ്ങനെ കേട്ടനേരം
പൈങ്കിളിപ്പൈതൽതാനുമവരോടുരചെയ്താൾ"

എന്നു് അനന്തരം കവി തന്റെ ഗാനം തുടരുന്നു. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ

"സരസിജനയനന്റെ നല്ല ലീലാവിലാസം
സരസിജമുഖിമാൎക്കും ബാലകൎക്കും ഗ്രഹിപ്പാൻ
സരസമധുരഭാഷാഗാനമായിട്ടിവണ്ണം
പരിചൊടു പുറയന്നൂരന്തണേന്ദ്രൻ ചമച്ചാൻ"

എന്നു് ഒരു ശ്ലോകവും ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇന്ദ്രപദം കവിയുടെ ആഢ്യത്വത്തെ ദ്യോതിപ്പിക്കുന്നു. കശലവോപാഖ്യാനത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലും "വാരിജവിലോചനമാരുടെ" അപേക്ഷയനുസരിച്ചാണു് ശുകം ഗാനം ചെയ്യുന്നതു്. ഒടുവിൽ

"മറിമാൻകണ്ണിമാൎക്കെല്ലാമറിവാനിതു ഭാഷയായ്
പുറയന്നൂരു വിപ്രേന്ദ്രൻ കുറവില്ലാതെ തീൎത്തു്"

എന്നു് ഒരു ശ്ലോകവും കാണുന്നു.

ദശമസ്കന്ധത്തിൽ 90 അധ്യായങ്ങളാണല്ലോ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. അവയിൽ 49 അധ്യായങ്ങൾ പൂൎവാൎദ്ധത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. നമ്പൂരിയുടെ ഭാഷാസംക്ഷേപത്തിൽ 91 അധ്യായങ്ങൾ കാണുന്നതു കേരളത്തിൽ പ്രചുരപ്രചാരമായിരുന്ന വിജയധ്വജപാഠപദ്ധതിയനുസരിച്ചായിരിക്കണമെന്നു് എനിക്കു തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹം ഒന്നുമുതൽ നാല്പത്തിയഞ്ചുവരെ അധ്യായങ്ങൾ കേകയിലും, 46മുതൽ 76വരെ അധ്യായങ്ങൾ കാകളിയിലും, ഒടുവിലുള്ള 15 അധ്യായങ്ങൾ കളകാഞ്ചിയിലും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ശ്രുതിഗീത തൎജ്ജമ ചെയ്തിട്ടില്ല. മൂലത്തെത്തന്നെയാണു് ആദ്യന്തം അനുസരിക്കുന്നതെങ്കിലും, സ്വന്തം മനോധൎമ്മം ഇടകലൎത്തിട്ടുള്ള ഭാഗങ്ങളും ഇല്ലെന്നില്ല; അവ സവിശേഷം ഹൃദ്യങ്ങളായിരിക്കുന്നു. ഒന്നുരണ്ടുദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകാണിക്കാം.

ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ശൈശവലീല:

"അന്നൊരു ദിനം സന്ധ്യാകാലത്തു കുമാരന്മാർ
നന്ദഗോപന്റെ സമീപത്തു ചെന്നിരിക്കുമ്പോൾ
കണ്ടിതങ്ങൊരു വൃക്ഷശാഖാഗ്രം; സമീപത്തു
കണ്ടാർ കൗതുകമേകും പൂൎണ്ണചന്ദ്രന്റെ ബിംബം.
അന്നേരം കൃഷ്ണൻതാനും മോദമോടുരചെയ്താ—
നിന്നിതു കണ്ടീലയോ താതനും ജനനിയും?
എത്രയും നല്ല ഫലമുള്ളൊരു വൃക്ഷത്തിന്മേ—
ലെത്രയും പഴുത്തിതാ നില്ക്കുന്നു ശോഭയോടും.
വല്ല ജാതിയുമതു കൊണ്ടന്നു തന്നീടണ—
മല്ലായ്കിൽ ഭുജിക്കയുമില്ല ഞാനറിഞ്ഞാലും.
എന്നതു കേട്ടു നന്ദൻ ചിരിച്ചു ചൊല്ലീടിനാ—
നിന്നിതു ചന്ദ്രബിംബമാകുന്നു കുമാരകാ!

നല്ലൊരു ഫലം നാളെക്കൊണ്ടന്നു തന്നീടുവ-
നില്ല സംശയമേതും; വൈകാതെ ഭുജിച്ചാലും.
ചന്ദ്രനെന്നാലുമതു കൊണ്ടന്നു തന്നീടണ-
മുന്നതവൃക്ഷത്തിന്മേലേറിയാൽത്തൊടാമല്ലോ.
എന്നതു കേട്ടു നന്ദൻ ചൊല്ലിനാൻ മധുരമായ്:
ചന്ദ്രനെപ്പിടിപ്പതിന്നാമതല്ലൊരുവൎക്കും.
എങ്കിലും പിടിച്ചു ഞാൻ കൊണ്ടന്നു തന്നീടുവൻ;
ശങ്കയില്ലേതും, നാലു നാഴികയ്ക്കകംതന്നെ.
ഇപ്പൊഴേ തന്നീടണമെന്നുരചെയ്തു കൃഷ്ണ-
നപ്പൊഴേ ഭുവി വീണു കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാൻ.
നന്ദനും ചെന്നെടുത്തു ചൊല്ലിനാൻ പലതര-
മൊന്നു ചെയ്താലും ബോധിച്ചീടാഞ്ഞോരനന്തരം
ചെന്നു നീതന്നെ ഭുജിച്ചീടുകെന്നുരചെയ്താ-
നന്നേരമെഴുനീററു കൃഷ്ണനും മണ്ടീടിനാൻ.
പിന്നാലേ ചെന്നു നന്ദൻ പിടിപ്പാൻ തുടൎന്നപ്പോ-
ളുന്നതമായ വൃക്ഷശാഖമേലേറീ കൃഷ്ണൻ.
ചന്ദ്രബിംബവുമെടുത്തിറങ്ങി വന്നീടിനാ-
നന്നേരമെല്ലാവരുമൊന്നു സംഭ്രമം പൂണ്ടാർ.
അന്നേരം കൃഷ്ണൻതാനുമിന്നിതു തിന്നീടുവാൻ
നന്നല്ലെന്നുരചെയ്തങ്ങയച്ചു ശശാങ്കനെ.
പുഷ്കരമാൎഗ്ഗേ ചെന്നു വിളങ്ങി ശശാങ്കനും;
പുഷ്കരേക്ഷണൻതന്നെപ്പുകഴ്ന്നാരെല്ലാവരും.''

ഈ കഥ മൂലത്തിലുള്ളതല്ലെന്നു സ്പഷ്ടമാണല്ലോ.

''മുട്ടുകൾ കുത്തിക്കൊണ്ടു ബാലന്മാരതുനേര-
മൊട്ടൊട്ടു നടന്നീടും വീണീടുമിടയ്ക്കിടെ.
സഞ്ചരിപ്പതു കണ്ടു കൗതുകത്തോടുകൂടി-
ച്ചഞ്ചലാക്ഷിമാരെടുത്തീടുവാൻ ചെല്ലുന്നേരം
നന്മധു പൊഴിക്കുന്ന പുഞ്ചിരിയോടും ചെന്ന-
ങ്ങമ്മമാരുടെ മടിതന്നിലങ്ങിരുന്നീടും.
ചേറുകളണിഞ്ഞതു തുടച്ചു ജനനിമാർ
കൂറോടു മുലകൊടുത്താനന്ദിച്ചിരുന്നീടും.''

എന്നിങ്ങനെയുള്ള കൃഷ്ണലീലകളും,

''കണ്ണടച്ചീടാതെ മറെറാരു ഭൂപതി
പെണ്ണിനെക്കണ്ടുകണ്ടാനന്ദമഗ്നനായ്
ചിത്തഭ്രമത്തോടുമഞ്ജലി ബന്ധിച്ചു
ചിത്രാപ്പിതൻപോലെ നിന്നിതു നിശ്ചലം.
പെണ്ണുങ്ങളെക്കാണരുതു നമുക്കെന്നു
കണ്ണുമടച്ചു വസിച്ചാനൊരു നൃപൻ.

പങ്കേരുഹാക്ഷിയെക്കണ്ടൊരു ഭൂമിപൻ
ചെങ്കല്ലരച്ചു മുഖത്തു തേച്ചീടിനാൻ.
മുൻകയ്യു കുത്തിച്ചതച്ചൊരു ഭൂപതി
പങ്കേരുഹാക്ഷിക്കു കാഴ്ചവച്ചീടിനാൻ.
ഗോഷ്ഠികരം കാട്ടായ്പിന്നെന്നരചെയ്താശു
പാട്ടുകരം പാടിക്കളിച്ചാനൊരു നൃപൻ.
രുക്മിണി രുക്മിണിയെന്നു ജപിച്ചാശു
നഗ്നനായ്ച്ചാടിക്കളിച്ചാനൊരു നൃപൻ.
കാണികരം കാണ്കവേ മറെറാരു ഭൂപതി
പൂണുനൂൽ പൊട്ടിച്ചു തിന്നിറക്കീടിനാൻ.
കണ്ണാടി കുത്തിപ്പൊടിച്ചൊരു ഭൂപതി
കണ്ണൻചിരട്ടയിലാക്കിവെച്ചീടിനാൻ.
മുത്തുദാമങ്ങളും രത്നജാലങ്ങളും
കുത്തിപ്പൊടിച്ചൊരു ഭൂമീപതീശ്വരൻ
ഓടക്കുഴലിൽ വച്ചൂതിപ്പറപ്പിച്ചു
താടിക്കു തീയും കൊളുത്തി വാണീടിനാൻ.
എത്രയും ശാസ്ത്രജ്ഞനായൊരു ഭൂപതി
ചിത്രമാം രാമായണം കഥ ചൊല്ലിനാൻ.
'പണ്ടയോധ്യാധിപനായ ദശരഥ—
ന്നുണ്ടായിവന്നിതു നാലു തനയന്മാർ;
ബാലിയും ലക്ഷ്മണൻ കുംഭൻ ജടായുവും
ബാലരോടൊന്നിച്ചവൻ വസിക്കുംവിധൗ
മണ്ഡോദരിയുടെ രാജ്യലോഭംകൊണ്ടു
ദണ്ഡകാരണ്യേ വസിച്ചു സമ്പാതിയും.
രാവണൻതന്നെ വധിച്ചാനഗസ്ത്യനും
പാവകശുദ്ധയായ്പ്പന്നു കൈകേയിയും.
പുക്കിതു രാമനയോധ്യാപുരമതിൽ;
മിക്കതും രാമായണം കഥയിങ്ങനെ.''

എന്നിത്തരത്തിലുള്ള രാജാക്കന്മാരുടെ കാമപാരവശ്യങ്ങളും കവി ഏററവും മനോമോഹനമായ രീതിയിൽ ചിത്രണം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ''അധ്യായമെഴുവതുമൊൻപതും ചൊല്ലിനേൻ'' എന്നും മററുമുള്ള വരികളിൽ പദപ്രയോഗത്തിൽ ചില വൈകല്യങ്ങരം അപൂർവമായി കാണുന്നതു സാരമാക്കാനില്ല.

കുശലവോപാഖ്യാനം:—കുശലവോപാഖ്യാനം ആകൃതി കൊണ്ടു ചെറുതാണെങ്കിലും പ്രകൃതികൊണ്ടു ദശമത്തിന്റെ സമാനകക്ഷ്യയിൽ പരിലസിക്കുന്നു. ഉത്തരരാമായണത്തിൽ അന്തർഭവിക്കുന്ന കുശലവകുമാരന്മാരുടെ ചരിത്രമാണ് ഈ കിളിപ്പാട്ടിലെ പ്രതിപാദ്യം. കവി പ്രായേണ ഭവഭൂതിയുടെ ഉത്തരരാമചരിതത്തെ ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നു.

അശ്വമേധഹയത്തെ നയിക്കുന്നതു മൂലത്തിൽ ലക്ഷ്മണനും നാടകത്തിൽ ലക്ഷ്മണകുമാരനായ ചന്ദ്രകേതുവുമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കിളിപ്പാട്ടിലും നമ്മുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിക്കുന്നതു ചന്ദ്രകേതുതന്നെയാണ്. ആകെ മൂന്നദ്ധ്യായങ്ങളായി രചിച്ചിട്ടുള്ള പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ കവി യഥാക്രമം പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന വൃത്തങ്ങൾ ദശമത്തിൽ നാം കണ്ടവതന്നെ. എഴുത്തച്ഛന്റെ രാമായണവും ഉത്തരരാമായണവും അദ്ദേഹം മനസ്സിരുത്തി വായിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിനും തെളിവുണ്ട്. ലക്ഷ്മണനെ സുമന്ത്രർ സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്ന ഘട്ടത്തിൽ കവി തന്റെ ജ്യോതിഷജ്ഞാനത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന ചില ഈരടികളുണ്ട്.

"സ്വല്പമായോരു ദോഷമുണ്ടു ഞാനതും ചൊൽവ-
നല്പമെങ്കിലും ദോഷം വേണമെന്നല്ലോ ശാസ്ത്രം.
ശത്രുസ്ഥാനേശൻതന്നാൽ ദൃഷ്ടനായ്ക്കുളത്രേശ-
നത്തമൻ ദ്വാദശത്തിൽ മറഞ്ഞുവരികയാൽ
ഉത്തമയായിട്ടൊരു ഭാര്യയുമുണ്ടായ്പരും;
ശത്രുക്കൾ ഹരിച്ചീടും മദ്ധ്യമകാലത്തിങ്കൽ.
അന്ത്യകാലത്തും ഭാര്യതന്നോടു പിരിഞ്ഞീടു-
മെന്തു ചെയ്താലും പിന്നെ യോഗവും വരാ നൂനം."

എന്നു വസിഷ്ഠൻ, ശ്രീരാമൻ ജനിച്ചപ്പോൾ ദശരഥനോടു പ്രസ്താവിച്ചതായി സുമന്ത്രർ പറയുന്നു. കവിതയുടെ രീതി കാണിക്കുവാൻ ചില വരികൾകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം. ലവണാസുരന്റെ സഹോദരി:

"തീക്കനൽപോലെ ചുവന്ന നേത്രങ്ങളു-
മാക്കമേറീടുന്ന നാസികാരന്ധ്രവും
പാതാളസന്നിഭം ജിഹ്വാകുഹരവും
ഭൂതഭയങ്കരമായ ദംഷ്ട്രകളും
കംഭീന്ദ്രകുണ്ഡലഭീഷണഗണ്ഡവു-
മംഭോധിഗംഭീരഘോരനാദങ്ങളും
പർവ്വതശൃംഗസമാനകുചങ്ങളു-
മുർവ്വീരുഹംപോലെ നീണ്ട ഭുജങ്ങളും
മർത്ത്യരക്തങ്ങളണിഞ്ഞ ഗളമതി-
ലസ്ഥിമുണ്ഡാന്ത്രങ്ങൾകൊണ്ടുള്ള മാലയും
താലപ്രമാണമായോരു പാദങ്ങളും
നീലമലപോലെ ഭീഷണരൂപവും
കണ്ട നേരത്തു ജവേന ശത്രുഘ്നനും
കണ്ണുതകൂടാതെ വാളെടുത്തീടിനാൻ."

ശ്രീരാമൻ വാല്മീകിമഹർഷിയോട്:

"സകലമുനികുലതിലക! ജയ ജയ കൃപാനിധേ!
സന്താപനാശന! നിന്നുടെ ദർശനം

വനദഹനനടുവിൽ മരുവിന മൃഗങ്ങൾക്കു
വഷ്ടമുണ്ടായതുപോലെയായ്വന്നതേ.
പരവശത പെരുകിനൊരു ജനകസുതയെബ്ഭവാൻ
പാരാതെ കൊണ്ടുപോയ്പ്പാലനം ചെയ്യതും
മമ തനയരിവരെ ഏറി വിരവൊടു ഗുണജ്ഞരായ്
മത്തുല്യവിക്രമന്മാരായ്ച്ചമച്ചതും
സകലമപി മമ സുകൃതമതിനു നഹി സംശയം
സവ്വാപരാധം ക്ഷമിച്ചുകൊള്ളേണമേ.''

ആത്രൂർ മാധവനടീതിരി—ജീവചരിത്രം:—ആത്രൂർ മാധവ ഭട്ടതിരി നീലകണ്ഠസോമയാജിയുടെയും ശ്രീദേവി അന്തർജ്ജനത്തിൻെറയും പുത്രനായി 940–ാമാണ്ടു ജനിച്ചു. ഇല്ലം കൊച്ചിരാജ്യത്തു പെരുവനത്തു നിന്നു് അഞ്ചു നാഴിക കിഴക്കുള്ള ചെറുവത്തേരി എന്ന ദേശത്താണ്. അതു മൂന്നുനാലു ശാഖകളായി ഇപ്പോൾ പിരിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. സംസ്കൃതത്തിലെ ആദിമപാഠങ്ങൾ സ്വപിതാമഹനിൽനിന്നും പാങ്കോട്ടു നമ്പൂരിയിൽനിന്നും അഭ്യസിച്ചതിനുമേൽ വ്യാകരണം പഠിക്കുവാൻ കോഴിക്കോട്ടേക്കു പോയി. അന്നു ദേശമംഗലത്തു് ഉഴുത്തിരവാരിയർ സാമൂതിരി ക്കോവിലകത്തു ശിഷ്യന്മാരെ ആ ശാസ്ത്രം പഠിപ്പിച്ചു താമസിക്കുകയായിരുന്നു. അവിടെ കുറേക്കാലം കൗമുദി പഠിച്ചതിനുമേൽ കിഴക്കേക്കോവിലകത്തു ചെന്നു മനോരമത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ ശിഷ്യനായി പ്രൗഢമനോരമ അഭ്യസിച്ചു. ആ തമ്പുരാട്ടിക്കു തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവിനെ അഭയം പ്രാപിക്കേണ്ട ഘട്ടം വന്നപ്പോൾ

''യസ്യാ നികാമം വിരഹേ ജനാനാം
കരോതി കൗമുദ്യപി താപഭാരം;
സുരുപരുപെരുപലാളിതായാം
മനോരമായാം രമതേ മനോ മേ''

എന്ന ശ്ലോകമുണ്ടാക്കി അടിയറവച്ചു. തമ്പുരാട്ടിക്കു് ആ ശ്ലോകം വായിച്ചപ്പോൾ വളരെ സന്തോഷമുണ്ടായെങ്കിലും അല്പം നീരസവും തോന്നാതെയിരുന്നില്ല.

പിന്നീടു പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളോടു ശേഖരം പഠിക്കുവാൻ തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയി. ശാസ്ത്രികൾ, ഭട്ടതിരി തന്നോടു് ആദ്യമായി നൈഷധം ഒരിക്കൽക്കൂടി പഠിക്കണമെന്നു് ആവശ്യപ്പെടുകയാൽ അങ്ങനെ ചെയ്തു. 968 തുലാമാസത്തിൽ അദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു രേഖയുണ്ടു്. 1005–ലാണു് അടിതിരി തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോന്നതു് എന്നും, 1008 വരെ അവിടെ താമസിച്ചു എന്നും 1015–ലെ മുറജപത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്ന അവസരത്തിൽ പഴപ്രഥമനെപ്പററി ''പീയൂഷ! പ്രഥമോഹം'' എന്ന ശ്ലോകമുണ്ടാക്കി എന്നും ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു പ്രമാദംതന്നെ.

അക്കാലത്തു ശാസ്ത്രികൾ ജീവിച്ചിരുന്നില്ല. ''പീയൂഷ പ്രഥമോഹം'' എന്ന ശ്ലോകം ഇരയിമ്മൻതമ്പിയുടേതെന്നാണ് പ്രസിദ്ധി.

തിരിയെ സ്വദേശത്തേക്കു പോയി അധ്യാപകവൃത്തിയിൽ കാലയാപനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ 1013-ാമാണ്ടു തുലാമാസത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറെവച്ചു തീപ്പെട്ട കൊച്ചി രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനെ സംസ്കൃതം അഭ്യസിപ്പിക്കുന്നതിന് അവിടത്തെ മാതാവായ സുഭദ്രത്തമ്പുരാട്ടിയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു തൃപ്പൂണിത്തുറയ്ക്കു പോകുകയും, അനന്തരം ആയുശ്ശേഷം മുഴുവൻ പ്രായേണ അവിടെത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്തു. അന്ന് ആ മഹാരാജാവു് ഇളയതമ്പുരാനും, കഥകളിപ്രിയനായ വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാൻ സിംഹാസനസ്ഥനുമായിരുന്നു. അതിനിടയ്ക്കു് ഏതാനും കൊല്ലം കൊടുങ്ങല്ലൂർ താമസിച്ച് അവിടെ അന്നു മൂന്നാംമുറയായിരുന്ന വിദ്വാൻ ഗോദവർമ്മത്തമ്പുരാനെ വ്യാകരണത്തിലെ ചില ഉൽഗ്രന്ഥങ്ങൾ പഠിപ്പിച്ചു. അതിനു വളരെ മുമ്പുതന്നെ ഭട്ടതിരി വിവാഹം ചെയ്യുകയും ആഹിതാഗ്നിയായപ്പോൾ അടിതിരി എന്ന സ്ഥാനത്തിന് അവകാശിയാകുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഈ വിവരങ്ങളെല്ലാം അദ്ദേഹംതന്നെ ഉത്തരനൈഷധമഹാകാവ്യത്തിൻെറ അവസാനത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക.

''വന്ദാരുദ്വിജമാധവം യമസൃജച്ഛ്രീനീലകണ്ഠാധ്വരീ
ശ്രീദേവീ ച സതീസമാ സതിതമാ സാഹിത്യസൗഹിത്യതഃ
യം ശാസ്തി സ്മ പിതാമഹോഥ ച പയഃക്രോഡാലയോ ബ്രഹ്മവിൽ
സുബ്രഹ്മണ്യസുധീശ്ച രുദ്രഗുരുരപ്യാനന്ദയത്യഗ്രണീഃ; 1

യം വിദ്വാൻ്ഥിനമത്ഥപോഷമപുഷദ്രാജ്ഞീ പുരോമന്ദിര-
ക്ഷ്മാഭൃത്സിന്ധുപവംശസൂഃ സുവിദുഷീ വിദ്യുൽപ്രകാശാ ഭുവി
ഗാർഹസ്ഥ്യേ പരിനിഷ്ഠിതഃ പുനരഗാച്ഛ്രീകോടിലിങ്ഗാഭിധ-
ക്ഷോണീനായകഭാഗിനേയസുധിയം സ്ഥാനേ തൃതീയഞ്ച യഃ; 2

മാടക്ഷ്മേശസഹോദരീ സഭകരോദ്രാജ്ഞീ സുഭദ്രാഭിധാ
സാർത്ഥാഖ്യാ യുവരാജപുത്രവിനയായാനായ്യ യം പുത്രിണീ
സാമ്രാജ്യാധികൃതേന തേന വിഹിതോ യസ്മിൻ ഗുരോർന്നിഷ്ക്രയ-
സ്തേനൈവാപ്പിതജീവനോ ഭവതി യഃ പ്രത്യബ്ദമബ്ദശ്രിയാ; 3

യോ ഭൂയോപി വിഭൂതയേ സമയതേ സാമന്തസീമന്തമ-
ണ്യുദ്ദീപ്താംഘ്രികമാടഭൂപരിവൃഢശ്രീരാമവർമ്മേക്ഷണം
സൽകാവ്യാമൃതരാശിപാരമഗമൽ സർഗ്ഗഃ പുനഃ ഷോഡശഃ
കാവ്യഞ്ചോത്തരനൈഷധീയചരിതം പൂർണ്ണേന പൂർണ്ണശ്രിയം.'' 4

ആരൂർ എന്നതു സംസ്കൃതീകരിച്ച ശബ്ദമാണ് വന്ദാരു. സുബ്രഹ്മണ്യൻ പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളും രുദ്രൻ ഉഴുത്തിരവാരിയരുംതന്നെ. പുരോമന്ദിരമെന്നാൽ കിഴക്കേക്കോവിലകം. ഗൃഹസ്ഥാശ്രമം സ്വീകരി

ച്ചതിനുമേലാണ് അന്നത്തെ കൊടുങ്ങല്ലൂർ തമ്പുരാന്റെ അനന്തരവനും മൂന്നാംകൂറുമായിരുന്ന വിദ്വാൻ ഗോദവർമ്മത്തമ്പുരാനെ പഠിപ്പിച്ചതു്. അതിനുമുൻപുതന്നെ കൊച്ചി രാമവർമ്മയുവരാജാവിന്റെ അധ്യാപനം ആരംഭിച്ചിരിക്കണമെന്നു ഞാൻ ഊഹിക്കുന്നു. ഉത്തരനൈഷധം സമാപ്തമായതു "ശ്രുലൈകധ്യാനദീപഃ" എന്ന കലിവാക്യത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുന്ന 1005-ാമാണ്ടായിരുന്നു. ആ കാവ്യം രചിച്ചതു ഗുരുനാഥനായ ശാസ്ത്രികളുടെ നിദേശവും 1003-ൽ തീപ്പെട്ട വീരകേരളവർമ്മ മഹാരാജാവിന്റെ പ്രോത്സാഹനവും നിമിത്തമായിരുന്നു. തന്റെ ശിഷ്യൻ സിംഹാസനാരൂഢനായപ്പോൾ അടിതിരിക്കു് അവിടുന്നു ഗുരുദക്ഷിണയും വർഷാശനവും നല്കി. പഞ്ചാക്ഷരയുക്തമായ ബാലാമന്ത്രം കവി ജപിച്ചു സിദ്ധിവരുത്തിയിരുന്നു എന്നും ആ കൃതിയിൽനിന്നു നാം അറിയുന്നു. "ബാലാഭിധമന്ത്രസമ്പുടിതസൽപഞ്ചാക്ഷരോത്ഥ" എന്നും, "ബാലാമനുരാധ്യപാസനഫലേ" എന്നും, "ബാലാവേല്ലിതശൈവശാഖിഫലജാതീയേ" എന്നും മററും ആ വസ്തുത അദ്ദേഹം അതിൽ അനേകം ഘട്ടങ്ങളിൽ വെളിപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. അങ്ങനെ സംസ്കൃതം പഠിച്ചും പഠിപ്പിച്ചും ആ കവി ലോകോപകാരകമായ ജീവിതം നയിച്ചു് 1013-ാമാണ്ടു പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു.

കൃതികൾ:—ആത്തൂരടിതിരി സംസ്കൃതത്തിൽ ഉത്തരനൈഷധം മഹാകാവ്യവും ഭാഷയിൽ സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടും രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിയാം.

ഉത്തരനൈഷധം:—മഹാകവിമൂർദ്ധന്യനായ ശ്രീഹർഷൻ നളോപാഖ്യാനത്തിൽ ദമയന്തീസ്വയംവരംവരെയുള്ള കഥമാത്രമാണല്ലോ 22 സർഗ്ഗങ്ങൾകൊണ്ടു പ്രപഞ്ചനംചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. അതിനുമേലുള്ള കഥാഭാഗം അടിതിരി 16 സർഗ്ഗങ്ങളിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. നളോപാഖ്യാനത്തെ ഉപജീവിച്ചു വേറെയും ചില ഭാരതീയകവികൾ മഹാകാവ്യങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ശ്രീഹർഷന്റെ പ്രൗഢോദാരഗഭീരമായ വാങ്മയത്തെ പൂരിപ്പിക്കുക എന്ന ദുഷ്കരമായ കൃത്യത്തിനു് അവരാരും ഒരുമ്പെട്ടിട്ടില്ല. ആ ധൈര്യം അടിതിരിക്കുമാത്രമേ ഉണ്ടായുള്ളു. ഓരോ സർഗ്ഗത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ "ശ്രീഹർഷം കവിരാജരാജമകുടാലങ്കാരഹീരസ്സ്വയം" എന്ന രീതിയനുസരിച്ചു "വന്ദാരുദ്വിജമാധവം" എന്നോ മറേറാ ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകം ഘടിപ്പിക്കുക, ശ്രീഹർഷനു ചിന്താമണിമന്ത്രത്തിന്റെ എന്നപോലെ തനിക്കു ബാലാമന്ത്രത്തിന്റെ ബലമുണ്ടെന്നു പ്രസ്താവിക്കുക, ഇങ്ങനെ ചില അനുകരണങ്ങൾ അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. സർഗ്ഗങ്ങൾക്കു നൈഷധംപോലെ ദൈർഘ്യമില്ല. നൈഷധത്തിന്റെ പാരായണമാണു് തന്നെ പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിർമ്മാണത്തിനു പ്രേരിപ്പിച്ചതെന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ അദ്ദേഹംതന്നെ തുറന്നുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്.

"ശ്രീഹർഷമിശ്രകവിരാഡ്രചിജരാജകുപ്ത—
ശ്രീഹർഷവർഷിജനമോഹനഗോമൃതാനി
ആപീയ മത്തമസൃണാത്മഗവീസുദൃശ്യം
സന്തോ ധയന്തു സദസന്മധുചഞ്ചളീകാഃ."

ഉത്തരനൈഷധത്തിൽ പ്രണേതാവിൻെറ പാണ്ഡിത്യപ്രകർഷം പ്രായേണ പദ്യംതോറും കാണാമെങ്കിലും ശ്രീഹർഷൻെറ ഇതരകാവ്യഗുണങ്ങൾ വിരളമായേ പ്രകാശിക്കുന്നുള്ളു. ദുശ്ശ്രവദോഷം ധാരാളമായുണ്ട്. "അവന്യാമവനീട്കാന്താം", "ക്ഷ്മാധ്രാബ്ധീശകലപ്രസൂഃ" മുതലായ പ്രയോഗങ്ങൾ നോക്കുക. കുമാരസംഭവം തുടങ്ങിയ ചില പൂർവകാവ്യങ്ങളിലെ ആശയങ്ങൾ സ്വകീയമാക്കീട്ടുമില്ലെന്നില്ല. വസ്തുസ്ഥിതി ഇങ്ങനെയെല്ലാമാണെങ്കിലും കേരളീയനിർമ്മിതങ്ങളായ സംസ്കൃതമഹാകാവ്യങ്ങളിൽ ഉത്തരനൈഷധത്തിന് ഒരു മാന്യസ്ഥാനം ന്യായ്യമായി അവകാശപ്പെടാവുന്നതാണ്. ഏതുങ്ങളായ വർണ്ണനങ്ങളിൽ ഒന്നുമാത്രം താഴെച്ചേർക്കാം. ചിത്രപക്ഷികൾ വസ്ത്രാപഹരണത്തിനു വന്നുചേരുന്ന ഘട്ടമാണ് പ്രകൃതം.

"നളസ്താൻ കോമളാകാരൻ കളധൗതച്ഛദോദരാൻ
കളസ്വനാൻ മിളച്ചൈത്രക്ഷ്ണകേളികാരകളേബരാൻ

ആകുഞ്ചിതാംഘ്രിചഞ്ചുസ്രഗ്രുതവിദ്രുതവിദ്രുമാൻ
ജപാകുസുമസങ്കാശജനമോഹനചൂഡകാൻ

സുപർവ്വഖർവ്വസുഗളഗളന്മാരകതച്ഛവീൻ
പുച്ഛഉച്ഛ്രീകൃതാനർഘഹരിന്മണിഘൃണിവ്രജാൻ

കാഞ്ചനച്ഛദസഞ്ചാരമദാഞ്ചച്ചഞ്ചലാഞ്ചലൈഃ
ഖഞ്ജനാഞ്ജനദിശ്ശാഭലോചനൈർല്ലോകരഞ്ജകാൻ

ഇതസ്തതഃപതൽപീതഗരുന്മരുദ്ദീരണൈഃ
ക്ലാന്തമങ്ഗം വീജയത ഇവ ഗാങ്ഗേയചാമരൈഃ

പത്മാന്തരേ പ്രയുക്തേപി പ്രസ്ഥിതാനാത്മവർത്മനാ
ഗന്തവ്യമാർഗ്ഗോപദേശം പുരോകൃതേവ കുർവ്വതഃ

ചിത്രീയമാണഹൃദയശ്ചിത്രവർണ്ണാൻ പതത്രിണഃ
അപശ്യൽ പുരതസ്സ്വശ്വാൽ പരിച്ഛദേടാനിവ."

സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ട്:— സുഭദ്രാഹരണം 25 വൃത്തത്തിലുള്ള ഒരു കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടാണ്. അക്കാലത്തെ തൃപ്പൂണിത്തുറ വലിയമ്മത്തമ്പുരാൻെറ നിയോഗമനുസരിച്ച് അടിതിരി രചിച്ചതാണ് ആ കൃതി. അതിന് ഇന്നും ആ കോവിലകത്തു പ്രചാരമുണ്ട്. ഒടുവിൽ "ഇത്ഥം ഹരിവന്ദാരുദ്വിജനാലുക്തം പരിചൊടു ഭദ്രാവൃത്തം" എന്ന ഈരടിയിൽ കവി തൻെറ നാമം ഘടിപ്പി

ച്ചിരിക്കുന്നു. അതിലെ ഒരു വൃത്തത്തിൽനിന്നു ചില വരികരം ചുവടേ ചേക്കാം.

"ഭദ്രകളാമാളികളമായിക്കൊണ്ടു—ബല—
ഭദ്രാനുജസോദരിയാം സുഭദ്രയും
കളിയാടി മേളിച്ചങ്ങു വന്നളവിൽ—യതി—
ക്കളവററു വളൎന്നതേ നേത്രോത്സവം.
ഭ്രൂലീലയും കുവലയമിഴിമുന—ത്തെല്ലും
വാർകുഴലും കുവനിര കറികളും
ഏണാങ്കനു നാണം നല്ലമാനനവും—കള—
വീണാനാദം നാണിച്ചീടും വാണികളും
മുത്തുകളും പവിഴവുമൊത്തുകൂടും—പോലെ
മുഗ്ദ്ധസ്മിതസരസമാമധരവും
....
മത്തമാതങ്ങത്തിനൊക്കും ഗതികളും—കണ്ടു
മത്തകാശിനിയിൽ മുങ്ങി യോഗിനാഥൻ.
പണ്ടു ഗരൻ ഗദിച്ചപ്പോളധികോക്തി—യെന്നും
കണ്ടനേരം മൂകനെന്നും നിൎണ്ണയിച്ചു." (ഷഷ്ഠവൃത്തം)

അടിതിരിയുടെ ഭാഷാകവിതയ്ക്കു ഗുണം കുറയുമെന്നുതന്നെ പറയണം. പാടുന്നവർ അക്ഷരങ്ങരം ആവശ്യംപോലെ നീട്ടി ഉച്ചരിച്ചുകൊള്ളണമെന്നു് അദ്ദേഹം വിധിച്ചിരിക്കുന്നതു ശോചനീയംതന്നെ.

അടിതിരിയുടെ അൎത്ഥവിവരണചാതുരി:—പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളുടെ അന്തേവാസിത്വംനിമിത്തം അടിതിരിക്കു നൈഷധശ്ലോകങ്ങരം അൎത്ഥവിവരണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള സാമൎത്ഥ്യം അനന്യസുലഭമായ വിധത്തിൽ സിദ്ധിച്ചു. വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാന്റെ സദസ്സിൽ ആ സാമൎത്ഥ്യം അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ചു പല സമ്മാനങ്ങളും വാങ്ങീട്ടുണ്ടു്. തൃപ്പൂണിത്തുറക്ഷേത്രത്തിന്റെ കിഴക്കേ ഗോപുരത്തറയിൽവെച്ചും അനേകം അവസരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ശ്ലോകാൎത്ഥങ്ങരം വിസ്തരിച്ചു സഹൃദയന്മാരുടെ ബഹുമാനത്തിനു പാത്രീഭവിച്ചവനും. ശാസ്ത്രികളുടെ ശിഷ്യനായി തിരുവനന്തപുരത്തു താമസിക്കുന്ന കാലത്തു് ഒരിക്കൽ അടിതിരി ശാസ്ത്രികളോടുകൂടി പത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിൽ തൊഴാൻ പോയി. അവിടെ അപ്പോരം ശാസ്ത്രികളുടെ ഒരു ശിഷ്യൻ ഭാഗവതം വായിക്കുകയായിരുന്നു. താൻ ഒടുവിൽ കേട്ട ശ്ലോകത്തിനു ഗുരുനാഥന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു് അടിതിരി രണ്ടു മണിക്കൂർനേരം അൎത്ഥം പറഞ്ഞു ശ്രോതാക്കളെ ആനന്ദതുന്ദിലന്മാരാക്കി എന്നു് ഐതിഹ്യം ഉൽഘോഷിക്കുന്നു.

ചേരാനല്ലൂർ കൃഷ്ണൻകൎത്താവു്:—ചേരാനല്ലൂർ കൃഷ്ണൻകൎത്താവും വീരകേരളവൎമ്മരാജാവിന്റെ ഒരു സദസ്യനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം സുമാർ 940–1020 ഈ കൊല്ലങ്ങരംക്കിടയിലായിരുന്നു എന്നറിയുന്നു. കൎത്താവു ശക്തൻതമ്പുരാന്റെ പ്രഥമപത്നിയായ

കുറുപ്പത്തു പാറുക്കുട്ടിഅമ്മയുടെ പുത്രിയെ വിവാഹം ചെയ്തു. 950-ലായിരുന്നു പാറുക്കുട്ടിഅമ്മയുടെ വിവാഹം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു കൃതി മാത്രമേ കണ്ടുകിട്ടീട്ടുള്ളു. എറണാകുളത്തുനിന്നു രണ്ടു മൈൽ അകലെയുള്ള ചിററൂർക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീകൃഷ്ണനെ വിഷയീകരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ചിൽപുരേശസ്തുതിയാണ് ആ കൃതി. മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ നാരായണീയസ്തോത്രത്തെ അനുകരിച്ചു കർത്താവു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ആ സ്തുതിക്കു മേല്പുത്തൂരിന്റെ സ്തോത്രരത്നത്തിനു സമീപമെങ്ങും പ്രവേശിക്കുവാൻ യോഗ്യതയില്ലെങ്കിലും ആകെക്കൂടി ഒരുമാതിരി ആസ്വാദ്യതയുണ്ടെന്നു പറയാം. തന്റെ ഗ്രന്ഥം നാരായണീയത്തിന്റെ സംക്ഷേപമാണെന്നു കർത്താവുതന്നെ അടിയിൽ കാണുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"യന്നാരായണഭട്ടസുരേന്ദ്രരചിതേ നാരായണീയാഹ്വയേ
സ്തോത്രേ ദൃഷ്ടമിദം ഹി യത്തവ വിഭോ! ലീലാവതാരാദികം
സംക്ഷിപ്യ ത്രിശതാധികം മദുദിതം തേ ചിൽപുരേശ! സ്തവം
ത്വൽപ്രീതിം ലഭതാമതഃ സ തു പാൻ സ്രസ്താഘലഭ്യോദയം"

312 ശ്ലോകങ്ങൾ ചിൽപുരേശസ്തുതിയിൽ അടങ്ങീട്ടുണ്ട്. "ത്വൽകൃപാലബ്ധിസാധ്യം" എന്ന കലിവാക്യത്തിൽനിന്ന് അതിന്റെ രചന 983-ലാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. അന്നു രാമവർമ്മമഹാരാജാവാണ് നാടുവാണിരുന്നതു്. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

"വിശ്വവ്യാപി വിശുദ്ധമേകമവികാരാനേകരൂപാദ്ഭുതം
സത്യം സദ്ഗുണപൂർണ്ണപൂരുഷചിദാനന്ദപ്രകാശാത്മകം
ലക്ഷ്മീലക്ഷ്യ സദാഖിലശ്രുതിവധൂസീമന്തരത്നോത്തമം
തത്ത്വം ബ്രഹ്മ പരം ഹിതായ ജഗതാം ജാഗർത്തിഹോ ചിൽപുരേ"

ഭട്ടതിരിയുടെ "അഗ്രേ പശ്യാമി തേജോ" എന്നു തുടങ്ങുന്ന കേശാദിപാദവർണ്ണനത്തിനു തുല്യമായി ചിൽപുരേശസ്തുതിയിലും ഒരു ഭാഗമുണ്ട്. ആ ഭാഗത്തിൽനിന്നു മൂന്നു ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"കർണ്ണാകീർണ്ണാതികമ്രദ്യുതിമകരമണീ-
കുണ്ഡലോല്ലാസിഗണ്ഡം
മന്ദോത്സുന്ദിസ്മിതാംശുസ്തബകകിസലയീ-
ഭൂതശോണാധരാഭം
വ്യഞ്ജന്മഞ്ജുപ്രഭാമണ്ഡലശമിതശര-
ച്ചന്ദ്രപൂർണ്ണാഭിരാമം
മന്ദോവൃന്ദാവതംസ! പ്രശമയതു ശുചം
ചിന്മയ! ത്വന്മുഖം മേ."

"സത്താസത്താന്തരാളസ്ഥിതമപി യദിദം
വിശ്വമശ്രാന്തമന്ത-
ർധത്തേ തത്തേ കൃശാഭിസ്ത്രിവലിഭിരതിഭം-
ഗ്യാവനദ്ധം ച മധ്യം

തന്മധ്യേമോദ്ദാമകാഞ്ചീകലിതമണിമയൂ–
ഖാഞ്ചിതം പീതചേലം
പ്രത്യുത്സപ്പൽപ്രകാശം പ്രകടിതമപി തൽ
കല്യതാം മേ ദധാതാം.''

''ഏതാവാതാമ്രപീതാംബരപരിപിഹിതൗ
പീവരൗ താവകീനാ–
വൂരൂ ചാരൂ നയേതാം സുരുചിരസമവൃ–
ത്തേ ച തേ ജാനുനീ മാം
പാതാം ചേതോഭിരാമക്രമപൃഥുലസമാ–
വർത്തുളേ ചാപി ജംഘേ
പാദൗ ചോദീരയന്തൗ ശിവമപനയതാം
നൂപുരോദ്യന്നിനാദൈഃ.''

ഇളയിടത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിപ്പാട്ട്:—വീരകേരള വമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ആശ്രിതന്മാരായ കവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആമ്പല്ലൂർ ഇളയിടത്തു നാരായണൻനമ്പൂരിപ്പാടിനേയും ഗണിക്കേണ്ടതുണ്ട്. തൃപ്പൂണിത്തുറയ്ക്കു സമീപമുള്ള ആമ്പല്ലൂർദേശമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മഭൂമി. ജീവിതകാലം 945–നും 1015–നും ഇടയ്ക്കാണെന്നു് അഭിജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു. നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കൃതിയായി ഉഷാപരിണയം എന്നൊരു ചമ്പൂകാവ്യം കണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഇടവെട്ടിക്കാട്ടു നമ്പൂരി ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇല്ലത്തു പോയി തന്റെ രുക്മിണീപരിണയ ചമ്പു വായിച്ചുകേൾപ്പിച്ചു. അന്നു രാത്രിയിൽ ആ ചമ്പുവിനെ അനുകരിച്ചു് ഏതാനും മണിക്കൂറുകൊണ്ടു നമ്പൂരിപ്പാടു നിർമ്മിച്ചതാണത്രേ ഉഷാപരിണയം. ഈ ഐതിഹ്യം വിശ്വാസയോഗ്യമായി തോന്നുന്നില്ല. കവിക്കു രുക്മിണീപരിണയം മാർഗ്ഗദർശകമായിരുന്നിരിക്കാം. കവിതയ്ക്കു നല്ല ഒഴുക്കുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ പരിശോധിക്കുക.

ചികീർഷ: ''ഉമേശം വൈദർഭീരമണമപി ഭാക്ഷീസുതമുനിം
ഗുരും വേദവ്യാസം ശുകമപി ച സന്നമ്യ സരസം
ഉഷായാസ്സാശ്ചര്യാം പരിണയകഥാം ശ്രോത്രസുഖദാം
ബ്രുവേ ഗദ്യൈഃ പദ്യൈസ്സഹൃദയമനോമോദനകൃതേ.''

ബാണൻ: ''തൽകാലേതിപ്രശസ്തസ്ഥിരതരഹരസേ–
വാപ്തഘോരപ്രതാപഃ
പുത്രോ വൈരോചനേസ്സ ത്രുടിതരിപുബലഃ
പൂർവ്വദേവാധിനാഥഃ

മധ്യാഹ്നാതിപ്രദീപ്തപ്രതിഭയദിനകൃ-
ന്മണ്ഡലഭ്രാന്തിദായീ-
സോഽഷ്ടാ ബാണാഭിധാനോ ദനുജകുലപുരേ
ശോണിതാഖ്യേ രരാജ.''

ഉഷയുടെ സൗന്ദര്യം:

''യസ്യാ ഗതീക്ഷണവിലോലമനാ വിചാര്യ
സ്രഷ്ടാ സ്വയാനമകരോൽ കില രാജഹംസം;
കൃഷ്ണോപി യൽകചസമാനതനും കലാപം
ധത്തേ സദൈവ ശിരസാ കുതുകാകുലാത്മാ.

ഭക്താനുകമ്പിമനസാ ശശിശേഖരേണ
ലബ്ധാശ്രയാം ശശികലാമളികച്ഛലേന
ധത്തേ, തദന്തികനിവാസവിലോലമേത-
ദക്ഷ്ണോര്യുഗം മൃഗശിശോര്ന്നയനീചകാര.''

ഉഷയുടെ പാണിഗ്രഹണം:

''ഇതഃപരം മന്മഥസങ്ഗരായ
ശരാഃ കരാംഗുല്യ ഇമാ ഉഷായാഃ
ഇതീവ മത്വാംബുജകോമളം തൽ
കരം സ്വഹസ്തേ ജഗൃഹേഽനിരുദ്ധഃ.''

മുതുകുറിശ്ശി ഭാസ്കരൻനമ്പൂരി (980–1012)—ജീവചരിത്രം:—മുതുകുറിശ്ശി ഉണ്ണി എന്ന പേരിലാണ് ഈ കവിയെ സഹൃദയന്മാർ അറിയുന്നതു്. മുതുകുറിശ്ശി ഇല്ലം ചെറുവണ്ണൂരിനടുത്താണ്. ഉണ്ണി 980-ൽ ജനിച്ചു. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ അസാധാരണബുദ്ധിശാലിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം കൂടല്ലൂർ വാസുദേവൻനമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ശിഷ്യനായി വ്യാകരണം അഭ്യസിച്ചു. ആയിടയ്ക്കു് ഒരിക്കൽ ഇടവട്ടിക്കാട്ടു് അനുജൻനമ്പൂരി അവിടെ ചെല്ലുകയും അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാട് അദ്ദേഹത്തെ തേവാരം കഴിഞ്ഞാൽ ഊണിനു വിളിച്ചു കൊണ്ടുവരണമെന്നു് ഉണ്ണിയോടു നിയോഗിക്കുകയും ചെയ്തു. ഉണ്ണി ആ കവികേസരിയെ ആഹ്വാനം ചെയ്തതു്

''ദേവകാര്യാണ്യതീതാനി സർവാണി ഭവതോ യദി
ഭോക്തുമാഗമ്യതാം ശീഘ്രം ഭൂസുരേന്ദ്രശിഖാമണേ''

എന്ന ശ്ലോകത്തിലായിരുന്നു. അന്നു പത്തു വയസ്സിനുമേൽ തികയാത്ത ഒരു ബാലന്റെ മുഖത്തുനിന്നു് ആ ശ്ലോകം കേട്ടപ്പോൾ ഇടവട്ടിക്കാടിനു് അത്യധികമായ ആനന്ദം ഉണ്ടായി എന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. പിന്നീടു തൃപ്പൂണിത്തുറെച്ചെന്നു് അവിടെ ന്യായവും വേദാന്തവും പഠിപ്പിച്ചു താമസിച്ചിരുന്ന പാരദേശികനായ ഒരു ദീക്ഷിതരിൽ

നിന്നു് ആ രണ്ടു ശാസ്ത്രങ്ങളുടേയും സ്വരൂപജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചു. അന്നു വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനായിരുന്നു കൊച്ചിമഹാരാജാവു്. ഉണ്ണിയുടെ വിദ്യാഭ്യാസം എങ്ങനെയിരിക്കുന്നു എന്നു തമ്പുരാൻ ചോദിച്ചതിനു് ആ അധ്യേതാവു ചോദ്യങ്ങളൊന്നും ചോദിക്കാറില്ലെന്നും അതുകൊണ്ടു ശരിയായ മറുപടി പറയുവാൻ തന്നെക്കൊണ്ടു സാധിക്കുകയില്ലെന്നും അദ്ദേഹം നിവേദനം ചെയ്തു. അടുത്ത ദിവസംമുതൽ ഉണ്ണി ചില ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചുതുടങ്ങി. അവയ്ക്കു സമാധാനം കാണാതെ ദീക്ഷിതരും കുഴങ്ങി. അനന്തരം അവിടത്തെ പഠിത്തം മതിയാക്കി ഭാസ്കരൻ കോഴിക്കോട്ടു സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തേയ്ക്കു പോയി. മണിത്തമ്പുരാനോടു ന്യായത്തിൽ ഉപരിഗ്രന്ഥങ്ങൾ വായിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിസന്ധി. മണിത്തമ്പുരാനാണു് കേരളീയരിൽ ഇദംപ്രഥമമായി ചിന്താമണി എന്ന ന്യായഗ്രന്ഥത്തിൽ പാണ്ഡിത്യം നേടിയതു്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു് ആ ബിരുദനാമത്താൽ വിദിതനായതും. കോഴിക്കോട്ടു ചെന്നപ്പോൾ ഭാസ്കരനു പതിനഞ്ചു വയസ്സുമാത്രമേ പ്രായമായിരുന്നുള്ളു. ആ കാലത്താണു് ശൃംഗാരലീലാതിലകം എന്ന ഭാണം അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചതു്. പിന്നീടു വിഷയവിരക്തനായിത്തീരുകയാൽ നടുവിലെമഠത്തിൽ സ്വാമിയാരുടെ ശിഷ്യനായിക്കൂടി കോഴിക്കോട്ടു തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ പുഷ്പാഞ്ജലി നിത്യവൃത്തിയായി സ്വീകരിച്ചു് അവിടെത്തന്നെ താമസിച്ചു. 1012-ാമാണ്ടിൽ ഒരു ദിവസം ആ ക്ഷേത്രത്തിൽ പുഷ്പാഞ്ജലി കഴിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ പെട്ടെന്നു മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു മുപ്പത്തിരണ്ടു വയസ്സു തികഞ്ഞിരുന്നില്ല. മുതുകറിശ്ശി ഉണ്ണിയെപ്പോലെ കുശാഗ്രബുദ്ധിയായ ഒരു പണ്ഡിതൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നില്ലെന്നാണു് പരമ്പരാഗതമായ വിശ്വാസം.

ശൃംഗാരലീലാതിലകം ഭാണം:—മഴമംഗലഭാണത്തോടൊപ്പമല്ലെങ്കിലും അതിൻെറ അടുത്ത കക്ഷ്യയിൽ നില്ക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ള ഒരു ഭാണമാണു് ശൃംഗാരലീലാതിലകം. ലളിതകോമളകാന്തമാണു് അതിൽ കവി സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്ന പദാവലി; അക്ലിഷ്ടമധുരമാണു് അർത്ഥകല്പന. ഭാണത്തിനു വേണ്ട രണ്ടു പ്രധാനഗുണങ്ങളാണു് ഇവയെന്നുള്ളതിനെപ്പററി പക്ഷാന്തരത്തിനു മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ. പ്രസ്താവനയിൽ "അസ്തി കേരളേഷു ഭാസ്കരനാമാ കവിവരഃ" എന്നു് ഉപന്യസിച്ചുകൊണ്ടു് സൂത്രധാരൻ:

"വാഗ്ദേവതാകേളിരംഗഭൂമീകൃതമുഖാംബുജഃ
സോയം ദേവ്യാ ച മേദിന്യാ തിലകത്വേന ധാര്യതേ.

അപിച

അംഭോധിഗംഭീരമതിരുപഷോഡശഹായനഃ
ശൃംഗാരലീലാനുഭവോ യസ്യ പ്രാഗ്ജന്മനഃ കില"

എന്നു കവി തൻെറ മാഹാത്മ്യത്തെ വിവരിക്കുന്നു. ശൃംഗാരലീല സ്വയം അനുഭവിച്ച ഒരു കവിക്കല്ലാതെ ഭാണമെഴുതുവാൻ അധികാരമില്ലെന്നിരിക്കേ 16 വയസ്സു തികയാത്ത ഒരു ബാലൻ ആ സാഹസത്തിന്നു് എങ്ങനെ ഒരുങ്ങി എന്നു് ആരെങ്കിലും ചോദിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതിനു കവിക്കുള്ള സമാധാനം ആ അനുഭവം തനിക്കു പൂർവ്വജന്മങ്ങളിൽ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ എന്നാണു്.

> ''ഗുണദോഷകഷാസ്തത്ര സന്തോ വക്ഷ്യന്തി തത്വതഃ
> അതദ്വിദാം മത്സരിണാം ഹാസോ നാദരഗോചരഃ''

എന്നൊരു ശ്ലോകവും ആ പ്രബന്ധത്തോടുകൂടി അന്നത്തെ 'രാജരാജോപമനും രാജരാജനുമായ' വിക്രമദേവനു് (മാനവിക്രമനെന്ന സാമൂതിരിക്കു്) കാഴ്ചവച്ചതായി കാണുന്നു. അക്കാലത്തുതന്നെ കവിക്കു സംസ്കൃതത്തിലെന്നപോലെ പ്രാകൃതത്തിലും പാണ്ഡിത്യമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു ഭാണത്തിൽനിന്നു വെളിപ്പെടുന്നുണ്ടു്. ഫലിതത്തിലും അദ്ദേഹം വളരെപ്പേരുടെ പിന്നിലൊന്നും നില്ക്കുണമെന്നില്ല. ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകം നോക്കുക.

> ''നിർല്ലജ്ജതായാഃ കസ്യാശ്ചിന്നിർബ്ബന്ധാദ്രചിതം മയാ
> ഇദം ഹാസൈകസക്താനാം വിദൂഷാമസ്തു തുഷ്ടയേ.''

മാതൃകയായി ചില ശ്ലോകങ്ങറംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

പ്രഭാതവർണ്ണനം:

> ''ലോലേക്ഷണാഃ കില സമാകുലമീനജാലാം
> നിഷ്പിഷ്ടകോരകകുലാം മുദിതസ്തനാശ്ച
> അത്യുല്ലസൽകമലചഞ്ചലചഞ്ചരീകാം
> ലോലാളകാവലിവിരാജിതവക്ത്രലക്ഷ്മ്യഃ
>
> ഭൃഷ്ടാവശിഷ്ടകചകുംകമഭൂഷിതാംഗ്യഃ
> കിഞ്ജല്കപുഞ്ജശബളാം കമലായതാക്ഷ്യഃ
> നിര്യാന്തി കേളിനിലയേഭ്യ ഇമാ ഹസന്ത്യഃ
> കല്ലോലിനീം മദമതംഗജഭുക്തമുക്താം.'' (യുഗ്മകം)

മന്ദവായു:

> ''പുരം ഭ്രാമം ഭ്രാമം മലയശിഖരിണ്യേഷ പവനഃ
> പുനഃ സ്പർശം സ്പർശം വനജവനമാത്താൻ പരിമളാൻ
> ഇദാനീം തന്വീനാമുപഹരതി സംസ്വിന്നവപുഷാം
> പ്രതിദ്രവ്യം ലിപ്സുർമ്മുഖപരിമളാഖ്യം ദ്രവമിവ.''

''ജാതാ പുരാരാതിപുരോപകണ്ഠേ'' എന്നാരംഭിക്കുന്ന സാരസികാവർണ്ണനവും മററും പ്രത്യേകം ശ്ലാഘനീയമായിരിക്കുന്നു.

"കേചിന്മനോജം മദനം വദന്തി
മീനോദ്ഭവം കേപി മുകുന്ദസൂനം
പ്രാമാദികം തൽ സകലം ന സത്യ-
മനംഗനാമാ തദപാംഗജന്മാ"

എന്ന മഹനീയമായ ശ്ലോകം ആ ഘട്ടത്തിലുള്ളതാണ്.

പുന്നശ്ശേരി ശ്രീധരൻനമ്പി (949–1006)—ജീവചരിത്രം:—പുന്നശ്ശേരി (പുന്നാഗശ്രേണി) ശ്രീധരൻനമ്പി തെക്കേ മലബാറിൽ പെരുമുടിയൂരംശം പട്ടാമ്പി എന്ന സ്ഥലത്തു 949–മാണ്ടു ജനിച്ചു. അദ്ദേഹം വിക്രമാദിത്യചരിതത്തിന്റെ രചന പൂർത്തിയാക്കിയതു "ശബ്ദപ്രജ്ഞാനദീപേ" എന്ന കലിവാക്യത്തിൽനിന്നു കാണാവുന്ന 1003 മകരമാസം 16–ാംനു-യാണ്. 1006–ാമാണ്ടു പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. ആ കാവ്യത്തിനു നാരായണീയം എന്ന വ്യാഖ്യാനമെഴുതിയതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൗത്രൻ പുന്നശ്ശേരി നാരായണൻനമ്പിയാണ്. "കാവ്യകർത്തുശ്ച പൗത്രേണ" എന്നു വ്യാഖ്യാതാവു തന്നെപ്പററി അതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. നാരായണൻനമ്പി 1035–ൽ മരിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രനാണ് മഹാവിദ്വാൻ പുന്നശ്ശേരി നീലകണ്ഠശർമ്മാവ്. ശ്രീധരൻനമ്പി ഭരതപ്പിഷാരടി എന്ന പണ്ഡിതന്റെ അന്തേവാസിയായി സംസ്കൃതഭാഷയിൽ പ്രശസ്യമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചു. ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിലും അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല അറിവുണ്ടായിരുന്നു. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ പിതാവു മരിച്ചുപോകയാൽ മാതാവാണ് വളർത്തിയതു്. അദ്ദേഹം തന്റെ കുലദൈവതങ്ങളായ ഈങ്ങയൂർ (ഈഹാപുരം) ഭഗവതിയേയും രായിരനല്ലൂർ (രാജരാജാലയം) ഭഗവതിയേയും തിരുമാണിയൂർ (മാനിഗേഹം) ശിവനേയും ഭജിച്ചിരുന്നതിനുപുറമേ, മൂകാംബികയേയും വളരെക്കാലം ഉപാസിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ വസ്തുതകൾ വിക്രമാദിത്യചരിതത്തിലെ "സാക്ഷാൽ സംപ്രാപ്തവിദ്യോ ഭരതഗുരുമുഖാൽ പോഷിതോ മാതൃപാദൈഃ" എന്നും, "സാക്ഷാദീഹാപുരോദ്ഭാസിതസകലജഗന്മാതൃപാദാബ്ജഭക്തഃ" എന്നും "സാക്ഷാച്ഛ്രീരാജരാജാലയകൃതനിലയാധീശ്വരീപാദഭക്തഃ" എന്നും, "സാക്ഷാച്ഛ്രീമാനിഗേഹാധിപപുരഹരപാദാബ്ജജാതൈകഭക്തിഃ" എന്നുമുള്ള പംക്തികളിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. മൂകാംബികയെ ഓരോ സർഗ്ഗത്തിന്റേയും അവസാനത്തിലും പ്രത്യേകമായി വന്ദിക്കുന്നുണ്ട്. പുന്നശ്ശേരി നമ്പിമാർക്കു സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെ അമാത്യസ്ഥാനവും ഇപ്പോൾ ഏറാംകൂറ്റിലെ (ഇളയതമ്പുരാൻ) പ്രധാനകാര്യസ്ഥതയും പരമ്പരാസിദ്ധമാണ്; അവ രണ്ടും ശ്രീധരൻനമ്പിക്കും ഉണ്ടായിരുന്നു. താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ നോക്കുക.

"യൽപാദപദ്മാശ്രയലബ്ധബുദ്ധ്യൈ-
വൈതത്തു കാവ്യം രചിതം മയാദ്യ,

മൂകാംബികാം താം പ്രണിപത്യതാവ-
ച്ചിരമൃതേ സാംബ സദാശിവേതി.''

''ശബ്ദപ്രജ്ഞാനദീപേ കലിയുഗസമയേ
ഹന്ത! മൂകാംബികായാഃ
പാദാംഭോജാതയുഗ്മേ സമധിഗതമഹദ്-
ഭക്തിപൂർവ്വം പ്രണമ്യ
തൽകാരുണ്യാപ്തബുദ്ധ്യാ രചിതമിഹ മയാ
വിക്രമാദിത്യവൃത്തം
നാമ്നൈതച്ചാരുകാവ്യം ഭവതു ച വിദുഷാം
ശൃണ്വതാം മംഗലായ.''

''പുന്നശ്ശേരീതി കശ്ചിൽ പരചിതി നിഹിതാ-
ത്മാ ശിവബ്രാഹ്മണോ യഃ
ശൈലാബ്ധീശസ്യ മന്ത്രീ, തദുപരി യുവരാ-
ജസ്യ യോ മുഖ്യമന്ത്രീ
മൂകാംബാനുഗ്രഹാത്തൽപുരുഷവിരചിതേ
വിക്രമാദിത്യവൃത്തേ
കാവ്യേസ്മിൻ ചാരുഭംഗ്യാ നിരഗമദധുനാ
പഞ്ചമോ ഹ്യന്ത്യസർഗ്ഗഃ.''

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിക്രമാദിത്യചരിതം കാവ്യത്തിന്റെ അവസാനത്തിലുള്ളവയാണ്.

''കശ്ചിൽ കാന്താവിരഹവിധുരസ്സ്വാശ്രമേ നിസ്സഹായ-
സ്തദ്വക്ത്രാംഭോരുഹമപി സദാ ഭാവയന്നന്തരംഗേ
ഈഹാക്ഷേത്രേ കിമപി ച നിളാമുത്തരേണൈവ കാമീ
ചക്രേ വാസം ഭുവനജനനീനിത്യസാന്നിധ്യപൂർണ്ണേ''

എന്നതു നമ്പിയുടെ മറെറാരു കൃതിയായ നീലകണ്ഠസന്ദേശത്തിലെ പ്രഥമശ്ലോകമാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രത്തെപ്പററി മറെറാരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല.

കൃതികൾ:—ശ്രീധരൻനമ്പിയുടെ പ്രധാനകൃതികൾ ഉപരിനിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ വിക്രമാദിത്യചരിതവും നീലകണ്ഠസന്ദേശവും തന്നെ. അവ കൂടാതെ ഭാഗവതം ഏകാദശസ്കന്ധം കിളിപ്പാട്ടായി രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുമറിയാം. വേറെയും പരിദേവനശതകം, ഭാഗവതസംഗ്രഹം, മൌഢ്യഗണിതം, അഷ്ടകാവലി എന്നിങ്ങനെ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങൾകൂടി അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ഗോവിന്ദപ്പിള്ള സർവ്വാധികാര്യക്കാർ നീലകണ്ഠശർമ്മാവു നല്കിയ വിവരങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ട്. അവയൊന്നും ഇപ്പോൾ കിട്ടുന്നില്ല.

വിക്രമാദിത്യചരിതം:—ഇതു് അഞ്ചു സർഗ്ഗത്തിലുള്ള ഒരു സംസ്കൃതകാവ്യമാണു്. ഗോവിന്ദസ്വാമികളുടേയും അദ്ദേഹത്തിനു ബ്രഹ്മക്ഷത്രാദിചതുർവ്വർണ്ണങ്ങളിൽ ജനിച്ച വരരുചി, വിക്രമാദിത്യൻ, ഭട്ടി, ഭർത്തൃഹരി എന്നീ നാലു പുത്രന്മാരുടേയും കഥ പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അതിൽ വിക്രമാദിത്യനെപ്പററിയുള്ള കഥാംശമാണു് പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

"ആകല്പസംസ്ഥായി വിചിത്രവൃത്തം
കാവ്യം തദേതദ്രമണീയമദ്യ
ആലോകനീയം കവിഭിർമ്മഹദ്ഭി-
രമത്സരൈരസ്തു ശിവപ്രസാദാൽ"

എന്നു ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കവി ഒരു ശ്ലോകം രചിച്ചു ചേർത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും പ്രശംസിക്കത്തക്ക രാമണീയകമൊന്നും ആ കാവ്യത്തിനില്ല.

ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസം തുടങ്ങിയ പല പൂർവ്വകൃതികളോടും അദ്ദേഹം അനേകധാ അധമർണ്ണനായി കാണപ്പെടുന്നു. മാതൃക കാണിക്കാമെന്നു വച്ചു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയിൽ പകർത്തുന്നു.

വിക്രമാദിത്യന്റെ വിവാഹം:

"ഇന്ദ്രാണീവ പുരന്ദരം ശശിമുഖീ സേയം ഹി കന്യാ തതോ
ലീലാലോലവിലാസവിഭ്രമലസദ്ഭ്രൂവല്ലരീമാലയാ
പ്രേമാവേശവിവർദ്ധിതാധികരസസ്മേരാതിമുഗ്ദ്ധാനനാ
പൂർവ്വം താവദലഞ്ചകാര നൃപതിം പശ്ചാന്മധൂകസ്രജാ."

കാഞ്ചനമാലിക വിക്രമാദിത്യനോടു്:

"ശോകാകുലേന മനസാ കരപല്ലവാഭ്യാ-
മാദായ മംക്ഷു സരസീരുഹലോചനാ സാ
ഗാഢോപഗൂഢമുപഗുഹ്യ പുനഃ പുനസ്തം
ശൃംഗാരയോനിവശമേവ നിനായ മന്ദം."

തൃതീയസർഗ്ഗത്തിലെ പർവ്വതവർണ്ണനവും മററും ഹൃദ്യമായിരിക്കുന്നു.

നീലകണ്ഠസന്ദേശം:—നീലകണ്ഠസന്ദേശത്തിൽ 126 പദ്യങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. "ഷഡ്വിംശത്യുത്തരശതം ബത! നീലകണ്ഠസന്ദേശമേതദതിചാരുമുരുപ്രബന്ധം" എന്നു കവിതന്നെ ആ സംഖ്യ എടുത്തു കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഊരകത്തുനിന്നു ചെപ്പുള്ളശ്ശേരിക്കു ദൂരസ്ഥനായ നായകൻ വിരഹിണിയായ നായികയ്ക്കു് ഒരു മയിൽമുഖേന അയയ്ക്കുന്ന സന്ദേശമാണു് വിഷയം. പൂർവ്വോത്തരവിഭാഗമില്ല. സന്ദേശഹരൻ സഞ്ചരിക്കാനുള്ള മാർഗ്ഗം വളരെ പരിമിതമാകയാൽ കവിക്കു സമുദ്രം, പർവ്വതം മുതലായ വിഷയങ്ങളുടെ വർണ്ണനത്തിനു ധാരാളം ശ്ലോകങ്ങൾ വിനിയോഗിക്കുവാൻ സൗകര്യം ലഭിക്കുന്നു. ചെപ്പുള്ളശ്ശേരിക്കു 'ശ്രേണിക' എന്നാണു് ഗ്രന്ഥത്തിൽ പേർ നല്കിയിരിക്കുന്നതു്.

കേരളത്തിലെ സന്ദേശകാവ്യങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ മൂന്നാംകിടയിൽ നില്ക്കുന്നതിനേ പ്രസ്തുതകൃതിക്ക് അർഹതയുള്ളൂ. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ എടുത്തു ചേർക്കാം.

മയിലാട്ടം:

"കേകാഘോഷോൽകലിതലളിതഗ്രീവതുണ്ഡാഭിരാമ-
വ്യാലീനാങ്ഗോദ്ചലിതവിലസച്ചന്ദ്രകോദ്യൽച്ഛഖണ്ഡൈഃ
ഗൗരീനാഥം പരമപുരുഷം യത്ര തേ ലാസ്യഘോഷൈ-
ർല്ലീലാലോലൈർദ്വിജവര! സഖേ! ഭക്തിപൂർവം ഭജേഥാഃ."

കാളകൾ:

"നാനാഭാരോദ്വഹനവിനമൽപൃഷ്ഠഭാഗോന്നതാംസ-
ഗ്രീവാഭംഗാഞ്ചിതഘണഘണാഘോഷഘണ്ടാനിനാദൈഃ
ഗോത്രാകാരൈർവ്വടകവടഭീശ്ചോദ്യമാനൈർവൃഷൗഘൈ-
രധ്യാചേഷ്യാ സതതമയി തേ ഹന്ത! രഥ്യാ വിഭാതി."

ഹൈദരാലിയും സാമൂതിരിയും തമ്മിൽ യുദ്ധം:

"തത്രൈവാസീദയിതലിബലേനാചലാംഭോധിഭർത്തു-
സ്തീവ്രാഘാതാപതിതവിശിഖോൽകൃത്തബാഹൂരുകണ്ഠം
മേദോമജ്ജാമിളിതഗളിതോദ്രിക്തരക്തപ്രവാഹം
ഹാഹാകാരം തുമുലമതിഭീതിപ്രദം സംപ്രഹാരം."

ബ്രഹ്മചാരികൾ:

"മൗഞ്ജീകൃഷ്ണാജിനപരിമിളദ്ബ്രഹ്മസൂത്രാഞ്ചിതാംഗാ
ഭാരദ്വാജാഃ കരധൃതസമിൽഖണ്ഡകണ്ഡീരദണ്ഡാഃ
സർവ്വത്രാസ്മിൻ ശ്രുതിസുഖപരാസ്സഞ്ചരന്തി ദ്വിജേന്ദ്രാഃ
കേകാഭിസ്താനുപചര സഖേ! ഷഡ്ജസംവാദിനീഭിഃ."

നീലകണ്ഠസന്ദേശം വിക്രമാദിത്യചരിതത്തെ അപേക്ഷിച്ച് ഗുണോത്തരമാണ്. അതുതന്നെയാണ് കവിയുടെ ആദ്യത്തെ കൃതിയും.

ഭാഗവതം ഏകാദശം കിളിപ്പാട്ട്:—ഈ കിളിപ്പാട്ട് ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടു ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള ഭാഗം പകർത്താനേ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. ആ ഭാഗമാണ് താഴെ കാണുന്നത്.

"ബാദരായണമുഖനിർഗ്ഗതം ഭാഗവതം
സ്കന്ധങ്ങളതിലേഴുമഞ്ചുമുള്ളതിലിഹ
തുഞ്ചത്തു മേവും രാമദാസനാമെഴുത്തച്ഛ-
നച്യുതൻതങ്കൽ ഭക്തി മുഴക്കനിമിത്തമായ്
നവമസ്കന്ധത്തോളമുള്ളൊരു കഥയെല്ലാം
ഭാഷയിലൊരു (ചാരു)ഗീതമായുരചെയ്താൻ;

അതുകൊണ്ടിന്നു സാക്ഷാലീശ്വരതത്വമൊട്ടി-
പ്രാകൃതന്മാരായോക്കമറിവാനായിതല്ലോ.
തദനു പുറയന്നൂരെന്നേററം പ്രസിദ്ധമാ-
യുള്ളോരു ഗൃഹമതിലുളവായൊരു നല്ല
വേദപാരഗനാകും ഭൂസുരോത്തമൻതാനും
പ്രാകൃതന്മാരായുള്ളോക്കറിവാനായിത്തന്നെ
ദശമസ്കന്ധത്തിങ്കലുള്ളോരു കഥയതും
ഭാഷയിൽത്തന്നെയൊരു ഗീതമായുരചെയ്താൻ.
അങ്ങനെയിരിപ്പോരു ഭൂസുരോത്തമൻ ചൊന്ന
മാർഗ്ഗത്തെത്തന്നെയവലംബനമാക്കി ഞാനും
ഭാഷയിൽത്തന്നെയേകാദശത്തിലുള്ള കഥ''

പുറയന്നൂരിൻെറ ദശമത്തിനുമേലാണു് പുന്നശ്ശേരിയുടെ ഏകാദശത്തിൻെറ പ്രാദുർഭാവമെന്നു് ഈ വരികളിൽനിന്നു നാം അറിയുന്നു. വാസനാശൂന്യനായ ഒരു പണ്ഡിതൻ ദ്വിതീയാക്ഷരപ്രാസംകൂടി ഉപേക്ഷിച്ചു കിളിപ്പാട്ടുണ്ടാക്കിയാൽ അതു് എങ്ങനെയിരിക്കുമെന്നു് ഈ വരികൾ നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു. വെറുതെയല്ല പ്രസ്തുതകൃതിക്കു പ്രചാരം സിദ്ധിക്കാതെപോയതു്.

വടക്കേടത്തു കൊച്ചുശങ്കരൻമൂസ്സതു് — ചരിത്രം:—വടക്കേടത്തു കൊച്ചുശങ്കരൻമൂസ്സതു തൃപ്പറയാററു വടക്കേടത്തില്ലത്തിൽ ജനിച്ചു. ആ ഇല്ലം ഇപ്പോഴില്ലെന്നറിയുന്നു. അതിൻെറ ശാഖകളാണു് പെരുവനത്തു കറുത്തമിററവും വെച്ചൂർ കൊളശ്ശേരിയും ഇല്ലങ്ങൾ. മൂസ്സതും ദേശമംഗലത്തു് ഉഴുത്തിരവാരിയരോടാണു് വ്യാകരണം അഭ്യസിച്ചതു് എന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാകയാൽ പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധമാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലമെന്നു് ഉറപ്പിച്ചുപറയാം. ഭാഷാചരിത്രത്തിൽ അദ്ദേഹം 950-ാമാണ്ടിനും 1008-ാമാണ്ടിനും ഇടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്നതായി പറയുന്നു. ആ കാലഗണന അംഗീകരിക്കാവുന്നതാണു്. വ്യാകരണത്തിലും വേദാന്തത്തിലും മൂസ്സതു പാരംഗതനായിത്തീന്നു. വളരെക്കാലം പാലിയത്തു താമസിച്ചു് അവിടത്തെ കുടുംബാംഗങ്ങളെ സംസ്കൃതം പഠിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹംതന്നെയാണു് അവിടത്തെ ഗ്രന്ഥപ്പുരയും പരിഷ്കരിച്ചതു്. കറുത്തമിററത്തെ ഇല്ലം പാലിയത്തുനിന്നു പണിയിച്ചുകൊടുത്തതാണു്. ആ ഇല്ലത്തേക്കു് ഇന്നും ഗുരുദക്ഷിണയെന്ന നിലയിൽ ആണ്ടുതോറും ഒരു ആദായം അവിടെനിന്നു കിട്ടിവരുന്നുണ്ടു്. മൂസ്സതു സിദ്ധാന്തകൌമുദി പൂർവാർദ്ധത്തിനും ഭാഗവതം ഏകാദശസ്കന്ധത്തിനും ഓരോ വ്യാഖ്യാനം രചിച്ചിട്ടുള്ളതിനുപുറമേ ധാതുപാഠകാരിക എന്നൊരു വ്യാകരണഗ്രന്ഥവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ആദ്യത്തേതിനു് അർത്ഥപ്രകാശിക എന്നും രണ്ടാമത്തേതിനു സദർത്ഥപ്രകാശിക എന്നുമാണു് സംജ്ഞ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അർത്ഥപ്രകാശികയ്ക്കു വിമർശിനി എന്നും പേരുണ്ടു്. ഏകാദശസ്കന്ധത്തിലെ 31 അധ്യാ

യങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെ 20 അധ്യായങ്ങൾക്കുള്ള വ്യാഖ്യാനമേ ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ളു. രണ്ടു വ്യാഖ്യാനങ്ങളും സവ്ങ്കഷങ്ങളും ഗ്രന്ഥതിന്റെ അന്യാദൃശമായ വൈദുഷ്യത്തിനു മൂദ്ധാഭിഷിക്തോദാഹരണങ്ങളുമാകുന്നു.

അത്ഥപ്രകാശിക:—പ്രസ്തുതവ്യാഖ്യാനം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

"ജടാജൂടഗുഢഹ്രദിന്യംബുപാത-
ത്രുടദ്ഭസ്മകണ്ഠസ്സുരൽകാളകൂടഃ
നടാനാം വരേണ്യസ്സ്വനൃത്താവസാനേ
കടാക്ഷേണ മാം പാലയേന്നീലകണ്ഠഃ.

മട്ടൂരും തട്ടൂരാൻ നത്വാ സദ്ഗുണാനുദ്ഗുണന്നുനീൻ
വ്യാഖ്യാം സിദ്ധാന്തകൗമുദ്യാഃ കരോമ്യത്ഥപ്രകാശികാം."

താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ അതിലുള്ളവയാണ്.

"ശങ്കരശങ്കരവിപ്രഗ്രഥിതായാം കൗമുദീവിമശിന്യാം
ഇത്ഥമജന്തനപുംസകലിംഗാസ്സമുപവിചാരിതാഃ ക്രമശഃ."
"കേരളശങ്കരബാഡവശങ്കരകൃതകൗമുദീവിമശിന്യാം
ക്ലീബഹലന്തവിചാരസ്സമാപിതോഥാവ്യയാത്ഥസുവിമൾഃ."

ശങ്കരബാഡവൻ എന്നാൽ ശിവദ്വിജൻ—അതായതു മൂത്തതു്—എന്നത്ഥം. മഹാഭാഷ്യം, നാഗോജിഭട്ടന്റെ ലഘുശബ്ദേന്ദുശേഖരം, ഭോജരാജാവിന്റെ ശൃംഗാരപ്രകാശം തുടങ്ങിയ പല പൂവ്വഗ്രന്ഥങ്ങളേയും ഗ്രന്ഥകൃത്തു സന്ദഭോചിതമായി സ്മരിക്കുന്നുണ്ടു്. ആവശ്യമുള്ള ഘട്ടങ്ങളിൽ മേല്പത്തൂർ ഭട്ടതിരിയെ അനുകരിച്ചു കാരികകളും രചിച്ചു ചേത്തിരിക്കുന്നു.

"വിസ്തരസ്ത്വിഹ വിജ്ഞേയോ ബൃഹച്ഛബ്ദേന്ദുശേഖരാൽ
ഇത്യുക്തം നാഗഭട്ടേന ലഘുശബ്ദേന്ദുശേഖരേ.

ചന്ദ്രമവ്യയമിത്യാഹ ശൃംഗാരേ ഭോജഭൂപതിഃ,
ക്രിയാവിശേഷണമിതി പരേ പ്രാഹുമ്മനീഷിണഃ.

ചന്ദ്രം മന്ത്രയതേമാത്യൈസ്സ്വസ്രാ ചന്ദ്രം യയുവ്യയഃ
പാരാവതാഖ്യാ യുദ്ധേഷു ചന്ദ്രം തിഷ്ഠന്തി സൈനികാഃ.

യജ്ഞപാത്രപ്രയോഗേ തു ചന്ദ്രം പാത്രാണി സാദയേൽ
അഭിവ്യക്തിഃ പ്രസിദ്ധിസ്സ്യാദ് ചന്ദ്രം പവ്വതനാരദേ."

സദത്ഥപ്രകാശിക:—സദത്ഥപ്രകാശിക ആരംഭിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണു്.

"പരപദമധിരോഢും പ്രാത്ഥിതഃ പാദ്മമുഖ്യൈ-
ദ്ധരണിഭരനിരാസത്രാന്തിഭാരാദിവൈകഃ

രഹസി നിജരഹസ്യം പ്രോച്യ സഖ്യേ നൃവിഷ്ണു-
സ്സഹസിതമുഖപദ്മസ്സായതാം നോ മുകുന്ദഃ.

നിജശിഷ്യപാലിയേശപ്രാർത്ഥനയാ ശങ്കരാഖ്യശിവവിപ്രഃ
ഭാഗവതൈകാദശഗാഃ പ്രാക്തനവിവൃതീസ്സമുച്ചിനോമുദ്യേ.

പ്രവൃത്തിതഃ പരാനന്ദകൃഷ്ണക്രീഡാനുവർണ്ണിതാ
തന്നിവൃത്ത്യാ പരാനന്ദപദാരോഹോനുവർണ്ണ്യതേ.''

തന്റെ ശിഷ്യനായ പാലിയത്തച്ചന്റെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചാണ് പ്രസ്തുതകൃതി രചിച്ചതെന്നു രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ദശമസ്കന്ധത്തിൽ ആചാര്യൻ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാന്റെ ലീലകളെ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം ജനങ്ങളെ ആ ലീല ശ്രവിക്കുകയും സ്മരിക്കുകയും ചെയ്തു ഭക്ത്യുന്മുഖരാക്കുന്നതിനാണെന്നും തദനന്തരം ഏകാദശസ്കന്ധത്തിൽ അവർക്ക് ആത്മതത്വോപദേശം ചെയ്യുന്നു എന്നും വ്യാഖ്യാതാവു വിശദീകരിക്കുന്നു. മുസ്സതു ലക്ഷ്മീധരന്റെ അമൃതതരങ്ഗിണിയേയും രാഘവാനന്ദന്റെ കൃഷ്ണപദിയേയുമാണ് പ്രായേണ ഉപജീവിക്കുന്നതെങ്കിലും സ്വകപോലകല്പിതമായും അദ്ദേഹം പല രഹസ്യാർത്ഥങ്ങളും ഉൽഘാടനം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഈ മൂന്നു വ്യാഖ്യാനങ്ങളും ''തദർത്ഥങ്ങളെ സമ്യക്കായ് പ്രകാശനം ചെയ്യുന്നു'' എന്നാണ് അദ്ദേഹം പറയുന്നതു്. കൃഷ്ണശബ്ദത്തിനു സദാനന്ദാത്മകത്വവും മററും വ്യാകരണരീത്യാ നിഷ്പാദിപ്പിക്കുന്നതു വിസ്മയകരമായിരിക്കുന്നു.

ധാതുപാഠകാരികഃ—ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപക്രമം താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്.

''ശാന്തമപി യൽ സ്വകീയൈഃ കാന്തിഭരൈർദ്ധ്വാന്തമാന്തരം ഹന്തി
ഹന്ത! മമ സിന്ധുരാസ്യം ഹന്തു മഹസ്തിമിരമന്തരായാഖ്യം.

അകല്മകാരുണ്യരസാവസേകാ-
ച്ചികിത്സകൗഘൈരചികിത്സ്യമാന്ധ്യം
ലോകസ്യ യാ സംശമയേദ് ഗിരാന്താ-
മേകാവലംബാം ജനനീമുപാസേ.

ധൂമക്രോധപതിഗ്ഗുംഭഃ സോമഃ പുരുവനാധിപഃ
രാമശ്ചന്ദ്രനദീനാഥശ്ചാമോദം പ്രദിശന്തു മേ.

ഗുരുപാദാംബുജധ്യാനപരിശോധിതമാനസാഃ
പ്രക്രിയാപൂർവ്വസർവ്വസ്വധാതുഖണ്ഡപയോനിധേഃ.
സാരസർവ്വസ്വമുദ്ധൃത്തും സഹായാസ്സന്തു മേ ബുധാഃ.''

പ്രക്രിയാസർവ്വസ്വത്തിലെ ധാതുഖണ്ഡത്തിന്റെ സാരസർവ്വസ്വമാണ് കാരിക. മുസ്സതിന്റെ പ്രകൃഷ്ടമായ വൈയാകരണത്വത്തിനു പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥവും നിദർശനമായി നിലകൊള്ളുന്നു. കുമാരസംഭവത്തിലെ

''സപ്തർഷിഹസ്താപചിതാവശേഷാണി'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ ആദ്യത്തെ പദം കർമ്മധാരയസമാസമാണെന്നു മൂസ്സതും തൽപുരുഷസമാസമാണെന്നു കൊടുങ്ങല്ലൂരെ ഒരു തമ്പുരാനും വാദിക്കുകയും ഇരുകൂട്ടരും പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളെ സന്ദേഹപരിഹാരത്തിനു ക്ഷണിക്കുകയും ചെയ്തു. മല്ലിനാഥന്റെ വ്യാഖ്യാനമനുസരിച്ചു ശാസ്ത്രികൾ പ്രകൃതത്തിൽ സമാസം തൽപുരുഷനാണെന്നു വിധിച്ചു. എന്നാൽ മൂസ്സതിനു അവലംബം അണ്ണാമലയുടെ വ്യാഖ്യാനമായിരുന്നു.

> ''അരുണാചലനാഥസാധുസൃഷ്ടേ
> കരുണാവാരിധിമല്ലിരൂപദിഷ്ടേ
> സരസേ പഥി കർമ്മധാരയാഖ്യേ
> പ്രതിപദ്യേത ഹി കാപഥം കഥം ജ്ഞഃ?''

എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചോദ്യം.

കടത്തനാട്ടു ശങ്കരവർമ്മത്തമ്പുരാൻ—ചരിത്രം:—കടത്തനാട്ടു ശങ്കരവർമ്മത്തമ്പുരാൻ 976-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. പ്രസിദ്ധമായ പൊറളാതിരിരാജവംശത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. 'ഒഞ്ചിയിൽ അപ്പുത്തമ്പുരാൻ' എന്ന പേരിലാണു് വടക്കേ മലബാറിൽ ഇന്നും അദ്ദേഹം അധികമായി സ്മരിക്കപ്പെടുന്നതു്. കടത്തനാട്ടു രാജാക്കന്മാരുടെ കുലദൈവതമായ ലോകനാർകാവിൽ ഭഗവതി(ലോകാംബ)യുടെ നിത്യോപാസകനും വിശിഷ്ടകവിയും സർവോപരി അനുഗൃഹീതനായ ഒരു ദൈവജ്ഞനുമായിരുന്നു അപ്പുത്തമ്പുരാൻ. സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്തു് (1005-ാമാണ്ടു്) തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു് അവിടത്തേയും അച്ഛൻ ചങ്ങനാശ്ശേരി രാജാ രവിവർമ്മ കോയിത്തമ്പുരാന്റേയും കിളിമാനൂർ വിദ്വാൻ ചെറുണ്ണിക്കോയിത്തമ്പുരാന്റേയും ജാതകങ്ങൾ നിഷ്കൃഷ്ടമായി മരണദിനങ്ങൾകൂടി കാണിച്ചു് എഴുതിക്കൊടുത്തു തൃക്കയ്യിൽനിന്നു 3636 പണം സമ്മാനം വാങ്ങി. താൻ 1014-ാമാണ്ടു മരിക്കുമെന്നുള്ള വസ്തുതയും അദ്ദേഹം തിരുമനസ്സറിയിച്ചിരുന്നു. അതുപോലെതന്നെ ആ നിര്യാണം സംഭവിച്ചു എന്നറിഞ്ഞപ്പോൾ ഒന്നിലധികം കാരണങ്ങളാൽ അവിടുന്നു വിഷണ്ണനായിത്തീർന്നു എന്നു പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു.

സദ്രത്നമാല:—ശങ്കരവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ കൃതികളിൽ സദ്രത്നമാല എന്ന ഗണിതഗ്രന്ഥംമാത്രമേ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. ഗണിതവിഷയത്തിൽ കേരളീയർ പ്രമാണതേന അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥമാണതു്. ആറു പ്രകരണങ്ങൾ ആചാര്യൻ അതിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു. സദ്രത്നമാലയുടെ പീഠികാരൂപത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിട്ടുള്ള ശ്ലോകങ്ങളാണു് ചുവടേ ചേർക്കുന്നതു്.

"ശ്രീപാർവ്വത്യാഖ്യ ലോകാവനിധരമഹിതാ-
ഗാരസാന്നിധ്യവത്യാഃ
പാദാംഭോജം ഗുരൂണാമപി സതതമനു-
സ്മൃത്യ നത്വാരുണാദീൻ,
ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രാബ്ധികീർണ്ണാം വിശദഗണിതസാ-
രോക്തിസദ്രത്നമാലാം
സംക്ഷിപ്യൈനാം ലിഖാമഃ പിപഠിഷുജനസ-
ന്ധാരണസൗലഭ്യതാം.

നിരുപാധികൃപാനിധീനുപാസേ
ക്ഷിതിപപീയൂഷമയൂഖോ മഹാനുഭാവാൻ
യദനുഗ്രഹതോ വിധൂതദോഷഃ
പരിപൂർണ്ണാഖിലമങ്ഗലോ ഭവേയം.

ശ്രീപോർളാതിരിവംശമൗക്തികമണേഃ ശ്രീകേരളാലംകൃതേ-
രാര്യസ്യോദയവർമ്മണശ്ശുഭമതേഃ ശ്രീമൈത്രീഭൂമീപതേഃ
ശ്രീമത്സോദരരാമവർമ്മയുവരാജാര്യാജ്ഞയാ തനുതേ
തന്ത്രം ശങ്കരവർമ്മണേദമഖിലജ്യോതിർവ്വിദാം പ്രീതയേ.

ക്വേദമതിനിഗൂഢാർത്ഥം ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം? ക്വ ചാഹമല്പമതിഃ?
ശ്രീഗുരുചരണാംബുരുഹസ്മരണം കിം കിം ന സാധയതി?"

ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു് അന്നത്തെ കടത്തനാട്ടുരാജാവു് ഉദയവർമ്മത്തമ്പുരാനും യുവരാജാവു രാമവർമ്മത്തമ്പുരാനുമായിരുന്നു എന്നും തന്റെ ജ്യേഷ്ഠനായ ആ രാമവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ ആജ്ഞനിമിത്തമാണു് ശങ്കരവർമ്മത്തമ്പുരാൻ പ്രസ്തുതതന്ത്രം രചിച്ചതെന്നും സ്ഫുടീഭവിക്കുന്നു. 'മൈത്രീ' എന്നാൽ ഘടോൽകചൻ. കടത്തനാട്ടിനു സംസ്കൃതത്തിൽ ഘടോൽകചദേശം എന്നാണു് സംജ്ഞ.

ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ കലിസംഖ്യ കാണിക്കുന്ന ഒരു പദ്യം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"ലോകാദ്യാരാമവാസേ ത്രിദശമുനിസുസം-
ഘാതപദ്യോത്തമാഢ്യാ
ലോകാക്ഷിപ്രീതിദാ സ്വർണ്ണമയഗുണയുതാ
ത്വൽപദാലംകൃതേയം
ലോകൈസ്സദ്രത്നമാലാ ഘനസുപരിമളാ
ധാര്യതേ യൈസ്സ്വ കണ്ഠേ
ലോകാംബാസിദ്ധസേവ്യേ കലയ സതതമേ-
തേഷു സന്മംഗളാനി."

ഈ പദ്യത്തിൽ "ലോകാംബാസിദ്ധസേവ്യേ" എന്ന കലിവാക്യം 999-ാമാണ്ടാണു് സദ്രത്നമാലയുടെ നിർമ്മിതി എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

ഗ്രന്ഥകാരനു പാശ്ചാത്യസംപ്രദായത്തിലുള്ള ഗണിതവും അറിവുണ്ടായി രുന്നു എന്നു പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്നു് അഭിജ്ഞന്മാർ സയുക്തികമായി അനുമാനിക്കുന്നു.

സദ്രത്നമാലയുടെ ഭാഷാവ്യാഖ്യാനം:—ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു് ഒരു ഭാഷാവ്യാഖ്യ ഏതോ ഒരു പണ്ഡിതൻ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിൻെറ സ്വരൂപം അധോലിഖിതങ്ങളായ പംക്തികളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്ന താണു്.

"അവിടെ നടേ ഗണിതപ്രത്യക്ഷം സംഖ്യാരൂപേണ ആകയാൽ അതിൻെറ സംജ്ഞകളെ പറയുന്നു—ഏകമിത്യാദി........പരാർദ്ധം. ഇ ങ്ങിനെ പതിനെട്ടു സ്ഥാനത്തിനും മേല്പെട്ടും സംഖ്യകൾക്കു് അവധി ഇല്ല. എങ്കിലും അവററകൾക്കു വേറെ പേരിട്ടിട്ടില്ല. ഒന്നിൻെറ കീഴ്പെട്ടും ഒന്നിൻെറ ദശാംശം, ശതാംശം, സഹസ്രാംശം, കോട്യംശം, പരാർദ്ധാംശം ഇങ്ങിനെ ഊഹിച്ചുകൊള്ളുക."

രണ്ടു മുക്തകങ്ങൾ:—ശങ്കരവമ്മത്തമ്പുരാൻ ലോകാംബയെ പ്പററി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ശ്ലോകം പ്രസിദ്ധമാണു്.

"വിശ്വസാക്ഷിണി! ശിവേ! പരിപാഹി—
ത്യർത്ഥനാം മമ വൃഥാ യദി കുര്യാഃ
വിഷ്ണുഗൃധ്രപുരതശ്ശവഭോക്തുഃ
ക്രോഷ്ടുരംബ! തവ നാസ്തി വിശേഷഃ."

മറേറതു് ഒരു യമകാലംകൃതമായ ഭാഷാശ്ലോകമാണു്.

"ശിവ ശിവ ലിംഗം പോയീ
ക്ഷേത്രങ്ങളിലും, നൂണാണ്ടു ലിംഗം പോയീ,
സതിമാരുമ്മാറായീ,
സാമിഷമന്നം ഭുജിക്കുമുമ്മാറായീ."

ഇതിൽ ടിപ്പുവിൻെറ കലാപകാലത്തിൽ മലബാറിലെ ഹിന്ദുക്കളുടെ ശോച്യാവസ്ഥയെ കവി വർണ്ണിക്കുന്നു.

ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം കാവ്യം:—ചിറയ്ക്കൽത്താലൂക്കിൽ കരിവെ ള്ളൂർ കോട്ടൂർ നമ്പിയാരേയും അദ്ദേഹത്തിൻെറ കുചേലകഥ കൈകൊ ട്ടിക്കളിപ്പാട്ടിനേയും പററി അടുത്ത അധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും. ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം എന്ന സംസ്കൃതകാവ്യത്തിൻെറ കർത്താവായ കോട്ടൂർ നമ്പീശൻ മറെറാരു ദേശക്കാരനാണു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗൃഹം കൊയിലാണ്ടി തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു് ഉദ്ദേശം എട്ടു നാഴിക കിഴക്കു മാറി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവിടെത്തന്നെയാണു് വേട്ടക്കൊരുമകൻെറ നിത്യസാന്നിധ്യത്താൽ പ്രസിദ്ധമായ പാലിശ്ശേരിക്കോട്ട. ഈ നമ്പീ

ശൻ കവിവരേണ്യനായ കടത്തനാട്ട വാസുനമ്പിയുടെ പൂർവികനാണ്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പകർത്തുന്നു.

"ശ്രീമൽക്രോഷ്ടുപുരാധീശം പ്രണിപത്യ രമാപതിം
ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം വക്ഷ്യേ ശ്രീശുകേന പ്രകീർത്തിതം.

പുരാ വിദർഭവിഷയേ സർവസമ്പത്സമന്വിതഃ
ആസീൽ സർവഗുണോപേതോ ഭീഷ്മകോ നാമ ഭൂപതിഃ.

രുക്മിപ്രഭൃതയോ രാജ്ഞസ്തസ്യാസൻ പഞ്ച സൂനവഃ
രുക്മിണീതി സ്വസാ തേഷാം കന്യാ കാചന ചാഭവൽ.

കന്യകാജന്മതോ രാജാ ധന്യോƒത്യന്തമുദിതോ ഭൃശം
സർവേ ജനാഃ പ്രീതിമാപുസ്തയാ കോമളരൂപയാ."

ശ്രീകൃഷ്ണചരിതമെന്നാണ് പേരെങ്കിലും രുക്മിണീസ്വയംവരം കഥ മാത്രമേ അതിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെടുന്നുള്ളു. ശ്രീരാമോദന്തത്തെ അനുകരിച്ചാണ് പ്രസ്തുതകൃതി രചിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

ദമയന്തീകല്യാണം നാടകം:—ദമയന്തീകല്യാണം നാടകം ദ്രാവിഡദേശീയനായ രംഗനാഥൻ എന്നൊരു കവിയുടെ വാങ്മയമാണ്. ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചന ശുചീന്ദ്രത്തുവച്ചായിരുന്നു. "ജനസ്യ കരതലേ പി സുകൃതം ഉഷ്ണതഞ്ച ചിത്രഭാനുസാക്ഷിതചാൽ തസ്യ ശുചീന്ദ്രാഖ്യസ്യ ശ്രീപരമേശ്വരസ്യ ഭഗവതോ വസന്തോത്സവം വിലോകയിതുമധികൌതുകതേ്വന സമാഗതാനാം........" എന്നു പ്രസ്താവനയിൽ കാണുന്നു. കാലം കാർത്തികതിരുനാറം മഹാരാജാവിന്റേതാണോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. സ്വദേശത്തെപ്പററിയും തന്നെപ്പററിയും അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പറയുന്നു.

"മുനേരഗസ്ത്യസ്യ സമീപവാസാ-
ന്മുക്താപദോ യത്ര ജനാ വസന്തി;
മുഖ്യാ സരിദ് ഭാതി ച താമ്രവർണ്ണീ
മുക്താഫലം ഭൂഷണമേവ പൃഥ്വ്യാഃ.

യസ്മിൻ മഹീസുരവരാ മഹതാം മഹിമ്നാം
സീമാന ഏവ നിയമൈകപരാഃ പ്രഥന്തേ;
യേഷാം ത്രയീജപവിധൗ ഭഗവാന്മഹേന്ദ്രോ
ഹർഷേണ വർഷതി നിതാന്തമവഗ്രഹേ ച.

ശ്രീരംഗനാമാ കവിരത്നമത്ര
ഷട്കർമ്മചൂഡാഭരണം വിഭാതി
മഹീയസോ യസ്യ ഗിരാമഗമ്യം
മാഹാത്മ്യമത്യന്തപവിത്രചിത്രം.

വിദ്വജ്ജനാഭ്യർത്ഥനയൈവ ലക്ഷ്യം
സാധുത്വമേതസ്യ ഹി നാടകസ്യ
വൈകണ്ഠകണ്ഠാസികയാന്മമേയോ
ഗുണപ്രകർഷഃ ഖലു കൗസ്തുഭസ്യ.''

കവിത മനോഹരമാണ്. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന നാന്ദീശ്ലോകങ്ങൾതന്നെ നോക്കുക.

''ശൃംഗാരാർദ്രതയാ ദ്രവീകൃതനവശ്രീഹീരചന്ദ്രോപലാ
ഭംഗ്യാ ഭക്തജനാവലീകുമുദിനീമോദം ദൃഢസ്തന്വതീ
വൈമല്യപ്രസരപ്രസാദിതസമസ്താംഗാചകോരാംഗനാ
മംഗല്യം വിതനോതു വോ മുരരിപോർമ്മന്ദസ്മിതേന്ദുപ്രഭാ.

കല്യാ കല്യാണദാനേ ജഗതി ഖലു രമാ
യസ്യ കാന്താതികാന്താ
ലോകാലോകായ ഹേതു ബഹുലതരതമോ-
മോചനേ ലോചനേ ച
സാരം സാരംഗചഞ്ചദ്വരമപി ദരഹാ-
സം ദധാനഃ പ്രധാനം
ഭൂയോ ഭൂയോപി ഭദ്രം വിതരതു സ കൃപാ-
സദ്മ വഃ പദ്മനാഭഃ.''

രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകത്തിൽ കവി വന്ദിക്കുന്നതു തിരുവനന്തപുരത്തെ ശ്രീപത്മനാഭമൂർത്തിയെയാണ്.

നാല്പതാമധ്യായം

കിളിപ്പാട്ടുകളും ആട്ടക്കഥകളും

ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം തുടർച്ച്

കല്ലേക്കുളങ്ങര രാഘവപ്പിഷാരടി (900–970)—ജീവചരിത്രം:—പാലക്കാട്ടുതാലൂക്കിൽ അകത്തേത്തറ അംശത്തിൽ ഒലവക്കോട്ടു തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു് അര മൈൽ വടക്കുകിഴക്കായി കല്ലേക്കുളങ്ങര എന്നു പ്രസിദ്ധമായ ഒരു ഭഗവതീക്ഷേത്രവും അതിനു സ്വല്പം തെക്കു മാറി ഒരു ശിവക്ഷേത്രവുമുണ്ടു്. കല്ലേക്കുളങ്ങര ഭഗവതിയെ ഏമൂർ (ഏരുമയൂർ) ഭഗവതി എന്നും പറയുന്നു. ശിവക്ഷേത്രത്തിന്റെ വടക്കേ നടയിൽ മതിലിനെ തൊട്ടുള്ളതാണു് രാഘവപ്പിഷാരടി ജനിച്ച പിഷാരം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലം 900–ാമാണ്ടിനും 970–ാമാണ്ടിനും ഇടയ്ക്കാണെന്നു് ഊഹിക്കുവാൻ ന്യായമുണ്ടു്. പിഷാരടിയെ സംസ്കൃതം അഭ്യസിപ്പിച്ചതു സേതുമാഹാത്മ്യത്തിൽ ''കൃഷ്ണനാമഗ്രജന്റെ കാരുണ്യമുണ്ടാകണം'' എന്നും, വേതാളചരിത്രത്തിൽ ''വിഷ്ണുപാദാനുഷക്തൻ കൃഷ്ണനാം ഗുരുവിന്റെ ധൃഷ്ണുവാം കൃപയെന്നിൽത്തൃഷ്ണ ചെറവുണ്ടാകണം'' എന്നും അദ്ദേഹം വന്ദിച്ചിട്ടുള്ള തന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ കൃഷ്ണപ്പിഷാരടിതന്നെയായിരിക്കണം. ആ ഭാഷയിൽ വ്യാകരണാന്തം പരിനിഷ്ഠിതമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചതിനുപുറമേ കവി ജ്യോതിഷത്തിലും നിപുണനായിത്തീർന്നു. തദനന്തരം ഒരു വിദ്യാലയം സ്വന്തമായി ഏർപ്പെടുത്തി അതിൽ ശിഷ്യന്മാരെ സംസ്കൃതം പഠിപ്പിച്ചു താമസിക്കുകനിമിത്തം അക്കാലത്തു് അദ്ദേഹം മണലൂരെഴുത്തച്ഛൻ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടുവന്നു. പിഷാരടിയുടെ പ്രധാനശിഷ്യൻ കടിയംകുളത്തു ശൂപ്പമേനോനാണു്. മേനോൻ കാവേരീമാഹാത്മ്യത്തിൽ ''ഗോവൃന്ദാരകന്മാരും രാഘവാചാര്യേന്ദ്രനും ഗോവിന്ദാചാര്യൻതാനും തുണപ്പാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ'' എന്നും, ''ധീമന്മാനസഹംസമണലൂരാചാര്യേന്ദ്രശ്രീമൽപാരമ്പര്യക്ഷീരാബ്ധിശീകരഭൂതൻ'' എന്നും ശൌനാരിമാഹാത്മ്യത്തിൽ ''രാഘവനായ ഗുരുനാഥന്റെ കൃപാബലം ലാഘവമെന്നിയേ സംപൂർണ്ണമായുണ്ടാകണം'' എന്നുമുള്ള പംക്തികളിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുള്ള രാഘവനും മണലൂരാചാര്യനും അദ്ദേഹമാകുന്നു. പാരമ്പര്യശബ്ദത്തിനു ഗുരുശിഷ്യബന്ധമെന്നു് അർത്ഥം കല്പിച്ചാൽ മതി എന്നു തോന്നുന്നു. മണലൂരാണു് പിഷാരടിയുടെ മൂലകുടുംബം എന്നറിയാം. പിഷാരടിക്കുമുൻപു് ആ കുടുംബത്തിൽ പണ്ഡിതനായ മറ്റൊരു സംസ്കൃതാധ്യാപകൻ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തെയാണു് ശൂപ്പമേനോൻ പരാമർശിക്കുന്നതെന്നും വരാനും പാടില്ലായ്കയില്ല. എന്നാൽ അതിനു തെളിവൊന്നും കിട്ടീട്ടില്ല.

അതിൽപ്പിന്നീട് പിഷാരടി അന്നത്തെ പാലക്കാട്ടു രാജാവായ ഇട്ടിക്കോമ്പി അച്ചന്റെ സദസ്യനായിത്തീൎന്നു. വേതാളചരിത്രവും പഞ്ചതന്ത്രവും ആ രാജാവിന്റെ നിയോഗമനുസരിച്ചാണു് അദ്ദേഹം നിൎമ്മിച്ചതു്.

"അതിപാമരനഹം മതിപോലിട്ടിക്കോമ്പി-
ക്ഷിതിപാജ്ഞയാ പുനരിതു ഭാഷയാക്കുവൻ;
തരണിനിയോഗത്താലരുണൻപോലും തമോ-
ഹരണം ചെയ്യുന്നീലേ കിരണമില്ലായ്കിലും?"

എന്നു് ആദ്യത്തെ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലും

"ഹരിചരണസരസിജമധുളിമധുവ്രതൻ
ഹാരിദ്രവൎണ്ണപ്രഭഞ്ജനാങ്ഗപ്രഭൻ
വിമതവനദവദഹനബാഹുപ്രതാപവാൻ
വീര്യാഭിരാമനിട്ടിക്കോമ്പിമന്നവൻ
പലരുമറിവതിനു ശുഭകഥകളിതി ഭാഷയായ്-
പ്പാടീട്ടമാറാക്കുവാൻ നിയോഗിക്കയാൽ
മതിമഹിമ മയി ചെറുതുമില്ലെന്നിരിക്കിലും
മാനം നടിച്ചിവണ്ണം ചമച്ചീടിനേൻ"

എന്നു് അവസാനത്തിലുംമാത്രമല്ല, ഓരോ കഥയുടേയും ഉപസംഹാരത്തിലും കവി തന്റെ പുരസ്കൎത്താവിനെ കൃതജ്ഞതാപൂൎവ്വം സ്മരിക്കുന്നു. പഞ്ചതന്ത്രത്തിലും

"കൂടലർകാലനിട്ടിക്കോമ്പിമന്നവൻ
ഗൂഢമാം പഞ്ചതന്ത്രം ഭാഷയാക്കുവാൻ
മൂഢനാമെന്നോടു ശാസനം ചെയ്കയാൽ-
ത്തേടുന്നു ഞാനിതിന്നാഗ്രഹം മാനസേ"

എന്നൊരു പ്രസ്താവന കാണുന്നുണ്ടു്.

പാലക്കാട്ടുദേശം ഹൈദർ 932-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കീഴടക്കിയപ്പോഴും അച്ചൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തായിത്തീൎന്നു. ആ ജേതാവിനു പാലക്കാട്ടുകോട്ടയ്ക്കു കല്ലിടുവാൻ മുഹൂൎത്തം നിശ്ചയിച്ചതു പിഷാരടിയായിരുന്നു എന്നു പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ഹൈദർ കാലാന്തരത്തിൽ അച്ചനെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കി ശ്രീരങ്ഗപട്ടണത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയപ്പോഴും ഇട്ടിപ്പങ്ങി അച്ചൻ വലിയ രാജാവായി. അദ്ദേഹം നമ്മുടെ കവിയെ പല പ്രകാരത്തിൽ ഉപദ്രവിക്കുകയും അനന്യശരണനായ അദ്ദേഹം തന്റെ മനോവേദന കുലദേവതയായ കല്ലേക്കുളങ്ങര ഭഗവതിയോടുതന്നെ നിവേദനം ചെയ്കയും ചെയ്തു. ആ അവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം പാടിയ 'അറ' മാണു് "ധരാധരരാജകന്യേ" എന്നു് ആരംഭിക്കുന്ന ഗാനം.

"ധരാധരരാജകന്യേ! പാഹി മാം
കലിദോഷമോചനേ!
കൊടുമതേടിന പാപപടലം
പൊടിപെടുമാറരുളണം;
മമ കുടലതും മൂടിയണം; കാത്തിടേണം. (ധരാധര)

മന്നവനെങ്കിലുമെന്നിൽപ്പകപ്പവൻ
പിന്നെയില്ലെന്നു വരേണം;
അതിനിന്നു നീ വരം തരേണം. (ധരാധര)"

എന്നിങ്ങനെ പ്രസ്തുതഗാനം തുടൎന്നുപോകുന്നു. ആ ഇട്ടിപ്പങ്ങി അച്ചൻ 967 കന്നിമാസത്തിൽ വെടിവെച്ച് ആത്മഹത്യ ചെയ്തു. അതു കഴിഞ്ഞു പിഷാരടി തൃപ്പൂണിത്തുറയ്ക്കു പോയി വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാനെ ആശ്രയിച്ചു കുറേക്കാലം താമസിച്ചു എന്നു ചിലർ പറയുന്നതിനു തെളിവൊന്നുമില്ല. കവി മരിച്ചതു സ്വദേശത്തുവച്ചുതന്നെയായിരുന്നിരിക്കണം. 990 വരെ അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നുവോ എന്നുള്ളതും സംശയാസ്പദമാണ്. വേതാളചരിത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രതീകം 991 മിഥുനമാസത്തിൽ എഴുതിയതു കൊടുങ്ങല്ലൂരിനു സമീപമുള്ള ഒരു ഭവനത്തിൽനിന്നു കിട്ടിട്ടുണ്ട്.

കൃതികൾ:—രാഘവപ്പിഷാരടിയുടെ കൃതികളായി (1) സേതുമാഹാത്മ്യം (2) വേതാളചരിത്രം (3) പഞ്ചതന്ത്രം ഈ മൂന്നു കിളിപ്പാട്ടുകളും രാവണോത്ഭവം ആട്ടക്കഥയുമേ നമുക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. നളചരിതം അഞ്ചു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥയായി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥം തൃപ്പൂണിത്തുറ ഊട്ടുവെപ്പിലുണ്ട്. അതു പിഷാരടിയുടെ വാങ്മയമല്ലെന്നും പ്രത്യുത മധ്വമതാവലംബിയായ വീരകേരളവൎമ്മത്തമ്പുരാൻ തന്നെയാണ് അതിന്റെ പ്രണേതാവെന്നും ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാം. ആ നൃത്യപ്രബന്ധത്തിലെ ആദ്യത്തെ ശ്ലോകമാണ് അടിയിൽ ചേൎക്കുന്നതു്.

"ദേവാരോ ഹയമേധമുഖ്യമഖകൃച്ഛ്രീമധ്വശാസ്ത്രാശ്രിതോ
ദേവദ്രുസ്സുജനാൎത്ഥിനാം പുരഹരേന്ദ്രാനംഗദേവോപമഃ
ഓജഃപ്രാഭവരൂപരൂപസുഗുണേഷ്വാസീൽ സുനീതിസ്സുധീ-
ൎഗ്ഗോവിന്ദാംഘ്രിരതസ്സദാ നിഷധഭൂപശ്ചക്രവൎത്തീ നളഃ"

നളമഹാരാജാവിനെ മധ്വശാസ്ത്രാശ്രിതനാണെന്നു വൎണ്ണിക്കുന്നതു തമ്പുരാന്റെ കവനപരിപാടിക്കേ യോജിക്കുന്നുള്ളു. അവിടത്തെ ആട്ടക്കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഞാൻ നളചരിതം ഉൾപ്പെടുത്തീട്ടുമുണ്ട്. അങ്ങനെ നോക്കുമ്പോൾ രാവണോത്ഭവം തൃപ്പൂണിത്തുറെവെച്ചാണ് കവി നിൎമ്മിച്ചതെന്നുള്ള ചിലരുടെ അഭ്യൂഹവും അനാസ്പദമാണെന്നു വന്നുകൂടുന്നു.

ചാണക്യസൂത്രം പിഷാരടിയുടെ കൃതിയാണെന്നു വാദിക്കുന്നതും യുക്തിസഹമല്ല. 921-ാമാണ്ടു പകർത്തിയെഴുതിയ ആ കിളിപ്പാട്ടിന്റെ ഒരു പ്രതീകം കണ്ടുകിട്ടീട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ ഇതിനുമുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

സേതുമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ട്:—സേതുമാഹാത്മ്യവും വേതാളചരിത്രവും പിഷാരടിയുടെ രണ്ടു ബൃഹൽകാവ്യങ്ങളാണ്; സേതുമാഹാത്മ്യം (1) ചക്രകാണ്ഡം (2) വേതാളകാണ്ഡം (3) ശ്രീരാമകാണ്ഡം (4) സാധ്യകാണ്ഡം (5) കല്യാണകാണ്ഡം (6) രാമനാഥകാണ്ഡം എന്നിങ്ങനെ ആറു കാണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. കിളിയെക്കൊണ്ടല്ല തന്റെ ഒരു ഗാനകൃതിയിലും കഥ പറയിക്കുന്നതു്. നൈമിശാരണ്യത്തിൽ ഒരു കാലത്തു ശൗനകപ്രഭൃതികളായ ഇരുപത്താറായിരം മഹർഷിമാർ തപസ്സുചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന അവസരത്തിൽ അവർക്കു മുഖ്യമായ കൈവല്യസാധനം എന്തെന്നുള്ളതിനെപ്പററി സംശയമുണ്ടായി. അപ്പോൾ വ്യാസശിഷ്യനായ സൂതൻ അവിടെ യദൃച്ഛയാ ചെന്നുചേരുകയും അദ്ദേഹത്തോടു് അവർ തങ്ങളുടെ ആ സംശയത്തിനു പരിഹാരം നിർദ്ദേശിക്കണമെന്നു് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. സൂതൻ ഉടനെ "ഉണ്ടെടോ രാമേശ്വരമെന്നൊരു ദേവാലയം കണ്ടവർക്കെന്നല്ല കേട്ടവർക്കുമുണ്ടാം മോക്ഷം" എന്നു രാമേശ്വരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെ വർണ്ണിക്കുവാൻ ആരംഭിക്കുന്നു. അവിടെയുള്ള നാല്പത്തിമൂന്നോളം തീർത്ഥങ്ങളേയും അവ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഐതിഹ്യങ്ങളേയും കവി സരസമായി പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ടു്. ഭാഷ പ്രായേണ സമാകർഷകമാണെങ്കിലും സംസ്കൃതജടിലമാണു്. കേക, കാകളി, കളകാഞ്ചി ഈ മൂന്നു വൃത്തങ്ങളിലാണു് ഈ കാവ്യവും വേതാളചരിത്രവും നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

"ശങ്കര ശിവ ശിവ! ശങ്കര ശിവ ശിവ!
ശങ്കര ശിവ ശിവ! ശങ്കര ശിവ ശിവ!
തിങ്കൾതൻകലയിനാലങ്കിതമൗലേ! മണി-
ടങ്കശോഭിതപാണിപങ്കജ! മഹാദേവ!
അങ്കിലോചന! മലമങ്കകൊങ്കയിലണി-
കുങ്കമാങ്കിതതരപങ്കിലകളേബര!
സങ്കടാപഹ! വിഭോ! നിൻകഴലിണ പര-
മെൻകരളിങ്കൽ സദാകാലവും വസിക്കണം"

എന്നിങ്ങനെ ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിലുള്ള ഈരടികൾ വായിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ നാം കവിയെ അഭിനന്ദിക്കുവാൻ സന്നദ്ധരാകുന്നു. ചില വരികൾ രാമനാഥകാണ്ഡത്തിൽനിന്നു് ഉദ്ധരിക്കാം.

"നമസ്തേ രാമായ സീതാഭിരാമായ തുഭ്യം
നമസ്തേ ലോകരക്ഷാദീക്ഷിതാനുഭാവായ

അഹല്യാമോക്ഷപ്രദപാദപാംസവേ നമോ
മഹത്തചാംബുധേ! നിശാചരസംഹർത്രേ നമഃ
താടകാശരീരസമ്പാടനായ തേ നമോ
ഹാടകാഞ്ചിതഭൂഷാധാരിണേ നമോ നമഃ
കൗശികാധ്വരപ്രത്യൂഹാപഹാരിണേ നമഃ
കൗശികാരാതിപ്രാണഹാരിണേ നമോ നമഃ
മാരീചസുബാഹുമുഖ്യാശരപ്രണാശിനേ
ഘോരശാംഭവകോദണ്ഡച്ഛിദേ നമോ നമഃ
സീതാവല്ലഭായ തേ ലോകഹേതവേ നമഃ
പൂതചാരിത്രായ തേ സന്തതം നമോ നമഃ
രേണുകാത്മജപ്രശാന്തിപ്രദായിനേ നമോ
ബാണകോദണ്ഡാഞ്ചിതപാണയേ നമോ നമഃ.''

വേതാളചരിത്രം കിളിപ്പാട്ട്:—പിഷാരടിയുടെ കൃതികളിൽ എല്ലാംകൊണ്ടും പ്രഥമസ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നതു വേതാളചരിത്രംതന്നെ. അതിനു വേതാളപഞ്ചവിംശതികഥയെന്നും പേർ കാണുന്നു. സോമദേവന്റെ കഥാസരിത്സാഗരത്തിൽ ദ്വാദശവിഭാഗമായ ശശാങ്കവതീലംബകത്തിലും, ക്ഷേമേന്ദ്രന്റെ ബൃഹൽകഥാമഞ്ജരിയിൽ നവമവിഭാഗമായ ശശാങ്കവതീലംബകത്തിലും അന്തർഭവിച്ചിരിക്കുന്ന വേതാളപഞ്ചവിംശതികഥതന്നെയാണ് വേതാളചരിത്രത്തിലേയും ഇതിവൃത്തം. പിഷാരടിയുടെ ഗാനം ക്ഷേമേന്ദ്രകൃതിയുടെ ഒരു സ്വതന്ത്രമായ വിവർത്തനമാണെന്നു പറയാം. കവി തന്റെ സകലമനോധർമ്മങ്ങളും ഈ കൃതിയിൽ സമർത്ഥമായി പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശബ്ദവിഷയത്തിൽ ഗിരിജാകല്യാണകർത്താവിനേയും അർത്ഥവിഷയത്തിൽ കൃഷ്ണഗാഥാകാരനേയുമാണ് അദ്ദേഹം അനുകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഭാഷയിലെ ഒന്നാംകിടയിലുള്ള ഒരു കിളിപ്പാട്ടായി വേതാളചരിത്രത്തെ പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്. ഉപക്രമത്തിലുള്ളതും താഴെക്കാണുന്നതുമായ ഈരടികൾ ഗിരിജാകല്യാണത്തിലെ ആ ഘട്ടത്തിലുള്ള ഈരടികളുമായി ഭാവുകന്മാർ തട്ടിച്ചുനോക്കുന്നതു രസകരമായിരിക്കും.

''ഗണനാതീതഗുണൻ ഗണനായകൻ മമ
ഭണനം ചെയ്യാനായിത്തുണചെയ്യേണം സദാ.
കനകനിറം പൂണ്ടൊരനഘ മഹാലക്ഷ്മി
ഘനകാരുണ്യശീല വിനകൾ തീർത്തിടേണം.
കമലാസനമുഖകമലാലയേ! ദേവി!
വിമലതനോ! മമ ശമലം നീക്കിടേണം.
നന്ദനന്ദനനെയും വന്ദനം ചെയ്തീടുന്നേൻ;
മന്ദനാമെനിക്കിന്നാനന്ദത്തെ നല്കീടേണം.
ഇന്ദിരയ്ക്കനാരതം മന്ദിരഭൂതൻ ജഗൽ—
സുന്ദരൻ ജനാർദ്ദനൻ മന്ദരാചലധരൻ.''

പ്രതിഷ്ഠാനഗരിയുടെ വർണ്ണനംകൊണ്ടാണ് കഥ ആരംഭിക്കുന്നതു്. ''പ്രതിഷ്ഠാനാഭിധാനോസ്തി ദേശേ ഗോദാവരീതടേ'' എന്നു സോമദേവനും, ''ശ്രീത്രിവിക്രമസേനോഭൂൽ പ്രതിഷ്ഠാനപുരേ നൃപഃ'' എന്നു ക്ഷേമേന്ദ്രനും മിതഭാഷികളായി നിലകൊള്ളുമ്പോഠം, വാവദൂകനായ പിഷാരടി ''ഭുവനാലങ്കാരമായവനീതലേ ലക്ഷ്മീഭവനം പ്രതിഷ്ഠാനനഗരം മനോഹരം'' എന്നും മററും അതിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെ മുപ്പത്തിമൂന്നു് ഈരടികളിൽ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നു. എന്നാൽ

''യദ്യശോദപ്പണതലേ താരഹാരവിഭൂഷിതൈഃ
ബിംബിതേവ വിഭാതി ദ്യൗരിന്ദുമാർത്താണ്ഡകുണ്ഡലാ''

എന്ന ക്ഷേമേന്ദ്രന്റെ പദ്യം പിഷാരടി

''യദ്യശോദപ്പണത്തിൽ സദ്യശ്ശോഭിക്കും പുന-
രദ്യുത്താരങ്ങളാകും ഹൃദ്യഹാരങ്ങളോടും
ഇന്ദുമാർത്താണ്ഡന്മാരാം സുന്ദരകുണ്ഡലം പൂ-
ണ്ടിന്ദുകാന്തിയാൽ ദ്യോവും മന്ദഹാസിനീ തദാ''

എന്നു് ഒരു കേവലവിവത്തകന്റെ മട്ടിലും ഭാഷപ്പെടുത്തുന്നു. പ്രസ്തുത കൃതിയിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗംമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

''ധനവതിയൊടൊരു ദിവസമഴകൊടു രമിക്കുവാൻ
ധാത്രീസുരൻ ധനം വാങ്ങുകകാരണം
അവനിപനു ജനകനവനല്ലെന്നു നിർണ്ണയ-
മാത്മവാനല്ലോ ഭവാൻ വിചാരിക്കെടോ.
സുമവിശിഖസമനറിക സംപ്രാപ്തകാഞ്ചനൻ
സൂര്യപ്രഭനേമവന്റെ പിതാവല്ല.
വിധിവിഹിതനൃപതികുലസംസ്കാരകർമ്മണാം
വിസ്മയംമൂലമായ് വന്നുകൂടീ ധനം.
നൃപതികരപരികലിതസംസ്കാരഭാഗിക്കു
നിർവ്വികല്പം ലഭിക്കായ്കരും രാജ്യവും.
പരമഗതി വരുവതിനു തനയജനിമൂലമായ്-
പ്പാരിച്ച വിത്തം കൊടുത്തങ്ങു തസ്കരൻ
അവനുടയ ജനനിയുടെ പരിണയനവും പുന-
രാചരിച്ചാനതുമൂലം പിതാവവൻ.
പിതൃഭയമകതളിരിലോത്തു ചന്ദ്രപ്രഭൻ
പിണ്ഡമവന്നു നല്കേണമെന്നെൻ മതം.''

(പത്തൊൻപതാം കഥ)

പഞ്ചതന്ത്രം:—ഈ ഗ്രന്ഥം സമഗ്രമായി കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. ഇതിനെ ഇട്ടിക്കോമ്പിമന്നവന്റെ പഞ്ചതന്ത്രം എന്നു പറയുന്നതു് അബദ്ധമാണ്. ഇട്ടിക്കോമ്പിയച്ചന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു പിഷാ

രടി രചിച്ചതാണെന്നു മുൻപു കാണിച്ചുകഴിഞ്ഞു. മംഗലാപുരത്തുനിന്നു ഡാക്ടർ ഗുണ്ഡർട്ടു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പാഠമാലയിൽ ഇതിലെ ചില വരികഠം ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഭാഷ വളരെ ലളിതമാക്കുവാൻ പിഷാരടി ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ പഞ്ചതന്ത്രത്തിൻെറ നിലയിലെത്തുവാൻ അതിനു സാധിച്ചിട്ടില്ല. നമ്പിയാരുടെ കൃതി പിഷാരടി കണ്ടിട്ടില്ലെന്നും ഊഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ചില വരികഠം പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

''ചത്ത ശരീരമെടുത്തെണ്ണയും തേച്ചു
നിത്യം കുളിപ്പിച്ചു ചന്ദനം തേപ്പതും
കാട്ടിൻനടുവിലിരുന്നു കരവതും
തട്ടിൻപുറത്തു കമലം നടുവതും
ദ്രുഷ്ടിക്കുടാതെ കണ്ണാടി നോക്കുന്നതും
പൊട്ടനോടേററമടക്കം പറവതും
മൂഢനാം മന്നവൻതന്നെബ്ഭജിപ്പതും
ബാഢമാവം തുല്യമെന്നറിഞ്ഞീടണം.''

''അടവി മഴുകൊണ്ടു വെട്ടിയാലകച്ചീടും
കഠിനവാചാ വെട്ടിമുറിച്ചാലകച്ചീടാ.
കാട്ടുതീ പിടിപെട്ടു ദഹിച്ചീടിലും വനം
വാട്ടമെന്നിയേ ചിരാൽ തളിക്കുമസംശയം;
ദുഷ്ടവാക്കിനാൽ ദഗ്ദ്ധമായതു തളിക്കയി-
ല്ലൊട്ടേറെക്കാലം കഴിഞ്ഞാലുമെന്നറിയേണം.''

രാവണോത്ഭവം ആട്ടക്കഥ:—രാവണോത്ഭവം ആട്ടക്കഥ പിഷാരടിയുടെ കൃതിയാണെന്നുള്ളതിനെപ്പററി സംശയിക്കേണ്ടതില്ല. ആ കഥ അഭിനയിക്കുന്നവർ

''കല്ലായക്കുളമധുവാസിനി! ശിവേ! വല്ലായ്മ ഞാൻ വല്ലതും
വല്ലാതെ ചില ചെയ്യിലാർദ്രകൃപയാലെല്ലാം പൊറുത്തെന്നെ നീ
എല്ലാ ലോകവുമല്ലൽതീർത്തു പരിപാലിക്കുന്ന നിൻ ചില്ലികൊ-
ണ്ടെല്ലാ നാളുമെനിക്കു നല്ലതു വരാൻ മെല്ലെന്നു നോക്കേണമേ''

എന്ന ശ്ലോകം ഒടുവിൽ ചൊല്ലാറുണ്ടു്. അതു പിഷാരടിയുടെ ഒരു മുക്തകമാണു്. പ്രത്യുത ''വില്ലിന്നുല്ലാസമൊക്കെക്കളയുമൊരു ഭവച്ചില്ലിവല്ലീയുഗത്താൽ'' എന്ന വന്ദനശ്ലോകം അദ്ദേഹത്തിൻേറതല്ല. അതു പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന പാലക്കാട്ടു വിദ്വാൻ കോമ്പി അച്ചൻേറതാണു്.

രാവണോത്ഭവത്തിനു് ഇന്നും കഥകളിക്കാരുടെ ഇടയിൽ പ്രശംസനീയമായ പ്രചാരം കാണ്മാനുണ്ടു്. രാവണനെ കൗമാരാവസ്ഥയിൽ 'കുട്ടിരാവണ'നായും വരലാഭം കഴിഞ്ഞു 'വലിയ രാവണ'നായും രംഗപ്രവേശനം ചെയ്യിക്കുന്നതു പ്രേക്ഷകന്മാക്കു കൗതുകം ജനിപ്പിക്കുന്നു.

വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ ശൂർപ്പണഖയെ വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാണല്ലോ കഥയിലെ ഒടുവിലത്തെ രംഗം. അതിൽ കവി ആ രാക്ഷസനെ "അദ്ഭുതവീരന്മാർകളിലഗ്രഗണ്യൻ" എന്നും, "വീരരണിയുന്ന മൗലി" എന്നുമാണ് വർണ്ണിക്കുന്നതെങ്കിലും, അഭിനയിക്കുമ്പോൾ ആ പാത്രത്തെ ആദ്യന്തം ഒരു ഭീരുവും ബീഭത്സനും കോമാളിയുമാക്കിയാണ് സാധാരണമായി രംഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാറുള്ളത്. ആ വ്യതിയാനത്തിനു കാരണമെന്തെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. മററു വിഷയങ്ങൾക്കെന്നപോലെ അതിനും ഒരൈതിഹ്യമുണ്ട്. പ്രസ്തുതകഥ ആദ്യമായി അഭിനയിച്ച അവസരത്തിൽ വിദ്യുജ്ജിഹ്വന്റെ വേഷം കെട്ടിയ നടൻ അണിയറയിലിരുന്ന് ഉറക്കംതൂങ്ങിപ്പോയി എന്നും മററുള്ളവർ പെട്ടെന്ന് ഉണർത്തിയപ്പോൾ ഓർമ്മയില്ലാതെ മുഖം ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നു മറേറ ഭാഗത്തേക്കു തുടച്ചുകളഞ്ഞ് അലങ്കോലത്തിലാണ് അരങ്ങത്തു ചെന്നു കയറിയതെന്നും ആ സംഭവത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കത്തക്കവിധത്തിൽ ഇന്നും ആ പാത്രത്തിന്റെ വേഷം അങ്ങനെതന്നെ കെട്ടിവരുന്നു എന്നും ചിലർ പറയുന്നു. ഈ ഐതിഹ്യം അശേഷം വിശ്വസനീയമായി തോന്നുന്നില്ല. വിദ്യുജ്ജിഹ്വനെ അജ്ഞന്മാർ ആരെങ്കിലും പിൻകാലത്തു 'വിഡ്ഢി'ജ്ജിഹ്വനാക്കിയിരിക്കാമെന്നേ സങ്കല്പിക്കേണ്ടതുള്ളു. ഏതായാലും പാമരജനങ്ങൾക്കു വിനോദിക്കുവാൻ ഇന്നത്തെ വിദ്യുജ്ജിഹ്വൻ ധാരാളം വകനല്കുന്നുണ്ട്.

കവിത മെച്ചമാണെന്നു പറവാനില്ല; പിഷാരടിയുടെ പാണ്ഡിത്യം അതിൽ ഒരിടത്തും നിഴലിച്ചിട്ടുമില്ല. എങ്കിലും "മമ തനയ മാ കുരു രോദം ബാല," "ബാലികാജനാമണിയുന്ന മഞ്ജുളമണി" എന്നിങ്ങനെയുള്ള ചില പദങ്ങൾക്കു ചമൽകാരമുണ്ടെന്നു സമ്മതിക്കാവുന്നതാണ്.

മറെറാരു വേതാളചരിത്രം:—റെഡ്ഡിയാർ അച്ചടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള മറെറാരു വേതാളചരിത്രം കിളിപ്പാട്ടു കാണ്മാനുണ്ട്. അതിനെപ്പററിക്കൂടി ഒന്നുരണ്ടു വാക്കുകൾ ഇവിടെ പറഞ്ഞേക്കാം.

"ഇന്ദിരാരമണനുമിന്ദിരാദേവിതാനും
ചന്ദ്രനെദ്ധരിച്ചീടും ദേവനും ഗൗരിതാനും
വാണീശൻതാനും പിന്നെ വാണിയും വാല്മീകിയും
വീണയെദ്ധരിച്ചീടും മുനിപുംഗവൻതാനും
മററുമീവണ്ണം ദിവ്യജനങ്ങളെല്ലാപേരും
മുററുമങ്ങെന്നിൽ കൃപയരുളീടേണം നിത്യം"

എന്നിങ്ങനെയാണ് ആ കൃതി ആരംഭിക്കുന്നത്. പ്രണേതാവാരെന്ന് അറിയുന്നില്ല. പതിനൊന്നാം ശതകത്തിലായിരിക്കണം അതിന്റെ പ്രാദുർഭാവം. കവിതയ്ക്കു ഗുണം വിരളമാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം.

"മിണ്ടാത്തതെന്തിവനെന്നുടെ താമസം–
കൊണ്ടസാരം ദ്വേഷ്യമുണ്ടെന്നുറച്ചവാം
അന്ധകാരം നിറഞ്ഞുള്ളോരു രാത്രിയി–
ലന്ധയായാലിംഗനംചെയ്തു വിപ്രനെ.
'പോരും പരിഭവം; പോരും പരിഭവം;
വീര! തരിക തവാധരം സാദരം'
എന്നു പറഞ്ഞവാം ചുംബനം നല്കിനാാം;
തന്നുടെ മൂക്കവൻപല്ലോടടുത്തിതു.
തൊട്ടുനേരം വാ പിളൎന്നുകടിച്ചിതു
പെട്ടെന്നു പ്രാണനും പോയിതു വിപ്രനും.
മൂക്കൊരു ഖണ്ഡം മുറിഞ്ഞവൻവായിലായ്;
മൈക്കണ്ണിയാളുമതീവ വിഷണ്ണയായ്.
ലജ്ജയും ഭീതിയും വേദനയും പൂണ്ടു
സജ്വരമാനസയായ്ത്തന്നു മെല്ലവേ.
എന്തിതിനിപ്പോളുപായമെന്നോൎത്തവാം
കാന്തന്റെ ചാരത്തു ചെന്നുനിന്നീടിനാാം.
പിന്നെയൊരു വഴി കാണായ്കയാലവ–
ളെന്നുടെ ഭൎത്താവു നാസാപുടം മമ
കോപിച്ചു കാരണംകൂടാതെ ഖണ്ഡിച്ചു
പാപമേയെന്നു നിലവിളിച്ചീടിനാാം."

കടിയംകുളത്തു ശുപ്പുമേനോൻ (935–1000)—

ചരിത്രം:—കടിയംകുളത്തു ശുപ്പു(സുബ്രഹ്മണ്യ)മേനോൻ പാലക്കാട്ടു താലൂക്കിൽ പൊല്പുള്ളി അംശത്തിൽ കടിയംകുളത്തുവീട്ടിൽ 935–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ചു. പൊല്പുള്ളി കൊച്ചി ചിററൂർത്താലൂക്കിൽനിന്നു മൂന്നു മൈൽ വടക്കുപടിഞ്ഞാറു മാറി സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. പിതാവു ചിററൂർ ചമ്പത്തുവീട്ടിലെ ഒരു മന്നാടിയാരായിരുന്നു.

ഗുരുക്കന്മാർ:—ശുപ്പുമേനോൻ അക്കാലത്തെ പേരുകേട്ട ഒരു ഭാഷാകവിയും വേദാന്തിയും ജ്യോത്സ്യനുമായിരുന്നു. തന്റെ ഗുരുക്കന്മാരെപ്പററി അദ്ദേഹം കാവേരീമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിൽ

"ഗോവൃന്ദാരകന്മാരും രാഘവാചാര്യേന്ദ്രനും
ഗോവിന്ദാചാര്യൻതാനും തുണപ്പാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ"

എന്നു് ആരംഭത്തിലും,

"മുനിദേവാദിസേവ്യൻ കലിയാമിക്കാലത്തിൽ
ജനതാരക്ഷണത്തിന്നായ്ക്കൊണ്ടു കൃപയാലേ
ജനിതാദരം പെരുംകുറിശ്ശിതന്നിൽ വാഴും
വനിതാമൌാലിമീനാക്ഷീശ്വരപാദഭക്തൻ

ഹേമാംബുജന്മാലയാവാക്പ്രസാദാധായിശ്രീ-
ഹേമാംബാപാദാംബുജാലംബലോലംബസ്വാന്തൻ
ധീമന്മാനസഹംസമണല്ലൂരാചാര്യേന്ദ്ര-
ശ്രീമൽപാരമ്പര്യക്ഷീരാബ്ധിശീകരഭൂതൻ
മനസാ വാചാ തനുവാ ഗുരുസേവയാ തീർണ്ണ-
ജനിസാഗരനായ സബ്രഹ്മചാര്യോഹം മുദാ
ഘനസാരാത്ഥയാമിക്കഥയെസ്സാധുസംവി-
ദനുസാരേണ ചൊന്നേനവക്കമറിവാനായ്.
പേരായിരത്തിലേററം പേരാളും തിരുനാമം
പേരായ ധീരോദാത്തൻ സർവദാ ജയിക്കേണം''

എന്നു് അവസാനത്തിലുമുള്ള പംക്തികളിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. താഴെ ക്കാണുന്ന ഈരടികാം തേനാരിമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിൽ കാണുന്നു.

''രാഘവനായ ഗുരുനാഥൻെറ കൃപാബലം
ലാഘവമെന്നിയേ സംപൂർണ്ണമായുണ്ടാകേണം.
ഗോവിന്ദാചാര്യപാദാംഭോരുഹരജസ്സുക-
ളാവോളം മമ മനോമുകുരേ വിളങ്ങേണം.
ചന്ദ്രശേഖരാചാര്യനന്യദേശികന്മാരും
സാന്ദ്രകാരുണ്യമെന്നിൽ പ്രീതിപൂണ്ടരുളേണം.
സമ്പദാലയഭൂതൻ ശംഭുസേവകന്മാരിൽ
മുൻപനാമെൻപിതാവൻപോടനുഗ്രഹിക്കേണം.
കരുണാമൃതപൂർണ്ണവരുണാലയമായ
കരുണാകരാചാര്യചരണാംബുജം കുപ്പി
സൂര്യജ്ഞാനാന്ധകാരസൂര്യനായീട്ടും ശ്രീമൽ-
സൂര്യനാരായണാചാര്യാന്തേവാസീന്ദ്രന്മാരിൽ
പേരായിരത്തിലേററം പേരുയർന്നീടും ശ്രീമൽ-
പേരുവെന്നുലകിങ്കൽപ്പേരിയന്നരുളീടും
സച്ചിദാനന്ദാത്മകനദ്വയനനാമയൻ
നിശ്ചലൻ നിരാകുലനെന്നുടെ ഗുരുനാഥൻ
ശ്രീരാമാദികളായ മുഖ്യശിഷ്യന്മാരോടും
സ്വൈരമെന്നകക്കാമ്പിൽ വാണീടവേണം സദാ.''

ഇത്രയുംകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥപ്പമേനോനു (1) രാഘവൻ (2) ഗോവിന്ദൻ (3) ചന്ദ്രശേഖരൻ എന്നീ മൂന്നു ഗുരുക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായി വെളിപ്പെടുന്നു. രാഘവൻ കല്ലേക്കുളങ്ങര രാഘവപ്പിഷാരടിതന്നെ എന്നു മുൻപു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മററു രണ്ടു ഗുരുക്കന്മാരും ആരെന്നറിയുന്നില്ല. കരുണാകരാചാര്യൻ, സൂര്യനാരായണാചാര്യൻ ഇവർ തുഞ്ചത്തു ഗുരുപാദരുടെ ശിഷ്യന്മാരായിരുന്ന കരുണാകരനെഴുത്തച്ഛനും സൂര്യനാരായണനെഴുത്തച്ഛനുമാണെന്നു് ഊഹിക്കണം. 'പേരു' എന്നൊരു ഗുരുവിനെപ്പ

ററിയും കവി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹം സൂര്യനാരായണന്റെ ശിഷ്യപരമ്പരയിൽപ്പെട്ട ഒരാളാണെന്നു സങ്കല്പിക്കുവാനേ നിവൃത്തിയുള്ളു; 'പേരു' പേരുവെഴുത്തച്ഛൻ എന്നൊരു ദിവ്യനാണെന്നും അദ്ദേഹം ശ്രുപ്പമേനോന്റെ അദ്വൈതവിദ്യാഗുരുവായിരുന്നു എന്നും ചിലർ പറയുന്നു. പേരുവിനു 'രാമൻ' മുതലായി വേറെയും ചില ശിഷ്യന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നതായി കാണുന്നുണ്ടല്ലോ. ''സമ്പദാലയഭൃതൻ'' അതായതു ചമ്പത്തുതറവാട്ടിൽ ജനിച്ച തന്റെ പിതാവിനെയും ശ്രുപ്പമേനോൻ സ്വഗുരുക്കന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. പെരുംകുറിശ്ശി ശിവൻ കടിയംകുളത്തുവീട്ടുകാരുടെ പരദേവതയാകുന്നു.

ശ്രുപ്പമേനോനും ധർമ്മരാജാവും:—ടിപ്പുവിന്റെ ആക്രമണകാലത്തു ശ്രുപ്പമേനോനും തിരുവനന്തപുരത്തു് അഭയാർത്ഥിയായി ചെന്നു കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിനു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ അടിയറവച്ചു. ജ്യോതിഷത്തിൽ അതിനുമുമ്പുതന്നെ പ്രസിദ്ധി നേടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന അദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു മഹാരാജാവു തന്റെ ജാതകം ഗണിപ്പിക്കുകയും അതു സൂക്ഷ്മമായിക്കണ്ടതിനാൽ സന്തോഷിച്ചു് അദ്ദേഹത്തിനു ശംഖമുദ്രയുള്ള ഒരു വെള്ളിത്തടിയും മററു ചില സമ്മാനങ്ങളും നല്കുകയും ചെയ്തു. ആ വെള്ളിത്തടി ഇന്നും മേനോന്റെ കുടുംബക്കാർ സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നറിയുന്നു. 1000–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു് അദ്ദേഹം പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചതായി ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. ചിററൂർ കുററിക്കാട്ടു വലിയ എഴുത്തച്ഛൻ എന്നയാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു എന്നും, ആ എഴുത്തച്ഛന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്നു ചിററൂർ കോതാത്തു് അപ്പുമേനോൻ എന്നും പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു.

കൃതികൾ:—ശ്രുപ്പമേനോന്റെ പ്രധാനകൃതി (1) കാവേരീമാഹാത്മ്യമാണു്. അതുകൂടാതെ (2) തേനാരിമാഹാത്മ്യമെന്നും (3) കേദാരമാഹാത്മ്യമെന്നും രണ്ടു കൃതികൾകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നറിയാം. (4) കൈവല്യനവനീതം കിളിപ്പാട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളിൽ ഒന്നാണെന്നുള്ള ഐതിഹ്യം അവിശ്വാസ്യമല്ല. കൈവല്യനവനീതം തുഞ്ചത്തെഴുത്തച്ഛന്റെ കൃതിയല്ലെന്നു മുമ്പു സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തേനാരിമാഹാത്മ്യം ചമ്പത്തുവീട്ടുകാരുടേയും കേദാരമാഹാത്മ്യം സ്വമാതാവിന്റേയും നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു നിർമ്മിച്ചതാണു്.

തേനാരിമാഹാത്മ്യം:—ഹ്രസ്വമെങ്കിലും ഹൃദയങ്ഗമമായ ഒരു കൃതിയാണു് തേനാരിമാഹാത്മ്യം. തേനാരി എന്നതു പൊല്പുള്ളിയിൽനിന്നു രണ്ടു മൈൽ കിഴക്കുള്ള ഒരു ചെറിയ ദേശമാകുന്നു. അവിടെ മധ്യാരണ്യം എന്ന പേരിൽ ഒരു ശിവക്ഷേത്രവും ശരഗംഗ എന്ന നാമധേയത്തിൽ ഒരു തീർത്ഥവുമുണ്ടു്; അവ രണ്ടും പ്രസിദ്ധങ്ങളാണു്. വേറെയും അവിടെ അനേകം ക്ഷേത്രതീർത്ഥങ്ങൾ കാണാം. അവയുടെയെല്ലാം ഉടമസ്ഥത എക്കണ്ണത്തു് എന്ന നായർത്തറവാട്ടിലേക്കു് അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. തേനാരിമാഹാത്മ്യം വേറെയും പല ക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യ

ങ്ങളെപ്പോലെ, ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണാന്തർഗ്ഗതമെന്നാണ് വെച്ചിട്ടുള്ളത്; അത്തരത്തിലുള്ള അനൃതോക്തിയിൽ പാപമുണ്ടെന്നു പൂർവ്വന്മാർ കരുതിയിരുന്നില്ല. ''ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണേ ധർമ്മസംഹിതായാം ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ കേരളഭൂഭാഗേ മധ്യാരണ്യക്ഷേത്രമഹിമാനുവർണ്ണനം'' എന്നു ശ്രീപ്പമേനോൻ അതിലെ ഇതിവൃത്തത്തെ വിശേഷിപ്പിക്കുകയും ആ മൂലഗ്രന്ഥത്തിലെ 67മുതൽ 69വരെയുള്ള മൂന്നദ്ധ്യായങ്ങളാണ് താൻ തർജ്ജമചെയ്യുന്നതെന്നു പറയുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആദ്യത്തെ അധ്യായം കേകയിലും രണ്ടാമത്തേതു കാകളിയിലും മൂന്നാമത്തേതു കളകാഞ്ചിയിലുമാണ് വിവർത്തനം ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ചില ഈരടികൾ പകർത്തിക്കാണിക്കാം.

ചേദിരാജാവായ സുദർശനൻെറ ധർമ്മം:

''ഉദകമൊരുപൊഴുതുമൊരുവർക്ക നല്കാതെ മ–
റവുള്ള ദാനങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു മന്നവൻ.
സലിലമിഹ സകലദിശി സുലഭമിതി ചിന്തിച്ചു
സജ്ജനാഗ്രേസരൻ നല്കാഞ്ഞു കേവലം.
കമലഭവതനയനഥ ശാകല്യമാമുനി
കാശ്യപീനാഥനോടന്നു ബോധിപ്പിച്ചു.
സലിലവിതരണമറിക സകലജനസമ്മതം
സന്താപനാശനം സദ്യസ്സുഖപ്രദം.
ജഗതി ജലമറികയി ചരാചരജാതിയാം
ജീവജന്തുക്കൾക്കു ജീവനം നിർണ്ണയം.
ഫലമതുലമതിനു സമമില്ല മറെറാന്നുമേ
പാനീയശാലകൾ തീർക്ക മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ.
ഇതി ചലവുമരുളി മുനിവരനുമെഴുനള്ളിനാ–
നേതുമേ ബോധിച്ചതില്ല നൃപേന്ദ്രനും.
കുഴികൾ കിണറുകൾ പുഴകളംബുതടാകങ്ങൾ
കല്യകളേരികളെന്നിവയെങ്ങുമേ
നിഖിലദിശി നിരവധി നിറഞ്ഞുനിന്നീടുന്ന
നീരാർക്കു കിട്ടാത്തതെന്നോർക്കകാരണം
നിജമനസി പലതരമുറപ്പിച്ചു മന്നവൻ
നിശ്ചയിച്ചീടിനാനിങ്ങനെ നിശ്ചലം.''

കാവേരീമാഹാത്മ്യം:—''പൃഥുലപ്രഭാവമാമാഗ്നേയപുരാണത്തിൽ പ്രഥിതമായ തുലാകാവേരീമാഹാത്മ്യത്തിൽ'' എന്നു ശ്രീപ്പമേനോൻ തൻെറ വിവർത്തനത്തിനു മൂലഭൂതമായ സംസ്കൃതകൃതിയേതെന്നു നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതും വാസ്തവത്തിൽ ഒരു പുരാണത്തിലും ഉൾപ്പെട്ടതല്ല. ആകെ 30 അധ്യായങ്ങൾ അടങ്ങിയതാണ് പ്രസ്തുത ഗ്രന്ഥം. പതിനഞ്ചാമധ്യായവും പതിനാറാമധ്യായത്തിൽ ഏതാനും

ഭാഗവും അടങ്ങിയ 100–ൽ ചില്വാനം ശ്ലോകങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ തർജ്ജമയിൽ കാണാത്തതിനാൽ പാലക്കാട്ടു സാത്രപത്തിലെ വിദ്വാൻ കോമ്പി അച്ഛൻ ആ ഭാഗങ്ങൾ സ്വയം വിവർത്തനം ചെയ്തു് അതിൽ ഘടിപ്പിച്ചാണു് 1063–ൽ ആ കൃതി പ്രസിദ്ധീകരിച്ചതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനോഹരമായ കാവ്യരചനയ്ക്കു് ഉദാഹരണമായി ചില ഈരടികൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

കാലദൂതന്മാർ:

''വെട്ടെന്നും കെട്ടെന്നും മെയ്പൊട്ടിക്ക ഞെരിക്കെന്നും
പെട്ടെന്നു ഘുഷ്ടകരാഷ്ടാൽകൃഷ്ടനിഷ്ഠുരവാദം
മുൽഗരശൂലഗദാഖഡ്ഗാദി ധരിച്ചതി–
മുഷ്കരന്മാരായുള്ളൊരന്തകദൂതന്മാരും
ലോഹപാശങ്ങളാലേ ദേഹബന്ധനം ചെയ്തു
സാഹസാലിഴച്ചിഴച്ചാഹന്ത! തലകീഴായ്
അടിച്ചും മെയ്യെല്ലുകളൊടിച്ചും സാരമേയം
കടിച്ചും കല്ലുകൊണ്ടു പൊടിച്ചും ക്രകചത്താൽ
മുറിച്ചും വാളാൽ വെട്ടിത്തെറിച്ചും കനലിന്മേൽ
മറിച്ചും തിരിച്ചുമിട്ടെരിച്ചും പൊരിച്ചിട്ടും
കല്ലിലിട്ടിഴച്ചിട്ടും തല്ലിയും പഴിച്ചിട്ടും
മുള്ളിലും ചുട്ട മണലിങ്കലുമുഴച്ചിട്ടും
കരഞ്ഞും കണ്ണീർമഴ ചൊരിഞ്ഞും പൈദാഹത്താൽ–
പ്പൊരിഞ്ഞും മനതളിരെരിഞ്ഞും ശിവശിവ!
ഘോരമായീടും മഹാരൌരവമെന്നു പേരാം
നാരകേ കൊണ്ടുചെന്നു പാരാതെ തള്ളീടിനാർ.''

കേദാരമാഹാത്മ്യം:—ഇതു കേദാരവ്രതത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന ഒരു കൃതിയാണു്.

കഥ:—ഒരവസരത്തിൽ കൈലാസത്തിൽവച്ചു പാർവതീപരമേശ്വരന്മാരുടെ പ്രീതിക്കായി നാരദാദിഗായകന്മാർ പാടുകയും ഉർവ്വശി തുടങ്ങിയ അപ്സരസ്ത്രീകൾ ആടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കവേ, പരമേശ്വരൻ രംഭയുടെ ആട്ടത്തിൽ വിശേഷിച്ചു കൌതുകം പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു. അപ്പോൾ ഭൃംഗിരിടി ആ നർത്തകികളുടെ സമീപത്തിൽ ചെന്നു വികടലാസ്യം തുടങ്ങുകയും പരമേശ്വരൻ ആ ഗണാധ്യക്ഷന്റെ നർത്തനത്തിൽ സന്തോഷിച്ചു് അദ്ദേഹത്തെ അനുഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉടൻ ഭൃംഗിരിടി വീണ്ടും

''അംബികതന്നെയൊഴിഞ്ഞംബുജശരാരിയാ–
മമ്മഹേശനെ മന്ദം മന്ദമായ് വലംവെച്ചു
വണങ്ങി വണങ്ങിക്കൊണ്ടാടിയാടിനാനപ്പോ–
ളിണങ്ങും കളി കണ്ടു തെളിഞ്ഞാരെല്ലാവരും.''

ആ സമയത്തിൽ ''കണ്ണഞ്ചി നാണംകൊണ്ടു വണങ്ങി മഹേശ്വരി ഞണുങ്ങി മൃത്യുഞ്ജയൻതന്നോട്''' 'ഇവൻ എന്നെ ഒഴിച്ച് അങ്ങയെമാത്രം വലംവയ്ക്കാൻ കാരണമെന്തു്?' എന്നു ചോദിച്ചതിനു ഭർത്താവു ശിവശക്ത്യാത്മകമായുള്ളതെല്ലാം മിഥ്യയാണെന്നറിയുന്ന ആത്മജ്ഞാനികൾ ശിവനെമാത്രമേ ഭജിക്കൂ എന്നും ശക്തിയെ ഉപാസിക്കുകയില്ലെന്നും ധരിപ്പിക്കുന്നു. അതു കേട്ടു പാർവ്വതി കുപിതയായി ഭൃംഗിരടിയുടെ ശരീരശക്തി മുഴുവൻ തന്നിലേക്ക് ആകർഷിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു; എങ്കിലും ഭഗവൽപ്രസാദത്താൽ ആ ഗണാധിപനു തന്നിമിത്തം യാതൊരു ക്ഷതിയും സംഭവിച്ചില്ല. എന്നാൽ ഇനി ഭർത്തൃശരീരാർദ്ധം ലഭിച്ചേ അടങ്ങൂ എന്ന ദൃഢനിശ്ചയത്തോടുകൂടി പാർവ്വതി ഗൗതമമഹർഷിയുടെ ആശ്രമത്തിൽ ചെന്നുചേരുന്നു. അപ്പോൾ കാട്ടിലേക്കു പോയിരുന്ന മഹർഷി തിരിയെ വന്നപ്പോൾ കണ്ട ആശ്ചര്യത്തെ കവി ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു.

> ''കഴിഞ്ഞ പുഴകളിലൊഴിഞ്ഞുതാഴും ജലം
> ചുഴിഞ്ഞുപൊങ്ങി മിട്ടാൽ വഴിഞ്ഞു കാണായ്വന്നു.
> കൊഴിഞ്ഞൊരിലകളും തഴഞ്ഞു പൂന്തേന്മഴ
> പൊഴിഞ്ഞു ഫലിച്ചൊക്കെക്കുഴഞ്ഞു വൃക്ഷങ്ങളും.
> കഴിഞ്ഞു വൈരം തമ്മിലഴിഞ്ഞ മനസ്സോടു–
> മിഴഞ്ഞ ജന്തുക്കളും കഴഞ്ഞു കളിക്കുന്നു.
> പുലിയും ഗോവും പാമ്പുമെലിയും തരക്ഷുവും
> കലയും സിംഹമാനത്തലവന്മാരുമേവം.''

ദേവിയുടെ ആഗ്രഹമറിഞ്ഞപ്പോൾ ഗൗതമൻ കേദാരവ്രതമനുഷ്ഠിക്കുവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ശ്രീപരമേശ്വരൻ ദേവിയുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു ശരീരാർദ്ധം ദാനംചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു.

പിന്നീടു കവി പ്രസ്തുതവ്രതമനുഷ്ഠിച്ചു നന്ദികേശ്വരൻ ''വൈസദനദ്വാരാധിപത്യ''വും ദേവലൻ ബ്രഹ്മഹത്യാശാപവിമോചനവും മററും സമ്പാദിച്ച കഥകൾ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. നന്ദികേശ്വരനോട് ആ വ്രതനിയമങ്ങൾ യഥാവിധി ഗ്രഹിച്ചു ചിത്രാങ്ഗദൻ എന്ന ഗന്ധർവ്വശ്രേഷ്ഠൻ ഭരതഖണ്ഡത്തിൽ സഞ്ചരിച്ച് അതു വജ്രദന്തൻ എന്ന രാജാവിനു് ഉപദേശിച്ചു എന്നും ആ രാജാവു് അതിന്റെ അനുഷ്ഠാനംകൊണ്ടു വജ്രപാണിക്കു സമപ്രാഭവനായിത്തീർന്നു എന്നും ഉപന്യസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജ്യത്തിൽ പുണ്യവതി എന്നും ഭാഗ്യവതി എന്നും സഹോദരിമാരായ രണ്ടു വേശകന്യകമാർ ആ വ്രതാനുഷ്ഠാനംകൊണ്ടു രാജമഹിഷികളായി ഭവിക്കുന്നു. അവരിൽ ഭാഗ്യവതി ഐശ്വര്യമദം വർദ്ധിച്ചതുമൂലം ആ അനുഷ്ഠാനം മുടക്കുകയും അതിന്റെ ഫലമായി ഭർത്തൃപരിത്യാഗദുഃഖത്തിൽ അകപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ ജ്യേഷ്ഠത്തിയായ പുണ്യവതി കാര്യം മനസ്സിലാക്കി അനുജത്തിയുടെ

മകനെക്കൊണ്ടു് ആ വ്രതം നോല്പിച്ചു ഭാഗ്യവതിയെ വീണ്ടും ഭാഗ്യവതിയാക്കുന്നു.

കവിതാരീതി:—താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഈരടികൾ ഗൗതമമഹർഷി പാർവ്വതീദേവിയെ കാണുന്ന ഘട്ടത്തിലുള്ളവയാണു്.

"ഇരുളും തമാലവും വിരളും പരിപ്പു നീ–
ണ്ടരുളും നിറംപൂണ്ടു ചുരുളും കേശപാശം,
തരളാളികൾ മണ്ടിമുരളുംവണ്ണം ചെവ–
ന്തരുളമളകങ്ങൾ കരുളും സൗഷമയും,
കടിലം ചന്ദ്രഖണ്ഡമടലിലൊളിച്ചിട്ടും
ചടുലഭംഗിതേടും നിടിലതിലകവും,
മല്ലികാഭല്ലവില്ലെത്തല്ലി വെല്ലുന്ന ചില്ലീ–
വല്ലികാമതല്ലികാകല്ലോലവിലാസവും,
ചരണസരോരുഹശരണാഗതജന–
ഭരണലോലായതകരുണാകടാക്ഷവും,
പത്മങ്ങളുടെ നവകർണ്ണികാകാന്തിക്കൊരു
സത്തമായ് വിളങ്ങീടും മഞ്ജുളനാസികയും,
മദനരസസാരസദനമായീടുന്ന
രദനച്ഛദങ്ങളിൻമൃദുലപ്രകാശവും............
ഉദരലഘിമയുമുദധിനിറംകോലും
മൃദുലരോമാളിയും മധുരം നാഭിദേശം
പൂഞ്ചേലമീതേ മണിലാഞ്ചരിതമായി മിന്നും
കാഞ്ചനവിരചിതകാഞ്ചിയും ജഘനവും,
തുടിയും ചെവത്ത പൊൽക്കൊടിയുമടിക്കപ്പ–
മിടയും, കദളിയോടിടയും തുടകളും,
പിണങ്ങി മണിച്ചെപ്പു ഞണങ്ങി ലഘുതരം
വണങ്ങും മുഴങ്ങഴലിണങ്ങും കണങ്കാലും,
ശിഞ്ജാരഞ്ജിതമണിമഞ്ജീരമണിഞ്ഞതും
കഞ്ജമഞ്ജലിചെയ്യും മഞ്ജുളശ്രീപാദവും—
കേശാദിപാദമേവം കേശവവിരിഞ്ചനാ–
കേശാദിധ്യായമാനം ക്ലേശാദിവിനാശനം."

നല്ല കിളിപ്പാട്ടുകളിൽ ഒന്നാണു് കേദാരമാഹാത്മ്യം എന്നു് ഇനി വിശേഷിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. കേകാവൃത്തംമാത്രമേ കവി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ളു.

കൈവല്യനവനീതം:—കൈവല്യനവനീതത്തിന്റെ മൂലം ഒരു തമിഴ്കൃതിയാണെന്നു മുൻപുതന്നെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതിൽ കവി തന്റെ ഗുരുനാഥന്മാരിൽ ആരെയും നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്തു സ്മരിച്ചിട്ടില്ല.

"ശ്രീഗുരുപാദാംബുജം മനസ്സിൽസ്സദാകാലം
ശിരസ്സിലാദേശവും ധരിച്ചു വാഴും നമ്മെ
ഗുരുശ്രീകടാക്ഷമൊന്നുണ്ടയാം ശ്രേയസ്സനു-
സരിക്കെന്നതേ വേണ്ടു; ഗുരവേ നമോ നമഃ"

എന്നേ ആ പ്രകൃതത്തിൽ പാദ്യമുള്ളു. നവനീതത്തിൽ പൂർവ്വതത്വബോധകമെന്നും സന്ദേഹനിവർത്തകമെന്നും രണ്ടു പടലങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. അദ്വൈതവേദാന്തമാണ് പ്രതിപാദ്യം. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില ഈരടികൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"എന്തിനു വിചാരമെന്നാകിലോ സദൃഷ്ടാന്തം
ഹന്ത! ചൊല്ലുവൻ; വേഷം മാറിയ ജനങ്ങളെ
അന്തരാ അറികേണ്ടിൽഗൂഢമാം സ്വഭാവത്തി-
ന്നാന്തരം ശീലം ചിഹ്നമാരാഞ്ഞങ്ങറിയാതെ
ഓടിയും കരണങ്ങൾ മറിഞ്ഞുമിടയിടെ-
ച്ചാടിയും മീൻതുള്ളിയുമുയർന്ന കമ്പത്തിന്മേൽ
പേടികൂടാതെയേറിച്ചാടിയും ചക്രംതിരി-
ഞ്ഞീടെഴും കർമ്മത്തിനാലവരെയറിയാമോ?
എന്നതുപോലെ വിചാരത്തിനാലൊന്നാലെന്നി-
യന്നദാനാദിജപം തപസ്സും യാഗാദിയും
ധന്യശാസ്ത്രാമ്നായപാഠാദികർമ്മങ്ങളൊന്നാൽ-
ത്തന്നെത്താനറികെന്നതെന്നുമേ വന്നുകൂടാ."

നെടുമ്പയിൽ കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാൻ (931-987)—
ജനനം:—നെടുമ്പയിൽ കൊച്ചുകൃഷ്ണനാശാൻ 931-ാമാണ്ടു് അഷ്ടമിരോഹിണിനാളിൽ തിരുവല്ലാത്താലൂക്കിൽ അയിരൂർപകുതിയിൽ ചെറുകോൽകരയിൽ കിഴക്കേ മംഗലശ്ശേരിവീട്ടിൽ ജനിച്ചു. ആ തറവാട്ടിനു് നെടുമ്പയിൽ എന്നും പേരുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ അച്ഛൻ പ്രസിദ്ധദൈവജ്ഞനായ മാവേലിക്കര ചെറിയനാട്ടു പുലിമുഖത്തു പോററിയുടെ ശിഷ്യനും ഒരു നല്ല ജ്യോത്സ്യനുമായ ചെറുകോൽ ചെറുവേലിത്തുണ്ടിയിൽ രാമനാശാനായിരുന്നു. പുലിമുഖത്തു പോററി മരിച്ചതും കൃഷ്ണനാശാൻ ജനിച്ചതും ഒരേ കൊല്ലത്തിലാണു്.

വിദ്യാഭ്യാസം:—ആശാൻെറ ആദ്യത്തെ ഗുരു പിതാവുതന്നെയായിരുന്നു. പിന്നീടു കോഴിക്കോട്ടു ശൂലപാണിവാരിയരോടും അദ്ദേഹം ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം അഭ്യസിച്ചതായിക്കാണുന്നു. ആറന്മുളവിലാസം ഹംസപ്പാട്ടിൽ

"രാമനെന്നെല്ലാടവും വിശ്രുതനായിട്ടുള്ളി-
രാമനാമാശാസിതാവെന്നുള്ള കീർത്തിയോടും
ഗുരുദൈവജ്ഞന്മാർക്കും ഗുരുഭൂതനാമെൻെറ
ഗുരുവാം പിതാവിൻെറ ചരണാംബുജം വന്ദേ.

ഗുരുവിൻഗുരു വ്യാഘ്രമുഖമന്ദിരവാസി
ഗുരുകാരുണ്യശാലിതന്നെയും വണങ്ങുന്നേൻ''

എന്നും, ഭാഷാജാതകപദ്ധതിയുടെ ആരംഭത്തിൽ

''ഗുരുണാം പാദപത്മങ്ങൾ നിരൂപിച്ചുള്ളിലാദരാൽ
ഭക്തി കൈക്കൊണ്ടു ചൊല്ലീടുന്നുണ്ടു ജാതകപദ്ധതിം.

ഗണിച്ചായുഃപ്രമാണത്തെ ഗ്രഹിപ്പാനല്പചേതസാം
ശിഷ്യാണാം മമ കൃഷ്ണസ്യ ഗുരോഃ പാദാബുജം ബലം''

എന്നും, അവസാനത്തിൽ

''ശ്രീമൽഷഡങ്കരേശസ്യ കൃഷ്ണസ്യാജ്ഞനസാരഥേഃ
ഭക്തേന രാമശിഷ്യേണ കൃഷ്ണദാസേന ധീമതാ

ശൂലപാണേശ്ച ശിഷ്യസ്യ കർക്കടക്രോഡവാസിനഃ
ഭാരത്യാതിപ്രസന്നേന ഭാഷാജാതകപദ്ധതിഃ

വിനിർമ്മിതാ മയാ സൈഷാ വിശേഷേണ വിരാജതാം
ഭൂഷാഭൂതാ സ്വശിഷ്യാണാം ശേഷാസനകൃപാബലാൽ''

എന്നുമുള്ള ഭാഗങ്ങളിൽ ആ ഗുരുക്കന്മാരെ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 'കൃഷ്ണദാസേന' എന്ന പദം 'മയാ' എന്നതിന്റെ വിശേഷണമാണു്. അതു കൃഷ്ണനെന്ന മററാരു ഗുരുവിന്റെ പേരല്ല.

''ധന്വന്തരിം നമസ്കൃത്യ വിഘ്നേശം വാണിമാതരം
ശൂലപാണിഗുരും നത്വാ വക്ഷ്യേ മർമ്മാണി ഭാഷയായ്''

എന്ന മർമ്മചികിത്സയുടെ പ്രഥമപദ്യത്തിലും ശൂലപാണിവാരിയരെ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ജ്യോതിഷത്തിലെന്നപോലെ വൈദ്യത്തിലും ആശാന്റെ ഗുരുനാഥനായിരുന്നു എന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

തൃക്കണ്ടിയൂർ അച്യുതപ്പിഷാരടിയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്ന കോലത്തുനാട്ടു തൃപ്പാണിക്കരപ്പുതുവാളെന്നും, പൊതുവാളിന്റെ ശിഷ്യനായിരുന്ന പുലിമുഖത്തു പോററിയുടെ ഗുരുവായ നാവായിക്കളത്തു് ആഴാതിയെന്നുംകൂടി അദ്ദേഹം ആറന്മുളവിലാസത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുള്ള വിവരം ഞാൻ മററാരിടത്തു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. വടക്കൻഗണനസമ്പ്രദായത്തിലും പരിശീലിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിയായിരിക്കണം ആശാൻ ശൂലപാണിവാരിയരുടെ ഛാത്രത്വം സ്വീകരിച്ചതു്.

അനന്തരജീവിതം:—ആശാൻ അനേകം സ്ഥലങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ചു പല ജ്യോത്സ്യന്മാരിൽനിന്നു പലവിധത്തിലുള്ള അറിവുകൾ നേടി സ്വദേശത്തേക്കു പോന്നു് ആ ശാസ്ത്രത്തിൽ നിരന്തരമായി പ്രവർത്തിക്കുകയും അതു ശിഷ്യന്മാരെ അഭ്യസിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടും അടുത്തുള്ള ആറന്മുള ക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ഉപാസിച്ചുകൊണ്ടും ആയുശ്ശേഷം നയിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു ജ്യോതിഷത്തിനുപ

റമേ തച്ചുശാസ്ത്രത്തിലും അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തിലും ഭാഷയിലും ഒന്നുപോലെ കവനം ചെയ്യുവാൻ കഴിവുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും സാഹിത്യമാർഗ്ഗത്തിൽ അധികം സഞ്ചരിച്ചില്ല. ക്ഷേത്രസംബന്ധങ്ങളായ അപൂർവ്വം ചില വാങ്മയങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനേ വാസനയും പാണ്ഡിത്യവും അദ്ദേഹം ഉപയോഗിച്ചുള്ളു. ബാല്യംമുതല്ക്കു തന്നെ ആശാൻ കാസരോഗത്തിനും ഉദരരോഗത്തിനും വിധേയനായിരുന്നു. ഉദരരോഗത്തിന്റെ പരിഹാരത്തിനു മൂക്കിന്റെ ഉള്ളിലുള്ള പാലം തുളച്ച് അതിൽ ഒരു ചെറിയ സ്വർണ്ണത്തുടൽ കോർത്തിട്ടിരുന്നു എന്നും വേദനയുണ്ടാകുമ്പോൾ തുടൽ പതുക്കെപ്പിടിച്ചൊന്നു വലിച്ച് അതു തൽകാലത്തേക്കു ശമിപ്പിച്ചിരുന്നു എന്നും പഴമക്കാർ പറയുന്നു.

ആറന്മുളത്തേവരെ ഭജിച്ചാണ് വായുമുട്ടൽ വാശിയാക്കിയതെന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ ആറന്മുളവിലാസത്തിൽ പാടീട്ടുണ്ട്.

"എന്നുടെ സ്വാമി ഷഡ്വംശാധിപൻ നാരായണ-
നെന്നുടെ രോഗം തീർത്തതെത്രയുമത്യാശ്ചര്യം.
പണ്ടു ഞാൻ ചെയ്ത പാപംകൊണ്ടഹോ കാസശ്വാസം-
കൊണ്ടെനിക്കുണ്ടായുള്ളോരിണ്ടലെന്തുരചെയ്യ്!
ഊണുമില്ലഹോ! കഷ്ടമുറക്കമെതുമില്ല;
കാണുന്ന ജനങ്ങളും കേണുപോമെന്നേയുള്ളു.
ചുമയ്ക്കുന്നേരം കണ്ടുതങ്ങിരിക്കുന്നവരെല്ലാം
ശമിക്കും പ്രാണനെന്നുമുറയ്ക്കും മനതാരിൽ.
നമുക്കു സാധ്യമല്ലെന്നുറച്ചു വൈദ്യന്മാരും
തിരിക്കുമതു കണ്ടിട്ടിരിക്കും ഞാനുമപ്പോൾ.
കടിക്കും വിദാര്യാദികഷായമെന്നാകിലു-
മെനിക്കു ദുഃഖമൊട്ടും സഹിച്ചുകൂടാതാനും.
ആർത്തിനാശനനായോരെന്നുടെ കൃഷ്ണസ്വാമി
കീർത്തിയേറീടും ഷഡ്വംശാലയേ വിളങ്ങുന്നോൻ
തന്നുടെ പാദാംഭോജം സ്മരിച്ചുകൊണ്ടു നിത്യ-
മെന്നുടെ ഗൃഹത്തിങ്കലങ്ങനെ വസിക്കുമ്പോൾ
രാത്രിയിൽ സ്വപ്നംകാണിച്ചന്തികേ വരേണമെ-
ന്നത്രയുമല്ല ഭജിക്കേണ്ടുന്ന പ്രകാരവും.
കോളംബം തൊള്ളായിരത്തെഴുപത്തയ്യാമാണ്ടിൽ
കോമളമായ മേടമാസമെട്ടാം തീയതി
ഭഗവാൻ സ്വപ്നംകാണിച്ചതിന്റെയാറാം ദിനം
ഭജനത്തിന്നു ഞാനും ഷഡ്വംശാലയം പുക്കേൻ;
മംഗലപ്പുള്ളിൽ വടക്കേപ്പുരയതിൽപ്പാർത്തു;
മംഗലമുണ്ടായ്വന്നു; രോഗശാന്തിയും വന്നു."

975-ാമാണ്ടു മേടമാസം 8-ാംനു-യാണ് ആശാൻ ഭജനമാരംഭിച്ചതെന്ന് ഈ പംക്തികളിൽനിന്നു കാണാവുന്നതാണല്ലോ. ഒരിക്കൽ

ശില്പശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഒരാശാരി 'മൂരിക്കാള' എന്നു മൂക്കിലെ തുടൽ കണ്ടു് അദ്ദേഹത്തെ പരിഹസിക്കുകയും, അപ്പോൾത്തന്നെ അസ്ഥപ്രജ്ഞനായി താഴെ വീഴുകയും, തദനന്തരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്തേവാസിയായി ആ ശാസ്ത്രത്തിൽ ഉപരിപഠനം ചെയ്യുകയും ചെയ്തുവത്രേ.

987-ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസത്തിൽ അഷ്ടമിരോഹിണിനാളിലായിരുന്നു ആശാന്റെ നിര്യാണം. ആ ദിവസം മുൻകൂട്ടി ഗണിച്ചു ക്ലിപ്തപ്പെടുത്തി, അന്നു തന്റെ ശിഷ്യന്മാരെയെല്ലാം വരുത്തി അവരുടെ മധ്യത്തിലാണു് അദ്ദേഹം ദേഹവിയോഗം ചെയ്തതു്.

മരണഹേതുകമായ രോഗം അതിസാരമായിരുന്നു. ആശാൻ യാവജ്ജീവം ബ്രഹ്മചാരിയായിത്തന്നെ കാലയാപനം ചെയ്തു. തിരുവാറന്മുളയപ്പന്റെ ഒരു വിഗ്രഹം അദ്ദേഹം സ്വഗൃഹത്തിൽവച്ചു് ആരാധിച്ചുവന്നിരുന്നു എന്നും അതു് ഇപ്പോൾ ചെറുകാലിനു കിഴക്കു മുണ്ടപ്പുഴ എന്ന സ്ഥലത്തു തുറവിക്കാട്ടില്ലത്തെ നമ്പ്യാതിരിമാർ വച്ചു പൂജിക്കുന്നു എന്നും അറിയുന്നു.

ശിഷ്യസമ്പത്തു്:—ആശാനു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവിഷയത്തിൽ ഒരു വലിയ ശിഷ്യസമ്പത്തുണ്ടായിരുന്നു. ആ ശിഷ്യന്മാരിൽ പ്രാഥമ്യം ആറന്മുള മങ്ങലപ്പള്ളി ഇല്ലത്തിലെ ദക്ഷിണാമൂർത്തിമൂത്തതിനാണു് നല്കേണ്ടതു്. ഓമല്ലൂർ കരുവിക്കോയിക്കൽ ഗോവിന്ദനാശാനും തൈത്തോട്ടത്തിൽ നാരായണനാശാനും പുളിവേലി ഗോവിന്ദപ്പണിക്കരും വൈക്കം നീലകണ്ഠനാശാരിയും മററു നാലു പ്രധാനശിഷ്യന്മാരായിരുന്നു. ദക്ഷിണാമൂർത്തിമൂത്തതിന്റെ പ്രധാനശിഷ്യനായിരുന്നു മാന്നാററു നാലേകാട്ടിൽ ബാലരാമൻപിള്ള സംപ്രതിപ്പിള്ള. തൈത്തോട്ടത്തിൽ നാരായണനാശാന്റെ ശിഷ്യന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗിനേയൻ കൊച്ചുശങ്കരനാശാനും പ്രസിദ്ധനായിരുന്നു. 1070-ാമാണ്ടു് ഇടവം 14-ാംനു- ആറന്മുള ക്ഷേത്രത്തിൽ സ്വർണ്ണധ്വജം പ്രതിഷ്ഠിച്ചപ്പോൾ കൊച്ചുശങ്കരനാശാൻ ഉണ്ടാക്കിച്ചൊല്ലിയതാണു്,

"മൃത്ത്യാ സ്വസംകുചിതയാ കനകാദ്രിരുച്ചൈഃ
കാർത്തസ്വരധ്വജമിഷേണ വിഭോഃ പുരസ്താൽ
ഭക്ത്യാ ഷഡങ്കരപതേരവിശൽ ക്ഷണോസ്മിൻ
രുദ്ധാംബുദസ്സുരനദീവിലസൽപതാകഃ"

എന്ന ശ്ലോകം. അങ്ങനെ ആശാന്റെ ശിഷ്യപരമ്പര 11-ാം ശതകത്തിന്റെ അവസാനംവരെ ദൈവജ്ഞതയ്ക്കു കേൾവിപ്പെട്ടിരുന്നു.

കൃതികൾ:—നെടുമ്പയിലാശാൻ ജ്യോതിഷത്തിൽ (1) ഭാഷാജാതകപദ്ധതി (2) ഭാഷാപഞ്ചബോധഗണിതം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവകൂടാതെ ജ്യൗതിഷഗന്ധിയായ (3) കണക്കുശാസ്ത്രം എന്നൊരു കൃതിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയായി കിട്ടീട്ടുണ്ടു്. പദ്ധതിയിലെ

"ഗ്രന്ഥബാഹുല്യഭീത്യാ ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലവയോക്കണം;
അവയൊക്കെപ്പറഞ്ഞീടാം മേലിലെഗ്ഗോളയുക്തിയിൽ"

എന്ന ശ്ലോകം ഭാഷാഗോളയുക്തി എന്നൊരു ഗ്രന്ഥവും അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു സംശയിക്കുന്നതിനു പഴുതു നല്കുന്നു. അതു കണ്ടു കിട്ടീട്ടില്ല. അവയ്ക്കുപുറമേ (4) മർമ്മചികിത്സ (5) ആറന്മുളവിലാസം ഹംസപ്പാട്ട് (6) വിഷ്ണുകേശാദിപാദ-പാദാദികേശസ്തോത്രം (സംസ്കൃതം) എന്നീ വാങ്മയങ്ങളും ഷഡക്ഷരനാഥകീർത്തനവും ചില ഒററശ്ലോകങ്ങളും കൂടി അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി കാണുന്നു.

ഭാഷാജാതകപദ്ധതി:—ഗഹനമായ ശാസ്ത്രമാണ് പദ്ധതിയിലെ വിഷയമെങ്കിലും ആശാൻ നിവൃത്തിയുള്ള ഘട്ടങ്ങളിലെല്ലാം ശൈലി സരളമാക്കീട്ടുണ്ട്.

"ദേഹികൾക്കു ജനിക്കുമ്പോൾ ദേഹേ നൂററൊന്നു മൃത്യവഃ
നില്ക്കുന്നവസരം നോക്കിദ്ദേഹനാശനഹേതവഃ.

അപമൃത്യുക്കളാം നൂറുമൊന്നല്ലോ കാലമൃത്യുവും
വിഷമങ്ങളറിഞ്ഞിട്ടു നടക്കാമെന്നിരിക്കിലോ

ആയവന്നപമൃത്യുക്കൾ നൂറിനേയും ജയിച്ചിടാം,
കാലമൃത്യു വരുന്നേരം തടുക്കാവല്ലൊരുത്തനും.

എന്നിട്ടെല്ലാമെപ്പൊഴുംതന്നെ വിഷമങ്ങളറിഞ്ഞുടൻ
നടന്നീടുന്നവന്നെന്നുമപമൃത്യു വരാ ദൃഢം."

ഇത്യാദി പംക്തികൾ നോക്കുക. പദ്ധതിയുടെ വൈശിഷ്ട്യം ആയുർദ്ദായ ഗണിതത്തിലാണ് പരിസ്ഫുരിക്കുന്നത്. എല്ലാ സമ്പ്രദായങ്ങളെയും വിവരിച്ച് ആശാൻ പരമതഖണ്ഡനപുരസ്സരം സ്വമതസ്ഥാപനം യുക്തിയുക്തമായി നിർവ്വഹിക്കുന്നു. പല ഗൂഢാശയങ്ങളും പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ അദ്ദേഹം വെളിപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടാണ് താഴെക്കാണുന്ന ഉപദേശം അദ്ദേഹം അനുവാചകർക്കു നല്കുന്നത്.

"ഗുരൂപദേശം ചൊല്ലുന്നൂ ശിഷ്യാണാമറിവാനഹം
സാരം പത്രത്തിലാക്കൊല്ലായെന്നു സജ്ജനസമ്മതം.

അസകൃദ്വാരമുപദേശിക്കിലും ഗ്രഹിയായ്കയാൽ
അല്പബുദ്ധികളാമന്തേവാസികൾക്കറിവാനിഹ

പത്രത്തിലാക്കുകെന്നല്ലോ വത്സ വാത്സല്യഹേതുനാ;
ആകയാൽ പുസ്തകമിദം ഗോപ്യമായിട്ടിരിക്കണം.

തങ്ങൾക്കുമിതുപോൽ സ്നിഗ്ദ്ധജനമുണ്ടെന്നിരിക്കിലോ
കാണിക്കാമെന്നു സിദ്ധാന്തമനുഗ്രഹ്ണന്തു ദേശികാഃ."

പഞ്ചബോധഗണിതം ഭാഷ:—പഞ്ചബോധം എന്ന ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഭാഷാനുവാദമാണിതു്. മൂലത്തിലെ എട്ടു ഖണ്ഡങ്ങളിൽ പ്രഥമഖണ്ഡം തർജ്ജമ ചെയ്തിട്ടില്ല. വാക്യം, ധ്രുവം, ഹാരകം, ഗ്രഹസ്ഫുടങ്ങൾ, കലിദിനാനയനം, വിഷുവദ്ധ്രുവം, വ്യതീപാതം എന്നീ വിഷയങ്ങളെപ്പററി പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ടു്.

"ചന്ദ്രധൂളിയതിൽക്കൂട്ടു ഇഷ്ടകൊല്ലവയസ്സിനെ
ഗോത്രനായകനെക്കൊണ്ടു പെരുക്കീട്ടതിനെപ്പുനഃ
കലംകൊണ്ടു ഹരിക്കുമ്പോൾ വരും കലിദിനം തഥാ.

മാസവാക്യമതും കൂട്ടിച്ചെന്ന തീയതിയും തഥാ
കൂട്ടിയാഴ്ചയുമൊപ്പിച്ചു ഗണിപ്പൂ സൂര്യനാദിയെ."

ഈ വരികൾ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിലുള്ളതാണു്.

കണക്കശാസ്ത്രം:—പണ്ടത്തെക്കാലത്തു ചില ജ്യോത്സ്യന്മാർ കുടിപ്പള്ളിക്കൂടത്തിലും മററും പഠിക്കുന്ന ബാലന്മാർക്കുവേണ്ടി അക്കാലത്തെ രീതിയനുസരിച്ചു കണക്കശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു മുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ഒന്നായി ആശാന്റെ കണക്കശാസ്ത്രത്തെയും പരിഗണിച്ചാൽ മതി.

സ്ഥാനപ്പേരുകൾക്കുള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ:

"മുൻപേകസ്ഥാനമായീടും ദശസ്ഥാനമതഃ പരം
മൂന്നാമതു ശതസ്ഥാനം നാലാമതു സഹസ്രമാം

അഞ്ചാമതയുതസ്ഥാനമാറാമത്തേതു ലക്ഷവും
പ്രയുതസ്ഥാനമേഴാമതെട്ടാമത്തേതു കോടിയും

അർബുദം നവമസ്ഥാനം വൃന്ദം ദശമമായതു്
ഖർവ്വമേകാദശം പ്രോക്തം നിഖർവ്വം ദ്വാദശസ്ഥിതം

ത്രയോദശം മഹാപത്മം ശംഖം പിന്നെച്ചതുർദ്ദശം
പതിനഞ്ചാമതായീടും സ്ഥാനം ജലധിയായതു്

അന്ത്യം ഷോഡശമാകുന്നു മദ്ധ്യം സപ്തദശം മതം
അഷ്ടാദശം പരാർദ്ധം പിന്നററമില്ലിതു ചൊല്ലുവാൻ.

പിന്നെബ്ഭാഷാവിശേഷങ്ങളുണ്ടു ചൊല്ലാമവററെയും
കോടിക്കുകോടി ശംഖാകും ശംഖിന്റെ കോടി പുഷ്പവും

പുഷ്പത്തിൻകോടി കല്പംപോൽ കല്പത്തിൻകോടി ലക്കമാം
ലക്കത്തിൻകോടി ദണ്ഡാകും ദണ്ഡിന്റെ കോടി ധൂളിയും

ധൂളിക്കുകോടി വെള്ളംപോൽ സ്ഥാനമൊൻപതുമേഴുമേ
പിന്നെ മേല്പോട്ടു വന്നീടും മഹാകോട്യാദിയിക്രമാൽ."

വിഷ്ണുകേശാദിപാദ—പാദാദികേശസ്തോത്രം:—ഇരു തിരുവാറന്മുളയപ്പനെപ്പററി ആശാൻ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു സംസ്കൃതസ്തോത്രമെന്നാണ് ഐതിഹ്യം. കവിത വിശിഷ്ടമാണ്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"സ്മര മാനസ! മൗകന്ദം മകടം മണിമണ്ഡിതം
കേശാംശ്ച സജലാംഭോദനീലകഞ്ചിതകോമളാൻ

കലിശായുധവന്ദ്യാംഘ്രേഃ കടിലാളകസഞ്ചയം
ലലാടം പങ്കജാക്ഷസ്യ പഞ്ചമീചന്ദ്രസന്നിഭം

കസുമായുധകോദണ്ഡമണ്ഡലാഭേ ഭ്രുവൗ വിഭോഃ
നളിനാന്തർദ്ദളനിഭേ നയനേ നരകദ്വിഷഃ

വീണാം വാദയമാനേ തു നാരദേഽപാംഗദായിനം
ആഹ്ലാദയന്തം പ്രഹ്ലാദം സ്മിതചന്ദ്രികയാ സദാ.

നിശാന്തേ യഃ സമാസ്ഥായ സ്മരേദേവം ജനാർദ്ദനം
ഇഹാഭിലഷിതാൻ പ്രാപ്യ സോഽന്തേ വ്രജതി മാധവം."

ഷഡങ്കരനാഥകീർത്തനം:

"പങ്കജഭവനോതിന മറ മുഖപങ്കജമതിൽനിന്നു കവന്നതി—
പങ്കമിയന്നൊരു സുരവൈരിയശങ്കം നടകൊണ്ടൊരുശേഷം
സങ്കടമതു പോക്കി വിശങ്കടമത്സ്യാകൃതിപൂണ്ട ഭവാൻ മേ
സങ്കടമുടനഖിലം കളക ഷഡങ്കരനാഥ! തൊഴുന്നേൻ."

മർമ്മചികിത്സ:—ശരീരത്തിലെ മർമ്മങ്ങളുടേയും അവയ്ക്കു ക്ഷതം തട്ടിയാൽ ചെയ്യേണ്ട ചികിത്സകളുടേയും വിവരണമാണ് പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. ഇതിലെ പദ്യങ്ങൾ ആദ്യന്തം അനുഷ്ടുബ്വൃത്തത്തിൽ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ദേഹത്തിലുണ്ടു നൂറേറഴ മർമ്മങ്ങളവ ചൊല്ലുവൻ
കാൽമേലേകാദശം പിന്നെക്കൈകൾക്കും തൽപ്രകാരമാം
വയറേൽ മൂന്നു മാറത്തങ്ങൊൻപതും മുതുകത്തപി"

എന്നിങ്ങനെ മർമ്മചികിത്സ ആരംഭിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ

"ഗുരുവിൻ ഗുരുകാരുണ്യാലേവം മർമ്മചികിത്സയെ
പരോപകാരാർത്ഥമായിപ്പറഞ്ഞേനറിവുള്ളപോൽ.

ഇനിയും പല മർമ്മങ്ങളുണ്ടാകാമവയൊക്കെയും
അറിഞ്ഞതാരുലകിലെന്നറിയുന്നറിവുള്ളവർ"

എന്ന പദ്യങ്ങളോടുകൂടി അവസാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ആറന്മുളവിലാസം:—ഈ ഹംസപ്പാട്ടു് ഏറ്റവും സ്വാരസ്യമുള്ള ഒരു കൃതിയാണു്. ആറന്മുളക്ഷേത്രത്തിലെ പല ഐതിഹ്യങ്ങളേയും, അവിടെ പത്താം ശതകത്തിൽ നടന്ന പല സംഭവങ്ങളേയും ഇതിൽ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടു്. ''ചന്ദ്രധീവര്‍ണ്ണസംഖ്യകൊല്ലത്തിൽ വഞ്ചീശ്വരചന്ദ്രകല്പനവന്നിട്ടിരിക്കിലെന്നറിഞ്ഞാലും'' എന്നു് 926-ാമാണ്ടു് ആറന്മുളയുൾപ്പെട്ട ദേശങ്ങൾ തിരുവിതാംകൂറിലേയ്ക്കു് അടങ്ങിയതിനെപ്പററി പ്രസ്താവിക്കുന്നു. 956 കുംഭം 29-ാനു- ക്ഷേത്രത്തിൽ അഗ്നിബാധയുണ്ടായതായും 959 മീനം 15-ാംനു- നവീകരണപ്രതിഷ്ഠ കഴിഞ്ഞതായും രേഖപ്പെടുത്തുന്നു. 975 മേടം 8-ാംനു- കവി തുടങ്ങിയ ഭജനം കുറേക്കാലത്തേക്കു നീണ്ടുനിന്നു. 978-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തുകാരനായ മഹാദേവൻ എന്നൊരാൾകൂടി അവിടെ ഭജിച്ചുതുടങ്ങിയത്രേ. വടക്കുനിന്നു് ഏതോ ഒരു 'തുലുക്കൻപട' വന്നതായും തിരുവാറന്മുളയപ്പന്റെ കാരുണ്യംകൊണ്ടു് അതു പരാജയപ്പെട്ടതായും പറയുന്നു.

''കടകേലിടക്കുഴീം കാഞ്ഞിരക്കുററിമുള്ള
കാലത്തുമാറന്മുളബ്ഭൂഗവാനുള്ളപ്പോഴും
പടയ്ക്കു വരികയില്ലെന്നൊരു സത്യം ചെയ്തു
വടക്കു തന്റെ ദിക്കിൽത്തുലുക്കൻ പോയാനല്ലോ''

എന്നാണു് ആ സംഭവത്തെ കവി വര്‍ണ്ണിക്കുന്നതു്. ഇവിടെ തുലുക്കൻ പട എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു ചില മഹമ്മദീയരുടെ ഭണ്ഡാരമോഷണം മാത്രമാണു്. ആശാന്റെ പ്രകൃതിവര്‍ണ്ണനത്തിനു് ഒരു ഉദാഹരണം താഴെ ചേര്‍ക്കുന്നു.

പമ്പാനദി:

''ഉത്തുംഗഭംഗിയായ സലിലപ്രവാഹത്തോ-
ടുത്തരഗോപുരത്തിൻ സോപാനങ്ങളിൽത്തട്ടി
ശാശ്വതമൊഴുകീടുന്നുച്ഛ്രിതകീര്‍ത്തിയോടും
പശ്ചിമദിക്കിലുള്ളോര്‍ക്കാനന്ദം വരുത്തുവാൻ.
കല്പാന്തകാലത്തിങ്കൽ മേരുവിലിരിക്കുന്നോ-
രെപ്പേരും കണ്ടുകണ്ടു രസിക്കുന്നതുപോലെ
ഉത്തുംഗവെള്ളം പൊങ്ങിവരുന്ന കാലത്തിങ്ക-
ലുത്തരഗോപുരത്തിലിരുന്നു കണ്ടീടുന്നു.
വള്ളങ്ങൾ തമ്മിൽപ്പാടിക്കളിക്കുന്നതും കാണാം
വെള്ളത്തിൽച്ചാടി നീന്തിക്കളിക്കുന്നതും കാണാം.
വൃക്ഷങ്ങൾ മുങ്ങുന്നേരമതിന്മേലിരിക്കുന്നോ-
രൃക്ഷങ്ങളാദിയായ ജന്തുക്കളോരോവിധം
സന്തതം മുങ്ങിച്ചാടി ഭ്രമിച്ചു മുങ്ങാതുള്ള
വൃക്ഷങ്ങൾതോറും കേറീട്ടിരിക്കുന്നതും കാണാം.
അക്ഷതങ്ങളായുള്ള ശാഖകളോടുംകൂടി
വൃക്ഷങ്ങൾ സമൂലമായൊഴുകുന്നതും കാണാം.

ഭഗവൽക്ഷേത്രാധീനപംക്തികാം വസിക്കുന്ന
ഭവനം മുങ്ങുന്നേരം ശരണം മതിലകം.
ശരൽകാലത്തു വെള്ളമെത്രയും സ്വച്ഛം; നല്ല
ചരലും വെളുത്തോരോ കുന്നുപോലെയുന്നീടും.
മുത്തുകാംപോലെ നല്ല മണലും കചചിൽ കചചിൽ
മുത്തുകളുണ്ടാമുടൻ കാണുന്ന ജനങ്ങാംക്കും.
വാലുകകളിൽത്തുന്വുകല്ല ചാടിയും വീണ്ടും
ബാലകന്മാരും മോദാൽക്കളിക്കും ദിനംതോറും.
കളിയും കഴിഞ്ഞിട്ട വീണ്ടുരുണ്ടാലും ദേഹേ
ചെളിയും കിഞ്ചിൽപ്പിരണ്ടീടുവാനില്ലല്ലോതാൻ.
ഉള്ളത്തിൽ പ്രീതിയോടേ ബാലന്മാരായുള്ളവർ
വെള്ളത്തിൽച്ചാടും, നീന്തും, നീക്കഴിയിടും കേചിൽ.
കല്ലിട്ടാൻകുഴിയേതെന്നുള്ള സല്ലാപത്തോടും
കല്ലിട്ടു മുങ്ങിയെടുത്തുംകൊണ്ടുവരും കേചിൽ.
കരങ്ങാം കെട്ടിക്കൊണ്ടു കവിണ്ണു നീന്തും ചിലർ
കരങ്ങാം മാവിൽവച്ചു മലൎന്നുനീന്തും കേചിൽ.
നരബാലകന്മാൎക്കു കളിപ്പാനിതുപോലെ
നദികാം കാണ്മാനില്ല; നക്രഭീതിയുമില്ല.''

ഈ വണ്ണനം ആറന്മുളയാററിൽ വേനല്ക്കാലത്തു കളിച്ചു താമസിക്കുന്ന വൎക്കു ഇന്നും അത്യന്തം അനുഭവവേദ്യമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

മച്ചാട്ടു നാരായണനിളയതു് (940–1017)—ജീവചരിത്രം:—കൊച്ചിരാജ്യത്തു തലപ്പിള്ളിത്താലൂക്കിൽ വടക്കാഞ്ചേരി തീവണ്ടിസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു മൂന്നു നാഴിക കിഴക്കായി മച്ചാട്ടു് എന്നൊരു പ്രദേശമുണ്ടു്. അവിടെ കളപ്പുരമങ്ങലം എന്ന ശിവക്ഷേത്രത്തിന്റെ തൊട്ടു കിഴക്കായി ചാന്തമ്പിള്ളി എന്നൊരു ഇല്ലമുണ്ടായിരുന്നു. ആ ഇല്ലത്തിലാണു് നാരായണനിളയതു ജനിച്ചതു്. പുരുഷപ്രാപ്തി വന്നതിനുശേഷം ചാന്തമ്പിള്ളിക്കു സ്വല്പം വടക്കു കരുമത്രയിൽ ഒരില്ലം അദ്ദേഹം പുത്തനായി പണികഴിപ്പിച്ചു താമസം അങ്ങോട്ടേക്കു മാററി. ഇളയതു സുമാർ 80 വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്നു്, 1017–ാമാണ്ടു മീനമാസം രോഹിണിനക്ഷത്രത്തിൽ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചതായി വിശ്വസിക്കപ്പെടുന്നു. അദ്ദേഹം 940–ാമാണ്ടാണു് ജനിച്ചതെന്നു ചിലർ പറയുന്നു. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹം 20–ാമത്തെ വയസ്സിലോ അതിനുമുൻപുതന്നെയോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അത്യത്ഭുതമായ ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രവൈദഗ്ദ്ധ്യം പ്രദൎശിപ്പിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കണം.

ജ്യൗതിഷികത്വം:—പ്രശ്നമാൎഗ്ഗകാരനായ ഇടയ്ക്കാടിന്റെ പ്രശിഷ്യനാണു് ഇളയതെന്നു് അന്യത്ര പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഗുരുമുഖത്തിൽനിന്നു ശാസ്ത്രം പഠിച്ചതിനുമേൽ അതു പ്രയോഗിക്കുന്നതിനുമുൻപു തന്റെ ആയുൎദ്ദായംതന്നെ നിപുണമായി ഒന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കണമെന്നു് അ

ദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു തൃപ്പൂണിത്തുറക്കോവിലകത്തേക്കു പോയി. അന്നു ശക്തൻതമ്പുരാൻ സിംഹാസനാരൂഢനായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹംതന്നെയാണു് ഭരണസാരഥ്യം വഹിച്ചിരുന്നതു്. അവിടെ ഈട്ടവെപ്പിൽ കടന്നു് ഒരു സ്വർണ്ണക്കുടം മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടു് ഇളയതു വെളിയിലേക്കു പോരികയും കാവല്ക്കാർ തസ്കരനെ തിരുമുമ്പിൽ കൊണ്ടുചെല്ലുകയും ചെയ്തു. ശക്തൻതമ്പുരാൻ മോഷ്ടാവിനെ വധശിക്ഷയ്ക്കു വിധിച്ചു. പക്ഷേ കൊലനിലത്തുവച്ചു ചില നമ്പൂരിമാർ നമ്മുടെ ദൈവജ്ഞനെ ആ നിലയിൽ കാണുകയും അവർമുഖേന വിവരമറിഞ്ഞു തമ്പുരാൻ അദ്ദേഹത്തെ മോചിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇളയതിനോടു തിരുമേനി ആ സാഹസത്തെപ്പററി ചോദിച്ചതിൽ തനിക്കു ജാതകമനുസരിച്ചു ദീർഘായുര്യോഗമുള്ളതായിക്കണ്ടു എന്നും അതു ശരിയാണോ അതോ ശാസ്ത്രം പിഴയ്ക്കുമോ എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുവേണ്ടി അങ്ങനെ ചെയ്തതാണെന്നും അദ്ദേഹം ഉത്തരം പറഞ്ഞുവത്രേ. ആ വിധത്തിലൊന്നും ആത്മഹത്യയ്ക്കൊരുമ്പെട്ടു നവഗ്രഹങ്ങളെ പരീക്ഷിക്കരുതെന്നുമാത്രം തമ്പുരാൻ ഉപദേശിച്ചയച്ചു. 964-ൽ ടിപ്പുസുൽത്താനോടുപോലും ഇളയതു സമ്മാനം വാങ്ങിച്ചതായി ഒരു ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. തൃശ്ശിവപേരൂർവച്ചു് ഒരിക്കൽ സുൽത്താൻ ഒരു തത്തയെ കളിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അതിന്റെ കാലിൽ കെട്ടിയിരുന്ന തങ്കച്ചങ്ങല അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇടത്തേകൈത്തണ്ടയിൽ ബന്ധിച്ചിരുന്നു. ഇളയതു് ആ സമയത്താണു് അവിടെ ചെന്നുചേർന്നതു്. അദ്ദേഹത്തെ കണ്ട അവസരത്തിൽ സുൽത്താൻ ആ തത്ത എപ്പോറം മരിക്കുമെന്നു ചോദിക്കുകയും കുറേക്കാലംകൂടി ജീവിച്ചിരിക്കാൻ അതിനു യോഗം കാണുന്നതായി അദ്ദേഹം മറുപടി പറയുകയും ചെയ്തു. ടിപ്പു ഉടൻ വാളെടുത്തു് ആ തത്തയെ വെട്ടാൻ ഉദ്യമിച്ചു എങ്കിലും വെട്ടു കൊണ്ടതു ചങ്ങലയിലായിരുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ചങ്ങല മുറിയുകയും കിളി പറന്നുപോവുകയും ചെയ്തു. ടിപ്പുവും തിരുവിതാംകൂറുമായുള്ള യുദ്ധത്തിൽ ടിപ്പു ജയിക്കുകയില്ലെന്നു് ഇളയതു മുൻകൂട്ടി പ്രവചിച്ചപ്പോറം അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ പടയാളികളോടുകൂടി യുദ്ധാവസാനംവരെ താമസിക്കുവാൻ ആ ഉഗ്രശാസനൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഒടുവിൽ ഇളയതിന്റെ പ്രശ്നം ഫലിച്ചതായി കണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു സമ്മാനമായി ഒരു പറ പണം അളന്നു കൊടുപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെയും ആഴ്വാഞ്ചേരിമനയ്ക്കൽ ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ ഇളയതു ചെന്നപ്പോറം അവിടെ തമ്പ്രാക്കറം തന്റെ ക്ഷുരകനെ വരുത്തി ക്ഷൗരത്തിനു തയാറാവുകയായിരുന്നു. താൻ എപ്പോറം ക്ഷൗരം ചെയ്യിക്കുമെന്നു് അദ്ദേഹം ചോദിച്ചതിനു് അതു് ഏഴെട്ടു മാസത്തേക്കു് ഉണ്ടാവില്ലെന്നായിരുന്നു ഇളയതിന്റെ മറുപടി. ''അതാ ക്ഷുരകൻ എന്നെക്കാത്തുനില്ക്കുയാണു്'' എന്നു തമ്പ്രാക്കറം വീണ്ടും പറഞ്ഞപ്പോറം ''അകായിലുള്ളവരോടു് ഒന്നു ചോദിച്ചിട്ടായാൽ വേണ്ടില്ല'' എന്നു് ഇളയതു് ഉപദേശിച്ചു. ചെന്നു ചോദിച്ചപ്പോഴാണു് തന്റെ ധർമ്മപത്നിക്കു് ഋതുമതിയാകേണ്ട ദിവസം തെററിയിരി

ക്കുന്നതായി അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലായതു്. തമ്പ്രാക്കാൾക്കു് ഒരു പുരുഷപ്രജ ജനിക്കുമെന്നും ആ സംഭവം ഇന്നപ്പോളായിരിക്കുമെന്നും മറവും കാണിച്ചു് ഇളയതു് ഒരു കുറിമാനവും എഴുതിക്കൊടുത്തു. ശക്തൻതമ്പുരാനെ ഇളയതു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദീൎഘദൎശനംകൊണ്ടു പല അവസരങ്ങളിലും വിസ്മയിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ''ശക്തൻതമ്പുരാനും ഏത്തവാഴപ്പഴവും'', ''ശക്തൻതമ്പുരാനും സപ്പകോപവും'' മുതലായ ഐതിഹ്യങ്ങൾ പ്രകൃതത്തിൽ വിസ്തരിക്കുവാൻ സ്ഥലദൗർല്ലഭ്യം അനുവദിക്കുന്നില്ല. കേരളത്തിലെ കേളികേട്ട ജ്യോത്സ്യന്മാരിൽ പ്രശ്നഭാഗത്തെസ്സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ വിശ്രുതനായ ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞൻ ആ ശതവഷത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നിട്ടില്ലെന്നുതന്നെ പറയാം.

കൃതികൾ:—ഇളയതിൻെറ വാങ്മയങ്ങളെ (1) ജ്യോതിഷകൃതികൾ (2) സംസ്കൃതകൃതികൾ (3) ഭാഷാകൃതികൾ എന്നീ മൂന്നിനങ്ങളായി വിഭജിക്കാം.

ജ്യോതിഷകൃതികൾ:—(1) ജാതകാദേശരത്നമെന്നും (2) മച്ചാട്ടുഭാഷയെന്നും രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങൾമാത്രമേ ഈ വകപ്പിൽ കിട്ടീട്ടുള്ളു. ജാതകാദേശരത്നം പുതുമനച്ചോമാതിരിയുടെ ജാതകാദേശത്തെ അനുകരിക്കുന്നു. മച്ചാട്ടുഭാഷയ്ക്കു ജ്യോതിഷഭാഷാവലി എന്നും പേരുണ്ടു്. ഇതിലെ ഉപക്രമത്തിലുള്ളതാണു്

''വിഹിതകളപ്പുരമങ്ഗലവാസം വിധുശേഖരം നമസ്കൃത്യ
ബാലന്മാക്കു പഠിപ്പാൻ ജ്യോതിഷഭാഷാവലിം കരിഷ്യാമി.''

എന്ന ശ്ലോകം.

സംസ്കൃതകൃതികൾ:—(3) രാമായണം യമകകാവ്യം (4) ധാന്യഖോലയേശപഞ്ചാശിക എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു സംസ്കൃതകൃതികൾ ഇളയതു രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിയാം. 'ധാന്യഖോലയം' എന്നാൽ 'നെല്ലുവാ' എന്നത്ഥം. ഇളയതു നെല്ലുവായിലെ ധന്വന്തരിമൂത്തിയായ മഹാവിഷ്ണുവിൻെറ പരമാരാധകനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഭാഷാഗാനങ്ങളിലെല്ലാം ആ ദേവൻെറ വന്ദനം പ്രായേണ കാണുമാറുണ്ടു്. രാമായണത്തിൽ അറുപത്തൊന്നും പഞ്ചാശത്തിൽ അൻപത്തൊന്നും ശ്ലോകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. ആദ്യത്തെ കൃതി അനുഷ്ടുപ്പിലും രണ്ടാമത്തേതു ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതത്തിലുമാണു് നിമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതു്. രാമായണം ഒരു യമകകാവ്യമാണു്. പഞ്ചാശിക അത്തരത്തിലുള്ളതല്ലെങ്കിലും അതിലും കവി യമകം ധാരാളമായി ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. യമകപ്രയോഗത്തിൽ ഇളയതിനു് അസാമാന്യമായ പാടവമുണ്ടായിരുന്നു. ആ കൃതിയിൽ വിഷ്ണുവിൻെറ കേശാദിപാദവണ്ണനമാണു് പ്രതിപാദ്യം. രണ്ടു കാവ്യങ്ങളിൽനിന്നും ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചുവടേ ചേക്കാം.

രാമായണം യമകകാവ്യം:—

"സച്ചിദാനന്ദരൂപോപി സ്വഭക്താനുഗ്രഹായ യഃ
ധത്തേ സാവയവം ദേഹം വന്ദേഹം തം മഹേശ്വരം.

ചിത്രം ശ്രീരാമചരിതം വക്ഷ്യേ സംക്ഷിപ്യ സാദരം
സന്തു സന്തഃ പ്രസന്നാ മേ സന്നാമേയമനോമലാഃ.

....

തതശ്ശൂർപ്പണഖാ പ്രാപ്താ രാമം കാമമയാചത
സ സസഞ്ജ ച സോദര്യേ സോദര്യേതാം നിശാചരീം.

....

ബദ്ധ്വാ സേതും ഗതാ ലങ്കാം കപയോഽദ്രിദ്രുമായുധാഃ
ജഘ്നുസ്സമീകേ തരസാ തരസാശനസഞ്ചയാൻ.

....

ദശാസ്യശക്തിമുക്താസ്ത്രം ലക്ഷ്മണം പവനാത്മജഃ
ഔഷധാചലമാനീയ മാനീ യത്നാദജീവയൽ."

ധാന്യമുഖാലയേശപഞ്ചാശിക:—

"ദേഹം ദേവ! ദധാസി മാധവ! ചതുർദ്ദോഷം ത്രിദോഷാപഹം
ഭക്തേ പഞ്ചജനേ തനോഷി പുരുഷാർത്ഥാനാം ചതുഷ്ടം മുദാ
പഞ്ചത്വം നയസി ത്വമന്തരഗതം ചാരാതിഷട്കം നൃണാം
കർമ്മാനേകമഹോ! വിഭാതി ഭവതസ്തത്ത്വാം ഭജേ സന്തതം.

ഭക്തിസ്സജ്ജനസങ്ഗമാത്രസുലഭാ തത്വാർത്ഥബോധപ്രദാ
സർവ്വേഷാം ഗുണവൃദ്ധികൃദ്വിജയതേ നൈവം വിഭക്തിഃ പ്രഭോ
ലബ്ധ്വാ ശാസ്ത്രപരിശ്രമാദ്വിതനുതേ സാ ചാർത്ഥഭേദാൻ ബഹൂൻ
വൃദ്ധിം ചാപി ഗുണം ച കുത്രചിദതസ്ത്വദ്ഭക്തിമേവാശ്രയേ.

....

ചക്ഷുർദ്ദക്ഷിണമീശ വാമമഹിതേ ഭക്തേ ജനേ ദക്ഷിണം
വാമം ത്വദ്വിതയം രിപൗ തദധികാരുണ്യം ച ഭാതി ദ്വയോഃ
സൗമ്യം വാമമിഹാപരം വഹതി മിത്രത്വം തഥാ ചോദയം
സൗമ്യം സാധുജനസ്യ മിത്രമവതാച്ചിത്രം തദക്ഷിദ്വയം.

....

ത്വന്മാഹാത്മ്യമജാനതാ യദിഹ തേ കേശാദിപാദാന്തിമാ-
ന്യങ്ഗാനീതി മയാ സ്തുതാനി തദിദം ഭൂയാദ് ഭവൽപ്രീതയേ
ഭക്ത്യാ യഃ പഠതി പ്രഭോ! പരമയേമാം സ്തോത്രപഞ്ചാശികാം
തസ്യാന്തഃകരണാകരേ സുരുചിരം ത്വദ്രൂപരത്നം ജയേൽ."

ധന്വന്തര്യഷ്ടകം എന്നൊരു കൃതിയും അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടത്രേ.

ഭാഷാഗാനങ്ങൾ—തിരുവാതിരക്കളി:—ഇ ളയ തിന്റെ ഭാഷാഗാനങ്ങളെല്ലാം സ്ത്രീകൾക്ക കൈകൊട്ടിക്കളിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണ്. കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകൾ എന്നും തിരുവാതിര പ്പാട്ടുകൾ എന്നും പറയുന്ന ഗാനങ്ങളെ ഭാഷാസാഹിത്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേകവിഭാഗമായി പരിഗണിക്കേണ്ടതാകുന്നു. തിരുവാതിര ക്കളി 'ലാസ്യം' എന്ന അഭിനയശാഖയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. തീവ്രമായ തപോനിയമം അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പാർവതീദേവിക്ക് ആ തപ സ്സിന്റെ ഫലമായി ശ്രീപരമേശ്വരൻ പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചു തന്റെ പത്നി യാക്കിക്കൊള്ളാമെന്നു വരദാനം ചെയ്തതു ധനുമാസത്തിലെ തിരുവാതിര നാളിലാണ്. ആ ദിവസത്തെ അവിവാഹിതകളായ കന്യകമാർ ഭക്തിപൂർവ്വം ആഘോഷിക്കുന്നതിന്റെ ഒരു ചടങ്ങാണ് തിരുവാതിര ക്കളി. ധനുമാസത്തിലെ തിരുവാതിരക്കളിക്കു് ഏഴു ദിവസത്തിനെ ങ്കിലും മുൻപു് അവർ പാർവ്വതീദേവിയെ പാട്ടുകൾ പാടി ആരാധിച്ചു നൃത്തം വെയ്ക്കുകയും തിരുവാതിരനാളിൽ നോൽമ്പു നോററു രാത്രി മുഴു വൻ അത്തരത്തിലുള്ള ഉപാസനാപരിപാടി അനുഷ്ഠിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നൃത്തരൂപമാണ് പ്രസ്തുതലാസ്യം. അതുകൊണ്ടു് ആ അവസരത്തിൽ ഉപയോഗിക്കുന്ന പാട്ടുകളും താളപ്രധാനങ്ങളാണ്. തിരുവാതിരനാൾ അർദ്ധരാത്രിയോടുകൂടി കന്യകമാർ ശുഭ്രവസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചു പാതിരാപ്പൂ ചൂടി, 'പുലവൃത്തം' പാടിക്കളിക്കുകയും മററും ചെയ്യുന്ന പതിവു പണ്ടത്തെക്കാലത്തു സർവ്വസാധാരണമായിരുന്നു. നവീനപരിഷ്കാര ത്തിന്റെ കുലങ്കഷമായ പ്രവാഹത്തിൽ ആ പതിവു് ഓണംകേററമൂല കളിൽപ്പോലും നാമാവശേഷമായിട്ടുണ്ടു്. ആ വ്രതത്തിന്റെ ഫലം അനുരൂപമായ ദാമ്പത്യമാണെന്നു് ഇന്നു് ആർ വിശ്വസിക്കും? പണ്ടു് എത്ര കലീനതയും കുബേരതയും തികഞ്ഞ കുടുംബങ്ങളിൽപ്പോലും അനുഷ്ഠിച്ചുവന്നിരുന്ന ആ ദൈവാരാധനാപദ്ധതിക്കു് ഇന്നു ചില പെണ്ണുള്ളിക്കൂടങ്ങൾമാത്രം വല്ലപ്പോഴുമൊരിക്കൽ അഭയസ്ഥാനങ്ങളാ യെങ്കിലായി എന്നേ ഉള്ളൂ. ഇതു പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കേണ്ട ഒരു കേരളീ യകലയാണെന്നും ഇതിനു് ആത്മീയമായും മാനസികമായുമെന്നതുപോ ലെ ശാരീരികമായും പ്രയോജനമുണ്ടെന്നും ചിന്താശീലന്മാർക്ക് നിരീ ക്ഷിക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. വളരെക്കാലംമുമ്പുതന്നെ കൈകൊ ട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകൾ ഓരോരുത്തർ നിർമ്മിച്ചിരിക്കണമെങ്കിലും കുഞ്ചൻനമ്പി യാരുടെ രുക്മിണീസ്വയംവരത്തിനുമുൻപുള്ള പാട്ടുകളൊന്നും കണ്ടുകിട്ടി ട്ടില്ല. അവയെ മച്ചാട്ടിളയതിന്റെ ആ സാഹിത്യസരണിയിലുള്ള കൃതി രത്നങ്ങൾ അന്തർദ്ധാനം ചെയ്യിച്ചു എന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണ്.

ഇളയതിന്റെ കൃതികൾ:—ശക്തൻതമ്പുരാന്റെ ഭാഗിനേ യപത്നിയായ കരിമ്പററ ചിന്നക്കുട്ടി വലിയനേത്യാരമ്മ കൈകൊട്ടി ക്കളിയിൽ അനന്യസാധാരണമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. ആ മഹിളാരത്നത്തിന്റെ ആവശ്യമനുസരിച്ചാണ് ഇളയതു ശാകുന്തളം

നിർമ്മിച്ചതു് എന്നു പുരാവിത്തുകൾ പറയുന്നു. മററു ചില പാട്ടുകൾക്കും അവരുടെ പ്രേരണ കാരണമായിരുന്നിരിയ്ക്കാം. ചിമ്മുക്കുട്ടിയമ്മയെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പരിഗ്രഹിച്ചതു് 975-ലാണു്. അവിടുന്നു 981-ൽ തീപ്പെട്ടു. നേത്യാരമ്മ 1030-ാമാണ്ടുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നു. ആയുരന്തംവരെ ആ മഹതി കൈകൊട്ടിക്കളിയുടെ പ്രചാരണത്തിനായി പലപ്രകാരത്തിൽ പരിശ്രമിയ്ക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്.

അത്തരത്തിലുള്ള ഒട്ടുവളരെ പാട്ടുകൾ ഇരയമ്മൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. (1) പാർവ്വതീസ്വയംവരം പന്ത്രണ്ടുവൃത്തം (വലുതു്), (2) പാർവ്വതീസ്വയംവരം നാലുവൃത്തം (ചെറുതു്), (3) അംബരീഷചരിതം അഥവാ ഏകാദശീമാഹാത്മ്യം പന്ത്രണ്ടുവൃത്തം, (4) ശാകുന്തളം എട്ടുവൃത്തം, (5) ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം നാലുവൃത്തം, (6) ലക്ഷ്മണാസ്വയംവരം എട്ടുവൃത്തം, (7) സീതാസ്വയംവരം നാലുവൃത്തം, (8) വൃകാസുരവധം രണ്ടുവൃത്തം, (9) കല്യാണസൌഗന്ധികം രണ്ടുവൃത്തം, (10) വസ്ത്രാപഹരണം രണ്ടുവൃത്തം, (11) അമൃതമഥനം എന്നീ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നു സങ്കല്പിയ്ക്കാം. ഇവ കൂടാതെ (1) വ്യാസോല്പത്തി കുറത്തിപ്പാട്ടു് (2) പാത്രചരിതം കുറത്തിപ്പാട്ടു് (3) കൃഷ്ണലീല പാന (4) വ്യാസോല്പത്തി പാന (5) സന്താനഗോപാലം പാന (6) നളചരിതം പാന (7) ഗണപതിസുബ്രഹ്മണ്യകലഹം പാട്ടു് (8) നെല്ലുവായപ്പന്റെ കേശാദിപാദം പാട്ടു് ഇവയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു പറയുന്നു. ഇരയമ്മന്റെ ഭാഷാശൈലി അത്യന്തം സരളമധുരമാണു്. കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ രീതിയാണു് പദഘടനയിൽ അദ്ദേഹം നിരന്തരമായി അനുകരിച്ചിരിയ്ക്കുന്നതു്; രചനാസൗഷ്ഠവം അത്രമാത്രം തികഞ്ഞ ഭാഷാകൃതികൾ അക്കാലത്തു വളരെ വളരെ വിരളങ്ങളായിരുന്നു. കൈകൊട്ടിക്കളിക്കു പാടുന്നതിനു് അതുപോലെ മനോഹരങ്ങളായ ഗാനങ്ങൾ ഭാഷയിൽ വേറെ അധികമില്ലെന്നും തീർത്തുപറയാവുന്നതാണു്. കേരളത്തിൽ പഴയ മട്ടിലുള്ള കുടിപ്പള്ളിക്കൂടങ്ങൾക്കു പ്രാധാന്യമുണ്ടായിരുന്ന കാലത്തു ശാകുന്തളം തുടങ്ങിയ ചില പാട്ടുകൾ പെൺകുട്ടികളെ ആശാന്മാർ നിഷ്കർഷിച്ചു പഠിപ്പിച്ചുവന്നിരുന്നു. ഇന്നും സ്ത്രീകൾക്കു് ഇരയമ്മന്റെ പാട്ടുകളിലുള്ള ആദരം സീമാതീതമാണു്. ഉപരിനിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായ കൃതികളെല്ലാം വായിയ്ക്കുവാൻ എനിയ്ക്കു സാധിച്ചിട്ടില്ല; മിക്കവാറും വായിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഞാൻ വായിച്ചിട്ടുള്ളവയിൽ സർവ്വോൽകൃഷ്ടമായി എനിയ്ക്കു തോന്നീട്ടുള്ളതു ശാകുന്തളംതന്നെ. ശാകുന്തളത്തിലെ ''ഓടും മൃഗങ്ങളെ'' ''കല്യാണി കളവാണി'' മുതലായ ഭാഗങ്ങൾ സുപ്രസിദ്ധങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിയ്ക്കാം:

''ഓടും മൃഗങ്ങളെത്തേടി നരപതി
കാടകം പുക്കൊരു നേരത്തിങ്കൽ
പേടിച്ചോരു മൃഗം ചാടിക്കുതിച്ചോടി
കൂടെ നൃപതിയും കൂടി പിൻപേ.

മണ്ടുന്ന മാനിനെക്കണ്ടുകണ്ടന്തികേ
കണ്ടുത കൈവിട്ടടുത്തു മന്നൻ
തേരതിവേഗത്തിൽപ്പാരാതെയോടിച്ചു
ദൂരത്തൊരു ദിക്കിൽച്ചെന്നു ചാടി.
സേനയും കൂടാതെ താനേ ഹിമവാന്റെ
സാനുപ്രദേശം പ്രവേശിച്ചപ്പോ‌ാം
ദാഹം മുഴക്കയാൽത്തണ്ണീർ തിരഞ്ഞപ്പോ‌ാം
മോഹനമാമ്മാറു മുന്നിൽക്കണ്ടു
കണ്വമുനിയുടെ പുണ്യാശ്രമസ്ഥലം
കണ്ണിന്നു കൗതുകമുണ്ടാം കണ്ടാൽ.''

(ശാകുന്തളം ദ്വിതീയവൃത്തം)

''കല്യാണി! കളവാണി! ചൊല്ലു നീയാരെന്നതും
കല്യേ! നീയാരുടയ പുത്രിയെന്നും.
നിന്മൂലമെനിക്കുള്ളിൽ മന്മഥവിവശത
മേന്മേൽ വന്നുദിക്കുന്നു നിമ്മലാംഗി!
കന്യകയതു കേട്ടു മന്ദമങ്ങുരചെയ്തു
കണ്വമാമുനിയുടെ സുതയല്ലോ ഞാൻ.
മന്നവ! ശകുന്തളയെന്നു പേരെനിക്കെടോ
എന്നിലാഗ്രഹം തവ നന്നല്ലേതും.
താപസതരുണിയെബ്ഭൂപന്മ കൈക്കൊള്ളാമോ?
പാപമുണ്ടതിനെന്നതറിയുന്നീലേ?''

(ശാകുന്തളം ചതുർത്ഥവൃത്തം)

''അരികിൽ വരികാരോമൽപ്പൈങ്കിളി, നീ-
യരനിമിഷം കാലം കളഞ്ഞിടാതെ.
അരുമയൊടേ സീതാസ്വയംവരത്തെ-
യരുണമുഖി! ചൊല്ലെന്നു കേട്ടനേരം
അഖിലപതി നെൽവായിൽ മാധവനെ-
യകതളിരിലോർത്തു പറഞ്ഞാളല്ലോ.
അരികുലകുലകാലൻ ദശരഥനാ-
മരചമണി വാണാനയോദ്ധ്യതന്നിൽ.
അവനു സുതനായിപ്പണ്ടംബുജാക്ഷ-
നവതരണം ചെയ്തിതു രാമനായി.
അവരജരും മൂവരുളവായ്വന്നു
അവരൊടൊരുമിച്ചു വളരുംകാലം
അവിടെയൊരു നാ‌ാം വന്നു വിശ്വാമിത്ര-
നവനിപതിവീരനെക്കണ്ടു ചൊല്ലി.''

(സീതാസ്വയംവരം പ്രഥമവൃത്തം)

"കാലാരിസംഭവനായ മുനീന്ദ്രൻ
കാളിന്ദിയിൽച്ചെന്നിറങ്ങി പതുക്കെ
കാലു കഴുകിയും കണ്ണു തുടച്ചും
കാഷായവസ്ത്രം നനച്ചു പിഴിഞ്ഞും
കാററുമൊട്ടേററു കടവിലിരുന്നും
കാളമാം തോയത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടന്നും
കാലം വളരെക്കഴിഞ്ഞൊരുശേഷം
കാണാഞ്ഞു ഭൂപനു ചിന്ത തുടങ്ങി."

(അംബരീഷചരിതം ഷഷ്ഠവൃത്തം)

"തുമ്പിക്കരംകൊണ്ടു താമരയെല്ലാ-
മൻപോടുമുത്തവനച്ചനചെയ്തു
കമ്പം കളഞ്ഞു താൻ പണ്ടു ഭജിച്ച
തമ്പുരാൻതന്നെ സ്തുതിച്ചുതുടങ്ങി.
ഈരേഴു പാരിനും കാരണമായി
നേരേ വിളങ്ങുന്ന നിശ്ചലരൂപ,
പാരം പരവശനാകിയൊരെന്നെ-
പ്പാരാതെ വന്നു കരേറുക വേഗം.
നിഷ്കള! നിർഗ്ഗുണ! നിർമ്മലമൂർത്തേ!
ദുഃഖവിനാശന! പാഹി കൃപാലോ!
നക്രം വലിച്ചെന്നെ നീരിലിദാനീം
മുക്കുന്നതിൻമുമ്പു മുക്തി തരേണം.
മൂർത്തിവിശേഷമൊഴിച്ചവനേവം
കീർത്തനം ചെയ്തതു കേട്ടൊരുനേരം
ഇസ്തുതി നമ്മെയല്ലെന്നു നിനച്ചു
മൃത്യുഞ്ജയാദികൾ വന്നതുമില്ല."

(ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം തൃതീയവൃത്തം)

"കരിമുകിൽവർണ്ണാ! നീ കരുതൊല്ലേ ചാപലം
കരുണാംബുധേ! കൃഷ്ണ! കൂറ തായോ!
അരയോളം നീരിൽനിന്നരയാലിലപോലെ-
യരവിന്ദനാഭ! നീ തുള്ളിക്കൊല്ലേ!
അരുമയോടന്നേരമരുൾചെയ്തു മാധവ-
നരുണാധരിമാരോടാത്തമോദം.
കരയററ നീററീന്നു കരയേറിവന്നിങ്ങു
കരമാശു നീട്ടുകിൽക്കൂറ നല്കാം.
തരുമൂലേ വാരാതെ തരുമിതു ഞാനെന്നു
തരുണിമാരേ! നിങ്ങൾ മോഹിക്കേണ്ട.
കരയേണ്ട രാധേ! നീ കരഭോരു! വന്നാലും
കരയുള്ളതല്ലയോ നിൻെറ വസ്ത്രം?

കളവാണി! കാലത്തെക്കളയാതെ വന്നാകിൽ
കളവല്ല നീളേ! നിൻ ചേല നല്കാം.
കമനീയരൂപിണി! കമലാക്ഷി! നീന്തി നീ
കമനി! വലയേണ്ട മിത്രവിന്ദേ!''

(വസ്ത്രാപഹരണം)

''കണ്ണാടികൾ ഞങ്ങൾ കണ്ടങ്ങിരിക്കവേ
പെണ്ണിനെ മോഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോവാൻ
ദണ്ഡമില്ലെന്നു നീയെണ്ണിയതത്ഭുതം
ഖണ്ഡധരാലയം പൂവതിന്നോ?
കുണ്ഡിനത്തിങ്കേന്നു രുക്മിണിയെപ്പണ്ടു
കണ്ണൻ തവ താതൻ കൊണ്ടുപോന്നു;
അക്കണക്കേ നീയുമിക്കാര്യം ഭാവിച്ചാ-
ലിക്കരുവീരന്മാരോടു കൂടാ.''

(ലക്ഷണാസ്വയംവരം)

''കളമൊഴി! കേശവന്റെ കളികളെച്ചൊല്ലു ബാലേ!
കിളികളിലണിമൗലേ! കളയൊല്ലേ വൃഥാ കാലം.
മധുരതരമമൃതമഥനമാം കഥ കേട്ടാൽ
മതിയാകയില്ലെന്നു കേട്ടിട്ടു ചൊന്നാൾ ശാരികയും.
ഗണപതിഭഗവാനും ഗുണവതി ഭാരതിയും
തുണചെയ്തീടേണമെന്റെ ഗുരുഭൂതന്മാരും നിത്യം.
വിരവോടേ നെല്ലുവായിൽ മരുവീടും വാസുദേവൻ
പരിതാപമെല്ലാം തീർത്തു പരിചോടേ പാലിക്കേണം.
സുരനാരീജനം മുനിവരനാകും ദുർവ്വാസാവി-
ന്നൊരു മാല നല്കിയതു പുരുഹൂതന്നായ്ക്കൊടുത്തു.''

(അമൃതമഥനം)

ഇളയതിന്റെ ഫലിതത്തിനു താഴെച്ചേർക്കുന്ന ഉദാഹരണം പരിപൂർണ്ണമായ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു.

''ബാലൻ ഗണേശനും ബാഹുലേയൻതാനും
ലീലകളാടി വസിക്കുംകാലം
കുംഭിവദനൻ കരയുന്നതു കേട്ടു
ശംഭുപ്രണയിനിയായ ദേവി
എന്തു ഗണേശ! കരയുന്നു നീയെന്നു
ദന്തിമുഖനോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ
സോദരനെന്റെ ചെവി പിടിച്ചാട്ടുന്നു
വേദനയുണ്ടെനിക്കേറ്റമമ്മേ!
എന്നു ഗണപതി ചൊന്നതു കേട്ടപ്പോൾ
സ്കന്ദനോടാശു പറഞ്ഞു ദേവി.

കഷ്ടം കുമാര! നിൻചേഷ്ടിതമിങ്ങനെ
ജ്യേഷ്ഠനോടെന്തേ കലഹിക്കുന്നു?
മുന്നമെൻ നേത്രങ്ങളെണ്ണി വിനായക-
നെന്നതു മാതാവറിഞ്ഞീലല്ലീ?
താരകവൈരിതാനേവം പറഞ്ഞപ്പോഠം
ഗൗരി ഗണനാഥനോടു ചൊന്നാഠം.
ഉണ്ണി! നീയെന്തിന്നു കാർത്തികേയൻതൻെറ
കണ്ണുകളെണ്ണുവാൻപോയി മുന്നം?
നന്നല്ല നിൻെറ തൊഴിലും ഗജാനന!
പിന്നെപ്പറഞ്ഞാൽ ഫലമുണ്ടാമോ?
കേഠംക്കണമമ്മേ! മുഴക്കോലെടുത്തെൻെറ
മൂക്കളന്നു മുന്നം സുബ്രഹ്മണ്യൻ.
പുത്രന്മാർ ചൊന്ന വാക്കിത്തരം കേട്ടപ്പോഠം
സത്വരം പുഞ്ചിരിപൂണ്ടു വേഗാൽ
നിങ്ങളിരുവരും തങ്ങളിലേറ്റപ്പി-
ണങ്ങരുതെന്നു പറഞ്ഞു ദേവി,
നന്ദനന്മാരെ മടിയിൽ വച്ചാദരാൽ
നന്നായ്പ്പുണർന്നു സുഖിച്ചിരുന്നു.''

(ഗണപതിസുബ്രഹ്മണ്യകലഹം)

പാർവ്വതീസ്വയംവരം കിളിപ്പാട്ട്:—എഴുത്തച്ഛൻെറ ശിഷ്യന്മാരെപ്പററി പ്രസ്താവിച്ച അവസരത്തിൽ പാർവ്വതീസ്വയംവരം പത്താം ശതകത്തിലെ ഒരു കൃതിയാണെന്നു മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. പാർവ്വതീസ്വയംവരം പ്രസന്നസരസമായ ഒരു കിളിപ്പാട്ടാണ്. ഗുണപൗഷ്കല്യംകൊണ്ട് അതു പുറയന്നൂരിൻെറ ശുകഗാനങ്ങളെ ജയിക്കുന്നു. സർവ്വോപരി കാളിദാസൻെറ കുമാരസംഭവത്തേയും അങ്ങിങ്ങ് ഉണ്ണായി യുടെ ഗിരിജാകല്യാണത്തേയും കവി ഉപജീവിക്കുന്നു.

കർത്തൃത്വം:—പാർവ്വതീസ്വയംവരത്തിൻെറ കർത്താവു മച്ചാട്ടിളയതാണെന്നു കുന്നേഴത്തു പരമേശ്വരമേനോൻ കൊച്ചി ഭാഷാപരിഷ്കരണക്കമ്മിററിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ താൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ആ ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒരു പതിപ്പിൽ അനുമാനിക്കുന്നു. അതിനുള്ള ന്യായങ്ങഠംക്കു ബലം പോരാതെയിരിക്കുന്നു. മച്ചാട്ടിൻെറ ഇഷ്ടദേവതകളാരെല്ലാമെന്ന് അദ്ദേഹം വ്യാസോൽപത്തി പാനയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ട്.

''മങ്ങിടാതേ വിളങ്ങും കളപ്പുര-
മങ്ഗലത്തിൽ നിറമങ്ഗലത്തിലും
ഭങ്ഗിയോടേ വസിക്കും മഹേശ്വരൻ
മങ്ഗലങ്ങഠം നമുക്കരുളേണമേ!
വാസുദേവപുരംതന്നിൽ മേവുന്ന
വാസുദേവൻ വസുധാ(രമാ)വരൻ,

വാസവിസഖിതൻ പദം സേവിപ്പാൻ
വാസന മമ സംഭവിക്കേണമേ.''

ഈ മൂന്നു ക്ഷേത്രങ്ങളും തലപ്പിള്ളിത്താലൂക്കിൽപ്പെട്ടവയാണ്. ഈ ദേവന്മാർക്കുപുറമേ നെല്ലുവായിലെ ധന്വന്തരിമൂർത്തിയേയും അദ്ദേഹം ഭക്തിപുരസ്സരം സേവിച്ചിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇവരിൽ ആരെയും പാർവ്വതീപരിണയത്തിൽ സ്മരിച്ചുകാണുന്നില്ല; പ്രത്യുത തൃശ്ശൂർ പാർവ്വതീദേവിയേയും വടക്കുന്നാഥനേയും യഥാക്രമം മൂന്നും നാലും പാദങ്ങളിൽ

''ചൊല്ലേറും തൃശ്ശിവപേരൂരെഴും ശിവ-
വല്ലഭേ! നിൻപദം കൈതൊഴുന്നേൻ''

''പദകമലനതഭരണ! വൃഷഗിരിനിവാസ! മൽ-
പാപങ്ങളൊക്കെയും തീർത്തുകൊള്ളേണമേ''

എന്നീ വരികളിൽ യഥാക്രമം സ്മരിക്കുന്നുമുണ്ട്. പ്രഥമപാദത്തിൽ

''ആരണശ്രേഷ്ഠന്മാരും ദേശികവരന്മാരും
പാരാതെയനുഗ്രഹം നല്കേണമെനിയ്ക്കിപ്പോൾ''

എന്നു കവി പ്രാർത്ഥിയ്ക്കുന്നതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം ജന്മനാ ബ്രാഹ്മണനല്ലെന്നും കരുതാവുന്നതാണ്. ''എന്നതിനായ്ക്കൊണ്ടു വന്നിതു ഞങ്ങളുമിന്നു'', ''ദശയോഗമുണ്ടതുമുത്തമം'' എന്ന ദ്വിതീയപാദത്തിലെ ഒരു സൂചനയെമാത്രം ആധാരമാക്കി കവി ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രജ്ഞനായിരുന്നു എന്നു നിർണ്ണയിയ്ക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. ആണെങ്കിൽത്തന്നെയും അതു് ഇളയതായിരിയ്ക്കണമെന്നില്ല. തൽകാലം ഗ്രന്ഥകാരന്റെ പേർ അറിവില്ലെന്നു വയ്ക്കുകയാണ് നല്ലതെന്നു തോന്നുന്നു. കാലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ പശ്ചാൎദ്ധംതന്നെ.

കവിതാരീതി:—പാർവ്വതീസ്വയംവരം കവി നാലു പാദങ്ങളായി നിബന്ധിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു. ഒന്നും രണ്ടും പാദങ്ങൾ ദീർഘങ്ങളാണ്. ഒന്നാം പാദത്തിൽ കുമാരസംഭവം രണ്ടുമുതൽ നാലുവരെയുള്ള സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥയും രണ്ടാം പാദത്തിൽ അഞ്ചുമുതൽ ഏഴുവരെയുള്ള സർഗ്ഗങ്ങളിലെ കഥയുമാണ് അടങ്ങിയിരിയ്ക്കുന്നതു്. മൂന്നാം പാദം ദേവസ്ത്രീകൾ പാടുന്ന ഗൗരീസ്വയംവരം പാട്ടാണ്. നാലാം പാദത്തിൽ പാർവ്വതീപരമേശ്വരന്മാരുടെ കൈലാസയാത്രയാണ് വിഷയം. സുബ്രഹ്മണ്യോൽപത്തിയും താരകാസുരവധവും കൂടി അത്യന്തം സംക്ഷിപ്തമായി ഒടുവിൽ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേക, കാകളി, മഞ്ജരി, കളകാഞ്ചി ഇവയാണ് ഗ്രന്ഥകാരൻ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുള്ള വൃത്തങ്ങൾ.

കവിതാരീതിയെന്തെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഒന്നുരണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിയ്ക്കാം.

കാമദേവൻ തന്നെ മേനികേറവന്ന ദേവന്മാരോട്:

''ഇത്തരമുള്ള ദേവവാക്യങ്ങളം കേട്ടനേര–
മുത്തരം മദനനും ക്രുദ്ധനായുരചെയ്താൻ.
നന്നു നന്നിതു നിങ്ങളം ചൊന്നതുമമത്ത്യരേ
മന്ദത നിങ്ങളോളമില്ലാക്കമറിഞ്ഞാലും.
പണ്ടു ഞാൻ ദക്ഷൻതന്റെ യാഗഭൂമിയിൽനിന്നു
കണ്ടിതു നിങ്ങളുടെ വീര്യവും ശൗര്യങ്ങളും.
....
ദോഷങ്ങളം മററുള്ളവക്കുണ്ടാക്കിച്ചമപ്പതു
ഭൂഷണമല്ലെന്നറിഞ്ഞീടുവിൻ ജളന്മാരേ!
ഏതാനുമനത്ഥങ്ങളിന്നെനിക്കുണ്ടായ്‌വന്നാൽ
ചേതവും നിങ്ങൾക്കില്ല; കാര്യവും സാധിച്ചീടും.
പാമ്പനെക്കൊണ്ടു മഹാസപ്പത്തെപ്പിടിപ്പിച്ചാൽ
പാമ്പന്നു വരും ദോഷം; തങ്ങൾക്കു സുഖമാകും.
എന്നതുപോലെ നിങ്ങളിന്നിതു നിനച്ചതു
നന്നു നന്നെന്നേ പറഞ്ഞീടാവു നിരൂപിച്ചാൽ.
സ്വാത്ഥതൽപരന്മാരാം നിങ്ങളുമെന്നെപ്പര–
മാസ്ഥയാ ചിന്തിച്ചപ്പോളൊക്കെയുമറിഞ്ഞേൻ ഞാൻ.
എങ്കിലും പരോപകാരാത്ഥമായിതു ചെയ്വാൻ
ശങ്കയില്ലെനിക്കേതും; സങ്കടമതുമില്ല.
ജീവനെക്കൊതിച്ചു ഞാൻ നിങ്ങളെപ്പോലെതന്നെ
കേവലം ഷണ്ഡനായി വാഴുകില്ലറിഞ്ഞാലും.
ശങ്കരനേത്രാഗ്നിയിൽദ്ദേഹത്തെ നാശിപ്പിപ്പാൻ
ശങ്കയില്ലെനിക്കേതും; കണ്ടുകൊള്ളുവിൻ നിങ്ങളം.''

ശ്രീപരമേശ്വരനും ഹിമവാനും:

''സകലഗുണഗണനിലയ! ഗിരിവര! മഹാമതേ!
സന്തോഷമേററവും വന്നു നമുക്കെടോ!
കനിവിനൊടു ഗമനമതിനനുമതി തരേണമേ
കാമിച്ചതെല്ലാം ഭവിക്കും ഭവാനെടോ!
ഹരനുടയ വചനമതിസരസമിതി കേൾക്കയാൽ
ഹഷേണ വന്ദിച്ചു ചൊല്ലീ ഗിരീന്ദ്രനും.
കമലശരമഥന! ഹര! ജയ ജയ ജഗൽപതേ!
കാരുണ്യമുണ്ടായ്‌വരേണമെന്നിൽ പ്രഭോ!
മമ സുതയിലതികരുണ തവ മനസി വേണമേ!
മററൊരു കാമം നമുക്കില്ല ദൈവമേ!
തനയയുടെ വിരഹമതു മനസി സഹിയായ്കയാൽ
താപം വളരുന്നതെന്തു ചൊല്ലാവതും?
അതിനമൊരുവഴി കിമപി കൃപയൊടരുളീടണ–
മത്ഥിച്ചതെല്ലാം കൊടുക്കുമല്ലോ ഭവാൻ.''

എക്കണത്തു ശങ്കുണ്ണിക്കൈയ്മ്മൾ (946–1016)—ജീവചരിത്രം:—കടിയങ്കളത്തു ശ്രുപ്പമേനോൻെറ തേനാരിമാഹാത്മ്യത്തെപ്പററിയുള്ള പ്രസ്താവനയിൽ പ്രാസംഗികമായി എക്കണത്തു തറവാട്ടിനെ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പാലക്കാട്ടു് എലപ്പള്ളിദേശത്തുള്ള സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരു നായർപ്രഭുകുടുംബമാണു് എക്കണത്തു്. യക്കണത്തു് എന്നും പറയുന്നു. ആ കുടുംബത്തിൽ ശങ്കുണ്ണി എന്ന കവി 946–ാമാണ്ടു ജനിച്ചു. ഭാഷാകവനത്തിനു നല്ല വാസന ഉണ്ടായിരുന്നു. അൻപതാമത്തെ വയസ്സിനുമേൽ രണ്ടുമൂന്നു കൊല്ലം കൊച്ചിശ്ശീമയിലോ മലബാറിലോ മൺറോസായിപ്പിൻെറ കോടതിപരിഷ്കാരത്തിനുമേൽ മുൻസിപ്പുപണി നോക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. 1016–ൽ അദ്ദേഹം മരിച്ചു. ഈ കാലഗണനാ ശരിയാണോ എന്നു സംശയമുണ്ടു്. എന്തെന്നാൽ 1010–1048 ഈ കൊല്ലങ്ങൾക്കിടയിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന എഴുവത്തു നാണക്കുട്ടി മേനോൻ (മഹാഭാഗവതസാരസംക്ഷേപം കിളിപ്പാട്ടിൻെറ പ്രണേതാവു്) അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യനായിരുന്നു. തറവാട്ടുമൂപ്പനുമാത്രമേ വലിയ കൈമൾ സ്ഥാനമുള്ളു. ശങ്കുണ്ണി വലിയ കൈയ്മ്മളായതിനു മേലല്ല മരിച്ചതെന്നും ചിലർ പറയുന്നു.

കൃതികൾ:—ശങ്കുണ്ണിക്കൈയ്മ്മൾ (1) സുന്ദരീസ്വയംവരം കിളിപ്പാട്ടു് (2) ഗോഗ്രഹണം ഓട്ടൻതുള്ളൽ (3) ബാണയുദ്ധം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടു് (4) ശിവകണ്ണാമൃതം (5) രാമകണ്ണാമൃതം (6) ദാസീവൃത്തം എന്നീ കൃതികൾക്കുപുറമേ ഭക്തിസംവർദ്ധകങ്ങളായ അനേകം കീർത്തനങ്ങളും രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കവിതകളിലെല്ലാം വരുണനാൽ പ്രതിഷ്ഠിതനെന്നു സങ്കല്പിക്കപ്പെടുന്ന എലപ്പള്ളി ശിവനെ വന്ദിച്ചു കാണാം. ലിംഗരൂപിയായ ആ ശിവൻ വരുണേശൻ എന്ന പേരിനാൽ വിദിതനും എക്കണത്തു തറവാട്ടിലെ പരദേവതയുമാകുന്നു. കണ്ണാമൃതങ്ങൾ രണ്ടും ശ്ലോകരൂപത്തിലാണു് നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

സുന്ദരീസ്വയംവരം കിളിപ്പാട്ടു്:—

"വെൺമതിബിംബംപോലെ വെളുത്ത മേനിതന്നിൽ
വെണ്ണീറാമംഗരാഗമണിഞ്ഞ ശോഭയാലേ
കൗമുദി പരിചൊടു പരന്നുനിന്നീടുന്ന
കൈലാസശിലോച്ചയമെന്നതുപോലേ സദാ
മേവിനിന്നീടും വരുണേശനാമീശൻതൻെറ
ചേവടിത്താരിണ ഞാൻ കുമ്പിട്ടുകൂപ്പീടുന്നേൻ."

ഗോഗ്രഹണം തുള്ളൽ:—

"ഗോഗ്രഹണം കഥ കേൾപ്പാനിപ്പോ–
ളാഗ്രഹമുണ്ടെന്നാലുരചെയ്യാം.
വാക്കിനു ഭംഗി കുറഞ്ഞീടുകിലും
കേൾക്ക കഥാരസമുണ്ടല്ലോ താൻ."

ബാണയുദ്ധം കൈകൊട്ടികളിപ്പാട്ടു്:—

"അമ്പിളി ചൂടും നല്ല തമ്പുരാൻ വരുണേശാൻ
തൻപാദയുഗമകമതിൽ നിനച്ചു
ഏണീലോചനകൾക്കു താണ്ഡകളിപ്പതിന്നായ്
ബാണയുദ്ധമാം കഥ വദിച്ചീടുന്നേൻ.
പണ്ടു ബലിസുതനായുണ്ടായിതവനിയി-
ലണ്ടർകോനരികളിലൊരു ദനുജൻ;
ബാണനെന്നവനു പേർ; പാണികൾ നാലുണ്ടവ-
ന്നേണാങ്കചൂഡൻതന്റെ നടനംതന്നിൽ
മദ്ദളമടിയ്ക്കയാലെത്രയും പ്രസന്നനായ്
മൃത്യുഭഞ്ജനൻതാനുമരുളിച്ചെയ്തു.
ആയിരം കരം നിനക്കായിരിക്കട്ടെയെന്നു
തോയദഗളൻ വരം കൊടുത്തു പിന്നെ."

ശിവകർണ്ണാമൃതം:—ഇതിൽ മുപ്പത്തിരണ്ടു പദ്യങ്ങളുണ്ടു്. വരുണേശനാണു് വർണ്ണ്യവിഷയം. നാലു ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നു.

"അർണ്ണോജമന്ദിരനുമോർക്കിലസാധ്യമല്ലോ
വർണ്ണിപ്പതിന്നു വരുണേശവിഭോ! പുരാരേ!
കർണ്ണാമൃതം തവ ചരിത്രമതിന്നു ഭാഷാ-
വർണ്ണേന ചൊല്‌വതു തവ പ്രിയമായ്‌വരേണം.

വിരോചനവിലോചനം വിനതപാപസമ്മോചനം
വിലേശയവിഭൂഷണം വിബുധവിദ്വിഷാം ദൂഷണം
സുരാലയശരാസനം സുകൃതിഭിഃ കൃതോപാസനം
ഭജാമി യമശാസനം മനസി ശക്രരേന്ദ്രാസനം.

നാരീജനത്തിലനുരാഗമകന്നകന്നു
നാനാസുഖേഷു ച വിരാഗത വന്നുവന്നു്
കാലാരിപാദകമലം ഹൃദി നിന്നുനിന്നു
കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്കിലുമഹോ ബഹു നന്നുനന്നു്.

ഭിക്ഷാടനം തവ വിഭോ മമ സമ്പദേ സ്യാ-
ദുക്ഷാധിരോഹണവിധിശ്ശുഭവാഹനായൈ്യ
രക്ഷാനുലേപനമിഹാഖിലരോഗശാന്ത്യൈ
രക്ഷാകൃതേ പിതൃവനേ നടനം ത്വദീയം."

രാമകർണ്ണാമൃതം:—

"ദിക്കെട്ടും ഞെട്ടുമാറങ്ങതികഠിനമതാ-
　　യട്ടഹാസങ്ങൾ ചെയ്തി-
ട്ടൊട്ടേറെപ്പൃഷ്ഠിചേരും വയറുമഥ കട-
　　ന്നങ്ങരക്കെട്ടിൽ വീണു്

മൊട്ടിൽത്തട്ടിത്തിരക്കും മുലയിണ പരിചോ–
ടൊപ്പമായ് ചട്ടമിട്ട–
ക്കട്ടത്തീപോലെ ദൃഷ്ടിദ്വയമൊടവളൊരു–
മ്പെട്ടു ചാരത്തു വന്നാൾ.''

ഒരു കുമ്മി:—

''നല്ല വരുണേശപാദയുഗം
നന്മ വരുവാൻ നിനച്ചുകൊണ്ടു
ചൊല്ലിക്കൊണ്ടിന്നൊരു കുമ്മിപ്പാട്ടു
ചൊവ്വോടേ നിന്നാടിക്കുമ്മിയടി.
അജ്ഞാനമായതു മായയെന്നും
അധിഷ്ഠാനമായതു ബ്രഹ്മമെന്നും
കാണി വിനാഴികപോലും മറക്കാതെ
കല്യാണം ചേരുവാൻ കുമ്മിയടി.
തിങ്കൾക്കലയും തിരുനെററിയും
തീക്കനൽ തൂകുന്ന ലോചനവും
പങ്കജമിത്രസുധാംശുനേത്രങ്ങളും
പാരാതേ ചിന്തിച്ചു കുമ്മിയടി.
എള്ളിൻകസുമത്തിനുള്ളിൽത്താപ–
മേകുന്ന നല്ല തിരുനാസിക
ഉള്ളത്തിലാക്കീട്ടുണർന്നു വഴിപോലെ–
യുള്ളമാം നർത്തകി! കുമ്മിയടി.''

ഇതു ഭക്തിമാർഗ്ഗം പാട്ടുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. ഇവ കൂടാതെ സുഭാഷിതപ്പാട്ടുകൾ എന്ന പേരിലും ചില ഗാനങ്ങൾ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പണ്ടാരത്തു നാരായണപിള്ള—ചരിത്രം:—പണ്ടാരത്തു നാരായണപിള്ളയെ പണ്ടാരത്താശാൻ എന്നു പറയുന്നു. അദ്ദേഹം ചിറയിൻകീഴ്താലൂക്കിൽ മണമ്പൂർപകുതിയിൽ പണ്ടാരത്തുവീട്ടിൽ 940–ാമാണ്ടു ചിങ്ങമാസം 19–ാംനു- ജനിച്ചു. ആദ്യകാലത്തു് ഒരു പട്ടാളശ്ശിപായിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം 35–ാമത്തെ വയസ്സിൽ ചെമ്പകമംഗലത്തു സന്യാസി എന്ന ഒരു സിദ്ധൻെറ അന്തേവാസിയായിത്തീർന്നു. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ജ്യോതിഷം, മന്ത്രവാദം, വൈദ്യം മുതലായ വിഷയങ്ങൾ മാതുലനായ അയ്യപ്പൻപിള്ളയാശാനിൽനിന്നു് അഭ്യസിച്ചിരുന്നു. സംസ്കൃതഭാഷയിൽ സാമാന്യമായ പാണ്ഡിത്യവും അദ്വൈതവേദാന്തത്തിൽ അമിതമായ ജ്ഞാനവും സമ്പാദിച്ചതു സന്യാസിയുമായുള്ള സമ്പർക്കത്തിനുമേലാണ്. പണ്ടാരത്താശാൻ (1) ഗുണദോഷവാക്യം (2) പ്രപഞ്ചസാരസംക്ഷേപം (3) വൈദ്യസംഗ്രഹം (4) ധാരാകല്പം എന്നിങ്ങനെ നാലു കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിയുന്നു. അവയിൽ ഗുണദോഷവാക്യവും വൈദ്യസംഗ്രഹവും മാത്രമേ ഞാൻ

കണ്ടിട്ടുള്ള. അവ രണ്ടിലും പ്രസ്തുതസന്യാസിയെ അദ്ദേഹം വന്ദി ച്ചിട്ടുണ്ടു്.

"ശ്രീഗുരും വാണീം ഗണപതിം വന്ദിച്ച
ഷണ്മുഖപാദാരവിന്ദദ്വയത്തെയും
നിത്യം യമനിയമാസനാദ്യങ്ങളാ-
മഷ്ടാംഗയോഗമനുഷ്ഠിച്ച സർവ്വദാ
ചെമ്പകമംഗലത്താശ്രമേ വാഴുന്ന
ശ്രീഗുരുപാദം തൊഴുതടിയൻ മുദാ
സൽബ്രാഹ്മണരെയും ഭക്ത്യാ വണങ്ങീട്ടു
ചൊല്ലാം ഗുണദോഷവാക്യങ്ങളിന്നു ഞാൻ."
(ഗുണദോഷവാക്യം)

"ചെമ്പകമമംഗലത്തിങ്കൽപ്പർണ്ണശാലയിൽ നിത്യവും
മഹാമായയെ നന്നായിപ്പൂജിച്ചിട്ടതിഭക്തനായ്
കർമ്മപാശത്തെ ലംഘിച്ച നിത്യമഷ്ടാംഗയോഗിയായ്
പരമധ്യാനവുംചെയ്തു ബ്രഹ്മാനന്ദേന വാണിടും
ശ്രീമൽഗുരുപദാംഭോജം വന്ദിച്ചേനടിയൻ മുദാ."
(വൈദ്യസംഗ്രഹം)

പണ്ടാരത്താശാൻ 68-ാമത്തെ വയസ്സിൽ 1007-ാമാണ്ടു തുലാമാസം 11-ാംനു- ചരമഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു കുമാരപിള്ളയെന്നും മാർത്താണ്ഡപിള്ളയെന്നും രണ്ടു് അനുജന്മാരുണ്ടായിരുന്നു എന്നും അവരും ലോകവ്യുൽപത്തി ഉള്ളവരായിരുന്നു എന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

ഗുണദോഷവാക്യം:—ഇതു സാമാന്യം പ്രചാരമുള്ള ഒരു ഭാഷാഗാനമാണു്. ശ്രീപരമേശ്വരൻ പാർവതീദേവിയ്ക്കു നല്കിയ ഉപദേശമാണു് അതിൻെറ മൂലമെന്നു കവി പറയുന്നതു തൻെറ കാവ്യത്തിൻെറ പ്രശസ്തിയ്ക്കുവേണ്ടിമാത്രമാണു്. ബാലന്മാർക്കു വിശിഷ്ടമായ രീതിയിൽ സന്മാർഗ്ഗോപദേശം ചെയ്യുന്നു എന്നുള്ളതാണു് ഗുണദോഷവാക്യത്തിൻെറ മെച്ചം. ഓരോ ഈരടിയും രാമനാമത്തോടുകൂടി അവസാനിയ്ക്കുന്നു.

"മൽഗുരുകല്പനകൊണ്ടിതു ബാലന്മാർക്കായിട്ടു ചൊല്ലുന്നു രാമ!
വേണ്ടും ഗുണദോഷമെല്ലാജ്ജനത്തിനും ചൊല്ലാനെളുതല്ല രാമ!
ഞാനറിഞ്ഞുള്ളതു ശിഷ്യന്മാർക്കായിട്ടു ചൊല്ലുന്നെന്നേയുള്ളു രാമ!
മൽഗുരുവിൻെറ കൃപകൊണ്ടിതൊക്കെയും സത്യമായീടണം രാമ!"

എന്നിങ്ങനെയാണു് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ ആരംഭം. അനവധി വിഷയങ്ങൾ ആശാൻ ഇതിൽ ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നരകവർണ്ണനവും മററും നന്നായിരിയ്ക്കുന്നു. ഒടുവിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിയ്ക്കാം.

"കണ്ണു കാണാത്തവനെങ്ങനെ കണ്ണാടി നോക്കിയറിയുന്നു രാമ!
ഉള്ളിലവിവേകം വന്നാൽ വിവേകവും കൂടെ വന്നീടണം രാമ!
അങ്ങനെയുള്ളവനുണ്ടൊരു കണ്ണെന്നു ചൊല്ലുന്നു സജ്ജനം രാമ!
സജ്ജനസംസർഗ്ഗമെപ്പോഴുമുള്ളവനാക്ഷികൾ രണ്ടുണ്ടു രാമ!
ഇച്ചൊന്നതൊന്നുമില്ലാത്തവനന്ധനെന്നല്ലയോ ചൊല്ലുന്നു രാമ!
കണ്ണു കാണാത്തവനെങ്ങനെ രത്നത്തിൻവിലയറിഞ്ഞീടുന്നു രാമ?
ഷണ്ഡനായുള്ളവനെങ്ങനെ സ്ത്രീസുഖമുള്ളതറിയുന്നു രാമ?
കന്യകാസ്ത്രീകൾക്കു പുരുഷസംഗമസൗഖ്യമറിയാമോ രാമ?
വന്ധ്യയായുള്ളവളെങ്ങനെ സൂതകനോവറിഞ്ഞീടുന്നു രാമ?
ഹംസം പറക്കുന്ന വേഗങ്ങളെങ്ങനെ കാകനറിയുന്നു രാമ?
അശ്വത്തിനുള്ള വേഗത്തിൻവിശേഷം കഴുതയ്ക്കറിയാമോ രാമ?
എത്രയും ദാരിദ്ര്യമുള്ളവനെങ്ങനെ സൗഖ്യമറിയുന്നു രാമ?
സിംഹപരാക്രമമെങ്ങനെയെന്നതു ശ്വാവിനറിയാമോ രാമ?
വേദാന്തവിജ്ഞാനി സൽഗുരുക്കന്മാരെ മൂഢനറിയുമോ രാമ?"

വൈദ്യസംഗ്രഹം:—വൈദ്യസംഗ്രഹവും വിശിഷ്ടമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമാണു്. വൈദ്യന്മാരുടെ ഇടയിൽ അതിനു് ഇന്നും വളരെ പ്രചാരമുണ്ടു്. രോഗങ്ങൾക്കുള്ള ചികിത്സാക്രമങ്ങളെമാത്രമല്ല, അവ ഉണ്ടാകുന്നതിനുള്ള പൂർവ്വജന്മകൃതങ്ങളായ പാപങ്ങളേയും അവയുടെ പ്രതിവിധികളേയുംകൂടി അതിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നുണ്ടു്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

"തൊണ്ണൂററാറംഗുലം തന്റെ വിരലുകൊണ്ടു ശരീരവും
അതിന്റെ മധ്യഭാഗത്തു മൂലാധാരമതായതു്.

മൂലാധാരത്തിങ്കൽനിന്നു സുഷുമ്നാനാഡി മേല്പട്ടേ
കപാലപത്മത്തോളം പോയ്ച്ചെന്നുമുട്ടിയിരിപ്പതു്.

അതിന്റെയുള്ളിലാകുന്നു ഷഡാധാരങ്ങളൊക്കെയും
മൂലാധാരം തുടങ്ങീട്ടു പന്ത്രണ്ടു നിലയുണ്ടെടോ.

മൂലാധാരത്തിനു ചുററുമെണ്മടങ്ങീട്ടു കുണ്ഡലി
പുററിക്കെട്ടിക്കിടക്കുന്നു മോക്ഷദ്വാരാനുബന്ധിയായ്.

അഗ്നിപോലെ ജ്വലിച്ചിട്ടു നിന്നീടുന്നവിടെശ്ശിവൻ."

കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടു്—കല്ലൂർമന:—കേരളത്തിൽ മന്ത്രവാദം കുലവൃത്തിയായുള്ള ചില നമ്പൂരികുടുംബങ്ങളുണ്ടു്. ആ കുടുംബങ്ങളിലൊന്നാണു് കല്ലൂർമന. പ്രസ്തുതകുടുംബക്കാരെ ശ്രീപരശുരാമൻതന്നെ ആ വൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെടുത്തി അവർക്കു ഗൂഢമന്ത്രങ്ങൾ ഉപദേശിച്ചു തങ്ങളുടെ കുലവിദ്യയിൽ വിദഗ്ദ്ധന്മാരാക്കി എന്നു പഴമക്കാരായ ആസ്തികന്മാർ വിശ്വസിക്കുന്നു. ഏതായാലും പൂർവ്വകാലം മുതല്ക്കുതന്നെ അവർ ആ വിദ്യയിൽ അസാമാന്യമായ പ്രാഗല്ഭ്യം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു എന്നും കേരളത്തെ "മോഹനസ്തംഭനാദീനാം വിദ്യാ

നാമങ്കരസ്ഥലം'' എന്നും മററും വിദേശീയപണ്ഡിതന്മാർ ഭയഭക്തിപുരസ്സരം പ്രശംസിച്ചിട്ടുള്ളതു് അതിനെ ആധാരമാക്കിയാണെന്നുള്ളതിനു സന്ദേഹമില്ല. അങ്ങനെയുള്ള കുടുംബങ്ങളിൽ കല്ലൂർ, കാട്ടുമാടസ്സു്, ചേന്നാസ്സു് ഇവ മൂന്നും അഗ്രപൂജയെ അർഹിക്കുന്നു. കല്ലൂരിനു ചങ്ങണംകുന്നത്തു ഭഗവതിയും, കാട്ടുമാടസ്സിനു ചാത്തനും, ചേന്നാസ്സിനു വേട്ടക്കൊരുമകനുമാണു് ഉപാസനാമൂർത്തികൾ. പട്ടാമ്പി റയിൽവേസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു രണ്ടു നാഴിക കിഴക്കു വള്ളുവനാട്ടുതാലൂക്കിൽ ചങ്ങണംകുന്നുദേശത്തിൽ അതേ പേരിലുള്ള ഭഗവതീക്ഷേത്രത്തിനു സമീപമായിരുന്നു കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടന്മാരുടെ പുരാതനഗൃഹം. സാമൂതിരിമാരും കൊച്ചി മഹാരാജാക്കന്മാരും തമ്മിലുള്ള ശത്രുത വർധിച്ചപ്പോൾ കൊച്ചിയുടെ അധഃപതനത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി ദുർമ്മന്ത്രവാദം ചെയ്യണമെന്നു് ഒരു സാമൂതിരി അന്നത്തെ കല്ലൂർമനയ്ക്കലെ അച്ഛൻനമ്പൂരിപ്പാടിനോടു നിർബ്ബന്ധിച്ചു എന്നും അതിനു വഴിപ്പെടാതെ ആ മാന്ത്രികൻ കൊച്ചി രാജ്യത്തെ അഭയം പ്രാപിച്ചു എന്നും ഒരൈതിഹ്യം കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ആ അവസരത്തിൽ തൃപ്പൂണിത്തുറയ്ക്കു സമീപമുള്ള മണിയമ്പള്ളി ഭട്ടതിരിയുടെ ഇല്ലത്തിൽ സന്തതിവിച്ഛേദം വരികയും മഹാരാജാവു തന്റെ മാന്യാതിഥിയെ ആ ഇല്ലത്തേക്കു് അവകാശിയാക്കുകയും ചെയ്തു. ആ ഇല്ലത്തിലാണു് കവിയായ കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടു ജനിച്ചുവളർന്നതു്. അങ്ങനെയിരിക്കെ തൃശ്ശൂരിനു സമീപം കാളിനാട്ടുമനയ്ക്കുള്ള അവകാശവും കൊച്ചി രാജകുടുംബത്തിലെ കൃപകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരഗാമിയ്ക്കു കിട്ടി; തന്നിമിത്തം ആ നമ്പൂരിപ്പാടു് അവിണിശ്ശേരി അംശത്തിൽ താമസമുറപ്പിച്ചു. അതു് 1030-ാമാണ്ടായിരുന്നു. ഒല്ലൂർ റയിൽവേസ്റ്റേഷനിൽനിന്നു് അര മൈൽ ദൂരെയാണു് അവിടെ ആ കുടുംബക്കാർ ഇപ്പോൾ വസിക്കുന്ന ഗൃഹം.

കവിയുടെ ചരിത്രം:—1003-ാമാണ്ടു തീപ്പെട്ട വീരകേരളവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യനായിരുന്ന കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടാണു് കവി. നീലകണ്ഠൻ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേർ. ഉദ്ദേശം 951-ാമാണ്ടുമുതൽ 1010-ാമാണ്ടുവരെ ജീവിച്ചിരുന്നതായി സങ്കല്പിക്കാം. 59-ാമത്തെ വയസ്സിൽ മരിച്ചു ടിപ്പുവിനെ സന്ദർശിക്കുവാൻ ശക്തൻ തമ്പുരാൻ ശ്രീരങ്ഗപട്ടണത്തേക്കു പോയപ്പോൾ, അമങ്ഗലപരിഹാരത്തിനുവേണ്ടി ഒരു കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടു് അവിടത്തെ ഒരു തിലകം തൊടീച്ചു് അയച്ചതായി പഴമക്കാർ പറയുന്നു. ആ സംഭവം നടന്നതു 963-ലായിരുന്നു. അതു കവിയുടെ പൂർവ്വഗനായിരിക്കണം. നമ്പൂരിപ്പാടു സംസ്കൃതം ആദ്യം ദേശമങ്ഗലത്തു് ഉഴുത്തിരവാരിയരോടും പിന്നീടു കുഞ്ഞിക്കുട്ടി രാഘവൻനമ്പിയാരോടും അഭ്യസിച്ചു. ആ വിവരങ്ങൾ ബാലിവിജയം ആട്ടക്കഥയിലെ

''ശ്രീവാസുദേവപരമേശ്വരമാധവശ്രീ-
ഗോപാലഭട്ടഭവദാസയതീന്ദ്രമുഖ്യാഃ

ശ്രീഭദ്രരാഘവമുഖാശ്ച കൃപാർദ്രചിത്താ
നിത്യം ദിശന്തു ഗുരവോ മമ മങ്ഗലാനി''

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ അദ്ദേഹം വെളിപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. ശ്രീവാസുദേവൻ എന്നു് അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നതു കൂടല്ലൂർ വാസുദേവൻനമ്പൂരിപ്പാടിനെപ്പററിയായിരിക്കണം. പരമേശ്വരമാധവാദിഗുരുക്കന്മാരെപ്പററി യാതൊരറിവുമില്ല. തനിക്കു വീരകേരളവർമ്മത്തമ്പുരാനുമായുണ്ടായിരുന്ന സന്തതസഹചാരിത്വം അദ്ദേഹം ബാലിവിജയത്തിലും മധുകൈടഭവിജയത്തിലും പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. അദ്ദേഹം ആ മഹാരാജാവിനെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുള്ള ''യസ്യാന്തഃ സ്മരണം'' എന്ന ബാലിവിജയത്തിലെ ശ്ലോകം മുൻപു് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. അതു കഴിഞ്ഞു്

''തദന്തികസ്ഥേന സദാത്ര കേനചിദ്
ദ്വിജന്മനാ കൗശികഗോത്രജന്മനാ
വിരച്യതേ രാവണബന്ധനാഭിധാ
കഥാ വിനോദായ തദീയസന്നിധൗ''

എന്ന ശ്ലോകം കാണുന്നു. ബാലിവിജയത്തിനു രാവണബന്ധനമെന്നാണു് പ്രണേതൃദത്തമായ സംജ്ഞ. മധുകൈടഭവിജയത്തിലും

''തദുപാന്തനിവാസിനാ സദാ
സുമഹാമാന്ത്രികഗോത്രജന്മനാ
മധുകൈടഭനിഗ്രഹാഭിധം
ക്രിയതേ ഗീതനിബന്ധനം മയാ''

എന്നൊരു ശ്ലോകം അദ്ദേഹം ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. രണ്ടു കൃതികളിലും സദാശബ്ദത്തിൻെറ ആവർത്തനം അനുസന്ധേയമാണു്. കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ ധാരണാശക്തിയേയും മന്ത്രശാസ്ത്രപ്രാവീണ്യതയേയും പററി പല ഐതിഹ്യങ്ങളുമുണ്ടു്. അവയെ ഇവിടെ വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. ഒരു കഥമാത്രം പറയാം. ഒരിക്കൽ ചങ്ങണംകുന്നില്ലത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്നു് അച്ഛൻെറ മാസമടിയന്തിരം ഒരു മഴക്കാലത്താണു് നിർവ്വഹിക്കേണ്ടിയിരുന്നതു്. നെടുമ്പുരയിടുവാൻ കാര്യസ്ഥന്മാർ വട്ടംകൂട്ടിയപ്പോാം നമ്പൂരിപ്പാടു വിരിപന്തൽ മതിയെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി ചമ്രവട്ടത്തു് അയ്യപ്പനു മഴ പെയ്യിക്കാതിരിക്കുവാൻ ഒരു ഹർജ്ജി പദ്യരൂപത്തിൽ ഓലയിൽ കുറിച്ചു മടക്കിക്കെട്ടി ഭാരതപ്പുഴയിൽ ഒഴുക്കി എന്നും, കാരണമെന്തായാലും മഴയുടെ ശല്യമുണ്ടാകാതെ അടിയന്തിരം ഭംഗിയായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയെന്നും കേട്ടുകേൾവിയുണ്ടു്. ആ ഹർജ്ജിയിലെ ചില ശ്ലോകങ്ങളാണു് ചുവടേ ചേർക്കുന്നതു്.

''കല്ലൂർവിപ്രനെഴുത്തു, പാർശ്വഗന്മരാം ഭൃത്യരാം വായിച്ചുടൻ
ചൊല്ലേറുന്നൊരു ചമ്രവട്ടപതിയോടിപ്പോാം ധരിപ്പിക്കുവാൻ:
വല്ലാതേ മഴപെയ്തീടുന്നതഖിലം മാററിത്തരേണം ഭവാൻ;
വെള്ളംകൊണ്ടു ചതുശ്ശതത്തെ വിരവോടെന്നാൽക്കഴിപ്പിക്കുവൻ.

അയ്യപ്പ! നിന്തിരുവടിക്കൊരു നേർച്ചനേർന്നാൽ
പെയ്യിക്കയില്ല മഴയെന്നൊരു ലോകവാദം
പൊയ്യായിവന്നിടുകിലോ തവ കൂറുകാരാ-
മിയ്യാളുകൾക്കു തല പൊക്കി നടന്നുകൂടാ.

തിയ്യാട്ടൊന്നു കഴിച്ചിടാം,മണ്ഡദിനം ചെയ്യാം നമസ്കാരവും,
നെയ്യാടാം, കനകാദികൊണ്ടു കൃതമാം മെയ്യാദിയും നല്കിടാം,
വയ്യായെന്നൊരു ശാഠ്യമില്ല വഴിപാടയ്യായിരം നേർന്ന ഞാ-
നയ്യാ! നിൻകൃപയാലഹോ! മഴയിനിപ്പെയ്യാതെയാക്കീടണം.

കയ്യിൽപ്പണ്ടൊരു കന്നെടുത്തു വരിഷം മാതാവു നിർത്തീലയോ?
മെയ്യിൽപ്പാതിയുമയ്ക്കു നല്കിയ പിതാ ഗംഗാം ധരിച്ചീലയോ?
വയ്യിപ്പോൾ മഴ മാററുവാൻ തനയനെന്നുള്ളോരു ദുഷ്കീർത്തിയൊ-
ന്നയ്യപ്പാ! മമ ചമ്രവട്ടമമരും നാഥാ! വരുത്തീടൊലാ.''

ഈ സംഭവത്തെപ്പററി

''ധീരൻ കല്ലൂരു വിപ്രൻ നിജജനകമഹാ-
മാസസത്രം കഴിപ്പാ-
നാരംഭിച്ചു, തുടങ്ങീ മഴ, വിഷമമിതെ-
ന്നോർത്തുടൻ ഭക്തിശാലീ
ഓരോ പദ്യങ്ങൾ നിർമ്മിച്ചതു പുഴവഴിയെ-
ച്ചമ്രവട്ടത്തു വാഴു-
ന്നോരബ്ദുതേശനേകിപ്പെരിയ മഴയൊഴി-
ച്ചെന്നു ലോകപ്രസിദ്ധം''

എന്നൊരു ശ്ലോകവും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്.

''ഇരുപതു ദിവസത്തിന്നിന്നുതൊട്ടിന്നിമേലാ-
ലരുതു കരുണയാ തേ വർഷമെന്നുള്ള ശബ്ദം''

എന്ന കല്ലൂരിൻെറ പ്രാർത്ഥന തികച്ചും ഫലിക്കുകതന്നെ ചെയ്തുവത്രേ. തൃശ്ശിവപേരൂർ കിഴക്കേ ആച്ചംകുളങ്ങര കുഞ്ചി എന്ന വാരസ്യാരായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഭാര്യ. തദനുരോധേന അദ്ദേഹം ചിലപ്പോൾ തൃശ്ശൂരും താമസിച്ചിരുന്നു. ബാലിവിജയത്തിൻെറ ആരംഭത്തിൽ അദ്ദേഹം തൃപ്പൂണിത്തുറ അപ്പനേയും, തൃശ്ശൂർ വടക്കുന്നാഥനേയും, ചങ്ങണംകുന്നിൽ ദുർഗ്ഗയേയും, തിരുമാന്ധാംകുന്നിൽ ഭദ്രകാളിയേയും വന്ദിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു. തിരുമാന്ധാംകുന്നിലെ ദേവിയും കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടന്മാരുടെ പരദേവതയാകുന്നു.

''പൂർണ്ണാനന്ദമയം പുരാരിപുരുഹൂതാദ്യൈശ്ച സംപൂജിതം
പൂർണ്ണാനങ്കശശാങ്കബിംബധവളേ ഭോഗീന്ദ്രഭോഗേ സ്ഥിതം
പൂർണ്ണം സർവ്വഗുണൈരനങ്ഗജനനീതുങ്ഗസ്തനാലിങ്ഗിതം
പൂർണ്ണാദ്ര്യായപുരാധിവാസി കലയേ പുണ്യൈകദൃശ്യം മഹഃ.

മഹിതഗുണനദീശം മൗലിരാജൽകലേശം
രചിതരിപുവിനാശം രാജതാദ്രിപ്രകാശം
വൃഷഗിരിനിലയേശം വിഷ്ടപാനാമധീശം
നഗവരതനയേശം നൗമി നിത്യം മഹേശം.

ഖഡ്ഗേനാദ്രിഷു കൃത്തദൈത്യകലദ്ദവർഗ്ഗേ! സതാം സമ്മതേ!
മാർഗ്ഗേ സഞ്ചരതാം കരാപ്പിതചതുർവ്വർഗ്ഗേ! ജഗന്നായികേ!
സ്വർഗ്ഗേയാനുപമപ്രഭാവമഹിതേ! ഭർഗ്ഗേഡിതേ! മാമകം
ഹൃദ്ഗേഹം വിശ ചങ്ങണാദ്രിനിലയേ! ദുർഗ്ഗേ! വിധാതും ശുഭം.

മാതംഗോജ്ജ്വലകന്ധലേ! മരകതശ്യാമേ! മഹേന്ദ്രാർച്ചിതേ!
മായേ! മാരിതദാരുകേ! മണിലസന്മഞ്ജീരശുംഭൽപദേ!
മാരാരാതിസുതേ! മഹാസിമധുപാത്രോദ്യൽകരാംഭോരുഹേ!
മാതർമ്മാമവ മാനനീയചരിതേ! മാന്ധാതൃശൈലാലയേ!''

കൃതികൾ:—കല്ലൂർ സംസ്കൃതകൃതിയൊന്നും രചിച്ചിട്ടില്ല. ഭാഷയിൽ (1) ബാലിവിജയം (2) മധുകൈടഭവധം (3) സ്വാഹാസുധാകരം (4) സുമുഖീസ്വയംവരം എന്നീ നാലാട്ടക്കഥകൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഭാഷാചരിത്രകാരൻ പറയുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ ആദ്യത്തെ രണ്ടു കൃതികൾമാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. അവയ്ക്കുപുറമേ അജാമിളമോക്ഷം എന്നൊരു കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടും ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ട്.

ബാലിവിജയം ആട്ടക്കഥ:—ഇന്നും പ്രചുരപ്രചാരമായ ഒരാട്ടക്കഥയാണ് ബാലിവിജയം. സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ ആ കഥയ്ക്കു രണ്ടാംകിടയിൽ ഒരു സ്ഥാനത്തിനല്ലാതെ ഒന്നാംകിടയിൽ പ്രവേശത്തിന് അവകാശമില്ലെങ്കിലും രംഗപ്രയോഗത്തിനു സർവ്വഥാ സമുചിതമായ ഒരു കൃതിയാണ് അതെന്നുള്ളതിനെപ്പററി പക്ഷാന്തരമില്ല. അതിൽ രാവണൻ, ബാലി, നാരദൻ ഈ മൂന്നു പാത്രങ്ങളുടേയും വേഷങ്ങൾ കെട്ടുന്ന നടന്മാക്ക് അവരുടെ സകലമനോധർമ്മങ്ങളും പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ ധാരാളം സൗകര്യമുണ്ട്. ''ശ്രീനാരദഃ കപിവരായ നിവേദ്യ വൃത്തം'' എന്ന ശ്ലോകം തുടങ്ങി ''പംക്തികണ്ഠ! നിങ്ങൾ തമ്മിൽ വിചാരിച്ചാലെന്തുകൊണ്ടാക്കന്നു ധിക്കാരമല്ലയോ?'' എന്ന വരികൾവരെയുള്ള ഭാഗം അഭിനയത്തിനു പ്രത്യേകം പററിയതാണ്. കല്ലൂരിനെ ഒരു നാട്യകലാമർമ്മജ്ഞനും ഫലിതപ്രയോഗനിപുണനുമായി ബാലിവിജയം നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നു. ശ്ലോകങ്ങളെക്കാൾ പദങ്ങൾക്കു സ്വാരസ്യം കൂടും.

''കുന്തളഭാരസുശോഭനേ! കുവലയചാരുവിലോചനേ!
കിം തവ ഹേതു വിളംബനേ? കുശതനു വരിക വരാംഗനേ!
അന്തികമതിലിഹ രന്തുമഖിലജനശന്തമകൈരവബാന്ധവവദനേ.''

''ജയ ജയ രാവണ! ലങ്കാപതേ! ജയ ജയ നക്തഞ്ചരാധിപതേ!
ജയ ജയ കൈകസീനന്ദന സുന്ദര! ജയ ജയ പൗലസ്ത്യപുത്ര വിഭോ!''

"പംക്തികണ്ഠ! രാക്ഷസേന്ദ്ര! പാകവൈരിതന്നെ-
ബ്ബന്ധിച്ച സമർത്ഥൻതൻെറ താതനോ നീ?
കൈലാസമെടുത്തു നിജപാണികളിൽപ്പല
ലീലാവിനോദങ്ങൾ ചെയ്ത വീരനോ നീ?
എന്തിനിഹ നമ്മുടെയ ലാംഗ്ഗലത്തിൽ വന്നു?
ഹന്ത! പറഞ്ഞീടുക നീ കാര്യമെല്ലാം.
കഷ്ടമൊരു കപിയുടെ പൃഷ്ഠഭാഗംതന്നി-
ലിഷ്ടമുണ്ടോ വസിക്കുവാനെന്തിതേവം?"

ഇത്യാദി ഭാഗങ്ങൾ ചേതോഹരങ്ങൾതന്നെ.

അജാമിളമോക്ഷം:—അജാമിളമോക്ഷം കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടു തൃപ്പൂണിത്തുറക്കോവിലകത്തെ തമ്പുരാട്ടിമാരുടെ ആവശ്യമനുസരിച്ചു കല്ലൂർ പത്തുവൃത്തത്തിൽ രചിച്ച ഒരു കൃതിയാണു്. ആത്തൂരടിതിരിപ്പാട്ടിലെ സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടി കണ്ടിട്ടാണു് കല്ലൂർ പ്രസ്തുതഗാനം നിർമ്മിച്ചതെന്നു സുഭദ്രാഹരണത്തിലെ ഒരു വൃത്തം ആരംഭിക്കുന്ന "ഭദ്രകളാമാളികളും" എന്ന വരി അജാമിളമോക്ഷത്തിലെ ഒരു വൃത്തത്തിനു മട്ടായി കൊടുത്തിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണു്. ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

"കാമിനീമണിയാകുമവളുടെയ-രൂപം
കണ്ടാലതിമനോഹരമെന്നേ വേണ്ടു.
കാർമേഘത്തോടിടയുന്ന കേശങ്ങളും-ഫാലേ
കസ്തൂരീതിലകവും കുറുനിരയും
കഞ്ജദളങ്ങളുടെയ ഗർവ്വമെല്ലാം-പോക്കും
കണ്ണിനുടെ ഭംഗികളും ചൊല്ലാവല്ല."

ഈ കൃതി സുഭദ്രാഹരണത്തെക്കാൾ ഭേദമെന്നു പറയാമെന്നേയുള്ളു.

മററു ചില നൃത്യപ്രബന്ധകാരന്മാർ—പുതിയിക്കൽ തമ്പാൻ:—ചേർത്തലത്താലൂക്കിൽ വയലാർപകുതിയിൽ പുതിയിക്കൽ എന്ന പേരിൽ തമ്പാക്കന്മാരുടെ ഒരു കുടുംബമുണ്ടു്. പുതിയിക്കൽ എന്നതു 'പുതിയറയ്ക്കൽ' എന്ന ശബ്ദത്തിൻെറ സങ്കുചിതരൂപമാണു്. ആ കുടുംബത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു (1) കാർത്തവീര്യവിജയം (2) രാമാനുകരണം എന്നീ രണ്ടാട്ടക്കഥകളുടെ പ്രണേതാവായ പുതിയിക്കൽ തമ്പാൻ. അദ്ദേഹത്തിൻെറ പേരെന്തെന്നു് അറിയുന്നില്ല.

ജീവിതചരിത്രം:—തമ്പാൻെറ ജീവിതചരിത്രത്തെപ്പററിയും പറയത്തക്ക അറിവൊന്നും ലഭിച്ചിട്ടില്ല. സംസ്കൃതത്തിൽ അദ്ദേഹം നിഷ്കൃഷ്ടമായി വ്യാകരണം അഭ്യസിച്ച ഒരു പണ്ഡിതനായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹത്തിനു് ആ വിഷയത്തിൽ ആചാര്യത്വം വഹിച്ചതു വിദ്വച്ഛി

യായിരുന്ന സ്വാമാതാവുതന്നെയായിരുന്നുവെന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ ഗഹനമായ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ പ്രതിഫലനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഥകളിൽ അങ്ങിങ്ങു കാണ്മാനുമുണ്ട്. അക്കാലത്തെ പാഠകപ്രവക്താക്കളിൽ അദ്വിതീയനായിരുന്ന തമ്പാൻ അനായാസേന കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ സദസ്യനായിത്തീരുകയും ശ്രീപത്മനാഭസ്വാമിക്ഷേത്രത്തിലെ അല്പശിയുത്സവത്തിനും പൈങ്കുനിയുത്സവത്തിനും നിയമേന പാഠകം പറയുകയും ചെയ്തുവന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ച് അശ്വതിതിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാന്റെ സൗഹാർദ്ദം സമ്പാദിക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹത്തിനു സൗകര്യം ലഭിച്ചു. 942, 949, 960, 962 ഈ ആണ്ടുകളിൽ തമ്പാന്റെ പാഠകം മതിലകത്തു നടന്നതിനു രേഖയുണ്ട്. 960-ൽ പാഠകം പറയുന്ന പുതിയിക്കൽ തമ്പാനു കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവ് ആഭരണം സമ്മാനിച്ചതിനും പ്രമാണം കാണുന്നു.

പുതിയിക്കൽ തമ്പാൻ ഒരു ശക്തിപൂജകനായിരുന്നുവത്രേ. ആറന്മുള രാമൻപിള്ളയാശാൻ എന്ന ഒരു പ്രസിദ്ധനായ ശാക്തേയൻ അക്കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം കൂടെക്കൂടെ കാർത്യായനീദേവിയെ ഉപാസിക്കുവാൻ ചേർത്തലയ്ക്കു പോകുകയും അവിടെവച്ചു തമ്പാൻ ശാക്തേയമതത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യത്വം അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. രാമൻപിള്ളയാശാൻ ആധാരദീപിക എന്ന പേരിൽ യോഗശാസ്ത്രത്തെ അധികരിച്ച് ഒരു ചെറിയ ഭാഷാഗ്രന്ഥം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലുള്ളതാണ് അടിയിൽക്കാണുന്ന ശ്ലോകം.

"മൂലാദ്യാധാരമാദ്യം പരിചിൽ വകയറി-
ഞ്ഞങ്ങവസ്ഥാത്രയത്തെ-
പ്പാരാതേ കണ്ടു മിഥ്യാ പരമിതി മനസാ
വിട്ടു പത്താമതാകും
തുര്യത്തിൽച്ചേർന്നു സത്തായ് വിലസിന പരമാ-
ത്മാവുതാനായിരുന്നാൽ
ചൊവ്വേ ചിത്തായ മൂലപ്രകൃതിയില്ലയായ്;
ചേരുമാനന്ദസിന്ധൗ."

രാമനാശാന്റെ കാലംമുതല്ക്കാണ് ചേർത്തലക്ഷേത്രത്തിലെ ഉത്സവത്തിൽ ദിവസംതോറും വൈകുന്നേരംകൂടി ആറാട്ടു നടത്തിത്തുടങ്ങിയതും, അത് ആ ക്ഷേത്രത്തിനടുത്തുള്ള പള്ളിക്കുളത്തിലാക്കിയതും എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു പരമാർത്ഥമാണോ എന്നറിഞ്ഞുകൂടാ.

പുതിയിക്കൽ കുടുംബത്തിലെ ഒരു തമ്പാനു കലശലായ വയറുവേദനയുടെ ഉപദ്രവമുണ്ടായിരുന്നു എന്നും ചേർത്തല തെക്കുമുറിയിൽ കേളൻകുളം എന്ന കുളത്തിൽനിന്ന് ഒരു വിഷ്ണുവിഗ്രഹം കണ്ടെടുത്ത് അതു കൊണ്ടുപോയി കേരളാദിച്ചപുരം എന്നൊരു ക്ഷേത്രം പണിയിച്ച് അവിടെ പ്രതിഷ്ഠാപനം ചെയ്തതിനുമേലാണ് ആ രോഗം ശമിച്ചതു്

എന്നും പുരാവിത്തുകറം പറയുന്നു. അതു നമ്മുടെ സാഹിത്യകാരനായിരുന്നുവോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല.

തമ്പാൻ 68 വയസ്സോളം ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നും 68-ാമത്തെ വയസ്സിൽ അശ്വതിതിരുനാറം ഇളയതമ്പുരാനെ സന്ദർശിച്ചു മടങ്ങി സ്വഗൃഹത്തിലേക്കു പോകുന്ന വഴിക്കു കൊല്ലത്തുവച്ചു പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു എന്നും അറിയുന്നു. കൂടെയുണ്ടായിരുന്ന ശിഷ്യൻ ആ ദുഃഖസംഭവം അന്നു 88 വയസ്സു കഴിഞ്ഞിരുന്ന തമ്പാന്റെ മാതാവിനെ അറിയിച്ചപ്പോറം ആ മനസ്വിനി തന്റെ വയററിൽനിന്നു ബഹിർഗ്ഗമിച്ചിട്ടുള്ള അനവധി കൃമികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അതുമൊന്നു് എന്നേ താൻ കരുതീട്ടുള്ളു എന്നും ഐഹികങ്ങളായ സംഭവങ്ങറംക്കൊന്നും തന്റെ ഹൃദയത്തെ തരളീകരിക്കുവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്നും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പതിവുപോലെ അന്നത്തെ ഏകാദശീവ്രതം അനുഷ്ഠിച്ചതായി പഴമക്കാർ പറയുന്നു. അശ്വതിതിരുനാറം തമ്പുരാന്റെ നിര്യാണം 969-ലായിരുന്നതിനാൽ അതിനുമുൻപായിരിക്കണം തമ്പാന്റെ മരണം. ആ വഴിക്കു നോക്കുമ്പോറം തമ്പാന്റെ ജീവിതകാലം 900-നും 968-നും ഇടയ്ക്കാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. 976-ൽ എഴുന്നള്ളത്തോടുകൂടിപ്പാർക്കുന്ന പുതിയിക്കൽ തമ്പാക്കന്മാർക്കു കൊട്ടാരത്തിൽനിന്നു് ആഭരണം കൊടുത്തതിനു തെളിവുണ്ടു്; അവർ ആ കവിയുടെ അനന്തരഗാമികളായിരിക്കണമെന്നു തോന്നുന്നു.

ആട്ടക്കഥകറം:—പുതിയിക്കൽ തമ്പാൻ രണ്ടാട്ടക്കഥകറം ഉണ്ടാക്കീട്ടുണ്ടെന്നു മുമ്പു പറഞ്ഞുവല്ലോ. അവ രണ്ടിനും രണ്ടാംകിടയിൽ നില്ക്കാനുള്ള യോഗ്യതയുണ്ടു്. കാർത്തവീര്യവിജയം ഇന്നും പ്രചാരലുപ്തമായിട്ടില്ല; പ്രത്യുത രാമാനുകരണം ആരുമാടിക്കണ്ടിട്ടുമില്ല. സാഹിത്യദൃഷ്ട്യാ പരിശോധിക്കുമ്പോറം രണ്ടും സമാനങ്ങറംതന്നെ. പക്ഷേ രാമാനുകരണത്തിലെ ഇതിവൃത്തത്തിനു കാർത്തവീര്യവിജയത്തിനുള്ള അഭിനയയോഗ്യതയില്ല. പൗരാണികകഥകളുമായി കൃത്രിമകഥകറം ഇടകലർത്തി ആഹാര്യഭംഗി വരുത്തുന്ന വിഷയത്തിൽ കവി പരാങ്മുഖനായിരുന്നു. സഭ്യതാപരിധിയെ ഉല്ലംഘിക്കുന്ന ശൃംഗാരപദങ്ങറം ധാരാളമായി കാണുന്നു എന്നുള്ളതാണു് രണ്ടു കൃതികറംക്കുമുള്ള പ്രകടമായ ദോഷം.

കാർത്തവീര്യവിജയം:—കാർത്തവീര്യവിജയം "സ്യാനന്ദൂരാലയേശ"നും "ഫണിപതിശയന"നുമായ ശ്രീപത്മനാഭനേയും രാമാനുകരണം "ആജ്യസ്രവന്തീകൂലാലങ്കാരം" അതായതു നെയ്യാററിൻകര ശ്രീകൃഷ്ണനേയും വന്ദിച്ചുകൊണ്ടു് ആരംഭിക്കുന്നു. മാർത്താണ്ഡവർമ്മമഹാരാജാവു നെയ്യാററിൻകര ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിക്ഷേത്രം പണിയിച്ചതു് 932-ാമാണ്ടാണു്. തമ്പാന്റെ കാർത്തവീര്യവിജയം അശ്വതിതിരുനാറം തമ്പുരാന്റെ കാർത്തവീര്യവിജയം ചമ്പു കണ്ടതിനുമേൽ എഴുതിയതാണോ എന്നു സംശയിക്കാം. അഭിനയത്തിനു് അത്യന്തം സമുചിതമെന്നു

സർവസമ്മതമായ "കമലദള" എന്ന പദം കാർത്തവീര്യവിജയത്തിലുള്ളതാണ്. ആ പദംകൊണ്ടു പ്രകൃതത്തിൽ രാവണൻ കലഹാന്തരിതയായ മണ്ഡോദരിയെ പ്രസാദിപ്പിക്കുന്നു; ആ പദത്തിലെ ഒരു ഭാഗമാണ് ചുവടേ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്.

"കമലദളലോചനേ! മമ ജീവനായികേ!
കിമപി നഹി കാരണം കലഹമതിനധുനാ.
കരഭോരു! നിന്നുടയ ചരണതളിരാണ ഞാൻ
കരളിലറിയുന്നതില്ലൊരു പിഴയൊരുന്നാറും.
തരുണാംഗി! നീയൊഴിഞ്ഞൊരു തരുണിമാരിലും
പരിതോഷമില്ല മമ പരിഭവമിതെന്തഹോ?"

വിന്ധ്യപർവതത്തിന്റെയും നർമ്മദാനദിയുടേയും വർണ്ണനം വിശിഷ്ടമായിട്ടുണ്ട്.

"ചഞ്ചലമിഴി മമ ദയിതാകചസഞ്ചയമഴിയുന്നപോലെ
അഞ്ചിതനടനംചെയ്യും കേകിപിഞ്ഛമിതല്ലോ പരന്നു"

എന്നതു പർവതത്തിന്റെയും

"നർമ്മോചിതമായിടുന്ന നർമ്മദയാം നദിതന്റെ
നന്മ കണ്ടീടുവിൻ നിങ്ങൾ നിർമ്മലാംഗിമാരേ!
കുലതരുശാഖതന്നിൽക്കേകിജാലമാടീടുന്നു;
കോകിലഗാനമിഹ കൂടി മേളിക്കുന്നു.
സാരസങ്ങൾതോറും ചെന്നു ചാരുതരപരിമള-
സാരം സ്വീകരിച്ചു മന്ദമാരുതൻ വരുന്നു"

എന്നതു നദിയുടേയും വർണ്ണനത്തിലെ ചില വരികളാകുന്നു. പാഠകകാരനായ കവിക്കു ഫലിതപ്രയോഗചാതുരി സ്വാധീനമായിരുന്നു എന്നു പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. "ദാസിയാകുമുർവശിയിലാശ മമ ചേരുവതോ?" എന്നും മററുമുള്ള വരികളും, "സാധുതരം മനുജാധമചരിതം താപസകുലവരരേ!" "ചിത്രമിതു പാർത്താൽ" എന്നീ പദങ്ങളും വിദഗ്ദ്ധനായ ഒരു നടൻ ആടിയാൽ പ്രേക്ഷകന്മാർ അപഹൃതചിത്തവൃത്തികളായിത്തീരാതെ ഗത്യന്തരമില്ല. ബാലിവിജയം എഴുതിയ കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട് ഈ ആട്ടക്കഥ വായിച്ചിരുന്നുവെന്നു തോന്നുന്നുണ്ട്. കാർത്തവീര്യവിജയത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങൾക്കു പദങ്ങളോളം സ്വാരസ്യമില്ലെന്നാണ് എന്റെ അനുഭവം.

രാമാനുകരണം:—കാർത്തവീര്യവിജയത്തിന്റെ കനിഷ്ഠസഹോദരത്വം വഹിക്കുന്ന ഈ ആട്ടക്കഥയെപ്പററി വിശേഷിച്ചൊന്നും പറയേണ്ടതില്ല. ഗരുഡൻ സത്യഭാമയോടു തന്റെ വമ്പു പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്ന പദത്തിൽപ്പെട്ടതാണ് അധോലിഖിതമായ ഭാഗം.

"സ്വർണ്ണസമാനനിറം കലരും മമ
പർണ്ണസമീരണവേഗം പാർത്താൽ
അർണ്ണവസലിലം കലുഷിതമായുട–
നണ്ഡകടാഹവുമിളകും നിയതം. (ദേവി)

ശിക്ഷിതശൂരനാം കരുണാകരനുടെ
കുക്ഷിയിലഖിലചരാചരവാസം;
ദക്ഷതയോടു വഹിക്കുന്നവനെയു–
മക്ഷതബലനിധി പക്ഷിവരൻ ഞാൻ. (ദേവി)"

താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകവും പ്രകൃതത്തിൽ ഉദ്ധരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

"നാഥേ! വൈദേഹി! പാഥോരുഹദളനയനേ!
ഹന്ത ദൃഷ്ട്വാ ചിരം ത്വാം
ചേതോ ന പ്രീതിഭാരം വഹതി ച തദിദം
നാലമദ്യാപി സോഢും
ജഗ്രാഹ ത്വാം പ്രയാന്തീമനുഗതമപി മാം
വഞ്ചയിത്വാ യദുർവ്വീ
സാ ചേന്ന ത്വൽസവിത്രീ മമ ഭുജവിധൃതാ
താദൃശീ കീദൃശീ സ്യാൽ?"

മണ്ടവപ്പള്ളി ഇട്ടിരാരിച്ചമേനോൻ—ജീവിതം:—കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ മറെറാരു സദസ്യനായിരുന്നു ഇട്ടിരാരിച്ചമേനോൻ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം അമ്പലപ്പുഴ കാവാലംപകുതിയിൽ ആക്കാക്കൊട്ടപ്പുന്നശ്ശേറിയിൽ മണ്ടവപ്പള്ളി എന്ന വീട്ടിലായിരുന്നു. മൂലകുടുംബം തിരുവഞ്ചിക്കളത്തുനിന്നു് ഏതോ കാരണവശാൽ മേനോന്റെ കാലത്തേക്കു മുമ്പേതന്നെ കാവാലത്തേക്കു താമസം മാററി. അമ്മാവന്റെ പേർ രാമൻ എന്നായിരുന്നതിനാൽ 'രാമൻ ഇട്ടിരാരിച്ചൻ' എന്ന പേരാണു് അദ്ദേഹത്തെസ്സംബന്ധിക്കുന്ന പഴയ പ്രമാണങ്ങളിൽ കാണുന്നതു്. മേനോന്റെ ബാല്യത്തിൽ ആ കുടുംബം ഏററവും ദരിദ്രമായിരുന്നു. സ്വദേശത്തുതന്നെയാണു് അദ്ദേഹം സംസ്കൃതം അഭ്യസിച്ചതു്. അതിൽ ലോകവ്യുൽപത്തിക്കുമേലൊന്നും സമ്പാദിച്ചതായി കൃതികൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ല.

ജീവിതചരിത്രത്തെപ്പററി അധികമൊന്നും അറിവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. കാലം 920–നും 980–നും ഇടയ്ക്കാണെന്നു പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള പറഞ്ഞിട്ടുള്ളതു് ഏകദേശം ശരിയായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. 940–ാമാണ്ടോടടുപ്പിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തു പോയി മഹാരാജാവിനെ കണ്ടു. "ദാരിദ്ര്യം ജനതാപകാരകമിദം കേനാപി ദൃശ്യം നഹി" എന്നവസാനിക്കുന്ന ഒരു സംസ്കൃതശ്ലോകം അടിയറവച്ചതിനുപുറമേ, സന്താനഗോപാലം, രുക്മാംഗദചരിതം എന്നീ രണ്ടാട്ടക്കഥകൾ ഉണ്ടാക്കി സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കവിബന്ധുവായ മഹാരാജാവു മേനോന്റെ

സാഹിത്യവാസന കണ്ടു സന്തോഷിച്ച് ഒരു വീരശ്രുംഖല സമ്മാനിക്കുകയും അറുപതു പറ നിലം കരമൊഴിവായി പതിച്ചുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. മേനോന്റെ തറവാട് അന്യംനിന്നുപോയി എന്നറിയുന്നു.

കൃതികൾ:—സന്താനഗോപാലവും രുക്മാങ്ഗദചരിതവും കൂടാതെ ബാണയുദ്ധം എന്നൊരാട്ടക്കഥകൂടി മേനോൻ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി പി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്; ആ കഥ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. സന്താനഗോപാലത്തിനു സാമാന്യം പ്രചാരമുണ്ട്. അതു് അശ്വതി തിരുനാൾ തമ്പുരാന്റെ സന്താനഗോപാലം വായിച്ചതിനുമേൽ എഴുതിയതാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. ''നാഹം ശൗരിന്ന ഖലു മുസലീ'' എന്ന ചമ്പൂശ്ലോകത്തിന്റെ പ്രതിധ്വനി ''കൃഷ്ണനല്ലഹം ബലഭദ്രനല്ലറിക നീ'' എന്ന വരിയിൽ കാണുന്നുണ്ട്. പക്ഷേ ആ സാജാത്യം ആകസ്മികമാണെന്നും വരാവുന്നതാണ്. രുക്മാങ്ഗദചരിതം നടന്മാർ മറന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. പുതിയിക്കൽ തമ്പാന്റെ കഥകൾ എത്രമാത്രം ഗ്രാമ്യശൃങ്ഗാരംകൊണ്ട് അശ്ലീലങ്ങളോ അത്രമാത്രം അതിന്റെ അഭാവംകൊണ്ടു പവിത്രങ്ങളാകുന്നു മേനോന്റെ കൃതികൾ. സന്താനഗോപാലത്തിൽ ശൃങ്ഗാരരസത്തിന്റെ സ്പർശമേയില്ല. രുക്മാങ്ഗദചരിതത്തിൽ ഗതാനുഗതികത്വത്തിനു വശംവദനായി രുക്മാങ്ഗദനേയും പത്നിയേയും രങ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ച് അവരെക്കൊണ്ടു പേരിന് ഒരു ശൃങ്ഗാരപ്പദം അഭിനയിപ്പിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും കവി ഉത്തരക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ ആ സരണി സന്ത്യജിച്ച്

''പ്രാണനാഥ! കാണുപവനം ഘ്രാണമോദകരമോഹനം;
കാണുന്നില്ല കുസുമങ്ങളൊന്നുമിതിൽ കാരണം കിമിഹ കോമളമൂർത്തേ!''

എന്നു നായികയെക്കൊണ്ട് ഉച്ചരിപ്പിച്ചു പ്രകൃതമനുസരിക്കുന്നു. രണ്ടു കഥകളിലും പുരാണോപാഖ്യാനങ്ങളിൽനിന്നു വ്യത്യാസമൊന്നും വരുത്തീട്ടില്ല. മേനോനെ ഒരു തികഞ്ഞ വിഷ്ണുഭക്തനായാണ് നാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളിൽ നിരീക്ഷിക്കുന്നതു്. രണ്ടു കഥകളിലും സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ വളരെ അപൂർവമായിമാത്രമേ ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളു; അവയ്ക്കു ഗുണവും കുറയും. പദങ്ങളിൽ ചിലതു നന്നായിട്ടുണ്ട്. സന്താനഗോപാലത്തിലെ ''വിധിമതം നിരസിച്ചീടാമോ?'' ''ജീവിതനായക വന്ദേ!'' ''ഇരുളെല്ലാമകന്നു ദൂരേ'' എന്നീ പദങ്ങൾ മനോജ്ഞങ്ങളാണെന്നുപോലും പറയാം. ലോകാലോകപർവതത്തിനപ്പുറമുള്ള അന്ധകാരം നശിപ്പിക്കുവാൻ സുദർശനം ആവിർഭവിച്ച ശ്രീകൃഷ്ണനോടു നിവേദനം ചെയ്യുന്നതാണ് മൂന്നാമതായി ഞാൻ പരിഗണിച്ച പദം.

''ഇരുളെല്ലാമകന്നു ദൂരേ—ഈശ കംസാരേ!
എഴുന്നെള്ളാമിനി നേരേ.
തിരുവുള്ളപ്പെരുവെള്ളത്തിരതള്ളും വിരുതുള്ള
നരനുള്ളിലലമല്ലലെഴമല്ലീങ്ങിനിയില്ല.

ഫുല്ലസരസിജതുല്യമിഴിമുന തെല്ലലംകരു കല്യമയി തവ
മല്ലരുചിരകല്യ! ജിതമല്ല! മഞ്ജുതരമല്ല!''

വൈകുണ്ഠവർണ്ണനവും ഒരുമാതിരി നന്നായിട്ടുണ്ടു്.

വടക്കൻരുക്മാംഗദചരിതം:—ഈ പേരിൽ ഒരാട്ടക്കഥ അൻപത്തിനാലു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥയുടെ കൂട്ടത്തിൽ കാണുന്നു. കവി ആരെന്നോ അദ്ദേഹത്തിൻെറ കാലം ഏതെന്നോ അറിയുന്നില്ല. കവിത്വം മേനോൻെറ രുക്മാംഗദചരിതത്തെക്കാൾ ഗുണം കൂടുമെങ്കിലും അതിൻെറ ആവിർഭാവത്തിനുമേലാണു് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ രചനയെന്നു് അനുമാനിക്കാവുന്നതാണു്. തെക്കൻകഥയിൽ മോഹിനിയുടെ വർണ്ണനം മേനോൻ ഒരു സാരികൊണ്ടാണു് നിർവ്വഹിക്കുന്നതു്. ആ ഘട്ടത്തിലെ

''പഞ്ചബാണനഞ്ചിടുന്ന പുഞ്ചിരിയും ചാരു–
ചഞ്ചലാപാംഗവും കിളികിഞ്ചിതവും
നീണ്ടുരുണ്ടുചുരുണ്ടോരു കുന്തളവും കാമൻ
വീണ്ടുമാശ പൂണ്ടിടുന്ന കൊങ്ക രണ്ടും
മിന്നൽപോലെ മിന്നിടുന്ന രൂപത്തേയും കണ്ടു
മന്നവനുമാശ പൂണ്ടു നിന്നു നേരേ''

എന്ന വരികൾ വടക്കൻകഥയിൽ അതേ രൂപത്തിൽ പകർത്തിയിരിക്കുന്നു. തെക്കനിൽ ആ ഗാനം അപരിത്യാജ്യവും വടക്കനിൽ വൃഥാസ്ഥൂലവുമാണെന്നു പ്രകൃതംകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണു്. അതുപോലെ ബ്രഹ്മാവു് അന്തകനെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന ''രവിതനയ മഹാത്മൻ മാ കൃഥാസ്ത്വം വിഷാദം'' എന്ന ഇന്ദുളശ്ലോകം അതേ വൃത്തത്തിലും അതേ ആശയം ഉൾക്കൊള്ളിച്ചും ''തപനതനയ ഖേദം മാ കൃഥാ മാനസേ ത്വം'' എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പരാവർത്തനംചെയ്തുകാണുന്നു. സന്ധ്യാവലിയുടെ പുത്രലാഭംമുതല്ക്കുള്ള കഥ വർണ്ണിച്ചു, രുക്മാംഗദൻെറ പുഷ്പോദ്യാനം സംരക്ഷിക്കുവാൻ വജ്രദംഷ്ട്രയെന്ന ഒരു രാക്ഷസിയേയും സൃഷ്ടിച്ചു കവി ഇതിവൃത്തം വിലക്ഷണമാക്കീട്ടുണ്ടു്. ''അത്ഭുതാംഗിയാമവരംക്ക ഗർവ്വും വിധിയായ്‌'' എന്നും, ''ജയ ജയ മാധവ കേശവ ശൗരേ'' എന്നുമുള്ള പദങ്ങൾ നന്നായിട്ടുണ്ടു്.

ബാലകവി രാമശാസ്ത്രികൾ—ജീവിതം:—ബാലകവി രാമശാസ്ത്രികൾ പത്താം ശതകം ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. സ്വദേശം പാലക്കാടാണു്; ഗ്രാമം ഏതെന്നറിയുന്നില്ല. 'ബാലകവി' എന്ന ബിരുദം സാമൂതിരിപ്പാടു സമ്മാനിച്ചതാണെന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ താമസം അധികവും ആലപ്പുഴയായിരുന്നുവെന്നും അവിടെ കള്ളർകോട്ടു് ഒരു ഭവനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു സംബന്ധമുണ്ടായിരുന്നുവെന്നും കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. 976–ൽ 'പാലക്കാട്ടുകവി രാമശാസ്ത്രിക്കു് ആഭരണം' സമ്മാനിച്ചതിനു വലിയ കൊട്ടാരത്തിൽ രേഖ കാണുന്നു.

ബാണയുദ്ധം:—കോട്ടയം, അശ്വതി തുടങ്ങിയ ഒന്നാംകിടയിലുള്ള നൃത്യസാഹിത്യകാരന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ രാമശാസ്ത്രികൾക്കും ഒരു സ്ഥാനത്തിന്നവകാശമുണ്ട്. അത്ര്യ്ക്കു് ആപാദചൂഡം അമൃതമയമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബാണയുദ്ധം ആട്ടക്കഥ. ഇന്നും ആ കഥയ്ക്കു കേരളമെങ്ങും പ്രശംസനീയമായ പ്രചാരമുണ്ടു്. കവിയുടെ പ്രതിഭയും പാണ്ഡിത്യവും അതിൽ കൈകോർത്തു കളിയാടുന്നു. ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും അഹമഹമികയാ സഹൃദയഹൃദയങ്ങളെ ആവർജ്ജനംചെയ്യുന്നു.

"ജ്യോതീംഷി പ്രതിബിംബിതാനി ശശഭൃൽകാന്തോപലപ്രാങ്കണേ
ചക്രുര്യത്ര തമസ്വിനീഷു മഹതീം പുഷ്പോപഹാരശ്രിയം"

എന്ന ശ്ലോകത്തിനു് അശ്വതിതിരുനാളുടെ പൗണ്ഡ്രകവധത്തിലെ

"പുഷ്യൽസൗരഭപാരിജാതകുസുമദാമസ്തോരണസ്രഗ്വിണീം
ദ്യാമേവ പ്രതിബിംബിതാം ജലനിധൗ യാമാശശങ്കേ ജനഃ"

എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തിന്റെ സാജാത്യമുണ്ടു്. "നല്ലോരു മാധവകാലം," "ചിത്രപടമിതു കാണ്ക," "കാമോപമരൂപൻ," "മൃദുമൃഗലോചനേ," "മാരസന്നിഭാകാര മാരകുമാര" ഇത്യാദി പദങ്ങളുടെ സ്വാരസ്യം അന്യാദൃശമാണു്. മാതൃക കാണിക്കാൻ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ശ്ലോകങ്ങൾ:

"വികസ്വരപികസ്വരേ വികചമാലതീഭാസ്വരേ
മദാന്ധകുസുമന്ധയേ മധുദിനേ പ്രവൃദ്ധോദയേ
വിഹാരവിപിനാന്തരേ വകുളമഞ്ജരീദന്തുരേ
ജഗാദ രതിലാലസഃ പ്രണയിനീർമ്മുകുന്ദോ മുദാ."

"ധാവൽപാദാതപാദാഹതതുരഗഖുരോ-
ദ്ദാമകുദ്ദാലജാല-
ക്ഷുണ്ണക്ഷോണീവിനിര്യന്നിബിഡതരരജോ-
രാജിഘോരാന്ധകാരം
താവൽ സംപ്രേക്ഷ്യ കോലാഹലബധിരിതനി-
ശ്ശേഷലോകം ബലൗഘം
ശൈലാദിശ്ശൈലകൂടോപമവികടതനു-
സ്സ്വാന്തരേവം വ്യചിന്തീൽ."

പദങ്ങൾ—പത്നിമാർ ശ്രീകൃഷ്ണനോടു്:

"നല്ലോരു മാധവകാലം വന്നു മല്ലമഥന! മുതിരുന്നു;
മല്ലികാകലികയിൽനിന്നു മധുകല്ലോലിനിയൊഴുകുന്നു;
കാൺക വിലസീടുന്ന പരമേണതിലകനുമുയന്നു
സൂനായുധശരജാലങ്ങളുടെ ശാണോപലമതുപോലെ.

കരവനിരകാംതോറും ചെന്നു കസുമമണമിതാ കവൎന്നു
പരിചൊടു പവനൻ വരുന്നു ഹൃദി സ്മരദഹനൻ വളരുന്നു.
തരിക തവാധരബിംബം കാന്ത! അരുതരുതതിന്നു വിളംബം
വിരചയ ദൃഢപരിരംഭം മമ കരു സഫലം കുചകുംഭം.''

ചിത്രലേഖ ഉഷയോടു്:

''ചിത്രപടമിതു ബാലേ കാണ്ക ചിത്രകവിലസിതസുഫാലേ
സുരപരിവൃഢരിഹ ചാരേ കാണ്ക സുരുചിരതരകചഭാരേ
സുമുഖി! ദനുജരിതാ സവേ ത്രപശമിതസുരയുവതിഗവേ
സോമാന്വയഭൂപന്മാരിവർ കാമോപമരൂപന്മാർ
വാസുദേവനുമിതാ കാണ്ക ചാലേ ഭാസിതാപാംഗി സുശീലേ
സുദതി വിലസതി മുകുന്ദൻ കാണ്ക സൂദിതസുരരിപുവൃന്ദൻ
തൽസുതനിവനതിധന്യൻ കാണ്ക മത്സഖി! ജനബഹുമാന്യൻ
അവനുടെ സുതനനിരുദ്ധൻ കാണ്ക ഭുവനവിമോഹനമുഗ്ദ്ധൻ
മതിമുഖി! കരുതെന്നുമിന്നു മമ മതിമോഹനനിവനെന്നു
യോഗബലംകൊണ്ടവനെക്കൊണ്ടു വേഗമൊടു വരുവൻ ഭവനേ''

പാലക്കാട്ടു് അമൃതശാസ്ത്രികൾ:—ലവണാസുരവധം എന്ന ആട്ടക്കഥയുടെ പ്രണേതാവായ അമൃതശാസ്ത്രികൾ പാലക്കാട്ടു കൊടുവായൂർഗ്രാമക്കാരനായ ഒരു കവിയാണു്. കാലം, പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിലോ പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ ആദ്യത്തിലോ ആയിരുന്നു. അമൃതഘടേശ്വരൻ എന്നായിരുന്നു പിതൃദത്തമായ നാമധേയം. പാലക്കാട്ടു രാജാവിനെ ആശ്രയിച്ചു ജീവിച്ചിരുന്നതായി കേൾവിയുണ്ടു്. ലവണാസുരവധം സാഹിത്യമെന്ന നിലയിൽ നിൎഗ്ഗുണമാണെങ്കിലും അതിലെ ചില രംഗങ്ങൾ ഇന്നും ആടിവരുന്നുണ്ടു്. അവയിൽ അതിപ്രധാനമായിട്ടുള്ളതു രജകനും രജകിയും തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണമാണു്.

''ആരെടി നീയെന്റെ മുൻപിൽ വന്നുനിന്നവൾ?
അതിഘോരാകാരജാരേ! ദൂരെപ്പോക നില്ലാതെ;
മാരശരപരിതാപം ചെറുതുമില്ല മേ തവ
മാരകനായ് ഭവിച്ചീടും പാരാതെ പോക''

എന്നും മററുമുള്ള രജകന്റെ വാക്യം ആടി ഫലിപ്പിക്കുവാൻ കൊള്ളാവുന്നതുതന്നെ. കഥയ്ക്കു ലവണാസുരവധം എന്നാണു് പേരെങ്കിലും, ഉത്തരരാമായണത്തിൽ അതിനപ്പുറമുള്ള കുശലവോപാഖ്യാനവുംകൂടി കവി മാംസളതയ്ക്കുവേണ്ടി അതിൽ അന്തർഭവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. സീതാപരിത്യാഗാനന്തരം ഗംഗാതടത്തിൽവച്ചു ലവണന്റെ വയസ്യനായ ശരീരാക്ഷൻ എന്നൊരു കാട്ടാളനെ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതു് അരങ്ങു കൊഴുപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടിമാത്രമാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

"വാരിജനിഭവദനേ! ബാലേ!
മാ കുരു ശോകം മമ സൂനോ!
അനുപമഗുണനാകും മനുകുലദീപൻ
കനിവൊടു ജനിച്ചിഹ വളരുന്നു നിങ്ങടെ"

എന്നീപ്പദങ്ങടെ കൊള്ളാം; എന്നാൽ അവിടെയും രാവണോത്ഭവത്തിന്റെ പ്രതിധ്വനി കേൾക്കാവുന്നതാണ്.

"ജനകൻ മേ താതനെന്നു ജനങ്ങളുരചെയ്യുന്നു
കനിവോടെൻ പ്രാണനേയും ജനിപ്പിച്ച ജനകൻ നീ"

എന്നു സീതാദേവി ഹനുമാനോടു പറയുന്ന വാക്യത്തിനു് ആകർഷകതയുണ്ടു്. പുറയന്നൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ കുശലവോപാഖ്യാനത്തെയാണു് ശാസ്ത്രികൾ ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ പ്രധാനമായി ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

പൊല്ലാക്കര നമ്പൂരിപ്പാട്ടു്:—വ്യോമാസുരവധം ആട്ടക്കഥയുടെ കർത്താവാണു് പൊല്ലാക്കര നമ്പൂരിപ്പാട്ടു്. പേരെന്തെന്നു് അറിയുന്നില്ല. പൊല്ലാക്കരമന സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു പൊന്നാനിക്കു സമീപമുള്ള ഇടപ്പാഴൂർദേശത്തിലാകുന്നു. അതു ശുകപുരം ഗ്രാമത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു ആഢ്യകുടുംബമാണു്. നമ്പൂരിപ്പാടു പത്താം ശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തിലോ പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിലോ ജീവിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. വ്യോമാസുരവധത്തെ സാഹിത്യകോടിയിൽ ഗണിക്കുന്നതു സാഹസമായിരിക്കും; അത്രമാത്രം പൊട്ടയാണു് അതിലെ ശ്ലോകങ്ങളും പദങ്ങളും. അപശബ്ദപ്രയോഗം ധാരാളമായുണ്ടു്. അൻപത്തിനാലു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ആ കഥയും പ്രസിദ്ധീകൃതമായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അതിനെ അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ആരും തന്നെ സ്മരിക്കുമായിരുന്നില്ല.

മന്ത്രേടത്തു നമ്പൂരിപ്പാട്ടു്:—വടക്കൻസുഭദ്രാഹരണം എന്നു പറയുന്ന ആട്ടക്കഥയുടെ കർത്താവു മന്ത്രേടത്തു നമ്പൂരിപ്പാടാണെന്നും ആ കഥ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ തെക്കൻസുഭദ്രാഹരണത്തിൽനിന്നു ഭിന്നമാണെന്നും മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. മന്ത്രേടത്തു മന സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു കിള്ളിക്കുറിശ്ശിമങ്ങലത്താണു്. നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലെ നാമധേയം അവിജ്ഞാതമായിരിക്കുന്നു. മഹാരാജാവിന്റെ കഥയ്ക്കു സാഹിത്യഭംഗി കൂടുമെങ്കിലും കഥകളിക്കാരുടെ ഇടയിൽ പ്രചാരം മന്ത്രേടത്തിന്റെ കൃതിക്കാണു്. വടക്കൻസുഭദ്രാഹരണത്തിലെ ശ്ലോകങ്ങൾക്കു തീരെ ഗുണമില്ല; അവയിൽ പലതും ഭാഷാശ്ലോകങ്ങളുമാണു്. പദങ്ങളിൽ "പുന്തേന്മൊഴി വരിക സന്താപിക്കൊല്ല", "കഞ്ജദളലോചനേ! മഞ്ജുതരഭാഷിണീ" ഇവ രണ്ടും സാമാന്യം നന്നായിട്ടുണ്ടു്. "മാനിനിമാരടിക്കുമ്പോളും ഭാമിനിമാർ", "കേട്ടാലും വചനം സഖേ";

"കത്ര വദ കത്ര വദ വൃത്രാരിപുത്രനാം" ഇങ്ങനെ വോറയും ചില പദങ്ങളും, കാവ്യഗുണമില്ലാത്തവയെങ്കിലും, ആടിക്കാണ്മാൻ കൊള്ളാവുന്നവതന്നെ. വേഷസമൃദ്ധിക്കവേണ്ടി വിവിദനേയും ഘടോൽകചനേയും കവി രങ്ഗപ്രവേശം ചെയ്യിക്കുന്നു. അപൂൎവ്വം ചില നമ്പൂരിഫലിതങ്ങളും അങ്ങിങ്ങു കാണാം.

"നാരിമാർതന്നിലനുരാഗമുള്ളവർ വേഗേന സന്യസിപ്പിൻ ഉടനേ;
വേളികഴിയുമതിന്റെ ഫലംകൊണ്ടു കാലം തുലോം പകന്നു കാണ്‌കെ"

എന്നതു് അവയിലൊന്നാണു്. "പൂന്തേന്മൊഴി വരിക" എന്ന പദത്തിൽനിന്നു ചില വരികൾമാത്രം ചുവടേ പകൎത്തി മാതൃക പ്രദൎശിപ്പിക്കാമെന്നുദ്ദേശിക്കുന്നു.

"കുരിരുളിനോടിടയും ചാരുചികരം മുദ്ര
വേർപെടുത്തമരസുമദാമമണിയേണം;
ചിത്രതരമാകിയൊരു ചിത്രകം നിന്നുടെ
പുത്രി! വിലസീടണം ബാലേന്ദുഫാലേ.
ഭൂഷാവിശേഷമിഹ ദോഷലവഹീനം
ഭൂഷയാമ്യദ്യ തവ വേഷമലസാക്ഷി."

കന്നത്തു സുബ്രഹ്മണ്യൻപോററി:—കന്നത്തു സുബ്രഹ്മണ്യൻപോററിയുടെ മൂലകുടുംബം മലബാറിലാണു്. 950-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു ജനിച്ച പോററി ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ടിപ്പുസുൽത്താൻ മലബാർ ആക്രമിച്ച കാലഘട്ടത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു് ഓടിപ്പോന്നു മാവേലിക്കരത്താലൂക്കിൽ ചെന്നിത്തല എന്ന സ്ഥലത്തു കന്നം എന്ന ഭവനം പണിയിച്ചു് അവിടെ താമസിച്ചു. രസവാദത്തിലും മൃദംഗവാദനത്തിലും നാട്യപ്രയോഗത്തിലും വിദഗ്ദ്ധനായിരുന്നു. ഉദ്ദേശം 1020-ാമാണ്ടുവരെ ജീവിച്ചിരിക്കുകയും സ്വാതിതിരുനാാൾ മഹാരാജാവിന്റെ തിരുവുള്ളത്തിനു പാത്രീഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. കന്യാകുമാരിയിലെ ഭഗവതിയായിരുന്നു ഇഷ്ടദേവത. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രണ്ടു പുത്രന്മാരിൽ ഒരാളായ വിഷ്ണുപ്പോററിയുടെ മകനാണു് പതിനൊന്നാം ശതകം ഉത്തരാൎദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ബോധചന്ദ്രപ്രകാശകാരനായ സുബ്രഹ്മണ്യൻ പോററി.

സുന്ദരീസ്വയംവരം ആട്ടക്കഥ:—സുന്ദരീസ്വയംവരം ആട്ടക്കഥ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയാണു്. ശ്രീകൃഷ്ണനു സത്യഭാമയിൽ ജനിച്ച സുന്ദരി എന്ന കുമാരിയെ ബലരാമൻ ദുര്യോധനപുത്രനായ ലക്ഷ്മണനെക്കൊണ്ടു വിവാഹം ചെയ്യിക്കണമെന്നു തീൎച്ചപ്പെടുത്തി അതിനുവേണ്ട ഏൎപ്പാടുകൾ ചെയ്യുന്നുവെങ്കിലും ശ്രീകൃഷ്ണൻ ആ പാണിഗ്രഹണം സുഭദ്രാൎജ്ജുനന്മാരുടെ പുത്രനായ അഭിമന്യുവിനെക്കൊണ്ടാണു് നടത്തിക്കുന്നതു്. കോയിപ്പുറത്തു പണിക്കരുടെ സുന്ദരീസ്വയംവരം

തുള്ളലിലെ പ്രതിപാദ്യവും ഈ കഥതന്നെയാകുന്നു. അരങ്ങു കൊഴുപ്പിക്കുന്നതിനും വിവിധരസഭാവങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനും വേണ്ട സാമഗ്രികൾ കഥയിൽത്തന്നെയുണ്ടു്. ഘടോൽകചൻ, ഇരാവാൻ, ഘടോൽകചന്റെ ഭൃത്യനായ വജ്രദംഷ്ട്രൻ, ഹിഡിംബ എന്നീ പാത്രങ്ങളിൽ ഹിഡിംബയെമാത്രമേ കവിക്കു കൂടുതലായി പ്രവേശിപ്പിക്കേണ്ടിവരുന്നുള്ളു. അൻപത്തിനാലു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തീട്ടില്ലെങ്കിലും സുന്ദരീസ്വയംവരം സാമാന്യം പ്രചാരമുള്ള ഒരു കഥകളിയാണു്. ആടാൻ കൊള്ളാവുന്ന ഒരു പ്രബന്ധമെന്നാണു് പൊതുവേ അതിനെപ്പററിയുള്ള അഭിജ്ഞമതവും. കവിതയ്ക്കു വലിയ മെച്ചമുണ്ടെന്നു പറയാൻ തരമില്ല. "താവകല്"ബാണശരാസഗുണരാണദ്ധ്വനിതസിംഹനാദവിത്രസ്തസമസ്തദിശാഹസ്തീന്ദ്രമസ്തകകമ്പനാന്ദോളിതവിശ്വവിശ്വംഭരാഭാരപരിഭുഗ്നനിശ്ശേഷശേഷഫണാമണ്ഡലേ" എന്നിങ്ങനെ തുടങ്ങുന്ന ചൂർണ്ണികയിൽനിന്നു കവി അവ്യുൽപന്നനല്ലെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു; എങ്കിലും ആ പാണ്ഡിത്യമൊന്നും പ്രബന്ധത്തിൽ പ്രകടമായി സംക്രമിച്ചുകാണുന്നില്ല.

"നീരദാഭാഞ്ചിതചാരുമൂർത്തേ! സ്വാമിൻ!
നാരദസന്നുതഗൗരകീർത്തേ!
സാരസനേത്ര!—മനോഹര—
താരുണ്യഗാത്ര!—സുരനത—
കാരുണ്യപാത്ര! ജനാർദ്ദന!
സൂരായുതഭൂരിപ്രഭ! ചാരുസ്മിത! വീരാഗമ—
സാര! ദനുജതമോംബുജാരേ! മേരു—
ധീര! ചരാചരേശ! മുരാരേ!"

എന്നതു ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ പത്നിമാർ പാടിക്കളിക്കുന്ന കുമ്മിയിലെ ഒരു ചരണമാണു്.

മററു ചില ആട്ടക്കഥകൾ:—വേറെയും അനേകം ആട്ടക്കഥകൾ കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ വിരചിതങ്ങളായിട്ടുണ്ടു്. അവയ്ക്കൊന്നും അൻപത്തിനാലു ദിവസത്തെ ആട്ടക്കഥകളുടെ പംക്തിയിൽ പ്രവേശനത്തിനു് അവസരം ലഭിക്കാത്തതിനാൽ പ്രസിദ്ധിക്കു് ഇടവന്നിട്ടില്ല. ആ കൂട്ടത്തിൽ ഏതാനും ചില കഥകളെപ്പററിമാത്രം ഇവിടെ ഒന്നുരണ്ടു വാക്കുകൾ പറയാം.

1 ധ്രുവചരിതം:—ഈ ആട്ടക്കഥ കാർത്തികതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനായ ഏതോ ഒരു കവി നിർമ്മിച്ചതാണെന്നുമാത്രം അറിയാം. അദ്ദേഹം തോടയത്തിൽ മൂകാംബികയെ വന്ദിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ "ജയ രാമവർമ്മജയദാത്രി" എന്നും, "ബാലരാമവർമ്മനൃപം പാലയാശു ലോകമായേ! ശൂലിനി" എന്നും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. "ശ്രീരാമവർമ്മനൃപതേസ്തു കൃപാതിരേകാൽ" എന്നു മറെറാരു ഘട്ടത്തിലും അതിൽ

ഒരു പ്രസ്താവനയുണ്ടു്. ശങ്കരൻ എന്നൊരു പണ്ഡിതൻെറ ശിഷ്യനും മൂകാംബികയുടെ ഭക്തനുമായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നതിനു തെളിവു ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെയുണ്ടു്. സാമാന്യം നല്ല ഒരു കൃതിയാണു് ധ്രുവചരിതം. ഉത്താനപാദനെപ്പററിയുള്ള താഴെക്കാണുന്ന ശ്ലോകം നോക്കുക.

"ആസീദാസീനപാദോഽഖിലനൃപപടലീ-
മൗലിഷൂത്താനപാദോ
രാജേന്ദ്രോ രാജരാജസ്വവിപുലയശസാ
രാജരാജാധികശ്രീഃ
ത്യച്യാ ത്വച്യാ സ്വരുച്യാ സമമനുസമയാ
നിത്യനീത്യാ സുനീത്യാ
സോയം സ്വായംഭുവസ്യ പ്രതിനിധിരശിഷദ്
ഭൂതധാത്രീമശേഷാം"

2 പാരിജാതഹരണം:—ഈ ആട്ടക്കഥയുടെ നിർമ്മാതാവിൻെറ നാമധേയവും അജ്ഞാതമായിരിക്കുന്നു. പാറവൂർ തമ്പുരാൻെറ ആശ്രിതന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നറിയാം.

"ഉമാപതേർഭൂമിപതേശ്ച നാമ
യോധാരയദ് ഭൂസുരവംശദീപഃ
വന്ദേ സദാ തസ്യ പദാരവിന്ദം
സർവസ്യ കാമസ്യ ഫലപ്രദം തം"

എന്നൊരു വന്ദനശ്ലോകം പ്രസ്തുതകൃതിയിലുണ്ടു്. ഉമാപതി ശങ്കരനും ഭൂമിപതി ശ്രീരാമനുമാണെന്നു് ഓർമ്മിക്കുമ്പോൾ ശങ്കരരാമൻ എന്നു മാറാപ്പേരുള്ള ഒരു ബ്രാഹ്മണശ്രേഷ്ഠനാണു് കവിയുടെ പുരസ്കർത്താവു് എന്നു മനസ്സിലാകുന്നു. ആ ബിരുദത്തിൽ പറവൂർ രാജാക്കന്മാരെ അവർ രാജ്യഭ്രഷ്ടരാകുന്നതുവരെ കവികൾ പുകഴ്ത്തിയിരുന്നു. "യോധാരയൽ" എന്ന വർണ്ണനംകൊണ്ടു കവി വിവക്ഷിക്കുന്നതു് ഒടുവിൽ ആ രാജ്യം പരിപാലിച്ചിരുന്ന രാജാവിനെയാണെന്നു ഞാൻ കരുതുന്നു. അതു ശരിയാണെങ്കിൽ പാരിജാതഹരണത്തിൻെറ നിർമ്മിതി പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലാണെന്നു വന്നുകൂടുന്നു. മഹാവിഷ്ണു, ദക്ഷിണാമൂർത്തി, അംഗാരവനാലയയായ ദുർഗ്ഗ, വേട്ടക്കരുമൻ എന്നീ ദേവതകൾക്കുപുറമേ,

"വ്യാസം കവിം ശക്രഗുരും ച സൂര്യ-
മിന്ദ്രാദിദേവാനഖിലാൻ മുനീന്ദ്രാൻ
വാല്മീകിമാര്യം ച മഹേശ്വരഞ്ച
വന്ദേ സദാ സർവഫലാർത്ഥസിദ്ധ്യൈ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ വ്യാസവാല്മീകിമാർ, ഗുരുശുക്രന്മാർ, ആദിത്യൻ, ഇന്ദ്രാദിദേവന്മാർ, മഹേശ്വരൻ മുതലായവരേയും കവി വന്ദിച്ചുകാ

ണ്ണനു. നരകാസുരവധത്തിനുമേലുള്ള കഥയാണ് പാരിജാതഹരണത്തിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതു്.

"ഭൗമം ഹത്വാ മഹാത്മാ തദനു മുസലിനാ
ചോദ്ധവാദ്യൈരമാത്യൈ-
സ്സാകം ഭൈഷ്മീസഹായസ്സകലരിപുജനാ-
നാഞ്ച ദാവാനലോസൗ
സത്രാ സത്രാജിദാഹ്വാധരനൃപസുതയാ
ദ്വാരവത്യാം സ കൃഷ്ണോ
രേമേ ലോകാഭിരാമോ നിജപദനമിതാ-
നാം ച സർവ്വാർത്ഥദായീ"

എന്നാണ് ആദ്യത്തെ ശ്ലോകം. കവിത വിശിഷ്ടമെന്നു പറയുവാനില്ല.

3 വസുനൃപതിചരിതം:—ഈ ആട്ടക്കഥയും ആരുണ്ടാക്കിയതാണെന്നറിവില്ല. ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ ചെങ്ങന്നൂർ പാർവ്വതീദേവിയേയും ശ്രീപരമേശ്വരനേയും വന്ദിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കവി അവിടത്തുകാരനാണോ എന്നു സംശയിക്കാം. ഒരിക്കൽ വിധൂമനെന്ന വസു ബ്രഹ്മലോകത്തിൽ പോയപ്പോറം അവിടെ നർത്തനംചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന അലംബുസ എന്ന അപ്സരസ്ത്രീയെ കാമിക്കുകയും തന്നിമിത്തം ബ്രഹ്മാവിനാൽ ശപ്തനായി കൗശാംബിയിൽ ശതാനീകൻ എന്ന രാജാവിൻെറ പുത്രത്വം അങ്ഗീകരിച്ചു സഹസ്രാനീകൻ എന്ന രാജാവായി ജനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അലംബുസയും ശാപവിധേയയായി അയോധ്യാധിപതിയായ ക്രതുവർമ്മാവിൻെറ പുത്രിയായ മൃഗാവതിയായി ജനിക്കുന്നു. സഹസ്രാനീകനെ യൗവനാരംഭത്തിൽ മാതലി പൂർവ്വവൃത്താന്തം ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും അദ്ദേഹം പല പ്രതിബന്ധങ്ങറം തരണംചെയ്തു മൃഗാവതിയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതാണ് പ്രസ്തുതപ്രബന്ധത്തിലെ ഇതിവൃത്തം. താഴെക്കാണുന്നതു് അതിലെ ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകമാണ്.

"ശക്ത്യാ തം സ നിഹത്യ രാക്ഷസവരം പ്രത്യാഗതസ്സ്വാം പുരീം
ഭൃത്യാമാത്യസമസ്തസൈന്യസഹിതോ വീരാഗ്രഗണ്യോ ഭൃശം
സത്യാസത്യവിവേകനിഷ്കൃഹൃദയോ ഗൗരീശഭക്തോത്തമോ
നിത്യാനന്ദരസേന തത്ര നഗരേ രേമേ തയാ ഭാര്യയാ."

ഇതിലെ കവിതയ്ക്കും ഗുണം ചുരുങ്ങും.

4 സോമവാരമാഹാത്മ്യം:—ഈ ആട്ടക്കഥ ബാലരാമൻ എന്നൊരു കവിയുടെ കൃതിയാണ്.

"നവ്യകാന്താരവാസിനി! ആമയവിനാശിനി!
ഭൈരവി! ശർവ്വാണി! വരവടധുനീ-
ബാലരാമഹൃദയാംഭോജതരണി!"

എന്ന ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കാണുന്ന സൂചനയിൽനിന്നും മററും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദേശം വരവടതടിനിയാണെന്നും ഇഷ്ടദേവത നവ്യകാന്താരത്തിലെ ദുർഗ്ഗയാണെന്നും അറിയാം. നവ്യകാന്താരം പുതുക്കാടാണോ എന്നു സംശയിക്കാം. കാലത്തെപ്പററി ഒരു വിവരവുമില്ല.

5 മറെറാരു ബാണയുദ്ധം:—

''അംഭോജാസനശങ്കരാദിദിവിജൈസ്സംഭാവിതസ്സന്തതം
സാനന്ദം സബലസ്സമൈന്നിജസുതൈഃ പൗത്രൈസ്സദാരൈരപി
ജംഭദ്ധ്വേഷോപലനീലമേഘരുചിരശ്ശ്രീദേവകീനന്ദനഃ
ശ്രീമത്യാം ചിരമാസ്ത വിശ്വവിവേസ്സ ദ്വാരവത്യാം സുഖം''

എന്നാരംഭിക്കുന്ന ഈ ആട്ടക്കഥെയ്ക്കു തീരെ പ്രചാരമില്ല. രാമശാസ്ത്രികളുടെ കൃതി കണ്ടു രചിച്ചതായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. കാലത്തേയോ കർത്തൃത്വത്തേയോ പററി ഒരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. എടവട്ടിക്കാട്ടിൻെറ ബാണയുദ്ധമല്ല ഇതെന്നു ഉറപ്പിച്ചുതന്നെ പറയാം. കവിത അത്രമേൽ വിശീർണ്ണമാണ്.

''ശുണ്ഡാദണ്ഡേന കണ്ഡൂതിഷു രസികതരം
ചണ്ഡികാനാഥവാഹം
മന്ദംമന്ദം ക്രമാന്ദോളിതശിരസമമ-
ന്ദായിതാനന്ദസാന്ദ്രം
ഗണ്ഡേ ചണ്ഡാരിസന്ദണ്ഡനനിപുണകരേ-
ണാമൃശന്തം ലസന്തം
വന്ദേ വന്ദാരുവൃന്ദാരകജനവിനുതം
വിഘ്നരാജം വിരാജം''

എന്ന ആദ്യത്തെ വന്ദനശ്ലോകത്തിനു വലിയ തരക്കേടില്ല.

6 ഭസ്മയോഗിമാഹാത്മ്യം 7 പത്മാകരചരിതം:—

ഇവ രണ്ടും ഏററുമാനൂർക്കാരനായ ഏതോ ഒരു കവിയുടെ കൃതികളാണ്.

''ഭജാമഹേ ഭക്തപരായണം പരം
ഭയാപഹം ഭൂരിമൃഗാലയേശ്വരം''

എന്നിങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു ശ്ലോകം ഭസ്മയോഗിമാഹാത്മ്യത്തിലുണ്ട്. അതിനു പുറമേ

''ഭക്തജനപ്രിയ! പരമകൃപാലോ!
ഭർഗ്ഗ! സുധാകരശേഖരമൗലേ!
മുക്തിവിധായക! മുനിജനനായക!
സക്തമൃഗാലയ! പാലയ ശംഭോ!''

എന്നൊരു കീർത്തനം രണ്ടു കഥകളുടേയും അവസാനത്തിൽ കാണുന്നു. ഭസ്മയോഗിമാഹാത്മ്യം ശങ്കരസംഹിതയിൽ അന്തർഭവിക്കുന്നു. പത്മാ

കരൻ എന്ന വൈശ്യരാജാവു തപശ്ശക്തികൊണ്ടു് ഒരു മൃതനായ ബാലകനെ പുനജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതാണു് പത്മാകരചരിതത്തിലെ ഇതിവൃത്തം.

ഇനിയും നിജ്ജീവമായ മറെറാരു **8 നരകാസുരവധം,** പാച്ചമൂത്തതിൻേറതിൽനിന്നു ഭിന്നമായ ഒരു **9 മുചുകുന്ദമോക്ഷം** എന്നിങ്ങനെ അനേകം ആട്ടക്കഥകളുണ്ടു്. മുചുകുന്ദമോക്ഷത്തിൻെറ കത്താവു "ഭാവയേഹം ബിഭ്രമുൽദ്ധാഞ്ജലിസ്സാദരമപി ച ഗുരൂൻ പശ്ചിമാബ്ധീശമുഖ്യാൻ" എന്നു പറയുന്നതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ പ്രധാനഗുരു ഒരു കൊടുങ്ങല്ലൂർത്തമ്പുരാനാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു.

10 താരകാസുരവധം ആട്ടക്കഥ:—ഈ ആട്ടക്കഥയുടെ കത്താവു് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. കവിത സാമാന്യം നന്നായിട്ടുണ്ടു്. ആരംഭത്തിൽ കാണുന്ന

"വിശേഷാദുഗ്രപ്രതാപോല്ബടഭടപടലീ-
ദുജ്ജയാൻ നിജ്ജരാരീൻ
ഹത്വാ യശ്ചാരുവാപീതടകൃതവസതി-
സ്സേവ്യമാനസ്സുരൌഘൈഃ
സാന്ദ്രാനന്ദസ്വരൂപോ നിരുപമമഹിമാ
മാനസേ മാമകീനേ
നിത്യം സംപൂണ്ണമോദം വിഹരതു വിലസൽ-
കീത്തയേ കാത്തികേയഃ"

എന്ന ശ്ലോകത്തിൽ കവി കളങ്ങര സുബ്രഹ്മണ്യനെ വന്ദിക്കുന്നു. താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നതു് ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകമാണു്.

"ഇത്ഥം ബാഹാഭുജംഗാധിപകലിതമഹാ-
ശക്തിമന്ഥാചലേന്ദ്ര-
പ്രക്ഷുഭ്യത്തദ്വിപക്ഷാംബുധിമഥനഭവാം
വിശ്രുതാം വീരലക്ഷ്മീം
ലബ്ധ്വാഥോ ദേവസേനാം പുനരപി ലവലീം
ഭൂതസംഘൈസ്സമേത-
സ്സുബ്രഹ്മണ്യഃ പുരീം താമഖിലസുഖവിധാ-
ബദ്ധധീരധ്യുവാസ."

ഇടയ്ക്കുനിന്നു് ഒരു ശ്ലോകംകൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"നാരദോദിതസുധാരസം സരസമാപിബൻ സുരവരോപസൗ
നീരജാസനമുഖാമരൗഘമുനിവീരവാരപരിവാരിതഃ
കാളകൂടഗരളാശനം ശമലമോചനം ജ്വലനലോചനം
കാലകാലമവലോകിതും രജതശൈലരാജമഗമത്തദാ."

അക്കാലത്തു് ആവിർഭവിച്ച മററുള്ള നൃത്യപ്രബന്ധങ്ങളെപ്പററി ഒന്നും പറയണമെന്നു് ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ല.

അഴിക്കോട്ടു കമ്മാരൻനായർ:— കമ്മാരൻനായരെ ശ്രീകുമാരൻ എന്നും പറയുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജന്മഭൂമി കോലത്തുനാട്ടു ചിറയ്ക്കൽക്കോവിലകത്തുനിന്നു രണ്ടു നാഴിക പടിഞ്ഞാറു മാറിക്കിടക്കുന്ന അഴിക്കോട്ടുദേശമാണു്. സ്വകൃതികളിൽ തന്നെപ്പററി 'അംഘ്രിജന്മാവു്'' എന്നും 'ചരണോത്ഭവൻ' എന്നുമുള്ള പദങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ജാതിയിൽ നായരാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. കവി തൻെറ ഗ്രാമദേവതയായ അക്കിളിയത്തമ്പലത്തിലെ ശിവനേയും അവിടെനിന്നു് ഏഴു നാഴിക വടക്കുള്ള സുപ്രസിദ്ധമായ ചെറുകുന്നു ക്ഷേത്രത്തിലെ അന്നപൂർണ്ണേശ്വരിയേയും ചെറുകുന്നിൽനിന്നു് എട്ടുപത്തു നാഴിക വടക്കുള്ള കുഞ്ഞിമംഗലം ദേശത്തിലെ ഗ്രാമദേവതയായ ചാമുണ്ഡിയേയും സ്വർല്ലോകമാലിക എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. കുഞ്ഞിമംഗലത്തു തറവാട്ടിലെ ഒരു ശാഖ അഴിക്കോട്ടു താമസിച്ചിരുന്നു; ആ ശാഖയിൽ കവി ജനിക്കുകയാൽ മൂലകുടുംബത്തിലെ ഇഷ്ടദേവതയെ വന്ദിച്ചതാണെന്നു് അഭിജ്ഞന്മാർ ഊഹിക്കുന്നു.

''പാരാതെന്നുടെ ശിശുമംഗലമമർന്നീടും
വീരചാമുണ്ഡീശ്വരി സന്തതം പാലിക്കേണം.
കാട്ടണ്ടെങ്കിലുമിതിൽപ്പാടവമുള്ള ജനം
കേട്ടു തീർക്കേണമതിന്നെപ്പോഴും വന്ദിക്കുന്നേൻ.
അക്കിളിയേശൻതൻെറ ചൊല്ലൊട്ടും കൃപയാലേ—
യിക്കഥ ലോകത്തിങ്കലെല്ലാർക്കും രസിക്കേണം.
കോലഭൂപാലകുലപാലനംചെയ്തു നിത്യം
ബാലശൈലത്തിൽ വാഴുമന്നപൂർണ്ണേശ്വരിയും
ചാലവേ തുണക്കേണമതിനായെല്ലാപ്പോഴും
കാലിണക്കമലത്തെ മേന്മേലേ വണങ്ങുന്നേൻ.''

എന്നീ ഈരടികൾ നോക്കുക.

കാലവും കൃതികളും:— കുമാരകവി കുചേലകഥയെന്നും സ്വർല്ലോകമാലികയെന്നും രണ്ടു കിളിപ്പാട്ടുകൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇവ 998 കർക്കടകം 22-ാംനു- ''ശ്രീകുമാരശിഷ്യനായിരിപ്പോരു ഉദയനയോഗിഗുരുക്കൾ'' പകർത്തിയെഴുതിയതായി രേഖ കാണുന്നു. രണ്ടു കൃതികളിലും കവി തൻെറ ഗുരുനാഥനായ പള്ളിയില്ലത്തു മാധവൻനമ്പൂരിയെ സ്മരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പള്ളിയില്ലം എന്ന ഗൃഹം അഴിക്കോട്ടു മേളോളം എന്ന സ്ഥലത്തുള്ളതാണു്. മാധവൻനമ്പൂരി 1026-ൽ തീപ്പെട്ട ചിറയ്ക്കൽ രവിവർമ്മകോലത്തിരിയുടേയും ഗുരുനാഥനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ കവി താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിൽ വന്ദിക്കുന്നു.

"ബുദ്ധിമത്തുക്കളിൽവച്ചുത്തമൻ വിഹാരാഖ്യ–
പത്തനനിവാസിയാം മാധവാചാര്യൻതൻെറ
ചരണസരോരുഹമെപ്പോഴും വന്ദിച്ചീടും
ചരണോത്ഭവനാകും ശ്രീകുമാരാഖ്യൻതന്നാൽ"

(കുചേലകഥ)

"ബ്രഹ്മജ്ഞരായുള്ളവരിൽവച്ചുത്തമൻ
ബ്രഹ്മകുലോത്ഭവൻ വേദശാസ്ത്രാത്മകൻ
നിർമ്മലശീലൻ വിഹാരാഖ്യമന്ദിരൻ
ധർമ്മപരായണൻ ശ്രീമാധവാഖ്യനാം
സൽഗുരുനാഥൻെറ പാദാംബുജദ്വയ–
മുൾക്കരുന്നിങ്കൽവച്ചാസ്ഥയാ നിത്യവും
ശ്രീകുമാരാംഘ്രിയിൽ ഭക്തനായ് മേവുന്ന
ശ്രീകുമാരാഖ്യനാമംഘ്രിജന്മാവിനാൽ"

(സ്വർല്ലോകമാലിക)

ഇതിൽനിന്നെല്ലാം കുമാരകവി പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാദ്ധത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്നു നിർണ്ണയിക്കുവാൻ കഴിയും.

കുചേലകഥ നാലു പാദങ്ങളിലും, സ്വർല്ലോകമാലിക നാലു മാലികകളിലുമായി ഗ്രഥിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. "ശാന്താത്മാവായീടുന്ന ധർമ്മനന്ദനനോടു ശന്തനുജാതൻ ചൊല്ലീടുന്നതു" കേട്ട് ആരു കവിയോടു "ശാരികപ്പൈതൽ" നിവേദനം ചെയ്യുന്നതായി സ്വർല്ലോകമാലികയുടെ ആരംഭത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നു. യമപുരവർണ്ണനം, സുകൃതദുഷ്കൃതവർണ്ണനം, ചിത്രഗുപ്തവർണ്ണനം, പുണ്യകർമ്മകഥനം എന്നിങ്ങനെയാണ് നാലു മാലികകൾക്കും യഥാക്രമം നല്കിയിരിക്കുന്ന സംജ്ഞകൾ. കവിത ഒരുവിധം കൊള്ളാം.

കുചേലകഥ:—

"കചവിതതിവിലസിതസുപിഞ്ഛികാഭംഗിയും
കാർത്തസ്വരമയമാകും കിരീടവും
അളികലവുമിരുൾനിരയുമിടയുമൊരു ശോഭ പൂ–
ണ്ടാലോലമായ കുറുനിരഭംഗിയും
ഫണിയുടയ തിഥിയിലെഴുമുഡുപതിയെ വെല്ലുന്ന
ഫാലദേശേ വിളങ്ങീടും തിലകവും
മലർവിശിഖധനുരധികരുചിനികരഡംഭിനെ
മാററമാറുള്ളോരു ചില്ലീവിലാസവും........
നതവരദ! പരപുരുഷ! കലികലുഷനാശന!
നാരായണ! നമസ്തേ നമസ്തേ സദാ.
രുചിരുചിരമീദമധികനയനജനമോഹനം
രൂപം തവാനിശം ഭാതു മേ മാനസേ."

ഏററവും വിസ്തരിച്ചാണ് കുചേലോപാഖ്യാനം ഈ കിളിപ്പാട്ടിൽ കവി പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

സ്വർല്ലോകമാലിക:—ഇതു കുചേലകഥയോളം ദീൎഘമല്ല.

"ദുഷ്കൃതങ്ങളാംക്കള്ളോരു കണക്കിൻവൎഗ്ഗംപോലെ
സൽകരിച്ചീടും ദണ്ഡനാദികാംകൊണ്ടു നന്നായ്.
അത്യന്തം ഭയങ്കരന്മാരാകും യമരാജ-
പുത്രന്മാരുണ്ടങ്ങതിലസംഖ്യം വത്തിക്കുന്നു.
ഇത്തരം വിളങ്ങുന്ന ധമ്മരാജാവുതന്റെ
പത്തനംതന്നിൽ വടക്കുള്ള ഗോപുരത്തിങ്കൽ
വിഷ്ണുദൂതന്മാരല്ലോ വസിച്ചീടുന്നു നിത്യം,
ജിഷ്ണുമന്ദിരംപോലെ വിളങ്ങും നഗരത്തിൽ.
അഴകേറീടും കിഴക്കുള്ള ഗോപുരത്തിങ്കൽ-
പ്പിഴകൂടാതെ ശിവദൂതന്മാർ വസിക്കുന്നു.
ദക്ഷിണദിശി വിളങ്ങുന്ന ഗോപുരത്തിങ്കൽ-
ദ്ദക്ഷന്മാരാകും ബ്രഹ്മദൂതന്മാർ വസിക്കുന്നു.
വടിവേറീടും പടിഞ്ഞാറഗോപുരംതന്നിൽ-
ക്കടുതായീടും യമദൂതന്മാർ വസിക്കുന്നു.
ഹരിശങ്കരബ്രഹ്മദൂതന്മാരൊരുമിച്ചു
വിരവിൽ നടന്നീടും; തീണ്ടുമാറില്ലന്യോന്യം.
ഗോപുരവാതിൽ കടന്നന്തൎഭാഗത്തു നോക്കി-
ലാകവേ വൈവസ്വതമാം പുരം കാണാസ്സുഖം."

കൃഷ്ണാജ്ജുനസംവാദം:—ഈ കിളിപ്പാട്ടു പത്താം ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചതാണ്. കവിയുടെ പേർ അറിവില്ലെങ്കിലും ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ "അകതളിരിലഴകിനൊടു മേവുക സന്തതം തോലിയാധീശനാമീശനും" എന്നൊരു പ്രാത്ഥന കാണുന്നതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം തിരുവല്ലാ തുകലശ്ശേരിക്കാരനാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. "കമ്മികളായ ഭൂദേവപ്രവരരും" തുണയ്ക്കണമെന്നുകൂടി പറയുന്നുണ്ടു്. രണ്ടു ഖണ്ഡമായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ പ്രഥമഖണ്ഡംകളകാഞ്ചിയിലും ദ്വിതീയഖണ്ഡം കാകളിയിലുമാണു് രചിച്ചിട്ടുള്ളതു്. കൃഷ്ണാജ്ജുനവിജയം തുള്ളലിലെ ഇതിവൃത്തം പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അതുതന്നെയാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലേയും പ്രതിപാദ്യം. പ്രണേതാവിനു ഗണനീയമായ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യം കാണുന്നില്ല. "സരഭസമൊടു" തുടങ്ങിയ അനേകം അപശബ്ദങ്ങളം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പല സ്ഥലങ്ങളിലും രചനയ്ക്കു നിഷ്കൎഷയും പോരാതെയിരിക്കുന്നു. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില വരികളം ഉദ്ധരിക്കാം.

"ജയ പരമപുരുഷ! ജയ സകലജഗദാനന്ദ!
ജംഗമാജംഗമരൂപ! ജഗൽപതേ!

ജനിമരണഭയഹരണനിപുണചരണാംബുജ!
ജന്തുക്കളെള്ളിൽ വാഴുന്ന ജീവാത്മക!
ജയ ഭുജഗശയന! ജയ പതഗപതിവാഹന!
ജാഹ്നവീകാന്തപ്രസേവ്യാംഘ്രയേ നമഃ.
സകലതനുഭവന! ജയ നിഗമമയസാധന!
സച്ചിദാനന്ദമൂർത്തേ! നാഥ ഗോപതേ!
നിരതിശയ! നിരുപമ! നിരഞ്ജന! നിരാധാര!
നിർഗ്ഗുണ! നിശ്ചല! നിർമ്മമ! നിർമ്മല!
വിധുകലജ! മധുമഥന! നരകമുരമഥന! ജയ
വിശ്വൈകസാക്ഷിണേ വേദവേദാന്തഗ!
കമലഭവമുഖവിബുധനമിതചരണാംബുജ!
കാരുണ്യപൂർണ്ണാമൃതാബ്ധേ! നമോ നമഃ.''

കവിത ആകപ്പാടെ തരക്കേടില്ലെന്നു പറയാമെന്നേയുള്ളു. ബ്രഹ്മാണ്ഡപുരാണാന്തർഗ്ഗതമാണ് ആ കഥയെന്നു കവി മാമൂലനുസരിച്ചു പറയുന്നതു് അപ്രമാണമാണ്.

വൃഷപുരമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ട്:—ഈ കിളിപ്പാട്ടിൽ രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളാം അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പൂർവ്വഖണ്ഡം കാകളിയിലും ഉത്തരഖണ്ഡം കളകാഞ്ചിയിലുമാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. പത്താം ശതകത്തിലെ ഒരു കൃതിയായി ഇതിനെ പരിഗണിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു; നിശ്ചയമില്ല. പ്രണേതാവു് ആരായാലും അദ്ദേഹം ഭാഷാകവികളിൽ അഗ്രേസരനാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കിളിയോടു ''അഞ്ജലി കൂപ്പി ദ്വിജന്മാരെയും തൊഴുതഞ്ജസാ മോദം ലഭിക്ക നീ ശാരികേ'' എന്നുള്ള ഉപദേശം നോക്കിയാൽ അദ്ദേഹം ബ്രാഹ്മണനല്ലെന്നു സങ്കല്പിക്കാവുന്നതാണ്. വില്വാദ്രിയിൽ തന്റെ പൂർണ്ണസാന്നിധ്യമുണ്ടാകുമെന്നു പരശുരാമൻ ബ്രാഹ്മണരോടു പറയുന്നതു നോക്കിയാൽ ''വില്വാദ്രിനാഥാ ശ്രീരാമചന്ദ്ര'' എന്നു ശീലാവതിയിൽ പാടിട്ടുള്ള നമ്പിയാർ തന്നെയോ എന്നും സംശയിക്കാം. പദഘടനാപാടവവും ഫലിതപ്രയോഗചാതുര്യവും പരിശോധിച്ചാൽ പ്രസ്തുതകൃതി അദ്ദേഹത്തിന്റേതാണെന്നേ തോന്നുകയുള്ളു.

ശ്രീപരശുരാമൻ ബ്രാഹ്മണർക്കുവേണ്ടി കേരളം സമുദ്രത്തിൽനിന്നു് ഉദ്ധരിക്കുന്നതും അതിന്റെ മധ്യസ്ഥലമായ തൃശ്ശിവപേരൂരിൽ ശ്രീപരമേശ്വരനെ കുടിയിരുത്തുന്നതും കേരളൻ എന്ന രാജാവു് അവിടെ ക്ഷേത്രനിർമ്മാണം ചെയ്യുന്നതും മററുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. തെക്കൈലനാഥോദയം ഭാഷാചമ്പുവിലെ ഇതിവൃത്തവും ഇതുതന്നെയാണല്ലോ.

''വിശ്വത്തിലെങ്ങും വൃഷപുരിക്കൊത്തൊരു
വിശേ്വശ്വരാവാസമില്ലെന്നറിക നീ;
അങ്ങനെയുള്ളൊരു പുണ്യസ്ഥലീമൂല-
മെങ്ങനെയുൽഭൂതമെന്നു കഥിക്ക നീ''

എന്നു കവി കിളിയോടു° അപേക്ഷിക്കുകയും ആ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു കിളി ഭരദ്വാജമഹർഷിയോടു സൂതൻ പറഞ്ഞുകേൾപ്പിച്ച തൃശ്ശിവപേരൂർക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യം വർണ്ണിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പരശുരാമൻ ''മൂവേഴു വട്ടം മുടിക്ഷത്രിയന്മാരെ'' വധിച്ചു സ്വായത്തമാക്കിയ ഭൂമി മുഴുവൻ കാശ്യപനു ദാനംചെയ്തു ഹിമവൽപർവ്വതത്തിനു സമീപം തപസ്സുചെയ്യുമ്പോൾ

''ദാരിദ്ര്യമാകും സമുദ്രം കടക്കുവാ-
നാരുവാനുള്ള നമുക്കൊരു നാവികൻ
മറ്റൊരുത്തൻെറ മഹീതലേ നമ്മളെ-
പ്പെററുവളർത്ത മാതാവേ നമോസ്തു തേ''
''കൊററിന്നുമാത്രം ധനം കയ്യിലില്ലാഞ്ഞു
മുററം മഹാദുഃഖമായ്വന്നു സാംപ്രതം.
രാജവംശം നശിപ്പിച്ചോരു ഭാർഗ്ഗവൻ
യാചകന്മാർക്കു ഭൂദാനം തുടങ്ങിപോൽ.
യാചനം ചെയ്യുന്നവർക്കു മുനിവരൻ
രോചനീയം ധനം നല്കുന്നുപോലവൻ.
ഉത്തമന്മാരോടു യാചനം ചെയ്യുന്ന
വസ്തു സിദ്ധിക്കായ്കിലിങ്ങില്ല ലാഘവം.
സജ്ജനത്തോടപേക്ഷിച്ചാലതുകൊണ്ടു
ലജ്ജയില്ലേതും നമുക്കെന്നു നിർണ്ണയം.
ദുർജ്ജനത്തോടപേക്ഷിച്ചു ലഭിച്ചാലു-
മിജ്ജനത്തിന്നു ലഘുത്വമുണ്ടായ്വരും.
'ദേഹി'യെന്നിങ്ങനെ രണ്ടക്ഷരം മഹാ-
മോഹികൾക്കശ്രീനിമിത്തമെന്നാകിലും
ദേഹാർത്ഥമൊക്കവേ വേണ്ടിവന്നു നമു-
ക്കാഹാരമാത്രം ത്യജിക്കാവതല്ലഹോ''

എന്നും മററുമുള്ള ചിന്തകളാൽ പ്രേരിതന്മാരായി ചില ബ്രാഹ്മണർ അദ്ദേഹത്തോടു തങ്ങൾക്കു താമസത്തിനു ഭൂമി വേണമെന്നു യാചിക്കുന്നു.

''ശ്രോത്രിയന്മാർ ഞങ്ങളാറു ശാസ്ത്രങ്ങളും
ശ്രൗതധർമ്മങ്ങളും നാലു വേദങ്ങളും
മന്ത്രവും തന്ത്രവും മന്ത്രവാദങ്ങളും
മന്ത്രദീക്ഷോപദേശപ്രകാരങ്ങളും
ഇത്യാദിസർവ്വം പരിശ്രമിച്ചീടുന്ന
സത്യസന്ധന്മാർ പലരുണ്ടു ഞങ്ങളിൽ.
വൈദികന്മാരുണ്ടു വൈദ്യശാസ്ത്രജ്ഞരും
വേദിയന്മാരും പലരുണ്ടു ഭാർഗ്ഗവ!
ജ്യോതിഷക്കാരുണ്ടു ശില്പശാസ്ത്രങ്ങളിൽ-
ച്ചാതുര്യമേറും ജനങ്ങളുമുണ്ടെടോ.

നാടകം കാവ്യം പുരാണമിത്യാദിയിൽ-
ച്ചാടവം പാർത്താൽ പലക്കുമുണ്ടായ്വരും.
കേടകന്നീടുന്ന സംഗീതവിദ്യയിൽ-
ക്കേവലം ക്ലേശിച്ച വിപ്രരുമുണ്ടെടോ.
പാണിനിസൂത്രവും ജൈമിനിസൂത്രവും
വാണിദേവീകൃതവ്യാകരണങ്ങളും *
ചാന്ദ്രബാർഹസ്പത്യശാസ്ത്രഭേദങ്ങളും
സാന്ദ്രമാംവണ്ണം ഗ്രഹിച്ചവരുണ്ടിതിൽ''

എന്നിങ്ങനെയാണ് അവരുടെ നിവേദനത്തിന്റെ ഗതി. ''പുൽ കുത്തു വാൻമാത്രമെന്നാകിലുമിന്നെനിക്കുള്ള ഭൂഭാഗമെങ്ങുമില്ലാ ദൃഢം'' എങ്കി ലും ''ഇല്ലമുണ്ടാക്കുവാനിച്ഛിച്ച വിപ്രരോടില്ലെന്നു ചൊല്ലുന്നതെത്രയും നിന്ദിതം'' എന്നുള്ളതിനാൽ സമുദ്രത്തോടു കുറേ ഭൂമി വാങ്ങി അവക്കു ദാനം ചെയ്യാമെന്നു മഹഷി നിശ്ചയിക്കുന്നു. സമുദ്രത്തിന്റെ അവ സ്ഥയെ അദ്ദേഹം വണ്ണിക്കുന്നതു് ഇങ്ങനെയാണ്.

''വെള്ളം കുടിപ്പാനുമാകാ നിരൂപിക്കി-
ലുള്ളതുമില്ലാത്തതും സമം കേവലം.
വള്ളങ്ങളോടങ്ങൾ വഞ്ചിയും കപ്പലും
കള്ളപ്പടവുകൾ വക്കാസ്സുതോണികൾ
ഇത്തരമോടിച്ചു വാണിഭം ചെയ്യുന്ന
ബൗദ്ധക്കുന്നുകൂലമയ്യോ! മഹാണ്ണവം.''

വരുണദേവൻ ഗോകണ്ണത്തുവച്ചു പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചപ്പോൾ,

''അപ്പതേ! നിന്നുടെ വിസ്മിതിയെന്തിനു
കല്പതേ കല്പാന്തകാലേ ഭവാനഹോ;
കാലാനലജ്വാലമാലാവലീഘോര-
കോലാഹലം വന്നടുക്കും ദശാന്തരേ,
ഭസ്മാവശേഷമാമെന്നു ബോധിക്കേണ-
മസ്മാകമാഗ്രഹം വ്യത്ഥമാക്കീടൊലാ''

എന്നും മററും മഹഷി പറയുന്നു. പ്രഥമഖണ്ഡത്തിലെ കാവ്യശൈലി ഇതിൽനിന്നു് അനുവാചകന്മാക്കു് അവധാരണീയമാണല്ലോ. അതി നെക്കാൾ മനോഹരമാണ് ദ്വിതീയഖണ്ഡം. കേരളൻ തൃശ്ശിവപേരൂർ ക്ഷേത്രപ്രതിഷ്ഠയും നഗരസ്ഥാപനവും നിവ്വഹിച്ചതിനുശേഷം അവി ടത്തെ ലക്ഷ്മീവിലാസം കവി വണ്ണിക്കുന്നതിൽനിന്നു് ഏതാനും വരി കളാണ് താഴെച്ചേക്കുന്നതു്.

''തരുണികളിലധികതരപരവശത പൂണ്ടുള്ള
താരുണ്യവാന്മാരനേകം വിധങ്ങളിൽ

* സാരസ്വതവ്യാകരണം.

കുസുമശരശരനികരകരുമന സഹിക്കാഞ്ഞു
കുണ്ഠിതം പൂണ്ടു നടക്കുന്നിതു ചിലർ.
കളമൊഴികളുടെ കപടകുടിലിതകടാക്ഷങ്ങൾ
കണ്ടുകണ്ടങ്ങോട്ടുഴയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ.
കലഹരസമകലുവതിനതിവിവശഭാവേന
കാഞ്ചനം വച്ചു വണങ്ങുന്നിതു ചിലർ.
രസികനാഹമിതി കരുതി രജനികളിലൊക്കവേ
രാഗങ്ങൾ പാടി നടക്കുന്നിതു ചിലർ.
വരുമിവിടെ വിരവിനൊടു വരതരുണിമാരെന്നു
വാഞ്ഛിച്ചു ഗൂഢമായ് നില്ക്കുന്നിതു ചിലർ.
മതിമുഖികളുടെ വരവു വിരവൊടിഹ കാണ്മവാൻ
മാർഗ്ഗങ്ങളിൽച്ചെന്നു പാർക്കുന്നിതു ചിലർ.
പൃഥുലകുചതടമുടയ മടവർമണിമാരുടെ
പിന്നാലെ കൂടിഗ്ഗമിക്കുന്നിതു ചിലർ.
കമനികളിലതികുതുകമതികളവരോടുടൻ
കണ്ണാന്തികേ ചെന്നുരയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ.
പരുഷതരമവരുടയ പരിഭവനിറം കണ്ടു
പാരം വിഷാദിച്ചു പോരുന്നിതു ചിലർ.
ഒളിമിഴിയിലൊരു തെളിവു വെളിവിലിഹ കാണ്കയാ-
ലൊത്തവണ്ണം വരുമെന്നുറച്ചാർ ചിലർ.
വടിവിയലുമുടപുടകാം നടനമപി കണ്ടുടൻ
വാലെടുപ്പാനായ് നടക്കുന്നിതു ചിലർ.''

ഇതു വിഷയികളുടെ വ്യാപാരമാണ്. ഇതിനുപുറമേ

''കവികളുടെ കവിതകളുമവികലമനോഹരം
കാവ്യനാട്യാദിപ്രബന്ധപ്രയോഗവും'',

''ശതമഖനമഥ ശശിയുമിവർ പലർ ചമച്ചൊരു
ശബ്ദശാസ്ത്രംകൊണ്ടനേകവാദങ്ങളും''

മററും അവിടെ നടക്കുന്നു. അവസാനത്തിൽ കവി

''കലുഷഹരസുരതടിനിയുടെ തടനിവാസിയാം
കാശിഗിരീശനിത്തൈകൈലശങ്കരൻ
രഘുതിലകകരകമലപരികലിതമൂർത്തിയാം
രാമേശ്വരേശനിത്തൈകൈലശങ്കരൻ''

എന്നു തുടങ്ങി ഗോകർണ്ണേശൻ, ചിദംബരേശൻ, കാളഹസ്തീശൻ, ''വിരവിലൊരു ധരണിസുരജാരപരിപൂരകൻ വ്യാഘ്രാലയേശൻ'', ''ചിരരുചിരധനവിഭവമനവധി കൊടുക്കുന്ന ചെല്ലൂരുമേശൻ'' ''തിരു മനസി കനിവിനൊടു യമഭയമൊഴിക്കുന്ന തൃപ്പാറങ്ങോടൻ'', ''മഹിമ

യൊടു ജനജാരഭുജമപഹരിക്കുന്ന മത്ത്യാങ്ഗരാജൻ'', ''സ്ഥലമഹിമ പെരുകമൊരു ശുചികരശുചീന്ദ്രഗസ്ഥാണുനാഥസ്വാമി'' ഈ മൂത്തിക ളെല്ലാം ത്രൈകലശങ്കരൻതന്നെയാണെന്നും

''അവനിതലമതിലഖിലപരമശിവസാന്നിധ്യ–
മാകവേ തൃശ്ശിവപേരൂർമഹേശ്വരേ''

എന്നും സ്ഥാപിക്കുന്നു.

ബൃഹസ്പതിവാക്യം കിളിപ്പാട്ട്:— അഹല്യാസങ്ഗമംനിമിത്തം കുപിതനായ ഗൗതമമഹഷിയാൽ ശപിക്കപ്പെട്ട ദേവേന്ദ്രന്റെ ദയനീയമായ അവസ്ഥാന്തരം അപ്സരസ്ത്രീകളിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ച സുര ഗുരുവായ ബൃഹസ്പതി അദ്ദേഹത്തെ സമാശ്വസിപ്പിക്കുന്നതാണ് വിഷയം. പത്താം ശതകത്തിൽ രചിച്ചതെന്നു കരുതാവുന്ന പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ പ്രണേതൃത്വത്തെപ്പററി യാതൊരറിവുമില്ല. ബൃഹസ്പതി അനവദ്യമായ സദാചാരപദ്ധതി ഇന്ദ്രനുപദേശിക്കുന്നു.

''എന്നതുകൊണ്ടുമിപ്പോളിക്രിയ വേണ്ടീലാഞ്ഞു;
എന്നുണ്ണീ! നിന്റെ ശീലമൊട്ടുമാകാതെയായീ.
അറിവില്ലാത്തപോലെ തുടങ്ങുന്നതു കഷ്ടം;
അറിവിന്നടുത്തതേ ഗ്രഹിക്കാവറിഞ്ഞാലും.
വൻമദാചാരത്തിന്നു വശമായിരിക്കല്ലേ;
മറിവേറീടും മങ്കമാരെ വിശ്വസിക്കല്ലേ.
അറിവോർ പറയുന്ന വചനം കടക്കല്ലേ;
അഭിമാനത്തെക്കളഞ്ഞത്ഥത്തെ മോഹിക്കല്ലേ.
ചോറു തന്നവർകളെച്ചതിപ്പാൻ തുടങ്ങല്ലേ;
ചോരന്മാരോടുകൂടിച്ചോരത ചെയ്തീടല്ലേ.
അധമന്മാരെസ്സേവിച്ചീടല്ലേയൊരിക്കലും;
അൻപിനാൽ വരാത്തതു വൻപിനാൽ വരുത്തല്ലേ.''

ഇങ്ങനെ ആ കൃതി പോകുന്നു. കവി പണ്ഡിതനല്ലെങ്കിലും പല തത്വങ്ങളും കണ്ടറിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഒരു ലോകജ്ഞനാണ്. ചില നീതി വാക്യങ്ങൾ വിദുരോപദേശത്തിൽനിന്നു പകത്തീട്ടുമുണ്ട്.

''ഇത്തരം ബഹുവിധം ബൃഹസ്പതിവാക്യങ്ങൾ
വിസ്തരിച്ചുരചെയ്വാൻ കാലമേ പോരായല്ലോ''

എന്ന് അദ്ദേഹം ആ ഭാഗം അവസാനിപ്പിക്കുന്നു. ആചാര്യന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് അപ്സരസ്ത്രീകൾ ഗൗതമനെക്കണ്ടു ശാപമോക്ഷത്തിനുള്ള അനുഗ്രഹം വാങ്ങി തിരിയെ വരുന്നു. തദനന്തരം

''പുസ്തകം ദണ്ഡും തന്റെ ഛത്രവുമെടുത്തുടൻ
വേഗമങ്ങെഴുന്നള്ളിബ്ഭുവനം പുക്ക മുനി.
ഭാര്യമാരോടു ചേൻ വസിച്ചാൻ ശക്രൻതാനും''

എന്ന വരികളോടുകൂടി കവി സ്വകൃത്യത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്നു. കഥ ഈ ഘട്ടത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഈ കൃതിക്കു ദേവേന്ദ്ര മോക്ഷം എന്നും ഒരു സംജ്ഞ ചില പ്രതികളിൽ കാണുന്നു.

പ്രഹ്ലാദചരിതം കിളിപ്പാട്ടു്:—പ്രഹ്ലാദചരിതം കിളിപ്പാട്ടു വടക്കേ മലയാളത്തിലെ ഏതോ ഒരു കവി രചിച്ചതാണെന്നു് ഊഹിക്കാമെന്നല്ലാതെ അദ്ദേഹം ആരെന്നോ ഏതു കാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്നുവെന്നോ നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനു യാതൊരു മാർഗ്ഗവും കാണുന്നില്ല.

> "മുക്കണ്ണിൽ മേവുന്ന തമ്പുരാനെന്നുടെ
> മുക്കണ്ണരും തുണയ്ക്കേണമുള്ളിലെപ്പൊഴും"

എന്ന ഈരടിയിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം മുക്കണ്ണു് എന്ന ഒരു സ്ഥലവുമായി ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നു സങ്കല്പിക്കാം. ആ മുക്കണ്ണു് ഏതാണെന്നും വിശദമാകുന്നില്ല.

പ്രഹ്ലാദോപാഖ്യാനം ആദ്യന്തം കാകളീവൃത്തത്തിൽ നിർമ്മിതമായ ഈ കൃതിയിൽ വളരെ വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നു. കവിത സാമാന്യം കൊള്ളാം.

ഹിരണ്യകശിപു:

> "ചെമ്പരുത്തിപ്പൂവുപോലേ ചുവന്നുള്ള
> വമ്പിച്ച കൺമിഴി കാണ്കിൽ ഭയങ്കരം.
> അമ്പിളിത്തെല്ലുപോലേ വളഞ്ഞുള്ളോരു
> വമ്പിച്ച ദംഷ്ട്രകളുമതിഭീഷണം.
> വൃത്തമൊത്തുള്ള കഴുത്തിൽ വിളങ്ങുന്നു
> മുത്തുരത്നങ്ങളെക്കൊണ്ടുള്ള മാലകറം.
> ഉന്നതമാകിയ തോളിനു തുല്യമായ്—
> ക്കുന്നുപോലും പുനരില്ലെന്നു നിർണ്ണയം."

സഹദേവവാക്യം കിളിപ്പാട്ടു്:—ഇതു കലിയുഗത്തിൽ പൂർവ്വാചാരങ്ങൾക്കു സംഭവിക്കാവുന്ന ഭേദങ്ങളെ ഉപാലംഭരൂപത്തിൽ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ചെറിയ ഗാനമാകുന്നു.

> "മുല്ലശരാരി മുനികുലസേവിതൻ
> ചെല്ലൂരമന്നോരെൻ തമ്പുരാനെന്നുമേ
> അല്ലൽ കളഞ്ഞു രക്ഷിക്കണം സന്തതം"

എന്നു കവി പെരുഞ്ചെല്ലൂർ ശിവനെ വന്ദിക്കുന്നു. പെരുഞ്ചെല്ലൂക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂരിയാണു് ഈ ഗാനത്തിന്റെ കർത്താവെന്നു് ഐതിഹ്യമുണ്ടു്. "ആചാര്യനാഥനനന്തൻ" എന്നു് അനന്തസംജ്ഞനായ ഒരു ഗുരുവിനെ അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്നു. "ജ്യോതിഷവിദ്യയുമില്ലാതെയായ്പ്പരും" എന്നു ഭയപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിനു ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തോടു

പഥ്യമായിരുന്നു എന്നൂഹിക്കാം. കാലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാൎദ്ധംതന്നെയെന്നു തോന്നുന്നു. ''സഹദേവബാലകൻ ചൊല്ലേഴും ധൎമ്മസുതനോടു സാദരം'' നിവേദനം ചെയ്യുന്നതാണു് കാവ്യത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം.

''പൃഥ്വീപരിപാലനംചെയ്തു വാഴുവാൻ
ശക്തിയില്ലാതെയാം ഭൂപാലകന്മാൎക്കും.
അൎത്ഥാഭിലാഷയാ മത്തമതികളായ്
നിത്യം പ്രജകളോടൎത്ഥം പറിക്കയും
ക്രൂരത പാരം പ്രവൎത്തിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ
മൎത്ത്യേന്ദ്രനാപത്തുമെത്തും ദിനംപ്രതി.
ഭക്തിയും വിശ്വാസവും വെടിഞ്ഞഞ്ജസാ
ശത്രുവായ് വന്നുകൂടും പ്രജാവൃന്ദവും.
കൊല്ലും ബലാലപരാധവുമെന്നിയേ
നല്ല പ്രജകളെയെല്ലാം നരപതി.
ഇല്ലാ പൊറുതിയെന്നാകയാലങ്ങവർ
വല്ലകണക്കിലും കൊല്ലും നൃപനെയും.
ചാരുത ചേരുന്ന വാണിഭങ്ങൾക്കുമ-
ങ്ങോരോതരം കപടം വരും ഭൂപതേ!
നാഴിയും കോലും തുലാപ്പടിക്കല്ലുക-
ളീഷലീഷൽച്ചെറുതാകും ദിനംപ്രതി.
കിഞ്ചന തഞ്ചുകയില്ല നേരാരിലും
വഞ്ചനമല്ലാതെയൊന്നുമുണ്ടായ്വരാ.
....
മ്ലേച്ഛജനങ്ങൾ വൎദ്ധിച്ചുവരുമിനി
നിൎദ്ദയം കൊല്ലുമവർകൾ പശുക്കളെ.
ക്ഷേത്രം വിഹാരമാക്കീടുമോരോന്നവർ
കീൎത്തി നടക്കുമവൎക്കവനീതലേ.
വിക്രമമേറെയുണ്ടാകയാലങ്ങവ-
രൊക്കെയും ജാതിയൊന്നാകുവാനോൎത്തിടും.
വേദശാസ്ത്രങ്ങൾ മറഞ്ഞുപോകുന്നേരം
ജാതിനീതിക്കുമിളപ്പം വരും നൂനം.
ഭേദമില്ലാതെപോം വംശങ്ങളൊക്കെയും
ജ്യോതിഷവിദ്യയുമില്ലാതെയായ്വരും.
ഇങ്ങനെയുള്ള കലിയുഗേ ഭൂമിയി-
ലെങ്ങനെ സൗഖ്യേന വാഴുന്നു മന്നവാ?
ഭൂലോകപാലകൻ ധൎമ്മിഷ്ഠനെങ്കിലോ
നാലു യുഗത്തിലും നല്ല കലിയുഗം.''

അവിരോധം കിളിപ്പാട്ട്:—അവിരോധം സാമാന്യം നന്നായിട്ടുണ്ട്. ജ്ഞാനപീയൂഷമെന്നും ഇതിനു പേർ കാണുന്നു. ധർമ്മാർത്ഥകാമങ്ങളും കർമ്മമാർഗ്ഗവും ഭക്തിമാർഗ്ഗവും മോക്ഷസിദ്ധിക്കുള്ള ഉപായങ്ങളെന്നു തെളിയിക്കുവാനാണ് കവിയുടെ ശ്രമം.

''ദുർവ്വാസനകളായുള്ള മേഘങ്ങളെ
ച്ഛിന്നമാക്കും ചണ്ഡമാരുതനാമിത്.
സൽബുദ്ധിചേരും വിവേകികരംമാനസ—
സത്തമത്തിനക്കുന്നെന്നേ പറഞ്ഞീടാവൂ.
ഇങ്ങനെ ചൊന്നോരവിരോധമാകുമി—
ജ്ഞാനചൂഡാമണിയായോരിതു മുദാ,
കേരംക്കിലും ചൊല്കിലുമുള്ളിൽ സ്മരിക്കിലു—
മാക്കുമുള്ളോരു വിവേകമുണ്ടാമ്പുരും.
കാട്ടുമിതു മഹാസൽഗുരുനാഥനെ,—
ക്കാട്ടും ഗുരുവും പരമസ്വരൂപത്തെ.''

വൈശാഖമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ട്:—വൈശാഖമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടിൻെറ പ്രണേതാവു, രാമനാമധേയനായ ഒരു വൈഷ്ണവഗുരുവിൻെറ കഥാപ്രവചനത്തിൽനിന്നാണ് ആ കഥ മനസ്സിലാക്കിയതു് എന്നു പറയുന്നു. അദ്ദേഹം ഗ്രന്ഥാവസാനത്തിൽ തന്നെപ്പററി

''ഹരിനിലയമതിരസമണവതിനു സൽകഥ
ഹന്ത! ബിംബാലയേ ജാതനായീടിനേൻ.
ശ്രീരമണചരണയുഗമകമെ കുടിവെച്ചവൻ
ശ്രീരാമനാമാ കവീശ്വരൻ വൈഷ്ണവൻ
അമലമതികരുണയൊടു സതതമരുരംചെയ്തുചെ—
യ്താശു ബോധിപ്പിക്കകാരണമിക്കഥ
അറിവകമെ കുറയുമൊരു വിമലനരബാലക്കി—
തമ്പോടറിവാൻ ചമച്ചിതു ഭാഷയായ്''

എന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. തനിക്കു് ഒന്നിലധികം ഗുരുനാഥന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായി ആരംഭത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

''സൂരിയാമാദിഗുരുഭൂതനാമെൻമാതുലൻ
കാരുണ്യമോടുമനുഗ്രഹിപ്പാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ.
ചൊല്ലൊള്ളും ബാലിപ്രതിഷ്ഠേശ്വരാലയേ മേവും
വിഖ്യാതൻ നാരായണനാമപണ്ഡിതശ്രേഷ്ഠൻ
മൽഗുരുവരൻപദം ദേവപാദപോപമ—
മുരംക്കുരുന്നിങ്കൽ വിലസീടുവാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ.''

ആദ്യത്തെ ഗുരു അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമ്മാവനായിരുന്നു. പിന്നീടാണ് നാരായണപണ്ഡിതന്റെ അന്തേവാസിയായത്. ബ്രാഹ്മണരുടെനേക്കു കവിക്കു് അപാരമായ ഭക്തിയുണ്ടായിരുന്നു.

"സ്നേഹവത്തികളേറെയുണ്ടായാലെത്ര ശോഭ
മോഹനദീപങ്ങൾക്കു വദ്ധിക്കുമതുപോലെ
തപസ്സു ചെയ്കമൂലം താപസരാകുമിവർ
ശപിപ്പാനുണ്ടു ശക്തി വരവും കൊടുത്തീടും.
അത്ര മാഹാത്മ്യമുള്ള മേദിനീസുരവംശം
നിത്യവുമനുഗ്രഹിച്ചീടുവാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ.
അതിബാലകനുടെ വചനം കേട്ടാലുള്ളിൽ–
ക്കുതുകമുണ്ടായ്വരും ജനകാദികൾക്കെല്ലാം.
അതിമൂഢതനേടുമെന്മൊഴി കേട്ടാലേവം
മതിമാന്മാക്കു കുതൂഹലമായ്വരേണമേ,
കദ്ദമംതന്നിൽക്കിടന്നീടുള്ള രത്നാദികൾ
വിദ്രുതം ശുദ്ധീകരിച്ചെടുക്കുമതുപോലെ."

വൈശാഖമാഹാത്മ്യം മൂലം മുപ്പതു് അധ്യായങ്ങളിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. സ്കാന്ദപുരാണാന്തർഗ്ഗതമാണു് ആ പ്രമേയം. പ്രസ്തുതകൃതി അതിന്റെ വിവത്തനംതന്നെ. കവി കേകയും കാകളിയും കളകാഞ്ചിയും പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഗുരുദക്ഷിണപ്പാന:— ഗുരുദക്ഷിണപ്പാന പത്താം ശതകത്തിലെ ഒരു കൃതിയാണു്. കവിയുടെ

"കല്പകാരണ്യവാസേ മഹാമായേ
സുപ്രസന്നേ മഹേശ്വരി നീയെന്റെ
ഉൾപ്പൂവിൽ വിളങ്ങേണം പിരിയാതെ–
യെപ്പോഴുമതിന്നായ് വണങ്ങീടുന്നേൻ"

എന്നുള്ള മംഗളാചരണത്തിൽനിന്നു കല്പകാരണ്യത്തിലെ ദേവിയുടെ ഭക്തനാണു് അദ്ദേഹം എന്നല്ലാതെ ഈ കാവ്യത്തിന്റെ പ്രണേതൃത്വത്തെപ്പററി മറെറാരറിവും ലഭിക്കുന്നില്ല. കല്പകാരണ്യം ഏതെന്നും കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടതായിരിക്കുന്നു. കഥ ഭഗവാൻ യമലോകത്തു പോയി സാന്ദീപനിക്കു ശംഖൻ (ശംഖചൂഡൻ) എന്ന അസുരൻ ജലത്തിനുള്ളിൽവച്ചു കൊന്ന പുത്രനെ കൊണ്ടുവന്നു ഗുരുദക്ഷിണാരൂപത്തിൽ ദാനം ചെയ്യുന്ന ഭാഗവതാന്തർഗ്ഗതമായ ഇതിവൃത്തംതന്നെയാണു്. ഗുരുദക്ഷിണപ്പാട്ടുകാരനെപ്പോലെ പാനക്കാരൻ മൂലകഥയിൽ വ്യത്യാസമൊന്നും വരുത്തീട്ടില്ല. നരകവർണ്ണനം സവിശേഷം മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. ആ ഘട്ടത്തിൽനിന്നു ചില ഈരടികൾ താഴെ ചേക്കാം.

"മുറംത്തടികൊണ്ടിടിക്കുന്നിതു ചിലർ;
കത്തിക്കത്തി വലിക്കുന്നിതു ചിലർ;
തുവ വച്ചങ്ങു തല്ലുന്നിതു ചിലർ;
ചൊവ്വല്ലെന്നു പറയുന്നിതു ചിലർ;
ആരു കയ്യിൽത്തറയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
ക്ഷുരികട്ടിൽത്തറയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
മണൽ കണ്ണിൽ നിറയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
തുണി ചുററിക്കൊളുത്തുന്നിതു ചിലർ;
കണ്ണിൽസ്സൂചി തറയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
മണ്ണു വായിൽ നിറയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
സപ്പംകൊണ്ടു കടിപ്പിക്കുന്നു ചിലർ;
വീപ്പടക്കിപ്പിടിക്കുന്നിതു ചിലർ;
മാറിലാണിയടിക്കുന്നിതു ചിലർ;
നൂറ കണ്ണിലെഴുതുന്നിതു ചിലർ;
ഉടൽ വെട്ടിപ്പിളക്കുന്നിതു ചിലർ;
കൊടിൽ ചുട്ടു പിടിക്കുന്നിതു ചിലർ;
ശൂലത്തിന്മേൽത്തറയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
കാലു വെട്ടിനുറുക്കുന്നിതു ചിലർ;
കെട്ടി മുള്ളിലിഴയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
കെട്ടിത്തൂക്കിപ്പുകയ്ക്കുന്നിതു ചിലർ;
ഡുണ്ഡുഭം മെയ്യിൽച്ചുററിക്കുന്നു ചിലർ;
കണ്ണു ചൂഴ്ന്നെടുക്കുന്നിതു ചിലർ:
ചെമ്പിലിട്ടു വറുക്കുന്നിതു ചിലർ;
കമ്പുകൊണ്ടങ്ങിളക്കുന്നിതു ചിലർ;
ചോട്ടിൽത്തീയിട്ടെരിക്കുന്നിതു ചിലർ;
ചാട്ട കെട്ടി മറിക്കുന്നിതു ചിലർ;
ഈച്ച്വാളുകൊണ്ടീരുന്നിതു ചിലർ;
മൂച്ച്വ പോരാഞ്ഞു രാകുന്നിതു ചിലർ;
തീക്കിണററിലിറക്കുന്നിതു ചിലർ;
ചക്കിലിട്ടു തിരിക്കുന്നിതു ചിലർ;
വലുതായുള്ള ദണ്ഡങ്ങളോരോന്നേ
പലതുണ്ടിനിച്ചെയ്യുന്നതും പിന്നെ."

ഈ പാനയിൽ തരംഗിണീവൃത്തത്തിന്റെ ഘടന കാണുന്നില്ല.

മുറജപപ്പാന:—കൊല്ലം 979-ൽ തിരുവിതാംകൂർ ബാലരാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ വാഴ്ചക്കാലത്തു വേലുത്തമ്പിദളവയുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ നടന്ന മുറജപത്തെപ്പററി അജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു കവി രചിച്ചിട്ടുള്ളതാണു് മുറജപപ്പാന. "കോളംബം നവനൂറൊടെഴുപതിലൊൻപതു ചേൻന്ന കാത്തികതിങ്ങളി"ലാണു് പ്രസ്തുതമഹത്തിന്റെ ആരംഭം

എന്നു കവിതന്നെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. സദ്യവർണ്ണനത്തിനു പാനവൃത്തം പററിയതാണെന്നു് അത്താഴപ്പാന തെളിയിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു് ആ വൃത്തത്തിൽ അശനപ്രധാനമായ മുറജപം കവി വർണ്ണിക്കുവാൻ ഒരുമ്പെട്ടു എന്നുദ്ദേശിക്കാം. മുറജപത്തെപ്പററി ഇദംപ്രഥമമായി ആവിർഭവിച്ച കൃതി ഈ പാനയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ''പുഷ്ടിയേറുന്ന വെട്ടിക്കവലേശൻ'', ''മണ്ണടിക്കാവിൽ വാഴും മഹേശ്വരി'', ''മണികണ്ഠേശ്വരം (കൊട്ടാരക്കര)തന്നിൽ വാണിടും ഗണനാഥൻ'' ''തിരുവാരിയംകാവിൽ മരുവുന്ന ഹരിഹരതനയൻ'' എന്നീ ദേവതകളെ കവി വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്. കൊട്ടാരക്കര വെട്ടിക്കവലയിൽ ഒരു പോററിയില്ലത്തേക്കാണു് ആരിയങ്കാവിലെ തന്ത്രം. അതുകൊണ്ടു് ആ കുടുംബത്തിലെ അംഗങ്ങളിൽ ആരെങ്കിലുമായിരിക്കാം പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ പ്രണേതാവെന്നൂഹിക്കാം. ഒടുവിൽ

''വഞ്ചിഭൂപാലഭാഗ്യാംബുരാശിയി-
ലഞ്ചിതനായ മന്ത്രിപ്രവരനായ്
വെണ്മതിസമനായ ദളവായും
ധർമ്മരാജ്യത്തെപ്പാലിക്കയാൽ സദാ
അംബുജാക്ഷൻ പ്രസാദിച്ചനന്തരം
നന്മ മേന്മേൽ വളർത്തുന്നു നിത്യവും.
ചാരുശീലൻ സുധാഗീരുകൊണ്ടുടൻ
പരിതോഷം വളർത്തി നരന്മാർക്കു
അമ്പിനോടു വസിക്ക ചിരകാലം
തമ്പി വേലായുധാഖ്യ! ഭവാൻ മുദാ.''

എന്നു വേലുത്തമ്പിയേയും കവി പ്രശംസിച്ചിരിക്കുന്നു.

''കനകപ്രഭയുള്ളാർത്തി വളർത്തുന്ന
പനസച്ചുള മർദ്ദനം ചെയ്തുടൻ
കനിവോടങ്ങു വച്ച പ്രഥമനും
ദിനംതോറും വിളമ്പുന്നനവധി.
തക്രംകൊണ്ടു കുറുക്കപുളിശ്ശേരി
വക്രമെന്നിയേ കൊണ്ടുവിളമ്പുന്നു.
മോരു കാച്ചിക്കുറുക്കിയതിൽ നല്ല
ജീരകം പൊടിച്ചിട്ടു മനോഹരം
ആരണർ കൊണ്ടുവന്നിഹ പന്തിയിൽ
പാരാതേ വിളമ്പീടുന്നു നിത്യവും.''

എന്നിവ അത്താഴവർണ്ണനയിൽപ്പെടുന്ന ചില വരികളാണു്. കവിതയ്ക്കു പറയത്തക്ക പ്രൗഢിയൊന്നുമില്ലെങ്കിലും പ്രതിപാദ്യത്തെ കവി യഥാതഥരൂപത്തിൽ വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നൊരു മെച്ചമില്ലായ്കയില്ല.

സുഭദ്രാഹരണം പാന:—കുഞ്ചൻനമ്പിയാരുടെ പാർവ്വതീസ്വയംവരത്തോടു കിടനില്ക്കുന്ന ഒരു ഉൽകൃഷ്ടകൃതിയാണ് സുഭദ്രാഹരണം പാന. പാർവ്വതീസ്വയംവരത്തെ കവി ഫലിതവിഷയത്തിലും മററും ധാരാളമായി അനുകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആകെയുള്ള നാലു പാദങ്ങളിൽ ചതുർത്ഥപാദം തരംഗിണീവൃത്തത്തിൽ നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കവി

"ഭൂസുരോത്തമനെൻെറ ഗുരുനാഥൻ
ഭാസുരപ്രീതിഭാരം തരേണമേ"

എന്നു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. നമ്പിയാരുടെ കൃതികളിലെന്നപോലെ ഇതിലും നായന്മാരെ സൗകര്യമുള്ള സ്ഥലങ്ങളിലൊക്കെയും കവി പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

"നായന്മാരും വൃഷലീജനങ്ങളും
തായം നോക്കിപ്പുറപ്പെട്ടുകൂടിനാർ.
കുട്ടിയെക്കൂടെ കൊണ്ടുപുറപ്പെട്ടാൽ
ഇട്ടിപ്പെണ്ണേ! തരംകെട്ടു നാമെടോ.
ശീലയൊന്നും തരം പോരാഞ്ഞെന്നുടെ
നീലിയമ്മയ്ക്കു പോരാൻ മനസ്സില്ല.
രണ്ടര മുഴം വീതിയതുള്ളോരു
മുണ്ടു കൊണ്ടുവരുന്നുണ്ടെന്നു ചൊല്ലി
പോയ നായരെക്കണ്ടീല ഞാനെടോ
ഞായവും നേരുമില്ലാത്ത കശ്മലൻ.
കാച്ചുമുണ്ടും വെളുത്തേടത്താ,യെൻെറ
താച്ചൻനായരേ! താൻ ചെന്നു ചോദിക്കു"

എന്നും,

"ആരെടാ പുരം പുക്കു തരുണിയെ-
ച്ചോരണംചെയ്തു പോകുന്ന തസ്കരർ?
നായന്മാരേ! കൊട്ടപ്പിൻ കൊട്ടപ്പിനി-
പ്പോയ കള്ളൻെറ പള്ളയ്ക്കു വെട്ടുവിൻ.
കുന്തത്തിൻെറ ചരത്തിലിരുത്തിക്കൊ-
ണ്ടെന്തു വേണ്ടെന്നു ചെന്നങ്ങു ചോദിപ്പിൻ."

എന്നുമുള്ള വരികൾ നോക്കുക. ആദ്യത്തേതു രൈവതകത്തിലെ ഉത്സവവർണ്ണനവും രണ്ടാമത്തേതു ദ്വാരകയിലെ ഭടന്മാരോടു വിപൃഥുവിൻെറ ആജ്ഞയുമാണ്. അർജ്ജുനൻെറ അനുരാഗപാരവശ്യം പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന ഘട്ടത്തിൽനിന്നു ചില വരികൾകൂടി പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

"ഇന്ദ്രനന്ദനനന്തിക്കിലൊക്കവേ
മന്ദമന്ദം നടന്നുതുടങ്ങിനാൻ.
ഉൽപലാക്ഷി പദം വയ്ക്കുകാരണാ-
ലപ്രദേശമവനെത്ര മോഹനം!

കേശപുഷ്പമതിൻകിടക്കുന്ന
ദേശം നോക്കി നമസ്കരിച്ചീടിനാൻ.
പാദപത്മം പതിഞ്ഞ പരാഗത്തെ–
സ്സാദരം ശിരസ്സിങ്കൽധരിക്കയും
സിന്ദൂരപ്പൊടി വീണ മണിസ്ഥലേ
സാന്ദ്രമോദം പ്രദക്ഷിണംവയ്ക്കയും
എണലോചന വാണൊരു ഭൂതലേ
വീണുരുണ്ടു പിരണ്ടു സുഖിക്കയും.''

ഈ വർണ്ണനത്തിൻെറ മാധുര്യം അനുഭവവേദ്യമാണല്ലോ.

നളചരിതം പാന:—നളൻ സ്വയംവരത്തിനു പോകുന്നതു മുതൽ ദമയന്തിയെ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്യുന്നതുവരെയുള്ള കഥയാണ് ഈ പാനയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. പ്രസ്തുതകൃതിയും നന്നായിട്ടുണ്ടു്. രണ്ടു പാദങ്ങളേയുള്ളു. അതിൽ രണ്ടാമത്തെ പാദം തരങ്ഗിണിയിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതു മച്ചാട്ടിളയതിൻെറ കൃതിയാണെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

''എന്തു സംശയമെന്നെ വരിച്ചീടും
പന്തൊക്കുംമുലയാളാം ദമയന്തി.
അംഗഭംഗി നിനച്ചാലെനിക്കത്രേ
സങ്ഗതിയെന്നൊരുത്തൻെറ കല്പിതം.
വീര്യംകൊണ്ടു നിരൂപിച്ചാലെന്നുടെ
ഭാര്യയായ്വരുമെന്നണ്ടൊരു നൃപൻ.
കീർത്തിയുള്ളോരു നമ്മെ വരിക്കവാൻ
പാർത്തിരിക്കുമിവളെന്നൊരു നൃപൻ.
തൊപ്പിമദ്ദളക്കാരരിലാഗ്രഹം
സ്വല്പമേറിടുമെന്നങ്ങൊരു നൃപൻ.
വീണക്കാരനെക്കണ്ടാലടങ്ങുമോ
മാനിനീമണിയെന്നങ്ങൊരു നൃപൻ.
ജ്യോതിഷക്കാരന്മാരിൽ പ്രധാനി ഞാൻ
കാതരാക്ഷി വരിക്കുമെന്നന്യനും.
വിദ്യ പാർത്താലെനിക്കെന്നു നിശ്ചയം
സന്ത്യജിക്കുമോ നമ്മെ വിദർഭജ?
സങ്ഗീതാദിവിനോദം നിരൂപിച്ചാ–
ലങ്ഗനാമണി നമ്മെ വരിച്ചീടും.''

ദൂതവാക്യം പാന:—ഇതു മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ ദൂതവാക്യപ്രബന്ധത്തെ ഉപജീവിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പാനയാണു്. ശ്രീകൃഷ്ണൻ പാഞ്ചാലിയെ സമാശ്വസിപ്പിച്ചു ഹസ്തിനപുരത്തേക്കു പോകുന്ന ഭാഗം മുതല്ക്കുള്ള കഥ സംക്ഷേപിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിൽ കവി

''ഗുരുനാഥനും വാണിയും നമ്മുടെ
ഗുരുമന്ദിരേ മേവുന്ന കൃഷ്ണനും
പുരുകാനനംതന്നിലമരുന്ന
പുരവൈരിയുമെൻഗണനാഥനും
ഗൗരവത്തോടേ ചേപ്പിൽ വിളങ്ങുന്ന
ഗൗരീദേവിയും ദക്ഷിണാമൂർത്തിയും
ഭാരതംകൊണ്ടു പാനയായ്ച്ചൊല്ലുവാൻ
പാരമിന്നു തുണച്ചരുളേണമേ''

എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുകാണുന്നതിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം പെരുവനത്തിനടുത്തുള്ള ചേപ്പിൽ താമസിച്ചിരുന്ന ശുകപുരഗ്രാമക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. താഴെക്കാണുന്ന വരികളിൽനിന്നു രചനാരീതി മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണു്.

''ഘോഷയാത്രയിൽഗ്ഗന്ധർവരാജാവും
രോഷത്തോടേ ഭവാനെപ്പിടിച്ചുടു
പേഷണംചെയ്തു ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടവർ
ഘോഷത്തോടേ പുറപ്പെട്ടനേരത്തു്
ഏഷണി പറഞ്ഞീടുന്ന കണ്ണനും
തോഷമെന്നിയേ മണ്ടിത്തിരിച്ചപ്പോഠം
ഭീഷണനായ പാർത്ഥൻെറ വിക്രമം
ദോഷനായ ഭവാനും മറന്നിതോ?''

മൂകാമിമാഹാത്മ്യം കിളിപ്പാട്ടു്:—ഇതു് ആരുടെ കൃതിയെന്നറിയുന്നില്ല. പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലോ പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൻെറ പൂർവാർദ്ധത്തിലോ ഉത്ഭവിച്ച ഒരു കാവ്യമാണെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രഥമപാദംമാത്രമേ കിട്ടീട്ടുള്ളു. മൂകാംബിക്ഷേത്രമാഹാത്മ്യമാണെന്നു കവി പറയുന്നു. ഒരിക്കൽ ശ്രീപരമേശ്വരൻ നാരദമഹർഷിക്കു പാർവതീദേവിയുടെ പൂജാകല്പം സരഹസ്യം ഉപദേശിക്കുകയും ആ ഉപദേശം മററുള്ളവർക്കു കൊടുക്കരുതെന്നു പ്രത്യേകം ആജ്ഞാപിക്കുകയുംചെയ്തു. നാരദൻ ആ ആജ്ഞ വിസ്മരിച്ചു ദേവന്മാർക്കു് ആ മന്ത്രം ഉപദേശിക്കുകയും മധുപൻ എന്നൊരു ദേവൻ തദനന്തരം പാർവതിയുടെ പരമഭക്തനായിത്തീരുകയുംചെയ്തു. ഭഗവാൻ തൻെറ സമീപത്തു ദേവിയുടെ സാന്നിധ്യം കുറഞ്ഞുകാണുകയും അതിൻെറ കാരണം ദിവ്യദൃഷ്ടികൊണ്ടു നിരീക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോഠം ദേവി മധുപനെ എതെങ്കിലും ഒരു മനുഷ്യൻ ശാസ്ത്രവാദത്തിൽ ജയിക്കുന്നതുവരെയും ആ ദേവൻെറ പൂജയിൽ സന്നിഹിതയായിരുന്നുകൊള്ളാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. തന്നിമിത്തം ശ്രീപരമേശ്വരനു മനുഷ്യാവതാരം കൈക്കൊണ്ടു സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്പോയി മധുപനെ ജയിക്കേണ്ട ആവശ്യം നേരിട്ടു.

"ഭൂലോകത്തിങ്കൽച്ചെന്നു ഞാൻതന്നെ മനുഷ്യനായ്–
ക്കാലം വൈകാതെ പിറന്നവനെജ്ജയിക്കേണം.
പരശുരാമക്ഷേത്രമാകിയ ഭൂമിതന്നിൽ
പെരികെ വൈകീടാതെ പിറക്കവേണമിപ്പോൾ"

എന്നു് അവിടുന്നു നിശ്ചയിച്ചു തന്നെ ഭജിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണവിധവയുടെ പുത്രനായി ജനിച്ചു എന്നാണു് കവി പറയുന്നതു്. ഇതു് അദ്വൈതമതദ്വേഷികളായ ചില വീരമാധ്വന്മാർ ശങ്കരഭഗവൽപാദരെപ്പററി പിൻകാലത്തു കെട്ടിച്ചമച്ചിട്ടുള്ള ഒരു അസത്യകഥയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ജാതനായ ശിശുവിന്റെ രൂപം കണ്ടപ്പോൾ ആ ദിവ്യമങ്ഗളവിഗ്രഹത്തിന്റെ അത്യമമായ തേജസ്സിനാൽ ആകൃഷ്ടരായി അയൽവാസികൾ ജാതകർമ്മാദിസംസ്കാരങ്ങളിൽ പങ്കുകൊണ്ടു. ബാലൻ ക്രമേണ വളൎന്നു സകലശാസ്ത്രപാരങ്ഗതനായി.

"അക്ഷരവിദ്യ വേണമെന്നു ചിന്തിച്ചു മാതാ
ശിക്ഷയിൽപ്പഠിപ്പിപ്പാനയച്ചു കുമാരനെ.
വേദവിദ്യയും വേദാങ്ഗാദിവിദ്യയും വേദാ–
ന്താദിവിദ്യയും പാഠമായിതു കുമാരനും.
ഇതിഹാസവും കാവ്യശാസ്ത്രാദി പുരാണങ്ങൾ
മതിയിലുറച്ചതിദിവ്യനായിതു ബാലൻ.
നാനാവൎണ്ണത്തിലുള്ള വിദ്യകൾ ബഹുവിധം
താനേ സംഭവിച്ചിതു നാളുകൾ ചെല്ലുന്തോറും.
ഈരേഴു ലോകങ്ങളിലുള്ള വിദ്യകൾക്കെല്ലാം
സാരനായിരിപ്പോരു ഗുരുവായ്ച്ചമഞ്ഞിതു.
വിദ്യയാ വിദ്വാന്മാരെജ്ജയിപ്പാനായ്ക്കൊണ്ടുട–
നുദ്യോഗത്തോടു പുറപ്പെട്ടിതു ശങ്കരനും.
മലയാളത്തിലുള്ള വിദ്വാന്മാർ തനിക്കാരും
നിലയില്ലെന്നു കണ്ടിട്ടുടനേ പുറപ്പെട്ടു.
പരദേശവും നീളെ നടന്നു ജയിച്ചിതു;
പരമാനന്ദം ചിദംബരംതന്നിലും ചെന്നു
പരമേശ്വരൻതന്നെക്കണ്ടു വന്ദിച്ചുകൂപ്പീ.
പരിചോടവിടുന്നു വിദ്വാന്മാർ പലർകൂടി
ശങ്കരാചാര്യനെന്നു നാമവും വിളിച്ചിതു."

എന്നു് ആ ഘട്ടം കവി വൎണ്ണിക്കുന്നു. പിന്നീടു ശ്രീപരശുരാമന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി സ്വൎഗ്ഗത്തിൽച്ചെന്നു വാദത്തിൽ മധുപനെ ജയിച്ചു തിരിയെ ഭൂമിയിലേക്കു വന്നു. അപ്പോൾ ശിവന്റെ അരുളപ്പാടിനാൽ പാൎവതീദേവികൂടി അവരെ പിൻതുടരുകയും മൂകവനത്തിങ്കൽ ദേവി തന്നെ മൂകാസുരനെക്കൊന്നു് അവിടം തന്റെ വാസസ്ഥാനമാക്കുകയും ചെയ്തു.

"ശങ്കരാചാര്യൻ പിന്നെ രാമൻ പോയോരുശേഷം
പന്നഗവിഭൂഷണനുപദേശിച്ചപോലെ
നന്നായിപ്പിഴയാതെ തുടങ്ങീ ദേവീപൂജ
ഇന്നുമവ്വണ്ണംതന്നെ ചെയ്തുപോരുന്നുവല്ലോ"

എന്നു കവി പറയുന്നു.

"മൂകാമിതന്നിൽച്ചെന്നു ദേവിയെപ്പൂജിപ്പോക്ക്
നാകലോകാദികളിൽസ്സുഖമായ് വസിച്ചീടാം."

എന്നും മററുമുള്ള ഫലശ്രുതിയോടുകൂടി പ്രഥമപാദം അവസാനിക്കുന്നു.

പ്രബോധചന്ദ്രോദയം പാട്ട്:—പ്രബോധചന്ദ്രോദയം നാലുവൃത്തമായി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പാട്ടാണ്. പ്രഥമവൃത്തം മഞ്ജരിയിലും ദ്വിതീയവൃത്തം "ഗുണമേറും ഭർത്താവേ" എന്ന മട്ടിലും മൂന്നാമത്തെ വൃത്തം പാനമട്ടിലും നാലാമത്തേതു് "ഓമനത്തിങ്കൾക്കിടാവോ" എന്ന പാട്ടും മററുംപോലെ താരാട്ടുമട്ടിലും രചിച്ചിരിക്കുന്നു. മൂന്നും നാലും വൃത്തങ്ങൾ അത്യന്തം ഹ്രസ്വങ്ങളാണ്. കവിത മോശമെന്നുവേണം പറയുവാൻ.

"ശ്രീശുകപ്പൈതലേ സൽഗുണവാരിധേ!
ശ്രീമൽപരമാർത്ഥബോധരൂപേ!
സ്വപ്രബോധാനന്ദപാനത്തെച്ചെയ്തും നീ
ഇപ്രബോധചന്ദ്രോദയമാകും
മാനസരാജൻ ചരിത്രങ്ങളൊക്കവേ
ആദരവോടു പറഞ്ഞിടേണം"

എന്നു കാവ്യം ആരംഭിക്കുന്നു. ചിദംബരേശ്വരനായ നടരാജൻ, മീനാക്ഷീദേവി, "കേരളനായികയായ് വിളങ്ങീട്ടുള്ള രേണുകാദേവി," പഴനിയിലെ ദണ്ഡായുധപാണി (സുബ്രഹ്മണ്യൻ), മൂകാംബിദേവി, ശ്രീപത്മനാഭൻ, ശങ്കരാചാര്യർ, "സച്ചിദാനന്ദൻ സദാശിവേന്ദ്ര ബ്രഹ്മം," "ജ്ഞാനശിവാചാര്യൻ," വേദാന്തദേശികൻ ഇവരെയും മററും കവി വന്ദിക്കുന്നു. സദാശിവബ്രഹ്മേന്ദ്രസരസ്വതി ജീവിച്ചിരുന്നതു കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലാകയാൽ പ്രസ്തുത കൃതിയുടെ ഉത്ഭവം ആ ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിനുമുൻപാകുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. പക്ഷേ, പതിനൊന്നാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവാർദ്ധത്തിലാണെന്നും വരാവുന്നതാണ്. കോട്ടയം കേരളവർമ്മത്തമ്പുരാന്റെ മോക്ഷദായകത്തിലെ ഇതിവൃത്തമാണ് കവി സംഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

കുരിയാററപ്പാട്ട്—ഇതിവൃത്തം:—പണ്ടൊരിക്കൽ രണ്ടു കുരിയാററപ്പക്ഷികൾ "ചേവലും പിടയുമായ്" സമുദ്രതീരത്തു താമസിച്ചു വരവേ, പിടക്കുരി രണ്ടു മുട്ടയിടുകയും അല കേറി ആ മുട്ടകൾ വെള്ളത്തിൽ താണുപോകുകയും ചെയ്തു. ഉടൻ ആ പക്ഷികൾ വരുണന്റെ

"മുറിപ്പൗരുഷം" ശമിപ്പിക്കുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി അവയാൽ കഴിവുള്ളിടത്തോളം മണൽ ശരീരത്തിൽ പുരട്ടിക്കൊണ്ടു പലകുറി കളിച്ചു കടൽ കരയാക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ക്രമേണ മററു കുരിയാററകൾമാത്രമല്ല,

"ഊമന്മാർ കാകന്മാരും കാടകളുറവെള്ളൻ
കേമന്മാരായ കുത്തിച്ചുടന്മാർ പരുന്തുകൾ"

തുടങ്ങി സകലപക്ഷികളും സമുദ്രത്തിൽ മണൽ വർഷിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. അതുകൊണ്ടെല്ലാം വരുണൻ കുലുങ്ങുമോ? ഇല്ലല്ലോ. അനന്തരം തൻെറ വാഹനമായ മയിൽമുഖേന ആ വൃത്താന്തം ധരിച്ച സുബ്രഹ്മണ്യനും പിന്നാലെ പാർവതീസമേതനായ ശ്രീപരമേശ്വരനും വിഘ്നേശ്വരനും ഭൂതഗണങ്ങളും ആ സ്ഥലത്തെത്തി; ഹംസാരൂഢനായി ബ്രഹ്മാവും അവിടെ ചെന്നുചേർന്നു. ഒടുവിൽ വന്നതു ഗരുഡവാഹനനായ ശ്രീനാരായണനായിരുന്നു. ഗരുഡൻ വരുണനുമായി ഒരു ഘോരസമരംതന്നെ നടത്തി. പർവതങ്ങൾ പലതും സമുദ്രത്തിൽ വീണുതുടങ്ങി. "ശങ്കയില്ലിതുകാലം തീർന്നുപോമംഭോനിധി" എന്ന പതനത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ വരുണൻ ശ്രീനാരായണനെ അഭയം പ്രാപിക്കുകയും സാധുക്കളായ ആ രണ്ടു കുരിയാററകൾക്കും അവയുടെ സന്താനങ്ങളെ തിരിയെ കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. "ഐകമത്യം മഹാബലം" എന്ന തത്വമാണു് ഈ ചെറിയ കിളിപ്പാട്ടു പഠിപ്പിക്കുന്നതു്.

കവിത:—കവിതയ്ക്കു ദോഷമില്ല. ഗരുഡൻെറ വിക്രമം കവി വർണ്ണിക്കുന്ന ഭാഗം നോക്കുക.

"പക്ഷങ്ങളെടുത്തുടനിളക്കും നേരത്തിങ്കൽ—
ത്തൽക്ഷണം കുലുങ്ങിബ്ഭൂചക്രവും വിറയ്ക്കുന്നു.
വളർന്ന മഹാമല കിളർന്നു വേരോടെയ—
ങ്ങടർന്നു പറിഞ്ഞുടനുയർന്നു വായുമാർഗ്ഗേ
തിരിഞ്ഞു തിരിഞ്ഞുടൻ പറന്നു സമുദ്രത്തിൽ
മറിഞ്ഞു; ശൈലേന്ദ്രരാൽ നിറഞ്ഞു രത്നാകരം.
വളർന്നു പൊടിധൂളി,മമർന്നു ഭൂമണ്ഡലം
കിളർന്നു മേൽഭാഗത്തോട്ടുരുമ്മീടുന്നനേരം
കലങ്ങീടുന്നു സിന്ധു; കുഴങ്ങീടുന്നു ലോകം;
നടുങ്ങീടുന്നു ജനം; മുടങ്ങീ ലോകോത്സവം;
മുഴങ്ങീ സാധുവാദം; പുഴങ്ങീ ലോകമെല്ലാം;
കുഴങ്ങിജ്ജലധിയിലമർന്നു ജന്തുക്കളും."

രാമേശ്വരയാത്ര ഓട്ടൻതുള്ളൽ—ഇതിവൃത്തം:—രാമേശ്വരയാത്ര ധർമ്മരാജാവു 959-ാമാണ്ടു നിർവഹിച്ച സേതുസ്നാനത്തെ വിവരിക്കുന്ന ഒരു ഓട്ടൻതുള്ളലാണു്. തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്നു് ഇദംപ്രഥമമായി രാമേശ്വരത്തേക്കു് എഴുന്നെള്ളിയ മഹാരാജാവു് 786 കന്നി 6-ാംനു- മൂപ്പേററു് 838 ചിങ്ങം 10-ാംനു- തീപ്പെട്ട വീരരവിവർമ്മക

ലശേഖരപ്പെരുമാളാകുന്നു. പിന്നീടു് അതിനുള്ള ഭാഗ്യം സിദ്ധിച്ചതു രാമവർമ്മമഹാരാജാവിനാണ്. തിരുമനസ്സിലെ മാതാവായ കാർത്തിക തിരുനാൾ പാർവതീറാണി 957 ഇടവം 30-ാംനു- നാടുനീങ്ങി. തത്സംബന്ധമായുള്ള തിരുമാസം 958 ഇടവം 23-ാംനു- ആഘോഷിക്കപ്പെട്ടു. അതിന്റെ ഒരു അപരാങ്ഗമായിട്ടാണ് മഹാരാജാവു സേതുവിൽ സ്നാനം ചെയ്തതു്. 959 തുലാം 23-ാംനു- യാത്രപുറപ്പെട്ടു. കൂടെ മഹാകവി അശ്വതിതിരുനാൾ കൊച്ചുതമ്പുരാനും ഉണ്ടായിരുന്നു. തുള്ളലിൽ കവി ''മന്നവർകുലമണിയുടെ മരുമകനും, കന്ദർപ്പസമാനനും, വന്ദിപ്പോർക്കമരതരുവും, സർവ്വവിദ്യാംബുധിയും, ഭുവനമനോഹരശീലനു''മാണെന്നു വർണ്ണിക്കുന്നു. തിരുവനന്തപുരംമുതൽ രാമേശ്വരംവരെയുള്ള എല്ലാ പ്രധാനസ്ഥലങ്ങളുടേയും വർണ്ണനവും, തിരുമനസ്സിലെ എഴുന്നള്ളത്തും തിരിച്ചെഴുന്നള്ളത്തും സംബന്ധിച്ചുള്ള ആഡംബരപൂർവ്വമായ സജ്ജീകരണങ്ങളും സമഗ്രമായി വിവരിച്ചുകാണുന്നു. ആർക്കാട്ടുനവാബായ മഹമ്മദാലിയുടേയും ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റിൻഡ്യാക്കമ്പനിയുടേയും സാഹായ്യത്തോടുകൂടിയാണ് മഹാരാജാവു് ആ യാത്ര നിർവ്വഹിച്ചതു്.

കവി:—രാമേശ്വരയാത്രയുടെ പ്രണേതാവു് ഏററുമാനൂർക്കാരനും നയനവികലനും മഹാരാജാവിന്റെ ആശ്രിതനുമായ ഒരു മാരാരായിരുന്നു. പേരെന്തെന്നു് അറിയുന്നില്ല. ''നല്ലോർമണിയായൊരു കല്യനെൻതാതൻ ഗുരുവുല്ലാസമോടു മററുള്ള ദേശികന്മാരും'' അനുഗ്രഹിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം കാവ്യാരംഭത്തിൽ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. ''തിരുവേററുമാനൂരമരും പോററിതൻപദതാരും മുററും ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നേൻ'' എന്ന വരികളിൽ ഇഷ്ടദേവതയേയും നമസ്കരിക്കുന്നു.

''താമരനാഭൻതിരുവടിതന്നുടെ
താമരമലരടി സതതം മാനസ—
താരതിൽ നിധിയായ്ക്കരുതീടും ശ്രീ—
രാമമഹാനൃപകുലശേഖരനിഹ
ഭൂമിസുരക്ക്മൃതായ് മരുവീടിന
സാമദയാംബുധിയായ മഹീപതി
രാമേശ്വരമാകും പരരാജ്യത്തിനു
രാജേശ്വരനെഴുനള്ളിന വാർത്തകൾ
ശിഷ്ടന്മാർ ധരണീസുരർ ചൊല്ലി—
ക്കേട്ടപ്രകാരം പറയുന്നു ഞാൻ''

എന്ന പീഠികയോടുകൂടി കഥ ആരംഭിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം സ്മരിക്കുന്ന രാജസേവകന്മാരിൽ ഒരാൾ ദാമോദരൻനമ്പിയാരാണ്; അദ്ദേഹമായിരിക്കും അപ്പക്കഥയുടെ പ്രണേതാവു്.

കവിതാരീതി:—രാമേശ്വരയാത്ര വിശേഷ്യ ജജ്വലമല്ലെങ്കിലും ഭക്തിസുരഭിലമായ ഒരു കൃതിയാണ്. അക്കാലത്തെ തിരുവിതാംകൂർചരിത്ര

ത്തെപ്പററി അമൂല്യങ്ങളായ പല അറിവുകളും നമുക്ക് അതിൽനിന്നു ലഭിക്കുന്നു. ചില ശീലുകൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ഭടന്മാരുടെ വിനോദങ്ങൾ:—എഴുന്നള്ളത്തോടുകൂടി പോയ തിരുവിതാംകൂർ ഭടന്മാരുടെ ചില വിനോദങ്ങളെപ്പററി അറിവാൻ വായനക്കാർക്കു കൗതുകമുണ്ടായിരിക്കും.

"അപ്പോഴങ്ങു പടജ്ജനമെല്ലാം
ശില്പത്തോടു സുഖിച്ചിട്ടങ്ങവർ
തപ്പടി തമ്പേറടികൾ മുഴക്കി-
ക്കൊമ്പൊടു കാളംവിളിഘോഷത്തൊടു-
ടുക്കൊടു നന്തുണി ചന്തിരവളയ-
മിടയ്ക്കിടെ നല്ലൊരു വിരലേറുകളും
കൊട്ടിന വില്ലും പലതരമങ്ങനെ
വട്ടമതായ്ക്കയ്യിലയൊടു താളം-
കൂട്ടിയടിച്ചു ചെറിച്ചവർ മേന്മേൽ
കൂട്ടംകൂടി മിടുക്കിനൊടങ്ങനെ
മുത്തമിഴിൽച്ചേർത്തഴകൊടു കെട്ടിയ
മുഖ്യതരം രാമായണപാട്ടുകൾ
ഭാരതകഥയൊടു സങ്കീർത്തനവും
പാനകളും മാരൻപാട്ടുകളും
പറയൻകഥ ചീതങ്കനുമോട്ടനും
പരിചൊടു ചില വഞ്ചിപ്പാട്ടുകളും
ഉലകടെപെരുമാൾപാട്ടുകൾ മററും
കുലശേഖരവരകീർത്തനപാട്ടും
മത്സരമോടവർ ചൊല്ലിപ്പാടി-
ട്ടുത്സാഹത്തൊടു പിന്നെപ്പലപല
ഗാഥകൾ തായം ചതുരംഗാദികൾ
പകട പറഞ്ഞും പൊരുതു രസിച്ചും."

കവിക്കു കല്പനാശക്തിയും ഇല്ലെന്നു പറയുവാൻ പാടില്ല. അധോലിഖിതങ്ങളായ ശീലുകൾ പരിശോധിക്കുക.

"മുന്നം രഘുപതി ദേവദനാദിക-
ളുന്നതരാക്ഷസപാളിയെയെല്ലാം
ധന്യൻ തിരുവടി ശരനികരത്താൽ
വെന്നു മഹാലക്ഷ്മിയെയും മീണ്ടു
പൊങ്ങും ഹരിസൈന്യത്തൊടുകൂടി-
പ്പുഷ്പകമായ വിമാനേ കേറി.
അക്കാലത്താ ത്രിഭുവനദൈവമ-
യോധ്യയ്ക്കായെഴുന്നള്ളിയപോലെ,

തിരുവഞ്ചീശ്വരനിപ്പോളിങ്ങനെ
ദുരിതമതായൊരു രാക്ഷസപാളിയെ
ഉരുതരതീർത്ഥസ്നാനശരത്താൽ
വിരവൊടു സംഹാരത്തെ വരുത്തി
മുക്തിയതാകം ശ്രീമഹാലക്ഷ്മിയെ
മുഖ്യതരത്തിൽ വരിച്ചുംകൊണ്ടു
നിർമ്മലകീർത്തിയതാം സൈന്യത്തൊടു
ധർമ്മമതായ വിമാനേ കേറി
ഇക്കാലത്തിന്നരകലദൈവത-
മിതമൊടു തിരുവേണാട്ടുകരസ്ഥായ്
....
പെരിയൊരു ചതുരംഗപ്പടനടുവേ
പരിചൊടെഴുന്നള്ളത്തു തുടങ്ങി.''

ഈ വിഷയത്തെപ്പററി നാഞ്ചനാട്ടുതമിഴിൽ സാമാന്യം വിസ്തൃതമായ ഒരു വില്ലടിച്ചാൻപാട്ടും കിട്ടീട്ടുണ്ട്.

അപ്പക്കഥ:—സ്രഗ്ദ്ധരാവൃത്തത്തിൽ ഇരുപത്തൊന്നു ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള അപ്പക്കഥ എന്ന ചെറിയ മണിപ്രവാളകൃതിയുടെ പ്രണേതാവു് ഒരു ദാമോദരൻനമ്പിയാരാണെന്നുള്ളതിനു് അതിൽത്തന്നെ രേഖയുണ്ടു്. അദ്ദേഹം കലക്കത്തുകുടുംബത്തിലെ ഒരങ്ഗമായിരിക്കാം. ധർമ്മരാജാവോടുകൂടി രാമേശ്വരത്തേക്കു പോയതു് അദ്ദേഹമായിരിക്കാൻ ഇടയുണ്ടെന്നും ഞാൻ സൂചിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

ഇതിവൃത്തം:—പണ്ടു് ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ തൻെറ പുത്രനോടുകൂടി ഒരു സ്ഥലത്തു താമസിക്കുമ്പോൾ അച്ഛൻ ശ്രാദ്ധമൂണു കഴിഞ്ഞു കൊണ്ടുവന്ന അപ്പം മകൻ മുററത്തു നട്ടു. അടുത്ത ദിവസം അതു മുളച്ചില്ലെങ്കിൽ താൻ അച്ഛൻെറ ''കൊങ്ങണംകത്തികൊണ്ടു് അതിനെ അറുത്തുകളയു''മെന്നു ഭയപ്പെടുത്തുകയാൽ അതു മുളയ്ക്കുകയും ക്രമേണ ഒരു വൃക്ഷമായി വളരുകയും ചെയ്തു. അതിൽ കായ്ക്കുന്ന അപ്പങ്ങൾ ഉണ്ണിയും തിന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കേ ഒരു രാക്ഷസി ആ സ്ഥലത്തു ചെന്നു് ഉണ്ണിയെ ഭക്ഷിക്കണമെന്നു കരുതി അയാളെ ചതിച്ചു തൻെറ ഗൃഹത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുകയും ഉണ്ണി ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു് അവിടെനിന്നു രക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്തു. വീണ്ടും രാക്ഷസി അയാളെ പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോയി. ആ അവസരത്തിൽ ഉണ്ണി അവളുടെ മകളായ കുട്ടിപ്പെണ്ണിനെക്കൊല്ലുകയും തള്ളയെ കിണററിൽ ചാടിച്ചു് അതു കല്ലിട്ടടയ്ക്കുകയും ചെയ്തു. തിരിയെ അപ്പമരത്തിൽ കേറി അപ്പവും ഭക്ഷിച്ചു സുഖമായിരുന്നു. അതാണു് അപ്പക്കഥയിലെ പ്രതിപാദ്യം. ഇതു ''കേൾക്കിലും ചൊല്കിലുംതാൻ ക്ലേശം തീരും ജനാനാം നിശി പുനരുടനേ നിദ്രയും വന്നുചേരും'' എന്നു കവി പറയുന്നു. ഈ കൃതിയിൽനിന്നു രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

"ഒന്നും കേട്ടീലതിന്നുത്തരമധികരുഷാ
പാകശാലാമകംപു-
ക്കൊന്നും മിണ്ടാതെ മാറാപ്പവളുടനെയഴി-
ച്ചൊന്നു നന്നായ്ക്കുടഞ്ഞു;
അന്നേരം ചണ്ടിയത്രേ സലിലമൊട്ടു പതി-
ക്കുന്നു; കീണ്ടം പിണഞ്ഞു;
കള്ളൻ നമ്മെച്ചതിച്ചു; ശിവശിവയെളുത-
ല്ലിക്കുമാരൻ സമർത്ഥൻ.

ഇക്കള്ളൻതന്റെ കണ്ണും നൊടിയിടയിലവ-
ത്താശു രക്തം കുടിക്കാ-
തിക്കാളിപ്പെണ്ണടങ്ങാ ദൃഢമിതിയലറി-
ക്കൊണ്ടു പല്ലും കടിച്ച്
രക്ഷോനാരീ വിരൂപാ ഖരഭഗിനി പുരാ
രാമനോടെന്നപോലേ
ശീഘ്രം ഗത്വാ കുമാരൻ മരുവിന തരുവിൻ-
കീഴിരുന്നാളിരന്നാം."

വെടിക്കമ്പവിധി:—വെടിക്കമ്പവിധി എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ മാതങ്ഗലീലാദിഗ്രന്ഥങ്ങളിലെന്നപോലെ "ശ്രീമങ്ഗലാസ്പദസദാശ്രയനീലകണ്ഠം" എന്ന വന്ദനശ്ലോകം കാണുന്നുണ്ട്; എങ്കിലും അതു തിരുമങ്ഗലത്തു നീലകണ്ഠൻ മൂത്തതിന്റെ കൃതിയാണെന്നു് എനിക്കു ബോധ്യമാകുന്നില്ല. വെടിക്കമ്പവിധി എഴുതിയ പണ്ഡിതൻ അതു സ്വകൃതിയുടേയും വന്ദനശ്ലോകമാക്കി എന്നേ കരുതേണ്ടതുള്ളൂ. കവനശൈലികൾക്കു തമ്മിൽ അത്ര വളരെ വ്യത്യാസം കാണുന്നു എന്നുള്ളതു് ആ ഊഹത്തിനുള്ള പല കാരണങ്ങളിൽ ഒന്നാണു്. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം ആമൂലാഗ്രം സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിലുള്ള ശ്ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു.

"വെൺചാമരച്ചെറിയ പൂവിനു ഗന്ധകത്താ-
ലൊന്നേഴുകൊൾക ലവണം കരിയുപ്പിലർദ്ധം
നാലാം മണൽത്തരിയൊടൊക്കുമുരുക്കുചൂർണ്ണം
ചേർപ്പൂ മുളംകുഴലിനുള്ളിൽ നിലാവുപോലെ.

കോഴിമുട്ടയിലെഴുന്ന പൂവിനു-
ണ്ടുപ്പു പത്തു കരി മൂന്നുപോൽപ്പലം
മൂന്നു ഗന്ധകമുരുക്കുചൂർണ്ണവും
മൂന്നുകൊണ്ടതിലമത്തു യോജയേൽ."

വ്യവഹാരമാല പദ്യം:—മഴമങ്ഗലത്തിന്റെ വ്യവഹാരമാലയെ അനുകരിച്ചു ഭാഷയിൽ കേരളത്തിലെ വസ്ത്വനുവേക്രമത്തെപ്പററിയും മററും ആരോ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു കൃതിയാണിതു്. ഈ ഭാഷാവ്യവഹാരമാല മറെറാരാൾ തമിഴിലും തർജ്ജമചെയ്തിരിക്കുന്നു. തമിഴ്

വ്യാഖ്യാനം 985_ൽ എഴുതിയതിനു രേഖയുണ്ടു്. അതിനു മുമ്പായിരിക്കണമല്ലോ മൂലത്തിൻെറ ആവിർഭാവം. അതിലെ ഭാഷയ്ക്കു പത്താം ശതകത്തോളമേ പഴക്കം തോന്നുന്നുള്ളു. പല വൃത്തങ്ങളിൽ പദ്യങ്ങൾ എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അനുഷ്ടുപ്പൊഴികെ മററു വൃത്തങ്ങൾകൊണ്ടു കൈകാര്യംചെയ്യുവാൻ ഗ്രന്ഥകാരൻ അപ്രഗല്ഭനാണെന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിക്കുന്നു.

''ഗണനാഥനെ വന്ദിച്ചു വാണിമാതാവുതന്നെയും
വ്യവഹാരം സമുദ്ദിശ്യ ഭാഷാരൂപേണ കഥ്യതേ.

ഋണദാനം തുടങ്ങീട്ടു പതിനെട്ടുവിധം പുരാ
വ്യവഹാരപദം പ്രോക്തം നാരദാദിമുനീശ്വരൈഃ.

ധർമ്മാധർമ്മങ്ങളും കാലം ദേശവും ജാതികർമ്മവും
രാജബ്രാഹ്മണവാക്യത്താൽ ഗ്രഹിക്കേണം വിശേഷതഃ.

ബ്രാഹ്മണപ്രവരന്മാരാം സഭാസത്തിലൊരുത്തമൻ
വിവാദേന വിളിച്ചേവം ചോദിക്കേണം നൃപാജ്ഞയാ.

ചിന്തിച്ചു കാര്യമെന്തെന്നുമെന്തുതൊട്ടു വിവാദവും
അന്തർഗ്ഗതങ്ങളെല്ലാമേ ഹന്ത! സത്യേന ചൊല്ലുവിൻ.

വൃത്താന്തമറിയിക്കുമ്പോൾ വാക്കിൻേറ സ്ഥിതിഭേദവും
സ്ഥിതിയും ഭാവവും തദ്വൽ ദൃഷ്ടിചേഷ്ടയുമോക്കണം.

സത്യമായ വചസ്സെങ്കിൽ യുക്തിചേൎന്നു യഥാക്രമം
മുഖപ്രസാദവും കാണാം പ്രകൃതിസ്ഥിതിയും തഥാ.

സത്യം കൈവിട്ട വാക്കെന്നു ചിത്തേ ബോധിച്ചുകൊള്ളുവാൻ
ശിരസ്സിൽച്ചൊറിയും പിന്നെ സ്വരത്തിൽ ഭേദമായ്വരും;

നിടിലത്തിൽ വിയർത്തീടും നെടുവീപ്പുളവായ്വരും;
കായമാത്രം വിറച്ചീടും വായിൽ നീരു വരണ്ടുപോം;

സ്ഥിതിക്കിളക്കം മാറീടാ വാടീടും മുഖശോഭയും;
അധരത്തെബ്ഭുജിച്ചീടുമധോദൃഷ്ടികളായ്വരും;

ഇടനെഞ്ചു വിറച്ചിട്ടങ്ങിടറീടുന്ന വാക്യവും;
സ്വല്പനേരം പറഞ്ഞിട്ടു നിർജ്ജനേ ചെന്നുനില്ക്കയും,

പൃച്ഛകന്മാർ വിളിക്കുമ്പോൾ ക്രുദ്ധഭാവം നടിക്കയും,
മദ്ധ്യേമദ്ധ്യേ വരും പിന്നെസ്സ്വതന്ത്രം നീങ്ങിനില്ക്കയും,

ഇത്ഥം പ്രകൃതി കൈവിട്ടങ്ങപ്പോൾ വികൃതിയും തഥാ.''

സംസ്കൃതത്തിലുള്ള വിവാദനിയമങ്ങൾ സംഗ്രഹിച്ചു ഭാഷയിൽ പ്രതിപാദിക്കുന്നതായി ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ഗീർവ്വാണഭാഷയിൽശ്ശാസ്ത്രം സംഗ്രഹിച്ചു പറഞ്ഞവ
ചുരുക്കിബ്ഭാഷയാക്കീട്ടു ചൊല്ലുന്നേൻ ഖേദമില്ല കേൾ.

ശബ്ദാർത്ഥതത്വവിജ്ഞാനമില്ലാത്ത ജനമൊക്കവേ
ഭാഷയാമിതിനെത്തന്നെ വിശ്വസിച്ചുനടക്കണം."

മഴമംഗലത്തിന്റെ വ്യവഹാരമാലയിൽ കേരളത്തിലെ വസ്ത്വനുഭവക്രമങ്ങളെ സ്പർശിച്ചിട്ടില്ല.

വ്യവഹാരമാല ഗദ്യത്തെപ്പറ്റി അടുത്ത അധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കും.

നാല്പത്തൊന്നാമധ്യായം

പലവകപ്പാട്ടുകളും ഗദ്യകൃതികളും

ക്രി. പി. പതിനെട്ടാം ശതകം, ഉത്തരാർദ്ധം തുടർച്ച്

വാനോർനദീനിലയകീർത്തനം:—ഹരിനാമകീർത്തനത്തിന്റെ രീതി പിടിച്ചു പില്ക്കാലങ്ങളിൽ ചിലർ ചില പാട്ടുകൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ രണ്ടു പാട്ടുകളെപ്പററിമാത്രം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാം. ഒന്നു് അമ്പലപ്പുഴ ശ്രീകൃഷ്ണസ്വാമിയെപ്പററിയുള്ള ഒരു സ്തോത്രമാണു്. ആകെ അൻപത്തിമൂന്നു ശ്ലോകങ്ങളുണ്ടു്. എല്ലാം "ജയ" എന്ന പദത്തിൽ അവസാനിക്കുന്നു. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ എടുത്തു കാണിക്കാം.

"ശ്രീവാസുദേവ യദുവംശാവതംസ സുര-
വിദ്വേഷിഗർവ്വഹര നന്ദാത്മജാത ജയ;
ദേവേശ ശർവ്വനത വാനോർനദീനിലയ
കല്യാണരംഗനട കാരുണ്യഗാത്ര ജയ.

വൻപേറമിജ്ജനനദേഹാത്യയാംബുനിധി-
സന്താപവൻതിരകൾ വേർമായുമാഴലകിൽ
നിൻപാദപത്മയുഗമെപ്പോഴുമെൻമനസി
കാണായ്വരേണമരവിന്ദാക്ഷ കൃഷ്ണ ജയ.

വാർതേടുമിബ്ഭുവനമോർത്തോളമൈത്രയുമ-
സാരം വിനശ്വരമനന്താതുലാർത്തികരം
ചേതോഹരം വിമലമൻപോടു മേനി തവ
കാണാകണം വരദ നിത്യം രമേശ ജയ.
....
ഹേമപ്രസൂനശിഖിപിഞ്ഛരങ്ങളും ശിരസി
ഫാലേ നിറം കലരുമക്കുങ്കമമൃതിയും
ആമോഹമൻപിനൊടു ലോകേഷു ചേർത്ത കുന്ദ-
ചില്ലീസുസൂചിതപരാനുഗ്രഹോദയവും

ആലോലശോണതരനേത്രദ്വയേ വിപുല-
കാരുണ്യവാരിധിമഹാവീചിമാലകളും
ആലാപഭംഗികളുമല്പസ്മിതം ഗളത-
ലാകല്പമംഗദലടാകങ്കണാദികളും

ഓമൽക്കരാംഗുലികളും മോതിരങ്ങൾ മണി-
കാഞ്ചീകലാപമണിപൊന്നിൻചിലമ്പുകളും

സീമാവിഹീനപദതാർ മോതിരങ്ങൾ നഖ-
ജാലങ്ങളും വിതര കാണ്മാൻ ഹരേദ്യ മമ.''

ഈ കവിതയ്ക്കു വലിയ ഗുണമൊന്നുമില്ല. ''ആപീനദീർഘലഭുജപത്തേ നിറന്ന'' എന്ന വരിയിൽ 'നിറന്ന' എന്ന പദവും മററും കാണുന്നതു കൊണ്ടു പത്താം ശതകത്തിനു പിന്നീടല്ല ഇതിൻെറ നിർമ്മിതി എന്നു് അനുമാനിക്കാം.

ഗുരുനാമകീർത്തനം:— അടുത്തതായി പറയാൻപോകുന്ന ഗുരുനാമകീർത്തനത്തിൻെറ സ്വാരസ്യം ഇതിലും പതുങ്ങലിലാണു്. ''മാതൃപിതൃവാരും'' എന്നും മററും അതിൽ തട്ടിമൂളിച്ചുകാണുന്നു. അതിൻെറ പ്രണേതാവു് ഒരു നമ്പൂരിയാണെന്നു് ഋഗ്യജുസ്സാമാദികളെപ്പററിയുള്ള പ്രസ്താവനയിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. ഹരിയെപ്പോലെതന്നെ ഗുരുവിനെ വന്ദിക്കുവാൻ കവി ആവശ്യപ്പെടുന്നു. 'ഹരിഃ'മുതൽ 'ക്ഷ'വരെയുള്ള അക്ഷരങ്ങളിൽ അനുക്രമമായി ശ്ലോകങ്ങൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഓരോന്നും ''ഗോവിന്ദ രാമ ജയ'' എന്നവസാനിക്കുന്നു. ഹരിനാമകീർത്തനം കണ്ടാണു് അദ്ദേഹം ഗുരുനാമകീർത്തനം രചിച്ചതെന്നുള്ളതിനു ഗ്രന്ഥത്തിൽത്തന്നെ തെളിവുണ്ടു്.

''ണന്തം കലന്ന ഹരിനാമത്തിനൊക്കമിഹ
ചന്തം വളർന്ന ഗുരുനാമം ജപിക്കിലിഹ''

എന്നും

''ഹരിനാമകീർത്തനവും ഗുരുനാമകീർത്തനവു-
മൊരുപോലെ ഭക്തിപദമനിശം സ്തുതിപ്പവനു
കരുതുന്നതെന്തു ഫലമനുഭൂതരത്തമിഹ
കരുണാകരായ നമ ഗോവിന്ദ രാമ ജയ''

എന്നുമുള്ള ഭാഗങ്ങൾ നോക്കുക.

ചില പാട്ടുകൾ ചുവടേ പകർത്തുന്നു.

''ഹരിയെന്നൊരക്ഷരമതരികേ വിളിച്ചു ബത
പരിചോടു ശിക്ഷയിലിതരുളീടുമെൻഗുരുവെ
ഹരിയെന്നുരച്ചു പുനരനിശം നമിപ്പതിനു
കരളിങ്കലാക മമ ഗോവിന്ദ രാമ ജയ''

'''ഈശൻ വെറുക്കിലതുമേലങ്ങൊഴിക്കുമിഹ
ക്ലേശാത ദേശികനതാചാരമിന്നു ഭുവി
നാശങ്ങളാശു ഗുരു കോപിക്കിൽ വന്നടിയു-
മീശൻ തടാ സപദി ഗോവിന്ദ രാമ ജയ''

''അങ്കംപൊരുന്ന ജനവും കാലനും ഗുരുവ-
രൻകാരണം പരവശം തൽകൃതാന്തഭട-

സംഘങ്ങൾ ശങ്കരനൊടെന്തോന്നു ചെയ്യരവർ
ശങ്കിച്ചു വാങ്ങമിഹ ഗോവിന്ദ രാമ ജയ.''

ഈ കീർത്തനവും പത്താം ശതകത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചതാണെന്നു തോന്നുന്നു.

ദശമം സങ്കീർത്തനം (എട്ടുവൃത്തം):—പാണ്ഡവശങ്കരം മുതലായ ചില സങ്കീർത്തനങ്ങളെപ്പററി 31-ാമദ്ധ്യായത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം, ഭാഗവതം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം ഇവയുടെ സ്വരൂപവും മററം വായനക്കാർ ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള മറെറാരു സങ്കീർത്തനമാണു് ദശമം എട്ടുവൃത്തം. ഓരോ വൃത്തത്തിലും ധാരാളം പാട്ടുകളുണ്ടു്. ദശമസ്കന്ധത്തിലെ ഇതിവൃത്തം മുഴുവൻ അജ്ഞാതനാമാവായ ഒരു കവി സംക്ഷേപിച്ചിരിക്കുന്നു. കാലമേതെന്നു നിർണ്ണയിക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടു്. 10-ാം ശതകമാണെന്നു് ഊഹിക്കാം. രണ്ടു മൂന്നു ഭാഗങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

''അവനിയിൽ വസുദേവാത്മജനായ്‌വ-
ന്നവതാരംചെയ്തരുളിന ഭഗവാൻ
അവയവ ലീലകൾ തടവിയതെല്ലാ-
മിത പുകഴുന്നേൻ നാരായണ ജയ.

അവനീമാതൊരു പശുവായംബുജ-
ഭവനെക്കണ്ടു കരഞ്ഞു പറഞ്ഞതാം
അവശത തങ്കലിയന്നവയെല്ലാ-
മവനതവദനാ നാരായണ ജയ.'' (പ്രഥമവൃത്തം)

''ജനകനും ഗോപജനങ്ങളും വന്ന-
ണഞ്ഞുനിന്നവർ കരയുമ്പോൾ
പിന്നെക്കും കാണായി മുകുന്ദനും കൃഷ്ണ-
ഫണാധരൻതാനും ഹരിനമോ.

....

തലകളായിരം ചതഞ്ഞു കാളിയൻ
വളരെച്ചോര കാന്നവശനായ്
തളൻവീണപ്പോൾ സ്തുതിച്ചു പത്നികൾ
നളിനനാഭനെ ഹരി നമോ.'' (തൃതീയവൃത്തം)

''പരൻപൂരുഷോക്തേന യോഗേന പാൎത്ഥൻ
പരിത്യജ്യ ദേഹം വിശുദ്ധാന്തരാത്മാ
പരബ്രഹ്മരൂപസ്യ വിഷ്ണോസ്സ്വരൂപം
പരം പ്രാപ വേഗാന്മുകുന്ദാ! മുരാരേ!

സരോജാസനപ്രാൎത്ഥനാം കേട്ടു സാക്ഷാൽ
പരൻ പൂരുഷൻ ഗോപികാപത്യഭാവാൽ

'ധരാഭാരവും തീർത്തു പാലാഴിമദ്ധ്യേ
പുരം സംപ്രപേദേ മുകുന്ദാ! മുരാരേ!'' (അഷ്ടമവൃത്തം)

കോട്ടൂർ നമ്പിയാർ:— ഉത്തരകേരളത്തിൽ ചിറയ്ക്കൽത്താലൂക്കിൽ കരിവെള്ളൂർദേശത്തു കോട്ടൂർ എന്നൊരു ഭഗവതീക്ഷേത്രമുണ്ട്. ചിറയ്ക്കൽക്കോവിലകംവക കോട്ടൂർമാതിനടത്താണ് 'പള്ളിയറ' എന്നു പറയുന്ന ആ ക്ഷേത്രം. കരിവെള്ളൂർക്ഷേത്രത്തിലെ ശ്രീപരമേശ്വരൻെറ പത്നിയായ പാർവ്വതീദേവിയെ അവിടെ പ്രതിഷ്ഠിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണ് സങ്കല്പം. അവിടെ കോട്ടൂർ നമ്പിയാർ എന്ന ഒരു വിശിഷ്ടകവി പത്താം ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. പേരെന്തെന്നറിവില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ കൃതികളിൽ ഒന്നാണ് സുപ്രസിദ്ധമായ കുചേലകഥ പത്തുവൃത്തം. ആ കൃതിയുടെ ഒരു പ്രതീകത്തിൽ ''കോട്ടൂർ നമ്പിയാരുടെ പാട്ട്'' എന്നും ''കോഷ്ടപുരനിവാസിന്യൈ അംബികായൈ നമഃ'' എന്നുമുള്ള കുറിപ്പുകൾ കാണ്മാനുണ്ട്. കൊല്ലം 622-ൽ ഉദയവർമ്മകോലത്തിരി ആ രാജകുടുംബത്തിൻെറ കുലദേവതയായ കളരിവാതില്ക്കൽ ഭഗവതിയുടെ അടിയന്തരക്കാരിൽ ഒരു തെയ്യംപാടിക്കു കോട്ടൂരധികാരിയെന്ന സ്ഥാനം നല്കിയതായി കാണുന്നു. ആ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു കവിയാണ് കുചേലകഥയുടെ കർത്താവ്. അദ്ദേഹം കുചേലകഥ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടിനു പുറമേ (1) സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിപ്പാട്ട് (2) നളചരിതം കോല്ക്കളിപ്പാട്ട് എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഭാഷാഗാനങ്ങൾകൂടി നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതായി അറിയുന്നു.

കുചേലകഥ:— കുചേലകഥ സ്വല്പം സംസ്കൃതപ്രധാനമാണെങ്കിലും കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ അതു് അത്യുത്കൃഷ്ടമായ ഒരു സ്ഥാനത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ താഴെക്കാണുന്ന ഫലശ്രുതിശ്ലോകം ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്.

''ലീലാമാനുഷദേഹനായ കമലാഭർത്തുഃ കഥാസ്ത്വദ്യഥാ
ബാലസ്ത്രീജനകേളയേ വിരചിതാ ഭാഷാമയീയം മയാ
പാലോലുംമൊഴിമാരമ്മനുദിനം പാടിക്കളിച്ചീടുകിൽ-
ത്താലോലിപ്പതിനാശു പുത്രരുളവാമർത്ഥാദിമങ്ഗല്യവും.''

തൃതീയവൃത്തത്തിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗമുദ്ധരിച്ചു കവിതാരീതി കാണിക്കാം. ദ്വാരകാപുരിയുടെ വർണ്ണനമാണ് പ്രമേയം.

''പാലോലുംമൊഴിമാരാമാലോലനയനമാർ
ചാലവേ പലർകൂടിയൊത്തു ചെന്നേ
കുന്തളമഴിഞ്ഞുലഞ്ഞന്തരാന്തരാ സുമ-
സഞ്ചയമതിങ്കേന്നു ചിന്തിച്ചിന്തി,
സഞ്ചിതരസഭരചഞ്ചലതരനയ-
നാഞ്ചലമങ്ങോടിങ്ങോടോടിയോടി,

നെഞ്ചകമലിയുന്ന കൊഞ്ചലോടിണങ്ങുമ-
പ്പുഞ്ചിരിപ്പൂമലർ തൂകിത്തൂകി,
കേടററ മണിശോഭ കൂടിക്കലെന്ന തങ്ക-
ത്താടങ്കയുഗളങ്ങളാടിയാടി,
തിങ്കളോടനുദിനമങ്കം തുടരും മുഖ-
പങ്കജത്തിങ്കൽ വിയർപ്പേറിയേറി,
ലാളിത്യമാണ്ട ഗളനാളത്തിൽത്താലിമാല
മേളത്തിലിടയിടെ മിന്നിമിന്നി,
തങ്ങളിലിടതിങ്ങിബ്ഭംഗിയിലിളകുന്ന
തുംഗസ്തനങ്ങൾ കാന്തി പൊങ്ങിപ്പൊങ്ങി,
കിഞ്ചന ശിഥിലിതകാഞ്ചനകാഞ്ചീബന്ധ-
പ്പുഞ്ചേലയൊരു കയ്യാൽത്താങ്ങിത്താങ്ങി,
മഞ്ജുരണിതമണിമഞ്ജീരശോഭിപാദ-
കഞ്ജതലങ്ങളേററം വാടിവാടി,
ചന്തത്തിലിത്ഥം നിന്നു പന്തുകളടിക്കയും
സന്തോഷവാരിധിയിൽ നീന്തുകയും
ഇങ്ങനെ പലവിധം മംഗലലീലകോലു-
മംഗനാജനങ്ങൾക്കു സംഖ്യയില്ല.''

ഇതിൽ സ്വഭാവോക്തിക്കൊപ്പംതന്നെ,

''പങ്കജകുമുദയോസ്സങ്കോചവികാസങ്ങ-
ളങ്കങ്ങളറിവതിനുണ്ടെങ്കിലും
കിന്തു സംപൂർണ്ണചന്ദ്രൻ സന്തതമുദിക്കയാ-
ലെന്തുപോൽത്തിഥിഭേദം കണ്ടറിവാൻ?''

''തന്നെയും മറന്നവൻ പിന്നെയങ്ങവിടുന്നു
മന്നിടത്തിങ്കൽച്ചാടി പേടിയാതെ
വത്സത്തെക്കണ്ടു ഏറി വാത്സല്യംപൂണ്ടു ഗോക്കൾ
തത്സമീപത്തിൽ വേഗാൽച്ചെല്ലുംപോലെ''

എന്നും മററുമുള്ള ഈരടികളിൽ ഇതരാലങ്കാരങ്ങളും കവി മോഹനമായ രീതിയിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

നളചരിതം:—ഈ കൃതിയിൽപ്പെട്ട

''കോലഭൂപൻതന്റെ കാലിണ വന്ദിച്ചു
കോൽക്കളിപ്പാട്ടായ് കൃതിച്ച നളകഥ
കോലത്തുനാട്ടിന്റെ കേളി പരത്തണം
കോലരൂപംപൂണ്ട കോലവംശേശ്വരി''

എന്നീ വരികൾമാത്രമേ കണ്ടിട്ടുള്ളു. സുഭദ്രാഹരണം കിട്ടീട്ടില്ല.

രുക്മിണീസ്വയംവരം പാട്ട്—ഇതിവൃത്തം:—കാർത്തിക തിരുനാറം രാമവർമ്മമഹാരാജാവിൻെറ പ്രേയസിയായ ഒരു യുവതി ഒരവസരത്തിൽ ഒരു തത്തയെക്കണ്ടു് ഇങ്ങനെ ചോദിക്കുന്നു.

''അത്യന്തകൗതുകംപൂണ്ടു പാറന്നോരോ
ദിക്കുകറംതോറും നടന്നു മന്ദം
വൃത്താന്തമൊക്കെയറിഞ്ഞു വഴിപോലെ
ചിത്താനുമോദം വരുന്ന തത്തേ!
തത്രം* നിനക്കില്ല പോവതിനെങ്കിലോ
തത്ര കുറഞ്ഞൊന്നു വാണിടേണം.
ശ്രീരാമവർമ്മകുലശേഖരേന്ദ്രനി–
ന്നീരേഴുലകിലും കീർത്തിയോടേ
വൃത്രാരിതന്നോടു തുല്യനായ് വാഴുമെൻ
ഭർത്താവിനെയുണ്ടോ കണ്ടു ചൊല്ലൂ.
കണ്ടാലറിഞ്ഞിടാമില്ലൊരു സന്ദേഹം
തണ്ടാർശരനിലും നല്ലോനല്ലോ.
ബാലപ്പനിമതിക്കാലസ്യം നല്കുന്ന
ഫാലപ്രദേശത്തിലുണ്ടോ കണ്ടു
മാലേയപങ്കംകൊണ്ടുള്ള തൊടുകുറി–
ത്തെല്ലിൻെറ ശോഭ വിളങ്ങുന്നതും?
പത്മനാഭൻതന്നെസ്സേവിച്ചു നിന്നാണെ
സത്മത്തിലാശു വരുന്നു നിൻെറ''

എന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തു തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു പോയ ഭർത്താവിനെ തിരിയെ വന്നുകാണാത്തതുകൊണ്ടാണ് നായിക പരിഭ്രമിക്കുന്നതു്. അതു കേട്ടു തത്ത ആ തിരുമേനിയെ സ്യാനന്ദൂരം ക്ഷേത്രത്തിൽവച്ചു കണ്ടതായും, കൂടെ സഹോദരനും (രവിവർമ്മ ഇളയതമ്പുരാൻ) ഉണ്ടായിരുന്നതായും പറഞ്ഞുകേറംപ്പിക്കുന്നു. ആ ക്ഷേത്രത്തിലെ ശീവേലിയും ''നാടകശാലയിൽ നാരിമാർ ചേർന്നിട്ടു മോടികറം'' കാട്ടുന്ന രീതിയും മററും വർണ്ണിച്ചതിനുമേൽ ''വഞ്ചിമഹീപതിതൻെറ ജനനി''യേയും അവിടെ കണ്ടതായി അറിയിക്കുന്നു. അവിടത്തെ ശ്രീകൃഷ്ണക്ഷേത്രത്തിൽ (ആമ്പാടിയിൽ) തത്ത ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ ''മല്ലാരിതാനൊരു കല്യാണം ചെയ്തു'' കഥ പ്രവചനം ചെയ്യുന്നതു കേട്ടു് അതു നായികയോടു നിവേദനം ചെയ്യുന്നതായാണ് കവിയുടെ സങ്കല്പം. മഹാരാജാവിൻെറ മാതാവു പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചതു 957–ലാകകൊണ്ടു 934—957 ഈ വർഷങ്ങറംക്കിടയ്ക്കാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ ഉത്ഭവം എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്താം. കവിതയ്ക്കു ഗുണം പോരാ.

ചന്ദ്രസംഗമം പാട്ട്:—ഈ പാട്ടും പത്താം ശതകത്തിലെ കൃതിയെന്നാണ് തോന്നുന്നതു്. കവിയെപ്പററി ഒന്നും അറിഞ്ഞുകൂടാ.

* തത്രം—ബദ്ധപ്പാടു്.

"ബുദ്ധിമാന്മാരോടു വേണം—നല്ല വൃത്താന്തവും വിചാരിപ്പാൻ.
അല്ലായ്കിലോ കാര്യമെല്ലാം—മറ്റു വല്ലാതെതന്നെ വരുമേ.
ആറു കണ്ണുകളിൽക്കേട്ട—മന്ത്രമാരുള്ള രക്ഷിച്ചുകൊൾവാൻ?
കാമിനിമാരെക്കൊതിച്ചാൽ—പിന്നെക്കാമന്റെ കിങ്കരരാകും.
പ്രാണഭയവുമില്ലാതെ—യൊരു നാണവുമില്ലാതെയാകും.
ബന്ധുവെന്നുള്ളതുമില്ലാ—തെയാം കന്ദർപ്പബാണങ്ങളേററാൽ.
യോഷമാർക്കിങ്ങനെയുള്ള—ചിത്തേ ദോഷം വിചാരിക്കയില്ല.
പണ്ഡിതന്മാരായവർക്കും—പണ്ടേയുണ്ടോ വിചാരമുണ്ടാവൂ?
മോഹത്താൽ വല്ലതും ചെയ്താൽ—പിന്നെയാപത്തു വന്നുഭവിക്കും."

ഭൂതനാഥോത്ഭവം പാട്ട്:—ഇതു മഞ്ജരീവൃത്തത്തിലും മററുമായി "ശാരികപ്പൈതലി"നെക്കൊണ്ടു "മങ്കമാർക്കുവേണ്ടി" കവി പാടിക്കുന്ന ഒരു ചെറിയ പാട്ടാണ്. വിഷ്ണുമായയെന്നും ഈ പാട്ടിനു പേരുണ്ട്. "ഹരി മുന്നം നാരീവേഷം പൂണ്ട വാർത്തയെല്ലാം" കിളി പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നു. "ശൃംഗാരബാല"നായ ശാസ്താവു ജനിച്ചപ്പോൾ ഗംഗാദേവി സ്തന്യപാനം ചെയ്യിച്ചുവത്രേ.

"ചേതോഹരനായ പുത്രനുടേ ജാതകർമ്മാദികൾ ചെയ്താരപ്പോൾ;
താതമാതാക്കൾ മുനികളുംകൂടവേ ഭൂതനാഥനെന്നു പേരുമിട്ടു"

എന്ന് ഒടുവിൽ പറയുന്നു. ചില വരികൾ പകർത്തുന്നു.

"കാമിനിയോടു രമിച്ചു നന്നായ് കാമമാലൊട്ടു കളഞ്ഞിടുവാൻ
സോമനെച്ചൂടുന്ന ദേവൻ തെരുന്നനെക്കോമളയെച്ചെന്നടുക്കുന്നേരം
പോരാളിവീരനാമിക്ഷുവില്ലൻ നാരിതന്നുള്ളിൽ മറഞ്ഞു മെല്ലെ.
നേരേയൊളിയമ്പു കോരിച്ചൊരിയുന്നു കാരണമുണ്ടതിനോർത്തുകണ്ടാൽ."

കവിതയ്ക്കു വൈശിഷ്ട്യമൊന്നുമില്ല.

ഭീമൻകഥ:—സീതാദുഃഖംപോലെ അജ്ഞാതനാമാവായ ഏതോ ഒരു ഗ്രാമീണകവി നിർമ്മിച്ച ഒരു ചെറിയ പാട്ടാണ് ഭീമൻകഥ. ഹിഡിംബവധവും ബകവധവും ഈ പാട്ടിൽ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അതിനു മുൻപു "ചാത്തപ്പുഴ" എന്നൊരു പുഴ അരക്കില്ലത്തിൽനിന്ന് ഓടിപ്പോയ കുന്തിക്കും മക്കൾക്കും കടക്കേണ്ടതുണ്ടായിരുന്നു. അതു കടത്തിവിടണമെന്നു കടത്തുകാരനോടു കുന്തി താണുകേണപേക്ഷിച്ചിട്ടും കൂലി തരാതെ തോണിയിൽ കേററുകയില്ലെന്ന് അയാൾ ശഠിച്ചു. കൂലിക്കാശില്ലെങ്കിൽ മക്കളിൽ ഒരാളെയെങ്കിലും തന്നേ കഴിയൂ എന്നു കടത്തുകാരൻ നിർബ്ബന്ധിച്ചപ്പോൾ താൻ അവനോടുകൂടി പൊയ്ക്കൊള്ളാമെന്നു ഭീമൻ പറഞ്ഞു. മനസ്സില്ലാമനസ്സോടേ അമ്മ അതിന് അനുവാദം നല്കി. ആ ദുഷ്ടനെ ഭീമൻ ഒരു പാഠം പഠിപ്പിക്കുന്ന ഉപാഖ്യാനം കവിയുടെ സ്വന്തമാണ്. അതു സരസമായി പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. കടത്തുകാരൻ തന്റെ വീട്ടിൽ ഭീമനെ കൊണ്ടു

ചെന്നു ഭാര്യയെ ശുശ്രൂഷിക്കാൻ നിയോഗിച്ചു. അപ്പോൾ ഭീമൻ എന്തു ചെയ്തു എന്നു കവിയുടെ മുഖത്തുനിന്നുതന്നെ നമുക്കു കേൾക്കാം.

''നിത്യം കുളിപ്പതിനുള്ള-വെള്ളം കാച്ചേണമെന്നു പറഞ്ഞു.
ഊററമായുള്ളോരു ചെമ്പു-ഭീമസേനന്റെ പററിൽക്കൊടുത്തു.
ബാലകൻ ചെമ്പമെടുത്തു-മടപ്പള്ളിമാമതിൽപ്പുക്കു.
ചെപ്പുക്കുടം രണ്ടെടുത്തു-വെള്ളം കോരിച്ചൊരിഞ്ഞു നിറച്ചു.
അഗ്നിയും കത്തിച്ചു നന്നായ്-വെള്ളം കാഞ്ഞുതിളച്ചുതുടങ്ങി.
'പോരിക വേഗം കുളിപ്പാൻ-വിന്നനാഴിക* തെററുതൊട്ടും.
പോരാൻ മടിയുണ്ടെന്നാകിൽ-പ്രാണനാഥേ! വിരവിലെടുപ്പൻ'
എന്നു പറഞ്ഞുടൻ ഭീമൻ-വേഗം കാൽകരം കൂട്ടിപ്പിടിച്ചു
മെല്ലെയവിടുന്നെടുത്തു-തിളവെള്ളത്തിലിട്ടു മറിച്ചു.
കാർകുന്തൽ ചുററിപ്പിടിച്ചു-തിളവെള്ളത്തിലിട്ടൊന്നുലച്ചു.
അസ്ഥിയുമൊക്കെ മുറിഞ്ഞു-അവൾ മൃത്യുവശഗതയായി.
ചത്തെന്നു കണ്ടോരുനേരം-ഭീമൻ മററൊരു ചെമ്പമെടുത്തു
ചിത്രത്തിൽവച്ചങ്ങു മൂടി-യോടിച്ചെന്നു കടവിലന്നേരം.''

തന്റെ ഭാര്യയ്ക്കു സൗഖ്യംതന്നെയോ എന്നു യജമാനൻ ചോദിച്ചതിനു് ''ഒരുനാളും ലയമില്ലവൾക്കു്'' എന്നു ഭീമൻ മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ അയാൾ സന്തോഷിച്ചു. തനിക്കുവേണ്ടി ഭീമൻ അന്നു് ഓടം കടത്തണമെന്നു് ആജ്ഞാപിച്ചു. പുഴയുടെ നടുവിൽ കൊണ്ടുചെന്നു് അതിലിരുന്ന കടത്തുകാരനോടുകൂടി ഓടം മുക്കി അയാളെ ''കാൽകരം കൂട്ടിപ്പിടിച്ചു-ഭീമനക്കരെയ്ക്കങ്ങോട്ടെറിഞ്ഞു''പോലും. ഈ പാട്ടു് ഏതോ ഒരുതരം കളിക്കു പാടുന്നതിനു് എഴുതീട്ടുള്ളതാണെന്നു് ''ഇങ്ങനെ ചൊല്ലിക്കളിക്കു-ന്നോർക്കു മങ്ഗലം വദ്ധിച്ചുകൂടും'' എന്ന ഫലശ്രുതിയിൽ നിന്നു് അനുമാനിക്കാം.

പുത്രകാമേഷ്ടിപ്പാട്ടു്:— അജ്ഞാതനാമാവായ കവി ഈ പാട്ടു് ഒരേ വൃത്തത്തിൽ നിമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു. കൈകൊട്ടിക്കളിക്കുവേണ്ടിയാണോ എന്നു സംശയമുണ്ടു്. കവിക്കു പാണ്ഡിത്യം പോരെങ്കിലും ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രത്തിൽ ജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കാണുന്നു

''ഉററവർ മററുള്ള മങ്കമാരും ഗർഭമുണ്ടെന്നുമില്ലെന്നും തമ്മിൽ.
ഒട്ടു കറുത്തു മുലക്കണ്ണുകൾ ഗർഭമുണ്ടെന്നതു നിണ്ണയിക്കാം.
അന്നം വെടിയും; നടന്നുകൂടാ; കണ്ണിൽ മിഴികളിരുട്ടിച്ചിട്ടു്;
മന്ദതയേറും; കരം തളരും; എന്നതിലേതാനുമുണ്ടോ ചൊല്‌വിൻ?
മന്ദിരംതന്നിൽനിന്നന്തിനേരമെങ്ങും പുറത്തേക്കിറങ്ങിടൊല്ലാ.
വല്ലോരും വല്ലതും ചോദിച്ചെന്നാലില്ലെന്നുമാത്രം പറഞ്ഞീടൊല്ലാ.

* വിന്നനാഴിക എന്ന ശബ്ദം വിനാഴികയ്ക്കുപകരം പ്രാകൃതരീതിയിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

ദൃഷ്ടരെന്നു നിങ്ങളാരെക്കൊണ്ടുമൊട്ടുമേ ചൊല്ലിച്ചുകൊള്ളരുതു്....
പാരാതെ കൗസല്യ പെററ മുമ്പേ പാരം വിചിത്രമിതെന്നു ചൊല്ലാം!
പക്കം നവമി പുണർതത്തിൻകാൽ കർക്കടകക്കൂറു മേടമാസം
കർക്കടം രാശി പിറന്നു ബാലനർക്കനും മേടത്തിലുച്ചമുണ്ടു്.
അർക്കജൻതാനും തുലാത്തിലുണ്ടു്; ഉച്ചനായ് ഭൂമിസുതനുമുണ്ടു്;
ഉച്ചസ്ഥനായിട്ടു വ്യാഴമുണ്ടു്; മകരത്തിൽക്കേസരിയാദിയായ
നല്ല യോഗങ്ങൾ പലതുമുണ്ടു്. നാടു പിഴുകിപ്പുറത്തു പോയി-
ക്കാടു പുക്കീടുവാനുണ്ടു യോഗം. ദൃഷ്ടിയിൽ ഭൂമിജൻ നില്ക്കകൊണ്ടു്
ഉണ്ടാകും നാശങ്ങൾ പതിയാലേ.''

കുചേലമോക്ഷം പാട്ടു്:—ഇതു മഞ്ജരീവൃത്തത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഭാഷാഗാനമാണു്. പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലായിരിക്കണം ഈ കാവ്യത്തിന്റെ നിർമ്മിതികാലം. കവി ആരെന്നറിയുന്നില്ല. കവിത നന്നായിട്ടുണ്ടു്.

''ദാരിദ്ര്യസങ്കടം തീരും വഴിപോലെ
നാരിമാരിക്കഥ പാടിക്കൊണ്ടാൽ
നാരായണൻതന്റെ കാരുണ്യമുണ്ടാകും
നാരിമാരെല്ലാം ഗ്രഹിച്ചിടേണം.''

എന്നു കവി ഒടുവിൽ ഉപദേശിക്കുന്നതിൽനിന്നു സ്ത്രീകൾക്കു പാടുന്നതിനായി എഴുതിയ ഒരു കൃതിയാണിതെന്നു തെളിയുന്നു. ആരംഭത്തിൽ

''തൃക്കൺമുനകൊണ്ടു തൃക്കൺപാർത്തീടേണം
തൃശ്ശിവപേരൂർ വടക്കുന്നാഥ!''

എന്നു കാണുന്ന വന്ദനത്തിൽനിന്നു കവി ആ ദേശക്കാരനാണെന്നും ഊഹിക്കാവുന്നതാണു്. ഈ പാട്ടിനു കേരളത്തിൽ പ്രചുരമായ പ്രചാരമുണ്ടു്.

''അന്നന്നു കാണായ്കിലാസ്ഥ കുറഞ്ഞുപോം
മന്നവന്മാർക്കും തരുണിമാർക്കും''

എന്നും മററുമുള്ള സുപ്രസിദ്ധങ്ങളായ വരികൾ ഇതിലുള്ളവയാണു്. കവി ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളത്തെ ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഒരു ഭാഗം ഉദ്ധരിക്കാം.

''അയ്യോ ശുഭേ മമ ഭാര്യേ മനോഹരേ!
കാര്യമെന്നോടു പറഞ്ഞതെല്ലാം.
പാരിൽജ്ജനങ്ങൾക്കു ദാരിദ്ര്യമെന്നതു
പാരിച്ച സങ്കടമെങ്കിലും കേൾ.
അർത്ഥം മുഴുത്താലനർത്ഥങ്ങളുണ്ടാകും
വ്യർത്ഥം ധനമെന്നെനിക്കു പക്ഷം.

ദ്രവ്യത്തിലാഗ്രഹമാകാ നമുക്കെന്നു
ഭവ്യന്മാർ ചൊല്ലി ഗ്രഹിച്ചു പണ്ടേ.
പത്തു പണം കയ്യിലുള്ള പുരുഷന്നു
ശത്രുക്കളായ്പ്പലരുണ്ടാമല്ലോ.
ഞാനെന്നഹംഭാവമുണ്ടാമതുനേരം
മാനം വളൎന്നു ഞെളിഞ്ഞുകൂടും.
അന്നേരമാപത്തനേകം ജനിച്ചീടു–
മന്നേരം രാജാവും കോഴ വാങ്ങും.
തക്കത്തിൽ വന്നിങ്ങു തസ്കരിച്ചീടുവാൻ
തസ്കരന്മാരും തുനിഞ്ഞുകൂടും.
കാണം മുതലാണ്മകൊണ്ടു പറയുമ്പോൾ
പ്രാണൻ നശിപ്പാനെളുപ്പം ബാലേ!
ഇല്ലം പണിയിച്ചു നെല്ലും സ്വരൂപിച്ചു
ചെല്ലം നിറച്ചു തലയ്ക്കൽ വച്ചാൽ
അപ്പോഴൊരു കുറവുമുണ്ടാക്കി മന്നവ–
നെപ്പോഴും കത്തിക്കവൎന്നുകൊള്ളും.
കെട്ടിയടിച്ചുപിടിച്ചു പിഴിഞ്ഞീടും
പെട്ടെന്നു നമ്മുടെ നാടുവാഴി.
വേണ്ടാ ധനമെന്നെനിക്കിന്നു തോന്നുന്നു
വേണ്ടുംപ്രകാരമിരിക്കാംതാനും.
രാഗാദിദോഷങ്ങൾ വേഗം വളൎന്നീടും
രോഗാദിദോഷങ്ങളെന്നുവേണ്ടാ,
വൈരം മുഴുത്തീടും നേരം കുറഞ്ഞീടും
ചേരുന്ന കൃത്യങ്ങളസ്തമിക്കും.
ഇത്യാദിദോഷങ്ങളുണ്ടാം ധനികന്നു
സത്യം ദരിദ്രന്നു ദോഷമില്ല.''

ലക്ഷ്മീപാൎവ്വതീസംവാദം പാട്ട്:—''മാമലമങ്കയും പൂമാതും തങ്ങളിൽ പ്രേമമില്ലാത്തവരെന്നപോലെ'' അന്യോന്യം വിഷ്ണുവിനും ശിവനുമുള്ള കുറവുകളെ ''ചൊല്ലി രസിച്ചോരു സല്ലാപലീലക''ളെ പ്പററി ഒരു പൈങ്കിളി മങ്കമാരോട് അവരുടെ അപേക്ഷയനുസരിച്ചു പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുന്നതാണ് ഈ ചെറിയ പാട്ടിലെ വിഷയം. കവിതയ്ക്കു പത്താം ശതകത്തിനുമേൽ പഴക്കമില്ല. ഒരിക്കൽ ശിവനും പാൎവ്വതിയും മററു ദേവന്മാരുംകൂടി മഹാവിഷ്ണുവിനോടു ഭൂഭാരശമനത്തിനുവേണ്ടി പ്രാൎത്ഥിക്കുവാൻ പാലാഴിയിൽ ചെന്നുചേൎന്നു. അപ്പോൾ ലക്ഷ്മി പാൎവ്വതിയോട് ഇങ്ങനെ നൎമ്മസംഭാഷണം ആരംഭിച്ചു.

''ദക്ഷാരിതന്നുടെ ഭക്ഷണമിക്കാലം
ഭിക്ഷയിരന്നിട്ടോ ചൊല്ക ബാലേ!''

അതിനു പാൎവ്വതി

"മുന്നം മഹാബലിതന്നുടെ യാഗത്തിൽ–
ച്ചെന്നിരന്നുണ്ടതേയുണ്ടതുള്ളൂ"

എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു. ആ ശൈലിയിൽ അവർതമ്മിൽ വാഗ്വാദം ഇങ്ങനെ തുടന്നു.

" 'ഉത്തമേ! നിന്നുടെ ഭർത്താവുതന്നുടെ
നൃത്തങ്ങൾ കാണ്മാൻ കഴിവരുമോ?'
'വൃന്ദാവനംതന്നിൽച്ചെന്നു കൂത്താടുമ്പോ–
ളെന്നുമേ കാണാമേ സുന്ദരാങ്ഗി.'
'തിണ്ണം തലമുടിക്കെണ്ണയില്ലാഞ്ഞിട്ടോ
വെണ്ണീറു തേയ്ക്കുന്നു നിൻകണവൻ?'
'നീലപ്പുരികുഴൽ നീളം പോരാഞ്ഞിട്ടോ
പീലികൾ ചാർത്തുന്നു നിൻകണവൻ?'
....
'പണ്ടെന്റെ കാന്തന്റെ സുന്ദരീവേഷത്തെ–
ക്കണ്ടു ഭ്രമിച്ചില്ലേ നിൻകണവൻ?'
'എണ്ണൂരണ്ടായിരം പെണ്ണുങ്ങൾതന്നുടെ
പിന്നാലേ പോയില്ലേ നിൻകണവൻ?'
'ആനയെക്കൊന്നതു തോലു പൊളിപ്പാനോ
മാനിനി! നിന്നുടെ പ്രാണനാഥൻ?'
'വൻപനായുള്ളോരു കുംഭിയെക്കൊന്നതു
കൊമ്പു പറിപ്പാനാണെന്നു കേട്ടു.'
'ഉത്തമേ! നിന്നുടെ കൂററൻ മുതുകാള
ചത്തുപോയോ ഇപ്പോളുണ്ടോ ബാലേ?'
'കാലികൾ മേയ്ക്കുന്നവനോടു ചോദിച്ചേ
ചൊല്ലാവൂ നിർണ്ണയം സുന്ദരാംഗി!'
'പ്രാണനാഥന്നൊരു മാനുള്ളതെങ്ങു പോ–
യേണവിലോചനേ! ചത്തുപോയോ?'
'ബാണവും വില്ലുമായ് മാനിന്റെ പിൻപേ പോയ്
മാനിങ്ങു പോരാഞ്ഞിട്ടെയ്തുകൊന്നു.'
'ചേലയില്ലാഞ്ഞിട്ടോ ബാലേ! നിൻവല്ലഭൻ
തോലുമുടുത്തു നടന്നീടുന്നു?'
'ചേലയില്ലെങ്കിലും പെണ്ണുങ്ങൾതന്നുടെ
ചേല കവർന്നില്ലേ നിൻകണവൻ.'
....
'കണ്ഠം കറുത്തതുകൊണ്ടു സുഭഗത–
യുണ്ടെന്നോ ഭാവം നിൻകാന്തന്നിപ്പോൾ?'
'കണ്ഠം കറുത്തതുകൊണ്ടുള്ളതു മതി
കണ്ടാലുമൊക്കെക്കറുത്ത മേനി.' "

ഒടുവിൽ

> "ഭർത്താക്കന്മാരെക്കൊണ്ടീവണ്ണം നാംതമ്മിൽ
> വിസ്തരിക്കുന്നതു കഷ്ടമോർത്താൽ."

എന്നു പറഞ്ഞു രണ്ടു ഭഗവതിമാരും അടങ്ങിയതായി കവി ഉപന്യസിച്ചു തൻെറ പാട്ടു സമാപിപ്പിക്കുന്നു.

ഭാമാകൃഷ്ണസംവാദം വാതിൽതുറപ്പാട്ട്:—പണ്ടു കെട്ടുകല്യാണം ആഘോഷിക്കുന്ന അവസരങ്ങളിൽ വാതിൽതുറപ്പാട്ടു പാടുക എന്നുള്ളതു് ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ഒരു ചടങ്ങായിരുന്നു. ഭർത്താവു രാത്രിയിൽ നേരം താമസിച്ചു ഭാര്യയുടെ ഗൃഹത്തിൽ ചെല്ലുകയും ഭാര്യ ഭർത്താവിനു തൻെറനേക്കുള്ള പ്രണയത്തിൽ ശങ്കിച്ചു കലഹോത്സുകയായി ഭർത്താവിനോടു് ആ താമസത്തിൻെറ കാരണം ചോദിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാകുന്നു ഈ ഇനത്തിലുള്ള പാട്ടുകളിലെ വിഷയം. അനവധി പാട്ടുകൾ ഇത്തരത്തിലുണ്ടു്. പത്തുമുപ്പതു കൊല്ലം മുൻപുവരെ ചില ഇടത്തരക്കാരായ കവിതക്കാർ ഇവ നിർമ്മിച്ചിരുന്നു. ഇന്നു കെട്ടുകല്യാണവും പോയി; വാതിൽതുറപ്പാട്ടും പോയി. ഒരു പാട്ടിൽനിന്നുമാത്രം ചില വരികൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

> "കാമിനിമാർകലമൗലിമണേ സത്യ-
> ഭാമേയുറങ്ങിട്ടന്നോ നാഥേ?
> യാമിനി പാരം പകന്നു കണ്ടീലേ?
> താമസമെന്തു ചൊല്ലു.
> കാമകലാവിധിഭേദങ്ങൾ ചെയ്യുതി-
> ന്നാമോദമോടു വന്നു.
> സാമജഗാമിനി ഭാമിനി വാതിൽ തു-
> റക്ക നീ വൈകിടാതെ."
>
> "കാമകോമളാകാര, കാന്ത, കമലനാഭ!
> താമസിച്ചതിൻകാരണം
> കാമപാലാനുജ, നീ നേരു പറഞ്ഞല്ലാതെ
> വാതിൽ തുറക്കുന്നില്ല ഞാൻ."
>
> "ധൂർത്തരിൽമുൻപനാം ധാർത്തരാഷ്ട്രനോടു
> പാർത്ഥാദികൾക്കായിട്ടു പാതി-
> രാജ്യം പകുത്തുകൊടുപ്പാൻ പറഞ്ഞത്രേ
> പാർത്തറിഞ്ഞുകൊൾക."
>
> ....
>
> "പാർത്ഥാദികൾക്കു പാതിരാജ്യം പകുപ്പാനർദ്ധ-
> രാത്രിയിൽ വേണമെന്നുണ്ടോ?
> പാർത്ഥസാരഥേ! പരമാർത്ഥം പറഞ്ഞല്ലാതെ
> വാതിൽ തുറക്കുന്നില്ല ഞാൻ."

അഞ്ചടികൾ:—സന്മാൎഗ്ഗപ്രതിപാദകങ്ങളായ ചില ചെറിയ പാട്ടുകൾക്കു് 'അഞ്ചടികൾ' എന്ന പേരുള്ളതായി ഡോക്ടർ ഗുണ്ഡൎട്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഘണ്ടുവിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ആ പേരിലുള്ള ഗാനങ്ങളുടെ ഉൽപത്തി മലബാറിലാണു്. അഞ്ചടി എന്ന ശബ്ദത്തിന്റെ ആഗമത്തെപ്പററി നിഷ്കൃഷ്ടമായി ഒന്നും പറവാൻ തോന്നുന്നില്ല. തമിഴിൽ കുറൾ, ചിന്തു്, അളവു്, നെടിൽ, കഴിനെടിൽ എന്നിങ്ങനെ അഞ്ചുമാതിരി അടികളുണ്ടു്. ആ അടികളിൽ ഏതെങ്കിലും ഒന്നനുസരിച്ചു പാട്ടെഴുതിയാൽ അതിനു് അഞ്ചടി എന്നു പറഞ്ഞുവന്നു എന്നൂഹിക്കാം. "ചെല്ലൂരമന്നെഴും തമ്പുരാനേ" എന്നും "കാഞ്ഞിരക്കാട്ടമ്പും ശങ്കരരേ" എന്നുമുള്ള വരികൾ അഞ്ചടികളിൽ പെട്ടിട്ടുള്ളവയാണെന്നും, "ഇരതെണ്ടിത്തന്നെ പകലും കഴിഞ്ഞു" എന്ന വരി തിരൂർ അഞ്ചടിയിൽനിന്നു് എടുത്തതാണെന്നും പറഞ്ഞു ഗുണ്ഡൎട്ടു് അവ നിഘണ്ടുവിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു. കണ്ണിപ്പറമ്പത്തു് അഞ്ചടി എന്ന പാട്ടിൽനിന്നു് ആ പണ്ഡിതൻ ഏതാനും വരികൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാഠമാലയിൽ എടുത്തു ചേൎത്തിട്ടുണ്ടു്. കണ്ണിപ്പറമ്പു കോഴിക്കോട്ടിന്നടുത്താണു്.

"പലരോടും നിനയാതെയൊരു കാര്യം തുടങ്ങൊല്ല.
പണം മോഹിച്ചൊരുത്തനെച്ചതിച്ചീടൊല്ല.
അറിവുള്ള ജനങ്ങളോടെതിൎപ്പാനും നിനയ്ക്കൊല്ല.
അരചനെക്കെട്ടതൊന്നും പറഞ്ഞീടൊല്ല.
ഗുരുനാഥനരുൾചെയ്താലെതിർവാക്കു പറകൊല്ല.
മരണമുണ്ടെനിക്കെന്നതൊരിക്കലും മറക്കൊല്ല.
ധനം കണ്ടാലഹംഭാവം നടിച്ചീടൊല്ല.
വ്യസനമെന്നതിനെ മറെറാരുത്തൎക്കും വരുത്തൊല്ല.
ബഹുലീലാവചനത്തെപ്പറഞ്ഞീടൊല്ല.
അതിർനീക്കി വിളയിപ്പാനൊരുനാളും നിനയ്ക്കൊല്ല.
അഴകങ്ങെപ്പൊഴും മെയ്യിൽ ധരിച്ചീടൊല്ല.
ആരാന്റെ മുതല്ക്കാശ പെരുത്തീടൊല്ല.
ആദിത്യനുദിക്കുമ്പോളുറങ്ങീടൊല്ല.
ആനയെബ്ഭൂരിപ്പതൊരഴകെന്നു നിനയ്ക്കൊല്ല.
ആചാരമൊരേടത്തും കുറച്ചീടൊല്ല.
മാന്യങ്ങൾ കുറഞ്ഞുള്ള ധനലാഭം കൊതിക്കൊല്ല.
മാതാവിൻമനം നോകപ്പറഞ്ഞീടൊല്ല."

ഇതിലെ ഈരടികളിൽ ആദ്യത്തെ വരിയിൽ ഇരുപത്താറും രണ്ടാമത്തെ വരിയിൽ ഇരുപത്തിരണ്ടും മാത്രകൾ വീതമാണു് കാണേണ്ടതെങ്കിലും ഉദ്ധരിച്ച ഭാഗത്തിൽ രണ്ടു വരികൾ അടുത്തടുത്തു് ഇരുപത്താറു മാത്രകളിലും, വേറേ രണ്ടു വരികൾ ഇരുപത്തിരണ്ടു മാത്രകളിലും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു ലേഖകപ്രമാദമോ കൎത്തൃസ്വാത

ന്ത്യമോ എന്നു പരിച്ഛേദിച്ചു പറവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ഈ അഞ്ചടിക്കു് പത്താം ശതകത്തോളമേ പഴക്കമുള്ളു.

വേറെയും ഒരഞ്ചടിയിൽനിന്നു ചില വരികൾ ഉണ്ടു് ആ പാഠമാലയിൽത്തന്നെ ഉദ്ധരിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ഊക്കരല്ലാത്തവർ തങ്ങളെയൊട്ടുമേ
മൂർഖത്വംകൊണ്ടു നശിപ്പിക്കൊല്ല.
യോഗ്യമല്ലാത്തതവർകൾ ചെയ്യുന്നതും
സൂക്ഷിച്ചടക്കേണം മാനുഷരേ!
ഏതുമറിയാതെ പാപികളോരോന്നേ
ചെയ്യിട്ടും കർമ്മങ്ങളെന്നുവേണ്ടാ
ബോധവാന്മാരതു കണ്ടിട്ടടക്കായ്കിൽ–
പ്പാപമുണ്ടായ്വരും മാനുഷരേ!"

കോഴിക്കോട്ടു കല്ലിങ്കൽ എന്ന തീയകുടുംബത്തിലെ കുഞ്ഞിക്കോരുമൂപ്പൻ എന്ന ഒരു കീർത്തിമാൻെറ അപദാനങ്ങളെ വാഴ്ത്തുന്ന ഒരഞ്ചടി 1079–ലെ ഭാഷാപോഷിണിമാസികയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. തമിഴിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ ആചിരിയവിരുത്തത്തിലാണു് ആ അഞ്ചടി രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്. പ്രസ്തുതവൃത്തം ഒരു കാലത്തു ഭാഷയിൽ പ്രചുരപ്രചാരമായിരുന്നു എന്നു വായനക്കാർ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. മൂപ്പൻെറ സമാധിസ്ഥലത്തെ വണ്ണാന്മാർ ആ പാട്ടു തോററത്തിൻെറ രീതിയിൽ പാടിവന്നിരുന്നുവത്രേ.

"കവുത്തകണ്ടൻെറ പൂർവനന്ദനൻ കരിതുണ്ഡൻതാൻ
വിരുദ്ധനായ് നിന്നീടാതെ വിഘ്നങ്ങൾ നീക്കീടേണം.
സരസ്വതി നാവിൽ വാഴ്വാൻ ഗുരുവരൻ തുണചെയ്യേണം
പരക്കെയുള്ളൊരു സൂരിമാർകളും തുണചെയ്യേണം.
ഉരത്തെഴും കുഞ്ഞിക്കോരുമൂപ്പനാം പുലിയേ വാഴ്ത്തു–
ന്നൊരുത്തനിന്നേഴപാദമായിട്ടു കണ്ടവണ്ണം
പൊരുത്തമേറീടുന്നോരു കല്ലിങ്കൽക്കുടികൊള്ളുന്ന
കരുത്തനാം കുഞ്ഞിക്കോരുപ്പുലി തുണച്ചരുൾകയെന്നും."

പുലിയെന്നതു കവിയോ മററാരെങ്കിലുമോ കുഞ്ഞിക്കോരുമൂപ്പൻെറ ശൗര്യത്തെ ആസ്പദമാക്കി നല്കീട്ടുള്ള ബിരുദമായിരിക്കണം.

ചില കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകൾ

കൊല്ലം പത്താം ശതകത്തിൻെറ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടുകൾക്കു സംഖ്യയില്ല. മച്ചാട്ടിളയതും കോട്ടൂർ നമ്പിയാരും ആ രീതിയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള പാട്ടുകളെപ്പററി പ്രസ്താവിച്ചു കഴിഞ്ഞു. പറയത്തക്ക വ്യുൽപത്തിദാർഢ്യമോ വാസനാസമ്പത്തോ

ഇല്ലാത്തവക്കും ലളിതമായ ഭാഷയിൽ എഴുതാവുന്ന ചെറിയ ചെറിയ ഗാനങ്ങളാണല്ലോ ഇവ; അതുകൊണ്ടു മററു യാതൊരു കൃതിയും രചിക്കവാൻ കഴിയാത്ത പലരും ഈ സുഗമമായ മാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രണേതാക്കന്മാരുടെ സിദ്ധികളനുസരിച്ചു് ഇവയിൽ ഉച്ചനീചത്വങ്ങളം ഭാവുകവാക്കു കാണാവുന്നതാണു്. "കാലം പോരാ സകലം പറവാൻ." എങ്കിലും അവയിൽ ചില കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടുകളെക്കുറിച്ചു് ഒന്നുരണ്ടു വാക്കുകൾ പറയാം.

1 മാർക്കണ്ഡേയപുരാണം (നാലുവൃത്തം):—മാർക്കണ്ഡേയപുരാണം നാലുവൃത്തത്തെ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടെന്നോ പാന എന്നോ വ്യവഹരിക്കേണ്ടതെന്നു നിശ്ചയമില്ല. ഒന്നും മൂന്നും ഭാഗങ്ങൾ പാനമട്ടിലും രണ്ടും നാലും ഭാഗങ്ങൾ ഓട്ടൻതുള്ളൽമട്ടിലും രചിച്ചിരിക്കുന്നു. കവിത നന്നായിട്ടുണ്ടു്.

"അക്കാലത്തതിഘോരനാമന്തക-
നക്കൈ രണ്ടിലും ദണ്ഡും കയറുമായ്
ഉൾക്കോപത്തോടവിടെ വന്നെത്തിനാൻ
ധിക്കരിച്ചു മുനിസുതനെപ്പാര-
മക്കനാന്ദനനായ കൃതാന്തനു-
മുൽക്കമ്പം വരുമാറൊന്നു ചോദിച്ചു............
ഈശൻതന്നെക്കൊണ്ടെന്നെ വിരോധിപ്പാ-
നാശയുള്ളിലുറച്ച നിന്റെ കണ്ഠം
പാശംകൊണ്ടു മുറുക്കിയിഴപ്പൻ ഞാൻ
ആശു കൊണ്ടുവാ ബന്ധുവിനെച്ചെന്നു്.
മണ്ണുകൊണ്ടു പിടിച്ച ശിവലിംഗം
തന്നിലച്ചനചെയ്തിരിക്കുന്നേരം
വണ്ണംകോലും കൃതാന്തനെക്കണ്ടിട്ടു
കണ്ണു മന്ദിച്ചുപോയിതു ബാലനു്.
അട്ടഹാസം പൊട്ടുപൊടെക്കേൾക്കയാൽ
പൊട്ടി രണ്ടു ചെവിയും ക്ഷണംകൊണ്ടു്.
കഷ്ടവാക്കു പലതരം കേൾക്കയാൽ
തട്ടി പാരം ഭയം മുനിപുത്രനു്................
ഭക്തന്മാരുടെ സങ്കടം കേൾക്കുമ്പോൾ
ചിത്തേ പാരമെരിയുന്നു തമ്പുരാൻ.
ഭക്തനായ മൃകണ്ഡുസുതൻതന്റെ-
യത്തൽ പാത്തെഴുന്നെള്ളിനാൻ വേഗേന.
സാരനായ മുനിസുതൻതന്നോടു
ദൂരത്തുന്നു വിളിച്ചരുളിച്ചെയ്തു.
ഘോരവേദന പോക്കുക ബാലക!
ചാരത്തുണ്ടു ഞാൻ ബന്ധുവായിട്ടെടോ.

ആരെയും പേടിവേണ്ടാ നിനക്കിന്നു
നേരേ പാലിപ്പാൻ ഞാനുണ്ടു, ഞാനുണ്ടു്.
എന്നിവണ്ണമരുംചെയ്തു നേരത്തു
ചെന്നു കാലൻ പിടിപ്പാനടുത്തിതു്.''

2 **വൈശാഖമാഹാത്മ്യം** (പതിനൊന്നുവൃത്തം):—നൃഗമഹാരാജാവിൻെറ പുത്രനായ കീത്തിമാൻ വൈശാഖവ്രതം അനുഷ്ഠിച്ച എന്നും തന്നിമിത്തം കാലനെ ജയിച്ചു എന്നും മററുമുള്ള പ്രസിദ്ധമായ പുരാണകഥയാണു് ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടിൽ പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്.

''അമരപതിവന്ദിതനാകുമെൻെറ
പെരിയനദീവാസനാം ഭൂതനാഥൻ
ദുരിതമകററീടുവാൻ പാദപത്മേ
പരിചിനൊടു ഞാനിതാ കൈതൊഴുന്നേൻ''

എന്ന വന്ദനത്തിൽനിന്നു കവിയുടെ ഇഷ്ടദേവത പെരിയാററിൻെറ തീരത്തിൽ പ്രതിഷ്ഠിതനായ ശാസ്താവാണെന്നു തെളിയുന്നു. ആ ക്ഷേത്രം എവിടെയാണെന്നു് അറിവില്ല.

[കാക്കാത്തി(കുറത്തി)പ്പാട്ടുപോലെ]

''മാധവ ഗോവിന്ദ പാഹി വാസുദേവ ശൗരേ
ഭീതിനാശന മുകുന്ദ കൈവണങ്ങീടുന്നേൻ.
കാലനാകുമെന്നെപ്പരിപാലനം ചെയ്യേണം
നീലനേത്ര നീയൊഴിഞ്ഞൊരാശ്രയം മററില്ല.
മത്ത്യനായ കീത്തിമാനോടേററു ഞാനുമിപ്പോഠം
കീത്തിഹീനനായിവന്നു കഷ്ടമെന്തു ചെയ്‌വൂ?
സൃഷ്ടിരക്ഷാസംഹാരത്തിന്നാദിമൂലമാകും
ഇഷ്ടനാം വിരാംപുരുഷനല്ലയോ നീ നാഥാ?
കാലനറിയാതെ വന്നു ബാലമൂതിപോലും
കാലകാലനും നിനച്ചാലാവതല്ലെന്നായി.
നിൻതിരുവുള്ളത്തിലെന്തോന്നിപ്രകാരം തോന്നി-
ച്ചന്തമേറും ചക്രം ഭൂമിപാലനു കൊടുത്തു?''

3 **ദക്ഷയാഗം** (പതിനെട്ടുവൃത്തം):—

''സാരസലോചനമാരേ! വരിൻ പാരാതെ പോക നാം തോഴിമാരേ!
ആരാമസീമനി ചെന്നു നമുക്കോരാതെ പൂക്കളിറുത്തിടേണം.
എന്തിനു പൂക്കളിറുത്തിടുന്നു? ചെന്താമരാക്ഷി അണിഞ്ഞിടുവാൻ.
എന്തിനു നാമിന്നണിഞ്ഞിടുന്നു? ബന്ധുരരൂപിണി പോയിടുവാൻ.
എങ്ങു നാം പോകുന്നു തോഴിമാരേ? ചങ്ങാതി ദക്ഷൻെറ മന്ദിരത്തിൽ.
അങ്ങു വിശേഷങ്ങളെന്തു തോഴി? മംഗലമായൊരു യാഗമുണ്ടു്.

എന്നാൽ നമുക്ക ഗമിക്ക വേണം കന്ദബാണാരിയാം ദേവൻതന്നെ
സുന്ദരിയാകും സതിയുമായി ഒന്നിച്ചു കണ്ടു രസിച്ചുപോരാം!
അന്തകവൈരി വരികയില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നു പറക സഖി!
അന്ധനാം ദക്ഷൻ ക്ഷണിക്കായ്കയാൽ.''

4 പാർവ്വതീസ്വയംവരം (എട്ടുവൃത്തം):—രണ്ടും മൂന്നും അക്കങ്ങളായി ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള പാട്ടുകൾക്കുള്ള ഗുണംപോലും ഈ കൃതിക്കില്ല.

''ഗീർവ്വാണസുന്ദരിമാരും വിധിയോടേ പാർവ്വതിയെ നീരാടിച്ചു
കാർകുന്തൽ ചീകിത്തിരുകിയതിൽ നല്ല പുതുമലർ പൂക്കളും ചാർത്തി
കസ്തൂരികൊണ്ടു തിലകം ധരിപ്പിച്ചിട്ടഞ്ജനം കണ്ണിലെഴുതി
ശോഭയേറീടുന്നോരാഭരണങ്ങളും ഭംഗിയോടേയണിയിച്ചു
മട്ടോലുംവാണിയെപ്പെട്ടെന്നു കോമളപ്പട്ടുഞൊറിഞ്ഞുടുപ്പിച്ചു.
അന്തണന്മാർക്കേററം ദാനങ്ങളും ചെയ്തു സന്തോഷം പൂണ്ടചലേശൻ
വാരസ്ത്രീകളുടെ വായ്ക്കുരവയോടും വാദ്യഘോഷത്തോടുംകൂടെ
അക്ഷതപാത്രം ധരിച്ചവരുമംബുജാക്ഷിയെയുമെതിരേററ
മാധവനോടും വിരിഞ്ചനോടുംകൂടെ മാരാരിതാനെഴുന്നള്ളി
അംഗജവൈരിതാൻ ചെന്നങ്ങു നീരാടിബ്ഭംഗിയോടേ തുകിൽ ചാർത്തി
കാലാരിതൻ പാദക്ഷാളനവുംചെയ്തു ശൈലേശ്വരൻ മോദത്തോടേ
വേദിയിൽ വന്നിറങ്ങീടുന്നു; വേദിയിലാദിദേവനെഴുന്നള്ളി.
പാലാഴിമങ്കതാൻ ശൈലേന്ദ്രപുത്രിയെച്ചേല ഞൊറിഞ്ഞുടുപ്പിച്ചു.''

ഓരോ വൃത്തവും അവസാനിക്കുമ്പോൾ കവി ''പൊന്മയമായൊരു ദേവിതൻ പാദങ്ങൾ ഭക്തിയോടേ കൈതൊഴുന്നേൻ'' എന്നും മററും ശ്രീ പാർവ്വതിയെ വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്.

5 സുബ്രഹ്മണ്യോൽപത്തി:—കാമദഹനം, പാർവ്വതീസ്വയംവരം, സുബ്രഹ്മണ്യോൽപത്തി എന്നീ കഥകൾ ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ആകെ പതിനൊന്നു വൃത്തങ്ങളുണ്ടു്. ''കവിത മുഴുവനില്ല'' എന്നൊരു കുറിപ്പു ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ടു് ഉപരികഥകളിൽ ചിലതും കവി സ്പർശിച്ചിരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കാം.

''ചാരുതരേ ഹരിഗീതനികേതനേ
സാരത പൂണ്ടു മരുവും നാഥൻ
കാർത്തികേയൻ കരുണാനിധിയെന്നുടെ-
യാർത്തി കളഞ്ഞു പാലിച്ചിടേണം''

എന്നൊരു വന്ദനം പ്രഥമവൃത്തത്തിൽ കാണുന്നതിൽനിന്നു കവി അരിപ്പാട്ടുകാരനും പക്ഷേ അവിടത്തെ വാരിയന്മാരിൽ ഒരാളുമാണെന്നു സങ്കല്പിക്കാം. കവിതയ്ക്കു ഗുണം പോരാ. ആവശ്യമില്ലാതെ പല സംസ്കൃത പദങ്ങളും പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നു.

"പ്രാലേയശൈലകുമാരി—തത്ര ബാലേന്ദുചൂഡനെക്കണ്ടു
ശ്രീമഹാദേവന്റെ വാചാ—ഗൗരിക്കാമയമെല്ലാമകന്നു.
ഇംഗിതവുമങ്ങറിഞ്ഞു—ജവാൽ മംഗലഗാത്രി പറഞ്ഞു.
ഇച്ഛാലാഭായ്മിദാനീ—മെല്ലാമച്ഛനെബ്ബോധിപ്പിയ്ക്കേണം.
എന്നതു കേട്ടു ഗിരീശ—നങ്ങുനിന്നു പിരിഞ്ഞു കഥഞ്ചിൽ.
സപ്തർഷിമാരെ സ്മരിച്ചു—ദേവനപ്പോഠം വരുത്തിയവരെ.
കല്യാണകാര്യം ഹിമാദ്രൗ—തദാ ചൊല്ലുവാൻ കല്പിച്ചയച്ചു."

6 കാളീചരിതം (എട്ടുവൃത്തം):— കാളീചരിതവും പത്താം ശതകത്തിൽ ആവിർഭവിച്ച ഒരു ഗാനമായിരിയ്ക്കാം. കവിയ്ക്കു പറയത്തക്ക വ്യുൽപത്തിയോ കവിതയ്ക്കു ഗണ്യമായ ആസ്വാദ്യതയോ ഇല്ല. ഭദ്രോൽപത്തിയും ദാരുകവധവുമാണ് പ്രതിപാദ്യം. അതു സാമാന്യം വിസ്തരിച്ചു വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ആളീജനങ്ങാംക പാടിക്കളിപ്പാനായ്ക്കാളീചരിതത്തെച്ചൊല്ലിടേണം." എന്നാണ് കവി തത്തയോട് അപേക്ഷിയ്ക്കുന്നതു്.

"ഘോരമായുള്ള തപം കണ്ടനേരത്തു
ലോകേശൻതന്റെ മനം തെളിഞ്ഞു.
ലോകങ്ങളൊക്കെദ്ദഹിക്കുന്നതിൻമുൻപേ
കാലേ വരത്തെക്കൊടുപ്പതിന്നായ്
രൂക്ഷതയോടേ തപസ്സിനെച്ചെയ്യുന്ന
രാക്ഷസിമാരുടെ മുന്നിൽച്ചെന്നു്
വേണ്ടും വരത്തെത്തരുന്നുണ്ടു ഞാനിന്നു
വേണ്ടാ തപമെന്നരുളിച്ചെയ്തു.
അക്ഷണത്തിങ്കൽനിന്നക്ഷി തുറന്നവ—
രീക്ഷണം ചെയ്തൊരു നേരത്തിങ്കൽ
സാക്ഷാജ്ജഗന്നാഥനായ വിരിഞ്ചനെ
പ്രത്യക്ഷഭൂതനായ്ക്കണ്ടനേരം
മോദം കലന്നവർ താണുതൊഴുതുകൊ—
ണ്ടേവമുണർത്തിച്ചു ഭക്തിയോടേ."

7 അജാമിളമോക്ഷം (നാലുവൃത്തം):—അജാമിളമോക്ഷം ഒരു നല്ല തിരുവാതിരപ്പാട്ടാണ്. നാലു വൃത്തങ്ങളേ അടങ്ങീട്ടുള്ളു.

"വാർദ്ധക്യവും വന്നകംപുക്കു വിപ്രന—
ങ്ങാസ്ഥ കുറഞ്ഞു സകലത്തിന്നും,
ദേഹം മെലിഞ്ഞു ജരാനരയും പൂണ്ടു
മോഹം വളർന്നു കരയുമായി,
താനേയെഴുന്നേററിരിപ്പാനരുതാഞ്ഞു
സ്നാനാശനങ്ങളുമില്ലാതായി.

നന്ദനന്മാരും കരഞ്ഞുതുടങ്ങിനാ–
രെന്നല്ല പത്നിയുമവ്വണ്ണമേ.
ശ്വാസത്തിനേററം പകച്ചു തുടങ്ങീതു
നാസിക തപ്പിത്തുടങ്ങി വിപ്രൻ.''

ഇതു് ആസന്നമൃത്യുവായ അജാമിളന്റെ വർണ്ണനമാണു്. വിഷ്ണുദൂതന്മാർ നാരായണമാഹാത്മ്യത്തെപ്പററി യമനെ ഇങ്ങനെ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു.

''ഇമ്മഹീതലമൊക്കെദ്ദഹിപ്പതി–
ന്നെന്മണിപ്രായം പോരയോ പാവകൻ?
ദണ്ഡപാണേ! ധരിയ്ക്ക നീയിന്നിയും
ദണ്ഡംപൂക്കു വലഞ്ഞു കിടക്കുന്ന
വ്യാധിതാനൊരു കുന്നിക്കുരുവോളം
പോരുമൗഷധം തിന്നാലകന്നുപോം.
എന്നതുപോലെ തൻതിരുനാമങ്ങൾ;
നിന്നോടേറെപ്പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.''

8 അമൃതമഥനം (പതിന്നാലുവൃത്തം):—ഇതു് ഇതേപേരിലുള്ള മച്ചാട്ടിളയതിന്റെ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടിൽനിന്നു ഭിന്നമാകുന്നു. ഈ കൈകൊട്ടിക്കളിപ്പാട്ടു് പത്താം ശതകം ഒടുവിൽ രചിക്കപ്പെട്ടതാണു്. ''ഓടും മൃഗങ്ങളെ'', ''കല്യാണീ കളവാണീ'' മുതലായ മട്ടുകൾ അനുകരിക്കണമെന്നു കവി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതിൽനിന്നു മച്ചാട്ടിളയതിന്റെ കാലത്തിനുപിന്നീടാണു് ഇതിന്റെ നിർമ്മിതി എന്നു വ്യക്തമാകുന്നു. കവി ''ആരണവൃന്ദത്തെ'' വന്ദിക്കുന്നുണ്ടു്.

(ഓടും മൃഗങ്ങൾപോലെ)

''വാരിധികന്യകാവല്ലഭനും പിന്നെ
നാരിയുടെ വേഷം കൈവെടിഞ്ഞു്
പാരം തെളിഞ്ഞുള്ള ദേവകളും സുധാ–
പാരണചെയ്വാൻ തുടങ്ങുന്നേരം
സ്വർഭാനുവായുള്ള ദാനവവീരനും
നിർഭയം ദേവസഭാന്തരേ പോയ്
അത്ഭുതമായകൊണ്ടാരുമറിയാതെ
വിഭ്രമത്തോടമൃതാസ്വാദിച്ചു.
തന്നുടെ കണ്ണുകൊണ്ടു കണ്ടതു പിന്നെയും
മന്നവന്മാർ ചെന്നു ചൊല്ലുമ്പോലെ
ചന്ദ്രദിവാകരന്മാരതു കണ്ടുടൻ
ചന്ദ്രാക്കലോചനനോടു ചൊല്ലി.
ഇന്ദ്രാരികൈതവം കണ്ടു മുകുന്ദനും
സാന്ദ്രമോദത്തോടയച്ചു ചക്രം.

അല്‌ഗളഗതമായോരമൃതത്താൽ
നിഷ്പ്രതജീവനായില്ലസുരൻ.''

പതിന്നാലാം വൃത്തംകൊണ്ടു കഥയുടെ ഉത്തരഭാഗമായ വിഷ്ണുമായാവിഭ്രമം അവസാനിക്കുന്നതായി കാണുന്നില്ല.

''പന്തൊക്കും കൊങ്കകൾ തുള്ളുന്നേരം ചെന്താർശരൻകൂടെത്തുള്ളിടുന്നു.
മഞ്ജരീപുഞ്ചിരി തൂകിക്കൊണ്ടു മഞ്ജുലതാനവസുന്ദരിമാർ
വണ്ടുകൾനാദമാം പാട്ടുകളും കൊണ്ടാടിക്കൊണ്ടവർ പാടിക്കൊണ്ടു
മന്ദസമീരണൻ ചൊല്ലുയാലേ വന്നവർ കൂടിക്കളിച്ചിടുന്നു.''

എന്ന വരികളിൽ അവസാനിക്കുന്ന ഒരു മാതൃകയേ എനിക്കു കാണ്മാനിടവന്നിട്ടുള്ളു.

9 **അമൃതമഥനം** (മററൊന്നു്):—ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടിലെ ആദ്യത്തെ പതിമ്മൂന്നു വൃത്തങ്ങൾമാത്രമേ ലഭിച്ചിട്ടുള്ളു. രാഹുവാരെന്നു് ആദിത്യചന്ദ്രന്മാർ സ്ത്രീരൂപിണിയായി അമൃതം വിളമ്പുന്ന മഹാവിഷ്ണുവിനെ അറിയിക്കുന്നതുവരെയുള്ള ഇതിവൃത്താംശമാണു് ഈ ഭാഗത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്.

''അന്നേരമൻപോടു കാണായി പാല്ക്കടൽതന്നുള്ളിൽനിന്നു വേഗാൽ—
മങ്ക മഹാലക്ഷ്മി പങ്കജപ്പൂവതി—ലങ്കിതശോഭയോടേ. [മലർ—
രണ്ടു ഭാഗത്തും കരിവരൻപോടു തുമ്പിക്കരങ്ങൾകൊണ്ടു—നല്ല
തങ്കക്കലശങ്ങൾകൊണ്ടഭിഷേകവും മങ്കയ്ക്കു ചെയ്തു മോദാൽ.
അഷ്ടമംഗല്യം കരാഗ്രേ ധരിച്ചുടൻ മട്ടോലുംവാണിമാരും—ഭയാൽ
പക്ഷീന്ദ്രവാഹനൻതന്റെ ഗളമതിൽ ലക്ഷ്മിയും മാലയിട്ടാൾ.
ശ്രീമഹാദേവനും ബ്രഹ്മനും ശുക്രനും ശ്രീനാരദാദികളു—മപ്പോൾ
ശ്രീപതിതന്നെ വണങ്ങി സ്തുതിചെയ്തു ശ്രീപാദഭക്തിയോടേ.''

10 **ലക്ഷ്മീസ്വയംവരം** (മൂന്നുവൃത്തം):—ഇതു് അമൃതമഥനത്തേയും ലക്ഷ്മീസ്വയംവരത്തേയുംപററി സംക്ഷിപ്തമായി പ്രതിപാദിക്കുന്ന ഒരു കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടാണു്. പത്താം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചിരിക്കാം.

''ലക്ഷ്മീഭഗവതിതാനും—തത്ര ലളിതവിലാസങ്ങളോടേ
തൽക്ഷണം കാണമാറായി—നല്ല കളമൊഴിമാരുമനേകം.
കല്പകമാലയും കയ്യിൽ—മെല്ലെ കനിവോടെടുത്തുകൊണ്ടപ്പോൾ
വല്ലഭനായി വരിപ്പാ—നിന്നു വരഗുണമുള്ള പുമാനെ
കണ്ടറിഞ്ഞീടുക ബാലേ—യെന്നു കനിവൊടു തോഴിമാർ ചൊല്ലി.
അണ്ടർകുലത്തിന്നധീശ—നിവനരികേ മേവുന്നു മഹേന്ദ്രൻ.
ഇന്ദ്രനെച്ചെന്നു വരിച്ചീ—ടുക ഇവനതിസുന്ദരനല്ലോ.
അഗ്രേ മഹാബലി വീര—നിവനസുരകുലത്തിന്നധീശൻ.

വ്യഗ്രം വെടിഞ്ഞു വരിച്ചീ–ടുക വിരവൊടു പാലാഴിമാതേ.
നാലു മുഖമെഴും ബ്രഹ്മാ–വിവൻ നലമൊടു വാണരുളുന്നു.
കാലം കളയാതെ വേണ്ട–ന്നോരെക്കളമൊഴി! മാലയിട്ടാലും.
ചന്ദ്രക്കലാധരനീശൻ–നല്ല ചതുരൻ മനോജ്ഞശരീരൻ.
ഇന്നിവരിൽക്കൊതിയുണ്ടെ–ന്നാകിലൊരുവനെച്ചെന്നു വരിയ്ക്ക.
പന്നഗതല്പേ വസിയ്ക്കു–ന്നൊരു പരമപുമാനിവനല്ലോ.
വാർമുകിൽവേണി! മനോജ്ഞേ!–ചെന്നു വരണംചെയ്തീടുക ബാലേ.
ആയതു കേട്ടോരു നേരം–ലക്ഷ്മീയനുരാഗകൗതുകത്തോടേ
പാണിയിൽ മാലയുമേന്തി–ച്ചെന്നു പരമപുമാനുടെ മുമ്പിൽ
വിശ്വൈകനാഥന്റെ കണ്ഠം–തന്നിൽ വിരവൊടു മാലയുമിട്ടു.''

11 രഘുസംഭവം (പന്തണ്ടുവൃത്തം):—ഈ തിരുവാതിരപ്പാട്ടിന്റെ കർത്താവു് ആരെന്നറിയുന്നില്ല. ദാമോദരൻ എന്നൊരു ഗുരുവിനേയും, ''ശ്രീരത്നമൃത്തിക''യിൽ അതായതു തൃക്കൽമണ്ണിൽ വസിയ്ക്കുന്ന മറ്റൊരു ഗുരുവിനേയും, പൂവരണിയിൽ ശിവനേയും, അമ്പാറ ശാസ്താവിനേയും, വേങ്ങയില്ലത്തിൽ ദേവിയേയും വന്ദിയ്ക്കുന്നു. ദിലീപന്റെ നന്ദിനീപരിചര്യയും, രഘുവിന്റെ ജനനവുമാണു് ഇതിവൃത്തം.

12 അഹല്യാമോക്ഷം (ഏഴുവൃത്തം):—മനോഹരമായ ഒരു കൃതിയാണു് ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടു്. ചില ഭാഗങ്ങൾ സഭ്യതാസീമയെ ഉല്ലംഘിയ്ക്കുന്നു. ദേവേന്ദ്രൻ അഹല്യാസമാഗമം കഴിഞ്ഞു തിരിയെ സ്വർല്ലോകത്തേയ്ക്കു പോകുന്നതുവരെയുള്ള കഥമാത്രമേ ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളു.

''മഞ്ജുളഭാഷിണിതന്നുടെ വാക്കുകളിങ്ങനെ കേട്ടനേരം–ഏറി
പൊങ്ങിന വേദനപൂണ്ടു മഹേന്ദ്രനും (മങ്ങി) മുഖാംബുജമപ്പോൾ....
നന്മൊഴിമാർകുലമാലികേ ബാലികേയെന്മൊഴി കേട്ടുകൊൾക–ഏറി
മന്മഥപീഡ സഹിയാഞ്ഞു നിന്നൊടു ചൊന്നൊരു കാര്യമിപ്പോൾ
സമ്മതമായിവരേണമതിന്നൊരു കല്മഷശങ്ക വേണ്ടാ–ഭുവി
കർമ്മഫലത്തിന്നധിപതി ഞാനെന്നു നന്മയിലോർത്തുകൊൾക....
സന്ദേഹമൊട്ടും മനസ്സിലിനിവേണ്ട വന്നാലുമെന്നരികി–ലിഹ
മന്ദേഹനാക്കിയയക്കരുതെന്നെ നീ മഞ്ജുളഗാത്രി ബാലേ!....
കാലവിളംബമിനിയരുതൊട്ടുമേ കാലിണ കൈതൊഴുന്നേൻ–പരി
പാലനം ചെയ്യണമെന്നെ മടിയാതെ നീലസരോജനേത്രേ!....
എല്ലാജ്ജനങ്ങൾക്കും നല്ലതു നല്കുന്ന വില്ലാളിവീരൻ ഭവാ–നിന്നു
ചൊല്ലുന്ന വാക്കുകൾ കേൾക്കാത്തവർക്കുണ്ടോ നല്ലതു വന്നീടുന്നു?
എന്നതുകൊണ്ടിനി വൈകാതെ വാഞ്ഛിതം നന്നായിസ്സാധിച്ചാലും–നമു–
ക്കൊന്നിനുമില്ല വിരോധം ഭവാനായിത്തന്നു ഞാനെന്റെ ദേഹം.

എന്നു പറഞ്ഞുടൻ കൺമുനകൊണ്ടവൾ തന്നുടെ ചാരുമുഖം—പാരം
പിന്നെയും പിന്നെയും നോക്കിക്കടാക്ഷിച്ചു നിന്നോരുനേരത്തിങ്കൽ
ഉല്ലാസമോടങ്ങടുത്തു പുരന്ദരൻ നല്ലാരിൽമൗലിതൻെറ—കര—
പല്ലവം മെല്ലെപ്പിടിച്ചു തലോടിനാൻ തെല്ലും മടിച്ചിടാതെ.''

13 ഖരവധം (പതിനൊന്നുവൃത്തം):—

''എങ്കിലോ പണ്ടു രഘുപതി തന്നുടെ
തമ്പിയും സീതയും താനുമായി
പഞ്ചവടിയിലൊരാശ്രമം തീർത്തതി—
ലഞ്ചാതെ വാഴുന്ന കാലത്തിങ്കൽ
രൂക്ഷതയേറുന്ന രാക്ഷസനാരിയാം
ശൂർപ്പണഖയെന്നു പേരവൾക്കു്.
ഊക്കു സഹിയാഞ്ഞു പാഞ്ഞവൾ ദിക്കുക—
ളാക്രമംചെയ്തു നടക്കുംകാലം
പഞ്ചവടിയിൽക്കടന്നു വിരവോടേ
സഞ്ചരിക്കേണമെന്നോർത്തോരുനാൾ.''

എന്നിങ്ങനെ തുടരുന്ന ഈ കവിത മോശംതന്നെയെങ്കിലും ശൂർപ്പണഖയുടെ വിലാപം സാമാന്യം ഭംഗിയായി വർണ്ണിയ്ക്കപ്പെട്ടുകാണുന്നു.

''എട്ടു ദിക്കൊക്കെയും പൊട്ടിയലറുമാറട്ടഹാസം തുടങ്ങി—ച്ചെന്നു
പെട്ടെന്നു ഭൂമിയിലൊക്കെ നടക്കുമ്പോൾ കൊട്ടിപ്പിടഞ്ഞുവീണും
മുഷ്ടികൾകൊണ്ടു തൻമാറത്തിടിച്ചിട്ടുമൊട്ടൊട്ടു വീണുരുണ്ടും—പിന്നെ—
ദ്ദംഷ്ട്ര കടിച്ചിട്ടുമട്ടാത*മിട്ടിട്ടുമൊട്ടൊട്ടെഴുന്നേററിട്ടും
ദൃഷ്ടികലങ്ങിത്തുറിച്ചുമിഴിച്ചിട്ടും പെട്ടെന്നു ബോധംകെട്ടും—മേലിൽ
ചോരയുണങ്ങിത്തടിച്ചോരു പൊററങ്ങളാരോന്നു നുള്ളിത്തിന്നും''

14 ധ്രുവചരിതം (എട്ടുവൃത്തം):—

''കേരളഭൂമിക്കൊരാഭരണമായ
കേരളാദിത്യപുരാധിപനാം
നാളീകനാഭൻെറ കേളീവിശേഷങ്ങ—
ളാളിമാരേ നിങ്ങൾ കേട്ടുകൊൾവിൻ.''

എന്ന പീഠികയോടുകൂടി കവി തൻെറ ഗാനം ആരംഭിക്കുന്നു.

''എത്രയും സുഭഗൻ ഞാനെന്നുള്ള ഭാവം—കണ്ടാൽ
ചിത്രം ചിത്രമെന്നല്ലാതെ ചൊല്ലിടാമോ!
തന്നെത്താനറിഞ്ഞീടാത്ത തനുഭംഗിമാ—രോടു—
മൊന്നിച്ചു വാഴുന്നതെങ്ങനെ വല്ലഭന്മാർ?

---

* അട്ടാതം=അട്ടഹാസം.

പിട്ടല്ലിതിൽക്കാളമലംകരിച്ച—കണ്ടാ—
ലൊട്ടകത്തിനൊട്ടു ഭംഗിയുണ്ടാമല്ലോ.
ശീലമേവമില്ലാ നാരിമാരിലാക്കു—മൊരു
ബാലകനള്ളതുമതുപോലെതന്നെ.''

15 പൂതനാമോക്ഷം (എട്ടുവൃത്തം):—ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടിൽ ''ധരണീഭാരത്തെക്കൊണ്ടു സഹിയാഞ്ഞു ഭൂമിതാനും വിരിഞ്ചനും ശിവൻതാനും മുനിമാരും ദേവകളും'' പാലാഴിയിൽച്ചെന്നു മഹാവിഷ്ണുവിനെക്കണ്ടു് ആവലാതി പറയുന്നതുമുതല്ക്കുള്ള ദശമസ്കന്ധകഥയാണു് പ്രതിപാദ്യം. കവിത തരക്കേടില്ല. ''പൂർണ്ണത്രയീശ, പുരന്ദരപൂജിത, പൂർണ്ണചന്ദ്രാനന, പാലയ മാം'' എന്ന ഭാഗത്തിൽനിന്നു കവി തൃപ്പൂണിത്തുറയിലോ അതിനു സമീപത്തോ താമസിച്ചിരുന്ന ഒരാളാണെന്നനുമാനിയ്ക്കാം.

''അമ്പാടിതന്നിലവരൻപോടേ വാഴുംകാലം
വൻപനാം കംസൻതന്റെ വചനത്താലേ
രൂക്ഷത പെരുത്തൊരു രാക്ഷസിയാം പൂതന
സാക്ഷാൽ ജഗന്നാഥനെ ഹനിപ്പാനായി
കോമളവേഷം പൂണ്ടു പോർമുലയുഗളത്തിൽ—
ക്കാളകൂടത്തെത്തേച്ചു കനിവിനോടേ*
ഓരോരോ ദിക്കിൽച്ചെന്നു ബാലരെക്കൊന്നുകൊന്നു
പാരാതേ നടക്കുന്ന കാലത്തിങ്കൽ
നന്ദഗോപന്റെ പുരം പുക്കവരു യദൃച്ഛയാ
നന്ദകുമാരൻതന്റെയരികിൽച്ചെന്നു.
ഗോപികമാരായുള്ള നാരിമാരെല്ലാവരും
ഗോപാലൻതന്നെക്കണ്ടു വസിക്കുംനേരം
ഇന്ദിരാദേവി തന്റെ കാന്തനെക്കാണ്മതിന്നായ്
വന്നിതോ എന്നു തോന്നും ജനങ്ങൾക്കെല്ലാം.
....
കൊല്ലുവാൻ വന്നവൾക്കു കൈവല്യം നല്കീടുന്ന
കാർമുകിൽവർണ്ണനെ ഞാൻ കൈതൊഴുന്നേൻ.
പൂതനാശരീരത്തെഗ്ഗോപന്മാരൊക്കെക്കൂടി—
ക്കണ്ഡിച്ചു കൊണ്ടുപോയിട്ടുദഹനം ചെയ്തു.
മല്ലാക്ഷിമാരേ നിങ്ങളുല്ലാസത്തോടേ നല്ല
മല്ലാരികഥ പാടിക്കളിച്ചുകൊൾവിൻ.
മോഹങ്ങൾ സാധിപ്പാനും പാപങ്ങൾ നശിപ്പാനു—
മിത്ര നന്നായിട്ടൊരു കഥകളില്ല.
ഇന്നിനി നേരം പോരാ സൽക്കഥയുരചെയ്യാൻ
നാളെ ഞാൻ വന്നീടുവൻ പൊളിയല്ലേതും.

*കനിവു്—ഭംഗി.

ഇത്തരമുരചെയ്തു തത്തയും പോയശേഷം
മത്തകാശിനിമാരും സുഖിച്ചവാണു.''

16 കാളിയമർദ്ദനം (ഇരുപത്തിമൂന്നുവൃത്തം):—കാളിയമർദ്ദനം കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടു സാമാന്യം നല്ല ഒരു കൃതിയാണ്. കവി ശ്രീകൃഷ്ണവിലാസത്തെ ഉപജീവിക്കുകയും കഥ വളരെ വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. കൃഷ്ണവിലാസത്തെ അനുകരിച്ചു, കാളിന്ദീനദി ഒരു സുന്ദരിയുടെ രൂപത്തിൽ ഒരു ദിവസം രാത്രി ശ്രീകൃഷ്ണനോട് ആവലാതി പറയുന്ന ഘട്ടവും മറവുണ്ട്.

''കണ്ണനുണ്ണി കളി കഴിഞ്ഞണ്ണനോടുംകൂടി–
യുണ്ണുവാനായ്ച്ചെന്നനേരമമ്മതാനും വേഗം
അണ്ണനും തമ്പിക്കും രണ്ടു കിണ്ണമതിൽപ്പാലും
വെണ്ണനെയ്യുംകൂടെയിട്ടു കൊണ്ടുവന്നു നല്കി.
ഉണ്ണികൾക്കു രണ്ടുപേക്കും രോഹിണിയന്നേരം
കിണ്ണമതു രണ്ടിലവക്കോദനങ്ങൾ നല്കി.
ഇഞ്ചിനാരങ്ങക്കറികൾ പഞ്ചസാര തേനും
ചഞ്ചലാക്ഷി രോഹിണിതാൻ പുഞ്ചിരിയോടേകി.
ഉണ്ണിരാമാ, കൃഷ്ണാ, നിങ്ങൾക്കെന്തു വേണം ചൊല്‌വിൻ.
ഉണ്ണണമെന്നാകിൽപ്പഴംകൂടെ വേണമമ്മേ!
കണ്ണനേവം പറഞ്ഞപ്പോളമ്മതാനും വേഗ–
മെണ്ണമില്ലാതോളം പഴം കൊണ്ടുവന്നു നല്കി.
കണ്ണനും കദളിയുമക്കണ്ണനു വിളമ്പി,
അണ്ണനമ്മ പൂവനും തേൻകാളിയും വിളമ്പി,
പിന്നെയങ്ങുറതയിരുമന്നവും വിളമ്പി–
യൊന്നൊഴിയാതെയങ്ങവരൊക്കെയും ഭുജിച്ചു.
ഇന്നിനി മാതാവേ! ഞങ്ങൾക്കുണ്ണണമെന്നില്ല
നന്ന നിറഞ്ഞെന്നു പറഞ്ഞുണ്ണികളുമേററം
അപ്പൊഴേ ചെന്നവരുടെ കൈ കഴുകിച്ചമ്മ.
കെല്പെഴുന്ന മണിമഞ്ചം കേറിയങ്ങുറങ്ങി.''

17 ഗോപികാവസ്ത്രാപഹരണം (ഏകവൃത്തം:)—ഇതു് ഒരു വൃത്തത്തിൽമാത്രം രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ചെറിയ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടാണ്.

''മാരബാണപീഡിതരാം ഗോപികമാർ പണ്ടു
മാരവൈരികാന്തയാകും ഗൗരിതന്റെ രൂപം
സൂരപുത്രീതീരേ നല്ല മണ്ണുകൊണ്ടുണ്ടാക്കി
ചാരുനേത്രൻ വാസുദേവൻ കാന്തനായ്വന്നീടാൻ
ഭൂരിഭക്തിയോടെല്ലാരും കിഞ്ചന ഭജിച്ചു.
നാരിമാരും ശൗരി ഹരനാരദാദിസേവ്യൻ

സാരസാക്ഷീമാരുടയ വാഞ്ഛരിതം സാധ്യിപ്പാൻ
കൈരവബാന്ധവകാന്തികാന്തമന്ദഹാസൻ
നീരജബാന്ധവസുതാരോധസി ഗമിച്ചു
നാരിമാനസമദനതാപകാരിതന്നെ''

എന്നിങ്ങനെ ആ പാട്ടു പുരോഗമിക്കുന്നു.

18 രാസക്രീഡ (ആറവൃത്തം):—ഇതു സാമാന്യം നല്ല ഒരു കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടാണ്. കവി ''ശുകപുരി വാണരുളും ഭഗവാനെ'' വന്ദിക്കുന്നുണ്ട്.

''വേണുഗാനം കേട്ടു ഗോപികമാരപ്പോ–
ളാകുലമോടുടനെല്ലാപേരും
അത്താഴമുണ്മാനിരുന്നോരു നാരിമാ–
രത്തൽപ്പെട്ടോടീ ചിലരവിടെ.
ബാലകന്മാൎക്കു മുലയും കൊടുത്തങ്ങു
താലോലം പാടിയുറക്കുന്നേരം
ഓടക്കുഴൽവിളി കേട്ടു തരുണിമാർ
ബോധം മറന്നു നടന്നാർ ചിലർ;
ഭൎത്താവിനോടു കലഹവും ഭാവിച്ചു
മെത്തമേൽനിന്നങ്ങിറങ്ങി വേഗാൽ
മറേറ മുറിയിൽശ്ശയിക്കുന്നവളുടൻ
തെറെറന്നു പോയിതു മറെറാരുത്തി.
കാതൊന്നലങ്കരിച്ചാമോദാൽ മറേറതി–
ലേതുമേ കൂടാതൊരു തരുണി;
ഒററക്കണ്ണഞ്ജനംകൊണ്ടങ്ങെഴുതീട്ടു
മറേറതെഴുതാതെ മറെറാരുത്തി;
ഹാരാവലിയുമരയിലുടഞ്ഞാണ–
മോരാതെ മാവിലലങ്കരിച്ചാം.
നൂപുരം കൈകളിലിട്ടു തരിവള
പാദേ ധരിപ്പാൻ തുടങ്ങുന്നേരം
ആണികൂടാതൊരു നൂപുരമെന്നിട്ടു
കോണിലെറിഞ്ഞു കപിതയായി
അത്തൽ പൂണ്ടോടുമ്പോളുത്തരീയം വീണ–
തൊട്ടുമറിഞ്ഞില്ലൊരു തരുണി.
ഇങ്ങനെ ഗോപിമാരെല്ലാവരുംകൂടി
നന്ദതനൂജൻെറ സന്നിധിയിൽ
ഒട്ടൊട്ടഴിഞ്ഞ തലയിലൊരു കയ്യും
മറേറതു നീവിയഴിഞ്ഞിടത്തും

മട്ടലർബാണൻെറയാജ്ഞകൊണ്ടെല്ലാരും
വട്ടത്തിൽനിന്നങ്ങുഴലുന്നേരം
പുഞ്ചിരി തൂകീട്ടു വഞ്ചനമാനുഷൻ
ചഞ്ചലാക്ഷിമാരോടേവം ചൊന്നാൻ.''

രാസക്രീഡാസംക്ഷേപം എന്നു നാലുവൃത്തത്തിൽ മററൊരു തിരുവാതിരപ്പാട്ടും കാണ്മാനുണ്ട്. അതിലും ''ശുകപുരേ വാണരുളും ഭഗവാനെ'' സ്മരിച്ചിരിക്കുന്നു.

19 ശംബരകഥ (ഏകവൃത്തം):—ഇതും ഒരു ചെറിയ കൃതിയാണ്. മുഴുവൻ കിട്ടീട്ടില്ല.

''ഗർഭം തികഞ്ഞാശു രുക്മിണീദേവിയു–
മർഭകൻതന്നെയും പെററാളപ്പോൾ.
ചമ്മരനെന്നൊരു ദാനവനന്നേരം
വന്നു പതുക്കവേ മായയാലേ
ചോരക്കിടാവിനെ വാരിപ്പിടിച്ചങ്ങു
വാരിധിതന്നിലെറിഞ്ഞു മൂഢൻ.
ആരുമറിഞ്ഞതില്ല ബാലൻ പിറന്നതും
ചോരണംചെയ്തതുമെന്നേ വേണ്ടു.
വത്സൻ സമുദ്രത്തിൽച്ചെന്നങ്ങു വീണപ്പോൾ
മത്സ്യം വിഴുങ്ങി നടന്നു വേഗാൽ.
മുക്കോർ വല വീശി നില്ക്കുന്നനേരത്തു
ചിക്കെന്നു മത്സ്യം വലയിൽപ്പുക്കു.
മുക്കോരതുനേരം മത്സ്യത്തടിയനെ
തൃക്കാഴ്ചയായ്‌വെച്ചു ചമ്മരനു്.
മത്സ്യത്തെ മെല്ലവേ കീറുന്നനേരത്തു
വത്സനെക്കണ്ടവൻ വിസ്മയിച്ചു.''

തന്നോടു ശൃങ്ഗാരപ്രകടനം ചെയ്യുന്ന തൻെറ വളർത്തമ്മയായ മായാവതിയോടു പ്രദ്യുമ്നൻ

''ഇന്നു നിനക്കെന്തു സമ്മോഹനമായ
ദുർമ്മാർഗ്ഗമോരോന്നു തോന്നീടുന്നു?
മററുള്ള മാതാക്കൾ പെററുള്ള മക്കളിൽ
മുററുമിഗ്ഗോഷ്ഠികൾ കാട്ടുന്നുണ്ടോ?
വാരാങ്ഗനേ, നിൻെറ ചാരത്തിരിക്കാതെ
ദൂരത്തു പോകുന്നു ഞാനുമിപ്പോൾ''

എന്നു പറയുന്ന വാക്യംവരെമാത്രമേ ഈ പാട്ടു കാണ്മാനുള്ളു.

20 കുചേലവൃത്തം (എട്ടുവൃത്തം):—ഈ കൈകൊട്ടി സമഗ്രമായി കിട്ടീട്ടില്ല. ''ഇങ്ങിനെ വന്നതിൻകാരണമെല്ലാമെങ്ങിനെയെ

ന്നതു ചൊല്ലുക കാന്തേ?'' എന്നു കുചേലൻ ലക്ഷ്മീദേവിയെപ്പോലെ തൻെറ സമീപത്തു ചെന്നുചേൎന്ന പത്നിയോടു പറയുന്ന ഭാഗംവരെയേ കണ്ടിട്ടുള്ളു. കവി ശ്രീകൃഷ്ണചരിതം മണിപ്രവാളം പന്ത്രണ്ടാം സൎഗ്ഗത്തെ അനുകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

''അയ്യോയെൻവല്ലഭനെന്നുടെ സങ്കടം
മെയ്യോടേ കേട്ടാലുമെൻകണവാ!
ഊണു കഴിയ്ക്കാതെയാറു ദിനമായി
പ്രാണൻ ഗമിപ്പാനടുത്തുവല്ലോ.
ബാലകന്മാരൊക്കെ ലീലകൾ കൈവിട്ടു
ചാലേ തളൎന്നു കിടന്നിടുന്നു.
ഇല്ലങ്ങളിൽബ്ഭിക്ഷ തെണ്ടി നടന്നാലു-
മില്ലെന്നു ചൊല്ലും ജനങ്ങളേവം.
വല്ലാതെന്നാകിലും ചെന്നാലൊരു പിടി
നെല്ലുമാത്രംപോലും കിട്ടാതായി.
ചീരവ ഭുജിച്ചിടാമെന്നു നിരൂപിച്ചാൽ-
ച്ചീരകൾ താലികൾ പാണ്ടേയില്ല.
മാനസംതന്നിൽസ്സുഖമില്ലൊരിക്കലും
ഞാനെന്തു ചെയ്യേണ്ടു ജീവനാഥ?
കണ്ണുമടച്ചു ജപിച്ചങ്ങിരുന്നാകി-
ലുണ്ണികളെങ്ങനെയുണ്ണുന്നതും?
ശിഗ്രുവിൻപല്ലവം വച്ചുചമച്ചുദ്ര
ഭദ്രമായ് ഭക്ഷണം ചെയ്യുന്നതും
എത്ര നാളിങ്ങനെ വേണമെന്നുള്ളതു
കൃത്യമതുണ്ടോ എൻപൃഥ്വീദേവ?''

21 സന്താനഗോപാലം (പതിമ്മൂന്നുവൃത്തം):—ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടു സാമാന്യം നന്നായിട്ടുണ്ടു്. കവി പൂന്താനത്തെയാണു് ശരണീകരിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

''എന്നരുളിച്ചെയ്തു കൃഷ്ണൻ പാൎത്ഥനോടു-കൂടി
മന്ദേതരം സ്യന്ദനത്തിലേറിപ്പോയി.
വായുവേഗം ജയിച്ചോരു തേരുമപ്പോൾ-വേഗം
വായുമാൎഗ്ഗേ പശ്ചിമാശ ചായുന്നേരം
സിന്ധുരാജന്മാരെയെല്ലാം ഹന്ത! കണ്ടു-കണ്ടു
ബന്ധുരാങ്ഗൻ കടന്നിതു ലോകാലോകം.
അൎക്കചന്ദ്രന്മാരില്ലാത്ത ദിക്കിലായി-അപ്പോ-
ളൊക്കയുമിരുട്ടായിട്ടു വന്നുകൂടി.
തേൎക്കുതിരകൾക്കുമേററമാകുലമായ്-(മന്ദം)
തെരുതെരെപ്പോകാതായ നേരം പാൎത്ഥൻ

അന്ധകാരമെന്തിതേവം വാസുദേവ!—നമ്മ—
ളെത്തു ദിക്കിലകപ്പെട്ടു ദേവദേവ?
ലോകനാഥരാംചെയ്തു നമ്മളിപ്പോൾ—(....)
ലോകാലോകം കടന്നൊരു ഭാഗത്തായി.
കൂരിരുള കളഞ്ഞിടാം ഭീതി വേണ്ടാ—പാരം
സൂരനുദിച്ചതുപോലെ കണ്ടുകൊൾക.
തച്ചക്രത്തെ സ്മരിച്ചിതു വാസുദേവ—നപ്പോ—
ളുച്ചയ്ക്കലേ രവിപോലെ വന്നുദിച്ചു.
ചക്രശോഭ കണ്ടു പാർത്ഥൻ ഭീതി പൂണ്ടു—നിന്നു
ചക്രപാണിതന്നെ നോക്കിനില്ലുന്നേരം
ചന്ദ്രകോടിപ്രഭപോലെ ദൂരെയേററം—പാരം
സാന്ദ്രമായ തേജസ്സങ്ങു കാണ്മാറായി.
സ്യന്ദനത്തിൽനിന്നിറങ്ങി കൃഷ്ണന്മാരു—മപ്പോൾ
നന്ദസൂനുവരാംചെയ്തു പാർത്ഥനോടായ്.
വിശ്വസാക്ഷിയായ സത്യം താനിരിക്ക—ന്നൊരു
നിത്യമായ ലോകമിതു കണ്ടുകൊൾക.''

22 ഭാമാസാന്ത്വനം (രണ്ടുവൃത്തം):—ശ്രീകൃഷ്ണനും രുക്മിണിയുംകൂടി ഒരു ദിവസം ചൂതുകളിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കവേ നാരദമഹർഷി അവിടെച്ചെന്നു് ഒരു പാരിജാതപുഷ്പം ശ്രീകൃഷ്ണനു കാഴ്ചവെയ്ക്കുകയും ആ പൂവു ഭഗവാൻതന്നെ രുക്മിണിയുടെ കേശപാശത്തിൽ ചൂടിക്കുകയും ചെയ്തു. ആ വാർത്ത തന്റെ ഒരു ദാസിമുഖാന്തരം സത്യഭാമ അറിഞ്ഞു വ്യസനിക്കുകയും കോപിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ശ്രീകൃഷ്ണൻ ചെന്നു ഭാമയെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. ഇതാണു് കഥ.

''ഇത്ഥമവൾ ചൊന്ന വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ
ക്രുദ്ധിച്ചെഴുന്നേററു സത്യഭാമ.
നിർണ്ണയമോ സഖി! നീ ചൊന്ന വാക്കുകൾ?
നിർണ്ണയം; കണ്ടു ഞാൻ ധന്യശീലേ!
മല്ലാരിതാൻ തന്റെ വല്ലഭതന്നുടെ
നല്ല മുടിയിലണിഞ്ഞിതോ ചൊൽ?
തെല്ലുമേ സംശയമില്ല ഞാൻ ചൊന്നതു;
നല്ല വചനങ്ങൾ വിശ്വസിക്ക.
കേശവനീവണ്ണമെന്നതു കേട്ടപ്പോൾ
ക്ലേശവും രോഷവുമുത്ഭവിച്ചു
ഭൂഷണജാലങ്ങൾ പൊട്ടിച്ചെറിഞ്ഞിതു
രോഷാൽ ചുവന്നു നയനങ്ങളും.
നല്ലൊരു പീതദുകൂലം മുലക്കച്ച—
യെല്ലാം ത്യജിച്ചു പരവശയായ്

പല്ലും കടിച്ചങ്ങു നല്ലോരു മെയ് വിറ-
ച്ചല്ലലും പൂണ്ടു നിലത്തു വീണു.
രോദനം ചെയ്കയും പെട്ടെന്നുരുൾകയും
വേദനയാമ്മാറു കണ്ടനേരം
പേടിപൂണ്ടോരോരോ ദാസീസമൂഹങ്ങ-
ളോടിത്തുടങ്ങിനാരങ്ങുമിങ്ങും.''

23 രാമാനുചരിതം:—ഈ കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടിലെ ആദ്യത്തെ എട്ടുവൃത്തങ്ങളേ കണ്ടിട്ടുള്ളു. ''അതു കേട്ടൻപൊടു ഗരുഡൻ താൻ ചെന്നു കുതുകമോടങ്ങു ചൊല്ലിനാൻ'' എന്ന വരിയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ ഒടുവിൽ കാണുന്നതു്.

''ആരു നീയെന്നുടെനേരേ വന്നോരോരോ
പൗരുഷവാക്കുകൾ (ചൊല്ലി) പോരും.
നിന്നെയും നിന്നുടെ നാഥനേയുമിന്നു
മാനസേ ഞാനുമറിയുന്നില്ല.
ലോകേശ്വരൻ കൃഷ്ണൻതന്നെയറിയാതെ
ലോകത്തിലാരുള്ള നിന്നെപ്പോലെ?
മൂഢത്വം ചൊല്ലിയതാരുമേ കേൾക്കേണ്ട;
രൂഢി ഞാനാരോടും ചൊല്ലുന്നില്ല.
പെണ്ണുങ്ങൾതന്നുടെ കൂറകളും വാരി
വെണ്ണകൾ കട്ടുണ്ടു മേവിടുന്ന
കണ്ണൻനിയോഗത്താൽ വന്ന നിന്നെക്കണ്ടു
നാണം വളരുന്നു പാരമിപ്പോൾ.
പോരുന്നതില്ല ഞാൻ വീര്യവാനെങ്കിലോ
പാരാതെ നീയെന്നെക്കൊണ്ടുപോക.
കൊണ്ടുപോവാനായ്ത്തുനിഞ്ഞോരുനേരത്തു
കൊണ്ടൊരു തല്ലിനാലല്ലൽ പൂണ്ടു
പാരം വിഷണ്ണനായ്ച്ചെന്നു മുകുന്ദൻെറ
ചാരത്തു നിന്നൊരു വാക്കുണ്ടായി.''

കവിതയ്ക്കു ഗുണമില്ല.

24 തുളസീമാഹാത്മ്യം (ആറുവൃത്തം):—ഒരിക്കൽ സത്യഭാമയുടെ ഗൃഹത്തിൽ നാരദമഹർഷി ചെന്നു വീണ വായിക്കുവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണനെ തന്നോടുകൂടി അയച്ചുതരണമെന്നു് അപേക്ഷിച്ചു. തനിക്കു ഭർത്താവിനെ പിരിഞ്ഞിരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നും ഭർത്താവിൻെറ ശരീരത്തോളം തൂങ്ങുന്ന സ്വർണ്ണം ദാനം ചെയ്യാമെന്നും ഭാമ പറഞ്ഞു. ശ്രീകൃഷ്ണനും നാരദനും അങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ അനുവദിച്ചു. രുക്മിണീദേവിയൊഴികെയുള്ള ഭഗവാൻെറ പതിനാറായിരത്തേഴ പത്നിമാരും അവരുടെ സകലഭൂഷണങ്ങളും ത്രാസിൻെറ ഒരു തട്ടിലിട്ടു മറേറത്തട്ടിൽ ഭഗവാനെ

തൂക്കിനോക്കി. ഭഗവാൻെറ ദേഹം അധികം തൂങ്ങുന്നതായിക്കണ്ടു വ്യസനിച്ച ഭാമയും മററും രുക്മിണിയെ വിവരമറിയിച്ചു. രുക്മിണി ആഭരണങ്ങളെല്ലാം നീക്കിയിട്ട് ഒരു തുളസീദളംമാത്രം അവയിരുന്ന തട്ടിൽ വയ്ക്കുകയും അപ്പോൾ ഭഗവാനും തുളസീദളവും ഒന്നുപോലെ തൂങ്ങുകയുംചെയ്തു. മഹർഷി തുളസീദളം സ്വീകരിച്ചു തൃപ്തനായി അവിടംവിട്ടു പോയി. ഈ കഥയാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്.

"എന്നരുൾചെയ്തനേരം തുലാഭാര–
മന്നു കാർമുകിൽവർണ്ണനുണ്ടായിപോൽ.
ഏഴുരണ്ടു ഭുവനം നിറഞ്ഞീടു–
മാഴിവർണ്ണനെത്തൂക്കുവാനാരുള്ളു?
ഊഴിതന്നിലഴകുള്ള ഭാമയും
പാഴിലെന്തു നിനച്ചു വൃഥാ ഫലം?
കൊണ്ടൽവർണ്ണനെത്തൂക്കിയ തട്ടത്തിൽ
കൊണ്ടു ഭാരമധികമധികമായ്.
കൊണ്ടൽവേണിമാരാഭരണങ്ങളെ–
ക്കൊണ്ടുവന്നു നിറച്ചിതു മറേറതിൽ.
കൊണ്ടൽവേണിമാർ കോപ്പുകളിട്ടിട്ടും
കൊണ്ടൽവർണ്ണനധികമായ്ത്തൂങ്ങുന്നു."

25 രാജസൂയം (പത്തുവൃത്തം):—ഈ കൈകൊട്ടിക്കളി കവിതാഗുണം പോരാ. ജരാസന്ധവധവും പാണ്ഡവദിഗ്വിജയവും മററും വർണ്ണിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും കവി ശിശുപാലവധത്തെ സ്പർശിച്ചു കാണുന്നില്ല. പ്രാസദീക്ഷ പ്രായേണ ഇല്ലെന്നുതന്നെ പറയാം. "കിളിമക"ളെക്കൊണ്ടാകുന്നു കഥ പറയിക്കുന്നത്.

"ദ്വാരകാമന്ദിരത്തിൽ ഭാര്യമാരോടുംകൂടി
സൈ്വരമായ് വസിക്കുന്ന വാസുദേവൻ
താതനും ജനനികളും ജ്യേഷ്ഠനും കാന്തമാരും
സേനയും സേനാപതിവീരന്മാരും
സേവകപ്രവരനാം സാത്യകിയോടുംകൂടി–
സ്സത്വരം പുറപ്പെട്ടാനംബുജാക്ഷൻ.
ഏറിയ ജനത്തോടുമേറിയ ഘോഷത്തോടു–
മച്യുതൻ തിരിച്ചിതു വ്യോമമാർഗ്ഗേ.
പാണ്ഡവഗൃഹമാകും ഖാണ്ഡവപ്രസ്ഥത്തിങ്കൽ–
പ്പാരാതെയെഴുന്നള്ളി ലോകനാഥൻ.
കൃഷ്ണൻതന്നരുളാലേ നിർമ്മലൻ ധർമ്മാത്മജൻ
യാഗവുമനുഷ്ഠിച്ചു ശാലപുക്ക."

26 സുഭദ്രാഹരണം (പതിന്നാലുവൃത്തം):—ഇതു് ഇരയിമ്മൻ തമ്പിയുടെ "പാതിവ്രത്യമിയലും പാർവ്വതിദേവിതന്നെ" എന്നാരംഭിക്കുന്ന

സുപ്രസിദ്ധമായ സുഭദ്രാഹരണം കൈകൊട്ടിപ്പാട്ടിൽനിന്നു ഭിന്നമാകുന്നു. കവിത അതുപോലെ രമണീയമല്ലെങ്കിലും ആകെക്കൂടി തരക്കേടില്ല. കവി മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരിയുടെ സുഭദ്രാഹരണം പ്രബന്ധത്തെ ഉപജീവിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുഭദ്രയുടെ പാണിഗ്രഹണംവരെയുള്ള കഥയേ പ്രതിപാദ്യമായിക്കാണുന്നുള്ളു. തദനന്തരമുള്ള യുദ്ധവും മററും വിട്ടിരിക്കുന്നു.

''അംഗനമാർമണിതൻെറ—ഗുണമിങ്ങനെ കേട്ടോരുനേരം
അംഗജസായകമേററു—തൻെറയംഗം മറന്നവൻ നിന്നു.
കൃഷ്ണയിലുള്ളൊരു രാഗം—പോന്നു വൃഷ്ണീശസോദരിതന്നിൽ.
പാലോലുംവാണിയെത്തന്നെ—മനതാരിലുറപ്പിച്ചു പാർത്ഥൻ
ഭദ്രയാകുന്ന സുഭദ്രാ—ലാഭമുദ്രയെത്തന്നെക്കരുതി.
യാചിക്കയെന്നതുചിത—മല്ല ശീതാംശുവംശജന്മാക്ക്.
ചോദിക്കിലല്ലാതെ കിട്ടാ—യെന്നു ലോകപ്രസിദ്ധമുണ്ടല്ലോ.
രാക്ഷസോദ്വാഹമസാദ്ധ്യം—നൂനം സാക്ഷാൽ ജഗന്നാഥനോടേ.
മട്ടലർസായകമേററു—പാരം ചുട്ടെരിയുന്നന്തരംഗം.
വേദന പോവാനുപായം—ജഗന്നാഥനെസ്സേവിച്ചാലുണ്ടാം.
ഇങ്ങിനെ ചിന്തിച്ചുറച്ചു—ഭിക്ഷുവേഷം ധരിച്ചു വിജയൻ.
ഭദ്രയിലുള്ളൊരു രാഗ—മുള്ളിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടപോലെ
വസ്ത്രങ്ങറം കാവിയിൽ മുക്കി—രക്തമാക്കിദ്ധരിച്ചു ശരീരേ.
മാരി ചൊരിയും നിശയിൽ—പാരമാകുലമാനസനായി
കോടയേററങ്ങു വിജയൻ—വടകോടരംതന്നിലിരുന്നു;
കൈടഭനാശനചിന്ത—ചെയ്തു കൈവരുവാനഭിപ്രായം.''

''മൈത്രേയമുഹൂർത്തത്തിങ്കൽ വൃത്രാരിസുതനെക്കൊണ്ടു
ചിത്രഭാനുദേവൻതന്നെസ്സാക്ഷിയായ് വച്ചു
അംഭോജസംഭവസുതൻ ജംഭാരിസഹജൻതൻെറ
സോദരിയെ പാണിഗ്രഹമാചരിപ്പിച്ചു.''

എന്ന വരികളോടുകൂടി ഈ കൈകൊട്ടി അവസാനിക്കുന്നു.

27 അക്ഷയപാത്രം (രണ്ടുവൃത്തം):—''തിരുമാനാംകുന്നിൽത്തിരുനീലകണ്ഠസുതേ തിരുവുള്ളമുണ്ടാകേണം ത്വചിരതനോ'' എന്നിങ്ങനെ ഈ കൃതി ആരംഭിക്കുന്നു. തിരുമാനാംകുന്ന് എന്നതു തിരുമാന്ധാംകുന്നുതന്നെ.

28 കിരാതം (എട്ടുവൃത്തം):—ഇതു സാമാന്യം ദീൎഘവും രചനാമധുരവുമായ ഒരു പാട്ടാണ്. പല സ്ഥലങ്ങളിലും ഈ കൃതിക്കു പ്രചാരമുള്ളതായറിവുണ്ട്. ശിവൻ പാൎവതിയോടുകൂടി അൎജ്ജുനൻെറ തപോവനത്തിലേക്കു പുറപ്പെടുന്ന ഭാഗമാണ് ചുവടെ വൎണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

''വേടനാരിയുടെ വേഷം കൂടവേ നീ ധരിക്കേണം
കാട്ടുതന്നിൽക്കളിയാടി നടക്കാമെന്നാൽ.

കന്നു വെല്ലും മുലതന്നിൽക്കന്നിമാലയണിഞ്ഞാലും
കന്നിൽമാതേ! നിനക്കേതും കുസലും വേണ്ടാ.
നീലവണ്ണം കലരുന്ന ചേലകൊണ്ടുടുത്താലും
നീലിയെന്നുള്ള പേർ പണ്ടേ നിനക്കുണ്ടല്ലോ.
കൊട്ടയും നല്ലൊരു കോലും കൊണ്ടു പിൻപേ നടന്നാലും
വേട്ടയാടുന്നതു കണ്ടു വിനോദിച്ചാലും.
ഇത്ഥമോരോന്നരുൾചെയ്തു മൃത്യുവൈരി വിരവോടേ
മത്തനാകും കിരാതൻെറ ശരീരം പൂണ്ടു.
താടിയും മോടിയും മീശക്കൊമ്പുമമ്പുമൊരു വില്ലും
പേടിയാകും കിരാതൻെറ വിഗ്രഹം കണ്ടാൽ.
നീലവസ്ത്രം കടിഭാഗേ, പീലിമാല മുടിഭാഗേ,
നാലു ഭാഗേ നിറഞ്ഞുള്ള കിരാതന്മാരും
ഗളത്തിൽച്ചങ്ങല കെട്ടി വെളുത്ത നായ്ക്കളുമായി—
ക്കളിച്ചു പർവ്വതേനിന്നങ്ങിറങ്ങി നാഥൻ''

29 കല്യാണസൗഗന്ധികം (ഏകവൃത്തം):—കല്യാണസൗഗന്ധികം ഏകവൃത്തത്തിൽ വിരചിതമായിരിക്കുന്നു.

''കല്യാണി വാവാ! കിളിമകളേ! കല്യാണസൗഗന്ധികത്തെച്ചൊല്ലാൻ.
നല്ലോരു സമ്പത്തു സംഭവിപ്പാനുള്ളോരു സാധനമല്ലോ ബാലേ!
എങ്കിലോ കേട്ടാലും മങ്കമാരേ! എങ്കൽനിന്നാശു കഥാമൃതത്തെ.''

30 കീചകവധം (രണ്ടുവൃത്തം):—ഇതിലെ കവിതയ്ക്കു പറയത്തക്ക ഗുണവും ദോഷവുമില്ല. ''വാണീവിനായകദേശികന്മാർ വാണീടേണമെൻെറ മാനസത്തിൽ'' എന്നു പ്രഥമവൃത്തം ആരംഭിക്കുന്നു. ദ്വിതീയവൃത്തം മഞ്ജരിയിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

''മാരുതനന്ദനനാരുമറിയാതെ
വാരിജലോചനയോടുംകൂടെ
നൃത്തഗൃഹത്തിങ്കൽച്ചെന്നിതു മുന്നമേ
ചിത്തേ നിറഞ്ഞോരു കോപത്തോടേ.
തത്ര ബൃഹന്നളതന്നുടെ മെത്തമേൽ
വൃത്രാരിജാഗ്രജൻതാൻ കിടന്നു.
കുഞ്ജരപോതത്തെച്ചാടിപ്പിടിപ്പാനായ്
കുഞ്ജേ പതിക്കുന്ന സിംഹിപോലെ.
ഏണമിഴിയായ കൃഷ്ണയുമന്നേരം
പ്രാണനാഥൻെറ നിയോഗത്താലേ
കാണണം കള്ളനെക്കൊല്ലുന്നതെന്നോർത്തു
തൂണും മറഞ്ഞങ്ങരികിൽ നിന്നു.........
ചെന്തീക്കനൽപോലെ കണ്ണും ചുവപ്പിച്ചു
കുന്തളം ചുററിപ്പിടിച്ചാൻ പിന്നെ.

ഏററം വലിച്ചപ്പോളെന്തിതെന്നോത്തവൻ
ചെററ വിവാദിച്ചാൻ മാനസത്തിൽ.
പല്ലവകോമളമല്ലയോ പാക്കമ്പോറം
മല്ലാക്ഷിമാരുടെ ദേഹമയ്യോ?
കല്ലിനെക്കാളും കഠിനതരമിതു–
മെല്ലാം വിധിബലമെന്നു നൂനം.
കാമിനീകേശം തലോടുന്ന നേരത്തു
കാമാഗ്നി വദ്ധിയ്ക്കുമത്രേ പാത്താൽ.
ചാമെന്നു തോന്നുന്നു കേശം പിടിച്ചപ്പോറം
രോമങ്ങറംകൊള്ളുന്നു മുള്ളുപോലെ.
പൊയ് പറഞ്ഞെന്നെച്ചതിച്ചാളിവളയ്യോ
മയ്യൽമിഴിയല്ലിതാരു പാത്താൽ?''

31 ശിവകഥ (നാല്പവൃത്തം):—ഇതിലെ കഥ വിചിത്രമാണ്. ശിവക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ശാന്തിക്കാരനായിരുന്ന ഒരു ബ്രാഹ്മണൻ പല പുണ്യകമ്മങ്ങളും ചെയ്തുവെങ്കിലും അതോടുകൂടി തൻെറ വൃത്തിയിൽ ആജ്ജിച്ച പാപംനിമിത്തം അടുത്ത ജന്മത്തിൽ പകൽ മുഴുവൻ പല്ലിയായും രാത്രി മുഴുവൻ രാജാവായും ജീവിക്കേണ്ടിവന്നു.

''ശാന്തികൊണ്ടുണ്ടായ പാതകത്താൽ ജീവിച്ചിതു നൃപൻ ഗൗളിയായി;
രാത്രിയിലീശ്വരചിന്തകൊണ്ടു ധാത്രിക്കു നാഥനായ് രാത്രിതോറം.
അക്കനുദിക്കുന്ന നേരത്തിങ്കലക്ഷിതിനാഥനും ഗൗളിയായി.
ചെന്നു ദിനേശൻ മറഞ്ഞാൽപ്പിന്നെ വന്നിടും രാജത്വമെന്നേ വേണ്ടു.
അത്ഭുതം തോന്നുമീ വാത്തകേട്ടാൽ ചില്പുമാൻതൻെറ
വിലാസമെല്ലാം.''

എന്നു കവി ഈ ഘട്ടം വണ്ണിക്കുന്നു. ഒരു രാത്രിയിൽ ആ രാജാവ് ഒരു സന്യാസിയെ കണ്ടുമുട്ടുകയും തനിക്കു കാശിക്കു പോയാൽക്കൊള്ളാമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം അദ്ദേഹത്തെ അറിയിക്കുകയും ചെയ്തു. സന്യാസി ആ ഭാരം കയ്യേററ തൻെറ ഭസ്മപാത്രത്തിൽ ഉഷഃകാലത്തു പല്ലിയെ അടയ്ക്കുകയും സന്ധ്യയാകുമ്പോറം രാജാവിനെ തുറന്നുവിടുകയും ചെയ്തുവന്നു. അങ്ങനെ നാലഞ്ചു മാസംകൊണ്ട് അവർ കാശിയിലെത്തി.

''പുണ്യപ്രദോഷസമയത്തു മോദേന
പുണ്യവാൻ ചെന്നിതു ഗംഗാതടേ.
മന്ദമിറങ്ങിക്കുളിച്ചു വിശുദ്ധനായ്
നന്നായ് വിഭൂതി ധരിപ്പതിന്നായ്
ഭസ്മക്കുടുക്ക തുറന്നോരുനേരത്തു
വിസ്മയം ഗൌളി പുറത്തു ചാടി.
ചെന്നുപിടിപ്പാനടുത്തപ്പോറംപ്പല്ലിയു–
മൊന്നു കുതിച്ചു ജലത്തിൽച്ചാടി.

കൊത്തിബ്ഭുജിച്ചപോൽ മത്സ്യമാദിയപ്പോരം
മൃത്യുഞ്ജയൻതന്റെ വൈഭവത്താൽ.
അന്നേരമത്രനിന്നുണ്ടായ തേജസ്സ്
ചാലേ ലയിച്ചിതു കാശിതന്നിൽ.''

ഈ പാട്ടു വാസ്തവത്തിൽ യുവതികരം കൈകൊട്ടിക്കളിക്കു് ഉപയോഗിച്ചിരുന്നിരിക്കുവാൻ ഇടയില്ല. ശിവക്ഷേത്രങ്ങളിൽ ശാന്തി കഴിക്കുന്നതു പാപമാണെന്നു കവി പ്രസ്തുതകഥമൂലം കാണിക്കുന്നു എന്നേ കരുതേണ്ടതുള്ളു.

32 പൂച്ചചരിതം (മുന്നുവൃത്തം):—തിരുവാതിരപ്പാട്ടുകരം ധാരാളമായി ഉത്ഭവിക്കുകയും യുവതികരം അവ പാടിക്കളിക്കുകയും ചെയ്ത പ്പോരം ഏതോ ഒരു സരസൻ അവരെ അവഹേളനം ചെയ്യുന്നതിനെന്നപോലെ ഈ ചെറിയ കൃതി രചിച്ചു. കോരിക്കുടിക്കുവാൻ പിലാവില കൊണ്ടുവരണമെന്നു് ഈച്ച പൂച്ചയോടപേക്ഷിക്കുകയും അതിലേക്കായി പൂച്ച വെളിയിൽ പോവുകയും ചെയ്തു. ഈച്ച ഉടനേ ക്ഷുത്തു സഹിക്കവഹിയാതെ കഞ്ഞിപ്പാത്രത്തിൽ ചാടി കാലന്തരിലേക്കു യാത്രയായി. പൂച്ച വന്നുനോക്കിയപ്പോരം ഈച്ച പാത്രത്തിൽ ചത്തുകിടക്കുന്നതായി കാണുകയും കഞ്ഞി മുഴുവൻ കുടിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതാണു് കഥ. ''ഒരു ചരിതം ചൊല്ലുവാൻ തുടങ്ങുന്നു ഞാൻ തരുണിജനം പാടിക്കളിച്ചീടുവാൻ'' എന്നു് ആദ്യവും ''അംഗനമാരിതു നല്ല ഭംഗിയോടേ ചൊല്ലീടേണം മംഗലം വരുവാനൊരു സംഗതിയായു് ഭവിച്ചീടും'' എന്നു് ഒടുവിലും കവി പറയുന്നു.

''ഒരു ദിവസമീച്ചയിലഗ്രജനും
പെരിയ ബലമുള്ളൊരു പൂച്ചയുമായ്
വിരവിനൊടേ കഞ്ഞി ചമച്ചീടുവാൻ
കരളിലുറച്ചാശു ജലവും കോരി
അരിയുമെടുത്താശു കഴുകിവെച്ചു
ഉരുളിയതിൽ വെള്ളമടുപ്പത്താക്കി
വിറകു നിറച്ചഗ്നിയും കത്തിച്ചുട-
നരിയുമെടുത്തിട്ടു തിളച്ചശേഷം
കറികരം ചമച്ചീടുവാൻ വേണ്ടുംവണ്ണം
മുതിര വറുത്താശു തിരഞ്ഞുവച്ചു.
ചെറിയൊരിടിച്ചക്കയരിഞ്ഞുചേർത്തു
ഇരുവരുമങ്ങാമോദത്തോടു ചൊന്നാർ.''

33 കോക്രിത്തത്തയുടെ കഥ:—കോക്രിത്തത്തയുടെ കഥയും വായിക്കാൻ രസമുണ്ടു്. കുറേ വരികളേ ഉള്ളൂ. പീഠിക കഴിഞ്ഞുള്ള ഭാഗം താഴേ പകർത്തുന്നു. അബദ്ധത്തിൽ തള്ളക്കിളി തന്റെ മകളെ കൊല്ലുന്നതാണു് വിഷയം.

“എങ്കിലോ പണ്ടൊരുനാഠം കോക്രിത്തത്തേടെ തള്ള
ഊക്കോടെ പറന്നൊരു ദിക്കിൽച്ചെന്നു്
നേരോടേ പതിനെട്ടു മണിയുള്ള പയർ കൊത്തി–
യാരുമേ കാണാതെതാൻ പറന്നുപോന്നു;
നല്ലൊരു പയർമണിയൊന്നവഠം തിന്നുനോക്കി
നല്ലതോയെന്നറിവാനന്നേരത്തു്!
തിന്നതു മറന്നുപോയ്പ്പയർമണിയെണ്ണുന്നേര–
മൊന്നു കുറവായ്ക്കണ്ടു ചിന്തിച്ചപ്പോഠം,
തിന്നതു മകളെന്നങ്ങോർത്തവഠം കോപത്തോടെ–
യന്നേരം തൻമകളെശ്ശകായിട്ടു.
മൂധേവി! മൂടിവിത്തേ! മൂശിനിയത്തി!യേറെ–
ബ്ബന്ധമെന്തിതു മുമ്പിൽത്തിന്നീടുവാൻ?
എന്നെല്ലാമുരചെയ്തു തൻമകഠംതന്നെക്കൊന്നു;
അന്നേരം തിന്നതോർത്തു കരഞ്ഞാളല്ലോ.
ഒത്തിതു കോക്രിത്തത്ത! കുരുവെന്നങ്ങവളപ്പോ–
ളാർത്തയായ്ക്കരയുമ്പോഠം കഥയും പോയി.”

ഇത്രമാത്രമുള്ള വിവരണംകൊണ്ടു് ഇത്തരത്തിലുള്ള കൃതികളുടെ ഗുണവും ദോഷവും അനുവാചകന്മാർക്കു് അറിയുവാൻ കഴിയുന്നതാണല്ലോ. സ്ത്രീകഠംക്കുവേണ്ടി രചിച്ച ഗാനങ്ങളാകയാൽ അവയിൽ ഭാഷാലാളിത്യം പ്രായേണ കാണാവുന്നതാണു്. അപൂർവം ചില കൃതികഠംക്കു മാത്രമേ കാവ്യത്വമുള്ളു.

ജോസഫ് ഫെൻ (960–1010) — ചരിത്രം:— ഹിന്ദുമതത്തിൽനിന്നു ക്രിസ്തുമതത്തിലേക്കു പരിവർത്തനം ചെയ്ത ഒരു കവിയാണു് ചെറുശ്ശേരി ചാത്തുനായർ. അദ്ദേഹം 960–ാമാണ്ടിടയ്ക്കു വടക്കേ മലയാളത്തിൽ ജനിച്ചു. മലയാളവും കുറേ സംസ്കൃതവും ഗുരുമുഖേന അഭ്യസിക്കുകയും ഇംഗ്ലീഷ് സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ടു വശമാക്കുകയും ചെയ്തിനുമേൽ സ്വദേശം വിട്ടു തിരുവനന്തരത്തേക്കു പോന്നു് അവിടെ ഒരു ചെറിയ സർക്കാരുദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. കുറേക്കാലം കഴിഞ്ഞപ്പോഠം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃത്യനിഷ്ഠാദിഗുണങ്ങഠം കണ്ടു സന്തുഷ്ടരായ അധികാരികഠം അദ്ദേഹത്തെ കോട്ടയത്തു കാര്യക്കാരായി നിയമിച്ചു. അങ്ങനെ അവിടെ താമസിക്കുന്ന കാലത്തു ജോൺ ബെയിലി 1816–ലും ജോസഫ് ഫെൻ 1818–ലും ചർച്ചുമിഷൻസഭയിലെ പാതിരിമാരായി തിരുവിതാംകൂറിൽ വന്നുചേന്നു. ബെയിലി പീലിപ്പോസിന്റെ വേദപുസ്തകതർജ്ജമ പരിഷ്കരിക്കുന്നതിലും പഴയ നിയമംകൂടി ഭാഷാന്തരീകരിക്കുന്നതിലും വ്യാപൃതനായി. ആ പ്രയത്നത്തിൽ തന്നെ സഹായിക്കുന്നതിനു മററു ചില ഹൈന്ദവപണ്ഡിതന്മാർക്കുപുറമേ ചാത്തുനായരോടും അപേക്ഷിച്ചു. ചാത്തുനായർക്കു ക്രിസ്തുമതത്തിന്റനേർക്കു് അസാമാന്യമായ പ്രതിപത്തിയുണ്ടായിരുന്നെന്നുമാത്രമല്ല അദ്ദേഹം ജോസഫ്

ഫെന്നിനെ തന്റെ ഒരാചാര്യനെപ്പോലെ ആരാധിക്കുകയും ചെയ്തു വന്നു. തൽഫലമായി കാര്യക്കാരുദ്യോഗം രാജിവെച്ച് കോഴിക്കോട്ടു പോവുകയും അവിടെച്ചെന്നു ജ്ഞാനസ്നാനമേററു തന്റെ ആചാര്യന്റെ പേർതന്നെ സ്വീകരിച്ചു ജോസഫ് ഫെന്നായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ബ്രിട്ടീഷിന്ത്യയിൽ അദ്ദേഹം ഒരു മുൻസീഫായി ഉയൎന്നു് 1010-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു കൊച്ചിക്കോട്ടയിൽ ആ പണിയിൽ ഇരിക്കവേ മരിച്ചു.

അജ്ഞാനകുഠാരം:— അജ്ഞാനകുഠാരം എന്ന ഭാഷാഗാനം മാത്രമേ ജോസഫ് ഫെന്നിന്റെ കൃതിയായി കണ്ടിട്ടുള്ളു. ഒന്നിലധികം വൃത്തങ്ങൾ ഉപയോഗിച്ചു രചിച്ചിരിക്കുന്ന ആ ഗാനം സാമാന്യം ദീർഘമാകുന്നു. ഹിന്ദുമതത്തിലെ പല ആചാരങ്ങളേയും അനുഷ്ഠാനങ്ങളേയും കൎക്കശമായ രീതിയിൽ വിമർശിക്കുക എന്നുള്ളതാണ് കവിയുടെ ഉദ്ദേശം. ബാലന്മാൎക്കുപോലും തന്റെ കവിത സുഗ്രഹമാകണമെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു.

"ബാലകർപോലും കേട്ടറിവതിനായ്
കാലവിളംബനമെന്നിയൊരല്പം—
പോലും കഠിനപദങ്ങൾ വരാതേ
ചേലൊട്ടു വെള്ളയിലുരചെയ്യുന്നേൻ"

എന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. കവി ശ്രീകൃഷ്ണനെ അധിക്ഷേപിക്കുന്നതു താഴെക്കാണുന്ന വിധത്തിലും മററുമാണ്.

"വൃഷ്ണികുലമതിൽ കൃഷ്ണൻ ജനിച്ചു;
തൃഷ്ണയോടേ മുലയുണ്ണുന്നനേരം
പൂതനയെന്നൊരു നാരിയെക്കൊന്നു;
പാതകം കംസനാം മാതുലം കൊന്നു;
കട്ടുകവൎന്നു ചാൽവെണ്ണയെല്ലാം;
കട്ടുതുടങ്ങിനാനാടകൾ പിന്നെ."

അയിത്തത്തെ അവഹേളനംചെയ്യുന്ന ചില വരികൾ നോക്കുക.

"മുശാരി വാൎത്ത തിടമ്പമ്പലംതന്നിൽ
ഘോഷിച്ചുവെച്ചു പൂജിക്കുന്നതുനേരം
ദോഷമുണ്ടാം വിപ്രനെന്നിയേ തൊട്ടീടിൽ
ദോഷമില്ലായതുടഞ്ഞിതെന്നാകിലോ
മുശാരിതൊട്ടു കുറകൾ തീൎത്തീടുന്നു;
മുശസ്സുകത്തിട്ടു വാൎപ്പതവനല്ലോ."

കെട്ടുകല്യാണത്തിന്റെ അൎത്ഥശൂന്യതയെ ചുവടെ ചേൎക്കുന്ന ഈരടികളിൽ ഉപാലംഭനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

"പെണ്ണുകെട്ടുകല്യാണമുണ്ടു കോലാഹലം;
പെണ്ണൊടിമാക്ഷപകാരം വരുന്നീല.
താലി കെട്ടുന്നോരു കാന്തനഞ്ചാം ദിനം
കൂലി വാങ്ങിക്കൊണ്ടുപേക്ഷിച്ചുപോകുന്നു."

നാസ്തികന്മാരായ ക്രിസ്ത്യാനികളെപ്പററിയും അദ്ദേഹത്തിനു് അവജ്ഞയുണ്ടു്.

"ക്രിസ്ത്യാനിയെന്നുള്ള നാമധേയം പൂണ്ടു
ക്രിസ്തുവാരെന്നുമെന്തെന്നുമറിയാതെ
സത്യവേദത്തെയുമോതിപ്പഠിക്കാതെ
നിത്യജീവാപ്തിക്കു മാനസം ചെല്ലാതെ
ചിത്തത്തിനൊത്തവണ്ണം നടന്നങ്ങിനെ
സാത്താന്റെ ഭക്തരായാലനൎത്ഥം ഫലം."

അങ്ങിങ്ങു തത്വോപദേശവും ഇല്ലാതില്ല.

"മൎത്ത്യന്നു ബുദ്ധിയെന്നുള്ളൊരു സാധനം
തത്വം ഗ്രഹിപ്പതിനല്ലയോ തന്നതും?
നേരേതു നേരുകേടേതെന്നു തേറുവാൻ
നേരേ വിചാരമെന്നുള്ളിലൊന്നില്ലയോ?
ചിത്തമേകാഗ്രമായ് നിന്നിതെന്നാകിലോ
സത്വരം ജ്ഞാനാഗ്നിതന്നിൽദ്ദുരിതങ്ങൾ
കത്തിയെരിഞ്ഞുപോം കൈത്തിരികൊണ്ടൊരു
പത്തനമെല്ലാം ദഹിക്കുന്നതുപോലെ."

ഫെന്നിന്റെ കവിതയ്ക്കു് ഒഴുക്കും ഫലിതവുമുണ്ടു്. പത്താം ശതകത്തിന്റെ അവസാനത്തോടുകൂടിയായിരിയ്ക്കണം പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ നിൎമ്മിതി.

ചേകോട്ടു് ആശാൻ (948–1035):— പത്തനംതിട്ടത്താലൂക്കിൽ ഇലന്തൂർപകുതിയിൽ ചേകോട്ടുകുടുംബത്തിൽ ജനിച്ച ഒരു കവിയായിരുന്നു ചേകോട്ടു് ആശാൻ. ആശാൻ എന്ന സ്ഥാനം പലരേയും സംസ്കൃതവും ജ്യോതിഷവും പഠിപ്പിച്ചതുകൊണ്ടു കിട്ടിയതാണു്. 948–ൽ ജനിച്ചു; 1035–ൽ മരിച്ചു. സ്വാതിതിരുനാൾ മഹാരാജാവു ചില സമ്മാനങ്ങൾ കൊടുത്തതായി അറിവുണ്ടു്. ആശാൻ മുപ്പത്തിനാലുവൃത്തം എന്നു രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തത്തെ അനുകരിച്ചു് ഒരു കൃതിയും, ഇസ്രായേൽ ഉത്ഭവം അഥവാ യോസേപ്പു് ചരിതം എന്ന തുള്ളൽക്കഥയും രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉദ്ധരിയ്ക്കാം.

"വേദചരിതം സമുദിതം പറവതിന്നും
ആദിതിരുനായകവിലാസമറിവാനും

മോദമിയലുന്നൊരടിയൻെറ ഹൃദയത്തിൽ
ആദിവചനം കരുണചെയ്യു ഗുരുനാഥാ.''
(മുപ്പത്തിനാലുവൃത്തം)

''വെള്ളപ്പുഴകടേ തീരത്തുണ്ടെന്നവ–
നുള്ളിൽ പ്രസാദേന ചെന്നുനോക്കുംവിധൗ
തുള്ളിക്കളിക്കുന്ന മത്സ്യകൂർമ്മാദിക–
ളല്ലാതെ വെള്ളത്തിലാരെയും കണ്ടില്ല.
വള്ളിക്കാടിലുകാം തള്ളിനോക്കുമ്പൊഴ–
പ്പുള്ളിപ്പുലികാം കരിമ്പുലിക്കൂട്ടങ്ങാം
വള്ളിക്കെട്ടിൻമീതിലാടുന്ന മാൻകുട്ടി–
യല്ലാതെ മററൊന്നുമായവൻ കണ്ടില്ല.
പുററിന്നരികത്തടുത്തുനോക്കും വിധൗ
ഈററുസപ്പമതിൽക്കുട്ടികളോടുമായ്
ചുററിക്കളിച്ചിട്ടു ചീറവന്നതല്ലാതെ
മററൊന്നിനേയുമവിടവൻ കണ്ടില്ല.''
(യൗസേപ്പുചരിതം)

ചാക്കോമാപ്പിള: — മലങ്കരക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ഇടയിൽ നല്ല പ്രചാരമുള്ള ചില ഗാനങ്ങളുടെ പ്രണേതാവാണ് ചാക്കോമാപ്പിള. ജനനമരണകാലങ്ങാം അറിവില്ല. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജന്മഭൂമി കോതമംഗലമാണെന്നു് ഊഹിക്കപ്പെടുന്നു. (1) മാർ അല്ലേശ്രുപാന (2) അല്ലേശ്രുനാടകം (3) നിഷിദ്ധപവ്വം എന്നീ മൂന്നു കൃതികളും ചാക്കോമാപ്പിളതന്നെയാണു് രചിച്ചതു്. അവ കൂടാതെ (4) മാർവഗ്ഗീസ് പാന (5) മൂശരാജാക്കളുടെ പാട്ടു് (6) ചെറിയ തോബിയാസിൻെറ പാട്ടു് എന്നീ കൃതികളും അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു് അഭിജ്ഞന്മാർ സങ്കല്പിക്കുന്നു. എഴുത്തച്ഛനെ അനുകരിച്ച കവി പ്രാവിനെക്കൊണ്ടും അരയന്നത്തെക്കൊണ്ടും മറവുമാണ് കഥ പറയിക്കുന്നതു്. മാർ അല്ലേശ്രുപാനയിലെ നാലു പാദങ്ങളും നാലു ഭിന്നവൃത്തങ്ങളിൽ രചിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിൻെറ പ്രാരംഭത്തിൽ വന്ദനവും മറവും ഘടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രണ്ടുദാഹരണങ്ങാം പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

''ധനപതിതന്നുടെ പുത്രൻതൻേറ
കല്യാണത്തെക്കാണേണ്ടായോ?
ആനകാം കുതിരകാം പല്ലക്കുകളും
ചന്തം ചിന്തിന തണ്ടുകളെന്നിവ
പദവികളേറിന പൗരജനങ്ങാം
മിത്രവാന്മം സഖികളുമായി–
പ്പുരുഷശിഖാമണിയല്ലേശിനെയും
നളിനവിലോചന കന്യകയേയും
കേവലമങ്ങിത ചമയിക്കുന്നു.

അഞ്ചിതകാന്തികലന്നൊരിയുന്നൊരു
കഞ്ചുകമന്നിരുവക്ഷമണിഞ്ഞു.
ഭാസ്കരബിംബസമാഭരണങ്ങൾ
പരിചിനൊടങ്ങിരുവക്ഷമണിഞ്ഞു.''

''പച്ചമരതകം വച്ചുപതിച്ചുള്ള
മാലയും മാർവിലണിഞ്ഞുവരുന്നൊരു
മെച്ചമേറമരയന്നമേ വന്നിരി
ഇച്ഛയായുള്ളതു ചൊൽ കഥാശേഷവും.
കൊച്ചുകിടാങ്ങൾ കൊഞ്ചിച്ചു ചൊല്ലുന്ന വാ-
ക്കിച്ഛയേറമറിവുള്ളവർ കേൾക്കുമ്പോൾ
എന്നപോലെ കരുതീടണമെന്നെയു-
മെന്നാൽപ്പായാം കഥയിതിൻശേഷവും.''

ചില ഗദ്യകൃതികൾ

പൗലീനോസ് പാതിരി (923-981)—ജീവിതം:—പൗലീനോസ് യൂറോപ്പിൽ ഓസ്ത്രിയാരാജ്യത്തു പിനോനിയാ (Pinonia) എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ 1748 ഏപ്രിൽ 23-ാംനു- (കൊ. വ. 923) ജനിച്ചു. ജോൺ ഫിലിപ്പ് വെസ്ഡിൻ (Wesdin) എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പേർ. കർമ്മലീത്താ (കർമ്മേലൈൻ) സഭയിലെ അംഗമായതിനുമേലാണ് പൗലീനോ ഡി സൻ ബർത്തൊലോമിയോ (Paulino De San Bartolomeo) എന്ന നാമധേയം സ്വീകരിച്ചതു്. ആ പേർ ചുരുക്കി പൗലീനോസ് എന്നും പൗലി (Pauli; Paoli) എന്നും അദ്ദേഹത്തെ പറയാറുണ്ടു്. പൗലീനോസ് പ്രാഗിലേയും (Prague) റോമ്മയിലേയും വിശ്വവിദ്യാലയങ്ങളിൽ പഠിച്ചു. 1777-ൽ വരാപ്പുഴെ വന്നു് അവിടത്തെ കർമ്മലീത്താപ്പള്ളിയിൽ താമസം ആരംഭിച്ചു.

(1) ലെത്തീൻ, (2) ഇത്താലിയൻ, (3) ജർമ്മൻ, (4) ഫ്രഞ്ചു്, (5) ഇംഗ്ലീഷ്, (6) സുറിയാനി, (7) സംസ്കൃതം, (8) മലയാളം, (9) തമിഴ് എന്നീ ഭാഷകളിലും വിശേഷിച്ചു ഹിന്ദുമതഗ്രന്ഥങ്ങളിലും പ്രശംസനീയമായ പാണ്ഡിത്യം സമ്പാദിച്ച അദ്ദേഹം പതിമ്മൂന്നു കൊല്ലം വരാപ്പുഴയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

1758-ൽ സിംഹാസനാരൂഢനായ തിരുവിതാംകൂർ രാമവർമ്മ മഹാരാജാവിനു വൈദുഷ്യനിധിയായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരിൽ അസാധാരണമായ കാരുണ്യമുണ്ടായിരുന്നു. 1774-ൽ അന്നു മാർപ്പാപ്പയായിരുന്ന ക്ലെമൻറ് പതിന്നാലാമൻ ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ നേക്കു് ആ മഹാരാജാവിനുണ്ടായിരുന്ന വാത്സല്യത്തിനു കൃതജ്ഞത പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അയച്ച സന്ദേശം 1780-ൽ പൗലീനോസാണു് പത്മനാഭ

പുറത്തു കൊണ്ടുചെന്നു സമർപ്പിച്ചതു്. 962-ൽ നമ്മുടെ പാതിരിക്കു് ഒരു വീരശൃംഖല മഹാരാജാവു സമ്മാനിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയിലെ ശബ്ദവിഭാഗങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ തന്റെ ഒരു ഗുരുവായിപ്പോലും അംഗീകരിച്ചു. മഹാരാജാവിന്റെ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു പാതിരി ഒരു മലയാളം-ഇംഗ്ലീഷ്-പോർത്തുഗീസ്നിഘണ്ടു നിർമ്മിക്കുകയുണ്ടായി. കേരളത്തേയും പ്രത്യേകിച്ചു തിരുവിതാംകൂറിനേയും പരാമർശിക്കുന്ന പല കാര്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം ഇൻഡ്യായാത്ര (A Voyage to the East Indies) എന്നും പൗരസ്ത്യരായ ഇൻഡ്യയിലെ ക്രിസ്ത്യാനികൾ (India Orientalis Christiana) എന്നുമുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ രേഖപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. അവയിൽ ആദ്യത്തെ ഗ്രന്ഥം ഇംഗ്ലീഷിൽ വിവർത്തനംചെയ്തിട്ടുള്ളതും സുപ്രസിദ്ധവുമാണു്. അതിൽ മലയാളഭാഷാസാഹിത്യത്തെപ്പററി ഒരു രസകരമായ അധ്യായമുണ്ടു്. ആ അധ്യായത്തിൽ അധ്യാത്മരാമായണം കിളിപ്പാട്ടു്, രാമായണം ഇരുപത്തിനാലുവൃത്തം, ശിവപുരാണം കിളിപ്പാട്ടു് എന്നീ കൃതികളിൽനിന്നു് ഓരോ ഭാഗം ഉദ്ധരിച്ചു ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

1789-ൽ പാതിരി തിരിയെ യൂറോപ്പിലേക്കു മടങ്ങി. റോമയിൽ വിദേശമിഷ്യനറിമാരുടെ മതപരിശീലനത്തിനുള്ള കലാലയത്തിൽ പൗരസ്ത്യഭാഷകളുടെ പ്രൊഫസർ എന്ന സ്ഥാനത്തിൽ ആരൂഢനായി. ആ കലാലയത്തിന്റെ കാര്യദർശിയായും അദ്ദേഹത്തെത്തന്നെ അധികാരികൾ നിയമിച്ചു. റോമയിലെ 'വോൾസിയൻ അക്കാഡമി' എന്ന പണ്ഡിതപരിഷത്തിലെ ഫെല്ലോസ്ഥാനവും പാരീസ്സിലേയും നേപ്പിൾസിലേയും 'അക്കാഡമി ഓഫ് സയൻസ്' എന്ന വിദ്വൽസമിതിയിലെ മെമ്പർസ്ഥാനവും അവയെല്ലാം മകുടം ചാർത്തുമാറു മാർപ്പാപ്പയിൽനിന്നു വികാരി അപ്പോസ്തോലിക് എന്ന ബഹുമതിയും അദ്ദേഹത്തിനു സിദ്ധിച്ചു. പൗലീനോസ് 1806-ാമാണ്ടു ഫിബ്രവരി 7-ാംനു- (കൊ. വ. 981) പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു.

പാശ്ചാത്യഭാഷാകൃതികൾ:—സതതോത്ഥായിയായിരുന്ന ഈ പാതിരിക്കു പല ഭാഷകളിലും അവയിലെ സാഹിത്യങ്ങളിലുമുണ്ടായിരുന്ന അനുപാദൃശമായ പാണ്ഡിത്യം ആരെയും വിസ്മയിപ്പിച്ചിരുന്നു. കേരളത്തിൽ വന്നിട്ടുള്ള പാശ്ചാത്യന്മാരായ മിഷ്യനറിമാരിൽ അദ്ദേഹത്തെക്കാൾ വൈദുഷ്യം സമ്പാദിച്ചവർ ആരുംതന്നെയുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു ധൈര്യമായി പറയാം. അദ്ദേഹം ആകെ ഇരുപത്തിനാലു കൃതികൾ രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി പറയുന്നു. അവയിൽ പതിനൊന്നു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ റോമയിൽ അച്ചടിപ്പിച്ചു. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പേരുകൾ താഴെച്ചേർക്കുന്നു. പ്രായേണ ലത്തീൻഭാഷയിലാണു് പൗലീനോസ് തന്റെ കൃതികൾ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളതെങ്കിലും അവയിൽ സന്ദർഭവശാൽ പല മലയാളവാക്കുകളും ഇടകലർത്തീട്ടുണ്ടു്. മലയാളം ചതുരവടിവിലാണു് ആ വാക്കുകളുടെ അച്ചടി.

(1) അമരകോശം (1798) (2) സിദ്ധരൂപം* (1790) (3) ബ്രാഹ്മണമതവിവരണം (Systema Brahmanicum—1791) (ഇതിൽ ആഴ്വാഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കളുടെ ഒരു പടം ചേർത്തിട്ടുണ്ട്) (4) പ്രോപ്പഗാന്ത എന്ന വേദപ്രചാരണാലയത്തിലെ ഭാരതീയഹസ്തലിഖിതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വിവരണം (A Treatise on the Indian MSS to the Library of the congregation de propaganda fide—1792) (5) കർദ്ദിനാൾ ബോർജ്ജിയയുടെ മ്യൂസിയത്തിലുള്ള മലയാളം, ഹിന്ദുസ്ഥാനി മുതലായ ഭാഷകളിലെ ഹസ്തലിഖിതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വിവരണം (A Treatise on the MSS in the Penang, Siamaese, Malayalam and Hindustani Languages—1793) (6) പൗരസ്ത്യരായ ഇൻഡ്യൻ ക്രിസ്ത്യാനികൾ (India Orientalis Christiana—1794) (7) പ്രാചീന ഭാരതം (A Treatise on Ancient India—1795) (8) ഇൻഡ്യായാത്ര (A Voyage to the East Indies—1796) (9) അർണ്ണോസ് പാതിരിയുടെ വകയായുള്ള ഹസ്തലിഖിതഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വിവരണം (De Codicibus Indicio Manuscripti R. P. Joannis Hanxlden—1799) (10) പേർഷ്യൻ, സംസ്കൃതം, ജർമ്മൻ ഈ ഭാഷകൾക്കുള്ള പഴക്കവും പരസ്പരബന്ധവും (A Treatise on the Antiquity and Affinity of Persian, Sanskrit and German Languages—1799) (11) മലയാളത്തിലെ പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ (Adagia Malabarica—1790) ഇവയാണ് അച്ചടിച്ച പുസ്തകങ്ങൾ. ഇവ കൂടാതെ (12) Viaggio Alle India Orientali—1796 (13) Monumenti Indici del nunsio namano—1799) (14) De Latin Sermonis (15) Bibliotheca Indica (16) Opus Moraleet Manuscripta (17) Commentarium Super quinque Praccipua attributa Dei Contra Politheismum ഇങ്ങനെ വേറെയും അനേകം ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയായി ഉണ്ടെന്ന് അഭിജ്ഞന്മാർ പറയുന്നു. ആധുനികരീതിയിലുള്ള ഭാഷാ ശാസ്ത്രപഠനരീതിയുടെ ഉപജ്ഞാതാക്കന്മാരിൽ പ്രഥമഗണനീയനായി പൗലിനോസിനെ പരിഗണിക്കേണ്ടതാണ്.

മലയാളകൃതികൾ:—ഭാഷയിൽ പാതിരി (1) ത്രേസിയാ ചരിതം (2) ദേവഷഡ്ഗുണം എന്നീ രണ്ടു പദ്യകൃതികളും (3) കുദാശപ്പുസ്തകം (4) എട്ടുദിവസത്തെ ധ്യാനം (5) ദിവ്യജ്ഞാനലബ്ധിക്കുള്ള സരണി എന്നീ ഗദ്യകൃതികളും (7) മലയാളവ്യാകരണം (8) അക്ഷരമാലാവിസ്താരം എന്നീ വ്യാകരണഗ്രന്ഥങ്ങളും രചിച്ചിട്ടുള്ളതായി പറയുന്നു. ഇവയിൽ ഒടുവിലത്തെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങളും കണ്ടുകിട്ടീട്ടില്ല. ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങൾ സംസ്കൃതപ്രധാനങ്ങളാകയാൽ ആരും ഉപയോഗിക്കാറുമില്ല. ദേവഷഡ്ഗുണം ദൈവത്തിന്റെ ആറു ഗുണങ്ങളെ വിഷയീകരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗാനമാണ്. ത്രേസിയാചരിതം അതിനെക്കാൾ ഒന്നുകൂടി നന്നായിട്ടുണ്ട്. അതിൽനിന്നു ചില വരികൾ ചുവടേ ചേർക്കുന്നു.

"അഖിലശാസ്ത്രചിത്രം പരമജ്ഞാനമിത്ര-
മഖണ്ഡഗുണമാത്രം കരുണാപൂർണ്ണപാത്രം
സർവ്വകാരണം നിത്യം സർവ്വവ്യാപകം ഭവ്യം
സർവ്വേശമധോമുഖം സാദരം നമാമ്യഹം.
ത്രേസിയാ മമ മാതാപുണ്യചരിത്രം ചിത്രം
വക്ഷ്യേ മേ ജ്ഞാനം ദേഹി സകലജ്ഞാനമിത്ര!"

ഈ വരികൾ കൃതിയുടെ ആരംഭത്തിലുള്ളതാകുന്നു. അവസാനത്തിലെ ചില ഈരടികൾകൂടി പകർത്താം.

"വിപ്രാദിനീചരോളം സമസ്തകേരളന്മാർ
വിവിധഭാഗത്തിങ്കൽച്ചെയ്യുന്നു ദിനംതോറും.
എത്രയും ശുഭേ ബാലേ കരുണാകരി കന്യേ
ത്രേസിയേ പങ്കം നീക്കിഗ്ഗുണം നല്കുക നാഥേ!
വേദാർത്ഥവിനാശനം വരുത്തും രിപുക്കളെ
വേദഗുരുനിതംബേയമർത്തിക്കൊള്ളേണമേ.
സാധുത്വം ദാനശീലം സുജ്ഞാനം ദൈവഭീതി
ചാരുസ്വഭാവം മോക്ഷേ സുഖിച്ചീടുവാൻ യത്നം."

പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ:—മലയാളത്തിലെ പഴഞ്ചൊല്ലുകളെപ്പററി ഒരു ഗ്രന്ഥം പാതിരി രചിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുവല്ലോ. അതിൽ നൂററിൽപ്പരം പഴഞ്ചൊല്ലുകൾ ലത്തീൻപരിഭാഷയോടുകൂടി സമാഹരിച്ചുചേർത്തിട്ടുണ്ട്. "പഴഞ്ചൊല്ലിൽ പൊളിയുണ്ടെങ്കിൽ പാലും കൈയ്ക്കും" എന്നു് ആദ്യമായി പറയുന്നു. അതിലെ പദ്യമയമായ ഒരു ഭാഗംകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

"മക്കളില്ലാഞ്ഞാൽ മനവുമതിരുളേ
മക്കളുമിരുളേ പൊരുളില്ലാഞ്ഞാൽ
വിദ്യയില്ലാഞ്ഞാൽ മനവുമതിരുളേ
വിദ്യയുമിരുളേ പൊരുളില്ലാഞ്ഞാൽ
നാരിയില്ലാഞ്ഞാൽ വീടുമതിരുളേ
നാരിയുമിരുളേ വാ കടുതായാൽ."

"ഉമാ കാത്യായനീ ഗൗരീ കാളീ ഹൈമവതീശ്വരീ............ചണ്ഡികാംബികാ" എന്ന അമരസിംഹവചനം ബ്രാഹ്മണമതവിവരണത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ചന്ദ്രോദയം സ്നാനപർവ്വം മുതലായി ചില ഭാഷാഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു് അദ്ദേഹം ഉദാഹരണങ്ങൾ കാണിച്ചിട്ടുണ്ട്.

"ചെമ്പകപ്പൂഞ്ചോലതന്നിലങ്ങു
ചെമ്മേ സുഖിച്ചു തൻകാന്തനോടും
ഒന്നിച്ചുതന്നെ മരുവീടുന്നോരു
സുന്ദരി പൈങ്കിളിപ്പെണ്കിടാവേ"

എന്നീ വരികഠം സ്നാനാപവ്ത്തിലുള്ളതാണത്രേ. ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങഠം ഇക്കാലത്തു് അലഭ്യങ്ങളായിരിക്കുന്നു.

ആകെക്കൂടി നോക്കുമ്പോഠം ഭാഷയുടെ പരമോപകത്താക്കളിൽ ഒരാളായി പൗലീനോസ്പാതിരി പരിലസിക്കുന്നു. നൂററൻപതു കൊല്ലങ്ങഠംക്കുമുമ്പു മലയാളം എന്നൊരു ഭാഷയും അതിനു മനോജ്ഞമായ ഒരു സാഹിത്യവുമുണ്ടെന്നു യൂറോപ്യന്മാരെ മനസ്സിലാക്കിച്ചതു് അദ്ദേഹമാണല്ലോ.

കരിയാട്ടി യൗസേപ്പു മെത്രാൻ (917–962) —ചരിത്രം:— ആലങ്ങാട്ടുപകതിയിൽ ആലങ്ങാട്ടു് അങ്ങാടിയിൽ കരിയാട്ടിവീട്ടിൽ പൈലി, മറിയം എന്നീ ദമ്പതിമാരുടെ ദ്വിതീയസന്താനമായി 1742 മേയ് 5–ാംനു- ജനിച്ച ഒരു പുരുഷകേസരിയാണു് യൗസേപ്പ്. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ആലങ്ങാട്ടു സെമ്മിനാരിയിൽ സുറിയാനി, ലത്തീൻ, പോത്തുഗീസ് തുടങ്ങിയ ഭാഷകഠം അഭ്യസിച്ചു. തദനന്തരം ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി 1755–ൽ റോമ്മയിലേക്കു പോയി. അവിടെ പതിനൊന്നു വഷകാലത്തോളം പഠിച്ചു പല ശാസ്ത്രങ്ങളിൽ അഗാധമായ വിജ്ഞാനം സമ്പാദിച്ചു് 1766 ഏപ്രിൽ 2–ാംനു- പ്രോപ്പഗന്താ സവ്കലാശാലയിൽനിന്നു ഡി. ഡി. എന്ന ഉൽകൃഷ്ടബിരുദം നേടി സ്വദേശത്തേക്കു തിരിയെപ്പോരികയും ആലങ്ങാട്ടു സെമ്മിനാരിയിലെ പ്രധാനാദ്ധ്യാപകനായി നിയമിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. മലങ്കരനസ്രാണിസഭയിൽ പല കാരണങ്ങളെക്കൊണ്ടും വേർതിരിഞ്ഞു പോയ പഴയ കൂറവകാരേയും (Catholic Syrians) പുത്തൻകൂറവകാരേയും (Jacobite Syrians) തമ്മിൽ യോജിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ജീവിതാപ്പണം ചെയ്യുവാൻ ആ പണ്ഡിതവര്യൻ നിശ്ചയിച്ചു. സഭയിലുള്ള അന്തശ്ഛിദ്രത്തിനു മാപ്പാപ്പമുഖാന്തരവും പോത്തുഗൽ രാജാവു മുഖാന്തരവും ശമനം വരുത്തിക്കാണുവാനുള്ള അത്യാശയാൽ 1777–ാമാണ്ടു് ഒടുവിൽ വീണ്ടും റോമ്മയിലേക്കു പുറപ്പെടുകയും 1778 ഒക്ടോബർ 14–ാംനു- മദിരാശിയിൽനിന്നു കപ്പൽ കയറി 1780 ജനുവരി 3–ാംനു- റോമ്മയിൽ എത്തുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിൻെറ സഭാപ്രവത്തനങ്ങളെപ്പററി ഇവിടെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ലിസ്ബണിൽവച്ചു് 1782 ജൂലായ് 16–ാംനു- അദ്ദേഹം കൊടുങ്ങല്ലൂർ രൂപതയുടെ മെത്രാനായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. 1786 മേയ് 1–ാംനു- ഗോവയിൽ തിരിച്ചെത്തി. അവിടെവച്ചു് ആ കൊല്ലം സപ്തമ്പർ 8–ാംനു- (കൊ. വ. 962) 45–ാമത്തെ വയസ്സിൽ യശശ്ശരീരനായി. അദ്ദേഹത്തിനു (1) മലയാളം (2) തമിഴ് (3) കന്നാടകം (4) സംസ്കൃതം (5) സുറിയാനി (6) ലത്തീൻ (7) പോത്തുഗീസ് (8) ഇത്താലിയൻ (9) ഫ്രഞ്ചു് എന്നീ ഭാഷകഠം സ്വാധീനമായിരുന്നുവെന്നും മലയാളത്തിനുപുറമേ സുറിയാനിയിലും ലത്തീനിലും പോത്തുഗീസിലും ഉണ്ടായിരുന്ന പാണ്ഡിത്യപ്രകഷം അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുള്ള ചില പ്രബന്ധ

ങ്ങളിൽനിന്നു് അനുമാനിക്കത്തക്കതാണെന്നും അറിവുള്ളവർ പറയുന്നു.

വേദതർക്കം:— കരിയാട്ടി മെത്രാൻ മലയാളത്തിൽ വേദതർക്കം എന്ന പേരിൽ ഒരു ഗദ്യഗ്രന്ഥം നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അതിലെ വിഷയം ക്രിസ്തീയസഭയിൽ പല അധികാരികാം ഒരു കാലത്തും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നും ഏകാധികാരി പത്രോസും പത്രോസിൻെറ അനുഗാമിയായ മാപ്പാപ്പയും മാത്രമാണെന്നുമാകുന്നു. ആ ഗ്രന്ഥം അദ്ദേഹം 1768-ൽ ആലങ്ങാട്ടുവച്ചെഴുതി. അതിൽനിന്നു് ഒരു ഭാഗം താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

''ആദിതൊട്ടു മിശിഹാ വരുവോളം പല തലവന്മാരായി വാണു എങ്കിലും ഒരു കാലത്തിൽ ഒരു കൂട്ടത്തിനു രണ്ടു തലവന്മാരു് ഒരുനാളും വാണിട്ടില്ലെന്നു വിശ്വാസമായിട്ടു് എഴുത്തുപെട്ടിരിക്കുന്നു. ഓരോരോ കാലങ്ങളിൽ ഓരോരോ തലവന്മാരത്രേ ആകുന്നു. ഇതെന്തേ? ഒരു നാട്ടിനു രണ്ടു രാജാവായാൽ തമ്മിൽ പിണങ്ങി രാജിതം ക്ഷയിച്ചുപോകും. എന്നപോലെ ഒരു വീട്ടിനു രണ്ടച്ഛന്മാരായാൽ തങ്ങളിൽ പിണങ്ങി വീടു ക്ഷയിച്ചുപോകും. അതുകൊണ്ടു് ഒരു നാട്ടിനു രണ്ടു രാജാവും വീട്ടിനു രണ്ടച്ഛനും ഒരു ശരീരത്തിനു രണ്ടു തലയും ന്യായമാകുന്നില്ല; എന്നപോലെ സകലമാനുഷരേയും രക്ഷിപ്പാനായിട്ടു സകലനാഥൻ മാനുഷനായി പിറന്നാലേ തൻെറ മാര്ഗ്ഗന്യായം താൻതന്നെ പഠിപ്പിച്ചു സർവ്വനേർവ്വഴി സമ്മതിച്ചു കൂടിയ സർവ്വവിശ്വാസക്കാരരാകുന്ന നസ്രാണികളുടെ സഭക്കൂട്ടമാകുന്ന ശുദ്ധമാന കാതോലിക്കാപള്ളിയുടെ മുമ്പിലത്തെത്തലവനും ഇടയനും വികാരിയും അടിസ്ഥാനവും മിശിഹാതമ്പുരാൻതന്നെയായിരുന്നു.''

പാറേമ്മാക്കിൽ തോമ്മാക്കത്തനാർ (912-974)—

ചരിത്രം:—മീനച്ചൽത്താലൂക്കിൽ രാമപുരം പകുതിയിൽ കടനാട്ടുകരയിൽ പാറേമ്മാക്കിൽവീട്ടിൽ 1736 കന്നി 10-ാംനു- (കൊ. വ. 912) കുരുവിള, അന്ന ഈ ദമ്പതിമാരുടെ നാലാമത്തെ സന്താനമായി ജനിച്ച മറെറാരു കൈരളീസേവകനാണു് തോമ്മാ. മീനച്ചൽ ശങ്കരൻകർത്താവിനോടു മൂന്നുവർഷം സംസ്കൃതവും കാനാട്ടു് അയ്യൂംകത്തനാരോടു വീണ്ടും മൂന്നു വർഷം സുറിയാനിയും അഭ്യസിച്ചു. പിന്നീടു യഥാവിധി ആലങ്ങാട്ടു സിമ്മനാരിയിൽ ലത്തീനും പോർത്തുഗീസും പഠിച്ചു് 1761-ൽ കത്തനാരായും 1768-ൽ കടനാട്ടു പള്ളിയിലെ വികാരിയായും പണിനോക്കി. അക്കാലത്താണു് കരിയാട്ടി യൗസേപ്പുമല്പാൻ റോമയിൽനിന്നു സ്വദേശത്തെത്തിയതു്. 1778മുതൽ 1786വരെ അവർ ഒരുമിച്ചു വിദേശപര്യടനം നടത്തി. യൗസേപ്പുമെത്രാൻ മരിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ നമ്മുടെ കത്തനാരെ കൊടുങ്ങല്ലൂർ രൂപതയുടെ ഗവർണ്ണരാക്കി. അന്നു് ആ രൂപതയുടെ വിസ്തീർണ്ണത തിരുവനന്തപുരംമുതൽ കണ്ണൂർവരെ വ്യാപിച്ചിരുന്നു. ഗവർണ്ണർ അങ്കമാലിയിൽ താമസിച്ചു ഭരണം നടത്തിവരവേ ടിപ്പുസുൽത്താൻെറ ആക്രമണംനിമിത്തം 1790-ൽ അവിടെനിന്നു തലസ്ഥാനം വടയാററുപള്ളിയിലേക്കു മാററി. 1798-ൽ വാത

രോഗം ആരംഭിക്കകയാൽ സ്വദേശമായ രാമപുരത്തേക്കുതന്നെ പോരി കയും അവിടെവച്ച് 1799 മർച്ച് 20-ാംനു- (കൊ. വ. 974) പരഗതി യെ പ്രാപിക്കകയും ചെയ്തു.

വൎത്തമാനപ്പുസ്തകം:— തൊമ്മാക്കത്തനാർ (1) വൎത്തമാനപ്പു സ്തകം (2) ക്രിസ്ത്യാനുകരണം എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങറം ഭാഷ യിൽ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. വൎത്തമാനപ്പുസ്തകത്തിനു റോമ്മായാത്രയെന്നും പേർ പറയുന്നു. ഇതിൽ രണ്ടു ഭാഗങ്ങറം അടങ്ങിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാം ഭാഗം 1780 കന്നി 1-ാംനു-യാണ് കറ തീൎത്തതു് എന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ അതിനെഴുതിച്ചേ ൎത്തിട്ടുള്ള മുഖവുരയിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്. "1773-ാംകാലം മാർപ്പൊരെൻസിയോസ് അരയപ്പൊലീസ് എന്ന മെത്രാൻ മരിച്ച പ്പോറം മലങ്കര ഇടവകയിലുണ്ടായിരുന്ന കാൎയ്യം തൊട്ടു നമ്മുടെ വിശേ ഷം തുടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു" എന്ന് അദ്ദേഹം ആ മുഖവുരയിൽ വിഷ യസൂചന നല്കീട്ടുണ്ട്. 1785വരെയുള്ള ചരിത്രംമാത്രമല്ല 1786-ൽ മെത്രാനും ഗ്രന്ഥകാരനും ഗോവയിൽ എത്തുന്നതുവരെയുള്ള ചരിത്ര വുംകൂടി അതിൽ ഉറംക്കൊള്ളിച്ചുകാണുന്നു. അതിൽപ്പിന്നീടുള്ള വൃത്താ ന്തങ്ങളാണ് രണ്ടാം ഭാഗത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതു്. രണ്ടാം ഭാഗം 1100-ാമാണ്ടുപോലും കണ്ടിട്ടുള്ളവരുണ്ടു്; ഇപ്പോറം എവിടെയാ ണെന്നു നിശ്ചയമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. ഒന്നാം ഭാഗത്തിൽ എഴുപത്തിനാ ലധ്യായങ്ങളേ കണ്ടുകിട്ടിട്ടുള്ളു. ഇടയ്ക്കു ചില പൊടിവുകളുള്ളതുകൊണ്ടു് എൺപതു് അധ്യായങ്ങളോളം കണ്ടേക്കാമെന്നു ചിലർ ഊഹിക്കുന്നു. അധ്യായത്തിനു പകരം 'പാദം' എന്ന സംജ്ഞയാണ് ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

വൎത്തമാനപ്പുസ്തകത്തിന്റെ സ്വരൂപം:—തോമ്മാക്കത്തനാരുടെ പ്രസ്തുതകൃതി ഏതു നിലയ്ക്കു നോക്കിയാലും കൈരളിക്ക് ഒരു കനകാഭര ണമെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടതാണ്. ഗ്രന്ഥകാരന്റെ നിരീക്ഷണപാടവം, ത്യാജ്യഗ്രാഹ്യവിവേചനാസാമൎത്ഥ്യം, വിവരണവൈദഗ്ധ്യം മുതലായ സിദ്ധികറംക്ക് എവിടെയും ഉദാഹരണങ്ങറം കാണാം. സംസ്കൃതപ്രധാ നമായ ഒരു ശൈലിയല്ല അദ്ദേഹത്തിനുള്ളതു്; പ്രത്യുത അന്നത്തെ സക്കാരെഴുത്തുകുത്തുകളിലും മററും പ്രചുരപ്രചാരമായിരുന്ന ഒരുതരം ഭാഷാരീതിയാണ്. യാത്രാവിവരണത്തിന് ഏററവും യോജിച്ച ഒരു രീതിതന്നെയാണ് അതു് എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ക്രിസ്ത്യാനികളു ടെ ആവശ്യത്തെ പ്രായേണ മുൻനിറുത്തി രചിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ഗ്രന്ഥ ത്തിൽ അവരുടെയിടയിൽമാത്രം നടപ്പുള്ള വാക്കുകറം അങ്ങിങ്ങു കാണാ മെങ്കിലും അവയ്ക്കും സന്നിവേശവിശേഷംകൊണ്ടു് ഒരുവക സൌഭാ ഗ്യമാണ് ലഭിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ആകെക്കൂടി ഭാഷയിലെ ആകൎഷകമായ ഒരു ഗദ്യഗ്രന്ഥം എന്നതിനുപുറമേ, അക്കാലത്തെ ദേശചരിത്രം, സമുദായ ചരിത്രം തുടങ്ങിയ വിവിധവിഷയങ്ങളെപ്പററി അന്യത്ര അസുലഭമായ വിജ്ഞാനത്തിന്റെ ഭണ്ഡാഗാരം എന്ന നിലയിലും വൎത്തമാനപ്പുസ്തകം

നമ്മുടെ സമഗ്രമായ ശ്ലാഘയെ അർഹിക്കുന്നു. ഒന്നു രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ച് എന്റെ ആശയം വിശദീകരിക്കാം.

വേണാട്ടിലെ വലിയ കപ്പിത്താൻ: "തൃപ്പാപ്പൂസ്വരൂപമെന്ന മഹാരാജാവ് ഉടേതമ്പുരാൻ തനിക്ക് അനുവദിച്ച മുഷ്കരത്വത്താലയും വലിയമാലയും മലങ്കരെ ഒക്കെയും പിടിച്ചതിന്റെ ശേഷം തന്റെ മുഷ്കരത്വത്തിൽ കീഴ് ആകുന്ന നാടുകളിൽ തന്റെ പടപ്പുരുഷാരമൊക്കയ്ക്കും ആകമാനമായ വലിയ യജമാനനും ഭരിക്കുന്നവനുമായി എവുസ്താക്കിയോ ബെനദിക്കോസ്ലണവേ എന്ന പേരു കേട്ട ഒരു പ്രാൻസുകാരൻ ആയിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ പ്രാൻസുകാരൻ പടത്തായം നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞിരുന്നു. പടയ്ക്കു വളരെ പരിജ്ഞാനം ഉണ്ടായിരിക്കയും ചെയ്തുകൊണ്ടു രാജാവിന്റെ പടപ്പുരുഷാരത്തെ നല്ല ക്രമത്തുംവഴി ഭരിച്ചു മറു മലങ്കരെയുള്ള രാജാക്കളിൽ പലരുടെയും നാടു പിടിച്ചടക്കി രാജാവിന്റെ നാടു വളർമ്മിച്ചതിനെ[1]ക്കൊണ്ടു തന്റെ പ്രയത്നവും വിശ്വാസവും രാജാവു കണ്ടു സമ്മതിച്ചു തന്റെ നാടൊക്കയും മേലും മുഷ്കരത്വവും യജമാനസ്ഥാനവും തന്റെ രാജിത[2]ത്വത്തിന്റെ നാമത്തിൽ വേണാട്ടുകപ്പിത്താനൊന്നുള്ള പേരും തനിക്കു കൊടുത്തതുമല്ലാതെ തനിക്കും തന്നോടുകൂടെ രാജാവിനും ചിറാഴ്മ[3] ചെയ്യുന്ന എറോപ്പാക്കാരരു ചിലർക്കും ഇരിപ്പിടമായിട്ടു തന്റെ രാജിതത്തിന്റെ തെക്കെ അറുതികളിലുള്ള ഉദയഗിരി എന്ന കോട്ട ഒഴിഞ്ഞു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു."

കത്തനാരുടെ ദേശാഭിമാനം: "ജാതിമഹത്വം എന്നൊരു വസ്തു എത്ര വലിയ കാര്യമാകുന്നു എന്ന് ഈ ഉണ്ടായതു വിചാരിച്ചാൽ അറികയുമാം. അതെന്തെന്നാൽ ഞങ്ങൾ പലർ ഉണ്ടാകകൊണ്ടും ശേഷം പാതിരിമാരു് ആ ദിക്കുകളിൽ നടപ്പാൻ മര്യാദയാകുന്ന സന്നാഹം ഒന്നും കൂടാതെയും പാവപ്പെട്ട ജനങ്ങളെപ്പോലെ ചെന്നിട്ടും അവിടെയുള്ള പാതിരി ബഹുമാനിക്കാഞ്ഞതിന്മേൽ ആ ഇടത്തിലുള്ള വിശ്വാസക്കാറർക്കു പാരം സങ്കടം തോന്നുകയും ചെയ്തു.

ഇതു് എന്തുകൊണ്ടു്? പക്ഷേ മുൻപിൽ ഞങ്ങളുമായിട്ടു് അവർക്കുള്ള കണ്ടറിവുകൊണ്ടോ ഞങ്ങൾ ഏതാനും മനഗുണം അവർക്കു ചെയ്തുകൊണ്ടോ? ആയതു് ഒന്നുകൊണ്ടുമല്ല. പിന്നെയോ നാമെല്ലാവരും ഒരു ജാതി അതായതു് ഇന്ദിയാക്കാരരു് ആകകൊണ്ടു വർഗ്ഗത്തിന്നടുത്ത ഈ സ്നേഹം അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ ഇളക്കിയതിനെക്കൊണ്ടത്രെ."

"തമ്പുരാനെയുള്ള പേടികൂടാതെ ചുക്കാനില്ലാത്ത കപ്പൽ തനിക്കുള്ള വഴിയറിയാതെ കാററുതുന്ന പുറത്തേക്കു പോകുമാറാകുന്നതുപോലെ", "ആടുമാടുകൾ തങ്ങളുടെ നല്ല മേച്ചിൽസ്ഥലമാകുന്ന പട്ടാങ്ങയെ ഉപേക്ഷിച്ച് ഇടത്തൂടാകുന്ന കാട്ടുമലയിൽ പിണങ്ങിപ്പോയി വ്യാഘ്രത്തിനു് ഇരയാകാതെയിരിപ്പാൻ", "അർദ്ധരാത്രിയിൽ ഒരു കള്ളനെ

---

1 വളർമ്മിക്കുക–വളർത്തുക 2 രാജിതം–രാജ്യം 3 ചിറാഴ്മ–സേവനം

കൊണ്ടുപോകുമ്പോലെ ശോഭകേടോടെ'', ''കാലം കൈക്കീഴമരാത്ത വണ്ണം ചെന്നു കലാശമായിരിക്കുന്നു'' എന്നിങ്ങനെയുള്ള ശക്തിമത്തുകളായ വാക്യങ്ങൾ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ ധാരാളമുണ്ടു്. ഭീഷ്ടതി (ഭയം) വേസ്ത (വ്യവസ്ഥ) എല്ലാക്കറയെ; മനസ്സില്ലാമനസ്സോടെ, മുന്നൽ, നന്നി മുതലായ പദങ്ങളുടെ നിഷ്പത്തി ശബ്ദാഗമജ്ഞന്മാരുടെ നിഷ്കൃഷ്ടമായ ചിന്തനത്തെ അർഹിക്കുന്നു.

ക്രിസ്താനുകരണം:—തോമസ് അക്കെമ്പീസ് (Thomas Akempis) എന്ന പണ്ഡിതൻ ലത്തീൻഭാഷയിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ള (Imitation of christ) എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഭാഷാനുവാദമാണു് ഇതു്. ഒന്നുരണ്ടു വാക്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു. ''ധനശാസ്ത്രങ്ങൾ പഠിച്ചാലും ഗ്രഹിച്ചാലും ഒരു ഫലവുമുണ്ടോ? പട്ടാങ്ങയ്ക്കു് ഒരു വസ്തുവുമറിയാതെ അന്നന്നു ദണ്ഡിച്ചുകഴിയുന്ന ഒരു മൂഢൻ നല്ല, തന്നിടം സൂക്ഷിക്കാതെകണ്ടു് ആദിത്യന്റെ ഓട്ടം സൂക്ഷിച്ചു ഗ്രഹശാസ്ത്രം പഠിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു ഫിലസൂഫുക്കാരനെക്കാൾ എന്നു ബോധിച്ചിരിക്കട്ടെ''

കത്തനാർ ക്രിസ്തുമതസംബന്ധമായി വേറെയും ചില ഗദ്യപ്രബന്ധങ്ങൾ എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നറിയുന്നു.

മററു ചില യൂറോപ്യൻ പാതിരിമാർ—1 സ്റ്റീഫൻ പാതിരി:—ഇത്താലിയക്കാരനായ സ്റ്റീഫൻ 1700-നും 1769-നും ഇടയ്ക്കു ജീവിച്ചിരുന്നു. ഇൻഡ്യയിൽ വന്നതിനുമേൽ ഹിന്ദുസ്ഥാനി, തെലുങ്കു, മലയാളം എന്നീ ഭാഷകളിൽ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. മലയാളത്തിൽ അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചതു് ഒരു നിഘണ്ടുവായിരുന്നു.

2 ക്ലെമൻറു് പാതിരി:—ക്ലെമൻറു് പിയാനിയസ് (Clement Peanius) എന്നാണു് പീഡ്മൊണ്ടുകാരനായ പ്രസ്തുതവൈദികന്റെ പൂർണ്ണമായ നാമധേയം. 1714-ൽ അദ്ദേഹം ജനിച്ചു. സ്റ്റീഫനെപ്പോലെ വരാപ്പുഴയിൽ ഉദ്യോഗമായി താമസിച്ചു അദ്ദേഹവും മലയാളത്തിൽ ഒരു നിഘണ്ടു നിർമ്മിച്ചു. അതിനുപുറമെ മലയാളം, സംസ്കൃതം എന്നീ ഭാഷകളിലെ അക്ഷരമാലയെപ്പററി ലത്തീനിൽ ഒരു പുസ്തകവും രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ പാതിരിയുടെ സർവ്വപ്രധാനമായ കൃതി സംക്ഷേപവേദാർത്ഥമാണു്. അതിനു ലത്തീൻഭാഷയിൽ Compendiosa Legis Explicatio Omnibus Christianis Scitu Necessaria എന്നൊരു ദീർഘമായ നാമധേയം നല്കീയിരിക്കുന്നു. അതിലെ ആദ്യത്തെ വാക്കു രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി പ്രസ്തുതപുസ്തകത്തിനു 'കമ്പേന്തി' എന്നും ഒരു പേർ പ്രചരിക്കുന്നുണ്ടു്. ഈ പുസ്തകങ്ങളെല്ലാം പാതിരി റോമയിൽ സർവ്വമുദ്രാലയത്തിൽ (Polyglot Press) മലയാളമച്ചുകൾ ഉണ്ടാക്കി അവിടെ 1772 (കൊ. വ. 947)-ൽ അച്ചടിപ്പിച്ചു. ക്ലെമൻറും രാമവർമ്മമഹാരാജാവിന്റെ സുഹൃത്തുക്കളിൽ ഒരാളായിരുന്നു. ആ പാതിരി 1782 നവംബർ 9-ാംനു- (958) വരാപ്പുഴവച്ചു മരിച്ചു. മലയാള

ലിപിയിൽ ആദ്യമായി അച്ചടിച്ച പുസ്തകം സംക്ഷേപവേദാർത്ഥമാണ്. 270-ൽച്ചില്വാനം പുറങ്ങളുള്ള ആ പുസ്തകം ചോദ്യോത്തര(ഗുരുശിഷ്യ സംവാദ)രൂപത്തിൽ രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതു് അനേകം പാഠങ്ങളായും കാണ്ഡങ്ങളായും വിഭജിച്ചുകാണുന്നു. ഒടുവിൽ "തമ്പുരാനടുത്ത ഗുണങ്ങളുടെ പ്രകാരങ്ങ"ളും, "രായിലയും സന്ധിക്കും വ്യാപരിക്കേണ്ടും നിഷ്ഠ(പ്രാർത്ഥന)പ്രകാരങ്ങ"ളും അടങ്ങീട്ടുണ്ടു്. ചതുരവടിവിൽ ഭംഗിയായി റോമ്മയിൽ അച്ചടിച്ചിട്ടുള്ള ആ പുസ്തകത്തിന്റെ പ്രതികൾ ഇപ്പോൾ വളരെ അപൂർവ്വമായേ കണ്ടുകിട്ടുന്നുള്ളു. ഈ ലിപികളുടെ മാതൃക കണ്ടാണ് ബെയിലിസായിപ്പ് പിന്നെയും അര ശതാബ്ദത്തോളം കാലം കഴിഞ്ഞു കോട്ടയം സി. എം. എസ്. മുദ്രാലയത്തിലേക്കു് അച്ചുകൾ വാർത്തുണ്ടാക്കിയതു്. ബെയിലിയുടെ മേൽനോട്ടത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പുതിയ നിയമത്തിലെ ഭാഷയെ അപേക്ഷിച്ച് സംക്ഷേപവേദാർത്ഥത്തിലെ ഭാഷ നന്നായിട്ടുണ്ടു്. അക്കാലത്തു സക്കാരെഴുത്തുകൾപോലും നാടോടിഭാഷയിലായിരുന്നു എന്നു് ഓർമ്മിക്കുമ്പോൾ സംക്ഷേപവേദാർത്ഥത്തിലെ ഭാഷാരീതി ശ്ലാഘാവഹമാണെന്നു പറയേണ്ടതുണ്ടു്. ഒരു ഭാഗം പകർത്തുന്നു.

"ഗുരു:—കർത്താവിനെ കുരിശിന്മേൽ തറച്ചുകൊൾവാൻ കല്പിച്ചതാരു്?

ശിഷ്യൻ:—യൂദരാജ്യത്തിലെ അധികാരം ആയ പന്തിയോസപീലാത്തോസെന്ന ഒരു ദേഹം മിശിഹാകർത്താവിന്ന ഒരു കുററമില്ലെന്നു ബോധിച്ചറിഞ്ഞുവെങ്കിലും തന്നെ പിടിച്ച കുരിശിന്മേൽ തൂക്കിക്കൊള്ളണമെന്ന വിധി കല്പിയ്ക്കയും ചെയ്തു.

ഗുരു:—യൂദന്മാരുടെ കൈയ്യിൽനിന്നും പീലാത്തോസിന്റെ വശത്തിൽനിന്നും തന്നെ രക്ഷിപ്പാൻ ഈശോമിശിഹായ്ക്കു നിവ്വാഹമില്ലാഞ്ഞതോ?

ശിഷ്യൻ:—തന്നെ രക്ഷിപ്പാൻ വശമുണ്ടായിരുന്നുയെങ്കിലും നമ്മുടെ രക്ഷയെ പ്രതി താൻ പാടുപ്പെട്ടു മരിയ്ക്കണമെന്ന അനാതിആയ തന്റെ ബാവാടെ തിരുമനസ്സാകുന്നുയെന്നറിഞ്ഞിട്ടു താൻ മനസ്സാല താൻതന്നെ വഴങ്ങി പാടുപ്പെട്ടു മരിച്ചു; എന്നത്തന്നെയല്ല, പിന്നെയോ എഴുന്നോറു തന്റെ ശത്രുക്കൾക്ക എത്രത്ത തന്നെ പിടിപ്പാനും കെട്ടുവാനും വന്നവക്ക നല്ല മനസ്സാലെ അനുവാദം കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു."

3 ഫാറോസ് പാതിരി:—അദ്ദേഹം അമ്പഴക്കാട്ടു സന്യാസിമന്ദിരത്തിലെ റെക്ടറായിരുന്നു. ടിപ്പുസുൽത്താന്റെ ആക്രമണകാലത്തു് അവിടം വിട്ടു ചാക്യാത്തുപള്ളിയിലേയ്ക്കു താമസം മാററി. അദ്ദേഹവും ഒരു ചെറിയ മലയാളവ്യാകരണവും നിഘണ്ടുവും നിർമ്മിച്ചിട്ടുണ്ടു്. 1715–1789 ഈ വർഷങ്ങൾക്കിടയിലായിരുന്നു ഫാറോസിന്റെ ജീവിതകാലം.

4 ബീഷൊപ്പ് ഇൽദഫൊൻസ്:— അദ്ദേഹം (1) ഹിന്ദുവേദാചാരങ്ങൾ, (2) മലയാളം—ലത്തീൻ—പോൎത്തുഗീസ് നിഘണ്ടു എന്നിങ്ങനെ രണ്ടു ഗ്രന്ഥങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ടു്. രണ്ടാമത്തേതു് അപൂൎണ്ണമാണു്.

5 ബീഷൊപ്പ് പിമൻറൽ:— അദ്ദേഹമാണു് അഞ്ജേലൊസു പാതിരിയുടെ നിഘണ്ടു പൂൎണ്ണമാക്കിയതു്.

ഇങ്ങനെ പല യൂറോപ്യൻവൈദികന്മാർ ഭാഷയിൽ നിഘണ്ടുക്കൾ നിൎമ്മിച്ചു. ഇവയെ മൊത്തത്തിൽ വരാപ്പുഴനിഘണ്ടുക്കൾ എന്നു പറയുന്നു. ഇവയിൽ ചിലതെല്ലാം ഡോക്ടർ ഗുണ്ടൎട്ടിൻെറ മഹനീയമായ നിഘണ്ടുനിൎമ്മിതിയ്ക്കു് അത്യന്തം പ്രയോജകീഭവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഈ വിദേശീയന്മാർ മലയാളഭാഷയ്ക്കു് അകാരാദികളും വ്യാകരണങ്ങളും ഇതരഗ്രന്ഥങ്ങളും സമ്മാനിയ്ക്കുന്നതിനു് എത്രമാത്രം ക്ലേശങ്ങൾ സഹിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു എന്നതു് ഏറെക്കുറെ ഊഹ്യമാണല്ലോ. ഇവർ കൈരളിയ്ക്കു് എന്നും പ്രാതഃസ്മരണീയരായ മഹാപുരുഷന്മാർതന്നെ. ഭാരതീയഭാഷകളിൽ മലയാളം, തമിഴ് ഇവയെപ്പററി യൂറോപ്യന്മാൎക്കു പല ഇതരഭാഷകളേക്കാൾ മുമ്പുതന്നെ അറിവാൻ ഇടവന്നതു് ഇവരുടെ നിസ്തന്ദ്രമായ പരിശ്രമത്തിൻെറ ഫലമാകുന്നു.

റോബൎട്ട് ഡ്രമ്മൺഡ്:—(Robert Drummond) റോബൎട്ട് ഡ്രമ്മൺഡ് എന്ന ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ മലയാളഭാഷയുടെ വ്യാകരണം എന്നൊരു കൃതി രചിച്ചു 974-ൽ അതു ബോംബെയിലെ കൂറിയർ അച്ചുക്കൂടത്തിൽ അച്ചടിപ്പിച്ചു. അതാണു് ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരൻ മലയാളഭാഷയെപ്പററി ഇദംപ്രഥമമായി പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഗ്രന്ഥം. അന്നു് ഇംഗ്ലീഷ് ഈസ്റ്റിൻഡ്യാക്കമ്പെനിക്കു കേരളത്തിലുണ്ടായിരുന്ന പ്രദേശങ്ങളെല്ലാം ബോംബെ പ്രസിഡൻസിയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. കമ്പനിയിലെ ജോലിക്കാരായ പാശ്ചാത്യന്മാരുടെ ആവശ്യത്തെ പുരസ്കരിച്ചാണു് ഡ്രമ്മൺഡ് പ്രസ്തുതപുസ്തകം നിൎമ്മിച്ചതു്. അതിലെ ഭാഷ ഇംഗ്ലീഷാണെങ്കിലും ഉദാഹരണങ്ങൾ മലയാളത്തിലുള്ള കൃതികളിൽനിന്നുതന്നെ ഉദ്ധരിച്ചു ചേൎത്തിരിയ്ക്കുന്നു. അവ പ്രായേണ ക്ലമൻറിൻെറ സംക്ഷേപവേദാൎത്ഥത്തിലുള്ള വാക്യങ്ങളാണു്. മററു വരാപ്പുഴപ്പാതിരിമാരുടെ വ്യാകരണം തുടങ്ങിയ ഭാഷാശാസ്ത്രസംബന്ധികളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളോടും അദ്ദേഹത്തിനു കടപ്പാടുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്.

പടപ്പുസ്തകം:— "നേരമ്പോക്കായിട്ടു പടവിദ്യയഭ്യസിപ്പാനൊള്ള പൊസ്തകം" എന്നാണു് ഈ പുസ്തകത്തിൻെറ പൂൎണ്ണമായ നാമധേയം. പാശ്ചാത്യരീതിയിലുള്ള യുദ്ധസമ്പ്രദായം മനസ്സിലാക്കിയ ഏതോ ഒരു ഭടനാണു് ഇതു് എഴുതീട്ടുള്ളതു്. ക്രിസ്ത്യാനിയായിരിയ്ക്കുമെന്നു് എനിയ്ക്കു തോന്നുന്നു. പലവിധത്തിലുള്ള പടങ്ങളും അവിട

വിടെ സന്ദർഭോചിതമായി ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. ദീർഘമായ ആ ഗ്രന്ഥം ഇങ്ങനെ ആരംഭിയ്ക്കുന്നു.

"പടനടത്തിപ്പാൻ അഭ്യസിക്കേണ്ടുന്ന വിദ്യകൾ ഇപ്പൊസ്തകം നാലുവീതമായി തിരിച്ചെഴുതുകകൊണ്ടു വായിക്കുന്നവൎക്ക് ഏറെ പ്രിയവും ഉപകാരങ്ങളും ഉണ്ടാം. ശ്രേഷ്ഠതയുള്ള ഒരു പൈതലാൽ പടയാളികൾക്കു വേണ്ടുന്ന വിദ്യകൾ ചിക്ഷയായി അഭ്യസിച്ചു രാജാവിനും രാജ്യത്തിനും ഉപകാരമുള്ളവനായി വരണമെന്നു മനസ്സിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു് അവന്റെ കാരണവരുടെ അനുവാദത്തോടെ ഗുണദോഷങ്ങൾ പറഞ്ഞു് അവനെ സൂക്ഷിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോവാൻ ഒരു വിചാരിപ്പുകാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഒരു കോട്ടയും ഒരു പാളയവും ഒരു കോട്ട പിടിപ്പാൻ ഉണ്ടായിരിയ്ക്കുന്ന പാളയത്തിന്റെ പ്രകാരവും കോട്ട അമൎത്തുവാൻ ചെയ്യുവരുന്ന വേലകളും അതിന്റെ കണക്കുകളും കാണ്മാനായി പുറപ്പെടുന്നു.

പടയാളികൾ അറിഞ്ഞേ മതിയാവുയെന്നുള്ള പലകൂട്ടം കാര്യങ്ങളും സംസാരത്തുംവഴി ഇപ്പൊസ്തകത്തിലെഴുതീട്ടുണ്ടു്.

വിദ്യകൾ അറിയണമെന്നു മനുഷ്യൎക്കു് ഒക്കെയും പിറവിയിലെ ഒരു് ആശയുണ്ടു്. എന്നതുകൊണ്ടു ബഹുമാനവും കീൎത്തിയും ഉണ്ടാകണമെന്നു് ആഗ്രഹമൊള്ള പുരുഷന്മാർ അവരുടെ തൊഴിൽ നടത്തിപ്പാൻ കൂടിയേ മതിയാവൂ എന്നുള്ള വിദ്യകൾ ഒക്കെയും അഭ്യസിപ്പാൻ ഏറിയൊരുദ്യോഗം വേണം. അവരുടെ വിദ്യ അഭ്യാസങ്ങടെ കരയേററത്തിനു തക്കവണ്ണം രാജ്യവും രാജാംഗവും വൎദ്ധിയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു; അല്ലെങ്കിൽ കുറഞ്ഞുപോകുന്നു.

പടയാളികളെ അഭ്യസിപ്പിപ്പാൻ ഒള്ള കളരികളും മററു പല വിദ്യകൾ അഭ്യസിപ്പിപ്പാൻ ഉണ്ടാകുന്ന കളരികളും ഈ രണ്ടു വക കളരികൊണ്ടു് ഒരുപോലെ രാജാവിനു ഉപകാരങ്ങൾ ഉണ്ടാം. എന്നാൽ പടസംബന്ധിച്ചുള്ള വിദ്യ അഭ്യസിപ്പാൻ കല്പിച്ചൊണ്ടാക്കിയ കളരികൾ പ്രത്യേകം രക്ഷിച്ചു നടത്തിപ്പാൻ സംഗതിയൊണ്ടു്. ഇക്കളരികൾ ഹേതുവായിട്ടു രാജ്യത്തിന്റെ സൗഖ്യവും വൎദ്ധനയും ഉണ്ടാകുന്നു. ഇക്കളരികൾ ചേൎന്നു് അഭ്യസിപ്പാൻ എല്ലാ പടയാളികൾക്കും സമയം ഉണ്ടാകയില്ലല്ലോ. എന്നാൽ മനുഷ്യരെക്കെട്ടെക്കുന്ന മടി കളഞ്ഞു കളരികളിൽച്ചെന്നു അഭ്യസിപ്പാൻ സമയം ഇല്ലാത്ത പടയാളികൾ അവരുടെ ഭവനങ്ങളിൽവച്ചു് ഇപ്പൊസ്തകങ്ങൾ വായിച്ചാൽ പടയ്ക്കു വേണ്ടുന്ന വിദ്യ പടിയ്ക്കയും ആം. ഇതുംവണ്ണം ക്ലേശിച്ചുവായിച്ചു് എഴുതി തന്റെ ഗ്രഹത്തിനുപുറത്തു് എറങ്ങാതെ മതിയാകുന്ന പടവൎയ്യന്മാരായി പോയതു പലരു് ഉണ്ടായിട്ടൊണ്ടു്."

കായംകുളത്തു പിലിപ്പോസ് റമ്പാൻ:—ലോർഡ് വെല്ലസ്‌ലി ഇൻഡ്യയിൽ ഗവൎണ്ണർ ജനറലായിരുന്ന കാലത്തു് 981-ൽ (1806) ഡോക്ടർ ക്ലോഡിയസ് ബുക്കാനൻ എന്ന പാതിരിയെ കേരള

ത്തിലെ സുറിയാനി ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ ചരിത്രവും തൽകാലാവസ്ഥയും ഗ്രഹിക്കുന്നതിനായി നിയോഗിക്കുകയും അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും സുദീർഘമായ ഒരു പര്യടനം നടത്തി വേണ്ട വിവരങ്ങൾ സംഗ്രഹിച്ച ക്രിസ്തീയഗവേഷണം (Christhian Researches) എന്ന പേരിൽ ഒരു പുസ്തകം പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ക്രിസ്ത്യാനികളുടെ വേദപുസ്തകത്തിനു് ഒരു ഭാഷാനുവാദം ഇല്ലാത്തതു സുറിയാനികളുടെയും മററു ക്രിസ്ത്യാനികളുടേയും ഉൽകർഷത്തിനു് ഒരു മുഖ്യമായ പ്രതിബന്ധമാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിനു ബോദ്ധ്യമായി. അന്നു തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും (1800-1810) റസിഡണ്ടായിരുന്ന ജനറൽ കോളിൻ മക്കാളേ അദ്ദേഹത്തിൻെറ സ്നേഹിതനായിരുന്നു. റസിഡണ്ടിൻെറ ഒത്താശയോടുകൂടി പുതിയ നിയമം മലയാളത്തിൽ തർജ്ജമ ചെയ്യുവാൻ അദ്ദേഹം വേണ്ട ഏർപ്പാടുചെയ്തു. ആ ജോലി കയ്യേററതു കായംകുളത്തു പിലിപ്പോസ് മല്പാനായിരുന്നു. പിന്നീടാണു് അദ്ദേഹം റമ്പാനായതു്. 1811-ൽ ആ പുസ്തകം ഡോക്ടർ ബുക്കാനൻതന്നെ ബോംബയിലെ കൂറിയർപ്രസ്സിൽനിന്നു് അച്ചടിപ്പിച്ചു് അതിൻെറ ഏതാനും പ്രതികൾ അന്നു റസിഡണ്ടായിരുന്ന ജോൺ മൺറോയ്ക്കു് അയച്ചുകൊടുത്തു. പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൻെറ വിവർത്തനം സുറിയാനിഭാഷയിൽനിന്നാണു്. അതിനു ഭാഷാശുദ്ധി പോരായ്കയാൽ പതിനൊന്നാം ശതകത്തിൻെറ ആരംഭത്തിൽ റെവറണ്ടു് ജോൺബെയിലി അതു പരിഷ്കരിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. ആ പരിഷ്കാരത്തെപ്പററി അനുത്ര പ്രസ്താവിക്കും. നാലു സുവിശേഷങ്ങളും അടങ്ങിട്ടുള്ളതാണു് റമ്പാൻെറ തർജ്ജമ. ഒന്നു രണ്ടു വാക്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

ലൂക്കോസ് പന്ത്രണ്ടാമദ്ധ്യായം:—"13 എന്നാൽ ആ കൂട്ടത്തിൽനിന്നു് ഒരുത്തൻ തന്നോടവൻ ഉണർത്തിച്ചു. മല്പാനേ അനന്തരസുഖം എൻെറകൂടെ പവുപ്പാൻ എൻെറ കൂടപ്രപ്പിനോട നീ അരുളിച്ചെയ്യാ. 14 എന്നാൽ യീശോതമ്പുരാൻ അവനോടു താൻ അരുളിച്ചെയ്തു. പുരുഷാ, ഞായകാരനും പവുക്കുന്നവനും ആയി നിങ്ങളുടെമേൽ എന്നെക്കല്പിച്ചത ആരാകുന്നു."

പരസഹായംകൂടാതെ ആ വിവർത്തനം, അതിനു് ആധുനികദൃഷ്ട്യാ എന്തെല്ലാം വൈകല്യങ്ങളുണ്ടെങ്കിലും, നിർവ്വഹിച്ച റമ്പാൻെറ സാമർത്ഥ്യം ശ്ലാഘനീയമാണു്. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതചരിത്രത്തെപ്പററി യാതൊന്നും അറിയുന്നില്ല. മണങ്ങനഴിയത്തു് എന്ന കുടുംബത്തിലെ ഒരംഗമായിരുന്നു എന്നുമാത്രം വെളിപ്പെടുന്നു.

വ്യവഹാരമാല ഗദ്യം:—ഈ ഗ്രന്ഥം മഴമംഗലത്തിൻെറ വ്യവഹാരമാലയുടെ ഭാഷാനുവാദമാകുന്നു. "മനുമുഖ്യസരിൽസുദ്‌ഭൈവൈഃ" എന്ന പ്രഥമശ്ലോകത്തിൻെറ തർജ്ജമ താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

"ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു പ്രസിദ്ധി വരുത്തുവാനായിട്ടു ഗ്രന്ഥത്തിൻെറ പേരും പ്രകാരവുംവച്ചു പ്രതിജ്ഞചെയ്യുന്നു. വ്യവഹാരമാല എന്നു

ഗ്രന്ഥത്തിനു പേരു്. ഈ മാലയുണ്ടാക്കിയതു് എന്തുകൊണ്ടു് എന്നാൽ മനു യാജ്ഞവല്ക്യൻ മുതലായ ഋഷീശ്വരന്മാരാകുന്ന തടാകങ്ങളിൽനിന്നും ഉൽഭൂതങ്ങളായും സ്വർഗ്ഗാദിപുണ്യലോകപ്രാപ്തിയാകുന്ന ഫലത്തോടു കൂടിയവയായും ഇരിക്കുന്ന, മന്വാദി ഋഷീശ്വരന്മാരുടെ വചനങ്ങളാകുന്ന കുസുമങ്ങളെക്കൊണ്ടു് ആകുന്നു. ഈ മാല രാജാവിനു യോഗ്യമായിട്ടുള്ളതു്.''

മറെറാരു ശ്ലോകത്തിന്റെ വിവർത്തനംകൂടി കാണിക്കാം.

മൂലം: ''അജാതേഷ്വവ: സസ്യേഷു കര്യാദാവരണം മഹൽ;
ദുഃഖേന ഹി നിവാര്യന്തേ ലബ്ധസ്വാദുരസാ മൃഗാഃ.''

ഭാഷ: ''മേലെഴുതിയ നിലങ്ങളിൽ പൈരുകാം കരുക്കുന്നതിനു മുൻപിൽത്തന്നെ നിലങ്ങളിൽ പശുക്കാം ചാടി അഴിക്കാതെ വേലി കെട്ടിക്കൊള്ളണം. വിതകാം കരുത്തു മൃഗങ്ങാം വന്നു ഭക്ഷിച്ചു രസമറിഞ്ഞു പോയാൽ പിന്നെത്തതിൽ മൃഗങ്ങളെ ഓടിപ്പാൻ ഏത്രയും പ്രയത്നം വേണ്ടിവരുന്നതാകകൊണ്ടു മുമ്പിൽത്തന്നെ വേലി കെട്ടികൊള്ളണം.''

ഗ്രന്ഥകാരനെപ്പററിയുള്ള ഗവേഷണത്തിൽ, ഒരു പ്രതീകത്തിൽ താഴെക്കാണുന്ന പങ്‌ക്തികാം ഉപയോഗപ്പെടുന്നു.

''മന്വാദിഋഷീശ്വരന്മാരാൽ സംവാദത്തോടുകൂടി നിർമ്മിതമായ പുസ്തകമിദമൃഷികല്പിതം ഗ്രന്ഥം. ഈ എഴുതിയിരിക്കുന്ന ഋഷികാം എല്ലാവരുംകൂടിയിരുന്നു കല്പിച്ചുണ്ടാക്കിയ ശ്ലോകങ്ങാം അർത്ഥം കഠിനമാകകൊണ്ടു് 84_ാമാണ്ടു് ഒരു ശാസ്ത്രി പട്ടരുടെ പക്കൽ പുസ്തകം കൊടുത്തു ഭാഷയായിട്ടു് അർത്ഥമെഴുതിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു ശാസ്ത്രികളെ ബഹുമാനിച്ചു വളരെ സമ്മാനവും കൊടുത്തു് അവിടെത്തന്നെ പാപ്പിക്കയും ചെയ്തു.'' ഈ 84_ാമാണ്ടു് 884_ാമാണ്ടല്ല, 984_ാമാണ്ടാണെന്നു് ഇപ്പോാം തെളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. 989_ാമാണ്ടു വ്യവഹാരമാല ഒന്നുകൂടി വിസ്തരിച്ചു തർജ്ജമചെയ്യാൻ പന്തളം സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളെയും ചോളദേശം അനന്തരാമശാസ്ത്രികളെയും റാണി ഗൌരി ലക്ഷ്മീബായി നിയമിച്ചതായി പഴയ റിക്കാർഡുകളിൽ കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും റാണിയും സുബ്രഹ്മണ്യശാസ്ത്രികളും 990_ൽ പരഗതിയെ പ്രാപിക്കയാൽ അത്തരത്തിൽ ഒരു പുതിയ ഗദ്യഗ്രന്ഥം ഭാഷയിൽ ആവിർഭവിച്ചിട്ടില്ല.

സൂചിക

അ

ഖ

ഗ

ഫ

ബ

ഭ

ശ

ഷ

സ

ഹ

ശുദ്ധിപത്രം

പേജ്	വരി	അബദ്ധം	സുബദ്ധം
8	29	കെദാരികേണ	കൈദാരികേണ
26	13	പറിപന്ഥി	പരിപന്ഥി
32	6	ദറീ(?)യ	ദരണീയ
,,	18	ഹരി	കൃഷ്ണൻഹരി
119	14	പദ്യം	പദം
121	21	വധഃ	വധം
122	11	കവി	മഖി
,,	15	കോശീക	കൌശിക
123	2	കംബു	കംബു
141	*5	കേളവൻ	കേരളവൻ
147	1	മൃഖ്ജാ	മൃഖ്ജാഃ
151	18	മധുരമിയലുന്നൊരു	മധുമധുരമിയലുമൊരു
152	4	കഥ വദ	കഥംവദ
163	6	പലതളത്തിൽ(?)	പലതളരതിൽ
166	30	നിന്നിളനീർ	തിന്നിളനീർ
168	5	പടപ്പാടിലും	പടപ്പാട്ടിലും
171	8	സൈന്യത്തിൽ	സൈന്യത്താൽ
181	14	മൃല്ലാവാത	മൃല്ലാപാത
184	16	കഭം	കംഭം
187	10	തിരുവാഭരതണ	തിരുവാഭരണ
192	29	ത്തിന്മലും	ത്തിന്മേലും
194	3	വന്നീട്ട	വന്നീട്ടും
201	3	ജരു	ഒരു
209	*1	പാണ്ഡരം	പാണ്ഡുരം
210	1	തന്ത്രീണാം	തന്ത്രീണാം
215	4	പ്രധാന	പ്രമാണ
221	28	രാമഗ്രം	രാമഗ്രഹം
224	29	ദക്ഷിണചെയ്തു	ദക്ഷിണചെയ്തു പ്രസന്ന പൂജചെയ്ത്
226	*2	പിന്നാലെനടന്നിട്ടും	ചുമന്നിട്ടും
227	6	പോളൻഡിൽ	ഹോളൻഡിൽ
228	17	അബ്രീൽമാസം	അപ്രീൽമാസം
,,	32	നൽഡെൻ	സൽഡെൻ
234	22	കരുണാകല	കരുണാമല
244	14	ലോകങ്ങളുടെ	ലോകരുടെ

* ഈ അടയാളമുള്ള വരികൾ താഴെനിന്ന്.

260	2	കൃതിയുടെ	കൃതികളുടെ
266	23	മയിൽ	മൈൽ
272	9	യജസ്സിനെ	യശസ്സിനെ
274	26	മുദാത്താകൃത	മുദാത്താകൃതി
285	25	യൂസ്റൈഷ്യസ്	യൂസ്റൊഷ്യസ്
286	3	ഗർഭം	ഗർഭം സന്ദർഭം
289	23	ഭവാൻനിഷ്ഠു	ഭവാംസ്തിഷ്ഠു
298	10	വത്മമാഹാത്മ്യ–	ന്ധമാഹാത്മ്യ–
313	*6	ഉഴിയാഴത്തുറ	ഉളിയാഴത്തുറ
317	21	തജ്ജിതന	തജ്ജിത
322	29	കളവയോ	കളവചോ
351	15	ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു്	ഗ്രന്ഥത്തിൽ
,,	21	മല്പസൽ	മല്പസൻ
352	30	വിരോധമായി	വിധേയരായി
361	14	ഖരകല	ഖലകല
384	*1	പരീക്ഷത്തി	പരീക്ഷണത്തി
388	*8	ശഖ്യം	ശംഖ്യം
393	15	ഉദ്ധിക്കട്ടെ	ഉദ്ധരിക്കട്ടെ
402	6	ദ്രോണമ്പളി	ദ്രോണമ്പള്ളി
411	29	മഹൻ	അച്ഛൻ
418	23	ലന്തൽക്കഴൽ	ലന്തക്കഴൽ
441	*8	ചാര്യരുടെ	ചാര്യന്മാരുടെ
442	15	മാധപാ	മധപാ
452	*3	സ്ഥിതനാനാശ്ലോക	സ്ഥിതനാനാകവി കൃതനാനാശ്ലോക
459	26	ശ്രീമൽപേരു	ശ്രീമൽ പെരുരു
496	18	കാച്ച	കൊച്ച
573	29	യൊന്നാകവാ	യൊന്നാക്ഷവാ
594	21	ങ്കങ്ങ	ളങ്കങ്ങ
599	23	നേണം	നേരും
604	8	നാല്യത്ത	നാല്യ
605	*2	മന്ദര	മന്ദിര
617	3	നാഥരും	നാഥന്മാരും
619	6	കൃതയിൽ	കൃതിയിൽ
621	*7	കണ്ഠേ	കണ്ഠേ
633	15	രണ്ടച്ഛന്നും	രണ്ടശ്ചന്നും
635	5	വലിയമാലയും	വലിമയാലയും
637	*5	റൈക്കുറാ	റൊക്കുറാ
641	8	അജ്ഞാതേ	അജാതേ

പേജ് 139 അഞ്ചാംവരി കഴിഞ്ഞ് "മുകന്നാവു മുകതരണച്ചാവു ഞാൻ" എന്നുകൂടി ചേർത്തു വായിക്കുക.

പേജ് 305 "ശ്രുതിമുഖര...............
...............പ്രാപ്തഭാവൈഃ" എന്ന രണ്ടു വരികൾക്കു പകരം
"ശ്രുതിസുഖരസഗീതൈർവ്വൈണവാദ്യൈർമ്മനോജ്ഞൈ-
ശ്ചിരപരിചയഹസ്താഭ്യസ്തവീണാനിനാദൈഃ
കലരവകലകണ്ഠശ്ലാഘ്യഗാന്ധർവ്വഗീതൈഃ
പ്രതിദിശമതിരമ്യാ ശോഭതേ രാജധാനീ.
നിജകുലധനധർമ്മശ്ലാഘ്യനൃത്തപ്രവീണൈഃ
പ്രതിദിനകൃതശിക്ഷാഭ്യാസതഃ പ്രാപ്തഭാവൈഃ" എന്നു ചേർത്തു വായിക്കുക.

പേജ് 639 19—20 വരികളിലുള്ള "വിദ്യകൾ ഒക്കെയും അഭ്യസിപ്പാൻ ഏറിയൊരുദ്യോഗം വേണം" എന്ന ഭാഗത്തിന്നു പകരം "വിദ്യകൾ ഒക്കെയും അഭ്യസിപ്പാൻ ഉദ്യോഗത്തോടെ ക്ലേശിക്കണം. പ്രത്യേകം പടയാളികൾക്കു പട നടത്തിപ്പാൻ വേണ്ടുന്ന വിദ്യകൾ അഭ്യസിപ്പാൻ ഏറിയൊരുദ്യോഗം വേണം" എന്നു തിരുത്തി വായിക്കുക.



KERALA SAHITYA CHARITRAM

By

Mahakavi, Ulloor S. Parameswara Iyer

SOME PRESS OPINIONS

The late Ulloor, S. Parameswara Iyer was an outstanding personality in the realm of Malayalam literature. He was not only a poet of great repute; but also a good essayist and a rare research worker. He has served the cause of Malayalam language with great merit for well over half a century and the book under review, which is a new history of Malayalam literature, has turned out to be his most monumental work..................

The wealth of materials collected, the arrangement and presentation of facts, the maturity of judgement on intricate questions of date, authorship etc., the lucid and unaffected prose style, all these contribute to place this history head and shoulders above anything of the kind published so far in Malayalam. The printing and get-up are also high class. The University of Travancore deserve to be congratulated for undertaking to publish this excellent work.

The Indian Express, Madras
Dated 28—9—'53.

The work reviewed here is the '*Magnum opus*' of one of the greatest writers of modern Malayalam published posthumously...........

The Mahakavi had been especially suited to this task not only by his natural bent and flavour but by his deep scholarship in Tamil, Sanskrit and English besides Malayalam. The result is the present authentic account and critical estimation of the vast contribution of Kerala to Sanskrit and Malayalam literatures.

The Journal of Oriental Research, Madras
Vol. XXII Parts I—IV
Dated Sept. 1952 to June 1953. Page 97.

കേരളസാഹിത്യചരിത്രം എഴുതുന്നതിനു് സർവ്വഥാ പ്രാപ്തനായ ഒരു വ്യക്തിയായിരുന്നു മഹാകവി ഉള്ളൂർ. തമിഴ്, മലയാളം, സംസ്കൃതം, ഇംഗ്ലീഷ് എന്നീ നാലു ഭാഷകളിലും അനന്യസാധാരണമായ പാണ്ഡിത്യം അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. ഇവയിൽ ഓരോ ഭാഷയിലും പ്രചുരപ്രചാരവും അപൂർവ്വവുമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുമായി ഇത്രമാത്രം പരിചയം സിദ്ധിച്ച ഒരു പണ്ഡിതാഗ്രഗണ്യൻ ആധുനികകേരളത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അത്ഭുതകരമായ ക്ഷണഗ്രഹണപാടവവും ഓർമ്മശക്തിയും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നു. ഈശ്വരദത്തമായ വാസനയും അഭ്യാസസിദ്ധമായ പാണ്ഡിത്യവും അസൂയാവഹമായ പരിശ്രമസമ്പത്തും അദ്ദേഹത്തിൽ ഏകോപിച്ചു ശോഭിച്ചു. മഹാകവി, ഗവേഷകൻ പ്രാസംഗികൻ, വിമർശകൻ എന്നീ നിലയിലെല്ലാം അദ്ദേഹം സാഹിത്യവേദിയിൽ പ്രധാ സ്ഥാനം കൈക്കലാക്കി. ദേശത്തോടും ഭാഷയോടും അതിരറ്റ സ്നേഹവും നവീന പ്രാചീനവുമായ സാഹിത്യകൃതികളിൽ കാണുന്ന നല്ല ഭാഗങ്ങളെ ഉള്ളഴിഞ്ഞഭിനന്ദിക്കതിനുള്ള മഹാമനസ്കതയും ഉള്ളൂരിനുണ്ടായിരുന്നു. ഇവയുടെയെല്ലാം പരിണതഫലമാണു് കേരളസാഹിത്യചരിത്രം............

മാതൃഭൂമി ആഴ്ചപ്പതിപ്പ്, കോഴിക്കോട്

Vol. XXXI No. 26
Date Sept. 13, 1953. Page 33